Digitized by Google

BIBLIOTECA NAZ.
Vittorio Emanuele III
XXI
D
4
NAPOLI

XXI
D
4.

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

TRACTATVS
DE CONCVRSV.
ET PRIVILEGIIS CREDITORVM
in Bonis Debitoris.

AVCTORE LICENTIATO
AMATORE RODRIQVEZ.

Digitized by Google

Digitized by Google

TRACTATVS
DE CONCVRSV,
ET PRIVILEGIIS CREDITORVM
in Bonis Debitoris,

ET DE PRÆLATIONIBVS EORVM; ATQVE DE ORDINE & Gradu, quo ſolutio fieri debet, cum Debitor ſoluendo non eſt, & bona eius publicè venduntur:

VNIVERSIS IVRIS PROFESSORIBVS VTILISSIMVS, Iudicibus, & Aduocatis ſummè neceſſarius; frequentiſsimus ſanè, & quotidianis omnibus Iudicijs, & Tribunalibus.

AVCTORE LICENTIATO

AMATORE RODRIQVEZ,

In Salmanticenſi Inſigni Academia anteà Iuris Profeſſore, & ad plura grauiſsima negotia Regio Iudice delegato.

IN QVO

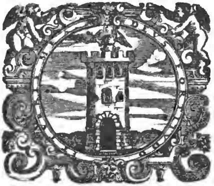
Præter Obſeruationes Exc. nunc Iur. Profeſſ. NICOLAI GAGLIARDI Proth. Apoſt.

Nunc recens ipſo vndequaq; diligentius caſtigato, & reſtituto, vberiora prodeunt Scholia

ANTONII MARIÆ BERTOLI, V. I. C. &c.

Cum Indice, & Summarijs, rectiùs, quàm antehàc, concinnatis, & auctis.

Adiecta inſuper SEMICENTVRIA *recentiſsimarum S. Rotæ Romanæ* DECISIONVM, *ad ſuos Articulos per ipſum elaboratè diſtributarum.*

VENETIIS, Apud Turrinum. MDCLXIV.

SVPERIORVM PERMISSV, ET PRIVILEGIIS.

Digitized by Google

Digitized by Google

EMINENTISS.^{MO} ET REVERENDISS.^{MO} PRINCIPI

S. R. E. CARDINALI

PASCHALI DE ARAGONIA.

INVICTISSIMI HYSPANIARVM REGIS,

penès Sum. Pontif. Oratori, ac eiuſdem Regij Status Conſiliario.

ANTONIVS MARIA BERTOLI F.

TVVM Tibi Hyſpanum offero, PRINCEPS EXCELSISSIME, Tuæ Regiæ Stirpis ſubditum, Amatorem. Amatorem quidem & memet ipſi fuiſſe fateor, non ſolum quia ſucceſsiuis Aduocationis horis, cum eidem Scholiaſtes aſsiſterem, exornando, dilucidando, &, ſi licet, emendando, ita reformauerim, vt ipſe fermè ſe non dignouerit; ſed potiſsimum, quod Tuæ Purpuræ, ac Maiorum ſplendenti Coronæ, tamquam Natalitio Sideri, illuſtrandum, & protegendum ſuppoſuerim. Ipſe prorſus ſe, atque ſua omnia debet, nedùm Antidorali vinculo, quo eum Regia liberalitas innodauit; ſed & Adſcriptitio (ita dixerim) ſeu mauis, Cenſuali, inſititiouè à Natura Iure ſic exigente. Id porrò conſiderans remorari

amplius meus non tulit animus; ne, dum CREDITORVM IVRIBVS immerſus, ſua ſingulis diſtribuo, Tuo TE defraudarem. At vero mihi vltrò mens ſuggerit, & quidquid ipſi per me inſitum eſt, id omne Tibi per Leges deferri, & innatæ ſeruitutis, & Soli iure; Sed & ipſis iucundè admodùm, & libentèr ſubſcribo. Et quidem nulla mihi, ex hoc AMATORIS Amore felicior obuenire poterat vſura, quam vt Iure Dominij, in meos hoſce labores Tua deflueret adeò expetenda protectio, qua & opus, & opifex Tibi mancipati, lętè conquieſcerent, & à Criticorum aculeis vindicarentur. Vt igitur in pretioſæ huiuſce ſortis monumentum, meas lucubrationes, veluti tabellam Tuo Nomini volo appenſam, ita TE, PRINCEPS OPTIME, vt eas pijs oculis, & qua ſoles, benignitate, contuearis, enixè deprecor; Animique Tui excelſam amplitudinem ad exile munus inclinare ne renuas; quandoquidem Principis eſt, cor offerentis intueri, non manum. Vale PRÆSVL EMINENTISSIME: diutiſsime, & perenniter Vale, vt Tibi, Tuiſque Valeas.

COM-

COMPENDIVM EORVM

QVÆ TAM IN PRIMA, QVAM IN SECVNDA Parte huius Tractatus, comprehenduntur, eiusque vtiliſsimam, & quotidianam Materiam continens.

PRIMA PARS

DE CONCVRSV, ET PRIVILEGIIS CREDITORVM in genere.

ARticulus Primus, de Priuilegio Dotis Mulieri competenti, ad eam repetendam.

Articulus Secundus, de Priuilegio Fiſci pro Camera ſeu Regio debito.

Articulus Tertius, de Priuilegio Impenſæ Funerariæ, & Salarij Famulorum, & aliarum perſonarum.

Articulus Quartus, de Priuilegio Pupilli, & Filij: pro bonis Aduentitijs, aut Maternis recuperandis.

Articulus Quintus, de Priuilegio Reipublicæ, & Eccleſiæ, Tributorumque Regis, & Decimarum Eccleſiaſticarum, ac Penſionum Beneficiorum.

Articulus Sextus, de Priuilegio Depoſiti, vbi plurima de Sequeſtris, Hiſpanè *Embargos*, explicantur.

Articulus Septimus, de Priuilegio Creditoris, pecuniam mutuantis, ad reparationem, reſtitutionemque ædificij, aut refectionem nauis, aut ipſius, vel alterius rei conſeruationem, ſeu ad emptionem domus, vel alterius rei cadentis.

Articulus Octauus, & Vltimus, de Priuilegio Domini, in rebus, & fructibus Inquilini, vel Coloni, pro ſolutione Mercedis, aut Penſionis domus, aut prædij locati.

SECVN-

Digitized by Google

SECVNDA PARS
HVIVS TRACTATVS
DE CREDITORVM IVRIBVS,
& Priuilegijs;

ET QVO ORDINE QVISQVE ADMITTI DEBEAT in Iudicio, quando concurrunt ad bona communis Debitoris, pro ſolutione ſibi facienda, cum ipſius bona venduntur.

Articulus Primus, de Creditoribus Hypothecarijs, & de Ordine, & gradu, qui obſeruari debet circa eorum prælationem, &c.

Articulus Secundus, de Creditoribus priuilegiarijs, & de eorum iure inter ſe concurrentibus, &c.

Articulus Tertius, de Creditoribus Chirographarijs, ideſt actionem perſonalem, non priuilegiariam habentibus; & de ipſorum iure, & titulo, &c.

Articulus Quartus, de Commiſtione prædictorum Creditorum, & de Concurſu omnium Priuilegiariorum, atque Perſonalium Creditorum ſimul, &c.

Articulus Quintus, & Vltimus, de Forma, & modo quo creditoribus ſolutio debiti facienda ſit, bonis debitoris publicè venditis, & ſubhaſtatis, &c.

A

Digitized by Google

INDEX
RERVM, AC VERBORVM,
Quæ continentur in hac Semicenturia Deciſionum Additarum ad Materiam de Concurſu, & Priuilegijs Creditorum.

A

Abſolutio.

ABSOLVTIO ſi princeps concedit condemnato, & iubeat, vt bona per Fiſcum confiſcata, & incorporata reſtituantur, non debet ægroferre vaſallus dicti Principis, quando bona etiam ipſe confiſcauit, ſi ea reſtituere teneatur. num. 44. Deciſio 10. Meltio Decano, pagina 15.

Actio.

Actio, & Ius concurrendi cum creditoribus anterioribus per æs, & libram acquiritur creditoribus poſterioribus debitoris decocti, vbi viget Statutum ſic diſponens, n. 2. deciſ. 1. Ghililerio, pag 2.

Actio directa, & non ſubſidiaria, *Auth. res quæ*, competit deſcendentibus fideicommittentis, qui dedit facultatem alienandi bona pro dotandis fœminis, num. 7. Declara num. ſeqq. ibid.

Agere poteſt mulier recta via contra bona fideicommiſſo ſubiecta pro conſecutione ſuarum dotium, non autem ipſa tenetur diſcutere bona vinculata penes tertios exiſtentia, num. 15. Declara, vt num. 16 Peutingero, p 8.

Actio dotalis non extinguitur per aſsignationem rei, cuius euictio ſequatur, ſed remanet illeſa, & priuilegiata in tempore, & hypotheca fauore dotis, num. 3. deciſ. 9. Beuilacqua, p. 12.

Actionem habet mulier, cui fuerit aſſignata certa bona pro fundo dotali duntaxat contra ipſa bona. n. 9. ibid.

Actioni funeris, Inuentarij, & alijs, quæ ex bonis hæreditarijs ante omnia ſolui debent, æquiparatur impenſa pro mercede procuratoris defendentis hæreditatem, num. 3. ibid.

Actio funeraria præfertur creditoribus etiam hypothecarijs, num. 18. ibid.

Actio mandati competit procuratori pro conſecutione ſuæ mercedis, num. 19. ibid.

Actio, & hypotheca ad fauorem pupilli pro redditione rationis oritur à die facti inſtrumenti tutelæ, num. 1. deciſ. 14. Veroſp. pag. 20.

Actionem non tribuit obligatio in diem ad effectum exactionis ante aduentum diei. num. 18. deciſ. 15. Cerro, p. 22

Actionem habere poteſt creditor contra debitorem obligatum in diem, vt ſoluat die adueniente, num. 19. ibid.

Agere contra rem alienatam, & tertios poſſeſſores, vel contra bona ab alienante acquiſita poteſt fideicommiſſarius pro conſecutione bonorum fideicommiſsi alienatorum, num. 21. dec. 31. Zarate, pag. 40.

Agentem ceſsionarius repellit eiſdem iuribus, quibus cedentes repellere poterat. n. 3. dec. 35. Meltio, pag. 47.

Agentes creditores contra poſseſsorem rei debitoris iure dominij debent integrum creditum offerre poſseſsori, nec excomputantur fructus percepti. n. 13. ibid.

Agere contra bona intricata, & litigioſa, mulier non tenetur pro recuperatione ſuæ dotis, num. 15. deciſ. 36. Corrado, pag. 49.

Actio, & hypotheca licet oriatur ad fauorem mulierum deſcendentium in bonis fideicommittentis pro conſecutione ſuarum dotium à die conditi teſtamenti ipſius tamen hypothecæ, & actionis exercitium ſuſpenditur in tempus contracti matrimonij, num. 4. deciſ. 38. Panzitolo, pag 53.

Agere poteſt fideiuſſor ſoluens pro debitore contra eum pro releuatione, num. 5 dec 40. Carillo, p. 56.

Agere poteſt legatarius fideiuſsoris, ſi ſuper re legata executionem patiatur pro releuatione, & referre iurium ceſsionem contra omnes, ſicut potuiſſet ipſe fideiuſſor, num. 7. ibid.

Actiones vtiles tranſeunt ipſo iure in legatarium in re legata, num. 8. ibid.

Actionem contra alia bona debitoris, creditor ex cauſa dotis conſiſtere in certis corporibus, licet anterior non habet, niſi probet alienationem bonorum dotalium ſecuta culpa mariti, cui fuit dos tradita, ideoque non poteſt impedire immiſsionem alijs creditoribus, licet poſterioribus, num. 17. ead. deciſ p. 57.

Actio competit mulieri pro reſtitutione dotis contra bona dotalia data inæſtimata, nu. 18 & 23 ibid.

Actio hypothecaria contra Adminiſtratorem doloſum datur à lege pupillari ex ſpeciali priuilegio, nu. 23. deciſ. 41. Priolo, p. 59.

Actio ſubſidiaria non datur, niſi præcedente excuſſione bonorum debitoris, nu. 12. dec. 46. Albergato, p. 65.

Actor.

Actor, vel reus, quod lite pendente cautionem de iudicato ſoluendo præſtare teneatur: hoc iure non reperitur cautum. nu. 7. Penia, p. 28.

Actus.

Secundum Actus naturam regulatur iuramentum, vt fortius quidem liget, ſed non in plus, nu. 6. deciſ. 1. Ghiſilerio pag. 2.

Actum non inualidat cauſæ impulſiuæ defectus. num. 15. deciſ. 9. Beuilacqua, p. 12

Actus ſuperueniens lite pendente ſuffragatur ad ſuſtinendam ſententiam iam latam, quando prouenit ex cauſa de præterito. num. 8. dec. 24. Zarate. p 31.

Actus ratificatio non requiritur, vbi ille fuit factus à procuratore habente mandatum ſufficiens, num. 8. deciſ. 29. Cerro. p. 36.

Actus ratificatio oritur ex ſcientia illius, & longa taciturnitate, num. 9. ibid.

Actorum reuolutio deprehendit validitatem ſententiæ, nu. 4. deciſ. 31. Zarate, pag. 39.

Aditio.

Aditio hæreditatis probatur ex eo, quod quis ceſſerit iura hæreditaria, nu. 16. & 18. deciſ. 35. Meltio, p. 47.

Aditio hæreditatis non probatur per mandatum procuræ factum à muliere, abſque ſolemnitatibus Statutarijs ad adeundum, num. 17. deciſ. 46. Albergato, p. 66.

Adminiculum.

Adminiculis iunctis procedit multo magis, quod poſſeſsio rei conuenti probatur ex ſubſtentatione litis, nu. 7. & 8. dec. 11. Merlin. Decano, p. 17.

pro Adminiculo confeſſio partis deſeruit, vt probetur confeſsio rei conuenti, num. 9. deciſ. 11. Merlin. Decano, pag. 17.

Digitized by Google

Adminiſtratio.

Adminiſtrans mater bona filij non ſeruatis ſolemnitatibus iuris non cenſetur adminiſtraſse, vt tutrix. num. 13. deciſ. 16. Veroſp. p. 24.

Adminiſtrator doloſus tenetur actione hypothecaria. nu. 22. deciſ. 41. Priolo, pag. 59.

Ædificium.

Ædificia ſpectant ad illud, cuius pecunia fuerunt facta, non autem ad eum, cuius inſignia fuerunt inſculpta, num. 13. deciſ. 46. Albergato, pag. 65.

Ægidiana.

Ægidianæ effectum impedit iniuſtitia ſententiæ, num. 1. deciſ. 16. Veroſpio, pag. 24.

Æs alienum.

Æs alienum dotis eſt funeris impenſa, num. 7. deciſ. 12. Alguelles. pag. 17.

omni Æri alieno præfertur funeris impenſa, num. 8. ibi.

Æs alienum, & meliotamenta neceſsaria dotem minuunt. num. 18. ibid.

Æſtimatio.

Æſtimatio facta in actu traditionis rei, facit, vt perinde ſit, ac ſi fuiſset ſoluta pecunia num. 20. deciſ. 32. Cerro. p. 42.

Alienatio.

Alienationis prohibitio non impedit, quin bona poſſint obligari, & alienari, quod obligatio, & alienatio fit pro debitis habentibus cauſam, & originem ab ipſo prohibente, num. 4. deciſ. 2. Emerix. p. 5.

Alienationis bonorum Mariti ſcientia arguitur in vxore ex libello porrecto contra tertium poſſeſſorem pro recuperatione ſuæ dotis, num. 24. deciſ. 4. Meltio, p. 7.

Alienandi facultas conceſſa à fideicommittente pro dotandis fœminis intelligitur dummodo non adſint bona libera, n. 8, Amplia vt num. ſeqq. deciſ. 5. Peutinger. p. 8.

Alienatio permiſſa per teſtatorem ex cauſa dotis iuncta cum prohibitione alienationis bonorum, niſi ex cauſa magnæ neceſſitatis intelligitur permiſſa in defectum bonorum liberorum, aliàs tales diſpoſitiones eſſent contradictoriæ, num. 14 ibid.

Alienare rem non poteſt vſusfructuarius, ex qua vſumfructum percipit, abſque conſenſu proprietarij, num. 1. deciſ. 24. Zarate p. 31.

Alienare bona aduentitia filij ſine iuſta cauſa pater non poteſt. nu. 16. deciſ. 31. Zarate, p. 40.

Alienationes primo loco factæ per grauatum cedunt in detractiones ipſi debitas. nu. 2. dec. 34. Albergato, p. 45.

Allegans, & Allegare.

Allegans læſionem tenetur plenè, & concludenter probare. nu. 17. deciſ. 9. Beuilacqua, p. 13.

Amiſsio.

Amiſsio Iurium non præſumitur. nu. 6. deciſ. 49. Cerro, p. 70

Amiſsionem Scripturæ allegans tenetur probare caſum amiſsionis, & iuſtificare, quod caſus euenerit ſine culpa, num. 7. ibid.

Amiſſio inſtrumenti rogati in cauſa non poteſt allegari, quia ſemper remanet originale penes notarium, num. 8. ibidem.

Ampliſsima, quando dicatur reſtitutio Principis, num. 3. deciſ. 10. Merlin. Decano, p. 14.

Anteceſſor.

Anteceſſoris tempore penſiones decurſas, ſucceſſor in beneficio non tenetur ſoluere, non conſtito de diligentijs, factas contra anteceſsorem, num. 5. & 6. dec. 21. Pena. pag. 28.

Anterioritas.

Anterioritatem eandem temporis, quam habet ipſe contractus pro ſorte; habent fructus debiti ex contractu. n. 12. deciſ. 7. Peuting p. 10.

Anterior dicitur creditor fructuum debitorum ex contractu, & præferri debet alijs creditoribus creatis poſt contractum, nu. 14. ead. dec. pag. 11.

Anterioritatem eandem hypothecæ habent fructus debiti ex contractu, quam habet ſors principalis, num. 1. deciſ. 8. Peutingero. pag. 11.

Anterior, & expreſſa hypotheca præfertur hypothecæ expreſsæ poſteriori, nu. 2. deciſ. 14. Veroſp. pag. 20.

in Anteriorum præiudicium ſoluens ſcienter creditoribus, habetur perinde, ac ſi non ſoluiſſet, & tenetur de proprio nu. 1. deciſ. 15. Cerro, pag. 22.

Anterior creditor poſsidens rem debitoris Iure pignoris non tenetur; nec glebam dimittere, ad commodum aliorum creditorum concurrentium, niſi ei in integrum creditum ſoluatur, nu. 15. ibid.

ab Anteriori creditore pignus auocare non poteſt poſterior creditor, niſi ei integrum creditum ſoluat, n. 16. ibi.

Anterior creditor præferendus eſt poſteriori, num. 1. deciſ. 37. Manzanedo, p. 51.

Anterior hypotheca, etiam tacita præfertur poſteriori, n. 4. ibid.

Anterior hypotheca poteſt abſque Scriptura probari per duos teſtes, etiam ad effectum prælationis alteri creditori ſcripturam habenti, num. 13. ead. dec. pag. 52

Anterioritas crediti probatur ex ſententia graduatoria lata in concurſu creditorum, num. 6. deciſ. 47. Dunozetto, pag 67.

Anterior creditor non habet actionem contra eum, qui ignoranter ſoluit creditoribus poſterioribus, nu. 13. dec. 15. Cerro, p. 22.

Anterior creditor licet in diem, vel ſub conditione præfertur poſteriori puro, & libero, nu. 17. ibid.

Anterior hypotheca poſteriori ſemper præferenda venit. nu. 7. dec. 33. Meltio, p. 43.

Anterior creditor immiſsus ex Saluiano in poſseſsionem bonorum debitoris non poteſt impedire, quin alij creditores exerceant iura ſua contra eadem bona, poſtquam ipſe iam ex fructuum perceptione fuit ſatisfactus, nu. 9. ibid.

Anterior creditor poſsidens rem debitoris, vt ſibi ſatisfaciat ex fructibus, non cogitur pignus reſtituere, niſi integrum creditum ei ſoluatur. n. 14. ead. dec. p. 44.

Antidata.

Antidatæ ſuſpicio in ſcriptura priuata tollitur ex adminiculis, & coniecturis, n. 12. dec. 14. Veroſp. p. 21.

Antidatæ fraudes euitare intendit text. *in l. ſcripturas, C. qui potior. in pignor. habean.* non autem præſcribere formam. nu. 16. deciſ. 44. Bichio, p 63.

Antidatæ ſuſpicio in Apocha quoties tollatur ex adminiculis, ceſsat diſpoſitio, *l. ſcripturas, C. qui potior. in pign. habean.* num. 17. ibid.

Apocha.

Apocha priuata contrahentium, & trium teſtium ſubſcriptione munita habetur pro ſcriptura publica, num. 8. dec. 37. Manzanedo, p. 51.

Apocha duobus teſtibus munita, & adminiculata ſi ſit anterior in data, operatur aduerſus eum, qui ſit creditor vigore inſtrumenti poſterioris. num. 11. ead. dec. p. 52.

Apocha adminiculata, licet careat requiſitis, *l. ſcripturas, C. qui potior. in pign. habean.* probat anterioritatem crediti etiam in concurſu poſterioris publici inſtrumenti. nu. 15. deciſ. 44. Bichio. p. 63.

Appellatio.

Appellatione Fiſci comprehenditur etiam Fiſcus feudatarij, & Baronis, quoties agitur de crimine per eorum ſubditos perpetrato. n. 42. deciſ. 10. Merlin. Decano, pag. 15.

Appellatione Cameræ Apoſtolicæ, & Fiſci Pontificij non veniunt Barones. nu. 22. dec. 11. Merlin. Decano. p. 17.

Appellatio de Iure Canonico datur à ſententia lata in ſpolio, nu. 8. dec. 19. Pena. p. 26.

Appellatio non datur in penſionis materia reſeruatæ pro alimentis, nu. 9. ibid.

Approbans.

Approbans aliquem pro legitimo progreſsore, non poteſt amplius impugnare. nu. 5. dec. 14. Zarate. p. 31.

Aptum.

Aptum eſt naturaliter grex edere fœtus, & producere fructus. nu. 11 dec. 4. Meltio, pag. 6.

Aptæ non ſunt merces producere fructus, num. 13. ibid.

Aſſecuratio.

Aſſecurationem bonorum creditor petere poteſt, ſi adſit timor, quod creditor poſterior illa occupet, vel dilapidet, num. 20. dec. 15. Cerro, p. 23.

Aſſertio.

Aſſertio Notarij probat numerationem, quam quis recepit in ſui, & teſtium præſentia, num. 1. dec. 20. Coccino Decano, pag. 27

Aſſi-

Digitized by Google

Aſsignatio.

Aſsignata per Teſtatorem dos dici non poteſt dos certa, qui mandauit ſolui dotem congruam, num. 12. deciſ.5. Peuting. p. 8.

Aſsignatio ex certa cauſa facta reſoluitur ob defectum cauſæ, num. 12. dec. 9. Beuilacq. p. 12.

Aſsignationis bonorum ratificatio facta per debitorem creditori, probatur ex ſubſecuta poſſeſsione eiuſdem creditoris ad formam inſtrumenti aſsignationis. n. 6. dec. 29. Cerro, p. 36.

Aſſociatio.

Aſsociatio competit vigore facultatis capiendi poſſeſsionem propria auctoritate. nu. 1. dec. 32. Cerro, p. 41.

Attentata.

Attentatę non dicuntur ſententiæ obtentæ in alio tribunali, dum lis pendet in Rota, ſtante diuerſitate cauſarum. nu. 12. dec. 31. Zarate, p. 39.

Atteſtatio.

Atteſtationi digniorum, & nobiliorum eſt deferendum in concurſu aliorum, nu. 17. dec. 32. Cerro, p. 42.

Atteſtationes eorum, qui veriſimiliora deponunt, alijs præualere debent, nu. 18. ibid.

Auctoritas.

Auctoritatem Principis ſupremi, quando quis dicatur offendiſse, nu. 30. dec. 10. Merlin. Decano, p. 15.

B

Bannitus.

BAnnitorum receptatores, ſecundum Bullam Sixti V. dicuntur rebelles, & lęſæ maieſtatis rei, num. 24. deciſ. 10. Merlin. Decano, p. 15.

Bannitus receptans de Iure communi non ſubit confiſcationem bonorum. n. 40. ibid.

Anton. Theſaur. in addit. ad deciſ. Theſaur. part. 132 num. 31. & Peregrin. conſ. 25. n. 13. lib. 5. reijciuntur, num. 41. ib.

Bannitus reſtitutus à Principe recuperat bona, etiam quæ ad tertium in vim ſententiæ condemnatoriæ immediatè peruenerunt, num. 46. ibid.

Vt puta feudum per condemnationem, domino, vel agnatis apertum, & alia per alias perſonas in executionem ſententiæ occupata, nu 47. ibid. 48. & 49. ead. dec. p. 16.

Bannitus reſtitutus à Principe, quando ſine dubio recuperet omnia bona ſua, & nu. 51. ibid.

Baro.

Baronis ſubditus, ſi non compareat ad iuſsum Principis ſuperioris, contumaciæ pęna applicanda venit Principi, non autem feudatario. n. 23. deciſ. 10. Merlin. Decano, pag. 15.

Baronis, & feudatarij Fiſcus etiam comprehenditur Fiſci appellatione, quoties agitur de crimine per eorum ſubditos perpetrato, nu 42. ibid.

Barones non veniunt appellatione Cameræ Apoſtolicæ, & Fiſci Pontificij, nu. 22. deciſ. 11. Merlin. Decano, p. 17.

Beneficiatus, & Beneficium.

Beneficiatus hæres, priuſquam creditoribus ſoluat, poteſt detrahere expenſas ad ſui defenſionem factas contra alios prætendentes ſe hæredes, n. 16. dec. 13. Orano, p. 19.

Beneficio legis, & inuentarij poteſt hæres expenſas vtiles, & neceſsarias in rebus hæreditarijs factas prius detrahere, quam creditoribus ſatisfacere, nu. 15. ibid.

Beneficium electionis, quod habet hæres in legato alternatiuè relicto amittit, ſi ſit moroſus ſolutione, num. 5. deciſ. 30. Corrado, p. 37.

cum Beneficio inuentarij hæres præfertur ab omni damno, tam quoad perſonam, quam quoad bona, num. 28. dec. 36. Corrado, p. 50.

Beneficiatus hæres tenetur euictionem præſtare rei venditæ à defuncto pro iuribus hæreditatis, num. 29. ibid.

Bonum.

Bona mercatoris decocti diuidenda eſse per ęs, & libram inter creditores, tam inſtrumentarios, quam chyrographarios, Statutum fori mercatorum Bononiæ diſponit, non habita ratione anterioritatis, vel potioritatis, nu. 1. dec. 1. Ghiſilerio, pag. 2.

Bona ſi non ſufficiunt pro integra ſatisfactione non liberetur ab obligatione, quoad reſiduum debitor decoctus, cuius bona diuiduatur per ęs, & libram inter creditores ex diſpoſitione Statuti, num. 8. ibid.

Bona decocti ſecundum ſtatutum fori mercatorum Bononię diſtribuuntur per æs, & libram inter creditores, comprehendit etiam creditores habentes inſtrumenta iurata, nu. 12. ibid.

Bona teſtatoris, qui per modum pręcepti, vel deſiderij mandauit aliquod negocium exerceri ſub ſuo nomine, obligata remaneant ad fauorem creditorum ipſius negocij, nu. 1. dec. 2. Emerix, p. 4.

Bona quin poſsint obligari, & alienari alienationis prohibitio non impedit, quando obligatio, & alienatio fit pro debitis habentibus cauſam, & originem ab ipſo prohibente, nu. 4. ead. dec. p. 5.

Bona debitoris creditor patiens diſtrahi, & non reclamat ſibi pręiudicar, ſi permittit labi tempus aptum ad inducendam pręſcriptionem, nu. 7. dec. 4. Melt. p. 6. & nu. 23. ead. dec. p. 7.

Bona libera dummodo non adſint intelligitur alienandi facultas à fideicommittente conceſsa pro dotandis fęminis, nu. 8. deciſ. 5. Peutingero, p. 8.

Bona vinculata penes tertios exiſtentia mulier non tenetur diſcutere, ſed poteſt recta via agere contra bona fideicommiſso ſubiecta pro conſecutione ſuarum dotiũ, num. 15. Declara vt num. 16.

Bonorum extraiudicialium fructus à viro percepti cedunt lucro ipſius viri ex diſpoſitione ſtatuti Bononiæ, num. 3. deciſ. 6. Dunozetto, p. 9.

Bonorum ſeparationis remedium exerceri ſolent non inter creditores eiuſdem perſonæ, ſed diuerſarum perſonarum, vel rationum, nu. 4. ibid.

Bonorum ſeparationis remedium competit vxori inſtitutæ hæredi à viro, nu. 5. ibid.

Bonorum ſeparationis remedio vti nõn poteſt vxor pro repetitione ſuæ dotis, ſed vti debet beneficio ſuæ hypothecæ dotalis, nu. 6. ibid.

Bonorum ſeparationis remedium non competit hæredi beneficiato, niſi iuſtificet credita, quæ habere prætendit cum hęreditate nu. 7. ibid.

Bona habita a filio ex ſubſtantia Teſtatoris imputantur in legitimam, num. 8. ibid.

Bona iuri non minus, quam ſoceri obligata habet nurus pro repetitione dotis ſolutæ ſocero, vel marito de ipſius ſoceri conſenſu, nu. 4. deciſ. 9. Beuilacqua, p. 12.

Bona ſua recuperat condemnatus, cuius bona ipſa fuerunt decreta, & aſsignata Fiſco, ſi Principis beneficio fuerit plenariè reſtitutus, nu. 1. dec. 10. Merlino Decano, p. 13.

Nedum penes Fiſcum adhuc exiſtentia, ſed etiam bona à fiſco in alium translata, & alienata, quando tamen ipſa reſtitutio eſt ampliſsima, nu. 2. ead. dec. p. 14.

Bona condemnati, per quem habet Fiſcum in ſuo territorio confiſcantur, nu. 9. ibid.

ad Bona exiſtentia in territorin Baronis, & illius Fiſco applicata non extenditur reſtitutio condemnati conceſsa à Papa, nu. 12. ibid.

Bona omnia confiſcantur condemnato, quando quis eſt ob crimen receptionis bannitorum, nu. 13. ibid.

Bona in crimine læſæ maieſtatis applicantur Fiſco ſuperioris læſi, nõ vero Principis inferioris, & feudatarij, n. 25. ib.

Natt. conſ. 580. n. 12. & 17. & ſequacium opinio, an ſit vera, & declaratur, nu. 26. 27. & 28. ibid.

Roſental. de feud. cap. 1. concl. 4. n. 6. declaratur, n. 29. ibid.

Bona confiſcata, Fiſcus acquirere dicitur titulo lucratiuo. num. 34. ibid.

Bona recuperat etiam confiſcata per Baronem condemnatus ſi plenariè reſtituatur à ſupremo Principe, n. 35. ib.

Anchar. conſ. 161. n. 2. & 3. & ſequacium opinio, quando non procedat, n. 36. ibid. & 49. ead. dec. p 16.

Bonorum confiſcationem non tollit receptans bannitos de iure communi, nu. 40. ibid.

Ant. Theſſaur. in addit. ad dec. Theſſaur. part. 132. nu. 31. & Peregr. conſ. 25. n. 13. lib. 5. reijciuntur, nu. 41. ibid.

in Bonis tamquam feudalibus Pontifex in omnibus locis, ſitis in ſtatu Eccleſiaſtico, vel habet ius dominij directi. Vel ſaltem illud ſupremũ, quod altum dominiũ appellãt DD. & quod numquam à ſupremo dominio cenſetur abdicatum, num. 32.

Digitized by Google

ad Bonorum recuperationem, de quibus expreſſa mentio non fuit facta, trahitur etiam ſententia condemnationis, ſi per reſtitutionem plenariam Principis fuerit de medio ſublata n.10.dec.11. Merlin. Decano, p.17.

Bona in præiudicium patris illa poſſidentis confiſcari non poſſunt ex filij delicto. n.13.ibid.

Siue conſiderentur huiuſmodi bona tanquam peculium profectitium filij. n.14. ibid.

Siue vt aduentitium peculium n.15.ibid.

in Bonis profectitijs, & aduentitijs filiorum pater habet vſumfructum. n.16 ibid.

in Bonis aduentitijs filiorum ad aliquod non tenetur ex delicto eorum pater. n.17.ibid.

Bona caſtrenſia filij non poſſunt confiſcari ex eius delicto; ſed patri reſeruantur in ſolatium patriæ poteſtatis. n.18. ibid.

Et ita eſt verior, receptior, & æquior opinio. numer. 19. ibid.

Bona confiſcari, & illa applicari fiſco Pontificio mandat Bulla Sixti V. contra receptores bannitorum. num. 20. ibid.

in Bonorum confiſcatione materia plurimum attenditur conſuetudo. n.21.ibid.

quoad Bonorum omnium ſibi ablatorum recuperationem ſuffragatur gratia reintegratoria obtenta à Principe nu.25. ibid.

Et hoc tanto magis ſi Princeps iubeat in dicta gratia caſſari proceſſum, & ſententiam, cum omnibus inde ſecutis. n.26. ibid.

in Bonis fideicomiſſi tranſuerſalis non datur retentio pro quarto dotali. n.2.deciſ.12. Arguelles, p.17.

Auth. res quæ, C. commun. de legat. locum non habet in fideicomiſſo tranſuerſali. n.3.ibid.

Deciſ. in Romana Dotis 23. Iunij 1645. & 4. Iulij 1646. coram Cardinali Otthobono, Declara vt n.4. ibid.

Bona defendens, & à moleſtijs liberans lucrum attuliſſe dicitur, n.11.dec.13. Orand. p.19.

Bona hæreditaria alij obligare in præiuditium creditorum hæres non poteſt. n.13.ibid.

ſuper Bonis tutoris etiam futuris poſt inſtrumentum ſuſceptæ tutelæ pupillus habet hypothecam nu. 1. deciſ. 14. Veroſp. p.21.

Bona tutoris poſt ſuſceptam tutelam in aliũ translata tranſeunt cum eodem hypothecę vinculo ad fauorem pupilli. n.17 ibid.

Bonorum aſſecurationem petere poteſt creditor, ſi adſit timor, quod creditor poſterior illa occupet, vel dilapidet. n.20.dec.15. Cerro, p.23.

Bonorum hæreditariorum fructus præſumuntur extare penes tutorem pupilli, qui adminiſtrat. n.21.ibid.

de Bonis hæreditarijs ſi tutor rationem non reddat, poteſt contra ipſum exequi mandatum relaxatum contra bona hæreditaria. n.22.ibid.

Bona reperta in domo viro, eiuſdem fuiſſe præſumuntur, non autem vxoris ad euitandam præſumptionem turpis quæſtus n.3.deciſ.16.Veroſp. p 24.

Bona filij pater alienare non poteſt, abſque iuſta cauſa, licet ſit illius adminiſtrator. numer. 15. deciſ. 24. Zarate, p.31.

Bona filij fideicommiſſo grauata non poſſunt per patrem alienari ſine iuſta cauſa, & decreto iudicis. n.16.ead.dec. p.32.

Bona hæreditaria dicuntur obligata pro ære alieno contracto occaſione negocij ſpectantis ad defunctum poſt eius obitum continuati. n.1.dec.25. Albergat. p.32.

Bona teſtatoris obligata remanent pro negocio, in quo teſtator permiſit ſuum nomen expendi, nec contrahentes decipiantur, n.5. ibid.

ex Bonis teſtatoris ſoluendum venit debitum contractum ex cauſa negocij ordinati per ipſum, non obſtante fideicommiſſo, & prohibitione alienationis per ipſum facta. n.6.ibid.& 9. ead. dec. p.33.

in alijs Bonis, quæ non alienabuntur occaſione dicti negocij intelligi debet fideicommiſſum ordinatum ab eo, qui certum negocium exerceri mandauit, n.8. ibid.

in Bonis emphyteuticis debitoris prohibitis creditor hypothecari profertur alijs creditoribus licet anterioribus, ſi dominus directus conſenſerit hypothecæ ad eius fauorem contractæ. n.1.& 6.dec.27. Viril. p.34.

Bona prohibita alienari non veniunt ſub generali hypotheca, n.2.ibid.

Bona emphyteutica hypothecari poſſunt expreſſè alienari prohibita, ſi accedat conſenſus domini directi. numer. 5. ibid.

Bona prohibita alienari non veniunt in generali obligatione bonorum, n.4.dec.28. Viril. p.35.

in Bonis debitoris emphyteuticis alienari prohibitis ante conſenſum domini directi, creditoribus nullum ius acquiritur. n.6.ibid.

Bonorum ſubhaſtatio debitoris impediri nequit per alium creditorem etiam anteriorem, dum facienda venit ipſo creditore illa poſſidente iure pignoris, non amoto à poſſeſſione, & ad effectum illi ſatisfaciendi in primis de ſuo credito, & de eo, quod ſupereſt cæteris creditoribus poſterioribus. n.2.dec.29. Cerro, p.36.

Bona communis debitoris tertius poſſidens iure dominij non poteſt executiuè conueniri ab alijs creditoribus, num.5. ibid.

Bonorum aſsignationis ratificatio facta per debitorem creditori, probatur ex ſubſecuta poſſeſſione eiuſdem creditoris ad formam inſtrumenti aſſignationis. num. 6. ibid.

Bona delata ad heredem titulo particulari, non autem vniuerſali inſtitutionis non ſunt referenda in calculo hæreditatis ad commodum legatariorum. n. 9. declara. vt nu. 10. dec. 30. Corrado, p.38.

Bona ſpecialiter obligata ſunt prius excutienda, nec poteſt illis omiſſis agi contra alia generaliter obligata in præiudicium aliorum creditorum. n.14. ibid.

Bonorum defuncti poſſeſſori datur retentio pro rata ſummæ ſolutæ legatarijs, aduerſus alios legatarios agentes pro immiſſione, nu. 16 ibid.

Bona fideicommiſſi alienata per filium, cui competit detractio legitimæ, remanent libera ab omni onere fideicommiſſi n.1. dec.34. Albergato, p.45.

Bona pupilli pro debitis alienis obligare non poteſt tutor, n.30.dec.36. Corrado, p.51.

Bona, quæ filius elegit pro ſua legitima non continentur ſub fideicommiſſo, numero 4. deciſion. 39. Ghiſilerio, p 55.

Bona hæredis, vt hypothecata, & obligata remaneant per contractum defuncti, quænam requirantur. n.4. dec.41. Priolo, p 58. & n 7.ead.dec. p.59.

Bona hæredis non poſſunt dici bona defuncti, numer. 17. ibid.

Bona propria tantummodo quis obligare præſumitur; non autem bona hæredis, vbi illorum mentionem non facit. n.18.ibid.

Bonorum liberorum exiſtentia vt ceſſet diſpoſitio, *Auth. res quæ, C. commun. de legat.* quando probanda ſit à fideicommiſſarij, numer. 10. deciſion. 50. Bourlemont. p.72.

Bulla.

Bulla Sixti V. contra receptores bannitorum mandat bona confiſcari, & illa applicari fiſco Pontificio. n 20. dec. 11. Merlin. Decano, p.17.

Bulla Clemen. VIII. 41. mandat exequi mandata exhibita in congregatione Baronum per creditores, ipſorum fauorem ſuper bonis etiam iuriſdictionalibus non obſtantibus quibuſcumque fideicommiſſis num.16.dec.38. Panzirolo, p.54.

Bulla prædicta mandat ſatisfieri creditoribus, ſiue creditum oriatur ex iſtrumentis, ſiue chyrographis, ſiue legatis, aut alijs quibuſcumque modis, ac formis, numer. 17. ibid.

Bulla Clement. VIII. 41. diſponit, quod non poſſit impediri ſubhaſtatio bonorum ſpectantium ad Barones ex cauſa dotis. n.19.ibid.

Bulla Clement. VIII. 41. non tollit in aliqua ſui parte credita dotalia fœminarum deſcendentium fideicommitentis, ſed potius illa admittit. n 21.ibid.

Digitized by Google

C

Calculus.

CAlculus factus in iudicio contentioſo à perito electo per iudicem facit ſtatum, quo ad omnes etiam in diuerſo iudicio, n. 19. dec. 5. Peutinger. p. 9.
Calculus factus contra debitorem non nocet alteri creditori non citato, num. 5. dec. 14. Veroſp. p. 20.
Calculus factus inter certos creditores non nocet alijs non citatis, nu. 20. dec. 40 Carillo, p. 57.
Calculus poteſt fieri etiam poſt ſententiam ante executionem, quando ſententia determinat quantitatem, nu. 29. dec. 48. Bichio, p. 69.

Camera, & Cameralis.

Cameralis obligatio in inſtrumento dotali contenta porrigitur ad omnia, & ſingula etiam enunciata, & acceſſoriè promiſſa, n. 17. dec. 7. Peuting. p. 11.
Cameræ Apoſtolicæ, & Fiſci Pontificij appellatione non veniunt Barones, numer. 22. deciſ. 11. Merlin. Decano, p. 17.
Cameralis obligatio tribuit creditori electionem bonorum debitoris reiecta excuſſionis neceſſitate, nu. 13. dec. 36. Corrado, p. 49.

Caſſatio.

Caſſatio hypothecę legitimè fieri poteſt etiam in præiuditium creditorum, antequam pro denunciatione fuerit interdictum, num. 9. dec. 16. Veroſp. p. 24.

Cauſa.

Cauſa dotis in concurſu eſt potior cauſa legati, cum reperiatur à iure priuilegiata, num. 1. deciſ. 5. Peutingerio, p. 8.
ob Cauſæ defectum reſoluitur aſſignatio ex certa cauſa facta, n. 12. dec. 9. Beuilacqua, p. 12.
Cauſæ finalis cohæret diſputationi, n. 13. ibid.
Cauſa impulſiua non attenditur, ſed finalis, n. 14. Ibid.
Cauſæ defectus impulſiuæ non inualidat actum, numer. 15. ibid.
Cauſa reducitur ad nouam cauſam per reſtitutionem Principis, & ſententia perimitur, nu. 46. deciſ. 10. Merlin. Decano, p. 15.
Radix infecta inficit, quod ab ea immediate deriuat, ibid.
Cauſa ſi fuerit commiſſa inter debitorem, & creditores non dicitur commiſſa inter ipſas creditrices, n. 1. declara vt n. 2. dec. 28. Viril. p. 34.
Cauſa oneroſa in hypothecaria non habet priuilegium prælationis. n. 8. dec. 34. Albergato, p. 45.

Cautio.

Cautionem de iudicato ſoluendo reus, vel actor quod pręſtare tenetur; hoc iure non reperitur cautum, n. 7. dec. 21. Penia, p. 28.

Cenſura.

Cenſurarum metu ſolutiones factæ, non conſtituunt in quaſi poſſeſſione: ſecus eſt ſi ſoluens in actu ſolutionis, non fuerit proteſtatus, num. 11. deciſ. 17. Decano mox Cardin. p. 25.

Cenſus.

Cenſus reſoluitur per deliberationem fundi ſecutam ad inſtantiam creditoris, licet non ſequatur actus retroſimilis, n. 13. dec. 40. Carillo, p. 57.
in Cenſu non operatur liberatio facta quo ad vnum ex obligatis, quod dicatur liberatus fundus cenſualis reſpectu aliorum coobligatorum, licet fundus ad ipſos non ſpectet, nu. 15. ead dec. p. 57.

Ceſſio.

licet Ceſſionatiorum priuilegia dotis non tranſeunt in extraneum, nu. 3. dec. 5. Peuting. p 8.
Ceſſio ſuffragatur ijs, ad quorum fauorem ceſſio facta fuit, & non alijs, nu. 9. dec. 28. Viril. p. 35.
Ceſſio facta perſonis habentibus certam qualitatem ceſſat ceſſante ipſa qualitate, num. 10. ibid.
in Ceſſione ſortis principalis ſocietatis officij fructus non comprehenduntur; niſi de illius fuerit facta expreſſa mentio, nu. 1. dec. 35. Meltio, p. 47.
in Ceſſione ſortis principalis, licet fuerunt enunciati, fructus ſocietatis officij, niſi fuerint expreſſe ceſſi non comprehenduntur, numer. 2. ibid.
Ceſſionem iurium ab alijs creditoribus anterioribus ſi habeat poſſidens, tunc poteſt tueri à creditoribus poſſeſſionem. nu. 1. dec 35. Meltio, p. 47.
Ceſſionarius ſuccedit in locum cedentis quo ad omnes effectus, n. 2. ibid.
Ceſſionarius repellit agentes eiuſdem iuribus, quibus cedentes repellere poterat, num. 3. ibid.
Ceſſiones ſuffragari non poſſunt, niſi pro rata pecuniæ actualiter numeratæ, nu. 4. declara vt num. ſeqq. ibid.
Ceſſio ſuffragatur etiam pro ſumma non ſoluta, quando fuit facta de credito indubitabili, nu. 5. ibid.
Ceſſio magna pro modica ſumma reportari valet à poſſeſſore ad tuendam ſuam poſſeſſionem nu. 6. ibid.
Ceſſionem ab anteriori creditore referre poteſt poſſeſſor ad tuendam ſuam poſſeſſionem lite pendente, numer. 7. ibid.
Ceſſio reportata à creditore, poſtquam ei fuerat iam ſolutum creditum, non eſt valida, quia per extinctionem crediti non remanſit aliquod ius ceſſibile, n. 8. declara vt num. ſeqq. ibid.
Ceſſio ex interuallo facto quando ſubſtineatur? numer. 9. ibid.
Ceſſio iurium hæreditariorum citra ius, & nomen hæredis fieri non valet, nu. 17. ibid.
Cedit ſolutio in cauſa in qua creditor declarat illam accipere conſentiente debitore, nu. 19. ibid.
Ceſſio iurium reportari non poteſt, vbi debitum ſoluitur de pecunijs debitoris, n. 2. dec. 40 Carillo, p. 56.
Cedit ſolutio in cauſam fructuum, non autem ſortis principalis, n. 3. amplia vt nu. 4. ibid.
Cedit prius in cauſam fructuum ſolutio facta ſimpliciter in ſortem, & fructus. nu. 4. ibid.
Ceſſionem iurium contra omnes reportare poteſt fideiuſſor ſoluens, num. 6. ibid.
Ceſſio iurium ſuffragari non poteſt ceſſionario, niſi pro ſumma ſoluta, quia in reliquis præſumitur ſimulata, n. 4. deciſ. 44. Bich. pag. 62. declara, vt num. 5. & 6. ead. dec. pag. 63.

Citatus, & Citatio.

Citatus ſi ſoluat partem debiti, reus conuentus dicitur renunciare productioni inſtrumenti, nu. 3. dec. 7. Peuting. p. 10.
Citatio contra aliquos ex pluribus deputatis ſufficit, ſi illi citati habeant facultatem per ſe omnia expediendi cum clauſul. *Ad lites*, n. 3. dec. 28. Viril. p. 35.
Citatio non eſt neceſſaria in executione pacti capiendi poſſeſſionem propria auctoritate, licet imploretur officium Iudicis, num. 9. declara vt num. 10. dec 32. Cerro, pag. 42.

Ciuis.

Ciues Bononiæ ſtatutarij appellati ex priuilegio ſummorum Pontificum facultatem habent ſtatuendi, ſtatuta iam facta mutandi; corrigendi reformandi, illiſque addendi, vt ipſis videtur, n. 8. dec. 43. Vbaldo, p 61.

Clauſula.

Clauſula, *ſi quid exequendum*, requirit inſtificationem ex eiſdem actis, nu. 5. dec. 7. Peuting. p. 10.
Clauſula, *Alias &c.* in forma obligationis cameralis continet promiſſionem damnorum, & intereſſe, numer. 8. ibid.
cum Clauſula, *ſine retardatione ſolutionis penſionis*, in penſionis iudicio eſt procedendum, quando penſionarius eſt in quaſi poſſeſſione exigendi, num 2. deciſ. 19 Penia, p. 26.
Clauſula, *ſine retardatione ſolutionis penſionis*, non ſolet in iudicium retinendæ denegari, vel pro executione litterarum Apoſtolicarum, num. 10. ibid.
Clauſula, *ſine retardatione ſolutionis penſionis*, datur propter malitiam recuſantis ſoluere penſionem, numer. 12. ibid.
Clauſula, *ſine retardatione ſolutionis penſionis*, ponitur, quando litigatur ſuper penſione, in commiſſione propter reuerentiam Papæ mandantis eam ſolui, numer. 13. ibid.
Clauſula, *ſine retardatione ſolutionis penſionis*, ſolet apponi, ne interim, dum litigatur, qui eſt in poſſeſſione exigendi

Digitized by Google

gendi ſpolietur, numer. 14. ead.dec. pag.27.
cum Clauſula, *ſine præiudicio ſolutionis penſionis*, ſuper penſionis inualiditate quando agitur de ſtylo curię, cauſa committi ſolet, nu. 15. ibid.
Clauſula, *tanto nelli caſi eſpreſſi, quanto in quelli da eſprimerſi*, repetit omnes qualitates præcedentes, & operatur; vt cenſeantur ineſſe ſubſequentibus cum omnimoda paritate, num.5.dec.32. Cerro, p.41.
Clauſula, *oltreche*, repetit omnes qualitates adiectas in prima diſpoſitione, nu.7.ead.dec. p.42.
Clauſula, *quam, & quas*, in commiſſione apposita habet vim comprehendendi omnem cauſam, omneque iudicium, tam in petitorio, quam in poſſeſſorio, numer.26. ibid.
Clauſula, *prò vt de iure*, in decreto apposita in dubio intelligitur potius de iure ſtatutario, quam de iure communi num.8.dec.42. Vbaldo, p.60.
Clauſula, *ſine præiudicio cuiuſcumque ſui iuris*, quod operetur, num.6.dec.45. Meltio, p.64.
Clauſula conſtituti, eſt tranſlatiua veræ poſſeſſionis, nu.11. dec.34. Albergaro, p.45.
Clauſula conſtituti apposita in inſtrumento donationis operatur, quod donatarius poſteriori creditori, quantumuis cauſam oneroſam habenti præferri debeat, n.12. ibid.
Clauſulæ appoſitæ in contractu ſimulato ſunt nullius efficaciæ, num.10.dec.39. Ghiſil. p.55.

Conceſſio.

vt Concedatur reſtitutio in integrum aduerſus prçſcriptionem requiritur ignorantia, n.25.dec.4. Melt. p.7.
quando Concedatur reſtitutio in integrum ex capite ignorantiæ, num.26.ibid.
Concedenda non eſt ſequeſtratio lite pendente propter ſolum timorem dilapidationis per partem aduerſam allegatum, nu.4.dec.21. Penia, p.28.
vt Concedatur manutentio aduerſus executionem ſententiæ iudicialis, debet doceri de nullitate, vel iniuſtitia adeo clara, vt nulla poſſit tergiuerſatione celari, num.3. deciſ.31. Zarate, p.39.
Conceſſa immiſſio cum clauſula, *omni meliori modo*, conceſſa dicitur modo competenti, num.10. ibid.

Concordia.

Concordia facta pro alio, abſque eius mandato, nec conſtat de eius ſubſecuta ratificatione, ei nocere non poteſt, num.6.dec.19. Penia, p.26.

Condemnare.

Condemnatus, cuius bona fuerunt decreta, & aſſignata fiſco, ſi Principis beneficio fuerit plenariè reſtitutus recuperat bona, numer.1. deciſion. 10. Merlino Decano, p.13.
nedum penes fiſcum adhuc exiſtentia, ſed etiam bona à fiſco in alium traslata, & alienata, quando tamen ipſa reſtitutio eſt ampliſſima, num.2. ead.dec. p.14.
in Condemnati reſtitutione poſita verba, *ad eum, in quo antea erat statum*, important reſtitutionem ad tempus ante ſententia, & omnem delicti memoriam delet, n.5. ibid.
Condemnati bona fiſcus qualibet in ſuo territorio confiſcat, num.9. ibid.
Condemnati reſtitutio conceſſa à Papa non extenditur ad bona exiſtentia in territorio Baronis, & illius fiſco applicata, n.12.ibid.
Condemnatus quando quis eſt ob crimen receptionis bãnitorum, confiſcantur ei omnia ſua bona, numero 13. ibid.
Condemnatus ſi plenariè reſtituatur à ſupremo Principe recuperat etiam bona per Baronem confiſcata, nu. 35. ead.dec. p.15.
Ancar.conſ.161. num.2. & 3. & ſequacium opinio quando non procedat, nu.36. ibid. & 49. ead. dec. p.16.
Condemnatum ſi abſoluat Princeps, & iubeat vt bona per fiſcum confiſcata, & incorporata reſtituantur, non debet ægrę ferre vaſallus dicti Principis, quando bona etiam ipſe confiſcauit, ſi ea reſtituere teneatur, num.44. ibid.
Condemnatio iudicis quando non abſtulit, integratio Principis reſtituit, num.45. ibid.
Condemnationis ſententia, ſi per reſtitutionem plenariam Principis fuerit de medio ſublata, trahitur etiam ad recuperationem bonorum, de quibus expreſſa mentio non fuit facta, num. 10. deciſ. 11. Merlino Decano, pag.17.

Conditio.

Conditionem deteriorem creditorum hæres faciendo expenſas vtiles, & neceſſarias in rebus hæreditarijs facere non dicitur, nu.14.dec.13. Oran. p.19.
Creditoribus etiam hypothecarijs præfertur actio funeraria, nu.18.ibid.
Conditionis melioris eſſe non debet mulier, ſi de facto bona ſtyli adminiſtrauit, quam ſi iuris ordine ſenato, n.19. dec.16. Veroſp. p.24.
Conditione non adimpleta à teſtatore iniuncta legatarius non poteſt legatum conſequi, num.2. deciſ. 24. Zarate, p.31.
Condictio per legatarium adimplenda præſumitur adimpleta dum hæres legatum ſoluit, num.3.ibid.
Conditionis implementum reſpiciens fauorem hæredis dicitur per ipſum remiſſum, quoties conditione non adimpleta ſoluit legatum legatario, nu.4.ibid.
Conditiones voluntariæ, & forma in pactum deducta ſunt adimplendæ in forma ſpecifica, nu.14. ibid.

Conditionale.

Conditionale legatum, & habens onus annexum, vt acquiratur legatario requiritur, quod fuerit ab ipſo agnitum, & acceptatum, n.7.dec.30. Corrado, p.37.

Confeſſio.

Confeſſio debiti extraiudicialis etiam facta in teſtamento, non ſatis probat ipſum debitum de iure ciuili, num. 12. dec.30. Corrado, p.38.
ex Confeſſione ſimplici obligari non poteſt ille, qui ex diſpoſitione ſtatuti prohibetur actum facere abſq; certis ſolemnitatibus, nu.13.ibid.
Confeſſio contrahentium probat ſimulationem, num.16. dec.34. Albergato, p.45.
Confeſſio dotis receptæ præcedente promiſſione, & concurrente iuſtificatione ſolutionis maioris partis, probat tam contra maritum confitente, eiuſque hæredes, quam aduerſus creditores, & habentes cauſam ab eis, num.9. dec.36. Corrado, p.49.
ex Confeſſione partium, & contrahentium probatur ſimulatio, n.12.dec.39. Ghiſilerio, p.55.
Confeſſio donatarij probat fraudem, nu. 13.ibid.
Confeſſio dotis receptæ facta conſtante matrimonio, præſumitur facta in fraudem donationis à iure prohibitæ inter virum, & vxorem, num.8.deciſion.47. Dunozetto, p.67.
Confeſſio dotis receptæ facta conſtante matrimonio non nocet creditoribus præſentibus neque futuris, num. 10. ibid.

Confirmatio.

Confirmata in forma ſpecifica quando dicantur ſtatuta, nu.16.dec.1. Ghiſil. p.3.
Confirmata in forma ſpecifica fuere à Sede Apoſtolica ſtatuta fori mercatorum Bononiæ, nu.17. ibid.
Confirmata in forma ſpecifica ſtatuta Bononiæ non fuiſſe Doctores firmantes, declara vt num. 18. ibid.
Confirmata à Papa ſtatuta fori mercatorum Bononiæ in forma ſpecifica non fuerint dicuntur papalia, & debent ſeruari, num.19. ibid.
Confirmatio Apoſtolica ex certa ſcientia operatur, quod ſtatutum qualecumque ſic valeat, numer. 24. ead.deciſ. pag.4.
Confirmata dicitur donatio in caſu, quo donans non diſponat de re donara, per mortem donantis, ſi de ea non diſpoſuit, num.14.deciſ.14. Veroſp. p.21.
Confirmatio Apoſtolica non extenditur ad ſtatuta contraria iuri communi, nu.5.dec.43. Vbaldo, p.61.
Confirmatio ſtatutorum non videtur comprehendere, niſi ſtatuta iam facta, non autem facienda, num.6.ibid.

Confiſcatio.

Confiſcationes, & pœnæ, quæ perueniunt ex contrauentione conſtitutione Papæ, ſupremi Principis, (quod quid eſſet de alijs pœnis iure communi impoſitis) ſpectant ad fiſcum Pontificium, nu.17.dec.10. Merlin. Decan. p.14.

Non

Digitized by Google

Non autem fiſco Baronis, ſeu Principis inferioris, quamuis in illius territorio bona ſubditi condemnati poſita ſint, nu.18. 19. 20. ibid.

Confiſcatio, & pæna debet ſpectare ad illum Principem, cuius maieſtas fuit læſa, nu.21.ead.dec. p.15.

Confiſcata bona ex titulo lucratiuo fiſcus dicitur acquirere, nu.34.ibid.

Confiſcatione bonorum non ſubit receptans bannitos de iure communi, nu.40. ibid.

Ant.Theſaur.in addit. ad deciſ.Theſaur. par. 132. num.31. & Peregr. conſ. 25. numer. 13. libr. 5. reijciuntur, nu.41. ibid.

Confiſcari non poſſunt bona ex delicto filij in præiudicium patris illa poſſidentis, num.13.deciſ.11. Merlin. Decan. pag.17.

Siue conſiderentur huiuſmodi bona tanquam peculium profectitium filij, nu.14. ibid.

Confiſcari non poſſunt bona caſtrenſia filij ex eius delicto, ſed patri reſeruantur in ſolatium patriæ poteſtatis, nu. 18. ibid.

Et ita eſt verior receptior, & æquior opinio, numer. 19. ibid.

Confiſcari bona mandat Bulla Sixti V. contra receptores bannitorum, & illa applicari fiſco Pontificio, numer. 20. ibid.

in Confiſcatione bonorum materia plurimum attenditur conſuetudo, num.21.ibid.

Coniectura.

Coniecturis, & præſumptionibus filiatio etiam probatur, num.14.dec.35.Meltio, p.47.

Coniecturis tunc filiatio maximè probatur, quando de ea principaliter non agitur, nu.15.ibid.

Conſanguineus.

Conſanguineus teſtis admittitur, quando eſt vtrique parti conſanguineus in eodem gradu, nu.16.deciſ.37. Manzanedo, p 52.

Conſanguineus teſtis admittitur cum alijs non conſanguineis, nu.17. ibid.

Conſenſus.

per Conſenſum præſtitum alienationi rei hypothecatæ admittitur hypotheca, num.8.dec.16. Veroſp. p.24.

Conſenſus præſtitus quando eſt conditionalis, ſi conditio non adimpleatur, negocium remanet in ſtatu antiquo, nu.1.dec.19. Penia. p.26.

Conſtitutio.

ex Conſtitutione 12. Pij IV. officiales ſocietates contrahere poſſunt ſuper ſimilibus officijs infra ipſorum valorem, nu.7.dec.23. Cerro, p.30.

Et ſub eis non venit titulus, nec dominium officiorum, quod non eſt in comercio, nu. 8. ibid. ita nec pretium, num.11. ibid.

Sed credentes pecunias ad ſocietatem admittuntur tantum ad participationem fructuum, & emolumentorum, num.9.ibid.

Et durante Societate ſit particeps omnium fructuum ducti officij proportionabiliter, & pro rata, nu.10. ibid.

Conſuetudo.

Conſuetudó plurimum attenditur in materia confiſcationis bonorum, n.21.dec.11. Merlin.Dec. p.17.

Continuatum.

Continuata præſumitur poſſeſſio ſemel probata, & ideo manutenenda venit. num.3. deciſ. 11. Merlin. Decano, pag 16.

Continuata præſumuntur poſſeſſio ſemel probata vſque ad tempus litis, niſi de contrario doceatur, nu.8. dec.17. Decano mox Cardinalis, p.25.

Contractus.

Contractus ante celebratos quando compræhendat ſtatutum nouum, n.27.dec.1. Ghiſil. p.4.

vigore Contractus hypotheca pro fructibus debiti incipit ab ipſo die contractus, nu.13. Amplia vt n.15. declara vt nu.16.& 19 dec.7. Peuting. p.11.

Contractus ſocietatis factus ſuper fructibus, eſt illicitus, & vſurarius, n.16.dec.23. Cerro, p.30.

Contractus ſimulatio inficit virtutem clauſularum in illo appoſitarum, illaſque penitus inefficaces reddit, nu.13. dec.34. Alberg. p.45.

circa Contractum principalem ſimulatio interueniens influit etiam in acceſſorijs, num.14. ibid.

quaſi Contractus, ex quo oritur actio perſonalis contra hæredem adeuntem hæreditatem ſimpliciter, non cauſatur ex ipſa actione, ſed per contractum celebratum à defuncto, nu.13.dec.41. Priolo, p.59.

Contractus forma, & ſpecies pendet ex animo contrahentium, n.10.dec 44. Bich.p 63.

Contractus qualitas non ex nomine, ſed ab effectu iudicatur, num.11. amplia vt num. 12. ibid.

Conuentus, & Conuentio.

Conuenti rei poſſeſſio probatur ex ſubſtentatione litis, nu. 7.dec.11. Merlin.Dec. p.17.

Et hoc multo magis procedit iunctis adminiculis, num. 8. ibid.

vt Conuenti rei confeſſio probetur confeſſio partis deſeruit pro adminiculo, num.9. ibid.

ex Conuentione non præſumitur facta reſtitutio in dubio, num.8. dec.20. Coccino Decano, p.28.

Copula.

Copula, & æqualiter copulat, ita, vt idem ſit de vno quod de alio, num.4.dec.32. Cerro, p.41.

Copula, & æquat omnia copulata, & pariformiter omnia determinat, num.9. dec.38. Panzirolo, p.54.

Creditor, & Creditum.

Creditoribus poſterioribus debitoris decocti acquiritur ius, & actio concurrendi cum creditoribus anterioribus per æs, & libram, vbi viget ſtatutum ſic diſponens, n.2. dec.1. Ghiſil. p.2.

inter Creditores tam inſtrumentarios, quam chyrographarios non habita ratione anterioritatis, vel potioritatis, ſtatutum fori mercatorum Bononiæ diſponit bona mercatoris decocti diuidenda eſſe per æs, & libram, num.1. ibid.

inter Creditores etiam habentes inſtrumenta iurata comprehendit ſtatutum fori mercatorum Bononiæ diſponens, quod bona decocti diſtribuuntur per ęs, & libram, num.12. ibid.

Creditores ſecundum ſtatutum fori mercatorum Bononię poſſunt concurrere per æs, & libram in bonis decocti, & ipſum met ſtatutum emanauit ad fauorem creditorum non autem debitoris, num.7. ibid.

Creditoribus ſatisfacere tenentur cenſeris, num. 3. deciſ.2. Emerix. p.5.

Creditorum maior pars poteſt præiudicare minore ſeruata forma, *l. vlt.C. qui bon. ced. poſſ.* vbi quod eſt de ſubſtantia, vt creditores inſimul conueniant, n.1. 1. & nu. 2 dec.3. Coccino Decano, p.5.

Creditorum maior pars ſi debitum eſt iuratum non poteſt præiudicare minori, num.3. ibid.

Creditor, qui paritur bona debitoris diſtrahi, & non reclamat ſibi præiudicat, ſi permittit labi tempus aptum ad inducendam præſcriptionem, num.7.deciſ.4. Melt. p.6. & num.23. ead.dec. p.7.

Creditor, adhoc vt inducatur præſcriptio hypothecæ requiritur, quod ſciat bona ſibi hypothecata fuiſſe per debitorem deſtracta, num.19.ead.dec. p.7.

Credita quæ habere prætendit cum hæreditate ſi hæres beneficiatus non iuſtificet, ipſi non competit ſeparationis bonorum remedium, num. 7. deciſ. 6. Dunozetro, pag.9.

Creditor fructuum debitorum ex contractu dicitur anterior, & præferri debet alijs creditoribus creatis poſt contractum, num.14 dec.7. Peuting. p.11.

Creditori ex cauſa dotis præfertur funeris impenſa, num.9. dec.12. Arguelles, p.17.

Credito fiſcali præfertur impenſa funeris, nu.10. ibid.

Credito cuicumque, ſiue anteriori, ſiue poſteriori tacitam, vel expreſſam hypothecam habenti præfertur funeris impenſa, num.11. ibid.

Credito quarti dotalis præfertur impenſa funeris, num. 12. & 16. ibid.

Creditores volentes ſibi ſatisfieri de bonis hæreditarijs defenſis a procuratore, neceſſe eſt, quod illa accipiant cum onere ſoluendi mercedem procuratoris, num. 8. dec.13. Oradino, p.19.

Creditoribus abſque cautione de reſtituendo ſoluuntur

im-

impenſæ pro mercede procuratoris defendentis hæreditatem pro funere, inuentario, & ſimilibus, num.4. ibid.

Creditoribus omnibus alijs anterioribus, & hypothecam habentibus ſine aliqua cautione de reſtituendo prioribus, & potioribus præfertur pro ſua mercede procurator defendens bona hæreditaria, num 22. ead.dec. p.20.

contra Creditorem tertium non citatum mandatum probat, quando conſtat, principalem debitorem non remanſiſſe indefenſum. num.6.deciſ.14. Veroſp. p.20.

Creditoribus poſterioribus ſcienter ſoluens in præiudicium anteriorum habetur perinde, ac ſi non ſoluiſſet, & tenetur de proprio, num.1.dec.15. Cerro, p.22.

Creditorum ſcientia probatur ex eo, quod quis illos deſcripſerit in inuentario, num.2. ibid.

Crediti ſcientia probatur ex inhibitione ad inſtantiam creditoris perſonaliter præſentata hæredi, ne bona hæreditaria diſtraheret in eius præiudicium, num.4. ibid.

Crediti ſcientia probatur ex epiſtolis, in quibus quis illud fateatur, num.7. Amplia vt num.ſeqq. ibid.

Creditoribus poſterioribus tutor ſoluens non recepta cautione de reſtituendo prioribus, excuſatur, quando hæreditas omnibus eſt ſoluendo, num.11. ibid.

Creditor poſterior, qui exegit à ſuo debitore, & pecuniam conſumpſit non tenetur illam reſtituere anterioribus, niſi probetur ipſum debitorem habuiſſe certam ſcientiam crediti anterioris, & copulatiuè ipſum non eſſe ſoluendo cum alias mala fides in ipſo conſiderari nequeat, num. 12. ibid.

Creditor anterior non habet actionem contra eum, qui ignoranter ſoluit creditoribus poſterioribus, nu.13. ibid.

Creditoribus poſterioribus tutor ſoluens ſcienter tenetur de proprio, num.14. ibid.

Creditoribus poſterioribus tutor ſoluens tenetur de proprio, etiam ſi adſit ſola ſuſpicio creditorum anteriorum, num.15. ibid.

Creditor anterior licet in diem, vel ſub conditione, præfertur poſteriori puro, & libero, num.17. ibid.

Creditor poteſt agere contra debitorem obligatum in diem, vt ſoluat die adueniente, num.19. ibid.

Creditor poteſt petere bonorum aſſecurationem, ſi adſit timor, quod creditor poſterior illa occupet, vel dilapidet, num.20. ead.dec. p.23.

Creditores debent ſatisfieri ex pecunia fructuum hæreditariorum, quando extat, nec debitor liberatur dimittendo bona hæreditaria, num.23. ibid.

Creditor, qui iuſto titulo exegit, & bona fide conſumpſit, nequit pulſari ab alijs creditoribus licet anterioribus, num.24. ibid.

Creditor, qui iuſto titulo exegit, & pecunias conſumpſit poteſt pulſari à creditore anteriori, qui habeat creditum priuilegiatum, & ſignanter ex cauſa dotis, num.25. ibid.

Creditor, qui iuſto titulo exegit, & pecunias conſumpſit non poteſt pulſari à creditore etiam anteriori, & priuilegiato, quando, qui exegit, pariter eſt priuilegiatus, nu. 26. ibid.

Creditum contra illos, qui non fuerunt citati in ſententia, ipſa non iuſtificatur, nu.4.dec.16. Veroſp. p.24.

Creditor ſocietatis ſuper rebus ſpectantibus ad ſocietatem, præfertur creditoribus poſterioribus ſocij, licet anterioribus, num.5.dec.23. Cerro, p.30.

Limita in ſocietatibus officiorum vocabilium, in quibus non cadit pretium, ſed fructus dumtaxat, & emolumenta officij, num.6. ibid.

Creditores negocij poſſunt conuenire eum, qui in ipſo negocio ſe ſocium fecit, num.11. dec.25. Albergat. p.33.

Creditoribus inferri non poteſt præiudicium in hypotheca, quam habent in bonis debitoris per actum geſtum à tertio ipſis inſcijs, num 13. ibid.

Creditor non poteſt concurrere cum alio creditore, qui habet iura ceſſa ab alijs creditoribus anterioribus, nu.1. dec.26. Meltio, p.33.

Creditores plures ſi concurrant, qui commune creditum habeant, ille venit præferendus, qui reperitur in poſſeſſione, num.2. ibid.

Creditor in bonis emphyteuticis debitoris prohibitis hypothecarij præfertur alijs creditoribus, licet anterioribus, ſi dominus directus conſenſerit hypothecæ ad ſuię fauorem contractæ, num.1. dec.27. Viril. p.34.

Creditor poſterior habens conſenſum domini directi pro hypotheca bonorum prohibitorum hypothecari præfertur cæteris creditoribus, licet anterioribus licentiam non habentibus, num.5. & 7. dec.28. Viril. p.35.

Creditoribus nullum ius acquiritur in bonis debitoris emphyteuticis alienari prohibitis ante conſenſum domini directi, num.6. ibid.

Creditor, qui prius impetrauit aſſenſum domini directi pro hypotheca bonorum emphyteuticorum alienari prohibitorum, prius venit in ipſis bonis ſatisfaciendus, num. 11. ibid.

pro Credito dubio retentio non datur ad impediendam immiſſionem ei, cui competit vigore Iuris clari, & indubitati, num.15. ibid.

Creditori habenti hypothecam anteriorem contra tertium poſſeſſorem competit immiſſio vigore Saluiani, num.8. dec.31. Melt. p.43.

Creditor anterior immiſſus ex Saluiano in poſſeſſionem bonorum debitoris non poteſt impedire, quin alij creditores exerceant iura ſua contra eadem bona, poſtquam ipſe iam ex fructuum perceptione fuit ſatisfactus, nu. 9. ibid.

Creditor anterior poſſidens rem debitoris, vt ſibi ſatisfaciat ex fructibus, non cogitur pignus reſtituere, niſi integrum creditum ei ſoluatur, num.14. ead.dec. p.44.

Creditor anterior poſſidens rem debitoris iure pignoris non tenetur, nec glebam dimittere ad commodum aliorum creditorum concurrentium, niſi ei integrum creditum ſoluatur, num.15. ibid.

Creditor poſterior non poteſt auocare pignus à creditore anteriori, niſi ei ſoluat integrum creditum, num.16. ibid.

Creditoribus à Rota conceditur immiſſio pro indiuiſo aduerſus alium creditorem, pro rata excedente creditum anterioris, num.19. ibid.

Creditor poſſeſſor poteſt ad tuendam ſuam poſſeſſionem referre a creditoribus ceſſionem iurium pro maiori ſumma, quam ipſis creditoribus realiter ſoluit, nu 22. ibid.

Creditor ex cauſa oneroſa præfertur donatario, licet anteriori, cui bona donata non fuerunt tradita, nu.4. dec.34. Albergat. p.45.

Creditor ex cauſa oneroſa licet poſteriori, quando præfeatur alijs venientibus ex cauſa lucratiua, num. 15. ibid.

Creditores agentes contra poſſeſſorem rei debitoris iure dominij debet integrum creditum offerre poſſeſſori, nec excomputantur fructus percepti, num.13. dec.35. Meltio, p.47.

Creditum cum hypotheca ad effectum obtinendi immiſſionem in iudicio Saluiani, iuſtificatur per inſtrumentum publicum obligatione Camerali munitum, num.1. dec.36. Corrado, p.48.

Creditoribus poſterioribus ſoluens non liberatur is, qui obligationem habet ſoluendi anterioribus, nu.23. & 26. ead.dec. p.50.

Creditoribus poſterioribus concedi poteſt immiſſio pro indiuiſo cum alio creditore poſſidente bona communis debitoris pro credito anteriori, num.24. ibid.

Creditori poſteriori ſoluens cum obligatione reſtituendi prioribus, iſtis aduenientibus poterit executiuè ſummam ſolutam repetere, num.27. ibid.

Creditor anterior præferendus eſt poſteriori, nu.1. dec.37. Manzanedo, p.51.

Creditor prior in tempore eſt poſterior in iure, num. 2. ibid.

Creditor inſtrumentarius, licet poſterior, præfertur chyrographario anteriori, num.6. declara vt num. 7. ibid.

Creditor ex cauſa oneroſa, cui bona debitoris fuerunt tradita, præfertur donatario, licet anteriori, & hypothecam habenti, num.5. dec.39. Ghiſil. p.55.

Creditor ex cauſa oneroſa præfertur donatario anteriori, ſi ante traditionem rei donatæ ortum fuit creditum ex cauſa oneroſa, num.6. ibid.

Creditor ex cauſa dotis conſiſtere in certis corporibus, licet anterior non habet actionem contra alia bona debitoris, niſi probet alienationem bonorum dotalium

ſecu-

ſecutam culpâ mariti cui fuit dos tradita ideoque non poteſt impedire immiſſionem alijs creditoribus, licet poſterioribus, num.17.dec.40. Carillo, p.57.

Creditores omnes tam inſtrumentarij, quam chyrographarij concurrunt in bonis decocti per æs, & libram ex diſpoſitione ſtatuti fori mercatorum Bononiæ, exceptis ex cauſa dotis, & Cameræ Bononiæ, & dummodo inſtrumenta ſint celebrata intra quinquennium ante decoctionem, nu.1.dec.42. Vbaldo, p.60.

Creditores quantumuis priuilegiati debent concurrere, cum alijs per æs, & libram in bonis debitoris, ſtante tali obligatione, num.7.ibid.

Creditoris diligentia in exigendo poſt decoctionem debitoris, nihil operatur, nu.10. ibid.

Creditores inſtrumentarij præferuntur chyrographarijs ex diſpoſitione iuris communis, num.3. dec. 43. Vbaldo, pag.61.

Creditores poſteriores non poſſunt concurrere cum anterioribus, num.1.dec.47. Meltio, p.63.

Creditor vnus poſſidens vigore crediti, quod habet cum alijs commune, præfertur alijs creditoribus non poſſidentibus, num.2. ead.dec. p.64.

Creditor anterior, cui competit tantum actio perſonalis, non poteſt auocare pecunias ſolutas creditori poſteriori, num.3. declara vt numer. ſeqq. deciſ.46. Albergato, p.65.

Creditor anterior, cui competat tantum actio perſonalis poteſt auocare pecunias ſolutas creditori poſteriori, quando agitur ex aliqua cauſa priuilegiata, num. 4. & 6. ibid.

Creditor anterior poteſt auocare pecunias ſolutas creditori poſteriori ex cauſa onerosa, num.7. ibid.

Creditor anterior poteſt auocare pecunias, ſeu bona data poſteriori ex cauſa onerosa, ſi pecunia, vel bona adhuc extent, num 8. ibid.

Creditum proueniens ex legato nullum onus continens, continere dicitur cauſam lucratiuam, num.9. ibid.

Creditum proueniens ex legato, cuius valor excedat onus legatario iniunctum continere dicitur cauſam lucratiuam, num.10. ibid.

Creditor non tenetur ſuas actiones dirigere contra tertios ipſi non obligatos, num.20.ead.dec. p.66.

Creditor non tenetur excutere bona litigioſa, numer. 21. ibid.

Creditori ſecundo competit ius offerendi aduerſus primum, ſiue primus emerit à debitore ſiue à iudice, nu.1. dec.48. Bichio, p.68.

Creditor ſecundus præſumitur offerre primo creditori ad confirmandam potius ſuam hypothecam, quam ad acquirendum dominium, num.2. ibid.

Creditor ſecundus habet de iure ius offerendi ob rationem hic aſſignatam, num.3. ibid.

Creditor certus in ſubhaſtatione bonorum debitoris debet citari perſonaliter, non autem per proclama, num. 8. ibid.

Creditor anterior emens bona debitoris, præſumitur potius emere gratia tuendi ſui iuris, quam dominium acquirendi, num.10.ibid. & 21. ead.dec. p.69.

Creditor licet anterior impedire nequit ſubhaſtationem bonorum debitoris per alios creditores faciendam, quoties primus creditor illa poſſideat iure pignoris, num.1. dec.49. Cerro, p.70.

Creditor poſſidens bona debitoris iure pignoris, tunc maxime impedire non poteſt ſubhaſtationem illorum, quando ſubhaſtatio fieri debet ipſo non amoto à poſſeſſione, & ad effectum illi ſatisfaciendi in primis de ſuo credito, & de eo, quod ſupereſt creditoribus poſterioribus, num.2.ibid.

Creditor, qui allegat poſſidere bona debitoris ex titulo habito ab ipſo debitore, niſi iuſtificet validitatem tituli non poteſt impedire executionem, ſeu bonorum ſubhaſtationem, num.17. ibid.

Curator.

Curator non præſumitur facere actum præiudicialem pupillo, num.12.deciſ.37. Manzanedo, p.52.

D

Damnum.

DAmnum promiſſionem, & intereſſe continet Clauſula *Alias, &c.* in forma obligationis cameralis, num.8. deciſ.7.Peutinger.pag.10.

Damnum, ſicut lucrum ſentire debet hæreditas ex negocio ſub nomine hæreditatis de mandato defuncti continuato, nu.2.dec.25. Albergato, p.32.

Datio.

Datio in ſolutum dicitur, vbi in aſsignatione bonorum legitur, Clauſula, *Ponentes, &c. Ad habendum, &c.* & ſimiles, nu.3.dec.29.Cerro, p.36.

Datio in ſolutum de ſui natura eſt perpetua, & translatiua dominij, nu.4. ibid.

Datio in ſolutum fieri poteſt lite pendente, abſque vitio litigioſo ſi vbi fit ex cauſa neceſſaria ſolutionis dotis, nu. 10. ibid.

Datio in ſolutum vni creditori facta non poteſt dici fraudulenta, & in præiudicium aliorum creditorum, quando creditum, pro quo facta fuit eſt reale, n. 11. ibid.

Datio in ſolutum facta vxori pro dote conſiſtente in certis corporibus dicitur nulla, nec præiudicat alijs creditoribus, nu.22. dec.40. Carillo, p.57.

Debitor, & Debitum.

Debitor quando non iurauit expreſsè ſe in pecuniam ſoluturum, & non in alia re, ſtatutum diſponens bona debitoris decocti diſtribuenda inter creditores per æs, & libram non habita ratione anterioritatis, vel potioritatis non repugnat obſeruantiæ iuramenti, num.3. deciſ.1. Ghiſilerio, p.2.

Auth.hoc niſi debitor, C. de ſolut. non procedit, quando quis promiſit cum iuramento ſoluere in pecunia, ſecus ſi iurauit ſoluere, ſed non expreſsit in pecunia, & non in alia re, nu.4. ibid.

Debitor decoctus, cuius bona diuidantur per æs, & libram inter creditores ex diſpoſitione ſtatuti, ſi bona non ſufficiant pro integra ſatisfactione non liberatur ab obligatione, quoad reſiduum, nu.8.ibid.

Debitoribus concedere dilationes quinquennales non poteſt Princeps ſecularis aduerſus contractus iuratos, nu.10. ibid.

Debitum ſi eſt iuratum, maior pars creditorum non poteſt præiudicare minori, n.3.dec.3. Coccino Decano, p.5.

contra debitoris merces non datur Saluianum, poſtquam fuerunt illæ per ipſum diſtractæ, n.6. deciſ.4. Melt.p.6.

Debitoris bona creditor patiens diſtrahi, & non reclamat ſibi præiudicat, ſi permittit labi tempus aptum ad inducendam præſcriptionem, n.7. ibid. & num. 23. ead.deciſ. pag.7.

Debitor principalis cenſetur obligatus in forma Cameræ ad reſtituendas pecunias habitas prioribus, & potioribus creditoribus, & contra eum tecta via agi poteſt, nu. 18. deciſ. 5. Peutinger. p.8.

Debiti fructus ex contractu habeat eandem anterioritatem temporis, quam habet ipſe contractus pro ſorte, nu. 12. dec.7. Peutinger. p.10.

pro Debiti fructibus vigore contractus hypotheca incipit ab ipſo die contractus, num.13. Amplia, vt num.15. Declara, vt nu.16. & 19 ead.dec. p.11.

Debitorum ex contractu fructuum creditor dicitur anterior, & præferri debet alijs creditoribus creatis poſt contractum, nu.14. ibid.

Debiti fructus ex contractu habent eandem anterioritatem hypothecæ, quam habet ſors principalis, num. 1. deciſ 8. Peutinger. pag.11.

contra Debitorem calculus factus non nocet alteri creditori non citato, nu.5. dec.14. Veroſpio. pag.20.

contra Debitorem obligatum in diem, vt ſoluat die aduenıente creditor agere poteſt, nu.19. deciſ.15. Cerro, p.22.

Debitum contractum ex cauſa negotij ordinati à teſtatore ſoluendum venit ex eius bonis, non obſtante fideicommiſſo, & prohibitione alienationis per ipſum facta, n 6. deciſ.25. Albergato, pag 32. & n.9. ead.dec. p.33.

pro Debitis negotij communis in ſolidum ſocius tenetur, ibidem.

Debitoris poſsidens Iure pignoris impedire non valet executionem, & ſubhaſtationem eorumdem bonorum per alios creditores faciendam.nu.1.dec.29. Cerro, p.35.

Debitoris bonorum ſubhaſtatio impediri nequit per alium creditorem, etiam anteriorem, dum facienda venit ipſo creditore, illa poſsidente iure pignoris, non amoto à poſſeſſione, & ad effectum illi ſatisfaciendi in primis de ſuo credito, & de eo, quod ſupereſt cęteris creditoribus poſterioribus,nu.2.ead.dec.p.36.

Debiti confeſsio extraiudicialis etiam facta in teſtamento non ſatis probat ipſum debitum de iure Ciuili, num. 12. deciſ.30. Corrado, p.38.

Debitoris poſſeſsio ad effectum obtinendi immiſsionem in iudicio Saluiani ex quibus probata remaneat, nu.22. dec.36.Corrado, p.48.

Decimare, & Decima.

Decimandi quaſi poſſeſsio generalis ſufficit pro manutentione ſuper terris particularibus, cum magis attendatur cauſa poſſeſsionis,quam exercitium,nu.1. & 2. deciſ.17. Decano mox Cardinali.p.25.

ſuper Decimandi iure ſententia Iudicis Laici, qui in hoc caret iuriſdictione præſtat magnum argumentum ad probationem facti antiqui coadiuuandam, maximè in iudicio retinendæ poſſeſsionis,nu.3.ibid.

Decimarum ſolutio regulatur cum obſeruantia ſubſecuta, nu.6.ibid.

in Decimis prædiorum, quæ ſunt intra Parochiæ limites Eccleſia Parochialis fundatam habet intentionem, nu.1. deciſ.18.Coccino Decano, p.26.

Deciſio.

Deciſiones in vno caſu emanatæ trahi non debent ad definitionem caſus diuerſi,nu.14.dec.4. Melt. p.6.

Declaratio.

Declaratio eius, quod partes ab initio egerint, & intellexerint, nedum à priori,ſed etiam à poſteriori deducitur. nu.22. deciſ.32.Cerro, p.42.

Decoctio.

Decoctio probatus per teſtes, nu. 9. dec.42. Vbaldo, p.60.

Defenſio, & Defenſor.

pro Defenſione hęreditatis opera præſtita à procuratore, adeò illi adhęrent, vt eo minus in hęreditate adeſſe, quantum procuratori pro mercede debetur, numer. 1. dec.13. Orano, p.19.

ad Defenſionem bonorum, & ad perpetuam illorum ſecuritatem ſpectant expenſæ factæ pro mercede procuratoris,nu.6.ibid.

Defendens bona, & liberans à moleſtijs lucrum attuliſſe dicitur,nu.11.ibid.

Defenſor legitimus dicitur is,ad quem defenſio cauſę principaliter ſpectat,nu.8.deciſ.14. Veroſp. p.20.

Deficientia.

Deficientia bonorum liberorum ex quibus dicatur iuſtificata? nu. 15. dec.38.Panzirolo,p.54.

Defraudare.

Defraudare labore ſuo graue eſt, num.12.deciſ.13. Orano, pag.19.

Defunctus.

Defunctus potuit diſponere de re hæredis, ſiue inter viuos, ſiue in vltima voluntate,n.3.dec.41. Priolo, p.58.

Deliberatio.

Deliberatio ſecuta pro certo credito parit exceptionem ſolutionis,nu.12.dec.40. Carillo, p.56.

per Deliberationem fundi ſecutam ad inſtantiam creditoris cenſus reſoluitur, licet non ſequatur actus retroſimilis, nu. 13. ibid.

Deliberatio bonorum debitoris facta pro vno credito non parit exceptionem ſolutionis pro alio, num.14.ead.dec. pag.57.

Deliberatio bonorum debitoris facta creditori met per interpoſitam perſonam eſt nulla.num.25.deciſ.48.Bichio, pag.69.

Deliberatio facta abſque citatione debitoris ad videndum ſubhaſtari,& deliberari,eſt nulla,n.27.

Delictum.

Delicti filij cauſa non poſsunt confiſcari bona in præiudicium patris illi poſsidentis,n.13. deciſ.11. Merlin. Decano, pag.17.

Siue conſiderentur huiuſmodi bona tamquam peculium profectitium filij,nu.14.ibid.

Siue vt aduentitium peculium,num.15.ibid.

Deponens.

Deponentes teſtes de publica voce, & fama probant dictionem notoriam, num.21.dec.4. Meltio, p 7.

Depoſitum, & Depoſitarius.

Depoſitum licet non poſſit reuocari non propterea ante ſolutionem abdicatur dominium à deponente,num.13. dec.20. Coccin.Decan. p.28.

Depoſitarius non poteſt opponere de iure aliorum,ſed tenetur ſoluere, num.14. ibid.

Depoſitum vbi fieri non poteſt penès illum, apud quem ex præcepto teſtatoris erat faciendum, fieri debet penès aliam idoneam perſonam, mediante iudicis decreto, num.13 dec.24. Zarate, p.31.

Dictio.

Dictio notoria probatur per teſtes deponentes de publica voce, & fama, num.21.dec.4. Melt. p.7.

Dictiones, *tam, & quam*, ſtant augmentatiuè,n.5.dec.32. Cerro, p.41.

Dictiones, *tam, & quam*, qualificant pariformiter copulata, num.6. ead.dec. p.42.

Dictio, *ſemper*, includit pluralitatem, & diuerſitatem temporum, & caſuum faciens in omnibus æqualem diſpoſitionem, num.7.dec.38. Panzirolo, p.53.

Dies.

Dies adiecta obligationi non impedit illius ortum à die contractus, num.16.dec.15. Cerro, p.22.

Difficultas.

Difficultates propoſitas,quæ ſunt extra dubium, quod diſputatur S. Rota reijcit ad particularem diſputationem, num.10.dec.15. Albergato, p.33.

Directum.

Directa actio,& non ſubſidiaria, *Auth. res quæ*, competit deſcendentibus fideicommittentis,qui dedit facultatem alienandi bona pro dotandis fæminis,num.7. declara vt num.ſeqq.dec.5. Peuting. p.8.

Diſpoſitio.

ex Diſpoſitione ſtatuti Bononiæ, vxor tenetur recipere dotem in eiſdem bonis,quæ pro dote aſſignauit, num.1. dec.6.Dunozetto,p.9.

ex Diſpoſitione ſtatuti Bononiæ,fructus bonorum extradotalium à viro percepti cedunt lucro ipſius viri, num. 3. ibid.

ex Diſpoſitione ſtatuti deſumitur taxa fructuum ad rationem ſeptem cum dimidio pro centenario in Vrbe, num.20.dec.7. Peuting. p.11.

Diſpoſitioni cauſę finalis coheret.num.13.dec.9.Beuilacq. pag.12.

ex Diſpoſitione ſtatuti Vrb. *lib. 1. cap. 85.* executiuè agi non poteſt pro dote aduerſus creditorem anteriorem, num.16.ibid.

Diſpoſitio teſtatoris circa dotationem fæminarum competit de iure omnibus deſcendentibus à fideicommittente, num.10.dec.38. Panzirolo, p.54.

Diſpoſitio, *Auth.res quæ, C.commun. de legat.* nam habet locum niſi in ſubſidium,& quatenus non extent alia bona libera, num.14. ibid.

ex Diſpoſitione ſtatuti Vrb. *lib.1.cap.*145. filij in conditione poſitis intelliguntur diſpoſitiuè vocati, num.11. ibid.

Diſpoſitio generalis non porrigitur ad caſum, in quo diſponens non habet poteſtatem, num.3. dec.39. Ghiſilerio, p.55.

Diſpoſitio, ſi aliquid non requirat, & illud adhibeatur, & inutiliter non propterea vitiatur ipſa diſpoſitio, nu. 20. dec.43. Vbaldo. p.62.

Dilatio.

Dilationes quinquennales debitoribus concedere non poteſt ſecularis Princeps aduerſus contractus iuratos,n.10. dec.1. Ghiſil. p.2.

Dilatio conceſſa à maiori parte creditorum poteſt quidem retardare executionem, non tamen relaxationem mandati, num.6.dec.2. Emerix, p 5.

Doctor.

Doctores firmantes ſtatuta Bononiæ non fuiſſe confirmata in

Digitized by Google

ta in forma ſpecifica, declara vt num.18. dec.1. Ghiſſerio, p.3.

Doctores ſunt intelligendi iuxta doctrinam, quam allegant, num.15.dec.23. Cerro, p.30.

Dolus.

Dolus non præſumitur; ſed ab allegante venit concludenter probandus, num.30.dec.41. Priolo. p.59.

Dominium.

Dominij directi ius tamquam in bonis feudalibus vel habet Pōtifex in omnibus locis, ſitis in ſtatu Eccleſiaſtico. Vel ſaltem illud ſupremum, quod altum dominium appellant DD. & quod numquam à ſupremo dominio cenſetur abdicatum, num.32. dec.10. Merlin. Decano, pag.15.

Dominium in recipientem transfert numeratio pecuniarum, num.2.dec.20. Cocc. Dec. p.17.

Dominium pecuniarum abdicatur; ſi detur ordo, quod pecuniæ ſoluantur ſub certa conditione. Sed contrarium verius, num.4.ibid. & num 12. ead.dec. p.28.

Dominium non acquiritur ſine traditione, num.5. ibid.

Dominium momentanea ſolutio non transfert, niſi commodum obueniat ſoluenti, num.7. ibid.

Dominium propter vtilitatem momentaneæ dotis reſtitutio transfert; ad declarationem text. *in l. ſeruus dotalis, §. ſolut.matrim* num.10.ead.dec. p.28.

Dominium rei emptæ transfertur in emptorem, ſi dans ſequitur bonam fidem ipſius, num.11. ibid.

Dominij reſeruatio tribuit reſeruatario indubitanter ius petendi aſſociationem, num.11. dec.32. Cerro, pag.42.

Dominij, & ſpecialis hypothecæ reſeruatio facta per dominum directum in conceſſione rei emphyteuticæ ſuper fructibus pro ſatisfactione canonum, operatur, quod ipſe dominus in concurſu præferatur quibuslibet creditoribus etiam anterioribus, & priuilegiatis, nu.24. ibid.

Dominium rei venditæ tranſit in emptorem per traditionem, num.23.dec.37. Manzan. p. 2.

Dominium aliud eſt proprietatis, aliud hypothecæ, & vſusfructus, num.12.dec 49. Cerro, p.70.

Dominus.

Dominus directus ſi conſenſerit hypothecæ ad eius fauorem contractæ, creditor in bonis emphyteuticis debitoris prohibitis hypothecari præfertur alijs creditoribus licet anterioribus, num.1. & 6. deciſ. 27. Viril. p. 34.

ſi Domini directi conſenſus accedat, hypothecari poſſunt bona emphyteutica expreſſe alienari prohibita, nu.5. ibid.

Domini directi aſſenſum, creditor, qui prius impetrauit, pro hypotheca bonorum emphyteuticorum alienari prohibitorum prius venit in ipſis bonis ſatisfaciendus, num.11. dec.28. Viril. p 35.

Domino æquiparatur poſſeſſor tantum bonæ fidei, quo ad perceptionem fructuum, num.12. dec.33 Melt. pag.44.

Donatio, & Donatarius.

Donatio in caſu, quo donans non diſponat de re donata, confirmata dicitur per mortem donantis, ſi de ea non diſpoſuit, num.14. dec.14. Veroſp. p.21.

Donatario, licet anteriori, cui bona donata non fuerunt tradita præfertur creditori ex cauſa onerosa, n.4.dec.34. Albergat. p.45.

Donans ante traditionem poteſt de re donata libere diſponere, num.5.ibid.

Donatarios, cui pro obſeruantia donationis fuerunt hypotheca bona, ſi ſit prior in tempore præfertur alijs poſterioribus non attenta cauſa lucratiua, vel oneroſa, nu.7. ibid.

Donatæ rei poſſeſſio transfertur per reſeruationem vſusfructus, & clauſulam conſtituti, num.10. ibid.

Donatarius poſteriori creditori, quamtumvis cauſam oneroſam habenti præferri debet ſecundum clauſulam Conſtituti appoſitam in inſtrumento donationis, nu.12. ibid.

Donationis ſimulationis præſumptio oritur ex imenſitate ipſius donationis, num 21.ead.dec. p.46.

Donationis ſimulatio arguitur ex eo quod donans poſt contractum perſeuerauerit in poſſeſſione rei donatæ, nu.22. ibid.

Donatarius ſi apprehendat poſſeſſionem rei donatæ alio titulo, quam donationis reſultat ex hoc præſumptio ſimulationis donationis, num.23. ibid.

Donatio facta ex cauſa matrimonij dicitur ex cauſa oneroſa, num.25. ibid.

Donatio non dicitur facta ex cauſa matrimonij quando ſuperuenit poſt capitula matrimonaba, & inſtrumentum dotale, in quibus nulla ſit facta mentio talis donationis, num.26. ibid.

Donatio dicitur pura, quando cauſæ in illa expreſſæ non ſunt finales. ſed impulſiuæ, num.27. ibid.

Donatio transfert rei donatæ dominium, num.11. deciſ.35. Melt. p.47.

Donatario licet anteriori, & hypothecam habenti præfertur crediror ex cauſa oneroſa cui bona debitoris fuerunt tradita, num.5.dec.39. Ghiſil. p.55.

Donatario anteriori præfertur creditor ex cauſa oneroſa, ſi ante traditionem rei donatæ ortum fuit creditum ex cauſa oneroſa, num.6.ibid.

Donans poteſt ante traditionem libere diſponere de re donata, num.7. ibid.

Donatæ rei traditio reſultat ex reſeruatione vſusfructus, & clauſula conſtituti in donatione appoſitis, nu.8. intellige vt num.9. ibid.

Dos, & Dotare.

pro Dotis ſuæ reſtitutione ratione tacitæ hypothecæ, quam haber ſuper omnibus bonis mariti mulieri competit via executiua etiam contra tertium poſſeſſorem, num.2.dec.4. Melt. p.6.

pro Dote ſua mulier vigore ſtatuti Vrbis, *libr.* 2. *cap.* 85. agere poteſt contra tertium, num.4.ibid.

pro Dotis ſuæ recuperatione ſcientia alienationis bonorum mariti arguitur in vxore ex libello porrecto contra tertium poſſeſſorem, num.24. ead.dec. p.7.

vltra Dotis ſuæ medietatem non ſubſtinetur renunciatio facta à muliere, num.27. declara vt num.28. ibid.

Dotis cauſa in concurſu, eſt potior cauſa legati, cum reperiatur à iure priuilegiata, num.1.dec. . Peuting. p.8.

Dotis priuilegia vltra perſonam mulieris, & filij non extenduntur. num.2.ibid.

Dotis priuilegia non tranſeunt in extraneum, licet ceſſionarium, num.3. ibid.

pro Dote priuilegium prælationis competens mulieri non poteſt ab extraneo allegari, num.4. ibid.

pro Dotibus ſuis priuilegium prælationis conceſſum mulieribus, non tranſit mortua muliere, niſi ad filios, n.5. ibid.

de Dotandis fœminis præceptum iniunctum à fideicommittente intelligitur in ſubſidium, & quatenus dotes aliunde conſtitui non poſſunt ſiue trino in fideicomiſſo ordinato in teſtamento, ſiue in contractu, num.9. ibid.

pro Dotandis fœminis facultas alienandi conceſſa à fideicommittente intelligitur, dummodo non adſint bona libera. num.8. Amplia vt num.ſeqq.ibid.

pro Dotandis fœminis quando teſtator aſſignauit certam quantitatem non habet locum fideicommittens, qui voluit bona ſua conſeruare in agnatione, ſi det facultatem certis caſibus alienandi hoc eſt intelligendum deficientibus bonis liberis, num.10. & 11. ibid.

Dos certa dici non poteſt aſſignata per teſtatorem, qui mandauit ſola dotem congruam, num.12. ibid.

De Dotando congruè præceptum teſtatoris, & iuxta ſuam qualitatem fœminas deſcendentes non importat, quod dotes ſint ſoluendæ ex bonis fideicommiſſi extantibus bonis liberis, num.13. ibid.

Dotis cauſa alienatio permiſſa per teſtatorem iuncta cum prohibitione alienationis bonorum, niſi ex cauſa magnæ neceſſitatis intelligitur permiſſa in defectum bonorum liberorum alias tales diſpoſitiones eſſent contradictorie, num.14.ibid.

Dotem recipere tenetur vxor in eiſdem bonis, quæ pro dote aſſignauit, ex diſpoſitione ſtatuti Bononiæ. n.1.dec.6. Dunozetto, p.9.

Dos reſtitui debet in eis de bonis, in quibus fuit aſſignata ſtante ſpeciali hypotheca, num.2.ibid.

pro Dotis ſuæ repetitione vxor non poteſt vti remedio ſeparationis bonorum, ſed vti debet beneficio ſua hypotheca dotali, num.6. ibid.

Dotales fructus veniunt ſub promiſſione damnorum, & intereſſe, num.9.dec.7. Peut. p.10.

Dotis promiſſio includit etiam promiſſionem ſolutionis fructuum dotalium lapſo tempore dilationis, num. 11. ibid.

pro Dote hypotheca incipit à die promiſſionis, non autem à die contracti matrimonij, num.2. dec. 8. Peut. pag. 11.

Dos repeti poteſt via executiua à tertijs poſſeſſoribus, vigore ſtatuti Vrb. *lib.1.cap.*8. num.2.dec.9. Beulacqua, pag.12.

Dotalis actio non extinguitur per aſſignationem rei, cuius euictio ſequatur, ſed remanet illeſa, & priuilegiata in tempore, & hypotheca fauore dotis, nu.3. ibid.

pro Dotis ſolutæ ſocero, vel marito de ipſius ſoceri conſenſu nurus habet obligata non minus bona viri, quam ſoceri, nu.4.ibid.

Dos conſtante matrimonio non eſt reſtituenda, numer.5. ibid.

Dos reſtituta conſtante adhuc matrimonio repetitur cum fructibus interim perceptis, nu.6.ibid.

Dos conſtante matrimonio repeti poteſt ex cauſis in iure expreſſis, num.7. ibid.

Dos reſtituitur conſtante matrimonio, vt vxor fundum idoneum cum pecunia dotali acquirere valeat, num. 8. ibid.

Dotalis fundus conſtitutus conſtante matrimonio exit ex dominio mariti, num.10.ibid.

Dotis reſtitutio fit mulieri, vel ſuis, non autem viro, nu.11. ibid.

pro Dote aduerſus creditorem anteriorem executiuè agi non poteſt ex diſpoſitione ſtatuti Vrb. *lib.* 1. *cap.* 85. nu.16. ibid.

Dotis æs alienum eſt funeris impenſa, num.7. dec. 12. Arguelles, p.17.

ex Dotis cauſa creditori præfertur funeris impenſa, nu.9. ibid.

Dotalis quarti credito præfertur impenſa funeris, n.12. & 16. ibid.

ante Dotalem quartum deducuntur melioramenta neceſſaria, num.17.ibid.

Dotis, & fideicommiſſi onus, & grauamen eſt legatum, quod deducendum eſt ante quartum dotale, num. 15. ibid.

Dotem minuuntur neceſſaria melioramenta tamquam æs alienа, num.18. ibid.

Dotis reſtitutio ſtipulata alternatiuè in perſonam mulieris ſtipulantis, vel alterius, cui de iure facienda eſt ipſi mulieri, quæ dotem ſibi conſtituit, & poſuit ſe in prima parte ſtipulationis, num.10.dec.16. Veroſp. p.24.

Dotis reſtitutio momentaneæ transfert dominium propter vtilitatem; ad declarationem text. *in l. ſeruus dotalis, ff. ſolut. matrimon.* num.10. deciſ. 20. Coccino Decano, pag.28.

Dotalis fundus non eſt res tradita pro dote promiſſa in pecunia, nec res ex ipſa pecunia dotalis comparata, n.10. dec.36. Corrado, p.49.

pro Dotis ſuæ promiſſæ in pecunia recuperatione mulier poteſt agere contra bona ſibi benè iuſſa pro ſuo credito hypothecata, nec tenetur excutere bona empta ex pecunia dotali, num.11. ibid.

pro Dote hypotheca contrahitur tempore promiſſionis, & contracti matrimonij, non autem tempore traditionis, nu.5.dec.37. Manzanedo, p.51.

Dotis priuilegium ceſſat, quando concurrunt duo ex eadem cauſa priuilegiati, num.18.ead.dec. p.52.

Dotem conſequi debet mulier deſcendens à fideicommittente in bonis fideicommiſſi cum priuilegio potioritatis aduerſus quoſcumque creditores grauatorum vigore, *Auth. res quæ, C. commun. de legat.* nu.3. dec. 38. Panzirolo, p.54.

Dotandi onus ſpectat ad patrem, vel Auum paternum, nu. 23. dec.46. Alberg. p.66.

Dotandi onus, quod ſpectat ad patrem, vel Auum paternum tranſit ad eorum hæredes, nu.25. ibid.

E

Eccleſia, & Eccleſiaſticus.

ECcleſia parochialis fundatam habet intentionem in decimis prædiorum, quæ ſunt intra parochiæ limites, nu.1. dec.18. Coccin Decan. p.26.

Eccleſiaſtici, vti poſſunt ſtatuto laicali per modum priuilegij, num.29.dec.41. Priolo, p.59.

Electio.

Electio in legato alternatiue relicto eſt hæredis qui illud præſtare tenetur. nu.3.dec.30. Corrado, p.37.

Electionis beneficium, quod habet hæres in legato alternatiuè relicto amittit, ſi ſit moroſus in ſolutione, num. 5. ibid.

Emptor, & Emere.

in Emptorem dominium rei emptæ transfertur; ſi dans ſequitur bonam fidem ipſius, nu.12. deciſ. 20. Coccino Decano, p.28.

Emptores ab hærede proprio nomine ex pecunijs hæreditatis efficitur hæreditaria, nu.11.dec.24. Zarate, p.31.

Emens fundum oneri ſubiectum facta mentione ipſius oneris, quando dicatur accollare ipſum onus in ſe? nu.3. dec.26. Alberg. p.33.

Ementi ſcienter rem oneri ſubiecta euictio debetur, quando emptor ſibi ſpecialiter cauit ſuper liberatione ipſius oneris, num.5. ibid.

Emptor ſecundus feudi, vel emphyteuſis præfertur primo emptori, ſi habeat aſſenſum domini, nu.8. dec.28. Vitil. pag.35.

Emens rem ſibi legatam, ius vigore legati, ſibi competens remittere dicitur, nu.8.dec.30. Corrado, p.38.

Emptor ſoluens pro rata pretium creditoribus anterioribus venditoris tuetur in poſſeſſione ratione eius, quod creditoribus anterioribus ſoluit, num.17.dec.33. Meltio, pag. 44.

Emptor impugnare non poteſt poſſeſſionem eius, à quo bona emit, nu.3.dec.36. Corrado, p.48.

Emptori de euictione, quæ prouenit ex natura contractus venditionis, venditor non tenetur, nu.25.ead.dec. p.50.

Emere poteſt cenſum, pro quo fideiuſſor fideiuſſit, & ſoluendo referre ceſſionem translatiuam, & non extinctiuam, nu.10.dec.40. Catillo, p.56.

Emens ſcienter rem oneribus obnoxiam, præſumitur velle ipſa onera in ſe ſuſcipere, num. 3. declara vt num. ſeqq. dec.45. Melt. p.64.

Emens rem oneri ſubiectam, ſi ſibi cauit de liberatione, poteſt eueniente euictione agere pro euictione, vel ſaltem pro reſtitutione pretij, num.4.ibid.

Emere per ſe ipſum, vel per alium paria ſunt, nu.12. deciſ. 48. Bichio, p.68.

Enunciatio.

Enunciatiua ſimplex nihil releuat, num.3. dec.33. Meltio, pag. 43.

Enunciatiua moderna, & prolata ab habente intereſſe, non probat, num.4. ibid.

Enunciatiua verba nihil diſponunt, quia carent mente deliberata, num.5. ibid.

Enunciatiua referri debet ad actum, in quo poteſt verificari, nu.4.dec.49. Certo, p.70.

Epiſtola.

per Epiſtolas, in quibus quis illud fateatur probatur crediti ſcientia, nu.7. Amplia vt num.ſeqq. deciſ. 15. Certo, pag.22.

ex Epiſtola vt inducatur obligatio, neceſſe eſt, quod in illa contineatur explicita promiſſio, nu.9. ibid.

Euictio.

Euictio debetur ementi ſcienter rem oneri ſubiectam, quando emptor ſibi ſpecialiter cauit ſuper liberatione ipſius oneris, nu.5.dec.26. Melt. p.33.

Exactio.

Exactionis faciles ea dicuntur pro quorum conſecutione viget obligatio cameralis, num.17.dec.5.Peuting. pag.8.

Exceptio.

Exceptio turbida, & altioris indaginis reijcitur à iudicio Saluiani; & diſcuti debet in petitorio, num.18. deciſ.14. Veroſp. p.21.

Ex-

Digitized by Google

Exceptio reſpiciens ius tertij non poteſt per alium opponi, nu.6.dec.24. Zarate, p.31.

Exceptio reſpiciens ius tertij, tunc maximè allegari non valet, quando non eſt excluſiua iuris agentis, nu.7. ibid.

Exceptio de iure tertij non admittitur, num. 24. deciſ. 31. Zarate, p.40.

Exceptio ſimulationis non admittitur in iudicio immiſſionis, num.28.declara vt nu.29.deciſ.34. Albergato, p. 46.

Exceptio dubia non admittitur in iudicio Saluiani, ad retardandam immiſſionem, nu.16.dec.36. Corrado, p.50.

Exceptionem ſolutionis parit deliberatio ſecuta pro certo credito, num.12.dec.40. Carillo, p.56.

Exceptionem ſolutionis pro alio non parit deliberatio bonorum debitoris facta pro vno credito, nu.14. deciſ.ead. pag.57.

Exceptiones requirentes altiorem indaginem, non admittuntur in iudicio Saluiani, num.21. ibid.

Exceptio ampliat regulam in caſibus non exceptis, num.4. dec.42. Vbaldo, p.60.

Excuſſio.

Excuſſio ſemel facta non eſt iterum facienda, num.13. dec. 46. Albergato, p.65.

Excuſſio non eſt neceſſaria, vbi eſt notoria decoctio debitoris, num.15. ibid.

Excuſſio vt dicatur legitimè facta quænam requirantur, num.16.& 17. ibid.

Excuſſio dicitur legitimè facta, licet diligentiæ pro reperiendis bonis factæ fuerint ab vno executore, nu.18. ead. dec. p.66.

Executio, & Executiuum.

Executionem, non tamen relaxationem mandati dilatio conceſſa à maiori parte creditorum poteſt retardare tantummodo, nu.6.dec.2. Emerix, p.5.

Exequi non poteſt, nec ſubſtinetur mandatum relaxatum non præcedente liquidatione ſummæ debitæ, numer. 1. dec.4. Meltio, p.6.

Executiua via competit mulieri, etiam contra tertium poſſeſſorem pro reſtitutione ſuæ dotis ratione tacitæ hypothecæ, quam habet ſuper omnibus bonis mariti, num.2. ibid.

Executiuè contra tertium pro ſua dote mulier vigore ſtatuti Vrb. *lib.1.cap.*85. agere poteſt, num.3. ibid.

Executiua via repeti poteſt dos per tertios poſſeſſores vigore ſtatuti Vrb. *lib.1. cap.*85. nu.2. deciſ.9. Beuilacqua, pag.12.

Executiuè agi non poteſt ex diſpoſitione ſtatuti Vrb. *lib. 1. cap.*85. pro dote aduerſus creditorem anteriorem, num. 16. ibid.

Executorialis.

Executorialium relaxationi non eſt locus lite, & appellatione pendente, num.9. dec.21. Penia, p.29.

Executoriales non relaxantur, niſi poſt tres ſententias, vel rem iudicatam, num.10. ibid.

Exiſtentia.

Exiſtentiæ bonorum defectus præſumitur ſtante relatione executoris, qui aſſerat factis diligentijs, bona non inueniſſe, num.14.dec.46. Alberg. p.65.

Expenſa.

pro Expenſis vltimæ infirmitatis vxoris retentio nõ competit marito, num.5.dec.12. Arguelles, p.18.

ad Expenſas infirmitatis vxoris maritus tenetur, licet infirmitas fuerit longa, grauis, & incuriabilis, nu.6. ibid.

Expenſæ factæ pro mercede procuratoris ſpectant ad defenſionem bonorum, & ad perpetuam illorum ſecuritatem, num.6.dec.13. Oradino, p.19.

Expenſæ factæ pro mercede procuratorum, qui bona hæreditaria defendunt concernunt ipſa corpora bonorum, tamquam illis annexas, num.7. ibid.

Expenſæ vtiles, & neceſſariæ in rebus hæreditarijs factæ æquipollent impenſis funeris, num.17. ibid.

Expenſæ pro mercede procuratoris, qui bona hæreditaria defendit dicuntur vtiles, etiamſi procurator in cauſa ſuccubuerit, quia iura hæreditatis non debent remanere indefenſa, num.21. ibid.

Expenſas vtiles, & neceſſarias in rebus hæreditarijs faciendo hæres, non dicitur facere deteriorem conditionem creditorum, num.14. ibid.

Expenſas vtiles, & neceſſarias in rebus hæreditarijs factas, hæres cum beneficio legis, & inuentarij poteſt prius detrahere, quam creditoribus ſatisfacere, num.15. ibid.

Expenſas ad ſui defenſionem factas contra alios prætendentes ſe hæredes poteſt detrahere hæres beneficiatus, prius quam creditoribus ſoluat, nu.16. ibid.

Expreſſa.

Expreſſa, & anterior hypotheca præfertur hypothecæ expreſſæ, & poſteriori, num.2.dec.14. Veroſp. p.20.

Expreſsa verba per modum deſiderij à teſtatore, important abſolutam neceſſitatem, num.3. deciſ.25. Albergato, pag.32.

Expreſsa verba etiam per modum conſilij, important fideicommiſſum, quando tales apparet mens teſtatoris, num.4. ibid.

Expreſſa hypotheca bonorum donatorum appoſita in inſtrumento donationis pro illius obſeruantia, excludit diſpoſitionem tex. *in l fi. §. Lucius, & Titius, ff. de donat.* num.6.dec.34. Alberg. p.45.

Extraiudiciales.

Extraiudiciales fides regulariter fidem non faciunt, nu.13. dec.32. Cerro, p.42.

Extraiudiciales fides, tunc maximè non faciunt fidem, quando fuerunt factæ lite pendente, num.14. ibid.

Extraneus.

in Extraneum non tranſit dotis priuilegia, licet ceſſionarium, nu.3.dec.5. Peuting. p.8.

Extraneus allegare non poteſt priuilegium prælationis competens mulieri pro dote, num.4. ibid.

in Extraneum non tranſit priuilegium prælationis competens mulieri pro dote ſed tantum hypotheca ſine prælatione, num.6. ibid.

F

Facultas.

FAcultas capiendi poſſeſſionem propria auctoritate appoſita in medio caſuum in contractu expreſsorum, cenſetur vtroque famulari, n.2.dec.32. Cerro, p.41.

Facultas ſtatuendi contrarios commune, nunquam tributa cenſetur, num.4. deciſ.43. Vbaldo, p.61.

Factum.

ex Facti ſerie colligitur, an reſtitutio facta fuerit ex voluntate, vel conuentione, num.9.dec.10. Coccino Decano, p.28.

Fides.

Fides mala inducitur etiam per requiſitionem factam per litteras continentes verba, ſiue obligatoria, ſiue vrbana, ſiue curialia, num.10.dec.1. Cerro, p.22.

Fides extraiudiciales regulariter fidem non faciunt, nu. 13. dec.32. Cerro, p.42.

Fides extraiudiciales tunc maximè non faciunt fidem, quando fuerunt factæ lite pendente, num.14. ibid.

in Fide mala qui eſt, is præſcribere non poteſt, num. 21. dec. 16. Corrado, p. 50.

Fides mala defuncti nocet etiam hæredibus ad excludendam præſcriptionem, num.12. ibid.

Fideicommiſſum.

Fideicommittentis deſcendentibus competit actio directa, & non ſubſidiaria; *Auth. res quæ,* qui dedit facultatem alienandi bona pro dotandis fæminis, num. 7. Declara vt num.ſeqq. deciſ.5. Peuting. p.8.

per Fideicommittentem conceſſa facultas alienandi pro dotandis fæminis intelligitur, dummodo non adſint bona libera, num.8. Amplia vt num.ſeqq. ibid.

à Fideicommittente iniunctum præceptum de dotandis fæminis intelligitur in ſubſidium, & quatenus dotes aliũde conſtitui non poſsunt, ſiue ſimus in fideicommiſſo ordinato in teſtamento ſiue in contractu, num. 9. ibid.

Fideicommittens, qui volunt bona ſua conſeruare in agnatione, ſi det facultatem certis caſibus alienandi, hoc eſt intelligendum defficientibus bonis liberis, numer. 10. ibid.

Auth. res quæ, non habet locum quando teſtator pro dotandis fæminis aſſignauit certam quantitatem, num. 11. Declara vt num. ſeqq. ibid.

ex Fideicommiſſi bonis, quod dotes ſint ſoluendæ non

im-

importat præceptum teſtatoris de dotando congruè, & iuxta ſuam qualitatem fœminas deſcendentes, extantibus bonis liberis, num. 13. ibid.

in Fideicommiſſi tranſuerſalis bonis non datur retentio pro quarto dotali, num. 2. deciſ. 2. Arguelles, p. 17.

Auth. res quæ, C. commun. de legat. locum non habet in fideicommiſſo tranſuerſali, num. 3. ibid.

Deciſ. in Romana Dotis, 23. Iunij, 1645. & 4. Iulij 1646. coram Cardinali Ottbobon. declara vt num. 4. ibid.

Fideicommiſſi onus, ſeu dotis, & grauamen eſt legatum, quod deducendum eſt ante quartum dotale, numer. 15. ibid.

Fideicommiſſum important verba etiam per modum conſilij expreſſa, quando talis apparet mens teſtatoris, n. 4. dec. 25. Albergat. p. 32.

Fideicommiſſo non obſtante, & prohibitione alienationis per teſtatorem facta, debitum contractum ex cauſa negocij ordinati ab ipſo ſoluendum venit ex eius bonis, n. 6. ibid. & num. 9. ead. dec. p. 33.

Fideicommiſſum ordinatum ab eo, qui certum negocium exerceri mandauit, intelligi debet in alijs bonis, quæ non alienabuntur occaſione dicti negotij, num. 8. ibid.

Fideicommiſſarius poteſt pro conſecutione bonorum fidei commiſſi alienatorum agere contra rem alienatam, & tertios poſſeſſores, vel contra bona ab alienante acquiſita, num. 21. dec. 31. Zarate, p. 40.

Fideicommiſſario immiſſio concedi debet etiam contra tertium poſſeſſorem probato fideicommiſſo, illiuſque purificatione, & identitate bonorum, num. 14. ibid.

Fideicommiſſo pater grauatus non poteſt præiudicare filijs vocatis ad fideicommiſſum, num. 20. ibid.

Fideicommiſſi bona alienata per filium, cui competit detractio legitimæ, remanent libera ab omni onere fideicommiſſi, num. 1. dec. 34. Albergato, p. 45.

Fideicommiſſariæ rei diſtractæ à grauato pro ſuis detractionibus, poſſeſſores ſunt legitimi cõtradictores ad impediendam immiſſionem fideicommiſſarijs, nu. 3. ibid.

Fideicommiſſarius habet hypothecam in bonis fideicommiſſi, & in illis præfertur creditoribus hæredis grauati, num. 12. dec. 38. Panzirolo, p. 54.

ſub Fideicommiſſo non continentur bona, quæ filius elegit pro ſua legitima, num. 4. dec. 39. Ghiſil. p. 55.

Fideicommiſſarius creditor fideicommittentis cenſetur in actu aditionis hæreditatis ſibi ſatisfeciſſe de ſuo credito per immaginariam ſolutionem, num. 1. dec. 50. Bourlemont. p. 71.

Fideicommiſſarius creditor fideicommittentis cenſetur ſibi ſatisfeciſſe in actu aditionis hæreditaris, ad effectum, vt non teneatur reſtituere fructus pro rata ſui crediti perceptos, non autem ad effectum, vt poſſit rem vllam à fideicommiſſo excipere, & ſibi appropriare, nu. 3. ibid.

Fideicommiſſarius creditor fideicommittentis ad effectum vt poſſit ſibi rem aliquam appropriare pro ſuo credito quænam debeat ſeruare, num. 4. ibid.

Fideicommiſſarius licet per immaginariam ſolutionem poſſit de ſuo credito ſibi ſatisfacere, tamen ſemper bona remanent fideicommiſſo ſubiecta, & ipſe tenetur reſtituere bona recepto ſuo credito in pecunia, num 6. ibid.

Fideicommiſſarius quando poſſit pro ſuo credito bona fideicommiſſi ſibi appropriare, & quando non? num. 7. ead. dec. p. 72.

Fideiuſſor.

Fideiuſſor ſoluens pro debitore, poteſt contra eum agere pro releuatione, num. 5. dec. 40. Carillo, p. 56.

Fideiuſſor ſoluens, poteſt reportare iurium ceſſionem contra omnes, num. 6. ibid.

Fideiuſſoris legatarius, ſi ſuper re legata executionem patiatur, poteſt agere pro releuatione, & referre iurium ceſſionem contra omnes, ſicut potuiſſet ipſe fideiuſſor, num. 7. ibid.

Fideiuſſor poteſt centum pro quo fideiuſſit emere, & ſoluendo referre ceſſionem translatiuam, & non extinctiuam, num. 10. ibid.

Filiatio.

Filiatio probatur etiam præſumptionibus, & coniecturis, num. 14. dec. 35. Melt. p. 47.

Filiatio tunc maximè coniecturis probatur, quando de ea principaliter non agitur, num. 15. ibid.

Filius.

vltra Filij, & mulieris perſonam priuilegia dotis non extenduntur, num. 2. dec. 5. Peuting. p. 8.

ad Filios dumtaxat mortua muliere tranſit priuilegium prælationis conceſſum mulieribus pro ſuis dotibus, nu. 5. ibid.

Filij delicti cauſa non poſſunt confiſcari bona in præiudicium patris illa poſſidentis, num. 13. deciſ. 11. Merlino Decano, p. 17.

Siue conſiderentur huiuſmodi bona tamquam peculium profectitium filij, num. 14. ibid.

in Filiorum bonis aduentitijs, & profectitijs pater habet vſumfructum, num. 16. ibid.

in Filiorum bonis aduentitijs pater ad aliquid non tenetur ex delicto eorum num. 17. ibid.

Filij bona caſtrenſia non poſſunt confiſcari ex eius delicto, ſed patri reſeruantur in ſolatium patriæ poteſtatis, num. 18. ibid.

Et ita eſt verior, receptior, & æquior opinio, nu. 19. ibid.

Filij bona pater alienare non poteſt, abſque iuſta cauſa, licet ſit illius adminiſtrator, num. 15. dec. 24. Zarate, p. 31.

Filij bona grauata fideicommiſſo per patrem alienari non poſſunt ſine iuſta cauſa, & decreto iudicis, num. 16. ead. dec. p. 32.

Filij bona aduentitia, ſine iuſta cauſa, pater alienare non poteſt, nu 16. dec. 31. Zarate, p. 40.

pro Filij negocium vtile non dicitur feciſſe pater acquirens pro ſe, & hæredibus, & ſucceſſoribus, num. 22. ibid.

ſub Filiorum vocatione veniunt nepotes, num. 6. deciſ. 38. Panzirolo, p. 53.

ſub Filiorum nomine veniunt nepotes quoties teſtator illud expreſſit cum verbis denotantibus perpetuitatem, num. 8. ead. dec. p. 54.

Filij in conditione poſiti intelliguntur diſpoſitiuè vocati ex diſpoſitione ſtatuti Vrb. *lib. 1. cap.* 145. num. 11. ibid.

Filium in legitima grauare non poteſt pater, num. 1. dec. 39. Ghiſilerio, p. 55.

Filius vt dicatur creditor dotis maternæ, debet docere de aditione hæreditatis, cum dos illi deferatur; tamquam hæredi matris, num. 7. dec 47. Dunozetto, p. 67.

Finalis.

Finalis cauſa coheret diſpoſitioni, num. 13. dec. 9. Beuilacqua, p. 12.

Finalis cauſa attenditur, non autem impulſiua, num. 14. ibid.

Fiſcus.

Fiſcus quilibet in ſuo territorio confiſcat bona condemnati, num. 9. dec. 10. Merlin. Dec. p. 14.

ad Fiſcum Pontificium ſpectat pœnæ, & confiſcationes, quæ perueniunt ex contrauentione conſtitutionẽ Papæ ſupremi Principis (quod quid eſſet de alijs pœnis iure communi impoſitis,) num. 17.

non autem Fiſco Baronis, ſeu Principis inferioris, quamuis in illius territorio bona ſubditi condemnati poſita ſint, num. 18. 19. & 20. ibid.

Fiſco ſuperioris læſi, non vero Principis inferioris, & feudatarij applicantur bona in crimine læſæ maieſtatis, n. 24. ead. dec. p. 15.

Natt. concl. 580. num. 12. & 17. & ſequacium opinio an ſit vera, & declara vt num. 27 & 28. num. 26. ibid.

Roſental. de feud. cap. 1. concl. 4. num. 6. Declara vt num. 29. ibid.

Fiſcus dicitur acquirere bona confiſcata ex titulo lucratiuo, num. 34. ibid.

Fiſci appellatione compræhenditur etiam fiſcus feudatarij, & Baronis, quoties agitur de crimine per eorum ſubditos perpetrato, num. 42. ibid.

Fraus.

Fraus, & ſimulatio facilius præſumitur inter coniunctas, num. 20. dec. 34. Albergat. p. 46.

Fraudem probat confeſſio donatarij, num. 13. dec 39. Ghiſilerio, p 55.

Fraus non ita facilè eſt præſumenda, ſicut ſimulatio, n. 14. ibid.

Fraudis euitandi ratio, quæ militat in contractu inter creditorem, & venditorem, poteſt etiam militare in contractu

Digitized by Google

actu iudiciali, num. 16. dec. 48. Bichio, p. 68.
dis ſuſpicio intrat in venditione iudiciali, quando in , vnus tantum fuit ablator, & bona fuerunt vendita vili et.o, num. 17. ibid.

Fructus.

ius producere, & cedere fætus grex naturaliter aptum , num. 11. dec. 4. Melc. p. 6.
ius producere merces non ſunt aptæ, num. 13. ibid.
ius bonorum extradotalium à viro percepti cedunt cro ipſius viri, ex diſpoſitione ſtatuti Bononiæ, nu. 3. ciſ. 6. Dunozetto, p. 9.
ius dotales veniunt ſub promiſſione damnorum, & intereſſe, num. 9. dec. 7. Peuting. p. 10.
tuum dotalium ſolutionis promiſſionem etiam inclut promiſſio dotis, lapſo tempore dilationis, num. 11. id.
tus debiti ex contractu habent eandem anterioritam temporis, quam habet ipſe contractus pro ſorte, um. 12. ibid.
Fructibus debiti vigore contractus hypotheca incipit ipſo die contractus, nu. 13. Amplia vt nu. 15. Declara num. 16. & 19. ead. dec. p. 11.
tuum debitorum, ex contractu creditor dicitur anteor, & præferri debet alijs creditoribus creatis poſt conactum, num. 14. ibid.
tuum taxa ad rationem ſeptem cum dimidio pro centario in Vrbe deſumitur ex diſpoſitione ſtatuti, num. ibid.
tus debiti ex contractu habent eandem anterioritam hypothecæ, quam habet ſors principalis, nu. 1. dec. 8. eutinger. p. 11.
Fructuum perceptione probatur poſſeſſio, n. 2. dec. 11. erlin. Dec. p. 16.
tus bonorum hæreditariorum præſumuntur extare nes tutorem pupilli, qui adminiſtrat, num. 21. dec. 15. etro, p. 23.
tus non comprahenduntur in ceſſione ſortis principa ſocietatis officij, niſi de illius fuerit facta expreſſa entio, num. 1. dec. 33. Meltio, p. 43.
tus ſocietatis officij, niſi fuerint expreſſe ceſſi, non mpræhenduntur in ceſſione ſortis principalis, licet erint enunciati, num. 2. ibid.
tus ſocietatis officij renouatæ habent hypothecam à e renouationis non autem à die, qua fuit ab initio con. acta ſocietas, num. 6. ibid.
tus ſuos poſſidens iure dominij facit, nec ad eorum reſtitutionem tenetur, num. 10. ibid. declara vt num. ſeqq. d. dec. p. 44.
tus ſuos vt faciat poſſeſſor, debet eam omni ex parte ſſeſſor bonæ fidei, num. 11. ibid.
tus reſtitui debent à die motæ litis, num. 13. ibid.
ructibus vt creditor anterior poſſidens rem debitoris ſatisfaciat, non cogitur pignus reſtituere niſi inteam creditum ei ſoluatur, num. 14. ibid.
tus in extinctionem ſortis principalis computat poſens bona debitoris iure pignoris, num. 10. dec. 35. Mel p. 17.
tus ſuos facit poſſidens bona iure dominij, num. 12. d.

Fundacus, & Fundacalis.

acalis negocij ordinatio facta à teſtatore ob libertan cōmercij, inter mercatores, neceſſariam importat ultatem alienandi, num. 7. dec. 25. Alberg. p. 32.

Fundus.

um ſubiectum oneri emens facta mentione ipſius oris, quando dicatur accollare ipſum onus in ſe? nu. 3. c. 26. Meltio, p. 33.
us dotalis non eſt res tradita pro dote promiſſa in peuia nec res ex ipſa pecunia dotali comparata, nu. 10. c 36. Corrado, p. 49.
us dotalis conſtitutus conſtante matrimonio exit ex minio mariti, num. 10. dec. 9. Beuilacq. p. 12.

Funus.

ris impenſa eſt æs alienum dotis, num. 7. dec. 12. Atelles, p. 17.
ris impenſa præfertur omni æri alieno, num. 8. ibid.
ris impenſa præfertur creditori ex cauſa dotis, n. 9. ib.
Funeris impenſa præfertur credito fiſcali, num. 10. ibid.
Funeris impenſa præfertur alteri cuiuſcumque credito, ſiue anteriori, ſiue poſteriori, tacitam, vel expreſſam hypothecam habenti, num. 11. ibid.
Funeris impenſa præfertur credito quarti dotalis, nu. 12. & 16. ibid.
Funeris impenſa ſolui debet pro rata ab eo, qui lucratur dotem, vel partem, & ſucceſſores mulieris, num. 13. ibid.
Funerum priuilegium idem eſt, ac vltimæ infirmitatis impenſæ, num. 14. ibid.
Funeris impenſis æquipollent expenſæ vtiles, & neceſſariæ in rebus hæreditarijs factæ, num. 17. deciſ. 13. Orano, pag. 19.
Funeraria actio præfertur creditoribus etiam hypothecarijs, num. 18. ibid.

G

Gazzaga.

GAzzaga inter hæbreos eſt ius inuiolabile, numer. 1. dec. 9. Beuilacq. p. 12.

Generale.

Generalis quaſi poſſeſſio decimandi ſufficit pro manutentione ſuper tertis particularibus, cum magis attendatur cauſa poſſeſſionis, quam exercitium, num. 1. dec. 17. Seraphin. Decano mox Cardinal. pag. 25. & 2. ead. dec pag. 25.
Generalis diſpoſitio non porrigitur ad cauſam, in quo diſponens non habet poteſtatem, num. 3. dec. 39. Ghiſilerio. p. 55.

Gratia, & Gratiatus.

Gratiam plenariam importat verbum, *reſtituit*. nu. 4. dec. 10. Merlin. Dec. p. 14.
Gratia reſtitutionis facta à Principe, quando multo magis eſt dicendum quod ſit plenaria, num. 8. ibid.
Gratia Principis non retrotrahitur in præiudicium tertij ab eo præſertim cauſam non habentis, num. 10. ibid.
Gratia debet interpretari, vt ipſum concedentem, non vero tertium lædat, num. 11. ibid.
Gratia Principis ſupremi, quando eſt plenaria tertio etiam præiudicat, num. 31. ead. dec. p. 15.
Gratiatis, & reſtitutis competit remedium reintegrandæ pro recuperanda poſſeſſione ſibi ablata, nu. 21. dec. 11. Merlin. Dec. p. 17.
Gratia reintegratoria obtenta à Principe, ſuffragatur, quo ad recuperationem omnium bonorum ſibi ablatorum, num. 25. ibid.
Et hoc tanto magis ſi Princeps iubeat in dicta gratia caſſari proceſſum, & ſententiam cum omnibus inde ſecutis, num. 26. ibid.

Grex.

Grex naturaliter eſt aptum cedere fœtus, & producere fructus, num. 11. dec. 4. Melc. p 6.

H

Hæres, & Hæreditas.

HÆredi beneficiato non competit remedium ſeparationis bonorum, niſi iuſtificet credita, quæ habere prætendit cum hæreditate, num. 7. deciſ. 6. Dunozetto, pag 9.
pro Hæreditatis defenſione opera præſtita à Procuratore adeo illi adhærent, vt eo minus dicatur in hæreditate ad eſſe, quantum procuratori pro mercede debetur, num. 1. dec. 13. Oradino, p. 19.
Hæres non poteſt in præiudicium creditorum bona hæreditaria alijs obligare, num. 13. ibid.
Hæres faciendo expenſas vtiles, & neceſſarias in rebus hæreditarijs, non dicitur facere deteriorem conditionem creditorum, num. 14. ibid.
Hæres cum beneficio legis, & inuentarij poteſt expenſas vtiles, & neceſſarias in rebus hæreditarijs factas prius detrahere, quam creditoribus ſatisfacere, num. 15. ibid.
Hæres beneficiatus priuſquam creditoribus ſoluat, poteſt detrahere expenſas ad ſui defenſionem factas contra alios prætendentes ſe hæredes, num. 16. ibid.
in Hæreditarijs rebus expenſæ vtiles, & neceſſariæ factæ æqui-

æquipollent impenſis funeris, num. 17. ibid.
Hæreditas quando omnibus eſt ſoluendo excuſatur tutor ſoluens creditoribus poſterioribus cum recepta cautione de reſtituendo prioribus, num. 11. deciſ. 15. Cerio, pag. 22.
Hæres dum legatum ſoluit adimpleta præſumitur conditio per legatarium adimplendam, num. 3. dec. 24. Zarate, pag. 31.
ab Hærede res empta proprio nomine ex pecunijs hæreditarijs efficitur hæreditaria, num. 11. deciſ. 24. Zarate, pag. 31.
Hæreditaria bona dicuntur obligata pro ære alieno contracto occaſione negocij ſpectantis ad defunctum poſt eius obitum continuati, num. 1. dec. 25. Alberg. p. 32.
Hæreditas ita damnum, ſicut lucrum ſentire debet ex negocio ſub nomine hæreditatis de mandato defuncti continuato, num. 2. ibid.
Hæreditatis aditio probatur ex eo, quod quis ceſſerit iura hæreditaria, num. 16. & 18. dec. 35. Melr. p. 47.
Hæreditariorum iurium ceſſio citra ius, & nomen hæredis fieri non valet, num. 17. ibid.
Hæredibus ad excludendam præſcriptionem mala fides defuncti nocet, num. 22. dec. 36. Corrado, p. 50.
Hæres cum beneficio inuentarij præſeruatur ab omni damno, tam quo ad perſonam, quam quo ad bona, nu. 28. ibid.
Hæres beneficiatus tenetur euictionem præſtare rei venditæ à defuncto pro iuribus hæreditatis, num. 29. ibid.
de Hæredis re, defunctus potuit diſponere, ſiue inter viuos, ſiue in vltima voluntate, num. 3. deciſ. 41. Priolo, pag. 58.
Hæredis bona, vt hypothecata, & obligata remaneant per contractum defuncti, quænam requitantur, nu. 4. ibid. & num. 7. ead. dec. p. 59.
Hæres adeundo hæreditatem ſine beneficio legis, & inuentarij, dicitur approbare diſpoſitiones, & contractus initos per defunctum ſuper bonis ipſius hæredis, num. 5. ibid.
Hæres adeundo ſimpliciter hæreditatem conuenitur per creditores defuncti actione perſonali, num. 9. ibid.
Hæres adeundo ſimpliciter hæreditatem defuncti, quaſi contrahit cum creditoribus, num. 8. Declara vt num. 11. & 12. ibid.
Hæres adiens hæreditatem defuncti ſimpliciter, ideo conuenitur actione perſonali, quia repreſentat perſonam defuncti, num. 16. ibid.
Hæredis bona non poſſunt dici bona defuncti, num. 17. ibid.
Hæres adiens hæreditatem defuncti abſque inuentario, tenetur in bonis proprijs actione perſonali pro implenda voluntate defuncti, non autem actione hypothecaria, num. 20. ibid.
Hæres adeundo hæreditatem ſimpliciter, obligatur quidem ſed ad id tantum, in qua defunctus ſe obligauit, nu. 21. ibid.
Hæredes ob deſcriptionem doloſam factam in inuentario, non priuatur illius beneficio, ſed ſolum punitur in duplum, num 31. ibid.
Hæredem quem eſſe, probatur ex eo, quod ipſe ſoluat nomine hæreditario debita defuncti, num. 22. dec. 46. Albergato, p. 66.
Hæres adiens hæreditatem abſque beneficio inuentarij tenetur de proprio ad ſolutionem debitorum, num. 26. ibid.

Hypotheca.

Hypotheca non cadit ſuper mercibus, quæ quotidie venduntur, num. 5. dec. 4. Melt. p. 6.
Hypothecæ tacitæ ratione, quam habet ſuper omnibus bonis mariti; mulieri competit via executiua etiam contra tertium poſſeſſorem pro reſtitutione ſuæ dotis, num. 2. ibid.
Hypotheca, quam quis habet ſuper mercibus, quæ fuerunt diſtractæ, quando remaneat in alijs ſubrogatis in locum illarum, quæ fuerunt alienatæ, numer. 8. & num. ſeqq. ibid.
Hypotheca extinguitur in mercibus venditis, & remanet in mercibus ſubrogatis, num. 9. & num. ſeqq. ibid.
Hypotheca inter præſentes præſcribitur decennio, numer. 16. ead. deciſ. pag. 7.
Hypotheca ſublata Saluianum ceſſat, num. 17. ibid.
Hypothecæ præſcriptio, vt inducatur requiritur, quod creditor ſciat bona ſibi hypothecata fuiſſe per debitorem diſtracta, num. 19. ibid.
Hypothecæ mulier renuncians, quam habet pro ſua dote ad fauorem alicuius creditoris mariti non dicitur transferre ſua iura dotalia, ita vt non poſſit illi exercere ſuper illis bonis ſui viri, num. 29. ibid.
Hypothecæ renunciatio facta à muliere, quam habet pro ſua dote ad fauorem alicuius creditoris mariti ſubſtinetur, vbi maritus habet alia bona, in quibus poſſit mulier ſatisfieri, & contra illa debet iura ſua exercere, nu. 30. ib.
ſtante Hypotheca ſpeciali dos reſtitui debet in eiſdem bonis, in quibus fuit aſſignata, num. 2. dec. 6. Dunozetto, pag. 9.
Hypotheca pro fructibus debiti vigore contractus incipit ab ipſo die contractus, num. 13. Amplia vt num. 15. Declara vt num. 16. & 19. dec. 7. Peuting. p. 11.
Hypotheca expreſſa comprehendit omnia in inſtrumento contenta, num. 18. ibid.
Hypothecæ anterioritatem eandem habent fructus debiti ex contractu, quam habet ſors principalis, num. 1. dec. 8. Peut. p. 11.
Hypotheca pro dote incipit à die promiſſionis, non autem à die contracti matrimonij, num. 2. ibid.
Hypotheca fauore dotis remanet actio dotalis, illeſa, & priuilegiata in tempore non autem extinguitur per aſſignationem rei, cuius euictio ſequatur, nu. 3. dec. 9. Beuilacqua, p. 12.
Hypotheca, & actio ad fauorem pupilli pro redditione rationis oritur à die facti inſtrumenti tutelæ, nu. 1. dec. 14. Veroſp. p. 20.
Hypotheca expreſſa, & anterior præfertur hypothecæ expreſſæ poſteriori, num. 2. ibid.
Hypothecam habet pupillus ſuper bonis tutoris etiam futuris poſt inſtrumentum ſuſceptæ tutelæ, num. 15. ead. dec. p. 21.
Hypotheca ſequitur rem, & ipſius poſſeſſores concomitatatur, num. 16. ibid.
Hypotheca amittitur per conſenſum præſtitum alienationis rei hypothecatæ, num. 8. dec. 16. Veroſp. p. 24.
Hypothecæ caſſatio legitimè fieri poteſt etiam in præiudicium creditorum, antequam pro denunciatione fuerit interdictum, num. 9. ibid.
Hypotheca tacita legalis contrahitur in bonis ſecundi viri ad fauorem pupilli cuius mater tranſiuit ad ſecunda vota ante poſtulatum à iudice tutorem pupillo eique reddita adminiſtratione rationis; num. 11 ibid.
Hypotheca vt inducatur in bonis ſecundi viri ad fauorem filiorum primi matrimonij requiritur, quod mater eorum tutelam legitimè ſuſceperit, num. 12. & 14. ibid.
Hypotheca legalis non admittitur, niſi in caſibus à iure expreſſis, nu. 2. ibid.
Hypotheca cadit in pecunijs, cum extant, num. 3. dec. 20. Cocc. Dec. p. 27.
ſub Hypotheca generali bona prohibita alienari non veniunt, num 2. dec. 27. Viril. p. 34.
Hypothecaria poſſunt bona emphyteutica expreſse alienari prohibita, ſi accedat conſenſus domini directi, nu. 5. ibid.
Hypotheca pro legato legatario competit, num. 1. dec. 30. Corrado, p. 37.
Hypothecam ſaltem potiorem in re alteri legata, ita vt poſſit illam ab alijs auocare, legatarius non habet pro conſecutione ſui legati, n. 6. ibid.
Hypothecam habent fructus ſocietatis officij renouatæ à die renouationis, non autem à die, qua fuit ab initio contracta ſocietas, nu. 6. dec. 33. Melt. p. 43.
Hypotheca anterior poſteriori ſemper præferenda venit, num. 7. ibid.
Hypothecam anteriorem contra tertium poſſeſſorem creditori habenti competit immiſſio vigore Saluiani, nu. 8. ibid.
Hypothecam expreſsa bonorum donatorum appoſita in inſtrumento donationis pro illius obſeruantia, excludit

dis-

Digitized by Google

diſpoſitionem text. *in l. fin. §. Lucius Titius, ff. de donat.* nu.6.dec.34. Alberg. p.45.
lypotheca ſpecialis non impedit agere contra bona generaiiter obligata ſtante obligatione camerali, num.12. dec.36. Corrado, p.49.
lypothecaanterior, etiam tacita præfertur poſteriori, nu.4. dec.37. Manzanedo, p.51.
lypotheca pro dote contrahitur tempore promiſſionis, & contracti matrimonij, non autem tempore traditionis, num.5. ibid.
ypotheca anterior poteſt abſque ſcriptura probari per duos teſtes, etiam ad effectum prælationis alteri creditori ſcripturam habenti, num.13. ead.dec. p.52.
ypotheca non requirit ſcripturam, cum ita poſſit probari teſtibus, ſicut inſtrumento, num.14. ibid.
ypotheca tacita datur pro dote ex diſpoſitione, *l. vnica, §. & veplen. C. de rei vxor. act.* num.19. ibid.
ypotheca tacita inducta à lege fauore dotis non ceſſat vbi concurrunt plures ex cauſa dotis, ſed ille præfertur, qui habet hypothecam anteriorem, num.20. ibid.
ypothecam à die conditi teſtamenti, non à die contracti matrimonij habet mulier, quæ ex præcepto Teſtatoris conſequi debet dotem ex bonis ipſius teſtatoris, in illis, num.1. dec.38. Panzirolo, p.53.
'potheca competens mulieribus deſcendentibus pro dote in bonis fideicommittentis, poſſet per grauatos eludi, niſi oriretur à die conditi teſtamenti, num.2. ibid.
'potheca, & actio licet oriatur ad fauorem mulierum deſcendentium in bonis fideicommittentis pro conſecutione ſuarum dotium à die conditi teſtamenti ipſius tamen hypothecæ, & actionis exercitium ſuſpenditur in tempus contracti matrimonij, num.4. ibid.
pothecam in bonis fideicommiſſi habet fideicommiſſarius, & in illis præfertur creditoribus hæredis grauati, num.12. ead.dec. p.54.
potheca eſt vnum de extremis in iudicio Saluiani requiſitis, num.1. dec.41. Priolo, p.58.
potheca, & obligatio contracta per defunctum non cadit ſuper bonis hæredis, num.2. ibid.
pothecaria accedit actione perſonali, num.10. Declarat num.15. & ſeqq. ead.dec. p.59.
pothecaria actio contra adminiſtratorem doloſum datur à lege pupilli, ex ſpeciali priuilegio, numero 23. ibid.
potheca numquam inducta cenſetur niſi in caſibus à iure expreſſis, num.24. ibid.
potheca inducitur ſuper bonis deſignatis pro ſatisfatione creditorum, num.32. ibid.
potheca non transfertur ſuper re empta ab hærede ex pecunia proueniente ex pretio rei hæreditariæ hypothecatæ, num.34. ibid.

I

Ignorantia.

Ignorantia quod factus ſit locus reſtitutioni dotis non poteſt conſiderari in muliere, quæ pro recuperatione ipſius dotis iudicialiter egit, num.23. deciſ.4. Meltio, pag.7.
gnorantia requiritur aduerſus præſcriptionem, vt concedatur reſtitutio in integrum, n.25. ibid.

Illatio.

io non fit ex diuerſis, nu.15. dec.4. Melt. p.6.
io non fit ex diuerſis, num.3. dec.8. Peuting. p.11.

Immiſſio.

iſſio vigore Saluiani conceditur ei, qui probauit creditum cum hypotheca, poſſeſſionem debitorum, & rei conuenti, & identitatem bonorum, num.3. dec.14. Veſp. p.20.
iſſio corruit in iudicio Saluiani ob defectum crediti, & hypothecæ, nu.2. dec.16. Verolp p.24.
iſſio vigore *l. fin. de edict. Diu. Adr. tollen.* non datur pro conſecutione legati, nu.8. dec.31. Zarate, p.39.
iſſio conceſſa ex non competenti actione eſt nulla, num.9. ibid.
iſſio conceſſa cum clauſula, *omni meliori modo*, conceſſa dicitur modo competenti, n.10. ibid.
Immiſſio fideicommiſſario concedi debet etiam contra tertium poſſeſſorem probato fideicommiſſo, illiuſque purificatione, & identitate bonorum, num.14. ead.dec. pag.40.
Immiſſio vigore Saluiani interdicti, quibus concurrentibus concedatur, nu.25. dec.32. Cerro, p.42.
Immiſſio vigore Saluiani competit creditori habenti hypothecam anteriorem contra tertium poſſeſſorem, nu.8. dec.33. Melt. p.43.
Immiſſus ex Saluiano in poſſeſſionem bonorum debitoris creditor anterior, non poteſt impedire, quin alij creditores exerceant iura ſua contra eadem bona, poſtquam ipſe iam ex fructuum perceptione fuit ſatisfactus, n.9. ib.
Immiſſio pro indiuiſo conceditur à Rota creditoribus aduerſus alium creditorem pro rata excedente creditum anterius, nu.19. ead.dec. p.44.
Immiſſio ex vtili Saluiano interdicto concurrentibus credito cum hypotheca poſſeſſione bonorum debitoris, & rei conuenti negari non poteſt, num.7. dec.36. Corrado, p.49.
Immiſſio pro indiuiſo cum alio creditore poſſidente bona communis debitoris pro credito anteriori, creditoribus poſterioribus concedi poteſt, n.24. ead.dec. p.50.
Immiſſio vigore Saluiani negatur agenti contra tertium habentem iura creditorum anteriorum, nu.1. dec.44. Bichio, p.62.

Impenſa.

Impenſa funeris eſt æs alienum dotis, nu.7. dec.12. Arguelles, p.18.
Impenſa funeris præfertur omni æri alieno, nu.8. ibid.
Impenſa funeris præfertur creditori ex cauſa dotis, num.9. ibid.
Impenſa funeris præfertur credito fiſcali, nu.10. ibid.
Impenſa funeris præfertur alteri cuicumque credito, ſiue anteriori, ſiue poſteriori tacitam, vel expreſſam hypothecam habenti, num.11. ibid.
Impenſa funeris præfertur credito quarti dotalis, nu.12. & 16. ibid.
Impenſa funeris ſolui debet pro rata ab eo, qui lucratur dotem, vel partem, & ſucceſſores mulieris, nu.13. ibid.
Impenſæ vltimæ infirmitatis habent idem priuilegium, quod ſumptus funerum, num.14. ibid.
Impenſa pro mercede procuratoris, qui defendit iura hæreditaria dicitur neceſſaria, num.2. deciſ.13. Oradino, pag.19.
Impenſa pro mercede procuratoris, qui hæreditatem defendit æquiparatur actioni funerariæ inuentarij, & alijs, quæ ex bonis hæreditarijs ante omnia ſolui debent, nu.3. ibid.
Impenſæ pro mercede procuratoris, qui hæreditatem defendit, pro funere, inuentario, & ſimilibus, ſoluuntur creditoribus abſque cautione de reſtituendo, num.4. ib.
Impenſæ pro mercede procuratoris, qui hæreditatem defendit pro funere, inuentario, & ſimilibus habent prælationem, & hypothecam, quæ præfertur actionibus hypothecarijs anterioribus, nu.5. ibid.
Impenſis funeris æquipollent expenſæ vtiles, & neceſſariæ in rebus hæreditarijs factæ, n.17. ibid.

Implementum.

Implementum conditionis reſpiciens fauorem hæredis dicitur per ipſum remiſſum, quoties conditione non adimpleta ſoluit legatum legatario, num.4. dec.24. Zarate, p.31.

Impugnatio.

Impugnare quis non poteſt id, quod ſuus auctor fecit, n.11. dec.30. Corrado, p.38.
Impugnare non poteſt quod fuit ſemel approbatum, nu.3. dec.44. Bich. p.62.

Impulſiua.

Impulſiua cauſa non attenditur, ſed finalis, num.14. deciſ.9. Beuilacq. p.12.
Impulſiuæ cauſæ defectus non inualidat actum, num.15. ibid.

Infirmitas.

pro Infirmitatis vltimæ vxoris expenſis retentio marito non competit, nu.5. dec.12. Arguell. p.17.
ad Infirmitatis vxoris expenſas maritus tenetur, licet in-

firmitas fuerit longa, grauis, & incurabilis, num.6. ibid.

Inhibitio.

ex Inhibitione ad inſtantiam creditoris perſonaliter preſentata hæredi, ne bona hæreditaria diſtraheret in eius præiudicium ſcientia crediti probatur, nu.4.dec.15. Cerro, p.22.

Inhibitio impetrata de conſenſu partium non arctat ad pęnam contrauentionis, num.5.ibid.

Initium.

Initium pignoris obligationis magis inſpicitur in conuentione pignoris, quam initium deliti, num.3.dec.27. Viril. pag.34.

Iniuſtitia.

Ioiuſtitia ſententiæ impedit effectum ægidianæ, n.1.dec.16. Veroſp. p.24.

Inſinuatio.

Inſinuatio eſt neceſſaria in contractibus donationum tam de iure communi, quam ex conſtitutione Marchiæ, nu.9. dec.44. Bich. p.63.

Inſtrumentum.

Inſtrumenti productio non requiritur in relaxatione mandati de ſtylo, A.C. quando fuit aliud mandatum relaxatum in actis productum, num. 1. deciſ. 7. Peutingerio, pag.10.

Inſtrumenti obligationis productio non requiritur, quando reus conuentus ſoluendo patrem debiti illud agnoſcit, nu.2.ibid.

Inſtrumenti productioni renunciare dicitur reus conuentus, ſi citatus ſoluat partem debiti, num.3.ibid.

abſque Inſtrumenti productione ſi mandatum relaxatum fuerit, & ab eo commiſſa cauſa appellationis poteſt exequi, licet fiat productio in ſecunda inſtantia, ſi in prima reus conuentus agnouit debitum mediante ſolutione partis ipſius debiti, nu.4.ibid.

in Inſtrumento dotali obligatio cameralis contenta porrigitur ad omnia, & ſingula etiam enunciata, & acceſſoriè promiſſa, num.17. ead.dec. p.11.

per Inſtrumentum adæquatæ poſſeſſionis probari poteſt poſſeſſio, & alio non exiſtente in poſſeſſione eſt manutenibilis, nu.1.dec.11. Merlin. Dec. p.16.

Inſtrumentarios creditor, licet poſterior præfertur chyrographario anteriori, num.6. Declara vt num.7. deciſ. 37. Manzanedo, p.51.

Inſtrumentorum, & teſtium per eſt virtus, num.15.ead.dec. pag.52.

Inſtrumentum publicum facit probationem probatam, nu. 2.dec.44. Bich. p.62.

Inſtrumentum publicum tollit omnem ſuſpici onem ſimulationis, nu.8.ead.dec. p.63.

Interpretatio.

Ioterpretationem à iure communi recipiunt promiſſiones nu.5.dec.1. Ghiſil.p.2.

Interpretatio violenta, & verbis, & menſis proferentiæ plurimum diſſentanea reijcienda eſt, num.43. dec.10. Merl. Decano, p.15.

Interrogatio.

Interrogatio Principis reſtituit, quantum condemnatio iudicis abſtulit, ou.45.dec.10. Merl.Dec. p.15.

Inualiditas.

ſuper Inualiditate penſionis quando agitur de ſtylo curię, cauſa ſolet committi cum clauſula, *ſine præiudicio ſolutionis penſionis*, nu.15.dec.19. Penia, p.27.

Inuentarium.

Innentarium plenè probat contra conficientem, & illius hæredes, n.3.dec.15. Cerro, p.22.

Iouentarium probat, quæ bona remanſerint in hæreditate defuncti, n.14.dec.36. Corrado, p.49.

Inuentarium legitimè confectum dicitur, ſi infra tempus prorogatum, à Iudice factum fuit, nu.25. dec.41. Priolo, pag.59.

Inueſtimentum.

Inueſtimentum factum contra formam ordinatam à teſtatore non ſubſtinetur, nu.10. dec.24. Zarate, p.31.

Inueſtimentum in certis bonis fieri debet non ſolum ab vſufructuario bonorum, cuius pretium reinueſtiri debet in alijs bonis, ſed etiam à proprietario, nu.18.dec.31. Zarate, p.40.

Iudicium, & Iudicare, & Iudex.

in Iudicio contentioſo calculus factus à perito electo per iudicem facit ſtatum quo ad omnes etiam io diuerſo iudicio, nu.19.dec.5. Peut. p 9.

Indicata res locum non habet, ſtante iniuſtitia ſententiæ, nu.1.dec.12. Arguelles, p.17.

Iudicium Saluiani reijcit exceptionem turbidam, & altioris indaginis, & diſcuti debet in petitorio, nu.18.dec.14. Veroſp. p.21.

in Iudicio poſſeſſorio non admittitur præſumptio, *l. quintus mutuus, ff. de donation. inter vir. & vxor.* ou.6. dec. 16. Veroſp. p.24.

Iudicis laici ſententia ſuper iure decimandi, qui in hoc caret iuriſdictione præſtat magnum argumentum ad probationem facti antiqui coadiuuanda, maxime in iudicio retinendæ poſſeſſionis, num.3.dec.17. Cerro mox Card. pag.25.

In Iudicio retinendæ poſſeſſionis ſufficiunt leuiores probationes, num.4.ibid.

in Iudicio retinendæ poſſeſſionis poſſeſſio probari debet de tempore motæ litis, nu.7.ibid.

in Iudicio penſionis eſt procedendum cum clauſula, *ſine retardatione ſolutionis penſionis*, quando penſionarius eſt in quaſi poſſeſſione exigendi, nu.2.dec.19. Penia, p.26.

Iudicium ſpolij eſt magis priuilegiatum, quam iudicium retinendæ, num.11.ibid.

in Iudicio retinendæ denegari non ſolet clauſula, *ſine retardatione ſolutionis penſionis*, vel pro executione litterarum Apoſtolicarum, n.10.ibid.

Iudicium, *l. diffamari, C. de ingenuis, & manum.* eſt ordinarium, nu.25.dec.32. Cerro, p.42.

per Iudicij introductionem interrumpitur præſcriptio, nu.20.dec.36. Corrado, p.50.

in Iudicio Saluiani non admittuntur exceptiones requirentes altiorem indaginem, num. 21. deciſ. 40. Carillo, pag.57.

Iudicis auctoritate ſequeſtrum appoſitum non priuat poſſeſſorem ſua poſſeſſione, num.2.dec.22. Penia, p.29.

Iudex ritè, & rectè procedendo transfert poſſeſſionem manutenibile, nu.1.dec.31. Zarate, p.39.

Iudicis ſcientia, à quo vt poſſit per viam manutentionis retractari, apparere debet de illius iniuſtitia, & iiſdem actis, num.17. ead.dec. p.40.

Iuramentum, & Iurare.

Iuramenti obſeruaotiæ non repugnat ſtatutum diſponens bona debitoris decocti diſtribuenda inter cred tores per æs, & libram, non habita ratione anterioritatis, vel potioritatis, quando debitor non iurauit expreſsè ſe in pecunia ſoluturum, & non in alia re, num.3. dec.1. Ghiſilerio, p.2.

Auth. hoc niſi debitor, C. de ſolut. non procedit, quando quis promiſit cum iuramento ſoluere in pecunia ſecus ſi iurauit ſoluere, ſed non expreſſit in pecunia, & non in alia re, nu.4.ibid.

Iuramentum regulatur ſecundum naturam actus, vt fortius quidem liget, ſeu non in plus, nu 6.ibid.

Iurata etſi fuerit promiſſio non rumpendi pacem, ſtatutum ſuper diſtributione pænæ incurſæ ab eo, qui promiſit hoc locum habet, num.9. ibid.

Iuratos contractus aduerſus Princeps ſecularis non poteſt concedere dilationes quinquennales debitoribus, num. 10. ibid.

Iuramentum oon poteſt remitti, niſi à Papa, & cum cauſa, num.11.ibid.

Iuramentum licet adſit in inueſtitura ex diſpoſitione ſtatuti Bononiæ emphyteuta non cadit ob canonem non ſolutum, nu.13. ibid.

Iuramentum tollere poſſunt Papa, & lex canonica, nu.20. ead. dec. p.4.

Iuratus contractus etiam comprehenditur modus omnis ſi fuerit prohibitus, per quem poſſit tolli ius, & obſeruantia ſtatuti, nu.22.ibid.

Iuratum ſi ſit debitum, maior pars cred itorum non poteſt præiodicare minori, oumer. 3. deciſ. 3. Cerro Decano, pag.5.

Iuramentum ſeruandum eſt, niſi pendat ad interitum ſalutis æternæ, num.4, ibid.

Iuriſdictio.

riſdictionem exercere poteſt Princeps ſupremus vel ratione dominij directi, vel illius ſupremi, & alti in ſubditis ſui vaſalli procedendo, & mulctando, num. 15. dec. 10. Merlin. Dec. p. 14.

riſdictionem tantam numquam cenſetur Princeps vaſallo attribuiſſe, quin maiorem apud ſe retinuerit, num. 16. ibid.

Ius.

s, & actio concurrendi cum creditoribus anterioribus per æs, & libram acquiritur creditoribus poſterioribus debitoris decocti, vbi viget ſtatum ſic diſponens, num. 2. dec. 1. Ghiſil. p. 2.

s inuiolabile inter hæbreos eſt Gazzaga, num. 1. dec. 9. Beuilacq. p. 12.

s dominij directi tamquam in bonis feudalibus vel habet Papa in omnibus locis, ſitis in ſtatu Eccleſiaſtico, vel ſaltem illud ſupremum, quod altum dominium appellant DD. & quod nunquam à ſupremo dominio cenſetur abdicatum, nu. 32. dec. 10. Merl. Dec. p. 15.

in redecimis dicitur reſiſtere, cum de vna, & eadem re non debeat percipi duplex decima, niſi probato titulo, num. 9. dec. 11. Decan. mox Card. p. 25.

Ius commune reſiſtat ſolutioni redecimarum, ita vt in illius manutentione requiratur titulos, nu. 10. ibid.

nullum in proprietate habet vſufructuarius, nu. 15. dec. 31. Zarate, p. 40.

Iure tertij exceptio non admittitur, nu. 24. ibid.

nullum tribuunt partibus tractatus non perfecti, nu. 15. bid.

ium pro maiori ſumma, quam ipſis creditoribus realiter ſoluit, ceſſionem referre poteſt creditor poſſeſſor à creditoribus, ad tuendam ſuam poſſeſſionem. num. 22. deciſ. 33. Melt. p. 44.

ium ceſſio reportari non poteſt, vbi debitum ſoluitur de pecunijs debitoris, nu. 2. dec. 40. Carillo. p. 56.

um reſeruatio operatur vt quo ad reſeruata nihil actum icatur, nu. 16. dec. 40. Carillo, p. 57.

tertij exceptio reſpiciens non poteſt per alium opponi, u. 6. dec. 24. Zarate, p. 31.

tertij exceptio reſpiciens, tunc maxime allegari non alet, quando non eſt excluſiua iuris agentis, num. 7. bid.

pignus acquirit tempore, quo contrahitur, nu. 4. dec. 7. Viril. p. 34.

nullum acquiritur creditoribus in bonis debitoris emphyteuticis alienari prohibitis ante conſenſum domini recti, num. 6. dec. 28. Viril. p. 35.

offerendi competens ſecundo creditori aduerſus primum, locum non habet, quando bona data fuerunt in ſolutum, aut adiudicata anteriori creditori in vim pacti initio in contractu appoſiti, num. 5. decil. 48. Bichio, pag. 68.

offerendi non habet ſecundus creditor aduerſus primũ quando fuit in adiudicatione, vel deliberatione citatus, num. 6. ibid.

offerendi non habet ſecundus creditor aduerſus primum ſi in deliberatione bonorum debitoris ei facta præſens fuit, num. 7. ibid.

offerendi non habet ſecundus creditor, quando bona debitoris venduntur extraneo licitari iure creditoris, nu. ibid.

offerendi tunc maxime competit ſecundo creditori contra primum, quando iſte per interpoſitam perſonam bona debitoris emit, nu. 13. ibid.

offerendi vt locum habeat non attenditur, an bona debitoris peruenerint ad primum creditorem ex contractu iudiciali vel partium, nu. 15. ibid.

offerendi remanet excluſum ex poteſtate vendendi pignus tributa primo creditori, nu. 18. ibid.

offerendi competens ſecundo creditori ſemper locum habet quando deliberatio bonorum debitoris eſt nulla, 25. ead. dec. p. 69.

offerendi non competit creditori hypothecam non habenti, nu. 29. ibid.

Iuſtificatio.

cationem requirit ex eiſdem actis clauſula, *ſi quis exequendum*, num. 5. dec. 7. Peutinger. p. 10.

ſi non Iuſtificetur ex actis ſententia, & poſſeſſor non habuit ſe pro ſpoliato, ſequitur, vt per viam manutentionis poſſit recuperare poſſeſſionem naturalem, vigore ſententiæ ſibi auulſam, num. 4. 5. & 6. deciſ. 11. Merlino Decano, pag. 17.

ſi non Iuſtificetur ſententia ex actis non venit attendenda, nu. 12. ibid.

non Iuſtificat ſententia creditum contra illos, qui non fuerunt in ea citati, nu. 4. dec. 16. Veroſp. p. 24.

Iuſtificata ſatis dicitur ſimulatio probata cauſa ſimulandi, ſi duo concurrant coniecturæ, num. 19. dec. 34. Albergaro, p. 46.

Iuſtificatur per inſtrumentum publicum munitum obligatione camerali, creditum cum hypotheca ad effectum obtinendi immiſſionem in iudicio Saluiani, nu. 1. dec. 36. Corrado, p. 48.

L

Labor.

LAbore ſuo defraudari graue eſt, num. 12. dec. 13. Orano, p. 19.

Laudum.

Laudum non egreditur perſonas compromittentium, ipſumque iura quoad alios non afficit, num. 13. dec. 44. Bichio, p. 63.

Laudum loquens de alijs perſonis, quæ non fuerunt in compromiſſo comprehenſæ corruit ex capite exceſſus, num. 14. ibid.

Legalis.

Lex canonica, & Papa Iuramentum tollere poſſunt, nu. 20. dec. 1. Ghiſil. p. 3.

Leges, & ſtatuta legatus de latere concedere poteſt, nu. 26. ead. dec. p. 4.

Legalis tacita hypotheca contrahitur in bonis ſecundi viri ad fauorem pupilli, cuius mater tranſiuit ad ſecunda vota ante poſtulatum à iudice tutorem pupillo, eique redditam adminiſtrationis rationem, num. 11. deciſ. 16. Veroſp. p. 24.

Legalis hypotheca non admittitur, niſi in caſibus à iure expreſſis, nu. 20. ibid.

L. Scripturas, C. qui potior. in pignor. habean. requirit, nedum ſubſcriptionem trium teſtium, ſed etiam illorum recognitiones, num. 9. dec. 37. Manzanedo, p. 52.

L. Scripturas, C. qui potior. in pignor. habean. diſpoſitio ceſſat ceſſante inſpicione fraudis, & antidatæ, num. 10. ibid.

Lege per diuerſas, C. mandati, emanauit ad coercendam litium redemptionem, num. 7. dec. 44. Bichio, p. 63.

Legatum, & Legatarius.

Legatum eſt grauamen, & onus fideicommiſſi, ſeu dotis, quod deducendum eſt ante quartum dotale, nu. 17. dec. 12. Arguelles, p. 17.

Legatarius non poteſt legatum conſequi non adimpleta conditione à teſtatore iniuncta, num. 2. dec. 24. Zarate, p. 31.

per Legatarium condictio adimplenda, præſumitur adimpleta, dum hæres legatum ſoluit, nu. 3. ibid.

Legatum legatario quoties conditione non adimpleta hæres ſoluit, conditionis implementum reſpiciens fauorem ipſius hæredis, dicitur remiſſum, nu. 4. ibid.

Legatario competit hypotheca pro legato, nu. 1. dec. 30. Corrado, p. 37.

Legatario competit Saluianum pro conſecutione legati, nu. 2. ibid.

in Legato electio alternatiuè relicto eſt hæredis, qui illud præſtare tenetur, num. 3. ibid.

Legatarius, cui fuit legata certa quantitas præſtanda in certa bonorum ſpecie, bene valet quantitatem petere, num. 4. ibid.

Legatarius non habet pro conſecutione ſui legati hypothecam ſaltem potiorem in re alteri legata, itaut poſſit illam ab alijs auocare, nu. 6. ibid.

Legatum conditionale, & habens onus annexum, vt acquiratur legatario, requiritur; quod fuerit ab ipſo agnitum, & acceptatum, nu. 7. ibid.

Legatum rem ſibi emens, ius vigore legati ſibi competens

 C 2 re-

remittere dicitur, num.8. ead.dec. pag.38.
pro Legati conſecutione non datur immiſſio vigore, *l.f.n. de edict. Diu. Adr. tollen.* num.8. dec.31. Zarate, p.39.
Legatario habenti onus capiendi rem legatam de manu hæredis, ſubſtitutus non dicitur habere idem onus, ſed poteſt agere ad immiſſionem aduerſus tertium poſſeſſorem ipſius rei, nu.23. ead.dec. p.40.
Legatarios fideiuſſoris ſi ſuper re legata executionem patiatur poteſt agere pro releuatione, & referre iurium ceſſionem contra omnes, ſicut potuiſſet ipſe fideiuſſor, nu.7.dec.40. Carillo, p.56.
in Legatarium in re legata ipſo iure actiones vtiles tranſeunt, num.8. ibid.
Legatarius in re legata habetur loco hæredis, num.9. ibid.
Legatum factum vxori pro reſtitutione dotis vti non continens ſummam certam, nihil probat, nec inducit confeſſionem dotis receptæ, num.24. ead.dec. p.57.
Legatum integræ dotis factum vxori per virum intelligi debet de bonis dotalibus quæ probentur ab eo actualiter recepta, nu.25.ibid.
Legatum dotis factum à marito vxori non præiudicat creditoribus, num.26. ibid.

Legatus.

Legatus Sedis Apoſtolicæ non poteſt aliquod ſtatuere contra ſtatuta confirmata à Sede Apoſtolica, num.25. dec.1, Ghiſilerio, p.4.
Legatus de latere poteſt concedere leges, & ſtatuta, num.26. ibid.
Legati cauſa, cum reperiatur à iure priuilegiata eſt potior cauſa dotis in concurſu, num.1.dec.5. Peuting. p.8.

Legitima.

in Legitimam imputatur bona habita à filio ex ſubſtantia teſtatoris, num.8.dec.6. Dunozetto, p.9.
Legitimæ onus impoſitum reijcitur, num.2. dec.39. Ghiſilerio, p.55.

Legitimus.

Legitimus defenſor dicitur is, ad quem defenſio cauſæ principaliter ſpectat, nu.8.dec.14. Veroſp. p.20.
Legitimi contradictores ad impediendam immiſſionem fideicommiſſarijs ſunt poſſeſſores rei fideicommiſſariæ diſtractæ à grauato pro ſuis detractionibus, num.3. dec.34. Alberg. p.45.

Læſio.

Læſionem allegans tenetur plenè, & concludenter probare, nu.17. dec.9. Beuilacq. p.13.

Liberatio.

Liberatio ad obligatione quo ad reſiduum non conceditur debitori decoctus, cuius bona diuiduntur per æs, & libram inter creditores ex diſpoſitione ſtatuti, ſi bona non ſufficiant pro integra ſatisfactione, num. 8. deciſ. 1. Ghiſil. p.2.
Libera remanent ab omni onere fideicommiſſi bona fideicommiſſi alienata per filium, cui competit detractio legitima, num.1.dec.34. Alberg. p.45.
Liberatio facta quo ad vnum ex obligatis in cenſu non operatur quod dicatur liberatus fundus cenſualis reſpectu aliorum coobligatorum, licet fundus ad ipſos non ſpectet, num.15. dec.40. Carillo, p.57.

Licitator.

Licitator extraneus, cui bona venduntur iure creditoris illa habet libera ab hypotheca creditorum poſteriorum, prout erant penès debitorem tempore contractus pignoris fauore primi creditoris, num.10.dec.48. Bichio, p.68.
Licitator extraneus, cui bona fuerunt deliberata, ſi declaret emiſſe pro creditore, & nomen tantum præſtaſſe, habetur ac ſi deliberatio facta fuiſſet ipſi creditori, nu. 11. ibid. & num.23. ead.dec. p.69.

Limen.

à Limitibus diuidentibus territoria, & iuriſdictiones non infertur ad terminos decimatorios Eccleſiarum, num.2. dec.18. Cocc. Dec. p.26.
intra Limites ſuæ parochiæ eſſe, vel ſpectare ad quaſi poſſeſſionem, non releuat quaſi poſſeſſio percipiendi decimas, niſi conſtet ius decimandi, nu.3. ibid.

Limitatio.

Limitatio temporis operatur, vt prohibitum ad tempus poſt illud cenſeatur permiſſum, nu.10. dec.7 Peut. p.10.

Liquidatio.

Liquidatione ſummæ debitæ non præcedente mandatum relaxatum non ſubſtinetur, nec exequi poteſt, n.1.dec.4. Meltio, p.6.

Lis.

Litis ſubſtentatio probat poſſeſſionem rei conuenti, nu.7. dec.11. Merl.Decan. p.17.
Et hoc multo magis procedit iunctis adminiculis, num. 8. ibid.
Lite pendente regulariter prohibita eſt ſequeſtratio, nu. 1. dec.21. Penia, p.28.
Lite pendente ſequeſtratio multo magis eſt prohibita, quando non conſtat de dilapidatione, num.2.ibid.
Lite pendente ſequeſtro non eſt locus, niſi conſtet de dilapidatione, nu.3. ibid.
Lite pendente ſequeſtratio non eſt concedenda propter ſolum timorem dilapidationis per partem aduerſam allegatum, num.4. ibid.
Lite pendente ſuper penſione quando litigatur non tenetur titularis præſtare cautionem de iudicato ſoluendo, nu.8. ead.dec. p.29.
Lite, & appellatione pendente executorialium relaxationi non eſt locus, nu.9. ibid.
Lite pendente actus ſuperueniens ſuffragatur ad ſuſtinendam ſententiam iam latam, quando prouenit ex cauſa de præterito. num.8.dec.24. Zarate, p.31.
Litis pendentia in alio tribunali, vt cauſet attentata, opponi debet, num.11.dec.31. Zarate, p.39.
Litis pendentiæ ſcientia oritur ex vſu citationis cum inhibitione, num.6. ibid.
dum Lis perdet in Rota, ſtante diuerſitate cauſarum, attentatæ non dicuntur ſententiæ obtentæ in alio tribunali. num.12. ibid.
Litis ſubſtentatio probat poſſeſſionem rei conuenti, nu. 4. dec.36. Corrado, p.48.

Locum.

Loca mentium non cadunt ſub hypotheca, num.2. Declara vt nu.4. dec.46. Alberg. p.65.

Locupletatio.

Locupletari cum aliena iactura non decet, num.10.dec.13. Orano, p.19.

Lucrum.

Lucrum attuliſſe dicitur ille, qui bona defendit, & à moleſtijs liberauit, nu.11.dec.13. Orano, p.19.
Sicut Lucrum, ita damnum hæreditas ſentire debet ex negocio ſub nomine hæreditatis de mandato defuncti continuato, num.1.dec.25 Albergato, p.32.
Lucrum dotale dicitur cauſa priuilegiata, ſicut ipſa dos, num.5.dec.46. Alberg. p.65.

M

Mandatum.

MAndati relaxationem non quidem impedire poteſt dilatio conceſſa à maiori parte creditorum, ſed executionem, num.6.dec.2. Emerix, p.5.
Mandatum relaxatum non præcedente liquidatione ſummæ debitæ non ſubſtinetur, nec exequi poteſt, nu.1. dec. 4. Melt. p.6.
Mandatum aliud quando fuit relaxatum in actis productum tunc productio inſtrumenti non requiritur in relaxatione mandati de ſtylo A. C. num.1. dec.7. Peutinger. pag.10.
Mandatum ſi fuerit relaxatum abſque productione inſtrumenti, & ab eo commiſſa cauſa appellationis poterit exequi, licet fiat productio in ſecunda inſtantia, ſi in prima reus conuentus agnouit debitum mediante ſolutione partis ipſius debiti, num.5.ibid.
Mandati actio competit procuratori pro conſecutione ſuæ mercedis, num.19.dec.13. Orano, p.19.
Mandatum contra vnum relaxatum non probat contra tertium non citatum, nu.4.dec.14. Veroſp. p.20.
Mandatum probat contra tertium creditorem non citatum, quando conſtat principalem debitorem non remanſiſſe indefenſum, num.6.ibid.
Mandatum præiudicat alteri con creditori, & cuilibet tertio non citato, ſtantibus confeſſione debitoris, & alijs

admi-

adminiculis, numero 9. ibid.
andatum contra bona hæreditaria relaxatum, tutor ſi non reddat rationem de bonis hæreditarijs, poteſt contra ipſum exequi, num. 22. dec. 15. Cerro, p. 23.
andatum de manutenendo obtentum ab eo, de cuius poſſeſſione dubitari contingit probat poſſeſſionem, n. 5. dec. 36. Corrado, p. 48.

Manutentio.

anutenenda venit poſſeſſio, quæ ſemel probata præſumitur continuata, nu. 3. dec. 11. Merlin. Decan. p. 16.
er Manutentionis viam poſſeſſor, qui non habuit ſe pro ſpoliato poteſt recuperare poſſeſſionem naturalem, vigore ſententiæ ſibi auulſam, ſi ſententia non iuſtificetur exactis, num. 4. 5. & 6. ead. dec. p. 17.
anutentio vt concedatur aduerſus executionem ſententiæ iudicialis debet doceri de nullitate vel iniuſtitia, adeo clara, vt nulla poſſit tergiuerſatione celari, nu. 3. dec. 31. Zarate, p. 39.
unutentio, & retentio antecedentem poſſeſſionem neceſſario ſupponunt, num. 6. dec. 36. Corrado, p. 48.

Maritus.

riti facta præſumitur vxor ſcire, num. 20. dec. 4. Meltio, pag. 7.
aritus vbi habet alia bona in quibus poſſit mulier ſatisfieri, ſuſtinetur renunciatio facta à muliere hypothecæ, quam habet pro ſua dote ad fauorem alicuius creditoris mariti, & contra illa debet ſua iura exercere, num. 10. ibid.
rito non competit retentio pro expenſis vltime infirmitatis vxoris, n. 5. dec. 12. Arguelles, p. 17.
aritus tenetur ad expenſas infirmitatis vxoris, licet infirmitas fuerit longa, grauis, & incurabilis, num. 6. ibid.
riti fauore præſumptio, *l. quintus mutius, ff. de donat. inter vir. & vxor.* militat contra vxorem, & illius hæredem, non autem contra extraneum, num. 5. dec. 16. Veroſp. p. 24.
ando Mariti magna paupertas probatur, tunc ceſſat præſumptio, *leg. quintus mutius, ff. de donat. inter vir. & vxor.* num. 7. ibid.

Mater.

ter filiorum primi matrimonij requiritur, quod tutelam legitimè ſuſcipiat, adhoc, vt hypotheca inducatur in bonis ſecundi viri ad fauorem filiorum primi ipſius matrimonij, num. 12. & 14. dec. 16. Veroſp. p. 24.
ter adminiſtrans bona filij non ſeruatis ſolemnitatibus iuris non cenſetur adminiſtraſſe vt tutrix, num. 13. ibid.
ntra Matrem tutricem ſucceſſoris priuatio inducta non intrat ſi illa ſolum pro tutricis officio fungatur, num. 17.
ontrarium, num. 18. ibid.
ter non tenetur dotare filiam, niſi in ſubſidium, nu. 24. dec. 46. Alberg. p. 66.

Matrimonium.

rimonio conſtante dos non eſt reſtituenda, nu. 5. dec. Beuilacqua, p. 12.
rimonio adhuc conſtante dos repetitur cum fructibus interim perceptis, nu. 6. ibid.
rimonio conſtante dos repeti poteſt ex cauſis in iure expreſſis, num. 7. ibid.
rimonio conſtante dos reſtituitur, vt vxor fundum idoneum, cum pecunia dotali acquirere valeat, num. 8. ibid.
rimonio conſtante fundus dotalis conſtitutus exit ex dominio mariti, num. 10. ibid.
Matrimonij cauſa donatio non dicitur facta, quando peruenit poſt capitula matrimonialia, ex inſtrumentum dotale in quibus nulla ſit facta mentio talis donationis, num. 16. dec. 34. Alberg. p. 46.

Melioramentum.

oramenta neceſſaria deducuntur ante quartum dotalem, num. 17. dec. 12. Arguelles, p. 17.
oramenta neceſſariam dotem minuunt, tamquam æs alienum, num. 18. ibid.

Mercator.

catorum Bononiæ ſtatutum fori diſponit bona mercatoris decocti diuidenda eſſe per æs, & libram inter creditores tam inſtrumentarios, quam chyrographarios non habita ratione anterioritatis, vel poſterioritatis, num. 1. deciſ. 1. Ghiſilerio, pag. 2.
Mercatorum fori ſtatutum diſponens quod creditores cōcurrant per æs, & libram in bonis decocti emanauit ad fauorem creditorum, non autem debitoris, num. 7. ibid.
Mercatorum Bononiæ fori ſtatutum diſponens, quod bona decocti diſtribuantur per æs, & libram inter creditores, comprehendit etiam creditores habentes inſtrumenta iurata, num. 12. ibid.
Mercatorum Bononiæ fori ſtatuta locum habent non ſolum inter mercatores, ſed etiam inter alios, & in diuerſa cauſa, quam mercaturæ, num. 15. ibid.
Mercatorum Bononiæ fori ſtatuta fuerunt à Sede Apoſtolica confirmata in forma ſpecifica, num. 17. ead. deciſ. pag 3.
Mercatorum Bononiæ fori ſtatuta non fuerint confirmata à Papa in forma ſpecifica dicuntur papalia, & debent ſeruari, num. 19. ibid.
Mercatorum Bononiæ fori ſtatuta comprehenduntur ſub concluſione ſtatutorum Bononien. num. 21. ead. deciſ. pag. 4.

Merces.

pro Mercede procuratoris, qui defendit iura hæreditaria impenſa dicitur neceſſaria, num. 2. dec. 13. Orano, p. 19.
pro Mercede procuratoris, qui hæreditatem defendit, impenſa æquiparatur actioni funerariæ, inuentarij, & alijs, quæ ex bonis hæreditarijs ante omnia ſolui debent, nu. 3. ibid.
pro Mercede procuratoris defendentis hæreditatem, impenſæ pro funere, inuentario. & ſimilibus ſoluuntur creditoribus abſque cautione de reſtituendo, num. 4. ibid.
pro Mercede procuratoris, qui hæreditatem defendit impenſæ pro funere, inuentario, & ſimilibus habent prælationem, & hypothecam, quæ præfertur actionibus hypothecarijs anterioribus, num. 5. ibid.
pro Mercede procuratoris expenſæ factę ſpectant ad defenſionem bonorum, & ad perpetuam illorum ſecuritatem, num. 6. ibid.
pro Mercede procuratoris, qui bona hęreditaria defendant expenſę factę concernunt ipſa corpora bonorum, tamquam illis annexa, num. 7. ibid.
in Mercedis receptione debitæ pro defenſione bonorum hæreditariorum, procurator non tenetur cauere de reſtituendo prioribus, ex potioribus, quia alijs præfertur, num. 20. ibid.
pro Mercede procuratoris, qui bona hæreditaria defendit expenſæ dicuntur vtiles, etiam ſi procurator in cauſa ſuccubuerit, quia iura hæreditatis non debent remanere indefenſa, num. 21. ibid.
pro Mercede procuratoris defendenti bona hæreditaria, præfertur ipſemet procurator omnibus alij creditoribus anterioribus, & hypothecam habentibus ſine aliqua cautione de reſtituendo prioribus, & potioribus, nu. 22. ead. dec. p. 20.
contra Merces debitoris non datur Saluianum poſtquam fuerunt illæ per ipſum diſtractæ, num. 6. deciſ. 4. Meltio, pag. 6.
in Mercibus venditis extinguitur hypotheca, & remanet in mercibus ſubrogatis, num. 9. Declara vt num. ſeqq. ibid.
Merces ſalſamentariæ ſpatio triennij præſumuntur conſumptæ, n. 12. ibid.
Merces non ſunt aptæ producere fructus, num. 13. ibid.

Minor.

Minori præiudicare non poteſt maior creditorum pars ſeruata forma, *l. vlt. C. qui bon. ced. poſſ.* vbi quod eſt de ſubſtantia, vt creditores in ſimul conueniant, nu. 1. & 2. dec. 3. Coccino Decano, p. 5.
Minori præiudicare non poteſt maior pars creditorum, ſi debitum eſt iuratum, num. 3. ibid.
contra Minorem currit præſumptio longiſſimi temporis, num. 19. dec. 36. Corrado, p. 30.

Modus.

Modus omnis, ſi fuerit prohibitus, per quem poſſit tolli vis, & obſeruantia ſtatuti compræhenditur etiam contractus iuratus, num. 22. dec. 1. Ghiſil. p. 4.

Momentaneum.

Momentanea ſolutio non transfert dominium, niſi com-

mo-

modum obueniat ſoluenti, num.6.dec.20. Coccino Decano, p.27.

Item non transfert dominium, ſi reſtitutio pecuniarum ſit conuentionalis, ſecus autem ſi ſit liberalis, etiam quod commodum non obueniat ſoluenti, num. 7. ibid.

Momentanea reſtitutio pecuniarum donatarum adhoc, vt mutuetur; ex æquitate, & propter commodum dominij non impedit translationem dominij, num. 11. ead. dec. pag.28.

Mulier.

Mulieri competit via executiua etiam contra tertium poſſeſſorem pro reſtitutione ſuæ dotis ratione tacitæ hypothecæ, quam habet ſuper omnibus bonis mariti, num.2. dec.4. Melt. p.6.

Mulier vigore ſtatuti Vrbis, *lib.*1. *cap.*85. agere poteſt executiue contra tertium pro ſua dote, nu.3. ibid.

Mulier vt agere poſſit pro recuperatione ſuæ dotis contra certa bona ſufficit, quod probet illa fuiſſe in bonis mariti de tempore obligationis, num.4. ibid.

in Muliere non poteſt conſiderari ignorantia, quod factus ſit locus reſtitutioni dotis, qua pro recuperatione ipſius dotis judicialiter egit, num.23. ead.dec. p.7.

Mulier ſi facit renunciationem, ipſa renunciatio non ſubſtinetur vltra medietatem ſuæ dotis, num.27. Declara vt num.28. ibid.

Mulier renuncians hypothecæ, quam habet pro ſua dote ad fauorem alicuius creditoris mariti non dicitur transferre ſua iura dotalia, ita vt non poſſit illa exercere ſuper alijs bonis ſui viri, num.2. ibid.

Mulier ſi facit renunciationem hypothecæ, quam habet pro ſua dote ad ſauorem alicuius creditoris mariti ſubſtinetur ipſamet renunciatio vbi maritus habet alia bona, in quibus poſſit mulier ſatisfieri, & contra illa debet iura ſua exercere, num.30. ibid.

vltra Mulieris, & filij perſonam priuilegia dotis non extenduntur, num.2.dec.5. Peuting. p.8.

Mulieri priuilegium prælationis competens pro dote non poteſt ab extraneo allegari, num.4. ibid.

Mulieribus pro ſuis dotibus priuilegium prælationis conceſſum, non tranſit mortua muliere, niſi ad filios, nu. 5. ibid.

Mulieri pro dote priuilegium prælationis competens non tranſit in extraneum, ſed tantum hypotheca ſine prælatione, num.6. ibid.

Mulier non tenetur diſcutere bona vinculata penès tertios exiſtentia, ſed poteſt recta via agere contra bona fideicommiſſo ſubiecta pro conſecutione ſuarum dotium, num.15. Declara vt num.16. ibid.

Mulier, cui fuerunt aſſignata certa bona pro ſundo dotali non niſi contra illa actionem habet, num.9.dec.9. Beuilacqua, p.12.

Mulieri vel ſuis, fit reſtitutio dotis, non autem viro, nu.11. ibid.

Mulier non debet melioris conditionis eſſe ſi de facto bona filij adminiſtrauit, quam ſi iuris ordine ſeruato, nu. 19. dec.16. Veroſp. p.24.

Mulieris obligatio, quæ tutelam legitimè ſuſcepit, fortior eſt, quam illius, quæ de facto adminiſtrauit, nu.21. ead. dec. p.25.

Mulier poteſt pro recuperatione ſuæ dotis promiſſæ in pecunia agere contra bona ſibi bene viſu pro ſuo credito hypothecata, nec tenetur excutere bona empta ex pecunia dotali, num. 11.dec.36. Corrado, p.49.

Mulier non tenetur pro recuperatione ſuæ dotis agere contra bona intricata, & litigioſa, nu.15. ibid.

Mulier, quæ ex pręcepto teſtatoris conſequi debet dotem ex bonis ipſius teſtatoris habet in illis hypothecam à die conditi teſtamenti, non à die contracti matrimonij, n.1. dec.38. Panzirolo, p.53.

Mulieribus deſcendentibus pro dote in bonis fideicommittentis hypotheca competens poſſet per grauatos eludi, niſi oriretur à die conditi teſtamenti, nu.2. ibid.

Mulier deſcendens à fideicommittente conſequi debet in bonis fideicommiſſi dotem cum priuilegio potioritatis aduerſus quoſcumque creditores grauatorum vigore, *Auth. res qua, C. com. de leg.* num. 13. ead. dec. pag. 54.

Mulier agens vigore, *Auth. res qua, C. com. de legat.* pro conſecutione ſuarum dotium in bonis fideicommittentis poteſt concurrere cum alijs creditoribus ad menſuram ſuæ hypothecæ in bonis juriſdictionalibus vigore dictæ Bullæ Baronum, num. 18. ibid.

Mulieri competit actio pro reſtitutione dotis contra bona dotalia data inæſtimata, num.18.& 23. dec.40. Carillo, pag. 57.

N

Neceſſarium.

NEceſſaria melioramenta deducuntur ante quartum dotale, num.17.dec.12. Arguell. p.17.

Neceſſaria melioramenta dotem minnunt, tamquam æs alienum, num.18. ibid.

Neceſſaria dicitur impenſa pro mercede procuratoris defendentis iura hæreditaria, num.2. dec.13. Orano, p.19.

Neceſſaria non eſt citatio in executione parti capiendi poſſeſſionem propria auctoritate, licet imploretur officium Iudicis, num.9. Declara vt num.10.dec.32. Cerro, pag. 42.

Negocium.

Negocij creditores poſſunt conuenire eum, qui in ipſo negocio ſe ſocium ſecit, num.11. dec.25. Albergato, p.33.

Nepos.

Nepotes veniunt ſub vocatione filiorum, n.6. dec.38. Panzirolo, p.53.

Nepotes veniunt ſub nomine filiorum quoties teſtator illud expreſſit cum verbis denotantibus perpetuitatem, num.8.ead.dec. p.54.

Nomen.

Nomen proprium expendens induit perſonam ſocij, adeo vt in ſolidum pro debitis occaſione negocij, ſeu ſocietatis contractis, num.5.dec.2. Emerix, p.5.

Nouatio.

Nouatio de iure nouiſſimo non præſumitur; niſi fiat expreſſe; ideoque ab allegante eſt concludenter probanda, nu.12.dec.32. Cerro, p.42.

Nouum.

Noua non dicitur productio quæ fit ad corroborationem probationis iam factæ ſed retrotrahitur ad acta prioris inſtantiæ, & ſemper attenditur, num.6. dec.7. Peutingerio, p.10.

Nullus.

Nullus alterius facto prægrauari debet de iure communi, num.16.dec.16. Veroſp. p.24.

Nulla eſt immiſſio conceſſa ex non competenti actione, num.9.dec.31. Zarate, p.39.

Nulla dicitur datio in ſolutum facta vxori pro dote conſiſtente in certis corporibus, nec præiudicat alijs creditoribus, num.22.dec.40. Carillo, p.57.

Numeratio.

Numeratio probatur ex aſſertione notarij, quam quis recepit in ſui, & teſtium præſentia, num.1. dec. 20. Cocc. Decan. p.27.

Numeratio pecuniarum transfert dominium in recipientem, num.2.ibid.

Nurus.

Nurus pro repetitione dotis ſolutæ ſocero, vel marito de ipſius ſoceri conſenſu habet obligata non minus bona viri, quam ſoceri, num.4.dec.9. Beuilacq. p.12.

O

Oblator.

OBlatores tres ad minus requiruntur pro validitate ſubhaſtationis, num.26.dec.48. Bich. p.69.

Obligatio, & Obligatum.

Obligata remanent bona teſtatoris, qui per modum præcepti, vel deſiderij mandauit aliquod negocium exerceri ſub ſuo nomine, ad fauorem creditorum ipſis negocij, num.1. dec.2. Emerix, p.4.

Obligatio, & alienatio fit pro debitis habentibus cauſam ab ipſo prohibente, tunc alienationis prohibitio non impedit quin bona poſſint obligari, & alienari, num. 4. ead.dec. p.5.

Obligatis in forma cameræ ad reſtituendas pecunias habitas

Digitized by Google

tas prioribus, & potioribus creditoribus , cenſetur debi-
ıor principalis, & contra eum recta via agi poteſt, n.18.
dec.5. Peutingerio, p.8.
bligationis inſtrumenti productio non requiritur, quan-
do reus conuentus ſoluendo partem debiti illud agno-
ſcit, num.2. dec.7. Peuting. p.10.
ıligatio cameralis in inſtrumento dotali contenta pori-
guur ad omnia, & ſingula etiam enunciata , & acceſſo-
ne promiſſa, num.17. ead. dec. p.11.
ıligata non minus bona viri , quam ſoceri habet nurus
pro repetitione dotis ſolutæ ſocero , vel marito de ipſius
ſoceri conſenſu, num.4. dec.9. Beuilacq. p.12.
ıligatio vt inducatur ex epiſtola, neceſſe eſt, quod in illa
contineatur explicita promiſſio, num.9. deciſ.15. Cerro,
pag. 22.
ıligationi dies adiecta non impedit illius ortum à die
contractus, num.16. ibid.
ıligatio in diem non tribuit actionem ad effectum exa-
ctionis ante aduentum diei, num.18. ibid.
ıligatio inducta in bonis mariti propter debita vxoris
exorbitat à iure communi, num.15. deciſ.16. Verolpio ,
pag. 24.
ligatio mulieris , quæ tutelam legitime ſuſcepit fortior
ſt, quam illius, quæ de facto adminiſtrauit, num.21. ead.
ec p.25.
ligata pro ære alieno contracto occaſione negocij ſpe-
tantis ad defunctum poſt eius obitum continuati , di-
untur bona hæreditaria , num. 1. deciſ. 25. Albergato ,
ag.32.
igata remanent bona teſtatoris , pro negocio , in quo
eſtator permiſit ſuum nomen expendi , ne contrahen-
es decipiantur, num. 5. ibid.
igationis cauſa ceſſante , ceſſat ipſa obligatio , num. 6.
ec.26. Meltio, p.34.
igationis pignoris initium magis inſpicitur in conuen-
one pignoris, quam initium debiti , nu.3. dec.26. Viril.
ag. 34.
igari non poteſt ex ſimplici confeſſione ille, qui ex diſ-
oſitione ſtatuti prohibetur actum facere abſque certis
lemnitatibus, num.13. dec.30. Corrado, p.38.
igata bona ſpecialiter ſunt prius excutienda , nec po-
ſt illis omiſſis agi contra alia generaliter obligata in
ræiudicium aliorum creditorum, num.14. ibid.
gatio Cameralis tribuit creditori electionem bono-
m debitoris reiecta excuſſionis neceſſitate, nu.13. dec.
i. Corrado, p.49.
gatio, & hypotheca contracta per defunctum non ca-
t ſuper bonis hæredis, num.2. dec.41. Priolo , p.58.
gatio Cameralis concludit etiam bona hæredum , nu.
ead. dec. p.59.
gatio defuncti reſtricta ad bona propria non poteſt
tendi ad bona propria hæredis adeuntis hæreditatem
npliciter, num.14. ibid.
gationis cauſa finali ceſſante, ceſſat, & ipſa obligatio,
m.5. & 7. dec.45. Melt. p.64.

Obſeruantia.

ruantiæ iuramenti non repugnat ſtatutum diſponens
na debitoris decocti diſtribuenda inter creditores
r æs, & libram non habita ratione anterioritatis , vel
tioritatis , quando debitor non iurauit expreſsè ſe in
cunia ſoluturum, & non in alia re, num.3. dec.1. Ghi-
erio, p.2.
th. hoc niſi debitor , C. de ſolut. non procedit , quando
is promiſit cum iuramento ſoluere in pecunia, ſecus ſi
auit ſoluere , ſed non expreſſit in pecunia , & non in
a re, num.4. ibid.

Officium.

ia vacabilia Romanæ Curiæ reſpectu tituli , & domi-
non ſunt in comercio , nec cadunt ſub hypotheca
ditorum, nu.2. dec.23. Cerro, p.30.
us eſt de pretio , quod ſub huiuſmodi hypotheca ve-
, num.2. ibid.
id intelligitur , ſecuta officij reſſignatione , & vendi-
ne, num.3. ibid.
iorum vacabilium facta venditione , pretioque ab
ptore ſoluto, inter creditores hypothecarios vendi-
is illud diſtribuendum venit, & conſignandum eſt ſe-
cundum vnius cuiuſque anterioritatem, num 4. ibid.
Officiales ex conſtitutione 12. *Pij IV.* ſocietates contrahe-
re poſſunt ſuper ſimilibus officij infra ipſorum valorem,
num.7. ibid.
Et ſub eis non venit titulus , nec dominium officiorum ,
quod non eſt in comercio, num.8. ibid.
Ita nec pretium, num.11. ibid.
Sed credentes pecunias ad ſocietatem admittuntur tan-
tum ad participationem fructuum, & emolumentorum,
num.9. ibid.
Et durante ſocietate fit particeps omnium fructuum di-
cti officij proportionabiliter , & pro rata , num.10. ibid.
Officij ſocietas extinguitur per venditionem , vel reſigna-
tionem , num.12. ibid.
ſuper Officijs ſocietates contrahuntur tantum , & dantes
pecunias admittuntur dumtaxat ad participationem
fructuum, quod eſt omnino licitum, & honeſtum , num.
17. ibid.

Opera.

Opera preſtita à procuratore , pro defenſione hæreditatis
adeo illi adhærent , vt eo minus dicatur in hæreditate
adeſse, quantum procuratori pro mercede debetur, nu.
1. dec.13. Oradino, p.19.

Officiales.

Officiales Principis in caſu criminis receptionis bannito-
rum poſſunt agere etiam contra ſubditum Baronis , &
Principis, num.14. dec.10. Merlin. Decan. p.14.

Onus.

Onus , & grauamen fideicommiſſi , ſeu dotis eſt legatum ,
quod deducendum eſt ante quartum dotale, nu.15. dec.
12. Arguelles, p.17.
Oneri ſubiectum fundum emens facta mentione ipſius
oneris, quando dicatur accollare ipſum onus in ſe? nu.3.
dec.26. Meltio, p.33.
ex Oneroſa cauſa dicitur donatio facta ex cauſa matri-
monij, num.25. dec.34. Albergato, p.46.
Onus legitimæ impoſitum reijcitur , num.2. dec.39. Ghiſi-
lerio, p.55.

Oratio.

Oratio continere non debet repugnantia , num.7. deciſ.7.
Peuting. p.10.

Ordinatio.

Ordinatio negocij fundacalis facta à teſtatore ob liberta-
tem commercij , inter mercatores , neceſſariam importat
facultatem alienandi , num.7. dec.25. Albergato , p.32.
Ordinatum fideicommiſſum ab eo, qui certum negocium
exerceri mandauit, intelligi debet in alijs bonis, quæ non
alienabuntur occaſione dicti negocij, n.8. ibid.

P

Pactum.

PActum initum quo ad partem non influit in totum ,
n.21. dec.7. Peuting. p.11.
Pactum procedendi non citato debitore congruit facultati
capiendi poſſeſſorem propria auctoritate , nu. 8. dec.32.
Cerro, p.42.

Pœna.

Pœnæ, & confiſcationes, quæ perueniunt ex contrauentio-
ne conſtitutione Papæ ſupremi Principis (quid quid eſ-
ſet de alijs pœnis iure communi impoſitis) ſpectant ad
fiſcum Pontificium, num.17. deciſ.10. Merlino Decano,
pag.14.
Non autem fiſco Baronis, ſeu Principis inferioris , quam-
uis in illius territorio bona ſubditi condemnati poſita
ſint, n.18. & 19. & 20. ibid.
Pœna , & confiſcatio debet ſpectare ad illum Principem ,
cuius maieſtas fuit læſa, num.21. ead. dec. p.15.
Pœna cedit lucro eius, qui læditur , vt is iniuriæ ſuæ habeat
vltionem, num.22. ibid.
Pœna contumaciæ applicanda venit Principi , non autem
feudatario, ſi ſubditus Baronis non compareat ad iuſſum
Principis ſuperioris, num.23. ibid.

Papale.

Papalia dicuntur ſtatuta fori mercatorum Bononiæ non
fuerunt confirmata à Papa in forma ſpecifica, & debent
ſeruari, num.19. dec.1. Ghiſil. p.3.

Pa-

Digitized by Google

Pars.

Partis confeſſio deſeruit pro adminiculo, vt probetur confeſſio rei conuenti, num 9. dec. 11. Merlin. Decan. p. 17.

Pater.

in Patris præiudicium poſſidentis bona illa ex debito filij non poſſunt confiſcari, num. 13. dec. 11. Merlino Decano, p. 17.

Siue conſiderentur huiuſmodi bona tamquam peculium profectitium filij, num. 14. ibid.

Siue vt aduentitium peculium, num. 15. ibid.

Pater in bonis profectitijs, & aduentitijs filiorum habet vſumfructum, num. 16. ibid.

Pater in bonis aduentitijs filiorum ad aliquod non tenetur ex debito eorum, num. 17. ibid.

Patri reſeruantur in ſolatium patriæ poteſtatis bona caſtrenſia filij, & non confiſcari poſſunt ex ipſius filij delicto, num. 18. ibid.

Et ita eſt verior receptior, & æquior opinio, num. 19. ibid.

Pater non poteſt alienare bona filij, abſque iuxta cauſa, licet ſit illius adminiſtrator, num. 15. dec, 24. Zarate, p. 31.

Pater alienare non poſſunt bona filij grauata fideicommiſſo ſine iuſta cauſa, & decreto iudicis, num. 16. ead. dec. pag. 32.

Pater non poteſt alienare bona aduentitia filij, ſine iuſta cauſa, num. 16. dec. 31. Zarate, p. 40.

Pater fideicommiſſo grauatus non poteſt præiudicare filijs vocatis ad fideicommiſſum, num. 20. ibid.

Pater acquirens pro ſe, & hæredibus, & ſucceſſoribus, non dicitur feciſſe negocium vtile pro filijs, num. 22. ibid.

Pater non poteſt grauare filium in legitima, num. 1. dec. 39. Ghiſil. p. 55.

Pecunia.

Pecuniarum numeratio transfert dominium in recipientem, n. 2. dec. 20. Coccino Decano, p. 20.

in Pecunijs hypotheca cadit, cum extant, num. 3. ibid.

Pecuniarum dominium abdicatur, ſi detur ordo, quod pecuniæ ſoluantur ſub certa conditione, ſed contrarius verius, num. 4. ibid. & 12. ead. dec. p. 28.

Pecuniarum momentanea reſtitutio donatarum adhoc, vt mutuetur, ex equitate, & propter commodum dominij non impedit translationem dominij, num. 11. ibid.

Pecuniæ ſolutæ creditoribus recepta obligatione de reſtituendo prioribus, & potioribus dicitur extare, num. 20. dec. 38. Panzirolo, p. 54.

Pendentia.

Pendentia litis in alio Tribunali, vt cauſet attentata, opponi debet, nu. 11. dec. 31. Zarate, p. 39.

Penſio.

in Penſionis iudicio eſt procedendum cum clauſul. *ſine retardatione ſolutionis penſionis*, quando penſionarius eſt in quaſi poſſeſſione exigendi, num. 2. dec. 19. Penia, p. 26.

Penſio dicitur vulnerata per ſententiam, quæ fecit tranſitum in iudicatum, n. 3. ibid.

Penſio non dicitur vulnerata per ſententiam. ſi ſolum continebat, quod remanerent centum pro rectore, cum fieri poſſibile ſit, quod id, quod remanet, ſufficiat pro ſoluenda penſione, num. 4. ibid.

in Penſionis materia reſeruatæ pro alimenti non datur appellatio, num 9. ibid.

quando ſuper Penſione litigatur, in commiſſione, propter reuerentiam Papæ mandantis eam ſolui clauſulam, *ſine retardatione ſolutionis penſionis*, ponitur, num. 13. ibid.

ſuper Penſionis inualiditate quando agitur de ſtylo curię, cauſa ſolet committi cum clauſula, *ſine præiudicio ſolutionis penſionis*, num. 15. ead. dec. p. 27.

Penſiones decurſas tempore anteceſſoris, ſucceſſor in beneficio non tenetur ſoluere non conſtito de diligentijs, factis contra anteceſſorem, num. 5. & 6. deciſ. 21. Penia, pag. 18.

ſuper Penſione quando litigatur non tenetur titularis lite pendente præſtare cautionem de iudicato ſoluendo, nu. 8. ead. dec. p. 29.

Peritus.

Peritus per iudicem electus, ſi facit calculum in iudicio contentioſo, facit ipſe ſtatum quo ad omnes etiam in diuerſo iudicio, n. 19. dec. 5. Peuting. p. 9.

Permiſſio.

Permiſſa alienatio per teſtatorem ex cauſa dotis iuncta cum prohibitione alienationis bonorum, niſi ex cauſa magnæ neceſſitatis intelligitur permiſſa in defectum bonorum liberorum alias tales diſpoſitiones eſſent contradictoriæ, n. 14. dec. 5. Peuting. p. 8.

Promiſſio explicita quod contineatur in epiſtola neceſſe eſt adhoc, vt inducatur ex illa, n. 9. dec. 15. Cerro, p. 22.

Perſona.

Perſonæ ſimulatio in contractu emptionis arguitur ex ſubſecuta poſſeſſione, num. 13. dec. 14. Veroſp. p. 21.

Plenariam.

Plenariam gratiam importat verbum *reſtituit*, n. 14. dec. 10. Merlin. Dec. p. 14.

Plenarie integrauit, verba quod importent, n. 6. ibid.

Plenaria quando multo magis ſit dicendum gratia reſtitutionis facta a Principe, n. 8. ibid.

Plenaria quando eſt gratia ſupremi Principis, tertio etiam præiudicat, n. 31. ead. dec. p. 15.

Plenariè ſi condemnatus reſtituatur à ſupremo Principe, recuperat etiam bona per Baronem confiſcata, nu. 35. ibid.

Ancar. conſ. 161. num. 2. & 3. & ſequacium opinio, quando non procedat, n. 36. ibid. & 49. ead. dec. p. 16.

ſi per Plenariam reſtitutionem Principis fuerit de medio ſublata ſententia condemnationis, trahitur etiam ad recuperationem bonorum, de quibus expreſſa mentio non fuit facta, n. 10. dec. 11. Merl. Dec. p. 17.

Pluralitas.

Pluralitatem, & diuerſitatem temporum, & caſuum dictio *ſemper*, includit faciens in omnibus æqualem diſpoſitionem, nu. 7. dec. 38. Panzirolo, p. 53.

Pignus.

Pignus iura acquirit tempore, quo contrahitur, n. 4. dec. 27. Viril. p. 34.

Pignoris obligationis initium magis inſpicitur in conuentione pignoris, quam initium debiti, n. 3. ibid.

Pignus non cadit in re propria, num. 24. dec. 37. Manzanedo, p. 52.

Plus.

Plures creditores ſi concurrant, qui commune creditum habeant, ille venit præferendus, qui repetitur in poſſeſſione, n. 2. dec. 26. Meltio, p. 33.

Pontifex.

Pontifex dumtaxat iuramentum remittit, & cum cauſa, n. 11. dec. 1. Ghiſiler. p. 2.

Pontifex, & lex canonica iuramentum tollere poſſunt, nu. 20. ibid.

ad Pontificium fiſcum ſpectant pænæ, & confiſcationes, quæ perueniunt ex contrauentione conſtitutione Papæ, ſupremi Principis, (quid quid eſſet de alijs pænis iure communi impoſitis) num. 17. dec. 10. Merlino Decano, pag. 14.

Non autem fiſco Baronis, ſeu Principis inferioris, etſi in illius territorio bona ſubditi condemnati poſita ſint, n. 18. 19. & 20. ibid.

Pontifex in omnibus locis, ſitis in ſtatu Eccleſiaſtico, vel habet ius dominij directi tamquam in bonis feudalibus. Vel ſaltem illud ſupremum quod altum dominium appellant DD. & quod numquam à ſupremo dominio cenſetur abdicatum, n. 32. ead. dec. p. 15.

Pontificio fiſco applicantur bona confiſcanda bannitorum receptoribus, ſecundum Bullam Sixti V. contra ipſos, n. 20. dec. 11. Merl. Dec. p. 17.

Pontificis fiſci; & Cameræ Apoſtolicæ appellatione non veniunt Barones, num. 22. ibid.

Poſſeſſio.

Poſſeſſio probari poteſt ex inſtrumento adæquatæ poſſeſſionis, & alio non exiſtente in poſſeſſione eſt manutenibilis, n. 1. dec. 11. Merl. Dec. p. 16.

Poſſeſſio probatur ex fructuum perceptione, n. 2. ibid.

Poſseſſio ſemel probata præſumitur continuata, & ideo manutenenda venit, n. 3. ibid.

Poſſeſſionem naturalem vigore ſententiæ ſibi auulſam per viam manutentionis recuperare poſſit ſequitur ſi ſententia non iuſtificetur exactis, & poſſeſſor non habuit ſe pro ſpoliato, num. 4. 5. & 6. ead. dec. p. 17.

Poſ-

Digitized by Google

Poſseſſio rei conuenti probatur ex ſubſtentatione litis , nu. 7. ibid.
Et hoc multo magis procedit iunctis adminiculis , nu. 8. ibid.
pro Poſseſſione recuperanda ſibi ablata reſtitutis, & gratiatis competit remedium reintegrandæ , num. 12. ibid.
in Poſseſſionis retinendæ iudicio maximè , ſententia iudicis laici ſuper iure decimandi , qui in hoc caret iuriſdictione pręſtat magnum argumentum ad probationem facti antiqui coadiuuandam , n. 3. dec. 17. Decano mox Card. p. 25.
Poſseſſio ſemel probata præſumitur continuata vſque ad tempus litis, niſi de contrario doceatur, num. 8. ibid.
in Poſseſſionis retinendæ iudicio ſufficiunt leuiores probationes, num. 4. ibid.
in Poſseſſionis retinendæ iudicio poſseſſio probari debet de tempore motæ litis, num. 7. ibid.
ſi in Poſseſſione quis eſset ſequeſtrum certè nequaquam procuret, num. 3. dec. 22. Penia, p. 29.
Poſseſſione ſua nemo præſumitur voluiſse ſe priuare per ſequeſtri appoſitionem, nu 4. ibid.
in Poſseſſione reperiens pręferendus venit , ſi plures creditores concurrant , qui commune creditum habeant , num. 2. dec. 26. Melt. p. 33.
'oſſidens debitoris iure pignoris impedire non valet executionem , & ſubhaſtationem eorumdem bonorum per alios creditores faciendam, num. 1. dec. 29. Cerro , p. 35.
Poſſidens tertius bona communis debitoris iure dominij non poteſt executiuè conueniri ab alijs creditoribus , n. 5. ead. dec. p. 36.
'oſſeſſionem manutenibilem transfert procedendo ritè, & rectè iudex, num. 1. dec. 31. Zarate, p. 39.
'oſſeſſionem ad effectum manutentionis probat recognitio in Dominum, num. 2. ibid.
oſſeſſionem propria auctoritate competit aſſociatio vigore facultatis, num. 1. dec. 32. Cerro, p. 41.
'oſſeſſionem capiendi facultas propria auctoritate appoſita in medio caſuum in contractu expreſſorum, cenſentur vtrique famulari, num. 2. ibid.
oſſeſſio plurium pro indiuiſo admittitur diuerſis reſpectibus, & eſt compatibilis, num. 18. dec. 33. Melt. p. 44.
oſſeſſio rei donatæ transfertur per reſeruationem vſusfructus, & clauſulam conſtituti, num. 10. dec. 34. Albergat. pag. 45.
oſſeſſionis veræ clauſula conſtituti translatiua eſt , nu. 11. ibid.
i Poſseſſionem rei donatæ donatarius apprehendat alio titulo , quam donationis reſultat ex hoc præſumptio ſimulationis donationis, nu 23. ead. dec. p. 46.
oſſeſſio debitoris ad effectum obtinendi immiſſionem in iudicio Saluiani ex quibus probata remaneat, nu. 2. dec. 36. Corrado, p. 48.
oſseſſionem eius, à quo bona emit , emptor impugnare non poteſt, num. . ibid.
oſseſſio rei conuenti probatur ex ſubſtentatione litis , nu. 4. ibid.
oſseſſio probatur ex mandato de manutenendo, obtento ab eo , de cuius poſseſſione dubitari contingit , num. 5. ibid.
oſseſſionem antecedentem neceſsario retentio, & manutentio ſupponunt, num. 6. ibid.
oſseſſionem bonorum debitoris , & rei conuenti negare non poteſt immiſſio ex vtili Saluiano interdicto concurrentibus credito cum hypotheca, num. 7. ead. dec. p. 49.

Poſſeſſor.

ontra Poſſeſſorem tertium etiam mulieri competit via executiua pro reſtitutione ſuę dotis ratione tacitę hypothecæ, quam habet ſuper omnibus bonis mariti, num. 2. dec. 4. Melt. p. 6.
ntra Poſſeſſorem decem annorum Saluianum non competit, nu. 18. Declara vt num. ſeqq. ead. dec. p. 7.
oſſeſſores tertij vigore ſtatuti Vrb. *lib. 1. cap.* 85. dotem repetere poſſunt via executiua, num. 2. deciſ. 9. Beuilacqua, pag. 12.
oſſeſſorem ſua poſſeſſione non priuat ſequeſtrum appoſitum iudicis auctoritate, num. 2. dec. 22. Penia, pag. 29.
o Poſſeſſore legitimo approbans aliquem , non poteſt amplius impugnare, num. 5. dec. 24. Zarate, p. 31.
Poſſeſſori bonorum defuncti retentio datur pro rata ſummæ ſolutæ legatarijs , aduerſus alios legatarios agentes pro immiſſione, n. 16. dec. 30. Corrado, p. 38.
Poſſidens iure dominij facit fructus ſuos , nec ad eorum reſtitutionem tenetur, nu. 10. dec. 33. Melt. p. 43. & n. ſeqq. ead. dec. p 44.
Poſſeſſor , vt faciat fructus ſuos , debet eſſe omni ex parte poſseſsor bonę fidei, num. 11. ibid.
Poſseſsor tantum bonæ fidei æquiparatur domino quoad perceptionem fructuum, nu. 12. ibid.
Poſseſsor creditor poteſt ad tuendam ſuam poſseſſionem referre à creditoribus ceſſionem iurium pro maiori ſumma, quam ipſis creditoribus realiter ſoluit, num. 22. ibid.
Poſseſsores rei fideicommiſsariæ diſtractæ à grauato pro ſuis detractionibus ſunt legitimi contradictores ad impediendam immiſſionem fideicommiſsarijs, num. 3. dec. 34. Alberg p. 45.
Poſſidens poteſt poſseſſionem tueri à creditoribus , ſi habeat ceſſionem iurium ab alijs creditoribus anterioribus, num. 1. dec. 35. Melt. p. 47.
Poſseſsor ad tuendam ſuam poſseſſionem poteſt litè pendente referre ceſſionem ab anteriori creditore , num. 7. ibid.
Poſſidens bona debitoris iure pignoris computat fructus in extinctione ſortis principalis, num. 10. ibid.
Poſſiddens bona iure dominij facit fructus ſuos , num. 12. ibid.
Poſseſsor ad tuendam ſuam poſseſſionem reportare poteſt ceſſionem magnam pro modica ſumma , num. 6. ibid.
Poſseſsor non tenetur iuſtificare titulum ſuæ poſseſſionis , nu. 13. Declara vt nu. ſeqq. dec. 49. Cerro, p. 70.
Poſſidens tunc non tenetur poſseſſionis titulum iuſtificare, quando titulum non allegat , ſed dicit ſolum ſe poſſidere, num. 14. ibid.
poſſidens ſi alleget titulum aliunde habitum , quam à debitore, non tenetur plenè titulum iuſtificare, ſed ſufficit, quod doceat de titulo colorato , & apparenti , num. 15. ibid.
Poſseſsor ſi alleget titulum poſseſſionis habitum à debitore tenetur concludenter probare illius validitatem, n. 16. ibid.

Poſterior.

Poſterior creditor , qui exegit à ſuo debitore , & pecuniam conſumpſit , non tenetur illam reſtituere anterioribus niſi probetur ipſum debitorem habuiſse certam ſcientiam crediti anteriori , & copulatiuè ipſum non eſse ſoluendo, cum alias mala fides in ipſo conſiderari nequeat num. 12. dec. 15. Cerro , p. 22.
Poſteriori creditori puro , & libero præfertur creditor anterior, licet in diem, vel ſub conditione, num. 17. ibid.
Poſterior creditor habens conſenſum domini directi pro hypotheca bonorum prohibitorum hypothecari præfertur cæteris creditoribus , licet anterioribus licentiam non habentibus, num. 5. & 7. dec. 28. Viril. p. 35.
Poſteriori ſemper præferenda venit anterior hypotheca , nu. 7. dec. 33. Melt. p. 43.
Poſterior creditor , non poteſt auocare pignus à creditore anteriori; niſi ei ſoluatur integrum creditum, nu. 16. ead. dec. p. 44.
Poſterior licet ſit creditor ex cauſa oneroſa, quando præferatur alijs venientibus ex cauſa lucratiua , nu. 15. dec. 34. Alberg. p. 45.

Poteſtas.

Poteſtas non cenſetur tributa creditori , vt poſſit pignus vendere ſibi ipſi, n. 19. dec. 48. Bich. p. 68.

Præceptum.

Præceptum de dotandis fæminis iniunctum à fideicommittente intelligitur in ſubſidium , & quatenus dotes aliunde conſtitui non poſsunt ſiuè ſimus in fideicommiſſo ordinato in teſtamento, ſiue in contractu, nu. 9. dec. 5. Peut. p. 8.
Præceptum teſtatoris de dotando congruè , & iuxta ſuam qualitatem fæminas deſcendentes non importat , quod dotes ſint ſoluendæ ex bonis fideicommiſſi , extantibus bonis liberis, num. 13. ibid.
Præceptum ſoluendi certa debita non extenditur ad alia

præter expreſsà, num.33. dec.41. Priolo, pag.59.

Præiudicium , & Præiudicare.

Præiudicare minori non poteſt maior pars creditorum , ſeruata forma, *l.vlt. C.qui bon. ced. poſſ.* vbi quod eſt de ſubſtantia, vt creditores inſimul conueniant , nu. 1. & 2. dec.3. Coccin.Decan. p.5.

Præiudicare minori non poteſt maior pars creditorum , ſi debitum eſt iuratum, num.3. ibid.

in Præiudicium tertij ab eo præſertim cauſam non habentis gratia Principis non retrotrahitur, n.10. dec. 10. Merl. Decan. p.14.

Præiudicet etiam tertio gratia ſupremi Principis quando eſt plenaria, num.31. ead. dec. p.15.

in Præiudicium creditorum hæres non poteſt bona hæreditaria alijs obligare, num.13.dec.13. Orano, p.19.

Præiudicium in hypotheca , quam habet in bonis debitoris , per actum geſtum à tetrio ipſis inſcijs , creditoribus inferri non poteſt, nu.13.dec.25. Alberg. p.33.

Præiudicare non poteſt filijs vocatis ad fideicommiſsum pater fideicommiſſo grauatus , num.20. dec. 31. Zarate , pag 40.

Prælatio.

Prælationis priuilegium competens mulieri pro dote non poteſt ab extraneo allegari , num.4. dec.5. Peutingerio , pag. 8.

Prælationis priuilegium conceſsum mulieribus pro ſuis doctibus, non tranſit mortua muliere , niſi ad filios , nu. 5. ibid.

Prælationis priuilegium competens mulieri pro dote non tranſit in extraneum, ſed tantum hypotheca ſine prælatione, num.6. ibid.

Prælatio in ſocietatibus de iure ad ea reſtringuitur, quæ ſub ſocietate continentur, & quæ ad illam ſpectant, num. 13. dec.23. Cerro, p.30.

Spada, *conſ.40. ſub num.* 20. *lib.*1. quomodis ſit intelligendus, num. 14. ibid.

Prælationem in re vendita habet venditor pro conſecutione pretij non ſoluti , nu.21. Declara vt nu. 22. & amplia vt nu.25.dec.37. Manzanedo, p.52.

Prelationis priuilegium non habet cauſa onerosa in hypothecaria, num.8.dec.34. Alberg. p.45.

Præſcriptio.

Præſcriptio hypothecæ vt inducatur requiritur, quod creditor ſciat bona ſibi hypothecata fuiſſe per debitorem diſtracta, num 19 dec.4. Melt. p.7.

Præſcriptio regulariter obſtat hypothecariæ , & Saluiano , num.17.dec.36. Corrado , p.50.

Præſcriptiones longi temporis inchoari non poſſunt contra pupillos, & minores, nu.18. ibid.

Præſcriptio longiſſimi temporis currit contra minorem , num.19.ibid.

Præſcriptio interrumpitur per introductionem judicij , num.20. ibid.

Præſcribere non poteſt is, qui eſt in mala fide, num.21.ibid.

Præſens.

inter Præſentes hypotheca præſcribitur decennio, nu.16, dec.4. Melt. p.7.

Præſtare.

Præſtitus conſenſus quando eſt conditionalis , ſi conditio non adimpleatur, negocium remanet in ſtatu antiquo , num.1.dec.19. Pena, p.26.

Præſumptio.

Præſumuntur bona reperta in domo niſi fuiſſe eiuſdem , non autem vxoris ad euitandum præſumptionem turpis quæſtus, n.3.dec.16. Veroſp. p.24.

Præſumptio, *l.Quintus mutius, ff.de donat.inter vir.& vxor,* non admittitur in iudicio poſſeſſorio, nu 6.ibid.

Præſumptio, *l.quintus mutius, ff.de donat.inter vir. & vxor.* militat contra vxorem , & illius hæredem fauore mariti , non autem contra extraneum, nu.5.ibid.

Præſumptio, *l.quintus mutius, ff.de donat.inter vir. & vxor.* ceſſat quando probatur magna paupertas mariti , num. 7. ibid.

non Præſumitur nouatio de iure nouiſſimo nouatio niſi fiat expreſsè, ideoque ab allegante eſt concludenter probanda, num.12.dec.32. Cerro, p.42.

Præſumptio ſimulationis donationis oritur ex immenſitate ipſius donationis, nu.21.dec. 34. Alberg. p.46.

Præſumptiones ſimulationis, quæ de per ſe ſingulæ non ſufficerent vnitæ plene ſimulationem probant , nu.24. ibid.

Præſumptionibus , & coniecturis etiam probatur filiatio , num 14.dec.35. Melt. p.47.

Præſumuntur conſumptæ merces ſalſamentariæ ſpatio triennij, num.12. dec.4. Melt. p.6.

Præſumitur vxor ſcire facta mariti, nu.20.ead.dec. p.7.

Princeps.

Principis beneficio ſi condemnatus, cuius bona fuerunt decreta, & aſſignata fiſco, fuerit plenariè reſtitutus recuperat bona, nu.1.dec.10. Merlin.Decan. p 13.

Nedum penès fiſcum adhuc exiſtentia , ſed etiam bona à fiſco in alium traslata , & alienata , quando tamen ipſa reſtitutio eſt ampliſſima, nu.2.ead.dec. pag.14.

à Principe gratia reſtitutionis facta , quando multo magis eſt dicendum quod ſit plenaria, n.8. ibid.

Principis gratia non retrotrahitur in præiudicium tertij ab eo præſertim cauſam non habentis, n.10.ibid.

Principis officiales in caſu criminis receptionis bannitorum poſſunt agere etiam contra ſubditum Baronis , & Principis, nu.14. ibid.

Princeps ſupremus poteſt vel ratione dominij directi , vel illius ſupremi, & alti in ſubditos ſui vaſalli procedendo, & mulctando iuriſdictionem exercere, num.15. ibid.

Princeps vaſallo numquam tantam iuriſdictionem cenſetur attribuiſſe , quin maiorem apud ſe retinuerit , num. 16. ibid.

ad Principem illum, cuius maieſtas læſa fuit, pæna, & confiſcatio ſpectare debet, num.21. ibid.

Principi non autem feudatario pæna contumaciæ applicanda venit , ſi ſubditus Baronis non compareat ad iuſſum Principis ſuperioris, n.23. ead.dec. p.15.

Principis inferioris, & feudatarij fiſco non applicantur bona in crimine læſæ maieſtatis , ſed ſuperioris læſi , nu. 25. ibid.

Principis ſupremi auctoritatem quando quis dicatur offendiſſe, nu.30.dec.10. Merl.Dec. p.15.

Principis ſupremi gratia , quando eſt plenaria tertio etiam præiudicat, nu.31. ibid.

à Principe ſupremo ſi condemnatus reſtituatur plenariè recuperat etiam bona per Baronem confiſcata , num.35. ibid.

Ancar.conſ 161. *nu*, 2. & 3. & ſequacium opinio, quando non probat, n.36.ibid. & nu.49.ead.dec. p.16.

Principis voluntas deprehenditur ex verbis vberrimis , & ponderoſis. num.37.38. & 39. ibid.

Principis ſi abſoluat condemnatum , & iubeat vt bona per fiſcum confiſcata , & incorporata reſtituantur , non debet ægre ferre vaſallus dicti Principis , quando bona etiam ipſe confiſcauit, ſi ea reſtituere teneatur , num. 44. ibid.

Principis interrogatio reſtituit quantum condemnatio iudicis abſtulit , nu.45. ibid.

per Principis reſtitutionem ſententia perimitur , & cauſa reducitur ad nouam cauſam, nu.46. ibid.

à Principe bannitus reſtitutus recuperat bona, etiam quæ ad tertium, in vim ſententiæ condemnatoriæ immediate peruenerunt. Vt puta feudum per condemnationem , domino vel agnatis apertum , & alia per alias perſonas in executionem ſententiæ occupata, nu.47. ibid. & 48. & 49. ead.dec. p.16.

à Principe bannitus reſtitutus, quando ſine dubio recuperet omnia bona ſua, n.50. & 51. ibid.

Parochia , & Parochialis.

Parochialis Eccleſia fundatam habet intentionem in decimis prædiorum , quæ ſunt intra parochiæ limites, num.1. dec.18. Cocc.Dec. p.26.

Prior.

Prior in tempore ſi ſit donatarius , cui pro obſeruantia donationis fuerunt hypotheca bona , præfertur alijs poſterioribus, non attenta cauſa lucratiua, vel oneroſa, num.7. deciſ.34. Alberg. p.43.

Prior creditor in tempore eſt potior in Iure, nu. 2. deciſ 37. Manzanedo, p.51.

Priuilegium.

Priuilegia dotis vltra perſonam mulieris , & filij non extenduntur

Digitized by Google

duntur, num 2.dec.5. Peutingerio, pag.8.
iuilegia dotis non tranſeunt in extraneum , licet ceſſionarium, nu. 3.ibid.
iuilegium prælationis competens mulieri pro dote non poteſt ab extraneo allegari, nu.4. ibid.
iuilegium prælationis conceſſum mulieribus pro ſuis dotibus, non tranſit mortua muliere , niſi ad filios , n. 5. ibid.
iuilegium prælationis competens mulieri pro dote non tranſit in extraneum, ſed tantum hypotheca, ſiue prælatione,nu 6 ibid.
iuilegium idem habent impenſæ vltimæ infirmitatis , quod ſumptus funerum , num. 14. dec. 12. Arguell. p.17.
riuilegium ante læſionis ſtatutum vrbis de quarto dotali nullum ei tribuit, nu.19. ibid.
riuilegia tria procurator . qui bona à moleſt js defendit in illis acquirit , primum quod alijs creditoribus præferatur ſecundum quod in illis habeat tacitam hypothecam ; Tertium quod alijs creditoribus tam expreſſam , quam tacitam hypotheeam habentibus ſit prſferendus, nu.9.dec.13. Orano, p.19.
riuilegium dotis ceſſat , quando concurrunt duo ex eadem cauſa priuilegiata , num. 18. dec. 37. Manzanedo , pag.52 .

Probare, & Probatio .

robare debet dumtaxat mulier adhoc vt ipſa agere poſſit pro recuperatione ſuæ dotis contra certa bona , quod illa bona fuerint in bonis mariti tempore obligationis, n.4.dec.4. Melt. p.6.
robatur dictio notoria per teſtes deponentes de publica voce, & fama, num.21.ead.dec. p.7.
Probat tertius vnius contra illum , qui eius depoſitionem produxit, num 22. ibid.
robare plenæ,& concludenter tenetur læſionem allegans, nu. 17.dec 9. Beuilacq. p.13.
quia Probauit creditum cum hypotheca , poſſeſſionem debitoris , & rei conuenti , & identitatem bonorum immiſſio vigore Saluiani conceditur ei, num.3.dec.14.Veroſp. p. 20.
Probationem non facit ſcriptura priuata , quæ trino teſte non eſt ſignata, nu.10.dec.14. Veroſp.p.21.
Probatur ſcientia creditorum ex eo, quod quis illos deſcripſerit in inuentario, n.2.dec.15. Cerro, p.22.
Probat plene inuentarium contra cõficientem,& illius hæredes, num.3. ibid.
Probetur ſcientia etiam leuioribus probationibus, num.6. ibid.
Probatur numeratio ex affectione notarij , quam quis recepit in ſui, & teſtium præſentia, num.21. dec.20. Cocc. Decano, p.27.
Probare cauſam ſimulandi non eſt neceſſe , vbi ſimulatio fuit probata per confeſſionem partium , nu.17 deciſ.34. Albergato, p.46.
Probata dicitur ſimulandi cauſa , quando per contractum ſimulatum euitatur ſolutio æris alieni, num. 18.ibid.
Probat tam contra maritum confitentem , eiuſque hæredes , quam aduerſus creditores , & habentes cauſam ab eis, confeſſio dotis receptæ præcedente promiſſione , & concurrente iuſtificatione ſolutionis maioris partis, n.9. dec 36. Corrado, p.49.
Probat inuentarium quæ bona remanſerit in hæreditate defuncti, nu. 14.ibid.

Procedere .

Procedi non poteſt per ædicta , niſi probato non tuto acceſſu, nu.3.dec.47. Dunoz. p.67.

Proceſſus .

Proceſſus per contradictas ſubſtinetur mortuo procuratore in cauſa conſtituto , licet mori non fuerit intimata principali,num.5.dec 31. Zarate, p.39.
Proceſſus per contradictas permittitur ; vbi principalis mortuo procuratore alium non deputat, num.7. ibid.

Procurator .

Procurator , qui bona à moleſtijs defendit , tria priuilegia in illis acquirit; primum quod alijs creditoribus præferatur. Secundum quod in illis habeat tacitam hypothecam. Tertium quod alijs creditoribus tam expreſſam , quam tacitam hypothecam habentibus ſit præferendus, num 9. dec.13. Oradino, pag.19.
Procuratori pro conſecutione ſuæ mercedis competit actio mandati, nu.19. ibid.
Procurator in receptione mercedis debitæ pro defenſione bonorum hæreditariorum , non tenetur cauere de reſtituendo prioribus, & potioribus, quia alijs præfertur, nu. 20. ibid.
Procuratorem operæ præſtita pro defenſione hæreditatis adeo illi adhærent , vt eo minus dicatur in hæreditate adeſſe, quantum procuratori pro merecde debetur, nu. 1. ibid.
pro Procuratoris mercede , qui defendit iura hæreditaria impenſa dicitur neceſſaria, nu.2. ibid.
pro Procuratoris mercede, qui hæreditatem defendit impenſa æquiparatur actioni funerariç Inuentarij , & alijs , quæ ex bonis hæreditarijs ante omnia ſolui debent , nu. 3. ibid.
pro Procuratoris mercede,qui hæreditatem defendit,pro funere inuentario , & ſimilibus impenſæ ſoluuntur creditoribus abſque cautione de reſtituendo, n.4.ibid.
pro Procuratoris mercede , qui hæreditatem defendit pro funere inuentario , & ſimilibus , impenſæ habent prælationem , & hypothecam , quæ præfertur actionibus hypothecarijs anterioribus, nu.5. ibid.
pro Procuratoris mercede expenſæ facta ſpectant ad defenſionem bonorum, & ad perpetuam illorum ſecuritatem, num.6. ibid.
pro Procuratoris mercede , qui bona hæreditaria defendunt expenſæ factæ concernunt ipſa corpora bonorum, tamquam illis annexa, nu.7.ibid.
pro Procuratoris mercede,qui bona hæreditaria defendit expenſæ dicuntur vtiles , etiam ſi procurator in cauſa ſuccubuerit, quia iura hæreditatis non debent remanere indefenſa, nu.21. ibid.
Procurator , qui bona hæreditaria defendit præfertur pro ſua mercede omnibus alijs creditoribus anterioribus, & hypothecam habentibus ſine aliqua cautione de reſtituendo prioribus,& potioribus, nu.22. ead.dec. pag.20.

Productio .

Productio inſtrumenti non requiritur in relaxatione mandati de ſtylo A. C. quando fuit aliud mandatum relaxatum in actis productum. n.1. dec.7. Peut. p.10.
Productio inſtrumenti obligationis non requiritur , quando reus conuentus ſoluendo partem debiti illud agnoſcit, num.2.ibid.
Productioni inſtrumenti renunciare dicitur reus conuentus,ſi citatus ſoluat partem debiti, nu.3. ibid.
abſque Productione inſtrumenti ſi mandatum relaxatum fuerit , & ab eo commiſſa cauſa appellationis, poterit exequi licet fiat productio in ſecunda inſtantia, ſi in prima reus conuentus agnoſcit debitum mediante ſolutione partis ipſius debiti, nu.4. ibid.
Productio , quæ fit ad corroborationem probationis iam factæ,non dicitur noua, ſed retrotrahitur ad acta prioris inſtantiæ,& ſemper attenditur, n.6. ibid.
Productio tituli inualidi,& inſufficientis tollit præſumptionem melioris tituli, num.5.dec.49. Cerro, p. 70. & n. 18. ead.dec. p.71.

Prohibitio , & Prohibita .

Prohibitio alienationis non impedit , quia bona poſſunt obligari , & alienari , quando obligatio. & alienatin fit pro debitis habentibus cauſam,& originem ab ipſo prohibente, nu.4.dec.2. Emerix, p.5.
Prohibita eſt ſequeſtratio regulariter pendente lite , nu. 1. dec.21. Penia, p.28.
Prohibita multo magis eſt ſequeſtratio pendente lite , quando non conſtat de dilapidatione, nu.2.ibid.
Prohibita bona alienari non veniunt ſub generali hypotheca, n.2.dec.27. Viril. p.34.
Prohibita bona alienari non veniunt In generali obligatione bonorum, n.4.dec.28. Viril. p.35.

Promiſſio .

Promiſſiones recipiunt interpretationem à iure communi, nu.5.dec.1. Ghiſiler. p.2.
Promiſſio non rumpendi parem licet iurata fuerit , nihilominus ſtatutum locum habet, nu.9.ibid.
Promiſſionem damnorum , & intereſſe continet clauſula ,

Alias, &c. in forma obligationis cameralis, nu.8. dec.7. Peuting. p.10.
ſub Promiſſione damnorum, & intereſſe veniunt fructus dotales, num.9. ibid.
Promiſſio dotis includit etiam promiſſionem ſolutionis fructuum dotalium lapſo tempore dotationis, num. 11. ibid.
Promiſſio dotis parit de iure tacitam hypothecam, tam pro ſolutione, quam pro reſtitutione ipſius dotis, nu.3. dec.37. Manzan. p.51.

Prorogatio.

Prorogatio operatur, vt tempus prorogatum cenſeatur vnum, & idem cum primo termino, nu.26. dec.41. Priolo, p.59.
Prorogatio non incipit currere à die, qua illa preuentiuè conceditur; ſed à die, qua expirat terminus prorogatus, cum quo coniungitur, nu.27. ibid.
Prorogatio obtenta durante primo termino, non requirit citationem partis, nu.28. ibid.

Proteſtatio.

Proteſtatio licet ex poſt facto ſuperueniat, deſeruit tamen ad declarationem precedentis tractatus, num.21. dec. 32. Cerro, p.41.

Pupillos.

ad Pupilli fauorem hypotheca, & actio pro redditione rationis oritur à die facti tutelæ inſtrumenti, num. 1. dec.14. Veroſp. p.20.
Pupillus habet hypothecam ſuper bonis tutoris, etiam futuris poſt inſtrumentum ſuſceptæ tutelæ, n.15. ead. dec. pag. 21.
contra Pupillos, & minores præſcriptio longi temporis inchoari non poſſunt, nu.18. dec.36. Corrado, p.50.
Pupillo actum præiudicialem non præſumitur curator facere, n.12. dec.37. Manzan. p.52.

Pura.

Pura dicitur donatio; quando cauſæ in illa expreſſæ non ſunt finales, ſed impulſiuæ, num.27. dec.34. Albergato, pag.46.

Q

Qualitas.

QValitates omnes præcedentes repetit clauſula, *tanto nelli caſi eſpreſſi, quanto in quelli da eſprimerſi*, & operatiui cenſeantur ineſſe ſubſequentibus cum omnimoda paritate, nu.3. dec.32. Cerro, p.41.
Qualitates omnes adiectas in prima diſpoſitione repetit clauſulas, *oltreche*, nu.7. ead. dec. p.42.
Qualitates omnes contractus geſti cum perſona ſimulata militant in vera, num.22. dec.48. Bich. p.69.

Quartum Dotale.

Quartum Dotale lucrantur mulieres, vigore ſtatuti Vrbis, *lib.1. cap.131.* etiam de dote promiſſa, num. 1. deciſ.46. Alberg. p.65.

Quaſi poſſeſſio.

Quaſi poſſeſſio generalis decimandi ſufficit pro manutentione ſuper terris particularibus, cum magis attendatur cauſa poſſeſſionis, quam exercitium, num.1. dec.17. Seraphino Decano mox Cardinal. p.25. & 2. ead. dec. p.25.
in Quaſi poſſeſſione non conſtituunt ſolutiones factę metu cenſurarum; ſecus autem eſt ſi ſoluens in actu ſolutionis non fuerit proteſtatus, n.11. ibid.
Quaſi poſſeſſio percipiendi decimas non releuat, niſi conſtet ius decimandi ad quaſi poſſeſſionem ſpectare, vel eſſe intra limites ſuæ parochiæ, nu.3. dec.18. Coccino Decano, p.26.

R

Ratificatio.

RAtificatio aſſignationis bonorum facta per debitorem creditori, probatur ex ſubſecuta poſſeſſione eiuſdem creditoris ad formam inſtrumenti aſſignationis, nu.6. dec.29. Cerro, p.36.
Ratificatio reſultans ex facto potior eſt ratificatione verbali, nu.7. ibid.
Ratificatio actus non requiritur, vbi ille fuit factus à procuratore habente mandatum ſufficiens, num.8. ibid.
Ratificatio actus oritur ex ſcientia illius, & longa taciturnitate, num.9. ibid.

Ratio.

ſi Rationem non reddat tutor de bonis hæreditarijs, poteſt contra ipſum exequi mandatum relaxatum contra bona hæreditaria, n.22. dec.15. Cerro, p.23.

Receptator.

Receptatores bannitorum ſecundum Bullam Sixti V. dicuntur rebelles, & rei læſæ maieſtatis, nu.14. dec.10. Merlino Decano, p.15.
Receptans bannitos de iure communi non ſubdit confiſcationem bonorum, nu.40. ibid.
Ant. Theſaur. in addit. & deciſ. Theſaur. patr.132. num. 31. & Peregrin. conſ 25. num.13. lib.5. reijciuntur, num. 41. ibid.

Recognitio.

Recognitio in Dominum probat poſſeſſionem ad effectum manutentionis, n.2. dec.31. Zarate, p.39.

Recuperatio.

pro Recuperatione ſuæ dotis adhoc, vt mulier agere poſſit contra certa bona, ſufficit, quod probet illa fuiſſe in bonis mariti de tempore obligationis, num. 4. deciſ. 4. Melt. p. 6.

Redecima.

in Redecimis ius dicitur reſiſtere, cum de vna, & eadem re non debeat percipi duplex decima, niſi probato titulo, nu.9. dec.17. Decano mox Card. p.25.
Redecimarum ſolutioni an ius commune reſiſtat, itaut in illius manutentione requiratur titulos, n.10. ibid.

Reintegratio.

Reintegrandæ remedium competit reſtitutis, & gratiatis pro recuperanda poſſeſſione ſibi ablata, num. 11. dec.11. Merlin. Dec. p.17.
Reintegratoria gratia obtenta à Principe, ſuffragatur, quo ad recuperationem omnium bonorum ſibi ablatorum, num.2. ibid.
Et hoc tanto magis ſi Princeps iubeat in dicta gratia caſſari proceſſum, & ſententiam, cum omnibus inde ſecutis, num.26. ibid.

Relatio.

Relatio ſemper fit ad proxima, nu. 5. dec.17. Decano mox Cardinal. p.25.
Referenti non creditur ſine relato, dum relati tenor per extenſum non exprimitur. num.9. dec.49. Cerro, p.70.

Renunciatio.

Renunciatio facta à muliere non ſuſtinetur vltra medietatem ſuæ dotis, nu.27. & nu.28. dec.4. Melt. p.7.
Renuncians mulier hypothecæ, quam habet pro ſua dote ad fauorem alicuius creditoris mariti non dicitur transferre ſua iura dotalia, ita vt non poſſit illa exercere ſuper alijs bonis ſui viri, n.29. ibid.
Renunciatio facta à muliere hypothecæ, quam habet pro ſua dote ad fauorem alicuius creditores mariti ſuſtinetur, vbi maritus habet alia bona, in quibus poſſit mulier ſatisfieri, & contra illa debet iura ſua exercere, num. 30. ibid.

Repugnantia.

Repugnantia continere non debet oratio, num. 7. deciſ. 7. Peuting. p.10.

Requiſitio.

per Requiſitionem factam per litteras continentes verba, ſiue obligatoria, ſiue vrbana, ſiue curialia, inducitur mala fides, nu 10. dec.15. Cerro, p.22.
Requiſita Saluiani quænam ſint, num.1. deciſ.40. Carillo, pag.56.

Res.

Res iudicata locum non habet ſtante iniuſtitia ſententiæ, n.1. dec.12. Arguell. p.17.
Rem ſequitur hypotheca, & ipſius poſſeſſores concomitatur, num. 16. dec.14. Veroſp. p.21.
Res remanet in eodem ſtatu, in quo antea erat, quando tranſactio fuit impugnata, num.7. dec.19. Penia, p.26.
Res empta ab hærede proprio nomine ex pecunijs hæreditarijs efficitur hæreditaria, nu.11. dec.24. Zarate, p.31.

Reſeruatio.

Reſeruatio dominij, tribuit reſeruatario indubitanter in petendo-

Digitized by Google

petendi aſſociationem, num. 11. dec 32. Cerro, pag. 42.

Reſeruatio dominij, & ſpecialis hypotheca facta per dominum directum in conceſſione rei emphyteuticè ſuper fructibus pro ſatisfactione canonum, operatur quod ipſe dominus in concurſu præferatur quibuslibet creditoribus etiam anterioribus, & priuilegiatis, num. 24. ibid.

Reſeruatio iurium operatur, vt quoad reſeruata nihil aut dicatur, nu. 16. dec. 40. Carillo, p. 57.

Reſtitutio in integrum.

Reſtitutio in integrum vt concedatur aduerſus præſcriptionem requiritur ignorantia, nu. 11. 25. dec. 4. Melt. p. 7.

Reſtitutio in integrum ex capitè ignorantiæ quando concedatur? num. 6. ibid.

Reſtituenda non eſt dos conſtante matrimonio, n. 5. dec. 9. Beuilacq. p. 12.

Reſtituta dos conſtante adhuc matrimonio repetitur cum fructibus interim perceptis, nu. 6. ibid.

Reſtituitur dos conſtante matrimonio, vt vxor fundum idoneum cum pecunia dotali acquirere alias, nu. 8. ibid.

Reſtitutio dotis fit mulieri, vel ſuis, non autem viro, num. 11. ibid.

Reſtitutus ſi fuerit condemnatus plenariè Principis beneficio, cuius bona fuerunt decreta, & aſſignata fiſco, ipſe recuperat bona, n. 1. dec. 13. Merl. Dec. p. 13.

Nedum penès fiſcum adhuc exiſtentia ſed etiam bona à fiſco in alium tranſlata, & alienata, quando tamen ipſa reſtitutio eſt ampliſſima, nu. 2. ead. dec. p. 14.

Reſtitutio Principis quando dicatur ampliſſima, num. 3. ibid.

Reſtitutionis gratia facta à Principe, quando multo magis eſt dicendum, quod ſit plenaria, n. 8. ibid.

Reſtitutio condemnatus conceſſa à Papa non extenditur ad bona exiſtentia in territorio Baronis, & illius fiſco applicata, n. 12. ibid.

Reſtitutionem ad tempus ante ſententiam, & omnem debiti memoriam delet, important verba, *ad eum in quo antea erat ſtatum*, poſita in reſtitutione condemnati, nu. 5. ibid.

Reſtitutio, & gratiatis competit remedium reintegrandæ pro recuperanda poſſeſſione ſibi ablata, n. 11. ibid.

Reſtitutionem facere pecuniæ exactæ à debitore anterioribus, & conſumptæ creditor poſterior non tenetur, niſi probatur ipſum debitorem habuiſſe certam ſcientiam crediti anterioris, & copulatiue ipſum non eſſe ſoluendo cum alias mala fides in ipſa conſiderari nequeat, nu. 12. dec. 15. Cerro, p. 22.

Reſtitutio in dubio non præſumitur facta ex conuentione, n 8. dec. 20. Cocc. Dec. p. 28.

an Reſtitutio facta fuerit ex voluntate, vel conuentione ex ſerie facti colligitur, n. 9. ibid.

Reſtrictio.

Reſtrictio non admittitur per verba, *omnia, & ſingula*, ſed comprehenduntur omnia, nu. 23. dec. 1. Ghiſilerio, p. 4.

Retentio.

Retentio pro quarto dotali non datur in bonis fideicommiſſi tranſuerſalis, n. 2. dec. 12. Arguelles, p. 17.

Auth. res quæ, C. commun. de legat. locum non habet in fideicommiſſo tranſuerſali, n. 3. ibid.

Deciſio in Romana Dotis 23. Iunij 1645. & 4. Iulij 1646. coram Cardinal. Othobon. Declara vt nu. 4. ibid.

Retentio pro expenſis vltimæ infirmitatis vxoris non competit marito, n. 5. ibid.

Retentionem datur pro credito dubio ad impediendam immiſſionem ei, cui competit vigore Iuris clari, & indubitati, nu. 15. dec. 30. Corrado, p. 38.

Retentio datur poſſeſſori bonorum defuncti pro rata ſummæ ſolutæ legatarijs aduerſus alios legatarios agentes pro immiſſione, nu. 16. ibid.

Retentio non competit pro credito illiquido, n. 18. dec. 40. Carillo, p. 57.

Retinere.

in Retinendæ poſſeſſionis iudicio ſufficiunt leuiores probationes, num. 4. dec. 17. Decano mox Cardinali, p. 25.

in Retinendæ poſſeſſionis iudicio, poſſeſſio probari debet de tempore motę litis, n. 7. ibid.

Reuocare, & Reuocatio.

Reuocatio ſequeſtri quando ſit, ſequitur neceſſario quod ſequaſtratarius debeat conſignare bona, cuius antea erant, nu. 1. dec. 22. Penia, p. 29.

Reus.

Reus conuentus quando ſoluendo partem debiti illud agnoſcit, tunc productio inſtrumenti obligationis non requiritur, n. 2. dec. 7. Peur. p. 10.

Reus conuentus dicitur renunciare productioni inſtrumenti, ſi citatus ſoluat partem debiti, nu. 3. ibid.

Reus conuentus ſi in prima cauſa agnouit debitum mediante ſolutione partis ipſius debiti, licet fiat productio in ſecunda inſtantia, poterit exequi mandatum ſi fuerit relaxatum abſque productione inſtrumenti, & ab eo commiſſa cauſa appellationis, num. 4. ibid.

Rei, & rebelles læſæ maieſtatis dicuntur receptatores bannitorum, ſecundum Bullam Sixti V. nu. 24. dec. 10. Merl. Dec. p. 1.

Reus, vel actor, quod lite pendente cautionem de iudicato ſoluendo, præſtare teneatur, hoc iure non reperitur cautum, nu. 7. dec. 21. Penia, p. 28.

Rota.

Rota Sancta reijcit ad particularem diſputationem difficultates propoſitas, quæ ſunt extra dubium, quod diſputatur, n. 10. dec. 25. Alberg. p. 33.

Rota immiſſionem pro indiuiſo concedit creditoribus aduerſus alium creditorem, pro rata excedente creditum anterius, n. 19. dec. 33. Melt. p. 44.

S

Saluianum.

SAluianum non datur contra merces debitoris poſtquã fuerunt illæ per ipſum diſtractæ, nu. 6.

Saluianum ceſſat ſublata hypotheca, n. 17. ead. dec. p. 7.

Saluianum non competit contra poſſeſſorem decem annorum, n. 18. Declara, vt nu ſeqq. ibid.

Saluiani vigore immiſſio conceditur ei, qui probauit creditum cum hypotheca, poſſeſſionem debitoris, & rei conuenti, & identitatem bonorum, n. 3. d. 14. Veroſ. p. 20.

in Saluiani iudicio immiſſio corruit ob defectum crediti, & hypothecæ, n. 2. dec. 16. Veroſp. p. 24.

Saluianum pro conſecutione Legati Legatario competit, nu. 2. dec. 30. Corrado, p. 37.

Saluiano, & hypothecariæ regulariter obſtat præſcriptio, n. 17. dec. 36 Corrado, p 50.

Saluiani requiſita quænam ſint? n. 1 dec. 40 Carill. p. 56.

Saluianum non datur contra creditorem anteriorem poſſidentem, n. 5. dec. 47. Dunozetto, p. 67.

Scientia.

Scientia alienationis bonorum mariti acquiritur in vxore ex libello porrecto contra tertium poſſeſſorem pro recuperatione ſuæ dotis, n. 2. dec. 4. Melt. p. 7.

Scientia crediti probatur ex inhibitione ad inſtantiam creditoris perſonaliter præſentata hæredi, ne bona hæreditaria diſtraheret in eius præiudicium, nu 4 ibid.

Scientia probatur etiam leuioribus probationibus, n. 6. ib.

Scientia crediti probatur ex epiſtolis, in quibus quis illud fateatur, n. 7. Amplia, vt nu. ſeqq. ibid.

Scientia litis pendentiæ oritur ex vſu citationis cum inhibitione, nu. 6. dec 31. Zarate, p 39.

Scriptura.

Scriptura priuata, quæ trino teſte non eſt ſignata, non probat, nu. 10 dec. 14. Veroſp. p. 21.

Scriptura priuata ex diſpoſitione *l. Scripturas, §. ſin autem ius pignoris, C. qui pot. in pign. hab.* requirit ſubſcriptionem trium teſtium, non pro forma, ſed ad tollendas ſuſpiciones antidatæ, n. 11. ibid.

in Scriptura priuata ſuſpicio antidatæ tollitur ex adminiculis, & coniecturis, n 12. ibid.

Sedis Apoſtolica.

Sedis Apoſtolica in forma ſpecifica Statuta fori Mercatorum Bononiæ confirmauit, n. 17. dec. 1. Ghiſiler. p. 3.

Sedis Apoſtolicæ Legatus non poteſt aliquid ſtatuere contra ſtatuta confirmata à Sede Apoſtolica, n. 25. ead. d. p. 4

Sententia.

Sententia perimitur per reſtitutionem Principis, & cauſa reducitur ad nouam cauſam, n. 46. d. 10. Merlin. Dec p. 10

Radix infecta inficit, quod ab ea immediatè deriuat. ibid.

Sen-

Digitized by Google

Sententia ſi non iuſtificetur ex actis, & poſſeſſor non habuit ſe pro ſpoliato, ſequitur, vt per viam manutentionis poſſit recuperare poſſeſſionem naturalem, vigore ſententiæ ſibi auulſam, nu. 4. 5. & 6. dec. 11. Merlin. Decano, p. 17.
Sententia condemnationis, ſi per reſtitutionem plenariam Principis, fuerit de medio ſublata, trahitur etiam ad recuperationem bonorum, de quibus expreſſa mentio non fuit facta, num. 10. ibid.
Sententia ſi non iuſtificetur ex actis non venit attendenda, num. 12. ibid.
Sententia ea, quis non poteſt niti, ſi de eo non loquatur, nu. 23. ibid.
Sententia debet acceptari, & exequi prout iacet, n. 24. ibid.
ſtante Sententiæ iniuſtitia res iudicata locum non habet, num. 11. dec. 12. Arguelles. p. 17.
Sententia adhoc, vt noceat alijs non litigantibus, nec vocatis ſufficit, quod illa cum legitimo defenſore agitetur, n. 7. deciſ. 14. Veroſp. p. 20.
Sententia non iuſtificat creditum contra illos, qui non fuerunt in ea citati, nu. 4. ibid.
Sententia Iudicis laici ſuper iure decimandi, qui in hoc caret iuriſdictione præſtat magnum argumentum ad probationem facti antiqui coadiuuandam, maximè in iudicio retinendæ poſſeſſionis, num. 3. dec. 17. Decano mox Cardinal. pag. 25.
à Sententia lata in ſpolio datur appellatio de iure Canonico, nu 8. dec. 19. Penia, p. 26.
Sententia non poteſt dici aliquid vulneraſſe, ſi ab ea fuerit appellatum, & conceſſa cauſa, reperitur, nu. 5. ibid.
Sententia quando non dicatur præcipitanter lata, num. 13. deciſ. 31. Zarate, p. 40.
Sententiæ validitas deprehenditur ex reuolutione actorum, n. 4. ead. dec. p. 39.
Sententiæ obtentæ in alio tribunali attentæ non dicuntur, dum lis pendet in Rota, ſtante diuerſitate cauſarum, n. 12. ead. dec. p. 39.
Sententiæ verba ita intelligenda ſunt, vt non contineantur diſpoſitioni iuris, n. 8. dec. 36. Corrado, p. 49.
Sententia, & declaratio tacita reſultant ab vlteriori proceſſu admittitur in excuſſione, nec eſt neceſſe, quod iudex prænunciet illam fuiſſe legitimè factam, n. 19. deciſ. 46. Albergato, p. 66.
Sententiæ dicuntur conformes ſi vna confirmat aliam, n. 1. deciſ. 47. Dunozetto, p. 67.
Sententia nulla, & iniuſta debet reuocari, n. 3. ibid.
Sententiæ conformes validæ, & iuſtæ veniunt exequendæ, num. 11. ibid.

Separatio.

Separationis bonorum remedium exerceri ſolet non inter creditores eiuſdem perſonæ, ſed diuerſarum perſonarũ, vel rationum, num. 4. deciſ. 6. Dunozetto, pag. 9.
Separationis bonorum remedium competit vxori inſtitutæ hæredi à viro, nu. 5. ibid.
Separationis bonorum remedio vti non poteſt pro repetitione ſuæ dotis vxor, ſed vti debet beneficio ſuæ hypothecæ dotalis, num. 6. ibid.
Separationis bonorum remedium non competit hæredi beneficiato, niſi iuſtificet credita, quæ habere prætendit cum hæreditate, num. 7. ibid.

Sequeſtratio, & Sequeſtrum.

Sequeſtratio eſt prohibita regulariter pendente lite, nu. 1. deciſ. 21. Penia, p. 28.
Sequeſtratio lite pendente multo magis eſt prohibita, quando non conſtat de dilapidatione, num 2. ibid.
Sequeſtro, lite pendente non eſt locus, niſi conſtet de dilapidatione, nu. 3. ibid.
Sequeſtratio lite pendente non eſt concedenda propter ſolum timorem dilapidationis per partem aduerſam allegatum, nu. 4. ibid.
Sequeſtrum quando reuocatur, neceſſario ſequitur, quod ſequeſtratarius debeat conſignare bona, cuius antea erant, nu 1. dec. 12. Penia, p. 29.
Sequeſtrum iudicis auctoritate appoſitum non priuat poſſeſſorem ſua poſſeſſione, n. 2. ibid.
Sequeſtrum certè quis nequaquam procuraret, ſi eſſet in poſſeſſione, n. 3. ibid.
per Sequeſtri appoſitionem, poſſeſſione ſua nemo præſumitur voluiſſe ſe priuare, num. 4. ibid.

Simulatio.

Simulatio perſonæ in contractu emptionis arguitur ex ſubſecuta poſſeſſione, n. 13. dec. 14. Veroſp. p. 21.
Simulatio contractus inficit virtutem clauſularum in illo appoſitarum, illaſque penitus inefficaces reddit, nu. 13. dec. 14. Alberg. p. 45.
Simulatio interueniens circa contractum principale influit etiam in acceſſorijs, n. 14. ibid.
Simulatio probatur ex confeſſione contrahentium, nu. 16. ibid.
Simulatio, vbi fuit probata per confeſſionem partium, non eſt neceſſe probare cauſam ſimulandi, num. 17. ead. dec. pag 46.
Simulandi cauſa probata dicitur quando per contractum ſimulatum euitatur ſolutio æris alieni, nu. 18. ibid.
Simulatio probata cauſa ſimulandi, ſatis dicitur iuſtificata, ſi duo concurrant coniecturæ, nu. 19. ibid.
Simulatio, & fraus facilius præſumitur inter coniunctas, nu. 20. ibid.
Simulationis donationis præſumptio oritur ex immenſitate ipſius donationis, nu. 2. ibid.
Simulatio donationis arguitur ex eo, quod donans poſt contractum perſeuerauerit in poſſeſſione rei donatæ, nu. 22. ibid.
Simulationis præſumptiones, quæ ſingulæ de per ſe non ſufficerent vnitæ plene ſimulationem probant, num. 24. ibid.
Simulationis exceptio non admittitur in iudicio immiſſionis, nu. 28. Declara vt num. 29. ibid.
Simulatio adducta ad effectum infirmandi contractum plenas requirit probationes, nu. 29. ibid.
Simulatio adducta non ad inualidandum contractum, ſed vt facilius intret æquitas pro ſecundo creditore ex cauſa oneroſa, & poſſidente ad excluſionem anterioris ex cauſa lucratiua, admittitur incurrente ſuſpicione, iudicis arbitrio penſanda, nu. 30. ibid.
Simulatio adhibita in contractu principali, cenſetur quoque adhibita quo ad acceſſoria, num. 11. dec. 39. Ghiſilerio, p. 55.
Simulatio probatur ex confeſſione partium, & contrahentium, nu. 12. ibid.
Simulatio eſt honeſtior, quam fraus, nu. 15. ibid.
Simulatio ex quibus coniecturis deſumatur, num. 16. ibid.

Socius, & Societas.

Socius non dicitur inſtituiſſe negocium diſtinctum priuatiuè, quo ad ſe, ſi illud continuauit ſub nominibus aliorum conſociorum, n. 2. dec. 2. Emerix, p. 5.
Socij tenentur ſatisfacere concreditoribus, nu. 3. ibid.
Socij perſonam indicit nomen proprium expendens, adeo vt teneatur in ſolidum pro debitis occaſione negocij, ſeu ſocietatis contractus, n. 5. ibid.
Societatis creditor ſuper rebus ſpectantibus ad ſocietatem, præfertur creditoribus poſterioribus ſocij, licet anterioribus, num. 5. dec. 23 Cerro, p. 30.
Limita in ſocietatibus officiorum vocabilium, in quibus non cadit pretium, ſed fructus dumtaxat, & emolumenta officij, n. 6. ibid.
Societates officiales ex conſtitutione 12. Pij IV. contrahere poſſunt ſuper ſimilibus officijs intra ipſorum valorem, nu. 7. ibid.
Et ſub eis non venit titulus, nec dominium officiorum, quod non eſt in comercio, n. 8. ibid.
Sed credentes pecunias ad ſocietatem admittitur tantum ad participationem fructuum, & emolumentorum, nu. 9. ibid.
Et durante ſocietate fit particeps omnium fructuum dicti officij proportionabiliter, & pro rata, nu. 10. ibid.
Societas officij extinguitur per venditionem, vel reſignationem, n. 12. ibid.
in Societatibus prælatio de iure ad ea reſtringitur, quæ ſub ſocietate continentur, & quæ ad illa ſpectant, num. 13. ibid.
Spada, *conſ 40. ſub num. 20. lib. 1.* quomodo ſit intelligendus num. 14. ibid.
Societatis contractus factus ſuper fructibus eſt illicitus, & vſurarius, nu. 16. ibid.

ietates contrahuntur tantum ſuper officijs , & dantes pecuniam admittuntur dumtaxat ad participationem fructuum, quod eſt omnino licitum, & honeſtum, num. 17. ibid.
cius tenetur in ſolidum pro debitis negocij communis , nu. 12. dec. 25. Albergato, p. 33.
cietatis renouatæ officij fructus habent hypothecam à die renouationis, non autem à die, qua fuit ab initio contracta ſocietas, nu. 6 dec. 33. Melt. p. 43.

Solutio, & Soluere.

olui debet pro rata impenſa funeris ab eo, qui lucatur dotem, vel partem, & ſucceſſores mulieris, num. 13. dec. 12. Arguelles, p. 7.
olutiones factæ metu cenſurarum non conſtituunt in quaſi poſſeſſiones ſecus eſt ſi ſoluens in actu ſolutionis non fuerit proteſtatus, nu. 11. ibid.
Soluendum venit debitum contractum ex cauſa negocij ordinati à teſtatore ex eius bonis , non obſtante fideicommiſſo, & prohibitione alienationis per ipſum facta n. 6. dec. 25. Alberg. p. 32. ibid. ead. dec. p. 33.
Soluens emptor pro rata pretium creditoribus anterioribus tuetur in poſſeſſione ratione eius, quod creditoribus anterioribus ſoluit nu. 17. dec. 33. Melt. p. 44.
Solutio cedit in cauſam , in quam creditor declarat illam accipere conſentiente debitore, n. 9. dec. 35. Melt. p. 47.
Solutio in dubio cenſetur potius facta in extinctionem debiti proprij, quam alieni, n. 10. ibid.
Soluens creditoribus poſterioribus non liberatur , is qui obligationem habet ſoluendi anterioribus , num. 23. & 26. dec. 36. Corrado, p. 50.
Soluens creditori poſteriori cum obligatione reſtituendi prioribus , iſtis aduenientibus poterit executiuè ſummam ſolutam repetere, nu. 27. ibid.
Solutio cedit in cauſam fructuum, non autem ſortis principalis, nu. 3. amplia vt nu. 4. dec. 40. Carillo, p. 56.
Solutio facta ſimpliciter in ſortem, & fructus prius cedit in cauſam fructuum, n. 4. ibid.
Solutio immaginaria cenſetur inducta à lege , ne creditor ſuccedens ſuo debitori remaneat in damno ob dilationem ſolutionis, nu. 2. dec. 50. Bourlemont. p. 71.
Solutio immaginaria dicitur incerta ratione loci, & quotæ, ideoque non poteſt per eam induci dominij translatio , num. 5. ibid.

Specialis.

Specialis hypotheca non impedit agere contra bona generaliter obligata ſtante obligatione Camerali. nu. 12. dec. 36. Corrado, p. 49.

Spolium.

Spolij iudicium eſt magis priuilegiatum , quam iudicium retinendæ, num. 11. dec. 19. Penia, p. 26.

Statutum.

Statuta Bononiæ non fuiſse confirmata in forma ſpecifica, declarantur Doctores confirmantes, nu. 18 dec. 1. Ghiſilerio, p. 3.
Statutum nouum , quando comprehendat contractus antea celebratos, nu. 27. ibid.
Statutum vrbis de quarto dotali nullum ei tribuit ante lationis priuilegium, n. 19. dec. 12. Arguelles, p. 17.
Statuentes diſponendo de inſtrumentis , præſumuntur ad fuiſſe diſponere etiam de inſtrumentis iuratis , quando eadem militat ratio, &c. n. 13. ead. dec. p. 61.
Statuta condita per ciues Bononiæ ſtatutarios appellatos dicuntur condita per Papam, qui illis talem facultatem concepit n. 9. deciſ. 43. Vbald. p. 61.
Statuendi facultas conceſſa intelligitur , dummodo ſtatuta non ſint iuri communi contraria, n. 10. Contrar. n. 11. ib.
Statuta plerumque diſponunt contra ius commune n. 12. ib.
Statuta noua, quæ nihil de nouo inducunt, dicuntur potius declarationes, quam nouæ diſpoſitiones n. 13. ibid.
Statuta Bononiæ tam illa, quæ dicuntur communis Bononiæ, quam fori mercatorum fuerunt à Sede Apoſtolica in ampliſſima forma confirmata n. 14. ibid.
Statuti diſpoſitio , vt intret , neceſſe eſt, vt verificetur qualitas in ipſo ſtatuto expreſſa n. 15. ibid.
Statutum Vrbis *l. 1. c. 135.* prohibens donationes inter virū, & vxorē , habet locū etiam in confeſſionibus dotis receptæ factis cōſtante matrimonio n. 9. d. 47. Dunozett. p. 67

Succeſsio, & ſucceſſor.

Succeſſionis priuatio contra matrem tutricem inducta non intrat, ſi illa ſolum pro tutricis officio fungatur, n. 17 contrarium, n. 18. d. 16. Veroſp. p. 24.
Succeſſor in beneficio non tenetur ſoluere penſiones decurſas tempore anteceſſoris , non conſtito de diligentijs, factas contra anteceſſorem, n. 5. & 6. d. 21. Penia p. 28.
Succedit ceſſionarius in locum cedentis quo ad omnes effectus, n. 2. d. 35. Meltio p. 47.

Subrogatio.

Subrogatio vnius rei in locum alterius relictæ per fidei committentem, vt ſubſtineatur, quænam requirantur, n. 9. d. 24. Zarate p. 31.
Subrogatio excluditur, vbi nō apparet de voluntate ex perſona ſubrogantis, n. 12. ibid.
Subrogatio vnius rei in locum alterius, dicitur voluntaria, vbi non apparet facta ex præcepto , aut declinatione teſtatoris , prout requiritur ad inducendam ſubrogationem, n. 19. dec. 31. Zarate, p. 40.

T

Taxa.

TAxa fructuum ad rationem ſeptem cum dimidio pro centenario in Vrbe deſumitur ex diſpoſitione ſtatuti , n. 20. dec. 7. Peuting. p. 11.

Tempus.

Tempus eandem anterioritatem habent fructus debiti ex contractu, quam ipſe contractus habet pro ſorte n. 12. ib.

Tertius.

Tertij ius exceptio reſpiciens non poteſt per alium opponi n. 6. dec. 24. Zarate, p. 31.
Tertij ius exceptio reſpiciens , tunc maximè allegari non valet, quando non eſt excluſiua iuris agentis, n. 7. ibid.
Tertius poſſidens bona communis debitoris iure dominij non poteſt executiue conueniri ab alijs creditoribus, n. 5. deciſ. 29 Cerro, p. 36.
Tertius poſſeſſor impedire non poteſt executionem ſententiæ, quando ex ea nullum damnum prouenit , n. 3. d. 49. Certa p. 70.

Teſtator.

Teſtatoris bona , qui per modum præcepti , vel deſiderij mandauit aliquid negocium exerceri ſub ſuo nomine obligata remanent ad fauorem creditorum ipſius negocij, n. 1. dec. 2. Emer. p. 4.
A Teſtatore verba expreſſa per modum deſiderij important abſolutam neceſſitatem, n. 3. deciſ. 25. Alberg. p. 32.

Teſtis.

Teſtis vnicus probat contra illum, qui eius diſpoſitionem producit, n. 22. dec. 4. Meth. p. 7.
Teſtis vnicus in diuerſa cauſa examinatus, & deponens de auditu non probat, n. 7. dec. 46. Albergat p. 66.

Titularis.

Titularis litè pendente ſuper penſione quando litigatur non tenetur præſtare cautionem de iudicato ſoluendo, n. 8. deciſ. 21. Penia, p. 29.

Tractatio.

Tractatus non perfecti nullum ius tribuunt partibus , n. 15. dec. 32. Certo, p 32.
Tractantur multa, quæ non perficiuntur , nec concluduntur. num. 16. ibid.

Tranſactio.

Tranſactio quando fuit impugnata, res remanet in eodem ſtatu, in quo antea erat, num. 7. dec. 19. Penia, p. 26.

Tutor. & tutela.

Tutoris bona poſt ſuſceptum tutelam in alios translata tranſeunt cum eodem hypothecæ vinculo ad fauorem pupilli, n. 17. deciſ. 14. Veroſp. p. 21.
Tutor non poteſt obligare bona pupilli pro delictis alienis, n. 30. dec. 36. Corrado, p. 52.

V

Vacabilis.

VAcabilia officia Romanæ Curiæ reſpectu tituli , & dominij non ſunt in comercio , nec cadunt ſub hypotheca creditorum, n. 1. dec. 23. Cerro, p. 30.

Secus

Digitized by Google

Secus eſt de pretio, quod ſub huiuſmodi hypotheca venit, num. 2. ibid.
Sed id intelligitur; ſecuta officij reſignatione, & venditione, nu. 3. ibid.

Validitas.

Validitas ſententię deprehenditur ex reuolutione actorum num 4. dec. 31. Zarate, p. 39.
Valida non eſt ceſſio reportata à creditore; poſtquam iam fuerat ei ſolutum creditum, quia per extinctionem crediti non remanſit aliquod ius ceſſibile, num. 8. Declara vt n. ſeqq. dec. 35. Melt. p. 47.

Venditor.

Venditor non tenetur emptori de euictione, quæ prouenit ex natura contractus venditionis, nu. 25. dec. 36. Corrado, pag 50.
Venditor habet in re vendita prælationem pro conſecutione pretij non ſoluti, nu. 21. Declara vt nu. 22. & amplia vt nu. 15. dec. 37. Manzan. p. 52.

Voluntarium, & Voluntas.

Voluntariæ conditiones, & forma in pactum deducta ſunt adimplendæ in forma ſpecifica, num. 14. dec. 24. Zarate, pag. 31.
Voluntaria dicitur ſubrogatio vnius rei in locum alterius; vbi non apparet facta ex pręcepto, aut deſtinatione teſtatoris, prout requiritur ad inducendam ſubrogationem, nu. 19. dec. 31. Zarate, p. 40.
Voluntas metiri debet à poteſtate, num. 19. dec. 32. Cerro, pag. 42.
Voluntas teſtatoris curandum eſt vt omnibus modis adimpleatur, n. 3. dec. 38. Panzirolo, p. 53.

Vſusfructus, & Vſufructuarius.

Vſufructuarius non poteſt alienare rem, & qua vſumfructum percipit, abſque conſenſu proprietarij, n. 1. dec. 24. Zarate, p. 31.
Vſufructuarius nullum ius habet in proprietate, nu. 15. dec. 31. Zarate, p. 40.
Vſufructuarius bonorum, cuius pretium reinueſtiri debet in alijs bonis, in certis bonis non ſolum inuentarium facere debet, ſed etiam proprietarius, n. 18. ibid.

Vxor.

Vxor præſumitur ſcire facta mariti, num. 10. decil. 4. Melt. pag. 7.
in Vxore agitur ſcientia alienationis bonorum mariti ex libello porrecto contra tertium poſſeſſorem pro recuperatione ſuæ dotis, n. 24. ibid.
Vxor tenetur recipere dotem in eiſdem bonis, quæ pro dote aſſignauit, ex diſpoſitione ſtatuti Bononiæ, nu. 1. dec. 6. Dunozetto, p. 9.
Vxori inſtitutæ hæredi à viro remedium ſeparationis bonorum competit, n. 5. ibid.
Vxor non poteſt pro repetitione ſuæ dotis, vti remedio ſeparationis bonorum, ſed niſi debet beneficio ſuæ hypothecæ dotalis, nu 6. ibid.
pro Vxoris vltimæ infirmitatis expenſis retentio non competit marito, nu. 5. dec. 12. Arguell. p. 17.
ad Vxoris infirmitates expenſas maritus tenetur, licet infirmitas fuerit longa, grauis, & incurrabilis, num. 6. ibid.
non Vxoris, ſed viri præſumuntur fuiſſe bona reperta in eius domo ad euitandam præſumptionem turpis quæſtus, num. 3. dec. 16. Veroſp. p. 24.

F I N I S.

TRACTATVS
)E CONCVRSV;
ET PRIVILEGIIS CREDITORVM
PRIMA PARS.
De Concurſu, & Priuilegijs Creditorum in genere.

SVMMARIVM.

'reditores ad perſecutionem bonorum ſui debitoris vna ex tribus cauſis, aut modis à iure, diſpoſitis concurrere ſolent.n.1.
'reditores primo concurrunt, opponendo ſe vt tertij oppoſitores, vigore priuilegij, executioni facta, ad petitionem cuiuſdam creditoris, dicentes præferendos eſſe executanti, vt ſunt vxor, Fiſcus, Pupillus, Reſpublica, &c. n.2.
'xecutioni facta creditores intra quod tempus ſe opponere poſſunt, n.3.
:x oppoſitione facta à creditoribus, reo executato copia datur ex iudicis mandato, & cæteris etiam creditoribus, & tunc via executiua ſuſpenditur, & efficitur ordinaria, n.4.
tra terminum a Iudice aſſignatum creditorum iura in iudicio producuntur, & probationes recipiuntur, n.5.
acto creditorum concurſu quomodo proceditur vſque ad ſententiam addictionis, & quid in ea obſeruetur, n.6.
'liter, & ſecundo modo creditores concurrere ſolent, ſcilicet, pro concedenda dilatione debitori, n.7.
ilatio Annalis, & quinquennalis differunt remiſſiuè, n.8.
'l ceſſio, vel dilatio eſt debitori per creditores concedenda, n.9.
'aior pars creditorum conſideratur reſpectu crediti, nu.10. & intereſſe, n.11.
ra. & DD. agentes de dilationibus & inducijs, n.12.
' oratoria quid, n.13.
' quo detur, n.14.
d quod tempus, n.15.
rictè interpretanda, num.16.
n ad heredes tranſeat? n.17.
n ad fideiuſſores? n.18.
'unio Affirmatiua refertur, n.19.
:gatiua, num.20.
mplexata à Doctoribus, vt communior, n.21.
mitatur, n.22.
fferentia in Inducijs, & Moratoria, n.23.
'ceſſario exprimenda, ad obtinendam Moratoriam, n.24.
ctores agentes de Moratoria referuntur, n.25.
aliter ſoleat intentari à debitore, & fieri dilatio ad ſoluendum, & ſatiſfaciendum ſuis creditoribus, dicitur, n.26.
ngregatio, & Concurſus Concreditorum in dilatione danda non præſumitur niſi probetur, n.27.
liberatio maioris partis creditorum circa debitum, attenditur in conſecutione cuiuſuis crediti. n.28.
'atio quinquēnalis debitoribus concedi debet ad inſtantiam creditorum concurrentium pro maiori quantitate, cumuloq; crediti, n.29.
mitatur vt, n.30.
critur, vtrum ſi maior pars creditorum remiſſionem partis debiti faceret debitori, & minor nolit, teneatur hæc concurrere cum maiori parte, & in eo quod actum eſt, conſentire, num.31.
'ula quod ad omnes tangit, ab omnibus debet approbari, quando procedit, n.32. & 33.
'erioris quæſtionis opiniones, declarantur, & conciliantur, n.34. cum duob. ſeqq.
'rtur ſi creditores ſint æquales in cumulo, ſeu ſumma crediti, plurium numerum præferendum eſſe, & quomodo id intelligi debeat, n.37.
Citari debent omnes, & ſinguli creditores abſentes. n.38.
Limita ſuperiorem reſolutionem, quando creditores haberent pignus, & hypothecas in bonis communis debitoris, vt tunc illis maior creditorũ pars habentiũ perſonales actiones, non poſſit præiudicare, n.39.
Refertur elegans doctrina Afflicti, quoad hanc remiſſionem faciendam debitori à creditoribus, n.40.
Licet pactum à maiori parte creditorum initum in remittendo præualere debeat, non tamen obſtabit minori parti, ſeu creditori, habenti fideiuſſorem, n.41.
Affertur ratio, n.42.
Sublimitatur procedere in Inducijs; at nõ in Moratoria, n.43.
Aſſignatur ratio diſcriminis, n.44.
Item limita, ſi vnus creditor haberet aliam pinguiorem ſecuritatem, cui præ alijs nitatur, vt puta, quia debitor cum iuramento ei eſſet obligatus, quod tunc dilatio à maiori creditorum parte conceſſa non ſibi præiudicet, n.45.
Si creditorum maior pars velit totum debitum remittere, talis remiſſio inutilis erit, n.46.
Affertur ratio, n.47.
Conceſſa quinquennali dilatione debitori per creditores, finito quinquennij tempore, an teneatur præſtare aliquam ſatiſdationem, aut cautionem de ſoluendo, n.48. & 49.
Limitatur reſolutio in Moratoria, n.50.
In eæ adeo eſt neceſſaria cautio, vt nec per Principis reſcriptum poſſit remitti, n.51.
Tertio modo ſolent creditores ad bona debitoris concurrere, per ceſſionem bonorum; & quid hodie obſeruari ſoleat, circa Duces, Comites, Marchiones, aut alias potentes perſonas, beneficio quinquennalis dilationis, aut ceſſionis remedio vti nolentes, n.52.
Doctores, qui ſcripſerunt de Ceſſione bonorum, n.53.
Quid ſeruetur in praxi circa nobiles, & potentes perſonas ære alieno grauatas, n.54.
Reuocatur in Q. An Nobilis, & Clericus pro debito ciuili carcerari poſſit, n.55.
Reſoluitur negatiue, n.56.
Extenditur ad Doctores, qui nec pro crimine carcerãtur, n.57.
Et ad eos, qui habent priuilegium competentiæ, n.58.
Reſolutio ſupradicta limitatur in doloſa adminiſtrat. n.59. & 62.
In Reliquatione, 60.
Ob eam vix Mater non carceratur, n.61.
In Contumacia, n.63.
In Depoſito, num.64.
In Suſpicione de fuga, num.65.
In Debito Iurato, num.66.
Si hæ perſonæ ſtatum proprium tranſcendant, n.67.
Quomodo proceditur cum, hoc vel illo modo creditorum concurſus ſit, n.68.
Quartus Modus concurſus refertur ex Salgad. n.69.
Priuilegium eſt lex priuata, n.70.
Aliquæ priuilegiorũ ſpecies cõſtituuntur, & explicantur, n.71.
Quomodo dignoſcantur eorum ſpecies, n.72. & 76.
An in dubio credendum ſit reale, aut perſonale, n.73.
Priuilegium in corpore Iuris clauſum induit nomen legis, n.74.
Priuilegia, quænam perpetua, n.75.

Priuilegium Ciuitati datum, an intelligatur conceſſum perſona, vel Rei, n.77.
Reſoluitur remiſſiuè, n.78.
Priuilegium loco, & cauſæ datum reputatur reale, numer. 79. & cur? num.80.
Idem ſi dignitati ſit datum, num.81.
Tertia ſpecies priuilegij, ſcilicet mixti, non admittitur ab Acoſt. & rectè, n.82.
An priuilegium conceſſum iuribus, & actionibus ſit reale, diſtinguitur, n.83.
Doctores agentes de creditorum priuilegijs, & iuribus, n.84.

DE CONCVRSV, ET PRIVILEGIIS Creditorum in genere.

1 ILLVD primum ad vniuerſalem tractatus
cognitionem, & huius materiæ explicationem præmittendum cenſui, creditores
ad perſecutionem bonorum ſui debitoris,
vna ex tribus cauſis, aut modis, à iure diſpoſitis concurrere ſolere.
2 Aut enim concurrunt opponendo ſe,
vt tertij oppoſitores executioni ſactæ perſonæ, & de bonis
debitoris ad petitionem cuiuſdam creditoris, dicentes præferendos eſſe, & priori loco, quam executanti ſolutionem
fieri debere, quales ſunt vxor pro ſua dote, fiſcus pro Camera, ſeu Regio debito, Pupillus, Ciuitas, & Reſpublica, & alij
priuilegiati creditores, tacitas, vel expreſſas hypothecas, aut
priuilegiarias actiones habentes, de quibus, Deo duce, inferius latiſſimè agemus: vt præter alios iuris interpretes,
quos retuli *in tractatu de executione ſententiæ, c.8. de tertio oppoſitore in princ. nu.*1. notarunt Paz *in praxi 2. tom. 4. p. c.4. in
princ.* nouiter Villadiego *in ſua Politica, & practica iudiciali, c.2. de tertio oppoſitore, nu.*126.
3 † Et eum facta executione
ſe opponant intra tempus prædictæ executionis, vel oppoſitionis terminum, iuxta legem Regiam 3. *tit.* 21. *lib.* 4. *Recop.*
vel etiam poſt ſententiam addictionis, hoc eſt, *ſententia de remate*, iuxta veriorem ſententiam, & reſolutionem, quam
ex Didaco del Caſtillo *in l.64. Tauri in gloſſ.* verſ. *alegue, nu. 65. & ſeq.* & ex eleganti doctrina Couarr. *in c.16. practicarũ
queſtionum, n.4.* & Gregor. Lopez *in l.11. tit.14. p.5. gloſſ.1.* tenuerunt Paz *in praxi 1. p. c.14. tom.1. n.2. ad fi.* Parladorus *li.2.
rer. quotid. 5. p. n.24.* Azeuedo *in l.41. tit.4. lib.3. Recop.* & Vil-
4 ladiego, *vbi ſupra, c.2. in princ.* † Ex tali igitur oppoſitione
à Iudice præcipitur, vt reo executato, copia detur ſimul, &
cæteris alijs creditoribus, & tunc via executiua ſuſpenditur,
& efficitur ordinaria, & ad probationem omnes recipiuntur, cum termino ordinario, dummodo maiores dilationes
non dentur quam cauſa poſtulat; ſummaria cauſa .n. eſt, &
ſummariè tractari oportet, prout diſpoſitum eſt *in l. Regia
41. tit.4. lib.3. Recop.* & poſt Rodericum Suarez *in repetitione
legis poſt rem iudicatam in declaratione legis Regni, limit.1. n.
2. & 3.* tradunt Caſtillo *in d. l.64. Tauri, n.65.* Auendaňus *de
exequ. mand. 1. p. c.26. n.6.* Parladorus *vbi ſup. 5. p. §.10. num.22.*
Paz *in praxi d. c.4. n.2.* Io: Gutierrez *in repetit. legis nemo poteſt, n.390.* Azeuedo *in d. l.41. nu.1.* nouiſſimè Villadiego *in ſua
Politica, & practica iudiciali in forma libellandi in cauſis execut. nu.1. & 2. cum alijs ſeqq.* & exactè à me tractatum eſt *in
5 tract. de execut. ſent. c.8. nu.2. & 3. cum ſequent.* † Et intra eum
terminum à Iudice aſſignatum, creditorum iura, & actiones
in iudicio producuntur, & præſentantur, & probationes
6 hinc inde factæ, per partes recipiuntur: † Facto igitur creditorum concurſu, proceditur vſque ad ſententiam adictionis, hoc eſt, *de remate*, & in ea obſeruatur creditorum gradus, & ordo, & per Iudicem conſtituitur vnuſquiſque in ſuo
ordine, & gradu, ſecundum iuris diſpoſitionem, hypothecæ,
& priuilegij, vel ſui iuris prærogatiuam; & inſuper à Iudice
præcipitur, vt iuxta hanc formam, debiti ſolutio, aut partis
ſatisfactio fiat, ſicuti notarunt omnes ſupra citati auctores,
& nos Deo duce, *in 2. p. huius tractatus* clarè demonſtrabimus.
7 Adhuc, & ſecundo modo ſolent creditores pro ſuis debitis concurrere ad bona debitoris, contendentes ex eis ſibi
ſatisfieri debere, aut ſolutionem faciendam eſſe; veluti cum
debitor executatus, & carceris moleſtia oppreſſus, aut ob
æris alieni cauſam abſens, ſuis creditoribus ſoluere non valens, altero ex ijs duobus iuris remedijs vtitur, ſibi ſuiſquè
bonis ſubuenire deſiderans, nempè quòd, ad ſoluendum,
* quinquennale tempus, aut dilatio, quæuis alia à ſuis creditoribus concedatur, iuxta diſpoſitionem *leg. fin. C. qui bonis
cedere poſſunt*, approbata à lege Regia 5. *tit.*15. *p.*5. & tradunt
communiter DD. *in d. l. fi.* & notat elegãter Greg. Lopez *in
d. leg. 5. gloſſ.1. cum ſequent.* & optimè explicat Mathæus de
Afflictis, *in deciſionibus Neapolitanis dec.* 288. & nouiſſimè
Nicolaus Paſſerius *in tract. de priu. ſcript. lib.3. q.4. nu.1. cum
ſequent.* Parlad. *lib.2. rer. quotid. 5. p. c. fi. §.7. n.7. & 8.* Paz *in praxi d. 4. p. tom.1. c.6. per tot.* Villadiego *in d. ſua Politica d. c.2. ex
n.165.* dicens ita communiter praxi obſeruari, & fieri ſolere,
vt debitor cum vnoquoque ex ſuis creditoribus in particulari conuentionem faciat, vt dilatio ſibi detur ad ſoluendum
pro dicto quinquennij tempore, aut pro qualibet alia temporis dilatione, ſicuti inter eos conuentum fuerit: de qua tamen dilatione ſcriptura conficitur, & ſi maior pars ſit, quãuis non ſit in numero perſonarum, ſed tamen in debitorum
quantitate, * prædictam dilationem concedat, tunc debitor libellum quendam cum certo memoriali omnium ſuorum creditorum, & dilationis eorum, qui ſibi eam præſtant,
in iudicio præſentat, dicens ſe tantos, & tales creditore habere, quibus certam ſummam, & quantitatem pecuniæ debet, vt conſtat ex memoriali à ſe in iudicio producto, & non
aliter eis ſoluere poſſe, niſi talis temporis dilatio aſſignetur,
& quòd Petrus, & Ioannes, quæ maior creditorum pars reputatur in debitorum quantitate, dilationem ei concedunt,
vt patet ex inſtrumentis, aut ſcripturis in iudicio exhibitis,
& præſentatis; vnde à Iudice petit, quòd præcipiat cæteros
creditores in dicta dilatione, vulgo, *eſpera*, conſentire: tunc
etenim omnibus copia datur, & concluditur, & ſi neceſſatium fuerit, partes ad probationem recipiuntur, & ſententia profertur à Iudice, qua præcipitur, *que paſſen por la dicha
eſpera que hiziere la mayor parte en cantidad de deudas, los
demas acreedores, aunque ſean mas en numero de perſonas*, iuxta *d. l.5. & 6. tit.15. p.5.* & quæ notant auctores ſupra citati,
& ego latius *in d. tract. de execut. ſent.* ſcripſi *in d. c.8. de tertio
oppoſitore.*

a ℣. *Quinquennale tempus, aut dilatio, &c.)* Vid. Rebuff. *ad
conſtit. Gallic. Rub. debitor. dilat. art.1. gloſſ.1. n.52.* † qui dat 8
diſtinctionem inter dilationem annalem, & quinquennalẽ.
Aliam porro formam noſtri DD. notãt, videlicet, quod debitor petere debeat, vel legalem dilationem, vel ceſſionem
bonorum, † & alterutrum eſſe per creditores, quod conſul- 9
ſius ipſis videbitur, eligendũ. Vid. latè Roman. *conſ.* 439. *int.*
A.M.B.

b ℣. *In debitorum quantitate.)* Maior pars, quæ fit in hac
materia conſideratur, & diffinitur habito reſpectu † ad 10
creditum. Afflict. *dec.* 266. Socin ſen. *conſ.* 273. *col.2. fi.2.* Benuenut. Stracc. *de decoctorib. p.6. à n.4. & ſeq.* qui ait, cum datur
ſecuritas debitori à creditoribus pro maiori parte, maiorẽ
partem ratione intereſſe conſiderari, † ad text. noſtrum 11
capitalem *l. fi. C. qui bon. ced. poſſ.* Adde Bellum Albenſem *in
tract. de re milit. q.9. tit. de ſaluo conduct.*
A.M.B.

c ℣. *Auctores ſupra citati.)* Adde, de his dilationibus per
creditores miſerationis cauſa conceſſis, quæ propriè induciæ dicuntur, & de quibus *in d. l.5. & 6. partit.* per Auct. adduct. diſponi, & caueri in pluribus legib. Iuris Communis,
præcipuè *in l. & ſuum heredẽ §. hodie tamen, alias l. Iuriſgentium, §. & ſuum herebem, v. hodie tamen, D. de pact.* Item *in l.
maiorẽ prox. ſeq. In l. reſcript. eod. tit. & d. l. fi. C. qui bo. ced. poſſ.*

Haneque induciarum materiam pertractat Guttierez, 12
de Iurament. 1. p. c.65. Gratian. *diſcept. forenſ. c.222. per tot.* Io:
Baptiſta Coſta, *de portione rat. queſt.*139. Petr. Greg. Tholoſ.
ſyntagm. Iur. lib.22. c.7. Couarr. *var. reſol. libr.3. c.1.* Nicolaus
Paſſerius *de ſcript. priu. lib.3. q.5. tit. de litteris inducialib.* Seraphin. *Deciſ.* 233. *n.1.* Alexand. Trentacinq. *var. reſol. lib.3. tit.
de ſolutionib. reſol.2.* Farinac. *in prax. tit. de carcerib. qu.29. &
de accuſationib. q.14.* Ant. Faber *in ſuo Cod. libr.1. tit.9. de præcib. Imp. off. deſin.2.* Matth. Coler. *de proceſſ. exec. p.1. c.9. n.73.* D.
Moler. *in ſuis ſemeſtrib. lib.4. c.6. per tot.* Andr. Rauchb. *in ſuis
quaſtionib. p.2. q.25. n.102.* Viuald. ad Donell. *lib.22. comment.
iur. c.29.* Franciſc. Salgad. *in labyrinth. cred. par.2. c.30. per totum*, vbi latiſſimè; ac Sanctius a Mello *in ſuo tract. de Inducijs
debitorum*; qui omnia id concernentia egregiè pariter, &
eruditè cogunt, & digerunt.

Eſt

Digitized by Google

13 Eſt porro, & alia dilatio moratoria, quam à Principe ex-
petit debitor, nè per aliquod tempus à creditoribus diue-
xetur, iuxta doctrinam text. *in l. quoties, & l. Vniuerſa, C. de*
precib. Imp. offeren.

14 Pro cuius dilationis expeditione. Animaduertendum
eſt, eam à Principe dumtaxat concedi non ab alio Iudi-
ce, tex. apert. *in l. debitoris, D. de iudic.* Theſaur. *Dec.* 186. *n.* 2.
15 quam quidem ſolum iuſta de cauſa largitur; † daturque
ad quinquennium; nec ad decennium dari, quia ius iniquũ
eſt, tenet, & conſulit Petr. Anchar. *conſ.* 37. Roland. à Valle,
conſ. 439. *nu.* 9. Imò nec ad prædictum quinquennij tempus
dari etiam à Principe poſſe inuito creditore, ſi debitum ſit
iuratum, reſoluit Ancharan. *vbi ſupra.* Ex his colligitur, ſtri-
ctiſſimè eſſe interpretandam; *ad c. odia. de Reg. iur. in 6. cum*
16 *ſimil.* † Ex qua ſtricta interpretatione tẽpus conceſſum, di-
metiendum eſt à die datę moratoriæ, non à die præſenta-
tionis eiuſdẽ, Guido pap. *dec.* 107. *n.* 1. Eſtq; illa merè perſo-
17 nalis; † adeovt ad hæredes eius cui conceſſa eſt, non exten-
18 datur, iuxta Coſt. *de port. rat. d. qu.* 139. *n.* 9. † An autẽ ad eius
fideiuſſores extendatur: grauis, & perplexa exiſtit quæ-
ſtio. Quidam enim DD. affirmant, his potiſſimum rationi-
bus. Primò quia hæc dilatio rem reſpicit, & obligationem;
19 ob idq; dum realis eſt, † etiam fideiuſſoribus proderit, *ad l.*
& heredi, 22. *§. fi. v. & in rẽ pacta, D. de pact.* ita vt Villadiego
in ſua Politic. c. 2. ad fi. tenet Sanct. à Mello *dec.* 25. Surd. *deciſ.*
301. *in fin.* Secundò ex huiuſmodi ratione ſubtiliter addu-
cta, & ponderata per Salgad. *in labyrinth. credit. p. 2. q. fi. n.* 29.
Talis moratoria ſi fideiuſſori non prodeſſet, fruſtranea exi-
ſteret, quia d. fideiuſſor, tamquã creditor cõditionalis huius
noſtri principalis debitoris poſt conditionem purificatam,
ſcilicet poſt ſolutionem factam pro eo debitore, ad quam,
per eos cogeretur, illicò poſſet debitorem hunc moleſtare,
qui quidem moratoriam opponere non poteſt; ea enim
præcedentes dumtaxat creditores afficit, non futuros; Gui-
do pap. *d. deciſ.* 109. & demonſtrat, ac reſoluit idem Salgad.
ibid. *n.* 25. Ergo, nè inanis ſit hæc dilatio, vel potius damnũ
inferat ei, pro cuius leuamine inducitur; dicendum, etiam
fideiuſſori ſuffragari.

Et pro hac ſententia ſtat Coſta *de portion. rat. d. qu.* 139.
Petr. Barboſ. *in l. maritum, n. 87. ver. quod tamen. D. ſolut. mat.*
& iuxta hanc opinionem decidit Surd. *d. dec.* 301. & nouiſſi-
mè Ludou. Sanct. à Mello *in d. tract. de induc. debitor. q.* 25.

20 Attamen fideiuſſoribus non prodeſſe, veriùs fuit opina-
tum. Primò, quia in obligatione ſoluendi, exceptio rei com-
petens, fideiuſſori non prodeſt. Bald. & cæteri *ad l. quoties,*
C. de precib. Imp. off. l. fideiuſſor, & ibi gloſſ. & Doct. D. de re iud.
pręcipuè in perſonalib. *l. exceptiones, D. de except. l. quia per-*
ſonale, D. ſol. mat. qualis eſt hęc moratoria dilatio, vt ex Ca-
rocc. *de exceptionibus*, ac alijs, reſoluit Salgad. *in labyrinth.*
loc. cit. n. 5. Qui quidem Carocc. *loc. ſup. adduct.* idem firmat
in ceſſione bonorum, eam ſcilicet à principali factam, fide-
iuſſoribus non competere, aut prodeſſe, *ex §. fin. Inſtitut. de*
action.

Secundo, quia nil officit fideiuſſor debitori, etſi cogatur
per creditores, ſoluere, vt in ſecundo obiecto põderabatur;
quandoquidem cum hoc creditum fideiuſſoris retrotraha-
tur ad tempus ſuæ obligationis, ante moratoriam; lex ipſũ
fideiuſſorem, ad inſtar cæterorum creditorum excludit, &
ita dici nequit fruſtranea talis dilatio; & pro hac veriori ſen-
tentia reſoluit ſæpius laudatus Salgad. *in Labyrinth. credi-*
tor. d. p. 2. q. fi. nu. 31. † quã amplexati ſunt DD. communiter
in d. l. quoties, C. de precib. imp. offer, Bart. *in leg. filiusfamil. §. ſi*
ſtipulatus, D. de verb. obl. n. 2. Corrad. *in templ. iudic. li. 1. c. 1. §.*
4. tit. de impetrat. in v. debitor. dilat. indulg. n. 10. Menoch. *de*
arbitrar. lib. 2. caſ. 203. n. 26. & caſ. 337. in fi. Rebuff. *ad conſt.*
Gall. Rub. debitor. dilat. art. 1. gloſſ. 1. à num. 43. Carauit. *in Rit.*
magn. cur. rit. 287. Matt. Coler. *de proceſſu execut. d. 1. p. cap.* 4.
Mareſcott. *var. reſol. lib. 2. c.* 130. & expreſsius, Maur. *de fide-*
iuſſoribus ſect. 9. & 10. poſt alios quos latè congerit nouiſ-
ſimè Salgad. *vbi ſup.* latiſſimè, & vberrimè diſcurrens, *a cit.*
num. 31. & ſequ. Qui tamen hanc reſolutionem limitat, † cũ
idẽ debitori nocet dicta moratoria, eſſetq; inutilis; vt quia
exempli gratia, renunciauit in fauorem fideiuſſoris, vel con-
tra eos, ſe non vſurum promiſit. Grat. *diſcept. forenſ. c. 12. nu.*
49. & alijs modis, vt per eum *n. 45. & paſſ.*

Etſi autem id totum ſit ſtatuendum in moratoria, non
tamen hoc ad inducias eſt trahendum; † quandoquidem

eæ debitori per creditores conceſſæ, proſunt & fideiuſſori-
bus, item & correis; vt doctè pariter, & eleganter poſt di-
ſputationem ad partes reſoluit Sanctius à Mello *in d. tract.*
de induc. debit. q. 25. rationibus, & iuribus, vt per eum.

Exigitur autem, ad hoc vt impetrans hac moratoria vti 24
poſſit, inter alia, vt per ſupplicationem omnia narrentur
quæ Principem retrahere poſſent à gratiæ conceſſione, ad
euitandam ſubreptionem reſcripti; ob id, narrandum erit;
An debitum ſit iuratum. An ex delicto deſcendat. An fi-
ſcale. An lis pendeat ſuper debito. An ſit debitum Eccleſię.
Pupilli, vel aliarum miſerabilium perſonarum; An ex cau-
ſa Dotis, Depoſiti, &c. ex hoc. n. difficilius conceditur. An
alias moratorias impetrauerit. Trentacinq. *var. reſol. lib. 3.*
tit. de ſolut. reſol. 1. Iacob de Graſ. *d. excep.* 32. à Mello *vbi ſup.*

Plura de hac moratoria, Cucc. *de morator. præſcrip.* Rodul- 25
phin. *de abſolut. Princip. pot. c. 6. à n.* 48. Alexand. Trentacinq.
var. reſol. d. lib. 3. tit. de ſolution. reſol. 1. per tot. Iacob de Graſſ.
in tract. de except. à princ. Campanil. *diuerſor. Iur. Can. Rub.*
11. *capit.* 10. vbi talis moratoriæ, inconſultis creditoribus,
extinctionem, in Curia Neapolitana his temporibus com-
memorat ex benignitate Regia. Vid. ibid. d. Rebuff. *ad le-*
ges Gallic. tom. 2. tit. de litter. dilat. annualib. per tot. Lancellot.
Corrad. *in templ. iudic. d. lib. 1. c. 1. §. 4. &c.* Menoch. *de arbitr.*
caſ. 203. nu. 20. Mantic. *de tacit. & ambig. libr. 16. tit.* 15. Pyr.
Maur. *de fideiuſſ. 2. p. princ. ſect. 9. §.* 11. Surd. *de alim. tit. 8. priu.*
70. n. 1. & conſ. 327. n. 23. Franciſc. Salgad. *vbi ſupr. &c.* Adde
Maſtrill. *dec.* 16. Io: Bernard. Muſcatell. *in ſua prax. fideiuſſ. p.*
4. gloſſ. in v. petend. n. 12. & Sanctius à Mello *loc. cit.*

A. M. B.

Præterea, & diuerſo alio modo ſolet à debitore intenta- 26
ri, & fieri dilatio, ad iſta ſoluendum, & ſatisfaciendum ſuis
creditorib. vulgo, *pleito de eſpera de acreedores*, videlicet præ-
ſentando coram Iudice memoriale quoddam ſuorum cre-
ditorum, ſimul cum petitione quadam, qua ipſe debitor di-
cit ſe neceſſitatibus oppreſſum, & laboribus obſtrictum,
ſuis creditoribus ſoluere minimè poſſe, niſi ab eis dilatio ad
ſoluendum præſtetur; quapropter à Iudice petit, quòd iu-
beat eos conuenire, & congregare * in certo loco, aſſignan- d
do eis diem, & horam ad id conferendum, & in qua cum
eis hoc agere poſsit: tunc. n. Iudex aſsignat illis diem, horã,
& locum, & pręcipit illis, coadunari, & cum ſimul conuene-
rint, & cum debitore tractauerint de dilatione, aut remiſsio-
ne debiti, ei facienda, ſi maior pars creditorum in quantita-
te debitorum dilationem concedãt debitori, aut ipſi remiſ-
ſionem faciant, aut ſi sũt pares in quãtitate crediti, & nume-
ro perſonarum, proponit tunc debitor ſuam actionem ad-
uerſus cæteros creditores; dicens maiorem partem ſuorum
creditorum * in quantitate debitorum dilationem ſibi e
concedere, aut remiſsionem facere; quapropter petit cæte-
ros creditores compellendos eſſe ad conſentiendum in di-
ctam dilationem quinquennalem, aut crediti remiſsionem,
de lo qual ſe da traſtado à los acreedores, y ſe procede por via
ordinaria, y ſe dà, y pronuncia ſentencia, iuxta proximè dicta,
& diſpoſitionem *d. l. 5. tit. 15. p. 5.* vt *in 2. p.* clarè oſtenditur, &
ita praxi obſeruari, notauit Villadiego, vbi ſupra *d. c. 2. n.* 170.
adijciens præterea ibidem, quòd ſi aliquis ex creditoribus
ad id iam citatus, & in memoriali compræhenſus, in tali cõ-
uentione, & coadunatione non adfuit, nec poſtea comparet,
poterit poſtmodum compelli, vt conſentiat in id, quod à
cæteris creditoribus actum eſt, & lis cum eo ſemper intelli-
gitur acta, quandocumque compareat, *ex diſpoſitione legis,*
6 tit. 15. p. 5.

d ✠ *Conuenire, & congregare.)* Adde hanc conuentionẽ, 27
& coadunationem concreditorum non pręſumi, niſi probe-
tur. Alexand. *d. conſ.* 203. vbi Apoſtill. allegat Rocc. de Curt.
in tractat. de iur. patr. quaſt. 60. in verb. Honorificum, &c. B.

e ✠ *Maiorum partem ſuorum creditorum, &c.)* Quod à
maiori parte concreditorum fuerit conſtitutum circa debi-
torem communem, eſſe attendendum, non attenta minori
eorum parte, idque obſeruari ſemper, quoties agitur de cõ-
ſecutione ſuorum creditorum, ex bonis debitoris decocti,
reſoluit ex Strac. *de mercatura, tit. de decoctoribus, d. p. 6. n.* 9.
& alij per tex. in *d. l. maiorem, D. de pact.* cum alijs antea ad-
ductis, Salgad. *in labyr. cred. p. 2. c. 2. à n.* 67. vbi latè; recedens
inſuper ab opinione Vinc. de Franch. *dec.* 82. vt per eum.

A. M. B.

His ita pręmiſsis, quę communi ſtylo, & praxi in iudicia-

libus diſceptationibus obſeruari ſolent, ex eis aliqua deducenda ſunt, in quib. tota praxis fundari conſtat non parum praxi vtilia, & quotidiana.

29 Primum ergo deducitur, prædictam dilationem quinquennalem, debitoribus concedi ad inſtantiam creditorum concurrentium pro maiori quantitate cumuloque crediti, & taliter eo caſu talis dilatio elargitur, vt etiam reluctantibus, ſeu inuitis alijs creditorib. * non concurrentib. pro eorumdem minori ſumma crediti preſtanda ſit; qui itidem eo etiam caſu condemnantur merito quidem ad cõcurrendũ, & cõſentiendum; & ſic tunc maiorem partem minori prejudicare, certiſſimum eſſe, prout rectè ſancitum eſt *in d. l. fi. C. qui bonis cedere poſſunt, & in d. leg. Regia, 5. p.* vt poſt auctores, quos ſuperius retuli, & ea, quæ à me ſcripta ſunt *in dict. tract. de execut. ſent. d. c.* 8. optimè ſcripſit, ex aliorum doctrina Nicol. Paſſer *in d. tract. de priuata ſcriptura, qu. 5. nu.* 39. & Matthias Colerius *in tract. de proceſſib. executiuis, 1. c. 4. n.* 15. pro quo adducit *leg. maiorem, & l. reſcriptum, ff. de pactis,* & quæ ibi notant Bart. Paulus, & Iaſ. & cæteri ſcribentes. Quòd vtique verum eſſe, & procedere affirmat Matthæus de Afflictis *in d. dec.* 288. *nu.* 4. in dilatione quinquennali à creditoribus debitori conceſſa, vt tunc maiori parti ſtetur, iuxta ſuperius dicta, & allegata.

f ✠ *Etiam reluctantibus creditoribus non concurrentibus.)* Maiorem concreditorũ partẽ poſſe dilationem concedere debitori; etſi in minoris partis præiudicium, fauoris cauſa receptũ eſt, vt communius; vt ita præter adductos ſuſtinet Ant. Leoncil. *in tract. ſuo de priu. pauperum, p. 2. priu. 49. v. ceſſit, limit.* 1.

30 † Limitari tamẽ debet ſi creditũ ſit iuratũ tunc n. dilatio non habet locum, Roland. à Vall. *conſ.* 31. *n.* 15. *lib.* 2. Alex. *d. conſ.* 205. cautela tamen adhiberi poteſt, vt ſcilicet impetretur abſolutio à iuramento, vt per Addent. *ibid.* & Rebuff. *loc. cit.*

A. M. B.

31 Cæterum, dubium in eo maximè conſiſtere poterit, An procedere debeat in remiſſione debiti, quando creditores coadunarentur, & conuenirent, vt partem crediti debitori remitterent, vtrumne ſi maior pars remiſſionem faceret, & minor nolit remittere partem aliquam debiti, teneatur concurrere cum maiori parte, & in eo quod pactum eſt conſentire.

In qua dubitatione diuerſæ fuerunt DD. ſententiæ, & opiniones, vt rectè notauit Matthæus de Afflictis *in d. dec.* 288. *n.* 4. optimè, & nouiſsimè Hermannus Meirer *in tract. de pignoribus, & hypothecis, tit.* 17. *n.* 1. *cum alijs ſeqq.*

Quidam enim putant, quod ſi prædicti creditores in vnũ ſint congregati, & maior eorum pars cum debitore conueniat, ſolutione partis debiti velle eſſe contentos, quòd huic conuentioni minor pars conſentire tenebitur, & huiuſmodi pactum remiſſorium à maiori creditorum parte factum in fauorem liberandi debitorem, ab omnibus creditoribus recipiendum eſſe: per text. *in l. iuris gentium, §. & ſuum heredem, verſ. hodie alias l. & ſuum heredem, §. vlt. ff. de pactis* vbi gloſſ. Bart. Paulus, Alex. & Iaſ.

32 † Ex quo communem ſententiam eſſe deducunt, videlicet, quod ad omnes tangit ab omnibus debere approbari *ex reg. l. quod omnes,* & ibi Din. *de reg. iur.* quæ regula quo ad ſingulos tamen, videtur in cõtrarium facere, dum loquitur quando eſt commune plurib. vt ſingulis, tunc enim requiritur conſenſus ſingulorum. Vnde ſi vnus conſenſus alijs aduerſatur, pactio plurium non præiudicat illi non conſentienti, ſecundum Dinum *in d. reg. l. quod omnes,* Bart. & Iaſ. *in d. l. & ſuum heredem, §. vlt.* Veruntamen in hac remiſſione alia militat ratio, prout notant gloſſ. & Iaſ. *in d. §. vlt.* Bart. *in d. l. reſcriptum, ff. eodem tit. de pactis,* ea videlicet, quòd magis tunc pactum ſingulis proſit, quam obſit, cum pro rata, ſinguli portionem aliquã conſequantur; cuius rei definitio conuenit etiam rei, vel cauſę, quæ communis eſt pluribus, vt vniuerſis; ſtatur enim partis maioris conſenſui; *ex l. quod maior, ff. ad municipalem, l. aliud, §. refertur, ff. de reg. iur. l. nominationum forma, C. de decurionibus, l. vlt. in princ. C. de bonis authoritate Iudicis poſſidendis* docent Bart. & Iaſ. *in d. l.* 5. *& ſuum heredem, §. vlt.*

33 † quare in hoc caſu ſufficere maiorem creditorum partem, verius eſt, quod vtiq; liberationis fauore procedere, docet gloſs. *in d. l. & ſuum heredem, §. vlt. ff. de pactis,* & optimè notauit Petr. Aug. Morla *in emporio iuris, 1. p. tit. 12. de varijs quæſtionibus, qu.* 9. inter quos ſi oriatur controuerſia, quantum à quolibet ſit remittendum, poterit Iudex ſuas interponere partes, ſequendo maioris partis ſententiam, & conuentionem, *ex d. §. vlt.* & ibi gloſ. vbi Bart. & Paulus, *ex d. leg. vlt. C. de ceſſione bonorum.*

Contrariam verò ſententiam, quinimò in remiſſione debiti, ſi maior crediorum pars concurrat ad remittendum debitum, & minor nolit remittere partem aliquam debiti, maiorem partem minori non præiudicare, ſed per ſe minorem partem creditorum poſſe debitorem conuenire, tenuit Matthæus de Afflictis *d. dec.* 288. *in fine,* ex doctrina gloſ. *in d. §. & ſuum heredem, §. hodie tamen,* quam ſequuntur ibi Alberic. Salicetus, Bald. Alexand. & alij ab eo citati, quaſi ſecus ſit in dilatione danda debitori à maiori parte creditorũ, vt tunc minor pars cum maiori debeat concurrere, & pacto ſeu conuentioni eorum ſtare. iuxta *d. l. fin. C. qui bonis cedere poſſunt, & d. l. 5. p.* & DD. ſupra relatos. 34

Quare in hac opinionum varietate id tenendum arbitror, ex doctrina eiuſdem Afflicti vbi ſup. *d. n. 4. in fi.* vt prior relata opinio indiſtinctè procedat in dilatione quinquennali, debitori à maiori parte creditorum præſtanda, vt eo caſu minor pars conſentire teneatur, & eidem prejudicium generet conſenſus maioris patis: in remiſſione verò facienda debitori, etiam id procedere affirmandum erit, quando omnes creditores haberent hypothecas in bonis communis debitoris, vt tunc maior pars creditorum minori præiudicet in remiſsione facienda fauore liberationis; nam tunc priuilegia conquaſſari inter ſe videntur, vt inferius declarabitur; & cum conuentio illa ſingulis magis proſit, quam obſit, cum portionem aliquam pro rata ſint conſecuturi creditores, maioris partis conſenſus minori præiudicabit. 35

† Et cum diſcordia inter eos oriatur circa quotam, ſeu partem debiti, quantum ſcilicet quilibet remittere debeat; prætoris tunc partes neceſſariæ erunt, qui ſuo decreto, maioris partis ſententiam, aut voluntatem ſequetur; quo modo debet intelligi text. *in d. §. & ſuum heredem, verſ. hodie tamen,* quod ſecus eſſet, ſi creditorum maior pars, quæ remitteret partẽ debiti, non omnes haberent hypothecas in bonis debitoris, ſed actiones aliquas perſonales, & minor eorum pars hypothecarias actiones in eiſdem bonis haberet; namque eo caſu non præiudicare maiorem partem minori, certiſsimum erit, nec ipſius remiſsioni conſentire tenebitur. Quo in caſu procedit ſecunda DD. opinio ſecundum Bart. Albericum, & Paulum de Caſtro *in d. l. reſcriptum, ff. de pactis, n.* 4. dicens in hoc vltimo caſu, cum habentibus hypothecas maius prejudicium ſequatur, & remiſſorium pactum magis noceat, quam proſit minori parti creditorum, maioris partis conſenſus ei non præiudicabit, nec ſuæ remiſsioni conſentire tenebitur, cum diuerſa alia militet ratio iuxta ſuperius à nobis notata. Et ita in Neapolitano Senatu deciſum * fuiſſe, teſtatur Afflictis *in d. dec.* 288. 36

g ✠ *Deciſum.)* Hanc ſententiam vti ad mentem text. *legis reſcriptum, ff. de pact.* tuetur, & ſequitur Ceuall. *commun. contr. com. tom. 5. p. 2. q. 72. init.* Chriſtoph. de Paz *de tenut. 2. p. c. 63. à n.* 17. Guzmã *de euict. c. 7. à n.* 56. Nouiſsimè Salgad. d. leg. verba reſerens *in d. p. 2. c. fi.* prout, & ſup. notaui, &c. g

A. M. B.

Ex qua doctrina, & reſolutione, infertur, quòd ſi creditores æquales ſint in cumulo, ſeu ſumma crediti, plurium numerum præferendum eſſe, *ex d. l. & heredem, §. vlt. cum leg. ſequenti, in §. cumulum ff. de pactis.* Et licet in remiſſione facienda à creditoribus communi debitori, maior pars debeat præualere, iuxta ſupradicta, *& d. l. 6. tit. 15. p. 5.* idem tamen intelligi oportebit, dummodo maior creditorum pars non ſit ex conſanguineis debitoris, aut perſonæ ſuſpectæ; quia eo caſu remiſſio non tenebit, vt docet Bald. *in d. l. & ſuum heredem §. vlt. vbi* Iaſ. *limitatione* 7. quos ſequitur Gregorius Lopez *in d. l. 6. gloſſ.* 2. quod adeo verum eſt, vt maior pars ſemper attendenda ſit; vtq; etiam procedat cõtra abſentes creditores, qui ſi præſentes fuiſſent, declarationem maioris partis creditorum præſentium impedire non poſſent, etiam ſi præſentes fuiſſent, & per conſequens pactioni maioris partis, abſentes ſubijcere ſe oportet; vt probat *tex. in d. l. reſcriptum in princ.* & ibi *Gloſſ. Bart. Baldus, & Iaſ.* & eſt communis opinio approbata à lege Regia *6. d. tit. 15. p. 5.* vbi notat Gregor. Lopes *in gloſ. in verbo, delante,* requiri, vt abſentes ij creditores citentur, * vt eis prejudiciũ poſſit generari. 37 h

h ✠ *Cre-*

Digitized by Google

h ✠ *Creditores citentur.)* Citationē hanc omniū credito-
rum abſentium requiri, tenent firmiter Trentacinq; *d. reſol.*
2. nu. 9. Nec vllatenus in hoc abſenti poſſe præiudicium in-
ferri niſi citetur, docent Bald. Alex. Salycet. & cæteri in
38 *d. l. reſcriptum, D. de pact.* † per text. celebrem *in l. ſi præced. §.*
Lucius, D. mandat. Alex. *conſ. 186. n. 7. in fi. lib. 2.* Cancer. *va-*
riar. reſol. 2. p. c. 7. de reſt. ſpol. & c. 95. num. 73. Pacific. *de Salu.*
interd. inſpect. 3. allegans Deciſ. Rot. per ſe impreſſ. *in ord. 87.*
Paz *in prax. tom. 1. p. 4. c. 16.* Anton. Faber. in *ſuo Cod. lib. 7. tit.*
21. De bon. auth. iud. &c. Surdus, *Conſ. 290. à n. 12.* Nouiſſime
Salgad. *2. p. Labyrinth. Cred. c. fin. à n. 67.* & deinceps, vbi eam
firmat ſententiam, contra diſtinctionem Sanctij à Mello, de
qua, & quando locum habeat, vide ibid. &c.

A. M. B.

39 Cæterum communis ſuperior reſolutio, & ſententia li-
mitanda erit, primò in creditoribus habentibus pignus, ſeu
hypothecas in bonis communis debitoris, vt illis maior cre-
ditorum pars, perſonales actiones habentium, non poſſit
præiudicare, nec ipſorum remiſſioni, debitori factæ, con-
ſentire debeant; vt expreſſè colligitur ex *d. l. reſcriptum, in*
fine, illis verbis, ibi; *Hæc enim omnia, in his creditoribus,*
qui hypothecas non habent, conſeruanda ſunt, vbi Bart. di-
uerſitatis cauſam aſſignat, quàm ſequitur Baldus *ibidem in*
principio, Iaſ. *in nu. 2. in 4. limitatione*. & bene explicat nouiſ-
ſimè Villadiego *in ſua Politica, & practica iudiciali, in for-*
ma libellandi in executionis cauſa, nu. 29. quod etiam optimè
declarauit d. lex Regia *par. 6. tit. 15.* ibi, *E otro ſi dezimos,*
que ſi algunos, que ouieſſen à recebir algo de ſu deudor, le qui-
taſſen alguna partida del deudo, e non fueſſe hi preſente, quan-
do fizieſſen eſte quitamiento, alguno otro, a quien fueſſe obliga-
da ſeñaladamente alguna partida de los bienes del deudor, ò
ouieſſe alguna coſa ſuya, ſeñaladamente empeños, que le non
empeceria el quitamiento, que los otros le fizieſſens, ca en ſaluo
le finca todo ſu derecho en aquellos bienes, que fueſſen obliga-
dos, è empeñidos.

40 Vnde ex his omnibus colligitur, veriſſimum eſſe, & pra-
xi tenendum, iuxta dictam deciſionem Matthæi de Afflictis
288. quod quamuis creditores, perſonales actiones haben-
tes, pro maiori debitorum cumulo, & parte, non poſſint
præiudicare creditoribus habentibus hypothecarias actio-
nes, quoad remiſſionem partis crediti, faciendam debitori;
cæterum creditorum hypothecariorum maior pars, bene
poterit præiudicare minori parti creditorū, habenti eaſdem
hypothecas in bonis debitoris; & ſi maior pars eorum, in
debitorum quantitate, remiſſionem fecerit, minor pars cō-
ſentire tenebitur, nulla attenta hypothecarum temporis
antiquitate, ſed tantum conſiderata qualitate, quæ ex actio-
ne hypothecaria oritur, & maiori debitorum numero, &
quantitate. *Y aſſi la menor parte de los acreedores hypotheca-*
rios han de eſtar por lo accordado por la mayor parte de los,
que tambien tienen hypothecas en os bienes del deudor, como
arriba declaramos; & confirmat in *d. deciſione* Afflicti, Tho-
mas Grammaticus, & Cæſar Vrſill. *in ipſius annotationibus*
nu. 8. cum eo caſu conquaſſentur priuilegia, ſi omnes credi-
tores hypothecam habere contingat, & tenebitur vtique
minor pars ſtare conuentioni, & pacto remiſſionis debiti à
maiori facto, vt nouiſſimè idem tenuit Marta *in tract. de*
iuriſdictione, 4. par. centuria 2. caſu 123. vbi reſoluit, inter cre-
ditores hypotheca coniunctos conquaſſari priuilegia,
nempe, vt maior pars compellat minorem ad remitten-
dam debiti partem. Et hanc quoq; ſententiam ſecutus eſt
nouiſſimè Alex. Trentacinquius, *lib. 3. variarum reſolutio-*
num volum. 1. reſol. 3. nu. 6. ad finem, & ſic iudicatum fuiſſe,
poſt hæc ſcripta, inueni in hac Regia Curia ex ſententia do-
mini Licentiati Ioannis de Aguilera cauſarum criminalium
Præfecti, & Præſidis digniſſimi, & à ſupremo Regio Senatu
in ſententia, vulgo, *de viſta, y reuiſta*, approbatum, & confir-
matum *anno* 1613. *die 22. menſis Decembris, in cauſa, & con-*
curſu creditorum Martini de Corduba Bibliopolæ in eadem
Regia Curia.

41 Simili modo, licet regulariter pactum à maiori parte
creditorum initum in remittendo, præualere debeat; non
tamen obſtabit minori parti, ſeu creditori habenti fideiuſ-
ſorem, cum & agere poſſit ipſe contra eumdem fideiuſſo-
rem, vt eleganter ex doctrina Iaſonis *in d. l. & ſuum hære-*
h *dem, verſic. hodie tamen, per text. in l. ſi præcedente, §. Lucius ff.*
mandati, notauit Meyrer *in dicto tractatu de pigneribus, &*
hypothec. tit. 8. nu. 13. neque enim prædicta remiſſio prodeſſe
poterit fideiuſſoribus debitoris, cui à maiori parte credito-
rum facta eſt, cum beneficium illud perſonaliſſimum repu-
tetur, & ita creditores minoris partis, qui ad prædictam
remiſſionem faciendam compulſi ſunt, ſuum debitum re-
cuperare poterunt ex fideiuſſoribus, aut ex hypothecis, ſeu
pignoribus, quæ ad ſecuritatem debiti ad id obligata habue-
rint, vt *ex d. l. ſi precedente*, & ex Paulo de Caſtro, & Iaſ. docet
Gregor. Lopez *in l. 6. d. tit. 15. par. 5. in gloſ. finali*, & rectè no-
tauit Villadiego *in ſua Politica, cap. 2. in verſ. pleito de ceſſion*
de bienes, nu. 182. in fine, affirmans ibidem, contrarium pro-
cedere in dilatione, vulgo, *eſpera*, facta à maiori credito-
rum parte; nam tunc talis dilatio fideiuſſoribus prodeſt, ne-
que ex illis, aut ex hypothecis, ſeu pignoribus, quæ ad ſecu-
ritatem debiti obligata fuerint, ab ipſis quidquam conſe-
qui, aut recuperare poterit: & huiuſmodi dilatio in totum
omnibus creditoribus præiudicium generabit; & hoc eſſe
diſcrimen, & differētiam, quæ verſatur quantum ad fideiuſ-
ſores, & hypothecas inter dilationem,* & remiſſionem cre- i
diti, factam debitori à maiori parte ſuorum creditorum; &
ita ſenſiſſe Matthæum de Afflictis *in dicta deciſ. 288. in fine*,
& Gregorium Lopez *in d. gloſ. final. l. 6. tit. 15.* & plures alios,
teſtatur Villadiego, *vbi proximè d. nu. 182 in fine.*

i ✠ *Inter dilationem, & remiſſionem, &c.)* Optima ani- 42
maduerſio; permagni enim intereſt creditum differre, & au-
ferre; ob idq; in hoc caſu datur regreſſus in fideiuſſores de-
bitoris, vel bona ſpecialiter obnoxia, etſi principalis debitor
ſit immunis, per ſupradicta. Rei enim propriè deperditio,
vti conſiderabile damnum inter odioſa reijcitur, *ad reg. odia.*
&c. & ideo perſonaliſſimum reputabitur, & non excedens
principalis debitoris perſonam, *l. Idem in duobus §. perſona-*
le, D. de pact. cum ſim. Cæterum, adhuc & in ipſa dilatione
ſpecificanda erunt ſupra per Auct. adducta, in Inducijs; † At 43
non in moratoria, quæ ſimilem perſonam principalem non
excedit, prout & nos *ſup. n. 23.* monuimus.

Rationem differentiæ ſi cupis, eam ſtatue. Quia mora- 44
toria vti Principis indultum, eſt perſonaliſſimum, *l. 1. in fin.*
D. de conſt. princ. eiuſq; perſonam non egreditur, ad *l. quia*
perſonale D. ſol. matr. Coſt. *de port. rat. d. qu. 139.* Carroc. *de*
except. except. fin. nu. 38. Induciæ vero cum rem reſpiciant, &
debitum, ſeu creditū reſpectiuè, vtiq; eiuſdem non ſunt claſ-
ſis, ſed ſub ijs, & fideiuſſores quieſcēt, *ad d. l. 22. §. fi. D. de pact.*

A. M. B.

Secundò limitatur ſuperior doctrina, & reſolutio, quan- 45
do vnus creditor haberet aliam ſecuritatem pinguiorem,
cui præ alijs nitatur; vt puta quia debitor cum iuramento
obligatus eſt, hoc etenim caſu dilatio a maiori parte credi-
torum debitori conceſſa, non iſti præiudicabit, neq; ad con-
ſentiendum in ea compelletur, ſicut ex doctrina Bald. *in cap.*
conſtitutus de reſcriptis, & ex Alexand. *conſ. 205. num. 6. vol.*
2. tradit Matthias Colerus *tractatu de proceſſibus executiuis*
1. par. cap. 4. nu. 16. & ita tenuerunt Thomas Grammaticus,
& Cæſar Vrſillus *in annotationibus* ad Matthæum de Affli-
ctis *d. dec. 288. nu. 7.*

Præterea, & in hac remiſſione notari debet, quod ſi pre- 46
dicta creditorum maiorum pars, debitori totum debitum
remittere velit, remiſſionem inutilem fore, neque alijs pre-
iudicare debere, ſecundum Iaſonem *in d. §. & ſuum hære-*
dem, verſ. vlt. n. 2. in 3. limitatione, Albericū, Baldum, & alios
Doctores ibidem, & Accurſium *in d. l. reſcriptum, ff. de pa-*
ctis, & notauit Villadiego, *vbi ſupra in forma libellandi n. 29.*

Rurſus etiam aduertendum erit, quod ſi minor pars cre- 47
ditorum diſſentiens, appellationem interpoſuit, probare
poterit, remiſſionem gratioſè, vel in odium ſuum factam
eſſe, vel fieri; vt potè, quòd debitori adhuc magna reſtant
bona, ex quibus ſatisfieri poſſit, vel locuples hæreditas ob-
uentura ſit; remiſſio enim tali caſu, à maiore parte facta,
non præiudicat minori parti, ſecundum Iaſ. *in d. §. & ſuum*
hæredem, verſ. vlt. in 7. limitatione, & ibi Paul. de Caſt. & re-
liqui Doct. & tradit Bar. *in l. vlt. ff. de appellationibus recipien-*
dis, pro quo facit text. *in c. 1. de his, quæ fiunt à maiori parte*
capituli, quod, & naturalem rationem in ſe habere, dicen-
dum eſt, ex eo quòd nemo mutare debet conſilium ſuum in
alterius damnum, & iniuriam, *l. nemo poteſt, ff. de regul. iur. l.*
nam hoc natura, ff. de condictione indebiti, l. itaq; §. ſi res, ff. de
dolo, vt bene notauit Meyrer *in d. tract. de pignor. & hypothe-*
cis, tit. 17. n. 16.

Vtrum

Digitized by Google

48 Vtrum autem conceſſa quinquennali dilatione debitori per creditores, & finito dilationis tẽpore, præſtare aliquam ſatisfactionem, aut cautionem debeat, de ſoluendo; quæſtionis fuit inter noſtros iuris Doctores, vt per me latè tractum eſt *in d. tract. de executione ſentẽtia c. 8. ex n. 39. cum alijs ſeqq.* vltra quæ, videnda ſunt, quæ in hac quæſtione optimè adducit nouiſſimè Nicolaus Paſſerius *in tractatu de priuata ſcriptura, q. 5. ex nu. 7. cum alijs pluribus*; & licet ipſe putauerit, debitorem teneri ſatisfactionem aliquam dare, aut cautionem præſtare de ſoluendo intra tempus dilationis, aut eo finito, vulgo, *Dentro del termino de la eſpera, ò deſpues dellas*, dummodo ab ipſis creditoribus talis ſatisfactio, aut fideiuſſio petatur, ſic intelligens Leg. vniuerſa, C. de precibus Imperatori offerendis, per tex. *in l. ſi quis filio §. ſtipulatio*, ibi, cum interpellatus, *ff. de collationibus*, & varijs Doctorum ſententijs comprobare nitatur, confirmans ex eo, quòd in omni materia, in qua aliquis tenetur præſtare cautionem, intelligitur ſemper, ſi à parte, in cuius fauorem præſtari debet, petatur, vt tradunt Abbas *conſil. 96. nu. 4.* Lancellotus *de attentatis, tit. de attentat. reſtit. in integrum pendente, 2. p. c. 18. n. 113.* & Paulus Caſtrenſis *in d. l. vniuerſa*, vbi ponit mirabilem regulam, & perpetuò menti tenendam, videlicet, quando lex, vel ſtatutum diſponit, quòd præſtetur certa fideiuſſio, & aliter actus non valeat, debere ſemper legem illam, vel ſtatutum intelligi, ſi petatur à parte. Nihilominus tamen in loco à nobis citato, contrariam ſententiam ſequuti fuimus, cum Greg. Lopez *in d. l. 5. tit. 15. p. 5. in gloſ. fin.* quam ita praxi obſeruari, teſtatur Paz in ſua Praxi *d. 4 p. to. 2. c. 6. n. 5.* & Villadiego *in ſua Politica, & practica iudiciali, forma libellandi nu. 29. prope finem.*

49 Quam quidem ſententiam veram eſſe, ex ratione confirmo; nam remedium dilationis, à iure introductum fuit, & debitoribus indulgetur, beneficij, & miſerationis cauſa; at verò ſi ad fideiuſſores præſtandos, aut ſatisfactionem aliquam, aut cautionem dandam, ipſe debitor finito dilationis tempore compelleretur à creditoribus, contingeret, quòd impotentia inueniendi fideiuſſorem, omnino ipſi debitori tale beneficium adimeret. Nè ergo hoc eueniat, cautionem
k aliquam, * nec etiam iuratoriam debitor pręſtare tenebitur, quamquam aliqui ad eam ſaltem dandam teneri exiſtimẽt: (poterit namq; adueniente tempore quinquennalis dilationis, ſi non ſoluat debitor, in carcerem detrudi, & nec alio ceſſionis bonorum beneficio, aut remedio iuuari) quinimmo ei denegatum eſſe; latius ego probaui *in d. meo tractatu de executione ſententia, cap. 8. nu. 42.* & nouiſsimè idem tenuiſſe eumdem Nicolaum Paſſerium *in d. q. 5. nu. 34.* & Villadiego, *vbi ſupra d. nu. 29. in fine.*

k ✠ *Cautionem aliquam.*) Adde, hanc opinionẽ, videlicet, Debitorem qui dilationem obtinuit, non teneri ad pręſtan-
50 dum cautionem prædictam, procedere in inducijs per creditores conceſsis, prout rectè adnotauit Sanct. à Mello in ſuo laudat. tract. *de induc. deb.* ex Gloſs. *in d. l. Vniuerſa*, & alijs rationibus vt per eum; ſecus in Moratoria per Principem indulta, quia cautio in ea requiritur, datis pignoribus, vel fideiuſsoribus, de ſoluendis debitis termino Moratoriæ elapſo. textus ad literam & ineuitabilis, *in d. l. Vniuerſa, C. de precib. Imp. Offer.* Marcheſan. *de commiſs. com. ſ. 4. c. 1.* Guidopap. qui indiſtinctè id affirmat, *d. deciſ. 109. num. 2.* Alex. *d. conſ. 205.* vbi, ſi impetrans interim carceribus mãcipetur, ſi vult relaxari, ſatisdationẽ pręſtare debet. Id. j; adeo
51 ſemper eſt neceſſe, † vt creditoribus eam petentibus, nec per eiuſdem Principis reſcriptum, talis cautio remitti poſſit, Trentacinq. *d. reſol. 1. n. 3.* Afflict. & ad eum Vrſill. *in annot. dec. 378.* Gloſſ. *in d. l. Vniuerſa.* Latè, Iacob. de Graſſ. quem refert & ſequitur Salgad. in ſæpe laudat. *tract. Labyrinth. credit. p. 2. c. fin. à n. 7. & deincepſ, & n. 9.* Hanc porro neceſſitatem in debitore eam pręſtandi, reſtringit ad caſum, quo ipſa petatur per creditores, vbi præter adducta per Auct. *ſupra* & multa cumulat magiſtraliter.

A. M. B.

52 Tertiò, & vltimò modo ſolent creditores ad bona communis debitoris concurrere, veluti cum debitor ipſe in carcerem detruſus, & ibi detentus, eo quòd ex cauſa executionis, eius bona capta, ad ſatisfaciendum creditoribus non ſuppetant, neque ex illis integre debita eis ſoluere valeat, & vt miſeram carceris moleſtiam poſſit ſubterfugere, flebile
l ceſſionis bonorum beneficium, aut remedium taliter, & ſub hac forma experiri intendit, nempe quandam petitionem in iudicio producens, & præſentando memoriale quoddam ſuorum creditorum, & bonorum, quæ habet, & poſſidet, dicens, ſe ad eorum petitionem in carcere recluſum eſſe, & ibi detineri, & ſe alia non habere bona vltra contenta in illo memoriali, & ob id, legis remedio vtendo, velle bonorum ceſſionem facere, & catenæ (vt aiunt) renunciare. Quamobrem petere poterit, vt citentur creditores, ad hoc vt ſciant, ſe renunciationem, & ceſſionem bonorum facere, eorum quæ habet, & quæ habiturus eſt. *Y notificado aſſi a los acreedores, como les cede ſus bienes, que tiene, y que tuuiere, ſe dans tres pregones, y ſe ponen tres edictos de nueue en nueue dias, y parecen los accreedores, y con lo que reſponden, ò no, ſe concluye, y ſe recibe à prueua en el articulo, y ſe procede haſta ſentencia definitiua, y el juez manda poner en depoſito todos los bienes del deudor: y auendoſe determinado la cauſa, y con preſentacion de los titulos, y derechos de los acreedores, y ſus graduaciones, ſe venden en almoneda publica, y ſe aze pago a los acreedores, ſin que le quede al deudor mas que el veſtido ordinario, y los materiales de ſuo officio*, vt ita notarunt Paz *in praxi 1. tom. 4. par. cap. 5. num. 9.* Villadiego *in ſua politica c. 2. verſ. 5. pleito de ceſſion de bienes, n. 173.* Plurima autẽ circa
hanc ceſſionis bonorum materiam, * ſcripta ſunt, & tractata à noſtris iuris tam communis, quàm Regij interpretibus, qui per me latius congeſti ſunt *in d. tractatu de executione ſententia cap. 8. verſic. de ceſſione bonorum ex nu. 13. cum pluribus ſequentib.* vltra quos nouiſſimè addendus eſt Meyret *in d. tract. de pignoribus, & hypothecis*, vbi optimè, & latè materiam proſequitur; quare hic ſat ſit, ſolum adducere ſupra relatam praxim, & ſtylum, quo forenſia iudicia paſſim vtuntur, remittendo lectorem ad ſcripta per Doct. ibidem à me allegatos, & vtiliter congeſta ex varijs eorum doctrinis. l

l ✠ *Ceſſionis bonorum materiam.*) De ceſſione bonorum, vide quæ ſcripſere DD. tum Cæſarei ad *tit. D. de ceſſ. bon. & C. qui bon. ced. poſſ.* † & Canoniſtæ ad *c. Odoardus, de ſo-* 53
luti vbi præcipuè Henrich. Boich. & ſpecialius Benincaſ. *de paupertat.* Petr. Gregor. Tholoſan. *Syntagm. iur. lib. 22. c. 11.* Gaſpar Beatus *in tract. de inope debitore.* Baeza *eod. tract.* Petrus Iacob. *in ſua praxi, tit. de ceſſ. bon.* Hugo Donell. *comment. iur. ciu. lib. 64. c. 11. qui potior. in pign. hab. & c. 13. de iur. poſter. cred.* Anton. Faber. *in rationalib. ad eum tit. & in ſuo Cod.* Balduin. *de pignor. c. 10. qui potior. in pign. hab.* Couuar. *lib. 2.* Variar. *c. 1.* Aluarez Valaſc. *de priu. paupere.* Anton. Leoncill. *eod. tract.* Berlich. *in ſuis practicabil. concl. p. 2. concl. 28.* Coſta *de remed. ſubſid. remed. 29.* Caccialup. *de debitor. ſuſpect. & fugit.* Late Matteus Brunus *in ſuo diſert. tract. de ceſſ. bonor.* Nouiſſimè Nonius Acoſta poſthæc viſus *in tract. de priuil. credit. reg. 5. ampl. 6. fere per tot.*

A. M. B.

Illud tamen ijs præmiſſis animaduerſione dignum indicaui, quòd frequenter obſeruari, & practicari ſolet, circa Duces, Marchiones, Comites, aut alias nobiles, & poten- 54
tes perſonas, * debitis oppreſſas, creditoribuſq; ſuis ſoluere m
non valentes, nempe cum nec ceſſionis bonorum remedio, aut quinquennali dilationis beneficio vti velint, facta iam per creditores in ipſorum bonis iudiciali executione, & in illis, creditorum concurſu facto, bona eorum libera, & fructus omnes, Status, & Maioratus per iudicem ſequeſtrari ſolent (& taxatis, reſeruatiſq; alimẽtorum nomine ab eodem iudice, ipſis Ducibus, Marchionibus, aut nobilibus perſonis, aliquibus bonis, aut fructibus Maioratus) in cæteris alijs iſto creditorum concurſu, ſolutio debiti vniuſcuiuſq; creditoris à iudice fieri præcipitur, ſuo ordine, & gradu ſecundum iuris prærogatiuam, aut prælationem, vt latius demonſtrabitur *in 2. p. huius tractatus*. Quam etiam praxim iure fundari exiſtimo, quòd & aliàs in clerico bonis alijs carente, ſed tamen præbendæ, aut beneficij fructus habente, à creditoribuſq; ſuis executato, obſeruari, teſtatur Aufrerius *in Addition. ad Capellam Toloſanam q. 245.* quem refert, & ſequitur Menoch. *lib. 2. de arbitrarijs, caſu 183. nu. 8.* & optimè notat Io. Guttierrez *de iuramento confirmatorio num. 17. cum ſeqq.* videlicet, vt eo caſu iudex clericum * non excom- n
municet, nec eum in carcerem detrudi iubeat, ſed ſequeſtrationem fructuum fieri præcipiat, adiudicando fructus illius beneficij creditoribus ſuis, pro ratione quantitatis debitæ, reſeruata ipſi clerico congrua portione ex eis, vnde ſe alere poſſit, ſecundum qualitatem perſonæ, & quantitatem fructuum.

ctuum, arg. tex.ſingularis *in c.peruenit de fideiuſſoribus*, vbi
notant Abb. & communiter Doct. & ego etiam notaui *in
tract.de executione ſententiæ c.8.nu.34.*

m ✠ *Nobiles, & potentes perſonas, &c. Et ✠ Clericum,*
55 *&c. in carcerem &c.)* Haſce perſonas ita coniunctim
accipias, quo ad alimentorum reſeruationem, *vt infr.p.106.*
& quo ad hic regeſta, idem ante Auct. tenuit Parlador.*rer.
quotid.lib.2.c.fin.p.5.§.3.nu.31.& ſeqq.* & poſt eum Salgad.
labyrinth.cred.p.1.c.24.n.39.& paſſ.

Quod autem quiuis Nobilis, & Clericus regulariter in
56 carcerem detrudi nõ poſſit, pro debito ciuili, eſt cum Auct.
reſoluendum, vt ſenſit etiam Gomez. 2.*tom.Variar.c.11.nu.*
54.Io.Baptiſt.Caccialup.de *debitor.ſuſp.fugit.q.5.n.12.*Brun.
de *ceſſ.bon.qu.11.& 4.init.* Coler. de proceſſ.execut.*p.2.c.3.
n.153.& c.16.nu.146.& ſeq.& quæſt.practic.lib.3.q.13.* Tira-
quell. *de nobilit.c.20.n.28.& ſeq.* Parlador.*rer.quotidin.lib.2.
c.fin.p.5.Couarru.lib.2.Variar.c.1.nu.4.* Ioachim à Beuſt. *in
comment.ad l.admonendi, D.de iureiur.nu.343.*

57 Idem amplia, & ad Doctores legum & aliarum facultatũ,
vt per belle Caccialup. *vbi ſup.n.9. & ſeq.* Bart. *in tract. de
carcerib.n.57.* Hyppolit. de Marſil. *in pract.crim.q.2.nu.5.§.
expedita.n.32. & ſeq. & §. attingamus nu.65.* Matt.Coler.&
Ioach.à Beuſt. *vbi ſup.*Tuſch.*concl.pract.8.n.16.lit.C.& con-
cl.559.lit.D.*Matt.Brun. *de ceſſ.bon.p.10.q.4.n.3.* Fulu.Pacian.
de probat.lib.2.c.41.n.150. Hartm. Hartman. *lib.2.obſeru. in
4.obſeru.num.6.* Matth.Berlich. *pract.concluſ.p.2.Concluſ.28.
à n.38.& ſeqq.* Doctores enim ſunt perſonæ priuilegiatæ; ita
vt non tam per debito ciuili, ſed nec pro pecuniaria pœna
impoſita pro crimine, de iure ciu. poſſe carcerari, ſtatuerint
DD.cõmuniter, *per l.medic.6.C.de profeſſ.& medic.* vbi Bar.*n.
1.& in tract.cit. de carcerib.d.q.5.* Iul.Clar.*li.5.ſentent.§.vlt.
q.28.nu.4.* Coler. Hartm.Brun. Caccialup. & alij, locis *ſup.
adduct.* eximuntur enim à vulg. reg. tex. *in l.1. D. de in ius
voc.* Vid. tamen Farinac. *lib.1.tit.3.q.27.n.21.*

58 Pręterea regulariter id priuilegium ampliatur ad eos qui
habent prærogatiuam competentiæ, quod ſcilicet non te-
neantur, vltra, quod facere poſſunt, vt Pater, Mater, Frater,
Maritus, Miles, Patronus, Donator, Socius omniũ bonorũ,
& huiuſmodi, *l.miles qui ſub 6.l.ſunt qui in idem, 16.l.17.
18.& ſeqq.D.de re iudicata.* Quibus & Aduocatum attexuit,
ex Cyn.Salic.*in l.1.C.de iur.& facti ign.*& Gloſſ.*in l.miles D.
de re iud.* Surd. *de aliment.q.88.n.22.*

59 Aliquid tamen caſib. etiam carceri mancipantur; & præ
cæteris (quod ſtatuè pro regula) cum delictum earundem
perſonarum quomodolibet in medium affertur; Cuiuſmo-
60 di eſt Reliquatio; † Reliquatores enim ex rei alienæ admi-
niſtratione, nil obſtante nobilitate, gradu, vel ordine car-
ceribus mancipantur. Bobadill. *in ſua politica lib.3. cap.3. à
n.50.*Perez de lara *de Vit.homin.c.19.n.42.*Munn.de Eſcobar
*de ratioc.c.35.à n.2.*per tex.*in l.2. §. tutor qui repertoriũ alias
incip.qui pecuniam, D.de ſuſpect.tut.*cuius intellectum, & alia
ad materiam, vide apud Salgad.*labyrint.cred.p.1.c.41.à n.10.*

61 Ob quam quidem reliquationem, ex bonis filiorum ad-
miniſtratis, vix eſt vt Mater non carceretur; idq; reuerentiæ
cauſa. Perez de lara *d.tract. de Vit. Homin. c.9. nu.43.* Hyp-
pol.de Marſil. *in d.prax.crim. §. attingamus n.64.*Etſi obſtet
Bart. *in l.ſi quis ſub conditione, D.de teſtam.tutel.nu.18.& in
Auth.matri & Auia, C.quando mul.tutel.off.n.13.* Niſi intel-
ligatur dictum Bart. de matre contumace in exhibendo In-
uentario, & cæteris inſtrumentis facultatum pupilli; tunc
enim poteſt carcerari.Paul.Montan.*de tutel.c.15.n.16.* Lara,
vbi ſupra, quorum diſtinctionem refert, & ſequitur Salgad.
vbi ſup.nu.41.& paſſ.

62 Præterea non eximuntur perſonæ prædictæ, ſi dolus &
fraus in præiudicium creditorum interueniat. Lex n. de-
ceptis, & non decipiẽtibus ſuccurrit.*l.2.§.3.ſub fi.D.ad S.C.
Velleian.*

63 Itidem ſi adſit contumacia, quod etiam aliquale deli-
ctum eſt. *l.omne delictum, §. contumacia. l.3.§. in bello. D.de
re milit.*

64 Inſuper ſi agatur ex quouis depoſito, Auct. *in tract. de
execut. ſentent.c.5.n.23.* quoniam non reſtituens depoſitum
delictum comittit, *l. qui depoſitum D.depoſ. l. ſi is cui D. de
furt l.p.§.qui furti D.de his qui not.inf.* Salgad.luculentet *in
Labyrin.Credit. d. p.1.c.41.num.75.* Quod tamen intellige
de depoſito ſpeciei, non quantitatis, vt aduertit Cancer.*var.
reſol. lib.3.c.8.n.97.& ſeq.*

Addas ſi ſuſpicio de ſuga interueniat, de quà nos infrà latius. 65
Si Iuratum ſit debitum. Si iſti nobiles, DD. & Clerici in- 66
tra metas ſuæ cõditionis ſe non contineant, † vt ſi mercatu- 67
ram exerceant, aliavè officia propriæ dignitati obuerſan-
tia; quoniam nobilitatem perdunt, & eius effectus. Coler *de
proceſſ.execut.p.1.c.6.& p.2.c.3.*

Alios modos proſequere, prout per DD. & quo ad Cleri-
cum, vide Gloſſ. *in l.miles 6.D.de iudic.* Marſil. *in prax.crim.
§. attingamus n.60.* Tuſc.*concl.80.lit.C.*fusè admodũ, & latè,
Barboſ.*Iur.Eccl.vniu.lib.1.c.39.& alibi*, Couar.*lib.1.var.c.9.*
Sarmiento *de reditib.4. p.cap.1.* Brun.*de ceſſ.bon.q.13.*addens
*n.15.*congruam, ne egeant, ipſis eſſe ſubminiſtrandam.

A. M. Bertoli, I.V.D. &c.

Rurſus, pro articuli, etiam integra cognitione, animad- 68
uertere opportet, quod cum creditores concurrant ad bona
debitoris, eo quòd propter non ſoluendo, ex cauſa execu-
tionis, bona capta ſint, vt vendantur, & eorum debita per-
ſoluantur, & veluti tertij oppoſitores aliquando compa-
reant, opponendo ſe executioni factæ, ad inſtantiam cuiuſ-
dam creditoris, aut competita ſit quinquennij dilatio, aut
crediti remiſſio à debitore, aut ab eo facta bonorum ceſſio,
& hoc, vel illo modo, concurrant, ad hoc, vt ex bonis illius
ſatisfactio, aut crediti ſolutio fiat, iuxta ſuperius notata,
ſemper vtiq; cum talis creditorum concurſus fit, comparent
in iudicio, præſentando iura, actiones, ſeu inſtrumenta, quæ
contra debitores habent, contendentes deinde priori loco
ex debitoris bonis, ſolutionem ſibi faciendam eſſe, vtpote
potiora iura habentibus, & maiora, & priora iuris priuile-
gia obtinentibus, & ſic priori loco, & pręrogatiua gaudere
debere. Quare, vt id rectè cognoſci, aut iudicari valeat, ali-
qua de ipſorum priuilegijs, iuribus & titulis præmittere vi-
ſum fuit, vt ſecundum ea, & iuris diſpoſitionem, qui maio-
rem habeant prælationem, & in priori, & potiori gradu cõ-
ſtituantur, & quomodo debiti ſatisfactio, & ſolutio fieri de-
beat, dignoſcatur.

Prius animaduertendum, quod ſi in bonis debitoris
ad petitionem cuiuſdam creditoris executio fiat coram
vno iudice, & apud alios diuerſos iudices contra eun-
dem debitorem executio petatur, & fiat; ſi ſuccedat in
bonis ijs debitoris, creditorum concurſum fieri, quo caſu
tractari conuenit, coram quo Iudice prædictus creditorum
concurſus agi debet, cuiusvè Iudicis tribunali, & iudicio
proceſſus omnes accumulari oporteat; Et cum iuxta iuris
regulas, ad illum Iudicem remitti debeant, vbi primum iu- n
diciũ cæptum eſt, & ne continentia cauſæ diuidatur * *ex leg.
vbi cæptum, D.de iudicijs, & l.nulli C.eodem tit.* vt bene pon-
derauit Villadiego *in ſua Politica, & pract.iudiciali c.1.verſ.
de accumulatione proceſſus, ex n.13.* tunc dantur à priore iu- o
dice * requiſitoriæ litteræ, vt ad ſe, executionis proceſſus
contra debitorem fulminati trahantur, & ibi de executionis
cauſa, & creditorum concurſu tractetur, quibus ſi non pa-
reatur, per eiuſdem diſtrictus Cancellariam Regiam, iudex
compellitur eas adimplere; de hac enim accumulationis
materia, in caſu propoſito, optimè tractatum eſt à Villa-
diego *vbi ſup. d.c.1.ex n.13.*

n ✠. *Ne continentia cauſa diuidatur.)* Adde quæ ſcripſit
Sigiſmund. Scacc. *de Iudic.lib.2.c.34.n.434.ſeq.* Ciarlin. *con-
trouerſ.iur.c.36.n.7.&* 8.Et citato Auct.diſcurrit magiſtrali-
ter Salgad. *Labyrinth. Credit.p.1.c.4.§.1.* præcipue *à nu.43.
& ſeq.*

o ✠. *A priore Iudice.)* In hoc concurſu, quia eſt indiui-
duum, idem eſſe Iudicium, ob idq; coram vno, eodemq; iu-
dice omnes creditores cõuenire debere, latè reſoluit Carle-
ual.*de iudic.tom.2.lib.1.diſp.2.n.3.per tot.* Mierez *de maiorat.
1.p.q.26.n.109.*Mirabiliter Salgad. *in ſuo opere de ſupplic. ad
Sanctiſs.2.p.c.4.per tot. & in Labyrinth.cred.d p.1.c.4.* vbi ad-
ducit del Caſtillo, *Controuerſ. lib.5.c.165.* Vtſill. ad Afflict.
*dec.280.n.7.*Maſtrill. *Dec.Siciliæ 79.per tot.* Ceuall. *de cognit.
per viam Violent.2.p.q.72.per tot.* Alphonſ Guzman. *in tract.
de euiction. q.7. à n.56.* Marta *de Iuriſdict.4.p.centur.2.c.113.
&c.* atq; alijs, &c.

Cæterum vltra tres adductos per Auct. modos concur-
ſus creditorũ, regeri poteſt, & quartum genus, quod cauſa- 69
tur à debitore communi, † dum euitare volens ignominio-
ſam, & flebilem bonorum ceſſionem, ſuos conuocat credi-
tores omnes in iudicio, vt ibi ſua iura deducant, credita pe-
tant, ac ſimul inter ſe contendant de antelatione & priuile-
gijs;

Digitized by Google

gijs;ipſiſq; dimittit omnia bona ſua, vt vnicuiq; iuxta ſui gradus p ærogatiuam & crediti prælationem de illis ſatisfiat. Vid. Hieronym. Ceuall. *com. contr. com. lib. 4. q. 1. n. 934. in fi. & in tract. de cognition. per viam violentiæ diſcept. 2. quæſt. 72.* Antonin. Amat. ex pluribus per eum congeſt. *variar. reſol. reſol. 111. a num. 1. & ſeqq.* Quod quidem iudicij genus eſt aſſumptum Doctiſſ. Franc. Salgad. *in ſuo Laberinth. Credit.* apud quem vide differẽtias eiuſdem, & ceſſionis bonorum, ac alia ad materiam latè pariter, & ſubtiliter.

A. M. B.

70 Illud præterea generaliter præſupponi oportet, ad intelligentiam eorum, quæ ſpecialiter de vniuſcuiuſque creditoris priuilegio iure, & prærogatiua dicenda ſunt; cum ex Ciceronis doctrina *lib. 1. de officijs* omnis quæ de aliqua re ſuſcipitur inſtitutio, à diffinitione incipienda ſit, vt intelligatur id de quo diſputatur; Priuilegium eſſe legem, priuatis quibuſdam perſonis, aut certo generi hominum, vel etiam communitati datam, vel indultam, vt colligitur ex *c. priuilegia 3. diſt.* & rectè notat Gregorius Lopez *in d. l. 2. tit. 18. p. 3. in gloſ. verbo apartadamente*, quæ videlicet circa perſonam, vel locum priuilegiatũ, aliquid addit, vel detrahit iuri communi, & quia ſingularem legem priuato gratiam aliquam tribuentem, vel fauorem inducentem denotat, alio nomine ius ſingulare appellatur à Iuriſconſ. *in l. ius ſingulare, ff. de legibus, & in l. 1. §. vlt. ff. de conſtitutionibus Principum*, & cum aliquid diuerſum, & ſeparatum à iure communi ſtatuat, & inducat, nomen ſuum accepiſſe priuilegium, nonnulli putant à priuando, quaſi priuans legem, hoc eſt aliquid diuerſum, & diſtinctum ab ipſo iure communi, ſtatuens, & decernens; & ſic priuilegium ſemper aliquid ſpecialiter operari contra ius commune, docuit tex. *in c. in his, de priuilegijs, c. Abbate §. contra de verb. ſignific.* quamuis ſi concurrant priuilegium, & ius commune, potentius erit ius commune, quàm priuilegium, vt eleganter docet Gregorius Lopez *in leg. 13. tit. 6. gloſs. 13.* & hanc priuilegij diffinitionem, & deſcriptionem, poſt Hoſtien. *in Summ. tit. de priuil. numer. 1.* explicat Sebaſtianus Medices *in tract. de definitionibus, cap. 7. num. 1.* & optimè Matthias Coletius *in tract. de proceſſibus executiuis 1. par. cap. 4. n. 1. cum alijs ſeqq.* vnde d. l. Regia *2. tit. 18. par. 3.* totum hoc comprobari videtur, dicens illud priuilegium eſſe, in hæc verba *Priuilegio tanto quiere dezir como ley, que es dada, y otergada del Rey apartadamente, a algun lugar, o algun ome para fazerle bien, e merced.* Quare Gregorius
p Lopez, *ibi in gloſſ. 1.* inquit priuilegium, * propriè dici, quod in priuatum conceſſum eſt, ex *d. cap. priuilegio, & d. l. 1. §. vlt. ff. de conſtitutionibus Principum*, & inter perſonas quibus conceditur, vim legis, habere priuilegium, non vt faciat ius generale, tradit idem Greg. Lopez *per tex.* ibi *in l. 28. tit. 18. p. 3. in gloſ. 1.*

p ✠. *Priuilegium.*) De Priuilegijs latè DD. communiter. Iuriſtæ, *ad tit. D. de conſt. princip. & præcipuè ad l. beneficium fin.* Petr. Vanderan. *de priu. credit. c. 1.* & *2. Obſ.* Cuiac. *li. 1. c. 8.* Anton. Faber. *in C. ad eum tit. & alias.* Donell. *lib. 8. Comment. iur. ciuil. tit. 18. C. qui potior.* Nouiſſimè D. Læl. Mancin. *in ſuis Genialib. cent. 3. cap. 247.* vbi cum communi DD. ſententia eam diffinitionem firmat, quod ſcilicet ſit priuata lex, aliquid ſpeciale concedens, ex text. *d. Abbate c. niſi aliquid ſpeciale de verb. ſignif. & c. fin. §. antepen. verſ. nulli aliquid, 25. q. 1.* cui ſubcripſit cum alijs Doctoribus Suarez *de legibus, lib. 8. c. 1. n. 5.* Sanch. *de ſponſal. lib. 8. diſp. 1.* Parlad. *rer. quotid. diff. 13.* Non. Acoſt. *de priuil. cred. in 1. prælud. per tot.*

Et de veritate prædictæ concluſionis, exigi videlicet ad priuilegium vt aliquid contra ius operetur, Vid. eundem Mancin. *ibid. & cap. anteced.*

A. M. B.

71 Sed inter varias priuilegiorum diuiſiones, quas poſt Ripam *in l. priuilegia in princ. ff. de priuil. creditorum*, refert Matth. Colerius, *vbi ſup. d. p. 1. c. 4. ex n. 16.* & nouiſſime Flores de Mena *variarum quæſtionum l. 1. quæſt. 6. art. 3. nu. 2.* Felicianus *in tract. de cenſibus lib. 3. c. 5. nu. 3.* Hermannus Meyrer *in d. tract. de pignorib. & hypothecis lib. 2. tit. 1. de priuilegijs creditorum, c. 1. num. 1. cum ſeq.* Ego, vt omnia quæ ad noſtri tractatus explicationem propius ſpectant, comprehendam, eam diuiſionem conſtituo, quam ex Dino *in regul. priuilegium nu. 5. de regulis iuris* deduco, videlicet, Priuilegium,
q aut perſonæ * conceditur, aut rebus, aut communitati, ſeu generi perſonarum, aut ciuitati, loco, vel cauſæ præſtatur. Si perſonæ concedatur, priuilegium perſonale dicitur: Si tamen rebus, reale priuilegium appellatur; Si autem loco, aut cauſæ, reale priuilegium eſſe, à iure præſumitur; vt clarè deducitur *ex l. priuilegia, & l. in omnibus, ff. de regulis iuris*, & quæ ibi docet Philippus Decius *nu. 14. & ſeq.*

q ✠. *Aut perſona, &c.*) Quæ nam priuilegia realia ſint,
vel perſonalia, † à natura rei dignoſcendum. Bald. *conſ. 355.* 72

Quæ autem talia ſint, vid. quæ vndecunque latiſſimè congerit Card. Tuſch. *pract. concl. litt. P. a concl. 746. & deinceps*, Nouiſſimè Nicol. Noal. *de tranſmiſſ. caſ. 22. 24.* vbi *num. 21.*
quærit, † An in dubio reale dicendum ſit, vel perſonale? Et 73
reſoluit, ſi non poteſt haberi recurſus ad mentem concedẽtis, ſecundũ quã debet regi conceſſio, *ex leg. 1. §. permittitur. aq. quotid. & æſtiu. l. cum Neratius, D. de Reg. Iur.* credendum reale, niſi cõtrarium probetur *l. beneficium, D. de conſt. princ. c. ad audientiam, de reſcript.* quod tamen intellige, ſi in ipſa conceſſione fauor exuberet vel beneficiũ *ad d. l. beneficium.* ſecus ſi odium, incommodum, & præiudicium. Vid. d. Mancin. *in Genial. c. 259* apud quem plura de priuileg. præcipuè *in d. c. 247. & deinceps.*

A. M. B.

Priuilegium hoc perſonale, aut generale eſſe poteſt, aut ſpeciale. Generalia vtique dicentur priuilegia, quæ communia ſunt alicui generi perſonarum, vel vniuerſitati in communi, veluti ſunt & illa, quæ tribuuntur Doctoribus, Magiſtris, & Nobilibus perſonis, ne conueniantur, vltra quàm facere poſſunt, & ne pro debito ciuili in carcere detineantur *iux. tex. in l. medicos C. de profeſſoribus & medicis lib. 10. & in l. ſunt qui, & in l. item miles, ff. de re iudicata, cum alijs*; vtq; eſt illud, quod cõceditur pupillis, & viduis, ne conueniantur alibi quàm in ſua prouincia *l. vnic. C. quando Imperator inter pupil. & viduam, &c.* Item & clericorum, ne trahantur ad iudicem ſæcularem, *tex. in cap. 2. de Iudicijs; cap. ſi diligenti de foro competenti.* Item priuilegium Senatus Conſulti Velleiani, quo iuuantur mulieres in ſuis interceſſionibus, *l. 2. C. ad Senatus Conſultum Velleianum*; & Macedonianum, quo conſulitur filijs familias contra creditores *l. 1. C. ad Senatus Conſultum Macedonianum*. Item, priuilegium ſcholaſticorum, de quo *in authentica habita, C. ne filius pro patre cum ſimilibus.* Perſonale etiam priuilegium quandoque ſpeciale erit, cum determinatæ in ſpecie & certæ perſonæ in priuilegio nominatæ, & comprehenſæ, à Rege, vel Principe conceditur, de quibus loquitur text. *in l. priuilegia. & l. in omnibus, ff. de regulis iuris, & in l. Princeps 30. ff. de legibus* ibi, *Princeps tamen eadem illi priuilegia tribuunt, quæ & ipſi habent, & in §. ſed quod Principi, verſ. plane, Inſtit. de iure naturali gentium, & ciuili* ibi *Plane quædam ſunt perſonales, quæ nec ad exemplum trahuntur, quoniam non hoc Princeps vult, &c.* & huiuſmodi priuilegia perſonalia, tam generalia quàm ſpecialia, conceſſa certo generi perſonarum, & communitati, aut determinatæ, & certæ perſonæ, quædam ſunt clauſa in corpore iuris communis, vt ſunt ea, quæ ſuperius à nobis relata ſunt, alia verò non vtiq; in iuris ciuilis corpore includuntur, nec comprehenſa ſunt; vt rectè notauit Mathias Coler. *vbi ſup. d. 1. p. c. 4. nu. 4. & 5.*

Cui tamen veræ reſolutioni ſuccedit elegans Greg. Lo- 74
pez doctrina *in d. l. 2. tit. 18. p. 3. in d. gloſ. verb. apartadamente* dicentis, quòd cum propriè priuilegium dicatur, quod eſt priuato conceſſum, iuxta *d. c. priuilegium, & d. l. 1. §. vlt. ff. de conſtitutionibus Principum, cum iuribus ſuperius allegatis*;
ſi fortè huiuſmodi priuilegium eſſet incluſum * in corpore r
iuris communis, non diceretur propriè priuilegium, neque compræhenderetur in generali reuocatione priuilegiorũ, *iuxta gloſſam in l. heres abſens, in principio, ff. de iudicijs, & in Authentica, ſi qua in prouincia, C. vbi de criminibus agi oportet*, & quæ notat Felinus *in c. 1. de reſcriptis, colum. 10. & 11.*

r ✠. *Incluſum in corpore iuris, &c.*) Priuilegium in corpore iuris clauſum nomen illud priuilegij exuere, & legis nomine venire, refert Bald. *d. conſ. 355. in med. ex l. non ſolum, D. de in integr. reſt. cum ſimil.* eamque ſententiam tenent cõmuniter DD. *in c. 1. de reſcript.* Sall. *de lib. diſput. 17. ſect. 14.* de cuius quidem opinionis veritate, videque eleganter Mancin. in ſuis Genial. *cent. 3. c. 260.* Vid. nuperrimè Acoſt. *de priuil. cred. prin. 1. a n. 15.* vbi ex ea ratione comprobare intendit extenſionem hypothecæ, aut priuilegij prælationis de caſu ad caſum ex identitate rationis, cum id ſit conceſſum *in l. non poſſunt cum ſimilibus, D. de legibus*, cuius vim

iam

Digitized by Google

iam ſubijt tale priuilegium in corpore iuris exiſtens, apud
eum fusè, *loc.cit.*

A. M. Bertoli, I.V.D.

Præterea, rebus conceditur priuilegium; ob quod reale
priuilegium eſſe dicitur, vt notat Dinus *in d. regula priuile-
gium, n.6.* Ripa *in d.l. priuilegia, n.2.* Felicianus *in d.c.5. nu.3.
per text. in l. ætatem, §. rebus, & l. forma, §. quamquam, ff. de cē-
ſibus, l.1. §. permittitur,* ibi *Idque à Principe cōceditur: alij nul-
li competit ius aquæ dandæ, & datur, interdum prædijs, interdū
perſonis, ff. de aqua quotidiana, & æſtiua.* Et realia, etiam, &
ſ perpetua priuilegia * intelliguntur eſſe, quæ generaliter
loco, aut habitatoribus conceduntur, vt clarè colligitur, *ex
d.l. forma. §. quamquam,* traditque Philippus Decius *in d. l.
in omnibus cauſis* 50. *ff. de reg. iuris, n.15.* & elegantiſſimè do-
cet Greg. Lopez *in l. 29. tit.7. p.5.* in gloſ. verb. *algun lugar, ex
d. §. quamquam,* & ex text. *in l. vectigal,* vbi notat Bald. *C. de
e vectigalibus.* Vtrum autem priuilegium ciuitati * conceſ-
ſum etiam ciuibus inductū intelligatur, optimè idem Greg.
Lopez tractauit *in d.l.29.* in gloſ. verb. *algun lugar.*

75 ſ ✠ *Et perpetua, &c.)* An & quæ priuilegia perpetua
ſint, & ad hæredes tranſeant, latè D D. communiter ad *ſup.
cit. l. beneficiū, ſi. D. de cōſt. prin.* Bald. *d. cōſ.* 355. plenisſ. cit. Nic.
Noal. in *ſuo laudat. tract. de tranſmiſſ. caſ. 22. per tot.* vbi cō-
cludit, realia priuilegia eſſe quidem tranſmiſſibilia, at non
perſonalia, etſi ex parte ſolum concedentis eſſent talia, vt in
caſu *c. ſi gratiosè de reſcript. in 6.* Quod tamen limitat ſi in ea
conceſſione nomen hęredis expreſſum ſit, *ex l. ſi quis alicui,
D. de leg. 1. l. non ſolum, l. a 2. §. ſale legatum, D. de liberat. leg. cū
76 ſimil.* † Ad diſtinguendū porrò reale à perſonali attenden-
dum eſſe docet, An perſona; cauſa proxima priuilegij, nec
nè, de quo eumdem vide *loc. cit. à n.9. & deinceps.*

77 t ✠ *Ciuitati, &c.)* Priuilegium Ciuitati datum compete-
re Ciuibus, communiter opinantur DD. quando in dubio,
conceſſum perſonis creditur, poſſeſſor locum; & ſic reale
præſumitur atque ita extendendum ad relata, per Bald. *in l.
ſi. in 1. ſect. D. de Conſt. Princ. n.8.* Sait. *conſ. 84. n.5. vol.3.* quæ
ſententia innititur reſponſo vid. in legato eiſdem ciuibus
facto, vt *in leg. ciuibus. 2. D. de rebus dubijs, & leg. annua,
§. Attia, D. de ann. leg.* adducunt Doctores *ex leg. quia tale, D.
78 ſol. mat.* † Tu recurre ad eam inſpectionem an fauor exube-
ret, nec nè. Vid. Mancin. *in Genialib. cent. 1. cap. 52.* de exten-
ſione porro vberrimè, & eleganter Acoſta *de priu. cred. cit.
prælud. 1. à n.6. & n.13. & paſſ.*

A. M. Bertoli, I.V.D.

78 Cùm autem cauſæ priuilegium datur, vt in cauſa depoſi-
ti, & mutui ad ædificationem, vel reparationem domus, vel
ædificij, '& ad conſeruationem rei, & ſimilium, reale priui-
legium eſſe reputatur, *ex d.l. in omnibus cauſis,* & ibi gloſſ. &
Philippus Decius *n.14. & 15.* Dinus *in d. reg. priuilegium. n.7.
in fine,* & clarè colligitur *ex d.l. priuilegia, 155. ff. de reg. iur.* ibi:
Priuilegia quædam cauſæ ſunt, quædam perſonæ, &c. quod be-
nè notauit Meyrer *vbi ſup. d. lib.2. de priu. cred. tit.1. num.17.*

u ✠ *Final.)* Sic ergo Priuilegium loco, & cauſæ datum,
reale cenſetur vt ex DD. adductis per Auctorib. quis adda-
tur eā rationem; Quoniam dum cauſam, † & locum ſequi- 80
tur, & cum ipſis ſemper moratur, eiſque inheret, merito
realis nomen nanciſci debet, & aſſumere; *ad dict. leg. forma
cenſuali, §. quamquam, D. de cenſibus, & l. proponebatur, D. de
Iudic.* Vt ex diuerſo perſonale diceremus, quod perſonam
reſpicit, & inſequitur. Vid. *quæ ſup.* & DD. *ibid.* allegati.

Idem autem reale dicimus ſi dignitati datum ſit, *ex d. leg.
mulleres, C. de dignitat. lib.12. cum ſimil.* 81

Cæterum tertiæ ſpeciei Priuilegij, videlicet mixti, per
Acurſ. hic admiſſi, reſiſtit omnino ex Suarez, & Cald. Acoſt. 82
ea duo membra dumtaxat firmans, realis, ſcilicet, & perſo-
nalis. *cit. prælud. 1. n.4.* iuxta *l. priuilegia, D. de reg. iur.*

A. M. Bertoli, I.V.D.

Quædam autem priuilegia conceduntur iuribus, & actio-
nibus, quæ reſultant ex contractu, ſeu obligatione propter 83
quas dantur: nam ſi obligatio perſonalis eſt, & ei priuilegiū
tribuatur, perſonale priuilegium erit: ſi autē realis ſit, quia
in ſe habeat tacitas, ſeu expreſſas hypothecas generales, aut
ſpeciales, aut vtraſque contineat, priuilegium reale iudica-
bitur: ſi verò obligatio perſonalis, & realis ſit; mixtum pri-
uilegium erit; hoc igitur, licet nō tam clarè, ſenſit Ripa, *in d.
l. priuilegia in principio, n.2. cum ſeqq.* quem ſequitur Felicia-
nus *in d.c.5. n.3.* Meyrer vbi ſup. *d. tit.1. n.1. cum alijs eiuſdem
tit.* Florez de Mena *d. lib.1. variar. quæſtionum, q.6. n.2.* de his
autem priuilegiorum generibus, quæ quandam prærogati-
uam, & prælationem ſignificant, vt creditor, quandoque,
propter tale priuilegium, alijs etiam in tempore prioribus,
aut potiora iura habentibus, in debiti exactione, & ſolutio-
ne præferatur, de quibus agitur *in d.l. priuilegia cum ſimilib.
de priuilegijs creditorum, & in l. aſſiduis, & in toto tit. ff. & C.
qui potiores in pignore habeantur* futura eſt noſtra explicatio,
& Deo duce, circa ea verſabitur tractatus, vt latius patebit
in eius ſecunda parte, &c.

x ✠ *Final.)* De Priuilegijs creditorum, ac hypothecis, vid.
quæ notāt DD. communiter *ad tit. D. & C. qui potiores in pi-
gnore habeantur.* vbi VVeſſembecc. & tamen Abb. Dec. Fe-
lin. & ceteri Canoniſtæ *in Rubr. de reſcriptis.* † Dyn. *in c. qui
prior eſt tēpore, de R.I. in 6. n.8. & ſeq.* Beuſt. *ad l. admonend. 31.
D. de iureiur. n.968. poſt princ. & n. ſeq.* Hartman Piſtor *p.3. q.
12. 13. 14. 15. 16. 7. & 20.* Gail. *lib.2. obſeru. 15.* Neig. *p.2. q.6.
per tot.* Donell. *lib.23. comment. c.15.* Vincent. Carocc. *tract.
de excuſſ. bon. p.2. q.65.* Petr. Nicol. Mozz. *tractat. de contract.
tit. de pignorib. col. de naturalibus,* Neguzant. *tract. de pignor.
p.5. memb.2. per tot.* Petr. Vanderan. *de priu. cred. per tot.* Mer-
lin. *de pigner. li.3. per tot.* Pract. Pap. *in forma libelli in act. hy-
pothecaria, n.9. & ſeqq.* plura etſi diſperim, Salgado *Laby-
rinth. credit. per tot.* Nonius Acoſta *in ſpeciali tract. de priu.
credit.* apud quem vberrimè.

Antonius Maria Bertoli, I.V.D.

ARTICVLVS PRIMVS.

De Priuilegio Dotis, Mulieri competenti, ad eam repetendam.

SVMMARIVM.

Dotis cauſa in iure, ſemper & vbique præcipua eſt, num. 1.

Verè realia priuilegia dici poſſunt, quæ originē ex conuentione, & prouiſione hominis habēt, in ſe continentia expreſſas hypothecas, in quibus priuilegijs debitor in detrimentum creditoris nil mutare poteſt, n.2.

Licet priuilegia Mulieri, Fiſco, Pupillo, Militi, & ſimilibus conceſſa, priuilegia perſonalia eſſe cenſeantur, nihilominus ex legis poteſtate, vim realium habere videntur, num. 3.

Et multum hoc notandum, ibid.

Ex legis miniſterio mariti bona obligata ſunt pro dotis ſecuritate, & eius reſtitutione, licet hoc inter partes actum non fuerit, num. 4.

Dotis reſtitutio quando facienda, n.5.

An Maritus ſit dominus Dotis, & reſoluitur Affirmatiuè, ſed remiſſiuè, n.6.

An bona Patris Mariti ſint tacitè pro Dote hypothecata, n.7.

Rodriq. de Concurſu Credit.

Diſtinguuntur quatuor caſus; Primus ſi iuſſus patris in genere inſar ueniat, & affirmatiuè reſoluitur, numer. 8.

Secundus, ſi ſolus conſenſus, num 9.

Et dubitatur, ac reſoluitur affirmatiuè, num. 10.

Non tamen ſi filius ſit præſens in receptione dotis per patrem, numer. 11.

Tertius caſus, ſi egit pater recipiens, vt non teneatur, & non tenetur, num. 12.

Quartus, ſi pater, & filius ſimul dotem recipiunt, & ſunt duo rei debendi, num. 13.

Aliqui tamen faciunt eos debitores pro dimidio, num. 14.

Cui Dos ſit ſoluenda in concurſu Patris, & filij, n.15.

In feudis Mariti non habet locum hypotheca, & prælatio Mulieris pro dote, num. 16.

** Si mulier agit pro dote ob inopiam Viri, retinet eius bona pro iuſto pretio, non tamen præfertur creditoribus ſocietatis, niſi in eo, quod ſupereſt, num. 17.*

Quia mulieribus nō erat plenè antiquitus plenè ſuccurſum per

Digitized by Google

actionem perſonalem in bonis Mariti; conceſſum fuit priuilegium tacitæ hypothecæ, per quod Mariti creditoribus habentibus eaſdem hypothecas anteriores præferuntur, n.18.

An mulier ex tacita hypotheca præferēda ſit in ſuæ dotis repetitione omnibus mariti creditoribus ante contractam dotem, in mariti bonis expreſſam hypothecam anteriorem habentibus, num.19.

Doctores negatiuam laudantes, vt receptiorem, n.20.

Et in Camera Imperiali, num.21.

Et in ea Lipſenſium, num. 22.

Et in Foro Saxoniæ, num. 23.

Referuntur rationes, n.24.25.26.& 27.

Vera ſententi adducitur in ſuperiori quæſtione, num.28.

Et comprobatur, num.29.30.31.32.33.34.35.& 36.

Interpratatio §. his conſequens, Authent. de æqualit. dot. per Auth. adducta non poteſt ſuſtineri, num.32.

Reſpondetur ad fundamenta adducta pro contraria parte prioris opinionis, n.37.38.& 39.

Sententia prædicta ampliatur in concurſu bonorum fideicommiſſariorum, n.40.

In augmento dotis, ſed remiſſiuè, num.41.

In legitima liberorum, num.42.

Procedit etiam viuente viro, num.43.

Etiam domino feudi præfertur, num.44.

Etſi dos in Mariti rem verſa non ſit, num.45.

Fallit autem concurrentibus liberis primi matrimonij pro dote ſuæ matris, num.46.

Specifica tamen in dote ſolum, num.47.

Item ſi mulier bona ſua adminiſtrauit, num.48.

Si communem negociationem inijt cum Viro, num.49.

Si mulieris culpa intercedat, num.50.

Si ſciens, tali oberato nubit, num.51.

Si concurrat cum emptore militiæ, num.52.

Si tamen expreſſè pecunia ad id data, non alias, num.53.

Et dos ſit poſterior, num.54.

Si verſetur negligentia vxoris in repetione dotis, num.55.

Si concurrat depoſitarius, pro ſua ſpecie, num.56.

Aut ſocius, num.57.

Si bona habeant obligationem dotandi vt, num.58.

Si repetat ſumptus nuptiales, num.59.

Appellatione dotis non veniunt expenſæ pro matrimonio factæ, num.60.

Mulierē per expreſſam hypothecam multò magis præferri priuato habenti expreſſam anteriorē, aliqui tenuerunt, num.61.

Lex facilius denegat ſuum auxilium, quam, quæſitum à parte ex proprio contractu, quod firmius eſt, tollat, num.62.

Alia limitatio ad Regulam paritatis taciti, & expreſſi, numer.63.& 64.

Praxi receptum eſſe ex vera aliquorum Doctorum ſententia oſtenditur, mulierem per expreſſam poſteriorem non præferri creditoribus expreſſas anteriores hypothecas habentibus, num.65.

Comprobatur hæc opinio, num.66.& 67.

An priuilegium Mulieris tacitæ hypothecæ, & prælationis à iure conceſſum, ſoli dumtaxat mulieri datum ſit, ita vt non poſſit alteri cedi, nec ad heredes tranſmitti, dubitatur, num. 68.69.& 79.

Vide rationes remiſſiuè, & Doctores, num.80.

Reſoluitur negatiuè, num.70.

Adducuntur fundamenta, num.71.72.& 73.

Refelluntur oppoſita, remiſſiuè, num.74.

Ampliatur tamen, vt, num.75.

De virtute deciſionis taxatiuè ſolius, num.76.

Strictè accipienda, num.77.

Negulanti us ſibi contrarys, num.78.

Reſoluuntur obiecta aduerſæ ſententiæ, num.81.

Hypotheca tacita poteſt per mulierem in quemuis transferri, & cur, num.82.& 83.

Quid dicendum de filijs mulieris, n.84.

Quid de collateralibus heredibus mulieris? reſoluitur negatiuè, num.85.

Vt nec in filios alterius matrimonij, & cur? num.86.

Communis opinio, num.87.

Secus de priuilegio agendi pro dotis tuitione, & ſecuritate, numer.88.

In qua mulier non ſit Domina rerum, num.89.

Priuilegium prælationis non obtinet in præiudicium alterius mulieris dotem ſuam repetentis, num.90.

Et cur? num.91.

Quid ſi hæc prima mulier ſit ſterilis, an habeat locum priuilegium? num.92.

Aliqui negant, num.93.94.& 95.

Alij affirmant, num.96.& 97.

Reſoluitur, num.98.

Infertur, non ſolum mulierem, ſed etiam eius liberos virtute ſuæ hypothecæ, & priuilegij, poſſe bonis mariti incumbere, & iure retentionis vti, donec dos ſoluatur, 99.

Adducuntur Doctores, pro hac Doctrina, num.100.

Ampliatur ſententia, vt, etſi ex ſuaſionibus inde diſceſſerit, detur actio ſpolij, num.101.

Debet tamen ea poſſidere iure retentionis, num.102.

Alias vtitur remedio actionis de dote, num.103.

Ius retentionis competit etiam pro donatione propter nuptias, num.104.

Eo vtitur etiam contra Virū vergentem ad inopiam, num.105.

Eo vtitur etiam filia in bonis, ex quibus dotanda eſt, nu.106.

Non competit illud ius ſi per virum ſit ei cautum, nu. 107.

Si creditum ſit illiquidum, num. 108.

Affertur ratio, num.109.

In rebus alienis, & non mariti, num.110.

In rebus ab alio poſſeſſis, num.111.

Nec in omnibus bonis mariti, ſed in melioribus, & potioribus ſolum, num.112.

Alias tenetur ad rationem reddendam, num.113.

Alios caſus vid. remiſſiuè, num.114.

Alimenta tunc temporis rectè petit, num.115.

Et cur? num.116.

Limitatur concluſio in damno emergenti, num. 117.

In lucro ceſſante, num.118.

Rot. Rom. Stylus quo ad intereſſe ſoluen. num.119.& 120.

An hoc ius tranſeat in ſucceſſorem ſingularem, num.121.

Reſoluitur affirmatiuè, num.122.

Diluuntur appoſita, num.123.

Siue ſint liberi, ſiue conſanguinei, ſiue extranei, num.124.

Item cedi in quemuis quod probatur, num.125.& 126.

Doctores agentes de hoc iure retentionis, num.127.

Ad reſtitutionem rerum, marito in dotem datarum maritus tenetur, ſiue in dotem datæ ſint æſtimatæ, ſiue ineſtimatæ, mobiles, ſiue immobiles, num.128.

Ratio cur rei æſtimatæ periculum cedat marito, non item ineſtimatæ, num.129.

Æſtimatio ſubit vicem venditionis, & emptionis, num. 130.

Quæ dicantur æſtimata, vel ineſtimata, num.131.

An veſtes miſſæ propter nuptias ſponte cadant dominio Viri, an Vxoris, num 132.

Diſtinguitur inter veſtes pretioſas, & quotidianas, n.133.& 134.

Veſtes, & ornamenta facta a Patre pro filio ducente Vxorem, ſunt conferenda, num.135.

Quæ ſint feſtiuæ veſtes nec ne, arbitratur Iudex, num.136.

Quid de iocalibus datis ſponſæ à conſanguineis viri, num.137.

Quid de annulis, num.138.139.& 14[0].

Quanam æſtimatio faciat emptionem, num.141.142.& 143.

Si mulier habet hypothecam ſpecialem, & generalem cogitur a ſpeciali incipere, num. 144.

An hypotheca, & Priuilegium, quod mulieri competit pro dotis reſtitutione in bonis mariti, ad alia vxoris bona paraphernalia, vel ad arrhas, aut donationes propter nuptias extendatur, num.145.

Reſoluitur Affirmatiuè, ſi maritus habeat adminiſtrationem, num.146.

Paraphernalia bona, quæ dicantur, num.147.

Quæ requirantur, num.148.

In bonis tamen prædictis non habet ius prælationis, num.149.

Et cenſetur, quo ad ea, creditor hypothecarius, num.150.

An bona mulieris, quæ nubit abſq; deſignatione dotis, cenſeantur paraphernalia, num.151.

Adducitur opinio affirmatiua, num.152.

Et laudatur vt communior, ſed cum limitationibus, de quibus remiſſiuè, num.153.

An ius hypothecæ, & prælationis habeant locum in donatione propter nuptias, num.154.

Reſoluitur negatiuè, ſed limitatur, num.155.

Cum prælatio mulieri non datur, reponitur inter creditores hypothecarios, num.156.

Praxi

Praxis in Regno; pro arrhis, bona mariti eſſe tacite obligata, non tamen mulierem habere ius prælationis, n.157. & 158.

Pro arrhis promiſſis in augmentum dotis, datur prælatio, numer.159.

Augmentum dotis regulatur ſecundum naturam eiuſdemmet dotis, num.160.

Competit prælatio à tempore augmenti ſolummodo, num.161.

Inſertur quod pro medietate lucrorum vxori obuenientium, iuxta l. Tauri, bona mariti ſint obligata, ſi forte maritus eam alienauit, non tamen mulier ius prælationis habebit, numer.162.

In dubium opinio reuocatur, & modificatur, num.163. & 164.

Pro alimentis vxori præſtandis, datur hypotheca, & non prælatio, num.165.

Hæc an, & quando Vxori præſtanda per hæredes viri, nu.166. 167. & 168.

Quid ſi vxori, per virum eſſent relicta? num.169.

Quid ſi pregnans? num.170.

An petens alimenta debeat cum Viri hæredibus cohabitare, num.171.

Cum alimentis etiam Veſtes lugubres ſunt per hæredes Viri præſtanda, num.172.

Tenentur dicti hæredes ad Veſtes, etſi mulier dotem non ſoluerit Viro, num.173.

Competit hypotheca pro alimentis debitis, tam conſtante, quam & ſoluto matrimonio, num.174.

Non obſtante contraria ſententia, num.175.

Cuius rationes diluuntur, num.176.

An priuilegium hoc tacita hypotheca, competat à tempore traditionis dotis, vel à tempore dotis promiſſæ, & contracti matrimonij, num.177.

Referuntur diuerſæ ſententiæ, num.178.

Opinio, quod competat à tempore traditionis, & datæ dotis, eſt Gloſſ. laudata à Doctoribus, & notata, vt ſingularis, numer.179.

Referuntur fundamenta dictæ opinionis, numer.180. 181. 182. & 183.

Opinio, quod competat à tempore promiſſionis, & contracti matrimonij adducitur, num.184.

Et probatur, num.193.

Vniter, & coniunctim debent ſumi verba, dotis promiſſæ, & contracti matrimonij, num.185.

Opinio quod tempus promiſſionis diſiunctim attendatur, numer.186.

Eius ſententiæ Doctores recenſentur, num.187.

Et fundamenta, num.188. 189. & 190.

Ab ea receditur, num.191.

Et cur? num.192.

Solidata ſententia quod attendatur tempus contracti matrimonij, num.194.

Et ampliatur, num.195.

In hypotheca expreſſa ſi ſit dos ſoluta tempore ſponſaliorum, num.196.

Et in dote promiſſa ante matrimonium, & ſocer ſit oberatus, num.197.

Quid ſi dos poſt matrimonium eſt conſtituta? Attendi tempus dotis ſentit Bart. ſed inſpici tempus matrimonij; concluditur, num.198.

Prælatio competit à die Inſtrumenti dotalis poſterioris, non ſcripturæ priuatæ anterioris, etſi ſit ea inſerta in Inſtrumento. Non tamen ſi habeat ſolemnitates, ſcilicet l. ſcripturæ, C. qui pot. ibid. n.198.

Leg. Regia attenditur tempus ſolutionis, ſed vix in iure poteſt defendi, num.199.

Euelluntur dictæ ſententiæ fundamenta, num.200. 201. 202.

Priuilegium hoc habet locum in dotibus, de quarum vera numeratione, & traditione apparet, num.203.

Confirmatur per Doctores, num.204.

Ampliatur ſententia; hoc ius non competere in dote non numerata; etſi Maritus renunciauit tali exceptioni, num.205.

Talis tamen renunciatio nocet marito, & hæredibus, nu.206.

Infert autem creditoribus extraneis præiudicium, ſi renunciatio ſit facta ante contractum matrimonium, num.207.

Ampliatur etſi ſit facta confeſſio in Inſtrumento publico, & Guarentigiato, num.208.

Ampliatur etiam in confeſſione iurata, num.209.

Datur ratio remiſſiuè, num.210.

Ampliatur etiam in confeſſione receptionis dotis ab extraneo, num.211.

In hac non præfertur mulieri, nec Chirographarijs creditoribus, num.212.

Nec ſi eam quantitate confeſſatam Vxori leget, num.213.

Non denegatur prælatio, & hypotheca, ſi creditores eam confeſſionem approbant, num.214.

Si tempus opponendi eam exceptionem ſit lapſum, num.215.

Non tamen labitur creditoribus extraneis, num.216.

Aſſignatur ratio diſparitatis, num.217.

Et alia remiſſiuè apud Doctores citatos, num.218.

Etſi plures Doctores reſiſtant, num.219.

Tempus opponendi dictam exceptionem quale ſit, num.220.

Non denegatur ſi alij creditores ſimiliter non probant numerationem proprij crediti, num.221.

Item ſi vice numerationis in dote concurrant aliqua coniecturæ, num.222.

Item ſi faſſus ſit dotem recepiſſe in immobilibus, num.223.

Itidem ſi promiſſio, & confeſſio receptionis apparet diuerſis, & diſtinctis temporibus, num.224.

Dummodo non appareat æs alienu tempore confeſſionis, n.225.

Adhuc competit cum creditores contrahunt cum marito poſt factam confeſſionem, num.226.

An in feudo competat mulieri hypotheca, num.227.

Diſcutitur generalis Qu. an hypotheca habeat locum in feudalibus bonis, n.228.

Proponitur affirmatiua, & comprobatur, num.229. 230. 231.

Verior eſt Negatiua, & confirmatur, nu.232. 233. 234. & 235.

Reſoluuntur obiecta, num.236.

In feudis non habet hypothecam, num.237.

Niſi ſit onus inſitum ipſis feudis, num.238.

Limitatur concluſio in fructibus feudi, & ad vitam Vaſalli, num.239.

Quo iuris remedio mulieri ſuccurrendum, ſit caſu quo maritus tradat creditoribus ſuis res, in quibus vxor habeat ius prælationis, & hypothecæ, num.240.

Diſtinguuntur aliqui caſus.

Enodatur cõtrouerſia in caſu, cũ creditor conuenitur pro re dotali iam conſumpta; an ſcilicet pro toto pretio accepto, an verò pro parte remanſa vltra creditum ſit conueniendus, numer.241. & 242.

Vbi refertur opinio Petri Barboſæ, quæ & retinetur per Auct. num.243.

At parum tuta videtur dum in vniuerſalibus, qualis eſt dos, pecunia ſuccedit loco rei, num.244.

Quid ſi ex pecunia dotali res ſunt emptæ? diſtinguitur an ex ſcientia vxoris, nec ne, &c. num.245.

An mulier hoc priuilegium, & hypothecam, poſſit remittere, & renunciare marito, num.246.

Diſputatur affirmatiua, num.247.

Altius diſputatur quæſtio, num.248.

An mulier pro viro ſe obligare poſſit, num.249.

Et reſoluitur negatiuè, niſi in aliquibus caſibus, num.250.

An patientia exhibita in alienatione per virum facta, ipſi obſit, num.251.

In alienatione bonorum vxoris nihil facit, & ipſi propter nuptias donatorum, num.252.

In bonis mariti ſecus, num.253.

Velleianum S.C. quid, num.354.

Limitatur efficacia d. S.C. num.255.

An renunciari eidem poſſit, num.256.

Affirmant perplures Doctores, num.257.

Verius negatur, num.258.

Comprobatur, num.259. 260. & 261.

Et ampliatur, num.262.

Limitatur, num.263. 264. & 265. remiſſiuè.

Modus quo Notarius tenere debet quo ad certiorationem in dicta renunciatione, num.266.

Et alia ad rem, num.267.

Certioratio aliquando non neceſſaria, num.268.

Remiſſio hypothecæ facta viro, non exigit geminationem, numer.269.

Ratio cur hæc remiſſio mulieris valet, laudatur, num.270.

Contraria ſententia fundamenta excutiuntur, num.271. 272. 273. 274. & 275.

Et reijcitur, etſi eam ſequatur Gutierez, cum aliquibus, numer.276.

Prior opinio ex l. iubemus, C. ad Velleian. limitatur ſecundum mentem Gameſij in hypotheca generali, num. 277.
Sed refellitur, num. 278.
Imò extenditur dicta renunciatio ad omnes perſonas, contractus, & res, num. 279.
Intellectus Auth. ſiue à me, C. ad Velleian. num. 280.
Comprobatur ſententia inde deducta, num. 281.
Quæ, & limitatur, num. 282. 283. 284. & 285.
Alia limitatio ad l. iubemus, vt ſcilicet non procedat, deficientibus alijs bonis, infra, num. 286. & 292.
Siue tempore renunciationis, ſiue etiam poſt, num. 287.
Aduerſa opinio affertur quòd ſufficiant bona tempore remiſſionis, num. 288.
Quid ſi correus interueniat? non datur hypothecaria, nu. 289.
Quid ſi ſtante renunciatione in aliquibus bonis, agat ad alia diuerſa poterit ne impediri quaſi renunciauerit. Negatur, num. 290.
Etſi ab aliquibus affirmetur, num. 291.
Adducitur ſententia deſtruens dictam ſecundam limitationem, num. 293.
Et probatur, num. 294. & 295.
Et moderatur, num. 296.
Reſtringitur opinio retenta, ſi interueniat iuramentum, numer. 297.
Modificatur tamen de iure Ciuili, num. 298.
Secus de iure Canonico, num. 299.
Quod probatur, num. 300.
Adhuc, & de iure Ciu. Doctores aliqui reſiſtunt, ſtante læſione, & metu reuerentiali, num. 301. 302. & 303.
An propria auctoritate poſſit mulier ſoluto matrimonio res dotales occupare citra pœnam, num. 304.
Reſoluitur negatiuè, num. 305.
Sed de pœna diſtinguitur, num. 306.
Quid in alio creditore ita occupante, remiſſiuè, num. 307.

1 CVm dotis cauſa ſemper, & vbique præcipua ſit, ſecundum Pomponij Iuriſconſulti reſponſum, *in l. 1. ff. ſoluto matrimonio*; ſic etiam in ordine tractandi de creditorum concurſu, & priuilegijs, præcipuam, & priorem eſſe ſemper iudicaui; ideò primum ab eius priuilegio noſter tractatus initium ſumit.

2 In quo illud prius præmittendum duxi, verè realia priuilegia dici poſſe, quæ originem ex conuentione, & prouiſione hominis, auctoritatem, & vires habent; in ſe continentia expreſſas hypothecas, in quibus poſtea debitor in detrimentum creditoris nihil mutare poteſt; vt probat text. *in l. eos*, & ibi gloſ. & Bart. *& l. ſi fundum, C. qui potiores in pignore habeantur, l. ſi pignus, l. qui balneum, ff. de pignor.*

3 Secundò præmittendum erit, quòd licet priuilegia mulieri, fiſco, pupillo, & ſimilibus perſonis conceſſa, perſonalia priuilegia eſſe cenſeãtur, eo quòd illa perſonis data ſint; nihilominus tamen ex legis poteſtate, & miniſterio, priuilegia iſta vim realium habere videntur, & prælationem habent, ſicut & cætera realia priuilegia, vt *ex leg. aſſiduis cum alijs iuribus*, rectè notauit Meyrer vbi ſup. *d. tit. 17. numer. 11. & 12.* *

* * ℣. *Finali.)* Hoc notabile, *ex d. l. aſſiduis*, atque *ex l. 1. & 2. C. In quib. cauſis, pign. vel hypoth. l. pro officio, C. de adminiſtr. tutor.* menti ſit altè repoſitum; ex eo enim aliud erigitur membrum, ſeu claſſis creditorum, qui ſcilicet priuilegiarij ſunt reales, ad differentiã aliorum qui perſonaliter dumtaxat priuilegia dici debent, de quibus in *l. 1. ac tot. tit. D. de priuil. credit.* in quo hæc priuilegia enucleãtur; ac nos latius ſuo loco.

A. M. B.

4 His ſic præmiſſis, illud colligitur, videlicet, ex eodem legis miniſterio, mariti bona, vxori obligata eſſe pro dotis ſe-
✠ curitate, & eius reſtitutione, * licet hoc inter partes actum
a non fuerit; indeque pro ipſius dotis * exactione indultum fuiſſe ius tacitæ hypothecæ, & priuilegium in bonis mariti,
b * per quod præfertur ſuis creditoribus priorem hypothecam habentibus, iuxta text. *in l. vnica, §. ſed vt plenius, C. de rei vxoriæ actione, & in §. fuerat, Inſtitut. de actionibus, & in l. in rebus, C. de iure dotium, & in c. ex litteris de pignoribus, & in l. 33. tit. 12. p. 5.*

✠ ℣. *Dotis reſtitutione.)* Circa hanc dotis reſtitutionem obiectu, Coſtante Matrimonio, Maritum Vxori dotem reſtituere prohiberi. † *l. vnic. C. ſi dos, conſt. matrim. ſolu. fuer.* nec 5
ex ea ſolutione virum liberari ab obligatione eam reſtituendi ſoluto matrimonio, niſi probauerit vir eam dotem fuiſſe in rem vxoris verſam. Surd. *de alimentis, tit. 8. priuil. 34. nit.* Cald. Peret. *quæſt. forenſ. lib. 1. q. 18. n. 51.*

Excipe niſi interueniat legitima cauſa. Eas adducit potiſſimas, Petr. Barboſ. primò ſi vrgeat neceſſitas, vt puta, ſoluendi debita Patris: Secundò, ſi vtilitas mulieris ſuadeat; Tertiò, ſi pietas interueniat, vt exempli cauſa, ad alendum filios primi matrimonij, vel virum è carceribus liberandum. Eum vide *in l. 2. p. 2. nit. D. ſolut. matr.*

a ℣. *Priuilegium in bonis Mariti, &c.)* Ex quo Mariti 6
bona pro dotis ſecuritate lex voluit obnoxia, vt hic dicit Auct. inferri videtur eumdem non dominum eſſe dotis, ſed adminiſtratorem dumtaxat; Quod ſuadere poſſent plures leges, & præcipuè *l. ſi coſtante, 24. §. ſi maritus, D. ſol. matr. & l. 4. D. de collation.* quibus in locis, dos dicitur eſſe in bonis Vxoris.

Attamen, & Virum eſſe Dotis dominum verius eſt affirmandum, iuribus, & rationibus, de quibus per DD. communiter, inter quos vid. Coraſ. *Miſcellan. Iuris, lib. 5. cap. 4.* Franc. Conan. *Comment. iur. lib. 8. c. 9. nu. 4.* Donell. *Com. Iur. Ciu. lib. 12. c. 29.* Cuiac. *in expoſit. Nouell. 61. Vt immobilia ante nupt. &c. poſt init. &c.* Duaren. *de dotib. c. 2. ad fi.* Ant. Faber *de error. pragm. decad. 10. error. 2.* Balduin. *in tit. Inſtit. Qui bon. alien. lic. &c.* Nouiſſimè, & quidem eleganter Marc. Aurel. Galuan. *in ſuis diſſertationib. de Vſufr. cap. 22. à numer. 7. & deinceps per tot.*

Sed quid? bona patris mariti ſunt ne tacitè pro dote hy- 7
pothecata; Breuis reſolutio ſit, diſtinctis quatuor caſibus.

1 Aut. n. Pater iuſſit filium accipere vxorem, & dotem, vel ipſi in hoc conſenrit, & hoc caſu bona propria obligata, & hypothecata exiſtunt Bart. & cæteri DD. communiter *in l. ſi cum dotẽ. §. trãſgrediamur D. ſol. mat. arg. l. fi. D. quod iuſſu*, & ita ſentiunt Bald. Nou. *de dote, p. 7.* Corn. *conſ. 303. nu. 5. & 6. vol. 4.* Barb. *in d. §. trãſgrediamur, n. 34. & 35.* & alij apud Pacific. *de Salu. interd. inſpect. 3. c. 4. n. 105.* Nouiſſimè Non. Acoſt. *de priu. cred. reg. 3. ampl. 15. n. 50.* Idem etiam eſt ſi fi- 8
lius abſq; iuſſu, † & conſenſu patris dotem recepit, ſed tamen eam in rem patris vertit, *d. §. tranſgrediamur*, Practic. papien. *in forma libel. quo vxor. agit, & c. gloſ. vxor quondam, num. 18.*

2 Aut pater conſentit ſimpliciter matrimonio per filium 9
contracto, vel contrahendo, & tunc aliqui DD. negant obligationem patris pro dicta reſtitutione: pater enim poterat dicere vt ſibi, & non filio dos ſolueretur, vt eſſet citra periculũ diſſipandi ita Cancer. *Var. p. 1. c. 9. n. 217.* Curt. Iun. *conſ. 133. n. 5.* Corn. *conſ. 256. n. 6. & 7. vol. 1.* Neguſ. *de pignor. 4. mẽb. 2. p. n. 36.* Vnde patrem in tali caſu non teneri aiunt, niſi de peculio filij, *ad d. § tranſgrediamur, l. ſi ob dotem ſupr. alleg.*

Ex aduerſo tamen tenent alij patrem, cõſentientem ſimpliciter matrimonio, cenſeri conſentire etiam receptioni,
& reſtitutioni dotis, ſine qua matrimoniũ † regulariter cõ- 10
trahi non ſolet; tum etiam quia cum pater teneatur bona ſua obligare pro dotis reſtitutione, iam ea habẽtur vt obligata. Campeg. *de Dot. art. fi. q. 57.* Surd. multos referens *deciſ. 62. nu. 13.* Cephal. *conſ. 671. n. 9.* Dec. *in Auth. Præterea, C. not. C. vnde vir, & vx.* Pacific. *de Salu. interd. inſpect. 3. c. 4. nu. 91.* & alij, quos refert, & ſequitur Antonell. *de temp. legal. d. c. 19. n. 65.* Quod præcipuè procedit, ſi pater præſens ſit, vt per Pract. Papien. *loc. adduct. n. 19.*

Hæc tamen preſentia non producit eumdem effectum in caſu contrario, cum ſcilicet præſente filio, dos ſocero, ſeu patri reſpectiuè ſoluitur; bona namque filij non exiſtunt
hypothecata; † eius enim præſentia nõ inducit conſenſum 11
in præiudicialibus, dum ad patrem, & non ad filium ſpectat dotem recipere, & pro ea ſe obligare. latè, & ad rem, Surd. *dec. 47.* Cacheran. *dec. 44. n. 6.*

3 Aut pater dotem recepit nomine filij tantum, hoc acto,
vt ipſe non teneatur; & tunc ſolus filius tenetur, † ſi talem 12
receptionem per Patrem factam ratam habuit. Bart. *in d. §. tranſgrediamur.* Papien. *loc. cit. n. 17.*

4 Aut pater, & filius ſimul recipiunt dotem, & tunc ambo 13
in ſolidum tenentur, quod ſpeciale eſt in dote, vt pater, & filius recipientes dotem fiant duo rei debendi. Vid. Specul.
de dot. poſt diuort. reſtit. §. 12. verſ. illud, Cacheran. *loc. cit. n. 11.* 14
Acoſt. *vbi ſupra cum allegatis.* † Etſi non deſint ſuſtinentes ſi ſingu-

ſingulos non in ſolidum, ſed pro dimidia portione teneri, inter quos Alex. conſ. 38. n. 2. Ruin. conſ. 303. vol. 4. Campeg. de dot. p. 7. q. 38. Bald. Nou. d. tract. p. 2. q. 169. Surd. dec. 47.

15 Cui vero dos ſoluenda ſit, ſi tam filius, quam pater vult eam recipere; dicendum eſt, ſi pater, & filius ſimul habitant, Patri eſſe ſoluendam, qui onera filij, & vxoris ſuſtinere debet. Sin autem habitat ſeparatim à filio, & tunc filio ſoluendam eſſe, ad quem talia onera ſpectat ſuſtinere. Pract. Papien. d. form. libell. quo vx. agit gloſſ. vxor quondam, n. 21.

Nec diſtinguendum eſſe an in propria poteſtate ſit filius nec ne, ad effectum prædictæ obligationis, cenſet Fontanell. de pact. nuptial. clauſ. 7. gloſ. 2. p. 2. n. 1. Maſtrill. dec. 45. & ex alijs per eum adduct. nouiſſimè Acoſt. de priu. cred. reg. 3. ampl. 15. n. 51.

A. M. Bertoli I. V. D.

b ✠. In bonis mariti.) Etſi mulier in bonis mariti tacitam habeat hypothecam, & ius prælationis, vt ſupra dictum, &
16 latius infra apparebit; † tamen in feudis ſui mariti ratione dotis non habere talem hypothecam, & prælationem, tenet Iaſon. in l. fi. C. de iur. emphyteut. n. 84. Neguſ. de Pignor. par. 2. princ. membr. 2. nu. 43. poſt init. Myſing. cent. 6. obſeru. 45. incip. Noti. n. 3. & ſeqq. Nic. Mozz. de pign. tit. de reb. quæ pign. dar. poſt n. 24. & ſeq. Ludolph. Scharder. de feud. p. 8. c. 1. n. 24. Berlich. pract. concl. p. 2. concl. 31. n. 22. Etſi diſſentiat Bart. in l. ſi conſtante, D. ſolut. matr. n. 73.

A. M. B.

17 Si mulier agat ad bona viri pro dotis reſtitutione, ob inopiam viri, pro concurrenti quantitate dotis, & donationis propter nuptias, ad iuſtum prætium bona habebit, vel retinebit conuenta; Oſaſc. dec. 135. n. 10. Franch. dec. 54. Viu. dec. 413. Gabr. conſ. 147. lib. 1. Vxor tamen pro reſtitutione ſuæ dotis non præfertur creditoribus ſocietatis, excepta parte, quæ viri ſupererit creditoribus ſocietatis ſatisfactis, & pecunijs datis ſocijs in rem ſocietatis verſis, pro quibus concurret cum alijs creditoribus. Rota dec. 514. cor. Buratt. Balthaſ. Tomas. in ſuis tractat. de concurſu credit. tract. 4. deciſ. 4. num. 577. N. G.

18 Sed cum adhuc muliebri ſexui non eſſet plene ſuccurſum, cum antiquitus vxores tantum præferrentur mariti creditoribus habentibus perſonalem actionem, ex text. in l. 2. §. ſi ſponſa, cum duob. ſeqq. ff. de priu. credit. & poſtmodum priuilegium mulieris tacitæ hypothecæ extenderetur ad poſteriores expreſſam hypothecam habentes, ex d. leg. vnic. §. ſed vt plenius, & in d. l. in rebus, & l. vbi adhuc, C. de iure dotium, ab Imp. Iuſtin. priuilegium prædictis vxoribus conceſſum fuit in bonis mariti, vt per hypotheam tacitam legalem,
6 * omnibus mariti creditoribus etiam anterioribus tacitam hypothecã habentibus, præferrentur; vt in d. celebri lege aſſiduis, C. qui pot. in pign. quod doctè, & exactè notauit. P. Ludou. Mol. Societatis Ieſu tract. 2. de iuſtit. & iure diſp. 438. in princ. doctiſsimè Petr. Barboſ. in l. 1. 6. p. in princ. ff. ſolut. matr.

A. M. Bertoli I. V. D.

c ✠. Omnibus mariti creditoribus, &c.) Omnibus mariti creditoribus mulierem pro ſua dote præferri ſiue priuilegiatij, aut chirographarij, ſiue, & hypothecarij taciti ſint, de iure communi ſancitum eſt. d. l. vnic. §. 1. & ſeqq. C. de rei vx. act. d. l. Aſſiduis, C. qui potio. Io: Michael Beuther. de iure prælat. p. 1. c. 35. & c. 75. init. Zobel. p. 2. differ. 49. n. 2. Practic. Papien. in form. libell. quo vxor agit ad dotem, & vſumfr. §. coram vobis, num. 149. Anton. Neguſant. de pignor. p. 2. membr. 24. & ſeq. n. 98. & p. 5. membr. 2. n. 23. verſ. ſeptimo fallit. Couarr. li. 1. var. reſol. c. 7. nu. 1. in med. verſ. ſecunda concluſio. & verſ. ſequ. Io: Koppē. dec. 28. n. 29. Petr. Nic. Mozz. d. tract. de pign. col. de naturalib. n. 44. & 59. Bart. in d. l. aſſiduis, n. 1. verſ. vt præponatur creditoribus, & in l. vnic. §. & vt plenius, n. 6. Bald. in dict. l. aſſiduis init. & n. 9. verſ. item præfertur, Cuiac. in expoſit. Nouell. 97. poſt init. verſ. mulier præfertur omnibus creditoribus, Myniing. cent. 4. obſer. 16. nu. 2. Alex. conſ. 88. n. 5. li. 7. Ioachim à Beuſt. in tractat. de dotibus p. 3. c. fin. poſt init. Donell: Comm. Iur. ciu. d. lib. 12. c. 29.

A. M. Bertoli I. V. D.

19 Verum tamẽ illa eſt tam inter iuris communis Gloſſatores, & DD. quàm inter noſtri Regij iuris Interpretes ingens contentio, & grauis controuerſia, an mulier virtute tacitæ hypothæcæ, præferri debeat in repetitione ſuę dotis, omnibus mariti creditoribus, ante contractam dotem in eiuſdem bonis, expreſſam, & anteriorem hypothecam habentibus; vt conſtat ex his, quæ latè tradunt, Vanderanus in tractat. de priuil. credit. c. 4. Couarr. lib. 1. var. c. 7. per tot. Ant. Gomeſius in l. 51. Tauri, ex n. 39. Matienzo in l. 7. tit. 16. libr. 5. nouæ recopilat. gloſ. 5. nu. 4. Io: Guttierez de iuramento confirmatorio, 1. p. c. 16. per tot. P. Ludou. Molina d. diſputat. 438. Anneus Robertus lib. 4. rerum iudicatarum, c. 19. Zauallos commun. contra communes, quæ. 374. latè, & eruditè Petr. Barboſa vbi ſuprà in d. l. 1. 6. p. n. 1. cum ſeqq. Villad. in ſua Politica in forma libellandi, n. 5. in verſ. de tertio oppoſitore, cũ alijs ab his citatis.

In qua tamen difficili, & quotidiana quæſtione diuerſæ fuerunt Doctorum ſentẽtię, ac opiniones; Et mulierem præferri ſolum ratione tacitæ, & legalis hypothecæ, creditorib. tacitas hypotheeas obtinentibus, non vero expreſſas anteriores habentibus, licet ipſa mulier expreſſam habeat hypothecam ex partium conuentione contractam, ſi tempore priorem eſſe nõ conſtiterit, docuit Gloſ. verb. priuilegium in d. l. 2. §. ſponſa, ff. de priuil. credit. & in l. de acceſſionibs, verb. debet, ff. de diuerſis, & temporalibus præſcriptionibus, & in §. fuerat, verſ. creditoribus, Inſtituta de actionibus, expreſſius in d. l. aſſiduis, verb. licet anteriores ſint; elegans gloſ. verb. fauor in c. ex litteris de pignoribus, quas poſt Azonem in ſumma n. 7. C. qui potiores in pignore, &c. ſequitur Bart. in d. l. aſſiduis, n. 6. dicens, ex communi conſuetudine approbari, & in iudicando ab ea nõ eſſe recedendum, Ripa in d. l. priuilegia ff. de priuileg. credit. n. 47. Bald. Nouellus, in tract. de dote, 4. p. memb. 2. n. 86. Iaſ. in d. §. fuerat, n. 72. Couarr. vbi ſup. d. c. 7. n. 1. & 2. Antonius Gomeſius in d. l. 51. Tauri, n. 39. optimè P. Ludou. Molin. d. diſput. 438. verſ. dubitant. Doctores, Matienzo d. leg. 7. tit. 16. gloſ. 5. n. & communem, & veriorem, * praxique obſeruatam d
eſſe teſtatur Paz in praxi 3. tom. c. 6. §. 12. n. 10. & indubitatam opinionem eſſe dicit, ibidem attenta diſpoſitione leg. 33. tit. 13. p. 5. & quæ ibi elegantiſſimè tradit Gregorius Lopez; id exornat rectè, & copioſè D. Ioannes del Caſtillo, tom. 3. controuerſarum quæſtionum, c. 4. quorumquidẽ præcipua fundamenta, quibus hæc communis opinio nititur, hec ſunt quæ ſequuntur.

d ✠. Veriorem, praxique obſeruatam, &c.) In praxi, & fo- 20
ro eſſe receptius, mulierem, virtute ſuæ tacitæ hypothecæ, & prælationis non præferri habẽtibus expreſſam anteriorem, teſtatur præter adductos, Donell. vbi ſupr. Bart. in l. idemq. 7. & l. aſſiduis, vbi de communi cõſuetudine, C. qui potior. Bald. ibid. & in Auth. ſed iam neceſſe, Cod. de donat. antenupt. ad fin. Pract. Papien. in forma libell. quo agitur ad dotem in med. Vldaric. Zaſ. ad §. fuerat Inſt. de act. vbi Iaſ. n. 72. Schneiden. n. 57. & ſeq. Mozza de pignorib. colum. de naturalib. n. 59. VVeſembecc. in comment. D. qui potior. n. 3. Io: Koppen. deciſ. 28. nu. 29. Gaill. teſtans de continua huius opinionis obſeruantia in Cam. Obſeru: lib. 2. obſ. 25. Mantic. de tacit. & ambig. lib. 11. tit. 26. n. 23. Barboſ. in d. l. 1. p. 6. n. 13. D. ſolut. matr. vbi innumeros penè Doctores congerit: Anton. Faber. in ſuo C. tit. Ne vxor pro maritis defin. vnic. nu. 3. & in tit. de iure dotium definit. 28.
Gair. de credit. c. 4. q. 11. à n. 1577. & ſeq. præcipuè 1624. † & 22
de obſeruatione Lipſenium vid. Coler. p. 1. dec. 57. & p. 2. dec. 279. & de proceſſ. executiu. p. 1. c. 2. n. 219. & p. 2. c. 3. n. 276. Nouiſſimè multis alijs relatis etſi non ſecutis in apicibus, ſeu puncto iuris, (vt aiunt,) Vide Matthiam Berlich in ſuis præ-
cticabilibus concluſionibus, p. 1. concl. 65. n. 10 † vbi eam adhuc 23
obſeruari in foro Saxonico aſſerit, ibid. nu. 4. ex Beuſt. & Coler. quos adducit, cum Moler, & alij, &c.

A. M. B.

Primò, quia mulier, & fiſcus æquiparantur, vt æquè eodẽ tacitæ hypothecæ iure, & priuilegio gaudeant, l. 2. C. de priuilegio fiſci, l. dotis tuæ, C. de iure dotium, d. l. 33. tit. 13. p. 5. ſed fiſcus habens in bonis ſui debitoris tacitam hypothecam, (iuxta legem ſecundam, C. in quib. cauſis pignus, vel hypotheca tacitè contrahatur,) nõ præfertur prioribus creditoribus habentibus expreſſam. l. ſi pignus, ff. qui potiores, l. ſi fundm, Cod. eodem tit. ergo neque vxor. 24

Secundò, quoniam qui prior eſt in iure reali, præfertur cæteris creditorib. niſi contrarium in lege ſit expreſſum, ſed nullibi expreſſum in iure reperitur, vt tacita hypotheca vxoris præferatur anteriori expreſsè, ergo illis non præfertur. 25

Tertiò, facit l. vbi adhuc de iure dotium, ibi. Sed ita eam poſſe eaſdem res vindicare, vel a creditoribus poſterioribus, vel ab alijs qui non potiora iura legibus habere noſcuntur, &c. 26

Quartò, quia lex numquam tollit ius parti quæſitum ex ſuo contractu, ex l. vlt. ff. de pactis, leg. ſi poſt mortem, §. fin. ff. de 27

bono-

bonorum poſſeſſione contra tabulas, ergo nec creditoribus ius per expreſſam hypothecam priori tempore quęſitum tolere voluit. Neque contrarium probat text. *in d.l.aſſiduis*, aduertunt enim Doctores ſupra allegati, eſſe intelligendum in habentibus tacitas hypothecas ex legis diſpoſitione, non expreſſas ex conuentione partium; idque colligunt ex illis verbis, *Priuilegio vallati*, quaſi deſignet Imperator his verbis, anteriores creditores, quibus ex priuilegio competit hypotheca, non ex propria conuentione.

28 Cæterum licet hæc Doctorum opinio in ſe cōtineat magnam æquitatem, ita vt iuſtè meruerit recipi apud omnia tribunalia, præcipuè attenta diſpoſitione *d.l. partita, 33. tit. 13. p. 5.* Contraria tamen ſententia, quæ Martino placuit *in d.leg.aſſiduis in gloſ.verſic.licet anterioris* relata ibi ab Accurſ. & ab eo, & ab antiquis Doctoribus Franciç approbata eſt, vt referunt Cinus, & Salicetus, *in d.l.aſſiduis*, & nouiſſimè ſcripſit Meyrer *in d.tract.de pignoribus, & hypothecis, lib.2.tit.5.n.6.* & validiſſimis nititur fundamentis, quæ latè, & eruditè refert, prædictam opinionem ſecutus, Petrus Barbo-
29 ſa, *in d.l.1.ff.ſolut.matr.6.p.n.5.* † Primum eſt quod colligitur *ex d.l.aſſiduis*, quam contrariæ opinionis auctores malè referunt ad ſolos creditores habentes tacitas hypothecas, decepti illis verbis, *Priuilegio vallati*, quæ re vera omnes anteriores creditores comprahendunt, ſi cum præcedentibus verbis hæc coniungas, & integrum periodum legas, qui talis eſt, *Licet anterioris tempore priuilegio ſint vallati*; itaque Iuſtinianus non ſe refert ad creditores vallatos legis priuilegio, ſed ad munitos priuilegio temporis anterioris, hoc eſt, vt ego interpretor, prærogatiua; atque ita priuilegium hypothecæ mulieribus conceſſum, eſt contra creditores, qui quoquo modo, tempore ſint anteriores.

30 His accedit, Nouella conſtitutio 109. *de priuilegiis dotis hæretica mulieri non præſtandis, & ex text. in Auth. de æqualitate dotis, §. aliud quoque collatione, 7.* ibi, *Contra antiquiores; hypothecas habeant honorabiliora iura.* Quæ ſanè verba cum generalia ſint, non debent reſtringi ad habētes tacitam hypothecam, contra *leg. de pretio, ff. de publiciana in rem actione* maximè cum aduerſantur, ibi: *Vtpote dum contrahentes cum viris eorum credant ſubſtantiis*, quibus verbis, apertè ſignificantur creditores, qui ex conuētione habent hypothecam.

31 Tertiò, pro eorum opinione facit text. *in §. his conſequens*
c eiuſdem Authenticæ, vbi mulier præfertur * creditoribus, qui mutuauerunt ad emendam, vel reficiendam nauem, vel domum, quos certum eſt præferri anterioribus expreſſas hypothecas habentibus, vt ibidem exprimitur: ergo, & mulier his præferri debet, ex regula, *l.15. de acceſſionib. verſ. nam qui me potior eſt, ff. de diuerſis, & temporalib. præſcript.* In qua quidem argumentatione illud notabis, quod ſi ad reficiendam domum, mutuum factum ſit ſine conuentione, ex legis diſpoſitione competit hypotheca cum priuilegio prælationis, ex text. *in l. interdum, ff. qui potiores*, & *legis, 1. ff. in quib. cauſis pignus, vel hypotheca tacitè contrahatur*, vt inferiùs *in 2. p.* latiùs agemus: ſi verò ad emendam rem; non alias competit, quam ſi expreſsè id actum ſit, vt hypothecæ ſubijciatur, ex *l. quamuis 17. C. de pignoribus, l. licet, C. qui potiores in pignore habeantur*; vndè quòd ait ille tex. de hypotheca mutuantis ad emptionem, quæ priuilegium habet, intelligi debet, cum conuentio præceſſit, vt alias adnotauit Couarr. *lib. 1. var. d. c. 7. n. 3. verſ. deinde*, ſecundum quam interpretationē expreſſius probat ille text. noſtram opinionem; loquitur .n. in his perſonis, quibus hypotheca non alias, quam ex conuentione expreſſa competebat, & nihilominus ait, mulierē his præferri.

c ✠. *præfertur, &c.)* Caueas ab hac interpretatione *§. his conſequens*: quādoquidem nō conuincitur hæc pręlatio dotis mutuāti ad emendum, vel reficiēdum, &c. ſed ſolum deciditur, has cauſas concurrere, vt *init. d. §.* de quo, & nos inf. *art. 7. ſub n. 78. §.* Vid. Gajt. *de credit. c. 4. q. 11. n. 120.* vbi & Pichardum arguit, qui ex oppoſito hunc creditorem doti anteponit per hunc *§.* vt & ex diuerſo Gaſpar Rodriq. ex hoc eod. text. probare nitentem, dictum mutuantem ad emendum habere hypothecam, & pręlationem in concurſu cum dote.

32 Poſſunt quidē pro ea ſententia, vt præferatur mulier pro dote, etiā creditorib. expreſsā habētib. alia adduci fundamēta à Matth. Berlich conſiderata in ſuis practicabilib. concluſionib. *p. 1. concl. 65. de prælat. dot. à n. 2.* Et primo conſiderat, *l. vbi adhuc. 29. poſt init. C. de iur. dot.* vbi mulier omnib. creditorib. pręfertur etiam anterioribus, niſi aliqui potiora iura legibus habere noſcuntur: Porro nullibi in iure apparet, creditores expreſſam anteriorem habentes præferri mulieri, ergo, &c.

Secundò, talis ſententia comprobatur *ex l. in rebus, 30. C. de iur. dot.* vbi nemo creditorum mariti, qui anteriores ſunt, poteſt mulieri præferri in rebus dotalibus; ſed mulier in his vendicandis, omnem prerogatiuam habet. At diſpoſitio vniuerſalis, & repetita nil excludit, *leg. ſeruitutes 23. D. de ſeruit. Vrb. præd.* ergo, &c. 33

Tertiò, quia ratio aſsignata in *d.l. in rebus*, ac in *d. leg. aſſiduis*, quod ſcilicet ob partus periculum, obſequia pręſtita, & liberorum procreatione, tale priuilegium detur mulieri, tam viget in expreſſa, quam in tacita hypothea anteriori; idem ius eſt ſtatuendum, &c. *ad l. illud, D. ad leg. Aquil. cum ſimil. ergo, &c.* 34

Vltimò, ſententiā concludit d. Berlich. ponderando textū à nullo antea, vt aſſerit, obſeruatum in *l. ſatis notū eſt, 4. C. in quib. cauſ. pign. vel hypoth. tac. cont.* vbi fiſcus in cauſis Primipilaribus, prius excutit vniuerſas viri facultates, & poſtea iura creditorum etiam habētium expreſſam anteriorem, antequam ad dotem mulieris perueniatur; ergo ea habet potius ius cœteris creditoribus etiam expreſſa anteriori munitis, quandoquidem qui ius debilius habet, prius debet excuti, inde qui ius habet fortius, &c. 35

Stant porrò pro hac ſententia Andr. Fachin. *lib. 2. controuerſ. c. 99.* Io: Michael Beuther *de iure prælat. p. 1. c. 35. poſt init. & p. 2. c. 37. per tot.* vbi de iudicio in Cam. Imperiali. Socin. Iun. *in l. 1. D. ſol. matr. n.* 118 Mynſing. *cent. 4. obſeru. 13. paſſ. & ad §. fuerat, Inſt. de action, n. 12.* Beulſt. *ad l. admonendi, 31. D. de iureiur. n. 9*68. Io: Garzias *de expenſ. & meliorat. c. 8. nu. 25.* Robert. *lib. 3. Animaduerſ. iur. c. 14.* Cuiac. *in paratitul. C. de priu. dot. init. & ad fin. & in expoſit. de Nouell. de Æqualit. dot. 97. poſt init.* Hancque mordicus ſuſtinet d. Matt. Berlich *d. concl. 65. p. 1.* & ad oppoſita vberrimè reſpondet. 36

A. M. Bertoli I.V.D. &c.

Neque obſtat, quòd mulier, & fiſcus æquiparentur; id .n. procedit, quando concurrunt inter ſe: cęterum quo ad alios creditores maius priuilegium habet mulier, ex noua illa Iuſtiniani conſtitutione, prout benè notarunt Meyrer *vbi ſup. d. lib. 2. de priuil. credit. tit. 5. n. 13. cum duob. ſeqq.* Barboſa *in d. l. 1. 6. p. nu. 9.* licet hodie ex diſpoſitione *l. 33. tit. 13. p. 5.* eodem priuilegio hypothecę, & pręlationis iure gaudeat fiſcus, quo mulier aduerſus omnes creditores habentes tacitas anteriores hypothecas, licet non ita in expreſſis, vt rectè notauit ibi Gregor. Lop. *gloſſ. 3.* Io: Guttierez *libr. 3. practic. queſt. qu. 99. n. 17.* Matienzo *in d. l. 7. tit. 16. lib. 5. Recop. gloſſ. 5. n. 5.* 37

Non etiam obſtat *d.l. vbi adhuc, & l. in rebus, C. de iure dotium*, quæ cum anteriores ſint, ad poſteriorem conſtitutionem *leg. aſſiduis* ſtrahendæ ſunt, & ſecundum illam intelligi debent; nam ex vera temporum ratione, & computatione manifeſtum fit, editas fuiſſe ante Iuſtiniani conſtitutionem dictæ *leg. aſſiduis*, vti conſtat ex Chronologia Antonij Contij, teſtaturq; Io: Vgolphangus *in Symphonia iuris, pag. 902. colum. 3. cum alijs*, & poteſt probari *ex d.l. aſſiduis, verſ. & reminiſcentes, quod. & alias duas conſtitutiones fecimus*: & benè 38
notauit * Petrus Barboſ. *vbi proximè in d.l. 1. 6. p. & n. 10.* f

f ✠. *notauit,)* Hanc ſolutionem à correctione accommodare ſtudet, & Donell. *in cōment. ad l. aſſiduis, n. 2. ibi nā quod,* de qua tamē vid. Berlich *concl. pract. p. 1. concl. 73. n. 8. & ſeq.*

A. M. Bertoli I.V.D. &c.

Denique non facit pro communi opinione ratio iuris quæſiti tertio, quia cum dotis cauſa, ſemper, & vbiq; præcipua ſit, publicuſque in eius conſeruatione, fauor verſetur, *l. 1. ff. ſolut. matr. l. 1. verſ. & generaliter, de ventre in poſſeſſionem mittendo*, potuit iuſtè, priuatis creditoribus anterioribus, ius habentibus dos præferri, propter publicam vtiliatem, cui cedit priuatorum ius; *l. 1. C. de conditione ex leg. & l. 3. C. de primipilo, lib. 12. l. actiones, 66. §. diximus, verſ. ſemper enim, ff. pro ſocio*; maximè quia alias auctis mariti facultatibus, per dotē, anteriorum creditorum lucro cederet dos à marito accepta, in præiudicium mulieris, & ſine vllo ipſius facto, quæ cū illis minimè contraxit. Quam rationem * attendiſſe videtur g 39
Iuſtinianus *in d. §. aliud quoque*, ibi. *Dum contrahentes cum viris eorum credant ſubſtantijs, & non mulierum; & in d.l. aſſiduis, verſ. oportebat enim.*

g ✠. *Quam rationem.)* Hac itaque vt veriori in puncto

iuris

Digitized by Google

ſuris retenta ſententia, Mulierem ſcilicet vigore huius legalis hypothecæ præferri creditori etiam expreſſam anteriorem habenti, liceat ad vberiorem concluſionis eoodationem aliquas ampliationes, & limitationes afferre;

40 Et in primis ampliatur, vt talis prælatio mulieri competat etiam in bonis fideicommiſſo ſubiectis, ijs enim ad fideicommiſſum vocatis antefertur, Corn. *conſ. 38. vol. 1. ad fin.* Socin. Iun. *conſ. 28. vol. 2. col. 2.* Brunor. à Sole *in loc. commun. v. Prohibitio. n. 2.* qui hanc communem eſſe aſſerit. Cæſar Manent. *conſ. 86. n. 6. & ſeqq.* apud quem vid. limitationes.

41 Vlterius, & ſecundo ampliatur hæc prælatio etiam ad augmentum dotis, vt infr. in *addit. n. 19.*

42 Tertiò ampliatur in legitima liberorum, cui ratione dotis mulier præfertur; Ea ratione primum quia ea non debetur niſi ære alieno, & omnibus grauaminibus deductis, *l. quoniam in prioribus, & l. ſcimus init. & §. cum autem, Cod. de inoff. teſt.* at dos, æs alienum eſt, ad text. *in Auth. Res quæ, Cod. com. de legat.* ergo, &c.

Præterea debitum dotis, fortius, & efficacius eſt, quam debitum legitimæ Aym. Crauett. *conſ. 236. incip. extat. num. 3.* Merlin. *de legitima, lib. 2. tit. 1. q. .... n. 5.* quare eam eſſe detrahendam ſupputatis dotibus, in terminis tenent Gabr. *conſ. 132. n. 3. lib. 2.* Petra *de fideicommiſſ. q. 15. nn. 148. §. Tertio retento, & §. Quod autem.* Fontanell. *de pact. nupt. clauſ. 9. Gloſſ. vnic. p. 2. n. 36.* & alij per eos allegati.

43 Extenditur quarto dicta concluſio; vt & viuentibus ipſis viris, & ad inopiam vergentibus hac prælatione gaudeant Pract. Papien. *in d. forma libell. quo agitur ad dot. verſ. & vx. q. d. n. 10. & ſequ.* Hoc tamen priuilegium mulieri competẽs agendi pro dote, ſi vir ad inopiam vergat, eſt perſonaliſſimum nec ad filios tranſit, vt infrà dicemus, *n. 88.*

44 Quintò protenditur prælaudata concluſio non ſolũ quo ad creditores; ſed etiam quo ad Dominum feudi; adeo quidem vt ſi pro dote feudum, conſenſu domini fuerit hypothecatum, & ob Vaſſalli mariti mortem ſine liberis decedẽtis, feudum ad Dominum reuertatur, mulier, etiã Domino præferatur, Hartman. Piſt. *p. 2. q. feud. & in. 2. & ſeq.* Cæſar Manent. *d. conſ. 86. incip. Principem.*

45 Nec in aliquo caſu eſt neceſſe, vt dos ſit in mariti bonis conuerſa, ad affectum potiendi hoc iure, vt reſoluit Berlich. *d. conc. 65. n. 113.* per text. *in d. l. aſſiduis, in med. v. dicit res dotales, vel ex his aliæ comparatæ, Cod. qui pot. in pign.*

Reſtringitur autem, & limitatur ſupra firmata concluſio, multipliciter, vltra caſus per Auct. noſtrum relatos.

46 Primò, ſiquidem non habet locum, ſi liberi prioris matrimonij concurrant, & dotem repetant, quoniã illi in priori dote ſuæ matris, præferuntur nouercæ, & alijs creditoribus. *l. aſſiduis, §. exceptis, C. qui potior, &c. Auth. ſi quid ex rebus, C. eod. Nou. vt ex actione inſtante dotis primæ, & ſecundæ 91. c. his igitur, primo, l. 8. §. vlt. C. de ſecund. nupt. l. 6. §. fin. C. de bon. quæ lib.* Neguſant. *de pignor. p. 5. memb. 2. n. 11. & 23.* Nicol. Mozz. *eod. tract. col. de natur alib. n. 59 ad init.* Michael Beuther *de iure Prælation. p. 1. c. 35. ad fin.* Pract. Papien. *in form. libell. in act. hypothecaria, §. ſub eadem obligatione bonorum nu. 16. ſub fin verſ. fallit in duabus dotibus,* Bart. *in d. l. aſſiduis, C. qui pot. n. 2. & 12.* Beuſt. *ad l. admonendi, D. de iureiur. n. 96. §. poſt med.*

47 Idem porrò intellige in dote quoniã in repetitione paraphernalium; bonorum, ſeù aduẽtitiorum, vxor pro dote ſua, filijs præfertur, Gomez Leonius, *deciſ. 94.* vbi iudicium Auditorij Hiſpalen. iſtam ſecuti ſentẽtiam refert, *n. 1. cent. 1.* Ratio autem diuerſitatis, ea aſſignatur, quia ſcilicet filijs primi matrimonij pro ijs bonis, in patrimonio Patris, competit hypotheca dumtaxat tacita, (etſi non deficiant, qui, & illam negant, vt infr.) *l. hac Edictali, 6. §. omnibus, C. de ſecund. nupt.* Neguſant. *de pign. p. 2. membr. 4. n. 19.* Gomez Leon. *vbi ſupr.* At mulier pro dote præfertur habentibus tacitam etiam anteriorem, ex noſtra deciſione ſupra firmata, ergo, &c.

48 Secundò limitatur prædictum ius prælationis in muliere, ſi maritus erat abſens; puta, quia bãnitus, vel defunctus, obidque mulier aliquandiù bona adminiſtrauit, ex qua ſibi dotẽ ſoluere poterat, ſed non ſoluit; quãdoquidẽ ſi poſtea maritus vergat ad inopiam allaſue bona pereant, ſibi ea præiudicium infert, adeo vt ius antelationis perdat. text. elegãs *in l. debitor. 3. D. de neg. geſt. poſt init* quem adducit Carroc. *de excuſ. bon. p. 2. q. 65. incip. practicabilis, n. 19. ibi ſed pone.* Cæſar Manent. *d. conſ. 63. n. 11,* &c.

49 Tertiò, reſtringitur prædicta regula, vt non obtineat, ſi mulier cum viro communem negociationem exercuit, vtpotè cauponam, &c. Andr. Gail. *libr. 2. obſ. 90. n. 1. ibid. tertio.* Beuther *de iure prælat. p. 1. c. 35. poſt med.*

Quartò, non obtinet Prælatio in muliere quo ad dotem, 50
ſi mulieris culpa, ob malam ſcilicet rei familiaris adminiſtrationem, maritus ad inopiam vertiſſe probetur. Io: Bapt. Aſinius, *de execut. §. 7. cap. 38.* Matth. Berlich cum alijs per ſe adductis, *d. 1. p. concl. 65. de prælat. dot.*

Quintus caſus eſt, ſi mulier ſciens prudens, nubit viro pro- 51
digo, diſſipatori, vel antea obærato. Iaſ. *ad l. ſi conſtante 24. n. 170. & ſeqq. D. ſol. matr.* vbi rationes affert, & obiecta diluit, Bald. *in d. l. nu. 1. in med. verſ. ſed quid ſi ab initio vir non erat ſoluendo, & in l. vbi adhuc, C. de iur. dot. à nn. 27. ibid. ſed pone quædam nupſit cuidam.* Cyn. *in d. l. nu. 9.* Gail. qui de veriori in puncto iuris, *lib. 2. obſeru. 84. n. 2. & ſeqq.* Io: Andr. *in addit.* ad Specul. *li. 4. p. 4. tit. de dote poſt diuort. reſtit. §. formatis 2. n. 18. ſub litt. H.* Io: Campeg. *de dot. p. 3. q. 25. nu. 1. & ſequ.* Pract. Papien. *in d. form. libell. quo vx. agit ad dot. & vſumfr. §. vxor quondam, n. 15.*

Sextò, limitatur concluſio, vt ſcilicet mulier non gaudeat 52
iure prælationis, in emptione militiæ; ille enim, ex cuius pecunia quam expreſsè ob id credidit, illud munus eſt emptũ præfertur mulieri in dote poſteriori. *Auth. quo iure, C. qui potior. in pign. Nouell, 93. de æqualit. dot. (vnde d. Auth. ſumpta eſt) c. quia vero, 4. vtilitas publica, 3. C. de primipilo, lib. 11.* Neguſant. *de pign. p. 5. membr. 2. n. 21.* Beuther *de iure prælat. p. 2. c. 23.* Bart. *in d. Auth. quo iure, C. qui potior. init. verſ. & ſic patet,* Io: Robert. *lib. 3. animaduerſ. iur, c. 24.* Io: Koppen, *dec. 28. nn. 28. & ſeq.*

Dixi porrò, copioſè credidit; Quandoquidem ſi expreſsè 53
ad id data non ſit, Prælatio reſeruatur mulieri; ita menti aſſeruãdũ commonet Bart. per tex. *in Auth. quod obtinet, C. de pignoribus,* vbi ipſimet *init. verſ. & aduert. & in fin. in d. Nou. 67. de æqualit. dot. §. quia vero, & huiuſmodi,* & nos infra, ſuo loco.

Dixi demum, In dote poſteriori; quandoquidem ſi ante- 54
rior eſſet dos, eo non obſtante, prælationem non amittit, vt eleganter adnotauit, Neguſant. *de pign. d. p. 5. membr. 2. nn. 22. ibid. ſed dubium eſt* Io: Koppen *d. dec. 28. n. 24.*

Septimò, Prælatio mulieri denegatur, ſi ea in dote repe- 55
tenda ab heredibus mariti, negligens fuit, quoniam ſi ea bona ad tertium perueniant, & in ea mutatione non curauit dotem vindicare, tertium illum poſſeſſorem nõ poteſt moleſtare. Cæſ. Manent. *conſ. cit. 86. incip. Principem, a n. 13.*

Octauò, perdit mulier ius prælationis, quò ad res depoſi- 56
tas: deponens namq; ſiue poſterior, ſiue anterior, in ijs ſpecieb. depoſitis, mulieri ſemper præfertur, quod perpulchrè not. Mich. Beuther *d. tract. de iur. præl. p. 2. c. 13. pro ſoc.* Matth. Coler. *dec. 170. n. 26.* Matt. Berlich *d. concl. 65. num. 85. p. 1.* vbi alios Doctores adducit. Dixi porrò ſpeciebus, &c. namque ſi conſumpta, vel deperdita eſſet ea ſpecies data, & repeti vellet quantitas, tunc mulier obtinet. DD. prædicti, &c.

Nonò, prælatio non habet locum in ſocietate; ſi enim 57
maritus cum alijs cõtraxit ſocietatem, poſteaque, vel obeat, vel ad inopiam vergat, non datur facultas mulieri petendi dotem ſuam, nec mariti ſocijs præfertur, vel creditorib. ſocietatis, niſi realiter dos mulieris in vtilitatem ſocietatis fuerit verſa. text *in l. iuris ſocietatis 81. D. pro ſoc.* Bald. eleganter *in conſ. 413. incip. quatuor erant, vol. 5. & in l. actione, 66. §. ſi vnus in antiqu. lection. & in l. ſi ſocius 82. in lect. Florent. verſ. & vid. D. pro ſoc. & in l. ſi patruus, C. com. vtriuſque iudic. nu. 10. verſ. item dicit.* Specul. *4. p. tit. de iudic, §. ſequitur 3. n. 8. ver. a it vnus.* Roman. *conſ. 172. incip. in propoſita n. 1. verſ. fin autẽ & paſſ.* prout ſup. *ſub n. 4.* per D. meũ Addentẽ notatum eſt.

Decimò, limitatur prænotata concluſio prælationis mu- 57
lieris, cum de bonis aliquibus filię ſunt dotandę, & hoc onus præcedit obligationem factam pro dote; tunc filiæ in ijs bonis ſunt ei mulieri; ſiue matri, ſiue nouercæ, præferendæ. Rot. apud Seraphin. *dec. 406. p. 1.* quæ porrò concluſio quãuis iuri repugnans appareat dum talis filia nec quidem ob id tacitam hypothecam in ijs bonis habet. Schrad. *tract. de feudis, p. 7. c. 2. n. 10.* cum alijs per eum. Verumtamen propter onus illud reale, quod ijs bonis inhæret, ea prælatio dari debet, concurrentibus maximè multis adminiculis, videlicet priuilegio dotis; ſexus, & perſonæ imbecillitate, Matrimonij fauore, excuſatione negligentiæ in petenda dote, dum à marito exigitur quem præceps eligere non tenentur; ex qui-

bus

Digitized by Google

bus, & ſimilibus cauſis & rationibus ita recte concluſum &
concludendum eſſet, firmat Berlich. d. p. 4. concl. n. 86.
59 Vndecimus, & vltimus. Mu·er non gaudet prælationis
iure, quo ad dotem, in ſumptibus nuptialibus; & ratio eſt,
quia tales ſumptus nuptiarum tempore, in conuiuijs & alijs
ſolemnitatibus conſumuntur. At quæ conſumpta ſunt, mu-
lier non cenſetur intuliſſe, & conuertiſſe in Viri vtilitatem;
ergo &c.
60 Præterquamquod, appellatione dotis vel bonorum para-
phernalium non continentur expenſæ, quæ a Patre pro mu-
lieribus fieri conſueuerunt. Alex. conſ. 36. incip. Viſo themate
n. 54. & ſeq. Pract. Papien. in forma libell. quo vx. agit ad do-
tem §. coram p. n. 9. ad fin.
A. M. Bertoli I.V.D. &c.
61 Ex his autem regulariter colligitur, mulierem per expreſ-
ſam hypothecam multo magis præferri priuato habenti
expreſſam anteriorem, quod nominatim tenet Angelus in
Auth. de æqualitate dotis, §. his conſequens, Aretinus in d. l. 1.
ff. ſolut. matrim. colum. 7. ad medium, verſ. item debet ſcire,
Baldus Nouellus in tract. de dote p. 10. limit. 16. qui mouentur
ex eo, quod cum mulier tacitis præferatur, æque præferri
debet expreſsis, argumento legis cũ quid ff. ſi certum petatur.
Verum tamen licet hoc ita ab ipſis colligatur, nihilomi-
nus leui argumento legis cum quid nituntur, eo quod regula
illa non ſemper vera, & perpetua ſit, fallit namque, vbi di-
h uerſa ratio * militat in tacito quam in expreſſo; † Eſt au-
62 tem manifeſta ſupradicto caſu; quia lex facilius denegat
ſuum auxilium, quam, quæſitum a parte ex proprio contra-
ctu, quod firmius eſt, tollat, iuxta text. in l. fin. ff. de pactis
conuentis l. quod Principi cum l. ſequenti ff. de legatis 2. vnde
licet præferatur tacitæ anteriori, quæ à lege conceditur, non
tamen inde ſequitur præferri ex partium conuentione com-
petenti, vt eleganter ſcripſit Barboſa in d. l. 1. 6. p. n. 16. verſ.
tertia principalis concluſio. Ioannes Guttierez lib. 3. practica-
rum quæſtionum. quæſt. 99. n. 18.
63 h ✠ Diuerſa ratio) Vel dic limitari regulam, Quod taci-
ti & expreſsi ſit eadem virtus, cum agitur de effectu ex-
cluſionis & priuationis, vide Menoch. de præſumpt. lib. 4. præ-
ſumpt. 40. n. 10. Curt. Iun. in l. cum quid. 3. D. de reb. cred. n. 15.
hic autem agitur de effectu excluſionis, vt ſcilicet creditor
habens expreſſam priorem excludatur, & quoad mulierem
iure ſuo priuetur.
64 Adde aliam ſolutionem Io. Schneideuuin. alias Oinotom.
ad §. fuerat 29. Inſt. de action. n. 59.
A. M. Bertoli I.V.D. &c.
65 Quapropter praxi receptum eſt, hoc quoque caſu mulie-
rem per expreſſam poſteriorem non præferri expreſsis an-
i terioribus, quam opinionem communem * reſoluit Salice-
tus in d. l. aſſiduis, Ripa in l. 2. §. 1. n. 20. ff. de priuilegijs credi-
torum, Neguſantius in tract. de pignor. 4. memb. n. 10. Anton.
Gomez. in d. l. 51. Tauri n. 39. Couar. lib. 1. variarum cap. 7.
Eſtque pro hac ſententia inſignis doctrina Bart. in l. 1. ff. ſolut.
matrim. in caſus poſitione, docentis, quod ſi recipiantur duo
inſtrumenta eodem die cõfecta cum hypotheca bonorum,
alterum dotis, alterum mutui, & non conſtet de prioritate,
dotem præferendam eſſe: ergo ſecus eſt, ſi de prioritate con-
ſtat; quam doctrinam ſequuntur Dec. n. 1. l. in ambiguis pro
dote, ff. de reg. iur. Bal. Nouell. in d. tract. de dote 4. p. priuil. 1.
Anto. Gomez. in d. l. 51. Tauri n. 4.
i ✠ Communem) Hanc ſententiam v·i veriorem, & apud
Forenſes magis communem tuati ſunt &, amplexati præ
allegatis Scheneideu. ad d. §. fuerat Inſt. de action. d. n. 59. Iaſ.
n. 72. Beuſt. in tract. de dotib. p. 3. c. fin. verſ. circa hoc Vve-
ſembec. ad dictum Scheneideu. in d. §. fuerat lit. E. Gloſ. in
d. l. aſſiduis in verſ. licet, vbi Bart. n. 6. Iacob. Cuiac. ibid. in
verſ. ac poſtremo, Anton. Faber coniectur. iur. lib. 8. c. 11.
66 Additurq; ea conſideratio; quoniam qui prior tempore,
potior eſt iure, vulg. per text. l. potior 11. D. qui potior. Reg. qui
potior de reg. iur. in 6. ſed nullibi hoc caſu reperitur per ius hæc
regula mutata; ergo ſtare debet. ad l. ſancimus 22. C. de teſt.
cum ſimil.
67 Præterquamquod, ſi id liceret mulieri per ſuam pactio-
nem, liceret & fiſco, & alijs qui potiora habent priuilegia
quam mulier, ad l. quamuis, 2. C. de priuil. fiſc. l. ſatis notum
4. C. in quib. Caſib. pign. &c. ſed conſequens eſt falſũ. l. ſi pignus
5. D. qui potior. l. ſi fundum 4. Cod. l. ſi quis mihi 21. ff. de iur. fiſc.
ergo &c.

Firmandum igitur, mulierem cum expreſſa, anterioribus
cum expreſſa pariter, non præferri.
A. M. Bertoli I.V.D.
Præterea animaduertendum eſt, priuilegium hoc mulie- 68
ris ius tacitæ hypothecæ, & prælationis in ſe continens, ex
prædicta iuris conceſsione contra quoſcunq; creditores ta-
citas hypothecas habentes, & ſi tempore priores ſint, licet
non expreſſas, & anterioris temporis priuilegio munitas,
iuxta ſuperiorem praxi receptam reſolutionem, & diſpoſi-
tionem d. l. 33. d. tit. t3. p. 5. ſoli dumtaxat mulieri concedi,
ita vt tamquam perſonaliſsimum, neque poſsit alteri cedi,
* neque ad hæredem mulieris tranſire, vt colligitur ex text. k
in §. fuerat in fine, Inſtituta de actionibus, ibi: Præferri autem
alijs creditoribus in hypothecis tunc cenſuimus, cum ipſa
mulier de dote ſua experiatur, cuius ſolius * prouidentia l
hoc induximus, & expreſsè in l. vnica C. de priuil. dotis, his
verbis: Scire debes priuil. dotis quo mulieres vtuntur in actio-
ne de dote ad hæredem non tranſire; & receptam ſententiam
eſſe reſoluit Iaſ. in d. §. fuerat n. 44. Ripa in d. l. 2. §. fina. n. 18.
ff. de priuil. creditorum, Neguſantius * in d. tract. de pignorib. m
4. memb. 2. p. n. 94. & quamuis Gomezius in d. §. fuerat n. 36.
contrariam ſententiam tenere tentauerit, motus ex eo quod
priuilegium tacitæ ſtipulationis, & tacitæ hypothecæ æqui-
parentur in d. l. vnica, §. & vt plenius C. de rei vxoriæ actione;
ſed ſic eſt quod priuilegium tacitæ ſtipulationis tranſmitti-
tur ad hæredem mulieris, l. vnica §. illud procul dubio, C. eod.
tit. Ergo, & pariter priuilegium tacitæ hypothecæ cum ſua
prælatione ad eum tranſire debet. Item, quia priuilegium
hoc, cauſæ, hoc eſt doti conceſſum eſt, ergo ſimul cum do-
te ad quemcumque tranſire debebit, l. in omnibus cauſis, &
quæ ibi notat Phil. Dec. ff. de reg. iur.
k ✠ Alteri cedi) An ſaltem aliquo modo dictum Præla- 69
tionis ius ſingulari ſucceſſori cedi poſsit, celeberrima eſt
difficultas, vt ait Alex. ad l. poſt dotem col. fin. D. ſolut. matr.
eamque Matth. Berlich. venenoſam appellat in p. par. concl.
65. de prælat. dot. n. 84. vbi eam fusè pertractat, inibique qua-
tuor refert opiniones DD. quas omnes refellit, adherendo
huic ſententiæ omnino negatiuæ † quod ſcilicet nullatenus 70
cedi poſsit, contra opin. Bald. Nou. Neguſant. Iac. Menoch.
Gait. Gomeſ. & aliorum; quã negatiuam rationem per rela-
tos ab Auct. noſtro tenet & defendit Scheneid. in d. §. fuerat
Inſt. de act. n. 76. Bart. in l. 1. D. ſol. matr. Iaſ. ad l. ſi conſtan-
te 22. D. eod. tit. a n. 231. Barboſ. in eod. tit. ad l. p. p. 6. nu. 13.
Din. in l. ſi minor 2. D. de admin. tut. Guttierez alleg. 1. nu. 2.
Tuſc. concl. 213. n. 1. lit. C. Andr. Tiraquell. de retract. lignag.
q. 26. gloſ. 1. n. 81. † Mouẽtur autẽ ex textu in d. §. fuerat, ibi, 71
cuius ſolius, prout & per Auct. ponderatur; & ex Auth. quod
obtinet, C. de pignor. ſunct. dict. Nou. 91. Vt ex actione dotis, initio.
Præterea quia, quæ ad heredes non tranſeunt, nec ſunt 72
ceſsibilia, iuxta text. in l. ex pluribus C. de adminiſtr. tut. At
hoc ad heredes non tranſit, vt hic modo firmatur per Auct.
ex cit. l. vnic. C. de priuil. dot. ergo &c.
Accedat, quod quæ non tranſeunt ad vniuerſalem ſucceſ- 73
ſorem multo minus tranſeunt ad particularem, dum eſt mi-
nor ratio. l. quadam 62. D. de adq. rer. dom. at illud non tran-
ſit in heredem, vt proximè firmatur per Auct. ergo &c.
Ad ſingulas autem opiniones, & earum fundamenta latè 74
pariter ac ſulidè reſpondet cit. Matt. Berlich. loc. alleg. apud
quem vid. Adde & Acoſt. de priuileg. cred. reg. 2. ampl. 6.
n. 102. & ſeq.
Declara tamen, vt in dicto iure prælationis poſsit mulier 75
procuratorem conſtituere. & in eum cedere prædictum
ius, ſuo tamen nomine tractandum, iuxta tex. in l. ſi cum
procuratore 3. D. de re iudic. ita Bald. Nouell p. 12. q. 4. n. 14.
poſt inic. Nouiſsimè, ex Gait. Surd. & alijs, Acoſta de priu.
cred. reg. 2. ampl. 6. a n. 117. vbi plura, apud quem vide, &c.
A. M. B.
l ✠ Solus) Deciſionem taxatiuam (ſolius) omnes alios 76
excludere, docent DD. ex l. 2. D. de vſu & habit. ex l. p. ibi,
ſoli, D. de condict. furt. l. 3. ibi, ſolus C. ſi aduerſ. rem iudic. l. p.
C. vbi & apud quem l. his ſolis, C. de reuoc. don. c. Si ſolus Chri-
ſtus 5. diſt. Rot. dec. 449. n. 9. p. 1. rec. Pen. dec. 142. n. 7. cum
ſimil. Vid. Barboſ. de Dictionibus verſ. ſolius 376. Dec. conſ.
328. nu. 5. Eamque ſtrictè accipi, nec extendi ad ſimilia & 77
æquipollentia, tenet Euerard. in topic. loc. a natura diction.
taxatiu. n. 2. & ſeq.
A. M. B.

m ✠ Ne-

Digitized by Google

m ✠ *Neguſantius*) parum eſt ipſe ſibi conſtans, d. p. 2.
membr. 1. n. 11. cum Baldo in d. l. p. D. ſolut. matrim. num. 6.
ibi quæro vtrum tranſeat. locis enim citat. ſimul cum Iaſon.
vbi ſup. & Io. Campeg. de dot. p. p. q. 81. innituntur doctri-
næ Bart. in d. l. p. D. ſolut. marr. qui per eos viſus eſt aſſerere
hoc priuilegium reale; ſed ſi rectiùs perpendatur appare-
bit loqui de priuilegio non prelationis, ſed de eo quo fun-
dus dotalis nequit alienari, vt conſtat ex contextu lecturę
ibid. numer. 2. verſ. quoddam eſt priuilegium quod datum ipſi
doti.

A. M. Bertoli I. V. D.

79 Cæterum his non obſtantibus prior ſententia verior eſt,
quam ſequitur Gregor. Lopez in d. l. 33. tit. 13. p. 5. gloſ. verbo
a ſus hijos, Meiret, in d. tract. de priuil. creditor. lib. 2. tit. 5.
nu. 17. & 18. Petrus Barboſa in d. l. 1. 6. p. n. 13. ad finem, di-
cens pro ea eſſe tex. expreſſum in Auth. vt ex actione inſtãte
dotis. Collatione 7. dum inquit, hoc priuilegium prælationis
non competere creditotibus mulieris, neque eius hæredi-
bus; & meritò, quia cum priuilegium huiuſmodi merè per-
n ſonale ſit,* vt in d. §. fuerat ibi Cuius ſolius prouidentia hoc
induximus, ſuccedit regula leg. quia tale beneficium per-
ſonale eſt, & cum perſona extinguitur, ff. ſoluto matrim.

80 n ✠ *Merè perſonale*) Plures alias rationes pro hac ſen-
tentia vide apud Iaſ. in l. 1. D. ſolut. matr. nu. 17. Scheneid.
alias Oinotom. vbi communem eam dicit ad §. fuerat,
Inſtit. de act. numer. 68. & ſeq. Huicque ſententiæ ſubſcripſit
Cuiac. in paratit. C. de priuil. dot. poſt init. Caſtrenſ. in
Auth. ſiue a me, C. ad S. C. Velleian. Bart. in d. l. 1. D. ſol. matr.
n. 2. & 7. & in d. l. vnic. C. de priu. dot. n. 245. Bald. in d. l.
vnic. n. 3. & 8. Nicol. Noal. de tranſmiſſ. caſ. 22. n. 12. Fachi-
neus controuerſ. lib. 10. c. 34. Tiraquell. de retract. qui plu-
rimos adducit, & allegat pro hac ſententia, p. 26. gloſ. 1.
n. 1. Add. poſt hæc, Non. Acoſt. d. tract. de priu. Cred. &c.
reg. 2. ampl. 6. a n. 102. vſque ad 135.

A. M. Bertoli I. V. D.

81 Nec obſtabunt Gomeſij fundamenta; nam ad primum
reſponderi poteſt, verum quidem eſſe, quod priuilegiũ ta-
o citę hypothecę quaſi doti cõceſſum* tranſeat in quemquã
cum ipſa dote, vt agnoſcit Bar. in d. l. 1. ff. ſolut. matrim. n. 1.
communiter receptus, ſecundum Neguſantium de pignor.
d. 4. membro 2. part. n. 30. & Gregor. Lopez in d. l. 53. partitæ
gloſ. verbo a ſus hijos; cęterum, priuilegium huius prælatio-
nis tacitæ hypothecæ conceſſum, tamquam merè perſo-
nale, in alium non tranſibit, ex. d. l. vnic. C. de priuileg. dotis,
& bene notauit Meyrer. vbi ſup. d. tit. 5. n. 18.

82 o ✠ *Tranſeat in quemquam*) Hypothecã tacitam, poſ-
ſe per mulierem in quemuis transferri, & tranſmitti, apud
omnes DD. admiſſum eſt; ea enim nõ conceditur ex ſingu-
83 lari, † & perſonali priuilegio, & prerogatiua, vt ius præla-
tionis. Bart. in d. l. vnic. C. de priu. dot. n. 5. poſt med. verſ. habet
alia priuilegia, vbi Matthelilau. eod. n. 5. ibi quia quoddam.
Schneid. in d. §. fuerat 29. nu. 45. ibi An tacita & ſeq. Berlich.
d. concl. 65. de prel. dot. n. 111. Acoſt. vbi ſup. n. 102. & paſſ.

A. M. Bertoli I. V. D. &c.

84 Licet ergo veriſſima ſit hæc opinio, & reſolutio, ad hæ-
p redes extraneos* prædictum prælationis priuilegium non
tranſire; ad filios verò mulieris priuilegium huiuſmodi be-
ne tranſmitti, certiſſimum eſt; vt docuit gloſ. verbo ad hære-
dem, in d. l. vnica C. de priuilegio dotis, & in d. l. aſſiduis verb.
exceptis C. qui potiores, celebris gloſ. verb. hæredibus. in d. Au-
thent. vt ex actione dotis, Collatione 7. in princ. quamuis ad
eos non vtique tranſeat, vt hæredes, ſed tamquam filios
q ratione ſanguinis;* vt rectè aduertit Barboſa in d. l. 6. p. n. 14.
ff. ſolut. matrim. ita vt dos data matri, quæ ſecundum con-
ſuetudinem tranſit ad eius filios, iuxta notata in l. dos a pa-
tre ff. ſolut. matrim. tranſeat ad eos cum priuilegio prælatio-
nis, etiam ſi matris non ſint hæredes, vt per Iaſon. in d. §.
fuerat, & Baldum Nouell. de dote 10. part. n. 26. eſtque ad id
elegans text. in d. Authent. vt ex actione inſtante dotis, Colla-
tione 7. in princ. vbi dicitur, priuilegium prælationis non
concedi hæredibus, ſed filijs, in illis verbis, ibi, Non damus
hoc priuilegium, aut hæredibus aut creditoribus, ſed ſolis filijs
& approbat d. l. 33. tit. 13. p. 5. in illis verbis, ibi, Deue ſer pa-
gada primeramente a ſus hyos, que la deuen auer, vt notat
Lopez ibi in gloſ. verb. ſus hyos.

p ✠ *Extraneos*) Hæredes extranei mulieris non ſunt ca-
paces iuris prælationis, ſed dumtaxat heredes ex ſe de-
ſcendentes. d. l. aſſiduis v. exceptis C. qui potior. Auth. ſi quid.
C. eod. Auth. quod obtinet C. de pignor. d. Nouell. 91. vt ex
actione &c. init. n. 1. & c. 1. Schneid. ad d. §. fuerat nu. 68. &
ſeq. vbi Gloſ. & Iaſ. n. 94. Neguſ. de pignor. d. p. 2. memb. 4. nu.
111. Bart. & Bald. in l. vnic. C. de priuil. dot. n. 2. & 3, & ad l. p.
D. ſolut. matrim. a n. 1. vbi Caſtrenſ. & Imola n. 6. Bald. n. 1.
verſ. & not. Socin. Sen. n. 30. Iaſ. nu. 16. Rip. nu. 26. 32. 31. &
49. Alciat. nu. 1. Socin. Iun. n. 101. Gloſ. in d. l. aſſiduis & in
d. l. vnic. C. de priu dot. vbi etiam Cuiac. Ant. Faber. con-
iect. iur. lib. 8. c. 13. Acoſt. vbi ſup. d. reg. 2. ampl. 6. num. 130.

Dubium porro eſt, An illud detur hęredibus collaterali- 85
bus? Et quidem reſoluendum eſt, eos adhuc pariformiter
cenſeri cum extraneis. arg. text. in d. Nouell. 91. vt exact.
inſt. dot. init. verſ. non vero alijs, ſed ſolis filijs. Et d. l. vnic.
C. de priu. dot.

Amplius ex verbis d. § fuerat Inſt. de act. ibi Cuius ſolius
prouidentia &c. quod verbum, ſolus, eſt excluſiuum om-
nium caſuum, & perſonarum præter expreſſas; iuxta natu-
ram dictioonum taxatiuarum, l. 2. C. de patrib. qui fil. diſtr.
l. ob æs C de præd. min. l. contractus D. de reg. iur. Rot. dec. 426.
n. 5. p. 2. rec. cum ſimil. Barboſ. de dictionib. dict. 378. per tot.
cum alijs per eum relatis.

A. M. Bertoli I. V. D.

q ✠ *Ratione ſanguinis.*) Velim tamen obſerues, hoc pri- 86
uilegium prælationis dum ſolis filijs competit, adhuc non
concedi niſi filijs eiuſdem matrimonij, non vero alijs cu-
iuſcunque coniugij: liberi ergo ex ſecundo matrimonio
ſuſcepti non potientur priuilegio prælationis in petenda
dote eorum matris, ab hæredibus primi mariti. l. vnica C.
de priuil. dot. iunct. l. aſſiduis §. exceptis C. qui potior in pign.
Gloſ. in §. fuerat 29. Inſt. de act. verſ. cum ipſa. Schneid. ibid.
nu. 69. verſ. vbi ſubijcit. Gloſ. ead. in d. l. aſſiduis §. exceptis &
in d. l. p. C. de priuil. dot Bart. in d. l. vnic. n. 3. verſ. hoc priuile-
gium non datur, niſi ſibi, & filijs † Et in Auth. ſi quid, C. qui 87
potior. in pign. vbi communem hanc opinionem dicit; eam-
que omnes amplecti aſſerit ibid. poſt init. verſ. filijs; & in l.
etiam 18. D. ſol. mat. in fin. princ. Neguſ. de pignor. d. 2. p. mẽb.
4. n. 95. Idem affirmat Bald. Nouell. de dote, p. 11. q. 3. nu. 9.
poſt init. Bart. in d. l. etiam 18. D. ſol. matr. n. 3. verſ. quæro,
quid de filijs mariti. & n. ſeq. Hãc communẽ inſuper fatetur
Iaſ. ad l. ſi cũ procuratore 33. D. de re iud. n. 8. ver. ſecus ex alio.

Hæc quo ad tranſmiſſionem prælationis. Cæterum idẽ 88
iuris non eſt de priuilegio agendi pro dote vt in tuto ſit, dũ
vir ad inopiam vergit, quod a forenſibus Aſſecuratio dici-
tur: iſtud enim adeo perſonale eſt, vt nec ad filios tranſeat,
vtcumque eiuſdem matrimonij: Gratian. diſcept. forenſ. 427
n. 15. & paſſ. Rot. cor. Bichio poſt Salgad. labyrint. credit. iuxta
rec. impreſſ. dec. 3. n. 16. vbi plures refert. Vide tamẽ inf. art. 14.

Ad cuius aſſecurationis materiam, obſeru. eam non fa- 89
cere illorum bonorum dominam mulierem; quoniam eſt
potius ſequeſtratio, quam exactio dotis, niſi quo ad ne-
ceſſaria pro alimentis ſuis, & filiorum. Reuerter. dec. 180. ex
Bart. & ceteris communiter in l. ſi cõſtante D. ſol. matr. ob id,
poſt ſibi ſatisfactum nil poteſt alienare, Afflict. dec. 9. & 199.
Franch. dec. 54. & 617. niſi tamen pacto aliter cautum eſ-
ſet inter coniuges. Quo ad hanc aſſecurationem, vid. quæ
per DD. cit. loc. vberius.

A. M. Bertoli, I. V. D. &c.

Rurſus, hic aduertendum erit, huiuſmodi priuilegium 90
prælationis, non obtinere vires in præiudicium alterius
mulieris * ſuam etiam dotem repetentis; ſed tunc inter r
eas obſeruabitur regula capituli Qui prior, de regulis iuris
in 6. quod expreſsè probat d. l. aſſiduis, verſ. exceptis, & Au-
thent. ſi quid, C. qui potiores &c. & in d. Authent. vt ex actio-
ne inſtante dotis, ad medium, & tenuerunt Baldus Nouel-
lus, de dote 10. par. nu. 28. Neguſantius de pignorib. 4. membro
ſecunda partis nu. 96. & clarè deciſum fuit in d. l. Regia p. 33.
per hæc verba, ibi; Però ſi vn home huuieſſe auido dos muge-
res, y fueſſen amas muertas, entonces la dote, que deuieſſe dar
a la primera muger, deue ſer pagada primeramente a ſus hijos
que la deuen auer, y deſpues a la ſecunda muger; & pari ra-
tione ſi Fiſcus, & Dos concurrant, obſeruabitur inter eos re-
gula dicti capituli Qui prior, vt in d. l. 2. C. de priuilegio fiſci,
& reſoluit Nouellus d. 10. pa. n. 28. Neguſantius d. 4. memb.
2. p. n. 108. de pignoribus. Neque obſtat, quod in hac mate-
ria prelationis magis inuenitur priuilegiata dos, vt latè pro-
bat Barboſa in d. l. 1. 6. par. ex nu. 9. & quando concurrunt

Digitized by Google

duo priuilegiati ſemper præfertur ille, qui in ea materia
magis inuenitur priuilegiatus, *vt ex l. verum §. fin. ff. de mi-
noribus* docet idem Barboſa *vbi proximè nu.* 15. in fine;
Quia reſpondetur, argumentum concludere, quando om-
nia eſſent paria, vt quia non conſtaret de prioritate, vt no.
tauit Socinus, *in d. l. 1. ff. ſolut. matrim. nu.* 15. Cæterum ſi
minus priuilegiatus prioritate temporis ſit munitus, præ-
ferendus venit ex reg. *d. capituli, qui prior de regul. iuris in 6.*
vnde ſi duę dotes concurrant ad mariti bona, qui duas vxo-
res habuit ſuperior regula *d. legis aſſiduis §. exceptis, & d.
authenticæ ſi quid C. qui potiores,* debebit obſeruari; Verun-
tamen, ſi dos ſecundæ vxoris, aliqua potioris temporis
f prærogatiua, aut priuilegio ſit munita, * præferenda erit
in bonis mariti eius ſecunda dos, idque expreſsè colligitur
ex d. l. regia 33. part. ibi *Mas ſi en los bienes del marido fueſ-
ſen faladas algunas coſas, que fueſſen primeramente de la ſe-
cunda muger, eſtas tales en ſaluo deuen fincar a ella, y a ſus
herederos,* vbi elegantiſsimè docet Greg. Lopez *in gloſ.* ver-
bo *que fueſſen primeramente* dictam legem procedere, etiã
ſi res datę fuerint æſtimatæ ea æſtimatione, quæ facit em-
ptionem: nam, & tunc, quando mariti bona, non eſſent
ſoluendo vtramque dotem, in prædictis rebus æſtimatis ſe-
cunda dos præferretur, ac ſi res non fuiſſent datæ æſtimatę.

r ✠. *Alterius mulieris*) In concurſu duarum mulierum
dotem propriã pari ratione repetẽtiũ, conquaſſari priuile-
gia, & prælationẽ nullius eſſe effectus, ratio ipſa dictat; quẽ-
doquidẽ in pari cauſa prior tempore eſt potior iure. *reg. cit.*
91 *qui prior in 6.* † Et Priuilegiatus non vtitur priuilegio con-
tra compriuilegiatum, *l. verum §. item quæritur D. de minor.
l. ſed & milites inir. D. de excuſat. tut.* §. *ſed & hoc. in Auth.
de Sanctiſſ. Epiſc.* Bart. *in l. fi. C. ex quib. cauſ. maior.* Couar.
pract. q. c. 7. nu. 4. Vrſill. ad Afflict. *Dec.* 56. Franc. *dec.* 188.
nu. 2. Theſaur. *dec.* 177. *num.* 9. Rot. *dec.* 157. *nu.* 1. *p.* 1. *diu. &
Dec.* 193. *n.* 25. *p.* 7. *rec.* & quæ inſ. *p.* 2. latius.

Si tamen reſpectu alterius extarent res in dotẽ datę, ea in
ipſis, prælationem in alteram obtineret. *l. in rebus C. de
iure dot.* Aretin. *conſ.* 32. Mantica *de tacit. lib.* 11. *tit.* 26. *nu-
mer.* 42. *& ſeq.*

A. M. B. &c.

92 ſ ✠. *Priuilegio munita*) Sed quid? ſi Mulier fuiſſet ſteri-
lis, poſſet ne ſecunda, ſtante priuilegio fęcunditatis præfer-
ri huic ſterili? De hac quæſtione ſcribentes communiter
ad l. p. D. ſol. matr. Bart. Caſtr. Bald. Imol. Socin. Sen. Iaſ. Rip.
Cuiacius *ad l. vnic. C. de priuil. dot.* Ant. Faber *coniect. lib.* 8.
cap. 13. Iaſ. *in d. §. fuerat, Inſt. de act.*

93 Et in ea non deſunt DD. exiſtimantes priuilegia hæc doti
conceſſa non habere locum in muliere ſterili, atque ita
in noſtra hypotheſi deficere hunc concurſum. Moti potiſſi
mum *ex l. ſi ſerua 42. §. ſi ſpadoni D. de iur. dot.* vbi dos non
recte datur Caſtrato, vti inhabili ad matrmonium, abſq;
quo dos ſtare non poteſt: ergo & mulieri vti tali denegabit
priuilegium.

94 Pręterea *ex l. 6. D. de lib. et poſt.* quatenus inhabilis ad gene-
rationem, nequit poſthumum hęredem inſtituere; ergo nec
vti hoc priuilegio.

95 Inſuper quia ceſſat ratio priuilegij, ſcilicet fauor prolis,
& periculum, vt & labor, ac dolor partus, *ad l. aſſiduis, C.
qui potior.* ergo ceſſabit & priuilegium.

96 Qui verò contrariam tutantur ſententiã, conſiderant *d. l.
aſſiduis*, vbi plures rationes & cauſæ conceſsionis huius
priuilegij adducuntur, quarum aliquæ adhuc in ſterili vi-
gent, puta obſequia, quæ marito præſtantur; ergo ſi vna
deficit, ſuccedit altera cauſa, ob quam priuilegium nihilo-
minus competet.

97 Præterea, omnia alia priuilegia mulieribus conceſſa, ipſis
vti talibus, non quia fæcundis, conceſſa videmus. *ex l. ma-
ximum vitium* C. *de lib. præter. cum ſimil.*

98 In hac Ego dubietate mallem cum Rip. reſoluere, ſterili-
tatem, dummodo non ſua culpa, & cauſa, non officere.
ad l. ſi tam dementis C. *de Epiſc. audient* ſecus ſi ex ſcientia,
dolo, & culpa ſua. Tu ad eum, ſi placet, recurre *in d. l. vnic.*

Priuilegiũ porro in ſecũda vxore ſanius intelligit Aucto-
ri hoc loci, ſi v. g. res ipſius extent in bonis mariti; in ijs enim
etſi æſtimatis, ea æſtimatione quæ facit emptionem, præfe-
retur primę vxori; quoniam cum maritus, vel eius heredes,
tempore reſtitutionis dotium non eſt ſoluendo, ea vendi-
tio ex æſtimatione irritatur; atque ita, re in priſtinum re-
uerſa, competet mulieri vendicatio; præſumitur enim ſem-
per fuiſſe dotalis; *d. l. in rebus, C. de iur. dot.* Maſcard. *de pro-
bat. concl.* 619. *ad fin.* Barboſ. *in d. l. æſtimatis n.* 26.

Idem dices ſi tempore etiam conſignationis erat vir
inops, & non ſoluendo; adhuc enim durante quidem ino-
pia etiam tempore ſolutionis, dicta rei vendicatio huic
mulieri competit. Barboſ. *vbi ſup.* Ioſeph Ludouic. *dec.* 89.
num. 7. *& ſeq.*

A. M. Bertoli, I. V. D. &c.

Ex qua vera reſolutione infertur, non ſolum mulierem, 99
ſed etiam illius liberos poſſe virtute ſuæ hypothecæ, & pri-
uilegij, bonis mariti incumbere, & illis iure retentionis
vti, * donec dos integra reſtituatur, iuxta Baldi ſententiã, t
in l. 1. ad finem C. de rei vxoriæ actione. idem Bald. *in l. penult.
C. de non numerata pecunia,* Bart. *in l. ſi filia, ff. ſolut. matrim.*
Iaſ. *in §. item Seruiana Initit. de actionibus,* Meyrer. *in d.
tract. de pignoribus & hypothecis lib. 2. tit.* 16. *n.* 27. vbi notat
priuilegium hoc non tantum in vxore, ſed etiam in ipſius
liberis locum habere, ex quo hoc ius retentionis tranſit in
ſingularem ſucceſſorem.* per text. *in l. prætor ff. de diſtra-* u
ctione pignorum, docet Rolandus à Valle *conſ.* 77. *lib.* 1. Iaſ.
in d. § item Seruiana. Neguſantius *memb.* 5. *p.* Miſing. *obſeru.*
8; *cent.* 6.

t ✠ *Iure retentionis*) Omni dubitatione caret quod Au- 100
ctor hic innuit, mulieri ſcilicet in bonis mariti tam allodia-
libus, quam feudalibus competere ius retentionis, vt ex
poſſeſſione illorum recedere nõ cogatur, donec & quouſq;
pro dote, ſit ipſi plenè ſatisfactum. Quod vltra per Auct.
relatos, docent Neguſ. *de pign. p.* 5. *init. memb.* 4. *n.* 5. Burſat.
conſ. 8. *n.* 1. *lib.* 1. *incip. in cauſa* Thom. Grammatic. *deciſ.* 58.
inc. magnifica n. 3. *& Dec.* 92. *inc. in cauſa,* Matt. Coler. *de pro-
ceſſ. exec. p.* 1. *c.* 2. *n.* 220. *verſ. vnde mortuo,* Hartman. *lib.* 2. *obſ.
tit.* 27. *obſ.* 6. *n.* 2. Bald. *in l. pignoris* 10. *C. de pign. act. n.* 1. *verſ.
ſed quæro quid & verſ. in contrarium; Et in l. ſi cui non nu-
meratæ* 15. *C. de non num. pec. n.* 1. *ibi non quod; Et in l. cum tibi*
10. *C. qui potior. num.* 2. *ſub fi.* Iaſ. qui hoc menti tenendum
eſſe prædicat, *ad l. ſi non ſortem § ſi centum, D. de cond. indeb.
n.* 10. *poſt med.* Magon. *dec. Lucen.* 64. *n.* 34. *et ſeq.* Ioſeph Ludo-
uic. *dec.* 109. *p.* 2. Caroc. *dec.* 21. *incip. pulcherrima.* Oinot. *ad
§. fuerat Inſt. de act. n.* 32. Io. Petr. Molignat. *in tract. de iure
retention. q.* 15. *&* 20. *per tot.*

Adeo autem id ei competit, vt ſi deijciatur ab hęredibus 101
mariti, vel etiam lubens perſuaſa diſcedere, quaſi dicti
heredes dotem ei ſtatim ſoluturi eſſent, tamquam ſpolia-
ta, præ omnibus ſit reſtituenda; vt eleganter prodidit
Matt. Coler. *vbi ſup. n.* 222. *& ſeq.*

Exigitur tamen a parte mulieris declaratio, quod ſcili- 102
cet velit mutare cauſam poſſeſſionis, & poſſidere iure re-
tentionis dum bonis eiuſdẽ Viri iure familiaritatis adhuc
inſiſtere præſumeretur: *ad l. qui iure familiaritatis* vbi
Bart. *poſt init. D. de adq. poſſeſſ.* Dec. *conſ.* 400. Alias enim
non daretur remedium recuperandæ, † ſed alio remedio 103
vti opus eſſet, ſcilicet legis dotis actione *C. ſolut. matr.* quod
notat egregiè Molignat. *d. loc. & quæſt. verſ. ſi autem, col.* 6.
Ioſeph Ludouic. *d. dec.* 109. *ad n.* 19. Roland. a Vall. *conſ.* 77.
vol. 1. *n.* 26. Socin. *conſ.* 131. *n.* 7. *lib.* 1. Quando autem ipſa
animum mutaſſe præſumatur, vid. d. dec. Ludouic. *n.* 8.

Competit autem hoc ius non ſolum pro dote, verum & 104
pro donatione propter nuptias, boniſq; paraphernalibus,
ac alijs præter dotem illatis; d. Molignat. *loc. prox. cit. init.
& ad med.* Andr. Rauchb. *q.* 33. *n.* 22. *ibi poſtremo p. p.*

Hoc porro iure vti poſſet tam contra extraneos, hypo- 105
thecaria agentes; quam & contra virum ad inopiam ver-
gentem, iuxta Bart. *in l. ſi conſtante* 22. *D. ſol. matr. n.* 89. *ibi
Octauo quæro,* And. Rauch. *cit. quæſt. n.* 22. Menti tamen ſem-
per inhereat quod adnotauimus *ſup. n.* 88.

Extenditur autem hoc ius retentionis & ad filias, quæ ex 106
aliquibus bonis, puta feudalibus dotari debent, poſſet
enim in ijs hoc iure vti, nec inde recedere, donec dotes
ſolutæ ſint. Ita notanter Andr. Rauch. *quæſt.* 38. *p.* 1. *in fin.*
Albert. Brun. *Conſ. feud.* 2. *in med.* quem refert & ſequi-
tur Matt. Berlich. *p.* 1. *concl.* 32. *n.* 19.

Cæterum non obtinet prædictum ius retentionis, in 107
nonnullis caſibus, quorum aliquos libet adnectere.

Primò ſiquidem, ſi mulieri ſuper credito eiuſdem, nomi-
ne mariti cautum fuerit, pignoribus puta, vel fideiuſſori-
bus prouiſio enim hominis tollit prouiſionem legis. Hen-

rig. de

Digitized by Google

riq. de fideiuſſ.c.15.nu. 117. Etſi non deſint contrarium te-
nentes, vt Neguſ.de pign.loc.cit. Bald. nouell. de dot. part.6.
priu. 68.
108 Secundò, predictum ius non competit in credito illiqui-
do, ſi enim ex gratia lis exoriatur in quantitate dotis, vel
expenſarum ſolutione, donationevè propter nuptias, inter
mulierem & maritum, vel eius heredes, non poteſt mulier
hoc iure retentionis vti, donec controuerſia dirimatur;
poteſtque mulier iuberi, è bonis recedere, quoad eas res
illiquidas; dumodo a parte mariti ſatiſdatio offeratur de-
109 bitum ſolui, in caſu ſuccumbentiæ † Ratio clare patet; quo-
niam retentio eſt compenſatio. l.prætextu fin.C.comod. Bald.
in l.ſi non forte in §.ſi centum D.de condict.indeb.nu.3.ad fin.
Neguſ. de pignor.p.5.init.memb.1.nu.37. Sed de liquido ad
illiquidum non fit compenſatio, l.fin.C.de compenſat. cum
ſimilibus, ergo, &c. Atq; ita ſenſit Neguſ. loc.cit. Hering. d.
tract.de fideiuſſ. loc.pariter adducto, etſi diſſentiant Grama-
tic. d.dec.nu.12. verſ. & tamen. Molignat. vbi prox.in med.
Ioſeph Ludouic. loc. ſimiliter cit.ad n. 2.
110 Tertiò, Reſtringitur hoc ius vt nõ competat in bonis per
maritum alieno nomine poſſeſſis, vt ſi depoſita ſint, como-
data, oppignerata, conducta, præcario accepta &c. Magon.
dec.Lucen.64.a n.7. Ruin. conſ.51.a n.4.lib.4.
111 Quartò, limitatur vt nõ procedat in bonis ab alio poſſeſ-
ſis; quoniam vacua eſſe debent. Bald. in d.l. ſi cui non nume-
rata, verſ. vel quia. Magon. d.dec.64.nu.9. Io. Ludouic. ead.
deciſ.109.n.3. Petr. Molign. d.q.20. Roland.a Vall. conſ.27.
incip. præſupoſita vol.p. n.34.
112 Quintò, Limitatur prædictum ius, vt non extendatur ad
omnia bona mariti, debet enim mulier potiora, & me-
liora optare, ſufficientia ad propriam ſatisfactionem, aliaq;
dimittere, Neguſ. de pign.p.5.init. memb.1.nu.33. Molign.
de retent. q. 21. Andr. Rauch. q.33.n.24. vbi quæſtionem
ad partes diſcutit, Coler. de proceſſ. execut.p.2. c.2. num.
224 & ſequ. Gail. libro ſecundo obſeruat. 92. numer. 12.
& 13. Etſi reſiſtat Burſat. dicto conſilio octauo, &c. Myn-
113 ſing. centur. 6. obſeru. 82. † Quod ſi ea aſſumpſit in maio-
ri quantitate, omnibuſuè ſe bonis immiſcuit, tenetur ad
rationem reddendam de ipſorum adminiſtratione, præ-
uio iuramento in defectum inuentarij; omneſque fructus,
præter neceſſaria alimenta, heredibus mariti reddere, aut
in ſummã dotis imputare. Coler.loc.cit. Rauch.d q.33. Gloſ.
in l.2.§.in exigendis verb.iurata, C.quando & quibus quarta
pars. Donat. Ant. de Marin. reſolut.lib.2.c.143.
Imo vero nec aſſumere poſſe corpus valde excreſcentis
valoris, in præiudicium creditorum, cum ſcilicet alia non
extant bona, peroptime reſolutũ fuit in ſua Regia Camera,
vt per Reuerter. dec.240.nu.142. quam vid.
114 Plures alias fallentias vid. apud Vinc. Carocc. d. dec.21. a
nu.19.& ſeq. Ioſeph Ludouic. dec.cit. 109.p.2. Molignatum
d.tract. a q.20. & deinceps, apud quem vbertimè.
115 Tunc autem temporis, quo mulier in mariti bonis iure
retentionis vtitur, ei ſunt deputanda alimenta ex dictis bo-
nis. Matt. Coler. de proceſſ. execut. d.p.1.c.2. à n. 224. Imo
& ipſius famulis, & miniſtris. Bart. in Nou. de non eligend.
ſec.nub.§.illud quoque, n.3. vltra quæ alimenta, & expenſas,
reliquos fructus rei retentæ tenetur in dotem computare.
Bald. in d.l.ſi cui non numerata, C.de non numer.pec.n.1.verſ.
& ibi Neguſant. de pign.p.5.init.memb.5.n.17.
116 Et ratio ea aſſignatur; Quia hoc ius retentionis eſt quod-
dam tacitum pignus; At fructus pignoris in ſortem com-
putantur, l.ex pignore, & l.ſeq. Cod.de pign.act.leg.ſi conuene-
rit, 18.§.primo, D.eod.c.cum contra, de pignor. ergo, &c.
117 Reſtringitur autem dicta concluſio dupliciter.
Primo ſi verſemur in damno emergente; quia verbi gra-
tia, mulier, vt ſoluat æs alienum quo obruta eſt, pecuniam
fœnebrem accipit, ob id quia dos non eſt ei reddita; pote-
rit namque fructus in ſortem non computare.
118 Secundo caſu, ſi verſemur in lucro ceſſante; quia videli-
cet ſolita fuerit pecunias ad honeſtum lucrum dare; pote-
rit enim eos fructus lucrari pro eo intereſſe, quod lucrata
fuiſſe ſupponitur ſi dos ſibi data eſſet. Eleganter his mo-
dis limitat Neguſant. de pign.d.p.5.init.membr.5.n.17.
119 Hic tamen obſeruandum, attento Rotæ Rom. Stylo, non
deberi intereſſe ei, qui non eſt mercator ſolitus negociari,
niſi probet concludenter ea tria requiſita, iuxta doctrinam
Paul. de Caſtr. in l.3.§.fi.D.de eo, quod cert.loc. videlicet quod
Rodriq. de concurſu Credit.
debitor ſit in mora ſoluendi; Quod lucrandi occaſio, ſeſe
obtulerit, merceſque emendi; & eas emere voluerit. De-
mum quod ob pecuniæ defectum ea auffugerit occaſio.
Vid. Seraphin. deciſ.88.num.3.& Deciſ.1114.num.1.& Deciſ.
1420. Saluſt. Tiber. in prax.lib.1.c.23. & Rot. apud Zach. de
ſociet.offic.dec.7. apud quem vid. alias deciſiones. † Imo, & 120
mercatorem ſolitum negociari, ab his requiſitis proban-
dis, non eximi, deciſum extat penes Mohedan. dec.3. de
vſur. An autem ſufficiat ea concludenter, vel præſumpti-
uè probari, vid. Prax. Ridolph. p.1.c.9.num.266.& ſequ. &
quæ fusè Eſcobar de ratiocin.cap.16.num.6.& ſequ. Adde,
quæ in propoſito dotis, Acoſt. de priu. cred. reg.3. limit.2.
num.39.& paſſ.vſq.ad fin. quem vide.
A. M. Bertoli I.V.D. &c.
u ♆ In ſingularem ſucceſſorem) An hoc ius retentionis 121
tranſeat ad ſingularem ſucceſſorem, non caret difficultate
apud aliquos. Quandoquidem hoc ius parificant cum
iure prælationis; at illud ad ſucceſſorem non tranſit, vt ſu-
pra dictum, n.85.& paſſ. ergo nec iſtud ius.
Attamen reſpondendum eſt Affirmatiuè, vt & hic per 122
Auct. Nec officit oppoſitum; Quoniam in eo iure nomi-
natim talis tranſmiſſio per leges prohibetur, l.vnic.Cod.de
priuil.dot. dum ſpecialiter fauore dotis, & ſexus muliebris,
contra iuris principia indultum, & in aliorum creditorum
tendit præiudicium. l.aſſiduis, C.qui potior. quod in hoc re-
tentionis iure non apparet.
Prout nec facit parificatio illius cum vſufructu, quod ce- 123
di nequit, aut transferri, l.ſi vſusfructus, 66. D. de iur.dot.
Imo minus ſit retinere quam frui, &c. Namque reſpon-
detur, illud ius, & ſeruitutem vſusfructus non poſſe cedi,
& transferri; at bene commodum, & facultatem ex ipſo iu-
re vſusfructus, ad tradit. per Donell. lib.10.com.c.8. ad fin.&
c.19. Broncholt. cent.enantioph.91. Schdneid. ad §.2.Inſt. de
vſufr. Marc. Aur. Galuan. de vſufr. diſert.c.38. per tot. præcipuè
à n.11.& deinceps, & ante eum Caſtill. eod.tract.c.69.
Ex qua firmata ſententia, & ratione, deducitur, hoc ius 124
non ſolum ad liberos, vt per Auct. ſed & quoſuis extraneos
extendi debere, ſiue hæredes ſint, & ſic ſucceſſores vniuer-
ſales. arg.l.ſi pro fure §.fin. in fin. D. de condict. furt. ſiue &
particulares. † Hinc concluditur, tale ius poſſe oppigne- 125
rari, vendi, donari, & alio titulo cedi; quoniam quæ tranſ-
miſſibilia ſunt, cedi etiam poſſunt. l.ex pluribus, 42. D.de
adminiſt.tut. vbi Bart. & DD. communiter in d.l.1.C.de priu.
dot.n.7. Bald. ibid. Zoanett. de empt, & vendit. ſub pacto retro-
uend. nu.7. Iaſ. in l.cum ſecundum, C. de fideicomm. num.2.
Coler. de proceſſ.execut.p.1.c.3.n.265. Neguſ. de pign.p.2.init.
membr.4.n.32.
Præterea quia poteſt cedi ius retentionis competens 126
pro expenſis, & melioramentis quibuſlibet. l.in hoc iudi-
cium, 14. §.impendia, D.com.diuid. vbi Bald.n.1. Molignat.
d.tract.q.81.91.& 344.per tot. ergo multo magis permitte-
tur in dote, quæ omninò præcipua eſt, l.1.D.ſol.matr. Et in
puncto, Mynſing. cent.6.obſ.82.nu.3. Crot. in l.filiusfami-
lias, §.diui, num.171.D.de leg.1. Roland. à Valle conſ.81.n.33.
Gozadin. conſ. 97. Alex. conſ. 70. Seraphin. dec. 678. n.11.
Noal. de tranſmiſſionib.caſ.22.n.3. D. de Marinis, reſol. lib.
2.c.19.n.7.& 8.
Hæc autem omnia, vt dixi, intelligas cum agitur de do-
te recuperanda, ſecus ſi de ea conſtituenda; tunc enim
priuilegia pereunt, vt in caſu per Socin. Iun. in Auth.res,
quæ, Cod. com.delegat.num.22. quem ſequitur Peregrin. de
fideicommiſſ. art.42. à num.42. & deinceps. D. de Marinis
loc.cit.
De hac retentionis materia latè ſcripſerunt Neguſant. 127
de pign.p.5.membr.4. Iaſ. in d.l.ſi non ſortem, §.ſi centum, D.de
condict.indeb. Hartman. lib.2. obſeru. tit. 27. obſeru. 6. Bald.
in l.prætextu, C.com. Coler. de proceſſ.execut.p.1.c.2. Io: Gar-
tia de expenſis, & meliorat. c.1. & poſt alios, cit. Io: Petr.
Molignat. in ſpeciali tract.de iur.retentionis, quem vid. &c.
A. M. Bertoli I.V.D. &c.
Sed dum ſoluto matrimonio maritus ad reſtitutionem 128
dotis ſit obligatus, & ius tacitæ hypothecæ, & priuilegij,
aut reiuendicationis, vel retentionis ius, mulieri compe-
tat, aut eius filijs, iuxta ſupra traditam doctrinam & reſo-
lutionem, deductam ex d.l. vnic. §.& vt plenius, C.de rei
vxoriæ actione l. vbi adhuc l. in rebus, cum alijs, C. de iure
dotium l.aſſiduis, C.qui potiores, & quæ ibi communiter no-

tant ſcribentes; animaduerſione dignum iudicaui, ad hanc
rerum reſtitutionem marito in dotem datarum, ita teneri,
vt nec referat, an ſint in dotem datæ, æſtimatæ, vel inæ-
ſtimatæ, an mobiles, vel immobiles: vtroque enim caſu
ad reſtitutionem eſt obligatus; ſed tamen diuerſimodè,
quia rei æſtimatæ periculum in totum ad maritum ſpectat
x * rei verò inæſtimatæ, ſi quid damni, aut lucri acceſſerit,
ad mulierem pertinet, niſi aliter ſit conuentum, iuxta tex.
in l. plerumque, ff. de iure dotium, & l. æſtimata res, ff. ſoluto
matrimonio, l. quoties, l. in rebus, C. de iure dotium, notat
Miſingerius obſeru. 13. cent. 4. doctè, & copioſè Barboſa
in l. ſi æſtimatis, cum l. ſequenti, ff. ſoluto matrimonio; vnde
ſi res æſtimata non amplius extat, maritus poteſt æſtima-
tionem ſoluere, per d. l. plerumque, & l. quoties, l. ſi res in do-
tem, ff. de iure dotium, l. ſi res æſtimatæ, §. mulierem, ff. eodem
titulo.

129 x ✠ In totum ad maritum ſpectat) Æſtimatæ rei pericu-
lum in totum ad maritum ſpectare, clari iuris eſt; leg. cum
poſt 69. §. pen. D. de iur. dot. l. quoties 5. C. eod. l. vnic. §. & cum
lex Iulia, C. de rei vx. act. vt ex diuerſo, rei inæſtimatæ citra
aliam conuentionem, mulieris lucro, & damno cede-
re, apparet ex tex. præcit. per Auct. in d. l. plerumque, D. de
iur. dot.

Ea autem eſt ratio, quia iſte eſt dominij effectus, ad l. in-
cendium, C. ſi cert. pet. At rei æſtimatæ maritus omnino
dominus eſt, d. l. quoties, C. de iur. dot. l. æſtimatis, D. ſol. matr.
Iaſ. in §. actionum alias, §. fuerat n. 80. verſ. pro æſtimato, Inſt.
130 de act. ergo, &c. † Quandoquidem æſtimatio ſuppoſita
vicem ſubit venditionis, & emptionis reſpectiuè. l. æſtima-
tæ, cum l. præced. & ibi DD. D. ſol. matr. l. ex conuentione, 11.
C. de pactis, l. pen. C. de iur. dot. M. A. Galuan. in tract. de vſu-
fr. c. 22. n. 7. Io: Carol. Antonell. de temp. legal. li. 2. de Annis, c.
19. n. 6. & p aſſ.

A. M. Bertoli I. V. D. &c.

131 Æſtimatæ verò res intelliguntur, quæ in numero, pon-
dere, & menſura conſiſtunt, quæ in hoc dantur marito, vt
pro ſuo arbitrio illas diſtrahere poſſit, & alienatis, & di-
ſtractis, ſoluto matrimonio, eiuſdem generis, & qualita-
tis res, à marito, vel eius hæredibus reſtituantur, & ſol-
e uantur, iuxta text. in d. l. res in dotem, & l. plerumque, & leg.
cum quid, ff. ſi certum petatur, & docet gloſ. in l. doce ancil-
lam, C. de rei vendicatione, quod diuerſum eſt in rebus inæ-
ſtimatis in dotem datis, vt potè ſi prædia, animalia, alia-
y vè mouentia in dotem data ſint, vel etiam veſtes, * quæ
vſu conſumuntur, vel conteruntur, dentur, illis n. reb. ſi quid
deceſſerit, mulieris damnum eſt, & ſi quid acceſſerit, eiuſ-
dem compendium, & lucrum erit, quia res inæſtimatæ
meliores, & deteriores fiunt mulieri, d. l. plerumque, & d. l.
ſi res æſtimata, §. ſi mulier, ff. de iure dotium, quibus con-
ſonat noſtro Regio iure, l. 16. & 18. tit. 11. p. 4. vbi notat
eleganter Greg. Lopez in gloſſ. verbo, eſtimada no fueſſe,
quibus totum hoc declaratur in tali æſtimatione, quæ facit
z emptionem; *& Gregorius Lopez in d. l. 18. gloſſ. 1. rectè
notauit æſtimationem in dubio facere emptionem, ex leg.
quoties, & quæ ibi notant Bald. & alij, C. de iure dotium,
quibus addenda ſunt, quę latiſſimè ſcripſit Couarr. præ-
cticar. quæſt. c. 28. & eleganter Antonius Gomez in d. leg. 51.
Tauri, num. 44. cum plurib. ſeqq. Io: Guttierez conſ. 32. per
tot. in quibus rebus æſtimatis, maritus, vel hæres, electio-
nem habet, vtrum pretium, vel res æſtimatas reſtituere
velit, ex d. leg. plerumq; in fin. & poſt ſupra citatos aucto-
res tradit optimè Meyrer, vbi ſup. d. lib. 2. de priuil. cred. tit.
5. num. 31. cum alijs ſeqq.

132 ✠ Veſtes) Rectè dicitur, Veſtes, quæ vſu conſumuntur,
ſi inæſtimatæ ſint, vti lucro, ita, & damno vxoris cedere.
Hinc ex lapſu longi temporis, veriſimiliter conſumptæ
præſumuntur; & ideo non ſunt reſtituendæ. Egregiè M.
A. Peregrin. de fideicom. art. 10. num. 40. Afflict. dec. 13. n. 27.
Rot. dec. 201. n. 34. p. 4. tom. 2. rec. cum pluribus per eam ad-
duct. Sic, & per conſequens hæres grauatus non tenebi-
tur ad harum rerum reſtitutionē. Parii. conſ. 55. in fin. Ioſeph
Ludou. dec. 285.

133 Sed quid in veſtibus propter nuptias miſſis à Sponſo,
Sponſæ, vel à ſocero nurui, aut factis à viro conſtante ma-
trimonio, cuius nam ſunt, Vxoris ne, an Viri? Tu diſtin-
gue inter veſtes quotidianas, & feſtiuas, magni ſcilicet va-
loris, & pretij. Quo ad quotidianas veſtes, & alia orna-
menta parui valoris, ea ad vxorem ſpectant mortuo viro; &
ideo cum nulla ſit obligatio reſtitutionis, nulla etiam, fit
æſtimationis conſideratio; cēſentur enim hæc donata tam-
quam pars alimentorum. l. id veſtimentum D. de pact. l. ex
annuo, D. de donat. inter vir. & vx. Bart. in l. pen. §. 1. n. 3. D. ſol.
matr. Afflict. dec. 315. n. 2. & ſeq.

Quod ſi veſtes feſtiuæ ſint & pretioſæ, tales vt & cætera 134
ornamenta, pertinent ad maritum, vel ſocerum, qui ea
fecit, eiuſvè hæredes; quia facta videntur ad effectum vt
ornatior incedat. arg. l. ſed ſi vir ex lana D. de donat. int. vir.
& vx. atque ita eorum vſus ſolum donatus cenſetur. Et vt
communem opinionem, ſequitur, & amplectitur Surd. de
aliment. tit. 1. q. 78. n. 4. plenè Rota in Piſauren. Iocalium 22.
Iunij 1648. coram Arguelles, vbi teſtatur adhuc de commu-
niori, cum Afflict. d. dec. 315. n. 1. & 2. & Rota alijs omiſſis,
in Romana Iocalium, 11. Decembr. 1641. coram Merlino.

Quod adhuc procedit, etſi ſponſus donare dixiſſet; Quia
iuxta ſubiectam materiam intelligendum eſſet de donatio-
ne ad vſum, vt ex Bart. Caſtrenſ. Vrſil. & alijs firmat ibi Rot.
cit. dec. cor. Arguelles. Talis autem donatio ſuſtinetur in vi-
ta viri, ſicut valet donatio aliarum rerum, quæ fiunt hono-
ris cauſa. tex. in l. quod adipiſcenda, & l. nuper, D. de don. int.
vir. & vx. confirmaturque morte eiuſdemmet Mariti, ni-
ſi reuocetur, ad l. donationes quas, C. eod. tit. Et ſuſtinetur
potius in vim vltimæ diſpoſitionis, quam contractus; ac ex
illa detrahitur falcidia, vt ex legatis. Pariſ. conſ. 128. n. 8. lib.
1. Couarruu. in Rub. de teſtam. p. 3. n. 3. Clar. in §. donatio, q. 9.
Cepol. conſ. 8. num. 3. inter. ciuil Corn. conſ. 124. lib. 4.

Hinc ſequitur, Veſtes, & alia pretioſa ornamenta facta 135
à patre pro filio accipiente vxorem, eſſe conferenda poſt
mortem patris in diuiſione bonorum, quia ad ſocerum
ſpectant; ſecus ſi quotidianæ ſint, quoniam propriæ mu-
lieris ſunt, ſtante donatione valida ab initio. Bart. in l. 1. §.
nec caſtrenſe n. 8. D. de collat. bon. d. l. id veſtimentum, D. de pe-
cul. Ludouiſ. dec. 474. Cancer. Var. reſol. reſol. 9. p. 1. num. 192.
Qui addit, in legato veſtium facto per virum vxori, veni-
re veſtes feſtiuas, & pretioſas, ne fruſtraneum ſit, dum quo-
tidianæ iure proprio ſunt ipſius vxoris, per text. in l. fin. §.
vxoris, D de aur. & arg. legat. Roman. ſingular. 628.

Quæ autem ſint veſtes quotidianæ, & quæ feſtiuæ, arbi- 136
bitrio Iudicis relinquitur, inſpecta qualitate perſonarum,
quantitate dotis, & alijs conſiderationibus vt poſt Gloſſ. in
l. ſi præſidi, C. de donat. ante nupt. deciſit Afflict. d. deciſ. 315.
Surd. dec. 166. num. 8. & docuit Menoch. de arbitrar. iud. caſ.
218. in fin. quod ſenſerunt, & alij apud Antonell. de temp.
legal. lib. 2. c. 19. n. 50.

Iocalia verò donata ſpontè à Conſanguineis Viri, quod 137
ipſi, acquirantur vxori, & ideò nullo tempore ſint reſti-
tuenda, ſenſit Menoch. de præſumption. lib. 3. præſumpt. 23. n.
17. quamuis enim (inquit) mariti eſſe videantur, dum eius
contemplatione, ſponſæ data ſunt; tamen hæc contempla-
tio patris, &c. non conſideratur niſi in filiofamilias reſpe-
ctu peculij, ad l. cum oportet, C. de bon. quæ lib. quod clarè col-
ligitur ab exemplo ſocij, qui bona eidem delata contem-
platione ſocietatis ſibimet acquirit, non ſocietati. l. ſocium
qui in eo, §. fin. D. pro ſoc. Cæterum Rota ex Bart. Iaſ. (qui
de magis communi teſtatur) Clar. Sanchez, & alijs. defi-
nit oppoſitum, ſcilicet hæredibus ſponſi eſſe reſtituendas.
Vid. d. deciſ. Arguelles ſupr. adduct. & in alia coram eodem
28. Iunij 1649. poſt Salgad. Labyrinth. cred. nouiſſ. impreſſ. in
ordin. 70. Tu conſidera.

Anuuli autem ſponſalitij, etiamſi magni valoris, qui 138
dantur à Marito tempore benedictionis, ſeu deſponſatio-
nis, ſunt Vxoris, & non mariti, aut eius hæredum, ſiue da-
ti fuerint ante contractum, ſiue poſt initum matrimonium.
† Ratio ea eſt, quia cum annuli ſint neceſſarij hodie ad 139
contractum matrimonij attenta conſuetudine, nomine
donationis non veniunt, ſed habentur pro impenſa debita,
& ad nuptias neceſſaria. l. ſi quis pro vxore, D. de donat. int.
vir. & vx. Roman. conſ. 146. num. 2. Natt. conſ. 317. num. 3.
Surd. dec. 166. num. 1. vbi plures adducit; † Addens ſi an- 140
nulus eſſet alienus, & poſt matrimonium alius per virum
daretur, ille eſſet vxoris, nil officiente donatione inter eos
prohibita; quia ea non eſt donatio noua, ſed confirmatio
eius iam factæ, ex text. in l. ſi donata res, §. 1. D. de donat. int.
vir. & vx.

A. M. Bertoli, I. V. D. &c.

z ✠ Æſti-

Digitized by Google

141 z ✠ *Æſtimatione,quæ facit emptionem , &c.)* Intelligitur æſtimatio eſſe talis, quæ venditionem faciat, ſeu emptionem reſpectiuè,cum videlicet ad eum effectum ſit, vt venditio inducatur, non ſi ad alium finem, puta ad cognoſcendum valorem, per bellè Rot. *coram Ludouiſ. dec.* 573. *num.*5.*& coràm* Pen. *in Spoletana bonorum* ,6. *April.* 1605. *& In Romana reſtit. dot.* 10. *Martij* 1608. *coram eod.* ex Iaſ. *in l.ex conuentione , num.*2. *C.de pact.* Couarr. *pract.quæſt.c.* 28.*nn.*2.Idque notat,& refert Beltramin.ad d.Ludou.*d.dec.*
142 573.*num.*16. † Addens ibid. id maximè etiam colligi, ſi conuentum ſit vt dos reſtitueretur in iiſdem corporibus, & indiuiduis. Iridem ſi æſtimatio eſſet facta ex interuallo poſt conſtitutam dotem;talis enim æſtimatio ad effectum venditionis debet eſſe de tempore conſtitutionis dotis. Rot. *dec.*30.*num* 5.*&* 6. *apud Pacific. de Saluian,interd.* per text. *d.l.ex conuentione* vbi DD. Socin. Iun. *conſ.*41.*num.*14. *lib.*1. Barbat. *conſ.*19.*colum.fin.vol.*4.& alij ibi adduct.& ſe-
143 cut. † Similiter ſi æſtimatio condigno pretio facta non ſit; non enim facit venditionem. Bald. *in d.l, ex conuentione , num.*1. Ludouiſ. *dec.*194.*numer.*20. Antonell. *de temp. legal. lib.*2.*de annis* ,*c.*19.*à num.*7. *& deinceps*.

A.M.Bertoli,I.V.D.&c.

144 Nec hic ommittendum erit, quod eleganter animaduertit Petrus Barboſa *in d.l.*1.*ff.ſoluto matrimonio* ,6.*p.n.*10. ex inſigni doctrina Couarruu. *lib.*3.*variar.reſolut. c.*18. *nu.*13. & aliorum quos ibidem ipſe refert,videlicet, mulierem, ſi in hac dotis exactione, & repetitione, habeat generalem hypothecam, & ſpecialem, ex cauſa dotis, cogendam eſſe à ſpeciali incipere,iuxta celebrem deciſ *l.*2.*C.de pignor.* de cuius explicatione latius à nobis inferius tractandum erit.

145 Hic non minus vtiliter quàm neceſſariò agendum erit, an prædictum ius tacitæ hypothecæ, & priuilegij mulieri competens, pro dotis repetitione in bonis mariti, intelligatur illi ſolum competere in rebus in dotem datis, an verò ad alia vxoris bona paraphernalia, hoc eſt, (vt declarat lex) quę extra dotem mulier habet, *vt leg.hac lege C. de pactis conuentis* , approbata *à lege Regia*, 17. *tit*,11. *p.*4.) vel ad arrhas, aut donationes propter nuptias extendi debeat.

Aa Et in bonis paraphernalibus, * vxorem habere contra
146 mariti creditores, priuilegium tacitæ hypothecæ, probat *l.vltima,verſ.ſunt autem,C.de pactis conuentis* , & ibi notant Bart. Bald. & Salic.& communiter ſcribentes,vt rectè tradit Neguſant. *de pignorib.*4.*memb.*2.*partis principalis num.*63. Anton. Gomez. *in d.l.*51. Tauri, *nu.*40.*verſ.item quæro*,authores referens, quem ſequitur Ioannes Guttierez *de iuramento confirmatorio* 1.*p.c.*46.*num.*3. nouiter Meyrer.*d.lib.*2. *de priuilegijs creditorum, tit.*5.*nu.*46.. & expreſsè approbauit *lex Regia* 17. *d.tit.*11.*p.*4.*in illis verbis*, ibi *Et todas eſtas coſas, que ſon dichas parapherna , han tal priuilegio como la dote, ſea bien anſi como todos los bienes del marido ſon obligados a la muger, ſi el marido enagena, ò mal mete la dote , anſi ſon obligados por la paraferna a quien quiera , que paſſen*, vbi Gregorius Lopez in gloſſa, verbo *aſſi ſon obligados*, doctè intelligens legem illam in bonis paraphernalibus,quorum adminiſtrationem tacitè, vel expreſsè vxor conceſſit marito; nam ſi nullam adminiſtrationem vir habuit, ſed vxor ea adminiſtrauit, tunc bona mariti non ſunt tacitè hypothecata: quod deducitur *ex ea lege*, ibi Ca *luego que el marido recibe la dote, o las otras que ſon llamadas paraferna,ſon obligados por ende à la muger todos ſus bienes*: Ecce ergo quomodo cum maritus acceperit illa bona paraphernalia, obligantur eius bona, & non antea; quod ita bene perpendit Anton.Gomez. *in d.l.*51. *Tauri n.*40.*ad finem* Ioannes Gutierez *vbi ſup.d.c.*46.*n.*2. & quamuis mulier ipſa habeat in dictis bonis paraphernalibus ius illud tacitæ hypothe-
Bb cæ,non tamen habebit prælationis priuilegium,* vt pręferatur alijs creditoribus habentibus hypothecas anteriores, quia illud ſolum habet locum in dote, fauore matrimonij, non verò in alijs bonis; quod ita probat tex. *in d.l.fin.C.de pactis conuentis*,qui tamen concedit beneficium tacitæ hypothecæ, & non aliud; & in expreſſo, ita tenet Gloſs. ſingularis *in l.ſi ego §.dotis ff. de iure dotium* vbi ad hoc notant plures Doctores relati à Neguſantio *d.*4.*memb.ſecūdæ partis nu.*64. & ab Antonio Gomez *vbi proximè d.n.*40.*in fine* & eandem opinionem tenet Greg. Lopez *vbi ſup, d.gloſ.*3. ſequutus Bart. *in d. Authenth. de priuileg. dotis heredibus mulieris &c.* & Ioannes Gutierrez,*vbi ſup.d.c.*46.*n.*2.*in fin.* optimè Pater Ludouicus Molina *de Iuſtitia, & iure tract.*2. *diſput.*441.

Aa ✠ *Et in bonis paraphernalibus)* Paraphernalia bo- 147
na dicuntur, quæ præter dotem data ſunt a παρα, præter, & φερνὴ, dos; teſte Vlpian. *in l.ſi ego ſcie.* §.*dotis autem cauſa,D. de iure dot.*

Ad hoc autem vt mulieris bona inter paraphernalia 148
referantur, & iure tacitæ hypothecæ gaudeant, requiritur vt dos Viro ſit conſtituta; quod ſi nulla ſit compoſita, nec bona extra dotem diſtingui poſſunt;per conſequens & hoc ius tacitæ hypothecæ euaneſcit, Anton. Faber *in ſuo Codic. lib.*5. *tit.de pact. conuent. definit.* 13.*n.*7.*& ſeq.per tot.*

A.M.P.I.V.D.

Bb ✠ *Prælationis priuilegium)* Mulierem in bonis pa- 149
raphernalibus habere ius dumtaxat hypothecæ,non autem ius prælationis,eſt certum apud omnes DD. communiter, quibus vltra relatos ab Auct. addas Io. Mich. Beuther *de iure prælat.p.*1.*c.*35.*col.*5. *verſ. verum etiam.* Alex. *conſ.* 36. *incip. viſo themate,nu.* 6. *volum.* 6. Couarruu. qui communem dicit,*lib.*1.*var.reſol.c.*7.*n.*1.*poſt init.* Scheneid.*ad § fuerat Inſt.de act. n.*37.*& ſeq.ac n.*74. Io. Koppen *dec.*28.*incip. non vagando n.*3. Mynſing. qui de ſtylo Cameræ,*cent.*5. *obſ.* 4.*n.*3 *& ſeq. & cent.*6. *obſeru.*94. *nu.*10, *verſ.licet.* Io. Campeg. *de dot.p.*1.*q.*8.*n.*1. Iaſ. *in l.maritus citra* 21. *C. de procurat. n.*14. *ibi,& iſta.* Hening.Geden. *conſ.*100.*n.*6. *& ſeq.*

Ex quo ſequitur, mulierem quo ad hæc bona reponi in- 150
ter hypothecarios creditores, & per conſequens præferri illis, qui ratione temporis poſteriores ſunt.

Sed adhuc impingimus in dubium: Si mulier ſimpliciter 151
nubat marito nulla certa dote conſtituta, & deſignata: Quæritur an omnia bona, quæ mulieris ſunt, habenda ſint pro paraphernalibus; ita vt ſolum ius tacitæ hypothecæ competat, an vero pro dotalibus; vt in eis & hypothecæ & prælationis ius obtineat? Et quidem prout eſt grauiſſima & difficultatibus referta quæſtio,ita ab omnib. † ferè DD. 152
agitatur; quorū tamen pleriq; in partē quod hæc bona ſint paraphernalia,inclinare videntur. & præ cæteris, Menoch. *de præſumpt.lib.*3.*præſumpt.*6.*n.*1.*& ſeqn.& præſumpt.*8.*&* 9. *per tot.*quibus in locis plurimos caſus adducit cum ampliationibus,† & limitationibus, &c. Bart. *in ſuis diſputationi-* 153
*bus,quæſt.*7.*n.*1.*& ſequ.& in l.ſi conſtante* , 24. *D.ſol.matr.n.* 7º.*& in l.mulier bona, D.de iur.dot.n.*2. Bald. *in l.nulla* 4.C. *eod.à n.*5.*& ſeq.& in l.hac ſententia* 4.*C, de ſent.quæ ſine certa quantit.profer.num.*8.*& ſequ.& in Auth. res , quæ, C.com. de leg. num.*14. *verſ.ſed numquid*, *& ſequ.* Iacob Thoming. *dec.*18.*num.*1.*& ſequ.& dec.*30. *num.*1.*& ſequ.* VVeſembec. *conſ.* 25. *incip.in hac num.*1. *& ſequ. part.*1. Hartman Piſtor. *obſeruat.*46.*per tot.* Coler. *de proceſſ.execut. p,*1. *dec.*57. *nu.*3, *& ſeqn.* Gail. *lib.*2.*obſern.*82. *num.*1. *& ſequ.* Iaſ. *in l.ſi conſtante* , 24.*D.ſolut.matr.num.*219 *& in Auth. Præterea , C. vnde vir.& vx.à num.*12. Quod & in donationibus, & ante, & propter nuptias obtinere, Auct. docet,*infra proxim.*

A.M.Bertoli I.V.D.&c.

Dubium tamen maius verſatur, An prædictum ius taci- 154
tæ hypothecæ, & priuilegij prælationis competat mulieri, pro ante nuptias donatione, vel propter nuptias? In quo communis Doctorum ſententia eſt, quod licet mulier tacitæ hypothecæ priuilegio,in his donationibus gaudeat, non vtique prælationis priuilegium * habebit, quod ſoli Cc
doti conceditur, vt latè comprobat Neguſantius *in d.tractat de pignorib.*4. *memb.*2.*p.n*,64:eleganter Anton.Gomez *in d.l.*51.*Tauri,num.*41.Petrus Barboſa *in d.lib.ff.ſoluto matrimonio,n.*16. cum plurib. alijs auctoribus à ſe citatis;optimè Meyrer *d.lib.*2.*de priuil.cred.tit.*5.*num.*41.*cum alijs ſeqq.* pro qua eſt text.expreſſus *in d.l.aſſiduis*, ibi, *Hac autem ad dotem tantum ſancimus,non ad ante nuptias donationem, quā ſuo tempore ſeruire diſpoſuimus , & habet inter creditores ſui temporis ordinem.*

Cc ✠ *Prælationis priuilegium , &c.)* In donatione propter nuptias illud non habere locum, ſed ſolum tacitam hypothecam, ſatis ſuper que definit *cit. l. aſſiduis* , ea ratione pariter per Auct.infr.allata, quia ſcilicet in ea agitur de lucro captando; in dote verò de damno vitando, vt præter adductos per Auct. tenet Beuſt. *de dot. part.* 3.*c. fi,verſ. datur etiam*, Io: Koppen. *d.dec.*28.*num.*32. Myſinger..

ger. *cent.5.obſeru.4.n.5.* Gail. *lib.2.obſeru.92.num.10.in med.* Cephal. *conſ.762.* Barboſ. *in l.1. D.ſolut.matr. 2.p.n.31.in fi.* Couarr. *lib.1. variar.reſolut. c.7. num.1.* & poſt hęc Acoſt. *d. Reg.3.ampliat.16.num.54.& ſequ.*

155 Hoc portò, ita accipiendum eſt, ſi mulier ad donationem propter nuptias agit, vt eam lucretur, ſecus ſi agit ad eam, vt ſpecialiter per dotē obligatam; tunc.n.cum deficiat ratio ſupra adducta, (quādoqnidem hoc caſu agit ad damnum vitandum, ſcilicet ad dotem in tuto retinendam) habet, & hypothecam, & etiam ius prælationis; ita eleganter Schneid. *ad §. fuerat, Inſt. de act.* vbi de praxi in ſuis terris teſtatur. *num.61.& 62.* Neguſ. *d.p. 2. de pignorib. membr.4.num.65.*

Quando autem prælatio in ea donatione non competit provt regulariter, vt diximus, non conceditur, mulier inter hypothecarios creditores reponitur, adeò vt inter eos ratio temporis dumtaxat haberi debeat, iuxta text. *leg. hac edictali 6.§.his illud, C.de ſecund.nupt.* & not. Bart. *in d. leg. vbi adhuc, 29. C. de iur. dot. num.55 ad fin.* provt & de paraphernalibus bonis ſupra concluſum eſt.

A.M.Bertoli I.V.D.&c.

156 Nec in contrarium mouere debet *l.vbi adhuc, C.de iur.dot.* qua inſinuari videtur, propter æquiparationem ibi factam dotis, & donationis ante nuptias eodem gaudere prælationis priuilegio, quia vt bene notauit *gloſſ. verb. ſuo tempore in d.l.aſſiduis*, de tacitæ hypothecæ tantum priuilegio intelligenda erit, quòd habet aduerſus cæteros mariti creditores, in eius bonis ſicuti in dote, non verò de Prælationis priuilegio intelligi oportet, vt bene etiam notarunt ſupra citati authores, pro quo facit text. *in d. Authent. de Æqualitate dotis, §.His conſequens, collat.7.& d.l.aſſiduis*, quæ quidem iura ſupponunt, pro bonis donatis propter nuptias, alia mariti bona cenſeri tacitè hypothecata, & tamen huic tacitæ hypothecæ non eſſe conceſſum priuilegium prælationis, ex doctrina Baldi *in d.l.vnica, C.de priuilegio dotis, num.26.* & ex Anton. Gomez *vbi ſupra*, & ex alijs authoribus notauit Petrus Barboſa, *vbi proximè num. 25.ad finem*, Meyret *in dicto libr.2. tit.5. num.41.* huius autem rei reddens rationem inquit: *Nam hoc caſu mulier tractat de lucro captando, ſeu acquirendo in damnum aliorum creditorum, qui de damno vitando certant, ideoque illorum cauſam fauorabiliorem eſſe videtur, quia quando vnus certat de lucro captando, alter verò de damno vitando, potentius priuilegium habet, qui de dāno vitando contendit, ex doctrina* Bart. & Cyni *in Auth.quas actiones, C.de Sacroſanctis Eccleſijs*, & congruit regul. quòd nemo cum alterius iactura debet locupletari, aut damnum ſentire per alterius lucrum. *l.iure ſuccurſum, ff.de iure dotium. l.nam hoc natura, ff. de condictione indebiti, l.iure naturæ, ff.de regulis iuris, cum alijs*; ſecus verò erit in dote, in qua mulier tractat principaliter de damno vitando, vt eleganter tradit Gomez *in d.leg.51. Tauri, num.41.* ex hac vera reſolutione, & doctrina infe-

157 tens, † hodie in noſtro Regno pro arrhis, eſſe bona mariti tacitè obligata, non tamen habere mulierem ius prælationis, ſicuti in donatione ante nuptias cautum eſt.

158 Sed tamen hæc Gomeſij opinio difficilis redditur ex diſpoſitione *leg.Regię 29.tit.33.part.5.* qua idem priuilegium prælationis concedi videtur vxori in bonis mariti, contra mariti creditores mutuantes ad ſolutionem portationis mercium, vel conductionis domus, vbi reponuntur, quod doti, & fiſco conceſſum eſt, vt verba indicant, ibi, *Fueras ende en debdo, o de arras de muger, o en debdo antiguo; que houiiſſe de dar à la Camara del Rey, caen eſtas dos coſas, en ante ſe pagaria el primer debdo deſtas perſonas, que el ſegundo*: cuius legis difficultati elegantiſſimè ſatisfacit Gregorius Lopez *ibi gloſſ. verb. o de arras*, intelligens *d.l.29.* de arrhis, quæ dantur in augumentum dotis, non verò de ſimplici donatione propter nuptias, *vt in d. Authent. de æqualitate dotis, §.his conſequens, Collatione 8.& ibi gloſſ.& in l.fin.in fine, C.qui in pignore habeantur.*

159 Ex qua Gregorij Lopez vera, & eleganti doctrina, in praxi infert Flores de Mena *lib.1.variar.quæſt.qu.6. §.3.nu. 10.* quod quando arrhæ promittuntur in ſcripturis ſi pro-
Dd mittantur in augumentum dotis, * pro illis mulierem habere prælationem * ſicuti pro dote, & hoc priuilegium tranſibit in filium, & in ceſsionariū, non autem in hæredes extraneos, iuxta verā reſolutionē ſuperius à nobis relatam.

Dd ✠ *Augmentum, &c. prælationem, &c.*) Optima 160
illatio de dote ad eius augmentum, quo ad prælationem. Quandoquidem tale augmentum regulatur ſecundum naturam eiuſdem met dotis, *l.etiamſi non dotem 8.C.de iur.dot. Nou.97.c.his conſequens, 3.* Neguſ. *de pign.membr.4.p.2.init, num.46.* Pract.Papien. *in d.form.libell.quo agitur ad dot. nu. 1.verſ.quod quidem.* Tiraquell. *de retract.lignag.gloſſ.18.nu. 51.& in l.ſi vnquam, C.de reuoc.dot. verſic.donatione, num. 181.* Bald. *in l.ſi proprietate, D.de iur.dot.init.* Io: Campeg. *tract.de dot.p.1.q.77.num.1. verſic. ſed hoc.* Quod quidem ius competit à tempore dumtaxat augmenti; ob id, creditoribus cum expreſſa, ante dictum augmentum non præfertur, *l. ſi conſtante 19. §. Iura autem, C. de don. ante nupt.* Campeg. *d.p.1. q.77.* Menoch. *de præſumpt.libr.3.præſumpt. 13.nu.28.* & nouiſsimè Berlich. *in practic.concl. d.p.1. concl. 65.num.28.*

Quod autem talis prælatio ad filium tranſeat, diſertè ſa- 161
tis monuimus *ſup. num.86.* At circa ceſsionem, id accuratè cauendum. Vid. quæ fuſius Matt. Berlich. *pract.concl.65. num.94.p.1.* vbi quinque DD. ſententias refert, & examinat, quamuis demum neget talem cedendi facultatem. Adde, quæ per nos, *ſup.n.69.& deinceps.*

A.M.Bertoli I.V.D.&c.

Secundò, ex eadem vera reſolutione inferebat Anton. 162
Gomeſius, *vbi ſup.d.n.41.* pro medietate lucrorum, quæ ad vxorem pertinent, iuxta ea, quæ ipſe diffusè notat, *in d. l.51.Tauri, num.69* & Io: Garzia plures referens, *c.13. per tot.de expenſis, & meliorationibus*, mariti bona eſſe tacitè obligata, ſi fortè maritus ea alienauit mortua vxore, vel ea viuente in caſu prohibito; non tamen ei competet ius prælationis, quæ omnia notanda eſſe ait, cum ſint quotidiana, & ſingularia.

Sed tamen hoc vltimum in magnam controuerſiam 163
redigit Ioannes Guttierez *in d.1.p.de iuramento confirmatorio cap.46.num.6.ſumma*, contendens hoc in caſu nullam hypothecā, neq; prælationis priuilegiū dari, cum neque vllibi à iure diſpoſitum reperiatur; neque ex eo, vt de dote ad lucra, extenſionem faciendam eſſe, verum putet, & ſic in Pinciano Senatu duabus ſententijs conformibus iudicarum fuiſſe teſtatur, & aliquibus comprobat rationibus, & hanc etiam opinionem tenuiſſe Gomez Arias *in leg. 14. Tauri, num.4.* dicit Flores de Mena, *d.lib.1. variar.quæſt. qu.6. num.3.* & eam ſequitur Io: Garzia *de expenſis, & meliorationibus, d.cap.13.num.22.* licet poſtmodum cogitandum relinquat.

Adde pro hac ſententia Acoſt. *de priu.cred.reg.12.ampl. 6.n.379. 381.& ſeqq.* vbi reſoluit obiecta. *B.*

Quod intelligendum, inquit, Io: Guttierez *ibidem* de 164
creditoribus poſt mortem vxoris contrahentibus; nam de habentibus hypothecam, in vita vxoris celebratam, aut contractam, non eſſet dubium, quia non dicuntur bona lucrata, niſi ſolutis debitis conſtante matrimonio contractis.

Quartò infert Ioanes Guttierez, vbi ſupra *d.cap.46. nu.* 165
5.pro alimentis præſtandis vxori * bona mariti eſſe tacitè Ee
hypothecata, ſine priuilegio tamen prælationis, ex doctrina Bartoli, *in l.ſi eum dotem, §.ſin autem, numer. 7. ff. ſolut. matr.* vbi Paulus de Caſtro *num. 7.* ſequitur eamdem opinionem, dicens ſe habuiſſe de facto quæſtionem hanc; & ſecundum eam obtinuiſſe per tres ſententias conformes. Neguſantius *de pignorib.4.membr.2.p.num.47.* pro alimentis debitis propter dotem, tàm conſtante, quàm ſoluto matrimonio, * mariti bona tacitè hypothecata eſſe; & hanc Ff
opinionem dicit veriorem, licet alij, quos ipſe refert, contrarium tenuerint, quorum fundamentis ipſe ſatisfacit ibidem. Eandem etiam ſententiam pluribus rationibus, & fundamentis tenuit elegantiſſimè Anton. Gomeſius *in d. l. 51.Tauri, num.58.* vſque adeò, vt ſi mulier petens ſuam dotem intra terminum à lege ſancitum, *iuxta text.in l.vnic. §.exactio, C.de rei vxoriæ actione*, vel terminum conuentionalem, iuxta doctrinam eiuſdem Antonij Gomez, *ibid. num.46.in fine*, & factis aliquibus proteſtationibus, vulgo *Requirimientos*, dotis ſolutio differatur, poterit interim non ſolum alimenta, ſed dotis lucrum, aut intereſſe petere, in quo etiam eodem tacitæ hypothecæ priuilegio gaudebit, ad id ſimul cum dote repetendum, vt præter Gomez *ibid. num.48.verſic.3.* tradit Couarruu. *lib.3.variarum, c.1.nu 3.*

agens

Digitized by Google

agens de vera interpretatione capituli ſalubriter de vſuris,
quibus addendus eſt Menochius conſ.1.libr.1. à nu.12.
166 E e ♆ Pro alimentis præſtandis, &c.) Alimenta à viri
hæredibus pręſtanda ſunt vxori intra annum luctus, ſi
dotem in pecunia exiſtentem intra illud anni ſpatium non
exoluunt. l.vnic.§.exactio, vbi gloſ.cõmuniter recepta, verſ.
reſtituendis, C.de rei vx.act. Bart. in l.diuortio, nu.1.D.ſolut.
matr. Mantic. dec.171.numer.2. Vrſill.ad Afflict. deciſ.284.
Theſaur. dec.44. Fontanell. de pact.nuptial. clauſ.7.gloſſ.3.p.
167 5.num.6. Surd. de aliment.tit.9.quæſt.43. † At tunc ſolum-
modo cum ea non habet vnde ſe alat; quoniam ſi eſſet di-
ues nõ tenerentur hæredes viri ad alimenta. l.pen. vbi Gloſ.
fin. D.vt in poſſ.leg. l.diuortio, vbi Gloſſ.1. D.ſol.matr. Specul.
tit.qui fil: ſint legit. §.1. num.29. Peregrin. dec.83. nu.14. Ca-
pic. dec.24.num.5. D.Ant.de Marin.in deciſ.Reuerter. dec.
30.n.1. Id enim æquum eſt, vt per hæredes dotem retinen-
tes ipſi mulieri ſuccurratur, ne mendicare cogatur. Etſi
Dec. in l.alimenta, C. de tranſact. indiſtinctè hanc obliga-
tionem imponat hæredibus; qui tamen non ſuſtinetur, vt
per Surd. de aliment.tit.1. quæſt.44. num.48. Alex. conſil.27.
168 † Tunc autem dicitur non habere vnde ſe alat, cum redi-
tus non habet; etſi aliàs ſuppellectilia poſſideat, gemmas,
vtenſiliaue, non tamen fructum afferentia; quia cum de
alimentis loquimur, reſpectum habemus ad reditum. l.ius
alimentorum, D. vbi pupill.educ.deb. Gloſſ.& DD. in leg.1
§.exactio, C.de R.V.A. Plot.de in lit.iur.§.11.n.23. ſi tamen
eſſent maximi valoris, hæredes grauandi non eſſent, ſi
169 Surdo credimus. d.loc.qu.44 num.43. † Si tamen ea à viro
relicta eſſent vxori, tunc abſque diſtinctione deberentur,
iure quidem actionis; nec teneretur ad commodum hæ-
redum operari, vt alias debet, Bald. d.l.diuortio, col.2. Surd.
170 d.loc.num.45.& 50. † Similiter ſi vxor prægnans eſſet, ali
debet indiſtinctè ab hæredibus. l.curator. intr. D. de ventr.
in poſſeſſ.mit. ibi, nec ad rem. Ang.conſ.42. Mantic.de tacit.&
ambig.lib.12.tit.31. Gratian. diſcept.forenſ.244.num.32. Imo
ventris nomine mittitur in poſſeſſionem bonorum viri pręę-
defuncti. leg.1.& tot.tit.D.de ventr.in poſſ.mittend.

Omnibus porrò caſibus neceſſe eſt vt hæredes à muliere
interpellentur ad ſolutionem, alias pro alimentis præten-
ſis non exaudictur. Theſaur. d.dec.44.d. D.Marin. ad d.deciſ.
cit.Reuerter.30.

171 An vero eo caſu quo vxor petit alimenta, debeat ſimul
cum hæredibus cohabitare? Non teneri, ait Bart. in d. leg.
diuortio, num.4.D.ſol.matr. vbi inſuper dicit, cõputari debe-
re operas ipſius vxoris, quæ præbitura eſt. Cui tamen non
aſſentitur Menoch. de Arbitrar.iud.caſ.163.num.11.& caſ.
170.nu.11. Specul. d.tit.Qui filij ſint legit.n.30. Fontanell. de
pact. nuptial. clauſ.7.gloſſ.3.p.5.num.19.& ſeqq. & demum
Surd. de aliment.tit.4.q.29.nu.35.& 38.

172 Quod de alimentis diximus, extende ad veſtes lugu-
bres, quas, etſi pretioſas, hæredes viri præſtare tenentur.
Veſtis enim, nomine victus venit. l.verb.victus, D. de verb.
ſign. Cancer. variar.reſolut.libro tertio, cap.11.numer.35.&
lib.1.cap.9.num.153. Theſaur. dec.43. Imo ſi in ijs veſtibus
de ſuo impendit vxor, valorem ab hæredibus poteſt repe-
173 tere. † Hanc autem obligationem in viri hæredibus, &
alendi, & veſtiendi vt ſup. amplia etiamſi mulier dotem
non ſoluerit; adhuc enim veſtes lugubres iuxta qualitatem
perſonarum debentur. Theſaur. d.dec.43. Cancer. d.cap.9.
Cuius rei multiplex eſt ratio. Primo, quia id cedit in ho-
norem Viri, quem vxor relicta luget. Item quia cenſetur
matrimonium continuatum durante anno luctus, l.omnem,
C.de bon.matern. quare obligatio alendi vxorem extendi-
tur ad integrum annum luctus. Addas, & tertio, quia
non debent attendere ij hæredes ſufficientiam fructuum;
ſi enim excederent valorem alimentorum, illi cederent lu-
cro hæredum. ad l.creditor, §.ſi inter, vbi Gloſſ. & DD.
D.mandat. Surd. qui plures congerit in laud. tract. de alim.
tit.1. qu.44. num.29.& 30.

Nec aliquid prodeſſet hæredibus allegare patrem mu-
lieris diuitem. Nam in comparatione ipſorum, pater tene-
tur ſolum officio iudicis, ac ex æquitate, ſi non habet ali-
unde; illi verò ex iuſtitia tenentur, dum dotem habent.
Alex. in d.l.diuortio, num.16. Capic. dec.24. Plot. d.§.2. Sur-
dus tamen diſſentit tit.7.qu.21.

A.M.Bertoli I.V.D.

174 F f ♆ Tam conſtante, quam ſoluto matrimonio,) Atque
ita concludunt poſt alios per Auct.relatos, Io:Schneid. in §.
fuerat, Inſt.de act.num.40. Ioachim à Beuſt. in tract.de dote,
p.3.c.fin. Bald. in l.vnic.§.& vt plenius, C.de R.V.A.n.1. per-
plures adducit Caſtrenſ loc.alleg.& in conſ.53. vbi rationes
affert, nu.1.& ſeq.per tot.p.3. VVeſembec. in coment.D.quib.
cau.pign. vel hypoth.tac. contr. numer.4. Et quamuis Spec.
libr.4.part.4.tit.de dot.poſt diuort. reſtit. §. formatis, 2. nu- 175
mer.24. † & Caſtrenſ. loc.ſup.alleg. admittant hanc hypo-
thecam in alimentis dumtaxat debitis conſtante matrimo-
nio, non autem in ijs, quæ ſoluto matrimonio exiguntur;
Tamen contraria ſententia tenenda eſt, quam ſcilicet Au-
ctor noſter ſequitur ex cit. Neguſ. loc.alleg. & Gomez, qui-
bus add. Alex. in d.l.ſi cum dotem, §.ſin autem, D.ſoluto ma-
trimonio. Angelus in dicto §.fuerat, 29.Inſt. de act. numero
12.& ſequ. Nec obſtat ſi dicatur alias cauſas alimentorum
non habere tacitam hypothecam; ſed ad ſummum ſecun-
dum aliquos (de quo tamen infr.) priuilegium perſona-
le, ex l.cũ hi 8.D.de tranſact. Quoniã Reſpõdet, ſpeciale eſſe
in alimentis vxori debitis. Rationem ſpecialitatis ſi quæ-
ras, eam ſtatue; quia ſcilicet alimenta vxoris non ſimpli-
citer debentur, ſed reſpectu dotis, vel bonorum parapher-
nalium; † Cæterum quemadmodum pro ijs bonis com- 176
petit hypotheca, vt ſupr.dixi; ita & pro his alimentis
ex cauſa dotis debitis, cuius vſuræ ſunt, & acceſſiones. ita
perbellè Neguſ. loc. cit. cui ſubſcribit Berlich. in ſuis pract.
concl.p.1.concl.77.de legal.& tacit.hypoth.num.12. Ex quibus
caueas à Surd. de aliment.tit.8. priuil.49. negante abſolutè
hanc hypothecam vxori, quibus aſſenſus eſt Felician. de
cenſib. Barboſ Bald. Nou ex Bart.& alijs antiquis relati, ſed
non ſecuti à Non. Acoſt. d.reg.3.ampliat.7.num.9.

A.M.Bertoli I.V.D.&c.

Præterea, & illud meritò dubitari ſolet, an priuilegium 177
hoc tacitæ hypothecæ, quod ex legis diſpoſitione mulier
habet in bonis mariti, ad repetendam dotem aduerſus
eiuſdem viri creditores, competat à tempore traditionis
dotis, vel à tempore dotis promiſſæ, & contracti matri-
monij; quam quæſtionem poſt Gloſſam verſ.hypothecam,
in d.l.aſſiduis, & ibi Bald.& cæteros alios ſcribentes, quos
refert Neguſantius de pignorib.4.membr.2.p.num.80. optimè
tractarunt Antonius Gomez in d.l.51.Tauri, num.38. Io:
Guttierez de iuramento confirmatorio, 1.p.c.46.num.8. Pater
Ludouicus Molina de iuſtitia, & iure, tract.2. diſputat.438.
verſic.tacita hypotheca.

Et in eius reſolutione, diuerſæ fuerunt Doctorum ſen- 178
tentiæ, & opiniones, vt bene refert Neguſantius vbi pro-
xime d.num.80. Vnde gloſ. verb. hypothecam in d.l.aſſiduis,
à tempore traditionis, ſeu datæ dotis, dictam tacitam hy-
pothecam contrahi, & vxori competere pro dotis repeti-
tione, expreſsè docet; quam ſequitur, & ſingularem dicit
Baldus, ibi num.6.& probat Speculator in tit.de obligationi-
bus, §.ante omnia, verſ.ſed pone, colum.penultima, Bald.
Nou. in tract.de dot.10.p.n.37. Anton.Gomez in d.l.51.n.38.

Quo fit, vt ſi poſt matrimonium contractum, & dotem
promiſſam maritus contrahat cum alijs creditoribus cum
expreſſa hypotheca, ſi poſtea dos marito tradatur, * cre- G g
ditores hos præferendos eſſe vxori, affirmandum videtur.

G g ♆ Si poſtea dos marito tradatur.) Hanc opinio-
nem Gloſſ. in d.l.aſſiduis, & hypothecam ſecuti ſunt DD.
per Auct.relati, præcipuè Bald. in cit.l.aſſiduis, qui dictam
Gloſſ.notabilem dicit, & quæ alibi non reperiatur. † & 179
in addit.ad. Specul. loc.per Auct.cit.in med.verſ.in obligatio-
ne, Paul.de Caſtr. conſ.295.num.4.lib.1.

Fulcitur autem hæc ſententia ex text. primum in d.l.aſſi- 180
duis, 12.§.1. verſic.ſi tamen re ipſa fuerint parte mariti data,
C. qui potior. &c.

Præterea ex leg.ſi conſtante 19.in med.C.de don.ante nupt. 181
vbi in augmento dotis, vel donationis ante nuptias, actio-
nes pro ijs competentes accipiunt iura hypothecarum à
tempore contractus, nec referuntur ad tempora prioris
dotis, vel donationis; ergo, tum ducto argumento de par-
te ad totum, ad leg.quæ de tota cum ſimil. D. de rei vendic.
tum, & habita conſideratione quod augmentum dotis, ea-
dem dos dicitur, & non noua. Bart. in leg. ſi proprietatem,
D.de iur.dot. dicendum, idem priuilegium, & ipſi doti in-
tegræ, ab eo tempore competere.

Addunt, & tertio loco, text. in leg.hac edictali 6.§. omni- 182
bus 2.C.de ſec.nupt. & l.cum oportet 6.§.fin.C. de bon.quæ lib.
ex qui-

Digitized by Google

ex quibus iuribus, ſi mater, vel pater bona liberorum velint adminiſtrare, colligitur eorũ bona eſſe ipſis hypothecata; hocque ius competere à tempore adminiſtrationis, & receptionis eorum bonorum; ergo à pari, &c.

183 Concludunt inſuper hac ratione. Si aliter diceretur, duæ fictiones in eodem ſubiecto cõcurrerent, contra *l. ei a quo D. de vſufr.* Prima, quod hypotheca tacita intelligatur contracta fauore dotis, *l. vnic. C. de R. V. A.* cum ſimul. Secunda quod retrahatur, & fingatur competere à tempore promiſſionis, & contracti matrimonij, ſi ſolutio poſteriori tempore fiat; ergo, &c.

Sed quo iure, & an validè ſubſiſtant hæc fundamenta, inferius apparebit, *num. 189. & ſeqq.*

A. M. Bertoli, I. V. D. &c.

184 Contrariam tamen ſententiam, & ſic tacitam hypothe-
Hh cam à tempore promiſſionis, * & contracti matrimonij competere, defendit Salic. *in d. l. aſſiduis, num. 2.* Socinus communem dicens, *conſil. 164. volum. 2.* Boet. *dec.* 331. Tiraquellus *de vtroque retractu*, §. 1. *gloſ. 10. num.* 113. Antonius Neguſantius, *d. 4. membr. 4. p. num.* 80. pro quibus facit,

Primò, *lex cum oportet*, §. *fin. verſic. initium*, *C. de bonis, quæ liberis.*

Secundo, *l. in ambiguis pro dotibus reſpondendum erit*, *ff. de reg. iur.*

Tertiò, *lex vnica*, §. 1. ibi, *Dederint, vel promiſerint*, *C. de rei vxoria actione.*

Deniquè facit expreſſus text *in l. 1. ff. qui potiores in pignore*, in illis verbis ibi, *Non vtique ſolutionis expectanda ſunt tempora, ſed contractæ obligationis*, quamuis gloſſ. *in d. leg. aſſiduis*, verbo *hypothecam in fine*, de expreſſa hypotheca
ſ loqui exiſtimet, * vt in ea indiſtinctè procedat poſterior ſententia, & opinio, vt vel à tempore contracti matrimonij, & dotis promiſſæ, vel traditionis tempore intelligatur celebrata, & mulieri competat ius, quo mariti credi-
Ii toribus * præferenda ſit.

Hh ✠ *Promiſſionis, & contracti matrimonij,*) Vniter, & coniunctim hæc verba eſſe accipienda, tenet Neguſant. *loc. per Auct. adduct.* vt ſit ſenſus, priuilegium prælationis, &
185 hypothecæ competere à die contracti, † & perfecti matrimonij principaliter, non tamen à die promiſſionis ſimpliciter ipſius dotis; ſed quatenus talis promiſſio tunc tẽporis ſolet fieri, quo celebratur matrimon. Atque ita ſentit præter cit. Neguſ. & relatos ab Auct. And. Gail. qui ſententiam hanc communem teſtatur, *libr. 2. obſeru. 86.* Hartman Piſt. *in ſuis obſeru. obſeru.* 110. *num. 2. & ſequ.* Matt. Berlich *in ſuis practicabilib. concluſ. part. 2. concl. 30. num. 7.*

186 Accerrimè tantum alij DD. defendunt, competere eam hypothecam à die promiſſionis ſolum, etiam non attento
187 matrimonio; † inter quos Iac. de Aretio, & Bart. *in d. leg. aſſiduis, 12. C. qui potior. & in l. quæſitum*, §. *ſi ſponſa, fin. D. de priu. cred.* Vinc. de Franchis *deciſ. 677. per tot.* per verba d. l. 1. *D. qui potior.* ibi, *ſed dies contractæ obligationis*, *&c.* Pro quo ſtat & Fontanell. *de pact. nuptial. tom. 2. clauſ. 7. gloſſ. 2. par. 1. per tot.* Emanuel Suarez *in Theſaur. com. opinion. verb. Dos, num.* 306. Theſaur. *quæſt. forenſ. lib. 2. quæſt. 34. ad fin.* Reuerter. & ad eum D. Anton. de Marinis *dec. 379. per tot. cum ſimil.* Merlin. *de pignorib. lib. 3. tit. 2. quæſt. 47. a num. 43.*

188 Pro qua ſententia adducitur per hos DD. textus *in d. l. 1.*
189 *D. qui potior.* † vnde promiſſionis tẽpus attendendũ eliciũt; & quamuis tex. ille loquatur de expreſſa ſolum hypotheca ſibi conuenta pro dote reſtituenda, vt ex Gloſſ. accuratè notauit Auct. *ſup.* tamen cum eadem ſit virtus, & iudicium taciti, ac expreſſi. *leg. cum quid*, *D. de reb. cred.* idem ius, & in tacita hypotheca videtur ſtatuendum. *vid. infr. n. 195.*

190 Præterquamquod ex ratione publici boni ſemper in ambiguis, eſt doti fauendum, *l. in ambiguis*, *D. de reg. iur. &* 15. *De iur. dot.*

191 Non tamen videtur tuta prælata hæc concluſio, quam nec omnino tuetur prædicta *l. 1.* quandoquidem in ea hy-
192 potheſi intelligũt DD. † promiſſionem fuiſſe factam tempore contracti matrimonij. Vid. dict. Neguſ. *vbi ſup. n. 79. verſ. nam & hoc.* Gait. *de credit. in addit. ad cap. 4. verſic. 11. num. 113.*

193 Nec ratio fauoris dotis impellit; quoniam talis fauor non debet verti in alienum præiudicium. Vid. Berlich *loc. cit.* Caualcan. *dec. 26. num. 14. part. 4.* Pacific. *de Saluian. interd. inſpect. 3. c. 4. num. 43.* Barboſ. *in leg. 1. p. 3. nu. 34. D. ſolut. matr.* Gratian. *diſcept. forenſ. c. 804. num. 5.*

A. M. B. I. V. D.

Ii ✠. *Præferenda ſit.*) Adde inſuper hanc rationem. Vt ius hypothecæ retrahatur, exigitur in neceſſarium antecedens, aliquod ſubiectum, cuius gratia retrahatur. *leg. qui balneum 9. D. qui potior.* At id fit in gratiam dotis, & ante matrimonium nulla dos exiſtere poteſt. *l. 3. ſub fi. D. de iur. dot. l. cum multa 20. poſt init. C. de donat. ante nupt.* Ergo etiã hæc retroactio deficere debet.

Quæ porro concluſio omnino eſt ſuſtinenda, vt in pun- 194
cto iuris communis verior, præciſa, tamen lege Regia de qua mox per Auct.

Hæc autem ſententia retenta ſic, & firmata, videlicet, Priuilegium prælationis, & hypothecæ incipere à tempore contracti matrimonij;

Ampliatur etiam in hypotheca expreſſa, quæ ſimiliter 195
accipit, & induit priuilegium ab eo tempore contractus matrimonij, etſi longè præceſſerit numeratio. *d. l. 1. D. qui potior.* Neguſ. *d. loc. n. 77.* Nic. Boer. *d. dec. 331. num. 1.* Spec. *d. §. 1. num. 49. verſic. dic quod.* plenè Barboſ. *3. p. d. l. 1. D. ſol. matr. num. 34.* Mantic. *de tacit. & ambig. lib. 12. tit. 26. nu. 11.* Franch. *dec. 677.*

Etſi tempore etiam ſponſaliorum dos ſoluta ſit; tamen 196
ius tacitæ hypothecæ non niſi à tempore matrimonij incipit. Rip. *in l. 2. §. ſi ſponſa, D. de priu. cred. num. 21.* vbi de communi teſtatur. Eumque ſecutus eſt Hartman Piſt. *d. obſeru. 110. num. 5.* Berlich. *d. pract. concl. 30. p. 1. num. 14.* non tamen ſponſæ prędictę denegatur prelatio in perſonaliter priuilegiatos, vt per DD. nuper adduct. & infr. allegandos.

Ampliatur inſuper, vt talis prælatio, & hypotheca non 197
competat, neque ratione dotis ſibi ante matrimonium promiſſæ, in bonis ſoceri oberati ſit. Hartman Piſtor *loc. allegat.*

Sed naſcitur dubitatio. Si mulier ſine dote nupſit, & poſt nuptias conſumatas dotem conſtituit: dictæ dotis priuilegia competent ne à die nuptiarum, vel à tempore quo ea conſtituta eſt? Tempus dotis ſeruandum ſuſtinet Bart. *in d. l. in aſſiduis, num. 5. ad fin. verſic. ſecus ſi tunc.*

At contrariam ſententiam, ſcilicet attendi tempus matrimonij contracti amplectendam admonet, vti benigniorem, & veriorem Bald. Nouell. *de dote, p. 6. princ. priu. 16. n. 7.* Boer *d. dec. 331. numer. 3.* licet enim hic ceſſet cauſa fauoris, ſcilicet quo ad matrimonium contrahendum, non tamen ceſſat cauſa eiuſdem conſeruandi. ſubſcribit & Berlich *loc. cit. in fin.*

At verò quid dicendum, ſi ſcriptura dotalis ſit facta ante conſumationem matrimonij, & poſtea enunciata in inſtrumento doris deinde confecto; habebit ne ea hypothecam, & prælationem à tempore ſcripturæ, vel inſtrumenti?

Et quidem pro tempore Inſtrumenti ſcripſit nuperri- 198
mè Ioſeph. Vrceol. *conſult. forenſ. c. 1.* ſuppoſito tamen ſcripturam illam anteriorem, ſimplicem quandam eſſe confeſſionem, quæ neque exhibita ſit, aut iuſtificata, ſed enunciata dumtaxat in dicto inſtrumento. Idemque iuris eſt, cum apocha, ſeu ſcriptura inſolemnis eſt, & abſque Leoninis requiſitis *vulg. leg. ſcripturas, C. qui potior.*, vt ſuſpicio antidatæ, & colluſionis excluderetur, de qua latius *inf. p. 2. art. 1. num.* .... Addens nihil adhuc releuare, etſi per extenſum inſerta eſſet in ipſo inſtrumento, ſine tamen Iudicis auctoritate; eius enim auctoritas ſuſpicionem remouet. *l. 1. C. ſi in cauſ. Iud. l. fi. C. de præd. min.* prout in terminis, Grati. *diſcept. forenſ. c. 693.* Afflict. *deciſ. 273.* Buratt. *deciſ. 108.* Rot. *poſt Merlin. de pign. dec. 53. num. 3.* Et poſt Adden. *ad Poſt. de ſubhaſtat. dec. 166.*

Cuius quidem legis *ſcripturas* diſpoſitionem, etiam in ſcriptura dotali locum habere, ſuſtinet Bolognett. *in l. 1. D. ſolut. matr. nu. 26.* Socin. Sen. *num. 10.* & Iun. *numer. 47. & paſſ.* Barboſ. *in d. l. 1. p. 2. num. 6.* Bellon. Iun. *conſ. 18. num. 8.* Amat. *dec. Ferrar. 8. num. 12.* Etſi obſtet D. Merenda *controu. iur. lib. 3. c. 14.* cui reſpondet idem Vrceol. *vbi ſupr. nu. 20. & ſequ.*

A. M. Bertoli, I. V. D. &c.

Verumtamen licet hanc opinionem aliqui Doctores 199
veriorem, & communiorem eſſe affirment, vt rectè notat Ioannes Guttierez *d. c. 46. num. 8.* cæterum priorem ſententiam ſequendam, & tenendam putat ipſe Guttierez, attenta di-

Digitized by Google

Kk ta diſpoſitione * legis 17. tit. 11. p. 4. quæ eam aprobat in illis verbis, ibi: *Ca luego que el marido recibe la dote, ſon obligados à la muger todos ſus bienes, tambien los que ha entonces, como los que aura deſpues*, quamuis eam contra Gloſſam, & communem, non alleget Gregor. Lopez ibidem, & ita tenet doctiſſimè Pater Ludouicus Molina d. diſput. 438. tract. 2. de iuſtitia, & iure.

Kk ✠. Attenta diſpoſitione, &c.) Extra legem Regiam, in iuris apicibus difficulter hæc ſententia tutari poteſt; quandoquidem, & eius fundamenta prorſus corruunt.

Namque d. l. aſſiduis, C. qui potior. dicit ſolum, ius prælationis habere locum in dote numerata; non autem in confeſſata, ad text. in l. 1. C. de dot. caut. non num. At nil exprimit quo tempore illa dos poſtea numerata incipiat priuilegio gaudere; quare nil concludit.

200 Nil ſimiliter facit, d. l. ſi conſtante, C. de don. ante nupt. quoniam de augmento ad dotem, vt de toto ad partem inualidum eſt augmẽtum, ſi diuerſa, & impar exiſtat ratio. Vid. Euerard. in d. loc. à toto ad partem, c. 8. num. 8. Diuerſitas autem ex eo deprehenditur in noſtro caſu, quia ſi maritus poſt dotem illatam, ære alieno obrueretur, poſſet ſtatim dotem vxoris augere, vt præferretur creditoribus; in magnam fraudem, æquè, ac ipſorum damnum. quod ſecus in dote eſt.

201 Parum mouet augmentum, ex text. d. l. hac edictali, §. in omnibus, C. de ſecund. nupt. & l. cum oportet, C. de bon. quæ lib. Quandoquidem eæ leges loquuutur in caſu plenè diuerſo; & ideo refellitur illatio. ad l. papinian. exul. D. de minor. cum ſimil. Imo retorqueri poſſint ad rem noſtram, de quo Neguſant. dict. loc. 10. num. 80. in med. verſ. ſed tu dic.

202 Nec attendenda eſt ratio duarum fictionum in eodem ſubiecto concurrentium, ſcilicet fictæ hypothecæ, & retrotractionis; Nam negatur talis concurſus; etenim retrotractio hypothecæ ad tempus promiſsionis, vel contracti matrimonij, non eſt ſpecialiter in dote, ſed in quouis creditore obtinet. Vid. quæ eleganter Neguſant. d. loc. & nu. 48. Hartman Piſt. in obſeru. 64.

A. M. Bertoli I.V.D. &c.

203 Animaduertendum tamen neceſſario erit, priuilegium hoc tacitæ hypothecæ, & prælationis, quod mulieri conceditur ad dotem repetendam, & vt præferatur mariti creditoribus anteriores hypothecas habentibus, locum habe-
Ll re in dotibus, * de quarum vera numeratione, & traditione apparet: nam ſi de ipſius numeratione per ſolam mariti confeſsionem conſtet, neque receptam, aut ſolutam eſſe appareat, mulier tunc in ea dote confeſſata repetenda, prælationis, & priuilegij ius non habebit, vt tenet Gloſſa, verbo datæ, ita communiter à Doctoribus recepta, in d. l. aſſiduis, C. qui potior. &c. Huius autem concluſionis, & doctrinæ materia latiſsima eſt, vt deduces, & clarè conſtat ex his, quæ tradiderunt poſt Baldum Nouellum in tract. de dot. 10. p. principali per totam, Couarrun. lib. 1. variar. reſolut. c. 7. nu. 4. & 5. Padilla in Commentario Authentica Res qua, C. communia de legatis, num. 120. Anton. Gomez in d. l. 51. & 53. Tauri, num. 52. cum ſeqq. & alij plures auctores relati per Io: Guttierez d. 1. p. c. 25. per tot. de iuramento confirmatorio, optimè, & latè Petr. Barboſ. in d. l. 1. 6. p. n. 24. in fi. verſic. vltim. & 4. concl. ff. ſolut. matr. eleganter, & diffusè poſt Aluarum Valaſc. lib. 1. ſuarum conſultationum, conſultat. 6. P. Ludou. Molina d. tract. 2. de iuſtitia, & iure, diſput. 439. & 440. apud quos clarè, & exactiſsimè huius concluſionis materiam tractatam reperire poteris, quibus addendus eſt Meyrer de pignorib. lib. 2. de priuilegijs cred. d. tit. 51. num. 38. rectè animaduertens, in hoc caſu non ſufficere confeſsionem, & cautionem mariti, ſolutionis do-
Mm tis, niſi illam * creditores ſilentio approbent; ſed tamen ſi ſe opponant, requiritur probatio numerationis; quia licet confeſsio, & ſcriptura contra maritum probet, tamen ſcriptura non probat cõtra alios creditores, ſi ſe opponant, ex l. poſt hac, & ibi gloſſ. C. de bonis proſcriptorum, Bald. & Alex. l. aſſiduis, quos ſecutus eſt Gail. lib. 2. practic. obſeruat. obſeruat. 81. & cum duobus temporibus actio de dote repetenda ſibi locum vendicet, quibus mulier dicto iure hypothecæ tacitæ, & priuilegio prælationis gaudebit, opponendo ſe bonis mariti contra eiuſdem creditores; ſcilicet ſoluto matrimonio, vt puta mortuo marito. Item, ſi euidentiſsimè appareat mariti facultates ad inopiam vergere, & inſufficientes ſint, ad ſolutionem dotis, repetitio ipſius dotis, vxori vtroque in caſu competet, ex text in l. ſi conſtante, & ibi gloſ. & quæ præter ordinarios iuris interpretes, latè, & eruditè notat Petr. Barboſ. ff. ſoluto matrimonio, & in l. vbi adhuc, & ibi Baldus, & Salicetus, C. de iur. dot. & ideo quoad actionem dotis, paria ſunt, maritum vergere ad inopiam, vel matrimonium eſſe ſolutum; vtroque enim caſu requiritur probare dotem eſſe verè numeratam. d. l. aſſiduis, & ibi Gloſſ. verbo, data, iunctis his, quæ notantur ab auctoribus proximè citatis. * Nn

Rodriq. de Concurſu Credit.

Ll ✠. Vera numeratione.) Prælationis ius, & hypothecæ nõ competit pro dote (vt dicunt) confeſſata; ita poſt relatos per Auct. ſentiunt DD. communiter ex Text. expreſſ. in l. 1. & tot. tit. C. de dot. caut. non num. l. 1. C. de donat. ante nupt.
† l. ſi quis poſt hac 9. init. verſ. dos etiam, C. de bonis proſcript. 204
Mynſig. cent. 1. obſeru. 61. à num. 1. Beuſt. ad l. admonendi 31. D. de iureiur. num. 968. & in tract. de dotib. p. 3. c. fi. poſt med. verſ. deinde. Pract. Papien. in form. libell. quo agit ad dotem, &c. §. dedit, & tradidit, num. 4. Io: Campeg. de dote, p. 1. quæſt. 53. à num. 1. & ſequ. & quæſt. 9;. per tot. Io: Michael Beuther. de iure prælation. p. 1. c. 35. poſt init. Io Schneiden ad d. §. fuerat, Inſt. de act. num. 63. & ſequ. Io: Koppen deciſ. 28. num. 1. Bald. in d. l. aſſiduis, C. qui potior. qui appellat auream dictam Gloſſ. in d. l. hanc concludentem ſententiam. Nic. Boer. dec. 330. num. 1.

Hæc porrò opinio multiplices recipit ampliationes, quas quidem vberioris cognitionis gratia, referre non pigebit.

Primo, itaque ampliatur prædicta concluſio, vt non competat prælatio, vel hypotheca in tali dote non numerata, etſi maritus in eo inſtrumento dotis renunciauerit exceptioni non numeratæ dotis, vt conſulatur, & proſpiciatur cuiuis caſui, qui contingere poſſet. Maritus enim eadem facilitate, ſuos creditores fraudare poteſt, tam renunciatione, quam confeſsione. Iacob. Menoch. de præſumpt. lib. 3. præſump. 13. vbi rationes alias affert. numer. 5. 6. 7. & 32. Schneid. ad d. § fuerat, Inſt. de act. num. 65. & primo. Bald. in l. vnic. C. de priu. dot. num. 4. verſic. quod ſi. Didac. Couar. lib. 1. variar. c. 7. num. 5. verſic. ego ſanè, vbi aliam rationem aſsignat. Socin. Sen. in l. 1. D. ſol. matr. nu. 89. Bald. Nouell. de dot. p. 10. num. 5. Nicol. Boer. dec. 330. num. fin. verſ. quod licet. Matt. Coler. de proceſſ. execut. p. 3. c. 1. num. 113. Andr. Rauch. p. 2. q. fin. num. 10. relati à Berlich. loc. cit. num. ....

206 Hæc tamen ſentẽtia procedit quo ad alios creditores cõcurrentes, ſecus quo ad Maritum, & eius hæredes, quoniam ijs nocet omnino talis renunciatio, vt & alijs creditoribus poſtea contrahentibus. Afflict. dec. 402. Magon. dec. Florent. 68. Mareſcott. var. reſol. lib. 1. c. 8. num. 13. Seraphin. dec. 795. Fontanell. de pact. nuptial. clauſ. 14. gloſſ. vnic. num. 31. p. 1. vbi plures Rotæ deciſiones adducit. Couarr. vbi ſup. verſ. quod ſi velimus. Schneid. d. loc. num. 66. Bald. Nouell. loc. cit. & num. 12. verſ. & ſic poteſt. Menoch. itidem d. lib. 3. præſumpt. 10. num. 17. & ſequ.

207 Datur autem caſus in quo infert ea confeſsio præiudicium etiam creditoribus; cum ſcilicet ea renunciatio eſt facta ante contractum matrimoniũ, vt benè notarunt Caſtr. in l. 1. D. ſolut. matr. num. 8. verſic. Tertius eſt. Auffrer. ad Capell. Tholoſan. dec. 219. num. 4. ibi nam ſi. referens Aretin. ad § fuerat, Inſtit. de act.

Inſuper infertur præiudicium ipſis creditoribus, ſi confeſsio longo tempore præceſsit debita; ita vt ſuſpicari non poſsit de fraude debitoris. Ita Reuertet. in Dec. Reg. Cam. 370. & ad eum D. Marin. quem vid. de inueſtigatione talis fraudis.

208 Secunda ampliatio eſt, vt denegentur hæc iura prælationis, & hypothecæ, etſi hæc confeſsio facta ſit in inſtrumento publico, & guarentigiato. Iacob. Menoch. d. lib. 3. præſumpt. 13. à num. 8. Socin. Sen. in l. 1. D. ſolut. matr. nu. 93. vbi Paul. Caſtrenſ. num. 8. Bald. Nouell. de dot. d. p. 10. n. 20. verſic. quod dictum, & num. ſequ. etſi contra ſtet Carrocc. de excuſſ. bon. p. 1. c. 10.

Quam quidẽ ampliationem, vt & ſuperiorem intellige, vt procedat quo ad extraneos, non verò quo ad maritum, & eius hæredes, & alios poſteriores creditores, vt per Bald. Nouell. & Menoch. loc. adduct.

209 Tertiò, extenditur firmata concluſio etiam ad confeſsionem iuratè; quoniã nihilominus non ſuffragatur prælatio.

tio. Schneid. *ad d. §. fuerat, num. 66. ſub fin.* † eleganter
210 Couarruu. *lib. 1. variar. c. 7. num. 4. ad med. verſ. quinto.* Bald. Nouell. qui rationem pulcherime aſsignat *d. p. 8. nu. 6. verſ. & in tantũ poteſt vir.* Anton Theſaur. *deciſ. 112. per tot* vbi de iudicio ſecuto in Senatu Pedemont. &c.

Contrarium tamen tenet Menoch. *præſumpt. 12.* & Gail, *obſeruat. 81*

211 Vlterius, & 4. loco, protenditur dicta Concluſio vt mulier non gaudeat prælatione in dote confeſſata; etſi maritus in confeſsione adijciat ſe eam dotem à tertio quodam extraneo recepiſſe. text. expreſſ. *in Nouell. 100 de temp. non ſolut pecun. c. ſi ergo annis. §. ſi autem, verſic. in nullo.* Iacob. Menoch *d. lib. 3. præſumpt. 12. nu. 78 & ſequ. & præſ. 13. nu. 24* Couarr. *lib. 1. variar. c. 7. num. 6. verſ. eſt & alia.* Bald. Nou. *tract. de dot. p. 10. num. 13. verſic. & forte.* Ioſeph Ludouic. *dec. Peruſin. 66. num. 22. p. 3.* Andr. Rauch. *p. 2. qu. fi. num. 12.* relat. à Berlich. *pract. concl. 65. de prælat. dot. nu. 48.* etſi plures diſſentiant, vt per eum ibid,

212 Quinto loco, ita extenditur iam erecta concluſio vt in hac dote confeſſata mulier ne quidem chirographarijs creditoribus, & perſonalem actionem habentibus præferatur. ita Bald. Nou. *de dot. p. 15. num. 10. verſ. tamen.* per tex. general *in l. ſi cumis, C. de non num. pec. d. l. aſſiduis, C. qui potior.* relat à Berlich. *loc. cit. num. 49* Andr. Rauch. ab eo pariter relat. *d. p. 2. qu. 30. num. 19. verſic. vſque adeo.* Socin. ſen. *in l. 1. D. ſolut. matr. num. 92.* Diſſentit tamen Menoch. *de præſumpt. d. præſumpt. 13. num. 18.* & Couarr. *d. libr. 1. var. c. 7. num. 7.*

213 Vltimo ampliatur dicta concluſio, vt non competat mulieri talis prælatio etſi maritus in totum talem faciat receptionis confeſsionem, ipſamque vxori leget. Etſi enim eam vel ſaltem legatam, etſi non vti numeratam poſsit petere, *l. qui vxori 18 D. de aur. & arg. leg. l. ſi creditori, D. de l. 1.* tamen priuilegia doti data non habet. Ludou. à Peguer. *dec. 147. n. 1. & ſeq.* vbi ita ſolere iudicari aſſerit, in Regia ſua audientia. Berlich *concl. 65. n. 50* adde nouiſsime p. h. v. Acoſt. *de priuil cred. &c. Reg. 2. ampl. 6. nu. 13.* & alios per eum.

A. M. Bertoli I. V. D.

Mihi ✠. *Creditores ſilentio approbent.*) Non denegari
214 priuilegia tacitæ hypothecæ, † & prælationis vxori in dote etiam non numerata, ſed ſolum confeſſata, cum creditores ei confeſsioni aſſentiunt, nec ſe apponunt, vltra relatos ſuſtinent Iacob Menoch. *de præſumpt. præſumpt. 13. num. 17.* Socin. ſen. *in d. l. 1. D. ſolut. matr. num. 91.* Matt. Berlich. *dict. concl. 65 de prælat. dot. num. 57.*

Hinc alias attexere placet reſtrictiones; & quidem

215 Habet mulier in prædicto caſu priuilegia ſi tempus opponendi dictam exceptionem dotis non numeratæ, lapſum ſit. tex. *in d. Nou. 100. de temp. non ſolut. dot. pec. c. ſi ergo, & c. ſeq.* Menoch. *d. præſ. 13. n. 14. & ſeqq.* Couar. *l. 1. var. c. 7. n. 6. verſ. quid ſi confeſſio.* Afflict. *dec. 402. n. 10.* Io: Ceph. *conſil. 331. incip. venditor, num. 11. volum. 1.* Bald. *in leg. generaliter 13. C. de non num. pec. num. 21. verſic fallit in mutuo, & dote; & in d. l. aſſiduis. 12. num. 4. ibi aliud eſt.* Gail. *d. lib. 2. obſer. 81. num. 10.* Vinc. Carrocc. *de excuſſ. bon. d. p. 1. quæſt. 10. init. num. 27. & ſequ.* Bald. Nouell. *de dote, d. p. 10. num. 12. ibi primo* Coler. *de proceſſ. execut. p. 3. c. 1. num. 19.*

Hanc porro doctrinam intellige in marito, & hæredibus
216 eius; † At vero creditoribus extraneis, lapſus talis temporis an præiudicium afferat; dubium eſt. Non officere ſed ſemper eam exceptionem poſſe opponere, etſi tempus illud decies elapſum ſit, ſuſtinet Berlich. *d. concl. 65 num. 54.* ex text. per eum expreſſ. *in d. c. ſi ergo, p. 4. c. 2 cit.* Nou. 100. *de temp. non ſolut. pecun.* vbi ſolum verba fiunt de marito, & eius hæredibus. &c. non extenditur ad creditores, ſtante præcipuè diuerſitate rationis, quæ in ſingulis caſibus ſu-
217 beſt, † quandoquidẽ creditores verſare in damno vitando; hæredes vero mariti in lucro captando; vnde non recta ſit illatio; alijsq; rationibus, vt per eum. Cui ſententiæ ſub-
218 ſcripſerunt † Carrocc. *d. tract. p. 1. d. q. 10. init. à n. 24.* Schneid. *ad §. fuerat, num. 60.* Iaſon *ibid. num. 75.* Angel. *ibid. num. 15.* VVeſembec. *conſil. 94. p. num. 3.* Imol *in l. ſi ita ſtipulatus, 128. §. Chryſogonus, Dec. 10. num. 11.* Roman. *in l. 1. D. ſolut. matr. num 22.* Felin. *in c. ſi cautio ext. de fid. inſtrum. num 84.* Menoch *d. præſum. 13. num. 31* Andr. Rauch. *p. 2. qu. fin. num. 23.* adde Gait. *de credit. c. 4. qu. 11. n. 1778. & ſeq.* quem vid.

Non deſunt tamen ex aduerſo DD. & quidem magni nominis, aſſerentes talem lapſum temporis cuiuis creditori nocere, *ex l. fin. & Auth. quod locum, C. de dot. caut. non num.* † vt Gail. *d. lib. 2. obſeru. 81. num. 10. ibi, & præiudicat* 219
marito, & omnibus creditoribus, vbi de magis communi teſtatur. Iacob Menoch. *d. præſumpt. 13. nu. 14. & ſeq.* Afflict. *dec. 402.* vbi parit. de communi, *nu. 10* Roland. à Vall. *conſ. 20. num. 14. & conſ. 74. à num 9. lib. 4.* Coler. *de proceſſ. exec. part. 3. cap. 1. num. 119. & 121.* Nicol. Boer. *dec. 330. numer. 3.* Couarr. *variar. reſolut. d. c. 7. num. 6.* Barr. & Bald. *in d. l. aſſiduis,* D. de Marin. ad Reuerter. *in Deciſ. 370.* vbi plures adhuc refert.

Quam tamen ſententiam ita quidem moderantur dicti DD. vt ſi creditores ignorantiam allegent, ob quam illud tempus lapſum ſit, gaudeant reſtitutione in integrum ex capite ignorantiæ. Ita Menoch. *loc. cit. nu. 16. ad fin.* Steph. Auffrer. *in addit. ad Capell. Tholoſ. Dec. 118. num. 1.* Alex. *in d. l. 1. D. ſolut. matr. num. 35.* At omnino reſiſtunt Boer. *d. dec. 330.* & Bald. Nouell. *d. loc.*

Ego quidem illud crediderim admittendum, cum per Inſtrumentum nuptiale conſtat de promiſsione dotis, & poſtea apparet de confeſsione receptionis per maritum; ſintque elapſa tempora opponendi exceptionem non numeratæ dotis; eam confeſsionem tantum operari, quantum actualis ſolutio, & numeratio, etiam in præiudicium cuiuſuis creditoris extranei poſt dictam confeſsionem, remota prorſus reſtitutione in integrum: ſi verò nulla præcedit promiſsio, nihil etiam officit ea confeſsio creditoribus, ſiue inter viuos, ſiue & in morte facta ſit; *vt infr.* niſi plurimum temporis, ea confeſsio præcederet debita, *vt ſup.* Vid. Afflict. & ad eum Vrſill. *d. dec. 402.* Couarr. *lib. 1. var. c. 7. num. 6.* Peregrin. *deciſ. 14.* Fontanell. *de pact. nuptial. clauſ. 14. gloſſ. vnic. p. 2. num. 23.* Boer. etiam *d. deciſ. 330.* D. de Marin. *lib. resolut. c. 28.* Gait. vberrimè *de cred. cap. 4 quæſt. 11. num. 1809. cum ſequ.*

Tempus porrò opponẽdi dictam exceptionem non nu- 220
meratæ dotis, eſt expreſſum *in d. Nouell. 100. de tempore non ſolut. dot. c. 1. & 2.* Videlicet ſi matrimonium non durauit tempus biennij, datur annus marito, & hæredibus ad opponendum hanc exceptionem. Si verò durauit per biennium, & non exceſsit decennium, habet trimeſtre. Sin autem decennium durauit, & intra hoc tempus eam non oppoſuit, non eſt amplius ei locus. Si tamen maritus, & hæredes eſſent minores, ei quidẽ duodecim anni aſsignantur, his autem quinque. Hoc porro tempus, de quo ſupra, computatur à die diſſoluti matrimonij, vt *ex d. Nouell* Cuiac. *in expoſit. ibid. & in tract. de præſcriptionib. c. 14. verſic. Quartum eſt.* Bart. *in d. Nouell. init.* Coler. *de proceſſ. execut. d. p. 3. c. 1.* Andr. Rauch. *p. 2. qu. fin. nu. 7.* relat. per Berlich *d. concl. 68. num. 56. ad fin.*

Præterea & tertio caſu non denegãtur priuilegia mulie- 221
ri in dote confeſſata, ſi alij creditores, & ipſi ſua debita probant ex ſola dumtaxat viri confeſſione, nec realem numerationem docere poſſunt; quia cum hoc caſu par ſit conditio dotis, & creditorum, merito dos præferretur, vt fauorabilior. Eleganter Didac. Couarr. *d. lib. 1. variar. c. 7. n. 6. verſic. ex præmiſſis.* Iacob. Menoc. *d. præſumpt. 13. num. 11. & ſequ.* Bald. *in l. 1. D. ſolut. matr. num. 13.* vbi Paul. de Caſtr. *num. 8.* Ludouic. Roman. *n. 22.* idem Bald. *in d. l. aſſiduis, C. qui potior. num. 20. in med.* Mynſig *cent. 1. obſeruat. 61. n. 4. & ſequ.* Gail. *lib. 2. obſeru. 81. num. 5. & ſequ.* Carocc. *dict. tract. de excuſſ. bon. p. 1. qu. 10. à num. 18.* vbi declarationes affert. Schneid. *ad d. §. fuerat, Inſt. de act. num. 67.* vbi Iaſ. *nu. 91.* Steph. Auffrer. *ad Deciſ. Capell. Tholoſ. dec. 218. numer. 3.* Io: Koppen. *dec. 28 num. 31. ad fin.* Coler. *de proceſſ. execut. p. 3. c. 1. num. 122.* Io: Mich. Beuther. *de iur. prelat. p. 5. c. 35. poſt init.* Nouiſſ. Matt. Berlich. *d. concl. 65. num. 51. ad fin.*

Quartus caſus, quo datur prælatio, & hypotheca mulieri in dote confeſſata, eſt, ſi per ſimplicem confeſſionem
concurrant quædam indicia, † & coniecturæ de nume- 222
ratione dotis; vt quia vir mulieri exhibuit alimenta, tanquam dotatæ; ex hoc enim, & ſimilibus præſumitur dos numerata, & conſequenter priuilegia prælationis, & hypothecæ competent. Couarruu. *d. libr. 1. var. c. 7. num. 6.* Caroc. *de excuſſ. bon. d. 1. p. 1. qu. 10. init. nu. 27.* Io: Campeg. *de dote p. 1. §. 3. num. 2.* Bald. *in l. vnic. C. de priu. dot. num. 4.* latè Iacob. Menoch. *d. lib. 3. præſumpt 12.* vbi plures coniecturas addu-

cita

Digitized by Google

cit à num.22.& deinceps, & præſumpt.13.num.19.& ſeq.etſi
ſit ſibi contrarius conſ.7.num.10.libr.4. de quibus equidem
coniecturis etiam Nouiſſimè Rot.coram Penia deciſ. 276.
per tot.vbi præcipuam ponit,ſi per multos annos cum vxore
cohabitauit.
Quinto, ſi Maritus eſt confeſſus ſe recepiſſe dotem in
rebus immobilibus, etſi æſtimatis; ex tali enim confeſſio-
ne præſumitur numerata,& conſequẽter priuilegia non de-
223 negantur. † Bald. ibid.in d.l.vnic.num.4.& in l.in contra-
ctib.14. C.de non numer.pec. num.10. Menoch. d.præſumpt.
12.num.36.& d. præſumpt.13. num.25. Couarruu. variar.d.
c.7. Carrocc. d.qu.10.init.& q.12.nu.39.& ſeq.
224 Sexto limitatur regula prædicta, ſi antea dos in pactis
dotalibus, aliterue eſt promiſſa; at confeſſio receptionis
dotis,ſubſequitur ex interuallo temporis:tex.in d.leg.in con-
tractib.14. §.quoniam, verſic.ideoque, C.de non num.pec.
Caſtrenſ.in d.leg.1.D.ſol.matr.numer.8. verſic.quartus.Co-
uarruu. variar.d.c.7.num.6. ibi quandoque Menoch. d.lib.
3.præſumpt.12.num.20.& 53.cum ſequ. & d.præſumpt.13.nu.
21. Bald. in d.l.in contractibus, §. quoniam, init. verſic.ter-
tius. Cuiac. in d.Nouell.100.de temp.non ſol.pec.ad fin. verſ.
illud quoque. Carocc. de excuſſ.bon.d.p.1.qu.10.init. Afflict.
dec.403.num.9. Bald.Nouell. de dote p.10.num.18.Io:Andr.
in addit.ad Spec. lib.4.p.4.tit.de don.inter vir.& vx.ad Rub.
ſub.lit.A. Mareſcott. var.reſol.lib.1.c.8.num.13. Sanchez de
matr.c.9.num.10.lib.6. Gratian. diſcept.forenſ.c.103.num.4.
Ludouiſ. dec.67.num.2. Buratt. dec.108. numer.4. Rot.poſt
Merlin.de pign.dec.23. Deciſ.53.num.1.Deciſ.78.num.17.&
Dec.89.num.7. Gait. de credit.d.c.4.qu.11.num.1809.& ſeq.
nouiſſ.Acoſt. de priu.cred.reg.2.ampl.6.præcipuè num.29.&
ſequ.
225 Etſi contrarium velint Maſcard.de probat.vol.1.cõcl.366.
Franc.Aretin. in l.2.§.creditum, D.de reb.cred. Socin. Sen.
in l.1. D.ſolut.matr.à num.102.
Sed prædictam limitationem tunc dumtaxat obtinere
dicendum eſt, cum tempore confeſſionis non apparet æs
alienum, cuius intuitu præſumitur maritus talẽ confeſſio-
nem feciſſe, vt benè aduertunt Menoch. d.præſumpt.13.nu.
24.ibi ſecundo vero. Bald.Nouell. d.p.10.num.17.& 18. in
med. Couarruu. d.lib.1.var.c.7.num.6.in fin. verſic.ſecundo
ex eadem; & vltra hos. Nic.Boer. d.dec.330.num.3. Acoſt.
vbi ſup.num.30.
Ex qua moderatione rectè conciliantur opiniones con-
trariæ; etſi omnino refractetur Andr.Fachin. controuerſ.
iur.c.87.ad fin.quem vide.
226 Vltimo tandem mulier habet hypothecam,& prælatio-
nem in dote confeſſata, ſi creditores contraxiſſent cum
marito poſt confeſſionem factam de dote recepta. Ita Ca-
ſtrenſ. in d.l.1.D.ſolut.matr. num.8. verſic.aliud, per dict. §.
ſequ. Berlich. d.concl.62.de prælatione dot.num.62.ad finem
vid.ſup.n.219.in fin.

A.M.Bertoli I.V.D. &c.

227 Nn ℣. Finali.) Sed quid dicendum de feudo; compe-
tet ne mulieri ratione dotis in illis tanta hypotheca?
Pendet hæc quæſtio ab ea generali,
Num indiſtinctè habeat locum hypotheca in bonis
feudalibus.
228 Et quidem affirmatiuè reſpondet Bart. in l. ſi conſtan-
229 te, 22.D.ſolut.matr.num.73. † Modeſtin.Piſtor.q.122.incip.
denuò p.3. ſed tandiù eam durare, quamdiu ius durat,& Va-
ſallus viuit; Mouentur potiſſimũ ex tex.in l.vectigali.31.D.
de pign. vbi ſi quid pignori datum eſt, illud pignus durat
quouſque ius poſſeſſoris,ſimiliter permanet.
230 Secundò, Quia in iure feudali nihil de hac hypotheca
eſt conſtitutum Piſtor. d.quæſt.122.; At in ijs quæ eo iure
deciſa non ſunt,ſequimur ius commune,cap.vnic.§.ſtrenuus
autem iuriſperitus, tit.de feud.cognit. ergo,&c.
231 Tertiò, facit, quod etſi feudum non poſſit pignori dari,
tamen hypothecæ obligari poteſt etiam ſine conſenſu do-
mini,cum per hypothecam non tranſeat poſſeſsio ad cre-
ditorem, vt fit per pignus l.ſi rem.9.§.propriè, D.de pign.act.
eleganter, & eruditè Io:Borcholt.tract.de feud.cap.8.incip.
Expoſuimus,num.60.& ſequ.
232 Attamen his non obſtantibus contrarium omnino di-
cendum eſt.
Probatur autem opinio,primo per tex.in leg.vnic.§.in ge-
nerali,tit.ſi de feud.defunct.ſit contr.inter dom.& agnat.

Rodriq.de Concurſu Credit.

Secundo, ex eo quod,quæ alienari prohibita ſunt ea in 233
generali hypotheca bonorum non veniunt. l.lucius, 88.§.
inſtituto, 15. D. de leg.2. Præpoſit. ad d.c.vnic.§.in generali,
num.1.verſic.quia non veniunt.
Tertio, quia cõmuniter DD.tradunt,in generali hypo- 234
theca bonorum feuda non venire. Præpoſit.cit.per d.text.c.
vnic.§.in generali, num.1.verſic.eadem. Specul. lib.4.p.3.tit.
de pignorib.§.1.num.30.ibi ſed numquid.
Atque hanc ſententiam in terminis vti receptiori calcu- 235
lo amplexatam,defendit Iaſ.in l.cum dubitatur,ſi.C.de iur.
emphyteut.num.84.& ſequ. Alex. in leg.ſi conſtante, D.ſolut.
matr.num.25. Specul. d.lib.4.p.3.tit.de pignoribus,numer.30.
Neguſant. de pign.p.2.princip. membr.2. num.43.& ſequ. vbi
veram,& communem hanc eſſe opinionem teſtatur.Curt.
Iun. tract.de feud.p.4.nu.95.ibi ſexto principaliter. Mynſing.
obſeru.cent.6.obſeru.45.incip.Not.iuris.vbi de obſeruantia
cameræ. Andr.Rauch.q.38.n.44.p.1.Hartman. Hartm. li.2.
obſeru.tit.2.de feud.obſeru.20.num.1.& ſequ. Sonsb. tract.de
feud.p.12.nu.99. verſ.nam idem,& ſeqq. Ludolph.Schrader.
tract.de feud.p.8.c.1.num.23.& ſequ. Harman. Piſtor. lib.2.
p.2.quæſt.37.num.6. Berlich. practic.conc.p.2.concl.51.nu.3.
Albert.Brun. conſ.1.num.19.
Nec faciunt conſiderationes ex aduerſo adductæ. Nam 236
d.l.vectigali,loquitur de pignoratione facta cum conſenſu
domini, vt aduertit Iaſ. in d.l.fin. Vel loquitur de bonis ca-
pacibus oppignorationis. Aliæ rationes ex adductis di-
luuntur.
His ita iactis, reſolutiuè procedendo, dicendum eſt, 237
quamuis mulier ratione dotis in bonis omnibus mariti ha-
beat prælationem,& ius tacitæ hypothecæ, vt ſup. conclu-
ſum fuit ex §.fuerat, Inſt.de act. l.vnic.§.& vt plenius, C.de
rei vx.act.l.aſſiduis,C.qui potior.cum ſimil. tamen in feudis
ſui mariti ratione dotis non habere talem hypothecam;
& ideo creditoribus poſterioribus expreſſam habentibus
non præferri. Et ita ſentiunt Mynſing. d. obſeru.45. num.3.
& ſequ. Ludolph.Schrad. loc.alleg.numer.24. Neguſant.vbi
ſup.num.43.poſt init.Iaſ. in d.l.fin.nu.84.quibus adde Mozz.
de pignoribus, tit.de reb.quæ pignor.dar.poſſ.numer.24.verſic.
hinc eſt, & num.ſeq.
At verò quo ad onus dotandi filias innixum bonis feu- 238
dalibus,datur iiſdem filiabus dotandis prælatio,vigore,non
tacitæ hypothecæ, ſed eius iuris feudo inhærentis vt ſupr.
dict.
Quod tamen hactenus diximus, intellige vt procedat 239
reſpectu dominij, & proprietatis feudi; quandoquidem
in fructibus, & commoditatibus eiuſdem feudi, tacita hy-
potheca conſtitui poteſt ad vitam tantum Vaſalli, & poſ-
ſeſſoris. Ita Iaſon. in d.l.fin.C.de iure emphyt.nu.78.verſ.li-
mitat etiam. Specular. lib.4.p.3.tit.de pignor.2.§.1.num.30.
verſic.creditor. Io:Faber ad §.item Seruiana 7. Inſt.de act.
nu.26.verſ.ſed fructus. Neguſ. de pignorib.p.2.princ.membr.
2.n.48.& ſequ. Io.Scheneid. de feud. p.7. num.21. verſic.ſic
etiam.Ludolph.Schrad.tract.de feud.p.8.c.1. num.25.ad fin.
Curt.Iun. eod.tr.p.4.qu.6.princ.nu.95. etſi diſſentiat Sonsb.
eod.tract. de feud.p.10.inc. quamquam,num.101.& ſequ.

A.M.Bertoli,I.V.D.&c.

Sed cum iuxta ſuperiorem traditam doctrinam,& reſo- 240
lutionem mulieri competat pro recuperanda dote, ius il-
lud, & priuilegium, tacitæ hypothecæ, & prælationis in
bonis mariti, per quod mariti creditoribus, etiam ante-
riores hypothecas habentibus præferatur, vt eruditè nota-
uit Petrus Barboſa in 30.d.l.1.6.p.num.17.ff. ſoluto matrimo-
nio, Merito ipſe ibidem dubitari poſſe exiſtimat quo iu-
ris remedio mulieri conſulatur, & ſuccurrendum ſit, caſu
quo maritus tradat creditoribus ſuis res,in quibus vxor ha-
bebat ius hypothecæ, & prælationis. Et ait; Siquidem res
illæ extent pænes creditores, certũ eſt mulierem poſſe earũ
poſſeſſionem auocare per hypothecariam actionẽ, ex tex.
in l.ſi cum vendit. in princ.ff. de euictionib. quã eo caſu à rei
vendicatione differre tradit eleganter Gloſſ.ibi verb.auocat.
text.elegans in l.fin.§.& ſi præfatam, verſic.ſin verò credito-
res, C.de iure deliberandi. Si verò is creditor ſciens mulie-
rem rem à marito traditam auocare poſſe, prædictam rem
in tertium alienauerit, conueniri poterit, ac ſi poſſideret,
cum dolo deſierit poſsidere, l.ſi fundus 16.in vendicatione,
ff.de pignorib. Quod ſi bona fide In tertium alienauerit,
tunc ipſe creditor conueniri non poteſt, cum neque rem

duo priuilegiati ſemper præfertur ille, qui in ea materia
magis inuenitur priuilegiatus, *vt ex l. verum §. fin. ff. de minoribus* docet idem Barboſa *vbi proximè nu.* 15. in fine;
Quia reſpondetur, argumentum concludere, quando omnia eſſent paria, vt quia non conſtaret de prioritate, vt notauit Socinus. *in d. l. 1. ff. ſolut. matrim. nu.* 15. Cæterum ſi
minus priuilegiatus prioritate temporis ſit munitus, præferendus venit ex reg. *d. capituli, qui prior de regul. iuris in* 6.
vnde ſi duę dotes concurrant ad mariti bona, qui duas vxores habuit ſuperior regula *d. legis aſſiduis §. exceptis. & d.
authentica ſi quid C. qui potiores*, debebit obſeruari; Veruntamen, ſi dos ſecundæ vxoris, aliqua potioris temporis
ſ prærogatiua, aut priuilegio ſit munita, * præſetenda erit
in bonis mariti eius ſecunda dos, idque expreſsè colligitur
ex d. l. regia 33. part. ibi *Mas ſi eu los bienes del marido fueſſen faladas algunas coſas, que fueſſen primeramente de la ſecunda muger, eſtas tales en ſaluo deuen fincar a ella, y a ſus
hrederos*, vbi elegantiſsimè docet Greg. Lopez *in gloſ.* verbo *que fueſſen primeramente* dictam legem procedere, etiã
ſi res datę fuerint æſtimatæ ea æſtimatione, quæ facit emptionem: nam, & tunc, quando mariti bona, non eſſent
ſoluendo vtramque dotem, in prædictis rebus æſtimatis ſecunda dos præferretur, ac ſi res non fuiſſent datæ æſtimatę.

r ✠. *Alterius mulieris*) In concurſu duarum mulierum
dotem propriã pari ratione repetẽtiũ, conquaſſari priuilegia, & prælationẽ nullius eſſe effectus, ratio ipſa dictat; quẽdoquidẽ in pari cauſa prior tempore eſt potior iure. *reg. cit.
91 qui prior in* 6. † Et Priuilegiatus non vtitur priuilegio contra compriuilegiatum, *l. verum §. item queritur D. de minor.
l. ſed & milites tit. D. de excuſat. tut. §. ſed & hoc. in Anth.
de Sanctiſſ. Epiſc.* Bart. *in l. fi. C. ex quib. cauſ. maior.* Couar.
pract. q. c. 7. nu. 4. Vrſill. ad Afflict. *Dec.* 56. Franc. *dec.* 188.
nu. 2. Theſaur. *dec.* 177. *num.* 9. Rot. *dec.* 157. *nu* 1. *p.* 1. *diu. &
Dec.* 193. *n.* 25. *p.* 7. *rec.* & quæ inf. *p.* 2. latius.

Si tamen reſpectu alterius extarent res in dotẽ datę, ea in
ipſis, prælationem in alteram obtineret. *l. in rebus C. de
iure dot.* Aretin. *conſ.* 32. Mantica *de tacit. lib.* 11. *tit.* 26. *numer.* 42. *& ſeq.*

A. M. B. &c.

92 ſ ✠. *Priuilegio munita*) Sed quid? ſi Mulier fuiſſet ſterilis, poſſet ne ſecunda, ſtante priuilegio fęcunditatis præferri huic ſterili? De hac quæſtione ſcribentes communiter
ad l. p. D. ſol. matr. Bart. Caſtr. Bald. Imol. Socin. Sen. Iaſ. Rip.
Cuiacius *ad l. vnic. C. de priuil. dot.* Ant. Faber *coniect. lib.* 8.
cap. 13. Iaſ. *in d. §. fuerat. Inſt. de act.*

93 Et in ea non deſunt DD. exiſtimantes priuilegia hæc doti
conceſſa non habere locum in muliere ſterili, atque ita
in noſtra hypotheſi deficere hunc concurſum. Moti potiſſimum *ex l. ſi ſerua* 40. *§. ſi ſpadoni D. de iur. dot.* vbi dos non
rectè datur Caſtrato, vti inhabili ad matrimonium, abſq;
quo dos ſtare non poteſt: ergo & mulieri vti tali denegabit
priuilegium.

94 Pręterea *ex l. 6. D. de lib. et poſt.* quatenus inhabilis ad generationem, nequit poſthumum hęredem inſtituere; ergo nec
vti hoc priuilegio.

95 Inſuper quia ceſſat ratio priuilegij. ſcilicet fauor prolis,
& periculum, vt & labor, ac dolor partus, *ad l. aſſiduis, C.
qui potior.* ergo ceſſabit & priuilegium.

96 Qui verò contrariam tutantur ſententiã, conſiderant *d. l.
aſſiduis*, vbi plures rationes & cauſæ conceſsionis huius
priuilegij adducuntur, quarum aliquæ adhuc in ſterili vigent, puta obſequia, quæ marito præſtantur; ergo ſi vna
deficit, ſuccedit altera cauſa, ob quam priuilegium nihilominus competer.

97 Præterea, omnia alia priuilegia mulieribus conceſſa, ipſis
vti talibus, non quia fæcundis, conceſſa videmus. *ex l. maximum vitium C. de lib. prater. cum ſimil.*

98 In hac Ego dubietate mallem cum Rip. reſoluere, ſterilitatem. dummodo non ſua culpa, & cauſa, non officere.
ad l. ſi tam dementis C. de Epiſc. audient. ſecus ſi ex ſcientia,
dolo, & culpa ſua. Tu ad eum, ſi placet, recurre *in d. l. vnic.*

Priuilegiũ porro in ſecũda vxore ſanius intelligit Auctori hoc loci, ſi v. g. res ipſius extent in bonis mariti: in ijs enim
etſi æſtimatis, ea æſtimatione quæ facit emptionem, præfe-
retur primę vxori; quoniam cum maritus, vel eius heredes,
tempore reſtitutionis dotium non eſt ſoluendo, ea venditio ex æſtimatione irritatur; atque ita, te in priſtinum re-
uerſa, competet mulieri vendicatio; præſumitur enim ſemper fuiſſe dotalis; *d. l. in rebus, C. de iur. dot.* Maſcard. *de probat. concl.* 619. *ad fin.* Barboſ. *in d. l. æſtimatis n.* 26.

Idem dices ſi tempore etiam conſignationis erat vir
inops, & non ſoluendo; adhuc enim durante quidem inopia etiam tempore ſolutionis, dicta rei vendicatio huic
mulieri competit. Barboſ. *vbi ſup.* Ioſeph Ludouic. *dec.* 89.
num. 7. *& ſeq.*

A. M. Bertoli, I. V. D. &c.

Ex qua vera reſolutione infertur, non ſolum mulierem, 99
ſed etiam illius liberos poſſe virtute ſuæ hypothecæ, & priuilegij, bonis mariti incumbere, & illis iure retentionis
vti, * donec dos integra reſtituatur, iuxta Baldi ſententiã, t
in l. 1. ad finem C. de rei vxoria actione. idem Bald. *in l. penult.
C. de non numerata pecunia*, Bart. *in l. ſi filia, ff. ſolut. matrim.*
Iaſ. *in §. item Seruiana Inſtit. de actionibus*, Meyret. *in d.
tract. de pignoribus & hypothecis lib.* 2. *tit.* 16. *n.* 27. vbi notat
priuilegium hoc non tantum in vxore, ſed etiam in ipſius
liberis locum habere, ex quo hoc ius retentionis tranſit in
ſingularem ſucceſſorem.* per text. *in l. prator ff. de diſtra- u
ctione pignorum*, docet Rolandus à Valle *conſ.* 77. *lib.* 1. Iaſ.
in d. § item Seruiana. Neguſantius *memb.* 5. *p.* Miſing. *obſeru.*
8; *cent.* 6.

t ✠ *Iure retentionis*) Omni dubitatione caret quod Au- 100
ctor hic innuit, mulieri ſcilicet in bonis mariti tam allodialibus, quam feudalibus competere ius retentionis, vt ex
poſſeſſione illorum recedere nõ cogatur, donec & quouſq;
pro dote, ſit ipſi plenè ſatisfactum. Quod vltra per Auct.
relatos, docent Neguſ. *de pign. p.* 5. *init. memb.* 4. *n.* 5, Burſat.
conſ. 8. *n.* 1. *lib.* 1. *incip. in cauſa* Thom. Grammatic. *deciſ.* 58.
inc. magnifica n. 3. *& Dec.* 92. *inc. in cauſa*, Matt. Coler. *de proceſſ. exec. p.* 1. *c.* 2. *n.* 220. *verſ. vnde mortuo*, Hartman. *lib.* 2. *obſ.
tit.* 27. *obſ.* 6. *n.* 2. Bald. *in l. pignoris* 10. *C. de pign. act. n.* 1. *verſ.
ſed quaro quid & verſ. in contrarium; Et in l. ſi cui non numerata* 15. *C. de non num. pec. n.* 1. *ibi non quod; Et in l. cum tibi*
10. *C. qui potior. num.* 2. *ſub fi.* Iaſ. qui hoc menti tenendum
eſſe prædicat, *ad l. ſi non ſortem §. ſi centum, D. de cond. indeb.
n.* 10. *poſt med.* Magon. *dec. Lucen.* 64. *n.* 34. *et ſeq.* Ioſeph Ludouic. *dec.* 109. *p.* 2. Caroc. *dec.* 21. *incip. pulcherrima.* Oinot. *ad
§. fuerat Inſt. de act. n.* 32. Io. Petr. Molignat. *in tract. de iure
retention. q.* 15. *&* 20. *per tot.*

Adeo autem id ei competit, vt ſi deijciatur ab hęredibus 101
mariti, vel etiam lubens perſuaſa diſcedere, quaſi dicti
heredes dotem ei ſtatim ſoluturi eſſent, tamquam ſpoliata, præ omnibus ſit reſtituenda; vt eleganter prodidit
Matt. Coler. *vbi ſup. n.* 222. *& ſeq.*

Exigitur tamen a parte mulieris dęclaratio, quod ſcili- 102
cet velit mutare cauſam poſſeſſionis, & poſſidere iure retentionis dum bonis euiſdẽ Viri iure familiaritatis adhuc
inſiſtere præſumeretur: *ad l. qui iure familiaritatis* vbi
Bart. *poſt init. D. de adq. poſſeſſ.* Dec. *conſ.* 400. Alias enim
non daretur remedium recuperandæ, † ſed alio remedio 103
vti opus eſſet, ſcilicet legis dotis actione *C. ſolut. matr.* quod
notat egregiè Molignat. *d. loc. & quæſt. verſ. ſi autem, col.* 6.
Ioſeph Ludouic. *d. dec.* 109. *ad n.* 19. Roland. a Vall. *conſ.* 77.
vol. 1. *n.* 26. Socin. *conſ.* 131. *n.* 7. *lib.* 1. Quando autem ipſa
animum mutaſſe præſumatur, vid. d. dec. Ludouic. *n.* 8.

Competit autem hoc ius non ſolum pro dote, verum & 104
pro donatione propter nuptias, boniſq; paraphernalibus,
ac alijs præter dotem illatis; d. Molignat. *loc. prox. cit. init.
& ad med.* Andr. Rauchb. *q.* 33. *n.* 22. *ibi poſtremo p. p.*

Hoc porro iure vti poſſet tam contra extraneos, hypo- 105
thecaria agentes; quam & contra virum ad inopiam vergentem, iuxta Bart. *in l. ſi conſtante* 22. *D. ſol. matr. n.* 89. *ibi
Octauo quaro*, And. Rauch. *cit. quæſt. n.* 22. Menti tamen ſemper inhereat quod adnotauimus *ſup. n.* 88.

Extenditur autem hoc ius retentionis & ad filias, quæ ex 106
aliquibus bonis, puta feudalibus dotari debent, poſſet
enim in ijs hoc iure vti, nec inde recedere, donec dotes
ſolutæ ſint. Ita notanter Audr. Rauch. *quæſt.* 38. *p.* 1. *in fin.*
Albert. Brun. *Conſ. feud.* 2. *in med.* quem refert & ſequitur Matt. Berlich. *p.* 1. *concl.* 31. *n.* 19.

Cæterum non obtinet prædictum ius retentionis, in 107
nonnullis caſibus, quorum aliquos libet adnectere.

Primò ſiquidem, ſi mulieri ſuper credito eiuſdem, nomine mariti cautum fuerit, pignoribus puta, vel fideiuſſoribus prouiſio enim hominis tollit prouiſionem legis. Henriq. *de*

Digitized by Google

riq. *de fideiuſſ.c.15.nu.*117. Etſi non deſint contrarium te-
nentes, vt Neguſ.*de pign.loc.cit.* Bald. nouell. *de dot.part.6.*
*priu.*68.

108 Secundò, predictum ius non competit in credito illiqui-
do, ſi enim ex.gratia lis exoriatur in quantitate dotis, vel
expenſarum ſolutione, donationevè propter nuptias, inter
mulierem & maritum, vel eius heredes, non poteſt mulier
hoc iure retentionis vti, donec controuerſia dirimatur;
poteſtque mulier iuberi, è bonis recedere, quoad eas res
illiquidas; dumodo a parte mariti ſatiſdatio offeratur de-
109 bitum ſolui, in caſu ſuccumbentiæ † Ratio clare patet; quo-
niam retentio eſt compenſatio.*l.prætextu fin.C.comod.*Bald.
in l.ſi non ſorte in §.ſi centum D.de condict.indeb.nu.3.ad fin.
Neguſ.*de pignor.p.5.init.memb.1.nu.*37. Sed de liquido ad
illiquidum non fit compenſatio, *l.fin.C.de compenſat.cum*
ſimilibus, ergo, &c. Atq; ita ſenſit Neguſ. *loc.cit.* Hering. *d.*
tract.de fideiuſſ. loc.pariter adducto, etſi diſſentiant Grama-
tic. *d.dec.nu.*12. *verſ. & tamen.* Molignat. *vbi prox.in med.*
Ioſeph Ludouic. *loc. ſimiliter cit.ad n.*2.

110 Tertiò, Reſtringitur hoc ius vt nō competat in bonis per
maritum alieno nomine poſſeſſis, vt ſi depoſita ſint, como-
data, oppignerata, conducta, præcario accepta &c. Magon.
*dec.Lucen.*64.*a n.*7. Ruin. *conſ.*51.*a n.*4.*lib.*4.

111 Quartò, limitatur vt nō procedat in bonis ab alio poſſeſ-
ſis; quoniam vacua eſſe debent. Bald. *in d.l. ſi cui non nume-*
rata, verſ. vel quia. Magon. *d.dec.*64.*nu.*9. Io. Ludouic. *ead.*
*deciſ.*109.*n.*3. Petr. Molign. *d.q.*20. Roland.a Vall. *conſ.*27.
*incip. præſuppoſita vol.p.n.*34.

112 Quintò, Limitatur prædictum ius, vt non extendatur ad
omnia bona mariti, debet enim mulier potiora, & me-
liora optare, ſufficientia ad propriam ſatiſfactionem, aliaq;
dimittere, Neguſ.*de pign.p.5.init. memb.1.nu.*33. Molign.
de retent. q. 21. Andr. Rauch. *q.*35.*n.*24. vbi quæſtionem
ad partes diſcutit, Coler. *de proceſſ. execut.p.2. c.2. num.*
224 *& ſequ.* Gail. *libro ſecundo obſeruat.* 92. *numer.* 12.
& 13. Etſi reſiſtat Burſat. *dicto conſilio octauo, &c.* Myn-
113 ſing. *centur.6. obſeru.*82. † Quod ſi ea aſſumpſit in maio-
ri quantitate, omnibuſuè ſe bonis immiſcuit, tenetur ad
rationem reddendam de ipſorum adminiſtratione, præ-
uio iuramento in defectum inuentarij; omneſque fructus,
præter neceſſaria alimenta, heredibus mariti reddere, aut
in ſummā dotis imputare. *Coler.loc.cit.* Rauch.*d.q.*33. Gloſ.
in l.2.§. in exigendis verb.iurata, C.quando & quibus quarta
pars. Donat. Ant. de Marin. *reſolut.lib.2.c.*143.

Imo vero nec aſſumere poſſe corpus valde excreſcentis
valoris, in præiudicium creditorum, cum ſcilicet alia non
extant bona, peroptime reſolutū fuit in ſua Regia Camera,
vt per Reuerter. *dec.*240.*nu.*142. quam vid.

114 Plures alias fallentias vid. apud Vinc. Carocc. *d.dec.*21.*a*
*nu.*19.*& ſeq.* Ioſeph Ludouic. *dec.cit.* 109.*p.*2. Molignatum
*d.tract.a q.*20.*& deinceps*, apud quem vberrimè.

115 Tunc autem temporis, quo mulier in mariti bonis iure
retentionis vtitur, ei ſunt deputanda alimenta ex dictis bo-
nis. Matt. Coler. *de proceſſ. execut. d.p.*1.*c.*2. *à n.*224. Imo
& ipſius famulis, & miniſtris. Bart. *in Nou. de non eligend.*
*ſec.nub.§.illud quoque,n.*3. vltra quæ alimenta, & expenſas,
reliquos fructus rei retentæ tenetur in dotem computare.
Bald.*in d.l.ſi cui non numerata, C.de non numer.pec.n.*1.*verſ.*
& ibi Neguſant.*de pign.p.5.init.memb.*5.*n.*17.

116 Et ratio ea aſſignatur; Quia hoc ius retentionis eſt quod-
dam tacitum pignus; At fructus pignoris in ſortem com-
putantur, *l.ex pignore, & l.ſeq. Cod.de pign.act.leg.ſi conuene-*
*rit,*18.*§.primo, D.eod.c.cum contra, de pignor.* ergo, &c.

117 Reſtringitur autem dicta concluſio dupliciter.
Primo ſi verſemur in damno emergente; quia verbi gra-
tia, mulier, vt ſoluat æs alienum quo obruta eſt, pecuniam
fenebrem accipit, ob id quia dos non eſt ei reddita; pote-
rit namque fructus in ſortem non computare.

118 Secundo caſu, ſi verſemur in lucro ceſſante; quia videli-
cet ſolita fuerit pecunias ad honeſtum lucrum dare; pote-
rit enim eos fructus lucrari pro eo intereſſe, quod lucrata
fuiſſe ſupponitur ſi dos ſibi data eſſet. Eleganter his mo-
dis limitat Neguſant.*de pign.d.p.5.init.membr.5.n.*17.

119 Hic tamen obſeruandum, attento Rotæ Rom. Stylo, non
deberi intereſſe ei, qui non eſt mercator ſolitus negociari,
niſi probet concludenter ea tria requiſita, iuxta doctrinam
Paul. de Caſtr. *in l.3.§.fi.D.de eo, quod cert.loc.* videlicet quod
Rodriq. de concurſu Credit.

debitor ſit in mora ſoluendi; Quod lucrandi occaſio, ſeſe
obtulerit, merceſque emendi; & eas emere voluerit. De-
mum quod ob pecuniæ defectum ea auffugerit occaſio.
Vid. Seraphin.*deciſ.*88.*num.*3.*& Deciſ.*1114.*num.*1.*& Deciſ.*
1420. Saluſt. Tiber.*in prax.lib.*1.*c.*23. & Rot. apud Zach. *de*
*ſociet.offic.dec.*7. apud quem vid. alias deciſiones. † Imo, & 120
mercatorem ſolitum negociari, ab his requiſitis proban-
dis, non eximi, deciſum extat penes Mohedan. *dec.3. de*
vſur. An autem ſufficiat ea concludenter, vel præſumpti-
uè probari, vid. Prax. Ridolph. *p.1.c.9.num.*266.*& ſequ.* &
quæ fuſè Eſcobar *de ratiocin.cap.*16.*num.*6.*& ſequ.* Adde,
quæ in propoſito dotis, Acoſt. *de priu. cred. reg.3. limit.2.*
*num.*39.*& paſſ.vſq.ad fin.* quem vide.

A.M.Bertoli I.V.D.&c.

u ✠ *In ſingularem ſucceſſorem)* An hoc ius retentionis 121
tranſeat ad ſingularem ſucceſſorem, non caret difficultate
apud aliquos. Quandoquidem hoc ius parificant cum
iure prælationis; at illud ad ſucceſſorem non tranſit, vt ſu-
pra dictum, *n.*85.*& paſſ.* ergo nec iſtud ius.

Attamen reſpondendum eſt Affirmatiuè, vt & hic per 122
Auct. Nec officit oppoſitum; Quoniam in eo iure nomi-
natim talis tranſmiſſio per leges prohibetur, *l.vnic.Cod.de*
priuil.dot. dum ſpecialiter fauore dotis, & ſexus muliebris,
contra iuris principia indultum, & in aliorum creditorum
tendit præiudicium. *l.aſſiduis, C.qui potior.* quod in hoc re-
tentionis iure non apparet.

Prout nec facit parificatio illius cum vſufructu, quod ce- 123
di nequit, aut transferri, *l.ſi vſusfructus, 66 D. de iur.dot.*
Imo minus ſit retinere quam frui, &c. Namque reſpon-
detur, illud ius, & ſeruitutem vſusfructus non poſſe cedi,
& trasferri; at bene commodum, & facultatem ex ipſo iu-
re vſusfructus, ad tradit. per Donell. *lib.10.com.c.8. ad fin.&*
*c.*19. Broncholt. *cent.enantioph.*91. Schdneid. *ad §. 2.Inſt. de*
vſufr. Marc. Aur. Galuan.*de vſufr.diſert.c.*38.*per tot.præcipuè*
*à n.*11.*& deinceps*, & ante eum Caſtill.*eod.tract.c.*69.

Ex qua firmata ſententia, & ratione, deducitur, hoc ius 114
non ſolum ad liberos, vt per Auct. ſed & quoſuis extraneos
extendi debere, ſiue hæredes ſint, & ſic ſucceſſores vniuer-
ſales. *arg.l.ſi pro fure §. fin. in fin. D. de condict. furt.* ſiue &
particulares. † Hinc concluditur, tale ius poſſe oppigne- 125
rari, vendi, donari, & alio titulo cedi; quoniam quæ tranſ-
miſſibilia ſunt, cedi etiam poſſunt. *l.ex pluribus,*42.*D.de*
adminiſt.tut. vbi Bart. & DD. communiter *in d.l.1.C.de priu.*
*dot.n.*7. Bald.*ibid.* Zoanett.*de empt, & vendit. ſub pacto retro-*
*uend. nu.*7. Iaſ. *in l.cum ſecundum, C.de fideicomm. num.*2.
Coler. *de proceſſ.execut.p.*1.*c.*3.*n.*265. Neguſ.*de pign.p.*2.*init.*
*membr.*4.*n.*32.

Præterea quia poteſt cedi ius retentionis competens 126
pro expenſis, & melioramentis quibuslibet. *l.in hoc iudi-*
cium, 14. *§.impendia, D.com.diuid.* vbi Bald.*n.*1. Molignat.
*d.tract.q.*81.91.*&* 344.*per tot.* ergo multo magis permitte-
tur in dote, quæ omninò præcipua eſt, *l.*1.*D.ſol.matr.* Et in
puncto, Mynſing. *cent.6.obſ.*82.*nu.*3. Crot. *in l.filiusfami-*
*lias,§.diui,num.*171.*D.de leg.*1. Roland. à Valle *conſ.*81.*n.*33.
Gozadin. *conſ.* 97. Alex. *conſ.* 70. Seraphin. *dec.* 678. *n.*11.
Noal. *de tranſmiſſionib.cas.*22.*n.*3. D. de Marinis, *reſol. lib.*
2.*c.*19.*n.*7.*&* 8.

Hæc autem omnia, vt dixi, intelligas cum agitur de do-
te recuperanda, ſecus ſi de ea conſtituenda; tunc enim
priuilegia pereunt, vt in caſu per Socin. Iun. *in Auth.res,*
*qua, Cod. com.delegat.num.*22. quem ſequitur Peregrin. *de*
*fideicommiſſ. art.*42. *à num.*42. *& deincept.* D. de Marinis
loc.cit.

De hac retentionis materia latè ſcripſerunt Neguſant. 127
*de pign.p.5.membr.*4. Iaſ. *in d.l.ſi non ſortem, §.ſi centum, D.de*
condict.indeb. Hartman. *lib.2. obſeru. tit.* 27. *obſeru.* 6. Bald.
in l.prætextu, C.com. Coler. *de proceſſ.execut.p.*1.*c.*2. Io: Gar-
tia *de expenſis, & meliorationi.c.*1. & poſt alios, cit. Io: Petr.
Molignat. *in ſpeciali tract.de iur.retentionis*, quem vid. &c.

A.M.Bertoli I.V.D.&c.

Sed dum ſoluto matrimonio maritus ad reſtitutionem 128
dotis ſit obligatus, & ius tacitæ hypothecæ, & priuilegij,
aut reiuendicationis, vel retentionis ius, mulieri compe-
tat, aut eius filijs, iuxta ſupra traditam doctrinam & reſo-
lutionem, deductam *ex d.l. vnic. §. & vt plenius, C.de rei*
vxoria actione l. vbi adbuc l. in rebus, cum alijs, C. de iure
dotium l.aſſiduis, C.qui potiores, & quæ ibi communiter no-

Digitized by Google

tant ſcribentes; animaduerſione dignum iudicaui, ad hanc rerum reſtitutionem marito in dotem datarum, ita teneri, vt nec referat, an ſint in dotem datæ, æſtimatæ, vel inæſtimatæ, an mobiles, vel immobiles: vtroque enim caſu ad reſtitutionem eſt obligatus; ſed tamen diuerſimodè, quia rei æſtimatæ periculum in totum ad maritum ſpectat
x * rei verò inæſtimatæ, ſi quid damni, aut lucri acceſſerit, ad mulierem pertinet, niſi aliter ſit conuentum, iuxta tex. *in l.plerumque, ff.de iure dotium, & l.æſtimatæ res, ff.ſoluto matrimonio, l.quoties, l.in rebus, C. de iure dotium*, notat Miſingerius *obſeru.13. cent.4.* doctè, & copioſè Barboſa *in l.ſi æſtimatis, cum l.ſequenti, ff. ſoluto matrimonio*; vnde ſi res æſtimata non amplius extat, maritus poteſt æſtimationem ſoluere, per *d.l.plerumque, & l.quoties, l.ſi res in dotem, ff.de iure dotium, l.ſi res æſtimatæ, §.mulierem, ff. eodem titulo.*

129 x ✠ *In totum ad maritum ſpectat)* Æſtimatæ rei periculum in totum ad maritum ſpectare, clari iuris eſt; *leg. cum poſt 69. §.pen. D.de iur.dot. l.quoties 5. C.eod. l.vnic. §. & cum lex Iulia, C.de rei vx.act.* vt ex diuerſo, rei inæſtimatæ citra aliam conuentionem, mulieris lucro, & damno cedere, apparet ex tex. præcit. per Auct. *in d. l.plerumque, D.de iur. dot.*

Ea autem eſt ratio, quia iſte eſt dominij effectus, *ad l.incendium, C. ſi cert. pet.* At rei æſtimatæ maritus omnino dominus eſt, *d.l.quoties, C.de iur.dot. l.æſtimatis, D.ſol.matr.* Iaſ. *in §.actionum alias, §.fuerat n.80. verſ.pro æſtimato, Inſt.*
130 *de act.* ergo, &c. † Quandoquidem æſtimatio ſuppoſita vicem ſubit venditionis, & emptionis reſpectiuè. *l.æſtimatæ, cum l.præced.* & ibi DD. *D.ſol.matr. l.ex conuentione, 11. C.de pactis, l.pen. C.de iur.dot.* M.A.Galuan. *in tract. de vſufr. c.22. n.7.* Io: Carol. Antonell. *de temp.legal. li.2. de Annis, c. 19. n.6. & p aſſ.*

A.M.Bertoli I.V.D. &c.

131 Æſtimatæ verò res intelliguntur, quæ in numero, pondere, & menſura conſiſtunt, quæ in hoc dantur marito, vt pro ſuo arbitrio illas diſtrahere poſſit, & alienatis, & diſtractis, ſoluto matrimonio, eiuſdem generis, & qualitatis res, à marito, vel eius hæredibus reſtituantur, & ſoluantur, iuxta text. *in d.l.res in dotem, & l.plerumque, & leg. cum quid, ff.ſi certum petatur*, & docet gloſ. *in l.doce ancillam, C.de rei vendicatione*, quod diuerſum eſt in rebus inæſtimatis in dotem datis, vt potè ſi prædia, animalia, aliaуè mouentia in dotem data ſint, vel etiam veſtes, * quæ
y vſu conſumuntur, vel conteruntur, dentur, illis .n.reb. ſi quid deceſſerit, mulieris damnum eſt, & ſi quid acceſſerit, eiuſdem compendium, & lucrum erit, quia res inæſtimatæ meliores, & deteriores fiunt mulieri, *d.l.plerumque, & d.l. ſi res æſtimata, §.ſi mulier, ff. de iure dotium*, quibus conſonat noſtro Regio iure, *l. 16. & 18. tit. 11. p. 4.* vbi notat eleganter Greg.Lopez *in gloſſ.* verbo, *eſtimada no fueſſe*, quibus totum hoc declaratur in tali æſtimatione, quæ facit
z emptionem; *& Gregorius Lopez *in d.l. 18. gloſſ.1.* rectè notauit æſtimationem in dubio facere emptionem, *ex leg. quoties*, & quæ ibi notant Bald. & alij, *C. de iure dotium*, quibus addenda ſunt, quę latiſſimè ſcripſit Couarr. *practicar.quæſt.c.28.* & eleganter Antonius Gomez *in d.leg.51. Tauri, num.44. cum plurib.ſeqq.* Io: Guttierez *conſ. 32. per tot.* in quibus rebus æſtimatis, maritus, vel hæres, electionem habet, vtrum pretium, vel res æſtimatas reſtituere velit, *ex d.leg.plerumq; in fin.* & poſt ſupra citatos auctores tradit optimè Meyrer, *vbi ſup.d.lib.2. de priuil.cred. tit. 5. num.31. cum alys ſeqq.*

132 ✠ *Veſtes)* Rectè dicitur, Veſtes, quæ vſu conſumuntur, ſi inæſtimatæ ſint, vti lucro, ita, & damno vxoris cedere. Hinc ex lapſu longi temporis, veriſimiliter conſumptæ præſumuntur; & ideo non ſunt reſtituendæ. Egregiè M.A.Peregrin. *de fideicom.art.10. num.40.* Afflict. *dec.13. n.27.* Rot. *dec.201. n.34. p.4. tom.2. rec.* cum pluribus per eam adduct. Sic, & per conſequens hæres grauatus non tenebitur ad harum rerum reſtitutionē. Paril. *conſ.55. in fin.* Ioſeph Ludou. *dec.283.*

133 Sed quid in veſtibus propter nuptias miſſis à Sponſo, Sponſæ, vel à ſocero nurui, aut factis à viro conſtante matrimonio, cuius nam ſunt, Vxoris ne, an Viri? Tu diſtingue inter veſtes quotidianas, & feſtiuas, magni ſcilicet valoris, & pretij. Quo ad quotidianas veſtes, & alia ornamenta parui valoris, ea ad vxorem ſpectant mortuo viro; & ideo cum nulla ſit obligatio reſtitutionis, nulla etiam, fit æſtimationis conſideratio; cēſentur enim hæc donata tamquam pars alimentorum. *l.id veſtimentum D.de pact. l.ex annuo, D.de donat.inter vir. & vx.* Bart. *in l.pen. §.1. n.3. D.ſol. matr.* Afflict. *dec.315. n.2. & ſeq.*

Quodſi veſtes feſtiuæ ſint & prætioſæ, tales vt & cætera 134
ornamenta, pertinent ad maritum, vel ſocerum, qui ea fecit, eiuſvè hæredes; quia facta videntur ad effectum vt ornatior incedat. *arg.l.ſed ſi vir ex lana D.de donat. int.vir. & vx.* atque ita eorum vſus ſolum donatus cenſetur. Et vt communem opinionem, ſequitur, & amplectitur Surd. *de aliment.tit.1. q.78. n.4.* plenè Rota *in Piſauren. Iocalium 22. Iunij 1648. coram Arguelles*, vbi teſtatur adhuc de communiori, cum Afflict. *d.dec.315. n.1. & 2.* & Rota alijs omiſſis, *in Romana Iocalium, 11. Decembr. 1641. coram Merlino.*

Quod adhuc procedit, etſi ſponſus donare dixiſſet; Quia iuxta ſubiectam materiam intelligendum eſſet de donatione ad vſum, vt ex Bart. Caſtrenſ. Vrſil. & alijs firmat ibi. Rot. *cit. dec. cor. Arguelles.* Talis autem donatio ſuſtinetur in vita viri, ſicut valet donatio aliarum rerum, quæ fiunt honoris cauſa. tex. *in l.quod adipiſcendæ, & l.nuper, D.de don.int. vir. & vx.* confirmaturque morte eiuſdemmet Mariti, niſi reuocetur, *ad l.donationes quas, C.eod. tit.* Et ſuſtinetur potius in vim vltimæ diſpoſitionis, quam contractus; ac ex illa detrahitur falcidia, vt ex legatis. Pariſ. *conſ.128. n.8. lib. 1.* Couarruu. *in Rub.de teſtam. p.3. n.3.* Clar. *in §.donatio, q.9.* Cepol. *conſ.8. num.3. inter. ciuil* Corn. *conſ.124. lib.4.*

Hinc ſequitur, Veſtes, & alia pretioſa ornamenta facta 135
à patre pro filio accipiente vxorem, eſſe conferenda poſt mortem patris in diuiſione bonorum, quia ad ſocerum ſpectant; ſecus ſi quotidianæ ſint, quoniam propriæ mulieris ſunt, ſtante donatione valida ab initio. Bart. *in l.1. §. nec caſtrenſe n.8. D.de collat.bon. d.l.id veſtimentum, D.de pecul.* Ludouiſ. *dec.474.* Cancer. *Var.reſol. reſol.9. p.1. num.192.* Qui addit, in legato veſtium facto per virum vxori, venire veſtes feſtiuas, & pretioſas, ne fruſtraneum ſit, dum quotidianæ iure proprio ſunt ipſius vxoris, per text. *in l.fin. §. vxoris, D de aur. & arg.legat.* Roman. *ſingular.628.*

Quæ autem ſint veſtes quotidianæ, & quæ feſtiuæ, arbi- 136
bitrio iudicis relinquitur, inſpecta qualitate perſonarum, quantitate dotis, & alijs conſiderationibus vt poſt Gloſſ. *in l.ſi præſidi, C.de donat.ante nupt.* deciſit Afflict. *d.decoſ.315.* Surd. *dec.166. num.8.* & docuit Menoch. *de arbitrar.iud.caſ. 218. in fin.* quod ſenſerunt, & alij apud Antonell. *de temp. legal.lib.2. c.19. n.50.*

Iocalia verò donata ſpontè à Conſanguineis Viri, quod 137
ipſi, acquirantur vxori, & ideò nullo tempore ſint reſtituenda, ſenſit Menoch. *de præſumption. lib.3. præſumpt.23. n. 17.* quamuis enim (inquit) mariti eſſe videantur, dum eius contemplatione, ſponſæ data ſunt; tamen hæc contemplatio patris, &c. non conſideratur niſi in filiofamilias reſpectu peculij, *ad l.cum oportet, C.de bon.quæ lib.* quod clarè colligitur ab exemplo ſocij, qui bona eidem delata contemplatione ſocietatis ſibi met acquirit, non ſocietati. *l.ſocium qui in eo, §.fin. D.pro ſoc.* Cæterum Rota ex Bart. Iaſ. (qui de magis communi teſtatur) Clar. Sanchez, & alijs, definit oppoſitum, ſcilicet hæredibus ſponſi eſſe reſtituendas. Vid. *d.deciſ. Arguelles* ſupr. adduct. *& in alia coram eodem 28. Iunij 1649. poſt* Salgad. *Labyrinth.cred.nouiſſ.impreſſ.in ordin.70.* Tu conſidera.

Anuuli autem ſponſalitij, etiamſi magni valoris, qui 138
dantur à Marito tempore benedictionis, ſeu deſponſationis, ſunt Vxoris, & non mariti, aut eius hæredum, ſiue dati fuerint ante contractum, ſiue poſt initum matrimonium.
† Ratio ea eſt, quia cum annuli ſint neceſſarij hodie ad 139
contractum matrimonij attenta conſuetudine, nomine donationis non veniunt, ſed habentur pro impenſa debita, & ad nuptias neceſſaria. *l.ſi quis pro vxore, D. de donat.int. vir. & vx.* Roman. *conſ.146. num.2.* Natt. *conſ.317. num.3.*
Surd. *dec.166. num.1.* vbi plures adducit; † Addens ſi an- 140
nulus eſſet alienus, & poſt matrimonium alius per virum daretur, ille eſſet vxoris, nil officiente donatione inter eos prohibita; quia ea non eſt donatio noua, ſed confirmatio eius iam factæ, ex text. *in l.ſi donatæ res, §.1. D.de donat.int. vir. & vx.*

A.M.Bertoli, I.V.D.&c.

z ✠ Æſti-

Digitized by Google

141 z ♆ *Æſtimatione, quæ facit emptionem, &c.)* Intelligitur æſtimatio eſſe talis, quæ venditionem faciat, ſeu emptionem reſpectiuè, cum videlicet ad eum effectum ſit, vt venditio inducatur, non ſi ad alium finem, puta ad cognoſcendum valorem, per bellè Rot. *coram Ludouiſ. dec.* 573. *num.*5. *& coràm* Pen. *in Spoletana bonorum*, 6. *April.* 1605. *& In Romana reſtit. dot.* 10. *Martij* 1608. *coram eod.* ex Iaſ. *in l. ex conuentione, num.*2. *C. de pact.* Couarr. *pract. quaſt. c.* 28. *nu.*2. Idque notat, & refert Beltramin. ad d. Ludou. *d. dec.*
142 573. *num.*16. † Addens ibid. id maximè etiam colligi, ſi conuentum ſit vt dos reſtitueretur in iiſdem corporibus, & indiuiduis. Iridem ſi æſtimatio eſſet facta ex interuallo poſt conſtitutam dotem; talis enim æſtimatio ad effectum vendirionis debet eſſe de tempore conſtitutionis dotis. Rot. *dec.*30. *num* 5. *&* 6. *apud Pacific. de Saluian. interd.* per text. *d. l. ex conuentione* vbi DD. Socin. Iun. *conſ.*41. *num.*14. *lib.*1. Barbat. *conſ.* 19. *colum. fin. vol.*4. & alij ibi adduct. & ſe-
143 cur. † Similiter ſi ęſtimatio condigno pretio facta non ſit; non enim facit venditionem. Bald. *in d. l. ex conuentione, num.*1. Ludouiſ. *dec.*194. *numer.*20. Antonell. *de temp. legal. lib.*2. *de annis, c.*19. *à num.*7. *& deinceps.*

A. M. Bertoli, I. V. D. &c.

144 Nec hic ommittendum erit, quod eleganter animaduertit Petrus Barboſa *in d. l.* 1. *ff. ſoluto matrimonio*, 6. *p. n.*10. ex inſigni doctrina Couarruu. *lib.*3. *variar. reſolut. c.*18. *nu.*13. & aliorum quos ibidem ipſe refert, videlicet, mulierem, ſi in hac dotis exactione, & repetitione, habeat generalem hypothecam, & ſpecialem, ex cauſa dotis, cogendam eſſe à ſpeciali incipere, iuxta celebrem deciſ. *l.*2. *C. de pignor.* de cuius explicatione latius à nobis inferius tractandum erit.

145 Hic non minus vtiliter quàm neceſſariò agendum erit, an prædictum ius tacitæ hypothecæ, & priuilegij mulieri competens, pro dotis repetitione in bonis mariti, intelligatur illi ſolum competere in rebus in dotem datis, an verò ad alia vxoris bona paraphernalia, hoc eſt, (vt declarat lex) quę extra dotem mulier habet, *vt leg. hac lege C. de pactis conuentis*, approbata *à lege Regia*, 17. *tit.*11. *p.*4.) vel ad arrhas, aut donationes propter nuptias extendi debeat.

A a Et in bonis paraphernalibus, * vxorem habere contra
146 mariti creditores, priuilegium tacitæ hypothecæ, probat *l. vltima, verſ. ſunt autem, C. de pactis conuentis*, & ibi notant Bart. Bald. & Salic. & communiter ſcribentes, vt rectè tradit Neguſant. *de pignorib.* 4. *memb.* 2. *partis principalis num.*63. Anton. Gomez. *in d. l.* 51. Tauri, *nu.*40. *verſ. item quæro*, authores referens, quem ſequitur Ioannes Guttierez *de iuramento confirmatorio* 1. *p. c.*46. *num.*3. nouiter Meyrer. *d. lib.*2. *de priuilegijs creditorum, tit.*5. *nu.*46. & expreſsè approbauit *lex Regia* 17. *d. tit.*11. *p.*4. *in illis verbis*, ibi *Et todas eſtas coſas, que ſon dichas parapherna, han tal priuilegio como la dote, ſea bien anſi como todos los bienes del marido ſon obligados a la muger, ſi el marido enagena, ò mal mete la dote, anſi ſon obligados por la paraſerna a quien quiera, que paſſen*, vbi Gregorius Lopez in gloſſa, verbo *aſſi ſon obligados*, doctè intelligens legem illam in bonis paraphernalibus, quorum adminiſtrationem tacitè, vel expreſsè vxor conceſſit marito; nam ſi nullam adminiſtrationem vir habuit, ſed vxor ea adminiſtrauit, tunc bona mariti non ſunt tacitè hypothecata: quod deducitur *ex ea lege*, ibi *Ca luego que el marido recibe la dote, o las otras que ſon llamadas paraſerna, ſon obligados por ende à la muger todos ſus bienes*: Ecce ergo quomodo cum maritus acceperit illa bona paraphernalia, obligantur eius bona, & non antea; quod ita bene perpendit Anton. Gomez. *in d. l.* 51. *Tauri n.*40. *ad finem* Ioannes Gutierez *vbi ſup. d. c.*46. *n.*2. & quamuis mulier ipſa habeat in dictis bonis paraphernalibus ius illud tacitæ hypothe-
B b cæ, non tamen habebit prælationis priuilegium,* vt pręferatur alijs creditoribus habentibus hypothecas anteriores, quia illud ſolum habet locum in dote, fauore matrimonij, non verò in alijs bonis; quod ita probat tex. *in d. l. fin. C. de pactis conuentis*, qui tamen concedit beneficium tacitæ hypothecæ, & non aliud; & in expreſſo, ita tenet Gloſ. ſingularis *in l. ſi ego §. dotis ff. de iure dotium* vbi ad hoc notant plures Doctores relati à Neguſantio *d.*4. *memb. ſecũdæ partis nu.*64. & ab Antonio Gomez *vbi proximè d. n.*40. *in fine* & eandem opinionem tenet Greg. Lopez *vbi ſup. d. gloſ.*3. ſequutus Bart. *in d. Authenth. de priuileg. dotis heredibus mulieris &c.* & Ioannes Gutierrez, *vbi ſup. d. c.*46. *n.*2. *in fin.* optimè Pater Ludouicus Molina *de Iuſtitia, & iure tract.*2. *diſput.*441.

A a ♆ *Et in bonis paraphernalibus)* Paraphernalia bo- 147
na dicuntur, quæ præter dotem data ſunt a παρα, præter, & φερνη, dos; teſte Vlpian. *in l. ſi ego ſeie. §. dotis autem cauſa, D. de iure dot.*

Ad hoc autem vt mulieris bona inter paraphernalia 148
referantur, & iure tacitæ hypothecæ gaudeant, requiritur vt dos Viro ſit conſtituta; quod ſi nulla ſit compoſita, nec bona extra dotem diſtingui poſſunt; per conſequens & hoc ius tacitæ hypothecæ euaneſcit, Anton. Faber *in ſuo Codic. lib.*5. *tit. de pact. conuent. definit.* 13. *n.*7. *& ſeq. per tot.*

A. M. P. I. V. D.

B b ♆ *Prælationis priuilegium)* Mulierem in bonis pa- 149
raphernalibus habere ius dumtaxat hypothecæ, non autem ius prælationis, eſt certum apud omnes DD. communiter, quibus vltra relatos ab Auct. addas Io. Mich. Beuther *de iure prælat. p.*1. *c.*35. *col.*5. *verſ. verum etiam.* Alex. *conſ.* 36. *incip. viſo themate, nu.* 6. *volum.* 6. Couarruu. qui communem dicit, *lib.*1. *var. reſol. c.*7. *n.*1. *poſt init.* Scheneid. *ad § fuerat Inſt. de act. n.*37. *& ſeq. ac n.*74. Io. Koppen *dec.*28. *incip. non vagando n.*3. Mynſing. qui de ſtylo Cameræ, *cent.*5. *obſ.*4. *n.*3 *& ſeq. & cent.*6. *obſeru.*94. *nu.*10. *verſ. licet.* Io. Campeg. *de dot. p.*1. *q* 8. *n.*1. Iaſ. *in l. maritus citra* 21. *C. de procurat. n.*14. *ibi, & iſta.* Hening. Geden. *conſ.*100. *n.*6. *& ſeq.*

Ex quo ſequitur, mulierem quo ad hæc bona reponi in- 150
ter hypothecarios creditores, & per conſequens præferri illis, qui ratione temporis poſteriores ſunt.

Sed adhuc impingimus in dubium: Si mulier ſimpliciter 151
nubat marito nulla certa dote conſtituta, & deſignata: Quæritur an omnia bona, quæ mulieris ſunt, habenda ſint pro paraphernalibus; ita vt ſolum ius tacitæ hypothecæ competat, an vero pro dotalibus; vt in eis & hypothecæ & prælationis ius obtineat? Et quidem prout eſt grauiſſima
& difficultatibus referta quæſtio; ita ab omnib. † ferè DD. 152
agitatur; quorũ tamen plerique in partẽ quod hæc bona ſint paraphernalia, inclinare videntur. & præ cæteris, Menoch. *de præſumpt. lib.*3. *præſumpt.*6. *n.*1. *& ſequ. & præſumpt.*8. *&* 9. *per tot.* quibus in locis plurimos caſus adducit cum amplia-
tionibus, † & limitationibus, &c. Bart. *in ſuis diſputationi-* 153
*bus, quæſt.*7. *n.*1. *& ſequ. & in l. ſi conſtante*, 24. *D. ſol. matr. n.*78. *& in l. mulier bona, D. de iur. dot. n.*2. Bald. *in l. nulla* 4. *C. eod. à n.*5. *& ſeq. & in l. hac ſententia* 4. *C. de ſent. quæ ſine certa quantit. profer. num.*8. *& ſequ. & in Auth. res, quæ, C. com. de leg. num.*14. *verſ. ſed numquid, & ſequ.* Iacob Thoming. *dec.*18. *num.*1. *& ſequ. & dec.*30. *num.*1. *& ſequ.* VVeſembec. *conſ.* 25. *incip. in hac num.*1. *& ſequ. part.*1. Hartman Piſtor. *obſeruat.*46. *per tot.* Coler. *de proceſſ. execut. p.*1. *dec.*57. *nu.*3. *& ſequ.* Gail. *lib.*2. *obſeru.*82. *num.*1. *& ſequ.* Iaſ. *in l. ſi conſtante*, 24. *D. ſolut. matr. num.*219 *& in Auth. Præterea, C. vnde vir. & vx. à num.*12. Quod & in donationibus, & ante, & propter nuptias obtinere, Auct. docet, *infra proxim.*

A. M. Bertoli I. V. D. &c.

Dubium tamen maius verſatur, An prædictum ius taci- 154
tæ hypothecæ, & priuilegij prælationis competat mulieri, pro ante nuptias donatione, vel propter nuptias? In quo communis Doctorum ſententia eſt, quod licet mulier tacitæ hypothecæ priuilegio, in his donationibus gaudeat,
non vtique prælationis priuilegium * habebit, quod ſoli *C c*
doti conceditur, vt latè comprobat Neguſantius *in d. tractat. de pignorib.* 4. *memb.* 2. *p. n.*64: eleganter Anton. Gomez *in d. l.* 51. *Tauri, num.*41. Petrus Barboſa *in d. lib. ff. ſoluto matrimonio, n.*16. cum plurib. alijs auctoribus à ſe citatis; optimè Meyrer *d. lib.*2. *de priuil. cred. tit.*5. *num.*41. *cum alijs ſeqq.* pro qua eſt text. expreſſus *in d. l. aſſiduis*, ibi, *Hac autem ad dotem tantum ſancimus, non ad ante nuptias donationem, quã ſuo tempore ſeruire diſpoſuimus, & habet inter creditores ſui temporis ordinem.*

C c ♆ *Prælationis priuilegium, &c.)* In donatione propter nuptias illud non habere locum, ſed ſolum tacitam hypothecam, ſatis ſuper que definit *cit. l. aſſiduis*, ea ratione pariter per Auct. infr. allata, quia ſcilicet in ea agitur de lucro captando; in dote verò de damno vitando, vt præter adductos per Auct. tenet Beuſt. *de dot. part.* 3. *c. fi. verſ. datur etiam*, Io: Koppen. *d. dec.*28. *num.*32. Myſinger.

Digitized by Google

ger. *cent.5.obſeru.4.n.5.* Gail. *lib.2.obſeru.92.num.10.in med.* Cephal. *conſ.762.* Barboſ. *in l.1. D.ſolut.matr.* 2.*p.n.3* 1.*in fi.* Couarr. *lib.1. variar.reſolut.c.7.num.*1.& poſt hęc Acoſt. *d. Reg.3.ampliat.16.num.54.& ſequ.*

155 Hoc porrò, ita accipiendum eſt, ſi mulier ad donationem propter nuptias agit, vt eam lucretur, ſecus ſi agit ad eam, vt ſpecialiter per dotē obligatam; tunc.n.cum deficiat ratio ſupra adducta, (quādoqnidem hoc caſu agit ad damnum vitandum, ſcilicet ad dotem in tuto retinendam) habet, & hypothecam, & etiam ius prælationis; ita eleganter Schneid. *ad §. fuerat, Inſt. de act.* vbi de praxi in ſuis terris teſtatur. *num.61.& 62.* Neguſ. *d.p. 2. de pignorib. membr.4.num.65.*

Quando autem prælatio in ea donatione non competit provt regulariter, vt diximus, non conceditur, mulier inter hypothecarios creditores reponitur, adeò vt inter eos ratio temporis dumtaxat haberi debeat, iuxta text. *leg. hac edictali 6.§.his illud, C.de ſecund.nupt.* & not.Bart. *in d. leg. vbi adhuc, 29.C. de iur. dot. num.55 ad fin.* provt & de paraphernalibus bonis ſupra concluſum eſt.

A.M.Bertoli I.V.D.&c.

156 Nec in contrarium mouere debet *l.vbi adhuc, C.de iur. dot.* qua inſinuari videtur, propter æquiparationem ibi factam dotis, & donationis ante nuptias eodem gaudere prælationis priuilegio, quia vt bene notauit *gloſſ. verb. ſuo tempore in d.l.aſſiduis*, de tacitæ hypothecæ tantum priuilegio intelligenda erit, quòd habet aduerſus cæteros mariti creditores, in eius bonis ſicuti in dote, non verò de Prælationis priuilegio intelligi oportet, vt bene etiam notarunt ſupra citati authores, pro quo facit text. *in d. Authent. de Æqualitate dotis, §.His conſequens, collat.7.& d.l.aſſiduis,* quæ quidem iura ſupponunt, pro bonis donatis propter nuptias, alia mariti bona cenſeri tacitè hypothecata, & tamen huic tacitæ hypothecæ non eſſe conceſſum priuilegium prælationis, ex doctrina Baldi *in d.l.vnica, C.de priuilegio dotis, num.26.* & ex Anton. Gomez *vbi ſupra,* & ex alijs authoribus notauit Petrus Barboſa, *vbi proximè num. 15.ad finem,* Meyret *in dicto libr.2.tit.5.num.41.* huius autem rei reddens rationem inquit: *Nam hoc caſu mulier tractat de lucro captando, ſeu acquirendo in damnum aliorum creditorum, qui de damno vitando certant, ideoque illorum cauſam fauorabiliorem eſſe videtur, quia quando vnus certat de lucro captando, alter verò de damno vitando, potentius priuilegium habet, qui de dāno vitando contendit, ex doctrina* Bart.& Cyni *in Auth.quas actiones, C.de Sacroſanctis Eccleſijs,* & congruit regul. quòd nemo cum alterius iactura debet locupletari, aut damnum ſentire per alterius lucrum, *l.iure ſuccurſum, ff.de iure dotium, l.nam hoc natura, ff. de conditione indebiti, l.iure natura, ff.de regulis iuris, cum alijs;* ſecus verò erit in dote, in qua mulier tractat principaliter de damno vitando, vt eleganter tradit Gomez *in d.leg. 51. Tauri, num. 41.* ex hac vera reſolutione, & doctrina infe-
157 tens, † hodie in noſtro Regno pro arrhis, eſſe bona mariti tacitè obligata, non tamen habere mulierem ius prælationis, ſicuti in donatione ante nuptias cautum eſt.

158 Sed tamen hæc Gomeſij opinio difficilis redditur ex diſpoſitione *leg.Regia 29.tit.33.part.5.* qua idem priuilegium prælationis concedi videtur vxori in bonis mariti, contra mariti creditores mutuantes ad ſolutionem portationis mercium, vel conductionis domus, vbi reponuntur, quod doti, & fiſco conceſſum eſt, vt verba indicant, ibi, *Fueras ende en debdo, o de arras de muger, o en debdo antiguo; que hauiiſſe de dar à la Camara del Rey, e en eſtas dos coſas, en ante ſe pagaria el primer debdo deſtas perſonas, que elſegundo*: cuius legis difficultati elegantiſſimè ſatisfacit Gregorius Lopez *ibi gloſſ. verb. o de arras*, intelligens *d.l.29.* de arrhis, quæ dantur in augumentum dotis, non verò de ſimplici donatione propter nuptias, *vt in d. Authent. de æqualitate dotis, §.his conſequens, Collatione* 8.*& ibi gloſſ.& in l.fin.in fine, C.qui in pignore habeantur.*

159 Ex qua Gregorij Lopez vera, & eleganti doctrina, in praxi infert Flores de Mena *lib.1.variar.quæſt.qu.6. §.3.nu.*
10.quod quando arrhæ promittuntur in ſcripturis ſi pro-
Dd mittantur in augumentum dotis, * pro illis mulierem habere prælationem * ſicuti pro dote, & hoc priuilegium tranſibit in filium, & in ceſſionariū, non autem in hæredes extraneos, iuxta verā reſolutionē ſuperius à nobis relatam.

Dd ♦ *Augmentum, &c. prælationem, &c.*) Optima 160
illatio de dote ad eius augmentum, quo ad prælationem. Quandoquidem tale augmentum regulatur ſecundum naturam eiuſdem met dotis, *l.etiamſi non dotem 8.C.de iur.dot. Nou.97.c.his conſequens, 3.* Neguſ. *de pign.membr.4.p.2.init, num.46.* Pract. Papien. *in d.form.libell.quo agitur ad dot. nu. 1.verſ.quod quidem.* Tiraquell. *de retract.lignag.gloſſ.18.nu. 51.& in l.ſi vnquam, C.de reuoc.dot. verſic.donatione, num. 181.* Bald. *in l.ſi proprietate, D.de iur.dot.init.* Io: Campeg. *tract de dot.p.1.q.77.num.1. verſic. ſed hoc.* Quod quidem ius competit à tempore dumtaxat augmenti; ob id, creditoribus cum expreſſa, ante dictum augmentum non præfertur, *l. ſi conſtante 19. §. Iura autem, C. de don. ante nupt.* Campeg. *d.p.1. q.77.* Menoch. *de præſumpt.libr.3. præſumpt. 13.nu.28.* & nouiſsimè Berlich. *in practic.concl. d.p.1.concl. 65.num.28.*

Quod autem talis prælatio ad filium tranſeat, diſertè ſa- 161
tis monuimus *ſup. num.86.* At circa ceſsionem, id accuratè cauendum. Vid. quæ fuſius Matt.Berlich. *pract.concl.65. num.94.p.1.* vbi quinque DD. ſententias refert, & examinat, quamuis demum neget talem cedendi facultatem. Adde, quæ per nos, *ſup.n.69.& deinceps.*

A.M.Bertoli I.V.D.&c.

Secundò, ex eadem vera reſolutione inferebat Anton. 162
Gomeſius, *vbi ſup.d. n.41.* pro medietate lucrorum, quæ ad vxorem pertinent, iuxta ea, quæ ipſe diffuſè notat, *in d. l.51.Tauri, num.69* & Io: Garzia plures referens, *c.13.per tot.de expenſis, & meliorationibus,* mariti bona eſſe tacitè obligata, ſi fortè maritus ea alienauit mortua vxore, vel ea viuente in caſu prohibito; non tamen ei competet ius prælationis, quæ omnia notanda eſſe ait, cum ſint quotidiana, & ſingularia.

Sed tamen hoc vltimum in magnam controuerſiam 163
redigit Ioannes Guttierez *in d.1.p.de iuramento confirmatorio c.p.46.num.6.ſumma,* contendens hoc in caſu nullam hypothecā, neq; prælationis priuilegiū dari, cum neque vllibi à iure diſpoſitum reperiatur; neque ex eo, vt de dote ad lucra, extenſionem faciendam eſſe, verum putet, & ſic in Pinciano Senatu duabus ſententijs conformibus iudicatum fuiſſe teſtatur, & aliquibus comprobat rationibus, & hanc etiam opinionem tenuiſſe Gomez Arias *in leg. 14. Tauri, num.4.* dicit Flores de Mena, *d.lib.1. variar.quæſt. qu.6. num.3.* & eam ſequitur Io: Garzia *de expenſis, & meliorationibus, d.cap.13.num.22.* licet poſtmodum cogitandum relinquat.

Adde pro hac ſententia Acoſt. *de priu.cred.reg.12.ampl. 6.n.379. 381.& ſeqq.* vbi reſoluit obiecta. *B.*

Quod intelligendum, inquit, Io: Guttierez *ibidem* de 164
creditoribus poſt mortem vxoris contrahentibus; nam de habentibus hypothecam, in vita vxoris celebratam, aut contractam, non eſſet dubium, quia non dicuntur bona lucrata, niſi ſolutis debitis conſtante matrimonio contractis.

Quartò infert Ioanes Guttierez, vbi ſupra *d.cap.46. nu.* 165
5.pro alimentis præſtandis vxori * bona mariti eſſe tacitè Ee
hypothecata, ſine priuilegio tamen prælationis, ex doctrina Bartoli, *in l.ſi cum dotem, §.ſin autem, numer. 7. ff. ſolut. matr.* vbi Paulus de Caſtro *num. 7.* ſequitur eamdem opinionem, dicens ſe habuiſſe de facto quæſtionem hanc; & ſecundum eam obtinuiſſe per tres ſententias conformes, Neguſantius *de pignorib.4.membr.2.p.num.47.* pro alimentis debitis propter dotem, tàm conſtante, quàm ſoluto ma-
trimonio, * mariti bona tacitè hypothecata eſſe; & hanc Ff
opinionem dicit veriorem, licet alij, quos ipſe refert, contrarium tenuerint, quorum fundamentis ipſe ſatisfacit ibidem. Eandem etiam ſententiam pluribus rationibus, & fundamentis tenuit elegantiſſimè Anton. Gomeſius *in d. l. 51.Tauri, num.58.* vſque adeo, vt ſi mulier petens ſuam dotem intra terminum à lege ſancitum, *iuxta text.in l.vnic. §.exactio, C.de rei vxoriæ actione,* vel terminum conuentionalem, iuxta doctrinam eiuſdem Antonij Gomez, *ibid. num.46.in fine,* & factis aliquibus proteſtationibus, vulgo *Requirimentos*, dotis ſolutio differatur, poterit interim non ſolum alimenta, ſed dotis lucrum, aut intereſſe petere, in quo etiam eodem tacitæ hypothecæ priuilegio gaudebit, ad id ſimul cum dote repetendum, vt præter Gomez *ibid. num.48.verſic.3.* tradit Couarru. *lib.3.variarum, c.1.nu 3,*

agens

agens de vera interpretatione capituli ſalubriter de vſuris,
quibus addendus eſt Menochius *conſ.1.libr.1. à nu.12.*
166 Ee ♆ *Pro alimentis præſtandis, &c.)* Alimenta à viri
hæredibus prẹſtanda ſunt vxori intra annum luctus, ſi
dotem in pecunia exiſtentem intra illud anni ſpatium non
exoluunt. *l.vnic.§.exactio,* vbi gloſ.cõmuniter recepta, *verſ.
reſtituendis,C.de rei vx.act.* Bart. *in l.diuortio,nu.1.D.ſolut.
matr.* Mantic. *dec.171.numer.2.* Vrſill.ad Afflict. *deciſ.284.*
Theſaur. *dec.44.* Fontanell. *de pact.nuptial.clauſ.7.gloſſ.3.p.*
167 *5.num.6.* Surd. *de aliment.tit.9.quæſt.43.* † At tunc ſolum-
modo cum ea non habet vnde ſe alat; quoniam ſi eſſet di-
ues nõ tenerentur hæredes viri ad alimenta. *l.pen.vbi* Gloſ.
fin. *D.vt in poſſ.leg.l.diuortio,* vbi Gloſſ.1. *D.ſol.matr.* Specul.
tit.qui fil:ſint legit. §.1. num.29. Peregrin. *dec.83.nu.14.* Ca-
pic. *dec.24.num.5.* D. Ant.de Marin.in deciſ.Reuerter. *dec.
30.n.1.* Id enim æquum eſt, vt per hæredes dotem retinen-
tes ipſi mulieri ſuccurratur, ne mendicare cogatur. Etſi
Dec. *in l.alimenta, C.de tranſact.* indiſtinctè hanc obliga-
tionem imponat hæredibus; qui tamen non ſuſtinetur, vt
per Surd. *de aliment.tit.1.quæſt.44.num.48.* Alex. *conſil.27.*
168 † Tunc autem dicitur non habere vnde ſe alat, cum redi-
tus non habet; etſi aliàs ſuppellectilia poſſideat, gemmas,
vtenſiliaue, non tamen fructum afferentia; quia cum de
alimentis loquimur, reſpectum habemus ad reditum. *l.ius
alimentorum, D. vbi pupill.educ.deb.* Gloſſ.& DD. *in leg.1
§.exactio,C.de R.V.A.* Plot. *de in lit.iur.§.11.n.23.* ſi tamen
eſſent maximi valoris, hæredes grauandi non eſſent, ſi
169 Surdo credimus. *d.loc.qu.44.num.43.* † Si tamen ea à viro
relicta eſſent vxori, tunc abſque diſtinctione deberentur,
iure quidem actionis; nec teneretur ad commodum hæ-
redum operari, vt alias debet, Bald. *d.l.diuortio,col.2.* Surd.
170 *d.loc.num.45.& 50.* † Similiter ſi vxor prægnans eſſet, ali
debet indiſtinctè ab hæredibus. *l.curator. init. D. de ventr.
in poſſeſſ.mit.* ibi, *nec ad rem.* Ang. *conſ.42.* Mantic. *de tacit.&
ambig.lib.12.tit.31.* Gratian. *diſcept.forenſ.244.num.32.* Imo
ventris nomine mittitur in poſſeſſionem bonorum viri prẹ-
defuncti. *leg.1.& tot.tit.D.de ventr.in poſſ.mittend.*

Omnibus porrò caſibus neceſſe eſt vt hæredes à muliere
interpellentur ad ſolutionem, alias pro alimentis præten-
ſis non exaudietur. Theſaur. *d.dec.44.* d. D.Marin. *ad d.deciſ.
cit.Reuerter.30.*

171 An vero eo caſu quo vxor petit alimenta, debeat ſimul
cum hæredibus cohabitare? Non teneri, ait Bart. *in d. leg.
diuortio,num.4.D.ſol.matr.* vbi inſuper dicit, cõputari debe-
re operas ipſius vxoris, quæ præbitura eſt. Cui tamen non
aſſentitur Menoch. *de Arbitrar.iud.caſ.163.num.11.& caſ.
170.nu.11.* Specul. *d.tit.Qui filij ſint legit.n.30.* Fontanell. *de
pact. nuptial. clauſ.7.gloſſ.3.p.5.num.19.& ſeqq.* & demum
Surd. *de aliment.tit.4.q.29.nu.35.& 38.*

172 Quod de alimentis diximus, extende ad veſtes lugu-
bres, quas, etſi pretioſas, hæredes viri præſtare tenentur.
Veſtis enim, nomine victus venit. *l.verb.victus, D. de verb.
ſign.* Cancer. *variar.reſolut.libro tertio,cap.11.numer.35.&
lib.1.cap.9.num.153.* Theſaur. *dec.43.* Imo ſi in ijs veſtibus
de ſuo impendit vxor, valorem ab hæredibus poteſt repe-
173 tere. † Hanc autem obligationem in viri hæredibus, &
alendi, & veſtiendi vt ſup. amplia etiamſi mulier dotem
non ſoluerit; adhuc enim veſtes lugubres iuxta qualitatem
perſonarum debentur. Theſaur. *d.dec.43.* Cancer. *d.cap.9.*
Cuius rei multiplex eſt ratio. Primo, quia id cedit in ho-
norem Viri, quem vxor relicta luget. Item quia cenſetur
matrimonium continuatum durante anno luctus, *l.omnem,
C.de bon.matern.* quare obligatio alendi vxorem extendi-
tur ad integrum annum luctus. Addas, & tertio, quia
non debent attendere ij hæredes ſufficientiam fructuum;
ſi enim excederent valorem alimentorum, illi cederent lu-
cro hæredum. *ad l.creditor, §.ſi inter,* vbi Gloſſ. & DD.
D.mandat. Surd. qui plures congerit *in laud. tract. de alim.
tit.1. qu.44. num.29. & 30.*

Nec aliquid prodeſſet hæredibus allegare patrem mu-
lieris diuitem. Nam in comparatione ipſorum, pater tene-
tur ſolum officio iudicis, ac ex æquitate, ſi non habet ali-
unde; illi verò ex iuſtitia tenentur, dum dotem habent.
Alex. *in d.l.diuortio,num.16.* Capic. *dec.24.* Plot. *d.§.2.* Sur-
dus tamen diſſentit *tit.7.qu.21.*

A.M.Bertoli I.V.D.

174 Ff ♆ *Tam conſtante, quam ſoluto matrimonio,)* Atque
ita concludunt poſt alios per Auct.relatos, Io:Schneid. *in §.
fuerat, Inſt.de act.num.40.* Ioachim à Beuſt. *in tract.de dote,
p.3.c.fin.* Bald. *in l.vnic.§.& vt plenius,C.de R.V.A.n.1.* per-
plures adducit Caſtrenſ. *loc.alleg.& in conſ.53.* vbi rationes
affert, *nu.1.& ſeq.per tot.p.3.* VVeſembec. *in coment.D.quib.
cau.pign. vel hypoth.tac. contr. numer. 4.* Et quamuis Spec.
libr.4.part.4.tit.de dot.poſt diuort. reſtit. §. formatis, 2. nu- 175
mer. 24. † & Caſtrenſ. *loc.ſup.alleg.* admittant hanc hypo-
thecam in alimentis dumtaxat debitis conſtante matrimo-
nio, non autem in ijs, quæ ſoluto matrimonio exiguntur;
Tamen contraria ſententia tenenda eſt, quam ſcilicet Au-
ctor noſter ſequitur ex cit. Neguſ. *loc.alleg.* & Gomez, qui-
bus add. Alex. *in d.l.ſi cum dotem, §.ſin autem,D.ſoluto ma-
trimonio.* Angelus *in dicto §.fuerat, 29.Inſt. de act. numero
12.& ſequ.* Nec obſtat ſi dicatur alias cauſas alimentorum
non habere tacitam hypothecam; ſed ad ſummum ſecun-
dum aliquos (de quo tamen infr.) priuilegium perſona-
le, *ex l.cũ hi 8.D.de tranſact.* Quoniã Reſpõdet, ſpeciale eſſe
in alimentis vxori debitis. Rationem ſpecialitatis ſi quæ-
ras, eam ſtatue; quia ſcilicet alimenta vxoris non ſimpli-
citer debentur, ſed reſpectu dotis, vel bonorum parapher-
nalium; † Cæterum quemadmodum pro ijs bonis com- 176
petit hypotheca, *vt ſupr.dixi;* ita & pro his alimementis
ex cauſa dotis debitis, cuius vſuræ ſunt, & acceſſiones. ita
perbellè Neguſ. *loc.cit.* cui ſubſcribit Berlich. *in ſuis pract.
concl.p.1.concl.77.de legal.& tacit.hypoth.num.12.* Ex quibus
caueas à Surd. *de aliment.tit.8. priuil.49.* negante abſolutè
hanc hypothecam vxori, quibus aſſenſus eſt Felician. *de
cenſib.* Barboſ Bald.Nou ex Bart.& alijs antiquis relati, ſed
non ſecuti à Non. Acoſt. *d.reg.3.ampliat.7.num.9.*

A.M.Bertoli I.V.D.&c.

Prætereà, & illud meritò dubitari ſolet, an priuilegium 177
hoc tacitæ hypothecæ, quod ex legis diſpoſitione mulier
habet in bonis mariti, ad repetendam dotem aduerſus
eiuſdem viri creditores, competat à tempore traditionis
dotis, vel à tempore dotis promiſſæ, & contracti matri-
monij; quam quæſtionem poſt Gloſſam *verſ.hypothecam,
in d.l.aſſiduis,* & ibi Bald.& cæteros alios ſcribentes, quos
refert Neguſantius *de pignorib.4.membr.2.p.num.80.* optimè
tractarunt Antonius Gomez *in d.l.51.Tauri, num.38.* Io:
Guttierez *de iuramento confirmatorio,1.p.c.46.num.8.* Pater
Ludouicus Molina *de iuſtitia,& iure, tract.2. diſputat.438.
verſic.tacita hypotheca.*

Et in eius reſolutione, diuerſæ fuerunt Doctorum ſen- 178
tentiæ, & opiniones, vt bene refert Neguſantius *vbi pro-
ximè d.num.80.* Vnde gloſ. *verb. hypothecam in d.l.aſſiduis,*
à tempore traditionis, ſeu datæ dotis, dictam tacitam hy-
pothecam contrahi, & vxori competere pro dotis repeti-
tione, expreſsè docet; quam ſequitur, & ſingularem dicit
Baldus, *ibi num.6.* & probat Speculator *in tit.de obligationi-
bus, §.ante omnia, verſ.ſed pone, colum.penultima,* Bald.
Nou. *in tract.de dot.10.p.n.37* Anton.Gomez *in d.l.51.n.38.*

Quo fit, vt ſi poſt matrimonium contractum, & dotem
promiſſam maritus contrahat cum alijs creditoribus cum
expreſſa hypotheca, ſi poſtea dos marito tradatur, * cre- Gg
ditores hos præferendos eſſe vxori, affirmandum videtur.

Gg ♆ *Si poſtea dos marito tradatur.)* Hanc opinio-
nem Gloſſ. *in d.l.aſſiduis,* & hypothecam ſecuti ſunt DD.
per Auct.relati, præcipuè Bald. *in cit.l.aſſiduis,* qui dictam
Gloſſ.notabilem dicit, & quæ alibi non reperiatur. † *&* 179
in addit.ad. Specul. *loc.per.Auct.cit.in med.verſ.in obligatio-
ne,* Paul.de Caſtr. *conſ.295.num.4.lib.1.*

Fulcitur autem hæc ſententia ex text. primum *in d.l.aſſi-* 180
*duis, 12.§.1.verſic.ſi tamen re ipſa fuerint parte mariti data,
C.qui potior.&c.*

Prætereà *ex leg.ſi conſtante 19.in med.C.de don.ante nupt.* 181
vbi in augmento dotis, vel donationis ante nuptias, actio-
nes pro ijs competentes accipiunt iura hypothecarum à
tempore contractus, nec referuntur ad tempora prioris
dotis, vel donationis; ergo, tum ducto argumento de par-
te ad totum, *ad leg.quæ de tota cum ſimil. D. de rei vendic.*
tum, & habita conſideratione quod augmentum dotis, ea-
dem dos dicitur, & non noua. Bart. *in leg. ſi proprietatem,
D.de iur.dot.* dicendum, idem priuilegium, & ipſi doti in-
tegræ, ab eo tempore competere.

Addunt, & tertio loco, text. *in leg.hac edictali 6.§.omni-* 182
bus 2.C.de ſec.nupt. & l.cum oportet 6.§.fin.C. de bon.quæ lib,

ex qui-

Digitized by Google

ex;quibus iutibus, ſi mater, vel pater bona liberorum ve-
lint adminiſtrare, colligitur eorũ bona eſſe ipſis hypothe-
cata; hocque ius competere à tempore adminiſtrationis,
& receptionis eorum bonorum; ergo à pari, &c.
183 Concludunt inſuper hac ratione. Si aliter diceretur, duæ
fictiones in eodem ſubiecto cõcurrerent, contra *l. ei a quo
D. de vſufr.* Prima, quod hypotheca tacita intelligatur con-
tracta fauore dotis, *l. vnic. C. de R.V.A.* cum ſimil. Secun-
da quod retrahatur, & fingatur competere à tempore
promiſſionis, & contracti matrimonij, ſi ſolutio poſterio-
ri tempore fiat; ergo, &c.
Sed quo iure, & an validè ſubſiſtant hæc fundamenta, in-
ferius apparebit, *num. 189. & ſeqq.*
A. M. Bertoli, I.V.D. &c.
184 Contrariam tamen ſententiam, & ſic tacitam hypothe-
Hb cam à tempore promiſſionis, * & contracti matrimo-
nij competere, defendit Salic. *in d. l. aſſiduis, num. 2.* Soci-
nus communem dicens, *conſil. 264. volum. 2.* Boet. *dec. 331.*
Tiraquellus *de vtroque retractu, §. 1. gloſ. 10. num. 113.* An-
tonius Neguſantius, *d. 4. membr. 4 p. num. 80.* pro quibus fa-
cit,
Primò, *lex cum oportet, §. fin. verſic. initium, C. de bonis,
quæ liberis.*
Secundo, *l. in ambiguis pro dotibus reſpondendum erit, ff.
de reg. iur.*
Tertiò, *lex vnica, §. 1.* ibi, *Dederint, vel promiſerint,
C. de rei vxoriæ actione.*
Denique facit expreſſus text. *in l. 1. ff. qui potiores in pigno-
re*, In illis verbis ibi, *Non vtique ſolutionis expectanda ſunt
tempora, ſed contractæ obligationis*, quamuis gloſſ. *in d. leg.
aſſiduis*, verbo *hypothecam in fine*, de expreſſa hypotheca
❡ loqui exiſtimet, * vt in ea indiſtinctè procedat poſterior
ſententia, & opinio, vt vel à tempore contracti matrimo-
nij, & dotis promiſſæ, vel traditionis tempore intelliga-
tur celebrata, & mulieri competat ius, quo mariti credi-
Ii toribus * præferenda ſit.
Hh ✠ *Promiſſionis, & contracti matrimonij,*) Vniter,
& coniunctim hæc verba eſſe accipienda, tenet Neguſant.
loc. per Auct. adduct. vt ſit ſenſus, priuilegium prælationis, &
185 hypothecæ competere à die contracti, † & perfecti ma-
trimonij principaliter, non tamen à die promiſſionis ſim-
pliciter ipſius dotis; ſed quatenus talis promiſſio tunc tẽ-
poris ſolet fieri, quo celebratur matrimon. Atque ita ſen-
tit præter cit. Neguſ. & relatos ab Auct. And. Gail. qui ſen-
tentiam hanc communem teſtatur, *libr. 2. obſeru. 86.* Hart-
man Piſt. *in ſuis obſeru. obſeru. 110. num. 2. & ſeqq.* Matt. Ber-
lich *in ſuis practicabilib. conclus. part. 2. concl. 30. num. 7.*
186 Accerrimè tantum alij DD. defendunt, competere eam
hypothecam à die promiſſionis ſolum, etiam non attento
187 matrimonio; † inter quos Iac. de Aretio, & Batt. *in d. leg.
aſſiduis, 12. C. qui potior. & in l. quæſitum, §. ſi ſponſa, fin. D. de
priu. cred.* Vinc. de Franchis *deciſ. 677. per tot.* per verba d. l. 1.
D. qui potior. ibi, *ſed dies contractæ obligationis, &c.* Pro quo
ſtat & Fontanell. *de pact. nuptial tom. 2. clauſ. 7. gloſſ. 2. par. 1.
per tot.* Emanuel Suarez *in Theſaur. com. opinion. verb. Dos,
num. 306.* Theſaur. *quæſt. forenſ. lib. 2. quæſt. 34. ad fin.* Reuer-
ter. & ad eum D. Anton. de Marinis *dec. 379. per tot. cum ſi-
mil.* Merlin. *de pignorib. lib. 3. tit. 2. quæſt. 47. à num. 43.*
188 Pro qua ſententia adducitur per hos DD. textus *in d. l. 1.
189 D. qui potior.* † vnde promiſſionis tẽpus attendendũ eliciũt;
& quamuis tex. ille loquatur de expreſſa ſolum hypotheca
ſibi conuenta pro dote reſtituenda, vt ex Gloſſ. accuratè
notauit Auct. *ſup.* tamen cum eadem ſit virtus, & iudicium
taciti, ac expreſſi. *leg. cum quid, D. de reb. cred.* idem ius,
& in tacita hypotheca videtur ſtatuendum. *vid. infr. n. 195.*
190 Præterquamquod ex ratione publici boni ſemper in am-
biguis, eſt doti fauendum, *l. in ambiguis, D. de reg. iur. &
15. De iur. dot.*
191 Non tamen videtur tuta prælata hæc concluſio, quam-
nec omnino tuetur prædicta *l. 1.* quandoquidem in ea hy-
192 potheſi intelligũt DD. † promiſſionem fuiſſe factam tem-
pore contracti matrimonij. Vid. dict. Neguſ. *vbi ſup. n. 79.
verſ. nam & hoc.* Gait. *de credit. in addit. ad cap. 4. verſic. 11.
num. 113.*
193 Nec ratio fauoris dotis impellit; quoniam talis fauor
non debet verti in alienum præiudicium. Vid. Berlich *loc.
cit.* Caualcan. *dec. 26. num. 14. part. 4.* Pacific. *de Salnian. in-
terd. inſpect. 3. c. 4. num. 43.* Barboſ. *in leg. 1. p. 3. nu. 34. D. ſolut.
matr.* Gratian. *diſcept. forenſ. c. 804. num. 5.*
A. M. B. I.V.D.
Ii ✠. *Præferenda ſit.*) Adde inſuper hanc rationem.
Vt ius hypothecæ retrahatur, exigitur in neceſſarium ante-
cedens, aliquod ſubiectum, cuius gratia retrahatur. *leg. qui
balneum 9. D. qui potior.* At id ſit in gratiam dotis, & ante
matrimonium nulla dos exiſtere poteſt. *l. 3. ſub fi. D. de iur.
dot. l. cum multa 20. poſt. init. C. de donat. ante nupt.* Ergo etiã
hæc retroactio deficere debet.
Quæ porro concluſio omnino eſt ſuſtinenda, vt in pun- 194
cto iuris communis verior, præciſa, tamen lege Regia de
qua mox per Auct.
Hæc autem ſententia retenta ſic, & firmata, videlicet,
Priuilegium prælationis, & hypothecæ incipere à tempo-
re contracti matrimonij;
Ampliatur etiam in hypotheca expreſſa, quæ ſimiliter 195
accipit, & induit priuilegium ab eo tempore contractus
matrimonij, etſi longè præceſſerit numeratio. *d. l. 1. D. qui
potior.* Neguſ. *d. loc. n. 77.* Nic. Boer. *d. dec. 331. num. 1.* Spec.
d. §. 1. num. 49. verſic. dic quod. plenè Barboſ. *3. p. d. l. 1. D. ſol.
matr. num. 34.* Mantic. *de tacit. & ambig. lib. 11. tit. 26. nu. 11.*
Franch. *dec. 677.*
Etſi tempore etiam ſponſaliorum dos ſoluta ſit; tamen 196
ius tacitæ hypothecæ non niſi à tempore matrimonij inci-
pit. Rip. *in l. 2. §. ſi ſponſa, D. de priu. cred. num. 21.* vbi de com-
muni teſtatur. Eumque ſecutus eſt Hartman. Piſt. *d. obſeru.
110. num. 5.* Berlich. *d. pract. concl. 30. p. 1. num. 14.* non tamen
ſponſæ prædictę denegatur prælatio in perſonaliter priuile-
giatos, vt per DD. nuper adduct. & infr. allegandos.
Ampliatur inſuper, vt talis prælatio, & hypotheca non 197
competat, neque ratione dotis ſibi ante matrimonium
promiſſæ, in bonis ſoceri oberati; cit. Hartman Piſtor *loc.
allegat.*
Sed naſcitur dubitatio. Si mulier ſine dote nupſit, &
poſt nuptias conſumatas dotem conſtituit: dictæ dotis pri-
uilegia competent ne à die nuptiarum, vel à tempore quo
ea conſtituta eſt? Tempus dotis ſeruandum ſuſtinet Bart.
in d. l. in aſſiduis, num. 5. ad fin. verſic. ſecus ſi tunc.
At contrariam ſententiam, ſcilicet attendi tempus ma-
trimonij contracti amplectendam admonet, vti benignio-
rem, & veriorem Bald. Nouell. *de dote, p. 6. princ. priu. 16. n.
7.* Boer *d. dec. 331. numer. 3.* licet enim hic ceſſet cauſa fauo-
ris, ſcilicet quo ad matrimonium contrahendum, non ta-
men ceſſat cauſa eiuſdem conſeruandi. ſubſcribit & Ber-
lich *loc. cit. in fin.*
At verò quid dicendum, ſi ſcriptura dotalis ſit facta ante
conſumationem matrimonij, & poſtea enunciata in inſtru-
mento dotis deinde confecto; habebit ne ea hypothecam,
& prælationem à tempore ſcripturæ, vel inſtrumenti?
Et quidem pro tempore Inſtrumenti ſcripſit nuperri- 198
mè Ioſeph. Vrceol. *conſult. forenſ. c. 1.* ſuppoſito tamen ſcri-
pturam illam anteriorem, ſimplicem quandam eſſe con-
feſſionem, quæ neque exhibita ſit, aut iuſtificata, ſed enun-
ciata dumtaxat in dicto inſtrumento. Idemque iuris eſt,
cum apocha, ſeu ſcriptura inſolemnis eſt, & abſque Leo-
ninis requiſitis *vulg. leg. ſcripturas, C. qui potior.*, vt ſuſpicio
antidatæ, & colluſionis excluderetur, de qua latius *inf. p. 2.
art. 1. num.* .... Addens nihil adhuc releuare, etſi per exten-
ſum inſerta eſſet in ipſo inſtrumento, ſine tamen Iudicis
auctoritate; eius enim auctoritas ſuſpicionem remouet. *l. 1.
C. ſi in cauſ. Iud. l. ſi. C. de præd. min.* prout in terminis, Grati.
diſcept. forenſ. c. 693. Afflict. *deciſ. 273.* Buratt. *deciſ. 108.* Rot.
poſt Merlin. de pign. dec. 53. num. 3. Et poſt Adden. *ad Poſt. de
ſubhaſtat. dec. 166.*
Cuius quidem legis *ſcripturas* diſpoſitionem, etiam in
ſcriptura dotali locum habere, ſuſtinet Bolognett. *in l. 1.
D. ſolut. matr. nu. 26.* Socin. Sen. *num. 10.* & Iun. *numer. 47. &
paſſ.* Barboſ. *in d. l. 1. p. 2. num. 6.* Bellon. Iun. *conſ. 18. num. 8.*
Amat. *dec. Ferrar. 8. num. 12.* Etſi obſtet D. Merenda *con-
trou. iur. lib. 3. c. 14.* cui reſpondet idem Vrceol. *vbi ſupr. nu.
20. & ſeqq.*
A. M. Bertoli, I.V.D. &c.
Verumtamen licet hanc opinionem aliqui Doctores 199
veriorem, & communiorem eſſe affirment, vt rectè notat
Ioannes Guttierez *d. c. 46. num. 8.* cæterum priorem ſenten-
tiam ſequendam, & tenendam putat ipſe Guttierez, atten-
ta di-

Digitized by Google

Kk ta diſpoſitione * *legis 17.tit.11.p 4* quæ eam aprobat in illis verbis, ibi: *Ca luego que el marido recibe la dote, ſon obligados à la muger todos ſus bienes, tambien los que ha entonces, como los que aura deſpues*, quamuis eam contra Gloſſam, & communem, non alleget Gregor. Lopez *ibidem*, & ita tenet doctiſſimè Pater Ludouicus Molina *d.diſput.438.tract.2.de iuſtitia, & iure*.

Kk ♰. *Attenta diſpoſitione, &c.)* Extra legem Regiam, in iuris apicibus difficulter hæc ſententia tutari poteſt; quandoquidem, & eius fundamenta prorſus corruunt.

Namque *d.l.aſſiduis, C.qui potior.* dicit ſolum, ius prælationis habere locum in dote numerata; non autem in confeſſata, ad text. *in l.1.C.de dot.caut.non num.* At nil exprimit quo tempore illa dos poſtea numerata incipiat priuilegio gaudere; quare nil concludit.

200 Nil ſimiliter facit, *d.l.ſi conſtante, C.de don. ante nupt.* quoniam de augmento ad dotem, vt de toto ad partem inualidum eſt augmẽtum, ſi diuerſa, & impar exiſtat ratio. Vid. Euerard. *in d.loc.à toto ad partem, c.8.num.8.* Diuerſitas autem ex eo deprehenditur in noſtro caſu, quia ſi maritus poſt dotem illatam, ære alieno obrueretur, poſſet ſtatim dotem vxoris augere, vt præferretur creditoribus; in magnam fraudem, æquè, ac ipſorum damnum. quod ſecus in dote eſt.

201 Parum mouet augmentum, ex text. *d.l.hac edictali, §.in omnibus, C.de ſecund.nupt. & l.cum oportet, C.de bon.quæ lib.* Quandoquidem eæ leges loquuntur in caſu plenè diuerſo; & ideo refellitur illatio. *ad l.papinian.exul. D.de minor.cum ſimil.* Imo retorqueri poſſint ad rem noſtram, de quo Neguſant. *dict.loc.10.num.80.in med.verſ.ſed tu dic.*

202 Nec attendenda eſt ratio duarum fictionum in eodem ſubiecto concurrentium, ſcilicet fictæ hypothecæ, & retrotractionis; Nam negatur talis concurſus; etenim retrotractio hypothecæ ad tempus promiſsionis, vel contracti matrimonij, non eſt ſpecialiter in dote, ſed in quouis creditore obtinet. Vid. quæ eleganter Neguſant. *d.loc. & nu.48.* Hartman Piſt. *in obſeru.64.*

A. M. Bertoli I.V.D. &c.

203 Animaduertendum tamen neceſſario erit, priuilegium hoc tacitæ hypothecæ, & prælationis, quod mulieri conceditur ad dotem repetendam, & vt præferatur mariti creditoribus anteriores hypothecas habentibus, locum habe-
Ll re in dotibus, * de quarum vera numeratione, & traditione apparet: nam ſi de ipſius numeratione per ſolam mariti confeſsionem conſtet, neque receptam, aut ſolutam eſſe appareat, mulier tunc in ea dote confeſſata repetenda, prælationis, & priuilegij ius non habebit, vt tenet Gloſſa, verbo datæ, ita communiter à Doctoribus recepta, *in d.l.aſſiduis, C. qui potior. &c.* Huius autem concluſionis, & doctrinæ materia latiſsima eſt, vt deduces, & clarè conſtat ex his, quæ tradiderunt poſt Baldum Nouellum *in tract.de dot.10.p.principali per totam*, Couarruu. *lib.1.variar.reſolut.c.7.nu.4.& 5.* Padilla *in Commentario Authentica Res quæ, C.communia de legatis, num.120.* Anton. Gomez *in d.l.51.& 53.Tauri, num.52.cum ſeqq.* & alij plures auctores relati per Io: Guttierez *d.1.p.c.25. per tot.de iuramento confirmatorio*, optimè, & latè Petr. Barboſ. *in d.l.1.6.p.n.24.in fi.verſic.vltim.& 4.concl.ff.ſolut.matr.* eleganter, & diffuſè poſt Aluarum Valaſc. *lib.1.ſuarum conſultationum, conſultat.6.* P. Ludou. Molina *d.tract.2.de iuſtitia, & iure, diſput.439.& 440.* apud quos clarè, & exactiſsimè huius concluſionis materiam tractatam reperire poteris, quibus addendus eſt Meyrer *de pignorib. lib.2.de priuilegijs cred.d.tit.51.num.38.* rectè animaduertens, in hoc caſu non ſufficere confeſsionem, & cautionem mariti, ſolutionis do-
Mm tis, niſi illam * creditores ſilentio approbent; ſed tamen ſi ſe opponant, requiritur probatio numerationis; quia licet confeſsio, & ſcriptura contra maritum probet, tamen ſcriptura non probat cõtra alios creditores, ſi ſe opponant, ex *l.poſt hac*, & ibi gloſſ. *C. de bonis proſcriptorum*, Bald. & Alex. *l.aſſiduis*, quos ſecutus eſt Gail. *lib.2. practic. obſeruat.obſeruat.81.* & cum duobus temporibus actio de dote repetenda ſibi locum vendicet, quibus mulier dicto iure hypothecæ tacitæ, & priuilegio prælationis gaudebit, opponendo ſe bonis mariti contra eiuſdem creditores; ſcilicet ſoluto matrimonio, vt puta mortuo marito. Item, ſi euidentiſsimè appareat mariti facultates ad inopiam vergere, & inſufficientes ſint, ad ſolutionem dotis, repetitio ipſius dotis, vxori vtroque in caſu competet, ex text *in l.ſi conſtante*, & ibi gloſ. & quæ præter ordinarios iuris interpretes, latè, & eruditè notat Petr. Barboſ. *ff.ſoluto matrimonio, & in l.vbi adhuc*, & ibi Baldus, & Salicetus, *C.de iur. dot.* & ideo quoad actionem dotis, paria ſunt, maritum vergere ad inopiam, vel matrimonium eſſe ſolutum; vtroque enim caſu requiritur probare dotem eſſe verè numeratam. *d.l.aſſiduis*, & ibi Gloſſ. verbo, *data*, iunctis his, quæ notantur ab auctoribus proximè citatis. * Nn

Rodriq. de Concurſu Credit.

Ll ♰. *Vera numeratione.)* Prælationis ius, & hypothecæ nõ competit pro dote (vt dicunt) confeſſata; ita poſt relatos per Auct. ſentiunt DD. communiter ex Text. expreſſ. *in l.1.& tot.tit. C.de dot.caut.non num. l.1. C. de donat.ante nupt.*
† *l.ſi quis poſt hac 9.init. verſ.dot etiam, C.de bonis proſcript.* 204
Mynſig. *cent.1. obſeru. 61. à num. 1.* Beuſt. *ad l.admonendi 31. D. de iureiur. num.96. & in tract. de dotib.p.3.c.ſi.poſt med.verſ.deinde.* Pract. Papien. *in form.libell.quo agit ad dotem, &c. §.dedit, & tradidit, num.4.* Io: Campeg. *de dote, p.1.quæſt.53.à num.1.& ſequ. & quæſt.9; per tot.* Io: Michael Beuther. *de iure prælation.p.1.c.35.poſt init.* Io Schneiden *ad d.§.fuerat, Inſt. de act. num.63.& ſequ.* Io: Koppen *deciſ.28. num.1.* Bald. *in d.l.aſſiduis, C.qui potior.* qui appellat auream dictam Gloſſ. in d.l. hanc concludentem ſententiam. Nic. Boer. *dec.330.num.1.*

Hæc porrò opinio multiplices recipit ampliationes, quas quidem vberioris cognitionis gratia, referre non pigebit.

Primo, itaque ampliatur prædicta concluſio, vt non 205
competat prælatio, vel hypotheca in tali dote non numerata, etſi maritus in eo inſtrumento dotis renunciauerit exceptioni non numeratæ dotis, vt conſulatur, & proſpiciatur cuiuis caſui, qui contingere poſſet. Maritus enim eadem facilitate, ſuos creditores fraudare poteſt, tam renunciatione, quam confeſsione. Iacob. Menoch. *de præſumpt.lib.3.præſump.13.* vbi rationes alias affert. *numer.5.6.7.& 32.* Schneid. *ad d.§ fuerat, Inſt.de act. num.65.& primo.* Bald. *in l.vnic. C.de priu.dot. num.4. verſic.quod ſi.* Didac. Couar. *lib.1.variar.c.7.num.5.verſic.ego ſanè*, vbi aliam rationem aſsignat. Socin. Sen. *in l.1.D ſol.matr. nu.89.* Bald. Nouell. *de dot.p.10.num.5.* Nicol. Boet. *dec.330. num.fin. verſ.quod licet.* Matt. Coler. *de proceſſ.execut.p.3.c.1.numr 113.* Andr. Rauch. *p.2.q.fin num 10.* relati à Berlich. *loc.cit.num....*

Hæc tamen ſentẽtia procedit quo ad alios creditores cõ- 206
currentes, ſecus quo ad Maritum, & eius hæredes, quoniam ijs nocet omnino talis renunciatio, vt & alijs creditoribus poſtea contrahentibus. Afflict. *dec.402.* Magon. *dec.Florent.68.* Mareſcott. *var.reſol.lib.1.c.8 num.13.* Seraphin. *dec.795.* Fontanell. *de pact.nuptial.clauſ.14.gloſſ.vnic. num.31.p.1.* vbi plures Rotæ deciſiones adducit. Couuarr. *vbi ſup. verſ.quod ſi velimus.* Schneid. *d.loc. num.66.* Bald. Nouell. *loc.cit. & num. 12. verſ. & ſic poteſt.* Menoch. itidem *d.lib.3.præſumpt.10.num.17.& ſequ.*

Datur autem caſus in quo infert ea confeſsio præiudi- 207
cium etiam creditoribus; cum ſcilicet ea renunciatio eſt facta ante contractum matrimoniũ, vt benè notarunt Caſtr. *in l.1. D. ſolut.matr. num. 8. verſic. Tertius eſt.* Auffrer. ad Capell. Tholoſan. *dec.219.num.4. ibi nam ſi.* referens Aretin. *ad §.fuerat, Inſtit.de act.*

Inſuper infertur præiudicium ipſis creditoribus, ſi confeſsio longo tempore præceſsit debita; ita vt ſuſpicari non poſsit de fraude debitoris. Ita Reuerter. *in Dec.Reg.Cam.370.* & ad eum D. Marin. quem vid. de inueſtigatione talis fraudis.

Secunda ampliatio eſt, vt denegentur hæc iura præla- 208
tionis, & hypothecæ, etſi hæc confeſsio facta ſit in inſtrumento publico, & guarentigiato. Iacob. Menoch. *d.lib.3. præſumpt.13.à num.8.* Socin. Sen. *in l.1. D.ſolut.matr. nu.93.* vbi Paul. Caſtrenſ. *num.8.* Bald. Nouell. *de dot.d.p.10.n.20. verſic.quod dictum, & num. ſequ.* etſi contra ſtet Carrocc. *de excuſſ.bon. p.1.c.10.*

Quam quidẽ ampliationem, vt & ſuperiorem intellige, vt procedat quo ad extraneos, non verò quo ad maritum, & eius hæredes, & alios poſteriores creditores, vt per Bald. Nouell. & Menoch. *loc.adduct.*

Tertiò, extenditur firmata concluſio etiam ad confeſ- 209
ſionem iuratè; quoniã nihilominus non ſuffragatur præla-

Digitized by Google

cit à num.22.& deinceps, & præſumpt.13.num.19.& ſeq.etſi
ſit ſibi contrarius conſ.7.num.10.libr.4. de quibus equidem
coniecturis etiam Nouiſſimè Rot. coram Penia decîſ. 276.
per tot.vbi præcipuam ponit,ſi per multos annos cum vxore
cohabitauit.

Quinto, ſi Maritus eſt confeſſus ſe recepiſſe dotem in
rebus immobilibus, etſi æſtimatis; ex tali enim confeſſio-
ne præſumitur numerata,& conſequẽter priuilegia non de-
223 negantur. † Bald. ibid.in d.l.vnic.num.4.& in l.in contra-
ctib.14. C.de non numer.pec. num.10. Menoch. d.præſumpt.
12.num.36.& d. præſumpt.13. num.25. Couarruu. variar.d.
c.7. Carrocc. d.qu.10.init.& q.12.nu.37.& ſeq.

224 Sexto limitatur regula prædicta, ſi antea dos in pactis
dotalibus, aliterue eſt promiſſa; at confeſſio receptionis
dotis,ſubſequitur ex interuallo temporis:tex.in d.leg.in con-
tractib.14. §.quoniam, verſic. ideoque, C. de non num.pec.
Caſtrenſ. in d.leg.1.D.ſol.matr.numer.8. verſic.quartus. Co-
uarruu. variar.d.c.7.num.6. ibi quandoque Menoch. d.lib.
3.præſumpt.12.num.20.& 53.cum ſequ. & d. præſumpt.13.nu.
21. Bald. in d.l.in contractibus, §. quoniam, init. verſic. ter-
tius. Cuiac. in d.Nouell.100.de temp.non ſol.pec. ad fin. verſ.
illud quoque. Carocc. de excuſſ.bon.d.p.1.qu.10.init. Afflict.
dec.403.num.9. Bald.Nouell. de dote p.10.num.18.Io:Andr.
in addit.ad Spec. lib.4.p.4.tit.de don.inter vir.& vx.ad Rub.
ſub.lit.A. Mareſcott. var.reſol.lib.1.c.8.num.13. Sanchez de
matr.c.9.num.10.lib.6. Gratian. diſcept.forenſ.c.103.num.4.
Ludouiſ. dec.67.num.2. Buratt. dec.108.numer.4. Rot. poſt
Merlin.de pign.dec.23. Deciſ.53.num.1.Deciſ.78.num.17.&
Dec.89.num.7. Gait. de credit.d.c.4.qu.11.num.1809.& ſeq.
nouiſſ. Acoſt. de priu.cred.reg.2.ampl.6.præcipuè num.29.&
ſequ.

225 Etſi contrarium velint Maſcard.de probat.vol.1.cõcl.366.
Franc.Aretin. in l.2.§.creditum, D.de reb.cred. Socin. Sen.
in l.1. D.ſolut.matr.à num.102.

Sed prædictam limitationem tunc dumtaxat obtinere
dicendum eſt, cum tempore confeſſionis non apparet æs
alienum, cuius intuitu præſumitur maritus talẽ confeſſio-
nem feciſſe, vt benè aduertunt Menoch. d.præſumpt.13.nu.
24.ibi ſecundo vero. Bald.Nouell. d.p.10.num.17.& 18. in
med. Couarruu. d.lib.1.var.c.7.num.6.in fin. verſic.ſecundo
ex eadem; & vltra hos. Nic.Boer. d.dec.330.num.3. Acoſt.
vbi ſup.num.30.

Ex qua moderatione rectè conciliantur opiniones con-
trariæ; etſi omnino refractetur Andr.Fachin. controuerſ.
iur.c.87.ad fin.quem vide.

226 Vltimo tandem mulier habet hypothecam,& prælatio-
nem in dote confeſſata, ſi creditores contraxiſſent cum
marito poſt confeſſionem factam de dote recepta. Ita Ca-
ſtrenſ. in d.l.1.D.ſolut.matr. num.8. verſic.aliud, per dict. §.
ſequ. Berlich. d.concl.62.de prælatione dot.num.62.ad finem
vid.ſup.n.219.in fin.

A.M.Bertoli I.V.D.&c.

227 N n ✠. Finali.) Sed quid dicendum de feudo; compe-
tet ne mulieri ratione dotis in illis tanta hypotheca?

Pendet hæc quæſtio ab ea generali,

Num indiſtinctè habeat locum hypotheca in bonis
feudalibus.

228 Et quidem affirmatiuè reſpondet Bart. in l. ſi conſtan-
229 te, 22.D.ſolut.matr.num.73. † Modeſtin.Piſtor.q.122.incip.
denuo p.3. ſed tandiù eam durare, quamdiu ius durat,& Va-
ſallus viuit; Mouentur potiſſimũ ex tex.in l.vectigali.31.D.
de pign. vbi ſi quid pignori datum eſt, illud pignus durat
quouſque ius poſſeſſoris,ſimiliter permanet.

230 Secundò, Quia in iure feudali nihil de hac hypotheca
eſt conſtitutum Piſtor. d.quæſt.122.; At in ijs quæ eo iure
deciſa non ſunt,ſequimur ius commune,cap.vnic.§.ſtrenuus
autem iuriſperitus, tit.de feud.cognit. ergo.&c.

231 Tertiò, facit, quod etſi feudum non poſſit pignori dari,
tamen hypothecæ obligari poteſt etiam ſine conſenſu do-
mini,cum per hypothecam non tranſeat poſſeſsio ad cre-
ditorem, vt fit per pignus l.ſi rem.9.§.propriè, D.de pign.act.
eleganter, & eruditè Io:Borcholt.tract. de feud.cap.8.incip.
Expoſuimus,num.60.& ſequ.

232 Attamen his non obſtantibus contrarium omnino di-
cendum eſt.

Probatur autem opinio,primo per tex.in leg.vnic.§.in ge-
nerali,tit.ſi de feud.defunct.ſit contr.inter dom.& agnat.

Rodriq.de Concurſu Credit.

Secundo, ex eo quod,quæ alienari prohibita ſunt ea in 233
generali hypotheca bonorum non veniunt. l.Lucius, 88.§.
inſtituto, 15. D. de leg.2. Præpoſit. ad d.c.vnic.§.in generali,
num.1.verſic.quia non veniunt.

Tertio, quia cõmuniter DD.tradunt,in generali hypo- 234
theca bonorum feuda non venire. Præpoſit.cit.per d.text.c.
vnic.§.in generali, num.1.verſic.eadem. Specul. lib.4.p.3.tit.
de pignorib.§.1.num.30.ibi ſed numquid.

Atque hanc ſententiam in terminis vti receptiori calcu- 235
lo amplexatam,defendit Iaſ.in l.cum dubitatur,ſi.C.de iur.
emphyteut. num.84.& ſequ. Alex. in leg.ſi conſtante, D.ſolut.
matr.num.25. Specul. d.lib.4.p.3.tit.de pignoribus,numer.30.
Neguſant. de pign.p.2.princip.membr.2. num.43.& ſequ. vbi
veram,& communem hanc eſſe opinionem teſtatur. Curt.
Iun. tract.de feud.p.4.nu.95.ibi ſexto principaliter. Mynſing.
obſeru.cent.6.obſeru.45.incip.Not.iuris.vbi de obſeruantia
cameræ. Andr.Rauch.q.38.n.44.p.1.Hartman. Hartm. li.2.
obſeru.tit.2.de feud.obſeru.20.num.1.& ſequ. Sonsb. tract.de
feud.p.12.nu.99. verſ.nam idem,& ſeqq. Ludolph.Schrader.
tract.de feud.p.8.c.1.num.23.& ſequ. Harman. Piſtor. lib.2.
p.2.quæſt.37.num.6. Berlich. practic.conc.p.2.concl.31.nu.3.
Albert.Brun. conſ.1.num.19.

Nec faciunt conſiderationes ex aduerſo adductæ. Nam 236
d.l.vectigali.loquitur de pignoratione facta cum conſenſu
domini, vt aduertit Iaſ. in d.l.fin. Vel loquitur de bonis ca-
pacibus oppignorationis. Aliæ rationes ex adductis di-
luuntur.

His ita iactis, reſolutiuè procedendo, dicendum eſt, 237
quamuis mulier ratione dotis in bonis omnibus mariti ha-
beat prælationem,& ius tacitæ hypothecæ, vt ſup. conclu-
ſum fuit ex §.fuerat, Inſt.de act. l.vnic.§.& vt plenius, C.de
rei vx.act. l.aſſiduis,C.qui potior.cum ſimil. tamen in feudis
ſui mariti ratione dotis non habere talem hypothecam;
& ideo creditoribus poſterioribus expreſſam habentibus
non præferri. Et ita ſentiunt Mynſing. d. obſeru.45. num.3.
& ſequ. Ludolph.Schrad. loc.alleg.numer.24. Neguſant. vbi
ſup.num.43.poſt init. Iaſ. in d.l.fin.nu.84. quibus adde Mozz.
de pignoribus, tit.de reb.quæ pignor.dar.poſſ.numer.24.verſic.
hinc eſt, & num.ſeq.

At verò quo ad onus dotandi filias innixum bonis feu- 238
dalibus,datur ijſdem filiabus dotandis prelatio,vigore,non
tacitæ hypothecæ, ſed eius iuris feudo inhærentis vt ſupr.
dict.

Quod tamen hactenus diximus, intellige vt procedat 239
reſpectu dominij, & proprietatis feudi; quandoquidem
in fructibus, & commoditatibus eiuſdem feudi, tacita hy-
potheca conſtitui poteſt ad vitam tantum Vaſalli, & poſ-
ſeſsoris. Ita Iaſon. in d.l.fin.C.de iure emphyt.nu.78. verſ. li-
mitat etiam. Speculat. lib.4.p.3.tit. de pignor.2. §.1. num.30.
verſic. creditor. Io: Faber ad §. item Seruiana 7. Inſt.de act.
nu.26. verſ.ſed fructus. Neguſ. de pignorib.p.2.princ.membr.
2.n.48.& ſequ. Io.Scheneid. de feud. p.7. num.21. verſic. ſic
etiam. Ludolph.Schrad.tract.de feud.p.8.c.1. num.25. ad fin.
Curt. Iun. eod.tr.p.4.qu.6.princ.nu.95. etſi diſſentiat Sonsb.
eod.tract. de feud.p.10.inc. quamquam,num.101.& ſequ.

A.M.Bertoli,I.V.D.&c.

Sed cum iuxta ſuperiorem traditam doctrinam,& reſo- 240
lutionem mulieri competat pro recuperanda dote, ius il-
lud, & priuilegium, tacitæ hypothecæ, & prælationis in
bonis mariti, per quod mariti creditoribus, etiam ante-
riores hypothecas habentibus præferatur, vt eruditè nota-
uit Petrus Barboſa in 30.d.l.1.6.p.num.17.ff.ſoluto matrimo-
nio, Merito ipſe ibidem dubitari poſſe exiſtimat quo iu-
ris remedio mulieri conſulatur, & ſuccurrendum ſit, caſu
quo maritus tradat creditoribus ſuis res,in quibus vxor ha-
bebat ius hypothecæ, & prælationis. Et ait; Siquidem res
illæ extent penes creditores, certũ eſt mulierem poſſe earũ
poſſeſſionem auocare per hypothecariam actionẽ, ex tex.
in l.ſi cum vendit. in princ.ff. de euictionib. quã eo caſu à rei
vendicatione differre tradit eleganter Gloſſ.ibi verb.auocat.
text.elegans in l.fin.§.& ſi præfatam, verſic.ſin verò credito-
res, C.de iure deliberandi. Si verò is creditor ſciens mulie-
rem rem à marito traditam auocare poſſe, prædictam rem
in tertium alienauerit, conueniri poterit, ac ſi poſſideret,
cum dolo deſierit poſsidere, l.ſi fundus 16. in vendicatione,
ff.de pignorib. Quod ſi bona fide in tertium alienauerit,
tunc ipſe creditor conueniri non poteſt, cum neque rem

Digitized by Google

poſſideat, neque doſo deſierit poſſidere; vnde neceſ-
ſario conueniendus eſt ille, qui rem hypothecatam poſſi-
det; quia ad eum tranſiuit, cum ſua cauſa, & onere; *c. ex
litteris de pignoribus*, & ex text. *in l.1.ff. de diſtractione pigno-
rum in fine*, ibi, *Sequitur vt ſecundus creditor poſſeſſores in-
terpellare debeat*, tradit Bart. *in l. pupillus poſt principium*,
& ibi Angelus *num.1.ff. quæ in fraudem creditorum*. Quod
ſi prædicta res eſt perempta, vel etiam fuit præſcripta per
poſſeſſorem bonæ fidei, tunc in ſubſidium dabitur actio
aduerſus primum creditorem, qui rem mulieri hypothe-
catam alienauit in tertium bona fide, & ſic fuit cauſa, ob
quam mulier excludatur à iure ſuo, prout ita docet *gloſſ. fi-
nalis in d.l.1.ff. de diſtraction. pignorum*, quæ relata ad text.
ſentit, totum prætium, quod accepit creditor ratione præ-
dictæ alienationis, mulieri eo caſu eſſe reſtituendum, &
cum ea tranſeunt Baldus, & Albericus.
241 Cæterum Bart. Fulgoſius, & Salicetus, ibidem exiſti-
mant, quod tantum à prædicto creditore auocari poſſit
ea pars pretij, quam habet vltra ſuum debitum, & ſic ex
cauſa lucratiua: eam autem prætij, quæ ſibi re vera debe-
batur, reddere non tenetur; quia hanc videtur habere ex
cauſa oneroſa, & ſic reſtituere non tenetur, juxta notata
in l. mater, C. de rei vindicatione, & ita etiam tenent Paulus
de Caſtro *conſil.62. lib.1.* Faber *in §. item ſi quis in fraudem*,
num.25. ad fin. Inſtitut. de actionib. & alij plures relati per
242 Neguſant. *de pignoribus, 4. membr. 2.p. num.58.* † Sed Pe-
trus Barboſa in hoc articulo pro eius vera reſolutione di-
ſtinguendum putat, *vbi ſupra num.19.* videlicet, Aut enim
prædicto creditori debebatur ſpecies, aut pecunia. Primo
etenim caſu dicendum eſt, quòd ſi ea res non poteſt recu-
perari à poſſeſſore, tunc prætium non poteſt repeti à cre-
ditore, quaſi hypothecarum ipſi mulieri repetenti: Nam
regula iuris ciuilis eſt, quòd pretium habitum ex re hypo-
thecata alienata non cenſetur hypothecatum, vt colligi-
tur *ex d.l.1.ff. de diſtractione pignorum, l. quamuis, C. in qui-
bus cauſis pignus, vel hypotheca tacitè contrahatur. l. idemque
fin. ff. qui potiores* tradit Bart. *in l. qui à debitore in fine, ff. quæ
in fraudem creditorum.* Iaſ. *in §. item Seruiana, num.39. Inſt.
de actionib.* Vndè prælatio, quæ in re hypothecata conſi-
derari poterat, in pretio conſiderari non poteſt; ac proin-
de re hypothecata perempta non totum prætium, ſed il-
lud quod creditor videtur habere ex cauſa lucratiua, ab eo
repeti poterit, ex æquitate *l. ſi me, & Titium, ff. ſi certum
petatur*, & ita Bart. *in d.l.1. ad fin. de diſtractione pignorum*.
Neguſant. *de pignoribus, 1. membr. 5.p. num.48.* In ſecundo
autem caſu, quando pecunia erat hypothecata, & mari-
tus illam tradidit alteri, qui bona fide illam conſumpſit,
poterit vxor illam cōdicere ab illo ſecundo creditore; quia
genus perire non poteſt. *l. incendium, C. ſi certum petatur*,
& ita docet Bart. *in d.l. pupillus, ante finem, ff. quæ in fraudē*
243 *creditorum*, † ſubſcribitque Paulus *d. conſ.62. lib.1. colum.
1. ad finem*, Thomas Grammaticus *quæſt.1. num.5. poſt deci-
ſiones*, & receptam opinionem eſſe aſſerit Stracha *in tract.
de mercatura, tit. de decoctoribus vltim. particula, vltima
partis*, relati à Petro Barboſa *in d.l.1.6.p. num.20.* & eandem
Oo tenet Matienzo *in l.7 tit.16. lib.5.* Recopilat. *gloſſ.5. nu.16.* *

Oo ℣. *Finali.)* Cæterum adhuc prælata Barboſ. opi-
nio, non ita admittitur à quibuſdam DD. ſuſtinentibus
244 (exploſa in dote, regula per Auct. hic adducta, † ex *leg.
1. D. de diſtract. pigno. cum ſimil.*) pretium loco rei ſuccede-
re; dum dos ex parte mulieris eſt ius vniuerſale, vt probat
Neguſant. *p.5. memb.1. num.48. & 2.p. membr.4. num.58.* & in
vniuerſalibus pretium indiſtinctè loco rei ſuccedere, pro
certa regula ſeruant. *ad l. ſi & rem, D. de pet. hæred. & leg.
imperator, §. fin. D. de leg.2.* vbi DD. omnes communiter
relati, & ſecuti à Tiraquell. *de retract. conſang. §.32. gloſſ.
vnic. num.21.* per text. in *l. venditor, ex hæreditate, D. de
hæredit. vel act. vend.* Gratian. *diſcept. forenſ. tom.1. c.25. nu.
13. & tom.4. c.74. num.6.* Anton. Faber. *de error. pragm. de-
cad.62. error.9. cum ſimil.* Ex quo fundamento deducunt, to-
tum pretium poſſe vendicari à muliere, etſi ex cauſa onero-
ſa illud detineatur à creditore, prout ſi ea res extaret, in-
diſtinctè per eam vendicari poſſet, vt nemo ambigit. At-
que relatam Barboſæ ſententiam, obtinere in particulari-
bus, rectius fuit creditum, vt per Gait. *de credit. c.4. quæſt.
11. num.1375. & deinceps.* Obſtat tamen Acoſt. *d. reg.2. am-
pliat.6. num.291.*

Quid autem ſi ex pecunia dotali fuerit emptum prediũ,
vel alia res, ſuccedet ne ea loco pecuniæ?

Quæſtio hæc penes DD. eſt admodum controuerſa ob 245
legum hinc inde putatiuam repugnantiam, ſecurius tamen
reſpondeas, ſi maritus emit rem eam, inſcia vxore; non ſuc-
cedere ipſam loco pecuniæ *l. ex pecunia* (ita intellig.) C. de
iur. dot. niſi in ſubſidium, cum ſcilicet maritus non eſt ſol-
uendo, tunc enim vtilis rei vendicatio datur etiam in ter-
tium rei poſſeſſorem, ex Gait. *vbi ſup. nu.1471.* etſi aliqui
in hoc obſtent. Ea vero conſentiente, res dotalis eſt text. in
l. res, quæ dotales, D. de iur. dot. ita interpretandus. ſiue ex-
preſsè, ſiue tacitè conſentiat, daturque ipſi vxori rei vendi-
catio ratione dominij quod conſeruat in ea idq; vigore ſub-
rogationis in locum pecuniæ. Multo magis erit dotalis, ſi
maritus talem rem ipſi vxori emerit eius nomine, vt dota-
lis ſit; non autem ſi nomine proprio vit emat; perſona enim
attendenda eſt, cuius contēplatione fit contractus; quare ſi
nomine vxoris rem emat, etſi ipſa ignorante, adhuc tamen
ei quæritur ſi actum ratum habeat; efficitur dotalis, &
pro ea vti tali competet rei vendicatio. Ita præ cæteris ex
Barboſ. *in Rub.3 p. D. ſolut. matr. n.81.* firmat Gait. *de credit.
d. cap.4. præcit.11. ad num.1571. cum plurib. ſeqq.*

A. M. Bertoli I.V.D. &c.

Denique in hoc articulo vtiliſſimè, & neceſſario quæri 246
oportet, an mulier hoc iuę tacitæ hypothecæ, & prælatio-
nis ius, & priuilegium marito remittere, aut renunciare va-
leat. In qua quæſtione diuerſæ fuerunt Doctorum ſenten-
tiæ, & opiniones, quas refert Ioannes Guttierez *de iura-
mento confirmatorio, 1.p.c.46. nu.11.* Pater Ludouicus Mo-
lina, *tractat.2. de iuſtitia, & iure, diſputation. 438. in fin.* la-
tiſſimè Barboſa *in d.l.1. ff. ſoluto matrimonio, 5.p. ex num.68.*

Et renunciationem vxoris, huic tacitæ hypothecæ, & 247
priuilegio valere, tenuit Gloſs. *verbo hypotheca, in l. vnica,
§. & cum lex, C. de rei vxoriæ actione*, & Gloſſ. *verb. valebunt
in Authentica, Vt immobilia, &c. Collatione 7.* quos ſequi-
tur Antonius Gomez *in d.l.51. Tauri, num.10.* pro quo ad-
ducunt text. *in l. etiam* in illis verbis: *Etiam conſtante matri-
monio, ius hypothecarum, ſeu pignorum marito remitti poſſe,
explorati iuris eſt. & l. iubemus*, ibi, *Iuri hypothecarum ſibi
competenti, per conſenſum proprium renunciare, &c. C. ad
S.C. Velleianum*, cum quibus concordare ait Gregorius Lo-
pez *in gloſſ. verbo o otra manera, leg.58 tit 18.p.3.* & ſic taci-
tæ, vel expreſſæ hypothecæ, ex dictis iuribus, mulierem
renũciare poſſe, quam ſcilicet in bonis mariti habet, etiam
ſi in ſauorem eius id faciat, notauit doctè, & eleganter Pe-
trus Barboſa *vbi proximè d.5.p. nu.65. in fine*, dicens, quod
ſi patiatur res proprias pro marito obligari, conſenſum
hodie ipſo iure mulieri præiudicare, * ex textu *in Auth.* Pp
Sine à me, C. ad Velleianum, quamuis iure antiquo eo etiam
caſu neceſſaria eſſet renunciatio Velleiani, * *ex l. ſi ſine, C.* Qq
eodem tit. Et adeo valida erit huiuſmodi hypothecæ renun-
ciatio, quam habet in rebus mariti in fauorem eius, à mu-
liere facta, vt apud eum, bona ipſius libera * remanere de- Rr
beant à prędicta hypotheca; cuius rei potiſſima ratio eſt,
quia huiuſmodi renunciatio non poteſt dici interceſſio * Sſ
pro alio, ſed mera liberalitas, pro qua non competit Vel-
leianum, *l. quamuis, C. eodem tit. ad Velleianum*: nec hæc
liberalitas prohibita eſt inter cōiuges, *l. etſi pignus, 18. ff. quæ
in fraudem creditorum*, cum alijs iuribus adductis à Barbo-
ſa *in d.l.1.5.p. num.6. in fine.*

Pp ℣. *Conſenſum mulieri præiudicare,)* Hæc diſſer- 248
tatio tota quanta eſt in iis duobus verſatur. Primò an mu-
lier ſe ipſam pro marito obligare poſſit. Inde num ſaltem
conſentire in obligationem per virum factam.

Et quidem de primo, mulierem ipſam nec fideiubendo,
nec bona oppignorando obligari poſſe in aliquo actu, ſeu
contractu, † eſt vulgatum placitum, innixum text. expreſſ. 249
in Auth. ſi qua mulier, C. ad S.C. Velleian. vbi Bart. *init.* Ca-
ſtr. *num.1.* Item *Nouell.134. Vt nulli iudic. &c. c. & illud.* Iaſ.
in l. ſi conſtante 22. D. ſolut. matr. Io: Zang. *tract. de except. p.
3. c.11. num.128.* Hug. Donell. *lib.12. coment. iur. c.29. ad fin.
verſic. obligatur.* Anton. Theſaut. *dec. Pedemont.223.* etſi ge-
minauerit obligationem, aut per quẽuis alium efficaciorẽ
modum id facere affectauerit, vt *ex d. Auth.* ſentit Rauch.
lib.1. quæſt. p.1. qu.34. num.1. Franch. *de fideiuſſor. c.2. n.182.*
Hering. *d. tract.17. num.470.* Idque ſiue acceſſoriè ad mari-
tum, ſiue principaliter, ℟ correi ambo obligentur. *l. reos*

11. *init.*

Digitized by Google

31.*init. D. de duobus reis.* Donell. *vbi ſup.* & cæteri DD. *ſuprelat.* quibus adde Gail. *lib. 2. obſeru. 89. nu. 3. & ſeq.* Tuſch.
pract. concl. tom. 5. litt. M. concl. 421. Specul. *p. 3. tit. de oblig. &*
ſolut. §. ante omnia, 1. num. 9. ibi, ſed quæritur. Etſi expreſsè,
& ſpecificè Authent. Sen. Conſulto, & nouæ Conſtitutioni
omni meliori modo renunciauerit, vt per DD. adduct.
250 & inf. dicetur. † Niſi creditor probauerit, eam animo decipiendi
interceſsiſſe, ex text. *in l. 2. §. ſed ita demum 3. D. ad*
S. C. Velleian. l. fœminis, 18. C. eod. & per eos Cuiac. *libr. 4. ad*
Aphrican. in l. Vir vxori, 17. & l. mulier, & Titius vlt. D. ad S.
C. Velleian. Vel etiam niſi pecunia ſit in eius rem verſa, *dict.*
Auth. ſi qua, Donell. *loc. cit.* Addas, & cum agitur de excarcerando
viro; poteſt enim efficaciter ſe obligare, & bona
oppignorare. Theſaur. qui de iudicio in ſuo Senatu teſtatur.
dec. 273. num. 7 Cephal. *conſ. 51. num. 21. lib. 1.* Rimin.
Sen. *conſ. 77. num. 16. lib. 1.* Surd. *conſ. 367. numer. 18. & ſequ.*
lib. 3. Buratt. *dec. 283. num. 1.* vbi ampliat, etſi ſtatutum id
omnino prohibeat. Matt. Berlich. *practic. concl. p. 2. concluſ.*
20. num. 15. Anton. Leoncill. *in ſuo tractatu de priuil. pauper.*
priuileg. 424. p. 2. verſic. vxor 3. Quam limitationem extende
ad redemptionem eiuſdem carcerati ex quauis cauſa.
Octau. Simoncell. *de decret. & al. ſolemn. in contr. min. lib. 3.*
tit. 8. inſpect. 11. nu. 25. imò & ad euitandam eiuſdem viri futuram
carcerationem; Gait. *de credit. c. 4. quæſt. 7. num. 949.*
& ſeq. Vid. Acoſt. *d. Reg. 2. ampl. 6. num. 208. vſque 216.* Alijs
porro modis limitatur, vt per DD. *ibid.* Berlich *vbi ſupr.*
concl. 19. de interceſſione mulier. & Sen. C. Velleian. Gait. *loc.*
ſup. adduct.
251 Si autem loquamur de conſenſu, & patientia per ipſam
mulierem præſtita in alienatione per virum facta; hæc poteſt
interuenire in obligatione rei, vel propriæ, vel mariti,
ſibi hypothecatæ. Quo ad res proprias, reſoluendum
eſt cum Auct. ex Petr. Barboſ. ipſo iure nullum eſſe talem
conſenſum. ex textu expreſſo *in cit. Auth. ſiue à me, & in*
fonte, in Nouell. 91. Vt immobilia ante nupt. donat. c. 1. §. 1. &
ſequ. vbi Cuiac. Bart. Bald. & Caſtrenſ. Andr. Rauch. *d. q. 34. p.*
1. à num. 17. & ſeq. Zang. *de except. d. c. 11. à num. 167.* Boer.
dec. 23. num. 9.
253 Quam tamen concluſionem limita iiſdem modis, qui
in ipſiuſmet mulieris interceſsione relati ſunt, vt ſup.
254 Quo ad res mariti, ſi loquimur de pignore, quod in eius
bonis ſpecialiter habet vxor, & Affirmandum eſt, poſſe
ſcilicet efficaciter talem remiſsionem facere, vt & Auctor
docet hoc loci. Vel eſt ſermo de bonis dotalibus, ſeu ante
nuptias ipſi vxori donatis, quæ conſtante matrimonio
ſolum, ſunt ipſius vxoris, dum ipſi ſubiecta ſunt dumtaxat
vſque ad reſtitutionem dotis, vt Cuiac. docet *in expoſitione*
d. Nouell. 61. & neganda eſt ei hæc facultas; niſi adhibeantur
ſolemnitates, de quibus *in d. Auth. ſiue à me.* vt ſuſtinet
Caſtrenſ. *in d. Auth. num. 1.* Bart. Bald. & cæteri, *in d. l. iubemus,*
21. num. 2. Zang. *de except. p. 3. c. 2. nu. 56. & ſeq.* Rauch.
p. 1. quæſt. 34. numer. 20. & ſequ. niſi in caſibus notatis infrà
proximè.

A. M. Bertoli I. V. D. &c.

254 Qq ✠· *Velleiani.*) Velleianum Senatus Conſultum
de quo in tot. tit. D. & C. ad S. C. Velleian. eſt prouiſio pro
fœminis inducta, ne, ſe, ſuaque bona pro alijs obligare, intercedere,
& fidem interponere poſsint: quod ſi fiat, id inutile
exiſtit; ſub quo quidem Senatu Conſulto includuntur
omnes caſus interceſsionis, & obligationis ex generali *l. 1.*
& l. Senatuſc. &c. C. ad Velleian. Hug. Donell. *Com. lib. 12. c.*
19. poſt init. Cuiac. *lib. 4. ad Aphrican. in l. tutor pupillo 19. init.*
D. ad S. C. Velleian.
255 Alſquibus tamen caſibus licita eſt eius interceſsio; inter
quos,
Primus eſt, potiſsimus, ac apprimè notandus, ſi poſt
biennium à tempore primæ interceſsionis, eam interceſſionem
replicet, & geminet; valebit enim interceſsio etſi
in rebus immobilibus; Adhuc etiamſi alia bona mariti non
ſuperſint, ex quibus poſsit mulieri ſatisfieri. text. expreſſ.
in l. ſi mulier, 22. C. ad Velleian. vbi Bart. *init.* Iaſ. *in Auth.*
ſacramenta, C. ſi aduerſ. vendit. vbi rationem aſsignat. Zang.
de exceptionib. p. 3. c. 12. num. 124. Hering. *de fideiuſſ. c. 2. à nu.*
182. Val. Franch. *eod. tract. c. 7. num. 448. & ſeq.* Rauch. *in ſuis*
quæſt. p. 1. qu. 34. à num. 11.
256 Renunciari autem num poſsit per mulierem huic beneficio,
non leuiter apud Doctores altercatur; Affirmant
enim (quidam *ex l. Si mulier 32. §. Si mulier, fin. D. ad S. C.*
Vell. vbi expreſſe id affirmatur. † Præterea *ex Auth. Matri, &* 257
Auiæ. & l. fin. C. quando mulier tutel. offic. & in fonte in Nouell.
118. de hered. ab inteſtato, &c. vbi mulier quę liberorum
tutelã vult ſuſcipere, debet huic S. C. renunciare. Itidem quia
tali beneficio, vti in fauorẽ ipſarũ Introducto poteſt ab eis
renunciari, *ad d. l. ſi quis in conſcribendo cum ſimil. C. de pact.*
Et huic ſententiæ ſubſcribunt Bart. qui de cõmuni teſtatur
in l. qui ſatiſdare, D. de fideiuſſ. n. 10. Hoſtienſ. *in ſum. extr. de*
fideiuſſ. n. 3. §. mulier. Fachineus *controu. iur. li. 2. c. 60.* Cuiac.
lib. 19. obſeru. c. 34. init. Gail. qui pariter de cõmuni *lib. 2. obſeru.*
c. 77. Gloſſ. *ad l. ſi. §. pen. D. ad Vell. verſ. cum vſuram;* vbi
Alber. qui totum mundum pro hac ſtare ſententia aſſerit,
ibid. Bald. qui pariter id aſſerit ſeruari de conſuetud. Specul.
lib. 2. p. 2. tit. de renunc. & concl. §. vnic. n. 15.
At ex diuerſo, talem renunciationem ipſi non concedi, 258
veriùs fuit reditum, primò ex tex. expreſſo in *l. ſi mulier 22.*
C. ad S. C. Velleian.
Præterea quia hoc Sen. Conſ. eſt inductum pro bono 259
publico, & non principaliter in fauorem mulierum, *ad*
l. fœminæ 2. D. de reg. iur. cum ſim. l. 1. & 2. §. 1. D. hoc tit. cui quidem
iuri publico non eſt datum renunciare, *l. ius publicum*
D. de pact.
Inſuper hoc beneficium eſt propter fragilitatem 260
naturæ, & ſexus, *d. l. 2. §. verba D. hoc tit. d. l. ſi mulier. 22.* Cui
quidem non poteſt renunciari, Bart. *conſ. 88.* Bald. *in l. cum*
decurionibus 3. Cod. de decurionib. Felin. *in c. ſi diligenti* per
eũ text. *de foro comp. n. 13.* † Quam ſentẽtiam tuentur noſter 261
Hugo Donell. vbi plures alias rationes adducit, *lib. 12.*
com. iur. ciu. c. 32. ✠ *quantum.* Ant. Theſaur. *d. Dec. Pedem.*
n. 10. vbi de communiori, & conſuetudine iudicandi in ſuo
Senatu Pedemontano. VVeſemb. *ad dict. tit. D. in fin.* Io:
Sichard. *ad Rub. C. eod. n. 7.* Rauchb. *d. q. 32. p. 1.* Card. Tuſch.
in pract. concl. lit. M. concl. 421. Io: Zang. *de except. p. 3. c. 11.*
à n. 151. Bart. parum ſibi conſtans *in l. fin. §. fin. D. eod. n. 1.*
& in l. doli 19. D. de nouat. n. 2. Franc. *de fideiuſſor. c. 2. n. 189.*
vbi plures adhuc affert rationes Hering. *d. tract. c. 7. n. 466.*
Gramatic. *dec. 76.* vbi de cõmuni, Matt. Berlich. *pract. concl.*
concluſ. 25. p. 2. n. 16.
Ad oppoſita porro ſupra adducta doctè pariter, & eruditè
ſatisfacit Donell. vbi ſup. & Hering: loc. cit. &c.
Hanc autem ſententiam amplia etiam in iudiciali re- 262
nunciatione, quod vt notabile exclamat Felin. *in d. c. ſi diligenti*
n. 14. de for. comp. Etſi DD. contra ſentiant, *ex l. ſi mulier*
32. §. pen. D. ad Velleian. quæ nil officit, dum caſum
ſpecialem adducit, renunciationis ſcilicet extra biennium.
Sit ergo prima, & potiſſima huius adductę concluſio- 263
nis limitatio, quod ſi mulier poſt bienniũ ex quo interceſſit
renũciat S. C. Velleiano, efficaciter renunciat, & ſic obligatur:
tex. *in d. l. ſi mulier 22. C. ad Velleian.* Donell. *d. lib. 12. cõ.*
c. 12. verſ. fin. Andr. Rauchb. *d. q. 34. numer. 5.* Val. Franc. *de fideiuſſ.*
d. cap. 5. numer. 209. & ſeq. Menoch. *de præſumpt. præſumption.*
21. n. 2.
Secundo limitatur, ſi legis neceſſitas concurrat, vt in caſu 264
quo mulier filiorum tutelam ſuſcipere debet, nam rectè
renunciat, *d. Auth. matri, & auiæ, & l. fin. C. quando mulier.*
&c.
Alijs caſibus limita, vt per Donell. loc. cit. & Berlich vbi 265
ſup. ſi tamen dicta renunciatio in inſtrumento publico ſit
redacta, & trium teſtium ſubſignatione confirmata, valet,
& ſubſiſtit, tex. expreſſ. *in l. antiqua 3. §. fin. C. ad Velleian.*
vbi Bart. & in *l. fi. C. eod. n. 2.* Bald. *in l. cum decurionibus 3.*
C. de decurion. &c.
In his autem caſibus, in quibus renunciatio admittitur, 266
neceſſario debet pre omnibus mulier per Notarium certiorari
de hoc beneficio, ſpeciali Sen. Conſ. Velleian. ita
Tuſch. *concl. 421. d. lit. M.* Rauchb. *d. q. 34.* Franch. *d. c. 2. nu.*
199. Carocc. *de excuſſ. bon. p. 2. q. 17. à n. 18. & ſeq.*
Nec ſufficit generalis renunciatio, qua omnibus priuilegijs
ſibi, & muliebri ſexui competentibus renunciatur;
etiamſi ſuper hoc iuramentum interponat; illud enim non
ſupplet defectum conſenſus, qui hic præſumitur; dum mulier
ſua iura & beneficia præſumitur ignorare niſi expreſſe
de illis certior fiat. Ant. Theſaur. omnin. vid. *dict. dec. 222.*
n. 2. Hering. *d. c. 7.* Menoch. *d. præſumpt. 82.* Io. Andr. *in add.*
ad Specul. lib. 2. p. 2. tit. de renunc. & concl. §. 1. n. 9. & in lib. 4.
p. 3. tit. de obl. & ſolut. §. ante omnia 1. Berlich. *d. Concl. 19.*
nu.

Digitized by Google

267 *n.33.& ſeq.* † Vnde notand. nõ præſumi mulierẽ ſpecialiter certioratam, ſi apud notarium inueniatur inſtrumentum cæteratum, ſi puta ita ſit ſcriptum: Mulier renunciauit, &c. vid. Theſaur. *ibid.* Vbi *n.7.* ait, etſi in dubio non præſumatur mulier certiorata, tamen ipſi id atteſtanti eſſe credendum.

268 In caſibus autẽ neceſſariæ renũciationis, *ex d. Auth. Mariti, & Auia*, Item repetitæ interceſſionis poſt biennium; prout & cum interuenit non ſimplex renunciatio, ſeu pactum eiuſdem mulieris de non vtendo dicta exceptione Sen. Conſ. non eſt neceſſaria hæc certioratio ſup. dict. Vid. Theſaur. Hering. Franc. *loc. cit.* Caſtr. ad *l. ſi mulier 32. §. ſi mulier pro eo, D. ad S.C. Velleian.*

A. M. Bertoli, I.V.D. &c.

269 Rr ✠. *Libera, &c.)* Adde hanc remiſſionẽ pignoris, & iuris, factã ab vxore marito adeo validam eſſe ſtatim, & illico, vt nec requiratur geminatio, & reiteratio poſt biẽnium, iuxta *l. ſi mulier 32. C. ad S. C. Velleian.* Notauit perbelle Imol. in *c. peruenit. 3. extr. de empt. & vendit. nu. 3. & fin.* quem allegat, & ſequitur Andr. Rauchb. *in ſuis quæſtion. p. 1. qu. 34. num. 29.* Nouiſſimè Matt. Berlich. *in ſuis concl. concl. 20. n. 5.*

A. M. B. I.V.D.

270 Ss ✠. *Renunciatio non poteſt dici interceſſia.)* Optima ratio, ex qua in hanc ſententiam inclinarunt Iac. Cuiac. *d. li. 4. ad Aphrican. in cit. l. vir vxori 17. §. ſi mulier 1. D. ad S.C. Velleian.* Anton. Theſaur. *d. dec. Pedem. 223.* Bart. & Bald. *in d. l. etiam 11. & l. iubemus 21. C. eod.* Tuſch. *concl. 420. lit. M.* Io. Zang. *de except. d. p. 1. q. 34. n. 23.* Specul. *d. p. 3. tit. de oblig. & ſolution. §. 1. n. 12.*

A. M. B. I.V.D. &c.

271 Nec obſtabit huic opinioni dicere, quòd *d. l. etiam, & d. l. iubemus C. ad Velleianum*, loquantur quando iam poſt acquiſitam hypothecam ipſi mulieri fit renunciatio dictæ hypothecæ, & priuilegij, quaſi eo caſu licita ſit; ſecus verò à principio dotis promiſſæ, vel datæ, paciſceretur mulier, quod bona mariti non ſint obligata pro dote; nam tunc ſi bona ſint apud maritum, & alijs creditoribus non ſint obligata, & ſic pactum non fuit in fauorem tertij, ſed in fauorem mariti, tale pactum tamquam factum contra naturam contractus dotis, quæ eſt, quod res mariti ſint obligata pro dote, *leg. vnica §. & vt plenius C. de rei vxoria actione*, & notant Baldus, & Salicetus, & alij auctores citati per Neguſantium *d. 4. membro ſecunda partis principalis num. 88.* valere non potuit; Nam ad id facilè reſponderi poteſt, ſi aduertas facilius quid impediri à principio originis, ſeu natiuitatis, quam vt ex poſt facto tollatur, ex regula *legis patre furioſo, ff. de his qui ſunt ſui, vel alieni iuris*; ergo ſi poſt acquiſitam hypothecam licita eſt vxoris renunciatio, *ex d. l. etiam, & d. l. iubemus Cod. ad Velleianum*, multo fortiùs à principio contracti matrimonij, & dotis datæ, (quæ origo eſt huius tacitæ hypothecæ,) poteſt fieri pactum, quod bona mariti non ſint tacitè obligata pro dote, & ſic renunciationem optimo iure valere. Et hoc veriſſimum eſſe, & tenendum contra Neguſantium *vbi ſupra d. num.* 88. notauit Barboſa *in d. l. 1. 5. par. num.* 67. non minus bene aduertens ibi, deciſionem *d. l. etiam* in eo differre à deciſione *leg. iubemus*, videlicet, quia ſi mulier renunciat generaliter hypothecæ, quam habet in bonis mariti, iuxta terminos *d. l. etiam*, omnia bona mariti remanent libera ab hypotheca: & conſequenter mulier hypothecaria indiſtinctè vti non poteſt. Cæterum in ſpecie *d. legis iubemus*, cum contemplatione certi creditoris, renunciatum videatur, quo ad

T t alios ius hypothecæ ſaluum manebit, vt tenet * Gloſſ. *fin. in d. l. etiam: & ibi* Salicetus *num. 3.* Paulus de Caſtro *numer. 2.* idem Neguſantius *num. 2. de pignoribus 3. membro 6. partis num. 14.*

272 T t ✠. *Fin.)* Opponi etiã poſſet *l. vir vxori 17. D. eodẽ in §. ſi mulier.* vbi mulier non poteſt renunciare iuri pignoris vel hypothecæ, quod vel ex conuentione, vel legis diſpoſitione pro bonis dotalibus, vel paraphernalibus habet in bonis mariti.

273 Sed communiter reſpond. diuerſum caſum hic à noſtro proponi. Nos enim loquimur ſi mulier expreſſe iuri pignoris, vel hypothecæ, quod habet in bonis mariti, renunciet, quod facere poteſt. At *d. l. vir*, oppoſita, loquitur cum mulier non expreſſe renunciat pignori, ſed conſenſit, vt eam rem ſibi obligatam maritus alteri obliget, & oppignoret: hoc enim caſu non ſimplex remiſſio eſt, ſed eſt quædam interceſſio, dum in obligationem eam conſentit. Atque ita reſoluunt Cuiac. *in d. §. poſt medium*, Caſtr. *in d. l. iubemus 21. Cod. hoc tit. num. 2.* Bart. *ibid. num. 1.* Bald. *num. 3. & in d. l. vir, §. 1. n. 1.*

274 Nec iterum obſtet huic ſolutioni, quod etiam ille pignus remittit qui patitur rem hypothecatam alteri obligari, *l. Paulus 12. D. quib. mod. pign. vel hypoth. l. creditor 12. §. 4. D. qui potior:*

275 Nam reſpondet Bart. in *d. l. iubemus nu. 2. & 6.* cum Caſtrenſ. *ibid. num. 3.* legem obiectam obtinere in alio creditore vltra mulierem, quæ non præſumitur pignus remittere conſentiendo in rei obligationem, niſi expreſſe id faciat. Plures alias obiectiones vid. apud relat. auct. *loc. adduct.*

A. M. B. I.V.D. &c.

276 Contrariam opinionem, immo quod hæc remiſſio, ſeu renunciatio hypothecæ, à muliere facta in bonis mariti non valeat, tenuit Ioannes Guttierez *d. 1. par. de iuramento confirmatorio, d. cap. 46. num. 11. verſ. ſed his non obſtantibus*, motus ex eo, quia alias ſi valeret hæc renunciatio, eſſet contra naturam dotis, quæ eſt, quòd res mariti ſint tacitè obligatæ pro dote; *d. l. vnica, §. & vt plenius C. de rei vxoriæ actione, d. l. vbi adhuc, d. l. in rebus C. de iure dotium, cũ ſimilibus*, & pactum contra naturam contractus non vtique valet, *leg. cum precario D. de precario*; ergo talis hypothecæ renunciatio ibidem valere non potuit, & ad *leg. etiam & dict. leg. iubemus*, reſpondere conatur.

277 Verumtamen prior opinio, & ſententia verior videtur, & magis ſequenda eſt, ex generalitate *dict. leg. etiam, & dict. leg. iubemus*, quarum deciſionem iuncta ſupra tradita doctrina, dupliciter limitandam eſſe exiſtimat Antonius Gom. *in d. l. 51. Tauri num. 10.* Primò, vt procedat ſuperior reſolutio, & doctrina deducta *ex d. leg. etiam, & d. l. iubemus*, quando fit remiſſio hypothecæ generalis inducta à lege, non verò ſi renunciatio hypothecæ ſpecialis, & expreſſæ per maritum factæ in eius bonis, ab vxore fiat, per quam ſibi non præiudicare, tenuerunt Gloſſa *in d. l. etiam, & in d. l. iubemus*, & Salicetus, Paulus de Caſtro, & communiter Doctor. *in d. l. etiam*, ſecundum Anton. Gom. *vbi proximè num.* 10. eiuſque ſententiæ fuit Palac. Rub. *in repetitione Rubricæ, capit. per veſtras §. 17. numer. 19. in fine de donationibus inter vir*, pro qua opinione inducunt Authenticam ſiue à me *C. ad Velleianum*.

278 Sed licet hanc limitationem veram, & communiter receptam putet Anton. Gom. verius eſſe exiſtimat Petrus Barboſa *in d. leg. 1. 5. part. num. 69.* concluſionem deductam *ex d. l. iubemus, & d. l. etiam*, procedere non ſolum in hypotheca generali, quam habet mulier, ex legis diſpoſitione in bonis mariti, *iuxta d. l. vnicam §. & vt plenius C. de rei vxoria actione cum ſimilibus*, ſed etiam in hypotheca ſpeciali, * & per pactum expreſſum à marito in eius bonis celebrata; nam & huic mulier renunciare poteſt, prout colligitur *ex d. l. iubemus*, pro quo facit, *l. Lucius 11. D. quibus modis pignus, vel hypotheca, ſoluitur, l. 2. C. de remiſſione pignoris*, bonus tex. *in l. quod autem §. Si vxor, ff. de donationibus inter vir.* V u

V u ✠. *Etiã in hypotheca ſpeciali.)* Hanc concluſionẽ habere locum in quauis hypotheca, & generali, & ſpeciali, tum ex conuentione, tum ex legis diſpoſitione colligitur ex generalitate *d. l. iubemus*, & alijs texx. per Auct. hic adduct. quibus aſſentitur Berlich, *d. p. 2. concl. 20. init.*

279 Ex qua quidem leg. *iubemus*, elicitur dictam renunciationem mulieris extendi indiſtinctè ad omnes perſonas, contractus, & res cum quibus, & de quibus maritus tunc contrahit, cum mulier renunciat. Ita eleganter Zang. *de exc. p. 3. c. 11. numer. 105. & deinceps.* Rauchb. *in ſuis quæſt. p. 1. q. 34. num. 30.* Bald. *in d. l. iubemus num.* 1. Caſtrenſ. *ibid. num. 2. ibi mulier.* Neguſ. *de pign. p. 6. memb. 4. numer. 13. & ſeq.*

A. M. B. I.V.D. &c.

280 Neque obſtare ait dictam *Authenticam, Siue à me*; quia loquitur in rebus donatis propter nuptias, quarum mulier habet dominium, & maritus adminiſtrationem, *Authenticã donationem, C. de iure dotium*: & ideo vt mulier in his rebus ſibi præiudicet, requiritur ſolemnitas expreſſa d. *Authenticam, Siue à me*; Nos autem loquimur de rebus mariti, * in quibus mulier tantum habet ius hypothecæ, ad X x cuius

Digitized by Google

cuius tenunciationem ſufficit ſimplex conſenſus vxoris, vt
docet Baldus Nouell. *in d.tr.de dote 7. ſpeciali n. 5.* Ego ve-
ro omnia ſupradicta procedere, & intelligenda arbitror
ſecundum ea, quæ dicenda ſunt in ſequenti limitatione,
prout recte animaduertit Boerius *deciſione 23.n.9.*
281 X x ✠. *De rebus mariti &c.*) Rectè admonet Auct.ex cit.
Bald.Nouel.& alijs prædictam concluſionem intelligendã
eſſe de iure, & hypotheca in bonis proprijs ipſius mariti,
non vero de rebus dotalibus,& alijs eiuſmodi,quas vel ma-
ritus ipſe, vel alius pro eo, vxori propter nuptias donauit
in ſecuritatem dotis reſtituendæ, quam ſententiam tenet
etiam Bald. *in d.Auth.ſiue a me,n. 2.* ex quo hæc remiſſio,
dum eſt in proprijs bonis, non propriè remiſſio eſt, aut re-
nunciatio, ſed interceſſio. Caſtrenſ. *in d.Auth.ſiue à me,*vbi
Bart.& Bald. *ibi. & in l. iubemus 21. C.eod.* Andr. Rauchb.
in ſuis quaeſt.p.1. q.34. num. 20. & ſeq. Io. Zang. *de except.* vbi
omnia oppoſita diluit,*p.3.c.11. à n.56.*
Hæc tamen concluſio quibuſdam caſibus teſtringitur.
Primò ſi hęc duo concurrant;videlicet iteratio conſenſus
282 poſt biennium, *vt ſupra diximus*. Et quod marito alia
bona ſuperſint,ex quibus vxori ſatisfieri poſſit pro ijs rebus
propter nuptias donatis, *d. Auth.ſiue à me, & d. Nou.61. c.
1.§.1.& 3.* Non tamen poteſt etiam his interuenientibus,pro
marito,ſe, vel ſua bona obligare. Ratio differentiæ ea eſſe
creditur, quia in his rebus propter nuptias donatis ius infir-
mius,& debilius habet mulier; dum ipſorum vſusfructus eſt
Mariti,iuxta Bart. *in d.Auth. ſiue a me,n.2.* & proprietas ip-
ſa,ſoluto matrimonio, reuertitur ad ipſum Virum.*l.ſi liberis
18.C.de donation. ante nupt.l.vbi adhuc, 29.C.de iur.dot.* Vn-
de ratione talis poſſibilis reuocationis, res eæ potius alienæ
dici poſſunt,reſpectu vxoris,quam propriæ. *ad l.ex ſex tanto
30.§. Latinus Largus, D. de except.rei iudic.l. in bello, §. qui
Seruum, D.de captiu.* & ita docet Cuiac.*in expoſit.Nouell.61.
in med.* cum Bart.& Bald. *in d. Auth.ſiue a me.* Zangh. *de ex-
ception.d.c.11.n.167.& c.ſeq.a n.69.* Rauchb.*p.5.quaeſt.4. à num.
17.& ſeqq.*
283 Secundò reſtringitur, ſi maritus dederit fideiuſſores ido-
neos de talibus bonis donatis, reſtituẽdis vxori;tunc.n. valet
conſenſus,dum ipſi conſultum eſt contra fideiuſſorem, cuius
bona quo ad hanc cauſam, inter bona mariti computantur.
l.ſi plures 22.§.praeterea, D.de fideiuſſor. Vid.Tuſch. *litter.M,
concluſ.420.num.14.* Caſtrenſ.qui ita ſe conſuluiſſe teſtatur,
ad d.l. Iubemus, 21.C.ad Velleian.
284 Tertiò poteſt vxor conſentire in alienatione dictarum
rerum, ſi prætium illarum eſt in communem vtilitatem ver-
ſum.*c.peruenit 3.extr.de empt.& vendit.* Tuſch.*dict.concl.420.*
Pract.Papienſ.*in d.form.reſponſ.libell.in act. hypothec.verſ.Em-
ptionem n.29.* Hoc tamen caſu mulier poteſt probare etiam
contra Inſtrumentum, in quo dicatur, eam pecuniam ad ſe
perueniſſe, vt ſentit Tuſch.*d.concluſ.420.nu.9.* Vid. Berlich.
*pract.concluſ.par.2.concl.19.de interceſſ.mulier. &c. num. 74.
& deinceps.*
285 Quartò limitatur dicta Concluſio, ſi mulier iurauerit ſu-
per conſenſu non reuocando, Berlich. *ibid.* Id tamen intel-
lige vt infra.
Plures alios caſus, in quibus mulier conſentiens viro alie-
nanti, efficaciter obligatur, vid. apud cit. Card. Tuſch. *d.
concl.420.per totum.*
A.M.B.I.V.D.&c.
286 Quare ſecunda ſit limitatio ad *d.leg. iubemus,*vt nõ proce-
dat, ſi tempore quo ſit hæc tenunciatio hypothecæ ab vxo-
re, non ſuperſunt marito bona ſufficientia ad dotis ſolutio-
nem: nam tunc cum per eam renunciationem videatur de-
terior facta conditio dotis, non potuit ſibi præiudicare talis
renunciatio,*argumento legis de die,ff.de pactis dotalibus.*Hanc
igitur limitationem præter Antonium Gomezium *in dict.
leg.51.Tauri num.20.* & Boerium *dict. deciſione 23.numer.9.*
tenuerunt Negoſantius *d. 4. membro ſecundæ partis num. 85.*
& alij relati per Barboſam, *vbi ſupra, num. 67. in fine,* Quin-
imo ſi tempore quo mulier renunciauit hypothecæ, ma-
ritus habebat bona ſufficientia ad dotis ſolutionem, & po-
Y y ſtea effectus eſt non ſoluendo,* & ea bona fuerunt diminu-
ta.ita vt tempore dotis reſtituendæ non haberet facultates
ſufficientes ad ſoluendam dotem; remiſſio, & renunciatio
287 hypothecæ habebitur pro non tacta, cum ſit enormiter læ-
ſa, & indotata remaneat, & ſic mulier poterit agere hypo-
Z z thecaria * aduerſus tertios bonorum mariti poſſeſſores, vt
doctiſſimè tradidit Mattheus de Afflictis *deciſ.311.in fine,&
deciſ.313. in principio.* Pariſius *conſ.75. num.17. lib.3.* Palacius
Rubeus *in d.repetitio. Rub.§.37.nu.20.* Didacus à Pace *lib.1.
quaeſtionum ciuilium q.7.n.58.* & alij relati à Barboſa *in d. l.t.
5.p.num.68.* & eam ſententiam ſequitur eruditè Caſtillo *in l.
66.Tauri num.4. & 7.* in gloſſ. *maritus alienat, &c.* & noui-
ter Villadiego *in ſua Politica, & Practica iudiciali in forma
libellandi in verſ.de tertio oppoſitore num.5.in fine.** Aaa
Y y ✠. *Poſtea effectus eſt non ſoluendo.*) Ex aduerſo ta- 288
men ſtant aliqui DD. ſuſtinentes ſcilicet etiam in renuncia-
tione pignoris in bonis propter nuptias donatis ſufficere vt
marito alia ſuperſint bona,tunc temporis dumtaxat,cum ſit
remiſſio; ideoque ſi ex poſtfacto maritus ad inopiam ver-
gat, vel bona pereant, hanc renunciationem non irritari;
nec poſſe vxorem res, alij ex ſuo conſenſu obligatas reuoca-
re. per tex.expreſſ.in *c.peruenit 2.extr.de empt.& vẽd.* tum &
ex regula vulgat. legitimè factum non poſſe ex poſt facto ir-
ritari. *l.patre furioſo, D. de his qui ſui vel al.iur.* Et ita ſentiunt
Paul.de Caſtr. *in dict. l. iubemus. num. 5. C. ad S.C. Velleian.*
Matt.Berlich. *d.p.2.concl.20.n.22.* Reſiſtit tamen nouiſſimè
ex Afflict. *dec.113.* & Imol. *in d.c. peruenit, de empt. & vendit.
col.4.* Carol. Antonell. *de temp. legal.lib.2. c.19. num.39.*
A.M.B.I.V.D.&c.
Z z ✠ *Agere hypothecaria &c.*) Sed quid ſi adſit correus 289
vel alius in ſolidum obligatus,poteritne hoc non obſtante,
mulier agere hypothecaria? Negat idem Afflict.*d.dec.113.*
Et quid ſi hæc vxor poſt renunciationem iuris & hypo-
thecæ in certis Viri bonis,mortuo dicto Viro agere velit hy-
pothecaria aduerſus aliũ poſſeſſorem rei pariter ſibi hypo-
thecatæ; poteritne iſte poſſeſſor obijcere exceptionem ex- 290
cuſſionis,quaſi non poſſit ipſe excuti niſi prius deducat quã-
tum conſequi potuit ex alijs Viri bonis,de eius voluntate a-
lienatis? Et negat pariter Pract. Papienſ. *in d. form. reſponſ.
libell. in act. hyphotecar. num.29.* per text. Generalem *in d. l.
Iubemus 21.C.ad Velleian.* Quam ſententiam ſequitur nouiſ-
ſime Berlich. *d.concl.20.n.11.*
Etſi contrarium,ſcilicet quod tertio poſſit obijci hæc exce- 291
ptio, tenuit Boer. *dec. 23. num.9. verſ. quod intellig.* Andr.
Ranc. *lib.6. par.1. q.34. nu.33.* arg. *l. quaeſitum §. ſi annua D.
de pecul.*
A.M.B.I.V.D.&c.
A a a ✠. *Fin.*) Hæc limitatio fuit primum Bart. *in d.l. Iu- 292
bemus,* quam perpetuo eſſe menti tenendam edocet, *num.4.
& in d.Auth.ſiue a me.n.3, & in l.menia 49.§.fundus 1. D. ſol.
matr. numer. 4.* Eumque ſecuti ſunt præter relatos ab Auct.
Caſtrenſ. *in d.l.etiam 11.C. hoc tit.n. 2.& 4.* & *in d.l. iubemus,
21.num.5.* Practic. Papienſ. *in form. libell. quo vx. agit pro do-
nat.verſ.ex cauſa &c, num.15. Et in form.reſponſ.libell.in act.
hypoth.verſ.exceptionem. num.29.* Ant. Theſaur. *d.dec.pedem.
223.n.9.* Card.Tuſch. *pract.concl.420. litter. M. num.2.12. &
ſeq.* And. Rauchb. *in ſuis quaeſt.p.1. q.34. à n. 26.*
Non deſunt tamen DD. firmiter tenentes, etiam ſi mari- 293
tus non habeat alia bona,ex quibus ſatisfieri poſſit vxori re-
mittenti pignus,tamen etiam remiſſionem, & renunciatio-
nem ſuſtineri.
Et fulciuntur generalibus verbis *l. iubemus,* nullatenus re-
ſtringendis, *ad reg.l.de pretio, D.de public. in rem act.*
Ad quem generalem intellectum ſuadet text. in *d.l. etſi* 294
pignus 18.D.quae in fraud.cred. vbi adhuc generaliter, ſi ab v-
xore viro, & è contra pignus remittatur, valet remiſſio etſi
in fraudem creditorum. ex quo apparet, non ſupponi ibi a-
lia bona,quibus defectus ſuppleatur.
Inſuper probant dictam ſententiam ex ſufficienti partium 295
enumeratione. Videlicet,quia talis remiſſio,ſiue maritus ſit
ſoluendo, ſiue non, adhoc vt non valeat,debet eſſe vel do-
natio,vel interceſſio & obligatio,vt diximus. At hæc remiſ-
ſio,nec donatio eſt *d. l. etſi pignus. 18.* nec interceſſio, *d. l.
quamuis 8.C.hoc tit.*nec obligatio,dum ex remiſſione pigno-
ris ea non obligatur. *d.l.etiam,& l.iubemus C.hoc tit.& l.4. &
5. D.* eod. ſequitur ergo concludendum, talem remiſſionem
etiam prædicto caſu ſuſtineri. Et ita ſentiunt Io.Zang. *de ex-
cept. p.3.c.11. à n. 46. & ſeq.* vbi omnia oppoſita diluit. Ber-
lich,qui has etiam rationes adducit & ſequitur. *pract. concl.
p.2.concl.20. à num.5.*
Vt autem id ſit, crediderim tamen, in iiſdem caſibus, in 296
quibus diximus *ſup. n. 282. & ſeqq.* efficacem eſſe remiſſio-
nem pignoris in bonis propter nuptias donatis factam ab
vxo-

Digitized by Google

vxore,etſi alia non extent bona mariti, vndequaque valere, & ſubſiſtere dictam remiſſionem hypothecæ in bonis eiuſdem met viri,attenta ratione fort.ori. Ad ea quæ per Euerard. *in Topic. in loc. à minori,&c.*

A.M.B.I.V.D. &c.

297 Quæ doctrina extendenda non erit,caſu quo in dicta vxoris renunciatione iuramentum interueniſſet: nam tũc etiam ſi nihil aliud habuiſſet,non poſſet contra iuramentum venire,vt notant Doctores *in cap. peruenit,de emptione, & venditione, & ibi* Gloſſ. *per cap. cum contingat, cap. ſi vero,de iureiur. cap. licet mulieres,eodem tit. lib.6.* licet Gloſſ. iuris ciuilis, in l.ſi qua mulier,Cod. ad Velleianum dixerit contrarium; quæ gloſſ per Doctores iuris canonici non tenetur, vt bene notarunt Matthæus de Afflictis *dict. deciſione* 211. *num* 4. & Caſtillo *in d.l.*60. *Tauri num.*5. verb. *in contrarium videtur,* Ioannes Guttierez *de iuramento confirmatorio dict. cap.* 46, *num.* 13.

Bbb ✠. *Iuris Ciuilis*)Recte innuitur,de iure ciu. iuramẽtũ
298 interpoſitum in ea renunciatione non tenere ſi aliunde bona deficiant,quibus mulier inniti & ſibi ſatisfacere poſſit. Tum quia,dicto iure, non poteſt per iuramentum derogari beneficio,ob bonum publicum introducto. *l. iuriſgentium* 7. *§.& generaliter* 16. *D. de pact. l.ſi quis* 112. *§.*3. *& §. ſeqq. D. de leg.*1 *l. non dubium,ad fin. C. de legib.* At hoc reſpicit bonum publicum, quod mulieres indotatæ non ſint; legibus vulgatis.

299 Et hanc opinionẽ hoc iure inſpecto tenet Bart. *in Auth.ſi qua mulier,C. hoc tit. n.fin.* Specul. *lib.4.p.3. tit. de oblig. & ſolut. §. ante omnia,n.*11. Gratian. *diſcept. for. cap.*723. *num.*20. *& ſequentibus.*

Iure vero Canonico, cui in hac parte ſtandum eſt,talem renunciationem iuramento vallatam omnino eſſe ſeruandam,bene docemur per Auct. vt clare euincunt text.expreſſ. *d.c.cum contingat,c. licet mulieres &c.* Bald. *in d. Auth. ſiue à me C. ad S.C. Velleian. nu.*4. Nic.Boer *d.dec.*23. *num.*9. Tuſch. *litt. M. d.concl.*420. *num.* 27. *&* 34. *cum ſeqq* Etſi non aſſentiant Pariſ. *conſ.*75. *lib.*3. *per tot.* Alciat. *ad d.c.cum contingat, à n.*8. Pract. Papienſ. *in d.form. reſpond. in act. hypoth. d. n.*29.

300 Iuramentum enim hoc iure inſpecto, eſt tanti, vt eo mediante ſuſtinenda ſit renunciatio nouæ Conſtitutionis, facta per mulierem,& nuda interceſſio, quæ alias regulariter non ſuſtineretur; vt ſup. dix. ex text. expreſſ. *c. ex reſcripto* 9. *in med. extr. de iureiur.* Ex quo ita vnanimiter concludunt Caſtrenſ. *in d.l. iubemus* 22. *ad fin.* Bald. *in l. cum decurionibus* 3. *C. de decurionibus num.*3. Felin. *in c.ſi diligenti,de for. comp. n.* 14. Iaſ. *in Auth. Sacramenta,C. ſi aduerſ. vendit. num.*53. *& in l.ſciendum D. de verb.obl. num.*31. Tuſch. *d. litt. M. concl.* 420. *num.*21: Couar. *in c. quamuis* 2. *in* 2. *relect. de pact. in* 6. *§.*3. *num.*5. Franch. *de fideiuſſ. d.c.*2. *num.*204. Andr. Rauchb. *d.p.*1. *q.*34. *num.*5. Io:Gæd. *de contr. ſtip. c.*7. *concl.*16. *num.*29. Theſaur. qui de communi in ſuo Senat. *d. dec.*222. *numer.* 9. Specul. *d. tit. de obl. & ſolut. §. ante omnia verſ. ſecus tamen.*

A.M.B.I.V.D.&c.

301 Sed tamen Villadiego *in ſua Politica in loco proximè citato num.*5. *verſ. de tertio oppoſitore*, exiſtimat, quod licet mulier prædictæ hypothecæ,quam habet in mariti bonis,poſſit renunciare *ex d. l. iubemus*, tamen, ſi per dictam renunciationem mulier maneat indotata,talem renunciationem reſcin-
Ccc di debere,* etiam ſi iuramẽtum interceſſerit;cum ex eodem facto conſtet de ſua læſione enormiſſima, & factam fuiſſe ex metu reuerentiali mariti, vt tradit Alciat. Poſt Imolam *in c. quemadmodum num.*10. verſ. *nam quia, de iureiurando*; & tunc cum conſtet de læſione enormiſſima, ſufficit metus reuerentialis ad reſcindendum contractum, & vxoris conſenſum, vt ex Paulo de Caſtro *conſ.*174. *lib.*1. Socin. *conſ.*26. *n.*2. *li.*1. Cap. *dec.* 159. *num.* 34. & ex aliis notant Villadieg. *vbi proxime num.*5. *in fine*,& videtur idem ſenſiſſe Ioan. Guttier. *vbi proxime d.n.* 13.

Ccc ✠. *Renunciat. reſcind. &c.*)Ad hanc opinionem,qua
ſcilicet renunciatio ſit reſcindenda & retractanda, ſtante 302
leſione enormiſſima, bene cõferũt late adducta per Couar. *in d. relect. c. quamuis de pact. in* 6. *p.*3. *§.*4. Gabr. *l.*3. *com. concl. tit. de iure dotal.* Fachin. *contro. iur. l.*8. *c.*69. Mynſing. *cent.*5. *obſ.* 69. *per tot.* Paris. *conſ.* 12. *lib.*1. *num.*60. Malcard. *de probat. lib.*3. *concl.*1264. *limit.*4. Cephal. *conſ.*467. *per tot.* Tuſch. *litt. R. concl.*181. *à n.* 28. *& ſeqq.* Franc. *de fideiuſſ. c.*2. *n.*208. Hering. *in d. tract. c.*7. *num.*515. *& ſeqq.* Io: Dauth. *in repet. d.c. quamuis,de pact. in* 6. *ampliat.*23. *à num.*91. Theſaur. *d. deciſ. pedem.*223. *à num* 9. *vſque ad fin.* Matth Coler. *dec.*38. *n.ſi.p.*1. A Rauchb. *q.*34 *p.*1. *num.*8. Hartm. Piſt. *q.*9. *num* 70. *lib.*4. Nic Reuſn. *dec.* 9. *lib.* 1. Afflict. *in c. ſi quis inueſtierit. tit. de feud. dat. in vim leg. comiſſ.* Crauet. *conſ.*6. *num.*7. *& Conſ.*192. Ias. *conſ.*133. *n.*15. Acoſt. *vbi ſup. num.*201.

Quam retractationem ſeu reſciſſionem adhuc ſuadet ſuf- 303
ficienter ſupra memoratus metus,etiam de iure canonico. ad text. expreſſ. *in d. c. quamuis,de pact. in* 6. & ad DD. ibid. præcipuè Couar. & Io. Dauth.

Et in caſum dictæ reſciſſionis, abſolutio ab obſeruatione iuramenti prius impetrari debet ad effectum agendi, idque tam de iure ciu. vt per Andr Gail *obſ.* 22. *lib.* 2. *cum ſimil.* quam de iure can. vt per Tuſch. *litt A. pract. concl.* 54. *n.*11. *& ſeqq. Et concl.* 56. *num.*1.

Vtrum autem mulier matrimonio ſoluto pro conſerua- 304
tione rerum dotalium, poſſit res dotales, & etiam mariti
bona * propria auctoritate citra pœnam occupare,quouſq; Ddd
dos ſibi reſtituatur; & vtrum ſimplici ingreſſu, mulier abſq; aliqua expreſſione,videatur ingreſſa pro rerum ſuarum conſeruatione? Tractat exactè & eruditè, D. Ant. de Queſada *l.*1. *diuerſarum quæſtionum iuris c.*14. *per totum* apud quem quæſtionis deciſionem inuenire poteris.

Ddd ✠. *Propria auctoritate.)* Omnino reſoluendum eſt, 305
non licere mulieri propria auctoritate rem ſibi obligatam occupare. tex. rotundus *in l. dotis* 9. *in fin. C. ſolut. matr.* At qua pena puniatur ſi occupet;Scinduntur interpretes. Aiunt quidam, eam incidere in penam edicti D. Marci *in l. extat. D. quod met. cauſ.* ſcilicet omiſſionis rei occupatæ. Alij negant omnino.

Cœterum breuibus concludendum, præiacta diſtinctio- 306
ne. Vel enim vis adhibetur;vel non. Si admota vi mulier rem occupat,quamuis ſua ſit incidit in pænã edicti D Marci & l. Iuliæ, de vi publica. *l. ſi quis in tantam,C. unde vi, l. extat D. quod met. cau. l. pen. D. ad l. Iul. de vi priu. §. recuperandæ, Inſt. de interdict. §. ita talem, Inſt. de vi bon. rapt.*

Si abſq; vi accidat occupatio, ſuſtinendum eſt,edictum D. Marci non habere locum. *l.* 4. *C. fin. regund.* Sed quidem, dum benè non occupauit, debet reſtituere poſſeſsionem rei occupatæ, per Interdictum Vti poſſidetis. Nec facit, eum dici vim facere, qui vſurpat abſque Iudicis auctoritate *d. l. extat.* Nam reſpondetur eam legem habere locum in creditore, non in domino occupante.

Quid igitur in creditore? Vid. quæ perbelle, & eruditè 307
M. Aurelius Galuan. *in ſuis diſſertat. de Vſufruct. cap.* 40. *per tot.*

Antonius Maria Bertoli I.V.D.&c.

FINIS PRIMI ARTICVLI.

ARTI-

Digitized by Google

ARTICVLVS SECVNDVS.

De Priuilegio Fiſci.

SVMMARIVM.

Inter fiſci priuilegia, qua per DD. referuntur, illud exiſtit potiſſimum tacita hypotheca, & prælationis quod & mulieri conceditur, & ob id pari paſſu ambulant, nu.1.
An fiſcus præferatur hypothecarijs anterioribus, nu.2.
Proponitur Affirmatiua, nu.3.
Negatiua communior. n.4.
Ampliatur ſiue generalis ſit, ſiue ſpecialis hypotheca, n.5.
Limitatur in bonis poſt contractum quæſitis, & in creditore ex delicto, nu.6.
Fiſcus concurrens cum dote, aliquando par eſt, aliquando debilior, nu.7.
Semper potior, cum poſſidet, nu.8.
Reſpectu priuati regulariter dos præfertur, attento iure communi, ſecus inſpecta lege Regia, n.9.
Quando non conſtat de prærogatiua & prioritate temporis inter fiſcum & mulierem, quæritur vter eorum, fiſcus ne, an mulier præferri debeat in ſuo iure & priuilegio, n.10.
Opinio pro Muliere, n.11.
Sententia pro Fiſco. Alia pro eorum concurſu, nu.12.
Verior, quæ fauet doti, nu.13.
Reſoluitur oppoſitio, nu.14.
Primipilus, qui; & quodnam eius munus, n.15.
Præfertur fiſco, etiam pupillus in cauſa cum eodem, n.16.
Hæres adminiſtratoris fiſci tenetur ad damnum paſſum per fiſcum ob non ſolutionem pecuniæ fiſcalis. Sed ſi ſit pupillus non tenetur niſi ad ſolum debitum defuncti, nu.17.
Non habet locum in repetitione dotis, diſpoſitio l. 1.D. de iure fiſc. *prout nec* l.ſi is qui 28.D.eodem, *nu.18. Contraria ſententia, ibid.*
Fiſcus eſt Regia camera, n.19.20.& 21. vbi plura.
Bona eorum, qui cum fiſco contrahunt; aut debitores ſunt ex cauſis fiſcalibus, ſtatim pignori obligantur, & in eis ratione ſui priuilegij omnibus creditoribus priuilegiarijs præfertur, num.22.
Idem dicendum de Tributis, &c. nu.23.
Compenſatio in tali debito Tributorum non habet locum, nu.24.
Secus quo ad impediendum curſum vſurarum, n.25.
Prælatio pro Tributis &c. competit omnibus capacibus iuris ea imponendi, videl. Baronibus, Comitibus, Marchionibus, &c. num.26.
Debitum, dellos Millones *eſt eiuſdem priuilegij, ac cauſa Primipilaris, nu.27.*
Fiſcus ratione ſui officij non habet priuilegium, ſi mulier, pupillus, miles, aut alia priuilegiata perſona concurrat; nec contra creditorem habentem expreſſam hypothecam priorem, num.28.
An ratione Tributorum & collectarum, Fiſcus anteriori hypothecæ præferatur, nu.29. Negatur, ibi.
Affirmatiua adducitur bimembris, n.30. & n.31.
Non habet fiſcus prælationem regulariter niſi in caſibus exceptis; Primipili; Rei quæſita poſt ſecum contractum; & rei data in Tributum per Principem, in ipſa re, n.32.
Conueniunt DD. in neganda prælatione fiſco pro tributis poſteà impoſitis, num.33.
Itidem cum diſtrahitur fundus obligatus; non enim nouus, ſed antiquior poſſeſſor eſt conueniendus, nu.34.
Fiſcus ſuccedens priuato vtitur iure priuati, nu.35.
Tenetur ad onera hæreditaria, vti tranſlata in ipſum, vna cum bonis hæreditatis, n.36.
Idem dic in ementibus hæreditatem à fiſco, n.37.
Fiſcus ex publica vtilitate bona priuatorum capiens tenetur illorum pretium ſoluere, n.38.
Fiſco debetur prælatio in bonis ſolum poſt obligationem contractam cum fiſco quæſitis, nu.39.
Quiſnam debeat probare acquiſitionem eſt factam ante vel poſt obligationem cum fiſco, n.40.
Reſoluitur Fiſcum teneri, & probatur, n.41. & 42. Poſthabita contraria ſententia, n.43.
An pro pœnis pecuniarijs ex delicto, applicandis fiſco, delinquentium bona ſint tacitè fiſco obligata, n.44. Reſoluitur Affirmatiuè ſed poſt ſententiam condemnatoriam. 45.46. & 47.
Item reſpectu delinquentis & aliorum ſimilium poſſidentium; ſecus reſpectu aliorum creditorum, n.48. & 49. Probatur, nu. 50.51. & 52.
Hinc vxori condemnati, & omnibus creditoribus ſtatim debet ſatisfacere, nu.53.
Eſtq; inſtar legatariorum, qui poſtponuntur creditoribus, etſi habeant hypothecæ priuilegium, n.54.
Euerardi *ſententia laudatur, qua prælatio deciditur à lucro & damno reſpectiuè, n.55.*
Idem & ad pœnam legalem, Saxonicè Vvergeld. *extendit* Berlich. *nu.56.*
Cum delictum eſt commiſſum contra fiſcum, vel pœna criminis ipſo iure obuenit eidem; an attendatur ſententia; vel ſtatim bona ſint obnoxia, n.57.
Reſoluitur adhuc attendi ſententiam, nu.58.
Etiam in delictis atrocioribus, vt Maieſtatis, n.59.
Affertur ratio, nu 60.
In dubio contra fiſcum iudicatur, quoties fiſcus aduerſus debitorem agit de lucro captando, ac pœna exigenda, n.61.
Limitatur regula hypothecæ fiſci, à tempore ſententiæ, in bonis adminiſtratoris fiſcalis, n.62.
Eius hæredes tenentur fiſco pro debito defuncti, etſi lis nõ ſit cum ipſo defuncto conteſtata, n.63.
Fiſcus agens ad bona condemnati per tertium poſſeſſa, debet probare ea fuiſſe in bonis condemnati, nu.64.
Quando fiſcus & priuatus concurrunt, nec apparet qualis potior haberi debeat, quiſnam ſit præferendus, n.65.
Reſoluitur habita ratione lucri, vel damni, 66.
Probatur auctoritatibus, n.67.
In pari cauſa damni, fiſcus præfertur, n.68.
Si reus ſit condemnatus in decem fiſco, & in alijs decem parti, ſtante inopia condemnati vter præferatur, nu.69.
Reſoluitur, Fiſc. non obtinere prælationem, ſed priuatum præferri, num. 70.
Quid ſi pecunia ſit alij creditori ſoluta & ab eo conſumpta, an detur fiſco ius eam auocandi, n.71.

INter varia priuilegiorum Fiſci genera, quæ DD. conge- 1
runt varijs in locis, & tractatibus (vt ex his, quæ optimè Couarru. *lib.1. variarum reſolutionum, cap.6. in princip.* & ex ſtatim dicendis apparebit; namque Paulus de Caſtro *in l. ſi in re num.3.C. de priuilegio fiſci,* plura fiſci priuilegia refert. Iacobus de Sancto Georgio *in tractatu feudorum in verſ. ſed an Princeps à num.2. vſque in finem*, ſexaginta, & ſex priuilegia cumulat; & Franciſcus Luca, de Parma, centum & quadraginta fiſci priuilegia conſtituit *in tractatu de fiſco, & eius priuilegijs, in 1.p. à n.7.* vſque ad finem, vt notauit Petrus Dueñas *in reg.374.* & plurima de fiſco, & eius priuilegijs, tractat Ægidius Boſius *in pract. crim. tit. de fiſco, & priuilegijs eius*, optimè M. Antonius Peregrinus *in integro tract. de iure fiſci*, & Oliuanus *in eodem de iure fiſci tractatu per totum*, plurima de iure, & priuilegio fiſci ſcripſere; & nouiſſimè Hermannus Meyrer *in tractatu de pignoribus, & hypothecis lib.2. de priuilegijs creditorum, titul.3. de priuilegio fiſci.*)

Illud priuilegium, vt principale habet, ſcilicet tacitam hy-
pothecam, per quod præfertur alijs creditoribus * anteriores A
tacitas hypothecas habentibus, quòd etiã, & mulieri pro ſua dote recuperanda in bonis mariti à iure conceſſum fuiſſe, ſuperius in præcedenti articulo latè oſtendimus; ita vt fiſcus, & mulier, eodem tacitæ hypothecæ iure, & priuilegio gaudere debeant, & pari paſſu ambulent, vt iura probant, & Doctores ſupra citati tradunt.

A ℣. *Anteriores tacitas habentibus, &c.)* Fiſcum in bonis 2
debitoris, qui vel cum eo contraxit, vel eſt pro eidem Fiſco debitis obligatus, habet tacitam hypothecam, *l. certum eſt eius 2.C. in quib. cauſ. pign. tac. contr. l. aufertur 49.§. fiſcus 3.D. de iur. fiſc.* Neguſ. *de pign. memb.4.p.2.n.113.*

Sed an verũ ſit, quod Auctor noſter pro fundamento iacit,
videlicet eum inſuper præferri omnibus creditoribus, ne dum 3

chyrographarijs, & perſonaliter priuilegiatis antiquioribus, ſed hypothecarijs poſterioribus, acerrimè DD. inter ſe digladiantur, vt & Auct. innuit; Affirmatiuè ſententiæ videtur fauere tex. *in l. ſi pignus 8. D. qui potio. l. quod quis 18. D. de priu. credit. l. quamuis 2.* (ita intelligend.) *C. de priuileg. fiſc.* Gloſſ. cit. *in d. l. ſi pignus*, quam laudat Bald. *in d. l. aſſiduis C. qui potior. n. 8. & ſeq.* Iac. Cuiac. *in paratit. C. de iur. fiſc. in med. verſ. præfertur.* VVeſemb. *in Com. ad eund. tit.* Mozz. *de pignor. col. de natural. n. 58. & ſeq.* Euerard. *in loc. a fiſco ad dotem 62. n. 2.*

4 Stat tamen, & contraria ſententia, vt. l. indiſtinctè creditor habens hypothecam anteriorem, ſiue expreſſam, ſiue tacitam præferatur Fiſco. Et ita ſentit Couarr. *lib. 1. var. reſol. c. 16. n. 2.* Gloſſ. *in d. l. aſſiduis verſ. licet*, Bart. *in l. ſi is qui, col. 2. D. de iur. fiſc.* Menoch. *de præſump. lib. 2. praſ. 72. nu. 12.* Bald. Nouell. *de doct. p. 10. priuil. vnic. n. 2. ad fin.* vbi communem hanc ſententiam vocat. Neguſ. *de pign. p. 5. inic. memb. 2. n. 42.* Alex. *conſ. 58. n. 5. lib. 7.* Dyn. *in c. qui potior. de Reg. iur. in 6. n. 12.* Pract. Pap. *in form. libell. in act. hypothec. Gloſſ. ſub eadem, n. 13.* Qui DD. id ſuſtinent præcipuè ex *l. vnic. verſ. potuit ergo, C. rem alien. gerentib. non interdic.* Tum & ex eo quia, qui prior tempore, potior eſt iure, *Reg. qui prior, &c.* Add. Peregrin. *de iur. fiſc. lib. 6. tit. 6. n. 33.*

5 Hæc autem ſententia, vt retinetur per hos DD. ita etiam ampliatur vt procedat, ſiue creditor priuatus anterior habet ſpecialem, ſiue generalem hypothecam; Atq; ita ſentit Gloſ. *in d. l. ſi pignus 8. D. qui potior. verſ. ſpeciali.* Neguſ. *de pign. d. memb. 2. n. 42.*

6 Limitatur tamen in rebus poſt contractum quæſitis; Item in eo qui ex delicto eſt creditor delinquentis; nam cum hoc fiſcus habet prælationem; cum moderatione tamen, de qua infra.

A.M.B. I.V.D. &c.

Namque primum id deducitur *ex l. 2. C. de priuilegio fiſci. l. dotis tuæ, C. de iure dotium*, quod probatur eleganter *l. 29. in fine. & l. 33. tit. 13. p. 5.* & quæ ibi notantur per Gregorium Lopez *in gloſſ. obligada por palabras*, vbi aſſerit per legem hanc Regiam 33. ſublatas fuiſſe varias iuris communis opiniones relatas ibi ab eodem Gregorio Lopez ibi *in d. gloſſ. 3.* & approbatam eſſe ſententiam, & opinionem gloſſæ primæ *in leg. ſi pignus, ff qui potiores in pignore habeantur, & in l. eos,*

B *Cod. eodem titul.* * vt tam fiſcus, quam mulier aduerſus omnes creditores hypothecas anteriores habentes, hypothecę, prælationiſq; iure, & priuilegio gaudeant, quamuis anteriori hypothecæ expreſſæ non præferantur, vt ſupra reſoluimus *in art 1. de priuilegio dotis*, & ita notauit Io: Gutierrez *lib. 3. practicarum quæſtionum q. 99. nu. 17.* Matienzo *in leg. 7. tit. 16. li. 5. noua Recopilationis gloſſ. 5.* Caſtr. de Bouadilla *in ſua Politica lib. 3. c. 6. n. 29.* Petrus Barboſ. *in l. 1. 6. p. n 9. ſolut. matrim.* huius ſententiæ alios auctores referens ibidem.

7 B ✠. *Tam Fiſcus, quam mulier, &c.*) Fiſci cauſa, ſi concurrat cum dote, aliquādo par eſt, *d. l. 2. C. de priu. Fiſc.* Gloſſ. *ibid. cum ſimil. l. dotis, Cod. de iur. dot.* aliquando debilior iudicatur de Iure communi, Menoch. *conſil. 242.* quod ſtat pro regula, non tamen attento iure Regio, de quo, mox per Auct.

8 † Ceterum ſi poſſeſſio Fiſci interueniat, & detentio bonorum, eius conditionem eſſe potiorem, decidit Salycet. *in d. l. 2.* laudatus à Peregrin. *de iur. Fiſc. lib. 6. tit. 6. nu. 34.* illud enim poſſeſſionis additamentum ampliat iura Fiſci. *§. commodum. Inſt. de interdict. c. ſi à ſede, de præb. in 6.* notat Bart. *in l. ſi fundus. §. ſi duo, D. de pignor.* Nihil afficiente potioritate dotis; quia ea procedit cæteris paribus. Atq; ita citatus Peregrin. *ibid. n. 37. in fin.* hanc apprehenſionem poſſeſſionis bonorum fiſco obuenientium inculcat, & ſugerit fiſci iura tuenti, ſeu eius Procuratori.

A.M.B. I.V.D, &c.

9 Ex qua vera reſolutione, & doctrina inferri poteſt, quod licet iure communi potentius iudicetur ius, & priuilegium dotis, quam fiſci, reſpectu priuati, vt licet inter ſe concurrant, & à pari iudicentur, quo ad effectum prælationis, & inter eos locum habeat regula *legis, qui prior, de regulis iur. lib. 6.* & in hoc caſu procedat *d. l. 2. C. de priuilegio fiſci*, & non vtique eodem iure, reſpectu aliorum creditorum, potentius, & melius reputaretur fiſci ius, quàm dotis; vt benè tradit Neguſantius *de pignorib. 4. membro ſecundæ partis num. 109.* & eleganter obſeruauit Couarruu. *lib. 1 variarum reſolutionum nu. 5.* Barboſa *vbi ſup. in d. l. 1. 6. p. d. n 9.* rectè Meyrer *dicto lib. 2. de priuilegijs creditorum tit. 5. n. 13. & 14.* Cæterum attenta diſpoſitione dictæ legis Regiæ. *33. p. 5.* ſemper mulier, & fiſcus pari paſſu ambulabunt, & in ſimili hypothecæ, & prælationis iure, & priuilegio concurrent, tàm inter ſe, quàm reſpectu priuati, ſeu aliorum creditorum, vt docuit Greg. Lopez per textum ibi *in l. 27. d. titul. 13. in gloſſ. verb. Camara del Rey.*

Illud tamen circa hoc, merito quæri poteſt; Quando non 10
conſtet de prerogatiua, & prioritate temporis inter fiſcum, & mulierem, ita vt duabus apparentibus ſcripturis, quarum altera in fauorem dotis, altera in commodum & fauorem fiſci factam eſſe conſtiterit, non apparet de prioritate alicuius dictorum inſtrumentorum, neque per ordinem naturæ, neq; per horę appoſitionem, qualis nam fiſcus, aut mulier eo caſu præferri debeat in ſuo iure, & priuilegio tacitæ, & legalis hypothecæ?

In qua quæſtione fuerunt diuerſæ Doctorum opiniones, 11
Quidam enim putarunt in dubio mulierem pro ſua dote fiſco præferrendam eſſe. Cuius opinionis fuerunt Baldus *in l. dotis, C. de iure dotium*, & alij citati à Neguſantio *vbi ſup. d. 4. membro ſecundæ partis nu. 108 in fine.* Pro qua inducunt *legem non puto ff. de iure fiſci*, ibi *Non puto delinquere eum, qui in dubijs quæſtionibus, contra fiſcum facile reſponderit*, idem habetur *in l. 3. C. Theodoſiani, de aduocatis fiſci*, explicat latiſſimè Menochius *de præſumptionibus lib. 20. præſumptione 72.* per totam, relatus à Flores de Mena *variarum quæſtionum, qu. 6. n. 9.*

Secundò id eo fundamento comprobatur, videlicet quando duæ perſonæ pariter priuilegiatæ ad inuicem concurrunt, tunc magis priuilegiata præfertur, *argumento legis verum §. final. ff. de minoribus*, & tradunt Cynus, & alij *in Authentica quas actiones, C. de Sacroſanctis Eccleſijs*, Socinus *in l. 1. nu. 15. ff ſolut. matrim.* relatus à Barboſa, *ibid. 6. par. nu. 15. in fine.* Sed mulier, magis priuilegiata, quam fiſcus reperitur, vt notant Doctores, per textum ibidem *in l. aſſiduis, C. qui potiores in pignore, &c.* Cum & putent mulierem per ſuam tacitam hypothecam præferri priuato priorem hypothecā habenti, quod fiſco non concedunt, *per legem ſi pignus ff. eod. tit. qui potiores* & animaduertit Greg. Lopez *in gloſſ. 3. d. leg. 33. tit. 13. p. 5.* Ergo pro dote præſumendum erit, vt voluit Alciatus *de præſumptionibus regul. 3. c. 41. ad finem*, quam etiam opinionem ſequitur *Iaſ. in d. l. 1. ff. ſolut. matrim.*

Cæterum Baldus Nouellus *tractatu de dote 9. par. priuileg. 1.* 12
in ea fuit opinione, vt exiſtimet in prædicto dubio, pariter dotem, & fiſcum concurrere, nec alterum alteri præferri, *ex d. l. 2. C. de priuileg. fiſci.* Quinimò alij putant hypothecam, & ius fiſci, fauori dotis præualere, per textum *in l. ſatis notum, C. in quibus cauſis pignus tacitè contrahatur.*

Nihilominus tamen in hac opinionum varietate, priorem 13
opinionem veriorem eſſe, & tenendam, docent Neguſantius *in d. 4. membr. ſecundæ partis nu. 109.* Couarru. *d. lib. 1. variarum c. 16. n. 6.* eleganter Gregorius Lopez in gloſſ. verbo, *Eſtos debdores, in d. l. 33. d. tit. 13. p 5.* quos ſequitur Matienzo *in l. 7. tit. 16. lib. 5. Recopilationis gloſſ. 5. nu. 5.* Pater Ludouicus Molina *tract. 2. de iuſtitia, & iure, diſp. 438.* Ioann. Gutierrez *in d. q. 99. n. 15.* Meyrer *d. lib. 2. de priuilegijs creditorum, tit. 5. n. 149.* fundantur in *lege, in ambiguis, ſemper pro dotibus reſpondēdum eſt, ff. de regulis iuris*, ſecundum Bartol. & Iaſon. *in d. l. 1. ff. ſolut. matrimon.* quos ſequitur Gailius *li. 2. practicarum obſeruationum, 86. obſeruatione.*

Nec obſtabit *lex 2. C. de priuilegio fiſci*, vbi probari vide- 14
tur fiſci cauſam in caſu ambiguitatis fauorabiliorem videri; nam reſpondet Couarru. *vbi ſupra d. c. 16. n. 6.* ibi in *d. l. 3.* ſolum ſtatui, lite mota inter fiſcum, & mulierem pro dote, ratione hypothecæ, priorem tempore potiorem eſſe in iure, *ex reg. qui prior de regulis iuris in 6.*; neque ibi quidquam probari, quod expediat in ea dubitatione, qua ambigitur, vter eorum ſit prior. Nec minus obſtabit ſecundo loco adducta *d. lex ſatis notum, C. in quibus cauſis pignus, vel hypotheca tacitè contrahatur*, quia loquitur in caſu ſpeciali fauore Primipili, quæ cum ſpeciale ius conſtituat in cauſa Primipilati, vt ibi declarauit Bald. non eſt trahenda ad conſequentiam, *ex regula legis ius ſingulare, ff. de legibus*; nam ſi quis rem Primipilarem tractauerit, bona vxoris etiam dotalia pro huius muneris adminiſtratione, hypothecæ ſubiecta cenſentur, quòd etiam gloſſa notauit, & ibi Doctores *in c. ex parte, de conſuetudine*, pro vt tradiderunt Neguſantius, & Couarru. *in locis ſupra allegatis nu. 9. in fine.* Erat enim Primipilus * olim veli- C
ti legionum Princeps, .ſ. decimæ legionis; teſte Vitruuio *de re militari lib. 2. c. 8.* habebatq; curam diſtribuendæ annonæ, vti Al-

Digitized by Google

vti Alciatus & Duarenus notant,& latè Couarru. *d.c.26.lib.1. variarum reſolutionum nu.7.* extatque in iure integer titulus, *C. de officio Primipili lib.12.* cum in prima acie Primipilus quatuor centurias gubernaſſet, eiuſque milites Primipilares appellabantur,& in ſummo honore habebantur, ſicuti ex ſupra citatis auctoribus notauit Meyrer *d. lib.2. de priuilegijs creditorum tit.3. de priuilegio fiſci n.6. & 7.*

15 C ✠. *Primipilus.*) De hoc Primilatus officio multi multa dixere. Abbas enim Primipilarios dixit, qui primi in hoſtes tela ferebant, *in c. ex parte col. fin. extr. de conſuetud.* Add. Rip. *in l. priuilegia n.44. D. de priu. cred.* Couarr. ex Vitruu. relatus ab Auct. ſentit cum Duaren. & alijs, eſſe Principem quatuor centuriarum, qui Aquilæ vexilo præerant. Tit. Liu. *lib.7. ab Vrb. Cond.* Alciat. *in Rubr. C. de Primipil. lib.11.* innixus auctoritati Vegetij *lib.2. de rer. milit. c.8.* Vid. Cuiac. *in l.3. C. de cohortalib. lib.12.* Coraſ. *in l. p. C. eod. tit. de primipil. n.13.* Barboſ. *in l.1. D. ſol. matr. p.2. nu.24. & p.7. nu.3.* Cui quidem dignitati fuit adiuncta militaris annonæ miniſtratio, & diſtributio in eos ſui ordinis, pro qua hæc hypotheca celebris fuit à lege inducta. Receſſiſſe autem hoc munus ab aula, notat ex relatis Gait. *de credit. c.4. quæſit. 11. à n.1970. & deinceps.* Subrogatum tamen in eius locum fuiſſe Camerarium, noſtris temporibus, qui ſcilicet pecunias Principi debitas colligit, aſſerunt Bald. & Angel. *in l. ſatis notum C. in quib. cauſ.* Barboſ. *d. p.7. &c.*

A.M.B. I.V.D. &c.

D ✠. *Fin.*) Optima eſt reſolutio, mulierem videlicet in recuperatione dotis, præferri fiſco, non attenta Fiſci aliquali potioritate; quæ tamen in hypothecis ſuum habet locum; ob id & à dote omnino conuincitur. Nicol. de Neap. *in l.1. D. ſol. matrim.* vbi Socin. ex *n.17.* Ripa, *n.10.* Neg. *2. p. memb.4. nu.109.* Cyn. *in Auth. quas actiones, C. de ſacr. Ecc. cum ſimil.* Gait. *de credit. c.4. q.11. à n.158.* poſt Bart. Mantic. & alios per eum adduct. Illud enim Mulieris eſt priuilegium, vt Fiſci priuilegia ei non noceant. *d.l.2. C. de priu. fiſc.*

16 Idem dicas, & in cauſa pupillari, vt ſcilicet Fiſcus ſuo priuilegio non vtatur in concurſu cum minore, ſed ſolum ius perſonale exerceat, *l. in fraudem, §. fin. D. de iur. fiſc. l. verum §. fin. D. de minor. cum ſimil.* de quibus alibi. Imò in æqualitate priuilegij, pupillus potius, ſi ſit reus, contra Fiſcum actorem vtetur ſuo priuilegio, quam Fiſcus contra pupillum. Rouit. *in pragmatic. de poſſeſſ. non turband.* & alij adduct. & laudat. à D. de Marin. ad dec. Reuerter. *65. n.3.* Vid. quæ ſuprà, *n.8.*

17 Hinc factum, vt quamuis hæres Adminiſtratoris rei Fiſcalis teneatur ad intereſſe damni paſſi, ex cauſa pecuniæ Fiſco non ſolutæ debito tempore (quod tamen non obtinet in pœnis reſultantibus ex mala adminiſtratione poſſeſſoris, in quibus non eſt heres obnoxius, niſi lite cum defuncto per fiſcum conteſtata. ad text. *in l. vnic. C. ex delict. de fiſc. l.20. D. de accenſat. cum ſimil.*) Si tamen hæres ſit pupillus, non tenebitur vltra quod obligatus erat defunctus; vtitur enim proprijs priuilegijs etiam contra & in præiudicium Fiſci; ſcilicet quod in eo mora non conſideretur, *l. ſi pupillus D. de verb. obl.* ex qua prouenit illud intereſſe, quod obligationē faceret in alio hærede. Vid. Ant. Theſ. *dec.24* Adde & D. de Marin. qui eum allegat, *lib.1. reſol.245. n.2.*

A.M. Bertoli I.V.D. &c.

18 Ex qua vera reſolutione, & doctrina, infert primo Io: Gutierrez *d.q.99. n.14.* quòd quando mulier contendit cum fiſco pro dote, non habet locum *lex prima C. de iure fiſci, lib.10.* vbi habetur fiſcum in dubio, cæteris paribus præſumi priuilegiatum in hypothecaria actione circa prioritatem hypothecæ, & alteri creditori onus incumbere probandi contrarium, vt obtineat contra fiſcum.

Secundo infert, contra vxorem pro dote repetenda, ſi cum fiſco concurrat non procedit legem *ſi is qui 28. ff. de iure fiſci*, qua probatur, fiſcum ratione ſuæ tacitæ hypothecæ, præferri priori expreſſæ alterius creditoris anterioris in bonis poſtea

E quæſitis, * licet ſecus ſit in antea acquiſitis, vt eius verba ſatis oſtendunt, quæ ſunt huiuſmodi: *Si is qui mihi obligauerat quæ habet, habiturusvè eſſet, cum fiſco contraxerit, ſciendum eſt, in re poeaſt acquiſita Fiſcum potiorem eſſe debere, Papinianum reſpondiſſe, quod conſtitutum eſt; præuenit enim cauſam pignoris, fiſcus.* Quinimò patet, mulierem pro ſua dote eodem gaudere priuilegio dictæ legis *ſi is qui*, quo fiſcus, nempe vt in bonis poſt ſuam obligationem, & hypothecam quæſitis, præferatur priori expreſſam hypothecam in ſuis bonis habenti; quamuis in quæſitis antea, huic mulieri præferatur creditor,

Rodriq. de Concurſu Credit.

præcipuè (vt diximus) hodie, attenta deciſione dictæ *legis Regia 33.* qua per omnia, fiſcus, & mulier æquiparantur, vt declarant verba Regia, ibi: *Tal priuilegio ha el debdo de la Camara del Rey, e otro ſi lo que daue el marido a la muger por dote; maguer eſtos debdores ſi an poſtrimeros, primeramente deuen ſer entregados, &c.*

19 E ✠. *Bonis poſteà quæſitis, &c.*) Quod verò idem pariformiter in ipſamet fœmina dotem recuperante ſit ſtatuendum, vt ſcilicet in bonis poſt ſuum cōtractum à viro quæſitis, ſit præferenda omnibus creditoribus, generalē expreſſam hypothecam, etiam tempore anteriorem habentibus; defendit vltra Auct. hic, Cuiac. *lib.8. obſeru. c.22. in med.* Ant. Faber *lib.2. coniect. c.10. per tot.* Couarr. *lib.1. var. reſol. c.16. nu.2. poſt med.* Menoch. *de præſumpt. lib.2. præſumpt.72. n.12.* Neguſ. *de pignor. p.2. memb.4. n.113. & p.5. prin. memb.2. nu.11.30. & 42.* Capic. *dec.126. n.12.* Morl. *de pignor. col. de natur. pign. nu.27. & 42.* Mantic. *de tacit. & amb. lib.11. tit.26. n.23.* Euerard. *in d. loc.62. à dote ad fiſcum. n.3.* Peregrin. *de iur. fiſc. lib.6. c.6. nu.15.* Barboſ. *in l.1. p.6. n.1. D. ſolut. matr.* vbi omnia congerit fundamenta.

At verò non deſunt modicus reſiſtentes, inter quos, Gait. *de credit. c.4. petit. verſ.1. à n.1590* ſuſtinens contra Auct & Gutier. ac alios per eū adductos, hāc prælationē mulieri non dari in poſt quæſitis: ex Accurſ. Alberic. Cin. (etſi ſibi contrario) Crott. Socin. Bolognetto, & alijs per eum adductis; & præ cæteris ex Gizzarel. *Deciſ. ſacr. Conſ.1.* aſſerēte, hanc fuiſſe in ſuo Senatu electam, vt æquiorem & iuſtiorem, non attenta contraria, quæ nec communior dijudicari debet ex Doctor. numero, ſed ex pondere & auctoritate, quod fuſius inibi proſequitur. Nec mouere paritatem Fiſci & dotis, ſuper qua fundatur aduerſa ſententia; quoniam Regula obtinet inter ipſos; at non reſpectu tertij, & in eius præiudicium; tum & quia hoc caſu Fiſcum iure quidem ſpeciali pignus præuenire docet *ex d.l. is qui*, ea ratione, quod ita I.C. placuerit. Quæ tñ cōſiderationes perſuadere non potuerunt Acoſt. aduerſam omnino tutantem *de priu. cred. Reg.2. ampl.7. n.167. & ſeq.*

A.M.B. I.V.D. &c.

20 Nec hic occaſione horum verborum dictæ legis Regiæ, ad perfectiorem intelligentiam noſtri articuli, omittendum cenſui animaduertere, quod noſter doctiſſimus Gregorius Lopez *in d.l.53. gloſſ.1.* nobis vtiliter expoſuit, ſcilicet Fiſcum eſſe Cameram Regiam, *vt in d.l.33. & in l.29.* antecedenti eiuſdem tituli ibi, *Fueras ende en debdo que fueſſe de dote, o arras de muger, ò en debdo antiguo, que houueſſe à la Camara del Rey*, vbi notat idem Gregorius Lopez *in gloſ. verb. à la Camara del Rey*, cui enim Regiæ Cameræ regulariter bona, quæ vel ſcelere acquiſita, vel ex maleficio confiſcata ſunt, pertinent, vt *ex lege Lucius in fine*, ibi; *Per acquiſitionem eorum quæ ſcelere acquiſita probari poſſunt, fiſco competere poſſunt, ff. de iure fiſci*, notauit Villadiego *in ſua Politica c.3. §.12. nu.21.* dicens ex eo dictum fuiſſe; *Quod non capit Chriſtus, rapit fiſcus, cap. maiores 16. qu.7.* & de confiſcatione bonorum, Cameræ Regiæ, ſiue fiſco applicandorum videnda ſunt, quæ eruditè, & eleganter ſcripſit Bouadilla *in ſua Politica lib.5. cap.6. ex nu.3.* quam Regis Cameram, aut fiſcum ſit eſſe, exponunt Vueſemb. *in paratitulis ad titulum de iure fiſci, n.2.* Ægidius Boſius *in pract. criminali tituli de fiſco, & priuilegijs eius n.1.* videlicet, ipſum Principem, qua parte de eius bonis agitur, puta, de ſacro ærario, ſacris largitionibus, theſauris rei priuatæ eius, & Auguſtæ, publiciſque largitionibus; pro quo inducunt textum *in l. fin. C. de fundis rei priuatæ lib.11.* ibi, *Vel ſi talem petitionem inſtruxerit quinquaginta pondo auri pœna nomine inferre priuato noſtræ manſuetudinis ærario, &c.*

Quare Petrus Barboſa *in d.l.1. 7. par. num.8. ff. ſolut. matrim.*

F hoc ab origine repetens, & declarans, * quid fiſcus dicatur, ait, Imperatores olim duo æraria conſtituiſſe, vnum publicum, quo reponebantur pecuniæ deſtinatæ ad neceſſitates publicas; alterum priuatum, quò reponebantur pecuniæ pertinentes ad priuatam Principis vtilitatem; idque peculiari nomine Fiſcus appellabatur, quod colligitur *ex l. bene à Zenone, C. de quadrien. præſcriptione. §. finali, Inſtitut. de vſucapionibus, Authent. de inceſtis nuptijs*, & ibi gloſ. *verſ. ærario, collat.2. Auth. vt in priuatis domibus §. hæc enim collat.5.* Omnia igitur deferebantur ad Fiſcum, id eſt ærarium Principis, & poſtea diuidebantur in ærarium publicum, & priuatum, vt probat *lex in fiſcal.* iuncta Gloſſ. ibi, *C. de exactoribus tributor. lib.10.* facit *lex in fraudem 45. §. neque inſtrumenta, ff. de iure fiſci*, vt

Digitized by Google

colligitur ex traditis per Reuardum *lib.4.variarum cap.4.ad finem*, & ex Spartano *in vita Adriani* dum inquit, *Damnatorum bona in fiſcum priuatum redigi vetuit, omni ſumma in ærario publico recepta*, à quo non diſcordat Plinius Iunior *in Panegirico ad Traianum*, cui addenda ſunt, quæ in propoſito ſcripſit Bouadilla *in ſua Politica li.5.c.7.n.1.* cum alijs ſeqq.

F ℣. *Quid Fiſcus dicatur &c.)* De Fiſco, & eius eſſentia, vid. vltra allatos, M. Ant. Peregrin. *de iur. fiſc. lib.1. tit.1. num. 1. 33. & 38.* Coraſ. *lib 6. Miſcellan. cap. 16.* Alciat. *in l.*
21 *inter publica, ſuper verb. Fiſcus, D. de verb. ſign.* Brecher. *in d. l. num. 12. & 22.* Catellian. Cot. *in memorabilibus verb. fiſcus* Quodque ipſe primum Crumena fuerit, mox ad laccum; inde ſupereffluentibus bonis ipſi applicatis, in domum & Cameram excreuerit, quæ nomen ærarij induit. pereleganter Salicet. *in Rub. C. de priuileg. fiſc.* Boſ. *in tit. de Fiſco, loc. per Auct. cit.* Gait. *de credit. 14. quæſit. 11. à num. 1702. vſque ad* 1711. Diciturque armarium ſeu repoſitorium publici Theſauri. Vid. quod eleganter Alex. ab Alex. *Genial. dier. lib. 2. cap. 2.* Budeus *in Rub. D. de offic. Quæſtor.* Non. Acoſt. nuperrimè, *de priu. credit. reg. 2. ampl. 7. n. 10. & ſeqq.*

A. M. B. I. V. D. &c.

Præterea Meirer *in d. lib. 1. de priuilegijs creditorum, tit. 3. de priuilegio fiſci, num. 3.* dicit fiſcum etiam accipi pro procuratore Principis, qui poteſt eſſe, vel realis priuilegiarius creditor, vel etiam perſonalis priuilegiarius; realis vero priuilegiarius creditor dici poteſt, cum rem pignoris expreſſe accepit, vel quando in re ex ſua pecunia empta fiſcus ius expreſſæ hypothecæ conſeruauit. Poteſt etiam fiſcus priuilegiarius creditor eſſe ſimul, ac hypothecarius, vt declarat *Gloſ. verb. priuilegium in l. ſi ventri, ff. de priuilegijs creditorum, & in l. quod his, eodem tit.*

22 Rurſus, & in hoc articulo, hoc præſuppoſito inſpiciendum erit, Quibus alijs priuilegijs potiatur fiſcus, qualiterque, & contra quas perſonas illi concedantur à iure? Circa quod in primis animaduerti oportet, quòd bona eorum, qui cum fiſco contrahunt, aut debitores ſunt, ex cauſis fiſcalib. alicuius
G adminiſtrationis, aut collectionis & tributi, * ſtatim pignori obligantur & in eis reſpectu ſui priuilegij, fiſcus omnibus creditoribus priuilegiarijs præfertur, *l. aufertur §. fiſcus, ff. de iure fiſci, l. ſi quis poſt hac, §. vltimo*, iuncta Gloſ. *verſ. abierit, C. de bonis proſcriptorum*, facit *l. 25. tit. 13. par. 5.* ibi. *Otro ſi dezimos, que ſi alguno fuere tenido de dar algun tributo al Rey, que todos ſus bienes deſte, fincan obligados al Rey, faſta que pague aquel tributo.* tex. elegans *in l. 1. & 2. C. quibus in cauſis pignus, vel hypotheca tacite contrahatur*, ibi. *Certum eſt, eius qui cum fiſco contrahit, bona veluti pignoris titulo obligari, quamuis ſpecialiter id non exprimatur*, notat Auendaños *de exequendis mandatis Regum 1. p. cap. 7. num. 14. in fine.* Aegidius Boſius *in d. tit. de fiſco, & eius priuilegio num. 31.* optime Bouadilla *in d. ſua Politica lib. 5. c. 6. num. 24.* dicens. *Los bienes del receptor de penas de Camara, y de qualquier adminiſtrador, y deudor de las coſas fiſcales, y derramas publicas, anſi los preſentes como los futuros, eſtan hypotecados tacitamente a la ſeguridad, y paga dellas, y ſe pueden cobrar enteramente de qualquier que los poſſea en compañia, ò proindiuiſo*, ex *l. cum poſſeſſor, & ibi gloſſ. 1. in fine ff. de cenſibus*, Baldus *in l. 1. num. 7. verſ. item ſi ſunt duo C. de hereditate, vel actione vendita.*

23 G ℣. *Collectionis, & tributi, &c.)* Fiſcum ratione tributorum, collectarum &c. hypotheca in debitorum bonorum perfrui, conuincit *l. 1. C. ſi propt. publ. penſit. l. 1. & 2. C. in quib. cauſ. pig.* Peregrin. *de iur fiſc. lib. 6. tit. 6. num. 12.* Farinac. *in pra. crim. quæſt. 25. num. 190.* Sanchez *de matrim. lib. 6 q. 4. num. 8.* Auct. *ſup. art. 1. n. 24.* Munn. de Eſcob. *de ratiocin. admin. c. 39. num. 8.*

24 Ex qua quidem cauſa illud etiam enaſcitur priuilegium, vt quamuis in debito cum Fiſco creditores itidem ipſius ex eadem ſtatione poſſint obijcere compenſationem, *l. 1. C. de compenſat.* tamen ſi debitum ſit ob tributa, ſtipendia & vectigalia, prætiavè rerum fiſcalium venditarum, non competat compenſatio; probat tex. *in l. aufertur, §. qui compenſationem, et §. vti debitoribus, D. de iur. fiſc. l. ob negocium 20. D. de compenſat.* & ibi Bart. *l. 1. l. in ea, & l. fin. C. de compenſat.* Tiraquell. *de retract. §. 3. gloſſ. 3. a num. 11. & ſeqq.* Peregrin. *de iur. fiſc. lib. 6. tit. 7. num. 15* Borcholt. *in tract. de compenſat. c. 5.* Viu. *com. op. lib. 4. opin. 21. in fi.* Monet. *de decim. c. 9. num.* 137 Trentacinq. *var. reſol. lib. 3. tit. de compenſat. reſol. 1. n. 11. & 14.* Tholoſ. *ſyntag. iur. lib. 21. c. 22. n. 6.* Cuiac. *lib. 2. obſ. c. 23.*

Bene tamen admitenda eſſet compenſatio, ſi ageretur de impediendo curſum vſurarum; quod omnino not. *l. ſi conſtat C. de compenſat.* Carol. de Graſſ. *de except. exc. 16. num. 49.* Bald. Salicet. & Caſtr. *in l. 1. C. eod.* Tindar. *de compenſat. art. 5. num. 39.* D. de Marin. *ad dec.* Reuerter. *dec. 443. numer. 2.* & notauimus alias. 25

Hoc autem ius, & hypotheca ratione tributorum, & aliarum ſimilium penſionũ, competit non ſolum ſupremis Principibus, qui ius Fiſci habent, ſed & alijs Principibus inferioribus indulgetur: puta Baronibus, Comitibus, Marchionibus, omnibuſque alijs, quibus eiuſmodi tributa, cenſus, decimæ aliæque penſiones debentur. Ita aſſerunt Neguſ. *d. memb. 4. p. 2. num. 114.* Bart. *in l. in quibuſdam D. de iur. fiſc. nu. 2.* Io: Kopp. *dec. 28. n. 21.* Beuth. *de iur. pral. p. 1. c. 12. per tot. & ſeqq.* 26

A. M. B. I. V. D. &c.

Vnde infert Flores de Mena *libr. 1. variarum quæſtionum quæſt. 6. num. 14.* in quod æquè debitum, ex ſeruitio nouo *de los millones*, ex eo quia eſt impoſitum ob præcipuas, & vrgentes bellorum, & Regis neceſſitates, & eſt ſicut debitum primipilare, & non ſolum contra debitores collectarum ſeruitij, ſed etiam contra collectores, & locatores gabellarum, idem dicendum eſſe, affirmat ibidem.

℣. *Dellos Millones.)* Atque ita ex hac parificatione 27
huius cauſæ cum ea Primipilari, ob ſimilem rationem vtilitatis publicæ, eminenter, & principaliter interuenientis (cui ſubſcribit, citato Flores, & Auct. Acoſt. *de priu. cred. reg. 2. ampl. 7. num. 16.*) competet Principi ius prælationis aduerſus prędictorum bona in concurſum cuiuſuis, ſiue tacitæ, ſiue & expreſſæ, anterioris etiam, hypothecæ. Adde Gait. *de credit. c. 4. quæſt. 11. num. 10. 99.* Quæ quidem ratio & exemplum ad alias conſimiles Principum, & Rerumpublicarum impoſitiones te manuducet, vt in ipſis, ducto à pari argumento, idem ſtatuas. Vide quæ infr. *n. 32.*

A. M. Bertoli I. V. D. &c.

Et hoc priuilegium ratione ſui officij, fiſco inter omnes 28
perſonales creditores competet, niſi mulier, pupillus, aut alia priuilegiata perſona cum eo concurrant: namque eo in caſu alter alteri præferri poteſt, dum qui prior eſt tempore, potior eſt in iure, vt ſuperius probauimus *ex d. l. 2. C. de priuilegio fiſci*, & docet eleganter Gloſ. finalis, *& ibi* Bartol. *in d. l. quod quis ff. de priuilegijs creditorum*, & Gloſſ. *verb. poſterior in Authentic. de æqualitate dotis. § his conſequens, collat. 7.* Gloſſ. celebris *in l. vel cum fiſco ff. de confirmando tutore*, notat Meyrer *in d. libro 2. tit. 3. de priuilegio fiſci num. 12.* non tamen gaudebit huiuſmodi tacitæ hypothecæ priuilegio, & prælationis iure contra creditorem realem, priuilegium, &
expreſſam tempore priorem hypothecam, habentem*, vt H
probat *lex ſi pignus, ff. qui potiores in pignore, & l. ſi fundum C. eodem tit. l. ſi ignorante C. de remiſſione pignoris* docet Gloſ. notabilis, verbo *poſt fiſcum in d. l. quod quis, ff. de priuilegijs creditorum*, quod quidem ius non tantum creditori competit in bonis contentis in ipſa hypotheca expreſſa, ſed etiam in his, quæ ante obligationem, ſunt exinde acquiſita creditori, ex tex. *in d. l. ſi is qui, ff. de iure fiſci*, vbi Gloſſa, verbo *reſpondiſſe*, & ibi Bartol. nam in his, prior iſte creditor præfertur fiſco indiſtinctè, ſiue habeat generalem, ſiue expreſſam ſpecialem tempore priorem, vt tradit Antonius Neguſantius *de pignoribus, 2. membro, quinta partis n. 42.* Meirer, *vbi ſupra d. tit. 5. num. 18.* ex d. Gloſſ. & ibi Bartolus *in d. l. ſi is qui, & in d. l. ſi fundum C. qui potiores in pignore, &c.* & gloſſ. *in l. in operis in fine ff. locati*; In bonis vero acquiſitis à debitore poſt contractam obligationem cum fiſco, prior creditor hypothecam expreſſam priorem habens, fiſco non erit præferendus in bonis his poſtea quæſitis; quinimò fiſcus prælationis ius obtinebit eo caſu, ex *d. l. ſi is, qui*, vt tradunt Neguſantius *vbi ſupra d. 4. membro 2. p. 3. num. 113.* Euerardus *in argumento locorum legalium, in argumento de fiſco ad Eccleſiam num. 14.* licet non ineleganter, & vtiliter hanc *d. l. ſi is, qui*, vltimã partem, limitandam putet Neguſantius, *vbi proximè num. 42.* quando primus creditor non habet aliud priuilegium, quàm prioritatem temporis, ſed ſi vltra temporis prioritatem, creditor haberet aliud priuilegium, puta quia eſſet creditor ex cauſa tutelæ, tunc ratione duplicis priuilegij, ſcilicet prioritatis temporis, & tutelæ, priuatus præferetur fiſco, etiã in bonis quæſitis poſt obligationem fiſci, text. eſt *in l. fin. in principio ff. qui potiores in pignore habeantur*, & ita illum text. intelligit ibi Gl. *verbo præferenda*, & ſequitur ibi Bart. Gloſſ.

& Bart.

Digitized by Google

& Bart. *in d.l.ſi is,qui*.in prima oppoſitione,quæ fit ex d.l.fin.

29 H ℣. *Creditorem realem,hypothecam priorem habentem, &c.*) An tatione horum tributorum,collectarum &c. Fiſcus præferri debeat creditoribus anteriorem habentem hypôthecam ; ſumma contentio eſt . At Negatiuè reſoluendum cenſuerim cum Auct. hic, ex Neguſ. *d. p.2. membr. 4.num.25.& p.5. membr.2. num.30.* Iaſ. *in l. apud Iulianum, §.heres cogitur,D. de legat.1.* Bart. *in l.1. C. in quib. cauſ. pign. tac.contr.* Bald. *ibid.& in l.1. C. ſi propt. publ. penſit.* Beuſt *in l.admonendi; D.de iureiur. num.968.* Roman. *conſ.311.n. 1.* Surd. *dec.311. num. 2.* Caſtr. *dec. luſitan. 23. num. 4.* Daniel Moller. *ad conſtit.ſaxon. p. 1. conſt. 28.* relat. a Berlich *pract. concl. p.1. c.64. à num.105.& paſſ.* Adde Acoſt. *de priu. cred. reg.2.ampl.7. n.12.& ſeqq.*

30 Atvero non deſunt per plures DD. ſuſtinentes mordicus prælationem; quorum quidem aliqui eam tenent, etſi fiſcus ſit poſterior ; quod priuilegium probant ex text. *l. ſatis notum,& C.in quib.cauſ.pign.vel hypoth.* qui textus ſpecialis eſt in Primipilo; Item ex *l.1. C. ſi propt.publ.penſit. vend.fuer.celeb.* qui parum concludere videtur . Et inter hos ſtat Pract. Pap. *in form. libell. in act. hypoth. §. ſub eadem obligatione n. 16.* Ex Iacob. Butrigar. *in l. ſi quos 16. C. de reſcind. vendit.* Caſtr. *in l.fin. §. in computatione. C. de iur. delib. numer.1.* Moz. *tract. de contract. tit. de pignor. col. de natural. num. 57.*
31 Io: Kopp. *dec.28. numer.18. & ſeqq.* Berlich *pract. concl. 64. ſup.cit.* Alij vero fiſcum ex eo dumtaxat præferunt, quatenus priorem conſiderant & anteriorem; Tributorum enim pręſtatio , ſecundum eos , omnem contractum temporis antiquitate præcedit, dum ante ſæcula (ita dixerint) hęc onera impoſita ſunt , & conſequenter tranſeunt cum ipſis bona cuiuslibet ciuis non exempti . Loſred. *in paraphraſ. tit. quæ ſine regal. in fi. in vſib.feud.* Cum ergo nullus reperiatur creditor, qui fiſcum precedat; ideo ſemper præferetur iſte,quouis poſthabito : ſuſtinet mordicus ex Cyn. & Bald. *in d.l.1.C.ſi propt.publ penſit.* ac Felicia. *de cenſib.l.3.c.3.n.10.& ſeqq.* Gait. *de credit.c.4. quaſt.11.n.2052.& paſſ.* Hæc porro tu dijudica.

32 Mihi quidem nihilominus illud alte menti inheret, Regulam negatiuè eſſe erigendam , Fiſcum ſcilicet in hypothecis non habere prælationem , vt ex DD. cohorte concludit Gait. *de credit. c.4. quaſt.112 num.1888.* cui aſſentitur Acoſt. *de priu.cred.reg.2.ampl.7.num.162. nouiſſimè viſus .* Quod ſi aliqua prælatio appareat , illam iure ſpeciali conceſſam eſſe, & vi priuilegij . Ea verò enumeratur ſolemnior , in Primipili cauſa,per *d.l. ſatis notum C. in quib. cauſ.pign.vel hyp.* In qua quidem cauſa ob paritatem rationis recte includi cenſuerim ea debita ex tributis impoſitis ob Principis præcipuas & vrgentes neceſſitates,& calamitates Reipublicę,in quibus eminet publica vtilitas primario , vt ex illo *Dellos Millones,* ſup. notauit Auct. & noſſecum , quaſi ſuffecta in locum Primipilaris debiti;& hic, Gait. & ſequacium ſententiam accomodari poſſe,non inficiarer. Iidem in bonis poſt contractū cū fiſco initū,quęſitis pro debito ex eo contractu; per *l.ſi is qui, D. de iur. fiſc.* In bonis adminiſtratoris rerum fiſcalium,ex text. *l.ſi quis poſt hac,C.de bon.proſcr. & l. aufertur §. fiſcus D.de iur. fiſc. vt ſup.* Adhuc & cum debitum deſcendit ex cenſu rei datæ per Principem in tributum ; datur enim prælatio ipſi Principi;provt & priuato non denegatur. teſte Felician. *de cenſib.lib.3.cap.5.num.22.* Parlador. *rer.quotid.lib.3. differ.58. §.2. n.2.* Fontanell. *de pact. nuptial. tom.2. clauſ.7.gloſſ.5.p.8. n.75.*

33 Interim,nota etiam ex mente horum DD. ſi poſt obligationem initam cum alio , collectæ , vel tributa recèns ſint impoſita,fiſcum non potiri prælationem aliàs per hos auctores data;probāt ex *l.ſi. §.negociatori fin.D.qui potior.* de cuius intellectu,alibi. Rationem adhuc annectūt ſcilicet defectum cauſæ precedentis cui obligatio pignoris poſſit inniti , *ad l. qui balneum 9. & l. potior. 11. init. D. eod.* dum nondum impoſita ſunt onera . Etſi non acquieſcant Pract. Pap. *vbi ſup.* & Butrigar. *loc. cit.*

34 Similiter conueniunt in eo caſu , cum predium iam obligatum, fuerit diſtractum, ac translatum in alium , & Magiſtratus negligens fuerit in excipiendis præteritis tributis ; non enim poteſt nouum poſſeſſorem conuenire, ſed in omnem euentum , antiquus poſſeſſor compellendus erit & excutiendus. deficit enim data per eos prælatio , ſublato prædio,cui onera inhærent ; ex Bart. *in l. res annonaria 7. C. ſine conſ. &c.* vbi id notandum dicit,& ſecundū hanc doctrinam in Senatu Pedemontan. deciſum , refert Amedeus de Ponte, *in quaſt.laudemial.lib.q.45.n.19. & ſeqq.*

A.M.B.I.V.D.&c.

Veruntamen licet fiſcus his omnibus relatis priuilegijs gaudeat,ſi vero fiſcus in priuati ius ſuccedat, non aliud in ea ſucceſſione priuilegium habebit,quam priuatus haberet,cui ſucceſſit; poſt ſucceſſionem autem præponitur cæteris creditoribus habentibus expreſſam hypothecam in bonis acquiſitis, vt expreſſe iura teſtantur in *l. non intelligitur §. ſi poſteriori,*ibi, *Si poſteriori creditori fiſcus ſucceſſerit , eo iure vtitur,quo is vſurus erat,cui ſucceſſit,*& in l.fiſcus,ibi, *Fiſcus cum in priuati ius ſuccedit , priuati iure pro anterioribus ſuæ ſucceſſionis temporis vtitur , cæterum poſtea , quam ſucceſſit , habebit priuilegium,&c.ff.de iure fiſci, l. cum quidam, §. ſi fiſcus, ff. de vſuris, l. heres abſens , iuncta gloſſ.* ibi , *Nullo priuilegio excuſatur, ff. de iudicijs ,* bonus tex. *in l. facto 60 §. 1.* his verbis , *Fiſcus eiſdem conditionibus parere debet quibus perſona , quæ ad ipſum,quod relictum eſt,præuenit , ſicut etiam cum ſuo onere hoc ipſum vindicat ,* l. marito , & l. ſi maritus,ff. ſoluto matrimonio, text. elegans in terminis *in l. 1. C .creditorem euictionem pignoris non debere .* docet gloſſa, & ibi Bartolus *in d.l. ſi is qui ,* Euerardus *in locis legalibus , argumento de fiſco ad Eccleſiam num.14.in princip.* Barboſa *in l. ſi conſtante,§.fin. n. 16.ff. ſoluto matrimonio,* optimè Mereir *d. lib.2. tit.3. de priuilegio fiſci num. 19.* dicens per conſequens , ſi fiſcus ſit ſucceſ- 35
ſor in bonis confiſcatis*, vti hæredem teneri creditoribus ſa- I
tisfacere,vt probat tex. *in l.inter eos d. §. vlt.*&,ibi Gloſſ. *verb. ita fiſci,ff. de fideiuſſ.& l.2.C. ad legem Iuliam de vi ,* docet gl. *ver.dare in d.l. cum quidam §.fiſcus ff.de vſuris .*

I ℣. *Vti hæredem teneri creditoribus ſatisfacere.*) Sic ergo ad inſtar cuiuſuis hæredis , tenebitur Fiſcus ad onera hęreditaria; vt puta ad alimenta liberis debita, ex hæreditate confiſcata . Ea enim onera cum bonis traſferuntur,etſi in fiſcum ipſa bona deuoluantur. *l.in pari.§.hi,qui;*vbi Dec.& Cagnol. *D.de Reg. Iur.*Crauet. *conſ.263.num.7.* Socin.Sen. *conſ.30.lib. 1.* Rip. *in l.ex facto. §. ex facto. n. 8. & 9. D. ad S.C. Trebell.* Peregrin. *de iur.fiſc.tit.1.de publicat.bon. n.75.* 36

Hinc factum, vt & à fiſco ementes hæreditatem, ad omnia onera teneantur,& obligationes paſſiuas,quaſi ab eo in ceſſionarium traslata , *L.1.C.de heredit.& act.vendit.*vbi Gloſſ. & DD.communiter *l.eum qui bona, D. de iur.fiſc. l.nec vllam §.item ſi quis.D.de pet.hered.* Iaſ. *conſ.88. inc. in præſenti conſultatione. num.13.lib.3. & ſeqq.* 37

Immo ſi fiſcus etiam ex cauſa publicæ vtilitatis , priuatorum bona capit,tenetur illorum pretium ſoluere. *l.venditor. §.ſi conſtat, D. com. præd.* Iaſ. *in l. Barbarius, D. de off. præt.* Felin. *in c.quæ in eccleſiarum extr. de conſt.* Couar. *li.3.variar. cap.14.num.8.* Ant. Gabr. *com. concl. tit. de iur.quaſ. non toll. concl.1.num.16.* Roll. à Vall. *conſ.69. num.94.* addens,diabolicam eſſe poteſtatem ius alterius auferes ſine pretio ; & Capyc.Galeot. *controu. lib.3.controu.52. num.21.* vbi limitat opinionem ſi adeo vrgens cauſa fauoris publici impelleret ad id,vt moraliter alio modo conſuli non poſſit ; ad Menoch. *conſ.105.num.28. lib.1.* Surd. *conſ.210. lib.2.* Ruin. *conſ. 60.* Dec. *conſ.420.* Alex. *conſ.190.* Cagnol. *in l. diuus pius. D. de Re indic.* vbi & Dec. Ceuall. *contr.com.quaſt. 906. num.16.* ex tex. *in l. Lucius Titius D. de euiction.* 38

A.M.B.I.V.D.&c.

Sed cum iuxta ſupradictam deciſionem d.l. ſi is qui, fiſcus in bonis quæſitis poſt obligationem contractam cum fiſco, creditori habenti priorem , & expreſſam hypothecam præferri debeat , quaſi ſecus ſit in bonis quæſitis ante contractam obligationem cum fiſco, vt tunc primus is creditor fiſco præferendus ſit. 39

Illud ſcilicet neceſſario quæri oportet ; cum enim detur huiuſmodi prælatio in bonis quæſitis ante, vel poſt aliquam ex dictis obligationibus , *Quiſnam probare debeat acquiſitio- 40
nem* eſſe factam ante obligationem cum fiſco contractam ?* Qui K
quæſtioni reſpondet optimè Neguſantius *vbi ſupra 2. membro quintæ partis num. 43.* dicens , quod qui agit , ſiue dicat prioritatem,ſiue poſterioritatem,teneri eam probare; vnde ſi prior creditor agat contra fiſcum,ſecundus creditor probare debebit,acquiſitionem factam eſſe prius quam contractum fuiſſet cum fiſco , *argumento legis quoties,C. de rei vendicatione .* Sed ſi fiſcus ageret contra primum creditorem priuatum,probare deberet acquiſitionem bonorum factam fuiſſe poſt ſuam obligation[illegible] *vendicatio-*

Digitized by Google

ne.& faciunt notata *in l.non ſolum* §.*ſed vt probari*, *ff.de noui operis nunciatione*,& in l. eum actum. & ibi gloſ. in fine ff. de negotijs geſtis,& in Clem.fin.de reſcriptis, & ita firmat Bar. *in d.l.ſi is qui*,*ad finem*,*ff.de iure fiſci*.

41 K ✠. *Probare debent acquiſitionem &c.*)Fiſcũ,vti actorem, teneri probare prioritatem vel poſterioritatem acquiſitionis bonorum, non attento quod ſit alias priuilegiatus, vltra DD. relatos ab Auctore, ſuadet adhuc & ea ratio; Quia qui ſe fundat in tempore, illud probare debet.*l. matrem cit. C. de probat.* etiam ſi verſemur in cauſa fauorabili; *arg. d.l. matrem*,*l.inter pares*,*D.de Re iudic.l.libertas D. de reg.iur.*

42 Præterea,quia ſi id non procederet, duo ſpecialia ſimul contra priuatum competerent .videl. ex *d.l.ſi is qui*;&, quod Fiſcus releuaretur,ab onere probandi,contra reg. *l. ei qui*,*D. de probat.* grauato reo,cõtra decis.*l.qui accuſare*,*C.de edend.* At duo ſpecialia non poſſunt ſimul in eodem ſubiecto concurrere; *L.*1.*C.de dot.promiſſ.cum ſimil.* ergo &c.

43 Non deſunt tamen contrarium tenentes,quod ſcilicet Fiſcus omnino ſit exemptus ab hoc onere,inter quos Bald.Nouell. *de dot.p.*9.*priu.*1. Vinc. Hercul. *in l.* 1. *col.* 3. *D. ſol.matr.* ex tex.*in d.l.ſi is qui*,quæ tamen nil per eos concludit, vt aduertit Peregrin. *de iur.fiſc.cit.lib.*6.*tit.*6. *num.*20.

A.M.B.I.V.D.&c.

44 Rurſus in hoc articulo vtiliter, & neceſſariò dubitari poteſt, nempe cum omnia quæ de fiſco, eiuſque hypothecæ priuilegio,& prælationis iure dixerimus,procedant,& militent in contractibus,& in alijs proprijs iuribus fiſci, An idem dicendum ſit de pœnis pecuniarijs, ex aliquo delicto fiſco applicandis, & an pro illis delinquentium bona ſint tacitè fiſco obligata?

45 In qua dubitatione diuerſæ fuerunt,& diſſentientes Gloſſ. doctrinæ, & opiniones; Nam quædam hypothecam fiſco concedunt in obligationibus prouenientibus ex maleficijs, ſine priuilegio prælationis;quædam vero talem hypoth. denegant, niſi certis, & ſpecialibus caſibus, vt conſtat ex his, quæ tradunt Gloſſ. *in l.aufertur*,verbo *pignori ff. de iure fiſci*, *& in l.reſcriptum*, verbo *hypoth.ff.de pactis*,*& in l.*1.*C.pœnis fiſcalibus creditores præferri*, *lib.*16.*in gloſſ.*1. prout rectè poſt Bart. & communiter Doct. in dictis locis notarunt Ant. Neguſantius *de pignor.*4. *membro* 2.*par.num.*1?. Greg.Lopez *in l.*2?.*tit.*13.*p.*5.*in gloſſ.* verbo *obligados*, *& melius in l.*9.*tit.*3.*p.*?.*in gloſſ.* verbo *malpheitrias*, rectè Meiret *d.lib.*2.*de priuilegijs creditorum*,*tit.* 5.*num.*21.*cum ſeqq.*

46 Quare Ego in hac quæſtione, & eius vera reſolutione illud tanquam verius ex communi doctorum doctrina tenendum arbitror, in delictis, & in actionibus ex maleficijs prouenientibus, neque priuilegium competere, neque hypothecam, in bonis delinquentis ante ſententiam iudicis de-
L claratoriam *perpetrati criminis,*l.ſi non poſſunt l.in ſumma*, elegans text. *in l. quod placuit ff. de iure fiſci l. vnica*, *C. pœnis*, *fiſcalibus creditore præferri*, docent Bartolus, & Baldus *in l.reſcriptum ff.de pactis*; Quia ante condemnationem,fiſcus nullum habet ius in bonis delinquentis, *l.eius qui delatorem*, *ff de iure fiſci*,*l.ex iudiciorum ff. de accuſationibus*. Nec creditor dicitur fiſcus eius qui delinquit,ante quam per ſententiam condemnetur delinquens,ex *l.ſi qua pœna*,*& l.aliud*, *ff.de verborum ſignificatione*; Sicque nouo Regio iure, cautum eſt *in l.*2.*tit.*16 *lib.*3. *& in l.*11.*tit.*26.*lib.*8. *nouæ Recopilationis*, quòd ante ſententiam iudicum, nullæ pænæ, quæ fiſco, aut Regiæ Cam. applicantur, poſtulentur, & quæ ibi notat Azeued.*n.*1. & Auendañ. *de exequendis mandatis Regum* 1.*p.cap.*18.*num.*1. cum alijs ſequentibus Lata verò ſententia, fiſcus habet hypothecam, & priuilegium prælationis,ſicut in contractibus, quia per obtentam ſententiam quaſi contractum iniſſe videtur, *l.*3.*§. idem ſcribit*,*ff. de peculio*, ita docent Baldus, Paulus Caſtrenſis, & Iaſ. *in l. reſcriptum ff.de pactis* per dictam *legem primam*,*& ibi gloſſ. & Bart. C. pœnis fiſcalibus creditores præferri*, Bartol. *in dict.l.aufertur §.vltimo*, optimè Antonius Neguſantius *in d.*4. *membro ſecundæ partis*,*num.*115. Gregor.Lopez *in d.l.*25.*gloſſ.*6.Meyret.*d.lib.*2.*tit.*3.*num.*23.

47 L ✠. *Ante ſententiam declaratoriam &c.*) Fiſco nullum competit ius prælationis & hypothecæ pro mulctis fiſcalibus in bonis condemnati, ante ſententiam declaratoriam ſeu condemnatoriam; ita poſt relatos ab Auct. enixè ſuſtinet, & laudat Bartol.*in l.poſt contractum*,*D.de donation.* Alex. de Imol. *in d.l.reſcriptum D.de pact. num.*8. *verſ. ſed poſt*,vbi hanc ſententiam vti veriorem euulgat.Iul. Clar.*lib.*5.*ſentent.* § *fin. quæſt.* 78, *num. fin. ad fin. verſ. aut loquitur.* Pract. Papienſ. *in form.act.real.gloſſ.verſ.veris*,*num* 43. Et allegat. *l.*1. *C.de præſcript.lib.*10.Cyn.per eam adduct.*in l.ſi quis poſt hæc*, *C.de bon.damnat. &c.*

At vero a dicto tempore competere eidem fiſco tacitam hypothecam omnino firmandum eſt, quod vltra per Auct. congeſtos ſuſtinet Alex. *loc.ſup.adduct.cit. num.*8. *& ſeq.* Iul. Clar. *cit.lib.*5.*ſent.§.fin. q.*78.*num.fin.* & ad eum Baiard *n.*17. Farinac. *prax.crimin. quæſt.*2?. *n.* 190. & alij. nouiſſimè Berlich. *pract.concluſ.p.*2.*concluſ.*65.

Et ratio eſt, iuxta adducta; quia ipſe ante ſententiã non eſt creditor. *l. eius qui*, *D.de iure fiſc. l.ſi qua pœna*, *D.de verb. ſign. l.alia C.de indign.* Peregr.*de iure fiſc. lib.*6.*tit.*6.*n.*12.*&c.*

A.M.B.I.V.D.&c.

48 Quam doctrinam ita debere intelligi, & procedere, tradunt Neguſantius, *vbi prox mè dict. num.* 113 Euerardus *in locis legalibus*,*in argumento de fiſco ad dotem numero* 6. ſcilicet quando pœna pecuniaria per ſententiam,imponitur delinquenti,vt tunc reſpectu eius,vel aliorum,bona poſſidentium ſine titulo, fiſcus habeat tacitam hypothecam ex die ſententiæ,quæ non porrigitur ad bona ante ſententiam alienata, *ex l. poſt contractum*,*Dig. de donationibus*, cui conſonat *leg.*4. *titul.*2. *part.* 7. vbi Gregorius Lopez *in gloſſ.* 2. At verò reſpectu aliorum creditorum *, & in eorum præiudicium, M
etiam poſt condemnationem delinquentis, non habebit fiſcus tacitam hypothecam, *ex text.in leg. quod placuit*,*ff. de iure fiſci*,niſi forte,creditores ex maleficio eſſent eiuſdem tituli cum fiſco,vt puta ſi propter homicidium aliqua quantitas debeatur hæredibus defuncti, & alia quantitas fiſco; tunc enim propter priuilegium, & tacitam hypothecam cæteris paribus præfertur. Ita pulchrè Baldus tradit *in dict. leg. reſcriptum*, & eruditè Gregorius Lopez *in dict. leg.* 11.*titul.*4. *part.* 5. *in gloſſ.* 6. quamuis Euerardus* *vbi ſupra in loco de fiſco ad dotem n.* 6. *in fin.* cum quadam diſtinctione id intelli- N
gendum putet.

49 M ✠. *Aliorum creditorum.*)Pro confirmatione adductę concluſionis ſ.Fiſcum non gaudere hypotheca, quo ad creditores delinquentis, Adde vltra relatos per Auct. Paul. de Caſtr. *in dict. l.reſcriptum*,8. *num* 3. *& ſeqq.* Iaſon. *ibid.num. ſimiliter* 3.Iul.Clar. *d.lib.*5.*ſent.* §.*fin.quæſt.*78. *num.*31.*& ſeq.* Couarru.*lib.*1. *variar.reſ. cap.*16.*num.*8.*poſt init.*

50 Quæ porro ſententia innititur primò Textui generali, *in l.Vnic. C.pœn. fiſc. credit. præfer.*

51 Secundo, Textui expreſſo, *in dict.l.in ſumma*,17.*D.de iure fiſc.* vbi diſertis verbis dicitur, omnium fiſcalium pœnarum petitionem, creditoribus poſtponi.

52 Tertio id vlterius comprobatur *in leg. quod placuit*, 37. *D. eod.* vbi, fiſcum non poſſe pęnam petere, dicitur,niſi creditores ſuum recuperauerint. Cuius quidem rei ratio elegans ſubtexitur *in l.non poſſunt*.11.*D.eod.de iur.fiſc.* quia videlicet ad fiſcum ratione pęnæ bona delinquentis pertinent; at bona alicuius non cenſentur,niſi ære alieno deducto, *leg.ſubſignatum*,*§.bona*,*D.de Verb. ſign. cum ſimil.* Ergo non niſi quæ creditoribus ſuperfutura ſint, fiſco obuenient. Reſiſtit tamen Acoſt. *d.Reg.*2. *ampl.*7. *num.*178.

53 Ex quo inferas,ſi alicuius bona propter delictum, confiſcentur,fiſcum ante omnia ſatisfacere teneri vxori eiuſdem condemnati, alijque creditoribus; & quod ſupereſt ſibi arripere. *cit. l. non poſſunt.* Bald. *conſ.*40. *incip. maritus num.* 3. *& conſ.* 171. *per totum*,*lib.*1. Paul. de Caſtr. *conſ.*8. *incip.licet*,*num.* 82. *ſeq.& conſ.* 371.*inc.Viſa in fi. lib.*1. Andr. Gail. *lib* 2. *obſeru.* 86. *inc.confiſcatus*,*num.*1. *& ſeqq.*Iul.Clar. *lib.* 5. *ſent.* §.*fi. q.* 78. *num.* 29. *ibi ſed an teneat*, *& ſeqq.* Acoſt. qui quæſtionem latè examinat. *de priu.cred. Reg.*2. *ampl.*7. *num.* 170. *& ſeqq.* qui id extendit & in crimine, pro quo ipſo iure adminiſtratio rei ſuæ interdicitur,&c.

54 Collige ergo, Fiſcũ hoc caſu eſſe ad inſtar legatariorũ; quoniam, & ipſi hypothecã habent,ſed tamen creditoribus non prę feruntur.*l.*1.*§.fin.C.commun.de legat.* Caſtrenſ. *in d.§.num.* 3. *verſ. ſicut & creditores*, Iaſ. *ibid.in d.*§. *num.* 10. *verſ. ſic in ſimili & ſeqq.* & nos *infr.hac* 1.*p.art.*8.*num.*71. *& ſeq.*

Id tamen reſtringit Acoſt. *vbi ſupr. numer.* 199. ad debita dumtaxat contracta ante commiſſum delictum vel ſententiam latam,ſi eo ipſo non ſpolietur delinquens; Non vero ad ea poſt modũ contracta; quia fiſcus non ſuccedit vt hęres,ſed vt ſucceſſor vindictæ,& non per rępreſẽtationẽ,ſed

per

Digitized by Google

per annichilationem, vt ex Plat. *in l. poſt, init. C. de bon. vac. li.* 10. *&* Fontanell. *de pact. dotal. clauſ.* 5. *Gloſſ.* 4. *à n.* 6. 4. *&c.*

55 N ✠. *Euerardus, &c.)* Hęc quidem Euerardi ſententia, vt æquior, videtur recipienda cæteris poſthabitis, dum adſtruit diſtinctionem, qua, aut priuato, vel occiſi hæredibus aliquid abeſt, ita quod certent de damno vitando, applicetur q; pæna damnum paſſo, fiſcus vero certet de lucro captando, dum applicatio fit pro vindicta publica; & tunc hæredes præferri fiſco; Aut ipſis heredibus vel priuato nil abeſt, ſed ipſi, & fiſcus certant de lucro captando; & tunc Fiſcus præferatur, quamquidem amplectitur Anton. Theſaur. *dec. pedem.* 18. *numer.* 8. Carleual. *de iudic. tom.* 2. *libr.* 1. *tit.* 2. *diſp.* 1. *à num.* 32. Salgad. *Labyrin. cred. p.* 1. *cap.* 7. *num.* 8. *cum alijs per eum allegatis.* Matt. Berlich *pract. concl. p.* 4. *concl.* 18. *num.* 48. qui dictam concluſionem ibidem applicat ad ſuum

56 VVergildum, ſeu pænam legalem, ad quod obtinendum, in concurſu Fiſci, & Agnatorum, attendendam docet laudatam obſeruationem; an ſcilicet agatur de lucro captando, vel damno vitando; & primò quidem caſu fiſcum gaudere prælatione; ſecundò, non item.

A. M. B. I. V. D. &c.

57 Veruntamen ſuperior doctrina, & reſolutio limitanda erit, quando delictum commiſſum eſt contra ipſum fiſcum, vel circa adminiſtrationem rerum fiſcalium, vt tunc ante ſententiam iudicis condemnatoriam, cenſeantur bona delinquentis tacitè fiſco obligata, & idem procedere debeat in delictis, in quibus pœna ipſo iure incurritur, abſque alia iudicis declaratione, vt in crimine hæreſis, & ſodomiæ, in quorum etiam delinquentium bonis, fiſcus præfertur cuili-
O bet alio creditori, qui poſt commiſſum crimen* contraxerit cum his delinquentibus, vt doctiſſime tradidit Gregorius Lopez *per text. ibi in d. l.* 11. *tit.* 4. *p.* 5. *in Gloſſ.* verbo *non deue valer*, & melius *in Gloſſ. ver. el ſeñorio*, & notat nouiſſimè Villadiego *in ſua practica iudiciali, cap.* 6. §. 12. *n.* 21.

58 O ✠. *Poſt commiſſum crimen, &c.)* Quo ad hunc incurſſum pænæ ante ſententiam, in caſibus hic ab Auct. adductis, vt vt ipſe ſic reſoluat, tamen non auderem (præciſa lege Regia, de qua per eum, cum Villadieg. *loc. cit.*) ante ſententiam
59 dominium bonorum à reo abducere; imò nec in delictis atrocioribus, vt eſt leſæ maieſtatis. Quandoquidem tex. *in l. fi. C. ad l. Iul. maieſt.* loquitur ſolumodo de adminiſtratione ipſorum bonorum. Nec ante dictam ſententiam tales ſuo
60 dominio priuantur, vtpote iuris gentium, quod non tollitur niſi ſecuta ſententia; voluit Peregrin. *de iur. fiſc. lib.* 3. *cap.* 8. *numer.* 3. Gigas, *in ſuo tract. de crim. maieſt. q.* 25. Gabriel *conſ.* 129. *lib.* 1. Ant. Gomez. *var. reſol. tit. de delict. c.* 2. *Rub. de crim. læſ. maieſt. num.* 11. Gail. *lib.* 2. *de pac. public. c.* 3. *n.* 25. Baiard. ad Clar. *in §. crimen læſæ maieſt. n.* 16. Farinac. hos referens & laudans *de crim. læſ. maieſt. q.* 116. §. 2. *n.* 57. *&* 67. Reſiſtit tamen Acoſt. *d. reg.* 2. *ampl.* 7. *n.* 25. *& ſeqq.*

A. M. Bertoli I. V. D. &c.

61 Sed tamen licet concedamus tacitam hypothecam, & priuilegium prælationis fiſco in bonis delinquentis, lata iam vero ſententia, iuxta ſupra traditam reſolutionem; nihilominus tamen Doctiſſimus Couatruuias *in d. lib.* 1. *variarum reſolutionum cap.* 16. *num.* 1. exiſtimat, in dubio contra fiſcum iudicandum eſſe, quoties fiſcus aduerſus debitorem agit de
P lucro captando, ac de pœna* ab eo exigenda, qui crimen aliquod commiſiſſe dicitur, & eius patrimonium ob id ad fiſcum delatum cenſeatur, nec eo caſu res propriæ ſunt auferendæ, donec in his fiſcus per ſententiam creditor declaretur, vt ſupra reſoluimus, idque deducit *ex l. non puto delinquere eum, qui in dubijs quæſtionibus contra fiſcum facilè reſponderit, ff. de iure fiſci*, & plurib. à ſe citatis auctoribus probat.

62 P ✠. *De pæna, &c.)* Prælaudata porro Couarruu. concluſio, non obtinet in Fiſci Adminiſtratore, Gabellariovè, ſeu Publicano &c. quiſquis ipſe ſit; namque habet Fiſcus hypothecariam, pro pæna etiam ante ſententiam, in bonis eius Adminiſtratoris, aduerſus quoſcumque poſſeſſores eorum bonorum, quæ poſt cæptam adminiſtrationē diſtracta ſunt; non autem ſolumodo a tempore criminis. Don. Ant. de Marin. *reſol. lib.* 1. *q.* 5. *c.* 148. *n.* 1.

63 Prout, & cum ipſorum heredibus, Fiſcus facit exceptionē ad eam Regulam. Non teneri hęredes defuncti, niſi lite conteſtata cum ipſo defuncto. *ex l. vnic. C. Ne ex delict. defunct.* Idem D. de Marin. *loc. cit.*

A. M. B. I. V. D. &c.

Ex ſupradicta igitur reſolutione deducitur, ſi fiſcus agat ad 64
bona condemnati per quendam tertium poſſeſſa, probare debere illa fuiſſe in bonis condemnati, *vt in l.* 2. *Cod. ne vxor pro marito*, & ibi notant ſcribentes, & *in l. à Diuo Pio, §. ſi ſuper rebus, Dig. de re iudicata*, & ita debet intelligi Gloſs. vlt. *in leg.* 1. *C. de priuilegio fiſci*; ſecus vero ſi fuerint per condemnatum poſſeſſa, quia tunc prætendens ſua eſſe, hoc probare tenebitur, vt docet Maſcardus de probationibus, *volum.* 2. *concluſione* 806. *nu.* 3. Gregorius Lopez *in gloſ. verb. prouando, l.* 3. *tit.* 3. *p.* 3. quos refert, & ſequitur Villadiego *in dicta ſua Politica lib.* 5. §. 12. *n.* 21. *verſ. penultimo*, dicens, ſi hoc caſu probationes æquales fuerint, pro fiſco pronunciandum eſſe; quamuis actor ſit, licet regulariter reo fauendum ſit, ex regula *legis Arrianus, ff. de action. & oblig.* vt latè ex varijs Doctorum teſtimonijs comprobat Couarru. *d. c.* 16. *n.* 3.

Quo etiam in loco ipſe ex ſuperiori doctrina infert decla- 65
rationem ad illam quæſtionem latè tractatam ab Antonio Neguſantio *in d. tractatu de pignoribus* 4. *memb. ſecunda partis num.* 17. & ab alijs auctoribus à ſe citatis *ibidem*, videlicet; Quando concurrunt fiſcus, & priuatus, nec apparet qualis nam prior, aut potior haberi debeat in bonis, ſuper quibus
contendunt, veluti cum* duo inſtrumenta, ſeu ſcripturæ ap- Q
pareant eadem die confecta, quarum vna ad vtilitatē priuati, altera in fauorem fiſci confecta ſit, qualis namq; prior præſumenda ſit, an illa quæ fiſci eſt, vel quæ ad priuatum ſpectat?

Et Neguſantius in huius quæſtionis reſolutione, ſequitur
doctrinam traditam à Iaſone *in leg.* 1. *ff. ſoluto matrimonio*, 66
quam poſt longam diſputationem approbat Couarru. *vbi ſupra nu.* 2. *in fine*, videlicet, quòd quando fiſcus contendit cum priuato ex cauſa onerosa, veluti ex cauſa iuris proprij, tunc in dubio præferri debet fiſcus priuato; quod ſecus eſſet, ſi fiſcus prætenderet cauſam lucratiuam, quia venit contra indignum, vel petit pœnam ex cauſa delicti; nam tunc in dubio præferri debet priuatus fiſco, & pro eius inſtrumento, ſeu ſcriptura præſumendum erit, ex communi Doctorum doctrina à ſe relata, & in hoc ſecundo caſu procedere *d. l. non puto, ff. de iure fiſci*.

Q ✠. *Duo inſtrumenta eodem die confecta, &c.)* Si vno eodemque die duo reperirentur inſtrumenta ſtipulata abſque horæ appoſitione; & ita non conſtaret de prioritate, diffiniendam eſſe prælationis quæſtionem à cauſa lucratiua, vel
onerosa, ſentiunt prætor relatos, Neguſ. *loc. cit.* ex text. ita 67
per eum intelligendo in *l. non puto D. de iur. fiſc.* Adhęſit huic ſententiæ Boſſ *tit. de fiſc. &c. nu.* 74. contra Matheſilan *not.* 71. innixū generalitati *d. l. non puto.* Merl. *de pign. l.* 3. *tit.* 3. *quæſt.* 92.

Prout in pari cauſa damni, ratio fiſci habenda eſt, priuato poſtpoſito. Reuerter. & ad eum, D. de Marin. *dec.* 378.

Sed quid ſi reus ſit condemnatus in decem fiſco & in alijs 68
decem parti; an nè fiſcus præferetur in bonis rei, ſi non ſit
ſoluendo? Eum non præferri, fuit decretum in Senatu Pari- 69
ſienſi ex relatione Io: Galli, *q.* 130.

At ex diuerſo competere fiſco prælationem, ſcripſit Couarru. *lib.* 1. *var. c.* 16. *n.* 8. adductus ex fiſci priuilegijs, *ad l. p. C. de priuil. fiſc. lib.* 10. *l. ſi is qui D. eod.*

Cœterum Peregrinus *in dict. tract. de iure fiſc. lib.* 4. *tit.* 8. *de* 70
pæn. & mulct. fiſcal. n. 12. decidendam eſſe quæſtionem, ait, ad fauorem priuati; tum quia in obligationibus diuerſis ex eodē actu non poteſt obtinere locū prælatio ratione temporis, Curt. Iun. *conſ.* 47. *n.* 5. *ad l. reos, §. cum in tabulis, D. de duob. reis. l.* 1. *C. ſi plures vna ſent. cum ſimil.* tum etiam, quia priuatus iſte cauſam prętendit oneroſam, ſcilicet pro damnis paſſis; ad ea quæ per Euerard. *ſup. citat. in d. loc.* 62. *à fiſco ad dotem*; ab eo etiam ſecutum, & laudatum. Cum & in auocatione pecuniæ poſteriori creditori ſolutæ, & cōſumptæ, ad text. *l. deferre, §. fin. cum ſimil. D. de iure fiſc.* attendi debeat ſecundū plurium ſententiam, cauſa lucratiua, vel onerosa, vt ſcilicet à creditore illo poſteriori, lucratiuam cauſam habente, auocari poſſit ea pecunia; non item ſi oneroſum titulum foueat. Couar. tamen omnino defendit, in omnibus caſibus auocationem; *in pract. qq. c.* 29. *num.* 3. de hoc fuſius, *infr.* 2. *p. artic.* 3. *à nu.* 27. *& ſeqq. & nu.* 43. *& deinceps.*

Antonius Maria Bertoli I. V. D. &c.

Ex qua vera doctrina, & reſolutione idem Couar. infert *ibidem nu.* 4. in duabus ſententijs contrarijs latis à duobus iudicibus ordinarijs eam eſſe ſeruandam, quæ pro fiſco lata fuerit, ex doctrina Speculatoris, Io: Andreæ, & Iaſ. *in locis ab eodem allegatis, ibidem num.* 2.

FINIS SECVNDI ARTICVLI.

ARTICVLVS TERTIVS.

De Priuilegio Impenſæ Funerariæ, & Salarij Famulorum, & aliorum, &c.

SVMMARIVM.

Referuntur plures Auctores, qui de impenſa funeraria actione ſcripſere, nu.1. item, & leges. nu.3.

Funeralis impenſa priuilegiata eſt; & tacitam hypothecam in ſe continet, & omnibus alijs creditoribus tacitas priuilegiatas habentibus hypothecas præfertur, num. 2.

Quod tamen cenſuræ ſubijcitur, nu. 3.

An etiam doti præferatur? ibid.

* *Expenſa funeris deducenda eſt, antequam ſoluatur creditoribus, nu.2.*

An contra priuilegiarios creditores expreſſas hypothecas habentes, actio funerariæ impenſæ gaudeat prælatione? num. 5. & 15.

Refertur Negatiua, num. 6.

Verior Affirmatiua, num.7.

Quæ comprobatur auctoritatibus, num. 8.

Et rationibus, num 9. & 10.

Non tantum apud Veteres Romanos maximis cæremonijs funeratio peragebatur, verum etiam apud exteras nationes id receptum fuiſſe oſtenditur, ex varijs auctoribus, & hiſtorijs, num. 11.

De his funeribus aliqua exactius, ibid.

Si nō ſit qui pietate commotus funus defuncto faciat, ad iudicem ſpectat curare vt ſepulturæ tradatur, nu.12.

Iudex rem hæreditariam vendi, iubere poteſt, vt ſepulturæ corpus defuncti comendetur, ibid.

Iuſtè à iure ciu. inductum eſt, pro nullo debito à creditoribus detineri poſſe humana corpora nè ſepeliantur, quamuis debitum ſit liquidum, etiam per inſtrumentum guarentigium, n.13.

Ex ſumma Reip. vtilitate & Religionis fauore, qui funus familiare ducunt iuſtavè mortuo faciunt, vel cadauer proſequuntur, non poſſunt in ius vocari, n.14.

Quid ſi extraneus expendat funeris cauſa, n.16.

Quid in mutuante pecuniam pro cauſa funeraria? n.17.

Concluditur pro prælatione funeris creditoribus habentibus expreſſas hypothecas; & oppoſita reſoluuntur, n.18.

Funeraria cauſa non præfertur priuilegiarijs creditoribus regulariter, n.19.

Doti tamen præfertur, n.20.

Ac fiſco, & cur, num.21.

Impenſæ funerariæ prælatio & priuilegium obtinet in expenſis infirmitatis, & curationis cauſa factis, n.22. & 23.

Quid in ſumptibus pro pharmachis & medicorum ſalarijs? affirmatur ſi in vltima ægritudine. 24.

Si vero conualuerit, dubitatur & reſoluitur negatiuè, n.25.

Pro medicamentis in culina ad cōdiendos cibos nunquam datur prælatio, n.26.

Expenſæ tam in ſumptibus funeris, quam curationis, & infirmitatis ſunt deducendæ ex quinto bonorum. n.27. & 40.

An impenſæ funeris ſint probandæ? Affirmatur, n.28. At quæ probatio ſufficiat? num.29.

Datur prælatio ſolum in expenſis funeris neceſſario factis, habita ratione perſonæ, & facultatum ipſius defuncti, num.30. & 31.

Expenſæ nomine funeris dicuntur, & quæ in Vnguentis facta ſunt, in loco ſepulturæ, Veſtiarijs, Vectigalibus, pro itinere, &c. nu.32.

An veniant veſtes lugubres? & affirmatur, n. 33.

An & ea pro teſtamento, & inuentario facta; pariter affirmatur, nu.34.

Quo ad has impenſas ſtandum eſt modo impoſito per legem Regiam in Hiſp. nu.35.

Quo verò ad ſacrificia, oblationes & Eccleſiaſticas perſonas, nil immutatum eſt, nu.36.

Funeraria actio datur ei qui in funus impendit, tanquam negotiorum geſtor, & recuperandi animo, ſecus ſi miſericordiæ, religioni aut pietati tribuens erogauit, n.37.

Quiſnam ſufferre debet impenſas factas pro Vxoris funere? n.38.

Reſoluitur, ex dote eſſe ſoluendas, præciſa pietatis cauſa, & affectionis, n.39.

Impenſæ funeris deducendæ ſunt ex quinto bonorum, iuxta leg. Reg. nn.40.

Poſſeſſor maioratus tenetur ad expenſas funeris pro præceſſore. ibid.

Ad priuilegium impenſæ funerariæ reducitur priuilegium illud pignoris in redempto ab hoſtibus, de cuius interpretatione agitur, nu.41.

Quid ſi is qui redemit aliquem ab hoſtibus concurrat ad ipſius bona cum alijs creditoribus, an his omnibus præferatur? n.42.

Reſoluitur pro Affirmatiua, nu.43.

An ſalaria Iudicum, & Aduocatorum, Doctorum, Litteratorum, & Scholaſticorum habeant priuilegia inter omnes creditores, num.44.

Reſoluitur Affirmatiuè, ibid.

Id extenditur ad Doctores quo ad debita cauſa ſtudij; Ad Scholas, & Academias, num.45. & 46.

An his perſonis detur prælatio, vel ſolum hypotheca: Negatur, num. 47.

Affirmatur, num.48.

Infertur ex eadem ratione, hoſpitem, cuſtodem, & laboratorem pro mercede & alimentarium per alimentis, tacitam habere hypothecam cum priuilegio prælationis, n.49.

Intellige in alimentis ex fundo cum tali obligatione, n.50. & in alijs præſtationibus debitis ex ipſo fundo, n.51.

Adhuc & in alimentis omnibus præſtitis animali cuſtodito, 52. & in herba ac fæno, &c. dato expreſſe pro certis animalibus alendis, n.53.

Ratio cur mercedes, & ſalaria, &c. habeant hanc prælationem, num.54.

* *Seruiens domino, qui non eſt ſoluendo, non poteſt pretium acquirere.*

An famuli pro ſalarijs præferantur omnibus alijs creditoribus, etiam expreſſas hypothecas habentibus. Adducuntur Feliciani fundamenta, n.55.

A ſententia Feliciani receditur, & aliqua circa famulorum ſalaria annotantur, n.56. & 57. & 58.

Feliciani ſententia procedit in famulis ſolum, qui præſunt tabernæ vel alicui loco ad emendum, &c. qui inſtitores dicuntur. Et ad eius fundamenta reſpondetur, n.59. & 62.

Mercedibus mercenariorum adiunguntur expenſæ factæ pro inſinuatione Teſtam. vel recollectione ipſius, & etiam neceſſariò facta in hæreditate, nu.60.

Præferuntur tamen legatarijs ſolum, n.61.

Noua pragmatica affertur circa famulorum ſalaria, num.63. & 68.

Doctores concedentes indiſtinctè his famulis tacitam hypothecam, & Saluianum interdictum, n.64.

Dummodo ſint in ſeruitio domini tempore eius mortis, nu.65.

Siq; certa merx ipſis deſſignata quod ſemper præſumitur, n.66.

Et datur pro toto debito etiam anteriorum annorum, n.67.

Adducitur opinio, hos Inſtitores ſeu factores non gaudere hoc priuilegio, & cur, n.69.

Item nec Mercenarios, cum inſtrumentum conuentionis eſt inter eos factum, nu.70.

Famulus furans equiualentem rem domino recuſanti ſibi ſoluere ſalarium, non punitur pena furti ordinaria, n.71.

HVius impenſæ, & funerariæ actionis priuilegij mate- 1
riam poſt ordinarios iuris Doctores *in l. quæſitum 2. in principio, ff. de priuilegijs creditorum, & in l. impenſa 45. cum alijs eiuſdem tit. de religioſis, & ſumptibus funerum*, quibus conſonat *l.12. tit.13. par.1. & l.30. in fine, tit.13. p.5.* & ibi Gregorius Lopez, latè tractant, & proſequuntur Bart. & alij Doctores *in l.1. ff. ſoluto matrimonio, opp.4.* Rip. *in d. l.2. ff. de priuilegijs creditorum*, Rebuffus *in commentario ad leges Franciæ 2. tom. titul. de ſententijs prouiſionalibus ex nu.69.* Vanderanus *in tractatu de priuilegijs creditorum*, & eleganter Petrus Surdus *de-*

dus deciſ.255.per totam, optimè, & nouiſſimè Steph. Gratianus diſceptationum forenſium,cap.94.ex nu.1.cum pluribus ſequent. Petrus Dueñas reg.397.Antonius Gomez Didacus del Caſtillo, Tellus Fernandez, Velazquez de Auendaño in l.30. Tauri, Matienzo in l.13.tit.6.lib.5. Recopil.& ibi Azeuedo, & in l.7.tit.16.gloſ.5.num.2. Io: Guttierez in repetitione legis, nemo poteſt, ex nu.91.ff.de legatis primo, idem in lib.2.practicarum quæſtionum quæſt. 70. cum duobus ſequent. Ioann. Garcia in tractat. de expenſis, & meliorationi. cap.8. Ayora de partitionibus 2.p.q.20.per totam, Anton.Gamma in deciſionibus Regni Portugalliæ deciſion.308.Angulo in dict.leg.13.tit.6.lib.5. nouæ Recopil.& alij relati auctores à Doctore Anton.Pichard. in §. cum autem ratio,Inſtitut.de lege Falcidia, nu.4. citra quos optimè eandem materiam explicant Anton.Neguſantius de pignoribus 2.membr.5.p.ex nu.28. præceptor inſignis Didacus Spino in ſpeculo teſtamentorum gloſſ.principali ex n.46. Mieres de maioratu 1.p.q.28.n.4. nouiſſimæ Meyrer de pignoribus,& hypothecis,lib.2.de priuilegijs creditorum, tit.2.de priuileg impenſa funeraria, & Flores de Mena,lib.1. variar.quæſtionum q.6.ar.3.nu.8.

2 In huius igitur articuli explicatione,& materię cognitione,
A primò ſciendũ eſt,funeris impenſã* priuilegiatam eſſe,& tacitam hypothecam in ſe continere,quæ pro eius repetitione creditori conceditur, & tãtæ potentiæ,& auctoritatis eſſe notauit Ioann.Gutierrez, dict.lib.2.practicar.quæſtionum,q.70. n.2.ex Anton.Gomez in leg.30.Tauri n.2. Meyrer vbi proximè dict.tit.3.n.1. ex doctrina Bartoli,& aliorum in leg. vltim. C.de iure dotium,& ex Neguſantio de pignoribus d.2.memb.5. par.n.28. Vt non ſolùm alijs tacitis hypothecis,ſed etiam doti ſit præferenda,vt tradit Gregor.Lopez in dict.leg.30.tit.13. par.5.in gloſſ.final. Azeuedo vbi ſupra in dict.leg.13.tit.6. Mieres de maioratu 1.p.q.26.n.2.& alij plures.

3 A ✠. Priuilegiatam eſſe.&c.) Funerariam expenſam, priuilegiatã eſſe,ita vt omnibus debitis præferatur,vltra Doctores euincunt textus expreſſ. in l. at ſi quis 14.§.ſi colonus,D.de religioſ.& ſumptib.funer. vbi locatori pro penſione præfertur. Text. in l. impenſa enim funeris 18. vbi ea dicitur eſſe æs alienum,etiam dotis reſpectu; Leg. ideòq; 19. qua expreſsè dicitur dotem pro funere teneri.tex.l.funeris 37.L.impenſa 45.& ſeqq.eod.tit. quatenus explicitè, Funus omne creditum dicitur præcedere. Text. in l. quæſitum 17. D.de reb.auct.iud.poſſ. alids; L.2.D. de priu.credit. vbi extenditur priuilegium, ſiue agatur pro funere defuncti; ſiue alterius, per eum funerandi, L.1.§.de impenſa 19. D.Ad leg.falc. vbi funeris impenſam à parte factam,hæres præ omnibus detrahit. leg. in reſtituenda, 4.C.de petit.hæredit. vbi idem reſcribitur poſſeſſori hæreditatis, vt ab illam euincente, tales exoluantur præ cæteris expenſis.

Ex quibus præter citatos ab Auct. ſuſtinet Fontanell. de pact.nuptialib.tom.2.clauſul.7.Gloſſ.2.p.10.n.31.Anton. Amat. variar.reſol.c.3.n.7.Flores de Mena,Var.q.q.6,§.3.n.11. Gait. de credit.c.4.q.11.nu.910.& ſeq. De eo verb.omne,in d.l. impenſa, vid.Couar. var.q.lib.1.c.13.n.1.& 2.

At verò vt tacitam hypothecam in ſe contineat vt hic, & n.5. ac paſſim effertur per Auct. non ſine cenſura prætermittendum eſt, pace ipſius dixerim; Quandoquidem inter perſonales actiones eam cõnumerat tex. in l.2.& per tot.tit.D.de priuil.credit.& ipſemet Auct. fatetur, in 2.p.art.2. nu 4.verſ. ſecundo loco. Aduertit vberius poſthęc Non. Acoſt. de priu. cred.reg.2.ampl.1.n.3.

4 Quod autem doti præcedat, etſi acriter contendat negatiuam Bald.Nouell.de dot.p.10.limit.9.n.21. Mantic. de tacit.& ambig.lib.11.tit.24. cum alijs. Tamen Affirmatiua per Auct. intra proximè laudata,ſuſtinetur communiter,ex text. d.leg. impenſa enim funeris 18.& l.ſeq.D.eod.de relig.&c.Surd.dec. 255.n.18.Caſtill.dec.103. Caualcan. dec.32.lib.1. Gait. de credit.c.4.quæſt.11.n.1915.vbi alios DD. refert. Quidquid ſit de ratione ex d.l.19.de qua inferius, nu.20.

A.M.R. I.V.D.&c.

¶ Expenſa funeris quæ moderata fieri poteſt, prius deduci debet,quam creditoribus etiam hypothecarijs ſoluatur, l.at ſi quis,l.penult.ff.de relig.& ſumpt.funer. Surd. deciſ.225. Maſtrill.dec.10.Vincent.de Franch.deciſ.51. N.G.

5 Sed tamen licet omnes hi ſupra citati auctores conueniãt, impenſam funerariam reſpectu ſuę hypothecę omnibus creditoribus tacitam hypothecam habentibus præferri debere, nihilominus tamen grauis eſt inter eos controuerſia, & ſatis difficilis quæſtio, vt conſtat ex traditis per Neguſantium vbi ſupra dict.2.membr.nu.28.& Gregorium Lopez In dictis legibus 12.tit.13.par.1.& l.30.tit.13.par.5. Anton. Gomez, Matienzum, Io: Garciam, Azeuedum, Io: Gutierrez, & plures alios citatos auctores per Doctorem Pichardum vbi ſupra in d.§.cum autem nu.8.& Hermannum Meyrer vbi proximè d. lib.2.tit.1.nu.2.& nouiſſimè per Stephanum Gratianum d. cap.94. diſceptationum forenſium, nu.1.cum alijs ſequentib.

Vtrum ne contra priuilegiarios creditores, expreſſas hypothecas obtinentes, funeris impenſæ actio, prælationis iure, & priuilegio gaudere debeat?

Et in primis Accurſius in d.l.impenſa 45.ff.de religioſis,& ſumptibus funerum,tenet,funeris ſumptus,aut impenſas, non præferri expreſſis hypothecis, quem ſeqquntur Ripa in d.l. quæſitum 2.ff.de priuilegijs creditorum,nu.8. Antonius Neguſantius dict.2.membro quintæ partis,n.28. Baldus Nouellus in tractatu de dote 10.p.limitatione 9.& alij ab eo relati, Vanderanus de priuilegijs creditorum,cap.3.& idem ſenſiſſe videtur Ioannes Gutierrez qu.70.n.2.

Fundatur eorum opinio in regula legis eor, iuncta l. at ſi quis,§.ſi colonus.ff.de religioſis,et ſumptibus funerum,ex quibus deducitur, creditores habentes reales hypothecas, omnibus alijs creditoribus priuilegiatis, perſonales tantum actiones habentibus, præferendos eſſe. 6

Secundo pro eadem ſententia ponderat Matienzo in d.l. 13.tit.6.in gloſ.3.num. vltim.& Ioann.Gutierrez vbi proximè dict.nu.2.legem 13.titul.6.lib.5.Recopilat.quæ eſt lex 30.Tauri, qua diſponitur ipſam funeris impenſam deducendam eſſe ex quinto bonorum,non vero ex corpore hæreditario quamuis contrarium præcipiat teſtator per hæc verba, Lacera,y Miſſas, y gaſtos del enterramiento, ſe ſaquen con las otras mandas gracioſas del quinto de la hazięda del teſtador,y no del cuerpo de la hazienda, aunque el teſtador mandelo contrario. Cum ergo lex iſta præcipiat de quinta bonorum parte deduci funeris impenſam: iam igitur erat deductum omne æs alienum,cum non antea bona dicantur,quam ſoluto ære alieno,l.ſubſignatum,§.bona,ff.de verborum ſignificatione, ac per conſequens dicendum videtur,omne æs alienum,aut defuncti debita impenſam præcedere. Quæ ſanè opinio ſecurior redditur attento iure iſto Regio, cum antea ſecundum diſpoſitionem iuris communis,funeris impenſa deduceretur de vniuerſa hæreditate tanquam æs alienum; prius namque deducebatur funeris impenſa,quam debita teſtatoris ſoluerentur,iuxta text. in l.fin.§.in computatione,C.de iure deliberandi,& in l.1.§.penul. ff.ad legem falcidiam,& l.penult.ff.de religioſis,& ſumptibus funerum, vt expreſſe affirmat Ayora de partitionibus d.2.p.q. 22.n.24. ad medium, Neguſantius ab eo non citatus d.membr. 5.p.n.28.Quapropter Matienzo in d.l.13.tit.6.l.5.Recopilationis in gloſſ.3.& in l.7.tit.16.eodem lib.5.in gloſſ.5.nu.2. exiſtimat nouiſſimo hoc Regio iure attento, impenſam funeris creditoribus * præferendam non eſſe. B

B ✠. Præferendam non eſſe.) Hanc ſententiam prælationis prohibitiuam in cauſa priuilegiariorum de iure communi,& ſemota, L. Hiſpan. tenuit iam Azo in Sum.C.de religioſ.& ſumpt.fun. Odofred. Iaſ.& Angel. in d.l.2.D.de priuil.cred. Bald.Nouell. de dot.p.10.col.11.limit.9. Borgnin.Caualcan.de vſufr.mul.relict.n.91. Vin.dec.307.in fin. Vincent.de Franch. deciſ.51. vbi ita decidi ſolitum teſtatur in Regio Senat.Petr. ad Capic.dec.84.n.2.Reuerter.dec.486.D.de Marin.ad eund. nu.1. Matt.Coler. dec.100.p.1.Hartm.Piſt.obſ.68.n.3.& ſeq. 7

A.M.B. I.V.D.&c.

Cæterum contrariam ſententiam,& opinionem,quinimò funerariæ actionis priuilegium quibuſcumq; alijs creditoribus tacitas, ſiue expreſſas hypothecas habentibus præferri debere; * vt veriorem ſecuti ſunt, licet obſcurè, Gregor. Lopez in d l.12.tit.13.par.1.in gloſ.verb.deudas,& in gloſ.verb. el poſtrimero, in d.leg.3.tit.13.p.51. Antonius Gomez in dict. leg.30.Tauri, nu.20. Petrus Dueñas in dict.regul.397.num.7. eleganter Ioannes Garcia de expenſis,& meliorationibus dict. cap.8.n.19.& 23. Caualcanus in tractatu de tutore, & curatore,cap.9.num.95.& nu.218. Azeuedo in dict.leg.13.tit.6.lib.5. Recopilationis, nu.8.verſ.ſed eſt alia quæſtio, Angulo de meliorationibus in explicatione d.l.13.& alij auctores citati à Doctore Pichardo in dict.§.cum autem ratio. Inſtitut. Ad legem falcidiam, optimè Meyrer vbi ſupra dict.lib.2.tit.3.nu.3.cum alijs ſequentibus. 8 C

C ✠. Vt veriorem.) Eſt quidem verior aduerſa hæc opinio, funera-

funerariã ſcilicet cauſa omnibus,& quibuſcumque creditoribus tacitam ſcilicet & expreſſam habentibus hypothecam anteferri,quam vltra per Auct. relatos,ſequitur cit. Borgnin. Caualcan. ſibi contrarius,*in ſua repetit. in verſ. creditor funeris,& in dec.3.de contract.& 32.lib.1.* Franciſc.de Petr. *feſtin. lectur.lib.1.cap.*⁻ *num.25. & in conſ. 49. num.7.* Duen. *Regul. 397.num.7.* Coſta *de remed. ſubſid. rem.83. & de ration.rat.9, 73.* vbi de receptiſſima ſententia. Carlepal. *de iudic, tom. 2. tit.3.diſp.29.num.7.* D.de Marinis, qui, ſe referente, de iudicio teſtatur in Regia Camera, nulla habita ratione ad d. *Dec.51.* Vinc.de Franch. quamuis inibi ius facere videatur,*in obſeruat.ad deciſ. Renerter.4*°*6.in fi.* adducens præceteris,pro inobſeruantia,*cit.deciſ.* Capyc. Latr. *dec.47.per tot.p.1.* Adde Ioſeph Ludouic.*dec.peruſin.78.num.22.* Surd. *dec.133.& 255.* Maſtrill. *dec.10.p.1.* Caſtill. *dec.103.* Staiban *Reſol.64.num.1.* Gait. *de credit.* qui fuse id examinat *cap.4. q.11.num.19.a 1.& 1931.* Hæc tamen ſententia etſi in hypothecarijs obtineat, non tamen habet locum in priuilegiarijs. *vt inf.num,19,*

A.M.B, I.V.D.&c,

9 Quorum opinio comprobari poteſt Primo, ex eo quod huius impenſæ,& funerariæ actionis prærogatiuę, & priuilegij ratio,tam ex iure diuino quam ex æquitatis,& iuris ciuilis diſpoſitione,& ratione deducitur,vt elegantiſſimè, & eruditè conſiderauit nobiliſſimus, & doctiſſimus ſupremi Regij Senatus,& ſacri cubiculi Conſiliarius, Ægydius Ramirez de Arelano, *in relectione legis quæſitum 2.in princip. ff. de priuilegijs creditorum*, quam olim auditoribus ſuis dictauit in Salmanticenſi inſigni Academia, à quo accepit Doctor Antonius Pichardo,& ſcripſit *in dict.§. autem ratio, Inſtitut. Ad l. falcidiam num.5. & 6.* Nam à Deo ipſo laudantur cadauera ſepelientes,vt de Tobia legitur, *cap.1.& 2.& cap.14.& lib.2. Regum,cap.2.* & ex alijs quæ congeſſit Albornoz, *lib.1. artis contractuum,tit.17.cap.3.* & refert D.Ioannes Vela, *in tractatu de pœnis delictorum,cap. 21. de ſepulchro violato num. 4.* in-

D tereſt,& religionis* ſepulchra extrui, curareque, ne defunctorum corpora maneant inſepulta, quod naturæ debitum, & ſummo in honore eſſe oſtendunt Ariſtoteles, Plato, & Cicero,in locis ab eo relatis,& Iuriſconſultus docet, *in l.5.§ interdum.ff.de mortuo inferendo, & in leg.ſi quis 12.& in l. at ſi quis 14.§.interdum,l.ſunt perſonæ, ff.de religioſis, & ſumptibus funerum,* vt tradit eleganter Menochius, *de arbitrarijs, caſu 387.num.5.* Petrus Surdus, *dict. deciſ.255. num.9.* & vt auctor eſt Valerius Maximus ab eo relatus *lib.5. cap. 1.* Caius Cæſar Pompeij oblatum caput plurimis,ac pretioſiſſimis odoribus cremandum,ſepeliendumque curauit.

10 D ✠. *Intereſt & Religionis,&c.)* Hãc eſſe huius prælationis rationem,publicam videlicet vtilitatem,nè cadauera inſepulta iaceant,& inhumata,docet Papin. *in d. l. ſunt perſonæ 43. ſub fin.D.de religioſ.& ſumpt.funer.* Bald. *in d.l. in reſtituenda 4. C.de pet.heredit.num.1. & ſeqq.* Bart. *in l.1.D.ſol.matr.num. 26.init.* Iaſ. *ibid.num.8.& in d.l.fin.§. in computatione n.5.C. de iure delib.* Specul. *lib.4. p.3. tit.de ſepult.§. vnic.n.13. & ib.* Io:Andr. *in addit.litt.E & F.* Ioan. Oinot. *in §.extraneus,pen. Inſt.de hered.qual. & diff. nu.28.* Neguſ. *de pign.p.5. memb.2. num.28.* Ioſeph Ludouic. *Peruſin. deciſ.78. num.21.* Io:Mich, Beuther. *de iure prælat.p.1.c.23. & p.2.cap.29.* Nic. Mozz. *de contract.lib.tit.de pignor.col.de natural.pign.* Acoſt. *de priu.cred, reg.1.ampl.1.num.10. & ſeqq. num.60.* Io Kopp. *deciſ.28.nu. 15.* Etſi diſſentit Doneil. *in comm. ad l. aſſiduis 12. C. qui potior, num. 2.* Non eſt tamen adeo impellens ratio, vt abſolutam concluſionem, & abſque modificatione erigi ſuadeat. Vt inf.*n.19.& ſeq.*

A.M.B. I.V.D.&c.

11 Hincque eſt, quòd non tantum apud veteres Romanos

E maximis cæremonijs* funeratio peragebatur, verum etiam apud exteras nationes id receptum fuiſſe memoriæ traditum eſt; nec voluerũt defuncti memoriam ſtatim interire, vt potè à quibus viuis beneficia acceperunt,eos mortuos meritis honoribus non defraudandos eſſe cenſuerunt, vt videre eſt apud Platonem, *lib.4. de legibus,* & tam apud Romanos, quam apud Græcos moris fuiſſe, Tibia,funebre carmen apud defunctos canere,vt refert Cicero, *in lib.2. de legibus.* & Suetonius, in vita Iulij Cæſaris, ſcribit apud funus Cæſaris inter ludos quædam carmina fuiſſe cantata ad miſerationem, & inuidiam eius cædis: quin etiam apud Iudæos moris fuiſſe,vt tibia apud funus canerent, vt conſtat *ex cap. 9. Matthæi*, & teſtatur Diuus Hieronymus, *in epitaphio Paulæ*, & iam viſitatum fuiſſe apud Chriſtianos,inquit Meyrer, *vbi ſupra diſt.ll, 2. de priuilegijs creditorum tit.1. a num. 28. cum alijs ſequentibus*, dicens, *Gentiles enim credidiſſe,corpore extincto animas ratione dulcedinis muſicæ ad cælum redire,& ita Iulium Cæſarem in numerum deorum eſſe relatum, opinati ſunt*, vt refert Suetonius, *in vita Iulij Cæſaris cap.88.* & Cornelius Tacitus, *lib.3.princip.* dicit,apud Romanos in vſu fuiſſe, vt funera nobilium virorum,inſigni aliqua ratione decorarentur, vt illorum imagines ante funus circumferrentur, iuxta illud Horatij, *Oda 8.in Æpod.* ibi, *Eſto beata funus: atque imagines ducant ibi triumphales*,& conſtat ex Tacito,& Suetonio,*in vita Iulij Cæſaris,& Octaui; Auguſti*,quod clariſſimorum, & magnorum virorum corpora comburerentur,vt oſtendit Virgilius,*lib.2.Æneidum,* ibi.* F

Poſtquam collapſi cineres,& flamma quieuit,
Relliquias vino,& bibulam lauere fauillam,
Oſſaque lecta cado texit Chorinæus aheno.

Vt poſt Accurſ.*in Gl.fin.legis ſecundæ, §.præterea, ff. de in ius vocado,*optimè & eruditè notauit Meyrer,*in loc. proximè cit.*

E ✠. *Maximis ceremonijs,&c.)* Perquam ſingularis in defunctos pietatis laudandos Romanos, inter cæteros omnino fatendum eſt. Hi enim ad funera ſtudioſè admodum, & religioſè proprios ritus & ceremonias inſtituerunt; tribus Miniſtrorum generibus diſtinctis, Pollinctorum videlicet, Libitinariorum,& Veſpillonum. Primi quidem corpus iam iam exanime, poliebant, ſeu propriè pollinciebant,ſcilicet lauabant, vngebant aquis,oleis vè pretioſis,& liquoribus fragrantibus; Hunc poſtea,manibus per eos,pedibuſque colligatis,atque myrrha,aloes,alijſque aromatibus conditum,ac floribus, ornatum in ædium veſtibulo admouebant,cupreſſi ramo præ foribus emiſſo, defunctũ per ſexdecim dies omnibus complorantibus. Meminit de his Plaut. *in Aſin.* & Apul. *in Aſino,* T. Liuius,ac alij. Immo, & ex noſtris iuris Auctoribus, Vlpian. *in l. quicumque §.idem ait, D.de Inſtit. act.* Libitinarij ſubſequebantur; horum officium honeſtius erat, quam Pollinctorum; vt potè verſans circa ſepeliendorum corporum curam; locabant quippe,aut vendebant neceſſaria ad pompam funebrem inſtruendam, quorũ oĩa in Æde Deæ Libitinæ,(vt quæ morientibus præerat,) aſſeruabantur, & emebantur. Habebant porro iſti ſeruos,quorum opera vtebantur ad cadauera aptandum in libitina ſeu capulo, inſignibus iuxta ſtatum appoſitis. perbellè innuit laudat. Vlpian, *in cit.l.quicumque §.idem, Si libitinarius* (ait) *quem Græci ταφεα, vocant, ſeruum pollinctorem habuit, iſque mortuum ſpoliauerit, dandam in eum quaſi Inſtitoriam actionem, &c,* Veſpillonibus poſtmodum, quaſi à veſpere(dum tunc ſolum id fiebat,)corpus humandum committebatur, Deſignatores etiam aderant, qui conſtituendæ funebri pompæ præerant, locum & ordinem incedendi ſingulis indicendo; de quibus meminit idem Vlp. *in l. Athletas aut. ver. deſignatores artem ludicram non facere Celſus probat, quia miniſterium,non artem ludicram exercent. Et ſane, locus iſte a Principe hodie non pro modico beneficio datur, D. de his, qui not. infam.* Adde Budeũ, *in Annot.ad hunc tex.* Serui porro in funere plorantes conducebantur, de quibus Horat. *in Art. Conducti plorant in funere.* ac Propinqui,& conſanguinei luctuoſis veſtibus & actionibus per annum pergebant;ad quod quidẽ tenebantur vxores ſub infamiæ nota. *l.genero, cum pluribus ſeq. D. de his qui not.infam.* Pyrę poſtea ſeu rogo corpus imponebatur (quod tamen,ſi Plinio creditum, antiquioribus Romanorũ vſu non venerat,) inibique eo combuſto, cineres extractæ, parentum, & carorum lachrymis madefactæ, vrnæ includebantur quam cœmeterijs in vijs publicis condi mos erat,erectis ſingularibus pro facultate ſepulchris; quorum tuendorum, & cuſtodiendorum religio ſumma fuit; ac ea violantibus, vltra mulctam centum vel ducentum aureorum, iuxta ſpeciem ſepulchri; adhuc infamiæ,imò,& corporis pœnam ex L. Iulia de vi, pro modo commiſſi, infligendam Nomothetæ ſtatuerunt; *Tot.tit.& præcipue l.1.l.3.§.1,& §.vlt. l.ſepulchri 8. & l. de ſepulchro 9. D. de ſepulchro violato,*de his porro ſepulchris plenè ad legalem materiam etiam, *in tot. tit, D. de religioſis & ſumptibus funerum; & vt funus ducere liceat.* Et quidem præter Romanos, adhuc & apud omnes nationes ſummæ fuit religioni cadauerum ſepultura; Scriptoreſque qui de pietate tractarunt, primum locum (Seruio teſte) tribuerunt funeris exercitio; quod quidem potiſſimum,vnanimi omnium conſenſu,

pie-

Digitized by Google

pietatis,& religionis effectum fuiſſe exiſtimatum , ipſi non dubitarint.

F ✠. *Inſigni ratione decorarentur &c. Vt illorum imagines circumferrentur.*). Non tantum defuncti,verum & Maiorum inſignia ac ſtatuas, ſi quæ in familia, ob alicuius videlicet in bello glorioſam mortem repoſitæ erant, Romani deferebant. Elogio demum publico eius extollebant geſta, etſi Greci,in bello ſolum laudabiliter defunctos, ſic publico encomio, & panegyri comendabant. Familiæ porro ipſius ſtemmata ſub pallio reponi , facibuſque,& tedis affigi conſueuerat. Poſt ſepulturam autem ſacrificia faciebant, quæ Inferias vocabant. Adhæc,& ludos,& ſpectacula inſtitui ſolitum , vt defuncti memoriam honorarent ; poſt quæ, vltimum Vale dicebant ,quod , Requieſcant in pace , dixeris apud nos Chriſticolas. Conſulas hiſtoriographos,ſi plura expetis,Tit. Liuium,Polybium Carol. Sygonium,&c. hæc enim delibaſſe ſufficiat.

A.M.B.I.V.D.&c.

12 Quamobrem ſi non ſit qui pietate commotus funus defuncto faciat,& ſumptus in ſepeliendo erogare velit,ad iudicem ſpectat curare, vt ſepolturæ tradatur, *l. ſi quis ſepulchrũ §.fin.ff. de religioſis , & ſumptibus funerum*,cui conſonat *l. 12. tit. 13.part.1.* ibi. *Que moriendo alguno que non ouieſſe quien le trabaiaſſe de fizer las deſpenſas para ſu enterramento , que el iudgador las fizieſſe,ò las mandaſſe fazer,ſi el muerto ouieſſe de que ſean pagadas* , & præcipuè ne mortuorum oſſa, & cadauera vexentur,aut ſepulturæ commodo defraudentur , iuxta text. *in l.ne corpora 38.ff.de religioſis;& ſumptibus funerum*,& ita vt ex Menochio retulimus, *dict. caſu 387. num.7.* Caium Cæſarem ſummè curaſſe, vt Pompei caput plurimis odori-
G bus precioſiſſimis concremaretur, & ſepulturæ traderetur. *

G ✠. *Final.*) Adde,per Iudicem, heredes ad rem hæreditariam vendendam cogi poſſe , vt ex ea defuncti cadauer debitæ tradatur ſepulturæ. Vide quæ inſ. notauimus. *Art.2. num.12. litt.B. p.2.*

A.M.B.I.V.D.&c.

13 Vnde iuſte à iure ciuili inductum fuit , pro nullo debito detineri poſſe,ne corpora à creditoribus ſepeliantur, *l. cum ſit iniuſtum* , & *Authentica item qui,C. de ſepulcro violato* , quod praxi receptum eſt,quamuis debitum ſit liquidum, etiam per inſtrumentum guarentigium, *ex leg.13. tit.9. par.7. & leg.11. tit.16. lib.3. ordinamenti*, & ibi Didac. Perez, Guillem. Benedictus, *in repet. c. Raynutius de teſtamentis*, verbo, *morteno itaque el primero,num 56.* Couar. *lib.2. variar.reſolutionum cap.1. num.10.* & bene,*in cap. Raynaldus §. 3. num. 3. de teſtamentis*, Antonius Gomez, *2.tomo variarum c.11. n.56.* Baeza, *de inope debitore , num. 19.* quamuis contrarium docuerit *Gloſſ. in c. ei qui,§.ſi quis auſus,2.quæſt.6.*quam ſequuntur Angelus, *in Authentica,Vt defunctis funera, &c. §. 1.* Hypolytus , *ſingulari 119.* immo hoc caſu puniuntur pœnis à legibus ſancitis; vt conſtat, *ex l.qui actu,ff.ad legem Iuliam de vi*, & latè exornat Menochius, *de arbitrarijs,caſu 387. num. 20. cum alijs ſequentibus , & caſu 393.* Mathias Coler. *in tractat.de proceſſibus executiuis 2.p.cap.3.n.409.* & rectè D. Ioan. Vela, *de pœnis delictorum , d. tit. 21. de ſepulchro violato* , vbi refert ex hac ratione introductas fuiſſe grauiſſimas pœnas,
14 aduerſus ſepulchrorum violatores , † Propter quam etiam ſummam reipublicæ vtilitatem,& religionis fauorem, à iure ſtatutum fuit,ne illi,qui funus familiare ducunt,iuſta ve mortuo faciunt,vel cadauer proſequuntur,poſſint in ius duci,aut vocari, *ex l.2.§.præterea,cum lege ſequenti.ff.de in ius vocando*, & iudicium ante cæptũ per illud tempus ſuſpenditur , *l. interdum,ff.de iudicijs,l.ſi quis §.propterea,ff.ſi quis cautionibus*, quod tandem ad nouem dies poſt mortem defuncti extenſum eſt,vt intra illud tempus qui habent conſanguinitatem, aut affinitatem cum defuncto, non poſſint conueniri, aut exequi, *ex Authentico,Vt cum de appellatione cognoſcitur,§.hac autem,verſic.ſancimus*, cui conſonat, *l.fin.tit.13.p.1. l.13. tit.9. p.7.* vt reſoluit Menochius, *d. caſu 387.* & alij plures auctores relati à D. Paz *in praxi 4.p.1.tom.c.1. ex n.40.*

Secundo comprobatur ſuperior opinio, *ex d.l.impenſa 4. ff.de religioſis,& ſumptibus funerum*, vbi conſideranda ſunt illa verba ibi, *Semper* , *& omne creditum ſolet præcedere* , qui text. ſine diſtinctione loquitur, & vbi lex non diſtinguit, nec nos diſtinguere debemus, ex regula, *legis de pretio,ff. de publiciana in rem actione*, & cum ſit generalis determinatio, abſq; dubio comprehendit quodcumque aliud debitum , quantumuis priuilegiatum, *argumento legis ſi in fraudem 16. verſic. bonorum,in fine,ff.de teſtamento militis, l. à procuratore,C. mandati,l.1.verſ.generaliter,ff.de legatis præſtandis*, & id clarè confirmat *d.l.30. tit.13.p.5. in fine* ibi: *Otro ſi dezimos,que ſi algun ome deſpendieſſe marauedis en ſoterramiento de algun muerto , maguer eſte tal debdo fueſſe poſtrimero , ante deue ſer pagado que otro tal debdo, que huuiſſe fecho el muerto en ſu vida.* pro quo etiam facit *lex vltima, §.in computatione, & ibi Gloſſ. C. de iure deliberandi*, & Gloſſ. celebris, *in l. quod priuilegium,ff. depoſiti,verſic.item funeraria* , & idem tradit Zaſius, *in l. priuilegia,ff.de priuilegijs creditorum.* * H

H ✠. *Fin.*) Addunt DD huius ſententiæ aliud etiam fundamentum; Namque impenſa funeris vincit dotem, vt di-
ximus ex tex expreſſ. *d. l. impenſa enim funeris , 18. & l. ſeqq. D. de religioſ. & ſumpt. fun.* Sed dos vincit hypothecam expreſſam,etſi anteriorem, vt ſup. firmant, *artic.1. numer.39. & 40.* ex ſolemn. text. in *l. aſſiduis, verſ. licet* , ita per eos perpenſo; *C. qui potior. &c.* Ergo multo magis impenſa funeris vincet hypothecam expreſſam,etiam anteriorẽ; quoniã ſi vinco vincentem tè , multo magis vinco te. *l. de acceſſionibus, D. de diuerſ. & tempor. præſcr. &c.* Atque huic ſententiæ & rationi ſubſcribit Matt. Berlich. *pract.concl.lib.1. concl.64. numer.86.* At data veritate maioris propoſitionis, de eiuſdem vera ratione, & intellectu vid. quæ inf. *n. 20.* 15

Sed quid in extraneo funeris cauſa expendente? Dic priuilegium dari cauſæ,& non perſonæ, ob id & heredẽ, & extraneum eo potiri priuilegio , dummodo animo repetendi expenſas illas fecerit, Maſtrill. *d.dec.10.* Ventrigl. *in ſua prax. Eccl. p.2. annot.31. §. vnic. n.26.* Addens ex Gratian. *diſcept. forenſ.d.c.94.num.11. & ſeqq.* Mutuantem pecuniam pro expenſa funeris, adhuc potiri prelationis priuilegio , ſi probauerit verſam eſſe in talem cauſam ; quod præſumitur ſi ſtatim poſt mortem mutuum ſit factum, ad doctrin. Rip. *in l. ſi ventri §.ſi. num.10. D.de priuil.credit.* Surd. *dec.55. num.9.* 16

17

A.M.B.I.V.D.&c.

Qua vera opinione retenta , non obſtat Accurſij ſententia *in d.l.impenſa*, & aliorum auctorum, qui eum ſequuntur, vt in primo fundamento ſuæ opinionis retulimus , qui putabant funerariam impenſam non præferri creditoribus expreſſas hypothecas habentibus, moti fundamento *legis, at ſi quis §. Colonus,& legis eos,C. qui potiores in pignore* , cui ſatisfacit Pichard. *in d. §.cum autem,num.9.* dicens illius legis diſpoſitionem,ob magnam illam religionis,& miſericordiæ rationem, & fauorem, ceſſaſſe , & temperatam eſſe , quam etiam dotis fauore violatam vidimus in ſpecie *d. legis aſſiduis d.tit. C. qui potiores*, vt ſupra, *in artic.1.* latè reſoluimus , cui , dotis priuilegio,& fauore funeris, ſumptum, & impenſam anteferri , ex communi Doctorum ſententia ſuperius , *in princip. articuli*, docuimus. 18

Nec obſtat ſecundo, *d. lex 13. titul.6. lib. 5. noua Recopilationis , quæ eſt lex 30. Tauri* , cui ſatisfieri poteſt cum diſtinctione,& doctrina Couarruu. *in d.cap. Raynaldus §.2.num.2.* & Anton. Gom. *in d.l.30. Tauri,num.2.* quos ſequitur Rojas *in epitome ſucceſſionum cap. 9. num. 23.* & alij plures citati auctores,quos refert,& ſequitur D. Pichardus, *in d. §. cum autem ratio num. 10.* refutantes Matienzi , & Ioann. Gutierrez oppoſitam ſententiam in locis ſupra allegatis : Diſtinguunt ergo duos caſus,ſuperiores auctores, videlicet , Nam aut defuncti bona ſoluendo ſunt, creditoribus omnibus,& filijs: tũc quia procedit d. Lex Regia, qua cautum eſt , funeris impenſam ex quinto bonorum deducendam lore,& ſic ęs alienum, aut defuncti debita, funerariæ actionis impenſam pręcedere; quia tunc eo caſu omne ęs alienum imprimis deducitur, poſt deinde, quod reliquum erit, inter filios diuidetur, & ex quinta bonorum parte , funus ſoluendum erit . Si vero is qui deceſſerit , ſoluendo non ſit , eo caſu ante omne æs alienum , * I
funeris impenſa deducitur, & quod reliquum eſt , creditoribus alijs præſtabitur, quare in hoc vltimo caſu procedit fundamentum eorum qui exiſtimant, ex d. L. Regia ſemper colligi, defuncti debita funeris impenſam præire, ita vt in priori caſu ſecus ſit: quod clare colligitur *ex d. l.impenſa,in illis verbis* ibi , *Omne creditum ſolet præcedere , cum bona ſoluendo non ſunt , &c.*

I ✠. *Omne æs alienum &c. Omne creditum ſolet præcedere, &c.*) Hanc quęſtionem hucuſq; per Auct. exagitatam ita modificatur per quoſdã DD. vt ſcilicet concedatur quidẽ Funeri ea prelatio quo ad omnes cũ creditores hypotheca , ſiue ex- 19

preſſam eam habeant, ſiue tacitam; non tamen quo ad priuilegiarios; quoniam in ſpecie, qui priuilegium habent ex *l. licet, C. qui potior,* ſcilicet mutuantes ad emptionem cum ſpeciali hypotheca, in ipſa re empta præferri volunt etiam funeribus, Gratian. *diſcept. forenſ. tom. 4. cap. 730. init.* De Ponte *dec. 34. num.* 10. Verba enim huius *l. pen.* in quibus immoramur non adeo preſſim ſentiunt prolata, *vt in d. l. licet.* Etſi .n. I. C. vtatur eo verbo, *Omne creditum, &c.* quod præciſe obſeruat Auct. *ſup. proxime n.* 14. tamē ly, *omne*, debilitari ab eo verbo, *ſolet;* ſi enim ſolet, quandoque ſolet, & non ſemper, ait ad rem Franch. *dec.* 51. At, *in d. l. licet*, indiſtinctè ſtatuit Imp omnibus creditoribus eos anteferi. Præterea Iura non dicere funus præferri priuilegiatis, ſed omni credito. Vid. quæ Steph. Gratian. *diſcept. forenſ. tom. 4. c. 730. init.* allegans Cyn. & alios perplures; quod & acutè notauit vltra cæteros, Gait. *de credit. c. 4. quæſt. 11. num. 1952. & ſeqq.*

20 Præfertur quidem hoc creditum doti, vt ſup. dixi; ſed ex eo quia vxor nil commodi ſentit, dum inopem virum, & alere tenetur, & ſepelire. Duen. *reg. 597. num.* 8. & ſup. dix. *num.* 1. Quare ſi grauatur in bonis proprijs, multo magis poteſt grauari in bonis viri. Quod & in Eccleſia erit, quo ad ſuum Parochum, vt tenet Medic. *de ſepult. q. 3. in fi.*

21 Quo ad Fiſcum etiam, nil mirum, ſi ei poſtponatur; quoniam pater, Fiſcum in realibus non habere priuilegium. *l. ſi pignus, D. qui potiores.* Gait. *de credit. loc. cit. num.* 888. Et his præferetur funus, etiam ſi anteriorem expreſſam habeant, Gratian. *diſceptat. d. c. 94.* Gait. *vbi ſup. num.* 1932. Atque ita ex his adductis modificabis quæ ſup. obſeruata ſunt. Reſiſtere tamen videtur tex. interpretationi, Acoſt. *d. reg. 2. ampl. 1. n. 6,*

A. M. B. I. V. D. &c.

22 K Sed & hæc quæ de funetaria impenſa, prælationiſque iure, & priuilegio dicta ſunt, in expenſis infirmitatis *, curationis cauſa factis, cum æquiparentur, obſeruanda eſſe, docent poſt Baldum, *in leg. reſtituenda, in fine, C. de petitione hæreditatis,* Alexander, & Iaſon. *in d. l. vltim. §. in computatione, C. de iure deliberandi,* Anton. Neguſantius, *de pignoribus 2. membro quinta partis, num. 28. verſ. propterea, in fine,* expreſſe Ludouicus Gomez. *in reg. Cancellaria de infirmis reſignantibus quæſt. 9. priuilegio* 5. Ciſuentes, *in d. l. 30. Tauri, numer.* 3. Antonius Gomez, *ibi num. 2. in fine,* Matienzo, *in d. l. 13. tit. 6. Recopil, Gloſſa 3. num.* 4. Azeuedo, *ibidem num.* 4. Ayora, *de partitionibus d. qu. 12. num.* 15. Doctor Pichardo, *in d. §. cum autem ratio, num.* 14. Meyter, *d. lib. 2. de priuilegijs creditorum, priuilegio 2. in principio,* ex *lege legatum* 3. vbi Accurſius, *C. de religioſis, & ſumptibus funerum, d. l. in reſtituenda 4. C. de petitione hæreditatis,* nouiſſimè & eleganter, Stephanus Gratianus, *cap. 94. diſceptationum forenſium numer.* 14. *cum alijs ſequentibus.*

K ✠. *In expenſis infirmitatis, &c.*) Impenſis funebribus annecti ſumptus in curationem ægroti factos; obidq; omnia

23 debita, & hos præcedere debere, comprobant text. in *d. l. in reſtituenda, & l. legatum à defunct. 3. C. de religioſ. & ſumpt. fun.* & vltra relat. per Auct. ſuſtinet VVeſembec, *in comm. de priu. credit. num.* 5. Io: Mich. Beuth. *de iure præl. c. 6. per tot. p. 1. & c. 10. p. 2.* Petr. Nic. Mozz. *de pign. col. de naturalib. pign. n.* 60. Vinc. de Franch. *dec.* 51. Roland. à Vall. *conſ. 14. num. 26. vol. 1.*

Sed quid? Inter hos ſumptus, referri nè debent ſalaria Medicorum, Chirurgorum, & Pharmacopolarum?

24 Diſtinguendum eſt. Vel enim in curationem dicta medicamenta, labores, &c. in vltima ægritudine ſunt erogata; & dicendum obtinere priuilegium; Vinc. de Franch. *d. dec. 51. num.* 1. Mich. Beuth. *de iur. prælat. d. p. 1. cap. 26. & p. 2. cap. 10.* Etſi reſiſtat Reuerter. *d. dec.* 486. ſuper qua vid. obſeruationem D. de Marin. ibid.

Aut ægrotus conualuit & ſanitati priſtinæ fuit reſtitutus, & tunc; An reliquis creditoribus concurrentibus præferatur hæc impenſa, res in contentione eſt. Prælationem ſuadet ratio illa a maiori; dum qui pecuniam mutuo dat ad refectionem, vel conſeruationem rerum, omnibus creditoribus præfertur, *l. interdum. D. qui potior, cum ſimilib.* ſup. adductis; ſed plus eſt mutuare ad conſeruationem & refectionem hominis, & ſanitatis, quam rei. argument. *§. in pecudum, Inſt. de rer. diuiſ. l. in pecudum 28. §. fin. verſ. ſi. D. de vſur.* Ergo &c.

Præter quam quod præberetur occaſio delinquendi, contra *l. in fundo, D. de rei vendic. cum ſimil.* dum Medici, & Chirurgici vt in tuto eſſent propria ſalaria, ad mala medicamenta adhibenda incitarentur, quibus ægrotum interimerent, ad *l. ſi quis aliquid 28. §. qui abortionis, & l. Cicero, D. de pæn.* Ergo ad tollendas has occaſiones, videtur prælatio concedenda; hec cum Berlich. *loc. cit.*

At his non obſtantibus, verior videtur contraria ſententia, per text. *in d. l. in reſtituenda 4. verſ. in mortui infirmitatem, C. de petit. hæredit.* quam ſuſtinet Roll. à Vall. *conſ. 14. à n. 27. vol. 1.* Matth. Berlich. *loc. cit. num. 99.* & alij. Nec facit prima Ratio oppoſita. Nam reſpondetur, ideo prærogatiuam mutuanti ad refectionem, vel conſeruationē concedi; quia mutuando eam pecuniam, conſeruauit cum re, etiam ius aliorum concreditorum; dum ea res vendi poteſt, & ipſis ſatiſfieri. Vnde nil mirum, ſi hæc prælatio in retributionem concedatur, quod in ægroto ſecus eſt: dum ſi reconualeſcat, ius creditorum non conſeruatur; nec enim vendi poteſt, aut oppignorari, vt creditoribus ſatisfiat. *l. ob æs alienum 12. C. de obl. & act.* de cuius interpretatione aliquid inf. per Auct. Secunda item ratio nil mouet. ſi quidem hæc vt leuiſſima præſumptio, iuris alia inuerſa præſumptione eliditur, qua nemo malus præſumitur niſi talis probetur. *ad l. non omnes, §. à barbaris, D. de re milit. l. merito, D. pro ſoc. cum concord.* 25

Adnotat tamen Beuther. *d. p. 1. cap. 26. ſub fin.* ſi medicamenta, non in curationem ægroti; ſed in culina ad condiendos cibos ſint adhibita, pro his non competere priuilegium. Cæterum hanc prælationem indiſtinctè & in omnibus caſibus tuere videtur omnino Acoſt. *de priu. credit. reg. 2. ampl. 1. num.* 28. ex Bald. Salycet. & cæteris ſcribentib. *in d. l. in reſtituenda.* Fagundez *de iuſtit. lib. 7. cap. 3. num.* 8. 26

A. M. B. I. V. D. &c.

Sed tamen quæſtionis fuit inter aliquos ex ſupra citatis auctoribus, vtrum nè impenſæ hæ, & ſumptus in curatione, & infirmitate facti, deducendi ſint ex quinto bonorum, ſicuti impenſæ funeris attenta deciſione nouiſſima, *d. l. 30. Tauri.* Vnde Ayora, & Azeuedo, *vbi proximè*, optime reſoluunt, quod etſi huiuſmodi impenſæ infirmitatis, priuilegio impenſæ funerariæ actionis gaudent, non ex eo deducendæ ſunt ex quinto bonorum, ex quo funeris impenſa deducitur, quid quid in contrarium velit teſtator, *ex d. l. 30. Tauri*, ſed detrahentur ex corpore bonorum, vt debitum ab ipſo teſtatore contractum, vt notanter ex præcitatis auctoribus tenet Pichardo, *vbi proximè in d. §. cum autem ratio n.* 15. * 27 L

L ✠. *Fin.*) At, Impenſæ funeris, vel Curationis probandæ ne ſunt? Vtique dicendum eſt, eſſe probandas; Quando quidem ſimplicis eas allegantis verbo non creditur. tex. *in d. l. in reſtituenda, §. fin. C. de pet. hæred. l. legatum 3. C. de religioſ.* Bald. *in d. l. in reſtituenda, num.* 3. 28

Sufficit autem in hoc caſu probatio veriſimilis, & per coniecturas; quę quidem Iudicis, & boni Viri arbitrio committunt. Vt verb. grat. infirmum in mea domo fuiſſe curatum, & nutritum; tunc enim mea pecunia id factum præſumitur, niſi in contrarium probetur. Franc. Rip. *in l. ſi ventri. 24. §. eorum ratio. 3. D. de priu. credit. num.* 13. Bald. qui ita extendit deciſionē tex. *in d. l. In reſtituenda, C. de pet. hæred. n. 1. verſ. nota.* Quod ſi veriſimiles coniecturæ deſint, ad Iuramentum ſuppletorium deuenitur. (Ita Bald. *in d. l. fin. §. in compenſatione C. de iure delib. num. 4. verſ. qualiter.* Iaſ. *ibid. num. 5. 6. & 7.* Caſtrenſ. *ib. n.* 2. Gloſſ. *in d. l. fin. §. in computatione, verſ. approbauerit.* Bald. *ib. n. 2. & in l. reſtituenda n. 3. C. de petit. hæred. & in l. familia 20. C. fam. herciſc. n. 4. verſ. ſi neutra.* Petr. Duen. *Reg. 397. incip. Funeraria in 10. priuileg. n.* 10. Maſcard. *de probat. vol. 2. concl. 720. n. 1. & ſeqq. cum ſimil.* 29

A. M. B. I. V. D. &c.

Præterea obſeruandum erit, ea quæ ſupra in hoc artic. dicta, & animaduerſa ſunt, de impenſæ & funerariæ actionis iure, & priuilegio, locum habere & ſolum procedere in ſumptibus funeris, non quibuſcumque, ſed in his tantum, qui neceſſario impenſi * ſunt, in funus defuncti, habita ratione perſonæ, & facultatum ipſius, vt probat text. *in l. ſi quis 12. §. ſumptus, & in l. at ſi quis 14. §. funeris cauſam, & l. funeris 37. ff. de religioſis, & ſumptibus funerum, l. 1. §. fin. iuncta leg. nec amplius, ff. ad legem Falcidiam,* ibi, *Nec amplius concedendum erit quam quòd ſufficiat ad ſpeciem modicam monumenti,* & expreſſe, *in d. l. 12. tit. 13. part.* 1. ibi. *A queſtas diſpenſas ſean fechas meſuradamente, catando la perſona de quien ſon fechas,* vbi notant eleganter Gregorius Lopez, *in verbo, la perſona,* Explicant latè, qualesnam impenſæ neceſſariæ videantur eſſe, vt funeris actio, & priuilegium concedi debeat, Ioannes Garcia. 30 M

cia.

Digitized by Google

cia, de expenſis, & meliorationibus, d.c.8.num.1. cum alijs ſeqq. Ciſuentes, & Tello Hernandez, in d.l.30. Tauri. Matienzo, in d.l.13. Gloſſ.3. per totam, Couarr. in dict.c. Raynald. §.3.num.2. Gamma, in d.deciſ.308. Azeuedo, in d.l.13. Recop. numer.8. & plures alij auctores ſupra citati, optimè Doctor Spino, in Speculo teſtamentorum, Gloſſ.2. princip. ex num.46.

31 M ℣. Neceſſario impenſi, &c.) Priuilegium impenſæ funerariæ habet locum ſolum in neceſſarijs ſumptibus, vt notant. cit. DD. ex leg. in reſtituenda 4.C. de pet. hæred. & l. ſi quis 14.§. hæc actio, & §. iudicem, D. de religioſ. Mich.Beut. de iure prælat. p.4.c.23. & 26. Io:Schneid. §. fi. Inſt. ad l. falc. n.5. Menoch de arbitr. iud. q. li.2. cent.2. caſ.123. Ioſeph. Ludou d. dec.78.

32 Cæterum obſerua, nomine funeris venire quæcumque corporis cauſa erogata ſunt, puta vnguentorum impenſas, pretium loci vbi defunctus humatus eſt, & ſi quæ vectigalia ſunt quæ in itinere præſtantur, dum corpus ex vno loco in alium perfertur. Item Sarcophagi, & Veſtuaria, & quæcumque corporis cauſa, antequam ſepeliatur, conſumpta ſunt. Tex. expreſſ. in l. funeris ſumptus 37. D. de religioſ. Cuiac. lib.11. obſ. 21. per tot. quem ſequitur Gotthofred. in d.l. funeris 37. Garz. de expenſ. & meliorat. c.8.

33 Sed an veſtes lugubres, quæ & cognatis defunctorum, & alijs funus comitantibus de more dari ſolent, nomine impenſarum funebrium veniant, & ob id iure prælationis gaudeant, res in dubio eſt.

Et quidem in puncto iuris, negandū videtur, ex d.l. & ſi quis 14.§. hæc actio quæ funeraria dicitur, 6.l. funeris impenſ.37.D. de relig. & ſumpt. fun. Garc. eodem tract. d.c.8. Diuturno tamen vſu obſeruatur, has veſtes inter impenſas funerarias includi. Tuſc. pract. concl. lit. F. concl.536. tom.3. Socin. conſ.134.n.39. lib.1. Mollet. ad Conſt. ſaxon. p.1. conſt.26. relatus per Berlich. pract. concl. p.1. concl.64.n.90.

34 Addas inſuper comprehendi in hiſce funerarijs expenſis etiam eas, factas pro teſtamento, & inuentario, ita ex cōmuni Doctorum conſenſu, Gratian. diſcept. forenſ.c.94.n.7. item, & expenſas forenſes ab herede factas, ad ſe defendendum contra alios hereditatem pretendentes. DD. in l. fi. §. in computatione, C. de iur. delib. inter quos Iaſ. Ang. & Corn. quæ opinio etiam a Rota fuit canonizata, teſte Gratian. diſcept. forenſ.257.n.30.

Attexuntur per DD. etiam illæ expenſæ quas hæres fecit pro inſinuatione, vel recollectione teſtamenti per Notarium; namque in ijs ius prælationis habebit. Bart. in l. fin. §. in computat. C. de iure delib. quem ſequitur Abb. conſil.107. incip. hæres qui, num.1. & ſeq. per tot. vol.1. Iaſ. ibi. n. ſimiliter, 1. verſ. ſecundò, Caſtrenſ. ibid. n.1. & ſeq. Et in ſumma, expenſæ omnes neceſſariæ in hæreditate factæ (Iaſ. in dict. §. in computatione n.2.) puta ſi hæres in vendendis, & ſubhaſtandis rebus hereditarijs, ſoluit proxenetis, & ſimilibus perſonis. Bar. in l. vbi purè, §. fin. D. ad S.C. Trebell. n.1. Iaſ. in d. §. in computatione, num.2. Paul. de Caſtr. ibid. num.1. Nic. Boer. deciſ.44. num.26. & ſeq.

Quod tamen dictum moderatè intellige; vt ſcilicet procedat in his perſonis prælatio, non reſpectu omnium creditorum, ſed ſolum reſpectu legatariorum, qui pro rata in has expenſas contribuere tenentur; quod etiam comprobari videtur, ex d. §. in computatione; quatenus ibi debet ſeruari inter omnes eos creditores gradus prærogatiua; & in ipſis numerantur iſti pro talibus expenſis, ergo, &c. Atq; ita tenet Berlich. d.p.1. pract. concl.64.n.83.

A.M. Bertoli I.V.D. &c.

35 Sed cum hodie funerum ſumptibus, modus ſit impoſitus, in his, quæ ad pompam, & funeris ornatum ſpectant, in l.2. tit.5. lib.5. Recopilationis, eius deciſioni ſtandum eſſe videtur: quam originem habuiſſe à Leg.12. tabularum, ex Io. Garcia d.c.8. & ex alijs citatis auctoribus, refert Doctor Pichardo in d. §. cum autem ratio, num.11. iuxta quam accipiendum nunc eſſe ait, tex. in d.l. quæſitum 2. ff. de priuilegijs creditorum, & d.l. impenſa 45. cum ſupra relatis, ff. de religioſis, & ſumptibus funerum, & in l. Papinianus, §.4. de inofficioſo teſtamēto, & in l. quod in vxorem 13. C. de negotijs geſtis, & in l. in reſtituenda 4. C. de petitione hæreditatis, & in l. fin. §. in computatione, C. de iure deliberandi, & præcipuè d.30. Tauri, quæ eſt d.l.13. tit.6. lib.5. Recopilationis, ibi, Lacera, y gaſtos del entierro, & ita rectè notauit, Flores de Mena lib.1. variarum quæſtionum qu.6. art. 3. nu.12. Villadiego in ſua Politica, lib.5. de forma libellandi in verſ. de tertio oppoſitore ad finem.

36 In ſacrificijs autem, & oblationibus, nihil immutatum fuit in d.l.2. tit.5. lib.5. Recopilationis, neque in his, quæ Eccleſiaſticis perſonis præſtantur, vt notant Pichardus vbi ſupr. d. nu. in fine. Rurſus, & inter neceſſarias funeris impenſas adſcribitur nouemdiale, aut annale, & ſumptus ex tali cauſa facti, vulgo, El noueno, y cabo de año, y los gaſtos, en ellos hechos, vt præter alios auctores ſupra citatos, notarunt ſingulariter Ioan. Garcia in d. cap.8. num.18. D. Spino in ſpeculo teſtamentorum d. gloſ. principali nu.52.

37 Illud deinde aduertendum erit, ea quæ de hoc priuilegio funerariæ actionis obſeruata ſunt, admittenda vtique eſſe, quando is, qui in funus impendit, tamquam negotiorum geſtor, & recuperandi animo fecit, ſecus ſi miſericordiæ, & religioni, aut pietati tribuens, erogauit, quia tunc actio hæc denegatur, vt probat d.l. ſi quis 12. §. Prætor ait d.l. at ſi quis, §. interdum, §. pleriq; & §. idem Labeo, ff. de religioſis, & ſumptibus funerum d.l. quod in vxorem, ibi, Quaſi recepturus, C. de negotijs geſtis, & d.l. Regia 12. ibi. Si dixere que las faze por piedad, & ibi, Mas ſi las fizieſſe con intencion de las cobrar, tit.13.p.2. vbi Gregorius verbo, piedad, & reſoluunt Dueñas in d. regul. 397. & alij auctores, quos refert, & ſequitur Pichardus in d. §. cum autem n.13. adijciens, opportere proteſtari quemquam, quo animo funerat, ne poſtea patiatur quæſtionem, vt in d. §. interdum animaduertit Iure conſultus, & Doct. proximè citati; quòd ſi omiſerit, quamuis in dubio, miſericordiæ, & pietatis cauſa, impenſam factam præſumendum ſit, ex dictis legibus, & d.l. ſi pater 33. §. fi. de donationibus, iudicis tamen arbitrio id relinquendum eſt, qui ex varijs circunſtantijs rem æſtimabit, ex d. §. interdum, verſic. igitur, argumento etiam text. in l. in fundo, in princip. ff. de rei vindicatione, & tradit Ioſephus Ludouicus dec.78. in princ. 2.p. Petrus Ancharanus lib. 1. familiarum quæſtion. cap.52.

N

38 N ℣. Fin.) Quid iuris ſit de impenſis funeris, ſi maritus vxorem funerari curauit, & in eius exequias, impenſas fecit: quiſnam illas impenſas ſufferre debeat, ſolus ne maritus, an verò pro rata à marito, & reliquis hæredibus vxoris ſint ex ſoluenda? Vid. Io. Garc. latè de expenſ. & melior. c.8.n.24. & ſeq. & n.46. & ſeq. Nic. Boer. dec.244.n.9. Petr. Duen. reg.397. per tot. Matt. Coler. dec.119. incip. de iur. ciu. n.p. & ſeq. p.1. Ioſeph. Ludouic. dec.78. per tot. p.1.

39 Tu interim dicas, ſi affectionis gratia factæ ſunt, miſericordiæve, aut pietatis intuitu, reſoluendum, vt ſupra; Si animo repetendi, dic maritum ex dotis quam retinet, fructibus id impendere, & ſi pro portionibus diuidatur vigore ſtatuti, quiuis pro rata tenetur. Quid ſi vxor dotem non habeat, aut alia bona, nec propinquos? Maritus tenetur; Vt & è conuerſo, Mulier inopem virum, vt alere debet, arg. leg. ſi cum dotem, §. ſi maritus, D. ſol. matr. ita & ſepelire. Medicis, de ſepult. p.2.q.3. n.1. & 3. Iul. Lauor. var. lucubrat. tit.2.c.16.n.13. & ſeq. Ventrigl. in ſua prax. Eccl. p.1. annot.25. nu.3. & nos infr. Ambo enim participes ſunt inuicem fortunarum. Surd. de aliment. tit.1.q.35.n.6. & ſeqq: & q.36.nu.6. & ſeq. Sanchez de matrim. lib.9. diſp.4.n.27.

A.M.B. I.V.D. &c.

40 Cum igitur impenſæ hæ, & ſumptus tam fauorabiles ſunt, ob ſuperiorē miſericordiæ, religionis, & pietatis rationem, vt omne æs alienum præcedere debeant, & deducendæ ſint ex toto hæreditario corpore, aut ex quinto bonorum, iuxta dictas leg. Regias, iuncta ſuperiore tradita diſtinctione, & reſolutione; conſequitur ex eo, quòd ſi alicui totum quintum legatum ſit, eum teneri ex huiuſmodi quinto bonorum, prius expenſas funeris perſoluere, interim tamen heredes, compelli poſſe officio iudicis, defunctum ſepelire, vt expēdant quod neceſſarium fuerit ad defuncti funus; poſtea tamen habebunt actionem ad repetendos ſumptus à legatario, quod ita notat Doctor Spino vbi proximè d. gloſ.2. nu.52. argumento text. in l. qui hæres erat, ff. familiæ herciſcundæ, & l. & ſi quis, §. fi. de religioſis, & ſumptibus funerum.

Ex quo etiam funerariæ actionis priuilegio, & fauore, prouenit, quòd licet aliàs ſucceſſor in maioratu non teneatur ſoluere debita contracta à ſuo prædeceſſore, vt latè reſoluit idem Spino in gloſ.19. principali, ex n.36. nihilominus tamen funeris impenſas, quæ fiunt ad ſepeliendum vltimum poſſeſſorem perſoluere tenebitur, & ab eo, virtute huiuſmodi actionis funerariæ, repetentur, vt tenet Matthæus de Afflictis in c.1. an agnatus, vel filius c.15. Meneſius in comment. legis, vnum ex familia, §. ſi de falcidia n.1. de legatis 2. optimè Io. Garcia

de expen-

Digitized by Google

de expenſis,& melioratio.cap.16.n.33. quem refert, & ſequitur Doctor Spino *vbi proximè in d.gloſſ.2.principali nu.55.*

41 Tandem, & illud pro huius articuli perfecta cognitione,& explicatione, adijciendum cenſui, ad priuilegium huius articuli reduci poſſe illud taciti pignoris, quod ab eo Imperatore Gordiano conceditur *in l.2.C.de poſtliminio reuerſis,& redemptis ab hoſtibus*, vbi donec pretium exſoluat, quod ſolutum eſt,pro illo,qui ab hoſtibus redemptus eſt, veluti in cauſam taciti pignoris, eum conſtitutum eſſe debere, docet Imperator ibi, & idem probat text. *in leg.Senatus 43.§. vltimo, ff.de legatis* 1.ibi, *Qui ab hoſtibus redemptus eſt, legari ſibi poterit,& perficiet legatum ad liberationem vinculi pignoris,quod in eo habuit,qui redemit.* vbi notat ſingulariter gloſſa, *verb. pignoris,* pro quo etiam facit text. *in l. qui teſtamento 2.§.1.* ibi, *Sed vinculo quodam retineri, donec pretium ſoluat, ff. de teſtamentis*, quibus conſonat Lex Regia 11.*tit.29.p.2.* notat eleganter Gregorius Lopez *in l.3.tit.13.p.5.in gloſſ.verb.ſe empeñaſſe.*

Nec huic iurium diſpoſitioni repugnat *l. qui filios, C.quæ res pignori obligari poſſunt*, quo in loco probatur, in his ſolis rebus, quæ in noſtra ſunt poteſtate, pignus conſiſtere; ideo liberum hominem pignoris iure nequaquam teneri, vt expreſſe ſancitum eſt *in c. lator 2.de pignoribus*, his verbis, *Lex habet, vt homo liber pro debito non teneatur, etſi res defuerint, quæ poſſunt pro debito adduci*, quod rectè probat, & exornat Baeza *in tract. de inope debitore,cap.1.nu.6.& 7.* Paz *in praxi 4.par.to.1.cap.5.nu.2.* Nam præterquam quòd ad id ſatisfieri poſſet dicendo,hæc iura loqui,& procedere,quando pro debito liber homo detinetur ſeruili aliqua conditione, quòd ſummè iura abhorrent, vt clare deprehenditur ex text. *in leg. ob æs alienam, Cod.de actionibus, & obligationibus*, ibi, *Ob æs alienum ſeruire liberos creditoribus iura compelli non patiuntur;* & manifeſtè colligitur, *ex dict. leg.2. C. de poſtliminio reuerſis*, ibi, *Ab hoſtibus redempti,quo ad exoluatur pretium magis in cauſam pignoris conſtitui, quàm in ſeruilem conditionem eſſe detruſi videntur,&c.* & *ex dict.leg.qui teſtamento,§.1.* ibi, *Hunc ſeruum non eſſe, ſed vinculo quodam detineri, donec pretium ſoluat,& ex dict.leg.11.par.* ibi, *No ſe ha por eſſo de ſeruir del como de ſieruo, ma puedelo tener guardado, como en manera de peños, en razon de aquello que por el pagò,&c.* explicat id optimè poſt gloſſ. celebrem, *verb.obſides in cap. ex reſcripto de iureiurando*, Baeza *vbi ſupra d.cap.1.n.6.& 7.* Reſponderi etiam poterit, ea omnia, quæ ſuperiùs tradita ſunt, *ex d.l.2. C.de poſtliminio reuerſis cum alijs iuribus ſupra adductis.* procedere ſpecialiter eo in caſu,quando quis ſcilicet pro redimendo homine ab hoſtibus capto,pretium aliquod perſoluit; nam tunc donec pretium exoluatur, liber homo poteſt retineri, vinculo quodam pignoris taciti à lege inducto, quæ introduxit, vt homines inducantur ad redimendos, & liberandos à captiuitate liberos homines, iuxta text. *in leg.ſi is,qui & l.fin.C.eodem tit. de poſtliminio reuerſis, & redemptis ab hoſtibus*, & tradit Bald. *in d. l.2. Cod.eodem tit.* quinimò liberum hominem ab hoſtibus captum poſſe in pignus ſe conſtituere, ſi ab aliquo ab hoſtibus redimatur, donec pretium quod pro eo ſoluit, reſtituat, docet ſingulariter lex Regia,3.*tit.13.par.5.* ibi, *El primero es, ſi alguno fugieſſe captiuo, e el miſmo ſe empeñaſſe à otro por quitarſe de captiuo*, vbi rectè notat Greg. Lopez *in gloſſ. verb. ſe empeñaſſe*, Legem hanc tertiam,addere ad dictam *leg.liber captus, & ad d.legem ſi.C.de poſtliminio reuerſis, & ad d.l.11.tit.29.& ad d.l.3.tit.30.p.2.* cum illæ leges loquantur, quando aliquis redemit captum, etiam ſine pacto, quo idem redemptus ſe pignoret pro pretio:at vero *d.l.3.*quando fuit pactum de hoc expreſſum;vtrobique tamen militabit diſpoſitio dictarum legum, ſiue ſit pignus legale,ſiue conuentionale;Quinimò ex eadem mirabili legis Regię diſpoſitione,eo attento iure,propter ſuperiorem relatam rationem, elegantiſſimè animaduertit Greg. Lopez *in d.l.3.in gloſſ.verbo, Otra aſſegurança*, poſſe liberum hominem obſidem dari, pro ſatisfactione debiti, ſeu pro quacunque alia conuentione, vt patet ex eiuſdem *verb.* ibi, *Otro ſi dezimos, que home libre puede ſer dado en rehenes por razon de paz, que firmaſſe algunos entre ſi, ò por tregua,ò por otra aſſegurança,ò por otra coſa ſemejante deſtas.* Nec nouum hoc videri inquit, cum, & legamus *Gen.42.* ſecuritatis ratione, & fidei tacitæ promiſſæ adimplemento Beniamin in obſidem derentum, à fratre ſuo Ioſeph, Præpoſito Ægypti, etſi homo liber eſſet; notat eleganter, *d.Gloſſ. verb. obſides, in cap. ex reſcripto de iure iurand. & Gloſſ.verb.obſidum, in cap.expoſita de arbitris.*

Sed tamen cum ex his conſtet, pro pretio ſoluto pro redimendo aliquem ab hoſtibus, induci tacitum quodam ius pignoris, ſeu hypothecæ in ipſo ab hoſtibus redempto, donec pretium ſoluatur. Dubium eſſe poterit, Si iſte qui redemit, concurrat ad bona iſtius debitoris cum alijs creditoribus eiuſdem ad hoſtibus redempti, tacitas, ſiue expreſſas anteriores hypothecas, ſeu priuilegia habentibus in ipſius bonis, An præferendus ſit omnibus his creditoribus?

Quare huic dubitationi, à iuris interpretibus, quos ego 42
legerim, non perpenſæ, reſpondendum videtur, iuxta regulam *legis, priuilegia, ff. de priuilegijs creditorum*, quam latè Deo duce explicaturi ſumus *in 2.p. huius tract.* quòd cum in caſu propoſito, à lege inducatur tacitum pignus pro pretio ſoluto ab eo, quem aliquis ab hoſtibus redemit, *iuxta d.l.2. cum alijs iuribus ſupra adductis*, & in pignoribus, & hypothecis, ad prælationem conſiderandam, temporis antiquitas attendenda ſit, vt, qui prior ſit tempore, potior ſit iure; in hoc caſu, prælationem debiti eius, qui ab hoſtibus redemit, virtute tacitæ hypothecæ à lege inductæ, regulandam eſſe, videtur, ex temporis antiquitate, vt & tacitis, ſiue expreſſis hypothecis poſterioribus præferatur, quamuis anterioribus minime ſit anteponendus, ex his, quæ ſupra reſoluimus in hoc tractatu, & inferius latius explicabimus.

Niſi malis tenere, ex his quæ reſoluimus in huius articuli funerariæ actionis priuilegio, in quo miſericordiæ, religionis, & pietatis fauorem verſari oſtendimus; propter eandem pietatis,& religionis rationem, quæ conſiſtit in redimẽdis captiuis ab hoſtibus,& barbaris, noſtræ Chriſtianæ fidei acerrimis propugnatoribus, vbi non ſolum corpus à ſeruili obſequio,& miſera captiuitate redimitur, ſed etiam anima, quæ omni auro pretioſior eſt, à diabolica ſeruitute liberatur, inter tot, tantaſque hęreſes,& infidelitates inuoluta; illum qui redemit hominem hunc ab hoſtibus, pro pretio illo ad id dato, cum
tanta priuilegij cauſa hoc in caſu conſideretur, eadem priui- O
legij prerogatiua * gaudere, qua ille, qui in funerariam cauſam ſumptus fecit, gaudet; & præcipuum priuilegium, præ cæteris creditoribus habere etiam debeat, cum omni prærogatiua,& prælatione, vt ſuperius reſoluimus. Et confirmari id poteſt ex celebri tex. *in l. nam & Seruius, ff.de negot.geſtis*, vbi ob eandem rationem à Prętore, magis æquitatis,& priuilegij cauſa, datur actio in ſpecie illius tex. negotiorũ geſtorũ, quam ex iuris communis regulis; vt colligitur ex vltimis verbis, ibi, *Seruius reſpondit, æquum eſſe, prætorem in eum reddere iudiciũ,* iuncta doctrina gloſſ. *ibidem.* Hæc ſunt quæ pro vtraque parte conſiderari poterunt, bonus enim iudex quid tenendum, & obſeruandum ſit, variè ex perſonis, cauſiſque conſtituet, vt & alias reſpondit Iureconſultus *in leg. in fundo in princ. ff.de rei vindic.*

O ✠. *Eadem priuilegij prærogatiua, &c.)* In hanc ſenten- 43
tiam, vt hic ſoluens pro redimendo captiuo, præter hypothecam, prælationis etiã priuilegio fruatur, inclinat Gart. *de credit. cap.4.q.11.in appendic. nu.119.* cùm ex ratione nedum eadem, ſed & maiori quam in funeris cauſa, dum agitur de libertate prætioſiori, quam corpus; tum & quia hæc religionis ſpecies, & pietatis officium non ita ſolitum eſt, vt eſt cadauerum ſepultura, pro qua & iudex ex officio prouidere debet, *l. ſi quis ſepulchrum, §. fin. D. de religioſ.* ob id homines ad hoc alijciendi ſunt.

Id tamen temperatè accipi ſenſit Acoſt. *de priu.cred. &c.d. Reg.2.ampl.1.n.26.* vt ſcilicet hæc prælatio obtineat in bonis quæſitis poſt conſecutam libertatem; nam ea, quæ habebat ante captiuitatem, iam ijs creditoribus, vt ſupponitur hypothecata exiſtunt; ac propterea iniquum, vt iure iam acquiſito defraudentur, contra iura vulgata; per quæ ipſe Auct. inclinat *infr.n.42.verſ. Quare*; vt ſcilicet attendatur temporis antiquitas, *ad l.priuilegia, D.de priu.cred.*

A.M.B. I.V.D.&c.

Denique hic non minus vtiliter, quam neceſſario obſer- 44
uandum eſt, ex eadem ferè huius art. priuilegij cauſa, & ratione, nempe fauore ſtudij, & publica Reipublicæ vti-
litate, ſalaria Iudicum, & Aduocatorum, * Literatorum, & P
Scholaſticorum habere priuilegia inter omnes creditores; cum pro labore, & honore accipiant; vt ex doctrina Gloſſ. *in cap. qui ſtudet, 1.q.1.* docet Gregorius Lopez *in gloſſ.leg.11. tit.8.par.5.* pro quo facit *l.14.tit.6. de los abogados par.3.* ibi,

Tome

Digitized by Google

Tome ſalario de la parte, &c. ſegun, ſu ſabidura, ò el trabajo, & in *l.3.tit.31.par.2.in gloſſ.fin.* dicit Greg. Lopez, quod ſalarijs Doctorum debetur fauor ſicut cauſæ dotis, ſecundum Bald. & Bart. *in l.1.ff.ſoluto matrimonio,* & tacitam hypothecam habere, à iure inductam cum priuilegio prælationis, quemadmodum fiſcus, & dos in plurimis caſibus, ex eodem Bart. Bald. Angel. Socin. Ripa, & Iaſ. *in d.l.1.ſoluto matrimonio,* tenet Flores de Mena. *lib.1. variarum quæſtionum, q.8.§.1.num.70.* & ſecundum hanc opinionem iudicatum fuiſſe, teſtatur Rebuſ. *in tract. de priuilegijs ſcholarium, priuileg.118. per totum.* Ex hoc igitur fauore, & publicæ vtilitatis cauſa, cum & iudices, & aduocati ſicut milites, Rempublicam, literarum clypeis, & armis defendant, *argumento legis aduocati, C. de aduocatis diuerſorum iudiciorum,* tale priuilegium induci colligitur ex ſupra tradità Doctorum auctoritate, & doctrina, à qua in iudicando, & conſulendo recedendum non eſſe, profitetur Flores de Mena. *vbi proximè d.q.8.n.70. in fi.* & eleganter, & nouiſſimè Steph. Gratianus *2.p.diſceptationum forenſium, c.257, ex n.17. cum alijs ſeqq.*

45 P ℣. *Literatorum, &c.)* Quod de Literatorum, & Scholaſticorum ſalarijs, & ſtipendijs in bonis diſtributorum, & adminiſtratorum notauit Auct. ipſis nempe, prælationis, & hypothecæ tacitæ priuilegium competere, quod comprobat & Ioachim Beuſt. *in ſua leg.admonendi, D. de iureiur.num.968.* Intellige procedere, & in Doctotibus quoad omnia debita cauſa ſtudij, Iaſ. *in l.p.D.ſol.matr.n.50.& ſeq.*

46 Extendeq; & ad Scholas, & Academias. Nic. Reuſner. *in ſuis dec.p.3.dec.4.incip.quæſtio,n.2.& ſeq.per tot.* Berlich. *pract. concl.p.1.conc.67.n.58.* & alij, quos citat Statil. Pacific. *de ſaluian,interd.inſp.3.c.4.n.68.*

47 Summa porrò contentio eſt, An verè aſſignanda ſit hiſce perſonis hypotheca cum prælatione, an verò duntaxat priuilegium perſonale?

Nullam quidem hypothecam, aut priuilegium iis competere, plures ſuſtinent Doctores, moti præ cæteris ex ea ſolida ratione, quia hypotheca vel prælatio non inducitur, niſi à lege ſit expreſsè conceſſa, & inducta, vt tradunt perplures DD. relati à Caſtill. *controuerſ.tom.4.cap.61.à nu.60.* quos ſequitur *Salgad. Labyrinth.credit,lib.1.c.10.n.39.* At nulla lege cautum apparet de potioritate, aut hypotheca horum ſtipendiorum, &c. ergo: (Nec enim Doctores habent facultatem inducendi eam tacitam hypothecam. Gloſſ. *in l.2,verſ. priuilegio,D.de priu.cred.* Rip. *in l.4.§.p.D.eodem,* Mant. *de tacit.& ambig.lib.11.tit.12.nu.10.* Viu. *dec.451.n.6.* & alij relati & ſecuti per Salgad. *loc.cit,* Hinc nec ſubſcribendum dicunt Merlino, qui in *tract.de pignor.lib.3.tit.1.q.21.* voluit, Aduocatum, aut Medicum à Communitate electum, & conductum, pro conuento Salario potiri hypotheca, & prælatione ſuper bonis Comunitatis.

48 Cæterum ex aduerſo, Auct. ſententiam defendunt non pauci DD. vt ſ. hypotheca & prælatio his perſonis competat, ſiue Aduocati ſint, Medicivè, aut Profeſſores, Vicarij, Iudices, Ludimagiſtri, omneſq; literati, quibus aliquid ratione ſtudij debetur; attento ſcilicet eius cauſæ fauore, vt per Auct. & Gratian. qui de communiori teſtatur *loc.cit.* qui *nu.31.* ait in liberatione pecuniæ, non deſiderati cautionem de ea reſtituenda, in caſu, &c, dum potior creditor ei non poteſt opponi. Vid. Gait, *de cred.c.4.quæſt.11.n.1566.& ſeqq.* Paſchal. *de virib.patr. poteſt.p.4.c.6.n.66.* Anton. Amat. *var.reſolut.reſol.3.n.3.* Flores de Mena, *variar.lib.1.q.91.nu.7.* Petr. Barboſ. *in l.1. D.ſol.matr.p.7.n.25.* Eman. Barboſ. *in remiſſ. ad leg.Portugall.lib.1.tit.48.§.7.* Giurba, *Dec.108.nu.10.* ſubſcribit Zach. *de ſalar.quæſt.99.n.2.6.& ſeq.* & quæ *inf.p.2.art.4.num.39.* Nonius Acoſt. poſt hæc viſ. *de priuil.credit. Reg.1. ampl.2.per tot.* præcipuè *num.415.& ſeq.* hanc ſententiam omninò defendens, dum mordicus ſuſtinet paritatem cauſæ dotis, & ſtudij, ex rationibus vt per eum; obiectiſq; ſatisfacit. Cui quidem cum Auct. noſtro, & Salgad. *Labyr. credit.p.3. cap.9.à num.18.& paſſ.* ſubſcribendum cenſuerim,

A.M.B. I.V.D.&c.

49 Ex qua vera doctrina, & reſolutione, & ex eadem ſimili cauſa, & ratione infertur, hoſpitem, cuſtodem, laboratorem, & negotiorum actorem pro mercede, & ſalario, & alimen-
Q tarium * pro alimentis, tacitam habere hypothecam cum priuilegio prælationis; vt tenet Felicianus *in tractatu de cenſibus 2.tom.lib.3. num.11.* affirmans ex doctrina Caualcani, & Tiberij Deciani *in locis à ſe citatis*, hos omnes pro ſua mercede, aut ſalarijs, creditoribus etiam expreſſas anteriores hypothecas habentibus, præferendos eſſe.

Q ℣. *Alimentarium pro alimentis, &c.)* Alimentarius 50
pro alimentis habet tacitam hypothecam cum iure prælationis. Hoc dictum intellige procedere, primò reſpectu eius fundi cui hoc onus impoſitum fuit; ob id & perſona per quam fieri debet ſolutio, & alius quiuis ſucceſſor ad ea tenetur. *l.ſi quis, ſub fi. D.de alim.& cibar.legat.* Gloſſ. *in l.Caius, D.de ann.legat.verſ. neque,& in l.cum tu,8.§.Idem eſt,verſ.& per hoc,D.de tranſact.& in l.Lucius,ff.de alim.& cibar.legat. verſ.rediens,& verſ.ſed quid.* vbi hanc ſententiam veriorem dicit Bart. *& in d.l.Lucius,num.1. verſ.ſed ponamus,& nu.2. & in l.fundus quem,9.D. de ann.legat.n.1.* Caſtrenſ. *conſ.339. n.4.lib.1.* Roman, *conſil.788.nu.3.5.& ſeq.* Bald. *conſ.182.n.2. lib.6.* Rip. *in l.p.§.ſi hæres, D.ad Trebell.nu.14.* Felin. *in c.ad audientiam 31.extr.de reſcr.n.6.* Piſtor. *obſ.69.n.4.& ſeq.*

Quod tamen & pro alijs preſtationibus competere dicendũ 51
eſt, in ipſo tamẽ fundo. Vid. Neguſ. *de pign.memb.4.p.5.n.164.* Hoſtienſ. *in ſum.extr.de locat.§.quæ actio num.15.* Specul. *lib.4.p.3.tit.de emphytheu.§ nunc aliqua, n.109.verſ.ſi verò,& ſeq.*

Inſuper & pro alimentis præſtitis ſeruo, vel animali cuſto- 52
dito, quaſi ſine ipſis viuus eſſe non potuiſſet; vnde intrat priuilegium *l.licet, C.qui potior.* Quod obtinet & in creditore pro alimẽtis factis animalis oppignorato de his vid. Menoc. Neguſ. Plot, relat. à Carocc. *de locat.& conduct.tit.de creditor. q.3.n.4.& tit. de difformit.qu.5.n.4.* Id extendit Borgnin. Ca-
ualcan. *dec.44.n.47.p.1.* ad vendentes herbam, fenum, & alia 53
paſcua pro animalibus, vt his ſcilicet detur prælatio; quod tamen modificat Surd. cũ paſcua venduntur expreſsè pro certis animalibus alendis certo tempore: Adhuc enim & retentio conceditur ipſorum & incluſio niſi ſibi ſatisfiat, ita in *tr. de aliment.tit.1.quæſt.70.n.10.in fin.ac tit.8.priu.62.n.19* Grattian. *diſcept.tom.1.c.25.nu.22.* ad tex. *in l. huius enim, D.qui potior.* Comprobat, & Felician *de cenſib.bon.2.lib.3.c.3.n.12,* ſubſcribit Zacch. *de ſalar.q.99.n.19.*

A.M.B. I.V.D.&c.

Cuius opinionem bene confirmat, mercedis, & laboris 54
debiti fauor, cum diuino iure mercenarius dignus ſit mercede ſua, & vt inquit Apoſtolus 1. *ad Corint.cap.3. Vnuſquiſque propriam mercedem accipiet ſecundum laborem ſuum,* quem ad hoc refert Gr. Lopez, *in d.l.14.tit.6.part.3.* in Gloſſ. verb. *ò el trabajo,* nec minor fauor, & pia cauſa conſideratur in alimentis, cum & necare videtur, qui alimenta denegat, iuxta text. *in l.necare,ff.de lib. agnoſcendis,* ideo meritò talis priuilegij prærogatiua conceditur.

*Famulus, non ſoluendo exiſtenti, ſeruiens, nihil à domino recipere, nec receptum retinere poteſt, niſi domino tantum, ſeruiendo, acquiſierit, Nauar. *c.17.n.270.* Molin. *de contract. diſput.330.*

N.G.

Illud tamen ſecundum eundem Felicianum, *ibid. num.12.* 55
eſt ſatis difficile, & non ſine magna contentione, licet nimis frequens, & quotidianum in forenſibus diſceptationibus, *An famuli pro ſalarijs, præferantur omnibus alijs creditoribus, etiam expreſſas hypothecas habentibus?* Et famulos iſtos quibuſcumque creditoribus quocumque iuris priuilegio, aut prærogatiua gaudentibus præferri debere, pluribus rationibus, & fundamentis probare contendit.

Primum namque ad id ſuadetur, quod famulorum ſalaria atque mercedes, ſtatim, & abſque vlla mora, & cunctatione perſoluenda eſſe, Dominus Deus noſter præcepit, *Leuit.19.* ibi, *Non morabitur opus mercenarij apud te vſque mane,* & Deuteronomij, 24. ibi, *Non negabis mercedem indigentis, & pauperis fratris tui, ſiue aduena, qui tecum moratur in terra, & intra portas tuas, ſed eadem die reddes ei pecuniam laboris ſui ante Solis Occaſum: quia pauper eſt, & ex eo ſuſtentat animam ſuam, ne clamet contra te ad Dominum, & reputetur tibi ad peccatum,* & Tobiæ 4. *cap.* ibi, *Quicunque tibi aliquid operatus fuerit, ſtatim ei mercedem reſtitues, & merces mercenarij tui apud te omnino non remaneat.*

Secundò pro eadem ſententia facit; nam ſi laborator, & mercenarius, pro ſui laboris mercede, gaudet prælationis priuilegio, & prerogatiua, vt ex Tiberio Deciano, *conſil.108. ex num.23.* & ex Borgnino Caualcano, *in locis à ſe allegatis,* ipſe Felicianus, *vbi ſupra,* probauit; cur igitur famulus pro ſuo ſalario, & mercede ſibi debita, eadem priuilegij prærogatiua gaudere non debebit?

Tertiò denique id confirmat, ex eo, quod in iure certiſſimum,

Digitized by Google

mum, eſt debitum ex præſtitis alimentis procedens, alijs debitis anterioribus, cum expreſſa hypotheca, ſiue generali, ſiue ſpeciali, præferri oportere, vt ex Neguſantio, & alijs à ſe citatis auctoribus tenuit Tiberius Decianus, *d. conſil.* 108. Cauale. in locis ab eodem Feliciano, *vbi proximè*, allegatis; ſed debitum propter laborem famulis debitum, continet in ſe debitum ex cauſa alimentorum: ergo eodem iure, & priuilegio prælationis, neceſſario fatendum eſt, potiri debere; quod ex alijs etiam comprobat idem Felic. *ibidem d. cap.* 5. *num.* 12. *verſ.* 3.

56 Cæterum hanc Feliciani ſententiam, & opinionem indiſtinctè veram non eſſe arbitror, quod

Primum ex eo facile poteſt comprobari, quia vt ſuperius reſoluimus, & infra dicemus, prout etiam notat Flores de Mena, *lib.* 1. *variarum quæſtionum q.* 8. *§.* 1. *num.* 70. quem ſequitur nouiſſimè Gratianus, *vbi ſupra num.* 1. priuilegium non aliter induci poteſt, niſi in iure expreſſum ſit, nec per argumenta conſtitui debet; igitur ſi huiuſmodi priuilegium ſalarij famulorum in iure cautum non reperitur, minimè induci poſſe affirmandum erit.

Secundò; nam priuilegia non ex tempore, ſed ex cauſa æſtimantur, vt docet Paulus Iureconſul. *in d. l. priuilegia, ff. de priuilegijs creditorum*, quam infra latè ſumus explicaturi; Sed ſic eſt, quod non in omnibus ſalarijs famulorum, eadem priuilegij cauſa reperitur, vt ex infra dicendis apparebit: Igitur non ſemper eadem priuilegij, & prælationis prærogatiua, in omnibus ſalarijs famulorum conſideranda erit.

57 Quod vtique ex eo patet: nam quandoque famuli diuerſimode à dominis ſuis ſolent ſalarium accipere ex ſuo ſeruitio. Quidam enim abſque eo quod conuentum ſit, ſalarium percipiunt, eo quod alijs cum ſalario ſeruire ſolent, atq; ijs continuè, & dietim aſſiſtunt ſeruitio domini, & eorum operas conducere videntur. Alij autem nullum taxatum ſalarium à dominis percipere, ſed ex conſuetudine ſolum eis alimenta, & veſtitus præſtantur, quales ſunt ij, quos vulgo, *pages* appellamus; denique alij ſunt famuli, qui non continuò ſeruiunt, nec domino morantur, ſed ſunt, vt vulgo dicimus, *allegados*, qui minori, aut nullo ſalario dominis ſeruiunt, ex eo quod ſperant à dominis aliquam ſui laboris iuſtam remunerationem accipere, & hoc cum domino tacitè, vel expreſsè actum fuiſſe intelligitur; & hæc finalis ſeruiendi cauſa eſſe videtur. Quorum famulorum differentiam, circa ipſorum ſalarium, & mercedem exigendam, & quando ad id præſtandum in exteriori, & interiori foro, ex Nauarro, *in Manuali cap.* 17. *ex num.* 108. *cum ſequentibus*, & ex alijs à ſe citatis auctoribus, optimè conſtituit Flores de Mena, *vbi ſupra, dicta quæſtione* 8. *§.* 2. *per totum*, Pater Lud. Molina, *in tract.* 2. *de Iuſtit. & iure, diſp.* 506. *de iuſta famulorum mercede fol.* 1635.

58 Aliud ego famulorum genus conſidero, quales ſunt Inſtitores, qui tabernæ, locovè ad emendum, vendendum vè præpoſiti ſunt, quos Hiſpanè vocamus, *Moços de tiendas de mercadores, ò de algun trato, ò negociacion*, prout ita definiuit I. C. *in l. inſtitoris* 18. *ff. de inſtitor. actione*, Vnde Bar. Iaſ. & Doctor, *in l. ſi inſtitorem* 29. *ff. ſi certum petatur*, Bal. *in d. l. mandatum num.* 3. *ff. mandati*, ex doctrina Gloſſ. verbo vtili, *in l. Iulianus* 14. *§. ſi procuratorem, ff. de actionibus empti*, proprie eum Inſtitorem dici putant, qui non ad certum genus negotiationis, aut certum locum, ſed vniuerſaliter, negotiationi variæ præponitur, quod optimè notauit Matthæus Vveſembechius, *in Paratitlis, tit. ff. de Inſtitoria actione, num.* 1.

59 Ex quibus ita præſuppoſitis, colligitur, in hoc vltimo famulorum genere, admittendam fore ſuperiorem Feliciani ſententiam, vt & ij pro ſuis ſalarijs, habeant omne priuilegium, & prælationis prærogatiuam, ſicuti ſupra reſoluimus, cum in eis potior illa priuilegij cauſa conſideretur, quam conſtituit Iuriſconſ. *in l. interdum cum l. huius, ſeqq. ff. qui potiores in pignore habeantur*, nempe quia, cum horum induſtriâ, & diligentiâ, merces in taberna præpoſitæ conſeruatæ ſint, & totius quæſtus, & negotiationis cauſam ipſi præſtitiſſe videantur; quamobrem maiori priuilegio, & prælatione, quam cæteri creditores, expreſſas, ſiue tacitas hypothecas etiam anteriores habentes, gaudere debebunt, ſicuti de funerariæ actionis priuilegio ſupra diximus. Cæteri autem famuli pro ſuo ſalario non eandem priuilegij, & prælationis prærogatiuam habebũt, ſed perſonali actione dumtaxat, pro ſalarijs dominos ſuos conuenire poterunt, & in tributum cum alijs creditoribus perſonales actiones habentibus concurrere debebunt, *ex l. procuratoris, §. planè, ff. de tributoria actione*, vt latius, *in* 2. *par. huius tract.* dicemus; cum & in his, illa priuilegij, & prærogatiuæ cauſa non detur, ex qua, tali fauore, & tanto priuilegio potiri debeant, vt ex ſupra traditis clare conſtat. * R

60 R ✠. *Fin.)* Hanc famulorum diſtinctionem ab Auct. hic iactam obſeruat tacitus etiam Acoſt. poſthæc viſus, *de priu. cred. reg.* 2. *ampl.* 2. *num.* 9. Vtque denegetur prælatio huic famulo, niſi quando laborem adhibuit, & impendit in ipſa re; poſt Auct. noſtrũ, quem allegat, citat Coraſ. *ad leges Regn. Hiſp. cap.* 11. labor tamen ille perſonalis mihi maximè inhæret, quippe quia eius cauſa in Diuinis, & humanis litteris comendata apparet; *Matt. cap.* 20. *Luc.* 10. *c. cum ſecundum de preb.* Ex quo, vbi laborem impenſum videam, ibi & priuilegium competere ſemper crediderim, tamquam ex cauſa, & ratione præexiſtente, *ad l. illud, D. ad l. Aquil. cum ſimil.* Vid. inf. *n.* 64.

61 Non competit quidem his caſibus hypotheca, de iuris rigore, vt notat d. Acoſt. *vbi ſup.* ex Coraſ. *ſup. alleg.* ſed ex Epikeia tribuitur quoddam Prælationis priuilegium ſuperans omnes hypothecas, immo & ius retentionis; non quidem ratione pignoris, quia de eo non fuit conuentum, ad *l. ſi. C. comod. cum ſimil.* Sed ratione expenſæ factæ in ipſa re, ſcilicet operis & laboris.

Hinc Garc. *de exp. & melior. c.* 1. *num.* 16. *& ſeqq.* ex Bald. & alijs DD. docet, Sutores Pictores, & ſimiles artifices poſſe veſtes, picturas &c. iure retinere, vſque ad ſolutionem mercedis ſibi debitæ; Idemque in ſcriptore, tabellione &c. dum habent fundatam rationem iuris in ipſa re, Not. Bald. Iaſ. Neguſ. & alij. Vid. Surd. *de aliment. tit.* 8. *priu.* 62. *numer.* 45. Merlin. *de pign. lib.* 3. *tit.* 1. *q.* 5. *num.* 28. Vberius, omnes huiuſmodi caſus regerit Zacch. *d. tract. de ſalar. q.* 96. *per tot.* Vbi *nu.* 12. *& ſeqq.* diſcutit, An talis retentio competat Aduocato & Procuratori pro ſcripturis: quem vide, vt & quæ nos, *p.* 2. *art.* 3. *num.* 99. Et de hoc priuilegio quo ad mercenarios, tamquam in praxi obſeruato, ex inconcuſſa conſuetudine, teſtatur Non. Acoſt. *vbi ſup.* Addẽs ex Hermoſill. vt per eum; Fiſcum, pro expenſis factis in captura delinquentis præferri creditoribus anterioribus etiam cum expreſſa hypotheca, vtcumq; regulariter non præferatur niſi habentibus tacitam. adiungit Seſſ. *dec.* 169. *n.* 3. Peregrin. *de iure fiſc. lib.* 5. *tit.* 1. *num.* 1. *&c.*

A. M. B. I. V. D. &c.

62 Quare non obſtare videntur ſuperiora fundamenta, & rationes ſupra adductæ à Feliciano, cum illæ ſolum procedant ad inducendam cauſam executionis, pro mercede, & ſalarijs famulorum contra dominos, vt ex Rebuſ. 1. *tom. Comment. legum Franciæ in tit. de ſententijs prouiſionalibus art.* 3. *Gloſ.* 7. Azeued. *in l.* 9. *tit.* 15. *lib.* 4. *noua Recopilat.* & ex Doctore Paz, *in praxi* 4. *part. tom.* 1. *c.* 1. *num.* 56. & ex Flores de Mena, in loco proximè allegato, & ex alijs iuris interpretibus, ego non parum vtiliter obſeruaui, *in tract. de executione ſententiæ c.* 1. *art.* 3. *num.* 24. & idem Felicianus notauit, *in d. c.* 2. *lib.* 3. *tom.* 2. *num.* 12. *de cenſibus*, & ſimiliter intelligi debent diuinæ illæ auctoritates ſupra relatæ ad inducendam reſtitutionem ſalariorum famulis ipſis faciendam in foro conſcientiæ, vt rectè tradit Nauar. *in Man. d. cap.* 17. *num.* 108 Fr. Ludouicus Lopez, *In ſuo instructorio conſcientiæ* 2. *p. c.* 8. & alij auctores citati à Flores de Mena, *d. q.* 8. *§.* 2 *n.* 1. *cum ſeqq.* P. Ludou. Molin. *d. diſp.* 506. *tract. de iuſtit. & iure.*

63 Poſt hæc ſcripta, noua circa famulorum ſalaria, promulgata fuit Pragmatica, à noſtro Catholico Hiſpaniarum Rege Philippo Tertio, Matriti, edita die decimanona menſis Martij 1616. quæ maximè hanc noſtram opinionem coadiuuare videtur, nam poſtquam in ea ſancitum fuit, quòd ſi aliquis ex illis famulis, de quibus ſupra mentionem fecimus, qui vulgo, *pages, ò allegados*, dicuntur ratione alicuius ſeruitij facti alicui Prælato, aut Regis Conſiliario dixerit, aut contendat aliquod ſalarium ſibi deberi, non aliter conſequi, aut petere valeat, quam ſi oſtendat ſe in famulum receptum eſſe, & id ſubſcriptum ſit ab eo, qui dixerit ſe ſeruitium feciſſe, vel ab eo, qui ad id mandatum habebat, aut ſcriptum ſit in libro, vt talem, famulum receptum eſſe, & cum aſſignatione ſalarij, cum cæteris alijs famulis, qui in eadem domo ſeruirent, & in libro ſcripti ſint, & neque ad id probandum ſufficere teſtes aliquos, vel aliud probationis genus adducere, niſi probatio illa ſupradicta, quòd vt famulus receptus ſit in

dicto

Digitized by Google

dicto libro rationum concurrat, aut per confeſſionem illius, à quo ſalarium petitur in ſcriptura publica, aut iudicialiter factam, id conſtare poſſit; ſtatimque ſubijcit, *Eſto no ſe entendiendo con las criadas, &c. ni con los criados de mercaderes, ni officiales, ni meneſtrales labradores, quedando en ellos en ſu fuerça, y vigor, la ley que prohibe à los criados pedir los ſalarios paſſados tres años deſpues que fueren deſpedidos, &c.* quod ſanctiſſimè, & maxima cum deliberatione, & iuſtitiæ zelo ſtatutum fuit, ob vitandas plures lites, quæ quotidie circa hoc oriebantur, & incommoda quæ ſequebantur, præcipuè cum & mortuo Epiſcopo, aut alio Prælato, in quorum bonis, aut ſpolijs, facto creditorum concurſu, multi ſuſcitabantur famuli, petentes pro ſuis ſeruitijs ſalaria aliqua, & contendentes priori loco, & gradu, quam cæteris ad prædicta Epiſcopi bona creditoribus, ſoluenda ſalaria eis fore; cum fortaſſis, non vt famuli ſeruirent, ſed ſpe alicuius præmij, magis familiares, vulgo, *allegados*, quàm famuli fuiſſent, & haberentur.

Itaque huic vltimo famulorum generi, videlicet inſtitotum, & officialium, qui alicui miniſterio, officio, aut negotiationi præpoſiti ſunt, & agricolarum, de quibus in noſtra ſententia locuti ſumus, pragmatica ſanctio, fauorem, & priuilegium tribuit, ita vt in ea diſpoſitum circa famulos, vulgo, *pages, ò allegados*, non procedat, nec intelligatur diſpoſitum in prædictos inſtitores, vulgo, *Criados de mercaderes, officiales, y labradores*, cuius argumento valde noſtra comprobatur opinio, in quibus cum tanta priuilegij, & prælationis cauſa conſideretur, & alimentorum naturalis ratio verſetur, vt ſupra notauimus; mirum non erit, ſi magis priuilegiarij creditores pro ſuis ſalarijs, quam cæteri alij creditores, expreſſas, & anteriores hypothecas habentes reputentur. * S

64 S ✠ *Fin.*) Non deſunt DD. qui famulos omnes, iuxta miniſtros & mercenarios, ratione ſuæ mercedis & operarum, conſtituant pro ſuis ſalarijs inter hypothecarios, vt præter antiquos, ſuſtinet Tiraqu. *de retract. lign.* §. 15. *Gloſ.* 1. *num.* 7. Alex. *conſ.* 156. *lib.* 6. *num.* 3. Crauett. *conſ.* 20. *n.* 10. Medic. *dec.* 19. *num.* 9. Idcirco Saluianum interdictum pro dicto ſalario competere, indiſtinctè, ſuſtinet Pacific. *de Salu. interd. inſpect.* 3. *cap.* 4. *num.* 681. Merlin. *de pignor. lib.* 3. *tit.* 1. *q.* 21. *num.* 4. Rot. poſt cit. Pacific. 63. *num.* 2. Zacch. *de ſalar. q.* 94. *n.* 2. Et Dec. *corã DunnoZet.* 187. poſt d. Zacch. *de obl. camer. num.* 30. Seraphin. *Dec.* 63. *num.* 2. *cum ſimil.* Et ex vltramontanis, vltra alios, defendit Vveſemb. *in comm. D. de priu. cred. ad fin. verſ. ſane.* Io: Mich. Beuth. *de iure pral. p.* 1. *c.* 29. *init.* Io: Kopp. *Dec.* 28. *n.* 13. Matt. Berlich. *pract. concl. p.* 1. *concl.* 64. *n.* 66.

65 Veruntamen & per eos neceſſe eſt vt ſint in Domo, &
66 ſeruitio Domini, tempore eius mortis, vel cum ad inopiam vergit. vid. adhuc Zacch. *de ſalar.* 910. Itidem vt ſit ipſis certa merces conſtituta, ac ſalarium promiſſum. Hartm. Piſtor *par.* 1. *q.* 8. *num* 6. Io: Kopp. *d. dec.* 28. *num.* 14. Cuius quidem intuitu quilibet mercenarius præſumitur inſeruiſſe; ob id alleganti tale gratis ſeruitium præſtaſſe, incumbit onus probandi. Piſt. *vbi ſup.*

In dubio tamen quantitatis, & ſummæ ſalarij, ſtatur iurando eiuſdẽ mercenarij, probato prius, etiam, medio pariter iuramento ſe, ipſi, contra quem iurat, famulatum præſtitiſſe, ſecluſo tamen Inſtitore, Hart. Piſtor *d. queſt.* 8. *à n.* 3. *& ſeqq.* In omnibus tamen id negat Zacch. *d. tract. q.* 160. *num.* 58. ex Menoch. & Rota coram *Pen. deciſ.* 866.

Competit autem hoc priuilegium prędictis famulis, & 67
mercenarijs non ſolum pro ſalario eius anni vltimi, quo, domino iam defuncto vel obærato ſeruierunt; ſed & pro antecedentium annorum ſalarijs. Piſtor. *d. q.* 8. *num.* 4. *& ſeqq.*

A.M.Bertoli I.V.D.&c.

Vnde cum huius prærogatiuæ ratio, & prælationis cauſa 68
non conſideretur in illo priore famulorum genere; non eodem priuilegij, & prælationis iure gaudebunt, quo potiuntur iſti famuli mercatorum, officiales, & laboratores; ſed perſonali aliqua actione priuilegiata, ſalaria à dominis ſuis conſequentur, dummodo à domino id ſubſcriptum ſit, aut in libro, cum cęteris famulis, qui in domo ſeruiunt, ſcriptum reperiatur, vel per eius confeſſionem in publico inſtrumento, aut in iudicio factam, id conſtare poſſit, vt in dicta noua pragmatica diſpoſitum eſt. * T

T ✠. *Fin.*) Præſcridendo à detta Pragmatica Regia in- 69
clinant aliqui DD. potius in contrariam ſententiam quod immo hi inſtitores, quos vernaculo ſermone, *Factores*, nuncupamus, tali priuilegio ac cæteri famuli, & mercenarij, non gaudeant; Tum, ex ea ratione ſupra conſiderata, quod ij vt plurimum extra ædes domini viuunt, proprioque pane. Inſuper etiam quia mercibus, & pecunijs ſuorum dominorum vtuntur, & cum illis negociantur, & exinde magna lucra percipiunt, & commoda; qui autem ex ſeruitijs ſuis, & mercede, lucrum, & vſuras percipiunt, hoc priuilegio non gaudent; ſed inter chirographarios referuntur; ratione enim talis vſuræ priuilegium amittitur, quod ex text. eleganti, *in l. ſi hominem* 7. §. *quoties foro cedunt, D. depoſ.* vbi Bart. *l. ſi ventri* 24. §. *in bonis* 2. *verſ. ſed enim qui, D. de priu. credit.* ſcribit Io: Mich. Beuth. *de iure pral. part.* 2. *cap.* 29. *poſt init.* Tu diſcerne.

Præterea notant, cum inſtrumenta conuentionis inter 70
mercenarios, & dominos confici ſolent, hoc priuilegium locum non habere; quod obſeruat Berlich. *p.* 1. *d. concl.* 64. ex Hartm. Piſtor. *d. q.* 8. *n.* 8. *ibi præterea. &c.*

Corolarij loco Not. famulos & miniſtros, ſi dominis ſuffi- 71
cienter interpellatis, ſed malitioſè ſalariũ ſoluere recuſantib. aliquid ſubtrahunt & auferunt, non incidere in crimen furti, maximè ſi rem æquiualentẽ ſalario contrectarint. *arg. c. Vnic. in fi. tit. de milit. Vaſall. qui contam.* Io: Baiard. *in addit. ad Iul. Clar. lib.* 5. *ſent.* §. *furtum. num.* 86. Alex. *Conſ.* 135. *incip. circa primum. per tot. vol.* 1. Iacob. de Bellouis. *in pract. crim. lib.* 1. *cap.* 10. *num.* 19. Farinac. *de furt.* & alij; ipſis enim ius retentionis lex indulget pro ſatisfatione. Duen. *reg.* 306. *lim.* 3. Carocc. *de locat. par.* 4. *qu.* 2. *ex* 13. *Q. princ. numer.* 2. Zacch. *de ſalar. q.* 96. *num.* 11. Extra ordinem tamen poteſt preſenti quod ſibi propria auctoritate ius dicere non debuiſſent; etſi furtum eiuſmodi, cum effractione oſtij, vel arcæ, ſibi ſatisfaciendi cauſa, fecerunt, vt per DD. ſupra adduct. Vid. *l. proſpiciendum* 11. §. *furta* 1. *D. de pæn.*

Antonius Maria Bertoli I.V.D.&c.

FINIS TERTII ARTICVLI.

ARTICVLVS QVARTVS.

De Priuilegio Pupilli, & Filij, pro bonis Aduentitijs, ſeu maternis recuperandis, &c.

SVMMARIVM.

Pupillus tacitam hypothecam, & iuris priuilegium habee in bonis ſui tutoris, aut curatoris, pro adminiſtratione tutela, vel cura, n. 1. *&* 2.

Etiam alienatis tempore tutela, n. 3.

Adduntur Doctores, nu. 4.

Extenditur, etſi Tutor, vel curator non adminiſtrauerit, n. 5.

Vel ſi inuentarium non fecerit, tenetur enim & de negligentia, ibidem.

Ee de geſtione, nu. 7.

Omne compendium ex pupilli, pecunia redactum, debet Tutor, vel curator reddere, finita adminiſtratiene, per actionem tutele. Sed an peti ponit per pupillum, incrementum etiam temporis finita adminiſtrationis, n. 8.

Tenetur Tutor non ſolum ad fructus bonorum pupilli, ſed etiam ad iuſtum lucrum, & vſuras, ſolum vſq; ad tempus in quo factus eſt maior, niſi ſtatim tutorem interpellauit ad ſolutionem reliquorum, nu. 9. *&* 10.

Quid ſi rationes ſint reddita temporum finita tutela, & reſtent reliqua ſoluenda; quid faciendum, vt curſus vſurarum vitetur, n. 11. *&* 12.

Adducitur diſtinctio Caball. nu. 13.

Tenetur tuter, & ad fructus bonorum pupilli, & ad iuſtum lu-

crum, quod redigi potuit, ex venditione fructuum, qui ſuperſunt poſt alimenta pupilli, nu.14.
Et ſit ratio ab eo exigitur fructuum, qui bona fide percipi per eũ debebant, dum tenetur etiam de leui culpa, n.15.
Exluditur ſuſpicio malæ fidei in tutore, ex præſentia matris pupilli, vel conſanguineorum in actus celebratione, n.16.
Tutor debet horrea reficere, vetus frumentum, & vinũ vendere, n.17. & 18.
Atq; alia munera obire remiſſiuè, nu.19.
Priuilegium pupilli obtinet non ſolum in tutorum, vel curatorum bonis, ſed etiam extenditur ad alias perſonas, n.20.
An extendatur ad bona, protutoris, & Affirmatur, ibid.
Negatiua proponitur, nu.21. & reijcitur, n.22.
Extenditur priuilegium pupilli, etiam in curatoribus ad lites, nu.23.
Quid in factoribus? diſtinguitur, vt nu.24.
Non attenta oppoſita reſolutione, n.25.
Non obtinet priuilegium in curatoribus datis rebus pupilli, vel capti ab hoſtibus, vel cuſtodiæ cauſa, n.26.
In bonis eius, qui geſſit pupilli negocia, datur ſolum perſonale priuilegium, nu.27.
Hypothecam pupillus habet in bonis Matris, & Auiæ Tutricis; Item & Vitrici, ſi Mater ante Matrimonium non reddit rationes, n.28.
An prælationis ius pupillo competens, extendatur ab bona fideiuſſorum, & hæredum Tutoris, & Curatoris, n.29.30.31.32.33.34. & 35.
An hæc prælatio ſit tranſmiſſibilis ad hæredes, vel ſucceſſores pupilli, nu.36.
Reſoluitur negatiuè, n.37. & 39.
Multo minus in ceſſionario, n.38.
Priuilegium hoc antelationis pupillo conceſſum, competit contra omnes tutores, protutores, factores, & geſtores in ſolidum, num.40.
Item aduerſus tutores non adminiſtrantes, ibid. At competet ne huic tutori beneficium excuſſionis, num.41.
Reſoluitur affirmatiuè, num.42.
In bonis feudalibus conueniuntur agnati proximiores, etiam adminiſtrante matre; quoniã illi ſunt ipſo iure tutores, n.43.
An rationes ad calculum reuocatæ, cum principali adminiſtratore, poſſint executioni demandari contra fideiuſſorem, num.44.
Affirmatur in fideiuſſore Iudicij, ib. Exigitur citatio in fideiuſſore extraiudiciali, n. 45.
Niſi adſit clauſula guarentigiæ, nu.46. & alijs modis, vt n.47.
Tam bona præſentia, quam futura, tutoris, vel curatoris ſunt tacitè hypothecata minori, pro reddenda ratione adminiſtrationis, nu.48.
Non tamen bona feudalia, nu.49.
Niſi quoad fructus, nu.50.
In iiſque obtinet hypotheca, viuente ſolum vaſallo poſſeſſore, nu.51.
An prælatio hæc ſit prohibita etiam in rebus emphyteuticis?
Affimatiua proponitur, nu.52.
Negatiua ſuſtinetur vt verior, nu.53.
Et diluuntur contraria, nu.54.
A quo tempore incipiat hoc priuilegium in bonis, harum omnium perſonarum, nu.55.
Reſoluitur pro tempore inceptæ tutelæ, nu.56. & 57.
An Pupillus habeat tacitam hypothecam, & priuilegium prælationis aduerſus anteriores creditores in re empta ex ipſius pupilli pecunia, n.58.
Diſtinguitur inter tutorem ementem, vel extraneum, nu.59. & 60.
In concurſu creditorum, ſine aliqua temporis diſtinctione, an præferatur pupillus in hac re empta ex ſua pecunia, numer. 61. & 62.
Diſtinguit Auct. ſed eam iure Regio impugnat Acoſt. ibid.
An detur vtilis rei vindicatio, cum res eſt empta per extraneum de pecunia pupilli, nu.63.
Reſoluitur Negatiuè, nu.64.
Differentia inter pupillum, ac mulierem in materia ſubrogationis rei, n.65.
Cui nam detur prælatio, ſi res empta ſit de pecunia pupilli, & maioris, cum expreſſa hypotheca, iuxta l.licet, C.qui potior. nu.66.
Reſoluitur cum diſtinctione, nu.67.
Nulla eſt obligatio rei per minorem ipſam facta, nu.68.
An ſubſiſtat obligatio in minore, quo ad rem ita per aliquem ipſi venditam, vt ſpecialiter ipſi ſit obligata, donec pretium eius ſibi ſoluatur, nu.69.
Præmittitur diſtinctio inter pactum reſolutiuũ dominij, aut nõ; vt in primo ſubſiſtat dicta obligatio, n.70. & 71.
Reſoluitur hypothecam talem eſſe pactum reſolutiuum contra Barboſ. ſi tamen incontinenti adijciantur, n.72. & comprobatur, nu.73.
Reſoluuntur obiecta, nu.74.
Contrahitur hypotheca in bonis Pupilli, per diſtractionem eorum iuſſu iudicis, item pro dotis aſſecuratione, nu.75.
Etiam poteſt transferre res legitimè hypothecata, in aliam perſonam, nu.76.
Minor alienans bona licitè, puta, pro diſſoluendo ære alieno, non poteſt ea bona obligare, pro emptorum ſecuritate, nu.77.
Filius habet priuilegium, & tacitam hypothecam in bonis ipſius patris, pro bonis proprijs à patre alienatis, & pro mala & fraudoloſa adminiſtratione, nu.78.
Non pro negligentia, num.79.
Sed negat eam prælationem Acoſt. ibid.
Pater regulariter non tenetur ſatiſdare de vtendo bonis aduentitijs ad arbitrium boni viri, & cur, n.80.
Nec inuentarium conficere, nu.81.
Sed quid de veritate, nu.82.
Quilibet adminiſtrator tenetur de inuentario, nu.83.
In bonis in quibus ſe habet, vt tutor, pater non eſt diſſimilis tutori, nu.84.
Idem in fructibus Beneficij, vel dignitatis, nu.85.
Tangitur ratio confidentiæ paternæ, nu.86.
Quid in filio adminiſtrante bona patris? Reſoluitur eum teneri ad reddendas rationes, nu.87.
Idem procedit & in matre, num.88.
An Parentes poſſint pro reliquatu ex doloſa, & fraudolenta adminiſtratione carcerari; reſoluitur Negatiuè, n.89.
Etſi renunciauerint omni legum auxilio, nu.90.
Datur ſolùm beneficium auo, auiæ, & omnibus aſcendentibus, nu 91.
Item & fratri, nu.92.
Tacita hypotheca in bonis incipit à die inchoatæ adminiſtrationis non malæ protectionis, nu.93.
Tacita hypotheca, & priuilegium inducitur à iure pro ipſis filijs in bonis paternis, cum pater tranſit ad ſecundas nuptias, nu.94.
Si agatur pro bonis alienatis extantibus, datur rei vendicatio, num.95.
Idem priuilegium datur in bonis matris, conuolantis ad ſecundas nuptias, nu.96.
Imò & pro damno paſſo à pupillo, ob non petitum tutorem, & non redditam ipſi rationem, n.97.
Modificatur tamen, vt nu.98.

ILlud vt vniuerſale principium huius articuli, primò ſciẽdum eſt, pupillum, tacitam hypothecam, & iuris priuilegium habere in bonis ſuorum tutorum, aut curatorum, pro adminiſtratione tutelæ, vel curæ, quemadmodum & mulieri pro dote, & fiſco à iure conceditur, vt ſuperiùs oſtendimus, & iura, & auctores comprobant, vt conſtat ex Iuſtiniani Imperatoris reſcripto, *l.vnic.§.& vt plenius, C.de rei vxoria actione*, ſub his verbis, *Et vt plenius dotibus ſubueniatur, quemadmodum in adminiſtratione pupillarum rerum, & in alijs multis iuris articulis, tacitas hypothecas ineſſe accepimus, &c.* tex. capitalis *in leg. pro officio, C. de adminiſtratione tutorum*, ibi, *Pro officio adminiſtrationis tutoris, vel curatoris bona, ſi debitores exiſtant: tamquam pignoris titulo obligata, minores ſibimet vindicare minimè prohibentur*, Adde, & *leg. de creationibus, Cod. de Epiſcopali audientia, leg. vltim. §. inuentario, Cod. de curatore furioſi*, ibi, *Diſponat ſub hypotheca rerum ad eum pertinentium, ad ſimilitudinem tutorum, & curatorum adulti*; & eam ſententiam Iuriſconſultorum ſæculo obtinuiſſe, probant Franciſcus Balduinus *de pignoribus, & hypothecis, cap.7.* Connanus *lib.4. Commentariorum iuris ciuilis, cap.16. ex leg. vltima, ff. in quibus cauſis pignus, vel hypotheca tacitè contrahatur*, quamuis Accurſius ibi vacillet; ſic intelligentes verba illa, ibi. *Quæſitum eſt; an in veterem contractum iure res obligata eſſet. Reſpondi, ſecundum ea, quæ proponerentur obligatam eſſe.* comprobat expreſsè, 1

Digitized by Google

preſsè, Lex Regia 23. *tit. 13. partita 5.* ibi, *E aun de Zimos que los bienes de los guardadores de los huerfanos, que ſon menores de veinte y cinco años, fincan obligados á aquellos que los tienen en guarda deſde el dia que començaron á vſar del oficio de la guarda, haſta que los den ẽuenta y recaudo de las coſas que tuuieren dellos, & Lex 21. tit. 16. p. 6.* ibi, *Todos ſus bienes*, vbi vtroque in loco, docet eleganter Gregorius Lopez, & Accurſius *in d. l. vnic. §. vt plenius, verbo rerum, & in d. leg. pro officio, & in iuribus ſupra citatis, & in leg. dabimus, §. ſi quis tutor, verbo priuilegio, ff. de priuilegijs creditorum*, & eſt communis reſolutio Doctorum in locis ſupra allegatis, & Bald. Salic. & Ang. *in d. l. pro officio*, vt poſt Rip. *in d. l. 4. §. ſi quis tuter nu. 9. & in l. priuilegia n. 31.* latè comprobat Antonius Neguſantius *de pignoribus & hypothecis 4. membro ſecunda partis principalis nu. 6. cum pluribus ſeqq.* Capicius *dec. Neapolitana* 129. Pariſius *conſ. 80. ex n. 34.* Balduinus *in d. c. 7. de pignoribus* Vanderanus *de priuilegijs crediterum c. 6.* Petrus Surdus *in tract. de alimentis, priuileg. 49. n. 18. & deciſione* 271. *n. 1. &* 2. Rebuf. 2. *tom. ad leges Gall. tit. de conſtitutione redituum, art. 1. gloſſ. 14. nu.* 161. diffusè Ioannes Guttierez *in tractatu de tutelis, & curis 2. p. c. 16. n. 1. cum alys ſequentibus*, Ludouicus Molina *de iuſtitia, & iure, tractatu 2. diſp. 223. verſ. vniuerſum bona tutoris; & diſputatione 536. verſ. minor.* optimè Muñoz de Eſcobar *in tractatu de ratiocinys, c. 39. per totum*, † aſſerens prędictam hypothecam non ſolum competere reſpectu bonorum in inuentario, & libro rationum conſcriptorum, verum etiam ratione fructuum, & redituum illorum, *ex leg. Lucius, ff. qui potiores in pignore*; vbi qui potior eſt in principali, prior eſt etiam in intereſſe ſortis, & hanc ſententiam veram eſſe notat ex auctoritate ibidem à ſe citat. *nu. 2.*

3 Ex quo prouenit, vt ipſe ait, ſi poſt acceptam tutelam, vel curam, tutor, vel curator bona quæ poſſidebat tempore ſuſceptæ tutelæ, vel curæ, alienauerit, huiuſmodi bona in emptorem tranſire, affecta vitio reali hypothecæ, pro principali, & reditibus in rationibus liquidandis, ex tex. celebri, *in l. vnic. C. rem alienam gerentibus*, & ideò ad illa recurſum habet minor, dummodo prius fiat excuſſio in bonis patris, vel alterius adminiſtratoris, vt voluit Couar: *lib. 1. var. reſol.*

A *c. 8. n. 5.* Ludou. Molin. *de iuſtit. & iure in loco proxime citato.**

4 A ✝. *Fin.)* Adde vltra relatos, Vveſembecc. *in com. D. in quib. cau. pign. vel hypoth. tac. contr. n. 4.* Petr. Surd. *conſ. 7. nu. 6. lib. 1.* Nicol. Mozz. *de pignor. tit. de ſubdiuiſ. pign. n. 3.* Ioachim à Beuſt. *in l. admonendi 31. D. de iureiur. n. 968. verſ. ſexto, bona.* Barboſ. *in l. 1. p. 6. n. 14. & 15. D. ſol. matrim.* Mantic. *de tacit. & ambig. tit. 26. n. 15.* Gait. *de credit. c. 4. quæſit. 11. n. 1590.*

A. M. B. I. V. D. &c.

5 Quod pupilli tacitæ hypothec. priuilegium, quod etiam in bonis tutoris conceditur *ex d. iuribus, & ex d. l. pro officio, C. de adminiſtratione tutorum*, ampliat Io: Gutierr. *de tutelis, & curis d. 2. p. c. 16. n. 1.* vt procedat, etiam ſi tutor, vel curator quis conſtitutus, res minorum non adminiſtrauerit; Bona igitur adminiſtratorũ minorum 25. annis ſunt ipſi tacitè per l. obligata pro ratione adminiſtrationis reddendæ, & reliquis ſoluendis, vt ex dictis iuribus, & auctoribus ſuperius allegatis deducitur, & expreſsè, ex d. l. Regia 23. *tit. 13. p. 5. & l. fin. tit. 16. p. 6.*

6 Neque excuſabitur tutor, vel curator, ſi inuentarium non fecerit, vel ſolemnia non ſeruauerit; non enim melioris cõditionis eſſe debet nulliter adminiſtrans, quàm vtiliter gerens, vt ex Capic. *dec. 129. n. 3.* & ex Bald. *l. cum pater, n. 2. ff. de neg. geſtis*, & ex Baeza *de decima tutorum c. 2. n. 150.* notauit ipſe Gutierrez *vbi proZimè d. 2. p c. 16. n. 2.* vbi *n. 3.* id etiã procedere fatetur, non ſolum pro rectè adminiſtratis, & geſtis ab ipſis, verum etiam pro his, quæ tutorum, vel curatorum negligentia minoribus obnoxia fuerunt, vt Bart. Bald. & Salic. *in d. l. pro officio*, quos refert, & ſequitur Ant. Neguſantius *d. 4. membr. ſecunda partis nu. 6.* & Petrus Surdus *in d.*

7 *tract. de alimentis, art. vl. q. 44. n. & conſ. 7. nu. 17. lib. 1.* † tenetur namque tutor, vel curator in toto adminiſtrationis negotio, de geſtis, & neglectis, *l. tres tutores, ff. de adminiſtratione tutorum, leg. ſi tibi, Cod. de teſtamentis*, & ex Calda Pereira *de reſtitutione in integrum ſecunde par. nu. 7.* & ex alijs, notat idem Gutierrez *num. 4.* quod latiſſimè, & eleganter poteris exornare ex his, quæ ſcripſit Muñoz de Eſcouar *in d. tract. de ratiocinijs cap. 14. ferè per totum, & in cap. 19. ex nu. 22.*

8 Sed cum pro his omnibus pro quibus tenentur tutores, & curatores, bona eorum ſint tacitè hypothecata ſecundum veram, & communem ampliationem ſupra traditam; vt reſoluit idem Gutierrez, *vbi ſupra nu. 11. in fine*, ita vt quidquid eſt de pecunia, vel re pupilli, cum incrementis legitimis teneatur tutor, vel curator, ex *l. Lucius la 2. ff. de adminiſtratione tutorum, l. 1. C. de vſuris pupillaribus, l. tutor qui repertorium, §. quæ ſunt, ff. eodem titul. de adminiſtratione tutorum*, notat rectè Villadiego, *lib. 4. del fuero iuzgo, tit. 3. leg. 3. gloſſ. 1. n. 13. &* 15. quinimmo omne compendium ex pupilli, vel minoris pecunia redactum, eis reddere per actionem tutelæ compellitur, tutor, vel curator, finita tutela vel cura, *leg. ſi curator, C. arbitrium tutelæ*, dubitari poterat, An huius pecuniæ incrementum, peti per pupillum poſſit à tutore, non ſolum tempore quo durauit tutela, vel cura, ſed etiam poſt eas finitas?

Rodriq. de Concurſu Credit.

Et reſpondendum erit, non ſolum eius temporis quo tutor, aut curator tutelam, vel curam geſſit, & durauit, incrementum pupillo reddere teneri, verum etiam poſt finitam tutelam, vel curam, dum non reddiderit rationes, & reliqua ſoluerit, cum non depoſuerit tutelæ actionẽ & priuilegium, per minorem compelli poterit, ex *l. ſi. C. de vſuris pupillaribus, l. tutor 29. §. tutor qui poteſt, de adminiſtratione tutorum.*

Erratio eſt, quia licet vſuræ non debeantur, niſi * poſt mo- B
ram, etiam in iudicijs bonæ fidei, iuxta ea quæ notantur à Doctoribus *in l. lecta, ff. ſi certum petatur*, in minorum tamen fauorem ex iuris diſpoſitione, mora contrahitur ipſo iure, *l. in minorum prima, Cod. in quibus cauſis in integrum reſtitutio, &c.* Quæ ſemel contracta durat, *l. Titio, §. vſuras in 2. reſponſo, ff. de legat. 2.* & ideo licet in alijs obligationibus ſufficiat, ſi non ſtet per debitorem, quo minus ſoluat requiſitus ad impediendum curſum futurarum vſurarum; in minoribus, tamen obligatio, & conſignatio neceſſaria eſt, vt *in dictis iuribus, & in d. leg. ſi per te, verſ. quod ſi etiam, C. de vſuris*, explicant Paulus Caſtrenſ. & Alexand. *in leg. ſi ex legati cauſa, ff. de verbor. obligat.*

B ✝. *Poſt moram, &c.)* Aduerte tamen, etſi minori ipſo iu- 9
re debeantur vſuræ, & intereſſe reliquorum, à tempore quo tutor in mora eſt reſtituendi reliquatum, *l. p. §. nemo, ff. de vſur. cum ſimil.* tamẽ prędictas vſuras ſtatim ceſſare, ac pupillus effectus eſt maiorẽnis, niſi tamen ad ſolutionem reliquorum interpellaretur; quandoquidem ex tunc in mora irregulari conſtituitur ſtante interpellatione, *l. Titia ſeio, §. vſuras, D. de legat. 2.* Et eo caſu procedet concluſio ſupra tradita per Auct. Quam ſentẽtiam ſecutus eſt Vinc. de Franch. *dec. 16. n. 4.* ex Bart. *in d. l. Titia ſeio, §. vſuras*, & Gloſſ. *in d. §. verſ. interueniſſe*, Mun. Eſcobar *de ratiocin. c. 15. nu. 32.* qui quidem dat intellectum text. capitali cit. per Auct. in *l. minorum, C. in quib. caſib. in integr. reſt. non eſt neceſſ.* vbi dicitur, eum, qui detinet minoris pecuniam eſſe ſemper in mora ir-
regulari; † vt nimirum id intelligatur durante minori æta- 10
te, nõ etiam ſi maior ſit effectus, citrà tamẽ interpellationẽ, vt ſup. dixim. Abb. *in c. nauiganti, de vſur.* Rot. Genuen. *dec. 151. ad fin. & dec. 163. n. 5. & 6. &c.*

Sedquid ſi rationes redditæ ſint tempore quo finiuit tu- 11
tela, & reliqua reſtent ſoluenda, ſufficiet nè ad euitandum ſaltem curſum vſurarũ ſępius requirere minorẽ, vt eam cum curatore recipiat, an ſit neceſſariũ, pecuniam realiter deponere penes miniſtrum publicum? Et in hac difficultate ſuſtinet Eſcobar *de ratiocin. d. c. 15. nu. 41. & ſeqq.* opus eſſe vrgenti inſtigatione, & requiſitione, mediante reali, & actuali oblatione reliquorum cum pecunia in manu. Motus *ex l. ſeruus, ſi heredi, D. de ſtatu lib.* vel alias realiter deponatur, apud ęrarium, ſeu depoſitariam, iuxta *l. ait prætor, verſ. ſed etſi, D. de minor.* alias enim, ſi realis oblatio non fiat, Minor ſeu creditor non conſtituitur in mora recipiendi, quod notanter tenet Aretinus, Portius, atq; alij DD. apud Eſcobar *vbi ſupr.*

Ex aduerſo autem prędicta non eſſe neceſſaria ad euitan- 12
dum curſum vſurarum, probari videtur, ex *l. cum quidam, §. ſi pupillo, D. de vſur.* vbi hæres, qui pupillo debitum fideicommiſſum non ſoluit; quia carebat tutore, non eſſe in mora dicitur, & ita ſuſtinet Cabal. *de vſur. §. 39. n. 298.* cui fauet *l. pecunia, §. fin. D. de vſur.*

Hæc autem diſſonantia iura concordare tentat Cabal. *vbi* 13
ſup. vt iura prædictæ ſententiæ tunc obtineat, cum debitor in præſentia tutoris obtulit quidem pecuniam; ſed præbere timuit, obiectu reſtitutionis in integrum; vltimam verò

Digitized by Google

ſententiam procedere cum nil creditori imputari poteſt; dum omnino tutor deficit.

A.M.B. I.V.D.&c.

14 C Ex eadem vera reſolutione infertur, teneri tutorem non ſolum ad fructus bonorum pupilli, verum etiam ad* iuſtum lucrum, quod redigi potuit ex venditione fructuum, qui ſuperſunt poſt alimenta pupilli, nam & hos fructus tenetur tutor congruo tempore vendere, & pretium bene collocare, vt *in l.3.§.ſi pecuniam l.ita quod autem in principio leg.tutor conſtitutus, ff. de adminiſtratione tutorum*, & præter alios explicat Couarru.*lib.3.variar.cap.2.*Baeza *in tractatu de decima tutoris,cap.2.num.22.* latè Muñoz de Eſcobar. *vbi ſupr. dict.cap.14.nu.15.cum pluribus ſequentib.* Villadiego *in d.leg.3.lib.4.tit.3.n.14.* ſufficiet autem tutori, ſi pecuniam collocet ex conſenſu matris pupilli, vel conſanguineorum, vt ex bona fide dicatur negotium geſſiſſe, ex doctrina Gloſſ. *in leg. Polla 2.verb.pupillo, C.de his quibus vt indignis*, exornat Iaſon, *in l.1.C. de tranſactionibus:* Sufficiet inſuper ab initio vtiliter geſſiſſe, licet ex poſt facto damnum inde prouenia t pupillo, vt bene reſoluit Couarr. *vbi proximè*. Sed & ſi pecunia pupilli modica ſit, non tenetur tutor eam collocare, vt notat Alberic. *in leg. Scio, ff. de in integr. reſtitut.* Socin. *conſ.2.verſ.circa 3. quæſtionem, volum.1.* Corn. *conſil.243.column.4.lib.3.*

15 C ℣. *Iuſtum lucrum,&c.*) Ex his, quæ dixit Auct. Tutorem teneri ad fructus, & eorum iuſtum lucrum, colligitur ab eo rationem peti poſſe fructuum, non ſolum perceptorum; ſed etiam eorum qui bona fide percipi potuerunt. text. elegans in *l.ſine hærede 32.§. Modeſtinus 2. D. de adminiſtr. & peric.tutor.* eamdemq; diligentiam præſtare debet, quam diligens paterfamilias in rebus ſuis præſtiturus eſſet. *l.1.init. D. de tutel. & rat. diſtr.* quare & leuem culpam præſtare debet.tex.expreſſ. *in l.3.§.fin. D.de ſuſpect.tutor. d.l.1.init. D.de tutel.& rat.diſtrah.l.quidquid 7.C.arbitr.tutel.* Vveſembecc, *in comment. ad dict.tit. D. de tutelis, & rationib. diſtrahend. num.5.*

16 Quod autem conſenſus matris, vel conſanguineorum pupilli in actus celebratione, eximat tutorem à præſumptione malæ fidei, adnotat Iaſon, ac tenuit Bartol. *in l.p.C.de præd. decurion.n.4.& in d.l. Polla 2.nu.2.* vbi hoc etiam notatu dignum aſſerit. Iaſ. *ibid.n.7.* Me-nochi. *de præſumpt.li.3.præſumpt. 128 n.2.3 4.& 5.* Tuſch. *pract.concl.lit.T.concl.442.* vbi hanc cautelam conſulit adnotari. Hypol. de Marſil. *ſingular.417. n.fin.* Matth. Berlich. *pract.concl.p.1 concl.12.n.26.*

Etſi omnino ſibi repugnet Marſil. *in prax.crimin.§.nunc videndum, n.46. verſ.ſed hoc.*

A.M.B. I.V.D.&c.

17 Præterea, & tenebitur horrea reficere, & vetus frumentum vendere, vt ex Ioanne de Platea *in leg.2. Cod. de conditis in publicis horreis lib.10.* Doctore Spino *in ſuo ſpeculo teſtamentorum gloſſ.29 nu.56.* tenet Io: Gutierrez *vbi ſupr.dict.c.16.nu.5.* & ibi refert doctrinam Gregor. Lopez *in l.15.tit.16. par.6.in gloſ.verbo A boonam fe*, dicentis, tutorem vel curatorem non teneri conſeruare frumentum, vel vinum pupilli in tempus cariſtiæ, ſed poſſe vendere occurrenti, & communi pretio, neque etiam tenebitur mittere in alium locum, *ex l.fin.§.vltimo*, & ibi Bartol. *Cod. de adminiſtratione tutorum*, quod Salicetus ibi cordi tenendum dicit. & debere in rationibus ſuis ponere tempus venditionis, alias in eius præiudicium inſpiceretur tempus, quo plurimum illo menſe, vel anno valuit, debet enim omnia curare, & actiones exercere,

D *l.ſed etſi,§.ſi impuberes, ff.de Carboniano edicto.**

18 D ℣. *Fin.*) Quo ad veteris frumenti, & Vini venditionem, eleganter cit. Bart. in *l.omnia; C.de cond.in publ.horreis. l.10.n.1.verſ.& ſic.& in l.iubemus 10.C.de erog.milit.annon. n.1.verſ.nota.& Conſil.150.incip.prædicta.n.3.4.& ſeq.*& quo ad alia bona colenda, Pinell. *in l.1.p.2. C.de bon.matern.n.35. verſ. ego autem.*

19 De alijs adminiſtratoris muneribus ad reddendam laudabilem rationem & ad euitandam condemnationem, in fructibus bonorum. Vid. quæ latè, & ſolidè differit Eſcobar *de ratiocin.c.16.& 17.n.8.c.19.n.2. cum ſimil.*

A.M.B. I.V.D.&c.

20 Secundò ſciendum eſt, pupillos non ſolum in tutorum vel curatorum bonis, habere prædictam tacitam hypothecam, & priuilegium, iuxta ea quæ ſuperius reſoluimus; verum etiam tale priuilegium ad alias perſonas ampliari, & extendi, vt tradit Antonius Neguſantius *in d.4.membro ſecundæ partis, nu.7.* Ideo amplientur ſuperiora, vt procedant etiam in bonis protutorum, & eius qui pro tutore ſe geſſit, vt ea quoque ſint tacito iure obligata, pro ratione reddenda, & eorum adminiſtratione, vt tenet Accurſius *verb.priuilegium*, per tex. ibi *in d.l. dabimus, §. ſi quis cum tutor. ff. de priuilegijs creditorum*, ex illis verbis, ibi, *Si quis cum tutor non eſſet, pro tutore negotia geſſit, priuilegio locum eſſe manifeſtum eſt, &c.* Et idem Accurſius *in gloſ.fin.dict.leg.pro officio, Cod.de adminiſtratione tutorum*, & ibi communiter Doctores, quem ſequuntur Neguſantius *vbi ſupra dict.nu.7.* & communem dicit Ripa *in d.l. dabimus, §. ſi quis cum tutor nu 9.* & alios referens, idem profitetur Petrus Surdus *de alimentis, art.vltim. q.44.nu.6.* Meyrer *in d.lib.2. de priu legijs creditorum titul.7. nu.32.* ſequitur etiam Gregorius Lopez *in gloſ. verbo, De los guardadores, legis 23.dict.tit.13. part.5.* dicens, etiam in eis procedere deciſionem *dictæ legis pro officio*, de qua ſumpta eſt *dict.leg.Regia 23.* & pro ea etiam facere *dict.legem fin.tit.16.par.* & cum generaliter loquantur, generaliter procedere debere, & ita tenendum affirmat Ioannes Gutierrez *in dict. cap.16.2.p.nu.13.*

21 Contrarium tamen tenuit Bart. *in dict.leg.4.§. ſi quis cum tutor*, vt refert Rip. *ibidem num.9.* dicens eiuſdem opinionis fuiſſe Accurſium ſibi contrarium *in leg.eos, Cod.qui potiores, &c.* Mouenturq; ad contrariam ſententiam, & opinionem, primum eo fundamento, quod nullibi in iure cautum reperiatur, pupillos in bonis protutorum, & eorum qui pro eis negotia geſſerunt, tacitam habere legis hypothecam, ſed actionem perſonalem priuilegiatam tantummodo obtinere, Pro quo inducunt text. *in dict.§. ſi quis cum tutor, dict.leg. dabimus*, iuncta prima expoſitione Accurſij, verbo, *priuilegio*, quia cum textus dicat, priuilegio locum eſſe, addunt cum Accurſio, quod in perſonali actione conſtat. Quam etiam opinionem confirmant ex tex. *in l.fin.ff.de tutelis, & rationibus diſtrahendis*, ibi *Non ſolum tutela priuilegium datur in bonis tutoris; ſed etiam eius qui pro tutela negotium geſſit, &c.* iuncta *leg.ſi negotium.ff.de priuilegijs creditorum*, ibi, *Debet bonis eius venditis priuilegium pupillo conſeruari, &c.* intelligentes verba illa, *Priuilegium, &c.* in vtraque lege, de perſonali dumtaxat, ſine priuilegio tacitæ hypothecæ.

Secundo mouentur ad eam opinionē, Ex eo quod idem priuilegium conceditur debilibus perſonis, veluti ſurdo, muto, furioſo, prodigo, & cæteris ſimilibus perſonis, quod datur ipſis pupillis in bonis protutorum, vt conſtat *ex d.§. ſi quis cum tutor, in fine, cum duabus legibus ſequentibus, et leg. idem, ff. eodem tit. de priuilegijs creditorum.* Sed ſic eſt, quod debilibus tantum datur priuilegium perſonale, vt patet *ex ſupra traditis, & ex lege de creationibus, C. de Epiſcopali audientia, & ex l.vltima, §. ſed cum antiquitas, C. de curatore furioſi*: ergo illud quod conceditur pupillis, tantum erit priuilegium perſonale, aliter enim non eſſet idem priuilegium, cum pariter à Iuriſconſ. concedatur *in d. §. ſi quis cum tutor d.l.dabimus.*

22 Verumtamen, his non obſtantibus, non eſt à ſuperiori, & communi Accurſij, & aliorum Doctorum ſententia *in dictis iuribus, & in d.l.pro officio*, aduerſus Bart. opinionem, recedendum: cum verum ſit, præter priuilegia perſonalia, quæ in dictis iuribus conceduntur, tacitam ineſſe legalem hypothecam, quæ datur pupillis in bonis tutorum, & curatorum pro adminiſtratione tutelæ, vel curæ, & reliquis ſoluendis, vt ſuperius reſoluimus; nam cum ſint perſonalia priuilegia ex cauſa tutelæ, vel protutelæ, vim realium obtinere dicuntur, & ſic tacitæ hypothecæ priuilegio gaudere, vt præter Dyn. *in regula qui prior, de reg.iur.in 6.* notarunt Gloſſ. Bart. & alij Doctores communiter, *in d.l.priuil.ff.de priuil. creditorum*, optime notauit Meyrer *lib.2.de priu.creditorum priu. 7.de priuil. pupill.*

Quare non obſtant ſuperiora iura, & fundamenta; Nam iuxta proximam traditam veram doctrinam, & reſolutionem intelligenda erunt; vt notauit Gutierrez *vbi ſupra d. c. 16.num.3.in fine*, & latè probat, *ibidem num.22.cum ſeqq.* ſatisfaciens fundamento deducto *ex d.l. de creationibus, C.de Epiſcop. audientia cum alijs iuribus* affirmans *d.§.ſi quis cum tutor*, cum alijs legibus adductis, de debilibus perſonis loquentibus, intelligendum fore, iuxta ea quæ reſoluimus in vero tutore, & curatore.* E

E ℣. *Fin.*) Atq; ita & debiles has perſonas, eodem omnino pu-

nino pupillorum priuilegio perfrui, verius docent Eſcobar, *d.c.39.n.4.* ibi, *& quod*, & Petrus Vanderan *de priuil.credit. tit.quod priuilegium pupillus, &c.* Quod comprobatur, ex *l. tutor adminiſtrationem, D.de furt.* M.Berlich.*pract.concl.p.1. concl.67.n.23.* Vid.omnino, Gutierrez *loc.ſup.cit.* vbi rationes affert, & ſoluit oppoſita, &c.

A.M.B. I.V.D. &c.

23 Deinde etiam, ſuperiorem veram doctrinam, ad alias perſonas ampliandam fore, *vt ſupra diximus*, & ex doctrina Antonij Neguſantij *vbi ſupra d.4.membr.2.p.nu.8. cum alijs ſequentibus*, & aliorum Auctorum, obſeruat Io. Gutierr. *in d. c.16.2.p. ex n.14. cum pluribus alijs*. Nam & primo procedit
F in curatoribus * datis ad litem, quia etiam eorum bona, ſunt tacitè obligata pro eorum adminiſtratione, ſicut bona tutoris, vel curatoris generaliter, ex text. expreſſo ſecundum Baldum ibi, & communiter Doctores *in l. properandum, §.fin.C.de iudicijs*, & docet idem Bald. *in l.2.C.qui dari tutores poſſunt*; Antonius Neguſantius *vbi ſupra d.4.membro ſecunda partis n.8.* Greg. Lopez *in d.l.23.in gloſ.verbo, de los guardadores, in verſic.nota etiam*, quos refert, & ſequitur Io: Gutierrez *vbi ſupra num.16*, quod etiam ſecundum Neguſantium *num.9.* & Gregorium Lopez, vbi idem, obſeruandum eſſe ait in Actoribus, vel factoribus ab ipſis tutoribus, ad adminiſtrandam datis, vel electis, quia etiam eorum bona ſunt tacitè hypothecata ſicut tutorum, vel curatorum bona; teſtatur ipſe Gutierrez *num.13.* ex doctrina Bart. per textũ ibi *in l.actor, ff.rem ratam haberi*, & benè explicat Eſcobar *de ratiocinijs, d.c.39.nu.16.* Quinimmo, & eadem doctrina, & reſolutio procedet etiam ex Gregor. Lopez, & ex alijs auctoribus citatis à Ioanne Gutierrez *ibid.nu.14.* in bonis dotalibus Matris, & Auiæ tutricis, ex deciſione *legum partitarum 23.tit.13.par.5. & ex dict.leg.fin.tit.16.par.6.* quæ generaliter procedere, & intelligendas eſſe, ipſi Doctores affirmant.

24 F ℣. *Datis ad litem, &c.*) Hanc legalem & tacitam hypothecam competere etiam in bonis curatorũ ad lites, ſuſtinent vltra adductos, per Auct. Vinc. de Franch. *dec.321. n.3.* Berlich. *p.1.d.concl.67.nu.24.*

Quoad factores autem, vel actores, cautè obſerua diſtinctionem: An ab ipſis tutoribus, vel curatoribus dati ſint, vel à iudice; vt benè notat Auct. ex DD. per eum cit. quibus adde Iaſ. *in d.l.properandum, n.5.verſ.ſecus eſt in bonis, & verſ. limita.* adde Berlich. *Concl.67.n.26.*

25 Etſi directè contrarium ſtatuat Angel. Aretin. *in §. praterea, Inſt.de except.n.22.verſ.& tene menti*, dum ait, ſi actor ſit conſtitutus à Iudice, pupillum in actoris bonis habere tacitam hypothecam; non item ſi, ſit datus à tutore; quia tunc tutor, & ſic pupillus, habebit actoris bona tacitè hypothecata; Eumque ſequitur Ioſeph. Ludouic. *dec.peruſin.4. nu.2.par.1.*

26 Non tñ habet locum talis hyootheca in bonis curatoris, dati rebus eius, qui fuit captus ab hoſtibus, vel vagantis per mundũ, vel cuſtodię cauſam, vel interim ac quis pro adeunda hæreditate deliberat. per tex. *in l.idem priuilegium 21.§.1. D.de priuil.credit.* ibi, *Sed ſi bonis datis, &c.* Gloſſ. *in d l.dabimus, §.1.verſ.ad priuilegium, ſub fin. D.eod.* Mun. Eſcobar. *de ratiocin.c.39.n.4.in fi.& nu.ſeq.* Berlich. *loc.cit.n.29.* In bonis autem eius, qui ex officio, amicitiæ gratia negocium eius geſſit, pupillus habet ſolummodo perſonale priuilegium, *l.ſi negocium 23.D.de priuil.credit.* Beuſt. *ad ſuam l.admonendi 31. D. de iureiur. nu.968.* & ex alijs, nouiſs. viſ. Non. Acoſt. *de priuil.cred.reg.4.ampl.4.nu.14.*

27 De hypotheca autem in bonis etiam Matris, & Auiæ tutricis, Vid. Dec. *conſil.349. incip.conſuluit, nu.9.ad fin.verſ.& pro tali.* Gutierrez *de tutel.p.2.c.16.n.14.* Berlich. *d.p.1.concl. 67.nu.21.* Licet oppoſitum voluit Addit. ad Bald. *In cit.l.pro officio 20.de adminiſtr.tut.lit.A.verſ.quid ſi.*

28 Immò (quod Not.) obtinet tacita hæc pupilli hypotheca in bonis Vitrici, ſi Mater, vel vxor reſpectiuè, iam deſignata tutrix in viduitate, ante matrimonium non reddiderit rationem & reliqua ſoluerit. Neguſ. *de pign.membr.4.p.2.nu. 156.* Vid.infr.

A.M.B. I.V.D. &c.

29 Illud tamen hic difficile controuerſum eſt, An ſuperior doctrina, & reſolutio, quod prędictarum perſonarum bona maneant ipſis pupillis tacitè obligata pro adminiſtratione tutelæ, vel curæ, ſit extendenda, & amplianda ab bona fideiuſſorum, & hæredum tutoris, & curatoris?

In qua quæſtione diuerſæ ſunt opiniones; Nam quidam putant, bona hæredum, & fideiuſſorum, tutorum, aut curatorum non eſſe pupillis tacitè hypothecata, vt conſtanter defendit Neguſantius *in d.4.membr.ſecunda partis n.11.* poſt Albericum *in l. dabimus, §. ſi quis cum tutor. ff. de priuilegijs creditorum*, & Ripam, ibi *n.10.* Cumanum *conſ.58.incip.quaritur an bona*, & alios relatos à Ioanne Gutierrez *dict. c.16. num.18. verſ. iure tamen communi*, & nouiſſime idem tenet Meirer *dict.lib.2.de priuilegijs creditorum, tit.7.n.35.* Pro qua opinione adducunt textum elegantem *in l. Paulus, 28. ff. de pignoribus* in illis verbis, ibi, *Sed ea quae ex bonis defuncti non fuerunt, ſed poſtea ab herede eius, alia cauſa acquiſita ſunt, vindicari non poſſe à creditore teſtatoris*, quæ lex loquitur in generali obligatione expreſſa bonorum, facta per defunctum, in qua non venire bona hæredum, reſpondit Iureconſultus, ibi. *Ergo neque in tacita debent venire bona propria haredum, quia taciti, & expreſſi idem eſt iudicium; & l. cum quid, ff.ſi certum petatur*, & in tacita hypotheca idem probat text. *in lege 1.in fine, C.communia de legatis*, in illis verbi ibi, *Et hypothecam eſſe non ipſius heredis, vel alterius perſona, qua grauata eſt fideicommiſſo rerum, ſed tantum earum, qua à teſtatore ad eum peruenerunt*, & ita notari per gloſſ. & Doctores *in l.aſſiduis, Cod.qui potiores*, teſtatur idem Neguſantius
vbi ſupr. * G
G ℣. *Fin.*) Inſuper adde pro hac ſententia abſurdum quod enaſceretur: Quia videlicet hæredes, de proprijs bonis ſoluere deberent pro tutoribus, & curatoribus, quod eſt contra *l.p.& tot.tit.C.ne fil.pro patr.* &, *Ne Vxor pro marit. &c.* 30

Præterquamquod, ſi aduerſa ſententia obtineret, duo ſingularia concurrerent; primo quod hæredes ex delicto tutorum, vel curatorum tenerentur, contra *l.p. D. de priuat. delic. l.conſtitutionib.32.D.de obl.& act.§. his autem 9. in fin. Inſtit.de l. Aquil.§.p. Inſt. de perpet. & temp.act.l.pupillum 111.§.p.D.de Reg.iur.* Alterum ſingulare eſſet, quod in proprijs bonis hęredum, tacita hypotheca locum haberet; quæ tamen bona non veniunt in expreſſa & generali obligatione, vt ex *d.l.paulus reſpondit.29.D.de pign.& l.p.in fin.C.com. de legat.* dixit Auct. *ſupr.prox.* At vide infr.

A.M.B. I.V.D. &c.

Contrariam tamen ſentẽtiam, & opinionem tenuit Gregorius Lopez *in l.ad finem, tit.16.par.6.in gloſ.verbo, Sus bienes*, Pro qua inducit difficilem *legem properandum, §.final.C. de iudicijs*, vbi Iuſtinianus Imperator in calce §. *ſic reſcripſit, Omnem autem iacturam, qua ex hac cauſa oritur, ad tutores, aut curatores, aut eorum fideiuſſores, heredesque, & res eorum, & ad omnes, quorum in hac cauſa legitimè intereſt, redundare, &c.* Ponderando verba illa ibi, *Heredesque, & res eorum.* Nec ſatisfacies, ſi dixeris cum Iaſone *in d.§.fin.dict.l.properandum*, verba illa referri debere ad res tutorum, vel curatorum; namque cum ipſas, notum ſit tacitè pupillis eſſe hypothecatas, *ex dict.leg.pro officio, cum alijs ſupra allegatis*, deciſio dicti §. *nihil* ſeruiret de dubio, vt benè Neguſantius ponderauit, *vbi proximè dict.nu.11.* Inducit deinde ſecundo loco pro eadem opinione *d.legem finalem partita*, in illis verbis, ibi, *E para eſto complir es obligada tambien el guardador como ſus fiadores e ſus herederos, è todos ſus bienes al hauerſano ſus herederos*, vbi Gregorius Lopez *in gloſſ.vltima*, exiſtimat, verba illa, *E à todos ſus bienes*, ad fideiuſſorum, & hæredum tutorum, vel curatorum bona referenda eſſe. 31

In qua opinionum varietate vltimam Gregor. Lopez ſententiam amplecterer, cum Regio iure fundatam eſſe appareat, niſi priorem magis comprobatam viderim, & eruditè confirmatam à patre Ludouico Molina Societatis Ieſu, *de iuſtitia, & iure, tractatu 2.diſp.223.verſic. Vniuerſim bona tutoris, & curatoris, &c.* qui ſatisfacit verbis *d.l.Regia*, ibi, *E todos ſus bienes*, quibus nititur doctiſſimi Gregor. Lopez ſententia; nam inquit, verba illa referri poſſe ad ſolum tutorem, aut curatorem, & non ad fideiuſſores, aut hæredes tutoris; atque hoc videtur eſſe illius legis legitimus ſenſus, ſaltem ſi hæres tutoris inuentarium bonorum defuncti confecit; quia tunc bona hæredis propria, libera omninò ab obligatione manebunt, ob tutelã à defuncto ſuſceptam; alioquin onus ſubiret ex hæreditate adita cum inuentario, facto contra diſpoſitionem *legis vltima, C.de iure liberandi.* Quam Molinæ opinionem veriorem, & magis iuridicam 32

ſibi vi-

Digitized by Google

ſibi videri, aſſerit Io: Gutierrez *vbi ſupra nu.18.in fine* reſpectu hæredum tutoris, non quo ad fideiuſſores tutorum, & curatorum; ad obligantes autem ſe, & ſua bona, bene quidem referri poſſunt præfata verba dictæ legis Regiæ, *E todos ſus vienes.*

33 Vnde attenta hac vltima opinione non obſtat fundamentum adductum de *lege properandum.§.fin.*& quod illa verba, *hæredeſque,& res eorum*, ſuperflua eſſent, & de nihilo ſeruirent, ſi non, ad hæredum aut fideiuſſorum, tutorum, aut curatorum res eſſent referenda, non vero ad bona,& res ipſorum tutorum,vel curatorum. Namque Neguſantius *vbi ſupra d.4.membro 2.partis nu.11.in fin.in verſic.& non obſtat,*

H *&c* rectè * reſpondet, quod immo illæ §.*finalis* ſtat cum virtute operandi aliquid, & fuiſſe diſpoſitionem illam neceſſariam; quia licet in tutore, & curatore generaliter eſſet inducta tacita hypotheca, de qua in *dict.l.pro officio*, tamen hoc non erat deciſum in curatoribus datis ad lites, & in eorum fideiuſſoribus. Cum ergo de his alibi non eſſet expreſſe deciſum, non poteſt dici, Imperatorem *in d.§.final.* ſuperuacuè locutum fuiſſe, vt dicit etiam Bald.*ibi*,& ſic remanet firma ſuperior doctrina bona, ſcilicet hæredem tutoris vel curatoris, non venire in tacita hypotheca, *de qua in d.l.pro officio*, niſi cum ſuperiore limitatione à Ioanne Guttierez ſuperius adducta.

34 H ✠. *Reſpondet, &c.)* Obligationẽ hanc & fideiuſſorum, & ipſorũ tutoris hæredum, pro minoris iactura, de iure cõmuni ſuſtinet Mantic. *de tacit.li.11.tit.16.nu.19.* Noguerol. *alleg.10.n.103.* Montan.*de tutel.c.31.effect.2.n.5.* Gratian.*diſcep.for.to.2.c.225 nu.74.* Et de iure etiam regio Hiſp. Acoſt. *de priu.cred.reg.3.ampl.1.n.28.* Cũ ea videlicet modificatione, quod heres teneatur, ſi inuentarium non confecerit, vt & Auct.hic not.ex Molina. Nec *d.l.Paulus* loquitur niſi in bonis hæredum, quæ proculdubio ſubiecta eſſe nemo negabit, ſi inuentarium non conficiatur.

35 At verò *ad d.l.properandum.§ fi* affert Acoſt.vbi ſup.verbis præciſis reſponſionem Auctoris hoc loci, cui præter hanc interpretationem & alias datas, dictis verbis, §. *fi.* per Neguſ. *loc.cit.* & Vincent.de Franch. *dec.321.nu.7.poſt init.* addere potes illam DD. qui ea verba, *res eorum*, intelligi putant de rebus hæredum, quæ fuerint tutoris,& curatoris, inter quos eſt Raph. Cuman. *d conſ.58.inc. Quæritur an bona.per tot.&c.* quod noſtram firmat ſententiam. At verò Matth.Berlich. *d.p.1.concl.67.nu.40.* ſtat cum hæredibus ipſorum tutorum; addens ea verba, *& res eorum*, non eſſe ſuperflua (ad relat. argument. Neguſant.) ſed aliquid operari; videlicet inductionem tacitæ hypothecæ; propter quam quidem adijcienda fuerunt; vt poſt Bald. *in d.l properandum,§.fi.n.1.poſt init.* doctè & eruditè de more commonſtrat Dionyſ. Gothofr. *in notis ad d.§. lit. P.* Quamuis enim regulariter in obligatione veniant etiam hæredes, & bona, vulgat. iuribus; id tamen procedit in actione perſonali, non verò reſpectu actionis realis, & hypothecæ.

A. M. B. I.V.D.&c.

36 Merito etiam hic dubitari poteſt, an hoc priuilegium tacitæ hypothecæ, quod pupillus habet in bonis ſui tutoris, aut curatoris, ſit tranſmiſſibile ad eius hæredes vel ſucceſſores. Et ad hæredem non traſmitti, cum perſonale ſit, & cum perſona extinguatur, vt in ſimili priuilegio dotis, ſuperius reſoluimus *in articulo primo de priuilegio dotis, verſic.præterea animaduertendum eſt*, & docet Accurſius per textum ibi *in d.leg.4.§.ſi quis cum tutor. ff. de priuilegijs creditorum*, ibi: *Ipſe autem pupillus habet priuilegium, ſed eius ſucceſſores non habent,& l.ex pluribus 43.ff.de adminiſtratione tutorum*, vbi communiter notatur: Docet Bart. per textum ibi *in leg. non ſolum,§ fin.ff.de ritu nuptiarum*.& Albericus *in l.pro officio,C.de adminiſtratione tutorum*. Greg. Lopez *in dict.leg.33. parte in gloſs. magna in verſ. aduerte etiam* quos refert, & ſequitur Ioannes Gutierrez *in dict.cap.16.num.19.* Qua ratione cauendum erit ab Accurſio ibi *verbo non habent*, conſtituente differentiam inter ſuos, & extraneos hæredes, vt ad extraneos non tranſmittat, ad ſuos vero transferat hoc priuilegium, argumento *legis aſſiduis, verſic.exceptis, C.qui potiores*,& Accurſij ſententia communiter reprobata eſt à Cumano, & ab alijs *in dict.§.ſi quis cum tutor d.legis dabimus*, cui non ſuffragatur *d.l. aſſiduis*, quinimmo aduerſus Accurſium poteſt retorqueri; ſi quidem vt priuilegium dotis competeret filijs, neceſſaria fuit ſpecialis conſtitutio contra ea quæ diximus *ſupra in d.art.1.* Cum igitur tale priuilegium * I perſonale ſit,& ex proprio iure eis competat, in extraneos, aut ſuos hæredes non deriuabitur, cum perſonam non egrediatur illius, cui fuit conceſſum. Ceſſante igitur expreſſa deciſione, proculdubio non erit extendendum priuilegium *ex regula leg.quod vero contra,ff.de legibus.*

I ✠. *Priuilegium perſonale,&c.)* Atq; hanc ſententiam ſolidè ſuſtinent vltra relat. per Auct. Alex. *in l. etiam filios, D. ſol.matr.n.1.* Matth.Coler. *deciſ.274 nu.1.& ſeqq.per tot.p.2.* Matth.Berlich.*p.1.d.concl.67.n.33.per tot.* nec enim priuilegium hoc cauſę datum eſt, *d.l.ex pluribus.42.in fi.D.de adminiſtr.tut.l.etſi 24.§.p.in fi.D.de re iud.* Sed perſonæ conceſſum apparet; immò, & perſonæ propter perſonam, ſcilicet quia ob ætatis fragilitatem conceſſum eſt, *ad l.1.cum ſimil. D.de minor.* 37

Rationes porro quæ in contrarium obijci poſſent, enixè confutat & retundit Matth.Coler. *vbi ſupr.n.7.& ſeqq.*

Ex qua quidem potiori ratione reſoluit Gaitus, hoc prælationis priuilegiũ multo minus in ceſſionarium tranſire, dum quod non poteſt tranſmitti, multo fortius prohibeatur cedi. Quod ſi priuilegium conceſſum eſſet perſonæ non propter perſonam, ſed propter cauſam, vt eſt illud mulieris ob cauſam dotis; tunc cedi poſſet & transferri, ad *leg. ſi ventri, §.eorum, D.de priuil.credit.& l.fi.C.de priu.fiſc.* Vid. cit.Gait.*c.4.quæſt.11 à n.1669.cum plurib.ſeq.* 38

A. M. B. I.V.D.&c.

Ego vero ſicut ſuperius ſcripſi in priuilegio dotis *art.1.* nunc vero, & illud hic reſoluendum puto, in hac dubitatione nouiter adijciens, quod in hoc rectè notauit Ioannes Gutierrez *d.c.16.n.19.in fine*, videlicet, priuilegium antelationis, quod circa alios creditores priuilegiarios pupillis aliquando à iure conceditur, vt inferius dicemus, tamquam perſonaliſſimum ad hæredes, neque ad ſucceſſores, tam ſuos quam extraneos tranſmitti poſſe, *vt in d.leg.ex pluribus, iuncta gloſſ.5.verbo priuilegium pupilli,& in dicta lege dabimus, §.ſi quis cum tutor*, notat ibi Ripa: quod ſecus erit in priuilegio reali tacitæ hypothecæ, quod ipſis à iure conceditur in bonis tutoris, & curatoris, nam huc etiam tranſit ad hæredes ipſius minoris in eius fauorem, ſicut etiam tranſit contra tutoris, vel curatoris hæredes; vt colligitur *ex d.l.fi.tit.16. p.5.* in illis verbis ibi, *E a ſus herederos.* 39

Aduertendum inſuper eſt, prædictum priuilegium, & tacitam hypothecam, quod pupillis à iure conceditur contra omnes tutores, protutores, factores, aut negotiorum geſtores, de quibus ſupra meminimus, id contra quemlibet inſolidum locum habere; ex *d.l.fin. ff.de tutelis,& rationibus diſtrahendis*, tex.optimus,& expreſſus *in l.tres tutores, ff.de adminiſtratione tutorum*, ibi, *Quæſitum eſt, quatenus quiſque eorum teneatur, & tutorum quidem periculum commune eſt in adminiſtratione tutelæ,& inſolidum vniuerſi tenentur*,& probat text.*in l.2.C.ſi tutor vel curator non geſſerit.* Cæterum ordo in tutoribus conueniendis ſeruandus eſt, vt ſcilicet primo tutores * conueniantur, qui tutelam geſſerint, & quouſque illi ſoluendo non ſunt, cæteri non tenentur, vt probatur *in d.l.2.C. ſi tutor vel curator,&c.& in l.tutores qui 39.§. in eum,d.l.tres tutores, §. item in eo, ff.de adminiſtratione tutorum*,& argumento textus *in lege non quaſi, §.1.ff.rem pupilli ſaluam fore*, his verbis, *Illud ſciendum eſt, hac ſtipulatione teneri, tam eum, qui tutor eſt, quam eum qui pro tutore negotia geſſit, vel gerit, & fideiuſſores eorum*, docet Baldus *in leg.1.in fin.C.de tranſactionibus*, ſi vero omnes geſſerint, omnes poſſunt conueniri; Eſt tamen in poteſtate minoris, ſi tutelæ, aut curæ adminiſtratio non fuit diuiſa, vnum ex tutoribus eligere, & ipſum inſolidum conuenire; text.elegans *in l.2.Cod.de diuidenda tutela*, ibi, *Si diuiſio adminiſtrationis inter tutores ſiue curatores in eodem loco, ſeu prouincia conſtitutos facta nedum fuerit, licentiam habeat adoleſcens, & vnum eorum eligere,& totum debitum exigere,&c.*& ibi Bald. & Salicetus,& probat *l.cum interdicta, Cod. arbitrium tutelæ*, text. elegans *in leg.fin.ff.rem pupilli ſaluam fore*, qui, vt rectè aduertit Meyret *in dict.lib.2.de priuilegijs creditorum, 17.tit.5.n.39.* huius rei rationem reddere videtur, quod pupillus non contrahit cum tutoribus, ſed in illos incidit, & ignorat omnia; ideò beneficium diuidendæ actionis, ex Diuo Adriano, non habere locum contra pupillos, reſpondet ibi Iureſconſul. Papin.& id comprobat *d.l.2.C.ſi tutor vel curator non geſſerit*: Si tamen tutela à teſtatore vel iudice eſt diuiſa, tunc quilibet 40 K

Digitized by Google

bet tutor, pro portione ſuæ adminiſtrationis tenetur in ſolidum, *ex d.l.penul.C.de diuidenda tutela.* Bart. & Iaſ. *in l.1.n.7. & ſeq. C. de tranſactionibus l. tres tutores, ff. de adminiſtratione tutorum*, ſiue etiam ipſi tutores diuiſerint tutelam, omnes exemplo fideiuſſorum ſi ſoluendo ſunt, pro rata tenentur, ita intelligendo, vt contra quemlibet tutorum pupillo actio integra maneat, donec ſuum conſequatur, *d.leg. tres tutores, & leg. curatores, §. adoleſcens, ff. de adminiſtratione tutorum leg.1.§. nunc tractemus, ff. de tutelis, & rationibus diſtrahen-*
L *dis*, & notat rectè Meyrer *vbi proximè dict. tit.7.num.47.* *

41 K ✠. *Tutores conueniantur, &c.)* Tutorem etſi non adminiſtrauit: nihilominus ad rationes teneri, omnino in cōperto eſt, *l.1.& 2.C. ſi tut. vel curat. non geſſ. l.1.§.1.l. ita autem 5.§. fin. l. tres tutores 55.§. non ſolum, D. de adminiſtr. & peric. tut. cum ſimil.*

42 Sed an competat ſaltem huic non miniſtranti, beneficiū excuſſionis, vt ſcilicet prius, qui miniſtrauit, conueniendus ſit, & in ſubſidium hic, qui non geſſit? Reſolutiuè Affirmandum eſt cum Auct. ex text. *expreſſ. in l. etſi ſciſſes 8.C. de admin.tut. l.3.§.2.l. tutoris 40.§. in eum, D. eod. l. licet tutor fin. C. de diuid. tutel. l. pater veſter, 2. C. de hered. tut. l. non quaſi, 4.§. ſed enim, 5. D. rem pupill. ſalu. for.* Obſtat tamē lex *de curatore 2.§. fin. D. de curat. bon. dand.* ſed Reſpond. eam loqui in curatore bonis dato, qui cum volens dumtaxat, & conſentiens detur, *d.l.2. in fi.* ſibi imputare debet, dum onus ſubijt; quod in tutore non obtinet, in quem inuitum onus confertur. Vid. Bart. *in d.l. de curatore, §. fi. init. verſ. aliud* Cautelam autem regerit Eſcobar *de ratiocin. c.4.n.14. in fi.* vt Tutor non adminiſtrans citetur, & vocetur ad aſſiſtendum cum eo qui geſſit; namq; ſtatim facta, eorum qui geſſerunt excuſſione, abſq; nouo proceſſu poterit iſte, qui non geſſit, pro reliquis conueniri.

43 Obſeruandum tamen, in bonis feudalibus, ſi proximus Agnatus, cui tutela competit, paſſus eſt, matrem cum filio defuncti adminiſtrare, donec ille filius ad legitimam ætatem perueniat; Proximum eum Agnatum, non attenta adminiſtratione Matris pupilli, conueniendum eſſe pro adminiſtratione. Ea quidem ratione, quia in his bonis, quo ad adminiſtrationem, Agnatis Mater non anteponitur, quia ipſo iure ij ſunt tutores. Curt. Sen. *conſ.66.n.16.* Berlich. *pract. concl. p.1. concl.12.n.34.* allegat Modeſtin. Piſtor. *in ſuis quæſt. quæſt.27.p.1.* Iacob. Schult. *in addit. ad eandem, ibid. n.11.*

A.M.B. I.V.D. &c.

44 L ✠. *Fin.)* Hanc eandem opinionem ſecutus eſt Socin. Sen. *Conſil.61. incip. in preſenti, col.1. & ſeq. vol.1.* cum alijs vt per Meirer *loc. cit.*

Sed quæro, an rationes ad calculum reuocatę cum principali adminiſtratore poſſint executioni demandari contra fideiuſſorem? Reſoluas præuia diſtinctione .ſ. fideiuſſorem contractus citandum eſſe ad ratiocinandum, adhoc vt pro reliquis cum principali liquidatis poſſit executari; arg. *l. grege, §. ſi à debitore, D. de pignor.* Couar. *pract. q. cap.39.n.5.* At non item fideiuſſorem Iudicij. Minſyng. *ſingul. obſeru. cent.4. obſ.96.* Lancellot. *de attent. 2.p.c.20.n.13. & 14.*

45 Ex quo decidas, ſi extraiudicialiter facta ſit fideiuſſio, eum contractus tenere, & ita citationem requiri, ſecus ſi per viam Iudicij; cum ſcilicet apud acta interceſſit, iudexq; pro minore ſtipulatur. *ad l. eum oſtendimus, §. fin. D. de fi-*
46 *deiuſſ. tut.* † Procedet etiam hæc deciſio in contractu, ſi in fideiuſſione clauſula guarentigiæ ſit appoſita. Bald. *in l. ſancimus, §. cum antiquitas, C. de vſur. rei iud.* Vel renunciauit Authenticæ de fideiuſſoribus. Bart. *in l.p. nu. fin. D. iudicat.*
47 *ſolu.* † Aut ſe obligauit ratione & contractus, & etiam Iudicij. Bald. *in l. fin. C. de fideiuſſ. tut.* relat. & ſecut. ab Eſcob. *de ratiocin. c.36. nu.4. & ſeqq.* apud quem plura.

A. M. B. I.V.D. &c.

48 Rurſus aduertendum hic erit, quod optimè notat Ioann. Guttierez *in d.c.16.n.29.* videlicet quòd quamuis Alberici ſententia ſit *in d. leg. pro officio, C. de adminiſtratione tutorum*, ibi, in dicta l. tantum videri comprehendi bona, quæ tutor habebat tempore adminiſtrationis, non verò quæ poſtea ſunt quæſita; verius eſſe, quod tam bona præſentia, quàm futura tutoris vel curatoris, ſint tacitè hypothecata minori, pro reddenda ratione adminiſtrationis; cum obligatio ſit generalis, ſecundum *legem. fin. C. quæ res pignori obligari poſſunt*, & ita in terminis tenet Gregor. Lopez *in d.l.23. tom.13. p.5. in gloſ. verbo, Los bienes*, pro quo etiam facit *d. lex fin. in fin. tit.16. par.6.* ibi, *Todos ſus bienes*, nam dictio illa vniuerſalis, *todos*, comprehendit generaliter omnia bona; & cum dicat, *todos*, * nulla bona videtur excludere, ex vulgari axio- M
mate, Qui totum dicit, nihil excludit.

M ✠. *Nulla bona videtur excludere, &c.)* Obſeruandum 49
autem, licet omnia bona tutoris, pro mala adminiſtratione ſint pro pupillo hypothecata, vigore generalis obligationis; tamen in feudis id reſtringendū eſſe, ob id in feudo obligato per tutorem, etiam cum conſenſu Agnatorum & Domini, pro debitis ex adminiſtratione tutelæ, nullam pupillus hypothecā habet, aut prælationem; prout de muliere ſup. dix. & ad quamlibet hypothecam extendendum eſt. Iacob. Schult. *in addit. ad Modeſtin. Piſtor. q.120. num.15. & ſeq. p.3.* quem refert, & ſequitur Matth. Berlich. *pract. concl. p.2. concl. 31. num.14.*

Hæc autem omnia intellige procedere in ipſa proprie- 50
tate Feudi; quoniam circa fructus, & cōmoditates ipſius, tacita hypotheca bene locum habet. Iaſon. *loc. cit. n.78.* Neguſ. *de pignor. vbi ſup. n.48. & ſeq.* Ludolph. Schrader. *dict. loc. n.25. ad fin.* Io: Faber *ad §. Item ſeruian. Inſt. de action. nu.26.* Io: Schneid. *de feud. p.7.n.21.* Curt. Iun. *eod. tract. p.4. q.6. princip. n.95.* Specul. *lib.4.p.3. tit. de pignor. §.1.n.30.*

Si tamen Vaſallus, feudi poſſeſſor obit, dum reſoluitur ius 51
poſſeſſoris, ſoluitur etiam ius pignoris, & hypothecæ. Iacob. Schult. in addit. ad Modeſt. Piſtor. *d.q.120.n.13.p.3.* Reſoluto enim iure datoris, reſoluitur, ius acceptoris, l. lex *vectigali, D. de pignor. l. fin. §. cum autem, C. com. de legat.*

Sed maius dubium exoritur; An idem iuris ſit in rebus 52
emphyteuticis? Affirmatiuam ſententiam defendit mordicus Daniel. Moller. *in ſuis ſemeſtrib. lib.3.c.45.n.4.* Motus primo, ex paritate feudi, & emphyteuſis, dum inuicem currat argumentum. Roman. *conſ.212. nu.12.* Euerard. *in loc.30. ab Emphyteuſ. ad feud.* Præterea quia hæc bona, vt reſtitutioni obnoxia, & alienari prohibita, non veniunt ſub vniuerſali bonorum obligatione. Vlterius, quia prohibita alienatione alicuius rei, prohibetur, & oppigneratio eiuſdem, *l.2. & 3. D. de diſtract. pign. l. oratio. D. de ſponſal. l. fi. C. de reb. alien. nō alien.* Vltimo quia pro Canone bona emphyteutica non ſunt obligata, vt ipſe aſſerit *loc. cit.* & Bart. *in l. fin. C. de iur. emphyt.* Neguſ. *de pign. memb.4.p.2.n.1. & 29.* Ac nos inf.

Contraria tamen ſententia videl. in generali obligatione 53
bonorū venire etiā res emphyteuticas, vti verior fuit recepta per Bart. *in l. ſi conſtante init. n.75. verſ. aut nō erant, D. ſol. matr.* Iaſon *in d.l. cum dubitabatur, fin. C. de iur. emphyt. n.84.*

Probatur primo, ex text. cit. *l. lex vectigali*, cum ſua regula ſup. relat. *D. de pignor.* Inſuper quia emphyteuſis etſi alienati non poteſt tamen permittitur pignorari. Iaſ. *in d.l. fin. n.79.* Gloſſ. *ibid. verſ. alijs vendere.* Amæd. de Pont. *quæſt. laudemial.33.n.1.*

Nec obſt. oppoſita; quoniā ad primū, ſcilicet ad paritatē 54
feudi, & emphyteuſis, Reſpondeo, argumentum procedere ſecundum quid, & non ſimpliciter. Vid. Euerard. *loc. cit. n.47. ad fin.* Bald. *in cap.1. tit. an Agnat. vel fil. col.5. in vſib. feud.* Cœtera argumenta gratis proferuntur, vt per Iaſ. *in loc. cit. à n.80. & ſeq.* Nec vltimum mouet. Namque dubij omnino iuris eſt, an dominus, pro Canone non ſoluto, hypothecam habeat in bonis emphyteuticis; Immò affirmatiuam ſententiam defendit Berlich. *d.p.1. concl. pract.67. n.78. ex* Bald. *in Auth. ſi quas ruinas, n.94. ſeq. C. de ſacroſ. Eccleſ.* per tex. in Nouell. *de non alien. aut permut. reb. Eccl.7. c.3.§. ſcire 2.* quem menti tenendum omnino hortatur. De hoc tamen vide quæ nos inf. ſuo loco.

A. M. B. I.V.D. &c.

Sed à quo tempore incipiat hoc pupilli priuilegium, & 55
tacita hypotheca in bonis tutorum, pro tutorum, curatorum, & eorum fideiuſſorum, quæſtionis eſt; vt ex Gloſſa, *verbo, obligatur, in d.l. pro officio*, & ibi communiter Doctores, optimè notarunt Neguſantius *de pignorib. d.4. membro ſecunda partis principalis n.12.* Ioannes Gutierrez *in d.c.16. nu. fin.* & nouiſſimè Stephanus Gratianus *1. par. diſceptationum forenſium, cap.53. nu.5.*

Gloſſ. ibi, duas in hoc refert opiniones; Prima eſt, quod hypotheca incipiat à tempore, quo quis tutorem vel curatorem eſſe inceperit, *argumento leg. cum oportet, §. fin. Cod. de bonis quæ liberis.* Secunda eſt quod incipiat à tempore quo cœpit malè adminiſtrare, *argumento legis, hac edictali, §. penult. Cod. de sec. nuptijs.*

Sed

Digitized by Google

N Sed primam opinionem * vti communem, eſſe tenen-
56 dam, quam doctores communiter ſequuntur, & Neguſan-
tius *vbi ſup. d. nu.* 12. & Petrus Surdus *conſil.7.lib.1.num.*18.
teſtatur Ioannes Guttierez *vbi ſup. num. fin.* aſſerens hodie
approbari *in d.l. Regia* 23.*tit.*13.*p.*5. ibi, *Deſde el dia que co-
mencaron à vſar el oficio de la guarda, faſta que les den cuenta
e rocando de las coſas que tuuieren dellas*, & ibi notat Gregor.
Lopez, *Deſde el dia que comencaron.*

57 N ✠. *Primam opinionem.*) Hanc eandem ſententiam ſe-
cutus eſt Socin. Sen. *conſ.*61.*incip. in præſenti, col.*1.*& ſeq. vol.*1.
Peregr. *de iur. fiſc. li.*6.*tit. de pign. & hypoth. n.*1.*ad l. cum opor-
tet, §. fi. C. de bon. quæ lib. d.l. pro officio*, & ibi Gloſſ. Reuerter.
*dec.*380.*n.*4. Alfan. *de officio fiſcal. Gloſſ.*34.*§. p. nu.*117. Alex.
Turamno. *in l. non puto*, 35.*nu.*4. *D. de iur. fiſc.* Conſt. *in l. p. C.
de iur. fiſc. lib.*10.*n.*22. D. de Marin. *reſol. iur. lib.*1.*c.*148.*n.*1.
& 2. & ad d. dec. Reuert. 380.*n.*59.

Extendit præterea eandem reſolutionem cum laudatis
Doctoribus, & ad hypothecam Filij in bonis patris, & Fiſci
in bonis Adminiſtratoris, & Procuratoris, & de Filio, & pa-
tre reſpectiuè, vid. inf. *hoc eod. art.*

A.M.B. I.V.D. &c.

58 Denique in hoc articulo notabiliter aduertendum erit,
pupillum habere hypothecam, & priuilegium prælationis
aduerſus anteriores creditores in re, quæ fuerit empta ex ip-
ſius pupilli pecunia, & ſic qui prior eſt tempore, non erit
potior in iure, limitatâ in hoc, regulâ *legis primæ, ff. qui po-
tiores in pignore habeantur, & cap. qui prior, de reg. iur. lib.*6.
Huius ſententiæ fuit Accurſius *in l. dabimus* 4. *in principio,
verbo, priuilegio, ff. de priuilegijs creditorum, & in l. idem erit*
7 *verbo, res fuerit*, per tex. ibi, *ff. qui potiores*, vbi Bart. Fulgo-
ſius, & alij. idem Accurſius *in l. quamuis* 17. *in gloſ. verbo, non
deduxit, C. de pignoribus*, & probat *leg.*2. *ff. quando ex facto tu-
toris, &c. & l.*3. *ff. de rebus eorum, & tex. in l. ſi vt proponis*, vbi
notat gloſ. Bart. & Bald. *C. de rei vindicatione*, Ripa *in d.l.*4.
*§. ſi quis cum tutor, & in l. priuilegia, nu.*34. *ff. de priuilegijs cre-
ditorum*, Balduinus *in tractatu de pignoribus, & hypothecis,
cap.*7. *ad finem*, Donell. *in eodem tractatu cap.*4. *fol.*158. op-
timè Neguſantius *d.*4. *membro ſecundæ partis nu.*158. *& nu.*
163. Rebuf. 2. *tom. ad leges Gallicas tit. de conſtitutione reddi-
tuum. gloſ.*14.*n.*13. nouiſſimè Meirer, *d. li.*2. *de priuilegijs cre-
ditorum tit.*7.*nu.*2. *&* 3. quibus conſonat lex 25. *tit.*19. *par.*5.
ibi, *Comprada ſeyendo alcuna coſa de los bienes del huerſano
menor de catorze annos, aqueſta coſa ſiempre finca obligada
al huerſano, faſta que cobre aquel precio, por que la compro,
&c.* vbi Gregorius Lopez in gloſ. verbo, *Finca obligada*, ex-
preſſius *in l.*30. *eodem tit.*13. *par.*5. Quod ſpeciale in pupillo
eſſe, aduertit Neguſantius *in d.*4. *memb. ſecundæ partis n.*163.
nam ſi quis ex pecunia alterius, mutuata ad id expreſſe,
merces ſeu aliàs res emerit, non habebit in prædictis rebus
tacitam hypothecam, niſi de hoc pactum expreſſum con-
uentum fuerit, ſed tantummodo habet priuilegium in per-
ſonali actione, vt ſcilicet in dictis rebus præferatur alijs cre-
ditoribus non priuilegiatis, prætendentibus ſolam perſo-
nalem, vt deducitur ex tex. *in l. quamuis*, 17. *C. de pignoribus,
& in l. licet, C. qui potiores*, & ibi Bald. & Salicetus.

59 Quare cum aliquid difficultatis ob prædicta iura habeat
ſuperior doctrina, & reſolutio; vt melius in eo caſu cogno-
ſcatur, quando in pupillo detur, & militet ſpecialitatis fa-
uor, & priuilegium, ea ſolet communiter adhiberi diſtin-
ctio, prout eleganter in vtroque loco ſuperius citato tradit
Neguſantius, & melius *in d. n.*163. *ad finem*, & apparebit ex
alijs iuribus, & Auctoribus referendis, Nempe aut res fuit
O empta * ex pecunia pupilli, aut minoris, per alium quàm
per tutorem, vt puta extraneum; tunc enim illa res non effi-
citur pupilli, ſed ſolum in ea acquiritur ei tacita hypotheca:
ſed tamen, ſi res empta eſſet per tutorem ex pecunia pupil-
li, tunc eſt in electione pupilli, an velit illam rem tamquam
ſuam habere, & competet ei Rei vindicatio; ſi vero velit
reſtitui pecuniam ſuam, & tunc illam rem pro reſtitutione
pecuniæ ſibi tacitè obligatam habebit, vt docet Bald. per
tex. ibi *in l. ſi tutor, C. de ſeruo pignori dato manumiſſo*, vbi
etiam Gloſſ. Idem obſeruat, *in l.*2. *ff. quando ex facto tuto-
ris*; Gloſſ. celebris *in d. l. idem erit, ff. qui potiores*, pro qua opi-
nione facit text. ſic intelligendus, in *l. ſi curator, C. arbitrium
tutelæ*, quod ita reſoluunt Bartol. *in legibus ſupra citatis*, op-
timè Pariſ. *conſ.*80. *ex n.*19. *lib.*1. Rebuf. *ad leges Gallicas* 2. *to.
Rubrica de conſtitutione reddituum, art.*1. *gloſ.*8. *nu.*22. Quæ
diſtinctio hodie indiſtinctè ſeruanda eſt,* per legẽ Regiam P
29. *tit.*5. *par.*5. quæ eam ſic conſtituit, vbi notat Greg. Lopez
in gloſ. verb. *en guarda.*

O ✠. *Ex pecunia pupilli, &c.*) Ad dignoſcendum 60
Pupilli in hoc priuilegium, Communis eſt hæc diſtinctio,
quam ex Bart. Bald. Salycet. & cæteris in *d. l. quamuis, & in l.
ſi vt proponis, C. de rei vendic.* firmauit Neguſant. & vltra re-
latos, Guttierez *de tutel. p.*3. *cap.*1. Barboſ. *in* 3. *p. Rub. tit. ſolut.
matr. n.*85. *& paſſ.* cum alijs per eum relat. Atque ex hac di-
ſtinctione benè reſoluitur per Auct. infr. prox. illa quæſtio,
Quis nam præferatur in hac re empta ex pecunia pupilli, ſi
ipſe, Dos, & Fiſcus concurrant? † Videlicet ſi tutor, vel cu- 61
rator, aut alius minoris adminiſtrator emerit, pupillum
vel minorẽ præferri, non tanquã ſit magis priuilegiatus, ſed
vt anterior; non ſolum ex vtili rei vendicatione ſibi compe-
tente vt *inf. prox.* per Auct. ſed etiam ſi agat hypothecaria.
Gratian. *diſceps. forenſ. c.*955.*n.*8. *& ſeq.* Gait. *vbi ſupr. n.*1971.
& ſeq. Sin autẽ ab extraneo ſit empta nomine proprio, ſer-
uari Regulam, *Qui prior, &c.* vt quoad dotem, expreſsè do-
cet Auth. *quo iure, C. qui pot. & in fonte, in d. §. his conſequens,
Non. de æqualis. dotis*, & de Fiſco notat Bar. & Aſeclæ *in l. fin.
D. qui pot.* vt aduertit Auct. *infr. proximè.*

A.M.B. I.V.D. &c.

* ✠. *Per legem Regiam, &c.*) Perperam firmatam hanc *
diſtinctionem ab Auctore aduertit Non. Acoſt. de priuil.
credit. *reg.*2. *ampl.*4. *a n.*7. *& deinceps*, tam inſpecto iure co-
muni, vt ipſe ibid. adſtruit, quam etiam attento iure Regio,
quod adamuſſim inibi demonſtrat, vt ab hoc Auctoris di-
cto caueatur; quippe qui legem eã Regni non obſeruauerit.
Hypothecam enim priuilegiatam contuetur ad fauorem
pupilli, in re empta, etiam per extraneum à tutore, &c.

A.M.B. I.V.D. &c.

Ex quibus eleganter deduci poteſt, prout aduertit doctiſ- 62
ſimus D. Ægidius Ramirez *in Commentario legis dabimus §.
ſi quis cum tutor, ff. de priuilegijs creditorum*, in concurſu cre-
ditorum ſine aliqua temporis diſtinctione, præferendum
eſſe pupillum, ſi eligat Rei vendicationem, propter Regu-
lam *legis, ſi ventri*, 8. *§. in bonis, ff. de priuilegijs creditorum,
& legis procuratoris* 5. *§. plane, ff. de tributoria actione*; ſi verò
concurrant in bonis, pecunia pupilli emptis, ab eo qui tu-
tor, vel curator non erat, & ſic quo caſu competit pupillo
hypothecaria; vtiq; dos præferenda erit, *ex Authentica, quo
iure, C. qui potiores in pignore habeantur, & in Authent. de
æqualitate dotis, §. his conſequens erit. Collatione* 7. & in con-
curſu fiſci, & pupilli, ſemper pupillus erit potior in re illa, ſua
ex pecunia empta, propter *l. vltimam, ff. qui potiores in pi-
gnore*, ſi modo pupillus fuerit prior tempore, vt deducitur
ex Bart. ibi, & Capitio *dec.* 129. *n.*11. Si autem fuerit poſte-
rior pupillus, proculdubio fiſcus potior erit; niſi quo caſu
tutor, aut curator fuerit emptor; quia tunc competit pupil-
lo, aut minori Rei vendicatio, ex ſupra tradita diſtinctione,
& reſolutione.

P ✠ *Fin.*) Cenſuit Bart. *in l. filia, D. de ſolution.* & ex eo, 63
Mantic. *de tacit. & ambig. lib.*6. *tit.*16. *tom.*1. *n.*20. & Gomeſ.
*in l.*53. *Taur. ſub n.*36. in hoc caſu, cum ſcilicet res empta eſt
de pupilli pecunia per extraneum nomine proprio, rem
eam effici pupillarem, cuius pecunia iam empta fuit; ex tex.
in d. l. filiæ, & ex l. vxor marito, D. de donat. int. vir. & vxor. ex
quibus legibus apparet, rem emptam ex pecunia vxoris
ſuccedere loco ipſius pecuniæ; Quod quidem à ſimili, & in
pupillo dicendum paritas rationis ſuadere videtur. Accedat
quod ſicut pecuniam redactam ex venditione rei meæ per
te facta me inſcio, ego in ſubſidium re perempta vendicare
poſſum, ratam habendo venditionem, *l. mater, C. de Rei ven-
dic. l. ſi eum ſeruum, D. de reb. credit.* Et infrà dicetur; ita multo
magis pupillo id concedetur, vt tanquam dominus eam va-
leat vendicare.

Verius tamẽ concludendum eſt, nullatenus hanc vtilẽ rei 64
vendicationem Pupillo competere. Nec enim *d. l. filiæ*, lo-
quitur in terminis noſtræ quæſtionis, vt compertum eſt, ad-
notatque Bald. *in d. l. ſi, vt proponis*, ſimul cum Salycet. Ad-
huc & *d. l. vxor*, non poteſt extendi in caſu pupilli, dum ipſe
habet tacitam hypothecam ſuper re empta ab extraneo
nomine proprio; ob idq; ſubſidiario non indiget remedio,
quale eſt hæc vtilis rei vendicatio, cum habeat ordinarium,
ad *l. in cauſa, D. de minorib. cum ſimil.* Mantic. *de tacit. lib.*12.
*tit.*17.*n.*20. Mulieri autem, quia (ſaltem in praxi) per legem,
hac præ-

Digitized by Google

hac prælatione contra anteriorem expreſſam non adiuuatur, vt pupillus, competet illud ſubſidiarium remedium.
65 Atq; ita ſentit Barboſ. *vbi ſupr. n.* 86 † Ex quo notare fas erit differentiam inter pupillum, ac cæteras perſonas, in terminis *d. l. vxor*; quam notauit aptiſſimè Gait. *de credit. cap* 4. *q.* 11. *n.* 1528. *& ſeq. &* 1967. Contrarium tamen ſentit Acoſt. vt per eum, de *prin. credit. cit. Reg.* 2. *ampliat.* 4. *an.* 7. *& paſſ.*

66 Quid autem ſi res hæc coempta, ſit partim ex pecunia pupillari, partim de pecunia maioris, expreſsè ſibi de obligatione cauentis, ad terminos *l. licet, C. qui potior.* cui nam dabitur prælatio? Reſoluas, ſi pars pretij, ex pupilli pecunia, fuit ſoluta ab eius tutore, vel adminiſtratore, tunc ambo partes faciunt per concurſum. Nec obſtabit, Pupillum præferri maiori, ſtante magis ſingulari priuilegio; Gloſſ. in terminis, in *l. idemque, D. de pignor.* nam ab ea receditur ex euidenti paritate inter vtrumq; dum pupillus, & maior ex *d. l. licet*, idem priuilegiũ obtinent, ſcilicet in perſonali, eandemq; hypothecam; Etſi iſte maior habeat expreſſam; quæ tamen idem habet a lege priuilegium, ac tacita pupilli, vt ex verbis *d. l. licet*, colligi poteſt; ergò idem amborum iudicium erit.

67 Aut pars ea fuit ab extraneo ſoluta nomine proprio; & tunc præferretur creditor maior ex *d. l. licet*, quæ expreſsè loquitur; nec pupillus aliquo textu inniti poteſt, niſi *d. l. idemque*; at ea loquitur de adminiſtratoribus dumtaxat pro minore ementibus; quare, &c atque ita reſoluit Gait. *de credit. in Appendic. ad c.* 4. *q.* 11. *nu.* 121.

Hæc de actibus adminiſtratorum, vel extraneorum ex re pupillari. At quid de obligatione rei per minorem ipſum facta?

68 Dicas, rei pupillaris obligationem, etſi auctoritate tutoris, ſi tamen deficiat Iudicis auctoritas, nullius eſſe ſubſiſtentiæ, *l.* 1. *in pr. D. quæ res pign. l. præſes, C. de præd. min. cum ſimil.*

69 Cæterum quid dicemus, ſi puta emerit minor rem, cuius pretio non ſoluto, venditor ea lege, & pacto vendidit, vt pro prætio ſpecialiter ſit obligata, donec illud ſibi ſoluatur, ſubſiſtet ne in dicta re, quò ad minorem, obligatio?

70 Præmittenda diſtinctio generalis Barboſ. *in l. ſi conſtante, D. ſol. matr. nu.* 124. qua, ſi pactum contractui adiectum reſpiciat dominium, illudq; quodammodo reſoluat, vt eſt pactum de retrouendendo, & huiuſmodi; tunc iſtud omnino per minorem eſt ſeruandum, dummodo incontinenti apponatur; tranſit enim in eum, tale dominium affectum, & limitatum, *l. ſi autem, D. de pact. cum ſimil.*

71 At vero pactum, huiuſmodi non eſt naturæ, nec reſolutiuum dominij, ſed ſolum reſpicit ſecuritatem contractus, & illud non obligat minorem. Affert Barboſ. exemplum in hypotheca, vel in pacto prædicto, ſed appoſito ex interuallo. Hypothecæ exemplum probat ex *l.* 3. *§ fin. cũ l. ſeq. D. de reb. eor.* Tum & ex ea ratione, quia nullo conſiderato tempore poteſt interuenire ea obligatio, non quidem tempore venditionis, dum tunc vendens erat dominus, vnde pignus non habet locum; non etiam tempore traditionis & dominij tranſlati, quoniã res minorũ obligari nequeũt. ergo, &c.

72 Cæterum Gaitus non ineleganter, pactum hoc, & hypothecam de qua quærimus, inter ea reſolutiua dominij, ſimul cum eo de retrouendendo, incontinenti appoſito, inſerere ſtudet, ſi tamen & ea incontinenti adijciatur.

Nemo .n. prohibetur tempore tranſlationis dominij, leges, & pacta rei ſuæ adijcere, iuri non repugnantis, vt in alium cum ijs tranſeat oneribus, *l. legem, C. de pact. cum ſimil.* Atque ita non res minoris obligatur, ſed ipſe acquirit rem ſic affectam. Nec damnum minoris ex ea hypotheca proſpicitur; quoniam magis læditur minor ex acquiſitione dominij reuocabilis per pactum illud retrouendendi, quam per hanc hypothecam, cuius vigore, reſoluitur ſolum in caſum non ſoluti pretij. quod tamen ſtat in arbitrio minoris.

73 Id comprobat, & quidem perbelle, ex oppoſita *l.* 1. *§. fin. & l.* 2. *D. de reb. eorũ*; ſiquidẽ *in d. § fin.* loquitur I.C de ea inualiditate pignoris, dominio rei tranſlato in popillum. At in ſequenti lege confirmat, & declarat legem præcedentem ex adiectione caſus oppoſiti, dicens, illud mouere, & ſtare contra pupillum, quando ſcilicet domino pignus quæſitum eſt, quod fit cum obligatio ab initio inhæſit, ſcilicet in ipſo contractus limine, & incontinenti, in quo quidẽ pro validitate eſt reſpondendum, atq; hunc intellectum probabiliter confirmat Auct.

Rodriq. de Concurſu Credit.

Nec contra dictam opinionem faciunt, quæ de temporibus obligationis ſupputarunt Barb. & cæteri. Quoniã omiſerunt tempus traditionis, in quo potuit venditor legẽ eam apponere. Guttierez *de tut. p.* 2. *cap.* 5. *n.* 38. *cum ſeq.* Gait. *de credit. c.* 4. *quæſit.* 11. *n.* 447. *& deinceps. præcipuè n.* 485. *& ſeqq.* 74

At quid, ſi bona minoris iuſſu Iudicis capiuntur, & diſtrahuntur, vel in eorum poſſeſſionem creditores mittuntur, contrahetur, ne hypotheca ſuper ijs bonis, in beneficium poſſeſſorum? Affirmatiuè Reſpondendum, *ex l.* 3. *§. pignori D. de reb. eor.* Idem dicas, & in dote, poſſe ſcilicet minorem maritum pro ea aſſecuranda, obligare bona ſua, abſq; Iudicis decreto, iuxta opin. Bald. de qua Gait. *vbi ſup. quæſit.* 7. *n.* 114. *& deinceps.* explet enim iſte actum, quẽ lex pro expreſſo haberi voluit. Vid. eund. Etſi reſiſtat Mantic. per eum allegat. 75

Similiter poterit rem in antea legitimè hypothecatam transfere ad ſecundum creditorem, cuius pecunia eam à primo liberauit, *ad leg.* 1. *Cod. de his, qui in prior. credit. loc. cum ſimil.* à paritate rationis. Iure enim communi vtitur iſte minor. Montan. *de tutel. & cur. c.* 33. *n.* 187. 76

Si verò minor ob æs alienum, & ſic ex cauſa permiſſa, immobilia ſua alienaſſet; non tamen poterit ea bona obligare pro emptorum ſecuritate; ijs tamen dabitur in dictis bonis ius retentionis, & exceptio, *ad l. vtere, & l. ſi prædium, C. de præd. min. cum ſimil.* Gait. *vbi ſup. quæſit.* 7. *n.* 510. 77

A. M. B. I. V. D. &.

Rurſus principaliter in hoc articulo circa illius ſecundam partem de priuilegio filij in bonis aduentitijs, in quibus pater habet vſumfructum, obſeruandum erit, filium habere priuilegium, & tacitam hypothecam in bonis ipſius patris, pro bonis eius alienatis per patrem recuperandis, & pro mala, & fraudulenta ipſorum adminiſtratione, *vt in l. cum oportet, § fin. C. de bonis, quæ liberis.* cui conſonat *l.* 24. *tit.* 13. *par.* 5. ibi, *E como quier que tales bienes como eſtos deuen ſer en poder del padre, e puede eſquilmar los frutos dellos, con todo eſſo no le deue enagenar en ninguna manera, ſi por auentura los enagenare, fincarian por ende obligados, e empeñados al fijo, &c.* vbi rectè Gregorius Lopez. quod procedit quando ma- 78
lè, & fraudulenter pater bona filij adminiſtrauerit †, quaſi 79
ſecus ſit quando culpabiliter, & negligenter adminiſtraſſet; quia pro tali adminiſtratione, non teneri, neque tacitam in eius bonis induci legalem hypothecam, declarant Gloſſ. Bart. & Bal. *in d. l. cum oportet. §. non autem, & § fin.* quod ſequitur Antonius Neguſantius, *dict.* 4. *membro ſecundæ partis principalis, n.* 13. Rebuſ. 2. *tom. ad leges Gallicas, tit. de conſtitutione redditũum, gloſſ* 14 *ar.* 1. *num.* 17. *&* 18. latè, & eleganter Ludouicus Molina *tract.* 2. *de iuſtitia, & iure diſputat.* 336. *verſ. filius item*, referens Antonium Gammam *in deciſ. Luſitan.* 330 & Couarr. *lib.* 1. *variarum reſolutionum cap.* 8. *num.* 5. qui ſuperiorem concluſionem diffusè, & eruditiſſimè explicant, & præcipuè Couarru. *in loco proxime cit.* latè diſputat. An, dicta lex Regia 24 (quæ prædictam hypothecam tribuit filio, & præcipit prius excuſſionem fieri in bonis patris, & quando bona ipſius ſufficientia non fuerint ad integre ſatisfaciendum filio, tunc demum agi hypothecaria actione aduerſus eos, qui habuerunt bona, quę fuerunt patris poſt ſuſceptam adminiſtrationem bonorum filij) corrigat diſpoſitionem iuris communis, qua conceditur tali filio rei vindicatio boni aduentitij, quod pater vendiderit, non ex cauſa neceſſaria? Et poſt Greg. Lopez *in d. l.* 24. *verbo, E entonce*, benè reſoluit idem Molina *d. diſp.* 536. Et tene, vt per eum ibi, approbantem, diſpoſitionem *d. l. Regiæ* non eſſe correctoriam iuris communis, cum Gregor. Lopez aduerſus communem *vbi ſupr. d. cap* 8 *nu.* 5. Ioan. Guttierez *in d. tractatu de tutelis, & curis* 2. *par. cap.* 16. *nu.* 25. vbi ex doctrina ipſius Neguſantij *vbi proximè num.* 14. aſſignat rationem, videlicet quoniam pater de bonis, in quibus eſt legiti-
mus adminiſtrator, & habet vſumfructũ, non tenetur * red- Q
dere rationem adminiſtrationis filio, de his quæ culpabiliter geſſit, ſed de his quæ fraudulenter, & dolosè geſſerit; vt habetur *in l. Imperator, ff. ad Senatus Conſultum Trebellianum*, & eſt magis communis opinio, ſecundum Socinum *conſ.* 34 *col. vlt. num.* 1 . *cum ſequent. volum.* 1. tradit Pinellus *in l p.* 1. 2. *p. nu.* 33. *C. de bonis maternis*, vbi aſſerit quod etiam ceſſante dolo, ſi pater diſſipet, vel aliter noceat liberis, ſuccurritur eis, vt pater priuetur adminiſtratione, ſecundum Doctores, quos ibi ad hoc refert. Et addit, *nu.* 34. cauendum

H eſſe à

Digitized by Google

eſſe à Paulo de Caſtro *in dict. leg. cum oportet §. ſub hac tamen*
dum æquiparat caſum remouendi patrem ab adminiſtra-
tione, caſibus obligandi bona, & reddendæ rationis; ad hæc
enim duo exigitur dolus, nec ſufficit culpa: ad remouen-
dum vero patrem, ſufficit negligentia, & culpa, ſecundùm
magis communem reſolutionem, de qua ibi per eum. *Et
num. 35*, inquit magis cauendum eſſe à Bart. *in d. l. cum opor-
tet, §. non autem*, vbi ad remouendum patrem ab admini-
ſtratione, alia exigebat, maximè quod pater non ſit ſoluen-
do, & quod bona ſint mobilia, Bart. autem *in d. l. Impera-
tor*, & Imola, & Didacus de Segura *num.* 108. non exigunt
patrem non eſſe ſoluendo, requirunt autem quod culpa pa-
tris ſit talis, vt liberis non poſſit eſſe conſultum, verbi gra-
tia; ſi eius patrimonium conſiſtat in pecunia, & in mobili-
bus, vt diuerſum cenſeant eſſe in immobilibus, eſtque ma-
gis communis, ſecundum relatos ab ipſo Pinello vbi ſupra;
vt refert Ioannes Guttierez, *vbi ſupra nu. 26. in fine*, quo in
loco affirmat non eſſe recedendum à communi ſententia,
vt non remoueatur in immobilibus, in quibus poterit filijs
eſſe conſultum iudicis admonitione, præcipientis patri, in
hac ſpecie, vt diligenter ſe habeat in adminiſtratione ho-
rum bonorum, & quod alias priuabitur adminiſtratione;
Qua monitione, & iudicis decreto omiſſo, & ſpreto, ſi con-
ſtet patrem adhuc malè, & negligenter ea adminiſtrare, ita
vt veriſimiliter ſperetur ea bona breui tempore in perdi-
tum iri, atque maximè deteriorari, in graue damnum filij:
Tunc quidem ait Guttierez *cenſerem ipſum patrem remouen-
dum eſſe ab adminiſtratione, quia melius eſt in tēpore occurre-
re, quam poſt vulneratam cauſam remedium quærere*, contra
legem fin. C. in quibus in integrum reſtitutio non eſt neceſſaria,
quòd æquius eſſe dicit Boerius *dec. 61. nu. 15.* quæ ratio, iux-
ta prædicta, monitione præcedente, & negligentia patris
perſeuerante, maximè conuincit, vt pater ab adminiſtra-
tione remoueatur; ſecus vero ante præfatam monitionem,
cum per eam non poſſit eſſe conſultum filio, abſque priua-
tione adminiſtrationis in patre; ideo remouendus non erit,
vt habet magis communis doctorum ſententia niſi præce-
dente prædicta monitione, eaque contempta, vt dictum eſt;
at in bonis, in quibus, patri non quæritur vſusfructus, non
eſt ipſe legitimus adminiſtrator filij, & propterea tenetur in-
diſtinctè reddere rationem filio cum reſtitutione reliquo-
rum, vulgo, *alcance*, ſecundum Baldum *in l. cum oportet, §. fi.
& in l. filia eius, C. familiæ erciſcundæ*, & tradit rectè Negu-
ſantius *vbi ſupr. n. 15. & 16.* & plures refert, & ſequitur Arias
Pinellus *in d. l. 1. 2. par. num. 27. C. de bonis maternis*, & in hac
ſpecie, ſi appareat, quod pater geſſit, ſe, in adminiſtrandis
bonis filij pro legitimo adminiſtratore, quia in illis non ha-
bet vſumfructum; tunc etiam poſſet dici introductam eſſe
tacitam hypothecam, ſicut quando eſt legitimus admini-
ſtrator, vt in pro tutore ſupra cum communi reſoluimus.
ita Baldus Nouellus *in tractatu de dote 9. part. in priuileg. 8.*
quem refert, & ſequitur, dicens notandum pro ampliatione
dictæ legis cum oportet, § fin. Neguſantius *vbi ſupr. dict. n. 16.*
& idem tenet Greg. Lopez *in d. l. 23. ex gloſs. magna in prin-
cipio verſic. an bona patris*, & hæc tacita hypotheca in patre,
incipit à die inchoatæ adminiſtrationis, non autem à die
malæ geſtionis, vt cum Gloſ. fin. Bart. Bald. & Salic. *in dict. §.
* fin.* tenet Neguſantius *vbi ſupra dict. nu. 17.* quem citat, &
R ſequitur Ioan: Guttierez *dict. cap. 16. n. 27. in fine.**
80 * ℣. *Priuilegium, &c.*) Auctoris doctrinæ hic inſertæ,
Filium ſcilicet pro eius bonis à Patre alienatis, in eiuſdem
Patris bonis gaudere iure prælationis, non acquieſcit Non.
Acoſt. *de priu. cred. reg. 3. ampl. 1. nu. 14.* Quandoquidem *d. l.
cum oportet, §. non autem*. vnde id deſumit, vix probat nu-
dam hypothecam; quod ſimiliter quoad legem Regiam de-
monſtrat. Addens inſuper veriorem intellectum mentis
Couarr. in loc. per Auct. inſ. prox. cit. circa hypothecariam
filio concedendam in adquirentes bona patris.

A. M. B. I. V. D. &c.

81 Q ℣. *Reddere rationem, &c.*) At verò citra caſus exceptos,
non tenetur pater ſatiſdare de vtendo ijs bonis aduentitijs,
arbitrio boni viri, nec de reſtituendo, &c.
82 Itidem nec rationem reddere cogitur, *d. l. cum oportet, §.
non autem*. Idque ex paterna reuerentia, immò, & ex ma-
xima confidentia, quam lex habet de patre erga liberos. Ti-
raquell. *in l. ſi vnquam inst. 4. nu. 15. C. de reuocand. don.*
83 Ex hoc nec teneri videtur inuentarium conficere, dum
idest onus eorum, qui ad rationes reddendas ſunt obligati.
Bald. & Corneus *in d. l. cum oportet*, quod ſtat pro limitatio-
ne *l. tutor, qui repertorium, D. de adminiſtr. & peric. tut.* Por-
rò rectius facturum patrem, cenſuit Cuman. ſi inuentarium
confecerit, *in conſ. 89. nu. 3.*
At Pinellus in loco per Auct. cit. *n. 23.* docet vt verius, poſſe 84
patrem adminiſtratorem compelli à filijs, vel Iudice, vt in-
uentarium conficiat; nec enim comparari debet id ad cau-
tiones de quibus ſupr, dum reſpicit ſolum probationem
veritatis, ne aliquo tempore bona ea occultari poſſint, vt
prodidit Alex. *conſ. 58.* nec etiam eſt contra fiduciam quam
lex in patrē habet; namq; illud impedit fraudem quę fieri
poſſet ab aliquo poſt patris mortem. Guid. Pap. *dec. 351.* vbi
Addizionator Io: de Gradib. *verſ. rationem*, ſecundum eam
ſententiam, innixus Spec. *vbi ſup.* ita ſe iudicaſſe refert. *ad l.
iubemus, §. 1. Cod. ad Trebell.* Adde Eſcobar, qui ex hoc con-
cluſionem generalem erigit pro obligatione inuentarij, in
quouis adminiſtratore, *in tract. de ratiocin. c. 9. n. 14.*
In iis tamen bonis, in quibus, non eſt legitimus admi- 85
niſtrator; ſed eſt ſolum tutor, videlicet in iis filij emancipa-
ti, in quibus non habet vſumfructum, non excuſatur ab
oneribus tutorum, quod etiam dicas in fructibus alicuius
beneficij, vel dignitatis ipſius filij. Bar. Bald. Angel. Caſtrenſ.
& alij *in l. litis, §. pater, D. de negoc. geſt.* Crauett. *conſ. 218. nu. 3.*
† Ex quo conijcitur aliqualiter inſubſiſtens ratio confiden- 86
tiæ paternæ ſupra adducta; niſi eam in vſufructu collocari
ſit melius, vt, quaſi in re ſua, ſit pater adminiſtrator. Vid. Pi-
nell. *vbi ſup. nu. 30.*

A. M. B. I. V. D. &c.

R ℣. *Fin.*) Quid ſi filius adminiſtret bona patris, vt quia 87
ei pater negocia gerenda comiſit, vel ſit curator patris fu-
rioſi, tenebitur ne ad reddendas rationes? Affirmandum eſt
abſq; dubitatione, ex Gloſſ. communiter recepta *in l. is qui,
D. de tutor. & curat.* Hypol. de Marſil *ſingul. 463.* Dec. *conſ.
255. col. 1.* qui aſſerūt, poſſe fratres, defuncto patre, ab eo ra-
tiones expetere. Qui enim adminiſtrat, rationem reddere
debet, Regul. *l. 1. §. officio, D. de tutel. & rat. diſt.* Abb. *conſ. 12.
col. 4. lib. 1. cum ſimil. &c.*
Idem dicas, & in Matre, vt ſcilicet teneatur. Gloſſ. *in l. fin.* 88
§. ſin autem. verſ. reuerentia. vbi Bald. & alij DD. *C. de bon. quæ
li. 6. et d. l. cum oportet, §. ſed cum tacitas*, vbi Caſtrenſ. & Corn.
eod. tit. & in l. cum pater, D. de negoc. geſt. Dec. *conſ.* 591. Alex.
conſ. 10. ad fin. lib. 3. Ob id & ipſius matris bona, tacitè ſunt
liberis obligata, *l. ſi mater, C. in quibus cauſ. pign. tac. contr.*
Dec. *vbi ſup.* adde Bald. *in d. l. cum pater.*
Cæterum data doloſa, atq; fraudulenta patris, matriſvè 89
adminiſtratione, ac reliquatus reatu, quæro, an pro iis reli-
quis filio debitis, carceribus tradi poſſint?
Reſpondeas negatiuè, ob naturalem reuerentiam paren-
tibus debitam. Bart. *in Auth. Matri, & Auiæ, C. quando
mul. tutel. off. nu. 13. & in l. ſi quis ſub conditione num. 10. D. de
teſt. tutel.* Et in Matre tutrice, id communius receptum aſſe-
rit Couar. *in repetit. c. quamuis pactum, init. 2. p. n. 7. verſ. Ad-
huc. & lib. 1. variar. quæſt. c. 1. nu. 3.* & in iudicando ac conſu-
lendo prorſus ſequendam, & amplectendam hortatur Fari-
nac. *in prax. crim. tit. 4. de carcerib. q. 27. nu. 61.* Molin. *de iuſt.
& iur. diſp. 571. verſ. dubium.* Adde Bobadill. & alios, quos &
nos ſup. retulimus *art. 1. nu. 61.* † Quod extendas, ſiue etiam 90
omni legum auxilio ſit renunciatum; Surd. *de alim. qu. 78.*
huic enim vt inducto in fauorem ſexus, & pro eius honeſta-
te, non eſt licitum renuntiare. *ad l. ſi quis in conſcribendo, C.
de pact.* Socin. *in l. plerique, D. de in ius voc.* Duen. *reg. 312.*
† Hocq; beneficium producere fas eſt ad auū, vel auiam, & 91
cæteros aſcendentes nepotum, vel pronepotum tutelam
gerentes. Iaſ. *in §. ſed & ſi quis. nu. 2. Inſt. de act.* Item ad ſo-
cerum qui loco patris habetur. † At quid de fratre? Pro ipſo 92
deciſum refert Theſaur. *dec. 119.* cui ſubſcribit etiam Eſcob.
de ratiocin. c. 3. n. 11. præciſa tamen doloſa adminiſtratione.
Vtcumq; beneficio competentiæ non iuuetur, cum frater
non connumeretur inter perſonas recenſitas in *l. ſunt qui in
id, D. de reg. iur.* Etſi diuerſum ſtet in Socio. *l. verum, D. pro
ſoc.* Baeza tamen fratris carcerationem admittit. *in tract. de
inop. debit. c. 17. à nu. 80.*
Quod vero hic in calce aduertit Auct. à die inchoatæ ad- 93
miniſtrationis hanc hypothecam tacitam obtinere, non
verò à die malæ geſtionis, comprobat text. *in dict. leg. cum
oportet, §. fin.* & Neguſant. vltra loc. cit. per Auctor. adhuc
in memb.

Digitized by Google

*in membr.1. par.3. num.*10. Eſcobar *de ratiocin.* & alij communiter.

A.M.B. I.V.D.&c.

94 Præterea & tacita hypotheca, & priuilegium, inducitur à iure pro ipſis filijs in bonis paternis, quando pater tranſit ad ſecundas nuptias, vt ſcilicet illa ſint tacite obligata filijs primi matrimonij pro lucris, & alijs bonis peruentis ad ipſum patrem ex prima vxore, in quibus pater vſumfructum habet, & quaſi proprietatem; & illa conſeruare tenetur filijs primi matrimonij, vt eſt text. *in l. ſi quis prioris, §. in illo, C. de ſecundis nuptijs*, & ibi Gloſſ. Bart. Bald. Salycetus, & alij; & tradit Pinellus *in l.1. 2. par. nu.*30. *C. de bonis maternis* Rebuf. *ſupra, gloſſ.*14. *nu.*19. *&* 20. cui conſonat *l.*26. *tit.*13. *p.*5. vbi notat Gregor. Lopez in gloſ. ibi: *Et in illis etiam tenetur pater pro doloſa, & fraudulenta adminiſtratione, ſicut in alijs, in quibus habet vſumfructum*, de quibus in dict. *l. cum oportet, §. fin.* vt tenet Gloſſ. *in dict. §. illoque*, & ibi Bald. Quæ gloſſæ opinio eſt magis communiter recepta, vt teſtatur Neguſantius *vbi ſupr. nu.*19. dicens communem concluſionem eſſe, in lucris, & alijs bonis peruentis ad patrem ex primo matrimonio, ſi pater tranſeat ad ſecundas nuptias habere quidem vſumfructum, & quaſi proprietatem, ſed teneri de doloſa adminiſtratione filiorum; & filios primi matrimonij habere tacite hypothecata pro prædictis, bona paterna; *per dictam legem, ſi quis prioris. §. in illo*, approbatam à *d. l. Reg.*26. *tit.*13. *p.*5. quæ idem dicendum diſpoſuit è conuerſo, in matre tranſeunte ad ſecunda vota; vt ſcilicet eius bona ſint tacitè obligata filijs primi matrimonij pro conſeruandis lucris, & alijs bonis ad eam peruentis à primo marito, vt antea iure communi erat diſpoſitum *in l. hac edictali, §. omnibus, C. de ſecundis nuptijs*, & ibi per Doctor. & in dicta tacita hypotheca, veniunt bona materna tàm præſentia quàm futura, & incipit ex eo die, ex quo res prædictæ peruenerunt ad matrem, vt eſt text. *in dict. §. in omnibus*,
S ſecundum Neguſantium *dict.*4. *membr.*2. *par. nu.*22. *

95 S ✠. *Fin.*) Si Pater tranſit ad ſecunda vota, liberis primi Matrimonij ius tacitæ hypothecæ dari in bonis Patris pro lucris, & alijs bonis peruentis ad ipſum patrem, ex prima vxore, docet *d. l. ſi quis prioris, §. in illo.* Neguſant. *d. membr.*4. *p.*2. *n.*19. *&* n.40. *ac ſeqq.* Arius Pinell. *de bonis matern. in l.*1. *C. eod. p.*2. *n.*31. *&c.* poſt hæc viſ. Acoſt. *de priu. credit. reg.*3. *ampl.*1. *n.*45. *&* 46. vbi notat Auctorem inaduertenter hic conantem inducere *leg. Reg.*26. per eum cit. ad probandam dict. ſententiam.

Quod quidem intellige, cum ea bona ſunt conſumpta; 96
ſecus ſi extantia; tunc enim in ijs conceditur prærogatiua prælationis reſpectu omnium creditorum, etſi Nouercę, Vitrici, &c. ex Rei vendicatione, quæ ipſis competit, iuxta ea, quæ inf. cum Auct.

Idem dicas in Matre, quę còuolauit ad ſecundas nuptias; in eius enim bonis, filij prioris Matrimonij tacitam habent hypothecam, donec Mater reſtituat ea, quæ à priori marito lucrata eſt. Auct. hic *ex l. hac edictali* 6. *§. penul. C. de ſecund. nupt.* & ad eam vberrimè Hodierna. Nic. Mozz. *de pign. tit. de ſubdiuiſ. pign. nu.*8. Berlich. *p.*1. *concl. pract.*67. *nu.*102. Acoſt. *vbi ſup. ampl.*24. *nu.*68.

Amplius, & hoc cautè animaduerte: ſi mater tranſeat ad 97
ſecundas nuptias antequam petat tutorem filijs ſuis pupillis, cui nec rationẽ reddat adminiſtratę tutelę, & reliqua perſoluat; tunc bona ſecundi mariti, ſeu Vitrici reſpectiuè ſunt tacitè hypothecata pupillis, pro adminiſtratione tutelæ, & reliquatu. *l.*2. *C. quando mul. tut. off. fung. poſſ. l. ſi mater. C. in quib. cauſ. pign. tac. contr.* vbi Bald. *n.*1. *& ſeq.* Socin. *Conſ.*160. *col.*2. *vol.*2. Neguſ. *de pign. memb.*4. *p.*2. *nu.*156. & ſupra etiam innuimus, *init. huius* 1. *part.* Acoſt. *vbi ſup. ampl.*25. *&* 26. *nu.*70. *&* 71.

Quod quidem obtinet etſi petierit quidem tutorem, ſed non reddiderit rationes; quod ſummè Viris obſeruandum proponit Bald. *in d. l. ſi mater, nu.*3. vt mulierem hoc ſuum munus expleri curent, nè & ipſorũ bona inuoluãtur. adde & Marant. *in ord. Iudic. cap. de execut. ſent. n.*33. Hæc tamen opinio ſuſpecta eſt Eſcob. *de ratioc. c.*34. *nu.*14. † ſaltem ita ge- 98
neraliter intellecta; per eum enim modificatur, vt procedat dumtaxat, ſi cum vitrico rationes uerũt ad calculum reuocatæ; & pro ijs excuſſa prius bona matris, principalis debitricis, vt ordo fideiuſſoris, & principaliter obligati ſeruetur, in terminis *Auth. præſente, C. de fideiuſſor.*

Antonius Maria Bertoli I.V.D.&c.

FINIS QVARTI ARTICVLI.

ARTICVLVS QVINTVS.

De Priuilegio Reipublicæ, & Eccleſiæ, Tributorumque Regis, & Decimarum Eccleſiaſticarum, ac Penſionum Beneficiorum.

SVMMARIVM.

*Pupillus, Reſpublica, & Eccleſia regulariter æquiparantur; eandem hypothecam, & priuilegium omnes habent in bonis Adminiſtratorum ſuarum rerum, quod habent pupilli, aut minores in bonis ſui tutoris, aut curatoris, nu.*1.

*Reſpublica dicitur hic, Ciuitas habens in ſe perfectam congregationem multorum ciuium, quibus ad vitæ neceſſariam conſeruationem nihil deficit, n.*2.

*Firmatur concluſio, Rempublicam ſeu Ciuitatem habere hypothecam, & priuilegiũ in bonis ſui adminiſtratoris, n.*3. *&* 7.

*At in bonis communis debitoris habet priuilegium perſonale, d. nu.*7.

Interpretatio affertur ad tex. difficilem, l.2. C. de iur. Reipubl. lib.11. *n.*4.5.6. & 8.

*Rationem mutui, vel alterius contractus non competit in debitorem eius hæc hypotheca, nu.*9.

*Excipe tamen debitum ex cauſa frumentaria, nu.*10.

*Item ex cauſa tributorum, & collectarum, nu.*11.

Interpretatio adducitur ad l. cum qui vectig. D. de verb. ſign. *num* 12.

*Reſpublica aut Ciuitas habet tacitam hypothecam non ſolum aduerſus horrei publici adminiſtratores, verum etiam in bonis cuiuſcumque alterius, qui publica bona, & patrimonium Reipublicæ adminiſtrauit, n.*13.

*Eccleſia habet eandem hypothecam, & priuilegium in bonis ſui adminiſtratoris, aut œconomi, quod habent pupillus, minor, aut Ciuitas, de quibus iam dictum eſt, nu.*14. 15. *& probatur* 18. *&* 19.

*Adducta ſententia adducitur, & probatur, nu.*16. *ac reſoluitur* 23.

*An competat prælatio vltra hypothecam? Affirmatur vt in vxore, nu.*20.

*In bonis ſui prælati præfertur doti, nu.*21.

*Non verò cauſæ funerariæ, nu.*22.

*Priuilegium huius hypothecæ non competit Epiſcopo, ſeu cameræ Epiſcopali, nu.*24.

*An hypotheca competat Eccleſiæ in re empta pro mutuo facto ad rem illam emendam, ſi nullam in eadem re ſeruauit hypothecam ſpecialem, nu.*25.

*Affirmatiua proponitur, nu.*26. *& firmatur, ibid.*

*An ſimiliter ei competat hypotheca in re empta ex pecunia propria, per eius Adminiſtratorem, Oeconomum, Prælatum, vel etiam quemuis extraneum ab eis? Affirmatur, num.*27.

*Extenditur & ad milites, num.*28.

*Minor, Eccleſia, & miles magis comparantur, quam Eccleſia, & Ciuitas, nu.*29.

* *Priori creditori plurimum eſt res tradenda, niſi Eccleſiæ fauor concurrat, vel pia cauſa, aut in ſecundum ſit translatum dominium, n.*30.

Quod dictum eſt de Oeconomo Eccleſiæ, ampliatur in admini-

Rodriq. de Concurſu Credit.

ſtratore Hoſpitalis, & Pauperum, num.31.
Item quorumlibet Hoſpitaliũ ſpeciebus, dummodo erectis auctoritate Epiſcopi, n.32. & cur, ibid. & n.33.
In concurſu Eccleſia, & Hoſpitalis, Eccleſia præfertur, n.34.
Id extende, & ad pias cauſas, n.35.
Aduerſantur aliqui, nu.36. conciliantur, ibid.
Quæ dicantur piæ cauſa, & alia ad materiam, remiſſiuè, n.37.
In bonis communis debitoris Eccleſia, non obtinet hypothecam, nu.38. & probatur, ibid. & nu.39.
Affertur contraria ſententia, num.40.
Regulariter maius priuilegium habet Eccleſia, quam Reſpublica, ibidem.
Non acquieſcitur huic ſententia Neg. ſed prima laudatur, n.41
Tributa Regis habent tacitam hypothecam, & priuilegium in bonis eorum, qui ſoluere tributa tenentur, nu.42. & cur 43.
Extenditur, & ad gabellas quo ad eorum exactores, n.44.
Vbi gabella ex cenſu ſit ſoluenda, nu.45.
Quidſi bona ſint in diuerſis locis, nu.46.
Quid ſi vnus locus ſit exemptus à gabellis, nu.47. & 48.
An præferatur alijs creditoribus concurrentibus ad bona debitoris gabella, nu.49. & 50.
Etiam in paritate temporis, & cauſa, gabella præfertur, n.51.
An pro collectis, & contributionibus impoſitis à Rege vel à villis, & ciuitatibus, vulgo Sitas derramas, y repartimientos, *detur huiuſmodi hypotheca in bonis debitorum, n.52. & 53.*
Affirmatur, nu.54.
An pro tributis, collectis, &c. detur prælatio? nu.55.
A Tributo ad Decimam valet argumentum, & eadem tacita hypotheca in ipſa inducitur, nu.56.
Intellige id in realibus, ſeu prædialibus, n.57.
De quibus rebus ſoluitur decima, nu.58.
Et quomodo ſoluenda, nu.59. & 75.
Prælatio pro decimis comprobatur, nu.60.
Decimæ debentur iure diuino, & naturali, Eccleſijs, & eorum miniſtris. At quo ad quotam ſunt à iure Pontificio approbata, nu.61.
Non admittunt compenſationem, nu 62.
A ſententia in tali cauſa non appellatur, nu.63.
Sunt ipſi rei, & prædijs infixa, & ipſam rem inſequuntur, n.64.
Referuntur omnes ferè auctores, tam Theologi, quam Iuriſperiti, qui de materia ſcripſere, nu.65. & 66.
Decimæ habent prælationem, vt inſtituta iure Diuino, nu.67.
An autem nunc iure diuino debeantur? Affirmatiua proponitur, nu.68.
Negatiua verior, nu.69.
Obtinet priuilegium in vero debtore Decimarum; at non in ipſarum conductore, ex mente Flores de Mena, *nu.70.*
Eius dictum modificatur, vt tantum procedat quo ad realem actionem, in fructibus fundi extantibus, ſiuè pendentib. ſiue in horreo reconditis, nu.71.
Probatur ſententia, nu.72.73.74. & 75.
Semota reali actione, debitor Decimæ executiuè compellitur ad ſolutionem, nu.76.
Decimæ habent paratam executionem, nu.77.
Denegata appellatione, nu.78.
Perſonalis actio pro eis datur, cum fructus ſunt conſumpti, nec eſt in concurſu cum alijs creditoribus, nu.79.
Quidſi opponatur exceptio præſcriptionis decimarum? Præſcribuntur quo ad quotam, nu.80.
Pro Penſionibus beneficij, aut præbenda datur hypotheca, & priuilegium prælationis, nu.81. & probatur 82. & 83. ac 85.
Quomodo id ſit intelligendum? vt & in alimentis, nu.84.
Datur penſionario prælatio, ſi à tempore collationis beneficij, penſio eſt impoſita; non ſi ex poſt facto, nu.86.
Quid ſi æquales hypotheca penſionarij concurrant, ibid.
An competat hypotheca aduerſus nouum ſucceſſorem in beneficio, nu.87.
Affirmatur, ſed cum modificatione, dummodo ſcilicet præceſſerint diligentia in hæredes præceſſoris, nu.88.

1 CVm Pupillus, aut Minor, Reſpublica, & Eccleſia, regulariter æquiparentur in iure, vt eleganter, & expreſsè notat Euerardus *in locis argumentorum legalibus, in argumento de pupillo ad Eccleſiam, &c. n.2.* ex text. *in l. qui ſolidum, § etiam,* & ibi notat Ioan. de Imola, *ff. de legat. 2.* & text. *in l.4.C. quibus ex cauſis maiores, & c.* ibi: *Reſpublica minorum iure vti ſolet*, & idem probat *lex 3. C. de iure Reipublica lib. 11.* ibi, *Rempublicam, aut pupillum extra ordinem iuuari, moris eſt, c.1.c. auditis, de in integrum reſtitutione*, ibi, *Et Eccleſia iure minoris, ſemper debeat illæſa ſeruari*, vbi notat vtrobiq; *verb. iure minoris, dicens*, & Reip. iure, vti, *ex c. quid ergo 33. q.4.* cõprobat expreſse lex Regia *10. tit. 29. p.6.* ibi, *Porque los bienes de las Igleſias, e de los Reyes, e de los Concejos, &c.* ibi. *Ayan aquel priuilegio, e aquella meioria que han las coſas de los menores de veinte y cinco annos*, vbi clarè docet Gregorius Lopez *ibid. in gloſſ.1. & in gloſſ. fin.* dicendum igitur erit, eandem hypothecam, idemque priuilegium habere debere in bonis adminiſtratorum ſuarum rerum, quod habent pupilli, aut minores in bonis ſui tutoris, aut curatoris, pro eorum adminiſtratione, vt infra in hoc artic. dicendum erit. *

* ℣. *Pupillus, & Reſpublic. &c.*) Paritas hæc Pupilli, Minorisvè, Eccleſiæ, & Reipublicæ communiter decantatur, cum eadem, & par eſt ratio in ſingulis; vt Euerard. *vltra loc. adduct. adhuc in argum. à Republ. ad Eccleſ. &c.* ex tex. *l. fin. C. de Sacroſ. Eccleſ. § finimus, Auth. de non alien. aut permut. reb. Eccl, coll.2.* ex qua æquiparatione ad multa de more procedit exempla. vid. quæ monet & Auct. *nu.14. & ſeq.*

Cæterum, vt plurimum, Eccleſiæ, & Reipublicæ paritatem claudicare, ob exuberantem ipſius Eccleſiæ fauorem, vt verius cenſent, & alij ex aduerſo DD. ex his etiam, quæ infr. proximè hoc eod. artic.

A. M. Bertoli I.V.D. &c.

2 Animaduertendum prius, nos hic Rempublicam accipere non pro fiſco, vt exiſtimauit Accurſ. *in leg.2. C. de iure Republ. lib.11.* & alij malè exiſtimatunt, quorum error facile conuincitur ex diſpoſitione, & collatione tituli, *C. de iure Reip. lib.11. & ex l.2. verſ. quod ſi quiſpiam*, ex illis verbis, ibi, *Quod ſi quiſpiam debitor Reipublica, ciuitatis fiſco noſtro locum fecerit, &c. C. de debitoribus ciuitatum lib.11. & ex l. ſi pignus 8. in principio*, his verbis, *Si pignus ſpecialiter Reipublica acceperit, dicendum præferri eam fiſco debere, &c. ff. qui potiores in pignores habeantur*; & plures differentias agnoſcit Afflict. *d. Conſtit. Neap. in præludijs q. 5. nu.2. & li.2. rubr.39.*

Neque etiam pro Republica Romana, aut Antiochenſi, aut Alexandriæ, quã ſpeciali aliquo priuilegio potiri, refert Accurſ ex varijs legum diſpoſitionibus *in Gloſſ. Rubrica, C. de iure Reipublica, lib.11.* Sed pro Republica, quæ quandam Ciuitatem ſignificat, habentem in ſe perfectam congregationem multorum municipiorum, aut multorum Ciuium, quibus ad vitæ neceſsariam conſeruationem nihil deficit, accipienda erit; vt ex Ariſtot. *lib.2. politicorum cap.2. & li.3. cap.1.* & ex Cicerone *pro Sextio*, dum inquit, *Cum conuenticula hominum, quas poſtea ciuitates nominauerunt, tum domicila coniuncta, quas vrbes dicimus, &c.* notat Bouadilla *lib. 1. cap.1. nu.30. ſua Politica*; Vnde ait ipſe, * Rempublicam A nihil aliud eſſe, quam Ciuium, aut eorum, qui Ciuitates gubernant, ordo; ſecundum Ariſt. *d. lib. Politicorum cap.1. & li. 4. cap.1.* aut ſecundum Ciceronem *de Republica*, & Diuum Auguſtinum *lib.19. de Ciuitate Dei cap.21. & in Epiſtola 5.* de quo latè per Simancas *lib. de Republica cap.1. Reſpublica, eſt patrimonium Ciuitatis, aut Oppidi*; & id etiam comprobat Sigonius *de antiquo iure Italiæ, cap.8.* & confirmari poteſt ſuperior doctrina ex text. iuncta Gloſſ.1. ibi *in l. cum Rempublicam, C. qui potiores*, vbi ait Accurſius, *Nota vnam Ciuitatem dici Rempublicam, & l. ſed et ſi, §.1.* ibi, *Præterea, & ſi quis vectigal conductum à Republica cuiuſdam municipij habet, &c. ff. de publicanis, & vectigalibus*, pro qua ſententia facit *l. vlt. & totus tractatus, C. de iure Reipublica, d. lib.12. & Rubrica, iuncta lege 1. & magis l.2.* ibi, *Reipublica ciuitatis, C. de debitoribus ciuitatum, dict. lib.11.* Et in hoc ſenſu dicimus Rempublicam, vt Pupillum reſtitui, vt ſuperius notauimus, ex *d. l. Rempublicam, C. de iure Reipublica, lib.11. & d. l.4. C. ex quibus cauſis maiores.*

A ℣. *Rempublicam nihil aliud eſſe, &c.*) Hanc verb. Reipublicæ, acceptionem, Auct. noſtro hic in teſtem accepto laudant, & comprobant Gait. *de credit. c.4. q.11. n.125. in appendic.* Non. Acoſt. nuperrimè, *de priuileg. credit reg.4. ampliat.5. nu.1. & 2.* vbi ita concordat Acurſij mentem, & expoſitionem *in cit. Rub. C. de iur. fiſc. lib.10.* iuxta variam eius dictionis acceptionem, &c.

A. M. B. I.V.D. &c.

3 Quibus ſic animaduerſis, & præmiſſis, deducitur, veram eſſe ſuperiorem concluſionem, nempe, * Rempublicam ſeu B Ciuitatem, tacitam habere hypothecam, & priuilegium, in bonis

Digitized by Google

bonis ſui adminiſtratoris, quam communiter Doctores
comprobant, ex text. *in l. fin. C. quo quis ordine conuenitur
lib. 11. & in l. an Res publica, C. de iure Reipublica, eodem lib.*
& Ioannes de Platea, vt notat Ripa *in l. priuilegia n. 30. ff. de
priuilegijs creditorum*, poſt Accurſium *in l. 2. C. de debitori-
bus ciuitatum, in gloſ. verbo, obnoxijs, in principio*, Antonius
Neguſantius *de pignoribus, & hypothecis 4. membr. ſecunda
partis principalis, n. 119.* Vanderanus *in tit. de priuilegijs cre-
ditorum, cap. 1. in fine*, Gregor. Lopez *in l. 23. tit. 13. par. 5. in
gloſ. verb. De los guardadores, in principio*, Auend. *de exequen-
dis mandatis, 2. p. c. 12. nu. 16. in fine*, Auiles *in capitibus præto-
rum c. 3. in gloſſ. verb. Y acaban, nu. 5.* Alphon. de Montaluo
in l. 6. tit. 19. lib. 3. fori in gloſ. verb. del Rey, Pater Ludouicus
Molina *tract. 2. de iuſt. & iure, diſp. 536. verſ. bona*, Caſtillo de
Bouadilla *in ſua Politica, lib. 3. cap. 8. nu. 91.* Azeuedo *in leg. 4.
tit. 5. lib. 7. noua Recopilationis, nu. 37.* Flores Mena *lib. 1. va-
riarum quæſtionum quæſt. 6. artic. 3. nu. 3.* optimè Muñoz de
Eſcobar *de ratiocinijs cap. 39. nu. 6. & 7.*

B ✠. *Rempub. ſeu Ciuit. habere tacit. hypoth. &c.*) Adde pro
hac ſententia Bald. *in l. ſi pignus, 8. n. p.* ibi, *nota iſtam, D. qui
potior. in pign.* cit. Rip. *in tract. de peſte, c. 5. de remed. ad con-
ſeruand. vbert. n. 38. & ſeq.* Vveſembecc. *in comment. D. in quib.
cauſ. pign. vel hypoth. tac. contr. & in com. D. de priuil. credit. nu.
5.* Matth. Berlich. *pract. concl. p. 1. c. 67. n. 41.* eamq; vt & verio-
rem, & communem laudat, & approbat Gait. *de credit. vbi
ſup. in appendic. n. 125. ad fin.* Acoſt. *de priuil. cred. reg. 4. ampl.
5. n. 5. verſ. Ad text. verò, &c.*

A. M. B. I. V. D. &c.

4 Hæc tamen communis recepta Doctorum concluſio ſa-
tis mihi dubia redditur ex difficili Imperatoris Antonini
reſcripto, de quo *in l. an Reſpublica 2. C. de iure Reipublica
lib. 11.* vbi probatur, Rempublicam, aut Ciuitatem, vt ibi ex-
ponit Accurſius, nullum habere ſpeciale ius pignoris, aut
hypothecæ, neque priuilegium, ſed dumtaxat perſonalem
actionem in bonis ſui debitoris, vt obſeruat Accurſius *ibi in
gloſſ. verbo perſonalem*; Idem Accurſius *in l. 2. C. in quibus
cauſis pignus, vel hypotheca tacitè contrahatur*, idem Accur-
C ſius per text. ibi *in l. ſimile, ff. ad municipalem, & incolis.*✠

C ✠. *Fin.*) Eamdem hanc opinionem, Hypothecæ de-
ſtructiuam, in Republica, amplexati ſunt vltra Accurſ. mox
adduct. adhuc Alex. *conſ. 104. nu. 3. lib. 6.* Tuſch. *concl. pract.
118. nu. 72. lib. 11.* Roman. *conſ. 111. nu. 1.* Cuiac. *lib. 2. obſer-
uat. 24.* innixi teſtibus ſupr. relat. quibus cum ſufficienter,
per Auct. ſatisfiat, *vt infr. prox.* difficultas hic, negocium
forſan amplius non faceſſet. Quas quidem infra adductas
reſponſiones laudat, & Acoſt. *de priu cred. reg. 4. ampl. 5. n. 5.*

A. M. B. I. V. D. &c.

Quare quidam noſtri iuris interpretes, vt illius text. diffi-
5 cultati ſatisfaciant, reſpondent, textum illum *in dict. l. 2.* in-
telligendum fore ſecundum text. *in l. Antiochen. cum l. ſeq.
§. Res publica, ff. de priuilegijs creditorum*, vt Res publica ſeu
Ciuitas in bonis communis debitoris, habeat perſonalem
actionem priuilegiatam, per quam præferri debeat cæteris
alijs creditoribus chirographarijs, hoc eſt, qui neque hypo-
thecam neque priuilegium habent, prout declarat *lex. 4. C.
de bonis auctoritate iudicis poſſidendis*, & colligitur *ex dict. leg.
bonis, §. reſpublica*, ibi, *Reſpublica creditrix omnibus credito-
ribus chyrographarijs præfertur.*

Sed hæc ſolutio ad *dict. legem ſecundam*, videtur nullo iure
6 poſſe ſuſtineri; Primum ex eo, quia prædictum priuilegium,
de quo *in d. lege Anthiochenſium, & d. §. Reſpublica*, ſpeciali-
ter Reipublicæ, ſeù Ciuitati Romanæ, Antiochenſi, conceſ-
ſum fuiſſe, tenuit Accurſius *in d. gloſſ. vlt. d. legis ſecunda, C. de
iure Reipublica*, communiter receptus ſecundum Io: de Pla-
tea, ibid. idem Accurſius *d. l. ſimile, ff. ad municipalem, & in-
colis*, ſic intelligens text. ibi, dum dicit, *Simile priuilegium
fiſco nulla ciuitas habet in bonis debitoris, niſi nominatum id à
Principe datum ſit*, & ita probat Bart. *in d. l. ſimile, & in d. l.
ſi is qui 28. ff. de iure fiſci*, & ſequitur Cuman. *in d. l. Antioch.*
per text. ibi, quem putat expreſſum, ſumpto argum. ab ſpe-
ciali, & idem tenet Balduin. *in tract. de pignoribus, & hypothe-
cis, c. 7.* & nouiſſimè tenuit Flores de Mena *vbi ſupr. d. nu. 3.*
Secundò, quia ex illo text. expreſſe colligitur, quod ſi Ciui-
tas, aut Reſpublica non habeat ſimile priuilegium, aut ex-
preſſam hypothecam, non differt à cæteris creditoribus,
qui habent perſonalem actionem, vt conſtat ex ipſius ver-
bis, ibi, *An Reſpublica ius pignoris in eo fundo habeat, apud
ſuum iudicem quæritur.* Si enim neque beneficio ſibi con-
ceſſo ius nacta eſt, neque ſpecialiter in obligatione pignoris
ſibi proſpexit, cauſa eius non ſeparatur à cæteris creditori-
bus, qui habent perſonalem actionem, vbi ita notauit Ac-
curſius *in gloſſ. verbo, nacta eſt, & in verbo proſpexit.*

Vnde in hac dubitatione illud tenendum arbitror, vt 7
communis ſuperius tradita concluſio, indiſtinctè admitten-
da ſit, videlicet, Ciuitatem, & Rempublicam, in bonis Ad-
miniſtratoris ſuarum rerum, habere eandem hypothecam,
idem ius, & priuilegium, quod Pupilli, aut Minores habent
in bonis ſuorum tutorum, aut curatorum pro adminiſtra-
tione tutelæ, aut curæ eorum; quaſi ſecus dicendum ſit, in
bonis communis debitoris, vt puta ſi Ciuitas, aut Reſpubli-
ca concurrat in huiuſmodi debitoris bonis, cum cæteris cre-
ditoribus, nullam hypothecam, aut priuilegium habenti-
bus, licet eo caſu nulla inducatur à iure tacita hypotheca
pro ipſa Republica: conceditur tamen ei, vt præferatur ipſis
creditoribus ex ſolo illo titulo, vt actione priuilegiata, quã
habet in bonis ſui debitoris, ita vt diſcrimen aſſignetur, &
differentia conſtituatur inter Rempublicam creditricem
in bonis adminiſtratorum ſuarum rerum, vt in hoc caſu de-
tur à lege, tacita hypotheca, in eorum bonis; & inter Rem-
publicam creditricem in bonis communis debitoris, con-
currentem cum alijs creditoribus chirographarijs; Vt in
hoc vltimo caſu, nulla detur tacita hypotheca, ſed virtute
ſuæ actionis priuilegiatæ, cæteris alijs creditoribus præfera-
tur in bonis communis debitoris, iuxta textum *in d. l. An-
thiochenſium, cum leg. ſeq. §. Reſpublica, ff. de priuilegijs credi-
torum*; Per expreſſam autem hypothecam, quam habet Re-
ſpublica in bonis communis debitoris, præferri alijs credi-
toribus, aliam hypothecam, & priuilegium habentibus,
certiſſimum eſt; vt tradit Ripa *in d. l. priuilegia n. 29. ff. de pri-
uileg. creditorum*; & diſcrimen hoc, & differentiam præter
Ripam *ibi nu. 30.* conſtituit Neguſantius *dict. 4. membro, ſe-
cunda partis principalis n. 119.* Neque obſtabit dicere, huiuſ-
modi doctrinam, & reſolutionem, procedere ſpeciali iure,
& priuilegio, in Republica Romana, aut Antiochenſi, vt
Accurſius, & alij Authores ſupra relati exiſtimabant, ſic in-
telligentes textum *in d. l. Anthiochenſium, & d. l. bonis, §. Re-
ſpublica*; Quia verius eſt, in quacumque alia Ciuitate, præter
quam in Republica Romana, ſuperiorem reſolutionem ad-
mittendam eſſe; & ita intelligendam fore *dictam leg. An-
thiochenſium, & dict. legem ſequentem, §. Reſpublica*, tradide-
runt, præter Albericum *in d. §. Reſpublica*, Ripa *vbi ſupr. d. n.
29.* Vanderanus *in tractatu de priuilegijs creditorum, cap. 10.*
Cuiacius *in l. 2. C. de iure Reipublica, obſeruatione 24. & lib. 9.
obſeruationum c. 37. cum alijs plurib.*

Neque obſtabit etiam text. elegans, & difficilis *in dict. l.* 8
an Reſpublica 2. C. de iure Reipublica lib. 11. Cui reſponden-
dum erit, *d. l. 2.* intelligi, & accipi debere in caſu de quo ipſa
loquitur; nam cum ibi quæreretur, an Reſpublica haberet
ius pignoris, aut tacitæ hypothecæ in bonis cuiuſdam debi-
toris, eo quod, pro eo ſatisfecerit, & hoc ius ad eos qui in
eius locum ſucceſſerunt, ceſſum aut translatum videatur;
reſcriptum fuit ibi ab Imperatore Antonino, quod ſi non
aliquo beneficio tacitæ hypothecæ ſibi conceſſo iuuata eſt,
vel expreſſo pacto, aut conuentione hypothecam non ha-
beat, cauſam eius non ſeparari à cæteris creditoribus perſo-
nalem actionem habentibus: verumtamen non inde ſequi-
tur, ſi hoc caſu concurrat Reſpublica cum cæteris credito-
ribus chirographarijs, Rempublicam, aut Ciuitatem ex ſola
perſonali actione priuilegiata præferendam non eſſe, iuxta
diſpoſitionem text. *in d. l. bonis, §. Reſpublica*, ibi, *Reſpublica
creditrix omnibus chirographarijs creditoribus præfertur*; &
ita ſatisfacit *ad l. 2.* Vanderanus *in d. c. 10. de priuilegijs credi-
torum*, quem refert, & ſequitur Muñoz de Eſcobar *de ratio-
cinijs c. 39. nu. 7.* licet non ita clare, & cum hac diſtinctione.
Et in hunc ſenſum accipiendum eſſe text. *in d. l. ſimile, ff. ad
municipalem*, teſtatur idem Vanderanus, dum probat, ſimi-
li priuilegio gaudere Ciuitates, quod Fiſcus habet in bonis
ſui debitoris: nam licet non conſequatur Reſpublica ius
tacitæ hypothecæ in bonis debitoris, ſicut Fiſcus; niſi aliquo
beneficio, aut priuilegio id nanciſcatur, aut expreſſa con-
uentione, aut hypotheca, id etiam habeat; non inde ſequi-
tur, non habere actionem perſonalem priuilegiatam, per
quam concurrens cum alijs creditoribus chirographarijs,
illis præferatur; cum ſine dubio, iuxta proximè traditam

reſolu-

reſolutionem, præferenda ſit, ſicuti tradidit Accurſius *in d. l.2. C. in quibus cauſis pignus vel hypotheca, &c.* Balduinus, D & Connan. *in locis vbi ſup. cit.* *

9 D ✠. *Final.*) Hæc igitur vt verior retinenda ſententia eſt: Tacitam nimirum hypothecam Ciuitati competere in bonis Adminiſtratorum; nec extendi ad alios debitores: Ob id ſi Ciuitas vel eius Adminiſtratores mutuam dant pecuniam, vel aliter contrahunt, ratione iſtius mutui, vel contractus, tacitam eam hypothecam in bonis debitoris non habere concludendũ eſt, ex tex. expreſſ. cit. (ita intelligend. prout reſolutũ eſt) *in l. ſimile, 10 D. ad municip. l. an Reſpub. 2. C. de iur. Reipubl. l. ſi fundum 4. C. qui potior. in pign.* Quibus ſubſcripſere Bald. *in d. l. fin. C. de Sacroſ. Eccl. col. 2. n. 15. & in l. certum 2. n. 1. verſ. ſi eum; &* in addit. Andr. Barbat. *lit. B. verſ. obligata, C. in quib. cauſ. pign. vel hypoth. tac. contr. & in l. dotis tua 9. C. de iur. dot. n. 3.* Franc. Rip. *tract. de Peſt. d. c. 5. de remed. conſeru. vbert. n. 37.* Ludouic. Roman. *conſ. 508. n. 4. & ſeq.* Vveſembecc. *in comment. D. de priuil. credit. n. 5.* Hieronym. Schurf. *cent. 2. conſ. 83. per tot.* atq; alij perplures.

Quod autem in his caſibus non deſtituatur Reſpublica priuilegio perſonalis prælationis inter chyrographarios, vt per Auct. animaduertit & notat, eodemmet noſtro Auct. citato, Non. Acoſt. *de priuil. credit. reg. 4. ampl. 5. n. 3. in med. verſ. ſimiliter.*

10 Eidem autem Reipublicæ etiam cum debitore quouis, non denegabis hypothecam, ſi creditum ſit ex re frumentaria; tunc enim eius bona ſunt merito Reipublicæ hypothecata, *l. imperator 9. §. item reſcripſerunt, D. de adminiſtr. rer. ad ciu. pertin.* Auct. noſter *infr. prox.* ex Rip. *cit. tract. de peſte, in loco proxim. adduct.* & Mexia, *in Pragmatic. pan. conclus. 7.* & ex Politic. Andegauen. quos ſequitur nouiſſimè Acoſt. *de priu. cred. Reg. 2. ampl. 14. n. 49. & reg. 4. ampl. 5. nu. 4. & paſſ.*

11 Inſuper, & cũ debitum eſt ex cauſa tributorũ, & collectarum; tunc etiam & ius prælationis præter hypothecam competere, ſupra diximus; etſi id potius ratione bonorum, & rerum fit, non verò debitum perſonale; vt ſupra latius.

A. M. B. I. V. D. &c.

12 Ex qua vera reſolutione infertur interpretatio ad text. *in l. eum qui vectigal. ff. de verborum ſignificatione*, vbi ſcribitur, Ciuitates, priuatorum loco haberi, ac per conſequens, ex ſola actione perſonali, niſi aliquo ſpeciali iure, titulo, aut priuilegio iuuentur, præferendas non eſſe cæteris priuatis creditoribus. Nam præterquam quod id poſſit intelligi, vt inſinuauit Accurſius ibi, in comparatione cum Republica Romana; dici etiam debet hoc regulare eſſe, vt Ciuitates loco priuatorum habeatur, id eſt iure communi vtantur, niſi nominatis in caſibus exceptis, in quibus nominatim aliqua prærogatiua, aut priuilegium illis conceſſum fuerit, vt in ſpecie text. *in d. l. Anthiochenſium, & d. l. bonis, §. Reſpublica, ff. de priuilegijs creditorum.*

13 Vnde ex his omnibus deducitur, non ſolum Rempublicam, aut Ciuitatem habere tacitam hypothecam aduerſus horrei publici adminiſtratores; verum etiam, in bonis cuiuſcumque alterius, qui publica, bona, & patrimonium Reipublicæ adminiſtrauerit, eandem etiam hypothecam habebit; vt poſt Ripam *in tract. de peſte, c. de remedijs ad conſeruandam Vrbem nu 37.* & Mexiam *in pragmatica taxæ panis concluſ. 7. nu. 14.* notauit Caſtillo de Bouad *in ſua Politica lib. 3. c. 3. nu. 50. & lib. 3. c. 8. n. 91.* quem refert, & ſequitur Muñoz de Eſcobar *d. c. 37. n. 7. in fine.*

14 Circa ſecundam vero partem noſtri articuli, de priuilegio Eccleſiæ diſpiciendum erit, An Eccleſia eandem habeat hypothecam, & priuilegium in bonis ſui Adminiſtratoris, aut Oeconomi, quod habét Pupillus, Minor, aut Ciuitas, de quibus proxime à nobis tractatum eſt *in principio huius articuli.*

15 Vnde cum multa à iure ſint pro Eccleſia introducta priuilegia, quæ accurate collecta ſunt per Ludouicum *in repetitione Authentica, ſimiliter, C. ad legem Falcidiam*, & per Bart. Bald & Doct. *in l. 1. C. de ſacroſ. Eccleſijs*, & per Iuris Canonici Interpretes *in cap relatum 1. de teſtam.* prout teſtatur Euerardus *in locis argumentorum legalibus, in loco de Fiſco ad Eccleſiam, vel Piam cauſam; & in loco ab Eccleſia ad Fiſcum; & in loco à Minoribus ad Fiſcum, nu. 2. & in loco à Pupillo ad Rempublicã*, dicens in his locis, huiuſmodi argumentationem, de Fiſco ad Eccleſiam, & Minore, Republica, & Eccleſia ad Fiſcum, Minorem, & Pupillum, aut Rempublicam, valere, & procedere, quando eadem ratio militat in vtroque, nec contrarium reperitur expreſſum in iure; & quando priuilegia competentia Eccleſiæ, ſint talia, quòd congruunt prædictis perſonis; Videbatur dicendum, quemadmodum ſuperius ſcripſimus, dari talem hypothecam, & priuilegium in bonis Tutoris, Curatoris, aut Adminiſtratoris rerum Minorum, vel Reipublicæ, ſic & in bonis Adminiſtratoris, vel Oeconomi Eccleſiæ pro ſuorum bonorum adminiſtratione concedendum eſſe, cum regulariter æquiparentur.

16 Quare in hac quæſtione quædam fuit Doctorum ſententia, exiſtimantium, Eccleſiam nullum habere ius hypothecæ in bonis ſui Adminiſtratoris, ex ſequentibus rationibus, & fundamentis. Primum, quia nullibi in iure ſimile priuilegium tacitæ hypothecæ Eccleſiæ reperitur conceſſum; vnde cum priuilegia exorbitent à iure communi, qui non reperitur priuilegiatus, ſubiacet Iuris regulis.

Secundo, pro hac ſententia facit, quod hypotheca non inducitur, niſi in caſibus à iure expreſſis; quia cum ſint contra ius commune, trahenda non ſunt ad conſequentiam; vt tradit Gloſ. *verb. ad priuilegium in l. 2. §. fin. in fine, ff. de priuilegijs creditorum*, quam refert, & ſequitur Ripa *in leg. 4. §. ſi quis cum tutor, ff. eodem tit.* Petrus Surdus *deciſ. 271. nu. 10.* Et hanc ſententiam tenet Albericus *in leg. 2. C. in quibus cauſis pignus, vel hypotheca contrahatur*, vbi firmiter tenuit, nullibi hoc priuilegium tacitæ hypothecæ reperiri Eccleſiæ conceſſum, contra eius Adminiſtratorem; & eum refert, & ſequitur Greg. Lop. *in l. 25. tit. 13. p. 5. in gloſ. verb. obligados.* * E

17 E ✠. *Final.*) Stant contra Eccleſiæ prærogatiuam, vltra adductos hic, Bald. *in l. fin. C. de ſacroſ. Eccleſ. n. 15.* vbi dicit, Eccleſiam non habere hypothecam tacitam, niſi in vno caſu notato in *Auth. de non alienand. &c. §. ſcire*, quem ſequitur Paul. Montan. *de tutor. c. 31. effect. 2. n. 33.* Bolognett. *in l. 1. n. 193. D. ſol. matr.* Barboſ. *ibid. p. 7. n. 16.* Etſi concludat competere Eccleſiæ priuilegium, cum ageretur de Sacerdotibus, & Eccleſia, directò, & immediatè; quod probat ex Caietan. & Nauarr. ab eo cit.

Quam porrò ſententiam negatiuam admittas aduerſus bona ſimplicis dumtaxat debitoris, extra ſcilicet cauſa adminiſtrationis. Acoſt. *vbi ſup. reg. 3. ampl. 23. n. 63. & nos inf.*

A. M. B. I. V. D. &c.

18 Alij autem Doctores, contrariam ſententiam, & opinionem tenuerunt, quinimò Eccleſiam habere tacitè hypothecata bona ſuorum Adminiſtratorum, pro mala rerum ipſius Eccleſiæ adminiſtratione; Pro qua inducunt doctrinam Gloſſæ, *verbo, Eccleſia, in cap. ſimiliter. 16. quæſt. 1.* vbi docet Gloſ. Omnes res clerici, eſſe tacitè obligatas ſuæ Eccleſiæ, ſicut res mariti, vxori; facit etiam ad id Gloſſ. *verbo, obligata, in cap. ex literis, de pignoribus*, & ibi Abb. *nu 11.* Negul. *de pignoribus 4. membro ſecundæ partis num. 120.* Rebuf. *in Cõmentario ad leges Franciæ, tit. de cõſtitutione redditiuum, art. 1 gloſſ. 14. nu. 3.* Palacius Rubeus *in repetitione rubricæ, §. 66. n. 21.* vbi dicit, Adminiſtratorem reputari tanquam Maritum Eccleſiæ, *vt in cap. ſicut viri, & in cap. ſicut alterius 7. quæſt. 1.* Vnde cum valeat argumentum de matrimonio carnali ad ſpirituale, *vt in cap. inter corporalia, de translatione Epiſcopi*, eodem modo, quo vxor carnalis habet tacitam hypothecam in bonis mariti, pro reſtituenda dote, & eius adminiſtratione à die cõtracti matrimonij, *vt in d. l. aſſiduis, C. qui potiores*, iunctis ijs, quæ ſupra diximus *in primo articulo de priuilegio dotis*, eandem tacitam hypothecam, & priuilegium, habebit Eccleſia in bonis Prælati, & cuiuſcumque alterius Adminiſtratoris ipſius, pro damnis in ſuis rebus illatis à die acceptæ adminiſtrationis, nõ autem à die damni illati, ſiue malæ geſtionis, vt in Pupillo, & Tutore ſupra oſtendimus; & tenet *Surdus de alimentis, priuilegio 49. nu. 12. & 13.* Et hanc opinionem tenet etiam Felinus *in cap. accepimus, nu. 9. de fide inſtrumentorum, & in cap. 1. nu. 9. de præſcriptionibus*, Iaſ. *in d. §. item Seruiana nu. 76. Inſtitut. de actionibus* Petrus Pecchius *in tractat. de Eccleſijs reparandis cap. 4. ex nu. 3.* Pater Ludouicus Molina *de iuſtitia, & iure, tract. 2. diſp. 536. colum. 1775. in fin.* Et quod hoc caſu, fauor Eccleſiæ præponderet fauori Reipublicæ, tenet Balbus *de præſcriptionibus 2. part. principali, qu. 5. nu. 4.* Azeuedo *in l. 2. tit. 13. lib. 9. Recopilationis nu. 5.* Quod ita per Iudices Cancellariæ Valliſoletanæ iudicatum fuiſſe, in fauorem cuiuſdam Eccleſiæ,

ſe pa-

Digitized by Google

ſe patrocinante, refert Muños de Eſcobar, *de ratiocinijs cap.*
F *39.nu.13.ad finem.* *
19 F ℣. *Final.)* Confirmant hanc ſententiam contra Admi-
niſtratores in fauorem Eccleſiæ, vltra relatos per Auct. So-
cin. Iun. *in l.1.D.ſol.matr.n.159.* Nic. Mozz. *de pignor. rubr. de*
ſubdiuiſ.pign.n.6. Ioachim à Beuſt, *in ſua l.admonendi, D.de*
iureiur.nu.968. Molſeſ.*conſ.13.n.9.* Sayr. *lib.10.clau.Reg.nu.*
18. Mantic. *de tacit. & ambig.lib.11.tit.16.nu.21.* Gait. *de cre-*
dit.c.4.quaſit.11.n.228. & ſeq. Eſcob. *de ratiocin.c.39.nu.13.*
Acoſt. *d.reg.3.ampl.23.n.65.* Qui *nu.67.* ſpecifice adhuc hy-
pothecam confirmat à die adminiſtratoris competere, non
dumtaxat à tempore damni illati, & malæ geſtionis; ducto
argumento à tutore ad quod, & Auct. noſtrũ conducit, atq;
Cynum, Salycetum, Surdum, &c.
20 An autem vltra hypothecam, obtineat prælationem in
Clerici, & Prælati bonis? Eſt cum Auct. affirmandum; Quã-
doquidem ſicut vxor præfertur habentibus tacitam anterio-
rem; ex *l.aſſiduis, C. qui potior.* ita, & vxor ſpiritualis, ſcilicet
Eccleſia in bonis Prælati ſui ſponſi ſpiritualis præfeteтur,
ducto argumento ab æquiparatis, *ad l. non poſſunt, D. de le-*
gib. cum ſimil. Acoſt. *ibid.*
21 Immò in bonis ſui Prẹlati, & Rectoris præferretur etiam
Doti, ob magis exuberantem Eccleſiæ fauorem, Socin. vbi
ſup. Thom. Triuiſan. *de priuileg. ſponſaliorum priuil.11.n.30.*
Sic ergo, prælatione gaudebit ſaltem vt dos ipſa; & ſicut dos
22 funeri non præfertur; † ita nec Eccleſia; cum ambo ad fu-
nus viri, & Prælati reſpectiuè teneantur. Vid. Surd. *dec.225.*
nu.12. Maſtrill. *dec.203.n.13.tom.3.* & quæ nos ſup. ſuo loco,
A.M.B. I.V.D. &c.
23 Quapropter * hanc ſententiam vt veriorem ſequentes,
G non obſtabunt huic opinioni ſuperiora contrariæ ſenten-
tiæ fundamenta, videlicet, nullo iure hoc expreſſe deciſum
reperiri; nam ſic ſatisfaciendum putat Eſcobar, *vbi proximè*
d.nu.13. in fine, dicens ſufficere, vt ex identitate rationis
valeat argumentum de matrimonio carnali ad ſpirituale, vt
voluit Rodericus Suarez *in l.1.tit. De las ganancias, li.3.fori.*
Tiraquell. *l.ſi vnquam, verbo libertatis, nu.44. Cod. de reuo-*
candis donationibus, vbi dicit, quod in hoc caſu non dicitur
propriè extenſio, ſed comprehenſio; & eius concluſionem,
ex auctoritate plurium Auctorum exornat Baldeſius *in ad-*
ditionibus ad eundem Rodericum Suarez, ibi nu.3.
24 G ℣. *Hanc ſententiam, vt veriorem, &c.)* Quam tamen
concluſionem ſic erectam limita, non procedere in Came-
ra Epiſcopali; & ideò ſi contrahatur cum Epiſcopo, bona
contrahentis non ſunt tacitè hypothecata Epiſcopo, nec
Epiſcopatui. Bald. *in Rub.C.de priuil. fiſci, nu.fin.* & ad eum
Addit. *in l.vt inter 19.C.de ſacroſ. Eccleſ.n.15.lit.I.verſ. taci-*
tam. Neguſant. *de pign.membr.4.p.2.n.122.* Alex. *conſ.104.nu.*
3.in fi.lib.6. Fagundez *de iuſt.lib.7.c.4.n.26.* Acoſt. *de priuil.*
credit.reg.3. limit.penult.
Etſi obſtet Gloſſ. ſup. alleg. *in c.ex litteris 5. extr. de pignor.*
verb.obligata.
25 Sed quid, ſi Eccleſia mutuat ad rem emendam, abſque
ſpeciali ſibi reſeruata hypotheca in eadem re empta; ha-
bebit ne ex hoc in ea re empta tacitam hypothecam? De
hac quæſtione in communi, infra latius.
26 Interim quoad Eccleſiam omnino affirmandum eſt, ex
Gloſſ. *in l.ſi vt proponis, 8.Cod.de rei vendic.verſ.non negabit.*
ibid. Bald. *n.3.* Rip. *in l.Senatus Conſ.1.col.1.D.in quib. cauſ.*
pign.vel hypoth.num.15.
27 Similiter cum quiuis, ſeu Prælatus, aut Oeconomus, vel
& extraneus ab Adminiſtratore, vel Prælato, rem aliquam
ex Eccleſiæ pecunijs emerit, eius non fieri, ſed in ea tacitam
hypothecam Eccleſiæ concedi, notat Caſſan. *in Catalog.*
Glor.mund.part.12.conſiderat.99. limit.15. Iaſ. *in §.ex male-*
ficijs, n 32.Inſt.de act. Guttierez *pract.lib.3.q.98.n.4.* nouiſſi-
me his, & alijs DD. adhuc & Auctore conducto, ſubſcribit
28 Non. Acoſt. *de priu.cred.reg.2.ampl.5.n.11.* † id extendens,
& ad militem, ex Gloſs. *in l. quamuis, C.de pign.* Neguſant.
29 & alijs. † Quaſi magis propriè, horum paritas conſiderari
in omnibus debeat Minoris, Eccleſiæ, & Militis. Reſpublica
enim ſeu ciuitas non ita eſt priuilegiata, ipſius Eccleſiæ re-
ſpectu, vt & ſup. monitum, & Auct. obſeruauit ſup. proximè
cum Bald. Azeued. & Eſcobar.
A.M.B. I.V.D. &c.
¶ Plurium emptorum priori res eſt tradenda, ſi neutri eo-
30 rum tradita res ſit; exceptis caſibus quibus dominium ſine
traditione transfertur, vt puta Eccleſiæ, & Piæ cauſæ fauore:
Vel ſi priori emptori res vendita fuerit hypothecata; Vel ſi
tradita eſſet, ſcienti, in fraudem creditoris, eam alienari;
Quia hoc caſu non tranſiret dominium in recipientem.
Molin. *de contract.diſp.264.nu.13.& 369.* *N.G.*
Et hanc tenendo ſententiam; eam ampliandam eſſe, vt 31
etiam locum habeat in * Adminiſtratore Hoſpitalis, docet H
Neguſantius *vbi ſupra.4.membr. ſecunda partis, nu.* 123. &
Eſcobar *vbi ſupra, d. cap.39. num.* 14. ex Aymone *conſ.323.*
vbi dicit, bona Pauperum eiſdem gaudere priuilegijs, quibus
& Eccleſiarũ bona gaudent; & Hoſpitalia, Eccleſijs, Rebus,
publicis, ac Minoribus æquiparari, firmauit Ioſephus Ludo-
uicus *deciſ.130. num.7.* vbi declarat de quibus Hoſpitalibus
æquiparatio hæc ſit negligenda. Euerardus *in locis argumen-*
torum legalibus, argumento de Eccleſia ad Piam cauſam,
Corneus *conſ.57.nu.4.volum.3.* vbi *nu.8.* dicit, illud hoſpita-
le, Eccleſiæ æquiparari, quod fuit auctoritate Epiſcopi
conſtructum, quod ſi de auctoritate Epiſcopi non conſtet,
numquam præſumitur, vt notat *ibid.nu.20.*
H ℣. *Adminiſtrator Hoſpitalis, &c.)* Quod de Hoſpitali 32
hic diſſeritur, intellige procedere in quibuſlibet cẹnobijs,
Orphanotrophijs, Brephotrophijs, & omnibus, ac qui-
buſuis Hoſpitalium ſpeciebus, vt in *l. Orphanotrophos, C.de*
de ſacroſ. Eccleſ. Eadem namque militat ratio, ac in Eccle-
ſia, ſi Epiſcopi auctoritate ſint erecta. † Tum & eo dum- 33
taxat inſpecto, quia de bonis pauperum agatur; quæ quidẽ
priuilegijs gaudent, quibus Eccleſia. *l.omnia priuilegia, Cod.*
de ſacroſ.Eccleſ. Bald. *in cit.l.Orphanotrophos, C.eod.nu.1. &*
in l.ſi quis Presbyter, init.C.de Epiſc.& Cleric. Eſcobar *de ra-*
tiocin.c.39. num. 13. Mantic. *de tacit. & ambig.lib.11.tit.13.*
num.21. Gait. & alij perplures. Et ideo in bonorum eorum
Adminiſtratorem, idem ius, & priuilegium lex concedit.
Aymo Crauett. *d.conſ.323.n.3.p.2.* Ex qua vltima ratione in-
diſtinctè videtur prædictam tueri ſententiam Matth. Ber-
lich. *pract.concl.p.1.concl.67.n.55.* Tu tamen relatã ab Auct.
diſtinctionem obſerua; An ſcilicet Epiſcopi interuenerit
auctoritas, nec ne.
Cæterum in concurſu Eccleſiæ, & Hoſpitalis, ſemper Ec- 34
cleſia vt magis pia præferetur. Maſtrill. *d.deciſ.280.n.99.to.*
3. Gait. *de credit.d.cap.4.quaſit.11.n.2039.*
A.M.B. I.V.D. &c.
Rurſus eo omnia quæ de Minoribus, Republica, & Ec- 35
cleſia, & eorum hypothecis, & priuilegijs dicta ſunt, * ad I
Pias cauſas amplianda eſſe videntur, cum pariter æquipa-
rentur, & eiſdem debeant gaudere prærogatiuis, & priuile-
gijs; vt poſt Euerardum *in locis argumentorum legalibus, in*
argumento de loco a Dote ad Piam cauſam, & in loco à Fiſco
ad Eccleſiam, & Piam cauſam, latè agit Tiraquell. *de Priui-*
legijs pia cauſa, priuilegio 140.cum pluribus ſequẽtibus, quem
refert, & ſequitur Flores de Mena *lib.1.var. quæſtionum iuris,*
qu.6.art.3.nu.21,
I ℣. *Ad pias cauſas amplianda, &c.)* Non deſunt tamen, 36
qui omnino ſuſtinent, talem piam cauſam frui quidem pri-
uilegio perſonali, at non hypothecam tacitam obtinere,
prout habet Eccleſia, Ciuitas, Reſpubl. &c. vt ſup. Beuſt. *in*
d.l. admonendi, D. de iureiur.cit. num.968. Tiraquell. *cit.de*
priu.pia cauſa, priu.158. Berlich. *pract.concl.70.nu.10.& ſeq.*
cum alijs pluribus. Quos tamen ita crediderim accipien-
dos, vti priuilegium competat, quando cum Adminiſtrato-
ribus res eſt, quod & in Ciuitate obtinet; prout ex Auct. id
intelligendum docet Gait. *de credit.c.4.q.11.n.2039.*
Quæ autem dicantur piæ cauſæ, & quæ ad pias cauſas 37
relicta cenſeantur, & alia ad materiam, conſulas vnum pro
multis, cit. Tiraquell. omnia latiſſimè, & eruditè conge-
rentem, *in ſuo tractat. de priuileg. pia cauſa, tum in præfatione,*
tum & per tot. Adde & Tuſch. *tom.6. litt.P.concl.332.& ſeq.*
A.M.B. I.V.D. &c.
Sed licet ſuperior tradita doctrina, & reſolutio vera ſit, & 38
procedat circa adminiſtrationem bonorum Eccleſiæ, aut
Hoſpitalis, vt pro eorum mala adminiſtratione ſint Admi-
niſtratorum bona tacitè hypothecata; crederem in bonis
communis debitoris Eccleſiæ, id non procedere; veluti ſi
Eccleſia concurreret cum alijs creditoribus ad bona com-
munis debitoris; nam tunc nullam habere hypothecam di-
cendum videtur, ſicuti in Ciuitate, aut Republica diximus,
circa interpretationem *legis ſecunda, C. de iure Republica*
lib.10. Haberet vtiq; actionem perſonalem priuilegiatam,
per

Digitized by Google

per quam præferretur cæteris creditoribus, nullam hypothecam, aut priuilegium habentibus, quales ſunt chirographarij; namque ſi expreſſæ, aut tacitæ hypothecæ priuilegium cæteri creditores haberent io bonis adminiſtratoris Eccleſiæ, non præferretur ex ſola perſonali actione priuilegiata. Et præter ſuperiora fundamenta, quæ circa Ciuitatem adduximus, quibus veritas hæc comprobari poteſt, moueor ad id ex doctrina Neguſantij *vbi ſupra dict. 4. membro ſecunda partis n.* 121. qui idem affirmat in priori caſu: in poſteriori vero caſu contrarium aſſerit, ex eo, quia Eccleſia æquiparatur Ciuitati, & ſicut Ciuitas non habet taci-
K tam hypothecam * in bonis communis debitoris, ſi concurrat cum cæteris creditoribus chyrographarijs; ita nec Eccleſia habebit, ſicut in priori caſu; quod ex Baldo *in leg. fin. in verſic. quæro hic an Ciuitas, Cod. de ſacroſanctis Eccleſijs*, & ex eodem Bald. poſt Gloſſ. *in l. 2. Cod. In quibus cauſis pignus vel hypotheca, &c.* ex Alexand. & alijs Doctoribus, tenet idem Neguſant. *in nu.* 121. *ad fin.*

39 K ✠. *In bonis communis debitoris hoc non procedere, &c.)*

Ad hæc, illud etiam addas fundamentum; quia in iure non apparet hanc hypothecam Eccleſiæ concedi, nec per extenſionem, nec paritatis vigore. Barboſ. *vbi ſupr.* Gait. *de credit. d. quæſit.* 11. *nu.* 2042. ergo in illius debitoris extranei bonis ceſſabit hypotheca. Ita ſuſtinet poſt Bald. Neguſ. & & Alex cit. Montan. *de tutel. c.* 31. *effect. 2. a n.* 33. Barboſ. *in l. 1. p. 7. n. 16. D. ſolut. matrim.* Hartm. Piſtor. *obſeru. 6? n. 1.* Maſtrill. *d. dec.* 28?, Manent. *conſ.* 107. *n.* 34. Qui ambo illam addunt rationem, quia Eccleſiæ non eſt fauendum cum alterius iactura, ſcilicet alterius creditoris concurrentis.

40 Aduerſam autem ſententiam ſuadere tentant alij DD. Tum, quia Eccleſia maiori potitur priuilegio, quam Reſpublica, vt etiam ſupr. notauit Auct. ex Balb. *de præſcrip. p. 1. princip. q. 2. n. 3. ad fin. & ſeq.* & alijs.

41 Præterea quia Eccleſia gaudet iure Imperij. Gloſſ. *in cap. auditis, verſ. iure minoris, extr. de reſtit. in integr.* Balb. *de præſcript. vbi ſup. nu.*?. Abb. *in d. cap. auditis, col. 2. circa fin. verſ. ſecundo not.* vbi ait omnia priuilegia tributa Imperio, extendenda eſſe & ad Eccleſiam; ergo, aiunt ipſi, aſſerendum hypothecam eidem competere, etſi reſpectu Ciuitatis ſup. negatum ſit. Ita Michael Beuther. *de iure prælat.* relatus, & ſecutus à Matth Berlich. *pract. concl. cit. p. 1. concl. 67. n.* 55. Sed vereor ne oon nimia horum Auctorum religio communem exaduerſo ſententiam parum trutinari permiſerit, eamq; hiſce rationibus, & fundamẽtis voluerint præpõderare. Nuperrimè ſubſcribit ſupra firmatæ huic ſententiæ per Auct pro denegatione hypothecæ in talis extranei contractu, ex Mantic. Noguerol. Trentacinq. & alijs, Non. Acoſt. *de priuil. credit. reg. 3. ampl. 23. a n. 63. & ſeq.*

A. M. B. I.V.D. &c.

42 Tertiò, principaliter obſeruandum erit, * Tributa Re-
L gis, habere tacitam hypothecam, & priuilegium in bonis eorum qui ſoluere Tributa tenentur; hanc concluſionem probat text. celebris *in l. 1. C. ſi propter publicas penſitationes, &c.* in hæc verba, *Venditionem ob Tributorum ceſſationem, factam, reuocari non oportet, neque priori domino pretium offerente, neque creditore eius iure hypotheca ſiue pignoris præcedente; potior eſt enim cauſa Tributorum, quibus priori loco, omnia bona ceſſantis obligata ſunt,* vbi Accurſius *ibi verb. obligata, & in l. 1. C. in quibus cauſis pignus vel hypotheca tacitè, contrahatur,* ibi, *Vniuerſa bona eorum, qui cenſentur vice pignorum, tributis obligata ſunt,* quibus conſonat lex Regia, 27. *tit. 13. par. 5.* ibi, *Otro ſi decimos, que ſi alguno fuere tenido de dar algun tributo al Rey, que todos ſus bienes deſte fincan obligados al Rey, faſta que payuenna quel tributo, &c.* Exornant, & declarant hanc concluſionem preter ordinarios ibi, Neguſantius *d. tit. de pignoribus 4. membr. ſecunda partis principalis nu.* 125. Petrus Rebuſ. *in commentario ad leges Gallicas 2. tom. tit. 1. de conſtitutione redditũum, art. 1. gloſ. 14. n.* 26. doctiſſimè Gregor. Lopez *in d. 25. in gloſ. verb. tributo,* Pater Ludouicus Molioa *tractatu 2. de iuſtitia, & iure diſp. 236. fol.* 1?75. oouiſſimè Flores de Mena *d. lib. 1. variarum quæſtion. quæſtion. 61. art. 3. nu.* 18. optimè Felicianus a *tom. lib. 5. ex nu. 8. cenſibus.*

43 L ✠. *Tributa Regis habere tacitam hypoth. & priuil. &c.)*

Prælatio pro iſtis tributis, & collectis, ex eo etiam competit, quia fiſcus in ijs, anterior ſẽper dijudicatur omnibus alijs creditoribus, dum Tributorum præſtatio omnem contractum præcedit, vt omnes ferè DD. teſtantur. ex cit. *l. p. C. ſi propt publ. penſit.*

Attenditur enim tempus impoſitionis, quod cum ſit ab antiquo, nullus creditor reperitur, qui fiſcum, ſeu Errarium præcedat. Felician. *de cenſib. lib. 3. c. 3. nu. 10. & ſeq. to. 2.* Gait. *vbi ſup. à n. 2056. & deinceps.*

A. M. B. I.V.D. &c.

Et hanc concluſionem extendendam etiam eſſe, in ſolutione Gabellarum, ita vt, tam Exactores Tributorum, vulgo 44
De los pechos, y ſeruicio Real, de quibus *in tit. 14. lib. 6. nouæ Recopilat.* quam Gabellarij, hoc eſt *Los cogedores de las alcabalas*, de quibus *in tit. 17. & 19. lib. 9. eiuſdem Recopilationis*, habeant pro exactione tributorum, aut gabellarum, bona non ſoluentium tacitè hypothecata, vt tenet Laſſarte *de decima venditionis, c. 18. nu. 54. & 55.* Gironda *de Gabellis 4. par. num. 2. cum ſeqq.* §. 1 quos refert, & ſequitur Azeuedo *in l. 8. tit. 18. lib. 9. Recopilationis nu.* 8. cum alijs, pro quo adducit *d. leg.* 8. in illis verbis, ibi, *Que ſi los vendedores non pudieren ſer auidos, que de los heredamientos, y otras coſas que ſe vendierent à los dichos clerigos, y perſonas exemptas, ſe pueda cobrar el alcauala: por lo qual queremos, y mandamos, que ſiempre, y en todo caſo, y en todo tiempo ſean obligados los dichos heredamientos, y coſas que fueren vendidas.* Ex quibus vltimis verbis deducitur ſecundũ Laſſarte. *vt ſupra*, & Azeuedo *in d. l. 8. tit. 18. num.* 11. quod cum res vendita ſit ſtatim affecta pro Gabella, & ſit onus rei affixum, ad quemcumque tranſit, cum ſuo onere ſoluendi illam, vel vt potius ob ipſam, hæc res poſſit occupari; argumento text. *in l. Imperatores, ff. de publicanis, & vectigalibus*: qua propter, ſi venditor decedat aotequam Gabellam rei venditæ ſoluat, ſiue ex fraude, ſiue ſine ea, vt pote mortali fato præuentus, Gabellarius contra quemcumque venditoris hæredem, inſolidum agere hypothecaria actione poterit, pro tota integra quantitate Gabellæ, ex ſententia gloſſ. *in l. Moſchis, verbo poſſeſſorem omnem, ff. de iure fiſci*, cuius ſententia ſaltem in hæredibus debitoris communiter probatur, vt reſoluit Couarruuias *lib. 3. variarum reſolutionum cap. 7. nu. 7. verſ. namque eo caſu hypothecaria actio*, quod ſanè id ita intelligendum Laſſarte ait, *in d. cap. 19. nu.* 55. quando Gabellarius iſte pro iure ſibi competenti non rem ipſam venditam proſequeretur, ſed pro ipſa Gabella, ad bona debentis Gabellam ageret, vt ipſe *ibidem*, rectè comprobat. M

M ✠. *Fin.)* At quid ſi ex cenſu ſoluatur gabella, vbi erit exhibenda? Reſpond. eas vbi bona ſunt ſpecialiter hypothecata; ita Guttierez *de gabell. q.* 55. 45

Sed ſi ſint ea bona in diuerſis locis, quid dicemus? Reſoluas fieri æſtimationẽ omniũ & ſingulorũ bonorũ, & pro rata diſtribui ſortẽ ipſorũ, iuxta quã Gabellario eſt ſoluẽda portio, reſpondens loco in ſuo fundo exiſtenti. Guttier. *vbi ſup. n.* 6. 46

Quid ſi vnus locus ſit exemptus à Gabellis? Dicas, pro ea parte Gabellarium amittere gabellam, quæ detrahitur à ſorte principali: Parlador. *rer. quotid. c. 3. §. 8. quæſt. fin. relat.* à Guttierez *vbi ſup. nu.* 7. 47

Idem dicas, ſi duæ res vendantur vnico pretio, quarum vna ſit a tributo exempta: quoniam vnaquaq; erit æſtimanda, & pro ſuo pretio, liberanda, quæ exempta eſt; nec enim fit coaceruatio, vt pro re tributaria tota gabella ſoluatur. Guttier. *vbi ſup. q.* 93. ex Caſtr. *in l. quod ex Pamph. 2. D. de leg. l. 2. ædiles, §. ſi. D. de ædil. edict. l. ſi fundum, D. mandati, cũ ſimil.* 48

A. M. B. I.V.D. &c.

Vtrum autem exactores tributorum, aut Gabellarii, virtute iuris hypothecæ tacitæ pro ſolutione Gabellæ, præferantur alijs creditoribus concurrentibus ad bona debitoris Gabellæ, quæſtionis fuit inter Doctores, & Laſſartem *in dicto tractatu de decima venditionum, cap. 7. nu.* ?9. vbi diffusè, & Girondam *vbi ſupra*, & Azeuedum *in dict. leg. 8. num. 11. cum duobus ſeqq.* Et quidem Ripa *in dict. l. priuilegium, n. 45. ff. de priuilegijs creditorum*, exiſtimat, Fiſcum pro rebus Tributarijs præferendum eſſe alijs creditoribus anterioribus, *ex dict. leg. 1. Cod. Si propter publicas penſitat.* reiecta Gloſſ. ibi, quæ communiter reprobatur, ſecundum Angelum; & dicit intelligendum eſſe, vt præferatur anterioribus etiam habentibus expreſſam hypothecam, quam refert & ſequitur Flores de Menas *lib. 1. variarum quæſtionum, quæſt. 6. ar. 3. nu.* 18. dicens, Exactores Tributorum, vt puta *Del ſeruicio Real, o moneda forera*, præferri omnibus creditoribus, etiam Doti, vt per Ripam *in d. l priuilegia*, & etiam pro Gabellis; 49

& ſic

Digitized by Google

& ſic practicatur; & ait *in nu.19.* Ex quo infertur, quod Fiſcus habet hypothecam priuilegiatam, & præfertur omnibus pro debitis, ex ſeruitio nouo, vulgo *De los millones*, ex eo quia eſt impoſitum ob præcipuas vrgentes bellorum, & Regis neceſſitates.

50 Cæterum ego in huius quæſtionis ſolutione, cum Azeuedo *vbi ſupr. d. nu. 11. & 12.* dicendum puto diſtinguendum eſſe inter hos caſus; videlicet, Quando bona alicuius debitoris a pluribus creditoribus proſequuntur pro ſoluendis debitis ſuis; Vel, dum creditor aliquis petit ſibi ſolui ex bonis debitoris tale debitum, & Gabellarius pro gabella ſibi alias debita ex venditione aliquarum rerum, ſeu mercantiarum, opponit ſe, & contendit prius ſibi ſoluendam gabellam ex

N bonis ipſius debitoris; Tunc enim, creditor ille ſi * prior eſt in tempore, & habeat hypothecata bona debitoris, præfertur vtique Gabellario in bonis debitoris pro debito ſuo; & in hoc nulli dubium eſſe, quia prior hypotheca expreſſa etiam Fiſco præfertur, ſicut & Doti, vt & nos ſupra reſoluimus *in art. vtriuſque priuilegij Fiſci, & Dotis*; quaſi ſecus ſit in hoc vltimo caſu, nempe cum bona aliqua executata virtute ſententiæ addictionis, hoc eſt, *De remate*, pro ſatisfaciendis creditoribus, venderentur in publica ſubhaſtatione, vulgo, *Almoneda*; nam tunc gabella talis venditionis, prius eſt ſoluenda, quam executantis, tamquam neceſſarium præambulum pro ſatisfactione iſta, vt in ſpecie *d. l. 8.* quod ſunt hæ expenſæ neceſſariæ ad ſolutionem huic creditori faciendam, non vero alias, ſicut in priori caſu.

51 N ℣. *Si prior eſt in tempore, &c.*) Quid vero dicendum ſi ſimus in paritate temporis, & cauſæ? fingas debitum in tabernario pro gabella vini, & pro penſione tabernæ; Vter præfeterur? Reuerter. *in dec.* 378. ad quam D. de Marin. Caſum deciſum refert in his terminis, in Regia Camera ad fauorem Gabellæ vinariæ contra dominum tabernæ pro penſione ipſius; vtcumq; duplex, & par motiuum vtriuſq; concurreret, perſonalis ſcilicet actionis ad gabellam, & ad penſionem, & tacita hypotheca.

A.M.B. I.V.D.&c.

52 Illud tamen hac in re dubium eſt, An pro Collectis, & Contributionibus impoſitis à Rege, vel à Villis, & Ciuitatibus vſque ad quantitatem trium millium Marapetinorum, vulgo *Derramas, ſiſſas, y repartimientos*, de quibus loquitur *l. 25. tit. 6. lib 3. noua Recopilationis, & in l. 15. tit. ſequenti eodem libro, & leg. 1. tit. 6. lib. 7. eiuſdem Recopilationis*, de quibus circa earum legum explicationem exactè egit Auendaños *de exequendis mandatis Regum 2. p. cap. 14. per totum*, detur huiuſmodi tacita hypotheca in bonis debitorum? In qua dubitatione, Gregor. Lopez *in dict. l. 25. titul. 13. part. 5.* refert ſentẽtiã Alberic. *in l. 2. C. in quib. cauſis pignus, vel hypotheca tacitè contrahatur*, diſtinguentis inter Tributa quæ imponuntur ratione rei, de quibus loquitur, & procedit *dict. l. 1. Cod. ſi propter publicas penſitationes, &c.* & inter Collectas & onera, quæ imponuntur perſonæ, pro rebus; vt in priori caſu procedat ſuperior noſtra tradita concluſio, vt bona pro illis Tributis ſint tacitæ hypothecata Exactoribus Tributorum, & in his procedat *d. l. x 1. C. ſi propter publicas penſitationes, &c. & d. lex 1. Cod. in quibus cauſis pignus vel, hypotheca, &c.* quaſi in Collectis ſecus affirmandum ſit. Pro qua Alberici ſententia, & opinione, facere videtur elegans Gloſſ. & doctrin. *in l. 1. §. 1. verb. pendant*, quæ aſſignans differentiam inter Vectigal & Tributum, dicit; Tributum præſtari ratione ſoli proprij à poſſidentibus, & dicitur etiam cenſus; & quoties lex tractat de Tributis, ponit de poſſeſſionibus, & poſſidentibus, qui coguntur ea præſtare. Et hanc eandem ſententiam tenuit Flores de Mena *lib. 1. variar. quæſtionum iuris quæſt. 6. art. 3. nu.* 18. vt pro Tributis Regis, & Gabellis, vulgo, *Por los ſeruicios Reales, y moneda forera, y alcaualas*, detur talis hypotheca, & priuilegium Prælationis, vt ſupra notauimus; quod pro Collectis non admitti, neque habere locum, affirmat, cum hoc nullibi reperiatur ſcriptum.

53 Rurſus pro hac ſententia facit, quod Tributum, & Collecta inter ſe differunt, eo quod Tributum eſt munus ordinarium, Collecta autem eſt extraordinarium, vt tradit Iaſ. *in l. placet, nu. 5. C. de ſacroſanctis Eccleſijs*, quem refert, & ſequitur Parladorius *3. tom. quotidianarum differentiarum differentia 74. n. 8.* ergo diuerſum ius in Tributo, quam in Collecta debet ſtatui, & militare videtur.

54 Contrariam tamen ſententiam tenuit Gregor. Lop. *in d. l. 2. in gloſſ. verb. Tributo*, pro qua inducit *eandem legem 25. partita*, quæ cum indiſtinctè loquatur, videtur indiſtinctè intelligenda fore, vt qualitercumque * Tributum Regi debeatur, bona debitoris maneant tacitè obligata pro ſolu- O
tione Tributi, pro quo etiam facere ait, quod tradit Ioannes de Platea *in Rubrica, C. de annonis, & tributis*, vbi dicit: Tributum exigebatur, ſicut nunc per ſingula Territoria; & antiquos ſumptus, quos dabant populi, Tributum nominauerunt; Et ſecundum Marcum Varronem, *lib. 1. de lingua Latina*, Tributum etiam dicebatur, quia ea pecunia, quæ à populo impetrata erat, Tributim à ſingulis pro portione cenſus exigebatur; vt notat Parladorius *vbi ſupr. nu. 7.* Comprobat præterea Greg. Lop. ſuam ſententiam, ex eo, quod nomen illud, Tributum, eſt generale ad omnia Tributa, vt in *c. 2. de cenſibus, & in c. magnum 11. q. 1.* & notat Azeued. *in l. 1. tit. 17. De las alcaualas, lib. 9. noua Recopilationis nu. 23. cum alijs ſequentibus.*

O ℣. *Qualitercumq; Tributum Regi debeatur, &c.*) Sanius fortè cum Auct. reſoluitur ex DD. pereum adduct. hypothecam competere pro omnibus, & quibuſius tributis, aut Collectis Principi debitis. 55

At dabitur priuilegium prælationis? Crediderim diſtinguendum, an ante contractam per cæteros creditores obligationẽ, & hypothecam inſtituta fuerit, & impoſita collecta, vel poſtea; Vt primo caſu ea competat; non verò in ſecundo. Vid. quæ ſup. *art. 2. de priuil. fiſc. nu. 26.* ex text. *l. fin. §. fin. D. qui potior.* cum alijs ibi alleg. niſi ex cauſa ita priuilegiata ſit, vt Primipilari debeat coæquari, ad ea, quę ſup. *d. a. 2.*

A.M.B I.V.D.&c.

Denique ex hac vltima, & vera Tributorum reſolutione, deducitur ampliatio, & declaratio ad vltimam huius articuli partem, de priuilegio Decimarum, vt ſcilicet, cum valeat argumentum de Tributo ad Decimam, eo quod æquiparentur à iure, vt latè, & eleganter docet Euerardus *in locis argumentorum legalibus, in loco à Tributo ad Decimam*, vt *in cap. tua nobis de decimis, & in cap. decimæ, 16. qu. 1.* conſequens erit, vt in Decimis tacitè inducatur hypotheca. Namque prędia, de quibus debent ſolui Decimæ, ſunt tacitè obligata illis, ſeu Eccleſiæ, cui præſtare tenentur, vt, poſt Albericum *in l. 1. C. in quibus cauſis pignus vel hypotheca tacitè cõtrahatur*, & Io. Andream *in cap. cum homines, & in c. paſtoralis, extr. de Decim.* & Abbatem ibi, tradiderunt Euerardus *vbi proxime nu. 4.* Petrus Rebuf. *in commentario ad leges Franciæ, tit. de conſtitutione redditnum, artic. 1. gloſ. 14. num. 25.* Negulantius *vbi ſupra d. 4. membr. ſecundæ partis num.* 126. eleganter id deducit Gregor. Lopez *in d. leg. 25. in gloſſ. verbo Obligados al Rey*, namq; onus reale eſt, quod * prædijs inhæret, & magis ratione rei, quam perſonæ debetur, argumento *legis Imperatores, ff. de publicanis, & vectigalibus*, ibi; *Ipſa prædia non perſonas conueniri*. Ex quo infert Flores de Mena *d. l. 1. variarum quæſtionum quæſt. 6 art. 3. n. 21.* Decimas præferri virtute ſuæ tacitæ hypothecæ, & priuilegij, omnibus alijs creditoribus anterioribus, etiam expreſſam hypothecam habentibus. 56

P

P ℣. *Prædijs inhæret, &c.*) Loquitur hic Auct. de Decimis realibus, & prædialibus; hæ enim vt rei inhææ, hoc priuilegio gaudent, ſemotis perſonalibus, in quibus adhuc, & ſi minus conſiderabilibus, idem ius habet Eccleſia. Vid. DD. 57

Sed de quibus rebus ſolui debet decima? Conſule Io: Petr. Monet. *in d. tract. c. 4.* Ventrigl. *in prax. for. Eccleſiaſt. p. 2. ad tex. in c. nuncios, de decim. à n. 3. & ſeqq.* Barboſ. *de iure Eccleſ. vniuerſ. lib. 3. c. 26. §. 11. n* 12. docentes, de omnibus ſolui rebus, & fructibus ex prædio, vel humana induſtria quæſitis. ex tex *c. nuncios, & c. non eſt, & c. ex parte, il 1. de decim.* Ricc. *in prax. 2. p. reſol.* 109. 58

Et quidem perſonales deductis expenſis, ſoluuntur, prædiales non item; vt nec deducto ſemine, *c. paſtoralis, d. c. non eſt, & c. tua nobis, eod. tit.* & quo ad ſemen, Capyc. *dec. 20. n. 1.* Franc. Marc. *dec.* 198. *n. 1. p. 2.* Vid. quæ Auct. *inf. n. 26.* 59

A.M.B. I.V.D. &c.

Hæc opinio comprobari poteſt, ex prædicto argumento de Tributo ad Decimam, ſecundum Euerardum *vbi proxime*, & ex ijs quæ ſuperius circa Tributum, & Gabellam reſoluimus, ex Laſſarte, & Gironda, & Azeuedo *in locis ibi citatis.* 60

Fundari etiam poteſt ſententia hæc, Flores de Mena, ex eo quod Diuino Iure, ac Naturali Decimæ inſtitutæ ſunt,

Digitized by Google

vtriuſq; teſtamenti teſtimonijs: & Naturali ratione, & Sanctorũ Patrũ auctoritatib. probari & cõfirmari poteſt; Et in primis Lege veteri probatur, *Geneſ.* 14.*&* 28.*c.* ibi, *Cunctorũ quæ dederis mihi, Decimas offeram tibi*, & Exod. 22. *Decimas, & primitias tuas non tardabis offerre Deo*, Et c. 23. *Primitias frugum terræ tuæ deferes in domum Dei tui*, Et Leuitici 27. *Omnes Decimæ terræ, ſiue de pomis arborum, ſiue de frugibus, Domini ſunt, & illi ſanctificantur.* Et ibi, *Omnium Decimarum bouis, & ouis, & capreæ, quæ ſub paſtoris virga tranſeunt, quidquid Decimum venerit, ſanctificabitur Domino*, Et Numerorum 18. *Filij Leui dedi omnes Decimas Iſrael in poſſeſſionem pro miniſterio mihi in tabernaculo fœderis: primitias autem, quas vouerint filij Iſrael, tibi dedi, & filijs tuis iure perpetuo*, & Deut. 12. ibi, *Conferetis holocauſta, & hoſtias, ac Decimas, & primitias manuum veſtrarum*, cum alijs plurimis ſacræ paginæ teſtimonijs. Et probatur *in capite parochianos, de decimis*, ibi, *Quod Decimæ non ab homine, ſed ab ipſo Deo inſtitutæ fuerint, &c. & in c. cum non ſit, & cap. tua nos*, ibi, *Si decimæ, quas Deus in ſignum vniuerſalis dominij ſibi reddi præcipit, & in capite quibuſdam, §. ille quippe*, cum alijs pluribus adductis elegantiſſime à Ioanne Gutierrez, *lib. 2. canonicarum quæſtionum cap. 21. nu. 1.* aſſerens, & Lege gratiæ id ſuaderi poſſe, ex D. Mattheo *cap. 23.* & Lucę 18. ibi, *Et Decimas do omnium, quæ poſſideo*; & Lege naturæ, cuius iuris naturalis ratio dictat, Decimas Eccleſiarum miniſtris ſoluendas eſſe, cum ij laborent iuxta ſpiritualium adminiſtrationem, animarumque Fidelium curam exerceant, ac pro plebe ipſa Chriſtiana, ſacrificia offerentes, ſummopere preces quotidie fundant. Digni igitur ſunt mercede ſua, veluti legitimè operantes in vinea Domini, Matthæi *cap. 10.* Lucæ 10. *c.* Paul. 1. *ad Timoth. c. 5. & 1.* Cor. *cap. 9. & c. cum ſecundum Apoſtolum, de præbendis, & dignitatibus*, quod latius probat, & accuratè proſequitur Couarru. *l. 1. var. reſ. c. 17. verſic. conſequitur ibi quarto iuris naturalis ratio, &c.* *

Q Q ✠. *Fin.*) Hanc dictam hypothecam prædiorum, ex quibus decimæ ſunt ſoluendæ, enunciat, & tuetur text. *in d. leg. 1. D. in quib. cauſ. pign. vel hyp. tac. cont. & in l. vectigali 3. D. de pignor. l. etiam ſuperficies 15. D. qui potior.* Ioann. Mich. Beuth. *de iur. prælat. c. 13.* Io: Koppen. *dec. 28. n. 2.* Io: Nicol. Mozz. *de pignor. tit. de diuiſ. pign. n. 26.* Ioachim à Beuſt, *in l. admonendi 31. D. de iureiur. n. 968.* & Couarr. *var. reſol. lib. 1. cap. 17.* Monet. *de decim.* Tindar. *eod. tract.* Rebuf. Guttierez, Molfeſ. & cæteri DD. infr. adducendi.

A. M. Bertols I. V. D. &c.

61 Communis ergo eſt tam Sanctorum Patrum, & omnium Theologorum Doctrina, quam Ciuilis Iuris, & Canonici, Doctorum, & noſtri Regij Iuris interpretum, concluſio, & generalis ſententia, Decimas iure diuino, & naturali, deberi Eccleſijs, & eorum Miniſtris, vt probauimus, ab ipſo Diuino Iure inſtitutas eſſe, & à Iure poſitiuo, & Pontificio approbatas, & determinatas fore, quo ad quotam, & quantitatem ſoluendi Decimas; ita vt præceptum hoc de ſoluendo Decimas, in quantum eſt morale præceptum, quod tendit, vt ſoluentur decimæ ad alimenta Miniſtrorum Eccleſię, & Sacerdotum, & ad eorum congruam ſuſtentationem, ob ſuperiores relatas rationes, adhuc ſunt Decimæ in obligatione Iuris Diuini; ſed quo ad taxationem, & determinationem quotæ, vtpote ſit fructuum decima pars, vel maior, aut minor, ex legitima & iuſta conſuetudine, quæ in Decimis valde potens eſt, vt ex auctoribus ſtatim allegandis apparebit, Iuris Poſitiui, & Canonici ſanctionibus, & Decre-

R tis ſubiacent, & * ad earum ſolutionem præcepto Eccleſię, obligantur fideles; ex iuribus ſupra relatis, & Sacri Concilij Trid. deciſione de qua *in c. 12. ſeſſ. 25. de reformatione.*

62 R ✠. *Ad earum ſolutionem præcepto Eccl. oblig. &c.*) Adeò eſt efficax Decimarum obligatio, vt in ipſis non admittatur compenſatio, *c. decimæ*, vbi Gloſſ. notab. *verſ. tributa, de decim.* quam ſequitur Abb. & alij *in c. tua nobis, eod.* Roman. *ſingul. 257.* Rebuff. *de Decim. q. fin. n. 22.* Nec excipiuntur ipſi Reges, ac Principes ab earum ſolutione, Monet. *de Decim. c.*

63 *5. n. 26.* † Nec à ſententia in cauſa decimarũ datur appellatio, ad effectum ſuſpenſiuum ſcilicet. Specul. *in tit. de appellat. §. 2. verſ. 4.* Maceraten. *var. reſol. lib. 1. reſol. 77. n. 4. & reſol. 112. c. 27.* Barb. *de iur. Eccl. vniu. lib. 3. cap. 26. § 4. n. 5.* Excepto caſu, cum agitur inter duas Eccleſias ſimul de eadem contendentes; vt per eum.

64 Nec eximitur nouus emptor prædij obligati, ab obligatione ſoluendi decimas debitas per venditorem; bona enim ſunt obnoxia, & tranſeunt cum ſuo onere, *c. litteris, de pign. l. imperatores, D. de public.* ex paritate tributorum, & Decimarum, vt per Euerard. *in d. loco à tributo ad decimam per tot.* ex tex. notab. *in c. paſtoralis, eod. tit. de decim.* Abb. *ibid. & in c. cum ſint homines, eod. tit.* Federic. de Sen. *conſ. 81.*

A. M. B. I. V. D. &c.

Sed tamen vt hęc vera doctrina, & ſententia melius comprobata appareat, & vt tu amice Lector habeas luculentam, & amplam remiſſionem ad comprobationem ſuperioris concluſionis, & ad plenam cognitionẽ, & materiam Decimarum, Oblationum, & Primitiarum, & Tertiarum, quas Reges Hiſpaniæ inſigni Salmanticenſi Vniuerſitati, & alijs Ducibus, Comitibus, & Marchionibus particulari donatione, & priuilegio conceſſerunt, de quibus loquitur *lex 1, & totus tract. 21. De las tercias, lib. 9. nouæ Recopilationis*, & ad earum exactam explicationem, & qualiter, & apud quos iudices exigi valeant, & conueniri earum debitores poſſint, viſum fuit hic referre omnes fere auctores, qui omnia hæc ſcripſerunt, & tractarunt, tam Iuriſperiti, quam Theologi; Et in primis, de materia Decimarum, earumque exactione, ſolutione, aut cognitione, præter ordinarios *in cap. 1. cum ſequenti de Decimis*, ſcripſerunt Hoſtienſis, *in ſumma huius tract. de Decimis, § 1.* Syluester *in ſumma, verbo Decima*, Rebuf. *in integro tract. de Decimis*, Andreas Hiſpanus *in tract. de Decimis in tom. 15. nouorum tractatuum 2. p.* Thindarus *in eodem tract. de Decimis d. 15. tom. 2. p.* ex noſtris Gregor. Lopez, *in toto tit. 2. p. 1.* Doctiſſimus Couarr. *lib. 1. variarum reſolutionum cap. 17. ex nu. 2.* Belluga *in ſpeculo Principum, Rubric. 13. §. tractemus, ex nu. 3.* Rodericus Suarez *allegatione 28. per totam*, Menchaca *lib. 2. Controuerſiarum Illuſtrium, q. 89. n. 1. cum ſequentib.* Nauarrus *in Manuali cap. 21. nu. 28. & lib. 3. Conſiliorum fol. 216.* Didacus Perez *in l. 1. cum alijs, tit. 5. li. 1. ordinamenti*, pleniſſimè, Ioannes Guttierez *d. lib. 2. Canonicarum quæſtionum c. 21. per totum, & lib. 1. Conſiliorum conſil. 5. & 6. & rectè lib. 1. Practicarum quæſtionum, qu. 14.* & Azeuedo *in leg. 1. cum alijs tit. 5. lib. 1 nouæ Recopilationis*, Paz *in praxi 1. par. 2. tom cap. 5. ex nu. 4.* Ioan. Garcia *de expenſis cap. 9. nu. 9.* Laſſarte *de Decima venditionum c. 19. ex n. 18.* Auendanus *2. par. de Exequendis mandatis Regum, cap. 4. nu. 21.* Petrus Barboſ. *in l. Titia, ex n. 42. ff. ſoluto matrimonio*, Caſtillo *in leg. 60. Tauri, verſic. De qualquier calidad*, Palacius Rubeus *in rubr. de donationibus inter, &c. § 37. nu. 13.* nouiſſimè Çaſtillo de Bouadilla *in ſua Politica lib. 2. cap. 17. nu. 134. & cap. 18. nu. 135. & nu. 150.* & latè in Tertiarum materia, Zauallos *Commun. contra communes, in 4. tom. quæſt. 897. nu. 636. cum alijs ſequentibus*, & plures alij auctores relati à Cenedo, *in Collectanea ad Decretum, ad text. in capit. omnes decimæ c. 1697. fol. 66.* Ex Theologis, tractant eandem Decimarum materiam, præter Diuum Thomam *ſecunda ſecundæ, qu. 85.* & plures ſanctos Doctores, quos refert, & ſequitur Ferdinandus Cordubenſis *in tract. De iure* medios exigendi fructus, quos vulgo annatas dicunt *1. pars. § 1. fol. 10.* Soto *lib. 9. de iuſtitia, & iure, quæſt. 3. & 4. art. 1. & 3.* Alphonſus à Veracruz *in ſpeculo Confeſſorum, 2. par. ar. 1. verſic. patet etiam*, Alphonſus à Caſtro *lib. 5. Aduerſus hæreſes, verbo Decima*, Aragon. *in Diuum Thom. 2. p. quæſt. 87. art. 1. pag. 948.* & alij plures Theologi relati à Ioanne Gutierrez *dict. libr. 2. Canonicarum quæſtionum cap. 21. nu. 7.* nouiſſime, Magiſter Ledeſma Salmantinus *in ſumma 2. part. tractatu 9. de religione cap. 6.* Leſſius *de iuſtitia, & iure.* * S

S ✠. *Fin.*) His adde ex legum, ſeu Canonum interpretibus Io. Pet. Monet. *in tract. partic. de Decimis* Tholoſan. *ſyntagm. lib. 2. tit. 20. & in partition. Iur. Can.* Anaſtaſ. Germon, *de ſacror. immunit. lib. 3. c. 17.* Cardoſ. *in prax. Iudic. & Aduocat. verſ. Decima*, Barboſ. *collectan. ad Rub. Decr. de Decimis, &c.* Maceraten. *var. reſol. lib. 1. reſol. 77.* Tuſch. *tom. 2. litt. D. concl. 64. & 65.* Campanil. *diuerſ. Iur. can. rub. 12. c. 23. n. 149. & ſeq.* Molfeſ. *in promptuar. tripl. iur. tit. de benef. c. 4.* Cancer. *var. reſol. p. 1. c. 23.* Miranda, Manual. Prælat. *to. 2. q. 49.* Hieronym. Leo, *in Theſaur.* Ricc. *in collectan. 192. p. 1. & 1136. p. 4. & in prax. 2. p. for. Eccleſ. p. 2. c. 12.* Nuperrimè Non. Acoſt. *de priuil. credit. reg. 2. ampliat. 4. à n. 41. & ſeqq. per tot.* Et ex Theologis, Cardin. Bellarmin. *controuerſ. Cathol. tom. 1. p. 2. controu. 5. general. lib. 1. de Cleric. c. 23.* Suarez, *de Religion. to. 1. tract. 2 lib. 1. capit. 9. cum ſequ.* Azor. *Inſtit. mor. part. 1. lib. 5. cap. 25. & ſeqq.* Filliuc. *quæſt. moral. tom. 2. tract. 27. cap. 7. &* 66

ſequenti-

ſequentibus, Layman. *Theol. moral. lib. 4. tract. 6.* Bonac. *to. 2. de precept. Eccleſ. d. vlt. q. 5.*

A. M. B. I.V.D. &c.

67 T Cum ergo ex his omnibus ſatis aperte conſtet, Decimas* origine, & inſtitutione, iuris Diuini eſſe, & à poſitiuo Iure Pontificio taxatas, & conſtitutas: prædicto hypothecæ, & prælationis priuilegio gaudere debebunt, quo præſerantur cæteris creditoribus anterioribus, expreſſam hypothecam habentibus.

68 T ✠. *Origine, & inſtitutione, Iuris Diuini eſſe, &c.*) Sed eſto eas iure diuino eſſe inſtitutas: Dicemus ne adhuc & nūc Iure diuino ipſas deberi? Scinduntur DD. Namq; omnino affirmant omnes fere Canoniſtæ, ex *c. nuper, de decim.* cum ſimil. Vid. Anaſtaſ. Germon. *de ſacror. immunit. lib. 3. cap. 19. à nu. 15. & paſſ.* Innocent. qui contrariam ſententiam appellat hæreticam *in c. fin. de paroch. & alien. paroch.* Hancq; affirmatiuam ſententiam canonizauit Rot. *dec. 1. n. 1. de Decim. in ant. & dec. 14. n. 2. de Iudic. in nou.* & Canoniſtę paſſim.

69 Negatiuam autem, ſcilicet eas nunc iure diuino non deberi, tutati ſunt omnes fere Theologi, ſecuti à Couarr. *lib. 1. var. c. 17.* & Vaſq. *lib. 2. controu. illuſtr. c. 89.* cum alijs relatis, & ſecutis à Monet. *eod. tract. cap. 1. q. 2. per tot.* vbi hinc inde quæſtionem diſcutit.

A. M. B. I.V.D. &c.

70 Veruntamen id ſane intelligendam putat Flores de Mena, *in loco ſupra citato*, in vero debitore Decimarum, non vtique in locatoribus Decimarum; nam licet contra iſtos habeat Eccleſia priuilegium, non tamen præfertur alijs debitis anterioribus, cum neque iſtud vllo Iure expreſſe caueatur.

71 Cæterum ego ſuperiorem doctrinam, & Auctoris opinionem veram eſſe crederem, ſi hac in re duplicem conſideremus caſum. Prior ſit, cum fructus, qui ex prædio colliguntur à vero domino, vel à colono, extant in aceruo tritici, aut in horreo reconditi, Vel iam conſumpti ſint, & Eccleſia, vel eius Miniſtri concurrant pro debito Decimarum, cum cæteris creditoribus domini predij vel terræ, aut coloni; Vt priori caſu, quemadmodum de Dotis, Fiſci, Minoris, Reipublicæ, Eccleſiæ, & Tributi priuilegio, ſuperius reſoluimus, demus pro Decimis, tale priuilegium, & prærogatiuam, in fructibus ex prædio perceptis extantibus, vt omnibus alijs prioribus creditoribus præferantur, quod ex ſequentibus poteſt ſuaderi.

72 Primò. Nam in rebus extantibus, & in his, quorum dominium nō tranſit in alios creditores, eo quod ſpecialiter ſunt tacitæ hypothecæ obligatæ, competit in rem actio hypothecaria, pro illis; quales ſunt res mariti pro Dote vxori reſtituenda, vt in ſpecie *legis vbi adhuc, & in l. in rebus, C. de iure dotium*, ibi, *Et neminem creditorum mariti, qui anteriores ſunt, poſſe ſibi potiorem cauſam per hypothecam vindicare, cum eadem res ab initio vxoris fuerint, & naturaliter in eius permanſerint dominio*, iuncta *l. aſſiduis, C. qui potiores*, vbi ſpecialiter fauore dotis hoc priuilegium extenſum fuit ad res mariti, ſiue extantes, ſiue conſumptæ ſint, dummodo conſtet marito datas eſſe.

73 † Secundo confirmatur prior hæc tradita doctrina; Nam vt ſupra diximus, ex Euerardo, & ex alijs auctoribus, Ius Decimarum eſt onus reale, in quibus prædia, non perſonæ, conueniuntur. argumento *legis Imperatores, ff. de publicanis, & vectigalibus*, quæ loquitur in Vectigali, & Tributo, in quo procedit æquiparatio, & valet argumentum, vt ſupra admonuimus ex eodem Euerardo *in locis argumentorum legalibus, in loco à Tributo ad Decimam:* ergo pro eis recuperandis in rem actio hypothecaria competit Eccleſiæ, per quam alijs priuilegiarijs creditoribus præferatur; argumento expreſſo ex tex. *in l. licet, & in l. eos, C. qui potiores in pignore habeantur*, ibi, *Eos qui acceperunt pignora, cum in rem actionem habeant, priuilegijs omnibus, quæ*

74 *perſonalibus actionibus cōpetunt, præferri cōſtat.* † Tertiò facit pro hac parte: Nam fructus prędij locati, ſunt pro penſione, domino fundi, tacitè hypothecati; ex tex. eleganti *in leg. in prædijs, ff. in quibus cauſis pignus vel hypotheca tacitè contrahatur*; ergo multo magis vniuerſali domino, qui eſt Deus, cum ſpeciali priuilegio hypothecæ, & prælationis, debent ei tacite pro decimis obligari. Quam rationem deductam *ex d. l. in prædijs* poteris exornare ex traditis ab Antonio Neguſantio *dict. 4. membro ſecunda part. ex nu. 147* & à Menochio, *de adipiſcenda poſſeſſione, remedio 3. ex num. 33.* & ex his *Rodriq. de Concurſu Credit.* quæ *inferius in art. vlt. huius primæ partis* dicturi ſumus.

75 Quod fortiter confirmatur ex ſequenti conſideratione: Nam Decimæ ſoluendæ ſunt integræ, ex fructibus à terra perceptis, nullis deductis ſumptibus aut expenſis. textus celebris *in cap. paſtoralis, cap. cum non ſit in homine de Decimis*, quibus conſonat *l. 14. tit. 10. p. 1.* quibus in iuribus elegantiſſime redduntur rationes, ob quod id fieri non debeat; à Pontificibus, & à Rege Alphonſo IX. *in dict. leg. Regia*, quæ referuntur à Tiraquello *de retractatu lib. 1. §. 11. gloſſ. 1. n. 15.* à Rebuf. *de Decimis quæſt. 11. nu. 5.* Menochio *de arbitrarijs, lib. 2. caſu 225. nu. 2.* Baeza *de Decima tutoris, quæſt. 29. num. 7. & 8.* & eruditè à Ioanne Garcia *de expenſis, & meliorationibus cap. 1. nu. 17.* Et licet iſti, ſpeciali fauore Decimarum, putent id procedere contra regulam *legis fructus 7. ff. ſoluto matrimonio, & l. 1. C. de fructibus, & litium expenſis, &c. ad noſtram de iureiurando, cum alijs pluribus*, ex quibus deducitur, fructus dici deductis ſumptibus, & expenſis; cum nullus ſit caſus, qui hoc genus deductionis impediat; Nihilominus tamen ſpeciali aliquo fauore id non procedere, exiſtimat Petrus Barboſa *in dict. l. fructus num. 18.* ſed rationem deprehendendam eſſe ex Innocentio III. *in dict. cap. tua nobis, de Decimis*; nam dum conſtituit, expenſas fructus factas in Decimis non eſſe deducendas; ſubdit rationem; Quia non debet eſſe Deus Optimus Maximus, cuius eſt terra, & plenitudo eius, deterioris conditionis, quam quilibet dominus temporalis, quem certum eſt, eo caſu, quo dat ſua prædia colenda partiario colono pro quota parte fructuum, poſſe percipere integram quotam, ſine vlla impenſarum deductione; quaſi tacite inter eum, & colonum conueniſſe credatur, vt pro impenſis contentus ſit colonus ea parte fructuū, quæ penes ipſum ex conuentione remanſura eſt; vt probari poteſt ex ratione textus *in l. cum duobus, §. in coeunda, ff. pro ſocio*, quem ad hoc citat Bart. *in dict. l. fructus nu. 15.* Menochius, & Baeza *in locis ſupra citatis*; Sic ergo dicendum eſt in Decima, quia in ea militat fortior ratio; ſiquidem Deus qui dominus eſt orbis terrarum, dedit hominibus terras colendas, reſeruata ſibi Decima parte fructuum. Vnde ſi Decimæ perſoluendæ ſunt integræ Eccleſię, nullis deductis expenſis, vt probauimus; & per conſequens, nullo etiam deducto ære alieno, ſicut de impenſa funeris in priuilegio impenſæ funerariæ diximus; cum maior hic ſit ratio, quæ pro religione facit, *vt in l. ſunt perſonæ, ff. de religioſis, & ſumptibus funerum*; dicendum videtur, omni debito etiam anteriori, Decimam præferendam eſſe. * V

76 V ✠. *Fin.*) Solida quidem, & vrgentia fundamenta, ex quibus Decimarum hoc debitum demonſtratur, & priuilegium pro ipſis conſequendis, comprobatur.

77 Cæterum citra concurſum concreditorum, vt infr. ac ſemota reali actione, earum debitores poſſunt ſummariè, & abſq; cunctatione, præuia monitione, ſeu præcepto de ſoluendo infra tot dies, compelli ad ſatisfaciendum, ſub comminatione excommunicationis. Ricc. *dec. cur. Archiep. Neapol. 308. p. 4.* ex text. *in c. cum non ſit, de Decim.* Genuen. *practic. Eccleſ. quæſt. 198. n. 2.* Monet. *de decim. cap. 8. q. 4.* Decimę enim habent executionem paratam, vt poſt Abbat. docet Campanil. *diuerſ. iur. can. rubr. 12. cap. 13. num. 15. ad finem.*

Denegaturque appellatio; eiuſque Commiſſio ſignatur cum clauſ. appellatione remota, *ad c. ex multiplici, & c. tua nobis, de Decim.* Clem. *diſpendioſam, de Iudic.* Marcheſ. *de de Comiſſ. c. 4. n. 15. & 25. p. 2.* Triuiſ. *dec. Venet. 29.* Spec. *tit. de appell. §. in quibus, verſ. 4. cum ſimil.* quod tamen intelligas regulariter. Vid. Monet. *vbi ſupr.* & adden.

A. M. B. I.V.D. &c.

78 X In ſecundo vero caſu, tenendum erit, habere Eccleſiam, pro recuperandis Decimis, * actionem perſonalem priuilegiatam, qua præferatur alijs creditoribus, qui eiuſdem ſint tituli cum ea, licet tempore priores eſſe videãtur, dummodo ſint chirographarij, ideſt, qui nullam tacitam hypothecam, aut priuilegium habeant: nam tunc per hanc, vel expreſſam anteriorem, ſi cum Eccleſia concurrant, præferendos eſſe certum erit; vt in ſuperioribus priuilegiatis perſonis latè oſtendimus, *& infr. in 2. par. huius tractatus*, latius dicemus. Et hanc eandem ſententiam, & opinionem circa hanc Decimarum prærogatiuam, & priuilegium, & eius quæſtionem, inueni tenuiſſe, & ita comprobaſſe eleganter, Felician. *de cenſibus, 2. tom. lib. 3. cap. 5. numer. 4. cum alijs ſequentibus.*

Digitized by Google

79 X ꝟ. *Actionem perſonalem priuilegiatam, &c.)* Perſonale priuilegium pro Decimis competere, inter chyrographarios ſcilicet, ſi fructus fundi ſubiecti conſumpti ſint, docet fauor cauſæ; provt & de dote ſup. dix.

80 Quid autem dicemus, ſi opponatur conſumptio iuris ipſius percipiendi decimas, datur ne in ijs præſcriptio? Dic breuius eas quo ad quotam præſcribi poſſe; dum quo ad hoc ſunt iuris poſitiui; non verò quo ad totam quantitatem; & ſic minui præſcriptione poſſunt, at non perimi: Gloſs. fin. *in c. in quibuſdam. verſ. fin. de Decim.* ex tex. *in c.* 2. §. *vbi autem, eod. tit. in* 6. Guttierez *canonicar. quæſt. lib.* 2. *c.* 21. *n.* 31. Gratian. *diſc. for. p.* 3. *c.* 595. *n.* 16. Rot. *dec.* 48. *p.* 1. *tom.* 2. *rec.* Seraph. *dec.* 1204. De hoc vide fuſius quæ per DD. communiter.

A. M. B. I. V. D. &c.

81 Denique hic obſeruandum erit, pro Penſionibus Beneficiorum, tacitam hypothecam dari in fructibus Præbendæ, aut Beneficij, cui penſio impoſita eſt, & Penſionarium in illis prædictam habere hypothecam ſimul cum priuilegio, per quod in exactione ſuæ Penſionis præfertur quibuſcumque creditoribus etiam anterioribus illius, qui Penſionem ſoluere tenetur, vt poſt Collantes *in commentario pragmatica rei frumentaria, lib.* 3. *cap.* 1. *num.* 3. tenet Nicolaus Garcia *de Beneficijs* 1. *part. cap.* 5. *nu.* 236. *& num.* 204. *& ſequenti*, vbi aſſerit Penſionarium præferendum eſſe Eccleſiæ Cathedrali in Pontificali, & ornamentis, & pro Penſionibus decurſis ſibi debitis ab Epiſcopo defuncto, ex doctrina Ioan. Guttierez *lib.* 2. *practicarum quæſtionum quæſt.* 94. *nu.* 4. & F. Emmanuelis Rodriquez *in ſumm.* 1. *tom. cap.* 23. *concluſione* 4. & ſuperiorem ſententiam tenet eleganter, & nouiſſimè Stephanus Gratianus 1. *par. Diſputationum forenſium cap.* 94. *nu.* 52. *cum alijs ſequen.*

82 Quæ opinio ſequentibus rationibus, & fundamentis fundari poteſt. Primò, quia fructus, qui ratione Penſionis decurſæ debentur, reperiuntur in ipſo Beneficio, tanquam pars ſubſtantialis ipſius, vnde Penſionarius, exigendo Penſionem decurſam, tanquam rem propriam vindicans, præferendus erit quibuſcumque creditoribus etiam anterioribus; argumento tex. *in l. ſi ventri,* 6. *in bonis, ff. de priuilegijs creditorum, & legis procuratoris, §. planè, verſic. ſed. ff. de tributoria actione:* nam Penſio ſicut Tributum, Collecta, Decima, & Cenſus, onus eſt reale, quod in quemcumq; poſſeſſorem tranſit, vt latè tradit Gigas *de Penſionibus quæſt.* 39. *num.* 4. *& quæſt.* 43. *n.* 2. quem ſequitur Ioann. Guttierez *lib.* 1. *Canonicarum quæſt. cap.* 1. *nu.* 100. *& ſequenti*, Hieronymus Gonzalez *in Reg.* 8. *Cancellariæ gloſſ.* 5. *num.* 46. Stephanus Gratianus *dict. cap.* 94. *num.* 52. ex tex. *in cap. ſicut laicus* 16. *quæſt.* 1. & argumento tex. *in cap.* 1. *de ſolutionibus, & leg. Imperatores, ff. de publicanis, & vectigalibus* ideo, quod in Tributo, Collecta, & Decima diſpoſitum eſt, circa eorum priuilegium. & hypothecam; idem, & de Penſione dicendum erit; vt ſupra notauimus in princip. huius articuli.

83 Secundò comprobari poteſt ex eo, vt eruditè notat Stephanus Gratianus *vbi proximè num.* 52. quia Penſiones aſſignantur pro Alimentis, pro quibus ſicut datur hypotheca, ita debet dari pro Penſionibus, ſecundum Felinum *in cap. ad audientiam, el* 2. *nu.* 6. *concluſ.* 5. *de reſcriptis*, Romanum *conſ.* 388. vbi docet, quod res, ex qua mandatur præſtari Penſio, tamquam pro Alimentis eſt hypothecata; *& tit.* 8. *priuilegio* 5. extendit ad Penſiones relictas pro Anniuerſarijs, quia continent Alimenta eorum, quibus reliquuntur iſta legata; & quia ſunt pro Cauſa Pia, quæ æquiparatur Alimentis, ſecundum Guidonem Papam, *quæſt.* 176. *verſ. in aliquibus fauorabilibus*, vbi ita fuiſſe iudicatum teſtatur. Folerius *in praxi cenſuali, verſ. huiuſmodi cenſus nu.* 113. Lara *in repet. legis ſi quis à liberis, §. ex his, n.* 44. *de liberis agnoſcendis*, Tiraquel. *priuilegio Piæ cauſa* 63. *in fine*, vbi aſſerit dari * hypothecam Y pro iſtis alimentis, & Pia cauſa, ſecundum Romanum *ſingulari* 437. Mandoſium *ad eundem Romanum conſ.* 388. *in verſ. ſequuntur.*

Y ꝟ. *Dari hypothecam pro iſtis alimentis, &c.)* Pro alimentis competere hypothecam, non ita generaliter id intellectum velim; ſed ſub modificatione de qua infr. *hac ead. pars.* 1. *art.* 8. *à n.* 80. 84

Prælationem autem, & hypothecam pro penſione competere, firmat Gigas, *de penſionib. q.* 51. *a n.* 16. Garc. *de Benefic. p.* 1. *c.* 5. *à n.* 204. *& paſſ.* apud quem plura. 85

Quam tamen prælationem, & hypothecam intellige vt magiſtraliter, & egregie docent præ cæteris, Barboſ. *Iur. Eccleſ. vniuerſ. lib.* 3. *c.* 11. *de penſionib.* Salgad. *Labyrinth. credit. p.* 1. *c.* 42. *per tot.* 86

Vt videlicet, ipſi penſionario concedatur, ſi à tempore collationis beneficij grauamen penſionis fuit impoſitum, quaſi videlicet incontinenti, & in inſtanti acquiſitionis, ſibi beneficiam titularis aſſumpſerit, cum eo onere, ex quo quidem præiudicium creditoribus etiã anterioribus poteſt inferre. Idem ibid. 2. *p. c.* 14. *& 16. per tot.* & nos etiam alibi. Si tamen ex poſt facto illud ſibi onus aſſumpſit, non poſſit anterioribus hypothecarijs inferre iniuriam; ſed illi prælatione potiantur.

Sin verò duo concurrant equalis hypothecæ penſionarij, iuxta temporis, & tituli anterioritatem eſſe judicandum, ad Reg. qui prior, *de reg. iur. &c.*

Quam porrò hypothecam competere ſtatuas etiam aduerſus ſucceſſorem nouum in beneficio; dum tenetur ad penſionem ſoluendam, etiam pro tempore, & ratis decurſis ante ipſius ingreſſum; ex reg. *l. Imperatores, D. de public. & vectigal. & l. fin.* vbi Gloſſ. *verſ. penſitationes. C. ſine cenſ. &c. d. l.* 1. *C. ſi propter publ. penſit.* Garc. Gonzal. Guttier. & cæteri DD. relat. per Auct. † Quod tamen intelligas, procedere cũ diligentiæ per penſionarium factæ ſunt, aduerſus præceſſorem, vel eius hæredes. ita de ſtylo Rotæ. Vid. Garc. *d. tract. de Benefic. d. p.* 1. *c.* 5. *nu.* 203. Seraphin. *dec.* 1351. *nu.* 2. multas congerit Burat. *dec.* 617. *nu.* 5. *& ſeq.* vbi quod diligentiæ debent eſſe iudiciales, & continuatæ. 87 88

Quibus porrò diligentijs factis, fit quidem executio in ſucceſſorem pro ijs terminis decurſis, reſeruata tamen ſibi congrua; quod quidem communiter eſt in praxi. Vid. Gregor. *dec.* 507. *n.* 3. Beltramin. *ad eund. nu.* 7. Ferentill. ad Burat. *dec.* 448. *nu.* 11. & alios, &c. 89

Antonius Maria Bertoli I. V. D. &c.

FINIS QVINTI ARTICVLI.

ARTICVLVS SEXTVS.

De Priuilegio Depoſiti: vbi plurima de Sequeſtris, Hiſpanè (Embargos) explicantur.

SVMMARIVM.

Depoſitum triplici modo fit, nu. 1.
Et diffinitur voluntarium, nu. 2.
Additur, & Neceſſarium, ſeu Iudiciale, ibid.
Aliæ depoſiti diuiſiones, nu. 3. *&* 4.
Iudiciale depoſitum, aliquando voluntarium; aliquando neceſſarium, nu. 5.
Depoſitarius à Iudice electus cenſetur idoneus, & fidelis. At eo labente, iudex tenetur, numer. 6.
Secus ſi Numularius, ſeu Argentarius fuerit electus, ex Auct. num. 7.
Depoſitum cenſetur initum, cum res ad cuſtodiam data eſt, & recepta reſpectiuè, ibid.
Item ſi commendata, num. 8.
Adhuc initur ex patientia deponentis, cuius res recipitur à depoſitario, nu. 9. *Non autem ex patientia ſola depoſitarij, in cuius domum res infertur, ibid.*

Neq; iſte

Digitized by Google

Neq; iſte ſi exeat de domo, & res ſit furata, tenebitur; dum non ſuſcepit cuſtodiam, n.10.

Excipe cum iſte eſt obligatus ratione officij, vt ſi caupo, ſtabularius, nauta, &c. ibid. & nu.11.

Ex actu depoſitionis res in domum ſuam, in dubio cenſetur depoſitum, n.12.

Semper tamen exigitur aliqualis conſignatio, nu.13.

Ea non exiſtente, & remoto dolo, nec in tales perſonas poteſt intentari actio, nu.14.

Iuramentum in litem datur ei qui eſt maioris probitatis, non attento an caupo, vel hoſpes, &c. n.15. & 16.

Semper tamen præſumitur contra tales homines, n.17.

Si Depoſitarius plures res in area reconditas, vel in ſacco clauſas, & ſignatas accipiat in depoſito, non tenetur aliqua actione, ſi reddit arcam clauſam, & ſignatam ſicut tradita eſt, licet contendat deponens res non integras eſſe ſibi redditas, nu.18.

Amplia, & ad has perſonas de iure præſumptas improbas, num.19.

Non valet harum perſonarum proteſtatio, dum contra legis eſt diſpoſitum, nu.20.

Caupo, &c. ſi tradat Claues Cameræ ab initio, liberatur à cuſtodia, nu.21.

Depoſitum non gratis, & cauſa cuſtodiæ ſolum, ſed data mercede, non eſt depoſitum, ſed locatio, & conductio, nu.22.

Idem dic etſi recepta mercede, quamuis non pro cuſtodia, n.23.

Vt eſt in Venditore, num.24.

Item Nauta, Caupone, Stabulario, nu.25.

Non reddens depoſitum, quia non ſit ſoluta Merces, eſt in mora, & ad omnia damna tenetur, nu.26.

In depoſito eadem res eſt reſtituenda, nu.27.

Non vero ita ſpecificè, ſed genericè ſolum, ſi pecunia ſit data non in ſacculo obſignata, ſed numerata, nu.28.

An pecunia ad numerum tradita cenſeatur depoſitum, remiſſiuè, nu.29.

In depoſitarium rei depoſitæ extraiudicialem non tranſit dominium, neque poſſeſſio ipſius, ſed penes deponentem manet, ſecus in ſequeſtro ſeu Iudiciali depoſitario, nu.30.

Obſtat text. in l. intereſſe puto, D. de acq. poſſ. *num.31.*

Sequeſtratio triplex, Voluntaria, Neceſſaria, & Mixta, nu.32. & 33.

Reſoluitur d. l. intereſſe puto, *n.34.*

Voluntaria ſequeſtratio regulariter priuat poſſeſſione, ibid. & nu.35.

Niſi ſit actum vt ea non transferatur, nu.36.

Vel ſit facta cum clauſ. ſine præiudicio iurium ſuorum, in poſſeſſorio, & petitorio, num.37.

Non tamen priuat quo ad tertium, ſed ſolum quo ad colligantem, nu.38.

Reſpondetur ad obiectum, c.1. §. Cœleſtinus extr. de ſequeſtr. poſſ. *nu.39.*

Et ad ext. in l. licet, §. rei depoſitæ, D. depoſ. *num.40.*

Neceſſaria ſequeſtratio non priuat poſſeſſione regulariter, n.41.

Quia cenſetur facta cauſa cuſtodiæ, & ſemper eo animo fieri præſumitur, nu.42.

Ideo ſequeſtratarius non præſcribit, nu.43.

Priuat poſſeſſione aliquando, Vt cum Iudex id exprimit, num.44.

Si poſſeſſio ſit turbida, num.45.

In ſequeſtratione vigore Clem. 1. de ſequeſt. poſſ. & fruct. *n.46.*

Quando Iudex debeat procedere ad ſequeſtrationem, nu.47.

A Iudiciali ſequeſtro, ſiue ſit rerum, ſiue perſonarum non eſt inchoandus proceſſus, cum ſit quædam ſpecies executionis, nu.48. & 49.

Amplia, ſiue agatur actione reali, ſiue perſonali, nu.50.

Etiam ſi reus ſit iniuſtus poſſeſſor, nu.51.

Admittitur tamen deſcriptio, & inuentarium bonorum, n.52.

Regula prohibita ſequeſtrationis plures patitur limitationes, num.53.

In caſu contumaciæ debitoris, qui copiam ſui ſubtrahit Iudici, datur ſequeſtratio, num.54.

Tres modi ponuntur probandi contumaciam, ibid.

Contumacia debet eſſe vera, nu.55.

Ex iis cauſis relaxatur ſequeſtrum, ex quibus datur primum decretum, num.56.

Forma procedendi in contumaces, ex l. Regia, nu.57.

Fit ſequeſtratio, ſi perſona, à qua, res quæ mobilis eſt, petitur, ſit ſuſpectus de fuga, nu.58. & 59.

Quo ad detentionem perſonæ, diſtinguendum eſt inter fugitiuũ, & ſuſpectum de fuga, nu.60.

Fugitiuus poteſt capi etiam priuata auctoritate, nu.61.

Dummodo non detineatur debitor vltra 20. horas, nu.62.

Detinens, non eſt dominus pecuniæ, apud eum inuentæ, n.63.

Suſpicio fugæ maturè diſcutienda eſt per Iudicem, antequam capturam decernat, nu.64.

Ad fidem ſuſpicionis fugæ faciendam, non eſt citandus aduerſarius, nu.65.

Suſpicio fugæ præſumitur, ſi alias captus aufugit, n.66.

Si ad id ſe præparat, nu.67.

Si in fuga deprehenditur licet vnum pedem mouerit, nu.68.

Si latitat, n.69. Vel inde diſceſſit vbi habet creditores, n.70.

Si alio ſe confert inſciis creditoribus, n.71.

Si in prima ſolutione defecit, nu.72.

Si verſuram fecit, nu.73.

Aliæ præſumptiones remiſſiuè, nu.74.

Non eſt quis ſuſpectus, ex eo ſolum, quia forenſis, vel recedit reuerſurus, nu.75.

Nec ratione modici debiti, nu.76.

Nec ex eo quod non poſſidet immobilia, nu.77.

Probata ſuſpicione, Iudex debet relaxare ſequeſtrum reale, vel perſonale, nu.78.

Non poteſt opponi de incompetentia, nu.79.

Detentio poteſt committi, etiam tempore incongruo, vt die feriata, nu.80.

Datur etſi debitor ſit intra tempora data pro inuentario, nu.81.

An ſi in domo, vel Eccleſia ſit, poſſit detineri, ibid.

Debitor reſiſtens poteſt vulnerari, & etiam occidi, nu.82.

Ob fugæ ſuſpicionem, & periculum, tranſeuntes, & aduenæ maximè muliones, &c. poſſunt à Iudice alias competenti, ſequeſtro detineri, niſi alias ſatiſdederint, nu.83.

Expenſa rei ſequeſtratæ, primum ſoluendæ, nu.84.

Ad inſtantiã ipſius Cauponæ datur ſequeſtrum in rebus hoſpitis, ſi velit diſcedere ante eius ſatiſfactionem, nu.85.

Multo magis ſi ei infirmo præbuit expenſas, num.86.

An libri ſcholarium poſſint areſtari, & ſequeſtrari. Negatur ea Theoreſi, & praxi, num.87. & 88.

Aliquando laqueo puniti talis areſtantes, nu.89.

Extenditur prohibitio hæc, & ad ſalaria Profeſſorum, Aduocatorum, &c. nu.90.

Ante ſequeſtri relaxationẽ debet Iudex à petente exigere cautionem indemnitatis, in caſum litis mouendæ per reum, n.91.

Ex ſequeſtro iniuſto agi poteſt ad reſciſſionem, & ad damna, ac intereſſe debitoris; atq; expenſas iudiciales, nu.92.

Etſi Iudex præciſè eum non condemnauerit, nu.93.

Non tamen poteſt illud ſperni propria auctoritate, nu.94.

Si debitor in diem vel ſub conditione ſit ſuſpectus de fuga, licet nondum aduento die, vel conditione ſoluendæ pecuniæ, poterunt eius res, vel & ipſe ſequeſtrari, nu.95. & 96.

Aliæ dantur cauſæ, ob quas debitor dicitur ſuſpectus, & ſequeſtratio poteſt decerni, remiſſiuè, nu.97. & 98.

Additur idem concedi contra fructus beneficiales, ac in pluribus caſibus, nu.99.

Durat ſequeſtrum, vſquequo reuocetur per ſatiſdationem, num.100. & 101.

Cautio eſt medicina ſequeſtri, dum illud eſt inductum in cautionis defectum, nu.102.

Debet continere promiſſionem de ea re reſtituenda, in caſum victoriæ, nu.103.

Exigitur cautio, iudicio ſiſti, niſi habeat immobilia, num.104.

An admittatur iuratoria cautio? Negatur, nu.105.

Affirmatur, num.106. Præcipuè aliquibus caſibus, remiſſiuè, num.107.

Oblata iuridica cautione, iudex debet remouere ſequeſtrum, regulariter, nu.108.

Aliquibus caſibus fideiuſſor, aut quæuis cautio non releuat, remiſſiuè, n.109.

In caſu dilapidationis cum conſtat debitorem egeſtate laborare, vel ad inopiam vergere, fit ſequeſtratio, nu.110. & 111.

Siue in Iudiciis realibus, ſiue perſonalibus, nu.112.

Etiam in hærede grauato reſtituere poſt eius mortem, niſi dilatio eſſet in fauorem fideicommiſſarii, nu.113.

Quid in areſto perſonæ? Remiſſiuè, nu.114.

Nihil eſt tamen durum, & inhumanum quam paupertatis detegi vilitatem, & inuidiæ diuitias exponere, num.115.

Seque-

Digitized by Google

Sequeſtrum afficit debitorem iniuria, præcipuè areſtum, nu. 116.

Iudex debet cautè incedere in eo decernenda, & non niſi præuia cauſæ cognitione ſaltem ſummaria, nu. 117.

Immo etiam per iuramentum probantem indicia dilapidationis, &c. nu. 118.

Poſſidens immobilia dici nequit ſuſpectus de dilapidatione, nu. 119.

Immo nec ex eo ſolum quod poſſideat mobilia dumtaxat, niſi alia ſint indicia improbi animi, &c. nu. 120.

Deprehenderetur ſuſpicio dilapidationis, ſi debitor iam poſſediſſet, & nunc alienaſſet immobilia, nu. 121.

Si fideiuberet pro alijs, & adhuc eſſet varijs debitis inuolutus, nu. 122.

Si pecuniam fænebrem ſuſcipit, nu. 123.

Aliæ præſumptiones remiſſiue, nu. 124.

Semper Iudicium quo ad has præſumptiones reſidet arbitrio Iudicis, nu. 125.

Hæc indicia faciunt locum ſequeſtro, ſi interueniant poſt contractum; non ſi ante, nu. 126. & 127.

Facit locum, & dilapidatio lite pendente, nu. 128.

In caſu quo ſuper vna eademq; re, vel eius poſſeſſione plures litigent, ita vt partium iura ſint in obſcuro, Iudex rem deponi iubet penes ſequeſtrum, ſaluo iure partium, nu. 129.

Hic eſt vnus ex caſibus, in quibus ſequeſtrum non euitatur per cautionem, nu. 130.

Ob timorem ſcandali, poſſeſſio ſtat ſub ſequeſtro, vſq; ad finem litis, nu. 131.

Nil prodeſt cautio in ſequeſtro facto pro executione ſententiæ, nu. 132.

Item in caſu Clem. de ſequeſtr. poſſ. & fruct. 133.

Et in omnibus caſibus in quibus a lege ſequeſtratio præcipitur, num. 134.

Vel ſuperioris mandato, ibid.

Item in ſequeſtro in cauſa appellationis, nu. 135.

Si ſit decretum ſequeſtrum inter colitigantes, nu. 136.

Inter perſonas in quibus non cadit ſatisdatio, nu. 137.

Quid in ſequeſtro contra debitorem in forma Cameræ, num. 138.

Si debitum eſt liquidum, tollitur ſolutione, ibid.

Si debitum ſit illiquidum, tollitur ſola cautione iuratoria, nu. 139.

Si lis ſit ſuper quaſi poſſeſſione iuriſdictionis, Iudex ex officio facta ſequeſtratione, ſubibebit exercitium iuriſdictionis vſque in finem cauſæ, & committet Iuſtitiæ adminiſtrationem aliquibus commiſſarijs tanquam ſequeſtris, nu. 140.

Id procedit ſi poſſeſſio eſt dubia, alias qui in poſſeſſione exiſtit, eſt manutenendus, nu. 141.

Iure Regio, poſſeſſio Ciuilis, & naturalis bonorum maioratus in proximiorem, & à fundatore vocatum illico tranſit, num. 142.

Etiam ſi ſit ignorans, nu. 143.

Aliqua naſcuntur inconuenientia, pro quibus referuntur remedia, ibid. & 144.

Cauſa proprietatis Maioratus deciduntur in eo Tribunali vbi ſunt eius bona; vel principale caput ipſius Maioratus, ibid. & nu. 145.

Caput occiſi, ſimiliter dat Iuriſdictionem ſuper proceſſu totius corporis inuenti in confinio, nu. 146.

Epiſcopus ille beneficia vnita confert, in cuius diœceſi caput ſeu principale ipſorum annexorum exiſtit erectum, nu. 147.

In contentione ſucceſſionis ad Maioratum, ſuadetur ſequeſtratio, ſi poſſeſſio eſt turbida; ne ſcilicet veniatur ad arma, nu. 148. & 149.

In bona maioratus fit executio per creditores, ſed quo ad fructus ſolum, nu. 1 0.

Idem in Beneficijs, nu. 151.

Alimenta poſſeſſori maioratus, an ſint decernenda, ex fructibus ſequeſtratis, &c. num. 152.

Affirmatur dumtaxat in poſſeſſore illuſtri, & potenti, non ſimpliciter nobili, nu. 153.

Cum Maritus vergit ad inopiam, mulier poteſt petere, dotem deponi penes ſequeſtrem, nu. 154.

Non tamen ſi ſciens, prodigo nupſerit, vel obærato, nu. 155.

Si ob viri ſæuitiam non poteſt per eius cautionem de non offendendo plenè ſuccurri Mulieri, poteſt ea ſequeſtrari, donec lis finiatur, vel alias prouideatur, nu. 156.

Idem in aſſecuratione ſerui; famulæ, & ſimilium, nu. 157.

Idem in virgine nondum traducta ad domum viri, quæ obijcit metus exceptionem, nu. 158.

Vel controuerſia ſit ſuper eo, cum alio competitore, nu. 159.

Quod procedit cum per Actorem petentem ſequeſtrum, puellæ Matrimonium eſt plenè probatum; ſi ex aduerſo ſtet præpotens perſona, nu. 160.

Si Tutores conſanguinei inuitis, eam collocare velint, n. 161.

Vel inhoneſtè, ibid.

In caſu quo appellatur ab executione ſententiæ, quæ tranſiuit in rem iudicatam, & executor modum excedat in exequendo, rectè ſequeſtratio permittitur, nu. 162.

Affertur ratio, num. 163.

Appellatio debet eſſe interpoſita ab exceſſu, n. 164.

Extende hanc ſequeſtrationem, etiam pendente cauſa nullitatis, ſed citra vitium attentatorum, ibid.

Extende, & ad cauſam executiuam. Vt puta cum emptor ad rem venditam agit, ſi emptor condemnatus appellet, n. 165

Reuocatur data cautione, nu. 166.

Sequeſtrum fit contra debitorem debitoris mei, ne ſcilicet ſoluat, donec mihi ſit ſatisfactum, num. 167.

An non attenta tali interpellatione ſoluens, adhuc ſequeſtranti iterum ſoluere teneatur? Affirmatur, præcipuè ſi interueniat Iudicis decretum, n. 168.

Sequeſter poteſt deducere alimenta, ſi iuuetur lege, nu. 169.

Exigitur vt inſuper ſit pauper, & vt primam ſententiam pro ſe obtinuerit, nu. 170.

Vis infertur per Iudicem, ſi præcepit debitori, pecuniam ſequeſtratam retinere, & debitor reſiſtat, n. 171.

Declaratur l. 4. tit. 8. lib. 3. Ordinament. *in materia exceptionis opponendæ contra ſcripturam, quæ habeat paratam executionem, nu. 172.*

Sequeſtrum factum impedit petitionem certa pœna promiſſa, ſi ad certum tempus non ſoluatur, nu. 173.

Non tamen ſi poſt moram ſit factum ſequeſtrum, nu. 174.

Sequeſter tenetur ad culpam, & negligentiam; vnde tenetur ad æſtimationem fructuum corruptorum ſua incuria, n. 175.

Quæ ſucceſſu temporis, conſumuntur, debet ponere in inuentario, & rationem reddere in ſtatu reſtitutionis, nu 176.

Sequeſter alteri ſoluens, quam vero domino, liberatur, ſi Iudicis præcepto id facit, nu. 177.

Sequeſtra hæc fiunt perſæpe ad fauendum debitoribus, ne ſoluant, & cautela ad tollendam eam malitiam, nu. 178.

Sequeſter tenetur regulariter denunciare creditori ſuo ſequeſtrationem, antequam ſoluat iuxta præceptum Iudicis, n. 179.

Plures limitationes, ſeu caſus ſequeſtrationis conceſſa, remiſſiuè, nu. 180.

Adde cum forenſis à prouincia diſcedit vbi ſufficientia bona non relinquit, quibus ſatisfiat creditoribus, nu. 181.

Vel non ſoluit vbi promiſit; niſi fidem eius ſit creditor ſecutus, nu. 182.

Vel ab eo iam ante conuento, non potuit creditor ius ſuum conſequi, nu. 183.

Abſq; his adminiculis, non poteſt forenſis, qua talis, ſequeſtrari, nu. 184.

Nec cautio de ſoluendo poteſt peti, ibid.

Amplia etſi ipſe forenſis reperiatur cum re mea, quam perdidi, & ob id eam repeto, nu. 185.

Aduerſa ſententia relata per Iaſ. *reijcitur, & cur, nu. 186.*

Fit ſequeſtratio rei, ſi ſuper ea, alter alterius fidem non ſequatur, nu. 187.

Item, & cenſus emphyteutici petiti à duobus dominis, nu. 188.

Adhuc ſi agitur de poſſeſſione nulla, & attentata, nu. 189.

Secus ſi clara, nu. 190.

Decernitur etiam ſi poſſeſſio ſit vacans, nu. 191.

Cum recuperatio fructuum eſſet difficilis, nu. 192.

Plures alij caſus cumulantur, nu. 193.

Semper debitum debet eſſe liquidum, nu. 194.

Vt decernatur, exiguntur quatuor, ſcilicet Ius creditoris, Citatio debitoris, Abſit Calumnia, Adſit neceſſitas, nu. 195.

Eadem res eſt deponenti reddenda, nu. 196.

Agitur de interpretatione text. in l. Lucius, & l. dies ſponſaliorum, §. 1. & l. Publia, §. 1. D. depoſ. *nu. 197.*

Cum depoſitum eſt irregulare, vt quia pecunia ſit data ad numerum, ſufficit rem in genere reſtitui, nu. 198.

Si ſit numerata indigenti, cenſetur eſſe mutuum, nu. 199.

In dubio an pecunia ſit data in ſacculo, vel ad numerum, præſumitur

Digitized by Google

*ſumitur depoſitum, numer.*200.

*Depoſitum, licet irregulare, poteſt a concedente reuocari, n.*201.

*Contra deponentem, confeſſus non vtitur exceptione non numeratæ pecuniæ, nu.*202.

Obiecta diluuntur, ibid.

Exceptio illa eſt penè obſoleta, ibid.

*Nec compenſatione iſte debitor poteſt ſe tueri, nu.*203.

*Depoſitarius irregularis tenetur de caſu fortuito, vti generis debitor, nu.*204.

Dubitatur de ſententia Salycet. *vt mercator cui pecunia eſt conſignata, & apotheca eſt combuſta, non teneatur de caſu fortuito, quia fit diuiti, & non indigenti, nu.*205.

*Creditum per aliquos ſolum eſſe attendendum, an ea pecunia ſit numerata, vel in ſacculo depoſita, ad effectum, vt de caſu teneatur, ſi ſit irregulare, non vero ſi regulare depoſitum, num.*206.

*Omnino defenditur, num.*207.

Præſumptio Salycet. *elidit communem præſumptionem, & probatur, num.*208.

Intellectus l. etſi quis nec cauſam, D. de reb. cred. *ibi. n.*208.

Eadem competunt priuilegia depoſito regulari, ac irregulari, ibidem.

*Quattuor obiectiones afferuntur adhuc contra hoc depoſitum irregulare, nu.*209. 210. *&* 211.

Refertur vera, & elegans interpretatio cit. l. Lucius, *& laudatur* Doct. Gabriel Henriquez, *Profeſſor Salamantinus, vt auctor, nu.*212.

*In Iudiciali depoſito ſemper præſumendum dominium penes deponentem, & cur, n.*213.

*Depoſitum de quo conſtat per inſtrumentum, habet paratam executionem, nu.*214.

*Illud illico, ſtatim, & immediatè eſt reſtituendum, nu.*215.

*Datur priuilegium prælationis, deponenti pecuniam penes menſam publicam, vti nummularios, depoſitarios generales, &c. nu.*216.

*An hoc priuilegium detur danti pecuniam, vt ſibi ea cambiatur alibi, nu.*217.

Affirmatiuã tuentur plures, & ferè omnes Vltramontani, ibid.

Negat Gait. *cum alijs, nu.*218.

Habet tamen executionem paratam, ibid.

Proponitur difficultas ex l. ſi hominem, § pen. D. depoſ. *num.* 219. *& reſoluitur* 220.

In re conſumpta depoſitarius habet ſolum priuilegium perſonale qualecumq; ſit depoſitum, ibid.

*Notatur dictum Auctoris, nu.*221.

*Quid ſi condicens ſit perſona priuilegiata? num.*222.

Adhuc impetitur ſolutio, ex l. quod priuilegium, 8. D. depoſ. 223.

*Reſoluitur obiectio, nu.*224.

*Deponens habet priuilegium exigendi depoſitum, de quo ſupra, cum illud factum eſt penes Numularium, &c. vel publicum officium, nu.*225.

*Item cum res extat, nec ſit conſumpta, nu.*226.

*Datur pro eo vindicatio, nil obſtante etiam exceptione dominij, nu.*227. *& cur* 228.

*Pluribus depoſitarijs concurrentibus, ſi eorum pecunia ſit confuſa ſit inter eos concurſus, & admittuntur in tributum, vt tamen præferantur alijs creditoribus, nu.*229.

*Pecunia ſub vſuris depoſita non gaudet ea prærogatiua, quia cenſetur mutuum, nu.*230.

*Quænam vſuræ ſint, nu.*231. *Limita in pupillo, ibid.*

*Si deponatur res fungibilis, eſt locus priuilegio, ſi actum non apparet, an tantundem reddendum ſit, vel eadem res; dum cenſetur in dubio depoſitum, nu.*232.

*Priuilegia depoſiti regularis non obtinent in eo irregulari, ex conuentione partium transfuſo in mutuum, nu.*233.

*Ex prædicta ratione fundamentali datur vindicatio mihi mandanti pro rei puta venditione, in ipſa re extante, num.*234.

*Datur & vxori in bonis Mariti pro bonis perceptis ex cognatorum hæreditate, nu.*235.

*Item liberis primi Matrimonij, quo ad propria ſcilicet aduentitia, caſtrenſia, vel quaſi. Quid quo ad bona paterna? Negatur, nu.*236.

*Datur vindicatio & Domino rei furtiuæ, nu.*237.

*Patri in pecunia ſoluta à Filio, contra Macedonianum S.C. num.*238.

*Donatario in re donata etſi nondum tradita, nu.*239.

Indebite ſoluenti pecuniam, 240.

*Bona fidei poſſeſſori hæreditatis, ſoluenti creditoribus hæreditarijs, nu.*241.

*Ex generaliter, quiuis, cui iure Dominij res competit, ſi extet, eam vendicabit, nu.*242.

PRo huius Depoſiti priuilegij explicatione, illud primo 1 obſeruandum erit, Depoſitum triplici modo fieri contingere; Nam aliquando fit extraiudicialiter, & voluntariè, veluti quando ex contractu, ſeu ex conuentione partis, alicui res cuſtodienda traditur, & penes eum deponitur, ea lege, & pacto, vt eadem res reddatur, cuius dominium, & poſſeſſio penes ipſum Deponentem manet, nec in Depoſitarium tranſit; iuxta quam acceptionem Depoſitum ſic definiri poteſt, vt ſit conuentio gratis cuſtodiendæ rei, quæ traditur ſub fide reſtituendi; † quæ definitio ita à Cuiacio *in* 2 *Paratitulis ad titulum de Depoſito*, & à Doctoribus communiter tradi ſolet, quos plena manu congeſſit, & ſit vnus pro cunctis, poſt Carrocium *in integro tractatu de depoſito*. Doctor Antonius Pichardo *in §. præterea, Inſtitutionum, Quibus modis re contrahitur obligatio*; & diffinitionem hanc doctiſſime tradit, & explicat Pater Ludouicus Molina *tractatu* 2. *de iuſtitia, & iure, diſp.* 522. *cum duabus ſequentibus*, & ita colligitur ex Lege Regia 1. *tit.* 3. *p.* 5. quod Depoſiti genus, Extraiudiciale, & Voluntarium, Iuris interpretes vocant. Sed cum Depoſitum, præ imminente neceſſitate fit, veluti incendij, ruinæ, naufragij, aut alterius ſimilis cauſæ, Depoſitum Neceſſarium dicitur, quod Depoſiti genus, ſeu ſpeciem, differentiam, & diuiſionem poſuit Iureconſultus *in l.* 1. *§. prætor ait, ff. depoſiti* approbatam à lege Reg. 1. *d. tit.* 3. *p.* 5. his verbis, *E ſon tres maneras de condeſijo, la primera es, quando alguno ſin otra cuita que le acaezca, da à otro en guarda ſus coſas. La ſegunda os, quando alguno lo ha de fazer en tiempo de cuita, eſte ſeria como ſi ſe quemaſſe, ò ſe cayeſſe la caſa à alguno, en que tuuieſſe alguna coſa, ò ſe quebrantaſſe naue, en que lo lleuaſſe, acaeciendo algunas deſtas cuitas, dieſſe en guarda à otras, ò qnella ſazon, à alguna de aquellas coſas, que tuuieſſe por eſtorcerlas de a quel peligro.* Tertio modo fieri ſolet Depoſitum, quod tertium genus, ſeu ſpeciem depoſiti conſtituit, iudicialiter; veluti quando, res, de qua in iudicio controuerſia eſt, apud aliquem deponitur, vt finita controuerſia reſtituatur victori, & vocatur Iudiciale Depoſitum, ſeu Sequeſtrum, *vt in l. licet in principio, ff. depoſiti l. intereſſe puto* 39. *ff. de acquirenda poſſeſſione. leg. ſequeſter* 119. *ff. de verborum ſignificatione, cap.* 1. *&* 3. *de ſequeſtratione poſſeſſionum, & fructuum, Clementina vnica, eodem tit.* comprobat *d. l.* 1. *p.* ibi, *La tercera es, quando algunos omes contienden en razon de alguna coſa, e la meten en mano de fiel, encomendandoſela faſta que la contienda ſea librada por inizio, & l.* 1. *tit.* 12. *lib.* 4. *noua Recopilationis.* Quam diuiſionem ita referunt, & explicant rectè Doctor Pichardus, & Pater Ludouicus Molina *vbi proximè in locis ſupra citatis nu.* 15. *cum duobus ſequentib. & in d. diſp.* 523. *per totam*, optimè Paz *in praxi* 3. *tom. cap.* 16. *§.* 6. *ex nu.* 3. *cum ſequent.* *

A ✠. *Fin.*) Depoſiti ſpecies ab Auctore recenſitas refert 3 & Carocc. *prædict. tract. de depoſ. p.* 1. *q.* 2. *in fi.* Aliæ adducuntur diuiſiones, vt ſcilicet quoddã ſit regulare quoddam irregulare. Item vt aliud ſit actuale, aliud confeſſionatum. Vid. eumdem Caroc. *ibi.* agendo pro cæteris, An illud confeſſionatum depoſitum gaudeat priuilegijs actualis depoſiti; † 4 puta executionis paratæ, prohibitæ compenſationis & ſimilium, & concludit pro Affirmatiua, vtcumque aduerſantes contueatur Doctores. Eum vid.

A.M.B. I.V.D. &c.

Vltra quos ego conſidero, & aliquando hoc iudiciale de- 5 poſitum, Aut voluntariè à partibus fieri ſolere, cum ex eorum placito, & ſcriptura conuentionali, penes priuatum deponitur res, donec controuerſia finiatur, *vt in l. propriè, & in l. ſi apud quem, §.* 1. *&* 2. *ff. depoſiti, l. propter, & l. penes quem, C. eodem tit.* Aut neceſſariè, veluti quando ex iudicis decreto ſtatuentis, vt depoſitum fiat penes aliquem ſequeſtrem, aut aliam publicam perſonam, res de qua eſt controuerſia, deponitur, donec lis finiatur, & victori reſtituatur, iuxta text. *in l. ſequeſter* 119. *de verbor. ſignificatione, & in l. Senatus, in fine, ff. de officio præſidis, & in l. ſi fideiuſſor, §. vltim. ff. qui ſatiſdare cogantur*, his verbis, *Si ſatiſdatum pro re mobili non ſit, &c.*

Digitized by Google

ſit,& perſona ſuſpecta ſit, ex qua ſatis deſideratur, apud offi-
cium deponi debebit, ſi hoc Iudici ſederit, donec vel ſatiſdatio
detur, vel lis finem accipiat.

6 Et, caſu quo iudex id ſtatuat, & depoſitarium eligat, à iu-
dice electus, ſemper præſumitur idoneus, iuxta textum *in l.*
ſi ſoluturus, ff. de ſolutionibus. Quod ſi depoſitarius poſtea
idoneus non fuerit repertus, iudicem teneri ad intereſſe
parti læſæ, tenuit Paz *vbi ſupra d.c.6.§.6.n.6* ex doctrina Bar.
in d.l. ſi ſolutus, Bald. *in l. acceptam, C. de vſuris,* Auiles *in ca-*
pitibus pretorum, c.10. in gloſſ. verb. ſi habile, nu.1. à qua obli-
gatione iudex liberabitur, quando à principio idoneum de-
poſitarium elegit, vel probationem ſuæ idoneitatis recepit,
ſecundum Auileſium plures alios auctores referentem.

7 Crederem tamen ego, etiam & eo caſu, excuſari iudicem
abſque informatione idoneitatis depoſitarij, ſi penes num-
mularium, aut argentarium, eius fidem publicam ſequutus,
rem deponi iuberet, de quibus loquitur tex. *in l. ſi ventri, §. in*
bonis, ff. de priuilegijs creditorum, & l. ſi hominem 7. §. quoties,
cum lege ſequenti, ff. depoſiti, & quorum fit mentio *in l. aut præ-*
tor, & in l. quadam, §. nummularius, vel argentarius, cum alijs
pluribus, *ff. de edendo,* & eorum officium publicum erat, &
in conficiendis aliorum rationibus, pecunijs fænerandis, ar-
gento, & auro cuſtodiendis, rerum venalium, in publicis ſub-
haſtationibus verſabatur, vt obſeruarunt Budæus *in d. §. quo-*
ties, Sigonius *lib.2. de antiquo iure Romanorum, cap.11.* Alcia-
tus *lib.1. Parergon, c.24. & in l.1. C. de edendo,* Cuiacius *lib.1.*
obſeruationum cap.14. Reuardus *lib.1. de iuris ambiguitati-*
bus, & ſi Budæo credendum eſt *vbi ſupra,* ijs quos Campſo-
res, vel Bancarios vulgo, *Bancos, y cambios,* appellamus, com-
parari poſſe dicendum erit, & in noſtro Regno, & Imperio
Caſtellæ, in caſu, de quo loquimur, exiſtimo Nummularios,
& Argentarios eos eſſe, quos in omnibus Prouincijs, vel Ci-
uitatibus, *Depoſitarios generales* appellamus, & his tantum
adaptari poteſt ratio Iureconſulti *in l. quod priuilegium 8. ff.*
depoſiti, & d.l. ſi ventri, §. in bonis, ibi, *Qui pecuniam apud*
menſam, fidem publicam ſecuti, depoſuerunt, ff. de priuileg.
creditor.

Sed tamen id depoſitum, quod alicui cuſtodiendum da-
tur, vt docet Iureconſultus *in l.1. in principio, ff. depoſiti,* quam
approbat dict. leg. Regia 1. *tit. p.1.* ibi, *Condeſijo, que llaman*
en Latin, Depoſitum, *es quando vn homo dà a otro ſu coſa en*
guarda fiandoſe en el, infert eleganter Gregorius Lopez, ibi
in gloſſa verbo, Dà a otro dote, Antonius Gomezius *2. to. va-*
riarum, cap.7. nu.2. quos refert, & ſequitur Pater Ludouicus
Molina *dict. tract.2. de iuſtitia, & iure, diſp.522.* quod ad hoc,
B vt celebratum intelligatur, requiritur quod * recipiatur ex-
preſsè cauſa cuſtodiæ, nec ſufficere quod ſimpliciter reli-
quatur in domo alicuius, niſi cuſtodiam illius rei depoſitæ
ſuſcipiat; ita vt ei dicatur, Trado tibi hanc rem in cuſtodiam,
vel illam ſerua: nam licet ipſo ſciente, & patiente, res in do-
mo, vel camera ipſius inducatur, niſi hoc actum eſt, vt cauſa
cuſtodiæ detur, non erit depoſitum, *ex l. ſi ego, §. vltimo, ff. de*
iure dotium.

8 B ℣. *Recipiatur expreſsè cauſa cuſtodiæ, &c.)* Depoſita res
adhuc cenſenda eſt, & contractus ritè initus, ſi ea ſit com-
mendata, *l. Lucius, D. depoſit.* nec enim commendans mihi
pecuniam, vſuras eius petere poterit; ex eo quia habetur
pro depoſita. Alciat. *in d. l. Lucius,* per eum tex. Put. *dec.*
206. lib.3. Carocc. *de depoſ. p.1. for.1.*

9 Adhuc etſi alicuius patientia, & ſcientia non producat
depoſitum rei in domum ſuam illatæ, niſi ſpecialiter de de-
poſito caueatur; vt bene Auct. & inf. *nu.12.* Tamen talis pa-
tientia, & conſenſus in rei domino hunc producet contra-
ctum, recipiente me, qui exhibere volo cuſtodiam; *l. die*
ſponſaliorum, init. D. hoc tit. depoſit. teneborque actione
depoſiti; & ſi rei dominus ſit abſens, ſi poſtea talem cuſto
diam ratam habeat, adhuc ea actione vti poterit. Bart. &
DD. *ibid. & in d.l. ſi defenſor, §. fin. D. de negoc. geſt.*

A.M.B. I.V.D. &c.

10 Ex qua vera doctrina, & reſolutione, duo etiam inferun-
tur ab Ant. Gomez, praxi vtiliſſima. Primum eſt quod in
ſuperiori caſu, ſi ille, cui res ita ſimpliciter commiſſa eſt,
exeat de domo, vel camera, & relinquat oſtium apertum, &
res ſit furata, non tenebitur aliqua actione depoſiti, niſi pro-
betur feciſſe doloſe, quia non preceſſit inter eos contractus,
ex quo teneatur ad cuſtodiam: ſecus erit, ſi is curam ex mu-
nere ſuo, & ratione officij cuſtodiendi habeat, veluti ſi nau-
ta, caupo, * vel ſtabularius ſit, quia, ſi in præſentia eorum, res C
apponatur ab hoſpite, & furata ſit, tenetur eam ſoluere; ita
probat tex. notabilis *in l.1. §. fi. ff. Nautæ, caupones, ſtabularij,*
& ibi Bald. & alij Doctores, & in expreſſo ita tenet, & de-
clarat Paul. de Caſtr. *in l.1. ff. depoſiti,* & ibi Fulgoſius. Bene
tamen verum eſt, quod ſi deponens dixerit, depono tibi
iſtã rem penes te, vel trado tibi in cuſtodiã, & alter expreſsè
vel tacitè conſentiat quod ibi ponatur, indiſtinctè tenetur,
modo ſit officialis, modo non; quia cenſetur in depoſitum
recipere, ac ſi ei tradita fuiſſet, & ſic tenebitur actione de-
poſiti, argumento text. *in leg.1. §. ſi iuſſerim, ff. de acquirenda*
poſſeſſione, & text. in dict. leg. ſi ego, §. vltimo, ff. de iure dotium,
verſic. quid enim his verbis, *Quid enim intereſt, inferantur in*
domum eius, an tradantur? & iſtam ſententiam per hæc iura
tenuiſſe Paulum de Caſtro, & Fulgoſium *in d.l.1. ff. depoſiti,*
dicit Antonius Gomez, *vbi ſupra nu.2. in fine.*

C ℣. *Nautæ, Caupo, &c.)* Nautę, Caupones, & Stabularij, 11
Item Balneatores, quia ex officio cuſtodiam præſtant, de-
poſitam rem tenentur reſtituere, vel alias de ea rationem
reddere, ſi ea ſimpliciter ipſis data ſit ad ſeruandum, *l.1. §.*
ſi quis veſtimenta, D. depoſ.

Et quo ad præſumptionem depoſiti ex tacito aſſenſus il- 12
lationis rei in domum meam, conducit tex. *in d. l.1. §. ſi*
quis ſeruum, D. depoſ. vbi ſi conijciam ſeruum cuſtodiendum
in piſtrinum, dicor deponere; præcipuè ſi de operibus nil
conuentum eſt, ſed cibaria ſolum præſtetur.

Semper autem exigitur aliqualis conſignatio, vt dicit 13
Auct. etiã ſi res ſit cum Caupone, & ſimilibus; Quoniam ſi
apud ſe hoſpes retinuiſſet ciſtam vel bulgam, Caupo non
tenetur; nec contra eum iurari poteſt in litem, deficiente
conſignatione. Plot. *de in lit. iur. §.10. nu.11.* Bald. *in Rub. C.*
depoſ. Hinc ipſe Plot. *ibid.* infert, Nec tunc eum poſſe con-
ueniri, cum bulga eſt deperdita, vel ſuper equi dorſum, vel
in limine hoſpitij, dum dolus non apparet cauponæ.

In dubio tamen huius aſſerti furti, datur iuramentum in 14
litem ei, qui vel eſt maioris probitatis, & melioris exiſtima-
tionis. † Ex quo non defertur Vſurario, Iudæo, Infami, &c. 15
contra probum mercatorem, aliumvè moratum virum,
Chriſtianum, Clericum, &c.

Item datur ei qui habet alia adminicula pro ſe, vtcumq; 16
Iudæus, vel alia non legalis perſona, contra non habentem
hæc indicia adſui fauorem. Vid. Plot. *vbi ſup.* Carrocc. *de*
depoſ. p.1. Rub. de in lit. iur. 2. n. verſ. & ſeqq.

Vbi autem inſiſtitur à caupone, & ſimilibus perſonis ſu- 17
per ſua probitate, eam ipſi probare debent; præſumptio
enim *l. merito, D. pro ſoc.* in talibus hominibus, euaneſcit;
qui improbum genus reputantur, *l.1. §.1. D. Naut. caup. ſta-*
bular. &c.

A.M.B. I.V.D. &c.

Secundò ipſemet infert *ibidem,* ſuppoſito quòd qui cau- 18
ſa cuſtodiæ rem penes ſe deponendam ſuſcepit, eandem re-
ſtituere teneatur actione depoſiti, ex his quæ ſupra notaui-
mus, *ex d.l.1. ff. depoſiti, & in cap.1. & 2. eodem tit. & in §. præ-*
terea, Quibus modis re contrah. obl. & in d. leg.1. tit.3. p.5. quod
ſi depoſitarius plures res in arca reconditas, vel alio tegu-
mento coopertas, vel in ſacco clauſas, & ſignatas recipiat in
depoſitum, * non tenetur aliqua actione, ſi reddat arcam D
clauſam, & ſignatam, ſicut tradita eſt, licet contendat de-
ponens, res non integras redditas ſibi eſſe. Cæterum eo caſu
teneri depoſitarium, certum erit, ſi deponens probet res ibi
reconditas abfuiſſe, vel coniecturis oſtendat depoſitarium
arcam aperuiſſe, & poſtea clauſiſſe. Tunc enim ſtabitur
iuramento deponentis, habita moderatione, & taxatione
iudicis, ſecundum qualitatem perſonarum; argumento tex.
in l. ſi quando, C. vnde vi, Quod tamen bene limitat Inno-
centius *in c. fin. de depoſito,* vt non procedat, quando ſignatu-
ra, vel clauſura erat adeò leuis, vt facilè ſine facto hominis
poſſet tolli, & depoſitarius erat bonæ famæ; tunc enim non
tenetur, niſi deponens probet res ſibi ablatas eſſe, quem ſe-
quitur Paulus de Caſtro *in d.l.1. §. ſi ciſta, ff. depoſiti,* & decla-
rat optimè Bald. *in Rub. C. eodem tit. quæſt.1.* & benè notat
hoc Meyrer *de pignoribus lib.2. de priuilegijs creditorum, tit.8.*
nu.21. cum ſeq.

D ℣. *Non tenetur, &c. ſi reddat arcam clauſam, &c.)* Hæ 19
igitur perſonæ, vtpote, quæ de iure cenſeantur improbæ, vt
ſupra dix. Stabularij, Nautæ, Caupones, Muliones, &c. mo-
leſtari non poſſunt, ſi ſaccum, & arcam clauſam reddant, &
obſigna-

obſignatam, etſi res aliquas prætēdat dominus ibi deficere,
niſi aduerſæ præſumptiones vrgeant, & coniecturæ; quibus
deficientibus, iuramento in litem locus non eſt, ſed per te-
ſtes intentionem ſuam hoſpes probare debet, *l.p.§.ſi cuſta*,
vbi DD. *D. hoc tit.* Bar. *in l.1. D. Naut. Caup. &c.* Plot. *de in lit.*
iur. d.§.10.n.9. Specul. *tit. de furt. §.1. verſ. quid ſi peregrinus*,
&c. Imol. *conſ.2. col.1.* Carocc. *de depoſ. p.1. Rub. de in lit. iur.*

20 An autem ſe eximat Caupo, Nauta, & ſimiles, qui ex
officio ad cuſtodiam teneatur, ſi proteſtetur ad nihilum
teneri, & ideo vnumquemq; res ſuas penes ſe retinere? Et re-
ſoluitur verius negatiuè; dum proteſtatio contra legis di-
ſpoſitionem, qua tales perſonæ cuſtodiam præbere tenen-
tur, non releuat proteſtantem, *ad l. alimenta, C. de negoc. geſt.*
& Doctores communiter, *in l. pacta nouiſſima, C. de pact.*

21 Caupo tamen dando claues Armarij, vel capſæ, aut cubi-
culi, liberatur à cuſtodia, ſi eas dat & conſignat ab initio.
Bart. & Bald. *ex Rub. C. depoſ.* & Gloſſ. 1. *in l. debet, §. item ſi*
prædixerit, D. Naut. Caup. Stabul. &c.

A.M.B. I.V.D. &c.

22 Secundò obſeruandum erit ex ſupra tradita reſolutione,
& Depoſiti definitione, & diuiſione, & vera reſolutione, &
doctrina, aliqua ad huius articuli explicationem vtiliſſima,
& neceſſaria colligi debere. Vnde primò colligitur, ſi depo-
E ſitum non gratis, & cauſa cuſtodiæ ſolum, ſed * mercede
aliqua, aut intereſſe interueniente fiat, non eſſe depoſitum,
ſed tranſire in locationem, & conductionem. *leg.1.§. ſi veſti-*
menta, ibi, *Si quidem nullam mercedem ſeruandorum veſti-*
mentorum accepit, depoſiti eum teneri, &c. & ibi, *Quod ſi ac-*
cepit ex conducto, & ita notant Alexand. *num.6.* Ripa *nu.16.*
Aretin. 7. Socin. 13. *in l.2. ff. ſi certum petatur*, Iaſ. *in §. ſequens,*
nu.30. Inſtitut. de Actionibus. Neque his obſtabit tex. *in cap.*
fin. de depoſito, ex quo contrariam ſententiam tenuerunt plu-
res relati à Decio *in l. contractus, nu.3. ff. de reg. iur.* dum ibi di-
citur, teneri depoſitarium de culpa, actione depoſiti, ſi ſe
depoſito obtulit, vel aliquid pro cuſtodia recepit. Quia
eius ſolutio deducitur ex celebri tex. *in l.2.§. ſi in re depoſita,*
ff. Vi bonorum raptorum, ibi, *Si in re depoſita culpam quoque*
repromiſiſti, vel pretium depoſitionis, non quaſi mercedem ac-
cepiſti, vtilius dicendum eſt, & ſi ceſſet actio furti ob rem depo-
ſitam, eſſe tamen vi bonorum raptorum actionem, &c. Ex qui-
bus verbis deprehenditur, non deſinere depoſitum eſſe,
cum aliquid datur depoſitario pro cuſtodia, non quaſi mer-
ces. Quo caſu procedit tex. *in d.c. bona fides, de depoſito*; alio-
quin, ſi quaſi merces interueniat, erit locatio, quod accidit
tunc, cum quis erat ſolitus operas ſuas locare, iuxta Gloſ-
ſam, *verb. acceperis*, communiter receptam, *in leg. ſi pecuniam*
5. ff. de condictione ob turpem cauſam; Vel poteſt etiam dici,
in *d.c. bona fides* principaliter tractari, ad quid teneatur is,
cui res cuſtodienda data eſt; & ait Pontifex, teneri de culpa,
cum aliquid accepit pro cuſtodia, non tamen negat in ſtri-
cta diſputatione illam eſſe locationem.

23 E ✠. *Mercede aliqua, aut intereſſe interueniente, &c.)* Ob-
ſerua tamen aliquando recipi mercedem, nō quidem prin-
cipaliter pro cuſtodia, ab aliquo, qui neceſſario ipſam cu-
ſtodiam præſtare debet, & tamen nec depoſitarius erit, nec
24 depoſiti actione tenebitur. † Exemplū ſtatue in venditore,
qui pretium quidem recipit, at pro re vendita; de cuius qui-
dem cuſtodia tenetur, *§. cum autem, Inſt. de contr. empt.*
25 † Idem, & in Nauta, Caupone, Stabulario, &c. hi enim non
pro cuſtodia principaliter, ſed, vel ob traiectionem, vel ho-
ſpitium, vecturam vè, pecuniam recipiunt; Vnde non depo-
ſiti actione, ſed ex locato conueniendi erunt, *l. nauta, D.*
26 *Naut. Caup. &c.* † Sin autem quiuis depoſitarius depoſitum
reddere nequit, niſi ſibi ſoluta competenti mercede, nulla-
tenus exaudiendus erit; immò ſi quid ſibi ſit ſolutum, repe-
ti poterit, tam actione depoſiti, quam condictione, ob tur-
pem cauſam, *l. fi. D. depoſ. l. fi. D. de condict. ob turp. cauſ.* Te-
nebiturq; de caſu fortuito, ſi illud acciderit poſt recuſatam
depoſiti reſtitutionē, ob talis mercedis defectum; in mora
enim exiſtit; *d.l. fin. & ibi not. D. de cond. ob turp. cauſ.*

A.M.B. I.V.D. &c.

27 Secundò, colligitur, in depoſito, reſtituendam eſſe * ean-
F dem rem, iuxta tex. *in l.1.§. is quoque, ff. de actionibus, & obli-*
gationibus, et in §. præterea Inſtitutionum, quibus modis re con-
trahitur obligatio, his verbis, *Præterea is, apud quem res ali-*
qua deponitur, re obligatur, teneturque actione depoſiti, quia
ipſe de ea re, quam accepit, reſtituenda tenetur, &c. manet enim
penes deponentem rei depoſitæ dominium, & poſſeſſio;
elegans tex. *in l. licet, §. rei depoſitæ, ff. depoſiti*, ibi, *Rei depoſi-*
tæ proprietas apud deponentem manet, ſed & poſſeſſio, niſi apud
ſequeſtrē depoſita eſt; nam tunc demum ſequeſter poſſidet, cuius
tex. verba nobis præbent amplam diſputationem, & tracta-
tum, circa frequentiſſimam ſequeſtrationis materiam; ſed
nos, ea quę praxi vtiliora, & quotidiana viſa fuerint, in huius
articuli explicatione eligemus.

F ✠. *Eandem rem, &c.)* In depoſito, ea res depoſita ſpe- 28
cificè reſtituenda eſt, & in indiuiduo. At quid iuris, ſi pecu-
niam recipiam in depoſitum, non quidem in ſacculo obſi-
gnatam, ſed numeratā? Dic me teneri ad reſtitutionē pecu-
niæ tantumdem in genere, non verò eiuſmet receptæ, *l. in*
naue Saufeii, §. Idem iuris, verſ. nam ſi quis, D. locat. niſi ta-
men ſpecies depoſitæ ſint, puta centum coronati preſentis
Principis, nam reſtitutio in ſimili moneta facienda eſt.

An autem pecunia ita ad numerum tradita, cenſeatur de- 29
poſitum, nec ne; reſolue ex ijs quæ inf. fusè per Auct. & nos
ibidem.

A.M.B. I.V.D. &c.

Quare in hoc, illud animaduertendum cenſui, quod inter 30
plures differentias, quæ inter depoſitum iudiciale (de qui-
bus latè ſupra diximus) Doctores referunt *in d.§. rei depoſi-*
tæ, & proſequitur Rebuffus *in comment. ad leges Gallicas, in*
tit. de ſequeſtris, art.1. gloſſ.1. Ottomanus *in tract. de depoſito,*
pag.270. vt nouiſſime poſt Doctiſſimum meum Præcepto-
rem Doct. Didacum à Sahagun, *in explicatione Rubricæ, de*
Sequeſtratione poſſeſſionis, & fructuum, notauit Doctor An-
tonius Pichardo *in d.§. præterea, n.2. & ſequenti*; ea præcipua
eſt, quæ ex proxime relatis verbis *dictæ legis licet, §. rei depo-*
ſitæ, deducitur, videlicet in depoſitarium rei depoſitæ extra
iudicialiter, non tranſire dominium, neque poſſeſſionem
ipſius, ſed penes deponentem manere, quod ſecus eſſe in
ſequeſtro, ſeu depoſitario rei, iudicialiter depoſitæ, ait Iu-
reconſultus, apud quem transferri poſſeſſionem reſpondet.

Sed non leuem difficultatem huic Iuriſconſulti reſponſo, 31
in ea parte qua probat, in ſequeſtrum poſſeſſionem tranſi-
re, facit tex. *in l. intereſſe puto, ff. de acquirenda poſſeſſione*, vbi
probatur, rei depoſitæ poſſeſſionem, neque ad ſequeſtrum
tranſire, niſi dimittendæ poſſeſſionis gratia depoſitum fiat.

Pro cuius difficultatis ſolutione, præſupponendum eſt, il- 32
lam vltimam depoſiti ſpeciem, quam iura, & interpretes
depoſitum iudiciale vocant, Sequeſtrum, ſiue Sequeſtratio-
nem appellari conſueuere; vt optime plura in eius etymo-
logiam, & originem referens, notauit Doctor Pichardo *in*
d.§. præterea, Inſtitut. Quibus modis re contrahitur obligatio,
ex nu. 17. & Doctor Didacus de Sahagun *vbi ſupra*, quem
ipſe, tanquam communem Præceptorem allegat. Quæ ſe-
queſtratio, vt ſuperius oſtendimus, cum ſit rei, de qua con-
trouerſia eſt, penes tertium legitima depoſitio, *ex d.l. licet,*
& d.l. intereſſe puto, & ex c. examinatæ, de iudicijs, & ex cap.1.
& 2. de ſequeſtratione poſſeſſionis, & fructuum, cum alijs iuri-
bus ſupra adductis, & comprehendat in ſe depoſitionem rei
mobilis, ſiue immobilis, vt optimè notauit eam explicans,
& definiens, Mathias Coler. *de proceſſibus executiuis 1. p. c.2.*
nu.58. cum alijs ſequentibus, Pater Ludou. Mol. *dict. 2. tract. de*
iuſtitia, & iure, diſp.523. verſ. depoſitum regulariter, Didacus
Perez *in l.1. tit.10. lib.3. ordinamenti, gloſſ.1. in principio*, Do-
ctor Sahagun *in dict. rubric. de ſequeſtratione, num.3.* in aliam
triplicem Sequeſtrationis ſpeciem, ſecundū eoſdem * diui- G
di conſtat, ſcilicet in Voluntariam, quæ fit partium conuen-
tione, quæ iudici grata ſemper eſſe debet, *leg.1.§. inde quæri-*
tur, ff. de operis noui nunciatione: Neceſſariam, quæ fit cogen-
te iudicis, vel magiſtratus imperio, nempe ſi ſcandali peri-
culum eſt, rixaque timetur, *arg. legis æquiſſimum, ff. de vſu-*
fructu. l. fin. §. fin. C. quibus ad libertatem proclamare licet: &
Mixtam, quæ Magiſtratus imperio, legis auctoritate, & par-
tis petitione conſiſtit, ſi debitor de fuga ſuſpectus, & bono-
rum dilapidator eſt, *l. fideiuſſor. §. fin. ff. qui ſatiſdare cogan-*
tur, & ibi Iaſon. & tradunt Menochius *caſu 87. nu.10.* & plu-
res alij relati à Doctore Sahagun, *nu.7. in dict. Rubr. de ſeque-*
ſtratione, & à Doctore Pichardo *in d.§. præterea, Inſtitut.*
Quibus modis re contrahitur, &c. optimè Mathias Coler. *de*
proceſſibus executiuis, d.p. c.2. n.58. cum alijs ſeqq.

G ✠. *Diuidi in Voluntariam, &c.)* De his Sequeſtri ſpe- 33
cieb. vide text. *in l.1. §. inde quæſitum, D. de nou. op. nunc. l. ſo-*
luturus, D. de ſolut. l.1. l. propriè 6. l. is apud quem 5. §.1. & ſeq.

Digitized by Google

D.depoſ.l.is penes quem 6.C.eod. Adde,& DD. præter relatos ab Auct.Bart.in l.intereſſe 39.n.2. D.de adq.poſſ. Archid.in c.quia res,11.q.1.Abb.in c.Examinata.n.14.de Iudic.Card.in Clem.1.n.25.& 31.de ſequeſtr.poſs.& fruct.Schneid.in §.præterea,& is,13.Inſt.quib.mod.re contr.obl.nn.5.Mynſing.ibid.& in cent.5 obſeru.25.nu.1.Io.Gedd.in c.1.extr.de ſequeſtr.poſſ.&c.n.70. Gail.de areſt.Imp.c.12.n.1.Vveſemb.in Paratitl.C.de probib.ſequeſt.Carroc.in tract.de ſequeſtr.vbi fuſius,&c.Curt.de ſequeſtr.Pet.Loriot.eod.par.tractat.&c.

A.M.B. I.V.D.&c.

34 His præſuppoſitis, ad difficultatem addnctam de tex.in d.l.intereſſe puto,cum d.l.licet,§.rei depoſita, reſpondendum erit, omiſſis varijs interpretationibus, quæ ad ea iura aſſignantur, perplures iuris interpretes, quos congeſſit latiſſimè Doctor Pichardo in d.§.præterea,num.22.diſtinctionem conſtituendam eſſe inter neceſſariam ſequeſtrationem, & voluntariam, vt in neceſſaria, quæ iubente prætore fit, non tranſeat poſſeſſio, niſi euidens ſit animus eius dimittendæ, quo modo procedit tex.in d.l.intereſſe puto. In voluntaria

H vero, quæ fit ambarum partium conſenſu, * tranſeat poſſeſſio in ſequeſtrum, vt in d.§.rei depoſita, quam concordiam ſcribit Baldus, & Salicetus in l.unica,C.de prohibita ſequeſtratione, Bart.in d.l.intereſſe puto,n.1.Abb.in cap.2.n.4.de ſequeſtratione poſſeſſionis, & fructuum, & eſt recepta interpretatio ſecundum Corraſium,lib.2. Miſcellaneorum lib.2.c.12.& Mathiam Colerium vbi ſupr.d.1.p.cap.2.nn.64.

H ✠. In voluntaria,&c.tranſeat poſſeſſio in ſequeſtrum,&c.)

35 Voluntaria ſequeſtratio regulariter priuat poſſeſſione, vt præter alios, de communi teſtatur Abb.in d.c.Examinata,n.14.de Iudic. Cardin,in d.Clem.1.de ſeq.poſſeſſ.&c. Ludouiſ.Dec.307.n.17.Rot.dec.86.p.1.in nouiſs.& dec.171.n.4.p.3.rec.cum ſimil.Pract.Papienſ.in forma ſequeſtri,ſeu ſaxamenti,gloſ.ſuadeat,vel præſumat,num.1.Gomez in reg.de annal.q.46.

36 Quod tamen limitabis, ſi actum ſit, vt non transferatur poſſeſſio, ſed depoſitio facta cenſeatur ſolum cuſtodiæ cauſa,l.licet,§.rei depoſita,& d.l.intereſſe,D.de adq.poſs. quod tunc dixerit eſſe depoſitum non ſequeſtrum, Carocc.de 6.ſequeſtr.q.4.n.1.& 2.p.1.

37 Inſuper reſtringitur Regula,ſi ſequeſtratio fiat cum clauſ.ſine præiudicio Iurium ſuorum in poſſeſſorio, & petitorio; tunc enim non priuat poſſeſſione, Card.in d.Clem.Vnic.nu.12.de ſeq.poſſeſſ. Beltram.ad Greg.dec.9.nn.15.

38 Præterea ita accipienda eſt præfixa Concluſio, vt (ſi expreſsè actū non eſt, poſſeſſionē tranſire in ſequeſtrum) poſſit deponens, etſi non contra alium collitigantem tamen benè contra tertium iuuari ea poſſeſſione. Quod ſecus dicendum eſt, ſi actum ſit expreſsè, vt in ſequeſtrum tranſeat. id notat Archid.in c.quia res,n.9.11.q.1. Card.in d.Clem.1.nu.25.de ſequeſtr.poſs.& fruct. Alias limitationes vide penes Caroc.d.q.4.p.1.per tot.& paſs.

A. M.B. I.V.D.&c.

39 Contra quam tamen,eſt tex in cap.1.§.Cæleſtinus verſ.& poſſeſſionem,d.tit.de ſequeſtratione poſſeſſionis,& fructuum, vbi ſequeſtratio neceſſaria fuit facta, ſcilicet iubente iudice, & nihilominus ex ea transfertur poſſeſſio.Quare non ſpreta interpretatione ad eas leges Doctoris Pichardi, in d.§.præterea,aliter,& verius illis ſatisfaciendum eſſe exiſtimo, videlicet in ſequeſtrum non aliter tranſire poſſeſſionem, quàm ſi euidens appareat animus eius, dimittendi, & hoc aperte fuerit probatum;ideo poſſeſſio illius temporis,quo res apud ſequeſtrum manſit eo animo,ad vſucapionem non prodeſt, cum in ſequeſtrum tranſlata ſit.

40 Nec obſtat tex,in d.§.rei depoſitæ;in quo poſſeſſio ipſa depoſita fuit,vnde verba illa, niſi apud ſequeſtrum depoſita ſit, non ad rem ipſam, vt malè vulgus exiſtimat, ſed ad verbum poſſeſſio, quod immediatè preceſſit, referri debet; vt ſit ſenſus,rei depoſitæ proprietatem,& poſſeſſionem,apud deponentem manere; niſi, cum lis eſſet ſuper poſſeſſione, ea depoſita ſit apud ſequeſtrum; tunc enim poſſidet ſequeſter, vt in d.l.intereſſe puto. Quam interpretationem confirmat aperte ratio Iuriſconſulti in d.§.rei depoſita,in verſiculo vltimo,ibi, Id enim agitur ea depoſitione, vt neutrius poſſeſſione id tempus procedat. Quibus adiungi debent,verba illa d.legis intereſſe puto, ibi, Nam ſi amittendæ poſſeſſionis cauſa hoc aperte fuerit probatum, ad vſucapionem poſſeſſio eius, partibus non proderit: at ſi cuſtodiæ cauſa res deponatur, ad vſucapionem eam poſſeſſionem victori prodeſſe conſtat, cum penes eum manſiſſet, neque in ſequeſtrum tranſlata ſit,&c. * I

I ✠. Fin.) Atq; ita Neceſſaria ſequeſtratio poſſeſſione nō 41 priuat, niſi de contraria mente appareat, vt poſt alios tenet Gloſs.in c.examinata,verb.Eccleſia,de Iudic.Bart.in l.intereſſe puto,D.de adquir.poſſ.Card.in d.Clem.1.de ſeq.poſſ.n.23.Abb.in cit.c.examinata,de iud.vbi teſtatur de comm.Guid.Pap.dec.246.Pract.Papienſ.in dict.form.ſequeſtr.gloſſ.ſuadeat,vel præſumat,n.1.Gail.obſeru.lib.1.obſeru.148.Coler.d p.1.c.17.n.76.& ſeq.Balb.de præſcript.p.6.q.4 princ.nu.30.Viu.lib.1.com.opin.265 Grauat.ad Veſtr.lib.7.c.2.n.17.Contard.ad Ægidian.limit.16.n.6.Lancellot.de attentat.c.6.nu.50.Menoch.de retinend.poſſ.rem.3.nu.88.Gonzal.ad Reg.8.Cancel.in §.2.proem.nu.57.& ſeq.Duran.dec.380.num.10.Caualer.dec.86.n.6.Greg.Dec.9.n.2.& Dec.305.n.2.Rot.Dec.516.n.2.& Dec.604.n.8.p.1.& Dec.35.nu.2.p.2.& Dec.171.nu.5.& Dec.512.n.2.verſ.nec minus,p.3.& Dec.172.n.2.p.4.recent.

Quod potiſſimum credēdum eſt, cum ſequeſtrum cauſa 42 cuſtodiæ factum eſt, Rot.d.dec.372.n.3.p.4.rec. prout in dubio, eo animo fieri præſumitur; non autem animo priuandi aliquem poſseſsione.Rot.d.dec.171.n.34.n.5.p.3.recent. Burat.dec.186.nu.7.Beltram.ad Greg.dec.9.nu 81.Ferentill.ad d.Buratt.cit.dec.186.nn.15.

Hinc collige, Sequeſtratarium non poſse rem penes ſe 43 depoſitam præſcribere, ſeu remedium recuperandæ intentare,aut de ſpolio agere,ſed potius reſtituendæ interdictum ipſi competere. Coler.de proceſſ.execut.d.p.1.c.2.a nu.78.& deinceps.Balb.de præſcr.vbi ſupr.

Id tamen aliquibus caſibus non procedit, Vt ſi Iudex 44 expreſſit contrarium; ſcilicet,quod voluerit priuare poſſeſſione,vel de hoc animo,ipſius appareat; Bart.in d.l.intereſſe puto,D.de adquir.poſſ.nu.4.in fin. Abb. in d.c.examinata,de iud.n.14.verſ.& quod dixi,Greg.dec.3.nn.2.Rot.dec.25.n.2.p.2.& Dec.511.nu.2.in fi.p.3.recent.

Item non procedit,ſi poſseſsio eſt turbida, vel attentata. 45 Seraph.dec.314.nu.3.Beltram.ad Greg.dec.9.n.14. Ferentill.ad Buratt.dec.186 n.17. qui plures Rotæ deciſiones adducit.

† Præterea cum emanauit ſequeſtrum vigore Clem.vnic. 46 poſseſsio tunc à poſseſsore abſtrahitur. Rot.dec.171.nu.5.p.3.rec.Duran.dec.408.nu.2.Beltram.ad Greg.d.dec.9.nu.12.Ne iniuſtus beneficij detentor,aut intruſus confoueatur.

A.M.B. I.V.D.&c.

Sed quia ſæpe in iure ſolet dubitari, & in iudicio contro- 47 uerti inter partes, quando iudex debeat procedere ad ſequeſtrationem neceſsariam, & iubere, vt res, de qua inter aliquos controuerſia eſt,deponatur penes ſequeſtrum, hoc eſt, que ſe embargue, y ſe depoſite en tal perſona, o en el Depoſitario general deſta villa, o Ciudad. Ideò, ad huius rei cognitionem, & veram intelligentiam: aliqua hic referam, & tractabo, praxi vtiliſsima, & quotidiana.

Vnde primum hac in re, illam iure certiſsimam, & vni- 48 uerſalem concluſionem ſtatuendam eſse præmitto, ſcilicet Quod ab hoc ſequeſtro iudiciali,ſiue ſit rerum, ſiue perſonarum, cum ſit quædam ſpecies executionis, proceſsus inchoandus non eſt,ex l.1.& 2.C.de executione rei iudicatæ,l.ſi eum nulla,ff.de re iudicata,ibi, Si cum nulla ſententia præceſſiſſet, capta ſunt & diſtracta pignora, poſſunt reuocari, vbi notat Bart.Siue enim pecunia petatur à reo, ex vi alicuius contractus, ſequeſtrationis neceſsitas conquieſcere debet, & regulariter quæcumque alia res,ſiue mobilis, ſiue immobilis petatur,ab hoc extraordinario iure ſuperſedendum eſſe,iura teſtantur, vt in Rubr.& l.vnica,C.de prohibita ſequeſtratione pecuniæ,cap.volumus 16.q.4.cap.non eſt.8.q.4.cap.1.& 2.& fin.de ſequeſtratione poſſeſſionis, & fructuum.l.1.& 2.tit.9.p.3.& in l.1.tit.10.lib.3.Ordinam.l.3.tit.10.& l.1.tit.2.lib.4.Recopilationis, & docet Gloſs.fin.in dict.l.ſi fideiuſſor,§.ſi ſatiſdatum,ff.qui ſatiſdare cogantur,& in l.Imperatores,§.final.ff.de appellat.& Gloſſ.fin.in c.2.d.tit.de ſequeſtratione poſſeſſionis,& Regulam conficit Socin.reg.453.Rebuffus in 3.tom.ad leges Gallicas,tit.de ſequeſtris,& in leg.ſequeſter,ff.de verb.ſignificatione,& optimè Greg.Lopez in gloſſ.verb.deuen fazer, in principio d.tit.9.p.3. Didacus Perez in d.l.1.Ordinamenti Pater Ludouic.Molina,d.tract.2.de iuſtitia,& iure,diſp.528 & plures alij Auctores,relati à Doctore Sahagun in explicatione Capit.primi,in ratione decidendi de ſequeſtratione poſſeſſor.11.& bene declarat Mathias Coler.vbi ſup.d.1.p.c.2.

Digitized by Google

*d.1.p.c.2.ex nu.*81. Qui omnes huius ſequeſtrationis prohibitionis, eam potiſſimam rationem eſſe dicunt, Quod commoditas poſſeſſionis, quæ magna eſt, *vt in §.commodum, Inſtit.de interdictis,* nemini auferenda eſt ſine cauſæ cognitione, *cap.1.& 2. vt lite pendente d.c.2.* vbi Panormitanus *nu.5. de ſequeſtratione lib.6.& Clement.vnica, eodem tit.* Quæ ſanè ratio, ex Imperatorum reſcripto *in d.l.vnica,* rectè colligitur, cum ita ſcriptum ſit, *Quoties ex quolibet contractu pecunia poſtulatur, ſequeſtrationis neceſſitas conquieſcat; oportet enim debitorem primo conuinci, & ſic deinde ad ſolutionem pulſari: quam rem non tantum iuris ratio, ſed & ipſa æquitas ſuadet, vt probationes ſecum afferat, debitoremque conuincat pecuniam petiturus.* Cum igitur regula generalis ſit, prout bene tradit Greg.Lopez *in d.princ.nu.9 p.3.* & Pater Ludou. Mol.& Mathias Coler.& Doctor Sahagun *in locis ſup. citatis,* prohibitam eſſe ſequeſtrationem, ſiue de rebus mobilibus, ſiue immobilibus, ſiue iuribus incorporalibus, ſiue corporalibus, ſiue ſpiritualibus, ſiue prophanis; conſequens eſt dicere, quod is qui in fori diſceptatione ſequeſtrationem fieri petit, debet de cauſa nominatim docere. Quod ſi in probatione defecerit, repelletur vtique, ex frequentiſſima
K omnium ſententia. *

49 K ✠. *Fin.)* De qua quidem communi ſententia vltra protrita iura per Auct. allata, Vide tex. in *c.fin.11.q.1.* obſeruant, & exornant Pract. Papien. *in forma ſequeſtri, ſeu ſacramenti, Gloſſ. ſapiens vir, nu.1.* Alex.*conſ.6.num.10.lib.4.& 163.init.lib.6.* Pariſ. *conſ.43.nu.17.lib.1.* Aym.Crauett. *conſ. 978.nu.1.* Andr.Gail. *lib.1.obſeru.148.nu.1.& 8.& de Areſt. Imper.c.1.n.7.* Mynſing.*centur.5.obſeru.35.nu.3.* Vveſembec. *conſ.7.n.1.& ſeq.* Io:Gedd.*de ſequeſtrat.c.1.n.83.& ſeq.* Henning. Gedd. *conſ.106.n.1.* Hieronym.Schurf. *conſ.15.& conſ. 24.cent.3.&c.* Matth.Berlich. *pract.concl. p.1.conc.73.nu.14.* Rebuff.*de ſequeſtr.art.1.gloſſ.2.nu.3.& ſeq.lib.6.* Rot.*dec.293. n.2.& 464.n.1.p.1.& Dec.764.n.5.p.2.& Dec.222.n.2.p.6.recent.* Greg.*dec.118.n.1.* Caualer. *dec.324.n.1.& ſeq.*

50 Quam ſententiam amplia procedere ſiue agatur actione reali; puta rei vendicatione, petitione hæreditatis, & ſimilibus Pract. Papienſ. *loc.cit.* Siue agatur de re litigioſa, vel non, Henning. Gedd. *d. conſ.* 106. ſiue petatur pecunia ex vi alicuius contractus, ſiue alia quæcumq; res ſoli, vel mobilis:
51 Matth. Coler. loc. ab Auct. cit. † Etiamſi ſit quis iniuſtus poſſeſſor, & contra ius commune poſſideat, *c. cum perſona, §.quod ſi talis, de priu.in* 6. Alex.*conſ.5.n.1.lib.2.* Gail.*d.obſer. 147.nu.2.*

52 Aduerte tamen, etſi ſequeſtratio prohibita ſit, admitti nihilominus deſcriptionem, & inuentarium bonorum, iuxta Bald. notabile, *in l.1.& 12.C.de prohibit.ſeq.pecun.* Abb. *in c.1.nu.37.extr.de ſequeſtr.poſſ.&c.* Iaſ.*in l.ſi fideiuſſor, §.ſi ſatiſdatum, n.28.* vbi Alex.*nu.14. D.qui ſatiſd.cog.*

A.M.B. I.V.D. &c.

53 Quæ tamen regula generalis plures habet limitationes, & ab ea multi excipiuntur caſus, quibus quandoq; permittitur in iure dicta ſequeſtratio: quorum aliqui referuntur à Gloſſ.*verb.ſequeſtrationis, in d.l.vnica, C.de prohibita ſequeſtratione pecuniæ,* & à Gloſſ. *verb.officium, & verb.ſatiſdatio in d.l.ſi fideiuſſor, §.ſi ſatiſdatũ, ff.qui ſatiſdare cogantur,* & à Gloſſ.*in dict.lege, Imperatores, & à Gloſſ.verb.ſequeſtrari in cap.2.de ſequeſtratione poſſeſſionis, & fructuum, vbi latiſſimè* Panorm. & plures caſus proſequuntur, & referunt præter Auctores ab ipſis citatos, Mathias Coler. Pater Ludou.Mol. & Doctor Sahagun *in locis proximè allegatis.* Nos vero illos, qui vtiliores, neceſſarij, & praxi frequentiores viſi fuerint, hic adducemus explicandos.

54 Primus ergo caſus, in quo limitatur ſuperior regula, eſt in
L caſu * contumaciæ debitoris, qui requiſitus, vt in iudicio compareat, copiam ſui ſubſtrahit iudici, iuxta textum *in c. Quoniam frequenter, §. Porro, Vt lite non conteſtata,* Vbi tres modi probandi contumaciam rei, deſcribuntur. Primus eſt, ſi peremptorio edicto præcedente, & inſinuato perſonæ rei, ita quod, veniat ad citati notitiã; is nihilominus ſe abſentat à iudicio; iſto modo indubitate dicitur incurrere contumaciam *l. contumacia,* vbi Bart. & alij, *ff.de re iudicata.* Secundus eſt, quando malitioſè ſe occultat, ne ad eum citatio perueniat. Tertius ſi alio quoquo modo impediat, ne poſſit ipſi citatio inſinuari, *d.cap.quoniam, §. porrò, verſ.quia peremptoria,* vbi Panormitan. & Butrius, quem alij ſequuntur; atque ita contra talem contumacem rectè poſſet deueniri ad detentionem rerum, vel perſonæ conuenti, tradit Bald. *in d.l. ſi fideiuſſor, §.fin.nu.2.ff.qui ſatiſdare cogantur, per capitulum, in literis,* & quod ibi notat Innocent. *de dolo, et contumacia,* & idem Bald. *in l.conſentaneum, nu.8.C. quomodo, & quando iudex,* Salicetus *in d.l.vnica, C.de prohibita ſequeſtratione pecuniæ n.4.* tradit Gloſſ.& Abbas *in cap.2.in n.11.caſu 9.de ſequeſtratione poſſeſſionis,* & Iaſ.*in d.l.ſi fideiuſſor, §.ſatiſdatum, nu.27.2.caſu:* cum enim odio contumacis, creditor in poſſeſſionem bonorum rei ex primo decreto mitti poſſit *l. ſi finita, §. Iulianus, de damno infecto, l. Fulcinius, ff.ex quibus cauſis in poſſeſſionem eatur,* cum alijs iuribus vulgatis: multo magis iudex eo caſu facilis eſſe debet ad concedendam ſequeſtrationem, quæ minus eſt oneroſa debitori, quam miſſio ex primo decreto, prout habetur clare *in d.cap.in literis, 2.de dolo, & contumacia,* in illis verbis, ibi, *Vos mitius cum eis agere volentes, poſſeſſionem ſequeſtrari feciſtis.* Cuius textus explicationẽ exactiſſimè ſcripſit doctor Didacus de Sahagun *in d. cap.1.de ſequeſtratione poſſeſſionis in reſponſione ad quartum argumentum,* & ita eum interpretatur Mathias Colerius *de proceſſibus executiuis d.1.p.c.2.n.84.& 85.*

L ✠. *Contumacia debitoris, &c.)* Contumacia igitur debi- 55
toris interueniente, ſic vt præfertur per Auct. deſcripta, & ſic vera contumacia, Iudex non differet ſequeſtrum decernere, præuia aliquali, & ſummaria cauſæ cognitione, vt in primo decreto docent Iuris Conſulti, ex Bald. *in l.1.col.fin. C.de prohib.ſeq.pecun.* per tex. *in c.quoniam frequenter, Vt lit.*
non conteſt. quoniã pro regula ſtatui poteſt quod Auct. † hic 56
innuere videtur, ex ijs cauſis ſequeſtrum relaxari poſſe, ex quibus cõceditur, immiſſio ex primo decreto. Carroc.*de ſequeſtr.p.3.q.2.in fin.& p.2.q.13.quæſt.2.princip.* allegans pro huius caſus frequentia, Coral. *Miſcellan.lib.3.c.2.caſu* 8.

A.M.B. I.V.D. &c.

Quæ omnia confirmat lex Regia 3.*titul.10.lib.4. noua Re-* 57
copilationis, vbi noua forma aſſignatur, qua procedi debeat aduerſus contumaces abſentes, vt colligitur ex prioribus verbis, ibi, *Ordenamos, y mandamos, que ſi la perſona contra quien ſe huuiere de proceder criminalmente, no pudiere ſer auido para lo prender, y fuere el delito de la calidad, que ſe deuan ſecreſtar ſus bienes, eſto ſe haga ſin eſperar ningun pregon, y el juez que de tal delito conociere, le haga emplazar por tres plazos de nueue en nueue dias, como lo diſpone la ley del fuero, &c.*

Secunda limitatio ſit, in caſu quo perſona, à qua res peti- 58
tur, quæ mobilis eſt, ſuſpecta ſit, veluti ſi actualis ipſius debitoris fuga daretur, vel timor eiuſdem fugæ verſaretur; nam tunc rectè fieri ſequeſtrationem probat tex. celebris *in dict.leg.ſi fideiuſſor, §. fin.ff. qui ſatiſdare cogantur,* quem textum mirabiliter explicat, & exornat, præter auctores ſtatim referendos, Rodericus Suarez *in lege ſecunda, titul. De los emplazamientos, libro ſecundo fori verſic. ſed attento, in principio, cum numeris ſequentibus;* nam actuali debitoris fuga interueniente, non tam res, quàm etiam perſona eius,
ſiue * cum iudicis licentia, ſiue priuata auctoritate, poteſt N.
detineri, & apprehendi, cum iudicis copia deficit, argumento tex. *in leg. ait prætor, 10.§. ſi debitorem, ff. quæ in fraudem creditorum, leg. generali, Cod. de decurionibus libr.* 10. quod pro regula tradit optimè Dueñas, cum varijs ampliationibus *in regula* 175. & bene notat Mathias Colerius *vbi*
*ſupra d.1.par.cap.2.nu.*98. multo melius præmiſſa fugæ * co- N
gnitione, propter eius periculum, ſequeſtrationem dari æquum erit, ex tex. *in dict.§.fin.l. ſi fideiuſſor, & in l. ſi creditoris 16.ff.de priuilegijs creditorum,* docet Gloſſ. *verb.ſequeſtrari,* vbi Abbas *caſu 3.in d.c.2.de ſequeſtratione poſſeſſionis,* & communiter Doctores *in d.l.vnica, C.de prohibita ſequeſtratione,* & Bart. Bald. Alex. Iaſ. *nu.9.& 26.* Oroſcius *in d.l.ſi fideiuſſor, §.ſatiſdatum,* & ita, pro prima cauſa, ſcribitur *in d. l.1.tit.9.par.5.* Quinimmo, & ſine cauſæ cognitione, nec aliqua præmiſſa citatione, ſequeſtrationem fieri, iure permittitur, cum periculum eſſet in mora, & timeretur, rem auferri, vel alienari poſſe à debitore fugitiuo; vt *in dict.§.ſi ſatiſdatum, & in d.l.ſi creditores,* & apertè colligitur *ex dict. leg.1.part.* vbi notat Gregorius Lop. *verbo perſona,* Quales autem ſint fugæ ſuſpiciones, ex quibus induci debeat contra debitorem ſequeſtratio, & qualiter probari debeat fugæ
ſuſpicio, optimè & eleganter declarat Menochius *lib.1. de arbitrarijs, caſu 87.nu.1.cum pluribus ſequentibus.* * O
M ✠. *Siue Iudicis decreto, ſiue priuata auctoritate, &c.)* 59

Digitized by Google

59 Si fuga interueniat rei, ſequeſtrationem locum habere, in-
comperto eſt penes DD. quibus vltra relatos, adde Bald.
in l. ſi quis in tantam, C. vnde vi, n. 16. Hypol. de Marſil. ſing.
43. Io: Petr. Molign. de iure retent. d. q. 221. vbi id ſuadet ad-
notandū. Pariſ. conſ. 101. lib. 3. Dec. conſ. 75. n. 1. Rolan. à Vall.
conſ. 65. per tot. tom. 3. Natt. conſ. 440. Tuſch. concl. 524. lit. F.
Crauett. conſ. 847. Gail. lib. 1. obſ. 26.

60 Cautè tamen aduertas oportet, quod & Auctor hic in-
nuit, ibi, (actuali fuga) diſtinguendū fore inter fugitiuum,
& ſuſpectum de fuga, quo ad facultatem detentionis per-
ſonæ; Quoniam de fugitiuo dumtaxat concluſio firmatur, vt
poſſit detineri, & ſequeſtrari, tex. in l. ait Prætor, 10. §. ſi de-
bitor 16. D. quæ in fraud. credit. leg. generali 54. C. de decurion.
61 vid. infr. † Quod quidem extendas ſiue cum licentia Iudicis,
ſiue etiam priuata auctoritate id fiat; ſi tamen copia Iudicis
non adſit, vt notauit Auct. & ſuſtinent vltra Coler. vbi ſupr.
nu. 122. Bart. in l. dies feſtos, C. de fer. Gail. obſeru. 48. lib. 1. &
obſer. 44. lib. 2. Angel. in §. actio. 1. Inſt. de act. n. 9. Bald. conſ.
378. lib. 2.

62 Ita tamen vt creditor ad euitandum carceris priuati cri-
men, ad tex. in l. vnic. C. de priu. carc. non detineat debito-
rem vltra viginti horas, ſed cuſtodiæ Iudicis eum tradat, &
conſignet, vti ſequeſtro, Bald. in Auth. immò, C. de act. &
oblig. Coler. vbi ſup. d. n. 123. Io: Petr. Molignat. de iure retent.
quæſt. 221.

63 Prout etſi apprehendat pecuniam, quam in ſacculo habet,
eius pecuniæ dominus non eſt, ſed etiam poteſt præſentare,
vel ſaltem notificare debet. Bald. in Rub. C. de renoc. ijs, quæ
fraud. cred. n. 4. pro d. l. 10. §. ſi debitorem, &c.

64 Quæ quidem hactenus allata, in eo qui ſuſpectus ſolum
de fuga eſt, non obtinent, vt ſupra diximus. Hoc enim caſu
non poteſt propria auctoritate detineri, ſed Iudici id de-
ferendum eſt, quiquidem cautus eſſe debet in interro-
gando de qualitate cauſæ, & ſuſpicione; & ſi cauſæ
ſint veriſimiles, poteſt decernere capturam, Bald. in l. aper-
tiſſimi, C. de iudic. n. 10. & ſeq. Nec ſola allegatio talis ſuſpi-
cionis à creditore facta ſufficiens eſt, ſed cauſa cognita, cla-
ris indicijs probari debet. l. ſi creditores, D. de priuil. credit.
Bald. conſ. 61. num. 1. vol. 3. & in Rubr. C. de reuocand. quæ in
fraud. credit. n. 5. Caroc. de ſequeſtr. p. 2. q. 3. Caſtr. conſ. 474.
num. 1. & ſeq. lib. 1.

A. M. B. I. V. D. &c.

65 N ✠. Præmiſſa fugæ cognitione, &c.) Inſuper aduertas ad
fidem de ſuſpicione faciendam coram Iudice, de quo hic
per Auct. Aduerſarium non eſſe citandum, ne fuga eius in-
ſtruatur. Caſtr. d. conſ. 474. n. 1. & ſeq. lib. 1. Bald. in l. conſenta-
neum, C. quom. & quand. iud. Molignat. de iur. retent. qu. 259.
Idem Bald. Alexand. & Iaſ. n. d. l. ſi fideiuſſor, §. ſatiſdatum,
D. qui ſatiſd. cog. n. 9. & ſeq.

A. M. B. I. V. D. &c.

66 O ✠. Quales autem ſint fugæ ſuſpiciones, &c.) Præſum-
ptiones porrò, ex quibus fugæ ſuſpicio elicitur efficacius,
ſunt: v. g. Si debitor ſemel captus aufugit; id enim denuò
facturus præſumitur. ad Reg. ſemel, de Reg. iur. in 6. Bald. conſ.
67 378. n. 3. lib. 2. † Item ſi præparamenta facit. Aret. in §. actio,
Inſt. de act. n. 9. Hypol. de Marſil. in tract. crim. §. diligenter, n. 5.
68 † Vt etiam ſi in actu fugæ depræhenditur; licet vnum pedem
mouerit; dummodo tamen ad factum peruenerit; conſilium
enim non facit fugitiuum, l. fugitiuus, l. quod ſi fugitiuus, §.
Idem autem, & §. item Celſus, D. de ædil. edict. Bald. conſ. 250.
lib. 1. & 382. lib. 5.
69 Itidem ſi latitet, vel ſit vagabundus. Natt. conſ. 430. tom. 2.
70 Bald. in l. apertiſſimi, C. de iudic. n. 9. † Aut, ſi inde diſceſſit,
vbi plures habet creditores, nec reuertitur. Crauett. conſ.
71 847. † Aut alio ſe confert, inſcijs creditoribus, d. l. quod ſi
72 fugitiuus, D. de ædilit. edict. † Item ſi in prima ſolutione de-
73 fecit. Petr. Surd. conſ. 68. per tot. † Itidem, ſi verſuram fecit.
74 † Alias, & quidem plures præſumptiones fugæ vide, vltra
Menoch. ab Auct. relat. Apud Nic. Boer dec. 215. Hypol. de
Marſil. in pract. crim. §. diligenter 2. Crauett. conſil. 847. Natt.
75 conſ. 430. lib. 2. † qui aſſerit, ex eo ſolo, quem dici non poſſe
ſuſpectum quod ſit forenſis, & à ciuitate tanquam aduena
recedit, cum aliud ſit fuga, aliud receſſus; & animus actū di-
ſtinguit; is enim non vt fugiat, ſed vt ad proprios lares re-
uertatur, diſcedit.

76 Præterea ratione modici, vel parui debiti quis non poteſt
dici ſuſpectus, nec ob eiuſmodi ſuſpicionem propria bona
poterunt detineri, Bald. in Auth. ſed iam neceſſe, C. de don.
ante nupt. n. 1. & ſeq. quem ſequitur Ludouic. Roman. conſ.
320. n. 34. & ſeq. Iaſ. in l. ſi ab arbitro, D. qui ſatiſd. cog. nu. 5.

Inſuper nec ex eo, quod debitor ſolum poſſidet mobilia, 77
vt inf. n. 119. & ſeq.

Suſpicione autem fugæ, aliquo ex prædictis, vel ſimilibus 78
modis probata; ac cautione, vt infr. exhibita, (ſi petatur,)
Iudex mandare debet precisè bona, vel perſonam debitoris
ſequeſtrari, & detineri, alias tenetur de ſyndicatu. Caſtrenſ.
d. conſ. 474. lib. 1. Roland. à Vall. conſ. 65. n. 2.

Atq; vbiq; poteſt debitor, vel eius bona ſequeſtrari, & 79
detineri, abſq; quo, iure de incompetentia poſſit excipere.
Natt. d. conſ. 430. n. 29. lib. 2. Ancharan. conſ. 134. relat. & ſe-
quut. à Ludouic. Rom conſ. 242. nu. 2. & ad cum Horat. Man-
doſ. vbi communiorem hanc opinionem dicit. in addit. litt.
A. per tot. Decius, conſ. 75. Tuſch. concl. 525. lit. F. Hug. ad
Lanfranc. de Orian. d. cap. quoniam contra, de probation. nu. 3.
Etſi obſtet Suar. loc. per Auct. cit. & Roland. à Vall. loc. pa-
riter adduct.

Quæ quidem detentio committi poteſt etiam tempore 80
incongruo, Iaſ. in l. vinum, 12. D. de reb. cred. vbi ſe ita obti-
nuiſſe teſtatur, n. 3. & ſeq. Item & die feriata. Roderic. Sua-
rez, loc. per Auct. cit. nu. 32. Gail. lib. 2. obſeru. 44. Caſtrenſ. in
l. Diuus, D. de fer. Bald. in l. 1. C. qui bon. ced. poſſ. n. 9. Bart. in l.
dies feſtos, D. de fer. vbi id mente teneri hortatur. Et Iaſ. in d. l.
vinum, etſi num. 33. † ampliat vt obtineat ſequeſtratio de- 81
bitor adhuc ſit intra tempora data ad conficiendum inuen-
tarium, ex Angel. in repetit. l. 1. §. hac ſtipulatio, col. 12. D. ſi cui
pluſquam per l. falc. Inſuper idem Iaſ. ibidem extendit hanc
facultatem, etſi debitor ſit in propria domo, & in Eccleſia,
& nu. 5. rationes affert. At reſiſtit Bald. in l. pleriq. D. de in
ius voc. nu. 5. & rectius quidem, præcipuè attenta praxi.

Sed quid ſi debitor fugitiuus reſiſtat creditori capere vo- 82
lenti? Eum poſſe à creditore vulnerari, & etiam ſi in ea re-
ſiſtentia occiderit, impunem euadere creditorem, ſentiunt
Gail. lib. 2. obſeru. 44. n. 3. & ſeq. Bald. in l. ſi vt allegas, 4. C. ad
l. Cornel. de ſicar. n. 3. & in l. neminem, C. de exhib. reis, n. 4.
Iaſ. in §. 1. Inſt. de act. n. 76. Berlic. hos ſecutus, in 1. p. pract. conc.
concl. 73. n. 55. &c. Quod tamen in praxi perquam durum eſt
placitum, rigidum æquè, ac dubitabile.

A. M. B. I. V. D. &c.

Ex qua vera reſolutione, & celebri doctrina Angeli, & Ia- 83
ſonis, n. 1. in d. l. ſi fideiuſſor, §. ſi ſatiſdatum, & aliorum, quos
refert Mathias Colerius vbi ſup. dict. 1. par. c. 2. nu. 85. infert
Palacios Rubeus in repetitione cap. per veſtras, de donationi-
bus inter. 1. notabili, nu. 14. Rodericus Suarez vbi ſupr. d. verſ.
ſed attende, nu. 4. propter fugæ periculum, quoad tranſeun-
tes, & aduenas, & maximè muliones, venientes ad ciuita-
tem, cum æquis, & mulis, ſi reperiantur ſuſpecti, poſſe à iu-
dice, alias incompetenti, niſi ſatiſdent, fieri ſequeſtrum re-
rum, vel dictorum animalium; & ita quotidie practicari ex
doctrina Angeli, Pauli de Caſtro, Iaſonis, & aliorum in d. §.
ſatiſdatum, tenet Roderic. Suarez in loco ſupra citato, quem
refert & ſequitur Doctor Sahagun in d. cap. 2. de ſequeſtratio-
ne nu. 31. & Mathias Colerius in d. cap. 2. n. 86. verſic. 2. fallit.
Vbi in nu. ſequenti ſingulariter dicit, quod circa huiuſmodi
ſequeſtrum, vulgo, embargo, rerum vel perſonæ obligatæ,
debent creditores cauti, & circumſpecti in hoc eſſe, ne de
facili, vel inconſultò, deſcendant ad tales ſequeſtrationes
perſonarum, equorum, vel aliorum animalium, quia licet
taliter detentus, regulariter cogatur de ſuo ſumptus interim
facere, donec aut debitum liquidum ſoluat, aut pro illiqui-
do, & negato idoneè ſatiſdet, aut concordet cum creditore,
vel aliter lis finem accipiat, prout vt eſt Gloſſ. communiter
approbata in l. fin. vbi etiam notat Bart. C. de erogatione mi-
litaris annona lib. 12. per illum textum; Tamen ſi detentus
ipſe egeat, quod ſibi cum iumentis, & familia, quam, queve
ſecum ducit, quæquæ omnia quotidianam curam & victum
requirunt, exhibere de ſuo nequeat, tunc diues ſequeſtrari
faciens, debet interim prouidere de alimentis ſequeſtrato,
ac iumentis, ne fame pereant, ex Paris de Puteo de ſyndicatu
in verbo, an carceratus n. 2. cum duobus ſequentibus, Oldra-
dus conſ 27 n. 3. Boerius deciſ. 303. nu. 23. pro quo vrget lex
quemadmodum, §. magiſtratus, & l. ex pecoribus, ff. ad legem
Aquiliam, vbi habetur, lege Aquilia teneri creditores, qui
res pignoratas, vel quoquo modo detentas fame necant; &
notat Corduba in l. ſi quis à liberis, §. ſolent n. 37. ff. de liberis
agnoſcen-

Digitized by Google

agnoſcendis per Gloſſam ſingularem, *in d. l. fin. verſ. agnoſcere, C. de erogatione militaris annonæ lib.* 12. Imò non tantum tenetur iſto caſu creditor diues ad alimenta inopis detenti, vel ſequeſtrati; verum etiam compellitur eidem ſubminiſtrare expenſas litis, medij temporis, vſque ad ſententiam, ſecundum Oldrad, *conſ.* 27 *num.* 3. Iaſ. *in d. l. ſi fideiuſſor* §. *fin. num.* 30. cum reus & detentus ſit, & inſtructus venire nequiuerit, qui præter ſpem ad alienum iudicium tractus eſt, *arg. legis ſi quando, C. de dilationibus*, cum è contra, actor ſemper paratus extiterit, *l. pure*, §. *fin. ff. de doli mali, & metus exceptione*.

84 P ✝. *Transfeuntes, & Aduena, &c.*) Si apud Cauponem ipſum, vel Tabernarium, alium vè ſub ſequeſtro remiſſa ſint animalia, ea detineri per ipſum poſſe, donec pro cibarijs, & ſimilibus impenſis ſit ſibi ſatisfactum, notat Io: Petr. Molignat. *de iure retent. quæſt.* 205. pro quibus quidem, cuiuis præferetur, vt inf. latius, ſuo loco.

85 Hoc porro ſequeſtrum ipſi etiam Caupone conceditur in bonis hoſpitis apud Cauponem diuertentis, ſi diſcedere velit, abſque quo eidem ſatisfecerit. eleganter Matth. Coler. *de proceſſ. executiu. part.* 1. *cap.* 2. *num.* 249. *& ſeqq.* Negu-
86 ſant. *de pigner. par.* 2. *membr.* 4. *numer.* 138. Petr. Pek. *de iure ſiſtend. c.* 3. *num.* 2. † Multò magis ſi huic infirmanti in hoſpitio expenſas & alimenta præbuit, vel mortuum proprijs ſumptibus ſepeliuit. Bald. *in l. in reſtituenda, C. de petit. hæred. num.* 1. Caſtrenſ. *ibid. num.* 2. Io: Petr. Molignat. *de iur. retent. q.* 44. *per tot.*

87 Sed quid in libris & alijs rebus Scholarium, datur ne hoc ſequeſtrum ſeu retentio, vel areſtum?

Negant de iure, Schneid. *in*, §. *Item, Inſt. de action. num.* 43. Iaſon *ibid. num.* 23. *&* 64. *& in l. ſi non ſortem*, §. *ſi centum, D. de condict. indeb. num.* 10. Io: Sichard. *ad Rubric. C. de pignor. & hypothec. n.* 18.

88 At quid in praxi? Negant nihilominus Rebuff. *in Ordin. Regul. Gallic. tit. de litter. oblig. art.* 6. *gloſſ.* 3. *num.* 68. Petr. Pek. *dict. tract. de iure ſiſtend. cap.* 5. vbi refert, in quoſdam fuiſſe laqueo animaduerſum, quia ſtudentium libros arreſtaſ-
89 ſent. † At ex diuerſo, in terris Imperij concedi ſequeſtrationem & arreſtum in ipſis, ſuſtinet Matth. Coler. *de proceſſ. execut. d. p.* 1. *cap.* 2. *num.* 126. *& ſeqq. & par.* 2. *cap.* 3. *num.* 148. *&* ex eo Virgil. Pinz. *in ſuis quæſtion. quæſt* 88. *num.* 22. relat. & ſecut. à Matth. Berlich. *par.* 1. *pract. concl.* 74. *num.* 35. Qui ex Coler. *vbi ſup.* extendit hanc facultatem creditoris, & ad
90 ſalaria Doctorum, Profeſſorum, † Aduocatorum, &c. in ſubſidium, ſcilicet ſi nulla alia adſunt bona: *ex l. commodius* 40. *D. de re iudic. l. ſtipendia* 4. *C. de execut. rei iudic.* Iaſ. *in d. l. commodius, n.* 1. *& ſeqq. & in l. ſi fideiuſſor* 7. §. *ſi ſatiſdatum fin. D. qui ſatiſd. cogant.*

A. M. B. I. V. D. &c.

91 Quapropter ait ipſe. *num.* 92. prudentes iudices ob metum ſumptuum, aditi, pro detentione rerum, vel perſonæ debitoris, antequam creditoris ſequeſtratio decernatur, exigunt a petente ſequeſtrum cautionem indemnitatis, veluti quòd propter expenſas in euentum de publico fiendas, & quemcumque alium caſum, quo forſam ea ratione, in futurum poſſet moueri lis per reum detentum contra tribunal illius loci, ſuis ſumptibus creditor defendat, & indemne præſtet, ex Baldo *in l. fin. num.* 13. *C. de pœna iudicis qui male iudicauit*, Per *legem primam*, quam ad hoc allegat tanquam vnicam, *ff. de magiſtratibus conueniendis*; & vſque adeo id verum eſt, quod alias iudex qui dimittit ſequeſtratum, ſine iuſta cauſa, vel conſenſu ſequeſtri, ſeu *embargo*, facientis, litem ſuam faciat; & teneatur ad debitum principale, niſi reum denuo in iudicio ſiſtere faciat, ex doctrina Fabri, *in* §. *fin. Inſtitut. de actionibus*, Per *legem quoties, C. de exactoribus tributorum lib.* 10. *& Gloſſ. in d. l. ſi fideiuſſor*, §. *fin.* & tenet Abbas *in cap. dilectus, num.* 9. *de ſequeſtratione poſſeſſionis*, cum alijs pluribus à ſe citatis auctoribus, *ibidem num.* 93. Tamen ſi creditor in propoſito recuſet, vel alimen-
Q ta, vel talem cautionem indemnitatis, * iudex tuto poteſt ſequeſtrum relaxare, hoc eſt *alzar el embargo*, ſecundum Boerium, *d. deciſio* 303. *num.* 2. poſt Ioannem Fabrum, *in d.* §. *fin. num.* 5. & ibi Angelus Aretin. *Inſtit. de actionibus*, per præcitatam *legem finalem, C. de erogatione milit. annonæ*, & ita obſeruare communiter vſum tribunalium, teſtatur Colerius, *d.* 1. *p. c.* 2. *num.* 94.

Q ✝. *Cautionem indemnitatis, &c.*) Rectè notatur, ab Auct. per Iudices exigi cautionem indemnitatis ab inſtante pro ſequeſtratione, quoniam ſi iniuſta ſit ſequeſtratio, non ſolum prorſus eſt irrita, & omnino caſſari debet, & aboleri. Saluſt. Tiber. *in prax. lib.* 2. *cap.* 23. *num.* 1. Buratt. *dec.* 653. *num.* 6. *& ſeqq.* cum ſimil. ſed etiam ex hoc, creditor tenetur ad refectionem ſumptum, damnorum, & intereſſe pro rebus debitoris, ita de facto ſequeſtratis. Matth. Coler. qui caſum in praxi adducit, *de proceſſ. execut. par.* 2. *cap.* 3. *num.* 39. Bald. *conſ.* 106. *lib.* 3. vbi agit de rebus ſequeſtratis, quæ tractu temporis deteriores redditæ ſunt. † Inſu- 92
per tenetur ad omnia damna, & intereſſe ſequeſtrati, Magiſtratui, Domino, & creditoribus alijs, ſi ob eiuſmodi retentionem, & ſequeſtrationem, operas, & ſeruitia, alia vè ſimilia &c. non potuit impendere, vel creditoribus ſoluere. Io: Petr. Molignat. *de iure retent. q.* 341. † Et tenetur etiam 93
ſi Iudex in ſententia reuocatoria, vel declaratoria nihil de damnis & intereſſe dixerit, aut diffinierit. eleganter Bald. *conſil.* 249. *num.* 1. *& ſeqq. lib.* 3.

Obſerua tamen ſemper opus eſſe manu Iudicis in hac li- 94
beratione, ſeu remotione ſequeſtri. Ob id, ſi litigans, etſi juſtam habeat cauſam, illudque iniuſtum ſit ſequeſtrum, rem iudicis decreto ſic ſequeſtratam propria occupauerit auctoritate, in totum cadit à iure ſuo. *Clement. Vnic. de ſequeſtrat. poſſ. & fruct.* vbi Io: Gedd. *axiomat.* 8. *n.* 89. 90. *& paſſim*, apud quem vide rationes.

A. M. B. I. V. D. &c.

Secundò; ex eadem vera limitationis doctrina infertur, 95
Quod ſi debitor in diem vel conditionem, ſit ſuſpectus de fuga, licet dies, vel conditio ſoluendæ pecuniæ non extiterit,
* ſi creditoris interſit, non tantum res debitoris poterunt R
ſequeſtrari, ſed etiam capi, & incarcerari poterit; pro quo eſt text. elegans, *in l. quæſitum, ff. de pignoribus*, ſaltem ad eum finem, vt debitor ſatiſdet de ſoluendo, adueniente termino conditionis, vel diei adimpletæ, iuxta Gloſ. *in l. in poſſeſſionem, ff. ex quibus cauſis in poſſeſſionem eatur*; per textum ſingularē, *in l. in omnibus bonæ fidei iudicijs*, ibi: *In omnibus bonæ fidei iudicijs, ſi nondū dies præſtandæ ſolutionis venit, ſi agat aliquis ad interponendam cautionem, ex iuſta cauſa condemnatio fit, ff. de iudicijs*, ad quod bene facit text. *in l. omne as, & ibi Baldus, ff. pro ſocio*, provt notat eleganter Rodericus Suarez, *in repetit. legis poſt rem iudicatam, in ſeptima limitatione legis Regni, & in d. l.* 2. *tit. De los emplazamientes, lib.* 2. *fori d. verſ. ſed attende, nu.* 22. *verſ. tertio, extende*, Mathias Colerius, *vbi ſupra, n.* 99.

R ✝. *Licet dies, vel conditio ſoluendæ pecuniæ, &c.*) Hanc 96
ſententiam ſuſtinent vltra relatos, Gloſſ. pariter, *in* §. 1. *verſ. debetur, Inſtit. de action. & in d. l. quæſitum, verſ. quia intereſt.* Bald. *in l. ſi debitori* 21. *D. de iudic. n.* 3. *& in l.* 1. *C. de condict. ex leg. n. fi. & in l. de reſtituendis, C. commod.* Iaſ. *in l. ſi ab arbitro, D. qui ſatiſd. cog. num.* 7. *& in l. ſi vinum* 22. *D. de reb. cred. num.* 3. Philipp. Dec. *conſ.* 75. Schneid. *in* §. *actio. Inſt. de act. num.* 15. Coler. *d. c.* 2. *nu.* 124. Etſi diſſentiat Tuſch. *d. concl.* 524. *litt. F*, & Alex. *conſ.* 241. *vol.* 6.

A. M. B. I. V. D. &c.

Præterea aduertendum eſt, alias dari cauſas, ob quas debitor ſuſpectus dicitur, & ob id ad ſequeſtrationem rerum 97
deueniri valeat, quas refert Gloſ. *in d. l. ſi fideiuſſor*, §. *ſi ſatiſdatum, in verbo, Officium*, communiter ab omnibus recepta ſecundum Iaſ. *ibi n.* 9. *&* 11. Oroſcium, *num.* 11. Abbat. *nu.* 9. & *in dict. cap.* 2. *de ſequeſtratione poſſeſſionis*, quas bene declarat Rodericus Suarez, *vbi ſupra, in verſ. ſed attende, nu.* 2. vbi concludit, neceſſe non eſſe illa omnia, quæ à Gloſſ. referuntur, ibi, ſimul concurrere, ad hoc, vt reddant debitorem ſuſpectum, ſed quamlibet cauſam de per ſe ſufficere, quod iudicis arbitrio relinquitur, vt ſignificant verba ibi: *Si hoc iudici ſederit, ideo qualitas perſonæ conſideranda eſt, vtrum ſit talis, de qua ſit ſuſpicio de fuga, vel de receſſu, aut de baratatione, vel quod dolo deſinat poſſidere, quæ omnia ex perſonæ qualitate perpendenda ſunt*, arg. tex. *in l. fin. ff. de actionibus, & obligationibus, & legis* 1. *cum ſimilibus, C. ſi quis Imperatori maledixerit, &c.** S

S ✝. *Final.*) Cauſæ plures ſuſpicionis præter adductas 98
recenſentur per Caroc. *in ſuo tract. de ſequeſtr. p.* 2. *q.* 2. *per totum*; Præcipua quidem eſt dilapidatio, vt ſup. dix. non tantum præſens, verum & futura, quæ ſcilicet timeatur. Caputaq. *dec.* 9. *p.* 3. Veſtr. *lib.* 8. *c.* 4. *num.* 3. ſuæ prax. Hinc notat Aufrer. *ad Cap. Tholoſ. q.* 478. *in fine, ſub num.* 5. Clerici bo-

Digitized by Google

na, vel fructus beneficiales ſequeſtrari poſſe habita ſumma-
ria cognitione, ipſum eas dilapidaturum, vel effici non ſol-
99 uendo, & inopem reddi.† Inſuper ſtantibus controuerſijs
inter filios familiâs, & Patrem, Monachum & Superiorem,
Seruum & Dominum. Inter eum & colonum. Caroc. vbi
ſup. Adde vt competat, ſi lis ſit ſuper beneficio. Caputaqu.
Dec. 70. p. 1. & Dec. 151. p. 3. Eius etiam fructus ſequeſtran-
tur, ſi contra poſſeſſorem prima ſententia ſit lata. Vulg.
Clem. Vnic. de ſequeſtr. poſſ. & fruct. Veſtr. lib. 7. cap. 2. init.
Immo & ipſa Eccleſia, & beneficium ſequeſtrari poſſunt.
Bellam. concl. 429. Oldrad. conſ. 166. Item datur ex cauſa
ſcandali; Atque ex pluribus alijs cauſis Iudici bene viſis,
penſata qualitate perſonæ, cauſæ, & aliorum adiacentium;
quod quidem ſuadet text. per Auct. hic adductus, in l. ſi
fideiuſſor, §. ſi ſatiſdatum, D. qui ſatiſd. cogan.

A. M. B. I. V. D. &c.

100 Rurſus idem Rodericus Suarez ibidem num. 5. rectè no-
tauit, huiuſmodi ſequeſtrum durare, donec reuocetur per
ſatiſdationem: nam per præſtationem fideiuſſoris, reuocari
ſequeſtrationem conſtat, ex dict. §. ſi ſatiſdatum, ibi. Donec
ſatiſdatio detur, vel lis finem accipiat, ſed quæ ſatiſdatio eſſe
debeat, vtrum de iudicio ſiſtendo, vel re non barratanda, ex
Gloſſ. ibi verbo, ſatiſdatio, in dict. leg. ſi fideiuſſor. §. ſi ſatiſ-
datum, & alia plura circa interpretationem dicti §. ſatiſ-
datum, videnda ſunt latiſſimè per Menochium, dict. lib. 2. de
arbitrarijs, caſu 87. n. 10. cum ſeqq. Suarez, vbi proximè d. n. 5.
T cum alijs pluribus.*
101 T ℣. Final.) Sequeſtrum ritè & iuſtè factum, tolli per
oblationem idoneæ cautionis, ſatis ſuperq; comprobat
l. ſenatuſconſulto, D. de offic. præſid. l. fin. C. de ord. cognit. d. l. ſi
fideiuſſor, §. ſi ſatiſdatum, fin. & ex ea Iaſon ibid. num. 17. qui
quatuor limitationes affert. Alexand. ibid. num. 5. Bald. in l.
1. vnic. C. de ordin. cognit. Guid. Pap. Dec. 246. num. 6. Practic.
Papien. in form. ſequeſtr. vel ſaxament. Gloſſ. ſapiens. num. 5.
Abb. in c. 2. n. 19. extr. de ſequeſtrat. poſſeſſ. &c. Math. Coler.
de proceſſ. execut. p. 1. c. 2. Io Gedden. de ſequeſtration. in Ru-
102 bric. n. 22. in med. & cap. 3. à num. 14.† Vnde dici ſolet, Cau-
tio eſt medicina ſequeſtri. Galeſ. de oblig. camer. q. 37. n. 39.
Zacch. eod. tract. de oblig. cam. deciſ. 118. Burat. dec. 105. nu. 11.
Rot. Dec. 654. num. 5. p. 2. & Dec. 381. num. 2. p. 3. recent. Eſt
enim inducta ſequeſtratio in defectum non idoneæ cautio-
nis. Rot. dict. Dec. 654. n. . p. 2. recent. Ferentill. ad Buratt.
dec. 595. nu. 9.
103 Hęc porrò cautio debet continere promiſſionem de re
illa reſtituenda, abſque vlla procraſtinatione in caſum vi-
ctoriæ; adeo vt non ſufficiat ſimplex ſatiſdatio. l. litibus, C.
de agric. & cenſit. vbi Bart. num. 5. Iaſon in d. l. ſi ſatiſdatum,
num. 17. Maſſuer. in addit. ad Practic. Papienſ. in d. form. ſe-
queſtr. gloſſ. audeat, num. fi.
104 Eſtque facienda vel pignoribus, vel fideiuſſoribus de ſi-
ſtendo Iudicio, & re integra conſeruanda. Gail. lib. 1. obſeru.
obſ. 26. à n. 6. Mynſing. centur. 5. obſeru. 35. n. 7. Nec ſufficit
ſola cautio Iudicio ſiſti, niſi ſequeſtratus habeat immobi-
lia. Mynſing. vbi ſup. num. 8. vel ſufficienter caueat de ſatis-
faciendo, adueniente termino conditionis, vel diei. Math.
Coler. de proceſſ. execut. p. 1. c. 2. num. 124. per Gloſs. in l. in
poſſeſſione 6. D. ex quib. cauſ. in poſſeſſ. eat.
105 Sed impingimus in dubium, ſi debitor fideiuſſoribus, vel
pignoribus cauere non poteſt, admittitur ne ad iurato-
riam cautionem ad effectum reuocandi ſequeſtrum?
Et quidem in hac difficultate negat omnino Roderic.
Suarez, loco citato, num. 7. vbi rationes affert. Speculat. lib.
4. v. 2. tit. de ſequeſtr. poſſ. & fruct. §. 1. num. 2. Iaſon, in d. l. ſi
fideiuſſor, §. ſi ſatiſdatum, n. 18. & in l. 1. num. 23. D. eod. qui
ſatiſd. cogan.
106 At ex diuerſo reſiſtunt Gloſs. in l. 1. verb. iuratoria, C. de
aſſert. toll. & in c. ex parte 23. verb. pro contumacia, poſt med.
ibi, Quod ſi aliquis ita pauper, extr. de Verb. ſignific. Gail. l. 5. obſ.
148. nu. 5. Maſuer. iam adductus, in addit. ad Pract. Papienſ.
loc. cit. num. fin. Mynſing. cent. 2. obſ. 1 in init. Io: Gedd. de ſe-
queſtr. c. 2. num. 27 vbi omnia oppoſita diluit, prędicta Af-
firmatiua ſententia iam munita.
107 Et inter alios caſus, in quibus iuratoria cautio ſufficit,
quorum quatuordecim recenſet Iaſ. in d. l. 1. D. qui ſatiſd.
cog. num. 23. & Ant. Henring. de fideiuſſ. cap. 18. hic recenſe-
ri poteſt, cum perſona quæ cauere debet, eſt honeſta, &
non ſuſpecta. Gail. & Mynſing. loc. cit. Iaſ. vbi ſup. num. 23.
Maſuer. ad Pract. Pap. vbi prox. Io. Gedd. de ſequeſtr. cap. 3.
num. 30. Ant. Henring. de fideiuſſorib. d. cap. 18. num. 106. &
cap. 15. num. 30. & ſeqq.
Iuridicè porrò oblata cautione, ſi iudex ſequeſtrum re- 108
mouere recuſet, in eum decernuntur mandata, cum clauſ.
iuſtificatoria. Gail. lib. 1. obſ. 26. & obſ. 148. Et lib. 2. obſ. 44.
Berlich. concl. pract. 73. p. 1. nu. 138.
Aliqui tamen adſunt caſus, in quibus fideiuſſio non di- 109
uertit ſequeſtrationem, quos infra recenſebimus, ſub litt.
B b, à n. 130. & ſeqq.

A. M. B. I. V. D. &c.

Tertia limitatio fit in caſu dilapidationis,* veluti quando V
conſtat debitorem egeſtate laborare, vel ad inopiam ver- 110
gere, vt quia eſt vitæ perditæ, & malè vtitur rebus ſuis, eas
dilapidando, tunc rectè ſequeſtrationem fieri poſſe, probat
text. in leg. ſi Imperatoree, §. final. vbi rectè Gloſ. verb. dilapi-
dationis, ff. de appellationibus, & in d. l. 1. tit. 9. part. 3. verſic.
La tercera es, vbi Gregorius Lopez, in gloſſ. ibi verbo, De
gaſtar, docet Gloſſ. verbo, ſequeſtrari, in dict. cap. 2. de ſe-
queſtratione poſſeſſione, & ibi Abbas, num. 10. optime Ma-
thias Colerius. d. 1. par. c. 2. num. 102. & alij plures citati per
Doctorem Sahagun, in d. c. 2. nu. 34.
V ℣. In caſu dilapidationis, &c.) Cum timetur de dila-
pidatione bonorum, decerni ſequeſtrationem, probat text. 111
cit. in d. l. Imperatores, & ex eo vnanimiter ſuſtinet Bart.
in l. intereſſe, 39. D. de adq. poſſ. & in l. de pollicitationibus, D.
de pollicitation. Bald. in l. 2. num. 9. vbi Salycet. num. 4. C. de
hered. vel act. vend. Guid. Pap. Dec. 246. num. 5. Gail. lib. 1.
obſ. 147. & ſeqq. Iaſ. in l. ſi ab arbitro, D. qui ſatiſd. cog. Pract.
Papienſ. in form. ſequeſtr. ſeu ſaxam. gloſſ. ſapiens. num. 1. Io:
Gęd. de ſequeſtr. cap. 2. num. 24. Curt. eod. tract. q. 6. num. 33.
Saluſt. Tiber. in prax. lib. 2. cap. 23. init. Verall. dec. 92. par. 2.
& Dec. 158. num. 1. par. 3. Put. dec. 3. de ſequeſtr. Buratt. dec.
105. num. 6. & Dec. 195. num. 6. Caualer. dec. 314. num. 4. Rot.
dec. 654. n. 2. & Dec. 727. n. 1. p. 2. recent.
Et obtinet in iudicijs, & realibus, & perſonalibus. Gail. 112
loc. cit. Mynſing. cent. 5. obſ. 35. Coler. loc. per Auct. cit. num.
129. Immo ſi heres, fideicomiſſo grauatus, ante mortem
dilapidet bona, poſt eius deceſſum alij reſtituenda,† poſſunt 113
ea ſequeſtrari, & in tuto poni, ne cõmoditas medij tempo-
ris auferatur grauato. Si tamen dilatio eſſet appoſita in
fauorem fideicomiſſarij, in totum poſſent auferri; vt ex
Bald. in Rub. C. de reuocand. ijs quæ in fraud. cred. n. 8. notat
Matth. Berlich. pract. concl. 73. par. 1. num. 80. Vt autem illud
ſequeſtrum hic relaxetur, is contra quem inſtatur pro ſe-
queſtratione, citari debet, niſi periculum eſſet in mora. Bu- 114
rat. dec. 654. num. 1. & ſeqq. Quid vero in ſequeſtro ſeu are-
ſto perſonæ. vid. quæ ſup.

A. M. B. I. V. D. &c.

Veruntamen quia homines noſtri temporis, valde ſunt 115
cauti, & circumſpecti, facultates patrimonij ſui de indu-
ſtria occultando, ne detegatur ipſorum inopia; cum nihil
ſit tam durum, & inhumanum, quàm paupertatis detegi vi-
litatem, & inuidiæ exponere diuitias, vt inquit text. elegans,
in leg. 2. C. quando, & quibus quarta pars debeatur, lib. 10. ac
nihilominus detentio rerum, vel perſonæ debitoris ipſius,
ſit valde ignominioſa, ac minuit fidem apud honeſtos vi-
ros, cum pro decoctoribus, & fallitis habeantur; maxime
qui ſuo quaſi vitio, non ſoluendo facti ſunt, vt notat Stra-
cha, de decoctoribus 2. part. num. 1. Ideo volunt Doctores,
præallegatę ſuſpicionis de fuga, vel de dilapidatione rerum
debitoris, fidem aliquam ſaltem ſummariam, iudici fieri
debere;* quod contingit, ſi doceatur, quòd debitor, vel nul- X
la amplius poſſidet immobilia,* vt in dict. §. ſi ſatiſdatum, Y
docet Bart. & Bald. in l. apertiſſimi, num. 9 C. de iudicijs, &
Abbas, in dict. cap. 2. de ſequeſtratione poſſeſſionis, vbi notat
Gloſ. verbo ſequeſtrari: vel adeo pauca, vt non æquiualeant
debito, in quo eſt obligatus debitor, per legem ſciendum, &
dictam legem, ſi fideiuſſor, §. ſi ſatiſdatum, ff. qui ſatiſdare co-
gantur, iuncta dict. l. ſi creditores, ff. de priuilegijs creditorum,
obſeruat Rebuf. 3. tom. ad leges Gallicas, tit. de ſequeſtris, art.
1. gloſ. 2. nu. 6. Probatur etiam periculum dilapidationis,
aut fugę, ex vita antea malè acta, vt quia iam dudum ſem-
per fuit prodigus, & alienauit vnum prædium poſt aliud, ac
etiam ſi debitor hactenus ſemper fuit moroſus in ſolutio-
ne, & apparet etiam nunc eum habere plures creditores,
qui ipſum moleſtant, vt poſt Gloſſ. verbo officium, in d. §. ſi

ſatis-

ſatiſdatum, benè notauit Mathias Colerus, *ex aliorum do-
ctrina in d. 1. part. cap. 2. num.* 104. affirmans, quod ſi in iudi-
cio concurrant circa vnam eandemque perſonam, indubi-
tatum eſſe, ſequeſtrationi locum fore: ſin minus, in arbitrio
iudicis eſſe, ſequeſtrationem, aut detentionem perſonæ eli-
gere, *ex dict. leg. ſi fideiuſſor, §. ſi ſatiſdatum*, iuxta ea quæ,
Z ſuperius reſoluimus, ex plurimorum Auctorum doctrina*.

X ✠. *Fidem aliquam ſaltem ſummariam Iudici, &c.*)
116 Ex quo hic agitur de iniuria debitori inferenda, & eius exi-
ſtimatione ledenda, (vt ait hic Auct. & ante eum Bald. *in
l. 1. numer.* 12. *C. de prohib. ſequeſtr.* Et in ſimili de areſto ait
Gail. *de areſto Imper. cap. 1. num.* 12. Menoch. *de arbitr. iud.
lib. 2. cent. 1. caſ. 87. num. 2.*) Iudex caute debet incedere: ob
idque ſola allegatio dilapidationis non ſufficit, ſed ea de-
117 bet probari; † ſatis tamen eſt aliqua fides iudici facta de ea-
dem dilapidatione, non quidem in forma iudicii, & per
modum proceſſus, ſed ſummariè, per aliqualem ex præ-
ſumptionibus inſtructionem, vt hic notatur; videlicet ex-
hibendo obligationem, & teſtes producendo, comproban-
tes vnum aut alterum ex his indicijs. Gail. *lib. 2. obſeru.* 44.
& lib. 1 obſ. 147. Scacc. de Iudic. *lib. 1 cap. 38. num.* 27. Ioan.
Baptiſt. Caccialup. *de debitor. ſuſpect. q. 6. num.* 131.

118 Immo etiam & per ſolum iuramentum probari poteſt;
vt de fugæ ſuſpicione ſup. dix. ex Coler. *de proc. execut. par.
1. d. cap. 2. num. 132. & ſeqq.* Caccialup. *vbi ſup.*

A. M. B. I.V.D. &c.

119 Y ✠. *Nulla amplius poſſidet immobilia, &c.*) Eum qui
immobilia poſſidet, de fuga ſuſpectum dici non poſſe, fir-
mat Roderic. Suarez loc. per Auct. prox. cit. *num.* 11. Lan-
fran. de Orian. & ad eum Add. *in c. quoniam contra, de pro-
bat. c. de recuſationib. 3. ſub n. 7.* Schneid. *in §. act. 1. Inſt. de act.*
Adde notata *in l. ait Prætor, verſ. §. ſi debitorem, D. quæ in
fraud. credit.* Niſi tamen in loco periculoſo. Iaſ. *in l. ſoluto
2. D. ſol. matr. n.* 28. & Suarez, *d. loc. n.* 12. vbi exempla ponit.
Vel ſi ea non ſufficiant ad debiti ſolutionem, vt per Auct.
ad quod vid. Caſtrenſ. *conſ.* 474. *num. 1. lib. 1.* Crauett. *conſ.*
847. *nu. 4. & ſeqq.*

120 Sed quid ſi mobilia ſolum poſſidet? Ex hoc ſolo pote-
rit ne vt ſuſpectus allegari; Et quidem reſoluendum om-
nino eſt, breuiter, non poſſe, abſque aliis indicijs, & præſum-
ptionibus. *d. l. ſi fideiuſſor, 7. §. ſi. D. qui ſatiſd. cog.* vbi dicitur,
ad ſequeſtrationem non ſufficere, vt quis ſolumodo bona
mobilia poſſideat; ſed exigitur vt perſona ſit etiam ſuſpe-
cta. Nec iure diuerſum poteſt ſuſtinere Crauett. *d. conſil.*
847. motus auctoritate Speculat. *lib. 4. par. 2. tit. de ſequeſtr.
poſſ. & fruct. initio nu. 2.* quoniam ipſe, vt videre eſt, coniun-
git debitorem non poſſidere immobilia, & eſſe ſuſpectum,
vt rectè notauit Berlich. *pract. concl. p. 1. concl. 73. de l. ſequeſtr.*
121 *num.* 19. † Quæ porro ſuſpicio deprehenderetur, ſi iſte de-
bitor iam poſſediſſet immobilia, & nunc alienaſſet; vt hic
Auct. & vltra per eum adduct. Gail. *d. obſer.* 44. Coler. *vbi
per Auct.* Pract. Papienſ. *vbi proxim. num. 2. ad l. ſi creditores,
D. de priu. credit.*

A. M. B. I.V.D. &c.

122 Z ✠. *Final.*) His adde, ſi fideiubet pro alijs, & iam nunc
exiſtit fideiuſſor, varijs debitis inuolutus. Angel. *in l. in per-
ſonam, §. 1. D. de pact.* per illum text. Alex. qui hanc ſingu-
larem admodum, & perpetuo notandam vocat coniectu-
ram, *in l. ſi conſtante, 22. D. ſol. matr.* Iaſ. *ib num. 157. & ſeqq.*
123 † Itidem ſi pecuniam fenebrem ſuſcepit. Gloſs. *in l. 2. verb.
ſuſpect. D. ſol. matr.*

124 Plures porrò præſumptiones dilapidationis vide penes
DD. citatos, præcipuè penes Coler. *d. cap.* 2. Gail. *d. obſ.* 44.
Io Gedd. *de ſequeſtr. d. cap.* 2. Henning Gedd. *d. conſ. 106. per
tot.* Curt. *de ſequeſtr. q.* 6. Carroc. *eod. tract. q. 2. ſec. par. princ.*
& alios &c.

125 Quæ quidem an ſufficiant nec ne, in Iudicis reſidere vo-
luntate, inſpecta perſonæ qualitate, crediti quantitate; atq;
alijs circumſtantijs, docet Menoch. *de arbitr. iudic. libr. 2.
cent. 1. caſ.* 87. vt & de fugæ ſuſpicione ſupra diximus.

A. M. B. I.V.D. &c.

126 Hæc autem dilapidationis indicia, vel præſumptiones
ſuperius enumeratæ, ita demum faciunt locum detentio-
nis aduerſus perſonam debitoris, ſi poſt contractum cum
debitore celebratum interuenerint, ſecus autem ſi antea,
debitor, eiuſdem conditionis, & morum fuerit; tunc enim
dicendum eſt, quod ſibi imputet creditor, qui cum tali con-
traxit, *per dictam legem ſi creditores, §. plane 1. ff. de priuile-
gijs creditorum*, & Gloſſam, *in l. ait prætor, §. ſi debitorem, ff.
quæ in fraudem creditorum, & l. ſi is à quo in fine, ff. vt in poſ-
ſeſſ. legatorum ſeruandorum cauſa, &c.* ac in dubio, præſu-
mitur in creditore ſcientia; cum quilibet debeat habere no-
tam conditionem eius cum quo contrahit, *l. qui cum alio,
ff. de reg. iur. l. 3. ff. de fideiuſſorib.* Facit Gloſſ. *legis penultimæ,
ff. ad Macedonianum*, Bart. & Paul. de Caſtro, *in l. 1. ff. ſi quis
in ius vocatus non ierit*, & latè Alexander, *in l. 2. ad finem
principij, ff. qui ſatiſdare cogantur*; ideoque creditori, iſto ca-
ſu competit onus probandi, quod mali mores, hoc eſt abu-
ſus, & diſſipatio rerum ſuarum, vel fugæ ſuſpicio, poſt con
tractum, ſuperuenerit debitori; argumento *legis merito, ff.
pro ſocio.** Aa

Aa ✠. *Final.*) Si ſuſpicio ſeu dilapidatio poſt contra- 127
ctum ſuperueniat, nō facere locum detentioni, & ſequeſtra-
tioni, communiter conclusum eſt per DD. ex legibus per
Auct. citatis. Atq; ita diffiniunt Roderic. Suar. vbi rationes,
ampliationes, & limitationes affert, vbi ſup. proximè per
Auct. *nu.* 31. 32. & 37. Iaſ. *in d. l. ſi quis ab arbitro*, vbi quat-
tuor modis limitat. Bart. *in l. dies feriatos, C. de fer.* Roland.
a Vall. *conſ. 65. num 8. lib. 3.* Caſtr. *conſ. 474. lib. 1.* Alex. *conſ.
241. num. 3. lib. 6.* Angel. Aretin. *in § actio, Inſtit. de act. n.* 10.
Pariſ. *conſ. 101. lib.* 3. Lanfranc. de Oriano *in d. c. quoniam
contra 6. de probat.* Roman. *conſ.* 320. Dec. *conſ.* 75. vbi multa
dicit. Crauet. *conſ.* 478. apudquem vide rationes. Petr. Surd.
conſ. 68. &c. conſil. 68.

Sed quid, ſi debitor ab initio non fuit ſuſpectus, ſed litè 128
pendente fiat non ſoluendo, & ſuſpectus de dilapidatione,
poterit ne ipſe, & eius bona detineri? Reſoluendum eſt Aſt.
ex Iaſ. *in l. vinum, 22. D. de reb. credit. & in d. l. ſi ab arbitro,
D. qui ſatiſdare cogan.* Angel. Aretin. *in l. nemo carcerem, C.
de exactor. tribut. lib.* 10. Alex. *conſ.* 105. Petr. Pek. *de iure ſi-
ſtend. c. 4. nu. 8. & ſeqq.*

A. M. B. I.V.D. &c.

Quarta ſit limitatio, in caſu, quo ſuper vna, eademque 129
re, vel eius poſſeſſione plures litigant, eamque ad ſe pertine-
re contendant; ita quod partium iura ſint obſcura, & con-
fuſione inuoluantur, vt non appareat quis alteri iure præce-
dat: illo ſiquidem caſu apud ſequeſtrem iudex rem deponi
iubebit, ſaluo tamen iure cuiuſque partis. Ita docet Bald.
in l. fin. num. 10. C. de edicto diui Adriani tollendo, receptus à
Iaſone, *in d. l. ſi fideiuſſor, §. ſi ſatiſdatum, num. 27. quarto ca-
ſu*, & à Decio, *in dict. l. fin.* rectè Mathias Colerus, *de proceſ-
ſibus executiuis, 1. par. cap. 2. num.* 109. Vbi exemplum con-
ſtituit, videlicet quando vterque prætendit titulum pro hę-
rede in rebus hæreditarijs, & neuter poſſidet, tunc enim be-
ne impeditur miſſio in poſſeſſionem, & rectè fit ſequeſtra-
tio, donec de iuribus vtriuſque litigatoris plene diſcutiatur,
ex Menochio, *de adipiſcenda poſſeſſione, remedio 4. num.* 367.
Cum enim poſſeſſio vacans reperiatur, neutro videlicet in
poſſeſſione exiſtente, rectè ad ſequeſtrationem deueniri
poſſe, certi iuris eſt; ex Aufrerio, *in deciſione Tholoſana.
477. verſ. adde, quod vbi eſt timor*, & Iaſ. *in d. l. ſi fideiuſſor, §.
fin. num. 26. in 4. limitatione*, Abbas *in cap. 2. fallen. 5. de ſe-
queſtratione poſſeſſionis, &c.* cum alijs Auctoribus citatis à
Mathia Collerio, *vbi ſupra, num.* 110. adijciens, *ib. num.* 111.
idem eſſe quando non quidem ſuper dominio vel proprie-
tate, ſed ſuper poſſeſſione, inter duos mouetur controuer-
ſia, vtroque litigatore aſſerente, eam ad ſe pertinere, ex *d. l.
intereſſe puto, ff. de acquirenda poſſeſſione*, ac timor eſt ſcanda-
li, ne ad arma, & rixam deueniatur; * tunc enim ad officium Bb
Iudicentis pertinet, etiam parte non petente, rei contro-
uerſæ poſſeſſionem ſequeſtrari: vt præter alios tradit Bart.
in l. ſi vſuſfructus, §. ſed ſi inter duos, per illum textum, *& l.
æquiſſimum, in principio, ff. de vſufructu l. fin. ff. de officio Proc-
ratoris Cæſaris l. congruit, l. illicitas, § ne potentiores, D. de of-
ficio præſidis. c. diſcordantes, & c. præcipimus 90. diſt.* Scandali
autem ratio, ſui natura ad faciendam ſequeſtrationem re-
ctè procedit; & ideo ex ſuperiore ratione, rectè ſequeſtra-
tio inducitur, cum regulariter ſcandalum arcendi cauſâ,
contra regulas iuris receptas, plura iure noſtro admittantur
extra ordinem, *cap. 1. 2. & paſſ. de purgatione Canonica, cap. 2.*
vbi latiſſime cumulauit Felinus, *de præſcriptionibus*, & ita e-
tiam violatur prohibitæ ſequeſtrationis regula, ex Abbate,
in d. cap. 2. de ſequeſtratione poſſeſſionis, num 1. caſu 16. Iaſon
in d. l. ſi fideiuſſor, §. fin. num. 27. cum alijs pluribus allegatis
à Meno-

Digitized by Google

à Menochio, *de recuperand. remedio* 1. *numer.* 194. Boerius
deciſ. 172. Quintilian. Mandoſio, *in regula de annali, quæſt.*
43. *num.* 3.
130 B b ℣. *Ne ad arma, & rixam deueniatur, &c.)* Atque
hoc caſu obſerua ſequeſtrationem non euitari per oblatio-
nem cautionis, vtcumq; regulariter per fideiuſſionem tolla-
tur, non enim id procedit cum ſequeſtrum fuit factum ob
timorem ſcandali; talis namque timor non ceſſat per ſa-
tiſdationem. Iaſ. *in d. l. ſi fideiuſſor, §. fin. num.* 17. *verſ. ſecun-
dò limita, D. qui ſatiſd. cog.* Felyn. *in c. examinata, de iudic.
n.* 2. *verſ. limita.* Ferentill. ad Burat. *dec.* 595. *n.* 9. ob id præ-
131 ciſè poſſeſſio ſub ſequeſtro retineri debet, † quouſq; con-
trouerſia dirimitur, ad *c. ab eo, extr. de ſequeſtr. poſſ. & fruct.*
132 Alij inſuper huiuſmodi caſus exiſtunt in quibus nil pro-
deſt cautio ad effectum vitandi ſequeſtrum, vt ſi illud eſt fa-
ctum pro ſententiæ executione ad effectum ſolutionis, tunc
enim neceſſaria eſt ſolutio, *l. ſi pecunia, §. fi.* vbi Bart. *D. vt
in poſſ. legat.* Iaſ. *in l. ſi fideiuſſor, §. ſi ſatiſdatum, n.* 17. & ibi
Alex. *D. qui ſatiſd. cog.* Felin. *in c. examinata, de iud. num.* 10.
verſ. quarto limita. Burat. *Dec.* 653 *n.* 1. Ferentill. ad Burat.
Dec. 895. *num.* 9. *verſ. verum.* Caualer. *Dec.* 118. *nu.* 11. Rot.
poſt Zacch. *de obl. cam. Dec.* 118. *num.* 11.
133 Inſuper id non procedit in caſu *Clem. Vnic. de ſequeſt. poſſ.
& fruct.* vt bene notat Alex. *in d. l. ſi fideiuſſor, §. fin. D. qui
ſatiſd. cog.* Abb. *in d. cap.* 2. *num.* 24. *de ſeq. poſſ.* Felin. *in c. exa-
minata, eod. tit. num.* 10. *verſ. quinto.* Cardin. *in d. Clem. Vnic.*
134 *de ſequeſtr. nu.* 39. † Quod extende, & ad alios caſus, inqui-
bus talis ſequeſtratio à lege præcipitur. Io: And. *in addit. ad
Specul. in Rub de ſeq. poſſ. & litt. A. verſ. quod ſi,* ibi, *& nota.*
Veſtr. *in prax. lib.* 7. *cap.* 2. *num.* 9. Idem dic ſi de mandato
Principis vel Superioris fiat. Iaſ. *in d. l. ſi fideiuſſor, §. fi. nu.* 17.
D. qui ſatiſd. cog. &c.
135 Præterea, ſi ſequeſtratio facta ſit appellatione pendente,
ſeu in cauſa appellationis, fideiuſſione non reuocatur: ita
notat Ferentill. ad Burat. *d. dec.* 595. *nu.* 9. *verſ. quinto.* Adde
Carpan. *ad Statut. Mediol. c.* 315. *num.* 71. *in* 4. *limit.*
136 Adhuc etiam, cum lata eſt ſententia inter competitores
collitigantes, non ſuffragatur cautio, ſi ſit decretum ſeque-
ſtrum. Put. *dec.* 311. *lib.* 1. Dixi collitigantes; id enim non ob-
tinet ſi ſimul non litigent. *l. is à quo. D. de rei vendicat.* Felin.
137 *in c. cum ſuper, num.* 11. *verſ. limita* 3. *de re iudic.* † Vlterius
non procedit regula inter perſonas, in quibus non poteſt
cadere ſatiſdatio. *l. Imperator, D. ad Trebell.* Bald. Iaſon. &
Felin. *loc. cit.* Ferentill. ad Buratt. *dec* 595. *num.* 9. *&c.*
138 Sed quid in ſequeſtro facto contra debitorem obligatum
in forma cameræ? Diſtingue vel enim creditum eſt liquidum
& clarum, & tunc ſequeſtrum, non tollitur niſi ſolutione.
Coccin. *dec.* 13. *nu.* 2. *in fin.* declarans ita Galleſ. *de obl. cam.
q.* 37. *num.* 39. & Zacch. *ad eund. num.* 64. Buratt. *dec.* 651.
num. 1. *& ſeqq.* Quod ſi illiquidum ſit, & aliqualiter ambi-
guum, tollitur mediante cautione in forma depoſiti. Saluſt.
Tib. *in prax. lib.* 2. *cap.* 23. *num.* 2. Coccin. *d. dec.* 13. Ferentill.
ad Burat. *dec.* 595. *num.* 9. Sin autem omnino illiquidum ſit,
tunc vt extortum indebitè, prorſus tollitur. ſequeſtrum, e-
139 tiam mediante ſola iuratoria cautione. † Ita Buratt. *dec.*
653. *num.* 2. *&* 7.

A. M. B. I. V. D. &c.

140 Ex qua ſuperiori tradita doctrina, ſequitur, quod ſi lis ſit
ſuper iuriſdictione, vtroque litigatore contendente ſe eſſe in
quaſi poſſeſſione iuriſdictionis, iudex ad eum finem, ne à
contentione verbali ad arma deſcendatur, poterit ſuo pro-
prio motu, & ex officio, ſiue etiam ad inſtantiam vnius, vel
alterius partis litigatorum, facta ſequeſtratione, inhibere
exercitium iuriſdictionis, vſque ad finem cauſæ, & commit-
tere adminiſtrationem iuſtitiæ aliquibus commiſſarijs, tan-
quam ſequeſtris, ſecundum Rebuf. *ad leges Franciæ, tit. de
ſententijs execut. art.* 1. *gloſſa* 5. *num.* 10. ita quod medio tem-
pore citari debeant litigatores, ad deducendum hinc inde
ſua iura poſſeſſoria, ex Gailio *l.* 1. *practicar. obſeruationum,* 5.
obſeruat. n. 2. per multas auctoritates, de quib. ibi; vbi etiam
modum procedendi ſuper litigioſa poſſeſſione deſcribit,
obſeruatione 6. vt notat Colerius *vbi ſupra, d.* 1. *part. cap.* 2. *nu.*
111. *in fine.*
141 Quæ tamen omnia procedere intelliguntur, ſi dubitatur
Cc vter poſſideat, * vel ſi nemo poſſidere credatur, & partes
ad arma parentur, tunc enim optima erit ſequeſtratio. Vn-
de prudens iudex ſumma cum diligentia inquirere debet,
an alter poſſideat, quia quando certum eſt vnum ex his
poſſidere, animoſe poſſidentem defendere debet, & in ſcan-
dalum inferentem animaduertere, alteri mandando ne ad
poſſeſſionem prædij controuerſi accedat, donec lis iure de-
ciſa fuerit, & ita ceſſat ſequeſtratio, ne procedat cum iniu-
ria poſſidentis, qui turbari non debet: quod ita docet Bald.
in l. quidam exiſtimauerunt, num. 6. *ff. ſi certum petatur, per le-
gem finalem, ff. de officio proconſulis & in d. l. fi. C. de edicto di-
ui Adriani tollendo,* & in alijs locis adductis à Colerio, *vbi
ſupra num.* 112. cum pluribus alijs auctoribus ibi allegatis,
& alijs, quos refert Doctor Didacus de Sahagun, *d. c.* 2. *de ſe-
queſtratione poſſeſ. & fructuum, num.* 46. *in fine, verſ. ſcandali
autem ratio.*
C c ℣. *Si dubitatur vter poſſideat, &c.)* His adde Put.
dec. 372. *lib.* 2. Rot. *dec.* 513. *num.* 4. *p.* 1. *recent.* Bald. *in l.* 1. *C.
de prohib. ſequeſtr.* Beltramin. ad Gregor. *dec.* 9. *numer.* 16.
verſ. quando, & ſequentibus. Poſt. *de mandat. de manut. ac
alij, &c.*

A. M. B. I. V. D. &c.

Hinc prouenit, quod cum noſtro iure Regio, ex diſpoſi- 142
tione *legis* 45. *Tauri, quæ ex* 8. *tit.* 7. *lib.* 5. *nouæ Recopil.* deter-
minatum ſit, poſſeſſionem ciuilem, & naturalem bonorum
Maioratus, legis interpretatione, in proximiorem, & à fun-
datore vocatum, ſine alio quouis actu apprehenſionis, * Dd
tranſire, non obſtante quacunque alia poſſeſſionis appre-
henſione, etiamſi à poſſeſſore Maioratus, iam mortuo data
ſit, vbi notant Antonius Gomezius latiſſime, & omnes
Tauriſtæ, & Matienzo, *in d. l.* 8. *Recopilationis,* & Azeuedo,
ibidem, & diffuſe, & nouiſſime Pater Ludouicus Molina,
tract. 2. *de iuſtitia, & iure, diſp.* 637. optime practicam conſti-
tuens. Villad. *in ſua Politica, & practica iudiciali, in forma
libellandi n.* 142. *in §. De la demanda de tenuta;* & cum ſæpe
contingat, mortuo Duce, Comite, Marchione, vel alio Ma-
ioratus, ſeu Status poſſeſſore, vel Barone, plures contendere
de illius Maioratus, ſeu Status poſſeſſione, & vel propria au-
ctoritate apprehendere curent, vel manu Regia occupare;
ita tamen vt omnia iura inuoluta, & contraria cenſeantur,
& quis alteri iure præſtet, ſcire difficile ſit; ideo ne ſuper
hac poſſeſſionis apprehenſione, & Maioratus ſucceſſione,
contendentes, ita certent, vt ad arma, & rixas facilè deue-
niant, Iuris Regij ſanctionibus, & nouis Pragmaticis, nouus
fuit in his conſtitutus ordo, & varijs remedijs ſuccurſum, *vt
in l.* 9. *&* 10. *tit.* 7. *lib.* 5. *Recopilationis,* quibus ſtatutum, eſt, vt
mortuo Maioratus poſſeſſore, qui ſucceſſionem eius præ-
tendit, debeat in ſupremo Regio Senatu comparere, vbi re-
medium ſummarium poſſeſſionis, vulgo *La demanda de
tenuta,* proponere debet intra ſex menſes, connumerandos
à die, quæ pars alia habuerit poſſeſſionem bonorum illius
Maioratus, detentam ſiue occupatam poſt mortem vltimi
poſſeſſoris; & cum citatus fuerit, ex Regia prouiſione, qui
detinet huiuſmodi bona, ſi quis eſt, & ſine titulo ea occu-
pet, probationibus ab vtriſque partibus intra terminum
quinquaginta dierum in prima inſtantia factis, & his tran-
ſactis; ſine aliqua alia citatione, & concluſione, & iudiciali
ordine, cauſa deciditur, & ſententia exiquitur, non obſtante
ſupplicatione aliqua; & executione ſententiæ facta, admit-
titur ſupplicatio, ſi qua fuerit, dummodo proſequatur, & fi-
niatur intra terminum quadraginta dierum, probationibus
factis, & concluſione habita intra tempus; & hoc iudicium
ſummarium, antiquitus hoc modo fiebat, ſolum pro bono-
rum Maioratus tenuta, & detentione, vt hoc ſummario
poſſeſſionis iudicio finito, remitteretur à ſupremo Conſi-
lio ad Regiam Cancellariam illius diſtrictus, vbi Maioratus
conſtitutus erat, vt ibi in plenario iudicio poſſeſſionis, &
proprietatis decideretur, & hoc ex Pragmatica Imperato-
tis Caroli Hiſpaniarum Regis inuictiſſimi, *facta Matriti
anno* 1543. *quæ eſt d. l.* 9. *tit.* 7. *lib.* 5. *nouæ Recop.*
D d ℣. *Sine alio quouis actu apprehenſionis, &c.)* Adde 143
vltra adduct. Guttierez *practic. quæſt. lib.* 3. *q.* 71. *nu.* 3. Caſtill.
controu. tom. 5. *cap.* 112. *num.* 17. *&* 45. *& tom.* 6. *cap.* 135. *num.*
35. Paz, *de tenuta cap.* 8. *num.* 15. Salgad. *Labyr. Cred. par.* 2.
cap. 9. *nu.* 62. qui extendit & ad ignorantem iuris ignorantia,
d. p. 2. *c.* 14. *nu.* 14. *&* 15.

A. M. B. I. V. D. &c.

Sed poſtmodum ex noua Regia diſpoſitione, *in l.* 10. *ſeqq.* 144
diſpoſitum fuit, vt de hoc iudicio ſummario tenutæ, & poſ-
ſeſſionis Status, & Maioratus cognoſcatur, & determinetur
in ſu-

Digitized by Google

in ſupremo Regio Conſilio, & ſolum remittatur iudicium,
& deciſio cauſæ proprietatis ad Regias Cancellarias; in
quarum diſtrictu, Maioratus, vel eius bona ſita ſunt. Itaque
cognitio proprietatis Maioratus remitti debet ad eam Re-
giam Cancellariam, vbi principale caput Maioratus fuerit,
Ee *quamuis ibi minor bonorum quantitas ſit. Et non in eo
diſtrictu, vbi maior bonorum pars ſita ſit, dummodo caput
Status, ſeu Maioratus, in eo loco non ſit conſtitutum, quod
ita intelligi debet quando minor bonorum pars annexa eſt
principali capiti Maioratus: vt eleganter obſeruat Ludou.
Molina, *de primogenijs Hiſpaniorum, lib. 3. cap. 13. nu. 73*: poſt
Tiraquell. *de retractu, §. 36. gloſſ. 3. num. 4. & 5.* & Pater Lu-
douic. Molina Societatis Ieſu, *tract. 2. de primogenijs, diſput.*
638. *num.* 11. & nouiſsime notauit Villadiego, *in ſua Politi-
ca, in forma libellandi num.* 151. & licet pro huius rei confir-
matione nullam legem adducant, Ego à quodam doctiſsi-
mo meo præceptore adnotaui *legem, cum in diuerſis, ff. de
religioſis, & ſumptibus funerum*, cuius argumento id elegan-
ter comprobatur, prout alias, *in 1. par. de forma examinandi
proceſſum, inc. 1.* animaduerti, *num.* 47. in illis verbis, *d. l. cum
diuerſis*, ibi. *Mihi autem videtur illum eſſe religioſum locum,
vbi principale eſt conditum, ideſt caput, cuius imago fit vnde
cognoſcimus*. Secuſque eſset, ſi in vno diſtrictu veluti Gra-
natenſi Regij Conuentus, eſset caput Tituli, vel Maioratus:
& ibi aliqua bonorum Maioratus quantitas non eſset anne-
xa; ſed & in alio diſtrictu, veluti Pinciani Regij Conuentus,
eſsent omnia fere bona Maioratus ſeu Status, tunc cauſa
proprietatis, ibi, & in eo diſtrictu remittenda erit, vbi bono-
rum maior pars reſidet, ex vtroque Molina, *per legem ſi fidei
commiſſum, in principio, & in, §. vlt. ff. de iudicijs, & l. qui ita,
§. fin.* ibi, *Oportet itaque ibi fidei commiſſarium conueniri, vbi
domicilium habet, vel maior pars reſtituta hereditatis habet,
ff. ad Senatus conſultum Trebellianum; l. vnic. C. vbi de here-
ditate agitur. l. fin. tit. 9. part. 6.* itaque ex eo quod cauſæ Ma-
ioratus regulariter ſunt arduę, & graues, tractandæ ſunt in
Supremo Regio Senatu Iuſtitiæ, quoad poſseſsionem, ſe-
cundum Matienzum, *in d. l. 9. tit. 7. num. 1.* quoad proprieta-
tem vero, in Regis Cancellarijs, *ex d. l. 10.* ibi, *Ni puede auer
otro pleito, ni juizio de poſſeſſion*; Sed tamen ſententia lata in
poſseſsorio non parit exceptionem rei iudicatę in petito-
rio, *ex l. & eadem, §. final. ff. de exceptione rei iudicata, l. na-
turaliter, §. nihil commune, ff. de acquirenda poſſeſſione*, vbi
notat Gloſs. & Antonius Gomezius, *in d. l. 45. Tauri num. 7.*
145 Ee ✠. *Vbi principale caput &c.)* Idem in terminis pro-
bat, & ſuſtinet, vltra Molin. & Villadieg. Parlador. *in ſeſ-
quicent. different. 11. à nu. 6. & deinceps.* Ripol. *Variar. reſol.
cap. 1. de iuriſdict. omn. iud.* Salgad. *in ſuo tract. de ſupplic. ad
Sanctiſſ. p. 2. c. 5. §. 3. nu. 27. & paſſ.*
146 Ex quo inferas ad occiſum in cōfinio duarum iuriſdictionū,
vt ſcilicet ille Princeps de cauſa occiſi cognoſcat, in cuius
ditione caput eiuſdem occiſi repertum eſt. Matheſilan.
ſing. 75. num. 4. Caſſaneus *catalog. glor. mund. par. 12. conſider.*
46. Borcholt., *in c. vnic. nu. 26 quæ ſint Regalia &c.* ex cit. *l.
cum in diuerſis*, adduct. per Auct.
147 Et ad rem Beneficiatiam conducit, quod in ſimili notat
Garc. *de benef. tom. 2. par. 11. cap. 2. à num. 46. cum ſeqq.* videl.
ſi duo beneficia vnita ſint ſub duabus diœceſibus, & Epiſco-
patibus, ad eum Ordinarium ſpectare collationem, in cuius
diœceſi ſit caput eorum quod tamen intellige de vnione ac-
ceſſoriè facta. vid. & Gonzal. *ad Reg. 8. Gloſſ. 5. §. 7. num. 24.
& paſſ. &c.*

A. M. B. I. V. D. &c.

148 Cum ergo ſint duo, aut plures, qui pretendant habere ius
ad ſucceſſionem alicuius Maioratus, & circa hoc ſperatur
ad arma, & rixam eſſe peruenturos, & ſcandali timor verſa-
tur, & diſcordia timetur, poterit tunc iudex ordinarius ex
officio, vel ad petitionem partis, ab obuiandum ſcanda-
lum, & contentiones, deponere apud ſequeſtrem fidelem
bona Maioratus, *prohibiendoles por auto, ò graues penas, que
ninguno dellos llegue alos dichos bienes, ni les entre, ni tome la
poſſeſſion actual dellos haſta, tanto que por derecho, y iuſticia ſe
conozca y determina ſobre elle*, ex *d. l. æquiſſimum, ff. de vſu-
fructu*, cum his quæ *ſuperius* reſoluimus; Quod vtique pro-
cedit, cum neuter eſt in poſſeſſione actuali bonorum. Sin
autem aliquis bona Maioratus actualiter poſſideret, ſe-
queſtrationi locus non eſſet, vt ſuperius diximus; quamuis
ſperetur inter eos contentionem, aut rixam futuram eſſe;

quoniam in hoc caſu iudex poterit pęnam imponere, nè ad
arma, & rixam perueniant, *y vſar de otros remedios de paz*,
vel pronunciare, vt interim poſſideat is, qui in poſſeſſione
bonorum Maioratus eſt tempore litis motæ; vt ex Baldo
in cap. 1. de ſequeſtratione poſſeſſionis, num. 9. Alberico, *in d. l.
æquiſſimum*, Molina, *d. lib. 3. cap. 13. nu. 71.* Antonio Gomez,
in d. l. 45. Tauri, num. 125. & ex alijs, optime reſoluit Villa-
diego, *in d. forma libellandi, in §. de la demanda de tenuta,
num. 153.* vbi inquit. *De ſuerte que el ſequeſtro haze por eui-
tar riñas e ſcandalos entre los pretendientes del mayorazgo,
no eſtando ninguno dellos en la corporal poſſeſſion, por que no
deſpoia à nadie el ſequeſtro hecho por juez competente*; ex *l. ſe-
queſter. de verborum ſignificatione. l. proprie, l. licet, ff. de depo-
ſiti*, tradit Gregor. Lopez, *in gloſſ. 2. l. 1. tit. 9. part. 3.* & in ta-
li caſu debet fieri deſcriptio, ſeu inuentarium omnium bo-
norum Maioratus, ex doctrina Rebuffi, *de ſequeſtratione
art. 1. gloſſ. 2.*
Multa quidem ſanè inconuenientia vitarentur, ſi ſtatim 149
quo Maioratus poſſeſſor moritur, bona ipſius Maioratus* Ff
penes fidelem ſequeſtrem deponerentur, per Ordinarium
loci bonorum Maioratus, aut ex prouiſione Regia Supre-
mi Senatus id prouideretur, ſtatim quo lis mota eſſet ſuper
poſſeſſione, & tenuta illius Maioratus; nam ex contra-
riò, multæ rixæ, & contentiones ſolent oriri, & quandoque
ad arma deueniri ſolet, & fructus per detentores conſu-
muntur, & diſsipantur: & difficiliter reſtituuntur, ſi ſen-
tentia tenutæ, & poſseſsionis, pronuntietur pro altera par-
te, prout ego expertus ſum, cum iudex delegatus fuiſſem
electus ad dandam poſſeſsionem bonorum Maioratus Co-
mitatus de Cifuentes, à Supremo Regio Senatu, in fauo-
rem Domini Don Petri Giron de Silua, contra Ducem de
Paſtrana, & Comitem de Salinas.
Ff ✠. *Maioratus, &c.)* Quo ad horum Maioratum diſcur-
ſum, illud quæſitum diſcuti poteſt. Quid ſi ſucceſſor iſte
Maioratus debitis ſit inuolutus, an in illius Maioratus bo-
na poſsit à creditoribus fieri executio? † Et verius nil atten- 150
tis aduerſarijs, affirmatiue eſt reſoluendum. Ex Parlador.
rer. quotidianarum, lib. 2. c. fin. p. 5. §. 3. num. 31., & 32. ad
inſtar bonorum fideicomiſſo ſubiectorum; quod intelligè in
bona ipſa, ſi ex Regia facultate hypothecata ſunt, non ex-
tantibus bonis liberis. Quod procedit etiamſi ex poſt fa-
cto, tempore ſubhaſtationis, alia libera in debitoris pa-
trimonio exiſterent. Ad libitum vero, in fructus, & annuos
redditus ipſorum ſit executio, quoadusq; credita extinguan-
tur, ſeu debita reſpectiuè; ad text. *in l. pato §. prædium, D.
de leg. 2.* quod in ſimili de Beneficiato dicendum eſt, quo ad
fructus ſcilicet. Dec. *in c. Epiſcopus, de præbend.* obſeruata ta-
men diſpoſitione *c. peruenit, de fideiuſſ. & c. Odoardus de
ſolution.*, vt ſcilicet alimenta ſecernantur. Quod an pro-
cedat in hiſce Maioratus poſſeſſoribus? † Affirmatiuam tra- 151
didit Auct. *d. inst. huius part. nu.* 54. apud quem videas.
Interim eam ſententiam modificabis, vt procedat in poſ- 152
ſeſſore Maioratus illuſtri, & potenti, vt Comite, Barone,
alijſuè Magnatibus; non verò in ſimplicium Maiora-
tuum poſſeſſore, etſi nobili, vt poſt diſputationem con- 153
cludit Salgad. *laberint. cred. p. 1. c. 24. num. 63. & paſſ.* apud
quem plura de materia, luculentiſsimè quidem, & ſingu-
lariter.

A. M. B. I. V. D. &c.

Quinta limitatio ſit, in caſu, quo maritus ad inopiam 154
vergat: *nam licet aliàs regula iuris ſit, dotis exactionem ceſ- Gg
ſare, quamdiu matrimonium durat, *l. 2. in principio, ff. ſoluto
matrimonio, l. in rebus, §. omnis, C. de iure dotium*, docet Bart.
in l. ſi conſtante, nu. 25. ff. ſoluto matrimonio; tamen vbi ma-
ritus incipit labi facultatibus, & male vti ſubſtantia ſua,
rectè mulier dotem penes ſequeſtrem deponi, poſtulare
apud iudicem poterit, *ex d. l. ſi conſtante, in principio, ſoluto
matrimonio, l. vbi adhuc, C. de iure dotiū, Authentic. de æqua-
litate dotis, §. illud, collatione 7. iuncto capit. per veſtras, de do-
nationibus inter virum, & vxorem l. 3. tit. 9. p. 3. & ibi glo. 4.
quarta cauſa, & in l. 29. tit. 11. p. 4.* In qua limitatione nihil
amplius adducere & ſcribere neceſſe erit, quam hoc com-
probare ex his, quæ latè, & elegantiſsimè ſcripſere Palla-
cios Rubeus *in repet. dicti cap. per veſtras, in principio, §. 17.
& 18.* Petrus Barboſa *in d. l. ſi conſtante, in principio, ff.
ſoluto matrimonio*, & idem iuris eſſe, quando maritus fu-
rore corripiatur, & tunc ſequeſtrationi locum eſſe, reſpon-

det I. Conſultus *in l. ſi eum dotem, §. ſi autem, verſ. ſi vero ff. eodem tit. ſoluto matrimonio*. Hodie vero in vtroque caſu praxi receptum eſſe animaduertit doctiſſimus præceptor Didacus de Sahagun *in d. c. 2. de ſequeſtratione poſſeſſionis, & fructuum nu. 37. in fine*, dotem ad annuos redditus redimibiles, vulgo, *al quitar*, frequenter dari. Et hoc maxime practicari in fœminis nobilibus, de quarum maritis tanquam ære alieno prægrauatis, interdum metus eſt, creditoribus inſtantibus, & creſcentibus, bona, & patrimonium eorum valde conſumptum, & vaſtatum iri. Tunc enim rectè officio iudicis, cum iura, & poſſeſſiones maritorum ita ære alieno prægrauantur, ſequeſtrari debebunt, & ita aliqui annis poſſunt redigi tot fructus, qui ſufficiant mulieri pro dote, donatione propter nuptias, vt bene notauit Mathias Colerius *in d. 1. par. cap. 2, nu. 113.*

155 G g ✠. *Maritus ad inopiam vergat, &c.*) At vero ſi Mulier ſciens prudens, viro obærato, inopi vè, aut prodigaliter viuenti nupſerit, hoc remedio ipſi non ſuccurritur. Petr. Heig. *quæſt. 7. n. 59. p. 2.* Matt. Berlic *pract. concl. concl. 73. p. 1. nu. 111.* ſibi enim imputet; prout ſupra retulimus *artic. 1.* & de creditore contrahente ſatis ſuperq; monitum. *ſupra art. 2.*

A. M. B. I. V. D. &c.

156 Sexta limitatio eſt, quando tanta eſſet mariti ſæuitia,
H b *quod timeretur vxorem male tractandam fore, nec ipſi mulieri per cautionem à marito interpoſitam de nõ offendendo eſſet plene conſultum, *cap. accedens 2. Vt lite non conteſtata*; tunc interim fœmina ſequeſtratur, hoc eſt committitur cuſtodiæ alicuius probæ, & honeſtæ matronæ, in loco vbi vir, vel parentes eius non poſſent ei aliquam violentiam inferre, donec lis ſuper cauſa principali, veluti diuortij, vel aliæ ſimilis definiatur, vel donec ſequatur acceptabilis, & idonea cautio; vt probatur *in cap. litteras, in verſ. ſi vero, & in c. ex tranſmiſſa ext. de reſtitutione ſpoliatorum*, in illis verbis ibi, *in d. cap. litteras; Si vero tanta ſit ſæuitia, vt mulieri trepidanti non poſſit ſufficiens ſecuritas prouideri, non ſolum non debet ei reſtitui, ſed ab eo potius remoueri alioquin ſufficienti, ſi fieri poteſt, ſecuritate præuiſa, profecto videtur coniux ante cauſæ cognitionem reſtituenda marito. Et in cap. tranſmiſſa*, ibi, *ipſam reſtitui faciatis, recepta tamen ſufficienti cautione, quod non debeat aliquod malum inferre. Si autem capitali odio ita mulierem vir proſequitur, quod merito de ipſo diffidat, & alicui probæ, & honeſtæ mulieri, vſque ad cauſæ deciſionem cuſtodienda ſtudioſius committatur, in loco vbi, vir, vel parentes eius nullam poſſent violentiam inferre, &c.*

157 De quorum iurium, & aliarum rerum in hoc articulo, & materiæ explicatione, & quando cautione maritus excuſari poſſit à tali ſequeſtro, latiſſime agit, & eruditè proſequitur Pater Tho. Sanchez *de matrimonio lib. 10. diſp. 18. q. 1. num. 2. cum ſeq. & q. 2. per totam*, præter Couar. *in 4. 2. p. 6. 5. nu. 1.* Palac. Rubeus *in repet. d. c. per veſtras, 3. notabili, & §. 18.* Alfonſum à Veracruz *in ſpeculo coniugiorum, 3. p. art. 1.* Mathiam Col. *vbi ſup. d. 1. p. c. 2. num. 116.* Quod extendunt Doctores etiam ad ſeruum, vel famulam, quæ metuit ſæuitiam, & tyrannidem dominorum, ad eoſque reuerti recuſat. Tunc enim bonus iudex facit illos famulares aſſecurari in aliquo loco tuto, vt ex Anton. de Butrio, & Abb. *in cap. 2. de ſequeſtratione poſſeſſionis, & fructuum*, notat idem Coler. *ibid. nu. 137.* arg. *§. dominorum, & §. 1. de his, qui ſunt ſui, vel alieni iuris, l. ſi poſtulauerit, ff. de adulterijs, l. 1. §. penul. ff. de officio præfecti vrbis, & c. penult. de probationibus.*

158 Quod idem eſt in virgine nondum traducta ad domum ſponſi, quæ agenti ad matrimonium, obijcit exceptionem metus, quaſi coacta conſenſerit; illa enim ad copulam compelli non debet, donec de cauſa principali cognitum fuerit; adeoque medio illo tempore ſequeſtratur, *ex c. 2. c. fraternitas de ſponſa duorum* Gloſ. notabilis *in c. tenor, verb. accedat, de iudicijs*; & ſic nè forte aduerſarius ex furore amoris, eius corpori, vel pudicitiæ vim inferat, cuſtodienda eſt in honeſta aliqua domo, *c. cum locum, de ſponſalibus, cap. hortamur, 3. q. 9. cap. ſine 33. q. 2.*

H h ✠. *Tanta Mariti ſæuitia, &c.*) Addas in hoc, quo ad vxoris ſequeſtrationem ex viri ſæuitia, Pract. Papienſ. *in form. ſequeſtr. vel ſaxam. Gloſſ. ſapienſ. num. 2. verſ. ſeptimo.* Io: Gedd. *de ſequeſtr. cap. 2. num. 51.* Crauett. *conſ. 190. num. 1. vol. 1.*

Et vltra caſum in Virgine nondum traducta, quæ coactè 159
conſenſit, Id amplia & ad eum, quo ſuper puella duorum controuertitur; ea enim debet ſequeſtrari, & copula interdici. Vid. Andr. Gail. *lib. 1. obſeru. 112. num. 15. & ſeqq.* vbi caſum recenſet, in quo id fuit obſeruatum inter ſuos Germanos; ac ſimul apud eos formam pronunciandi deſignat d. Io: Gedd. *de ſequeſtr. vbi ſupra*. Adde ſi lite pendente cum primo nubat alteri. Put. *dec. 249. lib. 3.*

Ceterum ipſe Put. *ib.* admittit hanc ſequeſtrationem in 160
matrimonio dumtaxat plene probato, non autem alias, ſi ex aduerſo ſtet aduerſarius præpotens, qui eam prætẽdit, ſed plenè non probauit, atq; ita infert ad intellectum *d. c. cum locum de ſponſal.* vt procedat in matrimonio plenè probato per illum de cuius potentia dubitabatur.

Accedat, ſi tutores eam nuptui tradere vellent contra vo- 161
luntatem conſanguineorum. Vid. Caſtrenſ. *in l. ſi pater, n. 5. C. de negoc. geſt.* Alex. *conſ. 161. num. 9. vol. 5.* Seraphin. *de iuram. prin. 32. num. 14.* Vel mater eam inhoneſtè collocare vellet. Crauett. *conſ. 18. nu. 6.* Plot. *de in lit. iur. §. 7. num. 33.*

A. M. B. I. V. D. &c.

Septimò limitatur ſuperior regula in caſu, quo appellatur 162
ab executione ſententiæ, quæ iam tranſiuit in rem iudicatam, & executor ſententiæ modum excedat in exequendo: * I i
quo quidem caſu, cum, & iure appellationem permitti ſatis conſtet, & in eo etiam ſequeſtrationem rerum mobilium, & immobilium, & earum fructuum fieri poſſe apud poſſeſſorem, remanente iure poſſeſſionis, probat expreſſe text. elegans, *in l. ab executione, C. de appellationibus recipiendis*, in illis verbis, ibi, *A quo ſi fuerit appellatum, executione ſuſpenſa decernendum putamus, vt ſi res mobilis eſt, ad quam reſtituendam executoris opera fuerit indulta, appellatione ſuſcepta, poſſeſſori res eadem detrahatur, & ſequeſtro idoneo collocetur, reddenda ei parti, pro quo ſacer cognitor iudicauerit. Quod ſi de poſſeſſione, vel de fundis executio ceſſauerit, & eam ſuſpenderit prouocatio, fructus omnes qui tempore interpoſitæ prouocationis capti, vel poſtea naſcerunt, in depoſito collocentur, iure fundi penes eum quo appellauerit conſtituto*; ita poſt Gloſſ. *verb. ſequeſtrari, cap. 2.* vbi *Abb. num. 82. de ſequeſtratione poſſeſſionis, & fructuum, & in c. fin. num. 8. cum duobus ſequentibus eiuſdem tit.* tenet Cardinalis, *in Clementina vnica eiuſdem tituli nu. 22.* & alij plures auctores, relati per Colerium, *vbi ſupra, n. 117.*

Huius autem deciſionis ratio, ea reddi poteſt, videlicet, 263
cum regulariter verum ſit, ab executore non licere appellari, ſententia iam vim iudicati conſecuta, & iudice procedente ad eius executionem, ex *d. l. ab executione, C. de appellationibus recipiendis, l. ab executore, ff. eodem tit. cap. ei qui, §. ab executore, 2. quæſt. 6. cap. ſuper quæſtionum, §. non etiam, de officio delegati, cap. quoad conſultationem, de re iudicata, cum alijs iuribus*. Si vero appellatio interponitur, præſumitur malitioſe appellatum, cauſa videlicet morandæ, & impediendæ executionis, ſaltem ad eum finem, vt appellans medio tempore lucretur fructus; argum. *leg. ſatis aperte, C. de falſis, c. ſciſcitata, §. ne vero per excogitatam malitiam, de integr. reſtit.* Vnde merito dicta ſequeſtratio permittitur, vt in *d. l. ab executione, cum iuribus ſupra allegatis*. At vero quando appellatur à ſententia diffinitiua alicuius alterius iudicis, ſequeſtratio rei, de qua controuerſia eſt, denegatur, ſiue mobilis, ſiue immobilis ſit, & eiuſdem etiam fructus minimè ſequeſtrabuntur; niſi fructus rei, de qua eſt diſceptatio, à poſſeſſore diſſiparentur, aut conſumarentur; tunc quidem iure, permittitur ſequeſtratio à iudice, appellatione ſententiæ interpoſita, vt eſt communis Doctorum ſententia, per textum ibi, *in leg. Imperatores, §. fin. ff. de appellation. recipiendis*, vt tradit Didacus Perez, *in l. 1. titul. 20. lib. 3. ordinamenti, verſ. eſt, & alius caſus*, Matthias Colerius, *vbi ſupra d. 1. cap. 2. num. 117.* & Doctor Didacus de Sahagun, *in d. cap. 2. de ſequeſtratione poſſeſſionis, num. 30.* ea quidem ſingulari ratione, quod in hoc vltimo caſu, quando à iudice appellatio interponitur, iam ceſſat illa malitiæ præſumptio; ſi quidem omnibus appellatio generaliter eſt permiſſa, vt *in toto titul. ff. & C. de appellationibus*, ac proinde, niſi fructus diſſipentur & deuaſtentur, non fit ſequeſtratio, vt *in d. l. Imperatores, § fi. & in c. fin. de ſequeſtratione poſſeſſionis & fructuum*, vbi communiter Doctores.

I i ✠. *Executor ſententiæ modum excedat, &c.*) Sic ergo 264
ad effectum ſequeſtrationis, in caſu, *d. l. ab executione*, eſt ab

exceſſu

Digitized by Google

exceſſu appellandam, non à ſententia, dum ea in iudicatum tranſiſſe ſupponitur; ex quo oritur vrgens præſumptio contra victum ſeu appellantem.

164 Quam quidem deciſionem *d. l. ab executione*, extendas vt etiam pendente cauſa nullitatis, citra tamen vitium attentatorum, cõcedatur ſequeſtratio, maxime ſi timor ſubſit dilapidationis. Lancellott. *de attent. par. 2. cap. 17. de attent. appell. pend. num. 146.*

165 Ex ea etiam infertur, in cauſa executiua, vt ex inſtrumento venditionis, ſi emptor agit ad rem venditam, ad eam que emptor condemnatus, appellet, recte inſtabit actor per ſequeſtratione rei, vel eius fructuum. Cannar. *de execut. inſtrum. q. 89. num. 89.* Vid. infra.

166 Data tamen cautione, tale ſequeſtrum reuocatur. Lancell. *vbi ſup. cap. 12. limit. 12. num. 21.* Emil. *conſ. 77. num. 4. & 5.* Imol. *in d. l. Imperatores, §. item reſcripſerunt, D. de appellat.* & nos ſup. latius.

A. M. B. I. V. D. &c.

167 Octaua limitatio ſit, vt puta quando Titius deberet centum Sempronio debitori meo, egoque inhiberem, aut denunciarem Titio debitori, mei debitoris Sempronij, vt illa centum ei non ſolueret, vſquequo mihi ſatisfaciat, tunc equidem eo caſu rectè ſequeſtrum fit contra debitorem Titium, ne ſoluat Sempronio, quod vulgo appellamus, *embargo, para que no pague*, donec mihi ſatisfactum ſit ex illis centum quæ mihi debentur: hoc enim ita expreſſe probatur, *in ſing. l. mulier fundos, ff. de lege commiſſoria.* Eo enim caſu ſiue in ſpecie, debitor etiam inuitus parere debet, *ex l. hares 28. in fine, ff. ad Senatus conſul. Trebellianum l. 3. C. de nouationibus, l. nomen, C. quæ res pignori obligari poſſunt*, tradit Gloſ. *verb. ſoluturum in l. grege, §. 1. ff. de pignoribus*, Bart. *in l. non ſolum. §. morte num. 34.* Iaſ. 28. *ff. de nouis operis nunciatione.* Roder. Suar. *in repetit. legis poſt rem iudicatam in declaratione legis Regni, verſ. quarum verum in fine.*

168 Illud tamen in caſu huius limitationis aduertere oportet, ex quo reſultabunt aliqua notabilia in praxi vtiliſſima, & quotidiana, Videlicet, multum intereſſe, an illa inhibitio, ſeu interpellatio, quæ fit per creditorem Sempronij, Titio, fiat à ſolo ipſo creditore Sempronij, ita vt denunciet, aut inhibeat Titium debitorem mei debitoris, vt non ſoluat, & ſic ſequeſtratio fiat ex hac interpellatione, vel hoc fiat poſtulante ipſo creditore à iudice, & ſic ſequeſtrum factum ſit, in Titium debitorem, auctoritate iudicis, cum præcepto, vt non ſoluat quantitatem debitam ipſi Sempronio ſuo debitori, donec ſibi ſatisfactum ſit: namque in his duobus caſibus, dubium maximum eſt inter Doctores, an Titius, qui à creditore eſt interpellatus, & requiſitus, vt non ſoluat illa centum, quæ debet Sempronio meo debitori, & ſic virtute illius requiſitionis, & interpellationis, ſequeſtratio facta ſit, ſi ſoluerit ita requiſitus, an ex eo periculum ſequatur contra ipſum Titium, vt & iterum ſoluere teneatur prædictam quantitatem iam ſolutam? In qua dubitatione dicendum erit, quod in priori caſus ſpecie, Titius ſi requiſitus, & interpellatus à creditore, ne ſoluat ſuo debitori Sempronio, antequam ſibi ſatisfaciat; ſi non obſtãte hac requiſitione, & facto ſequeſtro, ſoluat, nullum ex hoc detrimentum patietur, nec ſui periculum faciet, ſi ei illa inhibitio, aut ſequeſtratio facta ſit à creditore, non virtute alicuius publici inſtrumenti, ex quo poſſit ſibi apparere, illam quantitatem ipſi creditori debitam eſſe à prędicto Sempronio, cui Titius erat debitor, & in quem facta erat ſequeſtratio, & nullo iuris ordine ſeruato ſit requiſitus; quod ſecus eſſet, ſi cum Titius interpellaretur, & requireretur à creditore Sempronij, ne ei ſolueret, inſtrumentum aliquod produceret, virtute cuius inhibitio, & ſequeſtratio facta fuit, nam tunc ſi ſoluat, ſui periculum faciet. In ſecunda autem ſpecie, quando ſequeſtratio fit auctoritate iudicis ipſi debitori, *Y ſe embarga en el la deuda, para que no pague, ni aZuda con ella à Sempronio, de quien el es deudor, y tambien lo es del dicho acreedor, entonces ſi pagare ſerà por ſu rieſgo*, quamuis ei nullum debiti inſtrumentum productum ſit, nec de debito conſtiterit ex aliqua alia cauſa, vel probatione, ſed ſolum præceſſit præceptum iudicis de non ſoluendo, virtute cuius fuit factum ſequeſtrum vulgo, *el embargo*; nam tunc debitum illud retinere debet, nec ſoluere alias tenetur, niſi iudicis iuſſu: Et tunc recte excuſabitur, etiam ſi non bene ſoluat, quia cum præſumptio ſit pro Magiſtratu, *ex l. 1. & 2. Cod. de officio ciuilium iudicum, cap. præſentia, de renunciatione, cap. ſicut, de re iudicata*, iudicis mandato obediendo & ſoluendo, bene quidem liberabitur, *l. Imperatores, ff. ad municipalem, l. non videtur, §. qui iuſſu, ff. de reg. iur. l. furti, §. qui iuſſu, de his qui notantur infamia*, quod ita eleganter tradiderunt, & notarunt Menoch. *lib. 2. de arbitrarijs, caſu 127. ex numer. 13. cum ſeqq.* Matthæus Afflict. *deciſione 150. num. 26. & 27.* Didacus Perez, *in dict. l. 1. tit. 10. verſ. quaro is*, Azeuedo *in l. 13. tit. 9. lib. 3. nouæ Recopil. num. 18. & 19.* Parlad. *lib. 2. rerum quotidianarum, cap. final. 5. par. §. 17. numer. 7. cum alijs ſequentibus*, optimè Ioannes Gutierrez, *lib. 1. practicarum quæſtionum, qu. 113. num. 5.* * Kk

Kk ✠. *Final.*) At dubium enaſcitur. Si ſequeſter non habeat vnde viuere poſſit, an valeat, non obſtante ſequeſtro ſibi facto, deducere expenſas per victu & alimonia? 169
Dic poſſe deducere ſi ſit perſona ex ijs quæ lege iuuantur, vt eſt filius, pater, coniux. Curt. *in l. vnic. limit. 3. C. de prohib. ſeq. limit. 3.* Afflict. *dec. 152. nu. 4. & dec. 10.* Aufrer. ad Capell. Tholoſ. *q. 477. col. 2.* Cephal. *conſ. 127. num. 10. libr. 1.* Itidem ſoror. Afflict. *dec. 11.* Prælatus litigans. Miliſ. *in Repert. verſ. Expenſa.* Rot. *dec. 142. in antiq.* Monachus. Guid. Pap. *q. 561.* Pauper in lite cum diuite; (id tamen vtinam obſeruaretur.) Rot. *Peruſin. 46.* Boer. *Dec. 303. n. 4.* Crau. *conſ. 164.* Borgnin. *deciſ. 3. num. 41. & dec. 73. num. 25. par. 1.* Carocc. plures referens, *de ſequeſtr. part. 3. qu. 19.* vbi concludit hanc quæſtionem decidi ex *leg. ſi inſtituta, §. de inoffìcioſo, D. de inoff. teſt.* † per quem tria exigi videtur, videlicet quod 170
Actor ſit Filius, Nepos, Vxor, Monachus &c. *vt ſup.* Secundo quod ſit pauper. Tertio vt primam ſententiam per ſe obtinuerit, quod ſentit Gloſſ. ibid. & DD. Alex. *in l. ſi inſulam, §. vſuras, num. 3. D. ſol. matr.* Alciat. *reg. 3. præſumpt. 9. num. 9.* Etſi diſpoſitio *d. §. de inofficioſo*, habet locum etiam in prima inſtantia. Afflict. *vbi ſup.* Cephal. *conſ. 127. nu. 10. lib. 1.* Guid. Pap. *d. q. 561.* Couar. *pract. c. 6.*

A. M. B. I. V. D. &c.

Ex quo ſequitur, quod ſi iudex præceperit debitori pecuniam ſequeſtratam retinere, debitorque reſiſtat, & ſeque- 171
ſtratio fiat, dicitur vis à iudice illata, vt bene notauit Auendañus, *in ſuo dictionario, verbo, FuerZa*, Ioannes Gutierrez, *in dict. quæſt. num. 3. d. num. 5.* Doctor Didacus de Sahagun, *in d. cap. 2. de ſequeſtratione poſſeſſionis, & fructuum num. 55.* ſecundum quos, præceptum illud iudicis, eſt iuſta cauſa non ſoluendi, & dicitur *fuerZa, que de derecho ſe deue admitir*, ex *l. interdum, & l. nouiſſimè, ff. quod falſo tutore, &c.* elegans text. *in leg. ait prætor, verſ. per muttitur, ff. de minoribus*, ait, *Puto tamen, ſi allegans minorem eſſe, compulſus ſit, nihil ei imputandum, &c.* vbi ſingularis Gloſſ. verbo, *imputandum*, alia plura iura adducit, quibus probatur, quod ſoluens iuſſu iudicis, excuſatur, vt in *dict. leg. Imperatores, & dict. leg. non videtur, §. qui iuſſu*, cum alijs ſupra adductis. Pro qua ſententia facit, *leg. 27. titul. 11. parte 3.* ibi, *E el ſu mandamiento, e les como fuerZa, & leg. 10. tit. 29. par. 2.* ibi: *Pues que por fuerZa de mandamiento lo huuieſſen dexado*, vt eleganter notauit Auendanus, *vbi ſupra*, & alij auctores ibidem allegati.

Ex qua vera doctrina, Primo ſingulariter praxi infertur 172
declaratio ad *l. 4. tit. 8. lib. 3. ordinamenti quæ eſt l. 1. titul. 21. lib. 4. nouæ Recopilationis*, vbi diſpoſitum eſt, quod contra inſtrumenta, aut ſcripturas, quæ paratam habent executionem, nullæ aliæ exceptiones ad talem executionem impediendam admittantur, præter ibidem contentas, & expreſſas, & inter alias connumeratur exceptio metus, aut vis; vt conſtat ex illis verbis, ibi, *O temor, ò fuerZa, y tal que de derecho ſe deua recibir.* Itaque huiuſmodi verba debent intelligi de ſupradicta vi illata à iudice, videlicet quando ſequeſtrum factum eſt debitori, aliqua ex cauſa, auctoritate iudicis præcipientis, vt non ſoluat quantitatem debitam Sempronio, ipſo etiam creditore petente ſequeſtrum debitum, ſed eam penes ſe retinere velit, ſub certa quadam pœna; nam ſi poſtea contra eundem debitorem executio petatur dicti debiti à creditore, poterit debitor ſe opponere, & allegare dictum ſequeſtrum, *y embargo*, ad impediendam dictam executionem: quoniam vt bene inquit Auendannus, illa vis illata à iudice parit iuſtam exceptionem, contra publicum inſtrumentum, & erit de contentis in dictis legibus Regijs; vt late & recte proſequitur Ioannes

Digitized by Google

Guttierrez, *in d. quæſt. 113. per totam*, adijciens, *ibidem nu. 5. in fine*: Fateor tamen quod ſolent iudices non obſtante exceptione ſequeſtri, *Proceder a hazer el remote, y mandar pagar debaxo de la fianza de la ley de Toledo*, & nonnulli addunt; *que ſea fianza depoſitaria*, quando ſequeſtrum iuſtificatum eſſe videatur.

173 Secundò infertur, quod ſi in conuentione aliqua, vel contractu pœna promiſſa ſit à debitore, ſi ad certum tempus, vel diem non ſoluerit, ſi ſequeſtrum à iudice factum ſit ipſi debitori, à pœna in conuentione deducta excuſabitur; etiam ſi iureiurando pollicitus ſit, ſi non ſoluatur, vel reddatur conuentum ad certum diem; ex ſuperiori ratione, videlicet, quia iudicis præcepto ſoluens liberatur, *ex d. l. Imperatores, & d. l. liberorum in fine, ff. de his qui notantur infamia d. l. ait prætor, §. permittitur, iuncta d. gloſſ. celebri, verbo, imputandum, cum ſimilibus*: tum etiam quia iuramentum, vel quælibet alia promiſſio intelligitur excepta auctoritatè ſuperioris, *cap. venientes de iureiurando*, quod ita expreſſe tradiderunt ex alijs auctoribus à ſe citatis, Didacus Perez, *in d. l. 1. tit. 10. lib. 5. ordinamenti in gloſſ. 1. verſ. quæro 15. verum, &c.* Ioannes Guttierrez, *practicarum quæſt. q. 113. n. 6.* Doctor Didacus de Sahagun, *in d. cap. 2. de ſequeſtratione poſſeſ. nu. 55.* *

Ll

174 Ll ✠. *Final.)* Adde Galeſ. *ad form. cameral. p. 4. qu. 3. num. 3.* Guid. Pap. *dec. 443. num. 2* Afflict. *dec. 328. & 150. num. 26.* Carocc. *de loc. & cond. p. 2. de locat. ad longum temp. q. 6. princ. decl. 9.*

Id tamen non procedere ſtatuas ſi poſt moram comiſſam, ſequeſtrum factum eſſet. Afflict. *d. dec. 151.* Rot. Gen. *dec. 65. n. 6. & Dec. 206.* Inſuper cum ſequeſtrum eſt nullum, ſcilicet non ſeruata forma. Gratian. *conſ. 28.*

175 Inſuper quæro an ſequeſter reſtituere debeat adhuc æſtimationẽ fructuum, & mobilium, quæ ſeruando ſeruari non poſſunt, ſi conſumãtur vel deteriorentur, cum non vendidit ipſos, & pretium aſſeruauit, aut collocauit? Et omnino affirmandum eſt, dum de culpa & negligentia ſequeſter tenetur. *l. ſi oleum, D. de dol. mal. l. diuus, D. de petit. hered.* tenetur enim vendere eas res, & de pretio rationem reddere, Bart. *in d. l. ſi oleum.* Sunt porro hæ res vel coruptibiles, vt ſi vltra triduum non durent. Gloſs. *in l. 1. C. ſi adeo vſucap.*

176 † Vel quæ ſucceſsu ſolum temporis conſumuntur, vt veſtes &c. & de ijs laudatur à DD. inuentarium, & æſtimatio tempore receptionis, Salyc. *in l. fin. C. arbitr. tutel.* & not. *in l. ſi. C. de Magiſtr. conuen.* Etſi dum res tempore conſumitur, & corumpitur, ſufficiat de ea rationem reddi in ſtatu reſtitutionis, ſi alias culpa non interueniat. Carocc. *de ſequeſtr. p. 3. q. 21.* ex alijs per eum allegatis,

A. M. B. I.V.D. &c.

177 His omnibus denique, non parum vtiliter addendum erit, debitorem illum, in quem factum eſt Sequeſtrum iudicis præcepto, & vt in ſe debitum retineat, liberari, ſi alteri ſoluat, quàm vero domino, ex iudicis iuſsu, & decreto, ex ſuperiori ratione *legis Imperatores, cum ſimilibus*. Tenebitur tamen aliquantulum reſiſtere, & diligentia aliqua vti, ne debitum à ſe exigeret, aut vero domino denunciare, vt elegantiſſime docet Menochius, *de arbitrarys, d. lib. 2. caſu 157 num. 14. cum alys ſequentibus*. Solent tamen præſtita prius cautione à principali debitore, creditores debitoris inhibiti, ex ſequeſtro in ſe facto iudicis mandato, ad ſoluendum compelli, quia nullum imminet periculum, *l. is à quo, 27. de rei vindicatione, & in l. ſequenti, & in l. penult. in fine, C. de depoſito*, vt docent omnes Doctores, *in d. l. heres, ff. ad Senatuſconſultum Trebellianum*, & Iaſ. *in d. l. non ſolum, §. morte, ff. de noui operis nunciatione, num. 28.* Couar. *pract. q. cap. 16. à num. 3.* Quod ſi indiſtinctè accipiatur, verum non eſt: quia ſi à iudice debitor inhibitus eſt, nè ſoluat, qua ratione poterit ante ipſius reuocationem, ſine periculo ſoluere? & quid commune habet iudicis præceptum ſolutionem prohibentis, cum cautione alterius debitoris? cui ſi contra iudicis præceptum ſoluere maluerit, illud neceſſario conſequitur, poſſe compelli à iudice, vt creditori, cuius cauſa facta fuit inhibitio, vel ſequeſtratio, ſatisfaciat, & deinde ab alio per cautionem repetat, & interim litibus vexetur, quod patrimonij diminutioni comparatur à Iuriſconſulto, *in l. minoribus 6. ff. de minoribus*; Ac proinde, donec ipſe iudex decernat, non obſtante ſequeſtro, debitori ſoluendum, debitorem inhibitum excuſari non poſſe, arbitror; & idem iuris obſeruandum erit, ſi ſimili vi à maiori iudice illata, ad ſoluendum compelleretur, vt aduertit Menochius, *vbi ſupra, caſu 137. num. 3*. Quare, vt periculum euitetur, vtilis orta eſt praxis, debitorem inhibitum, ſuo creditori denunciare Sequeſtri formam debere, & eum hortari, vt alteri ſoluat, vel de ſuo iure doceat, proteſtando ſe iudici non poſſe reſiſtere, & eiuſdem iuſsu alteri ſoluturum, qua interpellatione ſecurus erit, vt notarunt Didacus Perez, *vbi ſupra, in d. l. 1. gloſſ. 1. verſic. quæro is in fine*, Parladorus, *d. lib. 2. rerum quotidianarum, 5. p. §. fin. 17. nu. 8. & 9.* Azeuedo, *d. l. 13. tit. 9. lib. 3. nouæ Recop. nu. 18. & 19.* *

Mm

178 Mm ✠. *Final.)* At vero fiunt ex diuerſo hæc ſequeſtra ſtudioſè perſæpe, & data opera, ad fauendum debitoribus ne ſoluant; atq; ita ſemper allegent excuſationem ſequeſtri. Ad quam porro detegendam malitiam, ac fraudem, iuramentum ſequeſtranti ſolet deferri, ſuper ſinceritate ſequeſtri; quod ſi recuſetur, compellet ſtatim Iudex debitorem ſequeſtrum, ad ſoluendum, & condemnabit ſequeſtrantem in omnibus damnis, expenſis, & intereſſe. Bald. *in l. non idcirco, C. de contr. empt. in l. ſi poſt, C. de euict. & conſ. 197. vol. 3.* Afflict. *dec. 369.* Curt. *de ſequeſtr. q. fin.* ad text. *in l. manifeſta, D. de iureiur.* Carocc. *de ſequeſtr. p. 3. q. 10. n. 4.*

179 Quod autem hic innuit Auct. de denunciatione per ſequeſtrem facienda ſuo creditori, in caſu per eum relato, dic regulariter omnibus caſibus ad hoc teneri prædictum debitorem, ante reſtitutionem rei & pecuniæ ſequeſtratæ. Bald. *in l. 1. num. 2. C. de probib. ſequeſtr. pec.* Ioſeph Ludouic. *dec. Luc. 51. in fin.*

A. M. B. I.V.D. &c.

180 Superioris autem regulæ generalis alias plures limitationes, caſus & fallentias optime referunt, & adducunt, pluribus à ſe citatis auctoribus Matthias Colerius, *de proceſſibus executiuis, dict. 1. p. cap. 2. ex num. 110. cum pluribus ſequentibus*, Doctor Sahagun, *in d. cap. 2. de ſequeſtratione poſſeſſionis, & fructuum*, & plures quæſtiones in materia Sequeſtrationis adducit Didacus Perez, *in dict. l. 1. titul. 10. gloſſ. 1. per totam*, ſed hæ vt præcipuę, & eſſentiales hic conſtitutæ ſunt. *

Nn

181 Nn ✠. *Final*) His adde alios caſus; Puta, cum Forenſis, Aduena, vel extraneus debitor, in prouincia, vnde vult diſcedere, tanta bona mobilia, vel immobilia non relinquit, vt de his poſſit creditoribus ſatisfieri; tunc enim poteſt decerni ſequeſtratio. Hoſtien, *in Sum. extr. de pignor. §. quando efficaciter num. 9.* Petr. Heiger. *in ſuis quæſtionibus, quæſt. 26. num. 20. p. 1.* Coler. *de proceſſ. execut. p. 1. cap. 2. nu. 111. & par. 2. cap. 1. n. 89. & 90.*

182 Vel cum non ſoluit, dum ibidem ſoluere permiſit, aut aliquid quod expediendum erat tempore contractus, non perfecit; vt puta, rei traditionem, ſi ſcilicet ſibi dedi pecuniam, niſi fidem ſuam, ſim iam ſecutus. latè Borgnin. Caualcan. *dec. 2. per tot. p. 1.* Alex. *conſ. 216. num. 15. vol. 1.* Roderic. Suarez *lib. 2. declar. leg. for. num. 37.* Petr. Pek. *de iure ſiſtend. c. 4. nu 4. & ſeqq.*

183 Vel etiam cum olim creditor conuenit debitorem, nec potuit conſequi ius ſuum; datur enim hæc areſti, ſeu ſequeſtri facultas. Io: Gedd. *ad Rub. extr. de ſequeſtr. poſſ. & fruct. num. 22. & ſeqq.* relat. & ſecut. à Berlich, *dict. par. 1. concl. 73. num. 75.*

184 Cæterum abſq; his adminiculis, & requiſitis, omnino reſoluendum eſt, hunc forenſem, vel aduenam, nec etiam in bonis poſſe ſequeſtrari, & arreſtari. Roderic. Suarez, *loc. cit. nu. 35.* Borgnin. Caualcan. *dec. 1. p. 1.* Io: Gedden. *in d. Rub. extr. de ſequeſtr. poſſ. & fruct. num. 22.* Lanfranc. de Oriano, *in ſuo c. quoniam contra, extr. de probat. cap. de recuſationibus 3. num. 6.* Petr. Pek. *de iure ſiſtendi, c. 4. num. 4.* vbi de communi M. A. Natta *conſ. 430. num. 19.* Matth. Coler. qui rationẽ & caſũ in praxi refert. *de proceſſ. exec. par. 2. c. 3. n. 34. & ſeqq.* Atq; ideo id procedit, vt nec ab eodem, ſatiſdatio de ſoluendo peti poſſit, Ang. Aretin. *in l. 2. col. 4. D. ſol. matr.* quem ſequitur Roderic. Suarez pulchras rationes afferens, *loc. ſup. proxim. cit. nu. 34. 35. & ſeqq.*

Quam porrò concluſionem extende, etſi dictus forenſis reperiatur cum re mea, quam ego perdidi, & ob id eam repeto. Vide Speculatorem, *lib. 2. par. 1. tit. de competent. iudic. adit. ad medium, n. 13. & tit. de ſatiſdation. §. dicto, 2. n. 1.* Bart. *in l. ſi. C. vbi in rem act. n. 1. & ſeqq.* Bald. *ib. n. 3. & ſeqq.* Dec. *conſ. 75. num. 1. & ſeqq.*

Obſtat

185 Obſtat tamen Roderic. Suarez, *loc. cit. num.* 4. aſſerens aliter practicari; ibi, *& practicatur.*

186 Et quamuis Iaſon, *in l. ſi ab arbitro,* 18. *D. qui ſatiſd. cog. n.* 5. generaliter & indiſtinctè ſuſtineat, aduenam, & extraneum poſſe & in bonis, & perſona detineri, tamen ab eius dicto recedit Matth. Berlich. *d. p.* 1. *concl.* 73. *num.* 62. Tum ex eo, quia aduerſa ſententia communior eſt, vt ſup. Tum etiam quia ipſe Iaſon innititur Bald. *in Rub. C. de reuoc. iis qua in fraud. cred. num.* 5. *ibi ſed vlterius, &c.* Qui quidem Bald. non de quouis Aduena, & extraneo loquitur, ſed de eo, qui fugitiuus eſt, vel de fuga ſuſpectus, vt bene aduerti poteſt. Quare & Iaſonis aſſertio ita moderanda erit.

187 Vlterius, cum venditor, & emptor diffidunt circa numerationē pretij conuenti, & circa traditionē rei, emptore videlicet recuſante dare rem ante precium, & venditore nollente exhibere pretium ante rem; tunc ad ſequeſtrum deuenitur, vt ſimul vtrumque, & res, & pretium penes Iudicem deponatur. Curt. *de ſequeſtr. inst. num.* 13. Coler. *par.* 1. *c.* 3. *num.* 114.

188 Præterea cenſus rei emphyteuticæ à duobus Dominis petitus ſequeſtratur, vſq; ad deciſionem litis. Papon. *Areſt.* 7. *de ſequeſtr.* Bald. *in l. litibus* 20. *C. de agric. & cenſit. lib.* 10. *n.* 15. *& ſeqq.* Addent. ad Guid. Pap. *dec.* 246.

189 Inſuper cum agitur de poſſeſſione nulla, & attentata: quia
illa res omnino eſt ſequeſtrāda, de ſtylo Rotæ. Caualer. *dec.*
175. *num.* 4. Rot. *dec.* 503. *num.* 5. *& Deciſ.* 514. *nu.* 1. *par.* 1. *Et*
Dec. 185. *par.* 2. *Item dec.* 174. *num.* 1. *Dec.* 554. *nu.* 1. *Dec.* 658.
& Dec. 1085. *par.* 3. *recent.* Idem dicas cum poſſeſſio eſt tur-
190 bida hinc inde. Put. *dec.* 262. *lib.* 1. Burat. *Dec.* 527. *num.* 5. †
Secus ſi clara ſit, vel de vnius poſſeſſione conſtet. Ludouiſ.
dec. 9. *num.* 3. *& Dec.* 69. *num.* 8. *& Deciſ.* 437. *num.* 4. vbi Bel-
191 tramin. † Idem procedit, ſi poſſeſſio ſit vacans; decernitur
enim ſequeſtratio, dum nemini fit iniuria. *c. cum vos, de off.*
ord. Rot. *d. dec.* 136. *num.* 4. *& Dec.* 15. *par.* 2. *& Dec.* 174. *nu.*
192 5. *in fi. p.* 3. *recent.* Burat. *Dec.* 900. *num.* 1. *cum ſimil.* † Adhuc
præterea cum alias recuperatio fructuum eſſet difficilis, relaxatur ſequeſtrum. Rot. *dec.* 13. *n.* 3. *p.* 2. *diuerſ. & Dec.* 136. *par.* 2. *recent.*

193 Plures alij exiſtunt caſus, in quibus ea eſt permiſſa; puta, ſi poſſeſſor conuentus, contumacialiter ſe abſentat. Si grauatus recuſat cauere fideicomiſſario de reſtituenda hereditate, vel iſte non vult cauere de ſoluendis legatis. Si lis vertitur ſuper fructibus & alijs mobilibus, vel ſuper communibus inſtrumentis, vel ſuper ſeruo, qui in poſſeſſione, vel quaſi eſt libertatis. Item ſuper vaſallis. Inſuper ſi agitur de debitis fiſcalibus, & debitor in ære non habeat; Si agitur de deſcriptione bonorum: ſi de bonis ſoli, litigioſis, atque alijs de quibus omnibus; & ſingulis diſertè, & fusè Gloſſ. *in c.* 2. *in verſ. ſequeſtrari, de ſequeſtr. poſſ. & fruct.* Abb. *in d. cap.* 2. *n.* 7. *& deinceps.* Card. *in Clem. Vn. nu.* 12. *de ſeq. poſſ. & fruct.* Coler. *vbi ſup.* per Auct. Adde Gail. *lib.* 1. *obſ.* 26. *& obſer.* 147. *&* 148. Pract. Papien. *in d. forma ſequeſtri, ſeu ſaxamenti. Gloſſ. ſapient in cit.* Mynſing. *cent.* 5. *obſ.* 35. *num.* 4. Iaſon, *in l. ſi fideiuſſor.* 7. *§. ſi ſatiſdatum, D. qui ſatiſd. cogan. num.* 27. *& ſeqq.* Gedd. *de ſequeſtr. cap.* 2. *&* 3. Curt. *eod. tract.* & alij. Adde Rot. *deciſ.* 293. *num.* 3. *part.* 1. *rec.* Caualer. *deciſ.* 324. *num.* 1. *& ſeqq.*

194 In omnibus porrò caſibus, quibus conceditur, exigitur, vt debitum ſit liquidum, & clarum. Gail. *d. obſ.* 44. Iaſon *loc. cit. num.* 12. Dec. *conſ.* 25. *num.* 1. Angel. *in d. §. act. num.* 10. *Inſt. de act.* Roman. *conſ.* 320. *num.* 2. Bald. *in l. apertiſſimi, C. de iudic. num.* 11. Natt. *conſ.* 430. Roland. à Vall. *conſ.* 65. *num.* 18. *tom.* 3. & nos ſup. innuimus.

195 Hinc concluditur, ad ſequeſtri validitatem ea quatuor exigi; Primum, vt conſtet Iudici de iure creditoris petentis ſequeſtrum; Secūdum, vt vocetur debitor, in cuius præiudicium, ſequeſtrū petitur decerni; Tertium, vt abſit calumnia; & ſuper hoc iuramentum dæferatur; Quartum, quod appareat neceſſitas, vel ſuſpicionis fugæ, vel timoris armorum, & tumultuum. Guido Pap. *dec.* 246. Myſing. *cent.* 2. *obſ.* 11. Andr. Gail. *lib.* 1. *obſeru.* 148. Maſuet. ad Pract. Pap. *in form. ſequeſtri, ſeu ſaxamenti, gloſſ. ſapiens, nu.* 1. Allegat. Lanfran. de Orian. *in c. quoniam contra, de probat. d. c.* 3. *de recuſation. n.* 5. *& ſeqq.* Rot. *dec.* 654. *nu.* 2. *p.* 2. *rec.* Burat. *dec.* 634. *nu.* 1. *& ſeqq. & Dec.* 105. *n.* 6.

A. M. B. I. V. D. &c.

196 Tertiò etiam obſeruandum erit, iis quæ ſuperius diximus, circa naturam & eſſentiam depoſiti, vt eadem res reddenda ſit deponenti, iuxta textum, *in l.* 1. *§. is quoq; ff. de actionibus, & obligationibus, & in, §. præterea, Inſtitut. quibus modis, re contrahitur obligatio, cum alijs,* communiter obijci ſolere *l. Lucius* 24. *l. dies ſponſaliorum,* 25. *§.* 1. *l. Publia Meuia* 26. *§.* 1. *ff. depoſiti,* in quibus dicitur, depoſitum manere, quamuis eadem res reddenda non ſit deponenti, ſed tantundem in genere ſuo.

Auget difficultatem, *l. in naue* 34. *ff. locati,* vbi locatio eſt, aut depoſitum, cum non redditur eadem res, ſed alia. Vnde quia ex declaratione horum iurium pendet intelligentia aliquorum, quæ dicenda ſunt in noſtro articulo de priuilegio Depoſiti, breuiter aliqua ſubijciā circa interpretationem harum legum. Et primò, omiſſa ſolutione Decij, *in l.* 2. *num.* 7. *in* 2. *lectura, & in l. certi conditio, §. vlt. num.* 4. *ff. ſi certum petatur,* dicentis in ſpecie dictorum iurium, contractum depoſiti conuerti in mutuum, propter facultatem conceſſam depoſitario vtendi re depoſita, & reddendi tantundem in genere ſuo; quod probari putat ex eadem *l. Lucius,* ibi, *Egreditur ea res notiſſimos depoſiti terminos*: nā hæc Decij ſententia eiſdem iuribus conuincitur, in quibus palam eſt, etiam ea pactione adiecta, depoſitum durare, & competere actionem depoſiti, vt rectè aduertit Doctor Anton. Pichardo, *in §.* 1. *Inſtit. quibus modis re contrahitur obligatio, ex nu.* 65. quod in primis colligitur ex *d. l. dies ſponſaliorum, §. qui pecuniam,* ibi, *Iudicio depoſiti condemnandus eſt*; Deinde quia in *d. l. Lucius,* vſuræ debentur ex mora, *in d. l. Publia Meuia, §.* 1. fieri ex pacto; vtrumque autem proprium eſt contractus bonæ fidei. Primum probat, *l. mora* 34. *§. in bonæ fidei, ff. de vſuris*; Secundum *l. iuſtio* 5. *C. de pactis inter emptorem*; non autem ſtricti iuris, quale eſt mutuum, in quo vſuræ non veniunt, niſi in ſtipulatione deducantur; *l. quamuis* 3. *Cod. de vſuris,* notat Iulius Paulus, *lib.* 2. *ſententiarum titul.* 14.

Quapropter frequentius receptum eſt, in dict. *l. Lucius,* 197
cum alijs, eſſe depoſitum, ſed irregulare, eoque refertur verſ. *Egreditur ea res notiſſimos depoſiti terminos*; non enim ſignificat non eſſe depoſitum, ſed propter conuentionem transferendi dominium in accipientem, eſſe depoſitum irregulare, quam interpretationem aſſignat Paulus Caſtrenſis, *in d. l.* 2. *ff. ſi certum petatur, in principio.* Aretin. *num.* 8. Iaſ. *nu.* 6. Ripa, *num.* 10. Alciatus, & Corraſ. *nu.* 3. & alij plures citati à Doctore Pichardo, *vbi ſup. n.* 69. affirmante hanc communem opinionem praxi receptam eſſe.* Oo

Oo. ✠. *Fin.*) Exemplifica hanc doctrinam in pecunia 198
tradita ad numerum, vt ſcilicet in ea, depoſitum irregulare
cenſeatur conſtitutum, dum transfertur ibi dominium, ac fa-
cultas vtendi data intelligitur ex illo actu numerationis. ita
DD. *in d. l. Lucius, D. depoſ. & in d. l. cum quid, D. de reb. cred.*
Bald. *in l. incendium, C. ſi cert. pet. & in l. in contractibus, C. de*
non numer. pec. Eman. Coſta, *in l. ſi ex cautione, lim.* 2. *num.* 4.
C. eod. tit. de non num. pec. † Si tamen hæc pecunia ſit numera- 199
ta alicui indigenti, mutuum potius eſſe cenſendum quam
depoſitum, arbitratur Decius, *in d. l. cum quid.* Bald. *conſ.*
355 *lib.* 3. Pariſ. *conſ.* 131. *vol.* 4. vid. inf. *n.* 205. *& ſeq. lit.* Pp. † 200
Cæterum in dubio, an pecunia ſit data in ſacculo, vel ad
numerum, ſemper præſumendum eſt depoſitum. Vid. Alex.
conſ. 28. *&* 184. *col.* 2. *vol.* 7. & quæ Auct. inf. *nu. fin.*

A. M. B. I. V. D. &c.

Ex qua ſecundum ipſum, reſultant ſingulares effectus, 201
quorum aliqui referuntur à *l. Regia* 2. *tit.* 3. *par.* 5. & ponderantur à Gregorio Lopez, *ibidem in gloſſ.* 4. & nouiſſimè à Ludouico Molina, Societatis Ieſu, *de iuſtitia & iure, tract.* 2. *diſputat.* 523. Primus ſit, quia ex eo quod depoſitum eſt, licet irregulare, poterit per concedentem quandocunque reuocari, ex regula text. *in cap. vlt. verſ. fin. de depoſito.* Quod ſecus eſſet, ſi in mutuum conuerteretur, quia non poſſet reuocari, antequam beneficio ſibi facto vteretur accipiens; *argumento legis in commodato* 17. *§. ſi erit, ad finem, ff. commodati,* quam & in mutuo procedere docet Bart. *in l. ſi in pœnam n. vlt. ff. de verb. obligationi.*

Secundus effectus eſt, quod ſi confeſſus quis ſit, in ſpecie 202
dict. l. Lucius cum alijs, depoſitum accepiſſe, non poterit opponere exceptionem non numeratæ pecuniæ, quæ in mutuo tantum locum habet, *l. ſi ex cautione, l. in contractibus, §. ſed quoniam, C. de non numerata pecunia,* non in alijs contractibus, *l. generaliter eodem tit.* quod ad dict. *l. Lucius,*
nota-

Digitized by Google

notauit Baldus, *in dict. §. ſed quoniam q.2.* Paulus Caſtrenſis,
ibid. 2. colum. Salicetus, *n. 4.* Felinus *in c. ſi cautio n. 14. verſ. &*
in tantum de fide inſtrumentorum.
** ** ♥. *Exceptionem non numeratæ pecuniæ, &c.*) Con-
ſtanter cum Auct. defendendum, cauſam depoſiti tollerare
non poſſe exceptionem non numeratæ pecuniæ, quod vl-
tra ab eod. Auct. laudatos adhuc notant DD. *in l. 1. D. de*
edend. Alex. *in l. 1. D. iudicat. ſolut. in apoſtill.* Addent. ad
Pract. Papienſ. *in form. libell. in act. hypothec. Gloſſ. verb. in de-*
poſito, in fin. Quod extendas, vt in quauis ipſius depoſiti ſpe-
cie, regulari, vel irregulari, prohibitam eſſe ſtatuas talem
exceptionem non numerationis, ſiue de depoſiti numera-
tione vere, & in effectu appareat per inſtrumentum, ſiue
etiam per confeſſionem depoſitarij; (de qua hic ipſe Auct.)
quod firmant Barboſ. *in l. diuortio, §. ob donationes, num. 14.*
D. ſolut matr. vbi plurimos allegat. Oſaſch. *dec. Pedemont.*
26. num. 8. Coſta, López, Narbona &c. relati ab Acoſt hanc
202 ſimiliter tuente ſententiam, *in Reg. 4. ampliat. 1. nu. 9.* † Ob-
ſtant tamen perplures, vt Bald. *conſ. 384.* Socin. *conſ. 42. lib.*
1. Cagnol. *in l. contractus, D. de reg. iur.* Tiraquell. *de retract.*
lib. 2. §. 4. gloſſ. 6. num. 14. Maſcard. *de probat. concl. 510. in fin.*
ex Gloſſ. *in l. aſſiduis, verſ. data, C. qui potior.* quam commu-
niter reprobari notat Acoſt. vbi ſup. Allegant etiam *l. penul.*
C. depoſit. quatenus ea exigit acceptionem rei actualem, ibi,
(*accepit, acceperit, &c.*) ergo non eſt extendenda ad confeſ-
ſionem receptionis. Reſpondet autem Acoſt. ibid. legem
eam loqui de exceptione compenſationis, ne depoſitum
fraudulenter diutius proteſtetur: at non inferri ad eiuſdem
priuilegia in quibus fraudis ſuſpicio non poteſt interueni-
re. Atque inſuper adnotat ex Rebuff. allegato cum alijs à
Couarru. exceptionem eam non numeratæ pecuniæ apud
Gallos, & Hiſpanos eſſe abolitam: & ex Maſcard. Scacc. &
Melchior Pæbo, ſe ita conſuluiſſe teſtatur in foro Mercato-
rum, Idem Acoſt. vbi ſup. *num. 10.*

A. M. B. I. V. D. &c.

203 Tertius effectus eſt, quod debitor in illis iuribus non po-
terit compenſationem obijcere creditori petenti, *ex dict. ca-*
pite vltimo, de depoſito; quamuis ſi mutuum eſſet, compen-
ſatio locum haberet, *vt in, §. in bonæ fidei Inſtitut. de act. &*
in l. vltima, C. de compenſationibus.
204 Quartus effectus eſt, qui prouenit ex irregularitate depo-
ſiti, ex eo enim quod dominium tranſit in accipientem, ge-
Pp neris debitor efficitur, * & nullo caſu fortuito liberatur *l. in-*
cendium, C. ſi certum petatur, notat Gloſs. *in l. ſi quis vxori*
63. §. apud Labeonem, verb. actionem, ff. de furtis, recepta ſe-
cundum Antonium Gomez. *2. to. var. c. 7. col. 2.* Greg. Lopez,
in d. l. 2. tit. 3. par. 5. in gloſſ. 4.
205 Pp ♥. *Debitor generis efficitur, &c.)* Quod quidem di-
ctum dubio procul eſt amplectendum. Hinc attendenda
eſt reſolutio Salycet. *in d. l. incendium, C. ſi cert. pet.* ſi pecu-
nia ſit conſignata mercatori, & apotheca ſit combuſta, ſi
depoſitum ſit factum gratia deponentis, vt quia ipſe ſit te-
nuis, & pauper, depoſitarius verò diues, & opulentus, non
teneri de caſu fortuito: ſecus autem ſi ſit in gratiam depoſi-
tarij; quod ſequitur Paul. Caſtrenſ. *in l. cum quid, D. de reb.*
cred. & ex Bald. & Pariſ. ſup. proxime obſeruauimus. Etſi
enim credunt aliqui, in ea hypotheſi nullam procedere
eſſe diſtinctionē, an gratia huius, vel illius ſit pecunia depo
206 ſita; † ſed ſolum, an pecunia ſit in ſacculo conſignata, vel
ad numerum; & ita an regulare depoſitum ſit, vel irregula-
re: vt primo caſu deponens ſuccumbere debeat fortunæ,
207 at in ſecundo, depoſitarius, tanquam generis debitor. † Ta-
men conſtanter prælaudata concluſio ſeruanda eſt, & con-
tuenda vt communior, provt ex Purpurato, Pariſio, Barbo-
ſa, Mantic. Trentacinq. Anton. Gabriel. Cancerio & alijs,
probat Gratian. *diſcept. forenſ. ca. 174. nu. 8. & cap. 273. n. 2.*
quatenus ex depoſito penes eum mercatorem vel homi-
nem diuitem, & non egentem, vtcumque numeretur pecu-
nia, animus elicitur, & præſumitur, deponendi eam, vt in
tuto eſſet.

Eſt quidem inconcuſſa diſtinctio, ex numeratione pecu-
niæ depoſitæ tranſire dominium in depoſitarium, ſecus ex
conſignatione abſque numeratione, vt ex Iaſ. *in l. ſi quis*
nec cauſam, col. ſi. D. de reb. cred. Alex. *in l. cum quid, D. eod.*
Bald. *in l. etiam, C. de fideiuſſ. & conſ. 236. vol. 5.* Dec. *in l. con-*
tractus col. 2. D. de reg. iur. & conſ. 645. Rom. *conſ. 500. col. 2.*
& 570. nu. & ſup. proxime cum Auct. notauimus.

Cæterum, totum hoc ex animo deponentis dependet; eſt 208
que præſumptio hæc validior, quæ illam præſumptionem
trudit, & elidit, dominium ſcilicet ex ſola numeratione fuiſſe
translatum. Animus enim ex hoc demonſtratur numera-
tam fuiſſe depoſitario pecuniam alia intentione, quam vt
recipiens ea vteretur: Quod autem ex animo id dimetien-
dum ſit, vltra generale axioma quo. Actus agentium ſecun-
dum eius intentionem ſint iudicandi, *ex l. cum quid, D. de re-*
bus credit. ſtringunt efficaciter text. *in leg. rogaſti 11. D. eod.*
tit. de reb. credit. text. adhuc *in l. ſi quis nec cauſam*, præcipue
in illis verbis. † *Nam, & qui rem vendendam acceperit, vt* 208
pretio vteretur, periculo ſuo rem habebit, D. eod. tit. eo enim
collimat I. C. reſponſum, vt voluntas vtendi eo pretio, eiuſ-
que dominium in ſe ſuſcipiendi, etiam caſibus fortuitis reci-
pientem ſubiectum faciat, *ad l. incendium, cum ſimil. C. ſi*
cert. petat. & ex notatis hic per Auctorem.
In quauis autem huius depoſiti ſpecie, videlicet aut regula-
ri, aut irregulari omnia priuilegia depoſiti, indiſtincte lo-
cum habent, Vid. vltra alios Natt. *conſ. 438. num. 7.* puta
prohibitæ compenſationis, vt ſup. proxime monuit Auct.
num. 203. item actionis ſtatim competentis, non attento
contrario pacto; ex text generali, *cap. bona fides, extr. de de-*
poſit. vt notant Barboſ. *in l. ſi mora, num. 84. D. ſol. matr.* &
Pichard. *in Init. tit. Inſt. quib. mod. re contr. obl. num. 71.* Ad-
huc & illud adde prohibitæ exceptionis non numeratæ pe-
cuniæ, vt notauit Auctor. ſup. proxime, *num. 202.* & nos ibi
ſectum.

A. M. B. I. V. D. &c.

Sed licet hæc notatu digna ſint, & praxi obſeruanda; ad- 209
huc tamen ex eis non patet verus ſenſus ad *d. l. Lucius, cum*
alijs; & præterea obſtant quatuor fortiſſima argumenta,
Primum, quod conuentio transferendi dominium in acci-
pientem cum facultate reddendi tantundem in genere ſuo,
eſt contra ſubſtantiam depoſiti, *ex d. l. licet, §. rei depoſita, ff.*
depoſiti, & potius conuenit mutuo, *l. 2. ff. ſi cert. pet. §. 1. Inſti-*
tut. Quibus modis re contrahit. obl. & ideo propter illam con-
uentionem, transfundi debet contractus in mutuum.
Secundum, Ex *l. certi conditio 9. §. vlt. ff. ſi cert. petatur*, vbi 210
ſi deponens permittat depoſitarium ea vti, transfundetur
depoſitum in mutuum, quod in *d. l. Lucius, cum alijs*, æque
admittendum eſt, cum non diſſimilis ſpecies proponatur.
Tertium, Ex *l. quod ſi ab initio 10. ff. eodem tit. ſi cert. petatur,*
& ex l. 1. §. eleganter, vbi, ſi pecunia depoſita ſit, ea conditio-
ne, vt accipiens ſi voluerit, ea vtatur; impleta conditione,
transfunditur in mutuum; quod ex illis iuribus recta dedu-
xerunt Alexan. *num. 1.* Fulgoſius, *num. 2.* Alciat. *num. 3. in d.*
l. certi condictio, §. final.
Vltimum, Ex *l. cum manu ſata 80. verſ. vlt. ff. de contrahen-* 211
da emptione, vbi pactum appoſitum in venditione, ne domi-
nium in emptorem transferatur, perimit venditionem, &
eam transfundit in locationem, vel aliud genus contractus
pactioni conueniens. At non tam venditioni conuenit
translatio dominij, vt tradit Pinellus, *in rubr. C. de reſcin-*
denda venditione 2. par. num. 11. & 16. quam depoſito, ipſius
retentio; vt *in dict. l. licet, §. rei depoſita*; ergo conuentio, de
qua in *l. Lucius, cum ſimilibus*, transfert depoſitum in mu-
tuum.
Vnde in hac perplexa iuris quæſtione, illud, vt veriſſimum 212
ſequendum arbitror, quod olim didici ab eruditiſſimo, &
& inſigni præceptore, Gabriele Henriquez, in Salmanticen-
ſi Academia Iuris Ciuilis Cathedræ primario interprete, &
in Regalis patrimonij Supremo Senatu, Auditore meritiſſi-
mo, iudiceque integerrimo, *in Explicatione, §. actionum, In-*
ſtitut. de Actionibus, in verbo, depoſiti. Quod etiam ſequutus
fuit Doctor Antonius Pichardo, *in dict. §. 1. Inſtitut. Quibus*
modis re contrahitur obligatio, num. 79. cum alijs ſequentibus,
videlicet, quòd ſi tempore, quo deponitur res, quæ pondere,
numero, aut menſura conſtat, expreſſe actum eſt vt tantun-
dem reddere liceat, vel vt re fruatur accipiens, non deſinit
eſſe depoſitum, quia contrahentes hoc agunt expreſſe ea
conditione adiecta vt ab eo quod egerunt, recedere non vi-
deantur. Nam licet modum contractus excedat ea pactio,
non tamen eſt contra ipſius ſubſtantiam; atque ita proce-
dit tex. *in dict. l. Lucius*, ibi, *Nam ſi vt tantumdem ſoluere-*
tur conuenit, egreditur ea res notiſſimos depoſiti terminos, &
in *l. die ſponſaliorum, §. ſi.* ibi, *vt tantundem redderet, depoſi-*
tam, &c. & in d. l. Publia Mania, §. 1. ibi, *conuenimo fœnoris*
nomine

Digitized by Google

nomine daturum. A t vero, ſi contractus Depoſiti ſolemniter celebratus fit,ſine : vlla pactione, & ex interuallo, actum eſt inter partes,vt a ccipiens tantundem redderet, vel vt depoſita pecunia vter etur ; incipit eſſe mutuum : quo caſu procedit tex. *in dict .l.certi condictio,§.vltimo*,in quo,dictio, *quaſi*, non fictionem n,ſed proprietatem exprimit,vt alias in *l.1.ff.de tranſactioni bus*,idem contingere notat Oroſius,*n.5.* dum text. inquit , *Qui tranſigit quaſi de re dubia, & lite incerta,neque finita tr anſigit , &c.* Quomodo Hiſpani quoque vſurpant verbum,*c omo,cum dicunt,como cauallieroquam*uis aliquando ſimili tudinem indicat. Hæc autem interpretatio aptiſſimè conu enit verbis illius text. ibi , *Depoſui apud te decem,poſtea perm iſi tibi vti: Nerua,& Proculus etiam,antequam moueantur,c ondicere quaſi mutua tibi hæc poſſe,aiunt, & eſt verum &c.* vt i debent ponderari illa verba ibi , *Quaſi mutua , &c.* Ratio: ſiitem differentiæ inter vtrumque caſum eſt; Quia in primo , contrahentes non videntur velle ſe in continenti corrigere ſed modum adijcere depoſito : In ſecundo,contra ctum depoſiti perfectum , non a contentione transfundunt in mut uum,quaſi pecunia reddita , *argumento , §.interdum , Inſt. itus. de rerum. diuiſione,& legis ſingularia,ff.ſi certum petatur*. Nec obſtat *l.quod ſi ab initio , ff.eodem tit.& l.cum man u ſata in fine , ff. de contrahenda emptione* . Quibus reſpon dendum erit cum Doctore Pichardo , *in dict. §. 1. Inſtitut. quibus modis re contrahitur obligatio num.82.& 83.* vbi n ecte his iuribus ſatisfacit , vt per eum
Qq videre licet.*

213 Qq ✠. *Final.*)H æc in depoſito extraiudiciali,& voluntario; ſed quid in nec eſſario ? Dic in eo nunquam cenſeri translatum dominium n in depoſitarium,vtcunque numeretur pecunia ; exiſtima tur enim ea Iuris & Iudicis intentio vt id fiat ad vtilitatem c reditoris , vt pecuniæ in promptu ſint pro ipſius faciliori ſat isfactione;immo & ipſius debitoris intentio ſimul concurre re vndequaque præſumitur . Ex quo ſubintrat ea regula , p ecuniam ea mente numeratam,vt tamen recipiens ea non , vtatur ; cenſeri non pecuniam , ſed ſpeciem. optime I Barboſ. *ad l. ſi mora, D ſolut.matr.* ex Bart. *in l.talis ſcriptur. ¶, D.de legat.1.* Adde Rodriguez , *de ann.redit.lib.3.q.1 nu m.2.& 19.* Hermoſill.ex pluribus per eum allatis,relatus à S algad. *Labyr.credit.p.3. cap.11.nu.27.* apud quæ plura; Quod ſecus deciditur in depoſito conuentionali,pro vt latius ſu, prox.dum illud variatur iuxta mentes,intentiones,& leges contrahentium.

A.M.B. I.V.D.&c.

214 Præterea obſeruand um eſt Depoſitum , de iure commu-
Rr ni habere paratam exe cutionem,* vt notant D D.*in l.penultima,C.depoſiti*. ac idec libellus neceſſarius non erit ; debet tamẽ per inſtrumentũ publicum de depoſito cõſtare, vt ex doctrina Angeli ,*in l.ſi. depoſita, C.depoſiti aduerſus, Paz, in praxi 3.tom.cap.6.§.6.nu m.26.* Si vero per teſtes probari debeat,tunc via ordinaria agendum erit ; Praxi tamen inquit, Paz,*vbi ſupra,num.28.* obſeruari, quod cum hodie iure Regio omne inſtrumentum publicum paratam habeat executionem, *ex leg.Regia 1.t it.21.lib.4. noua Recopilationis*; non aliter ſuperior Ang eli opinio procede poterit , niſi in inſtrumento publico al ouis conſiteretur ſe depoſitum recepiſſe , licet in tali inſ trumento clauſula Guarentigiæ appoſita non eſſet , nec in eo contineretur , quod depoſitarius promiſit depoſitum re ddere ; nam adhuc via executiua aduerſus eum procedi po terit. Idemque obſeruandum erit in ſcriptura priuata,recog nita à parte in iudicio, quæ vim publici inſtrumenti habet , *ex l.119. tit.18.part.3.* & hoc latius nos oſtendimus,*in tract de executione ſententiæ c.1. art.2. de ſcripturarum priuatar um recognitione* , & hodie eſt expreſſum,*in l.5.tit.21.lib.4. Recop.* & obſeruat Paz , *vbi ſup. d.cap. 6.nu.30. in fine*.*

Rr ✠. *Paratam executionem &c.*)Inſtrumentũ depoſiti paratã executionẽ habere, in comperto eſt, penes DD. ea potiſſimum ratione,quia depoſitum,ſtatim,illicò & ocyſſimè debet reſtitui,*l.ſi quis vel pecunias, 11.C.Depoſit.cũ ſimil.*

215 † Hęc autem verba,*ſtatim,confeſtim,illico,&c.* Summariam cognitionem ſignificant & paratam executionem. Bart. *in l.in ſtipulatione, 1.D.iudic.ſolu. num.3.* Iaſ.*in l.iuſiurandum: 2. D.de iureiur. num. 17. & ſeqq.* Io. Petr. Molignat. *de imre retent.q.43.poſt init.* Et ita ſentiunt Bart. *in d.l. ſi quis vel pecunias,C.depoſ.num.3.* Caſtrenſ. *ibid. n.pariter,3.* Pract.Pap. *in form.libell.in act.hypoth.§.in depoſito,num.1.& ſeqq.* Nic. Boer. *deciſ.295.num.7.* Iaſon, *in l.mutuum damus , 2.init. D. de reb.cred.num.5. & in leg. iuſiurandum 2.D.de iureiur.nu. 17. & conſ.85.inui.lib.1.* Tuſch.*concl.474.num.4. lit.E.* Ant. Theſaur. *deciſ.pedem.26.num.8.* Catocc. *de depoſ. par.1.q.3. num,33.& ſeqq.* Coler. *de proceſſ. exec. par.3.c.1. num.23.& cap.2.nu.16.& ſeqq.*

Et quo ad chirographum a parte recognitum, vid. Boer. *cit.dec.295.nu.19.* Coler. *de proceſſ. execut. par.3.c.1.n.135.* Barbat. *in c.ſi quis presbyter 6.de reb. Eccl.alien.* vltra Scacc. *de iudic. cap. 11.& adhuc in tract. de appellat. & de comerc.* & ex eo Gait. *de credit.c.2. à tit.8.per tot.* Vid.inf. *p.2.art.1.n. 65.& paſſ.* nouiſſime viſus Non. Acoſt. *reg. 3. ampl. 6. per totum*.

A.M.B. I.V.D.&c.

His omnibus præmiſſis, & quæ ſuperius obſeruata ſunt, 216 pro articuli declaratione , Illud in eo primo deducitur,ſcilicet qui pecunias ſuas deponunt apud menſam publicam , veluti apud nummularios,ſeu argentarios,* vel vt nos inter- Ss pretati ſumus, apud depoſitarios generales alicuius Ciuitatis, Villæ,vel Oppidi,poſt aliorum priuilegia,ipſos quoque priuilegium exigendi depoſitum habere, ita vt inter priuilegiarios creditores , & inter chirographarios, illud ius teneant, vt habentibus priuilegia non præferantur; chirographarijs vero creditoribus , hoc eſt priuilegia perſonalia ſolummodo obtinentibus,præcedere debeant. Hanc conclusionem deduci exiſtimo ex Vlpiano Iuriſconſulto , *in leg. ſi ventri 9.§. in bonis , ff.de priuilegijs creditorum* , ex prioribus verbis ibi, *In bonis menſularij vendendis,poſt priuilegia,potiorem eorum cauſam eſſe placuit , qui pecunias apud menſam fidem publicam ſecuti,depoſuerunt, &c.* Prout etiam deduxit Franciſcus Ripa , *in §.in bonis, num.1. cum alijs ſequentibus* , quod etiam confirmari poteſt ex natura illius dictionis , *Poſt*, de qua in *d.§.in bonis*,ibi, *Poſt priuilegia*, quæ denotat ſequentem locum priori proximum,vt colligitur, *ex l.quod quis*,ibi, *Habet priuilegium poſt fiſcum, ff. de priuilegijs creditorum;& in l.præſes 3*.ibi, *Omnibus poſt principem,ff.de officio præſidis*; & cum multis explicat id Tiraquellus, *lib.1. de retractu tit.1.§.gloſ.1 n.50.& in l.ſi vnquam,verb.poſtea,C. de reuocandis donationibus*.

Ss ✠. *Nummularios,ſeu Argentarios , &c.*) An vero id 217 quod de depoſito penes menſam publicam dicit, & firmat Auctor hic , & inf. proxime, obtineat in cambijs , dubium aliquod eſt. Non deſunt, qui aſſerant , ex quo pecunia ad cambium data maximam cognationem habet cum pecunia depoſita ; & quia etiam in cambijs publica vtilitas verſatur , & communis hominum indigentia neceſſario eum vſum exigit; ideo ſi is cui pecunia ad cambium datur,vt eadem,vel tantumdem in alio loco datori exſoluatur, eam interim decoquit , & eius bona veneant, & occupentur à creditoribus, illum qui pecuniam ad cambium dedit,omnibus indiſtinctè creditoribus præferendum eſſe. ita tot ferè verbis Matth.Berlich. *d. p.1.concl. pract. cap.64. num. 14.* ex Andr. Beneder. *in Inſtit.lib.3.tit.15.quib.mod.re contr.oblig.§.præterea, num.15.* Mich Beuth. *de iure pralat. par. 2. cap. 32. per totum*. & omnes fere contribules,per tex. *in l.cit.ſi hominem, §.pen.& §.fin.& d.l.quod priuilegium,D depoſit.* adde ex noſtris præter Vltramontanos,Philipp.Paſchalen,*de virib.patr. poteſt. cap.8. num.79.* ex Burſat.*conſ.39.nu.37.* quos,Germanorum germana quidem fides in hanc inclinare fecit æquam, & bonam opinionem.

Negatiuam porro ſententiam , hanc ſcilicet prærogati- 218 uam hypothecæ denegantem,ſuſtinet Surd. *conſil.499.lib.4.* Cauat. *de camb.* Genua. *tit.de liter.camb.q.2.* Ea potiſſimum ratione,quia talis hypotheca nec in iure reperitur expreſſa ; nec ex legis ipſius interpretatione,vel comprehenſione poteſt competere. his & alij pluribus contra Burſat.& Paſchal. diſſerit,contrarijs explanatis, Gait. *de credit. cap.2.tit.3. nu. 2457. & ſeqq.* concedens quidem pro cambio paratam executionem ex conſuetudine, ob fidem ſtrictè ſeruandam inter mercatores, quod extendit tam contra acceptantem, quam contra ſubſcribentem,ſiue pro ipſa pecunia,& ſorte ; ſiue & pro intereſſe. eum vid.ibi plura congerentem.

A.M.B. I.V.D.&c.

Sed tamen huic concluſioni,& doctrinæ,grauiſſimam,& 219 fere indiſſolubilem difficultatem nobis præbet aliud eiuſdem Vlpiani reſponſum,relatum, *in l ſi hominem. 7.§. quoties,ff.depoſiti*,vbi ita ita ſcribit, *Quoties foro cedunt nummularij, ſolet*

rij, ſolet primo loco ratio haberi depoſitariorum, hoc eſt, qui depoſitas pecunias habuerint, non quas fœnore apud nummerarios, vel cum nummularij, vel per ipſos exercebant, & ante priuilegia: igitur ſi bona venierint, depoſitariorum ratio habetur, &c. Ponderantur vtique illa verba, ibi, Primo loco, & ibi, ante priuilegia; Ex quibus colligitur, deponenti, eidemque creditori, ius exigendi permitti ante alios quoſcunque priuilegiarios creditores, quod ſingulare ius, depoſito datum eſse, inter alia pleraque relata per Baldum & Salicetum, in l. fin. C. depoſiti, hoc commemorant Bart. & Paulus, in dict. §. quoties, idem Bart. Ripa, & alij iuris interpretes, in dict. l. ſi ventri, §. in bonis; Huic vero ingenti difficultati, Accurſius in d. §. in bonis, in Gl. verbo, poſt priuilegia, & in d. l. ſi hominem, §. quoties, in verbo depoſitariorum, varijs modis reſpondere conatur.

220 Quare pro ſolutione prædictæ difficultatis, & intelligentia huius articuli, Illud in primis diſtinguendum erit, circa eorum iurium explicationem, nempe Aut pecunia, vel alia res depoſita adhuc extat, quando à creditoribus bona depoſitarij væneunt, & diſtrahuntur, quo caſu deponens nullo reſpectu temporis, aut priuilegij, omnibus præfertur, quia tunc, & rem ſuam vindicare videtur, quod ius in pluribus depoſitoribus locum habet, vt quilibet rem ſuam, vel pecuniam extantem, vindicare poſſit, pro vt expreſſe colligitur, ex dict. l. ſi ventri, §. in bonis, in fine, ibi, Si tamen nummi extent, vindicare eos poſſe puto à depoſitarijs, & futurum eum qui vendicat ante priuilegia, quomodo intelligi debet text. in d. l. ſi hominem, §. quotiens, vbi ita notat Bart. & confirmat id text. in l. ſi is qui. C. eod. tit. depoſiti, & in l. pro debito, C. de bonis auctoritate iudicis poſſidendis; Itaque rei vendicationis actio, deponenti ad rem, vel pecuniam depoſitam, contra quemlibet poſſidentem, vel detinentem vindicandam, competit; ſecundum Salicetum, & Baldum, in l. vltima, C. depoſiti, & probat expreſſe tex. in dict. l. ſi is qui, C. eodem tit. iuncta l. 1. eiuſdem tit. vbi habetur, quod non reſtituens non tantum tenetur actione depoſiti, ſed etiam actione ad exhibendum, & rei vindicatione; vt colligitur, ex illis verbis, d. l. ſi is qui, ibi, Aduerſus eum autem, qui accepit, nulla actio tibi competit, niſi nummi extent: tunc enim contra poſſidentem vti rei vindicatione potes; & in d. l. 1. ibi. Tam depoſiti quàm ad exhibendum actio; ſed & in rem vindicatio competit, &c. Si vero res depoſita eſt perempta, ſeu pecunia conſumpta, nec in bonis depoſitarij inueniatur, ac propterea actione depoſiti ad æſtimationem agatur; tunc depoſitor, quatenus eſt tempore prior, alijs priuilegiatijs creditoribus præfertur; etiam ſi habeant expreſſas hypothecas tempore poſteriores. * Si autem habeant creditores alias hypothecas tempore priores, præferentiam habent in bonis depoſitarij; quod ſecus eſſet, ſi ſolum chirographarij creditores fuiſſent: nam tunc depoſitoribus inter perſonales actiones, maius exigendi ius competit: quo modo intelligi debet text in d. §. in bonis, in principio; quando ſcilicet apud depoſitarios, nummi, vel alia res depoſita non extabant, vt denotet prior text. pars, caſum contrarium vltimæ partis eiuſdem textus, in verſ. ſi tamen nummi extent; quæ dictiones apertè implicant caſum ſuperiori contrarium. Quæ ſanè diſtinctio, & ſolutio, ad prædicta iura, quamuis Accurſius in d. §. quoties, in verſ. depoſitariorum, in prima ſolutione, eam non probauerit, verior eſt; quam etiam refert, & ſequitur Ripa, in dict. l. ſi ventri, §. in bonis, num. 17. & in l. priuilegia, num. 2. ff. eodem tit. de priuilegijs creditorum, nouiſſime optimè eam explicat Hermanus Meiret, in d. lib. 2. de priuilegijs creditorum, titul. 8. num. 2. cum pluribus ſequentibus, & eleganter confirmat Matienzo, alios referens auctores, in l. 7. titul. 16. lib. 5. nouæ Recopilat. gloſſa in principio, num. 2. & 3. Pro cuius comprobatione, Primo facit tex. elegans, in l. procuratoris, §. planè, ff. de tributoria actione, vbi docemur, rem vindicantem, quibuſcumque creditoribus poſseſsoris præferendum, his verbis: Sed ſi dedi mercem meam vendendam, & extat, videamus ne iniquum ſit in tributum me vocari, & ſi quidem in creditum ſi abij, tributio locum habebit; enim vero ſi non abij, quia vendit, non alias deſinunt eſſe mea, quamuis vendidero, niſi ære ſoluto, vel fideiuſſore dato, vel alias ſatisfacto, dicendum erit vendicare me poſſe. Secundo facit l. cum fundus, §. ſeruum tuum, verſ. quod ad peculiares, ff. ſi certum petatur, & Authentica, Si quid, C. qui potiores in pignore, l. depoſui 38. in principio, & l. ex facto 52. verſ. plane, ff. de peculio; & hæc diſtinctio, & doctrina indiſtincte praxi obſeruanda eſt, ex diſpoſitione, l. 9. tit. 3. p. 5. quam ita adhibet, & comprobat l. 1. tit. 14. ead. par. 5. & vtrobique notat Gregorius Lopez.* T1

* ℣. Alijs priuilegiarijs, &c. etiam expreſſas hypothecas, &c.) Admodum cauendum eſt ab Auct. in hoc verſ. Si vero. dum perperam adſtruit prelationem deponentis pecuniam in genere, ſeu ad numerum, & ſic creditoris perſonaliter dumtaxat priuilegiati, in concurſu cum hypothecarijs poſterioribus: id enim manifeſtè reſultat text. rotundo, l. eos, C. qui potior. vnde regula extrahitur, creditorem perſonalem, et ſi priuilegiatum cedere debere hypothecarijs, vt obſeruat Acoſt. de priu. cred. reg. 1. ampl. 12. n. 10. & ſeqq. quod & ipſe Auct. fatetur, inf. part. 2. art. 4. num. 14. verſ. ſecundo prò regula. 221

Nec ſubſiſtere forſam conſideratio potuit, funerariam actionem eſse perſonalem, & tamen ratione priuilegii preferri etiam hypothecarijs; nam ſpecialis fauor religionis, & vtilitatis publicæ legiſlatorem ad id impulit. Auct. idemmet inf. num. 224. & art. 2 num. 9. & paſſ. vbi fuſius.

A. M. B. I.V.D. &c.

T1 ℣. Fin.) Quod pro re conſumpta deponens habeat ſolummodo priuilegiũ perſonale inter chyrographarios, (cum obſeruatione tamen de qua prox. ſup.) ex legibus per Auct citatis, ſuſtinet Gloſs. in d. l. ſi hominem, §. quoties, verſ. depoſitariorum. Caſtrenſis, ibid. num. 2. Bald. in l. pro debito, C. de bon. auct. iud. poſſid. num. 1. poſt med. & conſ. 432. num. 1. lib. 1. Ludou. à Peguer. d. deciſ. 38. nu. 12. Vanderan. de priu. cred. cap. 2 num. 18. & ſeqq. Carocc. de depoſ. d. q. 7. num. 12. Ioachim à Beuſt. ad ſuam l. admonendi, D. de iureiur. num. 968. ad ſi. Ludolph. Schrad. de contract. lib. tit. de obligat. §. præterea, num. 34. & ſeqq.

Adhæc & irregulare depoſitum hoc decorari priuilegio reſoluas, ex cit. l. quod priuilegium, D. depoſ. cum ſcilicet in genere pecunia fuit tradita ſub depoſito, vt diximus ſup. latius. Ob quod quidem priuilegium cęteris priuilegiarijs creditorum præfertur, vt ſup. cit. l. ſi hominem, §. quoties, D. depoſ. quam quidem legem vindicabis ab obiectione dict. l. ſi ventri, §. in bonis, vt perbelle notat Auct. inf. proxime, nu. 224. quam laudat & Acoſt. vbi ſup. Reg. 4. ampl. 2. num. 8. Ex Acurſ. Stracc Barboſ. & alijs, &c.

Sed quid ſi ille cuius pecunia conſumpta eſt, ſit alio ex capite priuilegiatus, puta quia vel Eccleſia ſit, vel pupillus? Adhuc idem quod ſupra, eſse reſpondendum, ait Andreas Rauchb. qui de facti contingentia, & iudicio teſtatur in ſuis quæſtionibus, q. 4. num. 26. p. 1. ſecutus à Matth. Berlich. d. p. 1. pract. concl. 64. nu. 13. At valde ſuſpectum mihi eſt reſponſum, per ea, quæ ſup. artic. 3. ad quem me remitto. & quæ cum Auct. innuimus inf. proximè, num. 230. & ſeqq. 222

A. M. B. I.V.D. &c.

Sed tamen huic ſupra traditæ diſtinctioni, & ſolutioni adhibitæ ſuperiori difficultati, valde obſtat tex. in l. quod priuilegium 8. ff. eodem titul. depoſiti, quæ immediate ſubſequitur poſt d. §. quotiens d. l. ſi hominem, dum ex ea colligitur, priuilegium quod deponenti conceditur, vt in re depoſita cæteris creditoribus pręferatur, non ſolum ei competere, quando nummi vel res depoſitæ extant: verum etiam quando conſumpta pecunia ſit, vel res depoſita non appareat, vt ex verbis eius conſtat, ibi, Quod priuilegium exercetur non in ea tantum quantitate, quæ in bonis argentarij ex pecunia depoſita reperta eſt, ſed in omnibus fraudatoris facultatibus, &c. 223

Quare in huius tex. difficultate alijs ſolutionibus ad text. in d. l. quod priuileg. omiſſis Accurſij ſolutionibus, in verſ. poſt priuilegia d. l. ſi ventri, §. in bonis, tenenda erit; maxime cum iure Regio approbata ſit, in d. l. 9. p. videlicet, depoſitores aliquando eſſe, poſt aliquos habentes priuilegia, vt in d. §. in bonis, aliquando vero ante aliorum priuilegia, priora iura habere, vt in d. l. ſi hominem, §. quotiens, ff. depoſiti, vbi idem Accurſius recenſet nonnulla priuilegia, maiorem prærogatiuam habentia, nempe Dotem, Fiſcum, Funerariam, & mutuantem ad Refectionem Ædificij; & communiter ita à Doctoribus ſupra citatis receptum eſt; & ita defendit Stracha, vltima parte Rubricæ de decoctoribus, num. 2. & 3. quæ ſententia Iure ſupradicto Regio expreſſe approbata eſt, in d. l. 9. tit. 3. par. 5. Quod ſi quæſieris, cur hæc potius quam alia excipiantur priuilegia; nemo hactenus rationem conſtituit, nec ſanè congrua aſſignari potuit ratio; niſi dicas, in funerariæ actionis priuilegio religionis fauorem conſidera- 224

ri; cum

Digitized by Google

ti: cum ſumma ſit ratio, quæ pro religione faciat, vt *in leg. ſunt perſonæ, ff. de religioſis, & ſumptibus funerum*, ſicuti latius ſuperius in dicto priuilegio reſoluimus, & in alijs priuilegijs conſiderari publicam aliam vtilitatem, quæ in Dotium conſeruatione, rerumque Fiſci, & Ædificiorum reparatione verſatur, quod vtique ſupra adnotauimus, in eorum Priuilegiorum reſolutione, & doctrina.

225 Quapropter, vt clarius pareat, quid tenendum, & praxi obſeruandum ſit, circa hoc priuilegium Depoſiti; ea potiſſimum colliguntur ex his, quæ à nobis ſupra dicta, & reſoluta ſunt, in eius declaratione. Primò colligitur, Depoſitorem habere priuilegium exigendi depoſitum, de quo *in d.l. ſi ventri, §. in bonis, in principio, ff. de priuilegijs creditorum, & in d.l. ſi hominem, §. quotiens, ff. depoſiti*, quando depoſuit penes Argentarium, Nummularium, & publicum officium Exercentem; vt ſupra *in principio huius articuli*, diximus, & quando ſub ratione officij, fuit celebratum depoſitum, *argumento leg. 1. §. 2. ff. depoſiti*, & colligitur ex *dict. §. in bonis*; quamuis ex communi opinione, Iure Regio, vt ſupra, tenendum ſit, idem eſſe dicendum penes quemcunque res ſit depoſita, licet nullum tale officium exercere videatur.

226 Vu Secundo colligitur, Si res aut pecunia depoſita extet, ſine diſtinctione præfertur quibuſcunque alijs creditoribus, * ex communi ſententia, quæ indubitata eſt, vt ſupra obſeruauimus; eſtque ratio in promptu, quia cum creditores tantum admittantur ad bona ſui debitoris, quod autem alius poteſt vindicare, non eſt in bonis illius: & ita in eo nullus poteſt creditorum concurſus dari: prout bene ponderauit Meyrer, *d. lib. 2. de priuilegijs creditorum, tit. 8. num. 81. cum duobus ſeqq.* dicens, quod ſi depoſitum liquidum extat, cum bona debitoris diſtrahuntur, tunc depoſitum liquidum extans paratam habet executionem, vt ſupra reſoluimus, *ex d.l. ſi quis, C. depoſit.* Vnde eſt, quod depoſitum neque exceptionem, neque compenſationem, neque domini obiectionem, neq; deductionem admittat, quin depoſitum illico deponenti ſit reſtituendum, *d.l. ſi quis, & ibi Gloſſ.* Bart. Bald. *ſancta Authentica ſi quid, C. depoſiti.*

227 V u ♣. *Quibuſcumque alijs creditoribus, &c.*) Res depoſitas penes debitorem vel depoſitarium quamuis extantes præ omnibus, & quibuſuis creditoribus quantumuis priuilegiatis vindicari poſſe, nil obſtante quacunque exceptione etiam dominij, firmat cit. *l. ſi ventri 24. ff. in bonis, D. de priuileg. credit.* Bald. ex eo text. cum ſimilib. *in l. in rebus 30. C. de iur. dot. & in l. pro debito 6. C. de bon. auct. iud. poſſidend. nu. 1. verſ. verbi gratia. & conſ. 432. lib. 1. & conſil. 276. lib. 2.* Caſtrenſ. *in d. l. ſi hominem, §. fin. D. depoſ.* Ludouic. à Peguer. *Deciſ. 38. num. 13.* Carocc. *de depoſ. p. 2. q. 47. nu. 3.*

228 Cuius quidem ea ratio eſt, quia nimirum qui rem iure dominij vel quaſi ad ſe pertinentem, apud debitorem, vel in eius bonis inuenit, eam præ omnibus, quicumque ij ſint, vindicare poteſt. text. elegans, *in l. depoſiti, 38. verſ. hanc, &c. D. de pecul. l. filius, 14. l. cum fundus, 38. §. 1. verſ. quo ad peculiares, D. de reb. credit.* Bald. *in d. l. in rebus, 30. Cod. de iur. dot. & in d.l. pro debito, C. de bon. auct. ind. poſſ.* Carocc. *d. q. 47. n. 3.* Io: Kopp. *Deciſ. 28. num. 3.* Nulli ergo dubium erit, quin, cum hæc rei vindicatio ſit ſupra omnes actiones perſonales, & reales, omnibus etiam creditoribus præferatur, in quauis ſint claſſe. Rip. *in d. l. ſi ventri, §. in bonis, nu. 10.* Dionyſ. Gotthofred. *in notis ad d. l. ſi ventri, §. in bonis 1. D. de priu. credit. litter. D. verſ. Et ſic.* Peguer. *dec. 38.* Andr. Rauchb. *in ſuis quæſtionib. quæſt. 6. num. 13 part. 1.* Itaque ea vtens, reſolutis hypothecis, tanquam ſuper re aliena contractis, ad ſe illico liberam, rem illam trahit. *l. 1. § 1. D. de pignor. l. qua prædium, C. Si res pign. dat.* Adde Stracc. *de decoctor. p. vlt. num. 1.* Parlador. *rer. quotid. different. 58. num. 7.* Tuſch. *litt. D. concl. 20.* Mantic *de tacit. lib. 10. num. 30. tit. 10. in fin.* & omnes communiter. Adde & quæ inſ. cum Auct *p. 2. art. 1.*

A. M. B. I. V. D. &c.

* Depoſiti cauſà debitor, præfertur. Peguer. *dec. 38.* non tamen in bancherijs, & funere. Ricc. *collect. deciſ. 473.* idem dicens in dote, & augmento, quod anteriori præferatur; & in creditore, ex cuius pecunia refecta res fuit; & in Commendatarij creditore, qui non habet hypothecam ſuper fructibus, nec ſi ius anterius eſſet vnius horæ; nec ſi ius anterius eſſet illiquidum; nec ſi poſterior haberet clauſulam Conſtituti; nec ſi ius anterius delegatione extinctum foret, deponentem præferri, ſi non ſit translatum dominium, alias ſecus. Ruin. *conſ. 108. num. 2. & ſequentibus lib. 1.* Plot. *de in lit. iur. §. 10. nu. 24.* In dubio, in Sacculo factum præſumitur. Natta *conſ. 372. num. 18.* Gab. *de reb. cred. conct. 2. n. 13.* Marta, *deciſ. 63.*

Rodriq. de Concurſu Credit. *N. G.*

Tertio colligitur, pluribus depoſitoribus concurrentibus; 229
ſi eorum pecunia confuſa ſit, omnes ſimul concurrunt, & admittuntur in tributum, ita tamen, vt alijs creditoribus præferatur; ex his quæ ſupra reſoluimus, *ex d.l. procuratoris, §. plane, ff. de tributoria actione*; Pro cuius comprobatione facit *lex in naue Saufei*, quæ in propoſito, ſummè notanda erit, *ff. locati*, & ſic intelligi debet text. *in d. leg. ſi hominem, §. quoties, ff. depoſiti, & dicta legis priuilegia 16.* ibi, *Sed ſi eiuſdem tituli ſunt, concurrunt, ff. de priuilegijs credit.*

Quarto colligitur, ſi res ſub lucro, & vſuris depoſita ſit; 230
* cum potius mutuum, quàm depoſitum debeat dici; talis Xx
depoſitor non habet priuilegium, nec ſeparatur ab alijs creditoribus chyrographarijs. ex *d. §. quoties*, vbi reſoluunt Bartolus, Paulus de Caſtro, & omnes, *ex dict. l. ſi ventri, §. in bonis, verſic. ſed cum quis*, vbi Iureconſultus eleganter adijcit rationem, ibi, *Aliud enim eſt credere, aliud deponere*: quæ verba, vltra Accurſium, ibi, verbo *credere*, & alios, eleganter explicat Conanus, *lib. 7. Commentariorum iuris ciuilis, cap. 1. num. 2. & 3.* Rebuſ. *in leg. creditores 10. verſic. vltimo, ff. de verb. ſignificatione*, Meyrer, *in dict. lib. 2. tit. 8. num. 17.* ſoletque in propoſito commendari celebris traditio Angeli, *in dict. §. in bonis*, animaduertentis, & inſtruentis alios creditores, vt faciant exhiberi libros Campſorum, vel Argentariorum, vt ex illis apparere poſſit creditor; ne iſti cuſtodiæ, aut fœnoris cauſa, pecuniam commiſerit; cum multum interſit, vel ob hanc, vel illam depoſuerit; vt etiam commendat Stracha, *dict. vltim. pars. de decoctoribus num. 3.* Quod tamen temperandum admonet, *ex l. qui nominibus, ff. de adminiſtratione tutorum*, cuius text. meminerunt etiam Accurſius, *in d. Gloſſ. verb. credere*, & latè Bart. & reliqui *in d. §. in bonis*, ex eo docentes, priuilegium conceſſum ex duplici ratione, non ceſſare, altera earum deficiente; idque obſeruat poſt alios, Bolognetus, *in leg. 1. num. 110. ff. ſoluto matrimonio.*

X x ♣. *Res ſub lucro, & vſuris depoſita ſit, &c. non habet, &c*) Pecuniam ſub vſuris depoſitam non gaudere prerogatiua depoſiti, ſed ſolum inter chirographaria credita id cenſendum eſſe, etſi depoſita pecunia adhuc extat, probat & euincit text. *in d. §. ex bonis*; cui adde *d.l. ſi hominem, §. quoties, verſ. non quas fænore, D. depoſ.* & ita ſentiunt Bald. *conſ. 276. num. 1.* Rip. *in d.l. ſi ventri, §. in bonis. num. 4. & ſeqq.* Carrocc. *de depoſ. par. 2. q. 47.* Caſtr. *in d.l. ſi hominem, §. quoties, num. 1.* Mozz. *de contr. tit. de depoſ. col. fi. nu. 13.* Et quamuis Carocc. *ibidem nu. 18.* † id procedere exiſtimet in vſuris 232
duntaxat conuentionalibus, non verò in ijs, quæ vt intereſſe petuntur ex mora, & culpa debitoris; tamen id euerti videtur ex *d. l. Lucius, 29. D. depoſ.* vbi indiſtinctè irregulare dicitur depoſitum, ſi vſuræ intercedant. Cæterum in pupillo res aliter ſe habet; quoniã rei ſuæ depoſitum nõ perdit priuilegium, etſi vſuræ recipiantur. *d. l. qui nominibus.* Ita Auct. ex Meirer, cui Add. Carrocc. *loc. cit. num. 6. & ſeqq.* & nos alibi.

A. M. B. I. V. D. &c.

Vltimo colligitur, ex his quæ latè adduximus circa inter- 232
pretationem, *leg. Lucius, & leg. die ſponſaliorum, & l. Publia Mænia, ff. depoſiti*; Quod ſi deponatur res, quæ pondere, numero, menſura vè conſtat, veluti pecunia, aut alia ſimilis res, & talis pecunia diſſoluta, aut diſſipata ſit, aut res conſumpta; & non appareat, ſi hoc a principio actum eſt, vt non eadem, ſed tantundem redderetur, aut ſaltem contrarium non appareat, locus erit priuilegio, de quo *in dict. §. in bonis, & in d. §. quoties*; Quia id inſpicitur, quod principaliter agitur, *ex leg. ſi quis 4. ff. ſi certum petatur*, cum in dubio magis depoſitum, quam mutuum præſumendum ſit; vt ibidem reſoluimus; quaſi diuerſi iuris eſſe cenſeatur, cum, pacto ſimili à contrahentibus deponeretur, ex interuallo; veluti quod tantundem redderetur, vt ea pecunia vteretur accipiens; quo caſu transfundi depoſitum in mutuum intelligitur, ex diſpoſitione, *legis, certi conditio, §. vltim. ff. ſi certum petatur*; tunc enim ad huiuſmodi contractus depoſiti genus,
non extendetur priuilegium depoſiti, * de quo *in d. §. quo-* Yy
ties, & dict. l. ſi ventri, §. in bonis, quod ita notabiliter docuit Accurſius, *in d.l. die ſponſaliorum, §. qui pecuniam, in Gloſſ.*

M *verb.*

Digitized by Google

verb.condemnandus eſt,& in l.3.verb.obnoxium, vbi late Salicet. *C.eod.tit.depoſiti*; & poſt Bart. & alios, reſoluit Alex. *conſ.* 28. & *conſil.* 184. & communem ſententiam eſſe reſoluit Rolandus à Valle, *conſil.* 17.*num.*6.*lib.*1. qui omnino vi-
Zz dendus eſt.

233 Yy ✠. *Non extenderetur priuilegium depoſiti,&c.*) Cum contractus ille ſuſtineri poteſt in vim depoſiti, ſiue regulare ſit, ſiue irregulare, depoſiti priuilegia locum obtinere, ſup. monuimus; at vero cum ab initio conſtat de animo mutuum contrahendi, ex conuentione vt depoſitarius ea vtatur, legibus eius contractus teneri, & depoſiti claſſem, & priuilegia perdere, receptius DD. fatentur, vt notant Caſtrenſ. *in d.l.ſi hominem,§.quoties, D. Depoſ.* Bald. *in l.incendium,*11. *C.ſi cert.pet.à num.*9.& *ſeqq.* Peguer.*d.dec.*38. Carocc.*de Depoſit.par.*2.*q.*47 *à num.*4.&*c.* Matth Berlich *pract.concl.cap.*64.*num.*6 & *paſſ.*

A.M.B. I.V.D.&c.

Zz ✠. *Final.*) Ex eadem prænarrata ratione fundamentali, diſtinguente rei adhuc exiſtentiam, vel conſumptionem, inferre poſſumus ad alios caſus.

234 Et in primis, ſi alicui tanquam Mandatario aliquid dedi, vt illud puta venderet, hoc, ſi adhuc in bonis Mandatarij extat, præ omnibus alijs creditoribus quouis modo priuilegiatis vindicare poſſum; quod diuerſum eſt, ſi ſit conſumpta; nam, ſola perſonalis actio competit, *per l.*1.*§.quod ſi rem, D.depoſit.l.ſi vero* 12.*§.ædil. D. Mandat. l, Caſſius,* 17. *D.de ſolut.* Iaſ.*in l. mutuum damus, D. eod.numer.*5.& 6. & alij DD. paſſim.

235 Inſuper Vxori in bonis perceptis ex cognatorum hæreditate datur hæc prælatio & priuilegium præter omnes creditores Mariti, ſi tamen extant. *l.* 1. *C. de priui.fiſc.l.*1.*C.ad leg.Iul.de vi publ.l.ob maritorum,C.ne vxor pro Marit.l.rei vxoris,*14.*C.de donat.inter vir.& vxor.*

236 Reſoluas idipſum procedere in bonis filijs per patrem diuenditis, nam patre facultatibus labente, vendicat filius ea bona; caſtrenſia quidem, & quaſi caſtrenſia, ſemper, & quandocumque ſi extant; Aduentitia vero ſolum poſt mortem, non vero ante; quia tunc Patri vſufructuario competit ius agendi, non autem filio. ita ex Bart. & cæteris notat Valaſc. *conſultat.*69.*nu.*61. contra Pinell. *in l.*1.*par.*2.*nu.*33.*C.de bon.matern.*

Additur a nonnullis DD. id procedere etiam in bonis prædefunctorum parentum, ſi extent, omnibus vitricis, nouercis, &c. ex text. *in l.cum oportet, §.non autem, C.de bon.quæ lib.* qui tamē non loquitur niſi de hypotheca; & ideo tali ſententiæ ſuptacitè, Acoſt. monuimus non eſſe ſubſcribendū.

Dominus quidem rem ſibi ſubreptam ſi extet, vindicabit, ſiue pænes furem, ſiue apud alium inuentam. *§. quod autem dictum, Inſtit. de vſucap. leg.ſi pro fure,*7. *§.final, D. de condict.furt.* 237

Idem iuris eſt in ea pecunia, quam filius famil. contra Senat. Conſultum Macedonianum ſoluit, pater enim abſq. vlla exceptione condicit, *l.filius,*74. *D.de reb.credit.* Cuiac. *lib.*4.*obſeru.*35. Donell.*com.iur.ciu.lib.*12.*c.*8. Borcholt. *de reb.cred.c.*3.*nu.*63. 238

Nil diſſimile ſtatuas in donatario quo ad rem donatam nec traditam, ſed venditam vel oppigneratam quod tamen procedit ſi donatio fuit facta cum hypotheca: ad ea que per nos inf. *par.*2.*art.*1.*num.*28.*lit.T.* iuxta quę debent intelligi textus, quibus hæc concluſio innititur, *leg.quæ prædium,*6.*C.ſi alien.res pign.dat.ſit. leg.ſi quis,* 36 §.1. *D. de pign.act. l.ſi quidem,*13.*ſub fin.C.de donat. inter vir.& vxor.* 239

Adhuc pariter in repetente quod indebitè ſoluit, naturaliter videlicet, & ciuiliter. *l.*1. & *tot.tit. D.de condict. indebit.* §.1. *Inſtit.quib.mod.re contr.obl,* cum ſimil. Beuther. *de iure prælat.p.*1.*cap.*71. 240

Præterea cum Bonæfidei poſſeſſor hæreditatis ſoluerit creditoribus hereditarijs: per *leg. de hereditate,* 5.*C.de petit. heredit.* 241

Et in ſumma (quod ſtet pro regula) quotieſcumque quis in bonis alicuius inuenit rem iure dominij vel proprietatis ad ſe ſpectantem, ſiue mobilem ſiue immobilem, eam præ omnibus, ſi extet, vendicare poteſt. quæ quidem eatenus hic retulimus, quatenus ad præfixam diſtinctionem, extantis, vel conſumptæ rei accomodantur. Cæterum de hac vendicatione, ex iure dominij, latiſſime & fuſius, noſtro tamen inſtituto tenus, infra *p.*2.*art. per tot.* 242

A.M.B. I.V.D.&c.

FINIS VI. ARTICVLI.

ARTICVLVS SEPTIMVS.

De Priuilegio Creditoris pecuniam mutuantis, ad reparationem, reſtitutionemq; ædificij, vel refectionem Nauis, aut ipſius, vel alterius rei conſeruationem; vel ad emptionem Domus, ſeu alterius rei eam credentis.

SVMMARIVM.

*In hoc articulo, cum diuerſi conſiderentur caſus, inſpicitur, an eadem in eis ſit hypotheca & priuilegium, an vero diuerſum, num.*1.

*Mutuans ad reparationem, reſtitutionem, & conſeruationem rei, habet in ipſa re hypothecam & prælationis ius, ibidem & num.*2.

*Adhoc vt obtineat tale priuilegium, exigitur, vt ſpecialiter ſit credita ea pecunia ad talem cauſam; non ſi generaliter, n.*3.

*Huius priuilegij ratio, à publica vtilitate profecta eſt, num.*4.

*An detur hoc priuilegium pro vſuris eius pecuniæ, ad eam cauſam mutuatæ, nu.*5.

*Reſoluitur Affirmatiuè; præcipue ſi non ſint lucratoriæ ſed ſubeant vicem intereſſe, n.*6.

*Vel vt ſors petantur, vt ſunt dotis vſuræ, nu.*7.

*Vel ea ſoluta à fideiuſſore, nu.*8.

*Aut ceſſionario, num.*9.

*Aut Negotiorum geſtore, num.*10.

*Non procedit ſi ſint illicitæ. num.*11.

Priuilegium hoc, Conſtit. D. Marci, *eſt inſtitutum ob publicam vtilitatem, num.*12.

*An obtineat in Ædificijs, tam ruſticis, quam priuatis, n.*13.

*Affirmatur, num.*14.

*Extenditur & ad nauim refectam, num.*15.

An ad ſementem n. 16.

*Et ad expenſas neceſſarias in aliqua re, num.*17.

*Adhuc & ad naulum, affictum, vecturam, ſi concernant rei conſeruationem & ſecuritatem, nu.*18.

*Competit priuilegium in ipſa re dumtaxat, refecta ſeu conſeruata, num.*19.

*Euaneſcit priuilegium, conſumpta ipſa re, num.*20.

*Priuilegium hoc non datur, ſi pecunia non ſit realiter impenſa in eam rem, ad quam fuit mutuata, num.*21.& 22.

*Quomodo probetur verſio eius pecuniæ in conſeruationem rei, num.*23.

*Probatur per facti euidentiam, nu.*24.

*Et per coniecturas, num.*25.

*Sufficit aliqualis probatio, nu.*26.

*An detur hoc priuilegium & hypotheca quo ad illum, qui pecuniam credidit ad extruendum, & de nouo faciendum ædificium, nu.*27.

*Reſoluitur negatiuè. Sed habet ſolum priuilegium perſonale, num.*28.

*Perſonale priuilegium pariter habet res depoſita conſumpta, num.*29.

Item

Digitized by Google

Item alimenta etſi militi debeantur, num.30.
Pia cauſa, num.31.
Mutuum gratuitum, num.32.
Mercedes Magiſtrorum, &c. num.33.
Mutuum ad funus, ſi pecunia non ſit expenſa, nu.34.
Pupillus in bonis gerentis eius negocium ex amicitia, nu.35.
Iure Regio datur idem priuilegium mutuanti ad ædificationem, nu.36.
Diſcutitur quæſtio præcitata, inſpecto iure communi, n.37.
Diuerſa Doctorum ſententia, num.38.
Negatiua affertur, nu.39.
Et probatur, nu.40.41.42. & 45.
Res, empta ex Mulieris, Pupilli, & Militis pecunia, cenſetur ſubrogata quo ad priuilegium, in locum pecuniæ. d. num. 42. & 43.
Id procedit etiam in non priuilegiato, ſed in ſubſidium, nu.44.
Rei venditæ dominium, non præſumitur translatum a venditore, ſi fidem non habeat de prætio, d.nu.45.55. & 56.
An dum prælatio non obtinet pro pretio, detur rei venditæ ſaltem vindicatio, num.46.
Affirmatiua affertur, num.47.
Verior Negatiua, num.48.
Obiecta tolluntur, nu.49. & 50.
Ex iis eliciuntur concluſiones, nu.51.
Si venditor in re vendita ſibi reſeruauit hypothecam in re, poteſt vindicare, ib.
Etiamſi antea ſuis creditoribus quamuis hypothecam conſtituit, num.52.
Eſt ſpecialiter reſeruanda, nu.53.
Reſeruari debet in ipſo limine contractus, nu.54.
In dubio, fides præſumitur habita de pretio, nu.57.
An Minor, & Mulier rem venditam ſimpliciter tradentes abſq; reſeruatione hypothecæ, iuuentur vtili rei vendicatione, num.58.
Proponitur Affirmatiua ſententia, nu.59.
Et probatur, 60. & 61.
Negatiua opinio retinetur, nu.62.
Et probatur, num.64.
Contraria ſoluuntur, ib. nu.65.
Intellectus ad text. leg. Iulianus, §. offerri, D. de actionibus empt. *nu.66.*
Afferuntur aliæ præſumptiones retinendi dominium, nu.67.
Vt ſi emptor dixit habere pecuniam ad manus, vel de fideiuſſoribus dandis conuenit, nu.68.
Si venditor vtitur verbo, Concedo, *num.69.*
Si adiicitur pactum de non alienando, ante ſolutionem pretij, num. 70.
Si hypotheca ſit reſeruata in ea re cum clauſ. Conſtituti, n. 71.
Si facta traditione, & inueſtitura feudi, Venditor proteſtatur, ſi nil in eo retinere præter pretium, nu.72.
Si libri vendantur Doctori, ſeu Scholari; etiam abſolutè. ex Beuther. *num.73.*
Si venditor ſperauit recipere pretium ſtatim, nu.74.
Si emptor numerauit pretium, ſed ſtatim recepit, nu.75.
Si illico decoxit rem venditam, vel fugam præcogitauit, n.76.
Quando dicatur præconcepta fuga, nu.77.
Idem eſt etſi mercator ſoleat ad terminum vendere, vt plus lucretur, nu.78.
Agitur de interpretatione l. qui nauem. 9. & l. quod quis 19. D. de priu. cred. *nu.79.*
Cauendum à ſuppoſito Auct. ib.
Eodem priuilegio gaudent ij, quorum pecunia fuit nauis liberata ab alterius obligationis vinculo, vel ſi aliquid fuit in nautarum cibaria erogatum, aut quid aliud ſolutum, ſine quo nauis non poteſt nauigare, nu.80. & 81.
Adducitur ſententia affirmans dari prælationem mutuanti ad emptionem, nu.82.
Et probatur, nu.83.84. & 85.
Eligitur Negatiua, per Auct. ſtante lege Regia, num.86.
Reſpondetur ad text. in Auth. de Æqualit. dot. §. his conſequens, *qui germanè explicatur, nu.87.*
Refertur iudicium in Regia Cancellaria Pinciana, ex Gaſp. Rodriquez. *n.88.*
Alia ratio pro dicta Negatiua, nu.89. & 91.
Quæ retinetur ab omnibus fere DD. nu.90.
Limitatur ea opinio in Pupillo, nu.92.
In Milite, num.93.
In Furioſo, Prodigo, &c. nu.94.
In Eccleſia, num.95.
In Vxore reſpectu viri & econtra, nu.96.
Datur tamen tali mutuanti ad emendum, priuilegium perſonale, num.97.
Quod tamen adhuc perdit, ſi concurrat cum gratuito mutuante, num.98.
Quando creditor dedit pecuniam mutuam ad neceſſariam cõſeruationem rei, prius alteri obligatæ, iſte etſi poſterior, erit potior, num.99.
Limitatur procedere ſolum in ſorte: non etiam in pœna forſitan adiecta, num.100.
Affertur ratio. primi dicti, nu.191.
Priuilegium & hypotheca ex hoc capite competit per conſeruatione, & reparatione ædificij, & Nauis, nu.102.
Additur & emptio Militiæ, nu.103.
An ex emptione & cuiuſuis Officij? num.104.
Et cum res emittitur ex pecunia pupilli, & mulieris? num.105.
Vtrum mutuans pecuniam in inſtauratione ædificij funditus diruti, & vſque ad aream conſumpti, gaudeat hoc priuilegio conceſſo reparanti, &c. nu.106.
An mutuatario effecto non ſoluendo, poſſit mutuans vendicare rem emptam ex ea pecunia? Affirmatiua refertur, nu.107.
Negatiua proponitur, & retinetur, nu.108.
Reſoluitur ſententia aduerſa, nu.109.
An iſte, qui mutuauit ſuam pecuniam ad reparationem ædificij, ſeu ad eius conſeruationem, ſit præferendus mulieri agenti pro ſua dote, &c. nu.110.
Reſoluitur, temporis rationem eſſe habendam, nu.111.
Non obſtantibus, qui mulierem præferunt, nu.112.
Et qui poſtponunt, ib.
In dubio Mulier præfertur, poſtea Pupillus, inde Fiſcus, n.103.
Idem reſoluitur in emente militiam, nu.114.
Exigitur mutuum expreſſum ad tales cauſas, nu.115.
** Creditor mutui cauſa, quando præferatur. In omnibus caſibus neceſſe eſt, vt pecunia mutuata pro reſtitutione ædificij, &c. in eam cauſam expendatur, num.116.*
Quid ſi maior ſumma ſit mutuo data, quam fuerit opus, n.117.
Reſoluitur non dari prælationem, niſi in expenſo, non in eo pluri, num.118.
Limitatur, ſi mutuans ſit deceptus, nu.119.
Hoc priuilegium non obtinet in Heretico, nu.120.

IN hoc art. cuius priuilegij tractatio anceps, & difficilis eſt, à iure diuerſi conſiderantur caſus, ideo inſpici oportet, an eadem in eis ſit hypotheca, idemque priuilegium, an vero diuerſum priuilegium, & prælationis ius, vnus quam alius, habere debeat. 1

Quare prior conſtituitur caſus, quando ſcilicet qui mutuauit pecuniam in reparationem, reſtitutionem, aut conſeruationem ædificij, aut de mandato domini ædificij, illam dedit opifici, qui operam, & materiam, ad id apponebat: hunc namque, habere tacitam hypothecam, & priuilegium prælationis, in ædificio, * aut domo diruta, aut collapſa, erecta, & reſtituta ex ipſius mutuata pecunia, probant expreſſe iura, *in leg. ſi ventri §.1. ff. de priuilegijs creditorum*, his verbis, *Creditor qui ob reſtitutionem ædificiorum crediderit, in pecunia, quæ credita erit, priuilegium exigendi habet, quod ad eum quoque pertinet, qui redemptori domino mandanti, pecuniam ſubminiſtrauit*; & *in lege 1. ff. de ceſſione bonorum, & in leg. creditorum, ff. ſi certum petatur; & in leg. interdum, cum leg. ſequenti, ff. qui potiores in pignore habeantur; & in leg. 1. ff. in quibus cauſis pignus, vel hypotheca tacitè contrahatur*, quibus de iure Regio conſonat *leg. 26. & 28. tit. 13. part. 5.* eandemq; hypothecam, idemq; priuilegium, & prælationis ius habere illum, qui ad extruendam, reficiendam, vel armandam nauem, pecuniam credidit: colligitur, ex *l. qui nauem, & l. quod quis, 18. ff. de priuilegijs creditorum; & in d. leg. interdum, in fine, cum leg. ſequenti, ff. qui potiores in pignore*, & generaliter probat Iuſtinianus, *in Authentice de æqualitate dotis, §. his conſequens collatione 7. & in d. leg. 28. titul. 13. par. 5.* quibus hoc priuilegium expreſſe indulgetur, ita vt omnibus alijs creditoribus etiam expreſſas, & priores hypothecas, & priuilegia habentes, in his pecunijs, quibus ædificium reſtitutum, & reparatum eſt, præferantur; vt conſtat ex illis verbis dicti Authentici, ibi, *His conſequens eſt, & illud decernere, quod in caſibus huiuſmodi dubitatum nouimus, antiquio-* A

ribus creditoribus aliquas hypothecas præponere iuniores, exiſtentes ex priuilegijs à legibus datis, quale eſt, quando aliquis proprijs pecunijs procurauerit nauem comparare, aut fabricare aut reparare, aut domum forſan ædificare, aut etiam emere agrum, aut aliquid horum; in his enim omnibus priores exiſtunt poſteriores creditores, quorum pecunijs empta, aut renouata res eſt ijs, qui etiam multo antiquiores ſunt. Hoc priuilegium, & prædicti caſus concluſionem, explicant, & eleganter exornant ibi, & latè proſequuntur Bartolus, Albericus, Ripa, & ibi Accurſius; Communiter Doctores, *in d.l. interdum, ff. ſi certum petatur*, Ripa *in d.l. ſi ventri, 6. 1. & in l. 1. ff. in quibus cauſis pignus, vel hypotheca*, & Rebuſ. *in commentario legum Franciæ, 2. tom. tit. de conſtitutione redituum, art. 1. Gloſſ. 8. ex num. 7.* optimè Neguſantius, *de pignoribus, & hypothecis, 2. membr. 5. part. ex num. 15.* Vanderanus, *de priuilegijs creditorum, cap. 8.* Balduinus, *de pignoribus cap. 7.* nouiſſimè Hermanus Meyrer, *in lib. 2. de priuilegijs creditorum, tit. 9. & 10.* ex noſtris eleganter Gregorius Lopez, *in dictis legibus 26. & 28. p.* Couarruu. *lib. 1. variarum cap. num. 2. & 3.* Molina, *de Hiſpanorum primogenijs, lib. 1. cap. 10. nu. 9.* Ioannes Gutierr. *practicarum quæſtionum, lib. 3. q. 38.* rectè, Pater Lud. Molina, *tractatu 2. de iuſtitia, & iure diſputat. 438. fol. 1270. verſ. occaſione huius, & Diſputatione 536. fol. 1770 verſic. quando aliquis, &c.* doctè & eruditè Dominus Ægidius Ramirez in commentario à ſe manuſcripto, in Salmanticenſi inſigni Academia, *ad titulum, ff. de priuilegijs creditorum, in explicatione legis ſi ventri, §. 1. eiuſdem tituli.*

A ✠. *Tacitam hypothecam, & priu. prel in ædific. &c.*) Tacitam hypothecam, & prælationis priuilegium competere, præ omnibus creditoribus etiã expreſſam habẽtibus hypothecam, mutuanti ad reparationem, reſtitutionem, & conſeruationem rei, in ipſa tamen re, præter adductos ab Auct. docent ex allegat. text. Gloſſ. in *Auth. Quo iure, C. qui potior.*
2 *verſ. perſonal.* † Iaſon, *in l. creditor 25. D. de reb. cred.* Zaſ. *ib. nu. 5. & ſeqq.* Caſſan. *in Catalog. Glor. Mund. p. 12. conſider. 99.* Io: Robert. *lib. 3. Animaduerſ. cap. 14. in med.* Muzz. *de pignor. col. de natural. pignor. num. 48.* Io: Mich. Beuther. *de iure prælat. par. 1. cap. 20. & par. 2. cap. 26.* Mynſing. *cent. 1. obſ. 12. num. 4.*

3 Cæterum, ad hoc vt id priuilegium locum habeat, exigitur primò, vt ſpecialiter ea pecunia ad refectionem, vel conſeruationem rei, credita ſit; ſecus ſi generaliter, etiamſi à debitore fuerit in rem verſa. *leg. procuratoris, §. plane. 17. D. de tribut. act.* Iacob. Cuiac. *lib. 8. ad Aphrican. ad l. Lucius Titius, 8 D. exercit. act. poſt init.* Chaſſan. *d. conſider. 99.* Beuth. & Zaſ. loc. cit. & alij DD. communiter.

A. M. B. I.V.D. &c.

4 Cuius tanti priuilegij ratio, vt plerique putant, à Publica Vtilitate profecta videtur, quæ, vti conſiderant omnes ſupra iam relati auctores, in ædificiorum reparatione verſatur, vt vrbs, quæ deformis facta eſt, collapſis ædificijs, per reparationem recuperet pulchrum, & decorum aſpectum, quod vtique maximè Ciuitatibus expedit, *ex l. 2. §. ſi quis nemine, & l. vltim. ff. ne quid in loco publico*, ibi, *Cogendus non eſt demoliri, ne vrbs ruinis deformetur*, & *in leg. 2.* ibi, *Vt integris ædificijs depoſitis publicus deformetur aſpectus*, & in *leg. ſi quis, C. de ædificijs priuatis, & in l. præſcriptio 5. C. de operibus publicis*, ibi, *Contra ornatum & commodum, ac decoram faciem ciuitatis extructa noſcuntur*, & plura in propoſito adducunt Simancas, *de Republica lib. 8. cap. 13. & 19.* Petrus Velleius à Gueuara, *lib. 4. ad legem primam, de iuſtitia; & iure, num. 12. & in l. præſes, 7. ff. de officio præſidis*, vbi Corraſius, & alij; optimè, & nouiſſimè Meyrer, *d. libr. 2. de priuilegijs creditorum tit. 2. num. 21. in fine.* Hinc prouenit, vt propter hanc publicæ vtilitatis rationem, donationem à marito vxori factam, ad refectionem & reparationem ædium, validam eſſe, reſpondeat Iureconſultus Paulus, *in l. quod vir, 15.*
B *ff. de donationibus inter virum, & vxorem.* *

5 B ✠. *Final.*) Sed quæritur an pro vſuris pecuniæ in hanc cauſam mutuatæ competat hoc priuilegium? Et reſoluendum eſt, in Vſuris licitis adhuc tale priuilegium obtinere, ex tex. expreſſ. *in l. Lucius Titius, 18. D. qui pot. in pign. l. ſi plures 9. §. fi. D. de pact.* Neguſ. *de pign. par. 5. memb. 2. n. 10.* Mozz. *eodem tract. Rub. de natural. pign. num. 29.* Bart. *in d. l. Lucius init.* Bald. *ibid. n. 1.* Mynſing. *cent. 1. obſ. 19.* Io: Kopp. *dec. 28. n. 11.* Hartm. Piſt. *q. 14. nu. 24. lib. 3.*

6 Præcipuè ſi vſuræ ſint non lucratoriæ, ſed compenſatoriæ, & agatur de intereſſe, dum in eo creditor æquè ac cæteri, certant de damno vitando. Io: Zanger, *de except. par. 3. cap. 25. à nu. 48* Matth. Coler. *de proceſſ. execut. lib. 1. c. 10. nu. 113. & ſeqq.* Beuſt. *ad l. admonendi, D. de iureiur. nu. 698.* Vt eſt in marito, intereſſe, & vſuras dotis promiſſæ, & non ſolutæ petente Zanger. *ſupra cit. par. 3. cap. 25. num. 67. & ſeq.* † 7
multo magis ſi vt ſors repetuntur, *l. creditor, 11. §. ſciendum, D. qui potior in pign.* Hic enim vſuras, non vt lucretur, ſed vt rem propriam, repetit Bald. *in l. & in contraria, D. de vſur.*

Vt eſt in fideiuſſore ſoluente pro principali, ſortem, & vſuras. Vinc. de Franch *dec. 1. 4. n. fin.* Menoch. *de arbitr. cent. 3. conſ. 119. n. 26.* Anton. Herin. *de fideiuſſor. cap 26. à num. 87.* 8

Item in Ceſſionario; *l. qui negotiationem, 58. §. ex duabus, 1. in fi. D. de adminiſtrat. tut.* vbi Bart. Zangher. *de except. d. p. 3. cap. 25. n. 20. & ſeq.* 9

Præterea in Negociorum geſtore, *ad l. atqui, §. non tantum, D. de negoc. geſt. iuncto text. l. & in contraria, D. de vſur. iam cit. ad quam Bald. n. 1. verſ. quia quo.* 10

Dixi tamen in vſuris licitis, quæ ſcilicet quincunces ſunt; hoc eſt quinque pro ſingulis centeſimis. Vid. de his Gail. & quæ per nos, alibi, &c. 11

A. M. B. I.V.D. &c.

Sed cum hæc publicæ vtilitatis ratio, ob quam diximus, Diui Marci Imperatoris conſtitutione datam, & conceſſam fuiſſe tacitam hypothecam ei, qui mutuauit pecuniam ad reparationem, & reſtitutionem ædifici, vt in ea maius exigendi ius, & priuilegium habeat cæteris creditoribus, vt (*in d. l. ſi ventri, §. diuus Marcus, ff. de priuilegijs creditorum, & d. l. 1. ff. in quibus cauſis pignus, vel hypotheca tacite contrahatur, cum alijs ſupra citatis*) militare, & verſari videatur, ſolummodo in vrbanis ædificijs. 12

Dubium eſt, An huiuſmodi hypotheca, & priuilegium, extendendũ ſit ad ædificia ruſtica, & ad alia, in quib. illa ſuperior ratio non ita ponderatur; veluti, Si quis ad reparationem, & reſtitutionem molendini, aut alterius prędij ruralis pecuniam mutuauerit; An ſcilicet eodem hypothecæ, & prælationis iure gaudere debeat? Cui dubitationi dicendum videbatur, quod cum ex ſuperiori ratione, beneficium illud ex Imperatoris edicto, ſolum ad vrbani ædificij refectionẽ, & reparationem pertinere videatur, nequaquam ad alia ædificia extendendum fore; argum. *legis quod conſtitutum eſt, 22. ff. de teſtamento militis.* 13

Cæterum ea ratione, & fundamento, & alijs etiam nõ obſtantibus, ſuperior doctrina, & concluſio verior eſt; Nam præterquam quod ſupra allegata iura in *d. l. ſi ventri, §. 1. & in d. l. 1. ff. de ceſſione bonorum, & in d. l. creditor* generaliter loquantur per verba vniuerſalia, veluti in credente ad ædificiorum reparationem, & reſtitutionem, in plurali numero; 14
de omnibus ædificijs * tam vrbanis, quam ruſticis, & ſic C
generaliter ſint intelligenda; cum non tam ob illam publicæ vtilitatis rationem, quam ob aliam æquitatis cauſam, indicta videatur illa hypotheca tacita, & prælationis priuilegium; namq; æquum eſt, vt cum ædificium reparatum, & reſtitutum ſit ex mea pecunia ad id mutuata, & credita in eo ædificio, cuius meæ pecuniæ cauſa refectum eſt, prælationis iure, & hypothecæ priuilegio gaudeam, præ cæteris creditoribus, ad executionem bonorũ debitoris concurrentibus. Præterea comprobatur hæc ratio *ex d. leg. 1. ff. in quibus cauſis pignus, vel hypotheca tacite contrahatur*, vbi generaliter hypotheca conceditur in pecunia mutuata in ędifici reſtitutione, *& ex iure, d. um, iuncta ratione diſpoſitionis text. in l. ſubſequenti, ff. qui potiores in pignore habeantur*, dum inquit, *Huius enim pecunia ſaluam fecit totius pignoris cauſam, &c.* & ita expreſſè docuit Petrus Rebuffus, *in d. tit. 1. gloſſ. 8. n. 17.* Neguſantius *d. 2. membr. ſecunda partis, n. 15. verſ. item extenditur*, Meirer *d. lib. 2. de priuilegijs creditorum, tit 8. n. 2.* Denique id expreſſe comprobatur *ex d. l. 26. & 28. dict. 12. part. 5.* dum per hæc verba id ſignificantia loquuntur, cum dicit *d. l. 26* ibi. *E aun dezimos, que ſi algun ome recibieſſe de otro marauedis preſtados, para guarnir alguna naue, o para fazer alguna caſa, o otro edificio, ò para refacerlo, que qualquier deſtas coſas, en que fueſſen metidos, ò deſpendidos, los marauedis, fincan obligadas calladamente, a aquel quelos empreſto; Et in l. 28.* ibi, *Naue, o caſa, o otro edificio, & c. para refazer, e guardar a quella caſa, que ſo non deſtruyeſſe, &c.* Pondero in vtraque lege, *naue, o caſa, o otro edificio*, ex quibus colligitur, tam vrbanũ ædificiũ, quã rurale, aut quodlibet aliud cõpręhendi.

C ✠. *tam*

Digitized by Google

C ✠. Tam vrbanis,quam ruſticis,&c. Nulla igitur conſtituenda eſt diſtinctio inter vrbana, & ruſtica edificia. ad effectum priuilegij ex reparatione,&c.iuxta cit. l. ſi ventri, §.1. D.de priu.cred.& l.interdum,D.qui potior.

15 Quod & in naui reficienda,textus docet obtinere,l.qui nauem, D.eodem de priu.cred.

16 Extendũt DD & ad eum qui mutuauit ad ſemen,vt videlicet præferatur omnib.creditorib.etſi anterioribus.Catocc. de locat.& conduct.tit. de difformit.q.5.verſ.circa prelationem. Pract. Papien. in forma libellan.in act.hypoth.Gloſſ.10.ſub eadem n.12. Card.Mantic.lib.11.tit.23.n.11. Paſchal.de viribus patr.pot.p.4.c.6.n.65.Decian.conſ.50.libr.3. Theſaur.quæſt.forenſ.29 n.6.lib.2.Caſtil. dec.10.tom.1.num.6. quod & ſupra notauimus.

17 Itidem,& conceditur pro mercedibus,& expenſis neceſſarijs in aliqua re ex text.in d.l.interdum, D. qui potior. & nos alibi.

18 Adhuc & pro naulo, afflictu, & vectura,ſi concernant rei conſeruationem,ſecuritatem,vel ſaluam tranſuectionem,ad l.huius.D.qui potior,d.§.his conſequens.Neguſ. Mantic. & cæteri adducti etiam per Auct.ſup art.3.n.19. & infra proxim. num.11.

A.M.B. I.V.D.&c.

19 Bene tamen verum erit,& ita praxi receptum:ſuperiorem hypothecam & priuilegium,ſolum habere locum, in ædificio illo conſeruato,reſtituto, ex pecunia creditoris mutuantis,ita vt in ceteris alijs bonis illius debitoris ædificij reſtituti,creditor ipſe non debeat vtique prædictum priuilegium habere,& prælationis ius,reſpectu aliorum creditorum habentium hypothecas,ſed ſolum reſpectu creditorum perſonalium,quomodo accipi debet tex. in l.1.ff. de ceſſione bonorum,& d.l.creditor,ff.ſi certum petatur,& leg.ſi ventri, §.1.de priu.cred.ex Caſtro in d.l.1.& Alciato in d.l.creditor,ff.ſi certum petatur,quod etiam probatur argumento tex. in d.l.interdum,& d.l.huius,ſeq.ff. qui potiores; Vnde ſi res ipſa con-
D ſeruata,aut refecta * extinguatur,neceſſe erit etiam extingui hoc priuilegium, quaſi deficiente ſubiecto,circa quod verſatur,vt expreſſe docet Accurſius, verbo datur,in d.l.1.ff. de ceſſione bonorum,Ripa,Alexander,& Iaſ.in d.leg. creditor. Neguſantius d.2.membr.tertiæ partis.n.13.Rebuffus in d.gloſ. quæſt.art,15.num. 21. & ita tenet Molina de Hiſpanorum primogenijs,d.lib.1.c.10.n.23.pro quo facit l.ſicut,§.in principio, ibi,Sicut in re corporali extinctæ,ita,& vſufructu extincto pignus hypotecarie perit,ff.quibus modis pignus,vel hypotheca ſoluitur.

20 D ✠. Extinguatur, &c. Si res refecta amplius non extat,ſed diruta eſt,hoc priuilegium creditori non competere, clarè ſatis diffinitur ex l.1.& ſeq.D.qui potior.in pign.Iaſ.in l.creditor,25.D.de reb.credit.n.6.Iaſ.ibid.n.2.ad fin. Chaſſan. in Catalog.glor.mund.d.p.12.in conſid.99. Gail.lib.2.obſ.12.n. 4.Beuther de iure præl.p.1.c.20.vbi oppoſita diluit.Obſt. tamen Dionyſ.Gotr.in dict.leg interdum 5. D.qui potior.verb. impenſi,&c.

A.M.B. I.V.D.&c.

21 Rurſus nec prædictæ hypothecæ,aut priuilegio locus erit, ſi pecunia mutuo data ſit,ob cauſam reparandi, conſeruan-
E di,aut reficiendi ædificium,& in aliam cauſam * expenſa ſit:cum ceſſet ratio deſumpta ex d.l.huius,ff.qui potiores,& illa,publicæ vtilitatis,que verſatur in pulchro,& decoro vrbis aſpectu;vt bene notauit Neguſantius,vbi ſupra d.2. membr. n.15 verſ.1.modo,ex d.l.procuratoris,§.plane,ff.de tributoria actione;& ita docent Paulus,Iaſ.& Decius,in d. l. creditor,ff. ſi cert.pet.& Ripa in d.l.ſi ventri,§.1.& in l.1 ff.in quibus cauſis pignus,vel hypotheca;& ita vſu receptum,teſtatur Myſing. practic.obſeruat.cent.1.c 60.

E ✠. Expenſa ſit,&c. Alterum igitur requiſitum eſt, vt ea pecunia ob eam refectionem, vel reparationem mutua-
22 ta,in id omnino ſit impenſa, † & non in alium vſum ſit conuerſa.Ita præter relatos a Rodriquez,ſuſtinet Iaſ.in d.leg. creditor,25.D.de reb.credit.n.6.Chaſſan.in Catal. Glor.mũd. d.p.12.conſiderat.99.Myſing.cent.2.obſ.60.Gail.d.obſ.12.nu. 4.Matth.Berlich.de iure prælat.p.1.d.c.20. in med. Obſtat tamen Iacob.Cuiac.d.lib.8.ad Afric.ad d.l.Lucius Titius, D. de execut.act.poſt init.verſ.rurſus,Gail.de credit.d.c.4.q.11.n. 1565.

23 Quomodo autem probetur, eiuſmodi pecuniam fuiſſe verſam in rei conſeruationem.

Reſoluendum eſt, principaliter poſſe id probari; primò 24
per facti euidentiam,nimirum cum ex oculari inſpectione deprehenditur expenſos fuiſſe nummos in eam cauſam;& hoc firmius teſtimonium eſt,& ſecurius,§.ſed cum magis,leg. de gradib.cogn.

Alter munus eſt per coniecturas,& à poſteriori,cum ſcili- 25
cet apparet refectio;quamuis enim non poſſit dignoſci, ac percipi,ex qua pecunia id factum ſit; attamē præſumitur eã ipſam pecuniam impenſam fuiſſe in refectione rei;cum non de vento reficiantur ædificia,ſed cum magno ſumptu,& opera, vt totidem verbis diſſerit conſulendo Bald.conſ.353.n. 2.lib.3.ſequitur Berlich.practic.concl.p.1.concl.5.n.135.

Hinc elicitur,non exigi ad probationem, an illa pecunia 26
ſit expenſa pro refectione rei, vt probetur expreſſe eam ipſammet pecuniam ſpecialiter fuiſſe expenſam;ſed ſufficere, ſi creditor probet ædes fuiſſe ruinoſas, atque refectione indiguiſſe,ac poſtmodum eſſe refectas. l. Lucius Titius,poſt init. D.de exerci.act. vbi Cuiac. d.libr.8.ad African.poſt init. verſ.hoc tamen.Pract.Papien.in forma libellan.in act.hypoth. gloſſ.ſcribendum,n.10.Io:Koppen.dec.28.n.35.

A.M.B. I.V.D.&c.

Denique priuilegium hoc. & ius tacitæ hypothecæ, de 27
quo in d.l.ventri,§.1.& d.l.1.ff.in quibus cauſis pignus, vel hypotheca,&c.& d.l.creditor,cum ſimilibus,neque etiam habe-
bit locum,quoad illum qui pecuniam * credidit ad extruē- F
dum,ſiue faciendum nouum ædificium; quia cum loquatur circa reſtitutionem ædificiorum,non eſt extendendum,quãdo de nouo erigitur,& ædificatur;namque aliud eſſe facere, & longè aliud reficere,& reſtituere,docet tex.in l.1.§. ſi quis ædificium,vbi docte Duarenus.ff.de noui operis nunciatione, l. 2.§ reficere,ff.de itinere,actuque priuato, l.vſufructuarius 51. ff.de vſufructu,reſoluit Felinus.ex eleganti tex.in c. conſuluit, de iudicijs,Decius,in c.cum acceſſiſſet, de conſtitutionibus; & ſtatutum prohibens nouum opus fieri,aut extrui,non prohibet vetus fulciri,& inſtaurari,ſecundum Alexandrum conſil. 19.n.6.Boerium,dec.44 n.4.Auendanum,de exequendis mandatis,2 p.c.2.n.3.& ita tanquam diuerſa ponuntur in propoſito,ad l.26.partita,ibi,para faZerla,ò refaZerla & in l.6.tit.7. lib.5.noua Recopilationis,quæ eſt l.46 Tauri,ibi, Se hiZieren de nueuo,como lo que ſe reparare,& ibi,Se puedan haZer,ò reparar las dichas cercas,ò fortaleZas, vbi Matienzo in gloſ.5. ex num.10.multa ad id elegantiſſimè adducit, & Azeuedo, in l.18.n.6.lib.3.noua Recopilationis,n.1.& 2.in fine.Si ergo de reſtitutione ædificiorum priuilegium receptum eſt,trahi nõ debet ad nouum opus,ſeu ædificium,ex ſupradictis,& ex regula legis quod conſtitutum,ff.de teſtamento militis.

F ✠. Pecuniam credidit ad extruendum, ſiue faciendum 28
nouum ædificium, &c. Atque ita in iure veriſſima eſt ſententia,ob pecuniam mutuo datam ad domus ędificationē, non competere ius tacitæ hypothecę,quaſi deficientibus & verbis,& ratione legis.Non tamen denegatur priuilegium perſonalis prælationis reſpectu chyrographariorum, ex ipſa re empta,l.quod quis,D.de priuil.credit.quod notandum.

Cæterum,vltra relatos,alij adhuc caſus exiſtunt,in quibus obtinet locum hæc perſonalis prælatio;quos hac occaſione licet annectere.

Obtinet ergo illud perſonale priuilegium etiam in re, vel 29
pecunia depoſita,ſi ſit conſumpta,l.ſi ventri,§.in bonis,D.de priu.credit.l.ſi hominem,§.quoties,D.depoſit.Si enim extaret, ius prælationis competeret,non perſonæ,ſed cauſæ,& rei cõceſſum,vt ſup.latis notatum.art.6.num.120.& paſſim.

Tertio loco habent perſonale priuilegium Alimenta,ſiue 30
ex contractu debita ſint,ſiue ex teſtamento, aut iuris diſpoſitione.Afflict.Deciſ.252.nu.8. Mich.Beuther de iure prælat. p.1.c.54.per tot.Salgad.Labyr.cred.p.1.c.24.n.97. Quod procedit etſi ea debeantur militi,l.cum mihi 8.§.nihil autem,7.D. de tranſact.Alex.d.conſ.171.n.4.vol.2.Etſi obſtet Bald.conſil. 225.n.3.lib.3.Tuſch.tom.1.lit.A.concl.286.n.70.

Si autem hæc ex certo fundo debeantur,vt & ea,quę vxori debita ſunt,habere hypothecam tacitam dicendum eſt,vt ſup.obſeruauimus,part.1.art.8.à num.8.& deinceps, & art.1.

Quartò priuilegium perſonale habet pia cauſa, & quod- 31
cumque ad piam cauſam relictum eſt,& deſtinatum.Tiraq. de priu.piæ cauſæ,priu.158. Anton Leoncill. in tractat.de priu. pauperum,priu. . . . Beuſt.ad l.admonendi,D.de iureiur.num. 968.quæ autem dicantur piæ cauſæ,& quę ad pias cauſas relicta cenſeantur,vide Tiraq.loc.cit.in præfat.per tot. Leoncill. vbi ſup.

Digitized by Google

vbi ſup. & Tuſch. *concl.* 332 *per tot.* & *concl.* 338. *per tot.*

32 Quinto habet locum priuilegium hoc perſonale in eo, qui pecuniam gratis, & ſine vſuris mutuat; hic enim reſpectu mutuantium ſub fœnore, & aliorum huiuſmodi creditorum chyrographariorum tali gaudet antelationis prerogatiua. Bart. *in d.l. ſi hominem, 7. §. quoties, D. Depoſit. vnit.* Bald. *in l. ſi. C. eod. tit. depoſ. n. vlt.* Ripa *in d.l. ſi ventri, 24. §. in bonis, D. de priu. cred. n.* 8. Stracc. *de decoctor. p. vlt. n.* 4. Beuſt. *ad ſuam leg. admonendi* 31. *D. de iureiur. n.* 968. Beuth. *de iure pral. p.* 2. *c.* 29. Sim. Piſtor. *conſ.* 7. *n.* 11. & *ſeq. vol.* 2. relat. & ſecut. a Berlich. *p.* 1. *concl. pract.* 70. *n.* 13.

Sin autem mutuat in caſibus ſpecialibus de quibus ſupra; tunc adhuc, & hypothecam habet, & reale priuilegium, vt ſupra diximus.

33 Sexto Hoc perſonale priuilegium magiſtris per mercedibus ſuis, quaſi æquiparatis alimentariæ cauſæ, tribuit Barb. *in l.* 1. *C. de infant. expoſ. n.* 2. & ſequitur Berlich. *d. p. concl. practic. num.* 70. 17.

Obſtat tamen Gait. Salgado, Acoſta, Zach & alij, ac inſuper, quæ Auct. ſup. *art.* 3. *p.* 1. & *p.* 2. *art.* 4. *n.* 37. & *ſeqq.* & nos vtrobique.

34 Septimò obtinet hoc priuilegium qui ad funus, faciendũ pecuniam mutuo dedit, quę tamen eam cauſam non fuit expenſa. Ioachim à Beuſt. *ad leg. admonendi, D. de iureiur. n.* 968. relat. & ſequut. à Berlich. *loco citato, nu.* 18.

Si tamen ea pecunia expenſa omnino ſit in funus: & funebris impenſæ nomẽ veniat, tũc præter perſonale priuilegiũ, adhuc & ius prelationis habet, & hypothecã, vt diximus.

35 Recenſetur inter perſonaliter priuilegiatos Pupillus in bonis eius, qui officij, amicitię ergo ipſius geſſit negociũ, & ex text. *in l. ſi negocium,* 23. *D. de priu. cred.* Beuſt. *in d.l. admonendi, D. de iureiur. num.* 968. & nos aliqua ſup. *art.* 4.

Quiſnam autem ordo, ſeu ratio obſeruari debeat in concurſu; vide quæ infrà ſuo loco:

A. M. B. I. V. D. &c.

36 Sed tamen, licet hæc, iure communi attento, vera eſſe poſſint, iure tamen Regio, de quo *in l.* 26. *tit.* 13. *p.* 5. & *in l.* 9. *tit.* 3. *ead. p.* verius eſſe exiſtimo, cum Greg. Lopez *in d.l.* 26. *in gloſ. verb. fazer,* prædictam ſcilicet tacitam hypothecam, & priuilegium, habere creditorem, qui non tantum ad domum, ſeu aliud ædificium reſtituendum, & reficiendum pecuniam mutuauit; verum etiam, & illud obtinere, ſi ad de nouo ædificandum, & faciendam domum, vel ædificium, pecuniam crediderit; vt colligitur ex his verbis ibi, *Para fazer alguna caſa, o naue, ò otra coſa ſemejante, que eſtaua en manera de ſe perder, ſi non la refizieſſe;* & *in d.l.* 26. ibi. *O para refazerla, ò para fazer alguna caſa, ò otro edificio, &c.*

* ℣. *Finali.* Vide quæ in contrarium docet ſuper hac lege Regia, ex Caſtill. Non. Acoſta, *cit. tract. de priuil. credit. &c. Reg.* 1. *ampliat.* 3. *a num.* 4. & *ſeq.*

A. M. B. I. V. D. &c.

37 Alter caſus, eſt, in quo grauis difficultas, & magna doctorum controuerſia verſatur, videlicet. Cum quis pecuniam mutuauit in domus, nauis, aut alterius rei comparationem, An iſte eadem ſupradicta tacita hypotheca, priuilegijque, & prælationis iure, potiri debeat, ita vt in domo, naue, aut prædio ex ſua pecunia empto, priorem, & potiorem cauſam habere videatur, quam cęteri alij creditores ad bona debitoris cõcurrentes, ſicuti, de mutuante ad refectionem, & conſeruationem ædificij ſupradictum eſt?

38 In cuius caſus reſponſione, diuerſæ ſunt Doctorum ſententiæ, & opiniones, vt præter Molinam *in d. tract.* 2. *de iuſtitia, & iure, diſp.* 438. & Couarruu. *lib.* 1. *var. reſol. c.* 7 & Ioannem Gutierrez *lib.* 3. *practic. quaſt. q.* 98. & alios ſupra allegatos, optimè refert Zauallos *practic. quaſt. comm. contra communes, quaſt.* 744. late, & nouiſſimè Doctor Ioannes del Caſtillo *controuerſiarum iuris lib.* 3. *c.* 8.

39 Vnde opinio fuit, mutuantem pecuniam ad comparationem domus, prædij, vel alterius rei, non habere tacitam hypothecam, neque priuilegium prælationis in domo, vel prędio empto ex ſua pecunia, niſi expreſſe, & nominatim pro debiti ſolutione ſe obligauerit. Huius ſententiæ fuit Accurſius *in l. quod quis, ff. de priu. cred. in gloſſ. verbo, bona ibidem vendita, in fine,* idem Acurſius *in d.l. interdum, verb. creditore, ff. qui potiores.* Idem *in l. licet, C. eod. tit. in gloſſ. verbo, conuenit.* Idem *in Auth. de æqualitate dotis, §. his conſequens eſt, collat.* 7. *in gloſ. verb. agrum;* & *vtrobique,* Bart. & communiter DD. Bald. & Salicet *in d.l. licet,* Ripa *in d.l.* 1. *ff. in quibus cauſis pignus, vel hypotheca, n.* 2. Neguſ. *in d.* 2. *membr.* 5. *p. num.* 3. & communem dicit Couarru. *d. lib.* 1. *variar. c.* 7. *n.* 3. Rebuff. *d.* 2. *tom ad leges Gallicas, tit. de conſtitutione redditunm, art.* 1. *gloſſ.* 5. *n.* 7. Benuenutus Stracha *in tract. de decoctorib. vlt. p. n.* 5. Baldus Nouellus *de dot.* 10. *p. n.* 5. Ioann. Gutierrez *d. q.* 98. *n.* 3. vbi ex doctrina Neguſantij, *vbi proximè in d. n* 3 *in princip.* limitat hanc communem Gloſſarum opinionem, niſi mutuans ſuam pecuniam, in eo contractu recepiſſet hypothecam, & obligationem omnium bonorum, ab eo, cui ſic mutuauit; quia tunc res empta a debitore, comprehenderetur in dicta generali obligatione, & eſſet hypothecata mutuanti, ſecundum Salicet. *in d.l. interdum.*

40 Quæ ſane opinio plura habet fundamenta, & rationes; Et primo expreſſe comprobari poteſt *ex l. quamuis,* 17. *C. de pignorib.* his verbis; *Quamuis pecunia, quam ante mutuo frater tuus accepit, comparauerat; prædium tamen, niſi ſpecialiter, vel generaliter hoc tibi obligauerit, tua pecuniæ numeratio in cauſam pignoris non deduxit; ſane perſonali actione debitum apud Præſidem petere non prohiberis;* textus elegans *l. licet* 7. *C. qui potiores,* ibi, *Tamen prædium, cuius pecunia prædium comparatum probatur, quod ei pignori eſſe ſpecialiter obligatum ſtatim conuenit, omnibus anteferri, iuris auctoritate declaratur;* vbi Gloſ. *verb. conuenit,* explicat, *ſecus ſi non conuenit, vt in dict. l. quamuis.* ſupra allegata, quibus conſonat, *l.* 30. *tit.* 3. *p.* 5.

41 Secundo comprobatur ex eo, quod in hoc caſu iam ceſſare videtur illa ratio Publicæ vtilitatis, quæ conſideratur in decoro, & pulchro aſpectu Ciuitatis, vt in ſuperiori caſu, de mutuante ad reparationem, & reſtitutionem ædificij, diximus.

42 Tertio eadem ſententia confirmatur eo argumento, quod fauore Pupilli. Mulierum, & Militis, à iure introductum eſt, * vt res, eorum pecunia empta, legis miniſterio illis hypothecæ nomine obligetur, *l. idemq. eſt in princip. ff. qui potiores, &c.* vbi rectè notat Gloſ *verb. res fuerit,* & *l. ſi tutor, C. de ſeruo pignori dat. manumiſſo;* & tradit rectè Neguſ. *de pignoribus.* 4. *membr.* 2. *p. n.* 163. *cum ſeq. l. ſi curator, C. arbitrium tutelæ,* & ibi Acurſius *in gloſſ. fin.* Idem Acurſius per tex. ibi, *in l. vxor.* 55. *verſ. vlt. ff de donat. inter virum, & vxorem.* In Milite probat tex. *in l. ſi vt proponis* 8. *C. de rei vindicatione;* qua propter cum hoc in his perſonis fauorabiliter ſit receptum, conſtat, & in alijs contrarium à iure receptum eſſe debere; argumento *l.* 1. *in fin. ff. ad municipalem.* G

43 G ℣. *Res eorum pecunia empta, &c.* Veritatem huius doctrinæ, vt empta ex pecunia Pupilli, Militis, & Mulieris loco ipſius pecuniæ ſubrogetur, eleganter, & ſolidè commoſtrant præ cęteris Gait. *de credit. c.* 4. *q.* 11. *nu.* 120. & *paſſ.*

Et quo ad Pupillum, vide, quæ per nos ſup. *art.* 4. *n.* 62. & *ſeq.* Quo vero ad Mulierem, id ſpecifica in pecunia dotali, iuxta quæ ſup. *art.* 1. *n.* 243. & vid. inf. proximè, *n.* 48. & *p.* 2. *art.* 4. *ſub lit. A.*

44 Interim tamen adnotabis, admitti etiam in quouis non priuilegiato, ſubrogationem rei loco pecuniæ, data ratihabitione, & ſic per conſequens vtilem rei vindicationem; dummodo tamen aliud non competat remedium, & ſic in ſubſidium. Vide quæ per nos vbi ſup.

A: M. B. I. V. D. &c.

45 Vltimò facit pro hac opinione, quod is qui habuit fidem de pretio rei alij venditæ, * non habet priuilegium exigendi pretium in ipſa re vendita, concurrentibus alijs creditoribus emptoris ſed creditor admittitur in tributum cum alijs, vt probat text. ſingularis *in l. procuratoris* 5. *§. plane, ff. de tributoria actione,* & *l. quidam fundum,* 16. *ff. de in rem verſo,* vbi *n.* 5. *ff. de priu. cred.* idem Bart. & Bald. *in l. ſi cum dotem, §. vlt.* notant Acurſius *in gloſſ. vlt. in fin.* Bart. & Ang. *in l. quod quis ff. ſoluto matrimonio,* Ripa *in d.l. ſi ventri, §.* 1. *n.* 6. *ff. eod. tit.* & cum alijs pluribus reſoluit Couarruu. *d. lib.* 1. *variar. c.* 7. *ſub n.* 2. & 3. Matienzo *in d.l.* 7. *tit.* 16. *gloſ.* 5. *n.* 6. *lib.* 5. *Recopilationis,* Pinellus *in l.* 1. *C. de bonis maternis,* 3. *p. n.* 55. Ioannes Gutierrez. *d. q.* 798. *n.* 6. rectè Parladorus *lib.* 1. *rerum quotidianarum, c.* 8. *per tot.* & Petrus Barboſa *in l. ſi cum dotem, §. fin. ex nu.* 34. *ff. ſoluto matrimonio;* Qui poſt Cepollam *cautela* 124. *n.* 2. & Neguſ. *d.* 2 *membro quinta partis, n.* 18. & Gregorium Lopez, *in l.* 28. *p.* . & Anton Gomeſium 2. *tom. variar. c.* 2. *num.* 30. & Ioannem Gutierrez *allegation.* 5. *num.* 2. praxi, notabilem in hoc caſu *d.l. procuratoris, §. planè,* & *l. quidam, ff. de in rem verſ.* cautelam refert, videlicet; vt is, qui rem vendidit, & habuit

Digitized by Google

buit fidē de pretio emptori, vt nullum exigendi ius in pretio habeat, & potior ſit in re ipſa vendita, alijs creditorib. cócurrētib. ad emptoris bona; ita ſibi proſpicere debeat, * vt in

H vēditione caueat expreſſa conditione, & pacto, vt nō aliter dominium rei venditæ ad emptorem transferatur, quam ſi prius totum pretium exſolutum fuerit; quo caſu, tanquam ſibi pro pretio res tacite hypothecata, prælationis priuilegio gaudebit; ſicuti in ſpecie *d. l. licet, C. qui potiores in pignore habeantur, cum ſupra allegatis*; quam cautelam ipſe Parladorus, *ib. n. 2.* affirmat, omnes ſupra citatos Auctores, & alios à ſe relatos elicere ex tex. *in l. cum manu ſata, §. fi. ff. de contrahenda emptione.*

* ✠. *Non habet priuilegium exigendi pretium in ipſa re vendita, &c.* At dum prælatio non obtinet pro pretio, competet ne ſaltem ipſius rei venditæ vendicatio.

46

47 Affirmauit enixè Bald. *in l. pro debito 6. C. de bon. auct. iud. poſſid. n. 1. & in l. eum cui, 13. C. de oblig. & act. n. 1.* per tex. *in l. Iulianus, 13. §. offerri. 6. D. de action. empt. & l. procuratoris, 5. §. ſed ſi dedi mercem, 8. D. de tributor. act.*

48 Sed nihilominus dicendum eſt, venditorem, rem extantem penes emptorem vindicare non poſſe, nec aliqua perfrui prælatione, ex tex. *in d. l. quidam fundum; 6. D. de in rem verſ. l. inciuile, 18. C. de reiuendicat. l. traditionibus, 20. C. de pact.* Iaſ. *in l. creditor, 25. D. de reb. credit. n. 5.* vbi de communi teſtatur. Bald. parum ſibi conſtans, *in l. fin. C. comodat. & in l. in rebus, C. de iure dot. n. 4. & in d. l. ſi cum dotem*, relatus ab Auct & vltra Neguſ. Pinell. Gomeſ. & alios per dict. Auct. conductos, ſubſcribunt Natt. *conſ. 171. lib. 1. n. 10.* Gail. qui ſimiliter pulchras rationes affert, *lib. 2. obſeruation. obſeru. 15.* Matth. Coler. *de proceſſ. execut. p. 2. c. 3. n. 468.* vbi & rationes, & facti contingentiam refert; Matt. Berlich *pract. concluſ. p. 1. concl. 64. per tot.* Donat. Ant. de Marin. *reſolut. lib. 1. c. 260. nu. 6.* & alij paſſim.

49 Nec aliquod negocium faceſſunt oppoſita; quoniam ſolidè ipſi ſatisfacit Auct. infra proxime, vt loquatur in venditore, qui nondum tradidit rem venditam, ſed adhuc penes ſe retinet, de quo latius infra ſtatim, quam expoſitionem Arius Pinell. & cæteri muniti dicunt verb. *pignus*, in d. tex. facit *§. item Seruiana, 7. & nam pignoris, Inſtit. de action. leg. plebs, 238. §. 2. D. de verb. ſignif.*

50 Nec magis obſtat cit. tex. *l. procuratoris. §. ſed ſi dedi*, quoniam ibi ſermo eſt de eo, qui quo ad pretium, fidem emptoris non eſt ſecutus: quare nil mirum, ſi vendicatio detur, dum rei dominium non eſt transfuſum; prout ita explicat Pinell. & Parlador. vt per Auct. proximè.

51 Ex quibus ſingulis obiectis exploſis, ſingulas elicies concluſiones; Primam *ex d. l. Iulianus*: Si venditor in re vendita ſibi hypothecam reſeruauit, vſq; ad pretij ſolutionem, eius reſeruationis vigore, quibuſuis creditoribus in ea re præferri; concord. *d. l. procuratoris, §. plane, 12. D. de tribut. act. & leg. cum manu ſata, §. fi. D. de contrah. empt.* Bald. *in l. fi. C. comod. n. 5.* Neguſ. *d. n. 18.* per Auct. relat. Gail *lib. 2. obſer. 15. n. 7.* Mic. Beuther. *de iure prælat. p. 1. c. 18.* notat Auctor inſr. prox. ex cautela Cepoll. 114 *nu. 2.*

52 Quod procedit, etſi emptor in antea ſuis creditorib. conſtituerit cuiuſuis generis hypothecam, ſiue expreſſam, ſiue tacitam; ſiue generalē, ſiue & ſpecialem ſuper omnibus ſuis bonis. Cuiac. *in l. qui balneum, 9. D. qui potior. in pign. lib. 8. ad Aphrican. ſub fin.* Neguſ. *loc. per Auct. cit. & adhuc in p. 4. anit. n. 33. & ſeq.* vbi rationem adducit, de qua tamen infra latius, *p. 2. art. 3. n. 24. & ſeq.* Cepoll. *vbi ſup.* Beuth *de iur. prælat. p. 2. c. 3. per tot.*

Excipitur tamen mutuans in refectionem, & conſeruationem ipſius rei *Vid. infr. p. 2. art. 4. n. 27.*

53 Neceſſe tamen eſt, vt ſpecialiter in re illa vendita ſibi reſeruet hypothecam. Neguſ. *d. p. 5. memb. 2. n. 18. & ſeq.* Auct. noſter, inſr. notato *verb. Expreſſa conditione, & pacto, &c.* Etſi generalem ſufficere credat Cepoll *d. cautel.* Sed male. vid. inf. *cit. p. c. 2. art. 3. n. 24. & ſeq. lit. D.*

54 Ea porro hypotheca reſeruanda eſt in ipſo limine cōtractus, ante, vel in actu ipſo traditionis, *l. 1. §. fin. & l. ſeq. D. de reb. eor. qui ſub tutel.* Nec ſufficit incontinenti poſt traditionem illud reſeruari Cæterum Benuenut. Strac. *de decoctorib. p. vlt. n. 6* tenet ſufficere, ſi hæc reſeruatio fiat in inſtrumento antequam contractus in mundum redigatur; ſecutus Ruin. *conſ. 214. vol. 1.* Curt. Iun. *conſ. 196. & ſeq.*

58 Secunda erigitur concluſio ſuper *d. l. procuratoris, §. ſed ſi dedi*: Si fides de pretio habita non ſit per vēditorem ipſi emptori nullatenus, exiſtimandum eſſe, vt dominium eiuſdem rei venditæ voluerit in emptorem transferre: de qua concluſione Auct. hic, & *vid. infra prox.*

A. M. B. I. V. D. &c.

H ✠. *In venditione caueat expreſſa conditione, &c.* Si fide non habita de pretio, venditor rem tradat emptori, eius 56
dominium translatum non præſumi in ipſum recipientem, ſed ipſum vendentem illud ſibi retinere, & reſeruare, dum rationem habuit potius ad rem venditam, quam ad perſonam ementis, ex text. *in d. leg. quod vendidi, 19. D. de contr. empt. & §. vendita Inſt. de rer. diu.* ſuſtinet inter cæteros DD. Caſtrenſ. *in l. procuratoris, § plane. D. de tribut. act. nu. 3* citat. Neguſ. *d. p. 5. membr. 2. n. 18.* vbi de communi, & vniuerſali ſtylo. Cepoll *d. cautel. 124. n. 2.* Stracc. *de decoct. rub. d. p. fin.* Bald. *in Rub. C. de contrah. empt. n. 23.* Fabian. de Monte, *de empt. & vendit. q. 5. princ. n. 79.* Dan. Moller. *in ſuis ſemeſtr. lib. 1. c. 4. n. 2.* Schneid. *in §. omnium, Inſt. de act. n. 14.* Gail. *lib. 1. obſeru. 15.* Andr Rauchb. *q. 6. n. 11. p. 1.* Don. Ant. de Marin. *lib. 1. reſolut. c. 160. n. 65.* Card. Lugo *de iuſt. & iur. tom. 1. diſp. 20 ſect. 2. nu. 17.* contra Bonacin à quo cauendum *de Reſtit. in genere, diſp. 1. q. 8. punct. 2. n. 8.*

In dubio tamen fides præſumitur habita, niſi aliter ex circumſtantijs deprehendatur, qualis eſt, expreſſa conditio, & pactum reſeruati ſibi dominij, vſque ad pretij numerationē, de qua per Auct. ex Cepoll *d. cautel. 124.* Cæterum ex pluribus alijs coniecturis, & obſeruationibus præſumitur venditorem ſibi reſeruaſſe dominium, de quibus infra proxime, *nu. 67. & ſeq.* 57

At quid de Minore, & Muliere, ſi iſti rem venditam ſimpliciter tradant, abſque quo ſibi de hypotheca proſpiciant, vel dominium reſeruent, competet ne rei vindicatio quaſi eſſet reſeruatum. 58

In hac quæſtione Affirmandum videtur, Ex eo primo. 59
Quia Ruſticis, ob ipſorum ſimplicitatem id eſſe indultum, vt 60
pro reſiduo pretij, ſibi de hypotheca expreſſa proſpexiſſe intelligantur, tenet Andr Rauchb. *p. 1. q. 6. nu 7.* Ergo multo magis Minori, & Mulieri id concedetur, ſtante maiori ſimplicitate, & ignorantia, ac etiam priuilegio, *l. 1. D. de minor. l. regula, 9. D. de iur. & fact. ignor. l. vnic. C. quando Imperat. inter pupill. & vid.*

Præterea Vaſallus, tradens feudum venditum ſimpliciter, ſibi hypothecam pro pretio reſeruare præſumitur, nulla ex alia (vt creditur) cauſa, niſi quia traditio iudicialiter fit, videlicet corā Conſiliarijs Principis At eadē omnino vrgent, & in Minore, ac Muliere, dum abſq. decreto Magiſtratus alienare non poſſunt, *l. 1. & tot. tit. C. de prædijs, & alijs rebus minor. ſine decret. non alienand.* Ergo &c. ita arguit Berlich. loc. inſr. citat. 61

Oppoſita tamen ſententia verior habetur, Quia huic Minori, vel Mulieri nullum eſt indultum beneficium quod lege expreſſum non ſit. *l. 1 §. 1. l. 3. D. de minor. l. 1. init. & §. 1. ac. 5. D. de reb. eor. qui ſub tutel. l. 13. init. D. eod.* 62

Item quia Minori tunc ſolum ſuccurritur, ob eius ignorantiam, & imbecillitatem, ſi ſine Curatore contraxit, *l. fi. D. de iur. & fact. ignor. l. ſi curatorem, 3. C. de in integr. reſtit. minor.* Rauchb. *p. 1. q. 32. n. 88.* VVeſembecc. *conſ. 11. nu. 27. p. 1.* Cum ergo non ipſis, ſed curatoribus ſuis acceptum ferri debeat, nil erit, cui hoc priuilegium innitatur. Curatorem ergo conueniat, qui de hypotheca non proſpexit. 63

Hoc igitur firmato. Non releuat Primò paritas ſumpta à Ruſtico; quādoquidem, eſto veram eſſe eam concluſionem, de qua aliquod eſt dubium, Ratio diuerſa eſt. Id vel ex eo patet, quia Ruſticis de curatore pro ipſis authorante non fuit per legem prouiſum; & ita ſemper in ſua permanēt ſimplicitate, ignorantia, & hebetudine. Minor verò, & Mulier Curatoribus ſunt muniti, quibus vti debent, vt ipſorum induſtria propriæ medeantur imbecillitati, argumento *l. in negocijs, D. de reg. iur.* Berlich. *pract. concl. p. 1. concl. 65. n. 56.* 64

Illatio præterea Vaſalli nihil mouet; quoniam euertitur ſuppoſitum. Ratio enim ob quam reſeruata videtur hypotheca per venditorem feudi abſq. aliqua expreſſione, non eſt ob traditionem iudicialem coram Conſiliarijs alias enim quilibet contractus ita factus hunc effectum produceret, quod eſt falſum; ſed quia per ea verba, quæ apponuntur in inſtrumento venditionis: (Nihil ſe in eo feudo habere dicit, præter pretium:) præſumitur hypothecam contrahere; quæ verba, ſi 65

Mulier,

Digitized by Google

Mulier, vel Minor venditor vt & quiuis alius adhibeat, etiam citra iudicem, de hypotheca ſibi cauere, tenet Matth. Berlich. vbi ſup. Rauch. *d. p. 1. q. 6. n. 24. & ſeq. & 56. & paſſ.* & notabitur inf. proxim. *n. 72.*

Hunc tamen curatorem crediderim eo ſubſidiario remedio iuuari poſſe, reiuindicationis vtilis, de quo inf. *p. 2. art. 1.*

A: M. B. I. V. D. &c.

66 Nec huic veræ, & receptæ traditioni obſtabit *lex Iulianus, §. offerri, ff. de actionib. empti*, quia, vt, poſt Baldum, intelligunt Pinellus, & Couarruu. *vbi ſupra*, accipi debet quoad ius retentionis competens venditori ante rei traditionem,
I non vero quoad effectum agendi, * re iam tradita; alia tamen in eodem caſu, venditorem vti poſſe cautela, animaduertit Parladorus, *d. c. 8. ex nu. 3.* vt per eum ibidem inſpicere poteris. Si ergo, ille qui rem vendidit, habitâ fide de pretio; etſi eius cauſa, & occaſione, illius rei dominium peruenit ad emptorem, non habet ius, & priuilegium cum prælatione exigendi, inter alios creditores; multo quidem magis hoc ipſum erit recipiendum in eo qui pecuniam crediderit, vt res emeretur; niſi ſpecialiter id in obligatione, & conuentione comprehenderetur à creditore.

I ✠. *Re iam tradita, &c.* Ad argumenti allati materiam, ex ſæpius cit. *l. Iulianus*, add. quæ per nos ſupra proximè.

67 Cœterum adhuc etiam re tradita, eo actu non obſtante, aliæ plures exiſtunt præſumptiones, & coniecturæ retinendi
68 ſibi dominij, ex venditione; † videlicet ſi emptor dicat ſe habere pecuniam ad manus, vel conditio, aut lex eſt adiecta, vt pro pretio dentur fideiuſſores. Gloſſ. *in d. l. quod vendidi, 19. D. de contr. empt. ver. ſatisfactiones*, Luc. de Pen. *in l. 3. C. de Apoch. lib. 10. n. 132.* Caſtrenſ. *in l. procuratoris, 5. §. plures, D. de tribut. act. num. 3.* Gail. *lib. 2. obſ. 15.*

69 Adhuc dominium ſibi reſeruaſſe venditor præſumitur cũ vtitur verbo, Concedo, quod quidem non inducit dominij translationem. Gloſſ. *in l. fi. §. pactionis, D. de donat.* Abb. *in c. paſtoralis ex. r. de donat.* per illum tex. Io: Lup. *in Rub. extr. de donat. inter vir. & vx. §. 7.*

70 Adde, ſi pactum adijciatur vt emptori non liceat eam rem alienare antequam integrum ſoluat pretium, arg. *l. ſi creditor 7. §. fin. D. de diſtract. pign.* Caſtrenſ. *in l. merces, §. 1. D. locat.*

71 Inſuper ſi ſibi in eadem re hypothecam reſeruauit cum clauſula Conſtituti poſſeſſori; de quo ſup. Bald. *in Rub. C. de contr. empt. q. 16. nu. 30. & ſeqn.* qui quidem modus apprimè nunc viuuenit. Aut è conuerſo, emptori permittit, donec integrum ſoluat pretium, ſe poſſidere precario, Alex. *conſ. 127. lib. 1.*

72 Itidem in cauſa feudali, ſi quis cum conſenſu Domini feudum vendit, & emptori tradit, dicens ſe nihil ex eo præter pretium retinere, ſecuta traditione, & inueſtitura, nihilominus hypotheca expreſſa cenſetur in feudo ad fauorem venditoris conſtituta. Dan. Moller. *in ſuis ſemeſtrib. lib. 1. c. 4. nu. 10.* Andr. Rauchb. *in quæſt. part. 1. q. 6. n. 54. & ſeq.* ſecuti à Berlich *practic. concluſ. p. 1. concl. 66. n. 53.* etſi aduerſarium alleget Friderich. Pruk. *in ſuis conſil. 15. vol. 1. caſ. 18. num. 199. & infr.*

73 Addit & Beuther perplures caſus, *de iur. præl. p. 1. c. 22. per tot.* inter quos illud;

Si Bibliopola, Doctori, vel Studioſo libros quoſdam vendit; vt ſi poſtea iſte facultatib. labatur, ille poſſit libros vindicare, quales ipſi ſint, etiam præ alijs creditorib. idque extendit, etſi fidem de pretio habuerit; addit Gail. *lib. 2. obſeru. 25. n. 6.* Modeſtin. Piſt. *q. 60. n. 1. & ſeq. p. 2.* Contradicit tamẽ Iaſ. *in l. creditor, 25. D. de reb. credit. n. 8. & ſeq.* & quidem non iniuriâ; quod conſidera.

74 Itidem ſi venditor ſperauit ſe precium rei ſtatim recepturum, & non recepit; tunc enim ſimiliter res inempta dicitur, & nondum in bonis emptoris fuiſſe translata. Gloſſ. *in d. leg. incivile, 12. C. de rei vendicat. v. fuit.* Ludouic. Roman. *in ſingularib. ſingul. 310. n. 1. & ſeq.* Gomez Leon. *deciſ. 61. num. 5. & ſeq.*

75 Similiter id præſumitur, ſi emptor numerauit quidem pretium, ſed ſtatim ad ſe recepit. Bald. *in conſ. 298. n. 2. & ſeq. lib. 4.* Tuſch. *pract. conc. 602. n. 74. lit. D.*

76 Inſuper (& eſt not.) ſi alicui fraudolento, & doloſo rem vendo, cui quidem habita de pretio fide, eam trado, ſed hic, vel fugam machinatus fuerit, & precogitauerit, vel mox decoquat, dominium talis rei translatum non cenſetur in eiuſmodi doloſum emptorem, ſed vti in rem ſuam, vindicatione vtetur, præferendus omnibus, & quibuſuis creditoribus, per tex. *in l. ſi quaſi accepturus, D. de pignoratit. act.* ita Bald. *in l. ſi cum dotem, 22. §. ſi mulier, fin. D. ſolut. matr. n. 28. & ſeqn.* Caſtrenſ. *ib. n. 5.* vbi id declarat; *& in l. procuratoris, §. ſi plures, D. de tribut. act. n. 4.* Gail. *d. lib. 2. obſeruation. obſeru. 15. nu. 8.* vbi de iudicio teſtatur. Rip. *in d. l. ſi ventri, §. in bonis, D. de priu. cred. n. 6. & ſeq.* Io: Campeg. *de dot. p. 4. q. 8. n. 22. & ſequ.* Cepoll. *d. cautel. 124. n. 1. & ſeq.* Neguſ. *de pign. p. 5. membr. 2. n. 9.* Andr. Rauchb. *in ſuis quæſtionib. q. 6. n. 9. & ſeq. p. 1.* vbi pariter de ſententia teſtatur iuxta hanc opinionem Gomez Leo. *d. dec. 61.* Dan. Moller. *in ſuis ſemeſtrib. lib. 4. c. 28. n. 6. & ſeq.*

Fuga porrò conijcitur præconcepta, ſi ſtatim, vel mox, & 77
intra paucos dies poſt emptionem, & receptionem merciũ aufugiat, & fidem fallat. Caſtrenſ. *vbi ſup. n. 4.* Leon. *d. dec. 61.* Io: Faber. *ad §. vendita, 41. Inſt. de rer. diuiſ.*

Quod procedit, etſi mercator ad terminum vendere ſoli- 78
tus ſit, vt plus lucretur; namq. hoc caſu eadem ratio ac ſuperius militat; & adhuc, quia in omnib. contractib. fraus, & dolus, excepta intelligitur; ad iura vulgaria. Ita ſentiunt Neguſ. *d. memb. 2. n. 9. verſ. & emptor.* Gloſſ. Roman. & Cęteri, vbi ſupr. Etſi diuerſum in hoc caſu ſentiat Caſtrenſ. *in d. l. procuratoris, §. plures.* Atq. ita hos caſus viſum fuit conſultius apponere in quibus contractui cenſetur adiectum pactum, translationis dominij impeditiuum, quod rei vendicationem in apponente conſeruat, vt diximus.

A. M. B. I. V. D. &c.

Nec huic receptæ ſententiæ, & opinioni obſtare videntur 79
difficillima illa duo Iuriſconſultorum reſponſa, de quibus, *in l. qui nauem, 9. & in l. quod quis, 19. ff. de priuilegijs creditorum*, quorum verba hic referre placet, vt melius eorum ſenſus pateat; Sic igitur Paulus ſcribit, *Qui in nauem extruendam, vel inſtruendam credidit, vel etiam emendam priuilegium habet*; & Martian. ſic inquit; *Quod quis nauis fabricandæ, vel emẽdæ, vel armandæ, vel inſtruendæ cauſa, vel quoquomodo crediderit, vel ob nauem vẽditam petat, habet priuilegium poſt fiſcum.*

Ex quibus clarè deducitur, mutuantem ſimpliciter ad emendam nauem, ius hypothecæ, & priuilegium prælationis habere, ante cæteros priuilegiarios creditores, in pecunia, ex qua nauis comparata fuit, etiam ſi ſpecialiter pro eadem pecunia, nauis non ſit obligata: Namq. illis facilè ſatisfieri poſſe arbitror, ſi conſideretur * publicæ vtilitatis ratio, & ſpecialis fauoris priuilegium quod in mutuo ad nauem emendam, extruendam, armandam, & reficiendam verſatur, & ad id etiam pecuniam credenti, à iure conceditur, quod in alijs rebus non perſpicitur. Quantum ergo emolumentum, vtilitatem, & fructum nauigatio maris, orbi terrarũ præſtet, rerũ teſtimonia ſunt ipſæ merces, quæ ex longinquis Regionibus portantur, inuehuntur, & tranſportantur; quamobrem, ob illarum celebriorem expeditionem ab Imperatoribus Romanis, & alijs Legumlatoribus, diuerſa priuilegia exercentibus mercaturam, ſunt conceſſa, quibus alliciantur, vt ſtudioſis negociationibus, & mercaturę, conducibili Reipublicæ, & ſuo commodo inhæreant, iuxta illud.

Impiger extremos currit mercator ad Indos.
Per mare pauperiem fugiens, per ſaxa, per ignem.

* ✠. *Publicæ vtilitatis ratio, &c.* Pace Auct. ab eius dicto hic cauendum crediderim, dum ſupponit ex hoc text. elici fundamentum pro hypotheca, in caſibus *d. l. quod quis.* etenim loquitur dicta lex de priuilegijs perſonalibus, prout omnes deciſiones ſub eo tit. intelligendę ſunt *ad l. Imperator, D. de in diem addit.* adnotat Acoſta *cit. tract. Reg. 1. ampl. 4. n. 20* Qui quidem ſanior intellectus aptior reſpõſio eſt ad oppoſitum reſoluendũ, quam generalis cõſideratio publicę vtilitatis, quam hic infert. Vid. Acoſt. vbi ſup.

A. M. B. I. V. D. &c.

Sicque Vlpianus ſenſit *in l. 1. in principio, & in §. ſi is, qui na-* 80
uem ff. de exercitoria actione, ibi, *Quia ad ſummam vtilitatem Reipublicæ*, vt declarat Acurſius, ibi, *Nauium exercitatio pertinet.* & colligitur *ex l. 1. & 2. C. de nauibus non excuſandis, lib. 11.* & conſiderauit Vanderanus *de priuil. credit. c. 8.* & in propoſito elegãtia adducit Benuenutus Stracha, *in tract. de mercatura, tit. de nauibus*, nouiter, & eleganter Hermanus Meiter *d. lib. 2. de priuilegijs creditorum, tit. 9.* aſſerens *ibid. n. 1.* non ſolum priuilegium illud habere, per quod omnibus creditorib. præferatur, habentibus etiam hypothecas tempore priores, illum

Digitized by Google

illum, qui in vſum nauis fabricandæ, reparandæ, inſtruendæ, aut comparandæ crediderit, & erogauerit; verum etiam eodem priuilegio gaudere creditores, quorum pecunia à nexu alterius obligationis eſt liberata; vel ſi quid in cibaria nautarum eſt erogatum, vel aliquid aliud ſolutum, ſine quib. na-
K uis nauigare non poteſt: immo * quocunque modo in rem naualem ſeruandam, creditor pecuniam collocauit, habet priuilegium ante omnes creditores etiam habẽtes hypothecas tempore priores, *ex d. l. ſi. in nauem*, vbi Gloſſ. & Bart. *& in d. l. interdum cum l. ſequenti, & in l. 1. §. non autem, ff. de exercitoria actione*: eſt enim ſpeciale priuilegium ex cauſa, vt exponens in rem nauticam, omnes alios priuilegiatos perſonales creditores remoueat, etiam hypothecarios, qui expreſſas habent hypothecas tempore priores; *ex d. l. interdum, & l. ſequen. & d. l. in nauem, & l. quod quis, ff. de priuilegijs creditorum*; & vtrobique Bart. Idque fit ex ſuperiori ratione; ſcilicet quod per expenſas, quę in huiuſmodi caſibus, in nauem, vel rem naualem erogantur facultas nauigandi conſeruatur, in commodum, & vtilitatem Reipublicæ, ex text. *in d. l. huius, ff. qui pot. in pign. habean.*

K ✠. *Quocumque modo in rem naualem ſeruandam, &c.*) Quo ad expenſas in rẽ nauticã, vt ſcilicet habeant priuilegiũ
81 prælationis, quaſi id ſapiat vel manutentionem rei naualis, in vniuerſalem Reipublicæ vtilitatem, vel & particularem conſeruationem mercium in ea tranſuectarum, Bart. & Gloſſ. opinionem, vltra alios per Auct. citatos, laudauit, & tenuit Salycet. *in d. l. interdum, D. qui potior.* Neguſ. *de pign. mẽb. 2. p. 5. n. 16.* Mant. *de tac. & amb. lib. 11. tit. 23.* Gait. *de credit. c. 4. q. 11. n. 1156.* Molfeſ. *de contract. tit. de pignor. cap. 18. num. 36.* & nos alibi diximus, *hac p. 1. ſupr. art. 3.* & aliqua tangemus *infra art. 5.*

A. M. B. I. V. D. &c.

82 Secunda vero opinio eſt ſuperiori contraria, quam in iudicando, & conſulendo ſeruandam fore, aſſerit Hieronymus Zauallos, *d. q. 744. practicarum quaſtionum commun. contra communes, n. 4.* nempe ſufficere, pecuniam mutuari, aut dari ſimpliciter ad emptionem domus, prædii, aut alterius rei, vt res ipſa, empta ex tali pecunia, maneat hypothecata cum priuilegio prælationis, licet nihil actum ſit de ſpeciali rei hypotheca, & obligatione, quæ à iure tacitè inducitur ſine aliqua expreſſa contrahentium conuentione.

Hanc opinionem tenet Gloſſ. *verb. perſonali, in fine, in Authentico, Quo iure, C. qui potiores in pignore habeantur*, vbi Baldus, & Angelus, Gloſſæ opinionem ſequuntur, dicentes cõmunem: & illam approbat Iaſ. *in d. l. creditor, ff. ſi certum petatur*, Alex. *in d. l. ſi cum dotem, §. fin. ff. ſoluto matrimonio*, Cãpegius *de dote 4 part. quaſt. 8. num. 3.* Caſſaneus *in Catalogo gloriæ mundi, 2 p. conſideratione 99. limitat. 3. in fin.* & alijs relatis, Zauallos *vbi ſupra, d. n. 3.* adducens etiam Nauarrum, idem affirmantem *in Manuali, c. 17. n. 49.* & eam etiam nouiſſimè ſequitur Pater Ludouicus Molina Societatis Ieſu, *tractat. 2. de iuſtitia, & iure, diſputat. 438. verſ. occaſione huius, fol. 1208.*

83 Fundantur omnes, *in d. Authentico de Æqualitate dotis, §. his conſequens, Collatione 7.* ex quo colligitur, quod ſi pecunia detur ad emptionem domus, aut alterius rei, abſque eo quod à mutuante conuentum ſit, vt domus aut res ex tali pecunia empta, maneat ſpecialiter obligata, rem illam comparatam nihilominus ex iuris diſpoſitione, manere tacitè hypothecatam, cũ priuilegio prælationis in bonis debitoris.

84 Confirmant præterea hanc ſententiam, & opinionem, ex eo quod *ex d. §. his conſequens*, expreſſe deducitur paria, eſſe mutuare, aut dare pecuniam ad emptionem domus, vel ad eius refectionem, & reparationem: ſed quoties ad refectionem domus, vel alterius rei pecunia datur, inducitur à lege tacita hypotheca cum priuilegio prælationis, vt ſupra reſoluimus ex *d. l. ſi venteri, §. 1. & l. ſi creditor, & l. interdum cum ſimilib.* ergo pariter debet induci, in caſu, quo ad comparationem domus, prædii, aut alterius rei, pecunia præſtetur; & maximè cum vtroque caſu *in d. §. his conſequens* concedatur; cum paria iudicentur.

85 Et Zauallos, & Pater Ludouicus Molina *in proximè citatis locis*, tamquam indubitabile eſſe putant, attenta Regia diſpoſitione, de qua *in d. l. 26. tit. 3. p. 5.* in illis verbis, ibi. *E aun deZimos, que ſi algun ome recibieſſe de otro marauedis preſtados para guarnir alguna naue, ò para faZerla, ò para faZer alguna caſa, ò otro edificio, ò para refaZerlo, qualquier deſtas coſas, en que fueſſen metidos, ò deſpendidos los marauedis fincan obligadas calladamente à aquel que los empreſtò.* Quam legem menti tenendam, inquit ibi Gregorius Lopez, *in gloſſ. verbo Para faZer*, cum per eam tollantur opiniones iuris communis; & ſic Pater Ludou. Mol ab hac opinione in hoc Caſtellę Regno, non eſſe recedendum affirmat, cum conueniat expreſſæ diſpoſitioni *d. Authentica, de Æqualitate dotis, §. his conſequens, Collat. 7.* quod idem ſenſiſſe videtur Ludouicus Molina, *lib. 1. de Hiſpanorum primogenijs, c. 10. n. 19* licet non expreſsè in comparatione domus, aut alterius rei loquatur; ſed in reparatione domus, aut alterius ædificij.

Verum tamen ego huic vltimæ ſententiæ, & opinioni libenter me adſcriberem, d. legis Regiæ, 26. *par.* 5. diſpoſitione 86
ductus, & doctiſſimi Lopez ibidem auctoritate motus; niſi *eiuſdem tituli l. 30 ſequens* priorem opinionem niſi fallor clariſſimè fulciret, & approbaret, his verbis, ibi, *Otro ſi deZimos, que ſi home huuieſſe obligado todos ſus bienes, tambien los que auia entonce quando fiZo la obligacion, como los que auria dende en adelante, ſi deſpues deſto tomaſſe marauedis preſtados de otro ome para comprar alguna cõſa, faziẽdole pleyto, que aquella coſa, que compraſſe de los marauedis, que le fincaſſe obligada por ellas, faſta, que los cobraſſe, entonce mayor derecho auria el poſtrimero en la coſa aſſi comprada, que el primero à quien fue fecho el pleyto de la obligacion general ſobre todas las coſas del comprador, &c.* facitque pro huius veritatis confirmatione, quod ibi Gregorius Lopez *in gloſſ. verb. el poſtrimero*, notat, dicens (Hoc quod dicit lex iſta Regia, concordat cum *d. l. licet, C. qui potiores*, de qua iſta lex deſumpta eſt) Moueor præterea ad hoc, quod nouum non eſt in iure, priores leges ad poſteriores trahi, *l. non eſt nouum cum ſimilibus, ff. de legibus.* atque ita *l. 26. par. 5.* quæ prior eſt, ad *l. 30.* trahendam fore, tanquam poſteriorem loco.

Nec huic veritati refragatur tex. *in d. Authent. de Æqualitate dotis, §. his conſequens*, qui eſt principale fundamentum, 87
ſecundę opinionis ſupra relatæ; Quia immo ſuffragatur huic vltimæ ſententiæ, iunctis ijs, quæ proximè traduntur à Gregorio *in d. l. 30. in gloſſ. verb. poſtrimero*. Nam Accurſius *in d. §. his conſequens, in verb. agrum*; cum Imperator Iuſtinianus illa verba conſtituiſſet ibi, videlicet: *quod in caſibus huiuſmodi dubitatum nouimus, antiquioribus creditoribus aliquas hypothecas præponere iuniores exiſtentes ex priuilegijs à legibus datis, quale eſt quando aliquis proprijs pecunijs procurauerit nauem comparare, aut domum forſan ædificare, aut etiam emere agrum*; ſubijcit, ſtatim Accurſius ibi, *in dict. gloſſ. verb. agrum, Scilicet appoſito pacto, vt ſibi numeranti obligetur, C. qui potiores in pignore habeantur, leg. licet; ſecus ſine pacto, vt C. de pignoribus, l. quamuis; niſi ſit pupillus, vt ff. qui potiores in pignore, leg. idemque*; Quid enim expreſſius poteſt confirmari hæc ſententia, quod in hoc caſu mutuationis pecuniæ ad comparationem domus, aut alterius rei, deſideretur expreſſa conuentio obligationis rei, pro qua datur pecunia, & ad eius emptionem maneat obligata, cum priuilegio prælationis ſecundum priorem opinionem ſupra traditam, comprobatam, *ex d. l. 30. par.* Et quod ita debeat intelligi tex. *in d. §. his conſequens*, tenet Ludouicus Romanus, *in l. ſi cum dotem, 23. §. tranſgrediamur, ex n. 42. ff. ſoluto matrimonio*, & ait, Accurſij doctrinam ibi *in d. gloſſ. verb. agrum*, à Doctoribus communiter receptam eſſe.

Et hanc meam ſententiam, *ex d. l. 30. part.* inueni tenuiſſe 88
Gaſparem Rodriguez *de annuis redditibus, lib. 2 quaſt. 20.* di- n
cens ita ſecundum eam * iudicaſse Senatum Pincianum Regium, in caſu fauorabiliſſimo, qualis eſt cauſa dotis: nam & mulieri agenti pro dote, & alijs creditoribus anterioribus ad bona ſui mariti concurrentib. quidam creditor, qui prædicto marito, pecuniam dedit ad emendum officium Decurionatus, impoſito ſuper eo cenſu redimibili ad rationem quatuordecim, obtinuit ſententiam pro ſe, cum habuiſset potius ius hypothecę, & priuilegij, in mariti bonis, & ſpecialiter in Decurionatu illo, qui ex pecunia à ſe mutuata ad eũ emendum. fuit comparatus; Qui alijs fundamentis Vxoris ibidem ſatisfacit, & adducit alia, quæ cõprobant omnia. quæ nos in hoc articulo adduximus. vt ibi per eum videre licet. Pro qua noſtra ſententia, & opinione, benè, & eleganter faciunt adducta à Caſtillo, *in d. lib. 3. controuerſiarum iuris, c. 8. ex n. 6.*

rij, ſolet primò loco ratio haberi depoſitariorum, hoc eſt, qui depoſitas pecunias habuerint, non quas fœnore apud nummerarios, vel cum nummularijs, vel per ipſos exercebant, & ante priuilegia: igitur ſi bona venierint, depoſitariorum ratio habetur, &c. Ponderantur vtique illa verba, ibi, *Primo loco*, & ibi, *ante priuilegia*; Ex quibus colligitur, deponenti, eidemque creditori, ius exigendi permitti ante alios quoſcunque priuilegiarios creditores, quod ſingulare ius, depoſito datum eſſe, inter alia pleraque relata per Baldum & Salicetum, *in l. fin. C. depoſiti*, hoc commemorant Bart. & Paulus, *in dict. §. quoties*, idem Bart. Ripa, & alij iuris interpretes, *in dict. l. ſi ventri, §. in bonis*; Huic vero ingenti difficultati, Accurſius *in d. §. in bonis, in Gl. verbo, poſt priuilegia, & in d. l. ſi hominem, §. quoties, in verbo depoſitariorum*, varijs modis reſpondere conatur.

220 Quare pro ſolutione prædictæ difficultatis, & intelligentia huius articuli, Illud in primis diſtinguendum erit, circa eorum iurium explicationem, nempe Aut pecunia, vel alia res depoſita adhuc extat, quando à creditoribus bona depoſitarij væneunt, & diſtrahuntur, quo caſu deponens nullo reſpectu temporis, aut priuilegij, omnibus præfertur, quia tunc, & rem ſuam vindicare videtur, quod ius in pluribus depoſitoribus locum habet, vt quilibet rem ſuam, vel pecuniam extantem, vindicare poſſit, pro vt expreſſe colligitur, *ex dict. l. ſi ventri, §. in bonis, in fine*, ibi, *Si tamen nummi extent, vindicare eos poſſe puto à depoſitarijs, & futurum eum qui vendicat ante priuilegia*, quomodo intelligi debet text. *in d. l. ſi hominem, §. quotiens*, vbi ita notat Bart. & confirmat id text. *in l. ſi is qui. C. ead. tit. depoſiti, & in l. pro debito, C. de bonis auctoritate iudicis poſſidendis*; Itaque rei vendicationis actio, deponenti ad rem, vel pecuniam depoſitam, contra quemlibet poſſidentem, vel detinentem vindicandam competit; ſecundum Salicetum & Baldum, *in l. vltima, C. depoſiti*, & probat expreſſe tex. *in dict. l. ſi is qui, C. eodem tit. iuncta l. 1. eiuſdem tit.* vbi habetur, quod non reſtituens non tantum tenetur actione depoſiti, ſed etiam actione ad exhibendum, & rei vindicatione; vt colligitur, ex illis verbis, *d. l. ſi is qui*, ibi, *Aduerſus eum autem, qui accepit, nulla actio tibi competit, niſi nummi extent: tunc enim contra poſſidentem vti rei vindicatione potes*; & in d. *l. 1.* ibi. *Tam depoſiti quam ad exhibendum actio; ſed & in rem vindicatio competit, &c.* Si vero res depoſita eſt perempta, ſeu pecunia conſumpta, nec in bonis depoſitarij inueniatur, ac propterea actione depoſiti ad æſtimationem agatur; tunc depoſitor, quatenus eſt tempore prior, alijs priuilegiarijs creditoribus præfertur; etiam ſi habeant expreſſas hypothecas tempore poſteriores. * Si autem habeant creditores alias hypothecas tempore priores, præferentiam habent in bonis depoſitarij; quod ſecus eſſet, ſi ſolum chirographarij creditores fuiſſent: nam tunc depoſitoribus inter perſonales actiones, maius exigendi ius competit: quo modo intelligi debet text *in d. §. in bonis, in principio*; quando ſcilicet apud depoſitarios, nummi, vel alia res depoſita non extabant, vt denotet prior text. pars, caſum contrarium vltimæ partis eiuſdem textus, *in verſ. ſi tamen nummi extent*; quæ dictiones apertè implicant caſum ſuperiori contrarium. Quæ ſanè diſtinctio, & ſolutio, ad prædicta iura, quamuis Accurſius *in d. §. quoties, in verſ. depoſitariorum, in prima ſolutione*, eam non probauerit, verior eſt; quam etiam refert, & ſequitur Ripa, *in dict. l. ſi ventri, §. in bonis, num. 13. & in l. priuilegia, num. 2. ff. eodem tit. de priuilegijs creditorum*, nouiſſime optimè eam explicat Hermanus Meiter, *in d. lib. 2. de priuilegijs creditorum, titul. 8. num. 2. cum pluribus ſequentibus*, & eleganter confirmat Matienzo, alios referens auctores, *in l. 7. titul. 16. lib. 5. nouæ Recopilat. gloſſa in principio, num. 2. & 3.* Pro cuius comprobatione, Primo facit tex. elegans, *in l. procuratoris, §. planè, ff. de tributoria actione*, vbi docemur, rem vindicantem, quibuſcumque creditoribus poſſeſſoris præferendum, his verbis: *Sed ſi dedi mercem meam vendendam, & extat, videamus ne iniquum ſit in tributum me vocari, & ſi quidem in creditum ſi abij, tributio locum habebit; enim vero ſi non abij, quia vendit, non alias deſiaunt eſſe mea, quamuis vendidero, niſi ære ſoluto, vel fideiuſſore dato, vel alias ſatisfacto, dicendum erit vendicare me poſſe*. Secundo facit *l. cum fundus, §. ſeruum tuum, verſ. quod ad peculiares, ff. ſi certum petatur, & Authentica, Si quid, C. qui potiores in pignore, l. depoſui 38. in principio, & l. ex facto 52. verſ. planè, ff. de peculio*; & hæc diſtinctio, & doctrina indiſtinctè praxi obſeruanda eſt, ex diſpoſitione, *l. 9. tit. 3. p. 5.* quam ita adhibet, & comprobat *l. 1. tit. 14. ead. par. 5.* & vtrobique notat Gregorius Lopez.*

221 * ✠. *Alijs priuilegiarijs, &c. etiam expreſſas hypothecas, &c.)* Admodum cauendum eſt ab Auct. in hoc *verſ. Si vero.* dum perperam adſtruit prælationem deponentis pecuniam in genere, ſeu ad numerum, & ſic creditoris perſonaliter dumtaxat priuilegiati, in concurſu cum hypothecarijs poſterioribus: id enim manifeſtè reſiſtit text. rotundo, *l. eos, C. qui potior.* vnde regula extrahitur, creditorem perſonalem, et ſi priuilegiatum cedere debere hypothecarijs, vt obſeruat Acoſt. *de priu. cred. reg. 1. ampl. 12. n. 10. & ſeqq.* quod & ipſe Auct. fatetur, *inſ. part. 2. art. 4. num. 14. verſ. ſecundo prò regula.*

Nec ſubſiſtere forſam conſideratio potuit, funerariam actionem eſſe perſonalem, & tamen ratione priuilegij preferri etiam hypothecarijs; nam ſpecialis fauor religionis, & vtilitatis publicæ legiſlatorem ad id impulit. Auct. idemmet *inſ. num. 224. & art. 2 num. 9. & paſſ.* vbi fuſius.

A. M. B. I.V.D. &c.

T t ✠. *Fin.)* Quod pro re conſumpta deponens habeat ſolummodo priuilegiũ perſonale inter chyrographarios, (cum obſeruatione tamen de qua prox. ſup.) ex legibus per Auct. citatis, ſuſtinet Gloſſ. *in d. l. ſi hominem, §. quoties, verſ. depoſitariorum.* Caſtrenſis, *ibid. num. 2.* Bald. *in l. pro debito, C. de bon. auct. iud. poſſid. num. 1. poſt med. & conſ. 432. num. 1. lib. 1.* Ludou. à Peguer. *d. deciſ. 38. nu. 12.* Vanderan. *de priu. cred. cap. 2 num. 18. & ſeqq.* Carocc. *de depoſ. d. q. 7. num. 12.* Ioachim à Beuſt. *ad ſuam l. admonendi, D. de iureiur. num. 968. ad fi.* Ludolph. Schrad. *de contractib. tit. de obligat. §. præterea, num. 34. & ſeqq.*

Adhæc & irregulare depoſitum hoc decorari priuilegio reſoluas, ex cit. *l. quod priuilegium, D. de poſ.* cum ſcilicet in genere pecunia fuit tradita ſub depoſito, vt diximus ſup. latius. Ob quod quidem priuilegium cęteris priuilegiarijs creditorum præfertur, vt ſup. cit. *l. ſi hominem, §. quoties, D. depoſ.* quam quidem legem vindicabis ab obiectione *dict. l. ſi ventri, §. in bonis*, vt perbelle notat Auct. inſ. proxime, *nu. 224.* quam laudat & Acoſt. vbi ſup. *Reg. 4. ampl. 2. num. 8.* Ex Acurſ. Stracc Barboſ. & alijs, &c.

222 Sed quid ſi ille cuius pecunia conſumpta eſt, ſit alio ex capite priuilegiatus, puta quia vel Eccleſia ſit, vel pupillus? Adhuc idem quod ſupra, eſſe reſpondendum, ait Andreas Rauchb. qui de facti contingentia, & iudicio teſtatur in ſuis quæſtionibus, *q. 4. num. 26. p. 1.* ſecutus à Matth. Berlich. *d. p. 1. pract. concl. 64. nu. 13.* At valde ſuſpectum mihi eſt reſponſum, per ea, quæ ſup. *artic.* 3. ad quem me remitto. & quæ cum Auct. innuimus inſ. proximè, *num. 230. & ſeqq.*

A. M. B. I.V.D. &c.

223 Sed tamen huic ſupra traditæ diſtinctioni, & ſolutioni adhibitæ ſuperiori difficultati, valde obſtat tex. *in l. quod priuilegium 8. ff. eodem titul. depoſiti*, quæ immediate ſubſequitur poſt *d. §. quotiens d. l. ſi hominem*, dum ex ea colligitur, priuilegium quod deponenti conceditur, vt in re depoſita cæteris creditoribus præferatur, non ſolum ei competere, quando nummi vel res depoſitæ extant: verum etiam quando conſumpta pecunia ſit, vel res depoſita non appareat, vt ex verbis eius conſtat, ibi, *Quod priuilegium exercetur non in ea tantum quantitate, quæ in bonis argentarij ex pecunia depoſita reperta eſt, ſed in omnibus fraudatoris facultatibus, &c.*

224 Quare in huius tex. difficultate alijs ſolutionibus ad text. *in d. l. quod priuileg.* omiſſis Accurſij ſolutionibus, *in verſ. poſt priuilegia d. l. ſi ventri, §. in bonis*, tenenda erit; maxime cum iure Regio approbata ſit, *in d. l. 9. p.* videlicet, depoſitores aliquando eſſe, poſt aliquos habentes priuilegia, vt *in d. §. in bonis*, aliquando vero ante aliorum priuilegia, priora iura habere, vt *in d. l. ſi hominem, §. quotiens, ff. depoſiti*, vbi idem Accurſius recenſet nonnulla priuilegia, maiorem prærogatiuam habentia, nempe Dotem, Fiſcum, Funerariam, & mutuantem ad Refectionem Ædificij; & communiter ita à Doctoribus ſupra citatis receptum eſt; & ita defendit Stracha, *vltima parte Rubricæ de decoctoribus, num. 2. & 3.* quæ ſententia Iure ſupradicto Regio expreſſe approbata eſt, *in d. l. 9. tit. 3. par. 5.* Quod ſi quæſieris, cur hæc potius quam alia excipiantur priuilegia; nemo hactenus rationem conſtituit, nec ſanè congrua aſſignari potuit ratio; niſi dicas, in funerariæ actionis priuilegio religionis fauorem conſiderari: cum

ri: cum ſumma ſit ratio, quæ pro religione faciat, vt *in leg. ſunt perſonæ, ff. de religioſis, & ſumptibus funerum*, ſicuti latius ſuperius in dicto priuilegio reſoluimus, & in alijs priuilegijs conſiderari publicam aliam vtilitatem, quæ in Dotium conſeruatione, rerumque Fiſci, & Ædificiorum reparatione verſatur, quod vtique ſupra adnotauimus, in eorum Priuilegiorum reſolutione, & doctrina.

225 Quapropter, vt clarius pareat, quid tenendum, & praxi obſeruandum ſit, circa hoc priuilegium Depoſiti; ea potiſſimum colliguntur ex his, quæ à nobis ſupra dicta, & reſoluta ſunt, in eius declaratione. Primò colligitur, Depoſitorem habere priuilegium exigendi depoſitum, de quo *in d.l. ſi ventri, §. in bonis, in principio, ff. de priuilegijs creditorum, & in d.l. ſi hominem, §. quoties, ff. depoſiti*, quando depoſuit penes Argentarium, Nummularium, & publicum officium Exercentem; vt ſupra *in principio huius articuli*, diximus, & quando ſub ratione officij, fuit celebratum depoſitum, *argumento leg. 1. §. 2. ff. depoſiti*, & colligitur ex *dict. §. in bonis*; quamuis ex communi opinione, Iure Regio, vt ſupra, tenendum ſit, idem eſſe dicendum penes quemcunque res ſit depoſita, licet nullum tale officium exercere videatur.

226 Vu Secundo colligitur, Si res aut pecunia depoſita extet, ſine diſtinctione præfertur quibuſcunque alijs creditoribus, * ex communi ſententia, quæ indubitata eſt, vt ſupra obſeruauimus; eſtque ratio in promptu, quia cum creditores tantum admittantur ad bona ſui debitoris, quod autem alius poteſt vindicare, non eſt in bonis illius: & ita in eo nullus poteſt creditorum concurſus dari: prout bene ponderauit Meyrer, *d. lib. 2. de priuilegijs creditorum, tit. 8. num. 81. cum duobus ſeqq.* dicens, quod ſi depoſitum liquidum extat, cum bona debitoris diſtrahuntur, tunc depoſitum liquidum extans paratam habet executionem, vt ſupra reſoluimus, *ex d.l. ſi quis, C. depoſit.* Vnde eſt, quod depoſitum neque exceptionem, neque compenſationem, neque domini obiectionem, neq; deductionem admittat, quin depoſitum illico deponenti ſit reſtituendum, *d.l. ſi quis, & ibi Gloſſ.* Bart. Bald. *iuncta Authentica ſi quid, C. depoſiti.*

227 V u ✠. *Quibuſcumque alijs creditoribus, &c.*) Res depoſitas penes debitorem vel depoſitarium quamuis extantes præ omnibus, & quibuſuis creditoribus quantumuis priuilegiatis vindicari poſſe, nil obſtante quacunque exceptione etiam dominij, firmat cit. *l. ſi ventri 24. ff. in bonis, D. de priuileg. credit.* Bald. ex eo text. cum ſimilib. *in l. in rebus 30. C. de iur. dot. & in l. pro debito 6. C. de bon. auct. iud. poſſidend. nu. 1. verſ. verbi gratia. & conſ. 432. lib. 1. & conſil. 276. lib. 2.* Caſtrenſ. *in d. l. ſi hominem, §. fin. D. depoſ.* Ludouic. à Peguer. *Deciſ. 38. num. 13.* Carocc. *de depoſ. p. 2. q. 47. nu. 3.*

228 Cuius quidem ea ratio eſt, quia nimirum qui rem iure dominij vel quaſi ad ſe pertinentem, apud debitorem, vel in eius bonis inuenit, eam præ omnibus, quicumque ij ſint, vindicare poteſt. text. elegans, *in l. depoſiti, 38. verſ. hanc, &c. D. de pecul. l. filius, 14. l. cum fundus, 31. §. 1. verſ. quo ad peculiares, D. de reb. credit.* Bald. *in d.l. in rebus, 30. Cod. de iur. dot. & in d.l. pro debito, C. de bon. auct. iud. poſſ.* Carocc. *d. q. 47. n. 3.* Io: Kopp. *Deciſ. 28. num. 3.* Nulli ergo dubium erit, quin, cum hæc rei vindicatio ſit ſupra omnes actiones perſonales, & reales, omnibus etiam creditoribus præferatur, in quauis ſint claſſe. Rip. *in d. l. ſi ventri, §. in bonis, nu. 10.* Dionyſ. Gotthofred. *in notis ad d. l. ſi ventri, §. in bonis 1. D. de priu. credit. liter. D. verſ. Et ſic.* Peguer. *dec. 38.* Andr. Rauchb. *in ſuis quæſtionib. quæſt. 6. num. 13 part. 1.* Iſteque ea vtens, reſolutis hypothecis, tanquam ſuper re aliena contractis, ad ſe illico liberam, rem illam trahit. *l. 1. §. 1. D. de pignor. l. quæ prædium, C. Si res pign. dat.* Adde Stracc. *de decoctor. p. vlt. num. 1.* Parlador. *rer. quotid. different. 58. num. 7.* Tuſch. *litt. D. concl. 20.* Mantic *de tacit. lib. 10. num. 10. tit. 10. in fin.* & omnes communiter. Adde & quæ inf. cum Auct. *p. 2. art. 1.*

A. M. B. I.V.D. &c.

* Depoſiti cauſa debitor, præfertur. Peguer. *dec. 38.* non tamen in bancherijs, & funere. Ricc. *collect. deciſ. 473.* idem dicens in dote, & augmento, quod anteriori præferatur; & in creditore, ex cuius pecunia refecta res fuit; & in Commendatarij creditore, qui non habet hypothecam ſuper fructibus, nec ſi ius anterius eſſet vnius horæ; nec ſi ius anterius eſſet illiquidum; nec ſi poſterior haberet clauſulam Conſtituti; nec ſi ius anterius delegatione extinctum foret, deponentem præferri, ſi non ſit tranſlatum dominium, alias ſecus. Ruin. *conſ. 108. num. 2. & ſequentibus lib. 1.* Plot. *de in lit. iur. §. 10. nu. 24.* In dubio, in Sacculo factum præſumitur. Natta *conſ. 372. num. 18.* Gab. *de reb. cred. concl. 2. n. 13.* Marta, *deciſ. 83.*

N. G.

229 Tertio colligitur, pluribus depoſitoribus concurrentibus; ſi eorum pecunia confuſa ſit, omnes ſimul concurrunt, & admittuntur in tributum, ita tamen, vt alijs creditoribus præferatur; ex his quæ ſupra reſoluimus, *ex d.l. procuratoris, §. planè, ff. de tributoria actione*; Pro cuius comprobatione facit *lex in naue Sauphei*, quæ in propoſito, ſummè notanda erit, *ff. locati*, & ſic intelligi debet text. *in d. leg. ſi hominem, §. quoties, ff. depoſiti, & dicta legis priuilegia 16.* ibi, *Sed ſi eiuſdem tituli ſunt, concurrunt, ff. de priuilegijs credit.*

230 X x Quarto colligitur, ſi res ſub lucro, & vſuris depoſita ſit; * cum potius mutuum, quam depoſitum debeat dici; talis depoſitor non habet priuilegium, nec ſeparatur ab alijs creditoribus chyrographarijs, ex *d. §. quoties*, vbi reſoluunt Bartolus, Paulus de Caſtro, & omnes, *ex dict. l. ſi ventri, §. in bonis, verſic. ſed cum quis*, vbi Iureconſultus eleganter adijcit rationem, ibi, *Aliud enim eſt credere, aliud deponere*: quæ verba, vltra Accurſium, ibi, verbo *credere*, & alios, eleganter explicat Conanus, *lib. 7. Commentariorum iuris ciuilis, cap. 1. num. 2. & 3.* Rebuf. *in leg. creditores 10. verſic. vltimo, ff. de verb. ſignificatione*, Meyrer, *in dict. lib. 2. tit. 8. num. 17.* ſoletque in propoſito commendari celebris traditio Angeli, *in dict. §. in bonis*, animaduertentis, & inſtruentis alios creditores, vt faciant exhiberi libros Campſorum, vel Argentariorum, vt ex illis apparere poſſit creditor; ne iſti cuſtodiæ, aut fœnoris cauſa, pecuniam commiſerit; cum multum interſit, vel ob hanc, vel illam depoſuerit; vt etiam commendat Stracha. *dict. vltim. part. de decoctoribus num. 3.* Quod tamen temperandum admonet, *ex l. qui nominibus, ff. de adminiſtratione tutorum*, cuius text. meminerunt etiam Accurſius, *in d. Gloſſ. verb. credere*, & latè Bart. & reliqui *in d. §. in bonis*, ex eo docentes, priuilegium conceſſum ex duplici ratione, non ceſſare, altera earum deficiente; idque obſeruat poſt alios, Bolognetus, *in leg. 1. num. 116. ff. ſoluto matrimonio.*

X x ✠. *Res ſub lucro, & vſuris depoſita ſit, &c. non habet, &c.*) Pecuniam ſub vſuris depoſitam non gaudere prerogatiua depoſiti, ſed ſolum inter chirographaria credita id cenſendum eſſe, etſi depoſita pecunia adhuc extat, probat & euincit text. *in d. §. ex bonis*; cui adde *d.l. ſi hominem, §. quoties, verſ. non quas fœnore, D. depoſ.* & ita ſentiunt Bald. *conſ. 276. num. 1.* Rip. *in d.l. ſi ventri, §. in bonis, num. 4. & ſeqq.* Carrocc. *de depoſ. par. 2. q. 47.* Caſtr. *in d.l. ſi hominem, §. quoties, num. 1.* Mozz. *de contr. tit. de depoſ. col. fi. nu. 13.* Et quamuis Carocc. *ibidem nu. 18.* † id procedere exiſtimet in vſuris 232
dumtaxat conuentionalibus, non verò in ijs, quæ vt intereſſe petuntur ex mora, & culpa debitoris; tamen id euerti videtur ex *d. l. Lucius, 29. D. depoſ.* vbi indiſtinctè irregulare dicitur depoſitum, ſi vſuræ intercedant. Cæterum in pupillo res aliter ſe habet; quoniã rei ſuæ depoſitum nõ perdit priuilegium, etſi vſuræ recipiantur. *d. l. qui nominibus.* Ita Auct. ex Meirer, cui Add. Carrocc. *loc. cit. num. 6. & ſeqq.* & nos alibi.

A. M. B. I.V.D. &c.

232 Vltimo colligitur, ex his quæ latè adduximus circa interpretationem, *leg. Lucius, & leg. die ſponſaliorum, & l. Publia Mænia, ff. depoſiti*; Quod ſi deponatur res, quæ pondere, numero, menſura vè conſtat, veluti pecunia, aut alia ſimilis res, & talis pecunia diſſoluta, aut diſſipata ſit, aut res conſumpta; & non appareat, ſi hoc a principio actum eſt, vt non eadem, ſed tantundem redderetur, aut ſaltem contrarium non appareat, locus erit priuilegio, de quo *in dict. §. in bonis, & in d. §. quoties*; Quia id inſpicitur, quod principaliter agitur, *ex leg. ſi quis 4. ff. ſi certum petatur*, cum in dubio magis depoſitum, quam mutuum præſumendum ſit; vt ibidem reſoluimus; quaſi diuerſi iuris eſſe cenſeatur, cum, pacto ſimili à contrahentibus deponeretur, ex interuallo; veluti quod tantundem redderetur, vt ea pecunia vteretur accipiens; quo caſu transfundi depoſitum in mutuum intelligitur, ex diſpoſitione, *legis, certi conditio, §. vltim. ff. ſi certum petatur*; tunc enim ad huiuſmodi contractus depoſiti genus, non extendetur priuilegium depoſiti, * de quo *in d. §. quoties, & dict. l. ſi ventri. §. in bonis*, quod ita notabiliter docuit Y y
Accurſius, *in d.l. die ſponſaliorum, §. qui pecuniam, in Gloſſ.*

verb. condemnandus eſt, & in l. 3. verb. obnoxium, vbi late Salicet. *C. eod. tit. depoſiti*; & poſt Bart. & alios, reſoluit Alex. *conſ.* 28. & *conſil.* 184. & communem ſententiam eſſe reſoluit Rolandus à Valle, *conſil. 17. num. 6. lib.* 1. qui omnino videndus eſt. *
Z Z

233 Y y ✠. *Non extenderetur priuilegium depoſiti, &c.*) Cum contractus ille ſuſtineri poteſt in vim depoſiti, ſiue regulare ſit, ſiue irregulare, depoſiti priuilegia locum obtinere, ſupra monuimus; at vero cum ab initio conſtat de animo mutuum contrahendi, ex conuentione vt depoſitarius ea vtatur, legibus eius contractus teneri, & depoſiti claſſem, & priuilegia perdere, receptius DD. fatentur, vt notant Caſtrenſ. *in d. l. ſi hominem, §. quoties, D. Depoſ.* Bald. *in l. incendium*, 11. *C. ſi cert. pet. à num.* 9. & *ſeqq.* Peguer. *d. dec.* 38. Caroec. *de Depoſit. par. 2. q. 47 à num. 4. &c.* Matth Berlich *pract. concl. cap. 64. num. 6 & paſſ.*

A. M. B. I. V. D. &c.

Z z ✠. *Final.*) Ex eadem prænarrata ratione fundamentali, diſtinguente rei adhuc exiſtentiam, vel conſumptionem, inferre poſſumus ad alios caſus.

234 Et in primis, ſi alicui tanquam Mandatario aliquid dedi, vt illud puta venderet, hoc, ſi adhuc in bonis Mandatarij extat, præ omnibus alijs creditoribus quouis modo priuilegiatis vindicare poſſum; quod diuerſum eſt, ſi ſit conſumpta; nam, ſola perſonalis actio competit, *per l. 1. §. quod ſi rem, D. depoſit. l. ſi vero 12. §. ded. D. Mandat. l. Caſſius, 17. D. de ſolut.* Iaſ. *in l. mutuum damus, D. eod. numer. 5. & 6.* & alij DD. paſſim.

235 Inſuper Vxori in bonis perceptis ex cognatorum hæreditate datur hæc prælatio & priuilegium præter omnes creditores Mariti, ſi tamen extant. *l. 1. C. de priuil. fiſc. l. 1. C. ad leg. Iul. de vi publ. l. ob maritorum, C. ne vxor pro Marit. l. res vxoris, 14. C. de donat. inter vir. & vxor.*

236 Reſoluas idipſum procedere in bonis filijs per patrem diuenditis, nam patre facultatibus labente, vendicat filius ea bona; caſtrenſia quidem, & quaſi caſtrenſia, ſemper, & quandocumque ſi extant; Aduentitia vero ſolum poſt mortem, non vero ante; quia tunc Patri vſufructuario competit ius agendi, non autem filio. ita ex Bart. & cæteris notat Valaſc. *conſultat. 69. nu. 61.* contra Pinell. *in l. 1. par. 2. nu. 33. C. de bon. matern.*

Additur a nonnullis DD. id procedere etiam in bonis prædefunctorum parentum, ſi extent, omnibus vitricis, nouercis, &c. ex text. *in l. cum oportet, §. non autem, C. de bon. quæ lib.* qui tamē non loquitur niſi de hypotheca; & ideo tali ſententiæ ſupracit. Acoſt. monuimus non eſſe ſubſcribendū.

Dominus quidem rem ſibi ſubreptam ſi extet, vindicabit, ſiue penes furem, ſiue apud alium inuentam. *§. quod autem dictum, Inſtit. de vſucap. leg. ſi pro furo, 7. §. final. D. de condict. furt.* 237

Idem iuris eſt in ea pecunia, quam filius famil. contra Senat. Conſultum Macedonianum ſoluit, pater enim abſq. vlla exceptione condicit, *l. filius, 74. D. de reb. credit.* Cuiac. *lib. 4. obſeru.* 35. Donell. *com. iur. ciu. lib.* 12. *c.* 8. Borcholt. *de reb. cred. c. 3. nu.* 63. 238

Nil diſſimile ſtatuas in donatario quo ad rem donatam nec traditam, ſed venditam vel oppigneratam quod tamen procedit ſi donatio fuit facta cum hypotheca: ad ea que per nos inf. *par. 2. art. 1. num.* 28. *lit. T.* iuxta quę debent intelligi textus, quibus hæc concluſio innititur, *leg. quæ prædium, 6. C. ſi alien. res pign. dat. ſit. leg. ſi quis, 36 §. 1. D. de pign. act. l. ſi quidem. 13. ſub fin. C. de donat. inter vir. & vxor.* 239

Adhuc pariter in repetente quod indebitè ſoluit, naturaliter videlicet, & ciuiliter. *l. 1. & tot. tit. D. de condict. indebit. §. 1. Inſtit. quib. mod. re contr. obl.* cum ſimil. Beuther. *de iure prælat. p. 1. cap.* 71. 240

Præterea cum Bonæfidei poſſeſſor hæreditatis ſoluerit creditoribus hereditarijs: per *leg. de hereditate, 5. C. de petit. heredit.* 241

Et in ſumma (quod ſtet pro regula) quotieſcumque quis in bonis alicuius inuenit rem iure dominij vel proprietatis ad ſe ſpectantem, ſiue mobilem ſiue immobilem, eam præ omnibus, ſi extet, vendicare poteſt. quæ quidem eatenus hic retulimus, quatenus ad præfixam diſtinctionem, extantis, vel conſumptæ rei accomodantur. Cæterum de hac vendicatione, ex iure dominij, latiſſimè & fuſius, noſtro tamen inſtituto tenus, infra *p. 2. art. per tot.* 242

A. M. B. I. V. D. &c.

FINIS VI. ARTICVLI.

ARTICVLVS SEPTIMVS.

De Priuilegio Creditoris pecuniam mutuantis, ad reparationem, reſtitutionemq; ædificij, vel refectionem Nauis, aut ipſius, vel alterius rei conſeruationem; vel ad emptionem Domus, ſeu alterius rei eam credentis.

SVMMARIVM.

In hoc articulo, cum diuerſi conſiderentur caſus, inſpicitur, an eadem in eis ſit hypotheca & priuilegium; an vero diuerſum, num. 1.

Mutuans ad reparationem, reſtitutionem, & conſeruationem rei; habet in ipſa re hypothecam & prælationis ius, ibidem & num. 2.

Adhoc vt obtineat tale priuilegium, exigitur, vt ſpecialiter ſit credita ea pecunia ad talem cauſam; non ſi generaliter, n. 3.

Huius priuilegij ratio, a publica vtilitate profecta eſt, num. 4.

An detur hoc priuilegium pro vſuris eius pecuniæ, ad eam cauſa mutuatæ, nu. 5.

Reſoluitur Affirmatiuè; præcipue ſi non ſint lucratoriæ ſed ſubeant vicem intereſſe. n. 6.

Vel vt ſors petantur, vt ſunt dotis vſuræ, nu. 7.

Vel ea ſoluta a fideiuſſore, nu. 8.

Aut ceſſionario, num. 9.

Aut Negociorum geſtore, num. 10.

Non procedit ſi ſint illicitæ. num. 11.

Priuilegium hoc, Conſtit. D. Marci, *eſt inſtitutum ob publicam vtilitatem, num. 12.*

An obtineat in Ædificijs, tam ruſticis, quam priuatis, n. 13.

Affirmatur, num. 14.

Extenditur & ad nauim refectam, num. 15.

An ad ſement. n. 16.

Et ad expenſas neceſſarias in aliqua re, num. 17.

Adhuc & ad naulum affictum, vecturam, ſi concernant rei conſeruationem & ſecuritatem, nu. 18.

Competit priuilegium in ipſa re dumtaxat, refecta ſeu conſeruata, num. 19.

Euaneſcit priuilegium, conſumpta ipſa re, num. 20.

Priuilegium hoc non datur, ſi pecunia non ſit realiter impenſa in eam rem, ad quam fuit mutuata, num. 21. & 22.

Quomodo probetur verſio eius pecuniæ in conſeruationem rei, num. 23.

Probatur per facti euidentiam, nu. 24.

Et per coniecturas, num. 25.

Sufficit aliqualis probatio, nu. 26.

An detur hoc priuilegium & hypotheca quo ad illum, qui pecuniam credidit ad extruendum, & de nouo faciendum ædificium, nu. 27.

Reſoluitur negatiuè. Sed habet ſolum priuilegium perſonale, num. 28.

Perſonale priuilegium pariter habet res depoſita conſumpta, num. 29.

Item

*Item alimenta etſi militi debeantur, num.*30.
*Piacauſa, num.*31.
*Mutuum gratuitum, num.*32.
*Mercedes Magiſtrorum, &c. num.*33.
*Mutuum ad funus, ſi pecunia non ſit expenſa, nu.*34.
*Pupillus in bonis gerentis eius negocium ex amicitia, nu.*35.
*Iure Regio datur idem priuilegium mutuanti ad ædificationem, nu.*36.
*Diſcutitur quæſtio præcitata, inſpecto iure communi, n.*37.
*Diuerſa Doctorum ſententia, num.*38.
*Negatiua affertur, nu.*39.
*Et probatur, nu.*40.41.42. *&* 45.
Res, empta ex Mulieris, Pupilli, & Militis pecunia, cenſetur ſubrogata quo ad priuilegium, in locum pecuniæ, d. num. 42. *&* 43.
*Id procedit etiam in non priuilegiato, ſed in ſubſidium, nu.*44.
*Rei venditæ dominium, non præſumitur translatum a venditore, ſi fidem non habeat de pretio, d.nu.*45.55. *&* 56.
*An dum prælatio non obtinet pro pretio, detur rei venditæ ſaltem vindicatio, num.*46.
*Affirmatiua affertur, num.*47.
*Verior Negatiua, num.*48.
*Obiecta tolluntur, nu.*49. *&* 50.
*Ex iis eliciuntur concluſiones, nu.*51.
Si venditor in re vendita ſibi reſeruauit hypothecam in re, poteſt vindicare, ib.
*Etiamſi antea ſuis creditoribus quamuis hypothecam conſtituis, num.*52.
*Eſt ſpecialiter reſeruanda, nu.*53.
*Reſeruari debet in ipſo limine contractus, nu.*54.
*In dubio, fides præſumitur habita de pretio, nu.*57.
*An Minor, & Mulier rem venditam ſimpliciter tradentes abſq; reſeruatione hypothecæ, iuuentur vtili rei vendicatione, num.*58.
*Proponitur Affirmatiua ſententia, nu.*59.
Et probatur, 60. *&* 61.
*Negatiua opinio retinetur, nu.*62.
*Et probatur, num.*64.
*Contraria ſoluuntur, ib. nu.*65.
Intellectus ad text. leg. Iulianus, §. offerri, D. de actionibus empt. *nu.*66.
*Afferuntur aliæ præſumptiones retinendi dominium, nu.*67.
*Vt ſi emptor dixit habere pecuniam ad manus, vel de fideiuſſoribus dandis conuenit, nu.*68.
Si venditor vtitur verbo, Concedo, *num.*69.
Si adiicitur pactum de non alienando, ante ſolutionem pretij, num. 70.
Si hypotheca ſit reſeruata in ea re cum clauſ. Conſtituti, n. 71.
*Si facta traditione, & inueſtitura feudi, Venditor proteſtatur, ſe nil in eo retinere præter pretium, nu.*72.
Si libri vendantur Doctori, ſeu Scholari, etiam abſolutè. ex Beuther. *num.*73.
*Si venditor ſperauit recipere pretium ſtatim, nu.*74.
*Si emptor numerauit pretium, ſed ſtatim recepit, nu.*75.
*Si illico decoxit rem venditam, vel fugam præcogitauit, n.*76.
*Quando dicatur præconcepta fuga, nu.*77.
*Idem eſt etſi mercator ſoleat ad terminum vendere, vt plus lucretur, nu.*78.
Agitur de interpretatione l. qui nauem, 9. & l. quod quis 19. D. de priu. cred. *nu.*79.
Cauendum à ſuppoſito Auct. ib.
*Eodem priuilegio gaudent ij, quorum pecunia fuit nauis liberata ab alterius obligationis vinculo, vel ſi aliquid fuit in nautarum cibaria erogatum, aut quid aliud ſolutum, ſine quo nauis non poteſt nauigare, nu.*80. *&* 81.
*Adducitur ſententia affirmans dari prælationem mutuanti ad emptionem, nu.*82.
*Et probatur, nu.*83.84. *&* 85.
*Eligitur Negatiua, per Auct. ſtante lege Regia, num.*86.
Reſpondetur ad text. in Auth. de Æqualit. dot. §. his conſequens, *qui germanè explicatur, nu.*87.
Refertur iudicium in Regia Cancellaria Pinciana, ex Gaſp. Rodriquez. *n.*88.
*Alia ratio pro dicta Negatiua, nu.*89. *&* 91.
*Quæ retinetur ab omnibus fere DD. nu.*90.
*Limitatur ea opinio in Pupillo, nu.*92.
*In Milite, num.*93.
*In Furioſo, Prodigo, &c. nu.*94.
*In Eccleſia, num.*95.
*In Vxore reſpectu viri & econtra, nu.*96.
*Datur tamen tali mutuanti ad emendum, priuilegium perſonale, num.*97.
*Quod tamen adhuc perdit, ſi concurrat cum gratuitò mutuante, num.*98.
*Quando creditor dedit pecuniam mutuam ad neceſſariam cõſeruationem rei, prius alteri obligatæ, iſte etſi poſterior, erit potior, num.*99.
*Limitatur procedere ſolum in ſorte: non etiam in pœna forſitan adiecta, num.*100.
*Affertur ratio. primi dicti, nu.*191.
*Priuilegium & hypotheca ex hoc capite competit per conſeruatione, & reparatione ædificij, & Nauis, nu.*102.
*Additur & emptio Militiæ. nu.*103.
*An ex emptione & cuiuſuis Officij? num.*104.
*Et cum res emittitur ex pecunia pupilli, & mulieris? num.*105.
*Vtrum mutuans pecuniam in inſtauratione ædificij funditus diruti, & vſque ad aream conſumpti, gaudeat hoc priuilegio conceſſo reparanti, &c. nu.*106.
*An mutuatario effecto non ſoluendo, poſſit mutuans vendicare rem emptam ex ea pecunia? Affirmatiua refertur, nu.*107.
*Negatiua proponitur, & retinetur, nu.*108.
*Reſoluitur ſententia aduerſa, nu.*109.
An iſte, qui mutuauit ſuam pecuniam ad reparationem ædificij, ſeu ad eius conſeruationem, ſit præferendus mulieri agenti pro ſua dote, &c. nu. 110.
Reſoluitur, temporis rationem eſſe habendam, nu. 111.
*Non obſtantibus, qui mulierem præferunt, nu.*112.
Et qui poſtponunt, ib.
*In dubio Mulier præfertur, poſtea Pupillus, inde Fiſcus, n.*103.
*Idem reſoluitur in emente militiam, nu.*114.
*Exigitur mutuum expreſſum ad tales cauſas, nu.*115.
* *Creditor mutui cauſa, quando præferatur. In omnibus caſibus neceſſe eſt, vt pecunia mutuata pro reſtitutione ædificij, &c. in eam cauſam expendatur, num.*116.
*Quid ſi maior ſumma ſit mutuo data, quam fuerit opus, n.*117.
*Reſoluitur non dari prælationem, niſi in expenſo, non in eo pluri, num.*118.
*Limitatur, ſi mutuans ſit deceptus, nu.*119.
*Hoc priuilegium non obtinet in Heretico, nu.*120.

IN hoc art. cuius priuilegij tractatio anceps, & difficilis eſt, à iure diuerſi conſiderantur caſus, ideo inſpici oportet, an eadem in eis ſit hypotheca, idemque priuilegium; an vero diuerſum priuilegium, & prælationis ius, vnus quam alius, habere debeat. 1

Quare prior conſtituitur caſus, quando ſcilicet qui mutuauit pecuniam in reparationem, reſtitutionem, aut conſeruationem ædificij, aut de mandato domini ædificij, illam dedit opifici, qui operam, & materiam, ad id apponebat: hunc namque, habere tacitam hypothecam, & priuilegium prælationis, in ædificio, * aut domo diruta, aut collapſa, erecta, & reſtituta ex ipſius mutuata pecunia, probant expreſſe iura, *in leg. ſi venti, §.1. ff. de priuilegijs creditorum*, his verbis, *Creditor qui ob reſtitutionem ædificiorum crediderit, in pecunia, quæ credita erit, priuilegium exigendi habet, quod ad eum quoque pertinet, qui redemptori domino mandante, pecuniam ſubminiſtrauit*; & *in lege 1. ff. de ceſſione bonorum, & in leg. creditorum, ff. ſi certum petatur; & in leg. interdum, cum leg. ſequenti, ff. qui potiores in pignore habeantur; & in leg. 1. ff. in quibus cauſis pignus, vel hypotheca tacitè contrahatur*, quibus de iure Regio conſonat *leg. 26. & 28. tit. 13. part. 5.* eandemq; hypothecam, idemq; priuilegium, & prælationis ius habere illum, qui ad extruendam, reficiendam, vel armandam nauem, pecuniam credidit: colligitur, ex *l. qui nauem, & l. quod quis, 18. ff. de priuilegijs creditorum; & in d. leg. interdum, in fine, cum leg. ſequenti, ff. qui potiores in pignore*, & generaliter probat Iuſtinianus, *in Authentico de æqualitate dotis, §. his conſequens collatione 7. & in d. leg. 28. titul. 13. par. 5.* quibus hoc priuilegium expreſſe indulgetur; ita vt omnibus alijs creditoribus etiam expreſſas, & priores hypothecas, & priuilegia habentes, in his pecunijs, quibus ædificium reſtitutum, & reparatum eſt, præferantur; vt conſtat ex illis verbis dicti Authentici, ibi, *His conſequens eſt, & illud decernere, quod in caſibus huiuſmodi dubitatum nouimus, antiquio-* A

Digitized by Google

ribus creditoribus aliquas hypothecas præponere iuniores, exiſtentes ex priuilegiis à legibus datis , quale eſt, quando aliquis proprijs pecunijs procurauerit nauem comparare, aut fabricare aut reparare, aut domum forſan ædificare, aut etiam emere agrum, aut aliquid horum; in his enim omnibus priores exiſtunt poſteriores creditores, quorum pecunijs empta, aut renouata res eſt ijs, qui etiam multo antiquiores ſunt . Hoc priuilegium, & prædicti caſus concluſionem explicant , & eleganter exornant ibi, & latè proſequuntur Bartolus, Albericus , Ripa, & ibi Accurſius; Communiter Doctores, *in d.l. interdum , ff. ſi certum petatur*, Ripa *in d.l. ſi ventri, §.1. & in l.1. ff. in quibus cauſis, pignus, vel hypotheca* , & Rebuf. *in commentario legum Franciæ, 2. tom. tit. de conſtitutione redituum , art.1. Gloſſ. 8. ex num. 7.* optimè Negulantius , *de pignoribus, & hypothecis, 2. membr. 5. part. ex num. 15.* Vanderanus, *de priuilegijs creditorum, cap. 8.* Balduinus , *de pignoribus cap. 7.* nouiſſimè Hermanus Meyrer, *in lib. 2. de priuilegijs creditorum, tit. 9. & 10.* ex noſtris eleganter Gregorius Lopez, *in dictis legibus 26. & 28. p.* Couarruu. *lib. 1. variarum cap. num. 1. & 3.* Molina, *de Hiſpanorum primogenijs, lib. 1. cap. 10. nu. 9.* Ioannes Gutierr. *practicarum quæſtionum, lib. 3. q. 38.* rectè, Pater Lud. Molina, *tractatu 2. de iuſtitia, & iure disputat. 438. fol. 1270. verſ. occaſione huius, & Diſputatione 536. fol. 1770 verſic. quando aliquis , &c.* doctè & eruditè Dominus Ægidius Ramirez in commentario à ſe manuſcripto, in Salmanticenſi inſigni Academia, *ad titulum, ff. de priuilegijs creditorum, in explicatione legis ſi ventri, §. 1. eiuſdem tituli .*

A ✠. *Tacitam hypothecam, & priu. præl in ædific. &c.*) Tacitam hypothecam, & prælationis priuilegium competere, præ omnibus creditoribus etiā expreſſam habētibus hypothecam, mutuanti ad reparationem , reſtitutionem , & conſeruationem rei, in ipſa tamen re, preter adductos ab Auct. docent ex allegat. text. Gloſſ. in *Auth. Quo iure. C. qui potior. verſ. perſonal.*
2 † Iaſon, *in l. creditor 25. D. de reb. cred.* Zaſ. *ib. nu. 5. & ſeqq.* Caſſan. *in Catalog. Glor. Mund. p. 12. conſider. 99.* Io: Robert. *lib. 3. Animaduerſ. cap. 14. in med.* Mozz. *de pignor. col. de natural. pignor. num. 48.* Io: Mich. Beuther. *de iure prælat. par. 1. cap. 20. & par. 2. cap. 26.* Mynſing. *cent. 1. obſ. 12. num. 4.*

3 Cæterum, ad hoc vt id priuilegium locum habeat , exigitur primò , vt ſpecialiter ea pecunia ad refectionem, vel conſeruationem rei, credita ſit ; ſecus ſi generaliter, etiamſi à debitore fuerit in rem verſa. *leg. procuratoris , §. plane . 17. D. de tribus. act.* Iacob. Cuiac. *lib. 8. ad Aphrican. ad l. Lucius Titius, 8 D. exercit. act. poſt init.* Chaſſan. *d. conſider. 99.* Beuth. & Zaſ. loc. cit. & alij DD. communiter.

A. M. B. I. V. D. &c.

4 Cuius tanti priuilegij ratio, vt plerique putant , à Publica Vtilitate profecta videtur , quæ , vti conſiderant omnes ſupra iam relati auctores , in ædificiorum reparatione verſatur, vt vrbs, quæ deformis facta eſt, collapſis ædificijs, per reparationem recuperet pulchrum , & decorum aſpectum, quod vtique maximè Ciuitatibus expedit, *ex l. 2. §. ſi quis nemine, & l. vltim. ff. ne quid in loco publico* , ibi , *Cogendus non eſt demoliri, ne vrbs ruinis deformetur.* & *in leg. 2.* ibi, *Vt integris ædificijs depoſitis publicus deformetur aſpectus*, & in *leg. ſi quis, C. de ædificijs priuatis, & in l. præſcriptio 5. C. de operibus publicis*, ibi , *Contra ornatum & commodum , ac decoram faciem ciuitatis extructa noſcuntur* , & plura in propoſito adducunt Simancas , *de Republica lib. 8. cap. 13. & 19.* Petrus Velleius à Guenara, *lib. 4. ad legem primam, de iuſtitia; & iure, num. 12. & in l. præſes, 7. ff. de officio præſidis*, vbi Corraſius, & alij; optimè, & nouiſſimè Meyrer, *d. libr. 2. de priuilegijs creditorum tit. 2. num. 21. in fine* . Hinc prouenit , vt propter hanc publicæ vtilitatis rationem , donationem à marito vxori factam , ad refectionem & reparationem ædium , validam eſſe, reſpondeat Iureconſultus Paulus, *in l. quod vir, 15.*
B *ff. de donationibus inter virum, & vxorem.* *

5 B ✠. *Final.*) Sed quæritur an pro vſuris pecuniæ in hanc cauſam mutuatæ competat hoc priuilegium? Et reſoluendum eſt. in Vſuris licitis adhuc tale priuilegium obtinere, ex tex. expreſſ. *in l. Lucius Titius, 18. D. qui pot. in pign. l. ſi plures 9. §. fi. D. de pact.* Neguſ. *de pign. par. 5. memb. 2. n. 10.* Mozz. *eodem tract. Rub. de natural. pign. num. 29.* Batt. *in d. l. Lucius init.* Bald. *ibid. n. 1.* Mynſing. *cent. 1. obſ. 19.* Io: Kopp. *dec. 28. n. 11.* Hartm. Piſt. *q. 14 nu. 24. lib. 3.*

6 Præcipuè ſi vſuræ ſint non lucratoriæ, ſed compenſatoriæ, & agatur de intereſſe , dum in eo creditor æquè ac cæteri . certant de damno vitando . Io: Zanger, *de except. par. 3. cap. 25. à nu. 48.* Matth. Coler. *de proceſſ. execut. lib. 1. c. 10. nu. 113. & ſeqq.* Beuſt. *ad l. admonendi, D. de iureiur. nu. 698.* Vt eſt in marito, intereſſe, & vſuras dotis promiſſæ, & non ſolutæ petente Zanger. *ſupra cit. par. 3. cap. 25. num. 67. & ſeq.* † multò magis ſi vt ſors repetuntur, *l. creditor, 11. §. ſciendum, D. qui potior in pign.* Hic enim vſuras, non vt lucretur , ſed vt rem propriam, repetit Bald. *in l. & in contraria, D. de vſur.* 7

8 Vt eſt in fideiuſſore ſoluente pro principali, ſortem, & vſuras. Vinc. de Franch *dec. 1. 4. n. fin.* Menoch. *de arbitr. cent. 3. conſ. 119. n. 26.* Anton. Herin. *de fideiuſſor. cap. 26. à num. 87.*

9 Item in Ceſſionario; *l. qui negociationem, 58. §. ex duabus, 1. in fi. D. de adminiſtrat. tut.* vbi Bart. Zangher. *de except. d. p. 3. cap. 25. n. 20. & ſeq.*

10 Preterea in Negociorum geſtore, *ad l. atqui, §. non tantum, D. de negoc. geſt. iuncto text. l. & in contraria, D. de vſur. iam cit. ad quam Bald. n. 1. verſ. quia quo .*

11 Dixi tamen in vſuris licitis , quæ ſcilicet quincunces ſunt; hoc eſt quinque pro ſingulis centeſimis. Vid. de his Gait. & quæ per nos, alibi, &c.

A. M. B. I. V. D. &c.

11 Sed cum hæc publicæ vtilitatis ratio, ob quam diximus , Diui Marci Imperatoris conſtitutione, datam, & conceſſam fuiſſe tacitam hypothecam ei , qui mutuauit pecuniam ad reparationem, & reſtitutionem ædifici , vt in ea maius exigendi ius, & priuilegium habeat cæteris creditoribus, vt (*in d. l. ſi ventri, §. diuus Marcus, ff. de priuilegijs creditorum, & d. l. 1. ff. in quibus cauſis pignus, vel hypotheca tacite contrahatur , cum alijs ſupra citatis*) militare, & verſari videatur, ſolummodo in vrbanis ædificijs .

13 Dubium eſt, An huiuſmodi hypotheca , & priuilegium , extendendū ſit ad ædificia ruſtica, & ad alia, in quib. illa ſuperior ratio non ita ponderatur; veluti, Si quis ad reparationem, & reſtitutionem molendini, aut alterius prędij ruralis pecuniam mutuauerit ; An ſcilicet eodem hypothecæ , & prælationis iure gaudere debeat? Cui dubitationi dicendum videbatur, quod cum ex ſuperiori ratione , beneficium illud ex Imperatoris edicto, ſolum ad vrbani ædificij refectionē , & reparationem pertinere videatur, nequaquam ad alia ædificia extendendum fore; argum. *legis quod conſtitutum eſt, 22. ff. de teſtamento militis .*

14 Cæterum ea ratione, & fundamento, & alijs etiam nō obſtantibus, ſuperior doctrina , & concluſio verior eſt ; Nam præterquam quod ſupra allegata iura in *d. l. ſi ventri, §. 1. & in d. l. 1. ff. de ceſſione bonorum , & in d. l. creditor* generaliter loquantur per verba vniuerſalia, veluti in credente ad ædificiorum reparationem, & reſtitutionem, in plurali numero; de omnibus ædificijs * tam vrbanis , quam ruſticis , & ſic C generaliter ſint intelligenda; cum non tam ob illam publicæ vtilitatis rationem, quam ob aliam æquitatis cauſam, indicta videatur illa hypotheca tacita , & prælationis priuilegium; namq; æquum eſt, vt cum ædificium reparatum, & reſtitutum ſit ex mea pecunia ad id mutuata , & credita in eo ædificio, cuius meæ pecuniæ cauſa refectum eſt , prælationis iure, & hypothecæ priuilegio gaudeam , præ cæteris creditoribus, ad executionem bonorū debitoris concurrentibus. Præterea comprobatur hæc ratio *ex d. leg. 1. ff. in quibus cauſis pignus, vel hypotheca tacite contrahatur* , vbi generaliter hypotheca conceditur in pecunia mutuata in ędifici reſtitutione, *& ex l. antecedam, iuncta ratione diſpoſitionis text. in l. ſubſequenti, ff. qui potiores in pignore habeantur*, dum inquit. *Huius enim pecunia ſaluam fecit totius pignoris cauſam , &c.* & ita expreſſè docuit Petrus Rebuffus, *in d. tit. 1. gloſſ. 8. n. 17.* Negulantius *d. 2. membr. ſecundæ par tit. n. 15. verſ. item extenditur*, Meirer *d. lib. 2. de priuilegijs creditorum, tit. 8. n. 2.* Denique id expreſſe comprobatur *ex d. l. 26. & 28. dict. 13. part. 5.* dum per hæc verba id ſignificantia loquuntur, cum dicat *d. l. 26* ibi, *E aun dezimos, que ſi algun omo recibieſſe de otro marauedis preſtados, para guarnir alguna naue , o para fazer alguna caſa, o otro edificio, o para refacerlo, que qualquier deſtas coſas, en que fueſſen metidos, o deſpendidos, los marauedis, fincan obligadas calladamente, à aquel que los empreſto ; Et in l. a 8.* ibi, *Naue, o caſa, o otro edificio, & c. para refazer, e guardar aquella caſa, que ſe non deſtruyeſſe, &c.* Pondero in vtraque lege, *naue, o caſa, o otro edificio*, ex quibus colligitur , tam vrbanū ædificiū, quā rurale, aut quodlibet aliud cōprehendi.

C ✠. *tam*

C ✠. *Tam vrbanis,quam ruſticis,&c.* Nulla igitur con-
ſtituenda eſt diſtinctio inter vrbana, & ruſtica edificia, ad
effectum priuilegij ex reparatione,&c.iuxta cit. *l. ſi ventri,*
§.1.D.de priu.cred.& l.interdum.D.qui potior.
15 Quod & in naui reficienda,textus docet obtinere,*l.qui na-*
uem,D.eodem de priu.cred.
16 Extendũt DD & ad eum qui mutuauit ad ſemen,vt vide-
licet præferatur omnib.creditorib.etſi anterioribus.Carocc.
de locat.& conduct.tit. de difformit.q.5.verſ.circa prelationem.
Pract. Papien. *in forma libellan.in act.hypoth.Gloſſ.*10.*ſub ea-*
*dem n.*12. Card.Mantic.*lib.*11.*tit.*23.*n.*11.Paſchal.*de viribus*
*patr.pot.p.4.c.6.n.65.*Decian.*conſ.*50.*libr.*3. Theſaur.*quaeſt.fo-*
*renſ.*29 *n.*6.*lib.*2.Caſtill. *dec.*10.*tom.*1.*num.*6. quod & ſupra
notauimus.
17 Itidem,& conceditur pro mercedibus,& expenſis neceſſa-
rijs in aliqua re ex text.*in d.l.interdum , D. qui potior.* & nos
alibi.
18 Adhuc & pro naulo, affictu, & vectura,ſi concernant rei
conſeruationem,ſecuritatem,vel ſaluam tranſuectionem,ad
*l.huius.D.qui potior,d.§.his conſequens.*Neguſ. Mantic. & cæ-
teri adducti etiam per Auct.ſup *art.*3.*n.*19. & infra proxim.
*num.*11.

A.M.B. I.V.D.&c.

19 Bene tamen verum erit.& ita praxi receptum:ſuperiorem
hypothecam & priuilegium,ſolum habere locum , in ædifi-
cio illo conſeruato,reſtituto, ex pecunia creditoris mutuan-
tis,ita vt in ceteris alijs bonis illius debitoris ædificij reſtitu-
ti,creditor ipſe non debeat vtique prædictum priuilegium
habere.& prælationis ius,reſpectu aliorum creditorum ha-
bentium hypothecas,ſed ſolum reſpectu creditorum perſo-
nalium,quomodo accipi debet tex. *in l.*1. *ff. de ceſſione bono-*
*rum,& d.l.creditor,ff.ſi certum petatur,& leg.ſi ventri,§.*1.*de*
*priu.cred.*ex Caſtro *in d.l.*1.& Alciato *in d.l.creditor,ff.ſi cer-*
*tum petatur,*quod etiam probatur argumento tex. *in d.l.in-*
terdum,& d.l.huius,ſeq.ff. qui potiores; Vnde ſi res ipſa con-
D ſeruata,aut refecta * extinguatur,neceſſe erit etiam extin-
gui hoc priuilegium , quaſi deficiente ſubiecto,circa quod
verſatur,vt expreſſe docet Accurſius, *verbo datur,in d.l.*1.*ff.*
*de ceſſione bonorum,*Ripa,Alexander,& Iaſ.*in d.leg. creditor.*
Neguſantius *d.*2.*membr.tertia partis n.*13.Rebuffus *in d.gloſ.*
*quaeſt.art.*15.*num.* 21. & ita tenet Molina *de Hiſpanorum pri-*
*mogenijs,d.lib.*1.*c.*10.*n.*23,pro quo facit *l.ſicut,*8.*in principio ,*
ibi,*Sicut in re corporali extincta,ita,& vſufructu extincto pi-*
gnus hypotecaue perit,ff.quibus modis pignus,vel hypotheca ſol-
uitur.
20 D ✠. *Extinguatur ,&c.* Si res refecta amplius non ex-
tat,ſed diruta eſt,hoc priuilegium creditori non competere,
clarè ſatis diffinitur ex *l.*1. *& ſeq.D.qui potior.in pign.*Iaſ.*in*
*l.creditor,*15.*D.de reb.credit.n.*6.Iaſ.*ibid.n.*2.*ad fin.* Chaſſan.
*in Catalog.glor.mund.d.p.*12.*in conſid.*99. Gail.*lib.*2. *obſ.*12.*n.*
4.Beuther *de iure præl. p.*1.*c.*20.vbi oppoſita diluit.Obſt. ta-
men Dionyſ.Goſt.*in dict.leg interdum* 5. *D.qui potior.verb.*
impenſi,&c.

A.M.B. I.V.D.&c.

21 Rurſus nec prædictæ hypothecæ,aut priuilegio locus erit,
ſi pecunia mutuo data ſit,ob cauſam reparandi, conſeruan-
E di,aut reficiendi ædificium,& in aliam cauſam * expenſa
ſit:cum ceſſet ratio deſumpta *ex d.l.huius,ff.qui potiores,*& il-
la,publicæ vtilitatis,que verſatur in pulchro,& decore vrbis
aſpectu;vt bene notauit Neguſantius,*vbi ſupra d.*2. *membr.*
*n.*15 *verſ.*1.*modo,ex d.l.procuratoris,§.plane,ff.de tributoria*
actione;& ita docent Paulus,Iaſ.& Decius,*in d. l. creditor,ff.*
ſi cert.pet.& Ripa *in d.l.ſi ventri,§.*1.*& in l.*1 *ff.in quibus cau-*
ſis pignus,vel hypotheca;& ita vſu receptum,teſtatur Myſing.
*practic.obſeruat.cent.*1.*c* 60.
E ✠. *Expenſa ſit,&c.* Alterum igitur requiſitum eſt, vt
ea pecunia ob eam refectionem , vel reparationem mutua-
22 ta,in id omnino ſit impenſa, † & non in alium vſum ſit
conuerſa.Ita præter relatos a Rodriquez,ſuſtinet Iaſ.*in d.leg.*
*creditor,*15.*D.de reb.credit.n.*6.Chaſſan.*in Catal. Glor.mũd.*
*d.p.*12.*conſiderat.*99.Myſing.*cent.*2.*obſ.*60.Gail.*d.obſ.*12.*nu.*
4.Matth.Berlich.*de iure prælat.p.*1.*d.c.*20. *in med.* Obſtat ta-
men Iacob.Cuiac.*d.lib.*8.*ad Afric.ad d.l.Lucius Titius, D.*
*de execut.act.poſt init.verſ.rurſus,*Gail.*de credit.d.c.*4.*q.*11.*n.*
1565.
23 Quomodo autem probetur, eiuſmodi pecuniam fuiſſe
verſam in rei conſeruationem.

Reſoluendum eſt, principaliter poſſe id probari ; primò 24
per facti euidentiam;nimirum cum ex oculari inſpectione
deprehenditur expenſos fuiſſe nummos in eam cauſam;&
hoc firmius teſtimonium eſt,& ſecurius,*§.ſed cum magis,leg.*
de gradib.cogn.
Alter munus eſt per coniecturas,& à poſteriori,cum ſcili- 25
cet apparet refectio;quamuis enim non poſſit dignoſci , ac
percipi,ex qua pecunia id factum ſit; attamẽ præſumitur eã
ipſam pecuniam impenſam fuiſſe in refectione rei;cum non
de vento reficiantur ædificia,ſed cum magno ſumptu,& o-
pera, vt totidem verbis diſſerit conſulendo Bald.*conſ.*353.*n.*
2.*lib.*3.ſequitur Berlich *practic.concl.p.*1.*concl.*5.*n.*135.
Hinc elicitur,non exigi ad probationem, an illa pecunia 26
ſit expenſa pro refectione rei , vt probetur expreſſe eam ip-
ſammet pecuniam ſpecialiter fuiſſe expenſam;ſed ſufficere,
ſi creditor probet ædes fuiſſe ruinoſas , atque refectione
indiguiſſe,ac poſtmodum eſſe refectas. *l. Lucius Titius,poſt*
init.D.de exerci.act. vbi Cuiac. *d.libr.*8.*ad African.poſt init.*
*verſ.hoc tamen.*Pract.Papien.*in forma libellan.in act.hypoth.*
*gloſſ.ſcribendum,n.*10.Io:Koppen.*dec.*28.*n.*35.

A.M.B. I.V.D.&c.

Denique priuilegium hoc, & ius tacitæ hypothecæ , de 27
quo *in d.l.ventri,§.*1.*& d.l.*1.*ff.in quibus cauſis pignus, vel hy-*
potheca,&c.& d.l.creditor,cum ſimilibus ,neque etiam habe-
bit locum,quoad illum qui pecuniam * credidit ad extruẽ- F
dum,ſiue faciendum nouum ædificium; quia cum loquatur
circa reſtitutionem ædificiorum,non eſt extendendum,quã-
do de nouo erigitur,& ædificatur;namque aliud eſſe facere,
& longè aliud reficere,& reſtituere,docet tex.*in l.*1.*§. ſi quis*
*ædificium,*vbi docte Duarenus.*ff.de noui operis nunciatione, l.*
3.*§ reficere,ff.de itinere,actuque priuato, l.vſufructuarius* 51.
*ff.de vſufructu,*reſoluit Felinus *ex eleganti tex.in c. conſuluit,*
*de iudicijs.*Decius,*in c.cum acceſſiſſet, de conſtitutionibus ;* &
ſtatutum prohibens nouum opus fieri,aut extrui,non prohi-
bet vetus fulciri,& inſtaurari,ſecundum Alexandrum *conſil.*
19.*n.*6.Boerium,*dec.*44 *n.*4.Auendanum,*de exequendis man-*
*datis,*2 *p.c.*2 *n.*3.& ita tanquam diuerſa ponuntur in propo-
ſito,*ad l.*26.*partita,*ibi,*para fazerla,ò refazerla*& *in l.*6.*tit.*7.
*lib.*5.*noua Recopilationis,qua eſt l.*46 *Tauri,*ibi, *Se hizieren*
de nueuo,como lo que ſe reparare,& ibi.*Se puedan hazer,ò re-*
parar las dichas cercas,ò fortalezas , vbi Matienzo *in gloſ.*5.
*ex num.*10. multa ad id elegantiſſimè adducit , & Azeuedo,
*in l.*18.*n.*6.*lib.*3.*noua Recopilationis,n.*1.*&* 2.*in fine.*Si ergo de
reſtitutione ædificiorum priuilegium receptum eſt,trahi nõ
debet ad nouum opus,ſeu ædificium,ex ſupradictis,& ex re-
gula *legis quod conſtitutum,ff.de teſtamento militis* .
F ✠. *Pecuniam credidit ad extruendum, ſiue faciendum* 28
nouum ædificium , *&c.* Atque ita in iure veriſſima eſt ſen-
tentia,ob pecuniam mutuo datam ad domus ędificationẽ ,
non competere ius tacitæ hypothecę,quaſi deficientibus &
verbis,& ratione legis.Non tamen denegatur priuilegium
perſonalis prælationis reſpectu chyrographariorum. ex ipſa
re empta,*l.quod quis,D.de priuil.credit.*quod notandum .
Cæterum,vltra relatos,alij adhuc caſus exiſtunt,in quibus
obtinet locum hæc perſonalis prælatio;quos hac occaſione
licet annectere.
Obtinet ergo illud perſonale priuilegium etiam in re, vel 29
pecunia depoſita,ſi ſit conſumpta,*l.ſi ventri,§.in bonis,D.de*
*priu.credit.l.ſi hominem,§.quoties,D.depoſiti.*Si enim extaret,
ius prælationis competeret,non perſonæ,ſed cauſæ,& rei cõ-
ceſſum,vt ſup.ſatis notatum.*art.*6.*num.*120. *& paſſim* .
Tertio loco habent perſonale priuilegium Alimenta,ſiue 30
ex contractu debita ſint,ſiue ex teſtamento, aut iuris diſpo-
ſitione. Afflict.*Deciſ.*252.*nu.*8. Mich.Beuther *de iure prælat.*
*p.*1.*c.*54.*per tot.*Salgad.*Labyr.cred.p.*1.*c.*24.*n.*97. Quod pro-
cedit etſi ea debeantur militi,*l.cum his* 8.*§.nihil autem,*7.*D.*
*de tranſact.*Alex.*d.conſ.*171.*n.*4.*vol.*2.Etſi obſtet Bald. *conſil.*
225.*n.*3.*lib.*3.Tuſch.*tom.*1.*lit.A.concl.*286.*n.*70.
Si autem hæc ex certo fundo debeantur,vt & ea,quę vxo-
ri debita ſunt,habere hypothecam tacitam dicendum eſt,vt
ſup.obſeruauimus,*part.*1.*art.*8.*à num.*8.*& deinceps, & art.*1.
Quartò priuilegium perſonale habet pia cauſa , & quod- 31
cumque ad piam cauſam relictum eſt,& deſtinatum.Tiraq.
*de priu.pia cauſa,priu.*158. Anton Leoncill. *in tractat.de priu.*
pauperum, priu. . . . Beuſt.*ad l.admonendi, D.de iureiur.num.*
968.quæ autem dicantur piæ cauſæ,& quę ad pias cauſas re-
licta cenſeantur,vide Tiraq.*loc.cit.in præfat.per tot.* Leoncill.
vbi ſup.

vbi ſup. & Tuſch. concl. 332 per tot. & concl. 338. per tot.

32 Quinto habet locum priuilegium hoc perſonale in eo, qui pecuniam gratis, & ſine vſuris mutuat; hic enim reſpectu mutuantium ſub fænore, & aliorum huiuſmodi creditorum chyrographariorum tali gaudet antelationis prærogatiua. Bart. in d. l. ſi hominem, 7. §. quoties, D. Depoſit. tit. Bald. in l. fi. C. eod. tit. depoſ. n. vlt. Ripa in d. l. ſi ventri, 24. §. in bonis, D. de priu. cred. n. 8. Stracc. de decoctor. p. vlt. n. 4. Beuſt. ad ſuam leg. admonendi 31. D. de iureiur. n. 968. Beuth de iure prel. p. 2. c. 29. Sim. Piſtor. conſ. 7. n. 11. & ſeq. vol. 2. relat. & ſecut. à Berlich. p. 1. concl. pract. 70. n. 13.

Sin autem mutuat in caſibus ſpecialibus de quibus ſupra; tunc adhuc, & hypothecam habet, & reale priuilegium, vt ſupra diximus.

33 Sexto Hoc perſonale priuilegium magiſtris per mercedibus ſuis, quaſi æquiparatis alimentariæ cauſæ, tribuit Barb. in l. 1. C. de infant. expoſ. n. 2. & ſequitur Berlich. d. p. concl. practic. num. 70. 17.

Obſtat tamen Gait. Salgado, Acoſta, Zach & alij, ac inſuper, quæ Auct. ſup. art. 3. p. 1. & p. 2. art. 4. n. 37. & ſeqq. & nos vtrobique.

34 Septimò obtinet hoc priuilegium qui ad funus, faciendũ pecuniam mutuo dedit, quę tamen eam cauſam non fuit expenſa. Ioachim à Beuſt. ad leg. admonendi, D. de iureiur. n. 968. relat. & ſequit. à Berlich. loco citato, nu. 18.

Si tamen ea pecunia expenſa omnino ſit in funus: & funebris impenſæ nomẽ veniat, tũc præter perſonale priuilegiũ, adhuc & ius prælationis habet, & hypothecã, vt diximus.

35 Recenſetur inter perſonaliter priuilegiatos Pupillus in bonis eius, qui officij, amicitię ergo ipſius geſſit negociũ, & ex text. in l. ſi negocium, 23. D. de priu. cred. Beuſt. in d. l. admonendi, D. de iureiur. num. 968. & nos aliqua ſup. art. 4.

Quiſnam autem ordo, ſeu ratio obſeruari debeat in concurſu; vide quæ infra ſuo loco:

A. M. B. I. V. D. &c.

36 Sed tamen, licet hæc, iure communi attento, vera eſſe poſſint, iure tamen Regio, de quo in l. 26. tit. 13. p. 5. & in l. 9. tit. 3. ead. p. verius eſſe exiſtimo, cum Greg. Lopez in d. l. 26. in gloſ. verb. fazer, prædictam ſcilicet tacitam hypothecam, & priuilegium, habere creditorem, qui non tantum ad domum, ſeu aliud ædificium reſtituendum, & reficiendum pecuniam mutuauit; verum etiam, & illud obtinere, ſi ad de nouo ædificandum, & faciendam domum, vel ædificium, pecuniam crediderit; vt colligitur ex his verbis ibi, *Para fazer alguna caſa, o naue, ò otra coſa ſemejante, que eſtaua en manera de ſe perder, ſi non la refizieſſe*; & in d. l. 26. ibi. *O para refazerla, ò*
* *para fazer alguna caſa, ò otro edificio, &c.*

* ✠. *Finali*. Vide quæ in contrarium docet ſuper hac lege Regia, ex Caſtill. Non. Acoſta, cit. tract. de priuil. credit. &c. Reg. 2. ampliat. 3. à num. 4. & ſeq.

A. M. B. I. V. D. &c.

37 Alter caſus, eſt, in quo grauis difficultas, & magna doctorum controuerſia verſatur, videlicet. Cum quis pecuniam mutuauit in domus, nauis, aut alterius rei comparationem, An iſte eadem ſupradicta tacita hypotheca, priuilegijque, & prælationis iure, potiri debeat, ita vt in domo, naue, aut prædio ex ſua pecunia empto, priorem, & potiorem cauſam habere videatur, quam cęteri alij creditores ad bona debitoris cõcurrentes, ſicuti, de mutuante ad refectionem, & conſeruationem ædificij ſupradictum eſt?

38 In cuius caſus reſponſione, diuerſæ ſunt Doctorum ſententiæ, & opiniones, vt præter Molinam in d. tract. 2. de iuſtitia, & iure, diſp. 438. & Couarruu. lib. 1. var. reſol. c. 7 & Ioannem Gutierrez lib. 3. practic. quaſt. q. 98. & alios ſupra allegatos, optimè refert Zauallos practic. quaſt. comm. contra communes, quaſt. 744. late, & nouiſſimè Doctor Ioannes del Caſtillo controuerſiarum iuris lib. 3. c. 8.

39 Vnde opinio fuit, mutuantem pecuniam ad comparationem domus, prædij, vel alterius rei, non habere tacitam hypothecam, neque priuilegium prælationis in domo, vel prędio empto ex ſua pecunia, niſi expreſſe, & nominatim pro debiti ſolutione ſe obligauerit. Huius ſententiæ fuit Accurſius in l. quod quis, ff. de priu. cred. in gloſſ. verbo, bona ibidem vendita, in fine, idem Acurſius in d. l. interdum, verb. crediderò, ff. qui potiores, Idem in l. licet, C. eod. tit. in gloſſ. verbo, conuenit. Idem in Auth. de æqualitate dotis, §. his conſequens eſt, collat. 7. in gloſ. verb. agrum; & vtrobique, Bart. & communiter DD. Bald. & Salicet. in d. l. licet, Ripa in d. l. 1. ff. in quibus cauſis pignus, vel hypotheca, n. 2. Neguſ. in d. 2. membr. 5. p. num. 3. & communem dicit Couarru. d. lib. 1. variar. c. 7 n. 3. Rebuff. d. 2. tom ad leges Gallicas, tit. de conſtitutione redditùum, art. 1. gloſſ. 5. n. 7. Benuenutus Stracha in tract. de decoctorib. vlt. p. n. 5. Baldus Nouellus de dot. 10. p. n. 5. Ioann. Gutierrez d. q. 98. n. 3. vbi ex doctrina Neguſanti, vbi proximè in d. n. 3. in princip. limitat hanc communem Gloſſarum opinionem, niſi mutuans ſuam pecuniam, in eo contractu recepiſſet hypothecam, & obligationem omnium bonorum, ab eo, cui ſic mutuauit; quia tunc res empta a debitore, comprehenderetur in dicta generali obligatione, & eſſet hypothecata mutuanti, ſecundum Salicet. in d. l. interdum.

Quæ ſane opinio plura habet fundamenta, & rationes; 40
Et primo expreſſe comprobari poteſt ex l. quamuis, 17. C. de pignorib. his verbis; *Quamuis pecunia, quam ante mutuo frater tuus accepit, comparauerat; prædium tamen, niſi ſpecialiter, vel generaliter hoc tibi obligauerit, tua pecunia muneratio in cauſam pignoris non deduxit; ſane perſonali actione debitum apud Præſidem petere non prohiberis*; textus elegans l. licet 7. C. qui potiores, ibi, *Tamen prædium, cuius pecunia prædium comparatum probatur, quod ei pignori eſſe ſpecialiter obligatum ſtatim conuenit, omnibus anteferri, iuris auctoritate declaratur*; vbi Gloſs. verb. conuenit, explicat, *ſecus ſi non conuenit, vt in dict. l. quamuis*, ſupra allegata, quibus conſonat l. 30. tit. 3. p. 5.

Secundo comprobatur ex eo, quod in hoc caſu iam ceſ- 41
ſare videtur illa ratio Publicæ vtilitatis, quæ conſideratur in decoro, & pulchro aſpectu Ciuitatis, vt in ſuperiori caſu, de mutuante ad reparationem, & reſtitutionem ædificij, diximus.

Tertio eadem ſententia confirmatur eo argumento, quod 42
fauore Pupilli, Mulierum, & Militis, à iure introductum eſt,
* vt res, eorum pecunia empta, legis miniſterio illis hypo- 6
thecæ nomine obligetur, l. idemq. eſt, in princip. ff. qui potiores, &c. vbi rectè notat Gloſ verb. res fuerit, & l. ſi tutor, C. de ſeruo pignori dat. manumiſſo; & tradit rectè Neguſ. de pignoribus. 4. membr. 2. p. n. 163. cum ſeq. l. ſi curator, C. arbitrium tutelæ, & ibi Acurſius in gloſſ. fin. Idem Acurſius per tex. ibi, in l. vxor. 55. verſ. vlt. ff de donat. inter virum, & vxorem. In Milite probat tex. in l. ſi vt proponis 8. C. de rei vindicatione; qua propter cum hoc in his perſonis fauorabiliter ſit receptum, conſtat, & in alijs contrarium à iure receptum eſſe debere; argumento l. 1. in fin. ff. ad municipalem.

G ✠. *Res eorum pecunia empta, &c.* Veritatem huius 43
doctrinæ, vt empta ex pecunia Pupilli, Militis, & Mulieris loco ipſius pecuniæ ſubrogetur, eleganter, & ſolidè commoſtrant præ cęteris Gait. de credit. c. 4. q. 11. nu. 120. & paſſ.

Et quo ad Pupillum, vide, quæ per nos ſup. art. 4. n. 62. & ſeq. Quo vero ad Mulierem, id ſpecifica in pecunia dotali, iuxta quæ ſup. art. 1. n. 243. & vid. inf. proximè, n. 48. & p. 2. art. 4. ſub lit. A.

Interim tamen adnotabis, admitti etiam in quouis non 44
priuilegiato, ſubrogationem rei loco pecuniæ, data ratihabitione, & ſic per conſequens vtilem rei vindicationem; dummodo tamen aliud non competat remedium, & ſic in ſubſidium. Vide quæ per nos vbi ſup.

A: M. B. I. V. D. &c.

Vltimò facit pro hac opinione, quod is qui habuit fidem 45
de pretio rei alij venditæ, * non habet priuilegium exigendi pretium in ipſa re vendita, concurrentibus alijs creditoribus emptoris, ſed creditor admittitur in tributum cum alijs, vt probat text. ſingularis in l. procuratoris 5. §. plane, ff. de tributoria actione, & l. quidam fundum, 16. ff. de in rem verſo, vbi n. 5. ff. de priu. cred. idem Bart. & Bald. in l. ſi cum dotem, §. vlt. notant Acurſius in gloſſ. vlt. in fin. Bart. & Ang. in l. quod quis ff. ſoluto matrimonio, Ripa in d. l. ſi ventri, §. 1. n. 6. ff. eod. tit. & cum alijs pluribus reſoluit Couarruu. d. lib. 1. variar. c. 7. ſub n. 2. & 3. Matienzo in d. l. 7. tit. 16. gloſ. 5. n. 6. lib. 5. Recopilationis, Pinellus in l. 1. C. de bonis maternis, 3. p. n. 55. Ioannes Gutierrez d. q. 798. n. 6. rectè Parladorus lib. 1. rerum quotidianarum, c. 8. per tot. & Petrus Barboſa in l. ſi cum dotem, §. fin. ex nu. 34. ff. ſoluto matrimonio; Qui poſt Cepollam cautela 124. n. 2. & Neguſ. d. 2 membro quinta partis, n. 18. & Gregorium Lopez, in l. 28. p. 5. & Anton Gomeſium 2. tom. variar. c. 2. num. 30. & Ioannem Gutierrez allegation. 5. num. 2. praxi, notabilem in hoc caſu d. l. procuratoris, §. plane, & l. quidam, ff. de in rem verſ. cautelam refert, videlicet, vt is, qui rem vendidit, & habuit

Digitized by Google

buit fidē de pretio emptori, vt nullum exigendi ius in pretio habeat, & potior ſit in re ipſa vendita, alijs creditorib. cōcur-
H rētib. ad emptoris bona ſita ſibi proſpicere debeat, * vt in vēditione caueat expreſſa conditione, & pacto, vt nō aliter dominium rei venditæ ad emptorem transferatur, quam ſi prius totum pretium exſolutum fuerit; quo caſu, tanquam ſibi pro pretio res tacite hypothecata, prælationis priuilegio gaudebit; ſicuti in ſpecie *d. l. licet, C. qui potiores in pignore habeantur, cum ſupra allegatis*, quam cautelam ipſe Parladorus, *ib. n. 2.* affirmat, omnes ſupra citatos Auctores, & alios à ſe relatos elicere ex tex. *in l. cum manu ſata, §. fi. 1. ff. de contrahenda emptione.*

* ♃. *Non habet priuilegium exigendi pretium in ipſa re*
46 *vendita, &c.* At dum prælatio non obtinet pro pretio, competet ne ſaltem ipſius rei venditæ vendicatio.

47 Affirmauit enixè Bald. *in l. pro debito 6. C. de bon. auct. ind. poſſid. n. 1. & in l. cum cui, 13. C. de oblig. & act. n. 1.* per tex. *in l. Iulianus, 13. §. offerri. 6. D. de action. empt. & l. procuratoris, 5. §. ſed ſi dedi mercem, 8. D. de tributor. act.*

48 Sed nihilominus dicendum eſt, venditorem, rem extantem penes emptorem vindicare non poſſe, nec aliqua perfrui prælatione, ex tex. *in d. l. quidam fundum; 6. D. de in rem verſ. l. ancinile, 11. C. de reiuendicat. l. traditionibus, 20. C. de pact.* Iaſ. *in l. creditor, 25. D. de reb. credit. n. 5.* vbi de communi teſtatur. Bald. parum ſibi conſtans, *in l. fin. C. comodat. & in l. in rebus, C. de iure dot. n. 4. & in d. l. ſi cum dotem*, relatus ab Auct. & vltra Neguſ. Pinell. Gomeſ. & alios per dict. Auct. conductos, ſubſcribunt Natt. *conſ. 171. lib. 1. n. 30.* Gail. qui ſimiliter pulchras rationes affert, *lib. 2. obſeruation. obſeru. 15.* Matth. Coler. *de proceſſ. execut. p. 2. c. 3. n. 468.* vbi & rationes, & facti contingentiam refert; Matt. Berlich *pract. concluſ. p. 1. concl. 64. per tot.* Donat. Ant. de Marin. *reſolut. lib. 1. c. 260. nu. 6.* & alij paſſim.

49 Nec aliquod negocium faceſſunt oppoſita; quoniam ſolidè ipſi ſatisfacit Auct. infra proxime, vt loquatur in venditore, qui nondum tradidit rem venditam, ſed adhuc penes ſe retinet, de quo latius infra ſtatim, quam expoſitionem Arius Pinell. & cæteri initi dicunt verb. *pignus*, in d. tex. facit *§. Item Seruiana, 7. & nam pignoris, Inſtit. de action. leg. plebs, 238. §. 2. D. de verb. ſignif.*

50 Nec magis obſtat cit. tex. *l. procuratoris. §. ſed ſi dedi*, quoniam ibi ſermo eſt de eo, qui quo ad pretium, fidem emptoris non eſt ſecutus: quare nil mirum, ſi vendicatio detur, dum rei dominium non eſt transfuſum; prout ita explicat Pinell. & Parlador. vt per Auct. proximè

51 Ex quibus ſingulis obiectis exploſis, ſingulas elicias concluſiones; Primam *ex d. l. Iulianus*: Si venditor in re vendita ſibi hypothecam reſeruauit, vſq; ad pretij ſolutionem, eius reſeruationis vigore, quibuſuis creditoribus in ea re præferri; concord *d. l. procuratoris, §. plane, 12. D. de tribut. act. & leg. cum manu ſata, §. fi. D. de contrah. empt.* Bald. *in l. fi. C. comod. n. 5.* Neguſ. *d. n. 18.* per Auct. relat. Gail *lib. 2. obſer. 15. n. 7.* Mic. Beuther. *de iure prælat. p. 1. c. 18.* notat Auctor infr. prox. ex cautela Cepoll. 124 *nu. 2.*

52 Quod procedit, etſi emptor in antea ſuis creditorib. conſtituerit cuiuſuis generis hypothecam, ſiue expreſſam, ſiue tacitam; ſiue generalē, ſiue & ſpecialem ſuper omnibus ſuis bonis. Cuiac. *in l. qui balneum, 9. D. qui potior. in pign. lib. 8. ad Aphrican. ſub fin.* Neguſ. *loc. per Auct. cit. & adhuc in p. 4. art. n. 33. & ſeq.* vbi rationem adducit, de qua tamen infra latius, *p. 2. art. 3. n. 24. & ſeq.* Cepoll. *vbi ſup.* Beuth *de iur. prælat. p. 2. c. 3. per tot.*

Excipitur tamen mutuans in refectionem, & conſeruationem ipſius rei. *Vid. infr. p. 2. art. 4. n. 27.*

53 Neceſſe tamen eſt, vt ſpecialiter in re illa vendita ſibi reſeruet hypothecam. Neguſ. *d. p. 5. memb. 2. n. 18. & ſeq.* Auct. noſter, inſt. notato *verb. Expreſſa conditione, & pacto, &c.* Et ſi generalem ſufficere credat Cepoll *d. cautel.* Sed male. vid. in l. *cit. p. 2. art. 3. n. 24. & ſeq. lit. D.*

54 Ea porro hypotheca reſeruanda eſt in ipſo limine cōtractus, ante, vel in actu ipſo traditionis, *l. 1. §. fin. & l. ſeq. D. de reb. eor. qui ſub tutel.* Nec ſufficit incontinenti poſt traditionem illud reſeruari. Cæterum Benuenut. Strac. *de decoctorib. p. vlt. n. 6* tenet ſufficere, ſi hæc reſeruatio fiat in inſtrumento antequam contractus in mundum redigatur; ſecutus Ruin. *conſ. 214. vol. 1.* Curt. Iun. *conſ. 196. & ſeq.*

58 Secunda erigitur concluſio ſuper *d. l. procuratoris, §. ſed ſi dedi*: Si fides de pretio habita non ſit per vēditorem ipſi emptori nullatenus, exiſtimandum eſſe, vt dominium eiuſdem rei venditæ voluerit in emptorem transferre: de qua concluſione Auct. hic, & *vid. infra prox.*

A. M. B. I. V. D. &c.

H ♃. *In venditione caueat expreſſa conditione, &c.* Si fide non habita de pretio, venditor rem tradat emptori, eius 56
dominium translatum non præſumi in ipſum recipientem, ſed ipſum vendentem illud ſibi retinere, & reſeruare, dum rationem habuit potius ad rem venditam, quam ad perſonam ementis, ex text. *in d. leg. quod. vendidi, 19. D. de contr. empt. & §. vendita Inſt. de rer. diu.* ſuſtinet inter cæteros DD. Caſtrenſ. *in l. procuratoris, § plane. D. de tribut. act. nu. 3.* citat. Neguſ. *d. p. 5. membr. 2. n. 18.* vbi de communi, & vniuerſali ſtylo. Cepoll. *d. cautel. 124. n. 2.* Stracc. *de decoctorib. d. p. fin.* Bald. *in Rub. C. de contrah. empt. n. 23.* Fabian. de Monte, *de empt. & vendit. q. 5. princ. n. 79.* Dan. Moller. *in ſuis ſemeſtr. lib. 1. c. 4. n. 2.* Schneid. *in §. omnium, Inſt. de act. n. 14.* Gail. *lib. 1. obſeru. 15.* Andr Rauchb. *q. 6. n. 11. p. 1.* Don. Ant. de Marin. *lib. 1. reſolut. c. 160. n. 65.* Card. Lugo *de iuſt. & iur. tom. 1. diſp. 20 ſect. 2. nu. 17.* contra Bonacin à quo cauendum *de Reſtit. in genere, diſp. 1. q. 8. punct. 2. n. 8.*

In dubio tamen fides præſumitur habita, niſi aliter ex circumſtantijs deprehendatur, qualis eſt expreſſa conditio, & pactum reſeruati ſibi dominij, vſque ad pretij numerationē, de qua per Auct. ex Cepoll. *d. cautel. 124.* Cæterum ex pluribus alijs coniecturis, & obſeruationibus præſumitur venditorem ſibi reſeruaſſe dominium, de quibus infra proxime, *nu. 67. & ſeq.* 57

At quid de Minore, & Muliere, ſi iſti rem venditam ſimpliciter tradant, abſque quo ſibi de hypotheca proſpiciant, vel dominium reſeruent, competet ne rei vindicatio quaſi eſſet reſeruatum. 58

In hac quæſtione Affirmandum videtur, Ex eo primo. 59
Quia Ruſticis, ob ipſorum ſimplicitatem id eſſe indultum, vt 60
pro reſiduo pretij, ſibi de hypotheca expreſſa proſpexiſſe intelligantur, tenet Andr. Rauchb. *p. 1. q. 6. nu. 7.* Ergo multo magis Minori, & Mulieri id concedetur, ſtante maiori ſimplicitate, & ignorantia, ac etiam priuilegio, *l. 1. D. de minor. l. regula, 9. D. de iur. & fact. ignor. l. vnic. C. quando Imperat. inter pupill. & vid.*

Præterea Vaſallus, tradens feudum venditum ſimpliciter, ſibi hypothecam pro pretio reſeruare præſumitur, nulla ex alia (vt creditur) cauſa; niſi quia traditio iudicialiter fit, videlicet corā Conſiliarijs Principis. At eadē omnino vrgent, & in Minore, ac Muliere, dum abſq. decreto Magiſtratus alienare non poſſunt, *l. 1. & tot. tit. C. de prædijs, & alijs rebus minor. ſine decret. non alienand.* Ergo &c. ita arguit Berlich. loc. infr. citat. 61

Oppoſita tamen ſententia verior habetur, Quia huic Minori, vel Mulieri nullum eſt indultum beneficium quod lege expreſſum non ſit, *l. 1. §. 1. l. 3. D. de minor. l. 1. inic. & §. 1. ac. 5. D. de reb. eor. qui ſub tutel. l. 13. init. D. eod.* 62

Item quia Minori tunc ſolum ſuccurritur, ob eius ignorātiam, & imbecillitatem, ſi ſine Curatore contraxit, *l. ſi. D. de iur. & fact. ignor. l. ſi curatorem, 3. C. de in integr. reſtit. minor.* Rauchb. *p. 1. q. 32. n. 88.* VVeſembecc. *conſ. 11. nu. 27. p. 1.* Cum ergo non ipſis, ſed curatoribus ſuis acceptum ferri debeat, nil erit, cui hoc priuilegium innitatur. Curatorem ergo conueniat, qui de hypotheca non proſpexit. 63

Hoc igitur firmato. Non releuat Primò paritas ſumpta à Ruſtico; quādoquidem, eſto veram eſſe eam concluſionem, de qua aliquod eſt dubium, Ratio diuerſa eſt. Id vel ex eo patet, quia Ruſticis de curatore pro ipſis authorante non fuit per legem prouiſum; & ita ſemper in ſua permanēt ſimplicitate, ignorantia, & hebetudine. Minor vero, & Mulier Curatoribus ſunt muniti; quibus vti debent, vt ipſorum induſtria propriæ medeantur imbecillitati, argumento *l. in negocijs, D. de reg. iur.* Berlich. *pract. concl. p. 1. concl. 66. n. 56.* 64

Illatio præterea Vaſalli nihil mouet; quoniam euertitur ſuppoſitum. Ratio enim ob quam reſeruata videtur hypotheca per venditorem feudi abſq. aliqua expreſſione, non eſt ob traditionem iudicialem coram Conſiliarijs alias enim quilibet contractus ita factus hunc effectum produceret, quod eſt falſum; ſed quia per ea verba, quæ apponuntur in inſtrumento venditionis: (Nihil ſe in eo feudo habere dicit, præter pretium:) præſumitur hypothecam contrahere; quæ verba, ſi 65

Mulier,

Digitized by Google

illum, qui in vſum nauis fabricandæ, reparandæ, inſtruendæ, aut comparandæ crediderit, & erogauerit; verum etiam eodem priuilegio gaudere creditores, quorum pecunia à nexu alterius obligationis eſt liberata; vel ſi quid in cibaria nautarum eſt erogatum, vel aliquid aliud ſolutum, ſine quib. na-
K uis nauigare non poteſt: immo * quocunque modo in rem naualem ſeruandam, creditor pecuniam collocauit, habet priuilegium ante omnes creditores etiam habẽtes hypothecas tempore priores, *ex d. l. ſi. in nauem*, vbi Gloſſ. & Bart. *& in d. l. interdũ, cum l. ſequenti, & in l. 1. §. non autem, ff. de exercitoria actione*: eſt enim ſpeciale priuilegium ex cauſa, vt exponens in rem nauticam, omnes alios priuilegiatos perſonales creditores remoueat, etiam hypothecarios, qui expreſſas habent hypothecas tempore priores; *ex d. l. interdum, & l. ſequenti, & d. l. in nauem, & l. quod quis, ff. de priuilegijs creditorum*; & vtrobique Bart. Idque fit ex ſuperiori ratione; ſcilicet quod per expenſas, quę in huiuſmodi caſibus, in nauem, vel rem naualem erogantur facultas nauigandi conſeruatur, in commodum, & vtilitatem Reipublicæ, ex text. *in d. l. huius, ff. qui pot. in pign. habean.*

K ✝. *Quocumque modo in rem naualem ſeruandam, &c.)* Quo ad expenſas in rẽ nauticã, vt ſcilicet habeant priuilegiũ
81 prælationis, quaſi id ſapiat vel manutẽtionem rei naualis, in vniuerſalem Reipublicæ vtilitatem, vel & particularem conſeruationem mercium in ea tranſuectarum, Bart. & Gloſſ. opinionem, vltra alios per Auct. citatos, laudauit, & tenuit Salycet. *in d. l. interdum, D. qui potior.* Neguſ. *de pign. mẽb. 2. p. 5. n. 16.* Mant. *de tac. & amb. lib. 11. tit. 23.* Gait. *de credit. c. 4. q. 11. n. 1556.* Molfeſ. *de contract. tit. de pignor. cap. 18. num. 36.* & nos alibi diximus, *hac p. 1. ſupr. art. 3.* & aliqua tangemus *infra art. 5.*

A. M. B. I. V. D. &c.

82 Secunda vero opinio eſt ſuperiori contraria, quam in iudicando, & conſulendo ſeruandam fore, aſſerit Hieronymus Zauallos, *d. q. 744. practicarum quæſtionum commun. contra communes, n. 4.* nempe ſufficere, pecuniam mutuari, aut dari ſimpliciter ad emptionem domus, prædii, aut alterius rei, vt res ipſa, empta ex tali pecunia, maneat hypothecata cum priuilegio prælationis, licet nihil actum ſit de ſpeciali rei hypotheca, & obligatione, quæ à iure tacitè inducitur ſine aliqua expreſſa contrahentium conuentione.

Hanc opinionem tenet Gloſſ. *verb. perſonali, in fine, in Authentico, Quo iure, C. qui potiores in pignore habeantur*, vbi Baldus, & Angelus, Gloſſæ opinionem ſequuntur, dicentes cõmunem: & illam approbat Iaſ. *in d. l. creditor, ff. ſi certum petatur*, Alex. *in d. l. ſi cum dotem, §. fin. ff. ſoluto matrimonio*, Cãpegius *de dote, 4 part. quæſt. 8. num. 3.* Caſſaneus *in Catalogo gloriæ mundi, 2 p. conſideratione 99. limitat. 3. in fin.* & alijs relatis, Zauallos *vbi ſupra, d. n. 3.* adducens etiam Nauarrum, idem affirmantem *in Manuali, c. 17. n. 49.* & eam etiam nouiſſimè ſequitur Pater Ludouicus Molina Societatis Ieſu, *tractat. 2. de iuſtitia, & iure, diſputat. 438. verſ. occaſione huius, fol. 1208.*

83 Fundantur omnes, *in d. Authentico de Æqualitate dotis, §. his conſequens, Collatione 7.* ex quo colligitur, quod ſi pecunia detur ad emptionem domus, aut alterius rei, abſque eo quod à mutuante conuentum ſit, vt domus aut res ex tali pecunia empta, maneat ſpecialiter obligata, rem illam comparatam nihilominus ex iuris diſpoſitione, manere tacitè hypothecatam, cũ priuilegio prælationis in bonis debitoris.

84 Confirmant prætereà hanc ſententiam, & opinionem, ex eo quod *ex d. §. his conſequens*, expreſſe deducitur paria, eſſe mutuare, aut dare pecuniam ad emptionem domus, vel ad eius refectionem, & reparationem: ſed quoties ad refectionem domus, vel alterius rei, pecunia datur, inducitur à lege tacita hypotheca cum priuilegio prælationis, vt ſupra reſoluimus ex *d. l. ſi venter, §. 1. & l. ſi creditor, & l. interdum cum ſimilib.* ergo pariter debet induci, in caſu, quo ad comparationem domus, prædii, aut alterius rei, pecunia præſtetur; & maximè cum vtroque caſu, *in d. §. ij e conſequens* concedatur; cum paria iudicentur.

85 Et Zauallos, & Pater Ludouicus Molina *in proximè citatis locis*, tamquam indubitabile eſſe putant, attenta Regia diſpoſitione, de qua *in d. l. 26. tit. 3. p. 5.* in illis verbis, ibi. *E aun dezimos, que ſi algun ome recibieſſe de otro marauedis preſtados para guarnir alguna naue, ò para fazerla, ò para fazer alguna caſa, ò otro edificio, ò para refazerlo, qualquier deſtas coſas, en que fueſſen metidos, ò deſpendidos los marauedis fincan obligadas calladamente à aquel que los empreſtò.* Quam legem menti tenendam, inquit ibi Gregorius Lopez, *in gloſſ. verbo Para fazer*, cum per eam tollantur opiniones iuris communis; & ſic Pater Ludou. Mol ab hac opinione in hoc Caſtellę Regno, non eſſe recedendum affirmat, cum conueniat expreſſæ diſpoſitioni *d. Authentica, de Æqualitate dotis, §. his conſequens, Collat. 7.* quod idem ſenſiſſe videtur Ludouicus Molina, *lib. 1. de Hiſpanorum primogenijs, c. 10. n. 19* licet non expreſsè in comparatione domus, aut alterius rei loquatur; ſed in reparatione domus, aut alterius ædificii.

Verum tam en ego huic vltimæ ſententiæ, & opinioni libentet me adſcriberem, d. legis Regiæ, *26. par. 5.* diſpoſitione 86
ductus, & doctiſſimi Lopez ibidem auctoritate motus; niſi *eiuſdem tituli l. 30 ſequens* priorem opinionem niſi ſallor clariſſimè fulciret, & approbaret, his verbis, ibi, *Otro ſi dezimos, que ſi home huuieſſe obligado todos ſus bienes, tambien los que auia entonce quando fizo la obligacion, como los que auria dende en adelante, ſi deſpues deſto tomaſſe marauedis preſtados de otro ome para comprar alguna coſa, faziẽdole pleyto, que aquella coſa, que compraſſe de los marauedis, que le fincaſſe obligada por ellas, faſta, que los cobraſſe, entonce mayor derecho auria el poſtrimero en la coſa aſſi comprada, que el primero à quien fue fecho el pleyto de la obligacion general ſobre todas las coſas del comprador, &c.* facitque pro huius veritatis confirmatione, quod ibi Gregorius Lopez *in gloſſ. verb. el poſtrimero*, notat, dicens (Hoc quod dicit lex iſta Regia, concordat cum *d. l. licet, C. qui potiores*, de qua iſta lex deſumpta eſt) Moueor præterea ad hoc, quod nouum non eſt in iure, priores leges ad poſteriores trahi, *l. non eſt nouum cum ſimilibus, ff. de legibus.* atque ita *l. 26. par. 5.* quæ prior eſt, ad *l. 30.* trahendam fore, tanquam poſteriorem loco.

Nec huic veritati refragatur tex. *in d. Authent. de Æqualitate dotis. §. his conſequens*, qui eſt principale fundamentum, 87
ſecundę opinionis ſupra relatæ; Quia immo ſuffragatur huic vltimæ ſententiæ, iunctis ijs, quæ proximè traduntur à Gregorio *in d. l. 30. in gloſſ. verb. poſtrimero*, Nam Accurſius *in d. §. his conſequens, in verb. agrum*; cum Imperator Iuſtinianus illa verba conſtituiſſet ibi, videlicet; *quod in caſibus huiuſmodi dubitatum nouimus, antiquioribus creditoribus aliquas hypothecas præponere iuniores exiſtentes ex priuilegijs à legibus datis, quale eſt quando aliquis proprijs pecunijs procurauerit nauem comparare, aut domum forſan ædificare, aut etiam emere agrum*; ſubijcit, ſtatim Accurſius ibi, *in dict. gloſſ. verb. agrum, Scilicet appoſito pacto, vt ſibi numeranti obligetur, C. qui potiores in pignore habeantur, leg. licet; ſecus ſine pacto, vt C. de pignoribus, l. quamuis; niſi ſit pupillus, vt ff. qui potiores in pignore. leg. idemque*; Quid enim expreſſius poteſt confirmari hæc ſententia, quod in hoc caſu mutuationis pecuniæ ad comparationem domus, aut alterius rei, deſideretur expreſſa conuentio obligationis rei, pro qua datur pecunia, & ad eius emptionem maneat obligata, cum priuilegio prælationis ſecundum priorem opinionem ſupra traditam, comprobatam, *ex d. l. 30. par.* Et quod ita debeat intelligi tex. *in d. §. his conſequens*, tenet Ludouicus Romanus, *in l. ſi cum dotem, 23. §. tranſgrediamur, ex n. 42. ff. ſoluto matrimonio*, & ait, Accurſij doctrinam ibi *in d. gloſſ. verb. agrum*, à Doctoribus communiter receptam eſſe.

Et hanc meam ſententiam, *ex d. l. 30. part.* inueni tenuiſſe 88
Gaſparem Rodriguez *de annuis redditibus, lib. 2 quæſt. 20.* dicens ita ſecundum eam * iudicaſse Senatum Pincianum Regium, in caſu fauorabiliſſimo, qualis eſt cauſa dotis: nam & mulieri agenti pro dote, & alijs creditoribus anterioribus ad bona ſui mariti concurrentib. quidam creditor, qui prædicto marito, pecuniam dedit ad emendum officium Decurionatus, impoſito ſuper eo cenſu redimibili ad rationem quatuordecim, obtinuit ſententiam pro ſe, cum habuiſset potius ius hypothecę, & priuilegij, in mariti bonis, & ſpecialiter in Decurionatu illo, qui ex pecunia à ſe mutuata ad eũ emendum, fuit comparatus; Qui alijs fundamentis Vxoris ibidem ſatisfacit, & adducit alia, quæ cõprobant omnia, quæ nos in hoc articulo adduximus, vt ibi per eum videre licet. Pro qua noſtra ſententia, & opinione, benè, & eleganter faciunt adducta à Caſtillo, *in d. lib. 3. controuerſiarum iuris, c. 8. ex n. 6.*

* ♰. *Ita iudicaſſe Senatum Pincianum Regium,&c.)* Hoc tamen Iudicium Pinciani Senatus ab Auctore memoratum, de Iuris apicibus ſuſpectum eſt Non. Acoſt. *de priu.cred.reg. 3.ampl.4.nu.23.& paſſ.* dum vt veriorem ſuſtinet prælationẽ dotis anterioris ipſi credenti ad emendum Decurionatum, Quod probatiſſimum aſſerit ex cit. *§.his conſequens*, ibi per eum ponderato, ac alijs DD. ibi allegatis, vltra quos, contrarijs fundamentis ſatisfacit.

A.M.B. I.V.D.&c.

89 Poteſt etiam conſiderari pro huius ſententiæ comprobatione, quod in hoc caſu, quando ſcilicet mutuatur pecunia ad domus, aut alterius rei comparationem, non illa publicę vtilitatis ratio, aut ſpecialis priuilegij fauor cõſideratur, quæ in creditore mutuante ad reparandam, vel reædificandam domum, aut ædificium, vel extruendam, aut reficiendam, & emendam nauem perſpicitur, ſicuti in ſuperioribus caſibus

L animaduertimus. *

90 L ♰. *Final.)* Concludit Auctor poſt multa, quidem pro veriori ſententia, & opinione, inſpecta ſua lege Regia; at de iure communi contrarium ſibi aridere teſtatur. Cęterum omnino, etiam communi iure attento ſanius cẽſuerim reſoluendum, eum qui pecuniam etſi nominatim, & ſpecialiter ad emendum agrum, nauem, vel domum, & ſimiles, mutuam præbet, in illa re empta nullatenus habere hypothecam, niſi expreſsè de ea cauerit, & ipſam ſibi acquiſierit; quod ex antiquioribus, vt communius amplexati ſunt præter adductos ab Auctore, Bart. *vltra loc. allegat. adhuc in leg. interdum, 5. D.qui potior.n.5.per tot.& in l.quod quis, 34. D.de priuile.credit.n.1.* Bald. parum ſibi conſtans. *in l.quamuis, 17. C.de pignor.n.1.* Salycet. *in Authent.quo iure, C qui potior.n.2.* Franc.Rip. *in l.Senatuſconſulto 1. D.in quibus cauſis pign.vel hypothec.tac.contr.n.10.& in l.priuilegia, D.de priuil.credit.n. 18.& 32.* Bald.Nouell. *de dot.p.20.priuil.vnic.nu.35.* Couarr. *loc.cit.n.5.* vbi receptiorem, & veriorem hanc eſſe ſententiã dicit, & affirmat; Cepoll. *d.cautel.124.n.1.* Ex Neothericis auctoribus, Connan. *commentarior.iur.lib.4.c.17.n.12.* Anton. Faber *in ſuo Codic.lib.8.tit.8.diff.10.* Surd. *de aliment. titul 8. priu.48.n 4.* Barbol. *in l.ſi cum dotem, 6.ſi.n.3. D.ſolut.matr.* Zaſius, *in l.quod quis, 34.D.de priu.cred.n.18.& 32.* Sichar. *ad l.licet, C.qui pot.in pig.n.8* Benu.Stracc. *de decoct.§.vlt.n.10.* Nicol.Mozz. *de contr.tit.de pign.col.de natural.pignor.n.45.* Cuiac. *ad Nouell.136.in med.verſ.alioquin.* Ioach.à Beuſt. *ad ſuam l.admonendi, D.de iureiur.n 668.& ſeq.* Mich Beuth. *de iure præl.p.1.c.19 21.55.& 56.* And.Rauchb. *in ſuis quæſtion. quæſt.30.n.2.& ſeq.p.1.* vbi perpulchras rationes affert; & ita reſponſum, & pronunciatum teſtatur Hartman Piſtor. qui ſimiliter rationes affert. *q.15.nu.1.& ſeq.per tot.p.3.* Tuſchus, *concl.131.n.7.lit.H.* Gait. *de credit.c.4. quæſt.11. nu.1234.& ſeq.& in Appendic.nu.120.* Gratian. *diſceptat.forenſ.tom.1.c. 25.num.22.& ſeq.*

91 Pro cuius adhuc comprobatione affertur ponderandus textus *in Auth.quo iure, C. qui pot.in pign. habean. & Nouell. 136.de Argentariorum contr.c.porro neque.3.* atque alias rationes apud Rauchb. & Piſtor. loc. adduct. Adde quę vberrimè Acoſt. vbi ſup. *Reg.2. ampl.4. à num.13.* vbi quæſtionem hinc inde exagitat. & *num.*18 Ceuallos dicta ſtrictè conculcat.

92 Hęc porrò hactenus ſic fundata concluſio aliquas patitur limitationes. &

Primo, ſi mutuans ſit pupillus; ipſi enim hęc hypotheca datur *l.idemq; 1. D.qui potior.in pign.* Neguſ. *de pignorib. p.3. membr.2.n.15.& p.2.membr.4.num.163.* Rip. *in l.Senatuſconſulto, D.in quib.cauſ.pign. vel hypothec.contr.n.14.* Hartman, Piſt. *quæſt.15.num.10.& ſeq.p.3.* Beuther. *de iure prælat. part.1. cap.19.*

93 Secundo limitatur in Milite; ex tex. *in l.ſi vt proponis, C.de rei vendic.* Gloſs. *in d.l.idemq;7.verſ.res fuerit.* Neguſ. *d.memb. 4.num.164.& d.memb.2.n.20.* Rip. *ad d.l.1.n.19.*

94 Tertio, non procedit reſolutio in furioſo, prodigo, ac alio in poteſtate, & gubernio conſtituto, Bald. *in d.l.ſi vt proponis. C.de rei vendicat.* Rip. *in d.l.Senatuſconſulto, n.15.ad fin.*

Quartò, Non obtinet in Eccleſia, Gloſſ. *in d.l.ſi vt proponis, verſ. non negabit.* Bald. *ibid.nu.4.* Rip. *dict.leg.1.num.16.*

95 Quinto, Contra hanc erectam regulam datur hypotheca Socio omnium bonorum, Iaſ. *in l.ſi ſocius, D.de reb.cred. 22.* Rip *d.l.1.n.22.& ſeqq.*

Sexto. Datur Vxori reſpectu Viri; & Viro reſpectu Vxoris: ita Gloſſ *in d.l.ſi vt proponis, d.verſ.non negabit,* Bald. *ibid. n.5.& conſ.67.per tot.vol.1.* Rip. *loc.cit.n.20.& ſeq.* qui tamen in vxore contrarium ſtatuit. 96

Cautè autem id intellige ſcilicet hypothecam non competere; quandoquidem quo ad perſonale priuilegium, concludendum omnino eſt, illud ipſi mutuanti ad emendum conceditur in ea re empta; per textum *in l.qui nauem, & in cit. l.quod quis, D.eod.de priu.cred.* Gloſſ. *verb.venditam, ob vtilitatem publicam.l.1.inst.& §.ſi is, qui nauem, verſ.quia ad ſummam, D.de exercit.act.l.1.& 2.C.de nauib.lib.11.* ſubſcribunt Hartman Piſtor *q.15.n.13.& ſeq.p.3.* And Rauchb. *q.5.n.ſi.in ſi.p.1.10.* Kopp. *dec.28.n.27.* Acoſt. *de priu.cred.reg.4 ampl.2. n.12.& ſeq.* & nos ſup. 97

Niſi tamen concurrat cum eo, qui gratuito ſine vſuris mutuauit; hoc enim prælationis priuilegiũ amittit, & ei poſtponitur; Bart. *in l.quam quis, 34.D.de reb.auct.iud.poſſid.& in l.ſi hominem, §.quoties, init. D.depoſ.* Rip. *in l.ſi ventri, §.in bonis, D.de priu.cred.n.9.& in l.priuilegia. D.eod.n.18* per text. *in d.l.ſi hominem, §.quoties, & d.l.ſi ventri, §.in bonis,* Auct. *art.præced.n.530.* Adde Bald. *in l.ſupervacuum, fin.C.de depoſ. n.8.& ſeq.* Benuenut. Stracc. *de decoctorib.p.vlt.n.4.* 98

Rationem ſi cupis eam ſtatue, quia non depoſitum illud eſt, ſed creditum; & aliud eſt credere, aliud deponere, *d.leg.ſi ventri, §.in bonis.*

A.M.B. I.V.D. &c.

Vltimus caſus qui in hoc articulo conſtituitur eſt, quando creditor mutuam * dedit pecuniam debitori, ad neceſſariam rei conſeruationem, prius alteri creditori obligatæ; quem conſtat, licet tempore poſteriorem, potiorem in iure futurum eſſe, ex tex. celebri, *in d.l.interdum ff.qui potiores in pignore,* cui conſonat *l.28.tit.13.p.5.* ſic temperata communi regula, Qui prior eſt tempore, potior eſt iure, *l.2. l. qui balneum, l.potior, 11. ff.qui pot. in pign.* idque ſignificare dictionem illam, *interdum,* nempè exceptionem à regulâ, & caſum rarum, parumque frequentem, vt aduertunt Fulgoſ. & Salycet. *in d.l interdum,* quorum meminit, plura adducens, Tiraquell. *lib.1.de retractu, §.1.gloſſ.9.n.221.* Menoch. *conſ.99.nu. 187.libr.1.* Rebuff. *in l.interdum, 7.ff.de verb.ſignif.* 99 M

M ♰. *Dedit pecuniam debitori ad neceſſariam rei, &c.)* Vt autem ob ſingularem prærogatiuam, præferatur iſte creditor, etiam anteriorem expreſſam habenti, ex raritate cauſæ, &c. non tamen obtinet niſi reſpectu ſortis principalis dumtaxat; non ergo reſpectu pœnæ forſitan adiectæ. Caſtrenſ. *in l.ideo condemnatus, D.de compenſat. n.3.* vbi id menti ſuadet comendandum; eumque ſequitur Iaſ. *in l. creditor, 23.D.de reb.credit.n.pariter 3.* Neguſ. *de pign.p.2.memb. 2, numer.15.* 100

A:M.B. I.V.D.&c.

Cuius exceptionis iuſta, & elegans ratio exprimitur in *l. huius, ff.eod. tit. qui potiores* his verbis. *Huius enim pecunia ſaluam fecit totius pignoris cauſam, &c. Quæ ſic tranſcripta eſt à d.l.Regia* 28. ibi, *entonce mayor derecho ha en ella el ſegundo que preſto ſus dineros para mantenerla que el primero, porque con los dineros que el dio, fue guardada la coſa que ſe pudiera perder, &c.* Vnde rectè docuit Paulus de Caſtro, *in l.ſi creditor, ff.ſi certum petatur,* huius creditoris pecunia ſumptus factos, omnem cauſam præcedere ex *l.quod priuilegium, 8. ff. depoſiti;* nam qui ſua pecunia fecit, vt rei prius obligatæ pignus, ſaluum integrumque ſit creditori, non tam domini rei cauſa, quam ipſius creditoris gratia pecuniam dediſſe videtur, vt ſumptus illi neceſſarij fierent, ideoque ipſi præfertur; quod ita præter Paulum conſiderauit Zaſius, *ibi n.8* dicens eſſe viuam rationem; & in eam ſe inclinat Vanderanus *de priu.cred.d.c.8.* Balduinus *de pignorib.c.7.* qui omnes admonent, eam rationem obſeruandam eſſe, quæ manifeſtè ceſſat in eo, qui ad rem comparandam credit pecuniam, cum fuerit erogata in rem, quæ nullis creditoribus erat obnoxia, aut obligata; ac propterea eorum pignoris cauſam non fecit ſaluam; & tantum videtur proſpexiſſe debitori mutuum accipienti; quam iuſtam, & elegantem differentiæ rationem, cum aliqui non percipiant, in graues errores paſſim incidũt, omnia hæc confuſione inuoluentes. * 101 N

N ♰. *Finali.)* Reſtringitur ergo ex hac cauſa hypotheca tacita, & priuilegium prælationis ſimul, ad eos caſus dumtaxat cum ſcilicet pecunia data eſt ad reparationem, reſtitutionem, 102

Digitized by Google

tionem, & conſeruationem vel nauis, vel ædificij iam exiſtentis, vel & ad nauis ipſius inſtructionem, vt ex iam dictis claré patet.

103 His tamen caſibus addere placet, & eum, videlicet eum mutuo pecunia datur ad emptionē militię tex. expreſſ. *in §. His conſequens*, Auth. *de æqualit. dot.* Barbol. *in d. l. 1. §. 6. nu. 2. & 3. D. ſol. matr.* Couar. *lib. 4. coment. c. 25. n. 2.* & latius infr.

104 Quod extenditur per aliquos DD. ad mutuum factum per emptionem cuiuslibet publici officij, vt Ceuállos *contra com. q. 744.* Bolognet. *in d. l. 1. D. ſol. matr. n. 206.* & alij. Cæterū id non ita admittendum eſt; quoniam negatiua verior mihi videtur, per ea, quæ ſupra contra Ceuallos, & cęteros, ex Acoſt. & alijs, ibid. *n. 90.*

105 Adde & cum res ex pecunia pupilli emitur; Itidem ex pecunia Dotali, nomine pupilli ab adminiſtratore, vel nomine vxoris res enim ſuccedit loco eius pecuniæ, & id obtinet his caſibus reivendicatio, de quo ſup. dix.

A. M. B. I. V. D. &c.

106 Illa vero prius, circa ea omnia, quæ in hoc articulo dicta, & animaduerſa ſunt, ſe offert Quęſtio, Vtrum ne, mutuās pecuniam pro inſtauratione ædificij funditus diruti, & vſque ad aream conſumpti, priuilegio illo conceſſo mutuanti in reparationem, & reſtitutionem ædificij a diuo Marco, *in d. l. ſi ventri, §. diuus, & in l. ſi creditor, & in l. 1. ff. de ceſſione bonorum, & in l. interdum, cum ſimilib.* gaudere debeat? In qua quæſtione, quidquid in contrarium docet Ripa *in d. l. ſi ventri, §. Diuus*, reſoluendum eſt, priuilegio locum eſſe: tā ex ratione dictorū ſupra à nobis perpenſa in princ. huius articuli, quam ex vi, & proprietate verbi *reſtituere*, de quo in dictis iuribus, quod abſque dubio admittit inſtaurationem, & repoſitionem ædificij, etiam vſque ad aream ſublati ſi modo aliqua ſuperſint veſtigia, vt ſatis deprehenditur, *ex l. 4. ff. de operibus publicis*, & magis ex *l. vltima, ff. de pignorib. l. inter ſtipulantem, 83. §. ſacram, verſiculo, ſi vſque ad aream, ff. de verborum obligat. l. 2. verſ. reſtitues. ff. ne quid in loco, l. 1. ff. de noui operis nunciatione, l. 1. ff. de via publica*; & ita in propoſito reſoluunt Decius, *n. 3.* Alciatus, *col. 2. in d. l. creditorum.* Quorū ſententia ſatis probatur Iure Regio *in d. l. 9. tit. 3. p. 5.* Nec pro Ripa quidquam facit, quod aliud ædificium eſſe videatur; quia id ſecundum ſubiectam materiam accipiendum eſt, vt *in l. 1. §. ſi quis ædificium, ff. de noui operis nunciatione, & in leg. vſufructuarius, 51. ff. de vſufructu*; Neque debuit falli *ex l. ſicut, 8. ff. quibus modis pignus, vel hypotheca ſoluitur*; vbi re perempta, pignus perijt; nam illud verum eſt, vbi nil ſupereſt, in quibus hypotheca duret, ex *l. Paulus, 29. §. domus, & l. vlt. ff. de pignorib. l. domo, 21. ff. de pignorat. actione.* *

O

107 O ✠. *Final.*) Sed quęro, ſi mutuatarius ſit effectus non ſoluendo, poterit ne mutuans vendicare ſaltem in ſubſidium, res empras ex illa pecunia mutuata? Affirmatiuè reſoluendum videtur, tum quia res empta ex mea pecunia, me inſcio, fit mea in ſubſidium: cum ſcilicet alias pecuniam non poſſum vindicare, ad text. *in l. vxor, D. de donat. inter vir.*

108 Tum etiam, quia res ſuccedit pecuniæ, *l. ex pecunia, C. de iur. dot. &c.*

Negandum tamen eſt, cum pecunię dominium translatū eſt; vt in mutuo contingit, *l. 2. §. appellata, D. de reb. cred.* ſumuſq; in particularib. iudicijs in quib. pecuniæ loco, res non ſuccedit. *ad l. qui vas, §. fin. D. de furt. l. labeo, D. de verb. ſign.* Surd qui plures congerit, *dec. 306.* & nos ſup. *art. 1. n. 11.*

109 Nec Priuilegium excedit rem, ad quam fuit expreſſa pecunia mutuata, quæ nec eſt empta, aut refecta vel conſeruata; vnde nedum deperijt priuilegiū, ſed nec vſquam fuit acquiſitum. Nec facit prima ratio; nam procedit cum alias pro pecunia mihi competeret rei vendicatio, ſi extaret, quæ tamen actio huic mutuanti non conceditur. Nec ſecunda afficit; quoniam lex procedit in dotibus, tum quia vniuerſale quid eſt; tum & quia eius fauore, mediante dominio, quod habet ea vxor ſuæ dotis, eam vindicare poteſt. Vide quæ infr. prox. & ſup. *d. art. 1.* diximus ex Gait. præ cęteris. *cap. 4. de cred. q. 11. n. 1495. & ſeqq.*

A. M. B. I. V. D. &c.

110 Secundo, illa etiam ſuccedit hic grauis, & vtilis Quæſtio, An ille qui mutuauit ſuam pecuniam ad refectionem, & reparationem ædificij, vel ad eius conſeruationem, ſeu emptionem domus, prædij, vel alterius rei, & pro eius ſolutione ſpecialiter ſibi obligatum fuit ędificium, vel prędium, iuxta *d. l. licet, C. qui potiores in pignore habeantur, & d. l. Regia, 30. tit. 13. p. 5.* ✠ ſit pręferendus Mulieri pro ſua Dote agenti in bonis eiuſdem debitoris, & tacitam, vel expreſſam hypothecam in illis habenti? Quam quęſtionem poſt Neguſantium, *de pignorib. 2. memb. 5. p. ex n. 17.* latè, & eruditè tractant, & explicant Couarru. *d. lib. 1. variarum, cap. 7. ex num. 2.* Ioann. Guttierez *lib. 3. pract. quæſt. quæſt. 99. per totam*, & eleganter reſoluit Gregor. Lopez, *in gloſſ. verbo. El poſtrimero.* Quorum doctrinam, & reſolutionem veriſſimam puto, ideo in ea nihil amplius ſcribere viſum fuit; quib. addenda ſunt, quę elegantiſſimè ſcripſit Caſtillo, *vbi ſup. d. lib. 3. c. 8.*

111 P ✠. *Sit præferendus Mulieri, &c.*) Reſolutio ea ſit, Mulierem hoc caſu non habere priuilegium prælationis, in eo ſenſu vt ipſi anteriori præferatur ſed inter eum, cuius pecunia id emptum, & mulierem in ipſa re, temporis rationē eſſe habendam; atque priorem, potiorem eſſe debere, text. expreſſ. & rotundus in alias cit. *§. his conſequens*, Nou. *de æqualit. dot. 96.* vbi Gotthoſ. *in not. litt. Y. poſt medium, & in l. Interdum, 5. D. qui potiores*, vbi Bart. Alberic. Fulgoſ. Mantic. *de tacis. lib. 11. tit. 23. n. 7.* Stephan. Gratian. *diſceptat. forenſ. c. 37. n. 33.* Fontanell. *de pact. nupt. tom. 2. clauſ. 7. gloſſ. 2. p. 9. à nu. 24.* VVeſembecc *in comm. D. de priu. cred. n. 5. 7. & ſeq.* Couarru. benè per Auct. laudat. vbi per eum; etſi Auctor ipſe diſſentiat, & quidem male, ſup. *n. 88* Io: Kopp. *dec. 28. nu. 24.* Quod & olim tenuit, & ſcripſit Cyn. *in Auth. quo iure, C. qui potior.* Gloſs. *in l. aſſiduis, C. eod. verſ. licet anterioris, & in dict. §. his conſequens.* nouiſſimè alios DD. congerens, Acoſt. *de priuil. cred. reg. 2 ampl. 5. à n. 23.* vbi quæſtionem vberrimè diſcutit, & pręcipuè, *n. 29. verſ. Quod vero, in fin.*

112 Etſi prælationem indiſtinctè vxori, & hoc caſu dederit Salycet. *in d. Auth. quo iure*, Neguſ. *de pign. p. 5. membr. 2. n. 16. & ſeq.* Bald. *in d. Auth. quo iure, ſub fine princ. & n. 1.* Bart. *in leg. interdum, 5. D. qui potior. num. 5. & in l. Claudius, D. eod. num. 2.* Iaſ. *in l. creditor, 25. D. de reb. cred. n. 4.* Euerard. *in top. in loc. à primo ad vltimum, num. 3.* Io: Robert. *Animaduerſ. iur. lib. 3. c. 14.* quam etiam opinionem ſecutus eſt Auct. ſup. *art. 1. n. 31.* vbi idem non animaduertimus.

113 Nullatenus, tamen ijs aſſentiendum erit, qui hunc creditorem doti anteriori volunt præferri, vt cenſuit Neguſ. *de pign. loc. ab Auth. cit.* Cepoll. *d. caut. 124.* Bald. Nouell. *de dot. p. 10. nu. 3.* Rodericus *de ann. redditib.* & Gregor. Lopez pariter laudati ab Auctore comixtim cum Couarru. & alijs rectè ſentientibus. Nec aliquid mouere debet eius Pinciani Senatus iudicium, de eo .n. eſt ſupra monitū, *n.* 88. Si tamē verſemur in dubio, quis nam ſit tempore potior, tunc dos quidē pręferenda erit; dum ſemper ea primo præcedit, inde Pupillus, demum Fiſcus, &c. Salycet. *in d. l. aſſiduis, num. 4. & ſequ.* Euerard. *in loc. de Fiſc. ad Dot. 62. n. 4.* Neguſ. qui declarat, & limitat, *memb. 41. p. 2. n. 117. & ſeq.* VVeſembecc. *ad d. comm. D. de priu. cred. n. 6. poſt. init.*

114 Quod tamen ita concluſum, in emente Militiam ſtatuas non obtinere; quandoquidem iſte doti ſemper præfertur, ex text. rotund. *in d. Auth. quo iure. C. qui potior. & in fonte in d. Nou. 97. de æqualit. dot. c. quia vero, & huiuſmodi, 4. & d. §. his conſequens, l. vtilitas publica. 3. C. de primipil. lib. 11.* Bald. *in d. Auth. quo iure, init. verſ. & ſic*, Neguſ. *de pign. p. 5. membr. 2. nu. 2.* Robert. *animaduerſ. lib. 3. c. 14.* Beuth. *de iur. prælat. p. 2. c. 23. per tot.* Io: Koppen. *dec. 28. n. 28. & ſeq.* Qui cum Neguſ. vbi ſup. id reſtringit quo ad poſteriorem dotem dumtaxat; & in anteriori oppoſitum aſſerunt; ſed perperam, vt monuimus; textus enim in *d. §. his conſequens*, claré eum pręponit doti etiam anteriori.

115 Hæc porro omnia intellige procedere, ſi expreſsè ad id credita ſit pecunia, vt alias obſeruauimus; alias Mulier ſemper pręfertur, deficiente alterius concurrentis priuilegio. *Auth. quod obtinet, C. de pignor. d. Nou. 97. §. quia vero.* Bald. qui id meuti tenendum hortatur, *loc. cit.*

A. M. B. I. V. D. &c.

* Mutui cauſa, creditor, ex quo dominium traſtulit in mutuatarium, non pręfertur alijs creditoribus perſonalem habentibus, etiam ſi pecunia mutuata extet. Ripa *in leg. ſi ventri, §. in bonis, n. 5. de priu. cred.* Balthaſar Thomas. *in ſuis eractatib. tract. de cred. concurſu, tract. 4. decad. 4. n. 557.* *N. G.*

116 Illud denique circa ea omnia, quę in caſibus ſupra propoſitis verè ſoluimus, obſeruandum erit, quod vt in his omnibus prædicto priuilegio locus ſit, neceſſe eſt, vt concurrant

ea quę optimè animaduertit Neguſantius *vbi ſupra dict. 2. membro quinta partis, ex nu. 15. verſic. primo modo*, ſcilicet, vt pecunia ſic mutuata pro reſtitutione, reparatione ędificij, aut alterius rei conſeruatione, in eam cauſam expendatur, vt colligitur ex dict. *l. interdum, ſi* *Si in rem iſtam cōſeruandā impenſum eſt*; & quod res refecta, aut reparata extet, & quod ſit in ea quantitate, quæ fuit neceſſaria pro ædificij reparatione, & pro modo pecuniæ expenſæ, & non vltra, vt tradunt præter Neguſantium, *vbi proxime*, Rip. *in d.l. ſi ventri, §. 1. & in d.l. 1. n. 9. ff. in quib. cauſ. pignus*, & Rebuff. *in 2. tom. ad leges Gallicas d. tit. de conſtitutione redditunm, art. 1. gloſſ. 8. nu. 19. per tex. in l. vlt. in fine, ff. de exercitoria actione*.

FINIS ARTICVLI SEPTIMI.

ARTICVLVS OCTAVVS,
Et Vltimus.

De Priuilegio Domini, in fructibus Coloni, & in rebus Inquilini; &c.

SVMMARIVM.

Res illatæ, & inuecta in domo, vel alio prædio vrbano conducto ſunt tacitè ex legis diſpoſitione obligata iure pignoris, Domino fundi pro penſione domus, aut alterius vrbani prædij, num. 1. & 2.

Idem iuris eſt ſtatuendum in ruſticis prædijs, num. 3.

Ex vera ſententia Menochij, & aliorum, inuecta, & illata in prædium ruſticum, non aliter cenſentur obligata domino fundi pro penſione, niſi expreſſe ſit id conuentum, num. 4.

Expreſſa hypotheca conſtituta in conductione vrbani prædij cenſetur repetita in tacita reconductione, num. 5.

Non tamen poteſt ea exerceri contra creditorem priorem ex tacita reconductione, num. 6.

Et reſoluitur obiectum, ex l. item quæritur, §. qui impleto. D. locati, *eiuſque affertur intellectus, ibid.*

Res illata in prædium ruſticum, non ſunt domino obligata, niſi data eius ſcientia, num. 7.

Quod non procedit in fructibus, qui ex fundo colliguntur, ſunt enim domino obligati pro penſione, ipſo iure, ſiue eo ſciente, ſiue ignorante, ibid.

Contrarium tenet Neguſant. ibid.

Prima ſententia retinetur, num. 8.

Et reſpondetur Neguſant. num. 21.

At hæc in ſui parte purum iura, ibid. 8.

Nauis an habeat ſimilitudinem fundi vrbani, quo ad rem illatam, num. 9.

In ea quid amplius à DD. tribuitur, ſcilicet vltra hypothecam pro naulo, adhuc & prælationem in ijs rebus tranſuectis, numer. 10.

Imò, & obtinere priuilegium ex cauſa conſeruationis, num. 11.

Etiam datur hoc ius, etſi res ſint è naui aſportata, num. 12.

Extenditur hæc doctrina ad Dominum vehiculi, & currus ex paritate rationis, num. 13.

Quid in mercibus introductis in domum conductam, num. 14.

Reſoluitur non eſſe obligatas pro penſione, niſi in ſubſidium, numer. 15.

Affertur ratio, num. 16.

Apponitur differentia in conductione domus ad habitandum, & horrei, Apotheca, vel promptuarij ad rem ſeruandam, num. 17.

An rebus tranſuectis è domo conducta, extinguatur hypotheca in ipſis, num. 18.

Quid in re aliena inuecta, num. 19.

Caſus, in quo locatiò præcedit dotem, num. 20.

Locator poteſt prohibere conductori, debitori penſionis, ne fructus ex fundo tranſportet, & loco pignoris eos retinere, numer. 21.

In fructibus prædij ſi extent, datur prælatio iure dominij, numer. 22.

Conductor non facit fructus ſuos, niſi euacuato debito ob ſolum, num. 23.

Locator detinet fructus iure dominij, non iure pignoris, numer. ibid.

Fructus tam naturales, quam induſtriales, tacitè domino hypothecati cenſentur pro ſolutione penſionis, num. 24.

Et reſoluitur obiectum, num. 27.

Perditur tacita hæc legis hypotheca, cum locator fideiuſſorem recipit, num. 25. Et cur, ibid.

Non tamen perditur hæc tacita hypotheca, ſi ſuperaddatur expreſſa, num. 26.

An hæc hypotheca procedat in bonis minoris reconductoris, numer. 28.

Atque affirmatur, & cur, ibid.

Procedit ſententia, cum fructus ex fundo locato percepti adhuc extant; ſecus ſi conſumpti, aut venditi ſint, & ex eorum pretio emptum prædium, nam illud prædium non cenſetur hypotheca ſuppoſitum, numer. 29.

In vniuerſalibus, res ſuccedit loco rei, non vero in particularibus, num. 30.

An res ſuccedat loco pretij, rem iſſiuè, ibid.

Vtrum iſte dominus fundi locati, pro ſolutione penſionis præferatur in fructibus perceptis ex ipſo fundo, cuicumque creditori, etiam hypothecam anteriorem habenti, num. 31.

Proponitur affirmatiua, num. 32.

Præbens ſemen an præferatur omnibus creditoribus etiam anterioribus, num. 33.

Laudatur affirmatiua ſententia per Gaitum, & fulcitur, numer. 34.

Non vero per Decian. ibid.

Alia fundamenta pro hac affirmatiua ſententia, numer. 35. 36. 37. & 38.

Contraria ſcilicet Negatiua ſententia in puncto iuris tuetur per Auct. num. 39.

Et per alios Doctores, num. 40.

Reſoluit oppoſita, num. 41. 42. & 43.

Pace Auctoris retinetur Affirmatiua, num. 44.

Nec enim ſatis reſoluuntur eius fundamenta, num. 45. & 46.

Attenta Pragmatica de los laboradores, *tenent Auct. in praxi hanc ſententiam Affirmatiuam, num. 47.*

Vtrum domini prædiorum pro penſione præferantur Mulieri pro dote, & Fiſco pro debito Regio? Affirmatur, inſpecta allata Pragmatica, num. 48.

De iure communi id ventilatur, ibid.

Auctores pro Negatiua numer. 49.

Reſoluitur pro affirmatiua, num. 50.

Gait. negat in induſtrialibus perceptis, in quibus datur per eum concurſus, ex Regula, qui prior, &c. *ibid.*

An fundi dominus agat hypothecaria contra tertium poſſeſſorem d. num. 4. & 51.

An eandem habeat actionem locator contra ſecundum conductorem pro penſione, num. 52.

Tenetur iſte ſecundus debitor ad ratas debitas à primo conductore, ibid.

Competit hypothecaria ſublocatori aduerſus conductorem, vt ſoluat primo locatori, num. 53.

Non datur colono actio vltra fructus, num. 54.

An Domino cenſus emphyteutici pro penſionibus annuatim ſoluendis ex fundo emphyteutico, prædium ipſum maneat hypothecæ ſubiectum; competatque prælatio, num. 55.

Affertur Negatiua, ibid.

Inde Affirmatiua, quæ retinetur, ab Auct. num. 56. & 57.

At negatiua quo ad hypothecam, nō quo ad ius dominij, verior. num. 58.

Limi-

Digitized by Google

Limitatur opinio in laudemijs, num. 59.
Reſoluitur obiectum fundatâ ſententia Affirmatiua, quo ad Ius domunij emphyteuthe[illegible] num. 60.
Sed cum explicatione, vt ibid.
An eadem hypotheca, & prælatio detur domino, in feudo pro Vaſalli tributo, num. 61.
Et Afferuntur ſententiæ, ibid.
An detur extraneo in feudo Vaſalli oberati? Affimatur, quo ad fructus, num. 62.
An feudalia poſſint ſemper obligari, vel ſolum in ſubſidium, num. 63.
Quod in ſubſidium, n. 64.
Quod ſemper, num. 65.
Et ita reſoluitur pro hac vltima ſententia, num. 66.
Iſte dominus cenſus emphyteutici, &c. non præfertur prioribus, & anterioribus expreſſas hypothecas obtinentibus, ſecundum Auct. num. 67.
An idem obtineat in domino cenſus reſeruatiui, & conſignatiui, ibid.
Afferuntur alij caſus, in quib. competit tacita hypotheca, n. 68.
Scilicet in legatario, pro legato num. 69.
Sed reſpectu cohæredum, & pro ſingulorum rata, num. 70.
An autem reſpectu creditoris chirographarij teſtatoris, nu. 71.
Negatur, num. 72.
Diluuntur obiecta, num. 73. & 74.
Alius caſus affertur in bonis furis pro reſtitutione rerum ablatarum, ſi res ſint conſumptæ, 75.
At non ſuſtinetur, num. 76.
Item in bonis vſurarij, pro reſtitutione vſurarum, num. 77.
Sed rectius negatur, num. 78.
Tertius caſus requiritur in fideiubente pro eo, qui fideiuſſoris rem obligauerat, eo inſcio, num. 79.
Quartus caſus eſt Alimentarij pro alimentis deſignatis ex certo fundo, num. 80.
Extenditur & ad alias annuas præſtationes, ita deſignata ex certo loco, num. 81.
Reprobatur, num. 82.
Aduerſa ſententia, num. 83.
Si ea præſtatio ſit impoſita ad certum tempus, non datur ob eam hypotheca in d. fundo, num. 84.
Quintus caſus eſt, cum quis obligatur ex cauſa tranſactionis ſuper veteri obligatione, ſine animo nouandi primam, numer. 85.
Vel ſi ſit facta tranſactio animo non nouandi, ſed doloſè, animo nullam ſeruandi, num 86.
Sextus caſus in paciſcente, vt poſſit ingredi ea bona, ſi ſibi non ſatisfiat, num 87.
Quid in legitima de iure debita? Aliqui admittunt pro ea hypothecam, num 88.
Verius negatur, num. 89.
Admittitur tamen ſi ea ſit in teſtamento aſſignata, vel agatur pro eius ſupplemento, num. 90.
Hypothecam habet damnum paſſus in ipſa re inferente damnum, num. 91.
Et datur ius retentionis, ibid.
Expreſſa hypotheca poteſt conſtitui ſuper dictis bonis, & iurib. vt ſeruitute, ruſtica tantum, non vero vrbana, & cum remiſſiuè, num. 92.
Item in vſufructu, num. 93.
Vſu ſepulturæ, num. 94.
Iure patronatus, num. 95.
Iuriſdictione, num. 96.
Bonis maioratus, alienabilibus ex facultate regia, num. 97.
In emphyteuſi hæreditaria, num. 98.
Non vero in ea cum pacto, & prouidentia, num. 99.
Super re aliena, quæ euenit poſtmodum mea, num. 100.
Sic valet in re aliena ſub conditione, & euentu, ſcilicet cum erit propria, num. 101.
Creditor conſecuens pignus iudiciale, vel prætorium, vel aliud ius reale, ex immiſſione parificatur habentibus tacitam, vel expreſſam hypothecam, num. 102.
Talis eſt, qui habet pignus iudiciale ex cauſa iudicati, nu. 103.
Contraria ſententia, num. 104.
Reſoluitur, num. 105.
Ampliatur ſententia addita vt procedat, tam ſi vnus habeat immiſſionem, & alius prætendat ſententiam, & rem iudicatam, num. 106.
Quam ſi vterque ſcientiam, & rem iudicatam prætendant, numer. 107.
Et probatur, ibid. num. 108 & 109.
Extenditur ſententia & ad immiſſionem, non tantum vigore ſententiæ, ſed & inſtrumenti guarentigiati; &c. num. 110.
Exigitur tamen actualis immiſſio, num. 111.
Adducitur ratio, num. 112.
Quid ſi primus creditor ſit imiſſus ſub conditione, niſi intra bimeſtre, puta, & interim alius purè ſit immiſſus, num. 113.
Reſoluitur pro primo, num. 114.
Affertur ſecunda ratio, num. 115. & 116.
Idem dicendum ſi impedimentum hominis, Iudicis, vel naturæ interceſſit, ob quod non potuit iſte de facto imitti in poſſeſſionem, num. 117.
Retrotrahitur ille actus immiſſionis ad tempus executionis iam decretæ, num. 118.
Immiſſus in poſſeſſionem ex primo decreto, nullum ius conſequitur ex ea immiſſione, num. 119.
Affertur ratio, num. 120.
Immiſſus ex ſecundo decreto conſequitur veram poſſeſſionem, & aliquando dominium, num. 121.
Agens actione reali ex immiſſione, ex primo decreto, acquirit veram poſſeſſionem rei petitæ, num. 122.
Quæ exigantur ad hæc decreta; quando interponantur, & intra quod tempus, ac alia remiſſiuè, num. 123.

IN huius articuli explicatione, illud primum obſeruandum erit, * res inuectas, & illatas in domo, vel alio vrbano prædio conducto, eſſe tacitè ex legis diſpoſitione obligatas iure pignoris domino fundi pro penſione domus, aut alterius vrbani prædij.

* ✠. *Res inuectas, &c.)* Illata, & inuecta in vrbanum prædium conductum tacitè hypothecata eſſe, pro penſione, & mercede nemo eſt qui neſciat, vt præter adducta per Auct. clarè apparet ex *l. pomponius. 2. D. quib. cauſ. pign. tac. contr.* latè Io: Schneiden, *in §. item Seruiana, Inſt. de act.* vbi ſeptem ampliationes, & octo limitationes adducit; ac aliquas quæſtiones, *a num. 15. & ſequ.* Angel. Aretin *eod. loc. nu. 1. & ſequ.* Matt. Coler. *de proceſſ. execut. p. 1. c. 3. nu. 235.* VVeſembecc. *in Comm. D. in quib. cauſ. pign. tac. contr. numer. 2. & ſequ.* vbi etiam ampliat. Io: Mich Beuth. *de iur. prælat. p. 1. c. 16 per tot.* Virgil: Pingiz, *quæſt. 58. num. 14.* Mozz. *de pignor. rub. de diuiſ. pign. num. 25.* ac alij perplures, relati a Barboſ. *in l. quæ dotis, D. ſolut. matr. num. 16.* [illegible] *concl. 42.* [illegible] *2.* Aſſiſt. *dec. 184. num. 2.* Menoch, *de arbitr. caſ. 441. & de adipiſc. poſſeſſ. remed. 3. n. 17* Nouiſſ. Acoſt. *de priu. cred. reg. 3. ampl. 2.* [illegible]

A. M. B. I. K. D. &c.

Idemque iuris erit in rebus inuectis, & illatis in ruſticis prędijs, vt eodem iure hypothecæ, & pignoris, maneant obligatę domino fundi pro mercede, ſiue penſione prædij conducti, vt probatur *ind. item quia, ff. de pact. & in l. eo iure. 4. & in l. licet, ff. in quib. cauſ. pign. vel hypoth. tac. contr. & in l. certi iuris, C. de locato, & vt §. item Seruiana, Inſt. de act.* & expreſsè approbat lex Regia, 15. *tit. 8. p. 5. & l. vlt. ff. 17. lib. 3. for.* quod præter alios in propoſito docti[ſſim]è, & latè ponderauit Menoch. *de adipiſc. poſſeſſ. remed. 2. per tot.* ex communi doctorum ſententia, licet poſtmodum ſingulariter *in n. 36.* ab ea diſcedat, vt ſtatim notabimus; Quod ita procedere intelligendum arbitror, vt in vrbano prædio, ſiue dominus locator ſciuerit, ſiue ignoret, inuecta, & illata, cenſeri tacitè hypothecata pro penſione domus, aut vrbani prædij; quod ſecus erit in locatione fundi, aut prædij ruſtici, vt res inuectæ, & illatę in huiuſmodi prædio ruſtico, nō aliter iure pignoris, aut hypothecæ maneant obligatæ pro fundi mercede, quam ſi dominus locator, earum rerum ſcientiam habuerit: Ea tamen eſt * differentiæ ratio, quam poſt Accurſium, *d. §. item Seruiana, verb. coloni,* ſequuntur communiter Doctores ibi, & in alijs locis (vt tradit Negul. *in tractat. de pignor. 4 membr. 2. p. n. 145.* & nouiſſimè Meyrer, *de pignor & hypoth. libr. 1. tit. 19 n. 8.* Stephan. Grat. *1. p. diſcept. forenſ. c. 8. n. 14.* Gregor. Lopez *in d. l. 5. tit. 8. p. 5. in gloſſ. verb. Con Sabiduria Señor*) videlicet, quod ſancta ruſticitas omnia palam habet; ideoque dominus facile poteſt, quæ in prædium ruſticum inuehuntur perſcrutari; In prædijs vero vrbanis, res magis ſecrete inferūtur, ideoq; de illis inueſtigare, aut detegere, eſſet quodāmodo iniurioſū, ſecundū Bald. & Salyc. *in d. l. certi iuris, C. de locato.*

A ✠. *Diffe-*

A ✠. *Differentia ratio, &c.*) Adde & illam viuaciorem forſan rationem ſcilicet, Domino ignorante, res in fundum conductum illatas non ſubijci tacitæ hypothecæ, quia ſatis eidem domino conſultum eſt per tacitum pignus in fructibus eiuſdem fundi, ad text. *in l. 1. in prædijs, §. 1. D. in quib. cauſ. pign. vel hypoth.* quam citat Auct. infra ſtatim; quod non procedit in vrbano prædio, pro cuius penſione alias ſecurus nõ eſſet Dominus. Sic ergo non niſi data domini ſcientia obtinet hypotheca in ijs prędijs ruſticis, ne duplici hypotheca colonus grauetur, illatorum videlicet bonorum, & fructuum, Cuiac & Duaren. *in l. item quia, D. de pact.* Menoch. *de adipiſcend. remed. 3. num. 44.*

A. M. B. I.V.D. &c.

4 Sed tamen verius crederem cum doctiſſimo Menochio, *vbi ſupradicto, rem. 3. ex n. 36.* ex ſententia aliorum Auctorũ, quos ipſe refert, inuecta, & illata in prædium ruſticum, non aliter cenſeri obligata domino fundi pro penſione, niſi expreſsè conuentum fuiſſet inter dominum locatorem, & conductorem, vt quæ inferrentur, eſſent hypothecata; quod vtique, & efficaciſſimis fundamentis, & iuris rationibus à ſe, & ab alijs adductis, poſſem fulcire, & cõprobare, niſi auctoritas dictæ legis Regiæ, 5 *d. tit. 8. p. 5.* quæ praxi admittenda eſt, communiter ſupra relatę ſententiæ, & opinioni ſuffragaretur, & expreſſe approbaret. *

B 5 B ✠ *Final.*) Sic ergo illata ſolum in prædium vrbanum ſunt hypotheca à locatori etiam ſine aliqua expreſſa conuentione, aut ſcientia. At ſi in locatione ſit conſtituta expreſſa hypotheca, cenſebitur ne repetita in tacita reconductione? Reſoluit Mantic. *de tacit. & ambig. tom. 1. lib. 5. tit. 15.* cenſeri eam hypothecam repetitam; ad text. *in l. item quæritur, §. qui impleto, D. locat.* Faber. *in ſuo C. tit. de locat. defin. 45.*

6 Hæc tamen hypotheca non poteſt exerceri contra creditorem poſt eam expreſſam, ſed ante eam reconductionem, ei enim poſtponitur. Bellon. *conſ. 87.* Cornazan *dec. 177.* Nec facit oppoſitus text *in d. §. qui impleto* ibi, *durare*; quaſi ex continuatione eiuſdem conſenſus, ſemper, & omnibus creditoribus ſit præferendus; nam illud verbum, *durare*, interpretandum eſt, renouare, vt in *l. legem, C. locat.* & ſic quo ad illius intereſſe reputabitur nouus contractus. Atque ita concludit ex Bald Ang & Io: de Au. Mantic. *vbi ſup.* Molin. *de contract. diſp. 498. n. 16.* Gait. *de cred. c. 4. quæſit. 11. à num. 1149. & ſequ.* & in ſimili, Mareſcott *variar. reſol. libr. 1. cap. 5.* & Cæſar Ma. cent. *dec. 31. n. 17.* Neguſ. *alleg. 21. num. 21.* Add. Acoſt. *d. Reg. 3. ampl. 3. num. 54.*

A. M. B. I.V.D. &c.

7 Hoc tamen quod dictum eſt, vt res illatæ in prędium ruſticum, non ſint tacitę obligatę domino prędij, niſi data eius ſcientia declarari debet, vt procedat, præterquam in fructibus qui ex fundo colliguntur; quia illi ſiue domino ignorante, ſiue ſciente, ſunt ipſo iure obligati pro ſolutione penſionis prędij ruſtici iuxta textum celebrem & elegantem *in l. in prædijs, ff. in quib. cauſ. pign. vel hypoth. tac. contr.* vbi ita ſcribit Pomponius, *In prædijs ruſticis, fructus, qui ibi naſcuntur, tacitè intelliguntur pignori eſſe, domino fundi locati, etiam ſi nominatim id non conueniret.* & in *l. quamuis, C. eod. tit.* ibi, *Quamuis fructus pignori datorum prædiorum, etſi id apertè non ſit expreſſum, & ipſi pignori credantur tacita pactione ineſſe, &c.* Quod ita limitat Iaſ. *in d. l. item quia, ff. de pactis*, & optimè declarat Menochius, *vbi ſup. remed. 3. ex num. 314.* contra Neguſantium, *in d. tract. de pignorib. 4 membr. . p. num. 147.* diſſentientem à ſupradicta Iaſonis limitatione; eo quod putet, id non probari *in d. l. in prædijs*: nam text. ibi ſimpliciter dicit, quod fructus qui naſcuntur in prædio locato, intelliguntur tacitè obligati domino fundi, etiamſi de hoc non fuerit conuentum: probat ergo iſte text. ſolum, quod fructus ſunt tacitè obligati, non autem probat, quod non requiratur ſcientia domini, prout regulariter requiritur in prędijs ruſticis, vt habetur per Gloſſam, & Doctores *in d. l. certi iuris, C. locati.*

8 Cæterum contrarium verius eſſe * fructus hos illatos, & & inuectos in domum, aut horreum ipſius conductoris, ſiue dominus ſciuerit, ſiue ignoret, pro penſione fundi tacitè

C eſſe hypothecatos, * exiſtimat Menochius, *vbi proximè*, quod eo fundamento, & ratione comprobat; Nam ſcientia illationis, & inuectionis tunc requiritur, & conſideratur, cum hypotheca cauſatur ex eis: at in caſu iſto non contrahitur hypotheca ex ipſa illatione, vel inuectione, ſed eo ſolo quod fructus ij ex eo locato prædio percipiuntur; alioqui ſequeretur, quod nihil ſpecialiter tributum eſſet his fructibus; cum & res aliæ ob inuectionem, hypothecæ ſubijciantur; id quod eſſet contra dictam *l. in prædijs*.

C ✠. *Fructus illatos, & inuectos in domum, aut horreum, &c. Exiſtimat Menoch. &c.*) Hanc Menochii ſententiam, ab Auct. laudatam non admittit Ant. Faber *de error. pragm. tom. 3. decad. 61. err. 5.* Valaſc. *de iur. emph. q. 20. num. 15.* quod videlicet fructus à ſolo ſeparati, & collecti, per colonum ſint hypothecati pro fundi penſione, vt nec cum in horreũ reconditi ſunt, aliterue à fundo per eum aſportati; Ex actu namque aſportationis, imò & ſeparationis à ſolo, præſumitur accedere conſenſus, & volunt. s domini permittentis, atque ita de ipſa penſione fidem habere; quo caſu prærogatiua Dominij euaneſcit, vt *ſ. ſ. innuimus, num. 25.* nec enim adeo permanens eſt tale ius, vt ſemper dici poſſit in iis fructibus radicatum; deperditur namque, cum ipſe eos non colligit, aut permittit à ſolo recidi per debitorem: vt dix. Adde Acoſt. qui, & ipſe ſubſcribit, *de prim. cred. reg. 1. ampl. 12. n. 17.*

At inſiſtamus in fundo Vrbano. Quid dicemus de naui 9 conducta, quę huic videtur aſſimilari, *l. 1. §. ſi quis de naui, D. de vi, & vi arm. cum ſimil.* † Reſoluas, & menti retineas, 10 non ſolum eam comparari vrbano prędio, vt dixi ita vt detur pro naulo hypotheca in mercibus; verum, & amplius cõcedi prælationem domino nauis in illis rebus tranſuectis. text. *in l. interdum, cum l. ſeq.* vbi Bart. *D. qui potior.* Aretin. *in l. ſi quis rem, D. de acqu. poſſ.* Menoch. *de adipiſc. poſſ. rem. 3. nu. 150. & ſequ.* Mantic. *de tacit. & ambig. lib. 11. tit. 15. n. 6* Cepol. *de ſeruit. num. 6. p. 5. Rubr. 11. col. 1.* Neguſ. *de pignor. p. 2. memb. 4. n. 140.* Pacific. *de Saluian. interd. inſp. 3. c. 5. n. 4.* Merlin. *de pign. li. 2. tit. 2 q. 67. à n. 30. & paſſ.* † Qui ait ex Neguſ. dari am- 11 plius huic domino nauis, priuilegiũ ex cauſa conſeruationis rerum tranſuectarum, iuxt. *l. huius, 6 D. qui potior*; † Iuſque 12 hoc in rebus iis concedi, etſi è naui ſint exportatæ, quod & in ſimili de re in domo conducta ſuſtinet Bald. *in l. certi iuris, in 6. quæſt. C. locat.* & nos inf. *n. 18.* Quod ius extendas, & ad ſoluentem, ſeu fideiubentem domino nauis pro dicto naulo. Cuman. *in d. l. interdum, init.* Reuerter. *dec. 134. n. 2.* † Quam 13 porrò prælationem, & hypothecam protrahas ad dominũ vehiculi, & currus, attenta rationis paritate, vt per Neguſant. loc. cit. *ex l. 1. §. ad ſolam autem, verſ. ſi quis de naui, D. de vi, & vi arm.*

At hæc hypotheca dabitur ne in mercibus introductis in 14 domum conductam ad habitandum?

Reſolue, nullatenus eſſe eas merces obligatas, niſi in ſubſi- 15 dium; cum ſcilicet aliæ res non adſunt, quibus creditori domino ſatisfiat. Bald. *in l. certi iuris, n. 11. C. locat.* Io: Crott. *in l. ſi conſtante, n. 95. D. ſolut. matrim.* † Ea ratione, quia res ve- 16 nales vſu, & pecunia domi ineſſe non videntur, propter celerem earum motum. ex *l. debitor, D. de pignor. leg. Caius, D. de vſufr.* eamdem ſententiam fouet, Angel. *in § item Seruiana, Inſt. de act.* vbi Iaſ. *n. 48.* Neguſ. *de pign. p. 2. membr. 4. num. 153.* Couarr. *var. reſol. lib. 2. c. 118. à n. 28. & paſſ.* Pacific *de Salu. interd. inſp. 3. c. 5. n. 93.* Menoch. *de adipiſc. poſſ. remed. 3. nu. 127.* Merlin. *de pignor. lib. 2. tit. 1. q. 46. num. 6. & 18.* Acoſt. nouiter *reg. 3. ampl. 3. n. 34.* cum aliis per eum adductis.

Cæterum cum domus non ſimpliciter ad habitandum, 17 ſed ad res conſeruandas locatur, ſeu conducitur reſpectiuè, vt eſt apotheca, Horreum, Promptuarium, ſeu vulgo *Magazino*, non tantum datur domino hypotheca, ſed etiam prælatio competit in caſibus adductis, ex eadem ratione, ſcilicet conſeruationis mercium, vt de naui dixim. quod ſentit præter Neguſ. *loc. cit.* Gratian. *diſcept. forenſ. cap. 68. & c. 713.* Ioſeph Ludouic. *dec. peruſ. 84. p. 2* Caualcan *dec. 26. p. 2. num. 23.* quaſi videlicet expenſa ſit per dominum facta ad rei, vel mercis ſuæ conſeruationem: quo caſu hypothecam, & prælationem dari, *ex l. licet, C. qui potior.* tuetur Gait. *de credit. c. 4. q. 11. n. 1589* Carrocc. *de locat. q. 5. tit. de inuect. q. 21. cũ ſim.*

An autem rebus tranſuectis è domo conducta extinguatur 18 hypotheca in ipſis, adeo, vt in eas amplius agi non poſſit, vti obligata Siue contentione reſolutis Negatiuè; quoniã eſt labes rem inſequens, & oſſibus eius inhærens, *l. debitorũ, C. de pact. l. in commodato, §. ſi ut, D. commod. l. 1. C. de præc. l. debitor, C. de diſtract. pign.* Angel. *in §. Item Seruiana, Inſt. de act.* Bald. *in l. certi iuris, C. locat. in fin.* Neguſ. *memb. 4. p. 2. n. 143.* Carocc *de locat. tit. vbi ſup. quæſt. 42.* Acoſt. poſthæc viſ. *reg. 3. ampl. 3.*

19 Quid

19 Quid autem dicendum de re aliena inuecta in domum conductam? Reſpondeas talem rem non ſubiacere hypothecæ arg. l. neque pignus, D. de reg. iur. l. 1. §. 1. & ibi Bart. D. de pign. ſed tamen intellige, niſi tria concurrāt, ſcilicet, Quod res ea illata ſit; Quod ſit allata ea mente, vt integro tempore conductionis ibi exiſteret; Tertio vt domino rei ſciente, & patiente inducatur; tunc enim hypothecatam eſſe, ſuſtinet Bald. in d. l. certi iuris, Afflict. dec. 184. Aſin. in l. antiquis, §. ſi colonus in fi. D. de religioſ. &c. Iaſ. & alij penes Carocc. p. 5. qu. 15. num. 5. Acoſt. vbi ſup. ampl. 3. num. 30. & ſeqq. præcipue numer. 16.

20 Ad hęc, notatum caſum à Carrocc. libet annectere, quo inſtrumentum locationis præfertur mulieri in dote, ſi videlicet illud ſit anterius celebratum cum hypotheca, & poſt eā ſit factum inſtrumentum calculi, inter eum locatorem, & conductorem; hæc enim hypotheca prefertur, poſtpoſita, etiam expreſſa mulieris, cenſetur namque repetita prima hypotheca, cuius prioritas adhuc durat, habeturque relatio ad illud primum inſtrumentum, à quo calculus dependet, l. emptor, & ibi Bart. D. de nouat. Bellon. conſ. 83. num. 16. Ang. in §. fuerat, col. 5. Inſt. de act. Carroc. de locat. p. 5. q. 5. n. 8.

A. M. B. I. V. D. &c.

21 Nec obſtat fundamentum Neguſantij ex d. l. in prædijs, deſumptum, videlicet quod tex. ille ſimpliciter affirmat, fructus qui naſcuntur in prædio locato, cenſeri tacitè obligatos locatori, etiam ſi nihil conuentum fuerit, non tamen negat Pomponius (inquit Neguſantius) neceſſariam eſſe locatoris ſcientiam: Nam reſpondet Menoch. quod ſi rectè conſideretur, vt ſuperius ipſe animaduertit, ſcientiam ſolum neceſſariam fore videtur, in illatione, & inuectione; at in hoc caſu non cauſam hypotheca ab inuectione; ſed ex ſola perceptione ex locato prædio; Ex quo ſequitur, illud verum eſſe quod ſcripſit idem Iaſ. in d. l. item quia, n. 171. & in dict. §. item Seruiana, n. 36. Inſt. de act. poſt Bald. in d. l. adem. n. 2. C. locati, locatorem poſſe prohibere conductori, penſionis debitori, ne ante factā ſolutionem, fructus illos ex fundo transportet, & loco pignoris retinere poſſe, arg. tex. in l. Iulianus, §. offerri, in fine. ff. de actionib. empti, vbi notat Gloſſ. verbo retinere poteſt, & in l. quod ſi nolit. §. idem Marcell. ff. de ædilitio edicto, & in propoſito optimè ponderauit Collan. in pragmatica Regia, de labradores, c. 16. & c. 148. in princ. ex d. l. 5. tit. 8. par. ibi, E las puede retener por peños, faſta que el labrador pague la renta, que ha de dar por razon del arrendamiento, ſi lo non pagò à los plazos, que los ouiere de pagar. Ponderoque ego pro confirmatione veræ ſententiæ Menochij contra Neguſantium, eam in d. l. Regiam quintam, quæ in rebus illatis, & inuectis in prædium ruſticum, ſolum exegit ſcientiam domini prædij, nec in inuectione, & illatione fructuum, qui ex prædio colliguntur, quidquam ſcripſit, ſed ad ſolam diſpoſitionem iuris communis, de qua in d. leg. in prædijs relinquit, vt clarè colligitur ex eius verb. ibi, E de lo que de ſuſo deximos de las casas entiende, e tambien de las heredades, como de de las veñas e las huertas, que dan los omes à labrar, o arrendādolas, à quantas coſas metiere el labrador en ellas con ſabiduria del ſeñor, todas ſinc as obligadas al ſeñor, &c. & in rebus his illatis, & inuectis, non in fructibus, legem eam intelligit Greg. Lop. in gloſ. verb. con ſabiduria del ſeñor, vnde rectè notauit Herman. Meyrer. in d. tract. de pignor. & hypothecis, lib. 1. tit. 19. quod ſi colonus prædij ruſtici, fundum alteri locauerit (quod poteſt facere, ſi & æque idoneo locauerit, ex l. nemo, C. locati) quod tunc non reſpicitur ad inuecta, & illata, D ſed * ad fructus prædij extantes, cum tacitæ pignoris obligationi ſint ſubiecti, iuxta text. in l. ſi ea lege, §. 1. & ibi gloſſ. & Bart. ff. locati.

22 D ✠. Ad fructus prædij extantes, &c.) Ex hac ratione, quia ſcilicet reſpicitur ad prædij fructus, iuxta cit. l. ſi ea lege, colligas, in ipſis extantibus conſiſtere non hypotecam, ſed priuilegium dominij; Steph. Grat. diſc. forenſ. c. 25. per tot. de Amat. conſ. 25. Carrocc. de loc. & cond. tit. de diſformit. q. 5. n. 3. contra Theſaur. quæſt. forenſ. 29. lib. 2. n. 8. & Caualcan. dec. 23 27. n. 13. p. 2. † Etſi enim ſæpius dictitatur, conductorem facere fructus ſuos, id intelligi debet ſoluta penſione locatori, & euacuato debito ob ſolum Gratian. vbi ſup. de Amat. loc. cit. fructus enim e ſolo nati debent ſoli domino cedere, § qua ratione, 32. Inſt. de rer. diu. & ſic rei vendicatione vtetur dominus, Vid. quæ infra n. 44. & ſeqq.

Ex quo dicendum eſt, eam retentionem ipſorum, factam per fundi dominum, non cenſeri iure pignoris, ſed iure dominii, atque ita accipiendus Baldi ſenſus, in d. l. adem, C. locati, relat. & ſecut. hic per Auct.

A. M. B. I. V. D. &c.

Ex qua vera reſolutione, & doctrina primo infertur, ſiue fructus naturales ſint, ſiue induſtriales, tacitè domino locatori hypothecatos cenſeri, pro prædicta penſionis ſolutione; vt rectè tradit Neguſant. in d. 4. memb. 5. p. n. 148. Menoch. d. remed. 3. n. 117. quos nouiſſime ſequitur Collantes in d. pragmatica de los labradores, lib. 1. c. 14. n. 2. reprobantes contrariam Iaſonis ſententiam, in l. Item quia, n. 37. & in §. item Seruiana, n. 27. exiſtimantis dominum fundi tantum habere fructus naturales tacitè hypothecatos, non verò induſtriales. Nam Pomponius in d. l. in prædijs, fructus naturales ab induſtrialibus non diſtinxit, ſed ſimpliciter reſpondit, fructus ex prædio locato perceptos, eſſe ibi, abſque alia conuentione, * hypothecæ ſuppoſitos; ita ergo de induſtrialibus, ac de naturalibus intelligendus eſt; nec quo ad rem noſtram attinet, nullam congruam diuerſitatis rationem poſſet aſſignare, vt benè inquit Menoch. vbi ſup. pro quo facit l. ſi in l. 24. §. ſi colonus, ibi, Sed fructus in cauſa pignoris manent, quemadmodum eſſet, ſi primus colonus eos percepiſſet, & l. qui fideiuſſor, 54. ibi, Sed fructus in eadem cauſa pignoris manent, ff. locati. Et quod hæc hypotheca tacita procedat in fructib. induſtrialibus, veluti in hordeo, & frumento, ſiue tritico, & ſimilib. colliges ex l. cum plures, §. meſſem, ff. locati, & ex Bald. in l. adem, n. 2. C. eod. tit. ff. locati, vt aduertit Collantes, vbi ſup. d. c. 14. nu. 2. in fin. ponderans verba dictæ Pragmaticæ, ibi, O por la renta de las tierras del ſeñor de la heredad, &c. 24 E

E ✠. Hypotheca ſuppoſitos, &c.) Hanc porro tacitam ex lege hypothecam in his rebus locatis, indiſtinctè, vt ſupra proxime per Auct. firmatam inter ceteros caſus reſtringe, cum locator à colono, vel conductore fideiuſſorem recipit; tanti enim eſt iſte actus vt legalem hanc hypothecam obliteret, & eradat, l. ſoluus 5. §. ſi conuenerit, 2. l. pen. D. quib. mod. pign. vel hyp. ſoluat. Anton. Hering. de fideiuſſ. c. 13. n. 45. & ſeq. Rationem porro eam cenſuerim; quia videlicet, fideiuſſionem recipiendo, eius fidem ſecutus cenſetur, & ſic receſſiſſe a re, quam habet alias ſibi obnoxiam iure, vel hypothecæ, vel dominij; ad tex. in l. quod vendidi. D. de contr. empt. cum concord. 25

Quod tamen non facit hypotheca expreſſa, ſi ſuperinducatur; non. n. ex ea tollitur tacita per legem conceſſa, Bald. in l. certi iuris, 5. C. locat. n. 17. Iaſ. in §. item Seruiana, 7. Inſt. de act. n. 61. Io: Faber. ibid. n. 5. Oinot. ſeu Schneid. ibid. n. 35. Iaſ. in l. item quia, 2. notab. D. de pact. n. 4. Carrocc. de locat. par. 4. Neguſ. de pignor. memb. 4. p. 2. n. 128. poſt med. Gratian. diſcept. for. cap. 117. num. 11. Barboſ. relat. ab Acoſt. reg. 3. ampl. 3. n. 53. 26

A. M. B. I. V. D. &c.

Nec huic veræ, & receptæ ſententiæ obſtat Bart. Doctrina, quam ad ſuam opinionem inſtruendam adduxit Iaſ. in loco ſup. citato exiſtimantis, * fructus naturales perceptos per hæredem mariti, ex ipſius mariti bonis iam pro dote mulieris obligatis, eſſe hypothecatos ipſi mulieri; induſtriales verò non vtique; ex l. 5. ff. In quibus cauſis pignus, vel hypotheca tacite contrahatur, cui poſt Neguſantium in d. 4. membr. 5. p. d. n. 144. eleganter ſatisfacit Menochius d. remed. 3. num. 119. dicens, nos non loqui de fructibus ab hęrede conductoris perceptis, ſed de collectis ab ipſomet conductore, in quo nō eſt adhibenda differentia, quod vel naturales, vel induſtriales ſint; illa enim eſt ratio, quod in obligatione cōtracta a defuncto, non veniunt hæredis bona, niſi res ſit, quæ immediatè ex bonis defuncti proueniat, vt ſunt fructus naturales; fructus autem induſtriales, etſi deſcendant ex bonis defuncti, id tamen non mediatè, ob adhibitam hæredis induſtriam, & operam, quapropter non veniunt in obligatione per defunctum contracta, l. Paulus, in princ. ff. de pignorib. atque ita declarat Salyc. in l. aſſiduis, q. 5. C. qui potiores, &c. 27 F

F ✠. Fructus naturales, &c.) Hanc Iaſonis ſententiam diſtinguentem inter fructus naturales, vel induſtriales, quoad hypothecam locatori concedendam ad fundi penſionem, eſt etiam ſecutus Cardin. Tuſch. pract. conc. 418. lit. L. num. 6. Sed verius, poſthabendam eſſe talem diſtinctionem, cenſuerunt vltra Menoch. ad Auct. laudatum. Cardin. Mantic. de tacit. & ambig. lib. 11. c. 14. tit. 15. n. 27. Collantes, & plures per eum relati, vt teſtatur, & ſequitur Acoſt. regul. 3. ampliat. 3. num. 45.

At quid dixeris, ſi conductor, ſeu inquilinus ſit Minor, in 28

eum

Digitized by Google

eum obtinebit ne hęc prælatio,& hypotheca? Breuiter,concludendum pro Affirmatiua: Defendit Ceuall. *comm. contra comm. q. 132. & 805.* poſt ſeptem recenſitas ſententias Doctorum. Subſcribit Gait. *de credit. c. 4. quæſit. 7. num. 536.* ex Odofred. & aliis. Nec enim ab eo euitari poteſt hæc generalis diſpoſitio legislatoris, per quam nec ſe poteſt dicere circumuentum. Et ex pluribus comprobat citat. Acoſt. *vbi ſupr. nu. 17. & ſeq.*

A.M.B. I.V.D.&c.

29 Secundo ex eadem vera reſolutione infertur, ſuperiorem ſententiam,& doctrinam procedere, cum fructus ex fundo locato percepti, adhuc extant; ſecus ſi conſumpti, vel venditi fuerint,& eorum pretio emptum prædium; nam tunc prędium illud non cenſetur hypothecæ ſuppoſitum, tex. expreſſus,& elegans *in d. l. quãuis, 3. C. in quib. cauſ. pign. vel hyp. tac. contr.* vt ſcripſit in propoſita cauſæ ſpecie, Iaſ. in *d. leg. Item quia, n. 18. & in d. §. item Seruiana, n. 14.* Neguſ. *in d. 4. membr. 2. p. n. 149.* quos refert,& ſequitur Menoch. *in d. 3. remed. n. 120.* Huius autem ſententię rationem aſſignant Doctores,
G Quoniam in hypothecaria,* pretiũ non ſuccedit loco rei, *l. 1. ff. de diſtract. pign.* quam ſingularem cenſuit Bart. *in l. qui debitorem, ff. quæ in fraudem creditorum,* Rom. *ſingulari 609.* Angel. *in l. ſi rem, & pretium, ff. de petitione hæreditatis.*

30 G ✠. *Pretium non ſuccedit loco rei, &c.)* Ad Generalem cognitionem eius quæſtionis, An & quando pretium ſuccedat loco rei, concludendum eſt, In Vniuerſalibus regulariter hanc ſubrogationem locum habere; ad text. *in l. ſi & rem, D. de pet. hæred.* at in particularibus non ſuccedere regulam ſubrogationis, *ad l. qui vas, §. ſi. D. de furt. cum ſimil.* Hinc in dote cum quid vniuerſale exiſtimetur obtinere dixit Barboſ. etſi contra Bart.

Quid autem dicendumde re, an ſcilicet ea ſuccedat loco pretij; vid. quæ nos alibi.

A.M.B. I.V.D.&c.

31 His tamen præmiſſis, illa theoricę, & praxi vtiliſſima, & valde neceſſaria, ac difficilis Quæſtio hic tractari oportet; Vtrum iſte dominus fundi ruſtici locati, pro ſolutione penſionis, præferatur in fructibus perceptis ex ipſo fundo, cuicumque creditori, etiam anteriorem hypothecam habenti; quemadmodum de mutuante ad refectionem,& reſtitutionem ædificij,& rei conſeruationem, in præcedenti artic. *ex d. l. interdum, cum ſimilibus* ſcripſimus?

Quam quidem quæſtionem, à nullo ex Iuris Interpretib. quem ego perlegerim, nuſquam tractatam vidi, ſed eam didiciſſe fateor ab eruditiſſimo, inſignique præceptore Gabriele Henriquez, in Salmanticenſi Academia, Iuris ciuilis Primariæ Cathedræ Interprete & in Supremo Senatu, Regalis patrimonii Auditore digniſſimo, in explicatione *leg. item quia, ff. de pactis,* à quo etiam tranſcripſiſſe poſtea adinueni Petrum Auguſtinum Morlam *in emporio iuris, 1. p. ad tit. ff. locati, q. 3.* & eam aliquantulum tetigiſſe Ludouicum Molina Societ. Ieſu, *in tract. 2. de Iuſtitia, & iure, diſp. 497.* & Collantes, *in pragmatica de los labradores, lib. 3. c. 1. n. 2.* licet ipſe, ex ijs, quæ adducit ad intelligentiam dictæ Regiæ Pragmaticæ nobis materiam præſtet ad veram huius quæſtionis reſolutionem, praxique obſeruandam.

32 Vnde in ea quæſtione primo dicendum videtur, dominũ fundi locati in creditorum concurſu, ad bona conductoris, præferendum eſſe cuicumque creditori, quamlibet hypothecam etiam anteriorem, aut aliud priuilegium habenti. Quia ſiue fructus pendentes ſint, ſiue à ſolo ſeparati, anterioris iuris hypothecæ,& priuilegij ratio, conſideratur in illis, vt dominus fundi potentius ius habere debeat,& potiori priuilegio gaudere in eis, quam cœteri creditores; ideo merito illis præferri debere affirmandum erit; Quod patet ex eo; nam ſi fructus pendentes ſint, pars ipſius fundi iudicantur, *vt in l. fructus pendentes, ff. de rei vendicatione, & in l. vltima, §. non ſolum, & §. fructus, ff. quæ in fraudem creditorum,* ibi, *Nam cum fundus alienaretur, quo ad eum, fructuſq; eius attineret, vnam quandam rem fuiſſe, ideſt fundum,* & in *l. quæſitum, §. ea vero, ff. de fundo inſtruct. &c.* Ideo fundo quomodocunque alienato, fructus extantes cum eo tranſeunt,& ipſi prædio cedunt, ex text. *in l. Iulianus, §. ſi fructus, ff. de actionibus empti, & in l. ſi fundus, §. interdum, ff. de pignoribus,* per quę iura,& per text. ibi, ita docet Gregor. Lopez *in l. 6. tit. part. 5. in gloſ. verb. los frutos, & in l. 13. tit. 15. p. 15. in gloſ. verb. los frutos,* Quod ita explicant,& latè exornant pręter Couarruu. *lib. 3. variar. cap. 3. num. 2.* plures alios referens Petrus Barboſa *in d. l. diuortio, in principio, ex num. 79 ff. ſolut. matrimon.* Don Ioannes del Caſtillo *libr. 1. de vſufruct. c. 42. ex n. 1.* vbi cum Doctore Spino, *in ſpeculo teſtamentorum, gloſ. 13. principali, ex n. 29. cum ſeq.* aſſerit ex ſupra citatis iuribus, fructus pendentes naturam rerum immobilium ſequi; ideo ſi teſtator alicui legaſſet fundi vſumfructum,& in fundo erãt fructus pendentes, non cenſeri eos, qui tunc pendebant, legaſſe, ſed ad proprietarium pertinere; quæ iura ita declarat. Paulus de Caſtro, *in d. l. Iulianus, §. fructus,* Doctores, *in d. l. cum filius familias, ff. de legat. 1.* ex quo dicebat Angel. *in d. l. fructus, de rei vindicatione,* quod ſi alicui eſſet ſoluendum aliquid ex ſubſtantia teſtatoris, poſſet ſolui ex fructibus pendentibus etiam maturis, quia cenſentur ſubſtantia cum ipſa re, ex qua percipiendi ſunt. Si verò fructus à ſolo ſeparati ſint, adhuc in his dominus ſoli præferendus videtur; quoniã quo ad fructus attinet, potius ius ſoli, ex quo percipiuntur,
* quam ius ſeminis, ex quo oriuntur, inſpicitur; ex text. *in l. qui ſcit, §. in alieno, ff. de vſuris.* Quare cum plus impendat H
qui prædia ipſa ad percipiendos fructus accommodat, quam qui ſemen præſtat, meritò maiorem prelationem in illis obtinebit; vt notauit Collantes, *vbi ſup. d. c. 14. n. 2. in fi.* Ex quo fundamento,& ratione tex. *in d. l. qui ſcit, §. in alieno,* bene deduxit Paz *in praxi 1. p. tom. 2. c. vnico, n. 72. cum duob. ſeqq.* quòd quemadmodum in beneficijs, non datur miſſio in poſſeſſionem ex primo decreto, ex ratione tex. *in c. 1. de eo qui mittitur in poſſeſſionem rei ſeruandæ;* ne ſcilicet in eis detur vitioſus ingreſſus, cum abſque canonica inſtitutione poſſideri non valeant; iunctis alijs rationibus ibidem ab eo congeſtis; pari ratione, neq; in beneficij fructib. locum habebit dicta in poſſeſſionem, ex primo decreto, miſſio; cum fructus ſint acceſſorij ipſius beneficij; vt *in c. fin. de reſcript. lib. 6.* & ita ſequi debeant naturam ſui principalis, ex regula *c. acceſſorium, de reg. iur. in 6.* Rurſus, quia in percipiendis fructibus, potius attenditur ad ius corporis, ex quo percipiuntur, quam ad ius ſeminis ex quo procedunt; ex *d. §. in fundo, l. qui ſcit;* quod ita in ſpecie firmauit Dominic. *in d. c. vnic. de eo qui mittitur in poſſeſſionem cauſa rei ſeruandæ, lib. 6*

H ✠. *Quam ius ſeminis, &c.)* Quod præbens ſemẽ, ſeu mutuans ad ſeminandum, debeat præferri creditoribus etſi anterioribus, defendit Mantic. *de tacit. & ambig. lib. 11. tit. 23. n. 11.* Caſtill. *dec. 10. tom. 1. n. 6.* Paſchal. *de virib. patr. pot. p. 4. c. 6. n. 65.* Carrocc. (ex Pract. Papien.) *de locat. & conduct. titul. de difformit. q. 5. n. 2.* Theſaur. *quæſt. forenſ. 9. nu. 6. lib. 2.* Decian. *reſponſ. 50. lib. 3.* Gait. hos referens,& laudans, *de credit. cap. 4 quæſit. 11. n. 1557.* 33

In concurſu vero fundi Domino, vel locatore, conſultius videtur reſoluendum, eius rei fundi priuilegium.

Quandoquidem fundi dominus magis ſingulari gaudet prælatione, iure dominij, quam quiuis alius creditor, *vt infr.*
† Hæcque ſententia quam probat hic Auctor, etſi non amplectatur, contuenda eſt, & permultum firmatur ex text. in hac per eum cit. *l. qui ſcit, inn. verſ. quia omnes, & §. in alieno, verſ. quoniam in percipiendis, D. de vſur.* Eamque ſuſtinet mordicus pręcitatus Gait. *de credit. d. c. 4 q. 11. num. 2008. & ſeqq.* Vid. Decian. *vbi ſup.* & nouiſsimè contra Mantic. ſup. allegat. Acoſt. *d. tractat. de priuileg. creditor. reg. 1. ampliat. 12. num. 15.* 34

A.M.B. I.V.D.&c.

Secundò, pro hac ſententia facit text. ſolemnis ſecundum Bart. ibi, *in l. ſi ſeruus communis, §. locaui, ff. de furtis,* vbi fructus, qui quamdiu ſolo cohærent, pars fundi eſſe intelligũtur (vt ait Conſultus) ex voluntate domini, fiunt coloni, non quidem ſtatim cum collecti ſunt, ſed cum penſio ſoluta eſt,& adhibita fides de pretio, vt obſeruat Gloſ. *verbo facere. ex §. vendita, Inſtitut. de rerum diuiſione,* quo fit; vt ante ſolutam mercedem, dominus fundi præferatur, quaſi in re ſua extãte, arg. text. ſingularis *in §. plane, leg. procuratoris, ff. de tributoria actione.* quem nos ſuperius in alio propoſito latè perpendimus,& expendit Laſſarte de Molina *de decima venditionum, c. 15. n. 71. & 72.* 35

Comprobari præterea poteſt hoc fundamentum, ex *l. Iulianus, 10. ff. de manumiſſionibus,* ex qua, ſecundum Bartolum colligitur, bona, que non ſimpliciter tranſeunt in poteſtate debitoris, non ſubiacere hypothecæ bonorum ipſius debitoris, reſpectu ſuorum creditorum; vnde cum fructus nõ ſimpliciter tranſeant in colonum, niſi penſione ſoluta, ſequitur 36

cur

Digitized by Google

tur ante ipſius ſolutionem non obligari alijs creditoribus.
37 Ad idque etiam induci poteſt *l. licet, verſ. tamen eum, C. qui potiores*, cui conſonat, *l. 30. tit. 13. p. 5.* cui addenda præterea ſunt, quæ in fine ſuperioris artic. diximus de emente, ad comparationem domus, vel alterius ædificij: nam quemadmodum res conſeruari, nec fundus emi ſine mea pecunia poteſt, ita fructus ſine fundo produci non poſſunt.
38 Denique facit pro hac parte doctrina Baldi, *in l. in reb. n. 1. & 2. C. de iure dotium*, vbi per eum text. *& legem ſi ventri, §. in bonis, in verſ. ſi tamen nummi extent, vendicari eos poſſe puto à depoſitarijs, & futurum eum, qui vendicat ante priuilegia, ff. de priuilegijs creditorum, & l. vltimam, C. de pignoribus*, tradit, quod qui pretendit dominium in hypotheca actu permanens, præfertur creditoribus anterioribus.

Quam quidem ſententiam pro hac parte placuiſſe Pincianæ Regiæ Cancellariæ, & ſecundum eam iudicaſſe, refert Petrus Auguſtinus Morla, *in d. quæſt. 3. num. 5.* quod non leue præſtabit argumentum his, qui in foro iudiciali ſequi maluerunt, ex ratione tex. *in l. filius emancipatus, 24.* ibi, *Sic enim inueni Senatum cenſuiſſe, ff. ad legem Corneliam, de falſis.*

39 Cæterum, contrariam ſententiam, & opinionem, doctiſs. noſtro Preceptori veriorem viſam eſſe video; quam ſequitur
I Morl. *vbi proximè, ex nu. 7.* * quinimmo creditores anteriores præferendos eſſe domino fundi, non ſolum in fructibus à ſolo ſeparatis; ſed etiam in eo pendentibus, & extantibus; eo vnico, & vrgenti fundamento motus, Quod in hypothecis ex iuris diſpoſitione, prior tempore præferri debet, *l. qui balneum, in principio, l. potior, 11. ff. qui potiores in pignore habeantur, l. diſtractis, cum l. ſeq. C. de pignoribus, l. 5. & 17. tit. 20. lib. 3. fori, & 29. tit. 13. part. 5.* vt latius Deo duce *in 2. part. huius tract.* dicemus; niſi in caſibus à iure expreſſis, quorum in numero non eſt iſte de quo agimus *d. l. in prædijs*; & ſimilia iura, quæ de tacita hypotheca loquuntur, prælationem non omiſiſſent, ſi ea à iure concederetur, cum magni momenti ſit; *argumento legis, item apud labeonem, §. hoc edictum,* in illis verbis, ibi, *Ea enim quæ notabiliter fiunt, niſi ſpecialiter notentur quaſi neglecta, &c. ff. de iniurijs.*

40 I ✠. *Creditores anteriores præferendos, &c.*) Hæc porrò opinio, prelationẽ non competere domino pro penſione prædiali, ſed dumtaxat ei dari tacitam hypothecam in fructibus per hoc ab Acoſt. conſideratum, aliaq; fundamenta, ſuſtinent DD. per plures, inter quos Neguſ. Pet. Nic. Mozz. *de pign. tit. de diuiſ pign. n. 26.* Io. Mich. Beuth. *de iure prał. p. 1. c. 11. & cap. 13.* Io. Kopp. *dec. 28. n. 20.* Ioachim à Beuſt *ad l. admonendi, D. de iureiur. num. 968.* Sed de oppoſita vid. infr.
A. M. B. I. V. D. &c.

41 Nec ad inducendum hoc ius ſpeciale, contra prædictam iuris regulam, fundamenta, & rationes in contrarium allegatæ, efficaces ſunt.

Prius enim quod dicitur, fructus pendentes partem rei videri, licet regulariter verum ſit, quoad fundi dominum, vt idem, & fructuum dominus intelligatur, ideoq; ſufficiat fundum petere, vt fructus quoque peti videantur abſque alia ſpeciali petitione, vt ad dictam *leg. fructus pendentes*, poſt alios notat Couarruu. *d. libr. 1. variarum, cap. 7. num. 2.* & vt vendito fundo, fructus quoque venditi cenſeantur, etſi de eis nihil dictum ſit, *d. leg. Iulianus, §. fructus, ff. de actionib. empti*, explicat Couarr. *d. lib. 1. variarum, cap. 5.* Si tamen ex voluntate domini alius percepturus ſit fructus, certũ eſt, eos quid eſſe diuerſum ab ipſo ſolo, neque ei cedere; quod in conductore probat expreſsè text. *in d. §. locans.* Vnde fit, vt iure dominij locator nullam poſſit in iis fructibus prærogatiuam pretendere, quod quidem expreſsè probat etiam text. *in d. l. in prædijs*, & ſimilia iura, quæ hypothecam fructuum concedunt domino fundi, quę vtique non daretur, ſi fructus locatoris eſſent, *l. neque pignus, neque hypothecam in re propria poſſe conſiſtere, ff. de regulis iuris.*

42 Nec tamen quis obijciat, interdum in re propria poſſe pignus conſiſtere, *l. ex ſextante, §. Latinus Largus, verſic. in propoſita autem quæſtione, ff. de exceptione rei iudicatæ, l. debitor ſub pignore, 50. ff. ad Trebellianum*; Nam illud ſpecialiter procedit, vbi non benè conſulitur alicui per dominium, eo quod res ab eo auocata eſt, vel abire ſperatur, vt poſt alios tradit Petrus Dueñas *regul. 18. limitatione 3.* At in dicta noſtra quęſtione plenius conſuleretur locatori, ſi ob non ſolutam penſionem, ſicut & ſoli ita & fructuum dominus efficeretur, ex quo ſequitur, vt in fructibus pendentibus non ha-

Rodriq. de Concurſu Credit.

beat dominium locator, & conſequenter non poterit in his preferri, ex regula *leg. fructus pendentes*; multoque minus preferendus erit, vbi à ſolo ſeparati ſunt.

Nec obſtat, quod ius ſoli, potius quàm ius ſeminis inſpicitur, vt in *d. leg. qui ſcit, §. in fundo*: id enim nõ procedit, vbi voluntate domini quis ſeminauit; tunc enim fructus ſolo non cedunt, ſed verè fiunt illius, cuius ſemen eſt.

Nec obſtat text. *in d. §. locaui*, ſed potius confirmat noſtram opinionem, dum dominium fructuum ad conductorem pertinere ait: Nec quidquam facit, quod ex voluntate locatoris id contingat; nam, & res vendita, ex voluntate venditoris tranſit in emptorem, & nihilominus, quia verè illius ſit, præferuntur in ea creditores, vt in *dict. l. procuratoris, §. plane, ff. de tributoria actione*, quod verò adijcit Gloſſ. non ſimpliciter tranſire; ſed tunc demum cum penſio ſoluta fuerit, aut habita fides de pretio, licet hoc receptiſſimum ſit, & ita affirmandum, vt reſoluunt Alexand. *nu. 2.* Decius, *n. 8. in leg. traditionibus, C. de pactis*, Romanus, *conſ. 68. num. 3.* Gregorius Lopez *in l. 46. tit. 28. part. 3. in gloſſ. verbo, pagado el pretio*, Aluarus Valaſcus, *de iure emphyteutico, quæſt. 20. num. 5.* Laſarte de Molina, *dict. cap. 15. num. 71.* Contrarium tamen, ſcilicet deciſionem *§. vendita, Inſtitut. de rerum diuiſione*, non habere locum in alijs contractibus, & in his, acquiri ius ante ſolutionem pretij, docet Gloſ. *verb. obtinere, prope finem, in leg. 2. C. de rerum permutatione*, & Gloſs. 1. *ad finem in dict. leg. traditionibus*; & vtrobique ſequitur Bartolus, & Faber, *in d. §. vendita.*

Sed & retenta opinione Gloſs. *in dict. §. locaui*, adhuc non obſtat huic noſtrę ſententiæ vltimę, Quoniam cum in locatione, regulariter fides de pretio habeatur, conſtat, dominiũ fructuum verè tranſire in conductorem; ac proinde, cum ipſis creditoribus concurrere debere locatorem, ius ſuum ex anterioritate perſequentem, non ex priuilegio. Vnde colligitur nihil obſtare *dictam leg. Iulianus, §. fructus*, quia in queſtione noſtra, fructus ſimpliciter fiunt debitoris; & ideo creditoribus ipſius obligantur; Minuſque obſtat *d. leg. licet*, quæ loquitur in caſu diuerſo, nec ad noſtrum trahi debet, ad correctionem iuris communis; Sed & doctrina Baldi, procedit in eo qui permanſit dominus rei, quam non per hypothecatiam, ſed per vindicationem petit, omnibus, in re ſua potior; vt conſtat ex iuribus adductis à Baldo, & nos latius in
art. 6. huius tract probauimus. * K

44 K ✠. *Final.*) Totum oppoſitum, & verius ſentiunt alij,
vt ſcilicet pro extantibus fructibus detur locatori prælatio,
eo potiſſimum fundamento ſuffulti, quia locator reſpectu
ſoli habet dominium actu permanens in hypotheca, Bald.
in leg. in reb. C. de iur. dot. & ſupr. diximus, & retulimus ex
Gratian. & alijs DD. *num. 34.* Nec locum eſſe dandum hy-
pothecæ, vbi dominium obtinet, *d. §. locaui*. Nec doctrina
illa, fidem ſcilicet, de penſione cenſeri habitam in locatio-
ne, eſt adeo tuta, vt ipſi innitendum ſit. † Præponderat 45
imò Gloſs. ab omnibus recepta, *in d. §. locaui*, quod voluntas
domini ad dominij tranſlationem in conductorem concur-
rat reuocabiliter, ſi .ſ. penſio ſoluta ſit, non aliter. † Nec 46
bene deſtruitur vis tex. ineuitabilis, inſpectis tum verbis, tum
& potiſſimum ratione, *in cit. leg. qui ſcit, init. & §. in alieno,*
D. de vſur. Vid. ſup. not. *num. 22.* & conferunt quæ infr. *à nu.*
57. & paſſ.

Add. Gait. in ſpecie, hanc tutantem ſententiam, & obiectis ſatisfacientem, *dict. cap. 4. quæſt. 11. num. 122.* Et quæ ſpecioſius, Non. Acoſt. *de priuil. credit. &c. Reg. 1. Ampliat. 12. n. 12. & ſequentibus, & regul. 3. ampliat. 3. num 50.*
A. M. B. I. V. D. &c.

47 Verumtamen licet noſtri doctiſſimi Præceptoris ſententiam, & opinionem, tot, & tantis fulcitam acutiſſimis rationibus, & fundamentis, & à Petro Auguſtino Morla, *in loco ſupra citato ſecutam*, in puncto iuris veriſſimam putem, nec ab ea recedendum; quam nouiſſimè ſecutus eſt Stephanus Gratianus, *diſceptationum Forenſium, capit. 25. num. 2. cum ſequen.* cæterum cum poſtea nouam Pragmaticam *de los labradores*, Matriti editam, *nona die menſis Maij, Anno Milleſimo quingenteſimo nonageſimo quarto*, viderim, & eiuſdem Pragmaticæ Commentarium perlegerim, quod benè ſcripſit Collantes; Priorem opinionem ſupra traditam, quæ habet, dominum fundi præferendum eſſe in fructibus prędij locati pro ſua penſione, omnibus creditoribus, etiam anteriorẽ hypothecam habentibus in bonis conductoris, veriorem ar-

Digitized by Google

bitror ; cum id Sacra Maieſtas Regis Catholici Philippi Secundi de nouo ſtatuere voluiſſet; vt ex verbis illius Pragmaticæ relatis *in cap.3.* clare deprehenditur; vt conſtat ibi. *Que en los frutos de las tierras ſean preferidos los ſeñores dellas por ſu renta , à todos los otros acreedores; de qualquier calidad que ſean , &c.* Quæ verba in hanc ſententiam, & opinionem ita ponderantur à Collantes, *in Commentario eiuſdem pragmatica.lib.3.cap.1.ex num.2.* & nouiſſime à Silua , *Iuris Reſponſorum , in declaratione eiuſdem Pragmatica, reſponſo 16. cap.3.ex num.3.* aſſerentes quibuſcumque creditoribus cuiuſcumque conditionis & qualitatis ſint, ſiue tacitam , ſiue expreſſam hypothecam habentibus , dominos fundi in ipſius fructibus pro prædij penſione non ſoluta , præferendos eſſe, vt denotant illa verba , *à todos los otros acreedores de qualquier calidad que ſean .*

48 Ex quibus igitur Regiæ pragmaticæ verbis, auctores ipſi, relati in locis ſupra allegatis, explicant Quæſtionem illam à ſe propoſitam , Vtrum domini prædiorum pro ſolutione penſionis in eorum fructibus, præferantur Mulieri pro Dote ſua , & Fiſco pro Regio debito agentibus contra conducto-

L rem fundi locati? Affirmantes, dominos ipſos * Doti, & Fiſco, in fructibus prædij locati, præferendos fore pro ſua penſione ; quod clare deprehendi aſſerunt ex illis vltimis Pragmaticæ verbis, *A todos los otros acreedores de qualquier calidad que ſean*; nam cum omnes creditores, & caſus comprehendant, nullum videntur excipere, vt ipſe Collantes *in d.c.1.ex num. 4.* & Silua *reſponſorum , in d.cap.3. num.3.* late interpretantur , & proſequuntur ; Alias præterea quæſtiones huic ſimiles exponentes, videlicet , Vtrum fundi dominus contra tertios fructuum poſſeſſores , hypothecaria poſſit agere , Et Vtrum contra ſecundum fundi conductorem pro penſione , competat etiam eadem hypothecaria actio, *vt in cap. 2. & 3. per totum eiuſdem lib. 3.* videre poteris .

49 L ♆. *Doti, & Fiſco præferendos, &c.*) At Iure communi inſpecto ſolemnis eſt dubitatio propoſita. Negant enim prælationem huic locatori in concurſu Doti, s Fiſci & ſimil. Theſaur. *quæſt. forenſ.19. lib.2.* Caualcan. *dec.27 nu.23.p 3.* Felician. *de cenſ.tom.2 lib.3.tit.3. n.14.* Morla, *in empor. iur.* Henriquez ex Auct. qui eos ſequitur , ac Egid. Ramirez ex Acoſt. inf. cit.

50 At ex oppoſito cæteri Aduerſæ claſſis deducũt ex principijs de quibus ſup. competere locatori talem prælationem int. quos Acoſt. *d.reg.1. ampl.12. nu.16.* Gait. tamen diſtinguit , vt in fructibus naturalibus , & etiam in induſtrialibus ſed percipiendis, locator omnino præferatur etiam Doti & Fiſco; dum primi ex fundo abſq; facto conductoris naſcantur , Secundi verò pars fundi ſint . In induſtrialibus autem perceptis locator , & dos concurrant habita ratione ad Reg. potioritatis quoad tempus. vt *in tract. de credit.cap.4. quæſt.11.n.2000. cum ſeqq* Tu interim dijudica .

51 Quo verò ad remiſſiue excitatas quæſtiones; Primam reſoluas cũ Neguſ. vt ſcilicet fundi dominus contra tertiũ poſſeſſorẽ fructuum minimè agere poſſit hypothecaria; tamen & prælationem habebit, ſi fructus ſint naturales ſtante principio firmato dominij in ipſis , & per conſequens rei vendicationis competentis, *ad l. in rem. init. D. de R.V. cum ſimil.* quod tamen intellige vt ſup. *n.22.23.25.26. & paſſ.*

52 Idem quo ad alteram quæſtionem dixeris ; ſcilicet competere hypothecam etiam in ſecundum conductorem, ſeu inquilinum pro penſione, *l. ſi in lege, §. ſi colonus, D. de locat.* quę intelligenda eſt, vt competat pro rata, videlicet ſumma, quæ ab hoc ſecundo conductore debetur, non vero pro toto debito primi conductoris ; atque ita declaratur allegatus tex. ex *l. ſolutum, §. ſolutam, D. de pign. act.* Connan. *Com. iur. ciu lib.4. cap.16.* Add. Carrocc. *de locat.p.4 q.3. init.* Ceuall. *com. contr. com. q.202. num.2.* laudat Acoſt. alijs citat. *ad Reg.*

53 *3. ampl.3. nu. 24.* † Immo dari eidem hypothecariam contra illum , ad hoc vt ſoluat primo locatori , etſi deficiat perſonalis actio, ſuſtinet Cancer. *var. reſol. tom.1.c.14. tit. de locat. & cond.n.2.* Mantic. *de tacit. lib.11. tit 15.n.11. pro l. de-*

54 *bitor, C. de diſtr. pign. l.1. C. de prac. &c.* † In Colono tamen vltra fructus, reſoluas non dari vendicationem, dum expreſſa conuentione opus eſt , pro hypotheca in rebus illatis, vt diximus ex *d. l. ſi in lege, §. ſi colonus, &c.*

A.M.B I.V.D.&c.

55 Illud denique hic non minus vtile , quàm neceſſarium quæri oportet , An dominus cenſus emphyteutici, prò penſionibus vniformiter annuatim ſoluendis ex fundo emphyteutico, prædium ipſum habeat hypothecæ ſubiectum, ita, vt omnibus alijs creditoribus hypothecam habentibus , in bonis emphyteutę præferatur .

In qua quæſtione , primo dicendum videtur , dominum cenſus emphyteutici nullam habere prælationem contra creditores hypothecarios ; quod eo efficaci fundamento comprobari poterit ; Nam ius quod oritur ex dicto cenſu emphyteutico pro ſolutione penſionis , eſt perſonale , & non reale; ideo in eo nulla contrahitur hypotheca , ſed tantum perſonalis obligatio ad ſoluendum naſcitur , ex eo quòd nullo Iure reperiatur expreſſum , dominum directe habere rem hypothecatam; immo naturæ contractus aduerſatur , ſi quidem dominus directi dominij , ſuper re propria non videtur poſſe conſtituere hypothecam . etiam ſi alius habeat vtile dominium, *l. ſi rem alienam, ff. de pignoratitia actione , & habetur in l.1. C. communia de legatis*: non enim contrahitur tacita hypotheca, niſi in caſibus à iure expreſſis, vt colligitur *ex toto tit. ff. & C. in quibus cauſis pignus, vel hypotheca tacite contrahatur* . & ita notat nouiſſime Auendanus, *in tract. de cenſibus Hiſpania, cap. 24. num.1.* poſt Ripam, *in l. dabimus num.9. de priuilegijs creditorum*, Petrum Surdum, *deciſ.271. num.10. & deciſione 3 num. 9.* & alios à ſe citatos .

Sed hoc fundamento non obſtante, Contrariam ſententiam veriorem eſſe conſtat , quinimmo hypothecam cum priuilegio dari in ipſo cenſu emphyteutico domino , fundi, pro ſolutione penſionis, ex Baldi doctrina , *in Authentica , Si quas ruinas, num.5. in fine, C. de ſacroſanctis Eccleſijs*, qui per tex. quem dicit menti tenendum , *in Authentico de non alienandis, §. iure autem*, reſoluit, pro penſionibus emphyteuticis , annuatim vniformiter ſoluendis , prædium hypothecæ obligatum eſſe , cuius ſententiam ſequitur Alexand. *conſ.79. lib. 1.* Matthæus de Afflictis *dec. 95.* & dicit receptiorem ſententiam Iaſ. *in l.2. num.70. C. de iure emphyteutico*, & poſt Romanum , & alios comprobat Aluarus Valaſcus *de iure emphyteutico. quæſt.4. num.6* vbi, retenta opinione Baldi, eam comprobat, & explicat, immo, hypothecam illam ad tertios poſſeſſores extendit . Pro hac igitur vera ſententia, nempe ex contractu iſto cenſus ius reale oriri, ex quo inducitur hypotheca contra emphyteutam pro ſoluenda penſione domino. Facit *lex Imperatores, ff. de publicanis & vectigalibus* , vbi prædia , non perſonas conueniri docet Iure conſultus, & text. *in. §. adeo, Inſtitut. de locat.* ibi. *De prædijs quæ perpetuo fruenda traduntur* ; quæ verba principaliter ad rem non ad perſonam referuntur , atq; ius reale, & non perſonale præſupponunt. * 56 M

57 M ♆. *Final.)* In ſumma , omnino Affirmandum cõmonet Auctor. competere domino emphyteuſis pro Canone, ſeu cenſu in bonis emphyteuticis hypothecam tacitam , iuxta opinionem Bald. iam adducti, quam præter ab ipſo Auct. noſtro allegatos , amplectitur , & exornat Amed. à Ponte , *quæſt. laudemial.45. num.2. & ſeqq. &c.* Vtque vltra ius dominij reſoluti (ſi emphyteuſis in commiſſum cadat) hanc eligere poſſit dominus hypothecam priuilegiatã . ad penſionem ſibi ſoluendam poſthabito ſ. eo iure cõmiſſi, vult Salgad. *Labyr. Credit. p.3.c.3. & num.64. & ſeq. præcipue nu. 87. & ſeq.* ex Mangill. de euictionibus, ex tex. cit. *l. etiam, D. qui potior, &c.*

58 Cæterum ex aduerſo hypothecam negant ſtante vberiori remedio , ex commiſſi pæna competente, ſcilicet rei vendicatione, alij DD. inter quos, Iaſ. in *l. ſi. C. de iure emph. n.1.* Butr. *in c. potuit, Gloſſ.3. extr. de locat.* Angel. *in l. vniuerſas , C. ne res dominic. vel templ.* idem Iaſ. *in l. ius emphyteuticarium, 1. C. de iur. emphyt. num.70.* & Neguſ. *de pign. memb.4. p.2. num.129.* Pinell. *in l.1. p.2. C. de bon. matern. num.72.* Sarmient. *ſelectar. lib.3. cap.3. nu.3. & ſeqq* Surd. *dec.32.* Tuſcus *concl.118. num.75. litt.H.* Fulgineus , *de iure emphyt. tit. de contract. emph. n.31. per tot.* Quibus adde nunc viſ. Acoſt. *de priu. cred. Reg.2. ampl.4. à nu. 20.* pluribus in hac opinione prementem, præcipue *num. 34.* quæſtionem enim hinc inde diſcutit, quem vid Adde Valaſc. *de iure emphyt. q.32.*

59 In laudemijs autem, ſcilicet præmijs pro emphyteuſis renouatione, quia certam , & determinatam quot annis præſtationem non habent , pro eis Dominus in emphyteuſi , ex communi conſenſu DD. nõ tuetur hypotheca; vid. Surd. *Dec.31.*

Digitized by Google

Dec.31.num.5. Oldrad. *conſ.102.* Crauet. *conſ.90.* Sed actio dumtaxat perſonalis competet domino directo aduerſus emphyteutam. Stat quidem contra, ſup.cit. Amed.de Pont. *d.q.45.num.7.& ſeqq.* at ei reſiſtit cum cæteris, Non. Acoſt. ſup.allegat. *d. tract.de priu. cred. Reg.5. ampl.1.n.1.& ſeqq. per totum.*

A.M.B. I.V.D.&c.

60 Cum ergo ex his conſtet, hypothecam dari in contractu cenſus emphyteutici, non obſtabit illa fundamenti ratio ſupra adducta, nempe dominum ſuper re propria non videri poſſe hypothecam inducere; Quia præterquamquòd, aliquando ſuper re propria conſtituitur, vt ſupra in hoc articulo oſtendimus circa interpretationem *legis ſi ſeruus communis, §. locatis, ff.de furtis*, vt etiam in terminis *legis in rebus, C.de iure dotium*, aduertit Ioannes Garcia, *de expenſis, & meliorationibus cap.13.num.22.* In hac adhuc ſpecie, rectè in ſequentibus caſibus contrahitur. Primò, reſpectu vtilis dominij, quod etſi in emphyteutam transferatur, *l.1.§.qui in perpetuum, ff. ſi ager vectigalis, ſeu emphyteuticarius petatur*, hypothecæ tamen ſubiacet, tamquam res aliena; cum enim dominus in conceſſione fundi in emphyteuſim, reſeruauerit ſibi annuam penſionem, & ſimiliter emphyteuta in ingreſſu promiſerit ex fructibus eam ſoluere; ex parte vtriuſque, domini, & emphyteutæ mediante reſeruatione, & promiſſione, hypotheca contrahitur, non quidem directi dominij ipſius fundi, vt quia dominus ſuper re propria non potuiſſet ſeruitutem, vel hypothecam conſtituere; ſed dumtaxat fructuum percipiendorum ex eo fundo, & fortior cæteris omnibus regularibus, & communibus hypothecis; Cum enim hypotheca regularis ſolum detur in fructibus pendentibus tempore obligationis, ſecundum Bartolum, *in d.l.aſſiduis, C.qui potiores in pignore, &c. & in l.1.§.cum prædium, ff.de pignoribus*, Antonium Neguſantium, *de pignoribus 2.part. membro 2. num. 27. verſ. limita.* Surdum *deciſ.171.num.28.* Attamen cum fructus fundi emphyteutici, ſunt pro penſione hypothecati, non ſolum pendentes, ſed etiam à ſolo ſeparati manent hypothecati pro penſione; Ideo, licet reſpectu directi dominij non cadat hypotheca; producitur tamen fortiſſima, ex retentione eius, tam reſpectu vtilis, quod transfertur in emphyteutam, quàm fructuum omnium pendentium, & futurorum;
N immo & non ſolum hypotheca, * ſed ius opulentius ac fortius, vendicandi rem ipſam, ex non ſolutione canonis: & in hunc ſenſum accipiendum eſſe ait Auend. *in dict.cap.14. n.2. in fine*, ſcilicet fundum emphytheuticum, non eſſe hypothecatum, vt reſpectu dominij, non hypotheca, ſed fortius ius cõtrahatur, & reſpectu fructuum, hypotheca cæteris omnib. fortior, ac opulentior producatur.

N ✠. *Ius opulentius; & fortius, &c.)* Valere iuſſa quartũ de iure, Auct. noſtri ſententia, ſi opinioni iam per nos adductæ innitaris, dices illud ius, & facultatem iſtam, Auct. menti inhærentem, eſſe Ius dominij, prægnantius quidem ipſa hypotheca, vt ſup. dict. nec enim ea apparet vnquam ipſi domino per legem reſeruata. Quare variatio Auct. tantumodo in actione eſt, non in conſecutione, & effectu.

At verò quoad obligationem fructuum ſepararatorum, id nequit arridere, ſtante diuerſo Iuris principio amplexato, quo Dominus fundi, ex patientia in perceptione fructuum antea pendentium per colonum, (in quibus quidem nõ perceptis, vti parte fundi *l.fructus, D.de rei vend.* ius dominij, vt in fundo haberet) præſumitur ius ſuum remiſiſſe, & de ipſis fidem habuiſſe, quo caſu perit dominij effectus, quo ad rei vẽdicationem, vt ſup.dix *nu.8. in fin.& 21.* Atque ita verius eſt intelligendus Auendañ. hic & inſ. proximè ab Auct. relatus & expoſitus, *de cenſibus, cap 24.*

61 Sed quid in Vaſallo? Affirmantes hypothecam domino competere in emphyteutica re, illam etiam ſtatuent in feudo pro Vaſalli tributo; Id enim reſoluendum ſuadet paritas rationis, ex qua pariformiter fundamenta in d. quæſt. per Doctores allata reperi poſſunt; Imo, & fortior vrget conſideratio ſtrictioris reuerentiæ debitæ per Vaſallum domino ipſi directo, ſub ingratitudinis pœna: vt per tex. & DD. *in tit. quibus mod. benef. amitt. & tit.ſeq. Quæ ſit prim. cauſ. benef. amitt. in vſib.feud.*

Cæterum ſi (quod verius) Negatiuè ſubſcripſerimus in fundo emphytheutico, vt ſup. idem etiam in feudo reſpondendum eſt, & quidem fortiori ratione; quoniam ſi ex eo denegatur hypotheca, quia dominus non ſoluta penſione agere poteſt reiuendicatione contra emphyteutam ad rem ipſam, quę iam cecidit in commiſſum, vt Auct. fatetur hic ſupr. prox. & ideo ſufficiens habet remediũ, vt ex text *in l.ſi vſufructu, & Gloſ. verſ.cendici, D.de vſufr.quem.cau.* notat. Vaſc. *de iur. emphyteut. d.qu.32.nu.33.* Cald. *de extinct. emphyt.c.15.n.29.* Maius habet ius in feudo directus dominus, ad ipſum condicendum, ſi tributum non ſoluat ad *d.tit.quib.mod. benef.amitt.& tit.ſeq.quæ ſit 1 cauſ.benef.amitt.* vt ſup. ex aduerſo ponderabatur.

Quid autem dicendum ſit in debitis Vaſalli, reſpectu alterius extranei creditoris; Reſolue quamuis non in feudo ipſo, quod omnino incapax eſt; in fructibus tamen quibuſuis hypothecam, & prælationem poſſe locum habere, ſi conſtituatur. 62

At occurrit dubium. Eſto vt reſolutum, feudalia bona ad inſtar allodialium poſſe obligari; erit ne ſubſidiaria ſolum hæc obligatio in hiſce feudalibus, vt tunc ſolum in eis ipſi creditori ſatisfaciendum ſit, ſi deficiant allodialia; an verò electio ipſi concedatur excutiendi, quæ bona maluerit? 63

Digladiantur in hac quæſtione interpretes. Et quidem feudalis rei obligationem, & excuſſionem in ſubſidium dũtaxat dari, ſuſtinet Albert. Brun. *conſ.feud.18.col.5.* Iaſ. *in leg. pro herede, 20.§.ſi quid tamen, D.de adq.hered.num.16. &* 17. Modeſt. Piſt. *in ſuis quæſt.quæſt.122.num.19.part.3.* quatenus recenſet iudicia ita ſecuta. 64

At oppoſitam ſententiam veriorem contendunt non obſtantibus citat. DD. & Iudicijs per eam relatis, idem Piſt. *d. quæſt.122.n.20.part.3.* Tum quia hæc diuiſio, & diſtinctio in iure non apparẽt, tum etiam quia tales fructus præcipuè ſeparati, allodiales omnes dicũtur, & Burgenſatici. Adde Curt. Iun. *tract.de feud.part.3.quæſt.4.princip.à num.47.* Bald. *conſil.33.poſt med.col.1.* Boer. *dec.199. numer.7.* Ludolph. Schrader, *tract.de feud.part.4.ſect.3.num.4.* Hartman Piſt. *libr.1.quæſt.24.num.38.* Iacob. Schult. *in addit.ad* Modeſtin. Piſt. *qu.160. num.19.& ſeq.pars.3.* Camerat. *in cap.imperialem, tit.de prohibit.feud.alien.per Frideric.* vbi neminem in hoc dubitare dixit. 65

Nulla ergo habita differẽtia; cum omnia, & ſingula nil attẽto, afficiantur hypotheca; eadem etiam abſque aliqua obſeruatione executioni dicemus obnoxia, &c. 66

A.M.B. I.V.D.&c.

Ex quo ſequitur dicendum, pro cenſu emphyteutico, & eius penſionis ſolutione, dominum emphyteuſis præferendum eſſe in fructibus extantibus, & pendentibus in fundo emphytheutico, cęteris omnibus creditoribus priuilegiatas, & anteriores hypothecas habentibus; ex varijs rationibus, & fundamentis à nobis adductis in præcedentibus articulis, de mutuante ad refectionem domus, vel ædificij, & alterius rei conſeruationem, & emptionem, ex propria pecunia; *ex dict.leg.interdum, cum lege ſequenti, ff.qui potiores in pignore habeantur*, & ex alijs rationibus adductis, de domino locatore in fructibus pendentib. ex fundo locato, cum alijs creditoribus concurrente, pro ſolutione eiuſdem penſionis, pro vt ſupra nominauimus. Cæterum, licet dominus cenſus emphytheutici per ſuam actionem hypothecariam, præferatur poſterioribus expreſſas hypothecas habentibus, non vtique præferetur prioribus anterioribus, & expreſſas hypothecas obtinentib. nam tunc ſuccedit Regula *legis qui prior eſt tempore, potior ſit iure, de regulis iuris, libr.6.* & *legis quoties ff.eodem titul. & legis potior, leg.qui balneum, ff.qui potiores in pignore, &c.* quibus non conſonat lex Regia, 27. & 28. *tit.13. part.5.* quod in propoſito exornat Auendanus, *in d. tractat. de cenſibus Hiſpaniæ, cap.111.num.13.cum ſequentibus*, quo in loco latiſſimè proſequitur. 67

An idem tenendum ſit in dominis cenſus reſeruatiui, aut conſignatiui; de quo latè per eumdem Auendanum, *ibidem*, & ante eum exactè tractauit Felicianus *in eodem tractatu de cenſibus, libro tertio, cap.5. tom.2.* &c.

O ✠. *Final.)* Abſolutiſſimum eſt apud omnes ferè DD. Dominum cenſus conſignatiui, hypotheca quidem in ijs rebus cenſui ſuppoſitis perfrui, ſine præiudicio tamen anteriorum creditorũ; non .n. cenſus emphyteuticus eſt his aſſimilandus, dum nulla dominij in illis conſideratio poteſt ineſſe, ſed dumtaxat eiuſdem rei obligatio, & hypotheca: ex qua, rectius reſoluas, cenſum, realem eſſe contractum, non perſonalem, vt notat. Caſſan. *in Catalog. gloria mund. p.12. conſid. 98. ſab.25.*

98. ſub.25. Cenc. *de cenſib.p.3.cap.1.q.1.art.1.num.21.& 22.* Atque ita perempta re cenſui obnoxia, ipſam etiam perimi hypothecam, tamquam ſuppoſito deficiente, reſoluit poſt multa, Acoſt. qui quæſtionem hinc inde diſcutit, *reg. 3. ampl.5. à n.3. & præcipuè* 19. & 21.

At quo ad cenſum reſeruatiuum, cum videlicet res venditur puta, reſeruato certo cenſu ſuper ea; Dicas habere locum priuilegium illud vltra hypothecam; quod competere diximus etiam venditori, habita fide quidem de pretio, ſed reſeruata ſibi, ipſo in limine tranſlationis, ſpeciali hypotheca, vt ſup. *p.1.art.7.n...* Parlador. *rer. quotid.li.3.diff.88. §.2.* Felician. *de cenſib.tom.1.lib.3.c.5.n.22.* Auendan. *eod.tract. cap.11.num.9.*

Sin autem pactum ſit adiectum vt ſi penſio ſtatuto tempore ſibi non ſoluatur, vel res alienetur, aut alias conuentum non ſeruetur, res ipſa in comiſſum cadat; (quod permittitur. Couar. *var. lib.3. cap.7.numer.1.*) competere poterit etiam reſolutio iure dominij, *ex l.etiam, 16. D. qui potior.* etſi de emphyteuſi, & feudo eo pacto etiam remoto, id ius competere, cum veriori ſup. reſoluimus. Acoſt. *reg.1. Ampl.12.& reg.2. ampl.4.n.18.*

A.M.B, I.V.D.&c.

68 AD caſus in quib. tacita, & legalis competit hypotheca, in curſu huius operis explanatos, liceat adhuc alios prætermiſſos adiungere, vt perfecta omnium, & ſingulorum habeatur cognitio.

69 Sit ergo primus caſus vltra relatos, in legatario; Item & fideicomiſſario, etiam particulari, hic enim pro legato ſibi relicto, vel fideicomiſſo, habet hypothecã tacitam in bonis teſtatoris, *§.ſed olim, 2. ſub fi. Inſt. de legat. l.1. C. com. de legat.* Bart. *in l. creditorib. 4. D. de ſeparat. num.2.* Neguſ. *de pign. memb.4.par.2.num.157. & ſeqq.* vbi tres adducit ampliationes, & ſex limitationes. Io. Schneid. *in §. ſed olim, 2. Inſt. de legat. num.21.* vbi pariter limitat. Beuſt. *in l. admonendi, D. de iureiur. num.968.* Nic. Mozz. *de pign. Rubr. de ſubdiuiſion. pign. n.5.* Beuth. *de iure prael. p.1. cap.14. per tot.* Surd. *dec.76. n.7.* Fuſar. *de ſubſt. fideicõ. q.558.* Gomez. *var. tom.1.c.15.n.7.*

70 Id tamen intellige, vt procedat in fideicomiſſario, vel legatario, ſi ea bona reſtituenda ſint in manu hæredis, vel ſucceſſoris: alias enim ſi in manu extranei, daretur rei vendicatio Acoſt. *de priu. cred. reg.1. ampl.3. à n.26.*

71 Idem ſecundo intellige, vt cadat reſpectu omnium cohæredum, non in ſolidũ, ſed pro ſingularum rata, & portione. Bald. *in d. l.1. C. com. de leg. num.17.* Iaſ. *in l. eum qui res, C. de procurat. n. fi.* Neguſ. *de pign. d. memb.4. par.2. n.16.* vbi perbelle rationem aſſignat.

72 Sed ſuboritur quæſtio. An iſte legatarius hypothecam habeat reſpectu creditoris chyrographarij ipſius teſtatotoris? Et reſolutiuè procedendo, eſt omnino negandum, auctoritate tex. expreſſi *in l. creditoribus, 4. §. legatarios. & in l. quoties 6. init. D. de ſeparation. l. ſcimus, 22. §. & ſi præfatam, 4. & §. ſeq. C. de iur. delib.* Tum & ratione, quia non competit tacita hypotheca pro legato, niſi hæreditas ſit ſoluendo; quæ tunc dicitur, cum æs alienum eſt deductum; (ſatisfactis ſcilicet prius quibuſuis creditoribus; *ad l. ſubſignatum, §. bona, D. de verb. ſignif. cum concordantib.*) *§. fin. Inſt. de leg. falcid. d. l.4. §.1. & l.6. D. de ſeparation. l.1. §. pen. D. ad S.C. Trebell. l.2. §.1. D. de collation. l. papinianus, 58. §. de quarta, D. de inoffic. teſtam. l. quod autem, 6. §. penult. D. quæ in fraud. credit.* quibus ſubſcribit & Bart. *in d. l. creditoribus, num.3. D. de ſeparat. & in l. is cui, 5. §. poſtquam, 4. D. Vt in poſſeſſion. legator. & in d. l. ſcimus, §.4. nu.3. & ſeq.* Caſtrenſ. *in l. reſcriptum, 10. D. de pact. n.3.* Iaſ. *ibid. n.10. & ſeq.* Surd. *dec.316. n.12. & ſeq.* Natt. *conſ.199. n.8.* & alij.

73 Nec facit Gloſſ. repugnans *in d. l. is cui, §. poſtquam 4. verſ. non habetur, D. Vt in poſſ. leg.* quatenus ait, legatarios præferri chyrographarijs creditoribus; dum hodie tacitam habent hypothecam, *ex l.1. C. comm. de legat.* Ipſa enim in errorem impingit, non diſcernens caſus, & perſonas reſpectiuè.

74 Nec valet quod innuit, ſcilicet *d. l. creditoribus*, & alia ſupra adducta procedere ſecundum illud tempus quo legatarius non habebat tacitam hypothecam. Quandoquidem id eſt manifeſtè contra *d. l. creditoribus*. Vid. quæ per eandem Gloſſ. *in d. l. ſcimus, 22. §. etſi præfatam, 4. ver. falcidia, & §. licentia, ver. accomodare, C. de iure deliber.* Add. Rot. *coram Coccin. Dec.67. n.7. cum alijs, relatis in Romana Decis, 27. Maij 1647. coram, D. Cerro nunc Decano. relat. poſt Salgad. Labyrinth. Credit. Dec.34.* Et quæ dixim. *artic.4. 2. par, in fin.*

Secundum caſum hypothecæ tacitæ aliqui DD. fingunt 75
in bonis furis, pro reſtitutione rerum ablatarum; ex Bald. *in l. furti, 15. C. de furti num.2.* Neguſan. *de pign. memb.4. p.5. num.124. & ſeq.* Moller. *in ſemeſtrib. lib.2. cap.19 num.11. & ſeqq.* Berlich. *pract. concl. p.1. concl.67. num.75.* Quod intelligunt ſi bona ablata conſumpta ſint; quoniam ſi adhuc extent, poſſunt vendicari, vt *in art.6.* ſup. dixim.

At vero id prorſus negant Mantic. *de tacit. & ambig. lib.* 76
11. tit.14. num.9. Viuius *dec.451. tom.3.* Neguſant. aliiq; relati & ſecuti per Acoſt. nuperrime viſ. *de priu. credit. reg.3. limit.11. nu.12.*

Alium caſum attexit Bald. in bonis Vſurarij pro reſtitu- 77
tione vſurarum, in ijs enim induci tacitam hypothecam ſuſtinet. *in l. ſi tutor, 5. C. de ſeru. pign. dat. manum. n.4. & in l. executorem, 8. C. de execut. rei iudic.*

Reſiſtunt tamen & rectius, Io. Andr. *in c. quamquam, de* 78
vſur. in 6. vbi Io. de Lignan. Ant. de Butr. *in c. tua nos, verſ. eodem.* Laurent. de Rudulph. *in tract. de vſur. q.26.* Abb. *in c. cum tu, ſup. gloſſ. fin. extr. de vſur.* Ambroſ. de Vignat. *in repetit. cap. ſalubriter, extr. de vſur. num.231.* vbi de communi. Federic. de Sen. *conſ.214. & conſ.61.* Couarruu. *lib.1. variar. cap.3. num.6.* Mantic *de tacit. d. lib.11. tit.14. num.9.* Rot. *deciſ. 177. part.1. recent.* Daniel Moller. *ſemeſtr. lib.2. cap.19. numer. final.* Cenc. *de cenſib.3. par. cap.2. num.23.* Acoſt. nouiſſ. *de priuil. credit. regul.3. limitat.10. num.11.*

Tertius ergo ſit caſus cum debitor obligauit creditori bo- 79
na alterius, qui poſtea fit fideiuſſor in eodem debito pro eodem debitore; ipſe enim fideiubendo, tacitè approbare videtur obligationem ante factam. *leg. Pomponius, §.1. D. in quib. cauſ. pign. vel hypothec. tacit. contrh.* Neguſant. *de pignor. membr.4. part.2. num.164.* hic tamen caſus eſt hypothecæ ab homine inductæ, & non à iure.

Quarto tacitam habet hypothecam in fundo, ille, cui ex 80
eo fundo alimenta debentur, *leg. ſi quis, 2. §. fi. D. de aliment. & cibar. legat. leg. fundus,* vbi Bart. *& leg. Caius,* vbi Gloſſ. *D. de ann. legat.* Roman *conſ.388. num.3.5. & ſequ.* Felin. *in cap. ad audientiam, de reſcript. num.6.* Mantic. *de tacit. & ambig.* Barboſ. & alij, ſtet vnus pro pluribus, Surd. *de aliment. titul.8. priuileg.51. num.3.* adiunge Couarruu. *in cap. Raynutius de teſtament. §.10. num.8. & libr.2. de ſponſalib. cap.8. §.6. numer. 14.* Vide quæ nos ſupr. *artic.3.* & alibi.

Idem eſt, ſi quoduis legatum, vel reditus ad pias cauſas ex eo debentur. Roman. *ſingular.43. per tot.* Tiraquell. *de priuil. pia cauſa, priuileg.63. per tot.* Adde quæ nos ſupr. *d. art.3. num. 45.50. & ſequ.*

Id demum extendas, & ad annuas præſtationes ex eo fun- 81
do debitas; pro ijs enim fundus oneratus tacitè hypothecatus eſt. Neguſant. *de pignorib. membr.4. part.2. num.164.* Hoſtienſ. *in ſumm. extr. de locat. §. quæ actio, num.13.* Specul. *libr. 4. part.3. tit. de emphytheut. §. nunc aliqua, num.109. & ſequ.*

Quod & ex ea ratione probari poteſt, quia videlicet pro 82
cauſa alimentorum nulla à iure apparet inducta ſpecialitas, vt videre eſt ex tot. tit. D. & C. *in quib. cauſ. pign. vel hypothec. tac. contr.*

Sed hæc hypotheca ſup. appoſita ideò inducitur, quia fundus ille ad hoc ſpecialiter eſt deſtinatus; ergo ob hanc ſpecialis deſignationis rationem, idem & in quibuſuis ſimilib. præſtationibus erit ſtatuendum. Nouiſſimè id confirmat Acoſta, *de priu. credit. reg.3. ampl.7. num.9.*

Ex aduerſo tamen ſtant pro ſpecialitate, Roman. *conſil.* 83
388. num.3. & ſequ. Caſtrenſ. *d. conſ.7039. num.4. lib.1.* Felin. qui mentem Caſtrenſ. confirmat, *in cap. ad audientiam, 31. de reſcript. num.6.* Tiraquell. *de priuil. pign. cauſ. d. priuileg.63.* Guid. Pap. *dec.432. num.17.* Hartman Piſt. qui limitat dupliciter, *obſeru.69. per tot.* id ſuſtinentes ex *leg. fi. § fi. D. de contr. empt. leg. liberto, init. & leg. Caius, D. de ann. legat.* Tu diiudica.

Notatur tamen, ſi annua præſtatio, & penſio ſuper aliquo 84
fundo ſit impoſita ad certum tempus, & non in perpetuum, tunc ille fundus non eſt tacitè hypothecatus, *leg. fin. Cod. de action. emph. leg. quidam teſtamento, D. de leg.1.* Hoſtienſ. *in ſumm. de locat. d. §. quæ actio, num.13.* Specul. *d. tit. de emphyt. § nunc aliqua, num.109.* Guid. Pap. *dict. deciſ.432. num.17.*

Quinto obtinet tacitã hypotheca duobus in caſibus. Pri- 85
mus

mus eſt,ſi quis obligatur ex cauſa tranſactionis ſuper veteri obligatione,abſq; animo nouandi primā; quoniam ſi hoc caſu tranſigēs non ſeruat tranſactionem, contra eum poteſt agi primæua obligatione, *leg. cum proponas, Cod. de pactis. l. ſine apud acta, C. de traſact.* & pro illa veteri, & primæua obligatione bona prædicti tranſigentis, qui non ſeruauit trāſactionem,ſunt tacitè hipothecata, text.expreſſ. & ſingularis *in leg. fin. D. in quib. cauſ. pign. vel hypothec. tacit. contr.* vbi Bart. *inſt.* Neguſant. *de pign. membr. 4. part. 2. num. 164. & ſeq.* vbi id notandum deſignat,vt frequens.

86 Secundus caſus affertur,ſi tranſactio fuit quidem facta, animo nouandi;ſed doloſè, & eo animo vt nullam ſeruet; tunc enim in odium committentis, dolum bona illius ſunt tacitè hypothecata;Ita vult Bart. *in dict. l. fin. D. in quib. cauſ. pign. vel hypoth. tacit contr.* Neguſant. *de pignor. part. 2. memb. 4, num. 164.*

87 Sexto hypotheca inducitur in bonis debitoris, cum quo creditor pactum init, vt ſi ipſi ſatisfaceret, poſſet propria auctoritate ingredi dicta bona;etſi enim nil de hypotheca expreſſit, tacita ſubintrat. *leg. creditor, 3. §. fin. D. qui pot. in pignor. leg. creditores,* & ibi Bald. *C. de pign. num. 3.* Tuſch. *pract. concluſ. 118. num. 43. litt. H.* Franc. Cremenſ. *ſingul. 2. per tot.* Alex. *conſil. 2. num. 11. lib. 4. & conſil. 83. lib. 6.* Mantic. *de tac. & ambig. libr. 11. tit. 5. num. 15.* Neguſant. *de pignor. membr. 1. part, 3. num. 99.* Gait. *de credit. cap. 4. quaſt. 7. num.* 835. Vrſill. ad Afflict. *dec. 326.* Acoſta,qui plures adducit, *reg. 3. ampliat. 31. num. 76.* quem vid.

88 Addunt aliqui tacitam hypothecam,ob legitimā de iure debitam ,in bonis aſcendentis;inter quos Aretin. *conſil. 176.* Raphael Fulgoſ. *conſil. 84.* Bald. *conſ. 171. lib. 1.*

89 At talem hypothecam de iure non ſubſiſtere, mordicus ſuſtinent Alex. *in leg. in quantum, colum. 7. num. 15. D. ad leg. falcid. & conſil. 78 num. 6. & ſequ. libr. 3. & conſil. 117. num. 2. libr. 6.* Dec. *conſil. 235. num. 6.* Gabriel *comm. opin. lib. 6. tit. de legitima, concl. 5.* Matth. de Afflict. *dec. 161. num. 4.* Neguſant. omnino vidend. *de pign. membr. 4. part. 2. num. 164.* Ruin. *conſil. 51. num. 6. lib. 4. & conſil. 17. num. 8. lib. 5.*

90 Si tamen legitima ſit in teſtamento aſſignata,vel pro eius ſupplemento agatur,admittunt DD. allegati tacitam hanc hypothecam;Vid. Fulgoſ. *dict. conſil. 34.* Neguſant. *vbi ſupra, num. 164.* Gabriel *alleg. concl. 5.* Dec. *etiat. conſil. 275. num. 6.*

91 Septimo, Hypothecam contrahit damnum paſſus,in ſeruo,animali,ſeu re,quæ,noxamq; pauperiem intulit,& damnum;atque ita cum tali onere in tertium tranſit, *leg. 1. § cum etiam, D. ſi quadrup. pauper. & c. §. omnis Inſtitut. de noxal. act.* Sanch. *conſil. moral. lib. 1. cap. 5. dub. 3. num. 6.*

Imo & ius retentionis ipſi conceditur, *leg. quintus, 39. D. ad leg. Aquil.* Alciat. *in l. ſi filius, §. paſcua, D. de verb. ſignific.* Surd. *de Aliment. tit. 8. priuileg. 62.* Gratian. *diſceptat. forenſ. cap. 80. numer. 2.* Garc. *de expenſ. & melior. cap. 4. num. 28.* Menoch. *de recuper. poſſeſſ. & c. remed. 9. num. 273.*

Atque hæc de hypotheca tacita.

92 Quo ad expreſſam,illud conſultius viſum eſt adnotare, eam poſſe conſtitui ſuper omnibus bonis ſuis, item, & iuribus;Hinc valida erigitur in ſeruitute, ruſtica tamen. *leg. ſed an erit, 2. D. de pignor.* non etiam in vrbana, ob rationem, vt per Garc. *de credit. cap. 4. quaſt. 7. num.* 306 Barboſ. *in l. vſufructu, 58. D. ſolut. matrim. num. 7.* Parlador. *rer. quotidian. lib. 2. cap. fin. p. 5. §. 3. n. 47.*

93 Idem dic in vſufructu,vt hypothecæ ſubijci poſſit, intellige tamen,& hic,& ſupr. de cōmoditate,non de iure ipſo ſeruientis quod vt perſonale inſeparabile prorſus eſt, & non transmiſſibile, *leg. 4. D. de nouat. leg. qui filios,* vbi Gloſſ. *C. quæ res pign. obl. poſſ. leg. prædium,* vbi Gloſſ. *C. ſi res alien. pign. dat.* Atque iuxta præmiſſa,interpretandæ ſunt deciſiones *leg. ſi is, qui, § fin. D. de pign. arborib. 13. §. vſufructus, D. de vſufruct. l. vtitur, 43. eod. tit.*

94 Similiter ſtatuas,& in vſu ſepulturæ,etſi enim ius, ſeu dominium eius,vti in nullius bonis,acquiri non poſſit, *§. ſacra Inſt. de rer. diu.* vſus rectè acquiritur, adeo vt domino inuito extraneus nequeat ſepeliri. Abb. *in c. 1 de ſepultur.* Lambertin. *de iure patron. lib. 1. part. 1. quaſtion. princip. 11. quaſt. 130.*

95 Adhuc,& hypotheca rectè conſtituitur in iur. patronatus. Gloſſ. *fin. in cap cum Bertoldus, de re iudic.* Garc. *de benef. part. 5. cap. 9. num. 137.* & cæteri allegati ab Acoſt. *dict. tract. reg. 3. ampliat. 54. num.* 108. apud quem plura in propoſito.

96 Iuriſdictio etiam benè capax eſt hypothecæ,ad Bart. *in l. ſi is qui, § fin. D. de pign.* Cancer. *variar. cap. 13. num. 364.* Maſtrill. *de magiſtrat. libr. 4. cap. 16. num. 147.* Acoſt. *dict. tractat. reg. 3. ampliat. 55. num. 110.*

Qui eam ipſam extendit ad bona maioratus,quæ ſunt facta alienabilia ex Regia facultate, ex Fuſar. Molin. & alijs, vbi ſup. *ampl. 58 num. 115.* 97

Præterea emphyteuſis hæreditaria hypothecari poteſt cum conſenſu domini directi. Hæreditariam intellige cum, ſcilicet initur emphyteuſis pro ſe, & heredib. aut filijs. Clar. *lib. 4. recept. ſent. § emphyteuſis, quaſt. 16. num. 3.* Valaſc. *de iure emphyteut. quaſt. 49. num. 4.* & poſt eos Acoſta *de priu. credit. d. reg. 3. ampl. 59. init.* vbi limitat,ſi hypotheca fiat contra naturam emphyteuſis,vt quia ex.grat. Emphyteuſis Eccleſiaſtica in hæredes extraneos alienetur,contra talis ſpeciei naturam;tunc enim filij poſt patris mortem,eam poterunt reuocare ad doctrinam DD. *in leg. peto. §. prædium, D. de leg. 2. iunct. leg. fin. §. fin. C. com. de leg.* Fuſar. & alij per eum adduct. apud quem vide ad rem plura. 98

In Emphyteuſi autem cum pacto,& prouidentia; quia ius & prouiſio eſt acquiſita non tantum ſibi,ſed & filijs, & deſcendentib. ſeu familiæ, hypotheca nequit conſiſtere, ſed prorſus eſt inutilis,etiam accedente directi domini voluntate *ad leg. peto, §. fratr. D. de leg. 2. l. vnum ex familia, §. 1. D. eod.* Vid. tamen quæ p. Acoſt. *vbi ſup. num. 11. & ſequ.* 99

Super re pariter aliena conſiſtit hypotheca vtcumque res ea in dominium incidat creditoris;etſi enim in re aliena non poſſit pignus conſiderari *leg. quæ prædium, C. ſi alien. res pign. dat. leg. 1. § 1. D. de pign. cum ſimil.* tamen ſuperueniente dominio,conualeſcit hypotheca *leg. rem alienam, D. de pign. act. leg. cum res, C. ſi res alien. pign. dat.* Faber *in rational. ad d. l. rem alienam,* Acoſta qui,& appoſita diluit *d. reg. 3. ampl. 62. num. 19.* 100

Nec minus ſubſiſtit hypotheca in re quidem aliena, ſed conditionaliter,in euentum ſcilicet,& tempus quo ſua erit. *leg. ſi fundus, § aliena, D. de pignor. leg. 7. §. fin. D. qui potior.* 101

Hæc ſatis de hypotheca hac,ſeu pignore conuentionali.

Cœterum ad pleniorem,ac perfectiorem totius rei intelligentiam, remanet nonnihil agendum de eo creditore † qui pignus iudiciale,vel prætorium,vel aliud ius reale ex immiſſione habet; qui nihilominus pacificatur habentib. tacitam,vel expreſſam hypothecam in omnibus caſibus,vt ſupra, de quibus aliqua diſpiciamus. 102

Et in primis. Qui pignus iudiciale conſecutus eſt ex cauſa iudicati in bonis debitoris ius hypothecæ, & prælationis habet. text. expreſs. *in leg. ſi & iure, 10. D qui potior. leg. ſi decreto, 2. leg. cum Rempublicam, 3. C. eod. l. non eſt mirum, 26. init. & §. 1. D. de pign. act.* Mynſing. *cent. 1. obſeruat. 28.* Tuſch. qui de iudicio teſtatur *litter. M. practic. concl. 127. numer. 4.* Bart. *in d. leg. ſi & iure, num. 2. & in leg. cum vnus 12. D. de rebus auct. iud. poſſid. num. 10. & in leg. cum apud, vlt. C. eod. nu. 2.* Dyn. *in cap. qui prior de regul. iur. in 6. num. 8.* Iacob. Cuiac. *libr. 9. obſeruat. cap. 37. poſt init.* Nicol. Mozz. *de pign. col. de natural. pign. nu. 41.* Frideric. Mindan. *in tractat. de continent. cauſ. libr. 3. capitul. 15. numer. 4.* Andr. Rauchb. *quaſtion. 9. num. 39.* 103

Etſi repugnet Gloſs. *in dict. leg. ſi & iure, & in l. cum apud, 10. C. de bon. auct. iud. poſſid.* quam ſequitur Neguſant. *p. 3. de pign. membr. 2. num. 16.* Hi enim innituntur legibus,prima facie aduerſantibus, videlicet, *leg. cum vnus, 12. D. de reb. auct. iud. poſſid. d. leg. cum apud, fin. C. eod. l. ſi finita, 15. §. ſi plures, 15. D. de damn. infect. l. quod autem, 6. §. ſciendum, D. quæ in fraud. credit. leg. is cui, 5. leg. qui potior, 3. §. vlt. D. vt in poſſ legat.* in quibus habetur,eum qui prior miſsus eſt, cœteris non præferri. 104

Reſpondetur enim,hos textus loqui de pignore prætorio; cum ſcilicet quis ex primo decreto in poſseſſione bonorum ob contumaciam litigatoris rei ſeruandæ cauſa,vel aliàs mittitur; vt benè Cuiac. *in d. cap. 77. obſeruat. poſt init.* Bart. *in d. leg. ſi & iure, num. 1. & 2. & in d. leg. cum vnus, num. 25. & ſeq.* Bald. qui rationem diuerſitatis aſſignat, *in leg. ſi decreto, 20. C. de bon. auct. iud. poſſid. num. 2.* 105

Procedit autem præfixa concluſio non tantum cum ſi primo miſsus habeat pro ſe cauſ. iudicati;ſecūdus vero nō prætendat dictam ſententiam,& rem iudicatam, prout apparet ex text. *in dict. leg. ſi decreto, 2. leg. cum Rempublicam, 3. Cod. de bon. auct. ind. poſſid.* Bart. *in d. leg. cum vnus, num. 10.* Bald. *in d. leg. cum apud, num. 2. poſt init.* 106

107 Sed

Digitized by Google

107 Sed adhuc obtinet d. concluſio, ſi vterque ſententiam, & cauſam iudicati prætendat; nihilominus enim, qui prius ex ſententia eſt in poſſeſsionem miſſus, hic poſteriori præfertur. Idem deducitur ex *d. leg. ſi, & iure, 10. D. qui potior.* Inſuper *ex l. inter eos, 19. D. de re iudic.* vbi *qui ex cauſa iudicati prius occupauit,* (ait text.) *alteri præferri debet.* nil clarius. Nec illud verbum, *occupauit,* debet accipi de violenti occupatione, & ex propria auctoritate: iſte enim potius punitur, *ad l. extat D. quod met. cauſ. l. ſi quis, 7. leg. ſi quando, 9. & leg. fin. C. vnde vi;* ſed de ea intelligi debet, quæ per iudicis immiſſionem expeditur.

108 Preterea probatur, quia talis miſſio de qua agimus producit hypothecam, & pignus reale, vt ſup. firmauimus *ex d. leg. ſi & iure.* Ceterum natura huius pignoris, & hypothecæ eſt, vt in eo prior tempore potior ſit, & anterior, *l. 2. l. potior, 11. D. qui potior, ergo, &c.*

109 Atque ita ſentiunt, & ſuſtinent Bart. *in d. leg. ſi & iure, nu. 2. & in d. leg. cum vnus, 12. num. 11.* Bald. *in d. leg. ſi decreto, 2. Cod. qui potior. num. 2. & in d. leg. ſi Rempublicam, 3.* Cuiac. *d. libr. 8. obſeruat. cap. 37.* Nil attento quod Bart. parum ſibi cõſtans ſit *in d. cap. cum apud, veteres, fin. num. 2.* ſecutus à Negusant. *part. 3. membr. 2. poſt init. &c.*

110 Extẽditur inſuper dicta concluſio, vt procedat ſiue miſſio in poſseſſionem decernatur vigore ſententiæ, & iudicati; vt ſupra; ſiue etiam, ex inſtrumento, aut guarentigiato, aut vallato Obligatione Camerali, alioue paratam executionem habente. Bart. *in dict. l. cum vnus, 12. num. 11. & in d. l. ſi & iure. num. 2.* Bald. *in d. leg. ſi decreto. 2. num. 2. & ad fin. & in d. l. cum apud, num. 2.* Neguſant. *de pign. d. part. 3. memb. 2. numer. 19. poſt. init.* Ratio autem ea eſt, quia eiuſmodi inſtrumenta parem vim, & poteſtatem cum ſententia habent, & pari paſſu procedunt. Bart. *in d. leg. cum vnus, num. 11. & in leg. vnic. C. de reb. cred. num. 7. & in leg. ſed mihi, 13. §. in hac actione, D. commod. n. 11.* Iaſ. *in leg. legitima, D. de pact. num. 6.* Matth. Coler. *de proceſſ. exec. p. 1. cap. 3. num. 20.*

111 At vero, vt creditores hi ius hypothecę conſequantur, non ſufficit interlocutoria, & cõminatio de immittendo, ſed requiritur realis immiſſio, & cum effectu; tex. ad literam *in leg. non eſt mirum, 26. §. ſciendum eſt, 1. D. de pignor. act.*

112 Ratio ea eſt, quia iſte effectus prouenit ex poſſeſſ. vt patet; ſed poſſeſſio non attenditur, niſi corporaliter ſit obtenta; ad text. *in cap. cum aliquibus, ext. de re iudic.* Bart. *in d. leg. non eſt mirum, 26.* Bald. *ibid. num. 3. & in prim. addit.* Hering. *de fideiuſſ. cap. 26. num. 315.* Ergo, &c.

113 Sed quid ſi iudex & interloquitur, & executionem decernit, ſed ſub termino; puta niſi ad bimeſtre debitor ſoluerit, &c. ſi ipſe non ſatisfaciat, & interim alius immiſſionem impetrat, quis nam præferendus erit?

114 Dicendum omnino eſt, primum hunc creditorem præferendum.

115 Ratio eſt, tum quia hæc dilatio indulta debitori per Iudicem, conceſſa eſt non ex officio, ſed ex commiſeratione. At factum à Iudice, quod ad eius officium non ſpectat, partibus nocere nequit. *leg. factum à Iudice, 70. D. de reg. iur. cap. a qua à Iudice, 28. de reg. iur. in 6.* Ergo, &c.

116 Tum & quia Conditio caſualis ex poſt facto purificata, retrotrahitur ad punctum prioritatis. *leg. ſitius, 4. D. qua res pign. leg. 1. leg. qui balneum, 9. §. amplius, leg. potior, 11. §. videamus, 1. D. qui potior.* ſubſcribit poſt adductam DD. cateruam, Anton. Amat. *var. reſolut. cap. 5. per tot.* Mangill. *de euiction. quæſt. per tot.*

At hæc dilatio ſub ea conditione indulta eſt, vt ſi non ſatisfaciat, immiſsio realis fiat, quæ ex caſu, & fortuna pendet, an ſcilicet pecuniam excogitare poſsit ad ſoluendum, ergo, &c.

Vid. Piſt. *in ſuis quæſtionibus illuſtribus, part. 4. quæſtion. 165. per tot.* Berlich. *practic. concl. par. 1. concl. 68. num. 16.*

Adhuc etiam dic creditorem hunc immiſsum in bona cenſeri, iuſque reale conſequi, quaſi realiter immiſsum, ſi facto Iudicis, vel hominis, aut naturæ impedimento realiter non potuit immitti, Bart. *in leg. cum vnus, 12. §. ſi propter fin. D. de reb. auct. iud. poſſid.* quem tex. ad hoc ſingularẽ prædicat in toto iuris corpore; adde, *& leg. ſeq. init.* Iaſ. *ibid. numer. 2. & ſequ.* 117

Prout ſi tertius executionem, ſeu immiſsionem hanc impediat ſeu poſtmodum lite finita hæc executio confirmetur, ea confirmatio retrotrahitur ad tempus executionis iam decretæ, à quo die pro poſseſsore habendus erit, ac præferendus alijs, qui medio tempore in fundum immiſsi ſunt. Anton. Faber *in ſuo Cod. libr. 7. tit. de execut. rei iud. defin. 55. per tot.* vbi de iudicio teſtatur, in ſuo Senatu Sabaudię. 118

De pignore prætorio, videlicet cum eſt immiſsus creditor in poſseſsionẽ bonorũ debitoris contumacis, ſi eſt immiſſus ex primo decreto, rei ſcilicet ſeruandæ cauſa, dicendum eſt, ex immiſsione nullum ius reale adquiri, vt aduertit Iac. Cuiac. *lib. 9. obſeruat. 137. poſt. init. verſ. at certè;* pulchrè ante eum Bart. *in d. leg. 1. cit. leg. ſi & iure, 10. D. qui potior. num. 1. & ſequ. per tot. & in leg. cum vnus, 12. D. de reb. auct. iud. poſſid.* Bald. *in d. leg. ſi decreto, 1. C. de bon. auct. iud. poſſid.* cum ſimil. 119

Ratio autem cur ius nullum prioritatis tribuat, eſt, quia cuſtodiæ cauſa dumtaxat immiſsus cenſetur, & non vt aliquod ſibi in ea re ius adquiratur, ſed vt ſit nudus detentor, ob id non facit fructus ſuos. Saluſt. Tib. *lib. 1. cap. 44. numer. 1.* Marant. *de ord. iudic. part. 6. princ. in 2. memb. tit. de conſum. n. 12.* Pract. Papien. *in form. reſp. rei conu. in verſ. in termino. nu. 14.* Duran. *dec. 364. num. 46. ex leg. cum proponas,* & ibi Bart. & DD. *& in d. leg. ſi finita, §. Iulianus. D. de damn. infect.* 120

Ex ſecundo tamen decreto, transfertur vera poſſeſsio *leg. 3. §. fin.* vbi Gloſs. *D. de acquir. poſſ.* imo, & dominium, ſi reus erat dominus, aliàs vſucapiendi conditionem. *l. prætoris, init.* vbi Gloſs. & Bart. *& in d. leg. ſi finita, §. Iulianus, D. de damn. infect.* Marant. Pract. Papien. & Duran. *vt ſup.* 121

Obſerua tamen, ſi agatur actione reali, ex immiſsione in poſseſsionem rei petitæ per primum decretum, acquiri non ſolum detentionem, ſed veram poſseſsionem, *leg. ſi quis emptionis, §. ſed ſi quis, C. de præſcript. 30. vel 40. annor. cap. prout, & cap. contingit, de dol. & contum. & leg. si cui, init. D. vt in poſſ. legat.* DD. *in leg. 3. §. fin. D. de acquir. poſſ. cum ſimil.* 122

Quæ autem exigantur ad relaxationem horum decretorum, quando interponatur, intra quod tempus, & alia ad materiam, vide quę per ordinarios Iuris interpretes, *in d. l. ſi finita, §. Iulianus,* Marant. in ſpeculo *vbi ſupr.* & alias forenſes praxes. 123

Antonius Maria Bertoli, I.V.D. &c.

FINIS PRIMÆ PARTIS
huius Tractatus.

SECVNDA PARS DE CREDITORVM IVRIBVS, ET PRIVILEGIIS.

Et quo ordine quiſque admitti debeat in iudicio, quando concurrunt ad bona communis debitoris, pro ſolutione ſibi facienda, cum ipſius bona veneunt, &c.

SVMMARIVM.

Quinam Doctores tractent de creditorum iuribus, & priuilegijs, num.1. & 2.
Creditum quotupliciter poſſit conſiderari, nu.3.
Aliud conſtituitur ipſorum ordo, ſcilicet habentium reale priuilegium n.4. & probatur n.5.
Acoſta *ponit inſuper Dominij creditores, n.6.*
In creditoribus actionem perſonalem priuilegiatam habentibus, quo ad prælationem inſpicitur fauor cauſæ, n.7.
In hypothecarijs habetur ratio temporis, n.8.
In chyrographarijs nullus locus attenditur, ſed concurſus, & tributum ſeruatur, n.9.
Ordo dicendorum, n.10.
Inter creditores potior præfertur, n.11.
Potior eſt qui habet priuilegium, n.12.
Hoc, eſt, temporis, & cauſæ, n.13.
Illud cauſæ, attenditur in perſonalibus; at vtrumque in hypothecarijs, n.15.
Nomine priuilegij intelligimus illud cauſæ, ibid.
Ceſſante priuilegio cauſæ, attenditur illud temporis, n.16.
Claſſis affertur creditorum dominij, num.17.
Qui nam ſint, nu.18.
Ab Acoſt. *locatur, Minor in re immobili male alienata, num. 19.*
Venditor in re vendita, cum pacto reſolutiuo dominij, num. 20.
Fideicomiſſarius vniuerſalis vel particularis in re ſubiecta reſtitutioni, n.21.
Donatarius, cui res tradita fuit ficte per clauſ. conſtituti, num. 22.
Venditor in re vendita, reſciſſo contractu ob læſionem, n.23.
Legatarius etiam in re legata, n.24.
Donans in re donata, recuperanda ob filios ſuſceptos, n.25.
Minor, Miles, Mulier, Eccleſia, Fiſcus, in re empta per eorum adminiſtratores, n.26.
Donatus in re donata recuperanda ab ingratitudinem, n.27.
Filius in recuperanda re aduentitia per patrem alienata, n.28.
Dominus in re Emphyteutica, Cenſuali, Colonica, Ad longum tempus, Precaria, Libellaria, Superficiaria, &c. n.29.
Deponens, Locator, & Beneficiarius, pro fructibus fundi, & beneficij non ſoluta penſione, n.30.
Venditor non habita fide de pretio, n.31.
Donans reſciſſa donatione ob non factam inſinuationem, ſi excedat 500. ſolid. n.32.
Conſanguineus vtens iure retractus, n.33.
Nulliter contrahens, ſcilicet contra leges; ex quo nulla ſit translatio dominij, nu.34.

1 HVius Secundæ partis materiam, quæ vſu, & frequentia, tam celebris, quam vtilis eſt, in forenſi iudicio, in omnique omnium Pragmaticorum quotidiana; vt ſcribit Rebuffus, *in commentario ad leges Gallicas, tractatu de conſtitutione redditūum, artic.1. gloſſ.8. in principio*; Poſt ordinarios Iuris Communis interpretes, *in l.priuilegia, ff.de priuilegijs creditorum*, & in alijs locis, ſtatim referendis, latiſſimè tractant, & proſequuntur Ripa *in dict. l.priuilegia*, Dinus, & Petrus Pechius, *in cap. qui prior de regulis iuris, libr.6.* Bart. & repetentes, *in leg. ff. ſoluto matrimonio, & ibidem eleganter*, Petrus Barboſ. 6. *& 7. par. eiuſdem legis*, Baldus, *in leg. pro debito, C. de bonis auctoritate iudicis poſſidendis*, Caſſanæus, *in Catalogo gloriæ mundi, 12.p. conſideratione 99.* diffuſè Neguſantius, *de pignoribus, 2. membro quintæ partis*, Vanderanus, *de priuilegijs creditorum, cap.2.* exactè, & vtiliter Benuenutus Stracha, *in tractatu de mercatura tit. de decoctoribus, vltima par.* optimè Matienzo, *in leg.7. tit.6. lib.5. Recopilationis, gloſ.7.* Ioannes Gutierrez, *allegation.4. & in alijs locis à nobis in 1.par. allegatis*, Rebuffus, *in commentario ad leges Gallicas 2. tom. tit. de conſtitutione redditūum d. art.1. gloſſ.8.* Felicianus, *de cenſibus lib.3. cap.5.* rectè Florez de Mena, *lib.1. variarum quæſtionum qu.6. art 3. præcipuè ex num.77.* latè, & eruditè Pater Ludouicus Molin. *de iuſtitia, & iure, tractatu 2. diſputat.536. fol.1787.* nouiſſimè, & eleganter Hermannus Meyrer, *in tractatu de pignoribus, & hypothecis, lib.2. de priuilegijs creditorum tit.11.**

A ✠. *Final.*) Creditorum iura, & priuilegia, præter relatos ab Auct. deſcribit, & pertractat Mantic. *de tacit. & A 2
ambig. conuent. tit.22. & 23.* Gait. *de credit. c.4. quæſt.11.* Io: Mich. Beuther, *in tract. de iure prælation.* Math. Berlichius, *in ſuis practicabil. concluſ. à concl. 63. & deinceps vſque ad concl.73. par.1.* Mercurial. Merlin. *de pignorib. lib...* diffuſè, & ſubtiliter admodum, vtcumq; ad proprium inſtitutum, Franc. Salgado *Labyrinth. Creditor. ſparſim per totum*, optimè poſthæc viſus Non. Acoſt. *in ſuo laudat. tract. de priu. credit. per tot.* vbi omnia plenè, & accuratè differit, & congerit.

A.M.B. I.V.D. &c.

Quare ad explicationem eorum, quæ in hac ſecunda 3
parte continentur, præmiſſis his quæ, *in prima parte huius tractatus*, de priuilegiorum diffinitione, diuiſione, & natura ſcripſimus, & alijs circa eorum explicationem præhabitis, Pro illorum vera intelligentia, & eius materiæ perfecta cognitione, præſupponendum eſſe cenſeo, Omne creditum tripliciter conſiderari poſſe. Primum eſt, quod ſola nititur actione perſonali: Alterum eſt, quod præter actionem ipſam perſonalem continet in ſe ex iuris diſpoſitione priuilegium aliquod. Vltimum erit, quod ſimul cum illa perſonali actione, hypothecam habet tacitam, vel expreſſam; aut generalem, vel ſpecialem; aut vtramque ſimul. Vnde & ſimili modo in propoſito, triplex creditorum genus conſiderandum erit; Nam quidam ſunt creditores, qui actiones perſonales habent priuilegiatas; & creditores priuilegiarij nominantur: Quidam vero ſine priuilegio, & ſine hypotheca, eaſdem habere actiones perſonales conſtat; qui creditores chyrographarij in iure appellantur. Alij demum, qui hypothecam aliquam tacitam, vel expreſſam habent, hypothecarij creditores à iure dicuntur; ideo reſpectu ſuæ actionis, creditores hi, priuilegia habere dicuntur, aut perſonalia, aut realia.* B

B ✠. *Fin.*) Attexere debuit Auct. claſſem creditorum 4
realiter priuilegiatorum, vt credens ad rem reficiendam, ad emendam militiam, Pupillus, Mulier pro Dote, Fiſcus pro tributis, &c. Hi enim extra ſeriem aliorum exiſtunt, dum nec chyrographarijs, nec perſonaliter priuilegiatis contexuntur. † Teſtis ſit idem Auct. qui *ſ.1. art.1. n.3.* aſſe- 5
ruit talia priuilegia, etſi perſonarum intuitu ſint conceſſa, attamen loco realium habere; quod & nos notauimus, *ibid.* & clare appatet ex text. vulgat. *l. interdum, D. qui pot. l. quod quis, D. de priuil. credit. l. pro officio, C. de adm. tut. l.4. §.1. D. de priu. cred. l. vnic. §. ſed vt plenius, C. de R.V. act.* cum alijs omiſſis.

6 Addit prӕterea Non. Acoſt. quintum ordinem, videlicet
creditorum dominij, ex Stracc. *de decoct. p. vlt. num. 1.* ſuper
doctrina Bald., per eum ibi relat. cum tales hypothecarijs
prӕferantur vt inf. per Auct. *art. 4. init.* vbi vid. quӕ obſer-
uauimus, &c.

A. M. B. I. V. D. &c.

7 Quibus præſuppoſitis, ſuccedit regula tex. celebris, *legis
priuilegia, ff. de priuilegijs creditorum*, vbi Paulus Iureconſul-
tus in hæc verba ſcripſit, *Priuilegia non ex tempore æſtiman-
tur, ſed ex cauſa: & ſi eiuſdem tituli fuerint, concurrunt, licet
diuerſitates temporis in his fuerint*; Ex quibus verbis, ſecun-
dum veram ipſius legis interpretationem, quam ego dedu-
co ex ſupra allegatis Auctoribus, probari videtur, credito-
res qui actiones perſonales priuilegiarias habent, ſi ſint di-
uerſi tituli, prӕrogatiuam, & prælationem habere, ex fauo-
8 re cauſæ, cui innituntur; † neq; rationem temporis vel an-
9 tiquitatis habendam eſſe. † Si tamen concurrant cum hy-
pothecarijs creditoribus, inſpicitur tempus, quod priuile-
gium tribuit; non vero cauſa conſideratur; In chirographa-
rijs vero creditoribus, ideſt, qui neque priuilegium, nec hy-
pothecam habent; nulla temporis, aut cauſæ ratio æſtima-
tur: ideo in tributum omnes vocantur, & pro rata, tributio
fiet, eius quod cuique debetur; ex ſingulari tex. *in leg. pro-
curatoris, in §. plane, ff. de tributoria actione*. Quæ ſanè om-
nia ſupra relata colliguntur ex ijs, quæ præter alios rectè,
& eleganter traduntur à Feliciano de Solis, *in dicto tract. de
cenſibus, lib. 3. cap. 5. in princip.* & à Benuenuto Stracha, *de
mercatura, tit. de decoctoribus, vlt. part. num.* 16. Antonio Go-
mezio, *in leg. 40. Tauri ſub num.* 16. optimè à Matienzo, *in*
10 *d. l. 7. tit. 16. li. 5. Recopilat. gloſſ. 5.* † Quapropter, in ſequenti-
bus articulis, vt hæc omnia plenè cognoſcantur, cum praxi
valde vtilia, & neceſſaria ſint, tractandum erit, ad quem or-
dinem, & claſſem omnes hi creditores reduci debeant, &
quis nam præcedere poſſit, quoties inter plures creditores
contentio naſcitur, & veluti conflictus eſt, communi debi-
tore, facto non ſoluendo. Quare cum tria creditorum ge-
nera eſſe appareat, de ſingulis, facta inter ſe comparatio-
ne, videndum erit; ac deinde diſpiciemus, omnibus ſimul
concurrentibus, quem locum quiſque tenere debeat ad de-
C. biti ſolutionem, vel ſatisfactionem ſibi faciendam. *

11 C ✠. *Final.*) Concurrentibus creditoribus ſemper po-
tior præfertur.

12 Potior autem dicitur, qui ex priuilegio à Iure indulto
prælationem habet.

13 Eſt hoc priuilegium duplex, ſcilicet temporis, & cauſæ.
Ratione temporis, præfertur antiquior; ratione cauſæ, fauo-
rabilior.

14 In actionibus, & creditoribus perſonalibus attenditur
ſolum priuilegium cauſæ vt dixit Auct. nam ſi diuerſi ſint
dumtaxat temporis, nihilominus tributim omnes concur-
runt; dum tamen cauſa ſit eadem *l. priuilegia, D. de priuileg.
credit.* ſuprà prox. per Auct. adduct. Vid. inf. *artic. 1. n. 24.
& ſeqq.*

In hypothecarijs verò obtinet vtrumque priuilegium, ſci-
licet, & cauſæ & temporis. *l. fi. §. 1. C. qui potior.*

15 Regulariter tamen magis conſideramus priuilegium in
cauſa, quam in tempore, ob id appellatione priuilegij in iu-
re hoc loci, intelligitur cauſæ priuilegium. Iul. Pac. *in Iſag.
ad Tit. D. qui potior. a n. 11.*

16 Cæterum in hypothecarijs vbi & cauſa, & tempus
obſeruatur, ceſſante priuilegio cauſæ, & ſic in pari
cauſa, attenditur priuilegium temporis; ideoque prior prӕ-
fertur poſteriori. *l. 2. D. qui potiores & c. l. 6. & 8. C. eod.* nullâ
habitâ diſtinctione generalis, vel ſpecialis hypothecæ, vt &
ſup. diximus.

17 His porrò ita diſpoſitis & iactis fundamentis fert animus
prætactæ claſſis creditorum dominij ex Acoſt. vbi ſup. ali-
quid breuiter attingere; vt nil vniuerſali huius materiæ deſit
cognitioni.

18 Creditores igitur dominij illi ſunt, qui rei vendicatione
potiuntur. hæc potioritatem maiorem prӕparat & prӕro-
gatiuã vltra omnes alios creditores, *d. l. ſi veneri, 8. ver. ſi ta-
men, D. de priuil. cred.* cum ſimil. pro vt Auct. inf. *art. 4. nu. 2.*
vbi notauimus an, & quando ille qui dominus rei eſt, eſſe
poſſit creditor.

19 In hoc autem ordine primò collocat ille Auct. Minorem
in re ſua immobili male alienata; ſcilicet abſque decreto.
ex l. prӕdiorum, & l. ſi prӕdium, C. de prӕd. min. cum enim
dominium eius numquam ſit a minore abdicatum, habet
rei vendicationem in eam, extincta quauis hypotheca ſu-
per ea, per communem debitorem contracta. vid. Acoſt.
d. reg. 1. ampl. 1. per tot. ex Caſtill. Dec. Rolland. Gait. &
alijs.

Secundò loco aduocat venditorem, qui in rei venditione 20
pactũ inſeruit dominij reſolutiuum, vt de retrouendendo,
addictionis in diẽ, aut legis cõmiſſoriæ, &c. reſoluuntur enim
hypothecæ, ſi quæ per emptorem poſt contractæ ſunt, da-
turque vindicatio. *l. ſi res, D. quib. mod. pign. vel hyp. ſol. l. ſi ex
duobus, §. ſed & Marcellus, D. de in diem addict. l. lex vecti-
gal. D. de pignor.* Surd. *de aliem. tit. 9 q 42. num. 4.* Fontanell.
de pact. nupt. tom. 2. claus. 5. gloſſ 8. *part. 3. num.* 72. Mantic.
de tacit. & ambig. lib. 11. tit. 31. num. 23. Acoſt. *d. reg. 1. ampl.*
2. & alij per eum adduct. vbi obſeruat ea pacta directis ver-
bis concepta eſſe debere, vt dominium transferatur, non ve-
ro verbis obliquis.

Tertius locus per eum tribuitur Fideicõmiſſario vniuerſa- 21
li, vel particulari quo ad rem reſtitutioni ſubiectam ex poſt-
facto penes aliquem pignoratam, namq; non attento quo-
uis pignore, vendicatur. *l. grege, inut. D. de pign. l. ſi is cui, §. hæ-
res, D. quemadm. ſeruit. amit. l. Statius Florus, §. Cornelio
Felici, D. de iur. fiſc.* Intellige, exiſtente die, vel coaditio-
ne, qua rem eam petere poteſt. vel & ſtatim, ſi adiecerit te-
ſtator prohibitionẽ de non alienando; actus enim alienatio-
nis ipſo facto nullus eſt. Fuſar. *de ſubſt. fideic. q* 54. *n. 6. & 7.*
Felician. *de cenſib. lib. 2. cap. 3. num.* 17. ſi tamen res non ſit
alienata ſed ſtet in manibus grauati, datur hypotheca: vt ex
Bald. Bart. Iaſ. & alijs notat. & explicat Acoſt. vbi ſup. *ampl.
3. per tot. prӕcipue nu.* 26.

Deinde ſtatuitur donatarius, cui per clauſulam conſti- 22
tuti res fuit tradita per fictionem; corruunt enim aliæ que-
uis hypothecę per donantem contractę, de qua nos inf. *art. 1.
n. 90. & ſeq.* Nõ tamen datur hęc vendicatio, ſi hęc conſtituto
ante factam acceptationem, vel ratihabitionem à donatario
præceſſerit alia obligatio ſuper dicta re; nã vincet donatio-
nem. *l. fin. §. Lucius, D. de donat.* Etſi coram Notario ſit ea
celebrata. *leg. 3. D. de ſeru. export. l. fin. C. ſi mancip. ita fuer.
alien. l. eum qui, D. qui ſine manumiſſ.* defendit Acoſt. ex plu-
rib. *loc. cit. ampl. 4.* vbi *numer.* 35. reſoluit re donata ſub mo-
do, quæ quidem per donatarium hypothecata ſuit, ſi ante
modum impletum alij ſit donata per dominum, in concur-
ſu creditoris hypothecarij & huius ſecundi donatarij, hunc
poſtponi, dum actionem ſolum habet perſonalem; quoniã
deficit traditio, cuius medio transfertur dominium; vulg.
iur. & ita intelligit *l. quoties, C. de don. quæ ſub modo.*

Supponit quintò venditorẽ ſi remediũ reſciſſionis, ob lę- 23
ſionẽ vltra dimidiũ iuſti pretij, vt *in l. 2. C. de reſc. vend.* aduer
ſus creditores concurſus interuenerit; nã res ea redire debet
ad ipſum libera ab omnibus hypothecis; quandoquidẽ data
eius actus reſciſſione, res redit in priſtinum. Nec datur ele-
ctio creditoribus ſupplendi, & ſarciendi, cum talis eſt dolus
dans cauſam contractui, quo ad ſubſtantialia: Idem ſtatue ſi
per metum incuſſum in contractu vendens reſtituatur in
integrũ *l. ſi mulier, §. ſi metus, il 1. D. quod met. cau. l. ſi metus
cauſa, D. de acq. hæred.*

Addit ſextò legatarium pro re legata, ſi hæres eam hypo- 24
thecæ ſupponat ante traditionem; reſolutis enim quibuſuis
obligationibus, ipſi domino dari debet, *l. final. §. ſed auia,
C. com. de leg.* Excipit tamen legatum conditionale, vel
ad diem, ante ipſarum aduentum. Item illud optio-
nis; & etiam quod in re hæredis exiſtit, & alijs caſibus in
quibus dominium recta via non tranſit in legatarium; nec
enim dabitur vendicatio.

Subtexe donantem qui iuxta deciſ. *l. ſi vnquam, C. de re- 25
uoc. donat.* rem donatam recuperare velit, quia filios ſuſce-
pit. Item & dotem datam extraneæ, quæ quidem donati
cenſetur, & mera liberalitas Alexan. huius ſententiæ Auct.
conſ. 71. lib. 4. Fontanell. Barbol & plures per Acoſt. relat.
Idem iuris ſtatuas in filio, quo ad ſupplementum legitimæ
contra bona per patrem exceſſiue donata, vel in dotem
data.

Octauum locum dat Minori, & ipſi æquiparatis, ſcilicet 26
Militi, Mulieri, Eccleſiæ, & Fiſco in re empta à Tutore, Cu-
ratore, vel Adminiſtratore, ex illarum perſonarum pecunia.
l. tutor, C. arbitr. tutel. l. ſi vt proponis, C. de rei vendic. circa fine.

quod

Digitized by Google

quod tamen intellige non procedere ſi emptores ſint extranei, nam datur hypotheca priuilegiata, vt ſupr. 1. *part. artic.4.* Niſi tamen lapſi facultatibus eſſent; daretur enim rei vindicatio. Vide tamen, & intellige, iuxta ea quæ dicemus infr. *artic. ſeq.*

Militem porro accipe tum cæleſtis, tum armatæ claſſis. De muliere ſupra dictum ſuo loco; Eccleſia pariter eodem fruitur iure, *leg.3. § ſi ab ignoto, D. de manumiſſ.* non tamen ſi res ſit empta ex fructibus beneficij; per ipſum adminiſtratorem, ſcilicet Prælatum, Beneficiarium, &c. dabitur enim ſola actio perſonalis, dum tales fructus Eccleſię non ſunt. Vid. *leg. ſi ea pecunia, Cod. de rei vendic.* Hoc ipſe ſtatue in Fiſco, quo ad Theſaurarium, iuxta ſup. adduct.

27 Diſtribuit nouum locum donatori ob recuperandam rē donatam à donatario ingrato, *leg. fin. C. de reuocand. donat.* cui quidem hypotheca impoſita prorſus euaneſcit. DD. per Acoſt. *vbi ſupr. ampliat.9.* Obſerua tamen donatoris hæredibus ius hoc non competere in præiudicium creditorum, alijs modis excipe, vt per eum *d. ampl.9.*

28 Filium poſtmodum reponit, cum rem aduentitiam à patre alienatam vult recuperare, liberè enim illam vendicat, ſi bona patris non ſint ſoluendo, nilobſtante hypotheca creditorum, *leg. fin. §. in computat. C. de iure delib. & leg.1. C. de bon. matern.* vbi Pinell. 3. *part. libr.1. num.71.* Auct. *ſupr.1. part. art.4. num.* . . . vbi & nos hypothecam eius notauimus in bonis patris pro hiſce rebus, *& art.6. ad fin.*

29 Siſtit vndecimo dominum, quo ad Emphytheutam in bonis in emphyteuſim datis, pro quib. intra triennium non ſoluit penſionem ſeu canonem; aut eam irrequiſito domino alienauit, contra *leg.2. & fin. C. de iure emphyt.* vendicat .n. ea bona, reſolutis quibuſuis hypothecis medio tempore contractis. *leg. lex vectigal. D. de pignor. leg. ſi res, D. quibus mod. pign. vel hypoth. ſol.* Quod de emphyteutica re deciſum obtinet in cenſuali. Item in Colonica ad longum tempus, Præcaria, Libellaria, ſcilicet locata ab emphyteuta; Item Superficiaria, &c. Vid. tamen plures exceptiones, vt per eū. Nos aliqua *ſupr. artic.8. part.1.*

Duodecimum gradum tribuit Deponenti, Locatori, & Beneficiario pro fructibus fundi, & beneficij, non ſoluta penſione, de quibus ſatis ſuo loco, *parte prima, articulo quinto, & ſexto.* 30

Addit poſt hæc Venditorem, qui fidem de pretio non habuit, ſed eo pacto dedit, vt ea e ſuo non migret dominio, niſi pretio ſoluto, ſed vel precario ſtes penes emptorem, vel comodato, aliove ſimili titulo non transfurtiuo dominij, de quo nos *ſupr. part.1. art.* . . . *num.* . . . & infr. *art.4. num.3. & ſequ.* Addit tamen Acoſt. *d. reg.1. ampliat.13. num.8.* ſi Fiſci, & Minoris, & Eccleſiæ res vendantur habita etiam fide de pretio. tamen eo non ſoluto, dari vindicationem aduerſus omnes, & quoſuis creditores, ex *leg. ſi procurator, §. ſi ab eo* vbi Gloſſ. *ult. D. de iur. fiſc.* & alij DD. vt per eum. 31

Decimo quarto locat rem donatam, ſed non inſinuatā ſuppoſito exceſſu 500. ſolidorū; nam non attenta hypothecæ conſtituta ſuper re illa, reuertitur res ad donantem. *leg. lex vectigal, alleg. D. de pign.* 32

Penultimo ſtatuit caſum retractus rei per cōſanguineum; decidunt enim quæuis obligationes, & hypothecæ ſuperimpoſitæ. 33

Vltimo figit regulam in omni contractu nulliter celebrato, ſcilicet contra legis prohibitionem, non enim transfertur dominium in accipientem; *leg. non dubium, C. de ll.* cum ſimil. & ideo hypothecæ tamquam, ſuper re aliena, inutiles ſunt, & nullius effectus, & qualitatis. *leg. qua prædium, C. ſi res alien. pign. dat. ſit.* Excipe tamē ſi redhibitoria agatur; non enim reſoluuntur hypothecæ. *leg. ſi debitor, init. D. quib. mod. pign. vel hypoth. leg. bonem, §. pignus, D. de edilic. edict.* Hæc omnia leuiter tetigiſſe ſufficiat, fontem adeat, qui vberiora petit. 34

A.M.B. I.V.D. &c.

ARTICVLVS PRIMVS,

De Creditoribus Hypothecarijs, & de ordine, & gradu, qui obſeruari debet, circa eorum prælationem, &c.

S V M M A R I V M.

Pluribus creditoribus concurrentibus, qui ex hypothea prælationem habere contendunt, temporis rationem habendam eſſe, ita vt qui prior eſt tempore, potior ſit iure late oſtenditur, num.1. & 2.

Prælatio hæc ſtat etiam in vnica hora, vel puncto horæ, numer.3.

In dubio prioritatis quæritur quis ſit potior? num.4.

Aliqui reſoluunt pro concurſu, num.5.

Aliqui & rectius pro poſſidente reſpondent, num.6.

Reſoluuntur obiecta primæ ſententiæ, num.7. & 8.

Ampliatur etſi ſecundus creditor poſſideat rem prius alij hypotheatam, num.9.

Nec habet exceptionem excuſſionis debitoris, aduerſus potiores creditores, num.10.

Hæc prioritas ſtat in hypotheca, non in credito, num. 11.

Imo preſſius non hypothecæ ratione competit, ſed reſpectu priuilegij, num.12.

Quid ſi priuilegiarij inter ſe concurrant? num.13.

Aliqui præferunt dotem, num.14.

Et Fiſcum, mutuantis ad refectionem, &c. num.15.

Aliqui, & rectius obſeruant potioritatem ex tempore, numer.16.

Sententia confirmatur, num.17.

In omnimodo dubio præfertur primo dos, inde pupillus, ex cuius pecunia res eſt empta, demum Fiſcus pro tributis, num.18.

Regula prædicta obtinet, ſiuè hypotheca ſit tacita, ſiuè expreſſa, num 19.

Plures aliæ differentiæ inter eas ſpecies; ibid.

Rodriquez de Priuileg. Credit.

Non ſolum procedit in re, ſed & in pecunia, num.20.

Quid ſi ſit conſumpta? de iure remanet hypotheca, num.21.

In praxi reſoluitur eſſe extinctam cum re, num. 22.

Procedit dicta Regula tam in generali, quam & ſpeciali hypotheca, num.23.

Quid ſit hæc generalis, vel ſpecialis, &c. ibid.

Aliæ differentiæ, ibid.

Aliud diſcrimen affertur, in ipſis ſpeciebus quo ad mutuantem ad rem emendam, num.24.

Quod probatur, num.25.

Affertur interpretatio ad leg. 2. Cod. de pign. *numer. 26. 27. & 28.*

A ſpeciali hypothea, iuncta cum generali, cogitur quis incipere, ibid.

Idem in dote vt alias dictum, num.29.

Affertur ratio, num.30. & 31.

Diſpoſitio leg.2. Codic. de pign. *procedit ſiue in primi obligatione, generalis hypotheca precedat generalem, ſiue ſequatur, num.32.*

Effectus clauſulæ vt generalitatis ſpecialitati nō deroget, *n.33.*

Opinio contraria, ibid. & 34.

Diſpoſitio d. leg.2. *non corrigit deciſionem* leg. qui generaliter, Cod. qui potior. *num.35.*

Sed in ea continetur limitatio, ibid.

Mulier an poſſit cogi exigere dotem à Maieratu, pro qua eſt obligatus pro Regio aſſenſu, ibid.

Reſoluitur, ne dum compelli, ſed non poſſe exigere, bonis liberis exiſtentibus, num.36.

Reſoluitur obiectum, num.43.

Affertur ratio; quia talis obligatio eſt ſubſidiaria, ibidem, & num.37.

Digitized by Google

In Maioratibus non habet locum diſpoſitio, Auth. res quæ, Cod.com.de leg. num.38.

Intellige in ijs Hiſpaniæ, abſque Regis aſſenſu, num.39.

Euaneſcit creditum dotis mortuo poſſeſſore obligante maioratus bona abſque Regie aſſenſu. Etſi id factum ſit ſub conditione illum obtinendi, & de facto poſt mortem ſit obtentus, num.40.& 41.

Plura de maioratibus remiſſiuè, num.42.

Tertius poſſeſſor non poteſt obycere primo creditori excuſſionem rei, in qua habet ſpecialem hypothecam, num.44.

An ipſe tertius poſſeſſor, dum poteſt excuti pro re illa à primo creditore, poſſit ſaltem obycere excuſſionem principalis debitoris; num.45.

Proponitur Affirmatiua, num.46.

Negatiua eſt vſitatior, num.47.

Prior hypotheca ſemper præfertur, etiam quando vni creditori res prius obligata eſſet ſub conditione, & poſtea alteri creditori eadem res pignori data fuiſſet, num.48.

Attenditur initium contractæ obligationis, non dies deſtinatæ ſolutionis, ibid.

Ea conditio debet eſſe non poteſtatiua; nam in ea attenditur tempus conditionis, non obligationis, num.49.

Affertur ratio differentiæ, num.50.

Adhuc generaliter, & in conditionali debito obtinet retrotractio, num.51.

Et in re alienata, pendente hypotheca, ſub conditione, ea purificata, ibid.

Exemplificatur limitatio, ſi hypothecæ ſubycio omnia bona mea pro mercibus acceptis, & accipiendis ad libitum, numer.52.

Excipitur ſi creditor teneretur eas mihi dare, etſi non ego recipere, num.53.

Adhuc exemplificatur in hypotheca facta ei, qui mihi ſemper fideiuberet cum occurreret, præfertur enim, dum non eſt in poſſeſſione ſe eximere, num.54.

Ratio vtriuſque caſus, ibid.

Attenditur inſuper tempus conuentionis in hypotheca per me facta tibi, vt meo creditori te obligares ad ſolutionem, ſi ad tale tempus ego non ſatisfaciam; nec officiet ſubſequens hypotheca per me facta antequam tu ſoluas, num.55.

Affertur ratio, ibid.

An creditor hypothecarius ſub conditione caſuali habeat ius ad bona interim quæſita, & alienata, ibid.

Reſoluitur negatiuè, ibid.

Cum debitor ſuſpectus eſt de fuga, vel eius patrimonium diminuitur in ſoluendis poſterioribus debitis, non attenditur dies, vel conditio, num.56.

Præfertur creditor antiquior, & potior, non ſolum pro ſorte, ſed, & pro acceſſionibus, vt intereſſe, &c. tamquam ex ſequela, ibid.

Specificatur in venditione, num.57.

Vſuræ naturam ſortis ſubeunt, & vt intereſſe cenſentur, ibidem.

Idem exemplificatur in vſuris, & intereſſe dotis, num.58.

Creditor ob annuum cenſum ſibi conſtitutum in bonis communis debitoris, præfertur ratione hypothecæ, & iure antiquitatis, non ſolum pro pecunia, & ſorte, ſed & pro redditibus decurſis, num.59.

Cenſuarius creditor poteſt agere contra tertium rei hypothecatæ poſſeſſorem, num.61.

An ſi plures ſint, teneantur in ſolidum? num.62.

Quid ſi ſint bona generaliter pro cenſu hypothecata? ibid.

Quid ſi heredes? ibid.

Vt Antelatio, & hypotheca locum habeat, debet conſtare de prioritate temporis, & antiquitate obligationis, in publico inſtrumento, vel ſaltem priuato, ſubſcriptione debitoris, & trium teſtium munito, num.62.

Inter eos modos nulla adeſt differentia, num.63.

Sufficienter probatur, etſi ſcriptura, remota tamē ſuſpicione, ſit abſque teſtibus, ſed aliunde probetur ſinceritas, num.64.

Vt fidem faciat in iudicio talis ſcriptura, debet eſſe recognita à contrahentibus, & teſtibus, qui ſuam agnoſcant ſubſcriptionem, num.65.

Communis opinio, num.66.

Etiam non aduerſante parte exigitur ea ſolemnitas, num.67.

Plures modi recognitionis, remiſſiuè, num.68.

An priuata ſcriptura, in qua hypotheca debitoris continebatur, debeat præferri publicis inſtrumentis poſterioribus, ſi prior illa in iudicio recognita fuerit, num.69.

In ſcriptura ſupponitur obligatio cum hypotheca expreſſè conuenta, vt naſcatur hypothecaria, num.70.

Reyciuntur aduerſantes, ibid.

Diſpoſitio, leg. ſcripturas, obtinet ſolum, cum expreſſe de hypotheca eſt conuentum, num.71.

Reſoluitur per Auct. attendi tempus recognitionis; ſed ſcripturam ad normam leg. ſcripturas, retrotrahi ad diem datæ, num.72.

Hoc vltimum modificatur ab Acoſt. num.73.

Tamen retinetur ab Antonio Fabro oppoſita ſententia, nu.74.

Et fundatur, num.75.

Aliquando contingit, vt ille cui res eſt ſecundo loco obligata, præferatur priori creditori, adducuntur legis exempla, n.76.

An creditor ſecundus ex numeratione, præferatur primo ex ſola confeſſione de recepto, ibid. & num.77.

Retinet Auct. Affirmatiuam, ibid.

Adde, & plures DD. num.78.

Negatiua videtur verior, num.79.

Refellitur aduerſum fundamentum, num.80.

Priuilegium prælationis conceditur doti actualiter numeratæ, num.81.

Idem etiam datur, ſi ante eam confeſſionem de recepto præcedat promiſſio apparens eius ſummæ, num.82.

Eſt communis ſententia, num.83.

Prior creditor ex cauſa lucratiua præfertur poſteriori ex cauſa oneroſa, num.84.& 85.

Probatur ſententia, & reſoluuntur obiecta, num.87.

Adducuntur Auctores aduerſæ ſententiæ, num.88.

In caſu donationis præferendæ, debet ea eſſe facta cum hypotheca, num.89.

Quid ſi donans poſtea obligetur alij, cui rem donatam tradat? num.90.

Reſoluitur pro donatario, traditione non obſtante, num.91.

Si tamen interceſſit hypotheca, & clauſula Conſtituti, ibid.

Effectus eius clauſulæ potiores adducuntur, num.92.& 93.

* Quæ debita ſint prius ſoluenda? ibid.

Regula, Qui prior eſt tempore ſit potior iure, in pignorib. & hypothecis admittenda eſt, ſiue primū pignus ſit Iudiciale, ſiue Prætorium, aut conuentionale, aut è contra, num.94.

Differentia inter pignoris ſpecies, remiſſiuè, num.95.

Poſterioribus creditoribus in concurſu cum prioribus, competit ius offerendi, num.96.

Ex hoc ſuccedit ſecundus in locum primi, ibid. & num.97.

Nec ad hoc eſt neceſſe aliquod pactum inire, num.98.

Ius offerendi habet locum etiam contra dotem, num 99.

Non autem cum mulier intentat iudicium aſſecurationis, ibid.

Secus ſi fiat ſuper mobilibus, & nominibus debitorum, numer. 100.

Si debitor dat in ſolutum primo creditori rem pluribus obligatam, extinguitur hypotheca prioris illius creditoris, ſed ex iuris diſpoſitione, alia quaſi hypotheca ſubоritur, vſquequo ſolidè debitum ſibi ſatisfiat, num.101.

Oblatione integræ ſummæ facta primo creditori, conſeruatur hypotheca in eo ſecundo offerente, num.102.

Non autem ſi pars ſolum offeratur, num.103.

Ita nec debitor poteſt cogere creditorem ad tradendum pignus, niſi toto integro debito ſoluto, num.104.

Tertius etiam poſſidens non poteſt retinere rem hypothecatam, niſi oblato toto credito agentis; nec ſufficit oblatio rei poſſeſſæ, num.105.

Si iſte poſſeſſor meliorationes fecit, non tenetur niſi ad rei æſtimationem offerendam, num.106.

Eſt facienda æſtimatio tempore oblationis, & augmentum medio tempore cedit beneficio creditoris, ibid.

Semper tamen poſſunt creditores ab eo poſſeſſore rem euincere, oblato pretio per eum ſoluto, num.107.

Amplia, & in Clerico, ibid.

Poteſt etiam primus creditor poſſeſſor fundi hypothecati offerendo ſolutionem debiti ſecundo creditori, retinere dictum fundum, ſicut, & quilibet poſſeſſor, num.108.

Venditio ſub haſta reſoluit, & extinguit omnes hypothecas ſuper re ita vendita, num.109.

Non procedit hoc dictum, ſi fiat venditio inſtante alio creditore poſſeſſore, num.110.

Item ſi res emptor eſſet & ipſe creditor, num.111.

Et

Digitized by Google

Et cur, ibid.
Ius offerendi eſt innixum hypotheca, num 112.
Qui creditor non eſt, aliquando præfertur antiquioribus creditoribus, cum antiquior cedit alicui locum, & actiones, aduerſus debitorem ſuum, num. 113.
Quid exigatur ad hanc ſucceſſionem, in locum primi creditoris, num. 114. & 115.
Si ſoluatur de pecunia alterius, non ſuccedit dominus pecuniæ, in bona debitoris, niſi concurrat, quod exigit lex, & adhuc ſcientia pacti in creditore, num. 116. & 117.
Fideiuſſor ſoluens pro debitore, ſuccedit in locum, & prærogatiuam ipſius creditoris cui ſoluit, num. 118.
Regula, Qui prior, &c. limitatur adhuc in mutuante ſub vſuris illicitis, num. 119.
Item in creditis cauſa Studij, ſcilicet Doctorum, & Scholarium, &c. num. 120.
Si antecedat fauor boni publici, num. 121.
Si hypotheca ſit conſtituta in fraudem primi creditoris. numer. 122.
Si creditor defuncti habeat ſolum actionem perſonalem, ſed ſit facta bonorum ſeparatio, num. 123.
Si debitum hypothecarium ſit extinctum, num. 124.
Si ſit præſcripta ſecunda hypotheca, num. 125.
Si inſtrumentum ſit ſine cauſa, num. 126.
Si primus habeat illam hypothecam pro euictione, num. 127.
Si res hypothecata ſit vendita extraiudicialiter, poteſt ſecundus creditor offerre pecuniam, & pignus redimere, n. 128.
Poſterior creditor præfertur priori, ſi ipſe conſenſit, vt res ſibi obligata, alij hypothecetur, num. 129.
Quid ſi quatuor ſint creditores, & primus conſentit in hypotheca pro tertio; An ille poſtponatur ſecundo, & tertio, vel etiam quarto? num. 130.
Prima opinio affertur, quod cenſeatur remiſſum ſolum ius quo ad eum tertium, num. 131.
Et probatur; ſed reijcitur remiſſiuè, num. 132.
Secunda opinio diſtinguit, inter marem, & fœminam remittentem; num. 133.
Sed non ſubſiſtit, num. 134.
Tertia opinio vt primus ſolum ſe exprimens reſpectu eius tertij, ei ſolum poſtponatur; ſecus ſi indefinitè, ſine perſonæ contemplatione, ſed reſpectu ipſius obligationis, & creditoris remiſerit, num. 135.
Iuxta aliquos Doctores tuta non videtur, num. 136.
Quarta opinio, vt ſeruetur quidem conuentum, ſi apparet; ſin minus cenſeatur actum vt diſcedatur in totum ab hypotheca, ſed ſeruato ordine, vt tertius factus primus, poſtea ſecundus quo ad ſummam remiſſam, inde quartus admittantur, num. 137.
Et firmatur, num. 138.
Concluditur pro ſententia ſecunda, ſcilicet Salyceti, n. 139.
Comprobantur, & reſoluuntur obiecta, ibid. & num. 140.
In remiſſione abſoluta iuxta d. leg. Paulus, creditor amittit hypothecam, & fit chirographarius; & ita intermedij creditores meliorem habent cauſam. ibid.
Remiſſio facta in gratiam tertij creditoris dumtaxat, facit perdere remittenti ordinem ſolum, non etiam ius pignoris, aut creditum, num. 141.
Nulla ſexus diſtinctio facienda, ibid.
De diſpoſitione leg. iubemus, remiſſiuè, ibid.
Deſeritur opinio Berlich, quo ad diſtributionem, & locationem creditorum, num. 142.
Primus deſcendit ad locum tertij, & tertius aſcendit ad locum primi, nil innouando quo ad intermedios, ibid.
Ea opinio benè attendenda quo ad præiudicium in portione dumtaxat remiſſa, num. 143.
Sic remiſſio pignoris in fauorem tertij creditoris, ei prodeſt ſolum pro ſumma remittentis, ibid.
In dubio cenſetur remiſſio quo ad perſonam, non quo ad obligationem, num. 144.
Nullius momenti eſt pactum, vt ſtatim remittens admittatur poſt eum tertium, pro quo renunciatur; fieret enim præiudicium intermedijs, num. 145.
Regula, Qui prior, extenditur, ad leg. licet, Codic. qui potior, num. 146.

1 IN quo articulo illud prius, veluti certiſſimum, conſtituẽdum erit; vſque adeo, vt nulla alia Iuris Ciuilis regula magis certa, & perpetua, & quę nec vix ſubuertitur, poſſit in ipſo iure inueniri, videlicet, Pluribus creditoribus concurrentibus, qui ex hypotheca prælationem & prærogatiuam contendunt, temporis rationem habendam eſſe, ita, vt, qui * prior ſit tempore, potior ſit iure; quæ regula A probatur in leg. 2. qui balneum, leg. ſi eo iure, 10. l. potior, 11. ff. qui potiores in pignore habeantur, leg. 2. 4. 7. & 8. C. eodem tit. leg. 4. Cod. ad Macedonianum, cum alijs pluribus, quæ adducuntur ab Auctoribus infra referendis, qui de hac regula, omnino videndi ſunt; & comprobat, leg. 5. & 17. titul. 20. lib. 3. fori, & leg. 27. & 29. tit. 13. part. 5. & eam explicant, & latè proſequuntur, Balduinus, cap. 19. Donellus, capit. 12. de pignoribus, optime, & nouiſſimè Meyrer, libr. 1. de pignoribus, & hypothecis tit. 12. per totum, & prętet alios, copioſè, & eleganter plures ampliationes, & limitationes, ſeu fallentias ad hanc regulam referunt, vt notat Petrus Dueñas, regul. 168. Ripa, in dict. leg. priuilegia, num. 4. Antonius Neguſantius, vbi ſupra, dicto ſecundo membro, quinta partis, Rebuff. in dict. titul. de conſtitutione reddituum, artic. 1. gloſſ. 8. per totam, Caſſan. in dict. Catalogo gloriæ mundi, Conſideratione 99 Matienzo in dict. leg. 7. tit. 16. dict. Gloſſ. 5. Felicianus, dict. 3. cap. per totum, de cenſibus, Catellianus Cota, in memorabilibus iuris, verbo creditor, Cepola, cautela 122. & alij plures citati a Feliciano vbi proxime numer. 6.

A ✠. Prior ſit tempore, &c.) In claſſe creditorum hypothecariorum, qui prior eſt tẽpore, iure potiorem eſſe nemo eſt, qui ambigat. ex text. etiam vltra relat. per Auct. in l. ſi pignus, 8. l. creditor, 12. D. qui potior. l. aſſiduis. 12. C. qui potior. l. quoties, vtriuſque. 89. D. de Reg. iur. c. qui potior, 54. eodem in 6. Cuiac. Donell. & cæteri communiter. Nic. Mozz. de pign. col. de natur. num 21. Io Koppen. dec. 28. num. 6. Andr. Gail. lib. 2. obſeru. 25. num. 2. Hartm. Hartm. lib. 2. obſ. tit. 27. obſ. 8 per totum. Hartm. Piſtor. obſeru. 64. Mynſing. cent. 1. obſ. 59. init. Card. Mantic. de tac. & amb. lib. 11. tit. 20. & 23. tom. 5. 2

Hæc porrò temporis prærogatiua in tantum conſideratur, vt & ille qui in vna tantum hora vel puncto horæ ſit prior, alteri præferatur. arg. l. Titius, 25 §. Lucius Titius. D. de lib. & poſthum. Gloſſ. in l. ſi ex pluribus, §. fin. D. de ſolution. Dec. conſ 689. num. 2. & ſeq. Decian. reſponſ. 29. n. 54. vol. 2. Stracc. de decoctorib. p. vlt. n. 13. Acoſt de priu. cred. in præfat. ad reg. 3. vbi plene, &c. 3

Sed exoritur Quæſtio Quid Iuris, ſi duæ vel plures hypothecæ ſint conſtitutæ, & dubitatur quæ ſit prior? 4

Sunt qui tenent, omnes pro rata concurrere, inter quos Coſt. de quot. & rat. quæſt. 65. num. 12. idque ſuadere videntur tex. in l. pupilli, 69. §. cum eodem. 3. D. de ſolut. & l. pro debit. 6. C. de bon. auct. iud. poſſid. 5

At appoſitam ſententiam, immò in hac dubietate meliorem eſſe poſſidentis conditionem, ſuſtinent Bart. in l. ſi fundum, 1. §. ſi duo pariter, D. de pign. num. 3. Dyn. in c. qui prior, 14. de reg. iur. in 6. num. 8. Neguſ. de pign. p. 5. membr. 3. num. 9. in fi. Math. Berlich pract. concluſ. par. 1. concl 67. per text. in l. ſi quis à multis, 14. D. de noxal. act. & l. ſi debitor, 10. D. de pignor. 6

Nec faciunt leges ex aduerſo allegatæ; quoniam in d. l. pupilli, 96. § 3. non apparet hypotheſis de duab. vel pluribus hypothecis conſtitutis, ſed cum vni, & eidem, diſtractis pignoribus, pecunia ſoluitur; tunc enim pecunia pro rata, cuiuſque contractus diſtribuitur. arg. l. cum ex plurib. 97. ſub fin. D. de ſolution Bart. in d. l. pupilli, 96. §. 3. & in l. in his, §. Imperator, 2. D. eod. nu. 1. 7

Similiter ad tex. in d. l. pro debito, Reſpondetur agi ibidem de duobus chyrographarijs creditoribus, inter quos, nil mirum, ſi debitum diſtribuatur; dum verſamur extra hypothecas, d. l. pro debito, 6. verſ. quod ſi ſpecialiter, &c. 8

Hæc autem ſic firmata concluſio procedit etiamſi ſecundus, & poſterior creditor poſſideat rem alij prius hypothecatam, vel ex immiſſione accepit eiuſdem poſſeſſionem; quoniam nihilominus primus creditor præferretur. l. ſi prior, §. fi. ad fi. D. qui potior Bald. in l. quoties, 15. C. de Rei Vendic. num. 4. Iaſon. ibid. qui rationem affert, & communem dicit ſententiam, nu. 11. Paul. de Caſtr. ibid. num. 2. Neguſan. de pign p. 5. memb. 2. nu. 5. Adde quæ de Fiſco ſup. art. 2. Hartm. Piſt. q. 12. n. 9. in med. 9

Et cum iſte creditor ſupponatur poſſidere illud pignus non ſibi ſed primo, & potiori creditori, vt pereleganter 10

Hartm. *Piſt. q. 13. lib. 3. num. 12.* Berlich. *loc. cit. num. 7.* hinc factum, vt denegetur exceptio excuſſionis huic ſecundo creditori poſſidenti ; ob idque etſi alia bona debitoris per primum creditorem non ſint excuſſa ; adhuc tamen pignus illud à ſecundo poterit auferre; dum excuſſio neceſſaria ſolum eſt, ſi tertius poſſideat pignus nomine proprio ; vt Hartm. *ſup. relat. d. n. 12. poſt init, &c,* Etſi obſtet Gottofred. *in Nouel. de litigios. 112. cap. 1, §. hoc autem, litter. F. verſ. quid ſi, & ſeqq.*

11 Intelligas tamen eam prioritatem exigi in hypotheca , non in credito ſolum ; dum creditum nudum non producit priui legium. ad text. *in l. creditor*, §. *ſi primus*, & ibi Bart. *D. qui potior.* quod & alijs iuribus probat Surd. *dec. 306. nu. 9. &* 10. & Auct. innuit inf. proximè, præter ea, quæ alibi obſeruata ſunt.

A. M. B. I. V. D. &c.

12 Sed tamen ponderabam ego, fruſtra ſupra allegatos iuris interpretes laboraſſe, huius regulæ tantas. & tam varias ampliationes, & limitationes ſcribendo cum nullibi ius , ni fallor, infringatur; nam quamuis fatendum ſit, ſæpè accidere, vt creditor qui iuniorem habet hypothecam, potior ſit antiquiorem habenti; illud tamen non eſt ratione hypothecę, ſed potius priuilegii, quod in illis caſibus potius , ac potentius eſt ipſa hypotheca , vtpote contingit in caſu dotis , de quo, *in d. leg. aſſiduis, C. qui potiores, &c.* & in mutuante in reparationem ædificij , vel refectionem nauis , aut alterius rei conſeruationem , & in alijs exemplis ſupra à nobis propoſitis, & quæ paſſim occurrunt , Pro qua vera ſententia, & conſideratione, adduco text. elegantem, & ad id valde conducentem , *in Authentico de Æqualitate dotis , §. his conſequens, collat. 7. in princip. ibi.* [Quod in caſibus huiuſmodi dubitatum nouimus , antiquioribus creditoribus , aliquas hypothecas præponere, iuniores exiſtentes , ex priuilegijs à legibus datis , &c.] & ſtatim Iuſtinianus ſubijcit exempla ſuperiorum caſuum , & ſubijcit hæc verba . [In his enim omnibus priores exiſtunt poſteriores creditores , &c.] Ex quo ſequitur, in his caſibus, & ſimilibus, limitandam eſſe regulam, *legis eos , C. qui potiores* , vbi conſtitutum eſt, hypothecam prꝑferendam eſſe priuilegijs omnibus perſonalibus; quaſi ſecus ſit , quando cum hypotheca iungitur priuilegium, ex legis diſpoſitione ; quo in caſu nō * ratione hypothecæ, ſed potius priuilegij. datur prælatio ; quod tunc potius , & potentius conſideratur quam in hypotheca anteriori. B

13 B ✠. *Non eſt ratione hypotheca, ſed ratione priuilegij, &c.)* Eſto, ex hic per Auct. expreſſis, Hypothecarios illos recenſitos creditores vt Dotem, Fiſcum, Mutuantē ad reparationē , & ſimiles, vt ſup. quibus ex legis diſpoſitione iungitur priuilegium prꝑlationis , præferri Hypothecarijs ſimpliciter; Eſt modo quæſtionis, quid Iuris, ſi iſti Priuilegiarii inter ſe concurrant.

14 Et quidem in hoc puncto ſtant hinc inde altercantes DD. ſententiæ . Non deſunt primò loco , qui in concurſu omnium huiuſmodi creditorum, Dotis rationem præferendam eſſe contendant, nulla attenta prioritatis ratione; inter quos Bart. *in l. interdum, 5. D. qui potior. in pign. num. 5. & in l. Claudius, D. eod. num. 2.* Bald. *in Auth. quo iure, C. qui potior. in pign. ſub fin. princip. & num. 1.* Salycet. *in d. Auth. quo iure, num. 3.* vbi latè Iaſ. *in leg. credit. 15. D. de reb. credit. nu. 4.* Neguſ. *de pign. par. 5. memb. 2. num. 16. & ſeqq.* Euerard. *in loc. topic. loc. à primo ad vltim. numer. 3. & ſeqq.* Io. Robert. *Animaduerſ. iur. lib. 3. cap. 14. ad med.* Andr. Rauchb. *in ſuis quaſt. q. 4. num. 25. par. 1.*

15 Quò ad Fiſcum pariter pro tributis , vt is preferatur mutuanti ad refectionem , enixè ſuſtinet Mich. Beuth. *de iure præl. p. 2. c. 22. per tot.*

16 Ex aduerſo tamē, & quid pares, rectiùs alij ſuſtinent, inter eos, nihilominus temporis rationem habendam eſſe, atq; ita qui prius eiuſmodi prælationis ius conſecutus fuerit , is alteri preferatur, nihil attento , an Dos , Fiſcus ne ſit , emptor Militiæ, aut mutuans ad refectionem , ex Text. ex Gloſſ. *in Nou. 96. de aqualit. dot. c. his conſequent. 3.* Quam quidē ſententiam tuetur Gloſſ. *in l. aſſiduis , 12. C. qui potior. in pign. verb. licet anterioris, poſt med. & in 6. Nou. 96. de aqual. dot. c. his conſequens 3. verſ. poſterior.* Cyn. *in d. Auth. quo iure, C. qui potior. in pign.* Auct. noſter inf. *art. 4. num. 22.* proponendo Dotem, & Fiſcum concurrentes; Bald Nou. *de dot. p. 10. priu. vnic. num. 34.* VVeſembec. *in Comm. D. de priu. cred. num. 5. 7. & ſeqq.* Couuarr. *lib. 1. var. reſol. cap. 7. nu. 3. & ſeqq.* Dionyſ. Gottofred. *in l. interdum, 5. D. qui potior. verſ. priore, & in d. Nou. 96. cap. 3. verſ. renouaſſet , litt. Y.* Vid. ſup. *par. 1. art. 7. num. 78,* Acoſt. *de priu. creditor. in fin. Reg. 3. ampl. 5. per tot.*

Verum tamen, ſi verſemur in dubio, nec ſcire poſſit cuiuſnam priuilegium ſit anterius , eſſe pro Dote , primò reſpondendum, ſecundò loco pupillu ponendum , ex cuius pecunia res eſt empta , & demum Fiſcum pro tributis, præ alijs creditoribus locandum, ſcribit Salycet. *in d. l. aſſiduis , nu. 4. & ſeqq.* quod ſummè notandum proponit , & etiam ſup. notau. Idque ſequitur Euerard. *in Topic. in loco à Fiſc. ad Dot. 62. nu. 4. & ſeqq.* vbi declarat , & limitat. VVeſembec. *in Comm. D. de priu. cred. num. 6.* Io. Mich. Beuth. *de iure prælat. par. 2. cap. 28. per tot.* quos refert, & ſequitur Matth. Berlich. *pract. concl. p. 1. concl. 65. in fin.* Vide tamen quæ nos inf. *artic. 4.* 18

A. M. B. I. V. D. &c.

Vnde regulam ſupradictam diuerſimode intelligendam fore conſtituo . Primo ſine aliqua diſtinctione , tacitæ , vel expreſſæ hypothecæ ; Quia ſecundum veriorem ſententiam , licet in modo inducendi , differentia notata * ſit inter expreſſam , & tacitam hypothecam , cum illa ex conuentione partium , hæc autem tacita , ex legis miniſterio inducatur ; quoad effectus tamen , nullum diſcrimen inuenitur , vt contendit Balduinus, *in d. tract. de pignoribus cap. 6.* Ioannes Garcia, *de expenſis, & meliorationibus, cap. 8. nu. 23. cum alijs,* Ac propterea, generaliter , ſine diſtinctione ius receptum eſt , vt qui prior ſit tempore ,* potior ſit iure ; & ita, eiuſdem eſſe effectus, tacitam , & expreſſam hypothecam ; & æquè ad vtramque regulam trahi , ſatis docet Dynus, *in dict. reg. qui prior* , vbi copioſè eius additionator , Bart. *in l. ſi ít quis, 28. ff. de iure fiſci* . Pro quo inducitur , *lex hac edictali, §. his illud, C. de ſecundis nuptijs*, vt notat Bald. *ibi* ; & cum multis reſoluit Ripa, *in d. l. priuilegia, num. 15.* & tradit Neguſant. *d. 2. membro 5. par. num. 10.* & Rebuffus , *in d. tit. de conſtitutione redditum, gloſſ. 14. art. 1. nu. 47.* Greg. Lop. *in d. leg. 27. tit. 13. par. 5. in gloſſ. 1.* rectè Matienzo , *in l. 7. tit. 16. gloſſ. 5. num. 3.* & bene Meyter, vbi ſup. *d. lib. 1. tit. 12. n. 3.* Et etiam ſolet id comprobari argum. *leg. 1. C. rem alienam gerentibus* , adiuncta , *leg. pro officio , C. de adminiſtratione tutorum* ; quamuis de iure differentia admiſſa ſit , inter tacitam, & expreſſam hypothecam, in ſpecie *d. l. aſſiduis, & l. pignus, 2. C. qui potiores* ; vt cum Accurſ. ibi, *Quia mulier , & fiſcus praferuntur tacitis, non vero expreſſis anterioribus* ; ex *l. 33. tit. 13. par. 5.* & latè reſolutum eſt, *in 1. part. artic. 1. huius tractat.* 19 C

* ✠. *Differentia notata , &c.)* Vltra diſcrimen inter expreſſam, & tacitam hypothecam hic per Auct. adduct. videlicet in cauſa dotis quo ad prælationem , de qua etiam ſup. *p. 1. art. 1. n. 61. & ſeqq.*

Adhuc ſecunda viget differentia, ſecūdum, aliquos quo ad retrotractionem ; vt ſcilicet hypotheca expreſſa retrahatur ad tempus promiſſionis Dotis , at tacita non item . Ita Gloſſ. *in l. aſſiduis, C. qui potior.* & Auct. ſup. *d. artic. 1. num. 184. in fin.* Attamen non recipitur. Vid. ſup. *1. part. art. 1. num. 195.*

Alia & verius, ſecunda notatur differentia quo ad renunciationē; nam mulier expreſsè renunciare poteſt , *l. etiam , C. ad S. C. Vell.* At tacitæ non item ; ex hac enim fit preiudicium conditioni Dotis. Bald. *in d. l. etiam, 2. C. ad Vell. num. 3.* Guttierrez. *de Iuram. confirm. par. 1. cap. 46. num. 11.* Fontanell. *de pact. nupt. t. 2. clauſ. 7. gloſſ. 3. par. 2. n. 14.* vbi ex hoc tacitam conſiderat vtiliorem.

Tertia differentia , & in eo apparet , quia in tacita hypotheca ſub obligatione bonorum mobilium, & immobilium, non veniunt iura, & actiones, *l. quam Tuberonis , §. in peculio, D. de pecul. l. à diuo Pio, §. in venditione , D. de re iud.* Barb. *in l. ſi conſtante, §. fin. num. 21. D. ſol. matr.* Fontanell. *vbi ſup.* Gait. *de credit. cap. 4. quaſt. 5. num. 148.* Mantic. *de coniectur. vlt. vol. lib. 9. tit. 4. num 13.* Cæterum in tacita , veniunt omnia. *l. hac edictali, §. 1. C. de ſec. nupt.* notat Glol. *in l. fi. C. de pact. conuent.* Bald. Nouell. *de dot. p. 6. priu. 68.* Fontanell. *vbi ſup.*

Inſuper , & quartò, in hypotheca tacita cōprehenduntur venalia, ſi in apotheca, vel conditorio reperiantur; non item in ex-

Digitized by Google

in expreſſa; & generali reſtricta ad certum locum: notat, & ita concordat aduerſa, Non. Acoſt. *de priu. cred. in prælat. ad Reg. 3. n. 54. & ſeqq.*

Præterea, & quintò apparet differentia, quia in hypotheca tacita veniunt bona communia pro indiuiſo, *l. vnic. C. ſi com. res pign. dat.* Neguſ. *de pign. memb. 2. p. 2. nu. 26.* Gait. *de credit. c. 4. quæſt. 7. n. 377.* At in expreſſa non veniunt alienata, ſi ſemel ſint ab obligatione liberata. *l. ſolita prouidentia, C. de remiſſ. pign. &c.* Notat ex pluribus DD. hæc, Non. Acoſt. *de priuileg. creditor. in præfat. ad Reg. 3. num. 77. & paſſ.*

A. M. B. I. V. D. &c.

20 C ꝟ. *Vt qui prior ſit tempore, &c.)* Adhuc præfatam regulam procedere intelligas non ſolum in re, ſed & in pecunia; dum enim & ſuper ea habet locum hypotheca, in ipſamet obtinebit prælatio pro anteriore. ita ex Bart. & Gloſ. ac alijs DD. relatis firmat Afflict. *dec. 190. n. 4.* Ambroſ. *dec. 2. n. 15* Gait. *d. c. 4. q. 11. n. 1296.*

21 An autem procedat regula, ſi pecunia ſit bona fide conſumpta per eum ſecundũ creditorem cui fuit ſoluta? Dicas de iure regulam in ea procedere vtcumque eſſet conſumpta. vt ſup. & tenet Afflict. *dec. 190.* Stracc. *de decoct. p. vlt. à num. 50.* Brun. *de ceſſ. bon. q. 24.* & innumeris penè DD. citatis, Manent. *dec. 45. num. 8.* Felician. *de cenſib. lib. 3. cap. 5. num. 17.* Inuerſam porrò ſententiam ſcilicet extincta pecunia perimi hypothecam (remota potiſſimum fraude) atq; ius auocandi, fuit in praxi receptius, *ad l. ſi alieni nummi, D. de ſol. l. pupillus, & l. qui autem, §. ſciendum, D. quæ in fraud. cred.* lex enim, qui conſiderat anterioris creditoris torpedinem, eiuſque punit inuigilantiam. Eamque tuetur ſententiam Couar. Theſaur. Menoch. Barboſ. Mareſcot. Gratian. Maur. ac alij innumeri relat. à Gait. *de cred. c. 4. q. 11. n. 1299.* quem vid. Adde quæ nos in materia auocationis, inf. *art. 3. c. 4. num. 44. & ſeqq.*

A. M. B. I. V. D. &c.

23 Secundò intelligenda erit ſuperior regula, tam de generali, quàm de ſpeciali hypotheca, Vt ſi prior ſit creditor qui habet generalem, præferatur poſteriori habenti ſpecialem; poſſet enim debitor obligare omnia bona ſua præſentia, & futura, vt probat *l. vlt. C. quæ res pignori obligari poſſunt:* Eſt autem ſpecialis hypotheca, quando aliqua res nominatim, & in ſpecie obligatur, non ſub nomine generali, ex Bart. *in leg. licet, ff. in quibus cauſis pignus, vel hypotheca tacitè contrahatur;* & quod in propoſito prior præferatur poſteriori ſpecialem habenti, probat *l. qui generaliter, l. potior, ff. qui potiores in pignore, &c. leg. ſi generaliter, C. eodem tit.* & notat Meyrer, *vbi ſupra, dict. tit. 12. num. 2.* Eſt tamen vtriuſque eadem vis, non diuerſa poteſtas in hoc caſu; vt facilè colligitur ex *l. 2. §. æqua eius, C. de pignoribus, & ex d. leg. 33. tit. 13. par. 5.* deducit, & extollit Albornoz *lib. 1. artis contractuum, tit. 17. cap. 1. verſic. Y en quanto à la ley,* vbi bene explicat effectus illius clauſulæ ordinariæ. *Obligo mi perſona,*
D *y bienes auidos, y por auer, &c.* Alias autem differentias * inter generalem, & ſpecialem obligationem, atque hypothecam, optimè, & latiſſimè congeſſit Petrus Rebuf. *in d. art. 1. gloſſ. 14. ex n. 3. & l. 37. tit. 13. p. 1.* vbi Greg. Lopez, *verbo generalmente.*

24 D ꝟ. *Differentias, &c.)* Inter cæteras, illud & potiſſimum emicat diſcrimen inter Specialem, & Generalem hypothecam, in mutuante pecuniam ad emendam aliquam rem. *ad l. licet, C. qui potior.* vel etiam in vendente; Quandoquidem ſi tibi in tranſlatione dominij ius ſpecialis hypothecæ ſibi ſeruent in illa re, cuius creditori præferuntur, vigore dictæ ſpecialis hypothecæ; qua quidẽ ita res affecta ab initio acquiſitionis, tranſit in emptorem cũ ſua cauſa inſita; & ſic omnes alij poſtponi debent, tamquam nil iuris habentes in ea re. ſupra hunc alienantem, fundatur ſententia ſuper
25 *l. licet, C. qui pot.* vbi apparet eam prælationẽ eſſe conceſſam ſpeciali hypothecæ; & quamuis exprimatur caſus mutuantis; tamen id ſtat exempli cauſa; & I. C. intendit in eam hypothecam ſpecialem, abſque qua nec ille mutuans præfertur: non ergo eſt priuilegium cauſæ, ſed ius, & effectus ſpecialis hypothecæ, quæ immediate appoſita ingreditur naturam contractus, quod non eſt in generali, quæ oritur ſolum poſt bona acquiſita; atque ita poſtquam primi creditores ius in ijs acceperunt, vnde non obtinet in ea prælatio; ita perbelle conſiderant, Neguſant. *de pign. part. 2. membr. 4. num. 163.*
Ioſeph Ludouic. *quæſt. per ſol. 45. num. 19.* Caualcan. *dec. 72. par. 2.* Gratian. *diſcept. forenſ. tom. 4. cap. 670.* Gail. *obſ. 15. n. 4. lib. 2.* contra Barboſ. *in d. l. ſi cum dotem, §. fin. D. ſol. matr. num. 34.* & preſsius Gait. *de credit. cap. 4. q. 11. à num. 1208. & ſeqq.* allegans D. de Ponte, *dec. 34. num. 8.* vbi id exactè diſſerit, & mordicus ſuſtinet, ac defendit. Vid quæ nos ſup. *p. 1. art. 6. num. 230. arg. 119. lib. 2. & paſſ.*

Ex hoc deſcendit Concluſio, Specialem eam hypothecam ſufficere ad impediendam tranſlationem dominij, ſi in contractu ſit adiecta prohibitio de non alienando, *ad leg. ſi creditor, §. ſi. D. de diſtract. pign.* at generalem non ſufficere, non enim ita rem afficit, vt ſpecialis. *l. ab eo, C. de ſeru. pign. dat. man.* Couar. *lib. 2. Var. c. 15. n. 3. in med.*

Alia porrò differentia inter generalem, & ſpecialem hypothecam eſt, vt in obligatione generali non veniant bona hæredum ſuorum, text. rotund. *in l. paulus, D. de pign.* Gloſ. Magn. *in l. aſſiduis, C. qui pot.* Afflict. *dec. 200. num. 1.* vbi ait, non venire non ſolum bona propria hæredis, verum nec ea acquiſita ex negotiatione, quam hęres facit ex perſona defuncti. Si tamen bona hæredis ſint ſpecialiter obligata efficaciter remanent conſtricta. Bald. & Angel. *in dict. l. aſſiduis.*

Inſuper apparet different, cum quis generaliter obligat bona ſua, quæ habet, vel habiturus eſt; Merces enim & venalia continentur, & includuntur. Non tamen ſi ſpecialis ſit, reſtricta ſcilicet ad certum locum, vel prouinciam; tales enim res, ob earum volubilitatem, & frequentem motum, non dicũtur eſſe in loco. *l. in prædys, 5. C. in quib. cau. pign. vel hypoth. l. quæſitum, 76. D. de leg. 3. l. debitor, 32. D. de pignor. leg. vxorem, §. legauerat in fin. D. de leg. 3.* Sic ergo in hypotheca fiſci, quæ eſt generalis. *l. 2. C. in quib. cau. l. ſi is qui, D. de iur. fiſc.* venient venalia. Non idem dicas in ea, fauore locatoris; ſpecialis enim exiſtit, quo ad domum ſcilicet locatam. *leg. certi Iuris, C. de locat.* perbelle Afflict. *dec. 106. nu. 5.* Couar. *d. lib. 2. var. cap. 15. num. 2.* Neguſ. *de pign. par. 4. membr. 2. nu. 166.* Pinell. *in Rub. C. de bon. mater. num. 46.*

Addas inſuper, Seruum generaliter obligatum poſſe manumitti ſecus ſi ſpecialiter. *l. 3. C. de ſeru. pign. dat. man. l. 4. l. pignor. l. generaliter, D. qui, & à quib. l. 3. D. mand. l. eſt differentia, D. in quib. cauſ. pign. vel hypoth. &c.*

A. M. B. I. V. D. &c.

Nihilominus tamen huic tam veræ, & receptæ ſententiæ, 26
quæ vſque adeo extenditur, ex diſpoſitione *legis, qui generaliter, ff. qui potiores, iuncta lege creditoris, 8. ff. de diſtractione pignorum,* vt prior creditor, qui bona ſui debitoris generaliter obligata habebat, potior eſſe debeat ſecundo creditori, cui prædium aliquod ex his bonis ſpecialiter pignori obligatum, ita demum, licet ex cæteris bonis ſibi obligatis, poſſit debitum recuperare, in prædio ſpecialiter obligato, præferendus erit virtute ſuæ generalis obligationis; vt clarè oſtendunt verba *dict. legis creditoris,* ibi, *Creditoris arbitrio permittitur, ex pignoribus ſibi obligatis, quibus velit diſtractis ad ſuum commodum peruenire.* Grauiter obſtat tex. celebris ac difficilis *in leg. 2. C. de pign.* vbi poſterior creditor, in re ſibi ſpecialiter obligata, præfertur priori, cui generaliter fuerat hypothecæ ſuppoſita, & poterat ex bonis ei nominatim obligatis ſibi conſulere.

Cuius quidem *legis ſecundæ,* deciſionem, ſingularem dicit, & eleganter exponit Gregor. Lopez, *in leg. 70. tit. 18. p. 3. in gloſſa, verbo tal caſa,* & Couarruu. dicens praxi frequenter incidere, latiſſimè interpretatur. *lib. 3. variar. reſolutionum cap. 18. ex numer. 2.* & rectè, & nouiſſime Alexander. Trentacinq. *libr. 3. variar. reſolutionum, reſolutione 5. per totam.* 27

In hac ergo propoſita text. difficultate, communis Doctorum diſtinctio, quam poſt Bart. Bald. Salic. & alios *ibid.* & Ripam, *in d. leg. priuilegia num. 22.* & optimè Neguſantium, *d. 2. membro, 5. par. num. 51.* Balduinum, *in d. tract. de pignor. cap. 6.* Connanum *li. 4. commentariorum iuris ciuilis, cap. 17. num. 5.* Octauia. Cachetanum, *deciſio. Pedemontana 159.* approbat Couarruu. & Gregor. Lopez, *vbi proximè;* Videlicet, quòd ſi primus creditor, generalem tantum habeat hypothecam, præferatur ſecundo ſpecialem habenti; Cæterum ſi primus creditor, habeat ſpecialem iunctam cum generali, compellendus ſit agere aduerſus * ſpecialem, E
ſi ex ea poſſit ſibi conſulere, & prius progredi debeat ad venditionem eius, quod ipſi ſpecialiter obligatum eſt, ſi ſatis id 28

tis id

tis id ſit,vt ſibi debitum conſequatur, quod ſemper præſumitur,niſi creditor contrarium probet;& poſtea progredietur ad alia bona inſupervendenda,ſi illud ad id ſatis non ſit, vt benè notauit Pater Ludou.Molina,*tractat.2.de iuſtitia*, *& iure,diſp.*538.*fol.*1821.aliqua animaduertens,non parum vtilia in caſu *d.l.2.C.de pignor.*

29 E ✠. *Compellendus ſit agere aduerſus ſpecialem, &c.*) Adde Mantic.*de tacit.& ambig.lib.*11.*tit.*22.*numer.*28.quod & nos ſupr.in muliere diximus procedere , vt pro recuperatione ſuę dotis , à ſpeciali hypotheca incipere cogatur. vide *artic.*1.*num.*144. & quę vltra ibid.adducta,refricat Auct. infr.proximè.

A.M.B. I.V.D.&c.

30 Eſt autem ratio ſuperioris communis diſtinctionis; Quia inter creditores vnam tantum hypothecam habentes,prior præfertur,*dict.leg.2.licet eiſdem, C.qui potiores* , etiam ſi primus,generalem habeat,& ſecundus ſpecialem:Nam quo ad pignus attinet,nihil refert,generaliter an ſpecialiter obligatum ſit;quia non eſt in poteſtate debitoris,iuri prioris creditoris derogare,vt *argum.leg.ſcripturas,C.qui potiores* , cum Fulgoſio notat Gabriel Mudeus , *in tractatu de pignoribus* , *cap.quibus modis pignus,vel hypotheca ſoluitur,num.*80. At verò,quando prior habet generalem hypothecam , & ſpecialem in aliquibus rebus,quamuis ſtricta iuris ratione, æquale in omnibus ius habere videatur; ex tacita tamen pactione , hoc videtur actum , vt ex re ſpecialiter deſignata ſibi prius conſulat, atque ea non ſufficiente , ad cœtera bona perueniat;alioquin nihil cauſa eſſe poteſt,cur poſt conceſſum genus,ſpeciem aliquam illius generis concesſerit debitor,contra regulam *legis ſi quid earum*,45.§.*inter emptum,ff de legatis*,3.quam rationem conſiderat Conanus,*dict.numer.6.in principio*,ſed inſufficiens eſt; quia ſolum concludit , vbi ſpecialis hypotheca ſequitur generalem,non è conuerſo,in qua ſpecie loquitur *d.lex ſecunda* .

31 Vnde,generalis ratio ad vtramque ſpeciem pertinens,eſt Quia quando verbum generale adiungitur ſpeciali , reſtringitur eius ſignificatio,ſiue generale verbum præcedat , ſiue ſequatur,*argum.legis finalis*,§.*cui dulcia,ff.de tritico,vino,& ol.leg.l.hæres meus*,98.§.*dua ſtatua,ff.de legatis* 3. *& legis primæ,ff.de auro,& argento legato.*

32 Ex quo fit,*legem ſecundam* procedere,ſiue in obligatione primi creditoris,hypotheca ſpecialis præcedat generalem , ſiue ſequatur,vt præter Couarruu.& alios à ſe relatos, reſoluit Molina,*libr.4.de Hiſpanorum primogenijs,cap.7.num.*21. Ex quo etiam fluxiſſe videtur ordinaria clauſula Notariorũ, ſeu Tabellionum, qua proteſtantur nolle partes , hypothecam ſpecialem derogare generali.de qua latè Caſſanæus *in Catalogo gloriæ mundi,conſideratione* 90.12.*parte.numer.*25.& ex eadem clauſula in inſtrumento appoſita , tenet Octauianus,*d.deciſione Pedemontana* 159.*num.*7.illud operari, vt anterior creditor * poſſit agere , prius ex ſpeciali hypotheca,quam ex generali,in præiudicium ſecundi creditoris ; &
F
ſic limitari,*dict.leg.*1.ex Caſſanæo *in loco proximè citato* .

33 Verumtamen ea clauſula non obſtante,ego verius exiſtimo , adhuc habere locum deciſionem *dict. leg.* 2. quamuis contrarium tenuerit Felicianus,*dict.libr.3.de cenſibus, capit.5.numer.vltimo,in fine*,quoniam in his, quæ à iure conſtituta ſunt , proteſtatio non releuat proteſtantem, vt notat Gloſſ.*verbo,materna,in l.alimenta,C.de negotijs geſtis* , quam pluribus exornat Rubeus,*in leg non ſolum,§.morte, num.*58. Bolognetus,*ibidem,numer.*134.*ff.de noui operis nunciatione*, Alexand.*conſil.*94.*libr.*2. & facit text. *in l.ſi ex fundo , ff. de hæredibus inſtituendis*,iuncta inductione Cumani , *in leg. vbi ita donatur,ff.de donationibus cauſa mortis*,& text.*in cap.cum M. de conſtitutionibus* ſecundum interpretationem Decij , *ibid.num.*7.

34 F ✠. *Poſſit agere prius ex ſpeciali hypotheca , &c.*) Hanc eandem ſententiam,ſcilicet pro virtute , & efficacia prædictæ clauſulæ,ad effectum vt ſupr. contra Auct. ſenſit vltra Couarruu.*cit.tom.variar.lib.3.cap.18.per tot.præcipuè numer.3.& decimo.*Vinc.de Franch.*dec.*5. Trentacinq.*variar.reſol.*5.*num.*6.ſequuti,& amplexati à Gaito *de credit.cap.4.quæſt.*11.*num.*1545. Fontanell.*de pactib.nuptialib. clauſul.4. gloſſ.*18.*part.2.num.*86.Anton.Faber *de error.pragm. decad.6. error.3.ad fin.& in tit.de pact.pign.diffinit.*10.Carrocc.*de excuſ. bon.quæſt.*63.*num.*20.*lib.*2.Pacific.*de Saluian.Interd. inſpect.*3.*cap.3.num.*88.Marc.Antonin.*variar.lib.2. reſolut.5. num.*14.Thoro *in compend.deciſ.Neapol.part.1.& diſpoſitio, lib.2.*

Et quidem ex eo , quia ita clauſulans cenſetur nolle ſibi coarctare facultatem vtendæ hypothecæ generaliter,Roland.*conſ.*26 *num.*8.*cum ſequ.libr.*4. Surd.*deciſ.*44.*numer.*15. Vid.nouiſſ.*d.Vrceol.in ſuis conſultat.forenſib. cap. 22. numer.* 6.*&* 7.

A.M.B. I.V.D.&c.

Vnde infertur,etiam *legem ſecundam* non corrigere deciſionem *legis,qui generaliter,& ſimilium*, vt aſſerebat Neguſantius,falsò dicens communem *in dict.tract.de pignoribus*, 8.*part.*1.*membr.numer.*20.nam cum ea lex loquatur in caſu diuerſo,ab eo,qui continetur in dict.*leg.qui generaliter*; non poteſt dici correctoria,ſed limitatoria;vt benè notauit Gregorius Lopez *in dict.leg.7.part.in gloſſ.*9. atque ita accipienda ſunt illa verba,ibi,*iuriſdictio tamen temperanda eſt* ; quo fit, vt cum in diſpoſitionibus limitatorijs,permiſſa ſit extenſio,ex identitate rationis; vt *in leg.ſi conſtante , iuncta Gloſſ. verb.mariti,in princip.ff.ſoluto matrimonio*, & in *cap. cum dilecta,de confirmatione vtili,vel inutili*, dictam *legem ſecundã* procedere, etiam in vxore habente generalem hypothecã ex cauſa dotis,& ſpecialẽ ex conuentione;nam & tunc vxor an inſtantiam poſteriorum creditorum , quibus bona obligata ſunt,compelletur ex re ſibi ſpecialiter obligata , ſuum debitum perſequi;vt reſoluit latè Couarruu. *vbi ſupra num.3.verſic.in contrauerſiam*,rectè Luduic.Molina , *dict.libr.4. de Hiſpanorum primogenijs,cap.7.num.*12 exactè diſputans , Vtrum hoc procedat in Muliere,cui bona Maioratus ex facultate Regia ſunt obligata;Et poſt longam diſputationem nihil certi adducens,cogitandum relinquit . 35

Sed ego exiſtimo,Mulierem in hoc caſu , non ſolum non poſſe compelli,ex bonis Maioratus dotem exigere,ſed etiã ſi maximè velit,non poſſe id facere, bonis liberis exiſtentibus ; * quoniam hæc obligatio bonorum Maioratus,ſubſidiaria eſt;facultates enim Regiæ, quæ conceduntur ad obligãda bona Maioratus pro reſtitutione dotis , argumento *Authentico res quæ,C communia de legatis*,eo pertinent , vt dos, quæ communi iure, ſecura futura non eſt, priuilegio principis ſit indemnis : at in omni obligatione ſubſidiaria hoc eſt perpetuum, vt ad ea non poſſit perueniri , niſi cum ex priori,ſatisfieri non poſſit creditori,*leg.1.C.de Magiſtratibus conueniendis*,facit *l. cauſa , leg.2. ff.de minoribus,& text.in Authent.hoc ſi debitor,C.de pignor.* 36
6

G ✠. *Quoniam hæc obligatio bonorum Maioratus ſubſidiaria eſt , &c.*) Atque ita ſentit Sarmient. *Selectar. libro ſeptimo , capitul.*5. Addent. ad Molin. *dict.libr.4.capitul.4. numer.*6.& hoc iam relatum ſolidum,& ineuitabile eſſe ſuppoſitum,ac rationem inuincibilem,teſtatur Salgado ex perpluribus DD. per eum regeſtis *in Labyrinth. credit. part.2. cap.5.num.*15.*& ſequ.* 37

Addens,diſputationem cit. *Auth.Res quæ, C.commun. de leg.* vtcumque in bonis fideicommiſſo ſubiectis ſimpliciter obtineat ob debita exoluenda, & alimenta ipſius fideicommiſſarij;vt ex Fuſsar.*de ſubſtit.quæſtion.*806 *& quæſt.*542.*per tot.* atque alijs,&c. † Tamen in maioratibus non habere locum,præcipuè in ijs Hiſpaniæ,niſi ex Regis expreſſa licentia,& aſſenſu;idem met. *part.1.capit.24.numer* 67.*& ſequ.*per Couarruu.*variar.libr.3.capit.6.numer.*10.Molin.*d.lib.4.c.6. nu.16.&c.* 38 39

Sed quid ſi poſſeſſor Maioratus obligauit ea bona pro reſtitutione dotis , ſub pacto impetrandi Regium aſſenſum , poterit ne vxor ,qui ipſo marito poſſeſſore mortuo impetrauit aſſenſum , iure petere quaſi creditrix, ſuam dotem à ſucceſſore? † Et reſoluit idem laudatus Auct. Negatiuè, contra plures affirmantes, quorum fundamentum euertit , elidit . † Tu eum vide *dict.tractat.part.1.capitul.33. per tot.* Et de his maioratibus perdiſces plura inibi,& paſſ.per eum; Adde Molin.ac alios in proprijs tractatibus. 40 41 42

A.M.B. I.V.D.&c.

Nec me mouet , Quod pro creditoribus militet vulgaris regula , Quod tibi non nocet,& alteri prodeſt,teneris facere;Quoniam ea procedit,vbi quis poteſt alijs prodeſſe creditoribus poſterioribus; & quamuis poſſet non militare in noſtro caſu ea regula; quoniam mulier eligẽdo bona Maioratus,prodeſſet creditoribus , noceret tamen ſucceſſoribus eiſdem Maioratus,cuius conſeruationi, in qua publica vtilitas verſatur,magis proſpiciendum eſt,argum. *legis ſunt perſonæ,verſ.nam propter publicam,ff. de religioſis , & ſumptibus fune.* 43

Digitized by Google

ſunerum. Vnde conſtat *legem ſecundam* non poſſe ad hunc caſum extendi,ſed in ſpeciali,in quo loquitur,eſſe intelligẽdam. Cum ergo dicta *lex ſecunda*,non debeat extendi extra caſum in quo loquitur, vt docet Gregorius Lopez *in dict. l. 70. tit. 18. part. 3. in gloſſ. verb. tal caſa.* Ideo cum eo ibidem infertur praxi vtiliter,deciſionem *d. legis ſecundæ*, procedere reſpectu poſterioris creditoris,qui ſe opponere poteſt priori creditori,agenti aduerſus bona comprænhenſa ſub generaſi hypotheca,relicta ſpeciali,ex qua potuit vniuerſum debi-
H tum exigere; * non verò reſpectu tertij poſſeſſoris,in quem ex emptione,aut ex alia cauſa, & titulo,res debitoris creditoribus prius obligata tranſlata eſt Neq; enim hoc caſu iſte tertius poſſeſſor poterit obijcere priori creditori, quod agat prius contra bona ſibi ſpecialiter obligata,vt ex Couarruu. Molina,& Octauiano *in locis ſupra citatis*,tenet Felicianus; *d. libr. 3. de cenſibus, capitul. 5. numer. vltim.* licet non alleget Gregorium Lopez, *in loco à me ſupra relato*, & Neguſantium,qui optime eandem ſequitur ſententiam,& limitationem ad *dictam legem ſecundam, C. de pignoribus, 1. membro, 8. part. num. 20.*

44 H ✱. *Non vero reſpectu tertij poſſeſſoris, &c.)* Non igitur poteſt tertius poſſeſſor obijcere primo creditori excuſſionem rei,in qua ſpecialem habet hypothecam; id enim ſolum conceditur poſteriori creditori.

45 At ſuppoſita concluſione,contra Anton. Fabrum,& Aſſeclas,ſcilicet, tertium poſſeſſorem rei poſſe excuti Interdicto Saluiano per creditorem; *ex leg. 1. §. 1. D. de Saluian. Interdict.* etſi denegetur actio directa, *leg. 1.* ita intelligend. *C. de precar. & Saluian. Interd.*

46 Dubitatur an iſte tertius poſſeſſor hic ſaltem poſſit, etſi non in caſu ſuperiori,obijcere excuſſionem principalis debitoris ipſi conuenienti; † Affirmat Natt. *Conſil. 521. lib. 3.* Theſaur. qui plures allegat, *dec. 175. nu. 5.* ne ſubuertatur diſpoſitio *Auth. Hoc ſi debitor, C. de pignor.* Fachin. *controu. iur. libr. 8. c. 93.* Ant. Faber *de error. pragm. decad. 57. error. 5.* vbi de receptiori ſententia. Eſt quidem hæc opinio de iu-
47 re verior; † At in praxi Negatiua eſt vſitatior, vt ex Crauett. Roland. Sarmient. Menoch. Marant. & alijs,concludit Surd. *conſ. 4. num. 36. volum. 1.* Rot. *dec. 144. part. 1. recent.* Gratian. *diſcept. forenſ. 38. tom. 1.* & ideo ab hac non eſſe recedẽdum,conſulit Pacific. *in eod. tract. de Saln. Interd. inſpect. 2. cap. 2. à num. 26. & ſeqq.*

A. M. B. I. V. D. &c.

48 Tertiò debet intelligi dicta regula ſupra poſita, vt prior hypotheca ſemper præferatur,etiam quando vni creditori ſub conditione prius res obligata eſſet, & poſtea alteri creditori eadem res purè pignori data fuiſſet; nam * adue-
I niente conditione,retrotrahitur obligatio ad initiũ conuentionis hypothecariæ,& inuenitur prior, & antiquior creditor, & ex ea præfertur poſteriori creditori puro,ex diſpoſitione tex. *in leg. qui balneum, 9. & leg. potior, §. videamus. ff. qui potiores in pignore*,& facit pro huius rei comprobatione *leg. Lucius. ff. eodem tit*; cum his quæ tradit Rodericus Suarez *in leg. poſt rem iudicatam, in declaratione legis Regni, limitatione 7. numer. 4. ad finem*,& late proſequuntur Rebuff. *vbi ſupra dict. titul. de conſtitutione redditũum, art. 1. gloſſ. 8. num. 9.* Neguſant. *vbi ſupra dict. 5. part. 2. membr. numer. 10.* Balduinus, *de pignoribus, cap. 11.* Donellus *in eodem tract. cap. 12.* Conanus *lib. 4. Commentariorum, cap. 17. numer. 3.* Et generaliter initium contractę obligationis,non diem deſtinatæ ſolutionis inſpiciendum eſſe, vt quis prior dicatur, & præferatur in obligatione alteri creditori,docet; Iureconſultus *in l. 1. verſ. non vtique, ff. qui potiores in pignore*,ac propterea,concurrentibus eo,cui res prius fuit obligata,licet ſolutionis dies conuenta,propter dilationem nondum venerit,& altero, cui obligata poſtea fuit, & cui iam dies ceſſerit ſolutionis;adhuc potior erit,antiquioris cauſæ, inſpecto initio obligationis, non ſolutionis;vt per dicta iura ſupra allegata, ex Roderic. Suarez, *in d. leg. poſt rem iudicatam, limitatione 7. nu. 4.* optimè reſoluit Paz *in praxi, 5. part. 1. tom. capitulo quarto, numer. 5. & 6.*

I ✱. *Adueniente conditione retrotrahitur obligatio, &c.)* Hæc ſententia vti & iure, et ratione ſuffulta, communiori Doctorum, & Interpretum conſenſu firmata eſt,& amplexata; Potiorem ſcilicet tempore eſſe illum,qui hypothecam ſub conditione contraxit, in concurſu alterius, qui interim ante conditionis euentum,aliam purè ſibi conſtituit, ſi tamen poſtea ea conditio ſit purificata.

Quam tamen concluſionem intellectam velim dumodo 49
illa conditio ſit;vel caſualis,vel mixta; non autem poteſtatiua,pendens ſcilicet à mera debitoris poteſtate; quoniam in hac conditionis ſpecie non fit retrotractio ad tempus cõtractæ obligationis;ſed attenditur tempus exiſtentis conditionis; *l. 1. & l. potior, 11. init.* vbi omnes DD. *init. & l. 1. D. qui potior. in pign. l. diuerſis, 8. C. eod. tit. l. penult. D. quæ res pign. oblig. non poſſ.* vbi Bart. *& adhuc, in l. aſſiduis, C. qui potior. & in cit. l. 1. D. qui potior.* vbi etiam Angel. *& in l. qui balneum, 9. num. 1.* & Roman. *ibid. & in cit. l. potior, 11. init. & in l. ſi is qui pro emptore, D. de vſucapion. num. 43. & ſeq.* Iacob. Cuiac. *lib. 8. ad Aphrican. ad d. l. qui balneum, 9. verſ. Amplius*, Neguſ. *de pign. part. 5. membr. 2. num. 10. & paſſ.* Mozz. *eod. tract. cap. de natural. pignor. num. 31.* Anton. Faber *in ſuo C. lib. 18. tit. 8. diffin. 1. num. 6.* Mantic. *de tacit. libr. 14. tit. 46. tom. 2. & tom. 1. lib. 11 tit. 23.* Gabriel *conſ. 141. num. 8.* Gomez Leon. *deciſ. 85. num. 4. cent. 1.* Mynſing. *cent. 1. obſeru. 19.* Petr. Peck. *de iure ſiſtend. cap. 4. num. 6.* Manent. *conſil. 18. num. 2. & ſequ. volum. 1.* Hartman Piſtor. *part. 3. quæſt. 14.* vbi ad partes quæſtionem exagitat. Amat. *variar. reſolut. cap. 5. per tot.* Gratian. *diſcept. forenſ. tom. 5. cap. 904.* Mangil. *de euict. quæſt. 36. per tot.* Acoſt. *de priuileg. credit. regul. 3. ampliat. 11. nu. 21. & regul. 5. limit. vltim. in fin.* qui notat ante conditionem talem purificatam, peti poſſe cautionem de ſoluendo,ipſa purificata, *ex l. grege, §. ſi ſub conditione, D. de pignor.* niſi fugæ, vel decoctionis ſuſpicio interueniat, vt benè notat hic Auctor.

Huius autem differentiæ ratio ea communiter redditur; 50
quia in caſuali conditione, vt & mixta, ius dicitur ſtatim quæſitum,etſi apparens ſolum ipſa adueniente, & purificata; at in mere poteſtatiua,pendente ſcilicet à debitoris animo,id non procedit, ſed ſolum cenſetur initus tractatus, & cõuẽtio de ipſo cõtractu ineundo; vnde non eſt locus retrotractioni; ita ex Gloſſ. *in Clem. 1. de conceſſ. præbend. verſic. executorem*, Neguſant. *loc. ſup. cit.* Mantic *vbi ſup. in cit. tract. de tacit, num. 19. & ſequ.* Mangill. *ibid.* Gratian. Amat. & alij egregiè Salgad. *Labyrinth. credit. part. 2. caput. 29. init. & paſſ.*

† Qui *num. 12. & ſequ.* hanc concluſionem retrotractionis 51
in hypotheca expreſſa vt ſupr. extendit & ad contractum conditionalem,in quo inducitur à iure hypotheca tacita, vt ſcilicet præferatur talis creditor alij intermedio creditori; ex Neguſant. Amat. ex communi Repetentium ſententia, *in leg. aſſiduis, C. qui potior.* ex argumento *l. cum quid. D. de reb. credit.* Vtcumque diuerſum in tali debito conditionali, generaliter reſoluant Rip. *in dict. leg. priuilegia, D. de priuil. cred. num. 41.* Io: Baptiſta Aſinius *de execut. §. 7. cap. 33.* Dyn. *conſ. 42. num. 11.* Et *nu. 20.* infert ad rem alienatam pendente hypotheca ſub tali conditione caſuali,vel mixta,ea purificata, eſſe affectam ex tunc, in præiudicium poſteriorum creditorum.

Ex quibus ſic reſolutis,euincitur; ſi Caius debitor hypo- 52
thecaſſet alicui omnia bona ſua,non tam pro rebus,& mercibus præſ.,quas tunc accipit,ſed & pro omnibus, quas de cætero empturus eſſet; poſtmodum Caius ante has merces ab alijs res emit, èique bona ſua obligauit, non poſſe primum illum creditorẽ vigore ſuæ hypothecæ præferri ſecũdo pro mercib. ijs poſtmodum ab eo acceptis,quoniã conditio hypothecæ pro ijs fuit poteſtatiua,& in voluntate debitoris poſita,an ſcilicet eas merces ex tunc accipere velit, nec ne, ex text *in leg. Titius, 4. & d. leg. penult. D. quæ res pign. obl. non poſſ. d. leg. potior eſt in pignore, 11. init. D. qui potior in pign. hab.* Hartm. Piſtor, *quæſt. 14. num. fin. part. 3.* vbi de ſententia apud ſuos Scabinos.

Hoc tamen non obtinet (pergit idem Piſt. *vbi ſupr. num.* 53
10.) ſi ille primus creditor teneretur merces concedere huic debitori; etſi debitor non poſſet cogi ad eas recipiendas; & ſic à parte eius debitoris ſolum, conditio eſſet poteſtatiua. hoc enim caſu ille primus præfereretur; per text. *in cit. leg. 1. D. qui potior. in pign.* quod equidem verum eſt, dum hic eſt creditor ſub conditione mixta; & inita iam eſt obligatio, non autem duntaxat deſignata; ad ea quæ ſupr.

Adhuc ex prædictis reſoluit, ſi vt preſto mihi eſſet fideiuſ- 54
ſor,omnia bona mea hypothecæ ſubijcio alicui, vt pro libito,& quandocumque contigerit, pro me fideiubeat; hoc caſu ſi ea bona alij per me hypothecentur, antequam vel merces accipiam,vel in ijs hic fideiuſſor pro me intercedat, vel ſoluat, nihilominus illum præferri Ratio & ſuperioris pro-

Digitized by Google

ximi caſus,& huius,eſt quia & ille primus creditor, & iſte
fideiuſſor ſunt ex ſua promiſſione ita deuincti,&obligati,vt
in eorum non ſit poteſtate,nolle fideiubere, aut ſoluere;cũ-
que ea obligatio ſit ſub mixta conditione, ſi ſcilicet fideiuſ-
ſor ipſe ſoluerit ,propter hoc meritò tempus conuentionis
attenditur,à quo tempore bona mea ipſi ſunt obnoxia,po-
ſthabitis omnibus alijs creditoribus.textus elegans. *in dicta*
leg.qui dotem,1.D.qui potior. Hartm.Piſt. *vbi ſupr.à numer.29.*
Matth.Berlich eum referens,*practic.concluſ.cap.66.part.1.à*
num.37.& ſequ.
35 Similiter ſi pro meo debito,tu creditori meo te obligaſti
ad ſatisfactionem; ſi ego intra præſtitutum tempus non ſa-
tisfecerim;egoque te indemnem ſeruare promiſerim, bona-
que mea hypothecauerim ; etſi poſtmodum alij creditori
ſub hypotheca conſtituerim;nihilominus, tibi , qui, me non
ſoluente ad diem præfixum,debitori meo ſatisfeciſti, in bo-
nis meis competit prælatio aduerſus alios creditores ; etſi
enim conditio appareat poteſtatiua , dum fuit in mea ele-
ctione ſoluere,nec ne ; Attamen quia tu ex neceſſitate tene-
ris,me deficiente ſatisfacere ; eſtque vt ſupr. dixi iam inita
obligatio efficaciter;etſi ſub condictione mixta,ſi fideiuſſor
non ſoluerit;ita & ego debitor tibi,ex tũc ita obligatus ero;
quare merito conditio ea retrotrahitur,& omnibus eſt præ-
ferendus,Stracc.*de decoctorib. part. ... §.vlt. Quis potior. &c.*
num. 12. & ſeqq. vbi de facti contingentia teſtatur;perbellè
Salgad. *Labyrinth.creditor.dict.part.2.capit.20.num.22.*
Qui *num.42.* eam mouet quæſtionem , An creditor hy-
pothecarius ſub dicta conditione caſuali, & ſic retrotracti-
ua,ſub qua habet obligata omnia bona debitoris p[illegible]entia,
& futura,conditione purificatà,habeat ius ad bona acquiſi-
ta,& alienata ante ipſius conditionis aduentum ? Et reſol-
uit, Creditorem hunc conditionalem nullatenus ius habere,
nec fictionem retrotractiuam ad illa retrotrahi,ſtante inha-
bilitate in vtroque extremo,ſcilicet,à quo & ad quem,vide-
licet tempore obligationis,& purificatæ conditionis , nullo
enim ex his temporibus res fuit debitoris.ex Bart.Bald.An-
gel.Fulgoſ.& cæteris repetentibus,*in d.leg. qui balneum , §.*
Ti[illegible]a.D.qui potior in pign. Aſinio , Tiraquello , Hondedeo,
Neguſantio,Mangillo,& ceteris adductis per eumdem *ibid.*
vbi ſupr. qui plura ad rem ſingularia notat.
A.M.B. I.V.D.&c.
56 Neque obſtat,quod in hoc caſu creditor , cui ſub condi-
tione res fuit obligata prius, & poſtea alteri purè fuiſſet hy-
pothecata,ſi præferendus ſit huic vltimo creditori,cui ſolu-
tionis dies iam ceſſerit,eo quod magis tempus contractæ o-
bligationis attendendum ſit:videretur namque iam agere
poſſe,antequam dies ſolutionis venerit,aut ceſſerit, quo ca-
ſu audiri non debet,ex regula text. *in leg.1.C. de conditione*
ex lege,& legis qui mandauero,& leg.eum,qui kalendis ,ff.de
verborum obligationibus;& leg.cedere diem,213.ff. de verbo-
rum ſignificatione. Nam reſponderi poteſt cum Roderico
Suarez,& Doctore Paz,*vbi proximè*,quòd ſi periculum im-
mineret,eo quòd debitor ſuſpectus ſit de fuga, aut quia pa-
trimonium debitoris conſumebatur in poſteriori debito,
tunc nè debitor,ſi ex ſuis bonis ſatisfaciat ſecundo creditori,
efficiatur non ſoluendo priori,poterit eo caſu ante diem, &
conditionis euentum agere,& alteri creditori præferri debe-
bit:Pro qua vera doctrina inducit Rodericus Suarez, & Ne-
guſantius,*vbi ſupra* relati à Doctore Paz, *vbi proximè num.*
*6.*text ſingularem,*in leg.quæſitum,ff.de pignoribus*,& textum
celebrem,*in leg.omne as,ff.pro ſocio,& leg.in omnibus,ff.de iu-*
dicijs , quibus conuenit *leg.17. titul.13. partic.5.* quarum
legum argumento,ita fuiſſe iudicatum, & pluries obtinuiſſe
teſtatur ipſe Rodericus Suarez,& eius ſententiam approba-
uit Gregorius Lopez *in d.leg.17.part.in gloſſ.verb.ſerra* , cui
ſententiæ,& doctrinę benè conducunt quæ de creditore an-
te diem agente benè reſoluit Octauianus *deciſione Pedemon-*
tana 130.
Illud tamen in regula hypothecæ prioritati,& antiquita-
ti prælationem concedente,notandum erit, non ſolum prę-
ferri priorem creditorem poſterioribus creditoribus , pro
K principali debito,ſed etiam * pro omnibus acceſſionibus,
penſionibus, aut intereſſe ex eo reſultante, tamquam ex ſe-
quela,*argumento legis cuicumque,§.tamẽ in fine*,ibi,*eius enim*
rei ſequela eſt,ff.de inſtitoria actione;& non tantum,ſi pro ip-
ſis acceſſionibus à principio,& tempore conuentionis , res
ipſa obligetur,venient,vt *in leg.grege,§.vltim. ff. de pignerib.*
vbi propter vſuras quoque ſi obligata ſit hypotheca , vſurę
ſolui debent,&c.Sed etiamſi nihil nominatim,aut ſpecialiter
de hypotheca,& obligatione,pro vſuris , ſeu acceſſionibus
cautum fuerit,*ex leg.ſi inſula,& leg.Lucius, ff.qui potiores in*
pignore;quibus omnino addendus erit Ripa *in leg.priuilegia,*
num.9.de priuilegijs creditorum.Neguſantius *d.6.par.2.mem-*
*bro,num.16.*Rebuff.*in d.tractat. de conſtitutione redditnum ,*
art.5.gloſſ.8.num.7 Felicianus *in d.lib de cenſibus,cap.5.num.*
18.dicens id procedere non ſolum ſi prior habeat hypothe-
cam expreſſam,ſed etiam ſi tacitam: nam etiam pro acceſ-
ſorijs ad illam tacitam , debet præferri poſteriori expreſſæ ,
quamquam acceſſerint poſt obligationem poſteriorem,ex
Bart.*in leg.cum dotem,§.autem in leuiſſimo,ff.ſoluto matrimo-*
nio,Ripa *in d.leg.priuilegia,num.9.*ex quo Bart.*in d.§.ſin au-*
tem in ſauiſſimo,docuit,mulieri etiam pro alimentis,compe-
tere tacitam hypothecam priuilegiatam,ſicut pro principa-
li dotis,& ſequuntur ibi Fulgoſius,Paulus,Alex.& Bald.*in l.*
vnica,§.& vt plenius,C.de rei vxoriæ actione , Neguſant. *vbi*
ſupra 4.membre.2.part.à num.47.
K ℣. *Pro omnibus acceſſionibus,penſionibus,&c.*) Pro in-
teruſurijs, cæteriſque acceſſionibus hypothecam creditori
competere,vltra hic adducta, nos etiam ſupra monuimus ,
art.7.lit.B.
Quibus adde,& declara, prout ibi diximus, idem proce- 57
dere,& in prælationis iure,& priuilegio ; Quod ſpecifica in
venditione;ſi enim res vendita eſt tradita emptori , qui qui-
dem pretium non ſoluit,emptor ex morę tempore tenetur
venditori in vſuris quincuncibus. Quandoquidem vſuræ vt
intereſſe creditoris cenſentur & ſorti principali,accumulan-
tur,eiuſque naturam ſubeunt: Hinc igitur ſi ſors prælationẽ
habet,etiam vſuræ ipſius regulariter prælationem eamdem
obtinent.Couarruu.*libr.3.variar.cap.4.num.1.* Zang *de ex-*
*ception.part.3.cap.25.num.55.*Moller. *libr.1.ſemeſtr capit.28.*
Iacob.Schult.*in addit.ad Modeſtin.Piſt.in quæſt.illuſtr.part.*
*3.quæſt.108.num.13.*Rot.*dec.384.& 401.par.3.diuerſ.* addu-
cta per D.meum Adden.*part.2.art.4.num.13.*
Idem ſtatuas in vſuris,& intereſſe dotis promiſſæ , Zang. 58
par.3.cap.35.& nos ſupr *par.1.art.1.*latis retulimus,& Auct.
de alimentis peroptimè hic refert.
A.M.B. I.V.D.&c.
Ex qua reſolutione ad praxim,poterit deduci,* Quod ſi L
creditor agat ob annuum cenſum ſibi conſtitutum in bonis 59
communis debitoris,vt præferatur habita ratione hypothe-
cæ,& eius antiquitatis , non ſolum in pecunia , & ſorte ſub
cenſu data,ſed & pro redditibus decurſis præferendus erit ,
quod ex ſupradictis,neceſſario erit intelligendum ex regulis
iuris,maximè propter ſtylum Tabellionum,qui inſtrumento
cenſus adijciunt,talia bona obligari pro principali,& reddi-
tibus , cuius formam refert Monterolo *in practica Tabellio-*
num,tit.7.fol.153.
L ℣. *Si creditor agat ad annuum cenſum, &c.)* De cre-
ditore cenſuario , an & quod priuilegium habeat in cenſus
exactione,ſatis ſupra notatum , *par.1.art.8. num.67.* Quod
autem tam pro ſorte,quam pro redditibus annuis, idem ſit
ſtatuendum iudicium clare fuit hactenus probatum, ſupra
proximè *à numer.56.* atque etiam ſup. *p.1.art.1.* in mate-
ria Dotis; *& art.7.*
Et ſuppoſito hunc creditorem , elegiſſe hypothecariam 60
actionem ad ſuam annuam præſtationem conſequendam ,
Obſerua eum non ſolum contra principalem debitorem
agere poſſe , ſed etiam contra tertium rei hypothecatæ poſ-
ſeſſorem , ſe obligantem ſeorſum à principali , per recogni-
tionem. notat Ceuall. *commun. contra com.tom.3.quæſt.754.*
num.29. & paſſ. Felician. *de cenſib.lib.2.cap 6.n.7.* Guttierez
*lib.2.practic.q.177.*Couarruu. *variar. lib.3. cap.7.* Salazar.
de vſu,& conſuetud.c.11.num.67. At quæro num ad hęc bo-
na obligata pro cenſu,quæ ad plures , & tertios poſſeſſores
deuenerunt , habeat cenſuarius regreſſum aduerſus quemli-
bet ex eis tertium poſſeſſorem, in ſolidum ?
Difficultatem hanc excitat iam adduct.Couarru. *variar.* 61
lib.3. cap.7. Et Affirmatiuà immo , & Negatiuà relata ex
vna eademque *l. Moſchis, D.de iur.fiſc.*Tandem concludit,
ratione & iure conſtitutionis talis annui redditus,non poſſe
nec cogi , nec in iudicium trahi tertit.n illum poſſeſſorem ,
niſi pro rata , & diſtributione iam facta in ipſa inſtitutione
cenſus; probatque ex Guidon.Pap. Chaſſaneo, atque alijs,
ex textib. *d.l.Moſchis,& l.creditoris, D.de diſtract.pign. l.1.*
C.ſi

C. ſi vnus ex plurib. hæredib. vbi inſuper difficultates tollit, & explanat; ex eo precipuè quia ea hypotheca, quæ deducitur ex conſtitutione talis annui redditus, differt ab ordinarijs hypothecis.

Ex quo infert, tunc bene procedere aduerſam opinionem à Bart. & cæteris laudatam communiter, *in d. leg. Moſchis*, vt ſcilicet in ſolidum ij poſſeſſores teneantur, & poſſint conſtringi, cum videlicet agitur ex ordinaria hypotheca, quæ ſolet apponi in genere erga alia bona eius, qui conſtituit cenſum, præter illa ſpeciatim ſuppoſita. Et in fine cap. eam adhuc ampliat concluſionem obtinere, etiamſi illi poſſeſſores ſint hæredes; cenſum conſtituentis, adhuc enim, ſi ea non vulgari hypothecaria agatur, vt ſup. pro rata hæres, rem aliquam ex eis ſpecialiter ſubiectis poſſidens erit conueniendus.

A.M.B. I.V.D. &c.

62 Neceſſario hic etiam obſeruandum erit, Vt ſuperior regula, quæ ex prioritate temporis, creditoribus prælationem tribuit, in hypothecis locum habeat, oportere, vt conſtet de
M prioritate temporis, & antiquitate obligationis in * publico inſtrumento, vel ſaltem priuato, ſubſcriptione debitoris, & trium teſtium munito; vt reſoluit Rebuf. *in d. tract. de conſtitutione redditumm, artic. 1. gloſſ. 6. numer. 6.* Nam quamuis chyrographarius creditor non poſſit peruenire ad tertios poſſeſſores, *ex leg. cum tibi, 10. C. qui potiores.* poteſt tamen hypotheca conſtitui in priuato chyrographo, *ex leg. cum tabernam, §. idemque fit, ff. de pignoribus*, & ex notabili text. *in l. ſcripturas, C. qui potiores in pignore*, cui conſonat ſingularis lex Regia, 31. *tit.* 13. *par.* 5. atque ita demum, creditor ex inſtrumento priuato, ſi antiquior ſit eius hypotheca, præferendus erit creditori habenti hypothecam, ex inſtrumento publico, ſi adſit illa ſolemnitas ſubſcriptionis debitoris, & trium teſtium: vt optimè notauit ex tex. *in dict. leg. ſcripturas*, Neguſantius, *d. 5. par. 2. membro ex num.* 47. latè illius tex. interpretationes adducens; & Couarruu. *practicarum quaſtionum cap.* 22. rectè Ioannes Gutierrez, *lib. 1. practicarum quaſtionum quaſt.* 125. *ex num.* 3. exactè, & nouiter Hermanus Meyrer, *d. tract. de pignoribus, & hypothecis tit.* 3, *num.* 10. & 13.

63 M ♱. *Publico inſtrum. vel priuat. ſubſcript. &c.)* Nulla prorſus facienda eſt differentia, ad effectum huius hypothecæ, ſiue publicum ſit inſtrumentum; ſiue ſcriptura priuata, vallata tamen debitoris, & triplicis teſtis ſubſcriptione, ex citat. *leg. ſcripturas*; atque ita exponunt & ſuſtinent præter relatos ab Auct. Mareſcott. *variar. reſol. lib. 1. cap. 79. num. 11. & ſeq.* Genua *de priuat. ſcript. lib. 1. ad. 1. concl. ſuper. d. leg. ſcripturas, num. 3. & paſſ.* Gait. *de credit. cap. 2. tit. 8. numer.* 30. 36. *& ſequ.* Mich. Beuther *de iure præl. cap. 28. per tot.* Beuſt. *ad leg. admonendi, D. de iureiur. num.* 963. & 968. Gail. *libr. 2. obſeruat. 25. num.* 10. Nouiſſimè Acoſt. *de priuil. credit. regul. 3. ampliat. 6. vbi fusè.*

64 Adhuc amplia id procedere, etſi priuata illa ſcriptura non ſit teſtibus firmata, ſed ex alijs veris, & certis probationibus tollatur fraudis ſuſpicio, Mareſcott. *loc. cit. num.* 10. Rot. per eum adduct. Gait. *d. c. 2. tit. 8. n.* 3120. *cum ſimilib.* & nos alibi.

A.M.B. I.V.D. &c.

65 Ex his omnibus, quæ latiſſimè ſupradicti Authores notarunt circa explicationem *d. leg. ſcripturas*, & materiam priuatæ ſcripturæ, illud in propoſito obſeruari etiam debet. Quod in omnibus his caſibus, in quibus quis nititur priuata ſcriptura, ſubſcripta à duobus, vel tribus teſtibus; vt fidem
N in iudicio faciat talis ſcriptura, * oportere quod recognita fuerit prius à contrahentibus, & quod teſtes in ea contenti, ſubſcriptiones eorum recognoſcant; vt ſatis apertè probatur *in cap. 2. vbi tradunt Doctores, de fide inſtrumentorum*, & reſoluunt Bart. Bald. Paul. Salyc. & alij, *in d. leg. ſcripturas*, & expreſſe approbarunt Regiæ leges, 114. *verſ. E aun deximos*, vbi diffusè, & eleganter Gregor. Lopez *in gloſſ. verbo otorgandolo*, & *lex.* 118. & 119. *titul. 18. part.* 3. & poſt Neguſantium *de pignoribus dict. 5. part. 2. membro, ex num.* 47. vtiliter reſoluit Couarruu. *practicarum quaſtionum, capitul. 22. & præcipuè ex num.* 5. Molina *lib. 2. de Hiſpanorum primogenijs, cap. 8. num.* 10. Pelaez à Mieres *in tractat. de Maioratu, 1. par. quaſt. 65. num.* 4. & 5 reſoluentes, totam vim, & poteſtatem ſcripturæ priuatæ, pendere à recognitione eius; vt præter hos auctores, optimè ponderauit Ioannes Guttierrez, *lib. 1. practicarum quaſtionum, quaſt. 125. num. 6.*

66 N ♱. *Oportet quod recognita fuerit à contrahentibus, &c.)* Communis eſt opinio, ac ab omnibus recepta, & in praxi vſquequaq. ſeruata, ad probationem priuatæ ſcripturæ, exigi ipſius recognitionem; quod intelligas, ſiue parte opponente, Scacc. *de iudic. lib. 2. cap. 11. numer.* 897. ex Abb. Specul. Butr. Innoc. Caſtrenſ. Lanfranc. Oldrad. Caputaquen. & cæteris per eum inibi relat.
67 † Siue etiam non aduerſante parte; tunc enim ea taciturnitas ſubit vicem recognitionis, & approbationis. Malcard. *de probat. concl. 1301. num. 18. & concl. 121. num.* 13. Gratian. *diſcept. forenſ. tom. 4. capit. 730. num. 40. & ſequ. atq. capit.* 795. Scacc. *vbi ſupr.* Genua *de ſcript. priu. lib. 1. quaſt. 4. num.* 210. Grauett. *conſil.* 150. & *de antiquit. temp. verſ. quaritur*: Gait. *de credit. cap. 2. tit. 8. à num.* 3607. *& paſſ.*

68 Cæterum, quo ad priuatæ ſcripturæ recognitionem, vide plures modos per Scacc. *de iudic. cap.* 11. relatos, & ampliatos per Gait. *de credit. cap. 2. tit. 8. cum plurib. quaſt. ſeqq. &c.* qui *in d. tract. cap. 4. quaſt. 11. num. 1532. & ſeqq.* hanc Auctoris laudat opinionem, alijſq. DD. comprobat; reiectis Barbati concluſionibus contrarijs; vt inibi per eum, &c. Adde nouiter Acoſt. *de priuileg. credit. reg. 3. ampl. 6. per tot.*

A.M.B. I.V.D. &c.

69 Cæterum illud hic opportunè, & in praxi, vtiliter dubitari poteſt, Videlicet, cum in ſcriptura priuata, debitoris obli-
O gatio * cum hypotheca contineretur, quæ antiquior eſſet cæteris alijs hypothecæ obligationibus, etiam in publicis inſtrumentis contentis, ſi prior illa priuata ſcriptura recognoſceretur in iudicio per debitorem, cum virtute illius recognitionis habeat vim inſtrumenti publici, quod paratam traheret executionem, ex noua Regia diſpoſitione, *leg. 5. tit. 21. lib. 4. noua Recopil.* ibi. *Por ende ordenamos, y mandamos, que de aqui adelante los conocimiento; reconocidos por las partes ante el juez, que manda executar, ò las confeſſiones claras fechas ante juez competente, trayan apparejada execucion, &c. Y que las nueſtras juſticiar, la executen conforme à la ley de Toledo ſu ſodicha que ſabla ſobre la execucion de los contratos guarenigios*; deberet ne iſta priuata ſcriptura prior, & antiquior præferri alijs poſterioribus obligationibus in publicis inſtrumentis comprehenſis? Nam ſi à tempore recognitionis, prior illa priuata ſcriptura aſſumit vires publici inſtrumenti, à tempore recognitionis debitoris, publica inſtrumenta, in quibus continebatur hypothecæ obligatio, licet ſint poſteriora tempore datæ, & contractæ obligationis, ſunt priora tempore recognitionis, & non debet talis recognitio præiudicium creditoribus generare; vt tenuerunt Angelus *in leg. fideiuſſor. ibi, præſentibus fideiuſſoribus*, quam refert, & ſequitur Hippolytus *ſingulari* 135. & 484. quos refert Ioannes Gutierrez *d. libr. 1. practicarum quaſtionum, quaſt. 12. num.* 2. Si verò à tempore datæ ipſius ſchedulæ, & tempore celebratæ obligationis, retrotraheretur recognitio; ſicut de obligatione hypothecæ conditionali ad diem celebrata, ſupra diximus, *ex leg. 1.* ibi. *Non vtique ſolutionis attendenda ſunt tempora, ſed dies contracta obligationis, &c.* & *leg. qui balneum, §. 1. & leg. potior ff. qui potiores in pignore habeantur*, ibi, *& ſi adueniente conditione retrotrahatur ad tempus contractus, & creditor ex illa, præferatur poſteriori puro*: ex prædictis iuribus, dicendum videtur, in hac caſus ſpecie, ſcripturam hanc priuatam, continentem hypothecam priorẽ, poſterioribus alijs cum concurrentibus præferendam eſſe.

70 O ♱. *Obligatio cum hypotheca, &c.)* Rectè ſupponit Auctor inſertã in ea ſcriptura hypothecam nõ enim ea pareret hypothecariam actionem, ſiue etiam eſſet publica ſcriptura, niſi expreſsè in ea eſſet cautum de hypotheca illa; namque tacitè non contrahitur extra caſus in iure regeſtos, vel ſub legis ipſius caſibus comprehenſos, vt notum eſt, & abſq; controuerſia; atque ita notat, & reſoluit Anton. Faber. *de errorib. pragmat. tom. 1. decad. 1. error.* 1. contra Cepoll. Burſatt. Boer. & Rebuff.
71 † Ex quo infert Gait. *d. leg. ſcripturas*, ita intelligendam eſſe, vt expreſsè in ea ſcriptura de hypotheca ſit conuentum, ex Vinc. de Franch. *dec. 5. initi.* Genua *de ſcriptur. priuat. concluſ. 3. ad leg. ſcripturas, n.* 2. & Fabro. *vbi ſupr.*

A.M.B. I.V.D. &c.

72 Quare in hac dubitatione optimè reſoluit Ioannes Gutierrez, *in d. quaſt. 125. ex num.* 3. quod licet in præiudicium ipſius recognoſcentis, retrotrahatur illa debitoris recognitio

priuatæ ſcripturæ, ad diem contractus, in præiudicium tamẽ aliorum creditorum ipſius, minimè retrotrahitur; * ſed vires aſſumit à tempore recognitionis; nec enim præiudicabit alijs creditorib. habentib. ſcripturas publicas cum hypotheca ante recognitionem celebratas; antiquitas enim incipit à die recognitionis, niſi ſcriptura priuata trium teſtium ſubſcriptione eſſet annotata, & propria eorum manu ſcripta cum hypotheca alicuius rei, quia tunc quaſi publicè cõfecta habetur, & ideo * a tempore datæ ipſius, incipiet prælatio eius, iuxta *dictam legem ſcripturas, & dictam legem Regiam 31. tit. 13. part. 5.* prout ita reſoluit Couarruuias *vbi ſupra*, Didacus Perez *in leg. 4 tit. 8 lib. 3. Ordinamenti, column. 1099. verſ. contrarium, in fine*, vbi inquit, *ita ſe vidiſſe, & feciſſe practicari in cauſa ardua*; vltra quos eandem reſolutionem probauit, & ſequutus eſt, alios allegans, Rebuff. *1. tom. ad leges Franciæ, in tractat. de chyrographorum recognitione, in præfatione, num. 16. & 81. cum duobus ſequentibus, & in art. 1. num. 22.* Paz *in praxi 3. tom. 4. part. cap. 1. num. 31.* alioquin eſſet in poteſtate debitoris præiudicare tertio, contra *dictã legem ſcripturas, & dictam legem Regiam, 31.*

P (margin)

73 P ✠. *Vires aſſumit a tempore recognitionis, &c.* & ibi, *A tempore datæ ipſius, incipiet prælatio, &c.*) Hoc Auctoris dictum, ſcilicet ſcripturam priuatam, in qua de hypotheca ſit conuentum (*vt ſupr.*) vires aſſumere à tempore dumtaxat recognitionis ipſius, non autem à tempore confectionis eiuſdem, vltra DD. ab Auct. relatos, de communi teſtantes, adhuc comprobant cit. Couarruu. *variar. quæſt. lib. 2. cap. 11. num. 4.* Guttierez etiam *lib. 3. quæſt. 15. num. 9.* Franchis. *dec. 93. num. fin.* Matth. Coler. *de proceſſ. execut. part. 4. cap. 1. num. 118.* Fachin. *conſil. 31. dub. 3.* Gratian. *diſceptat. forenſ. cap. 391.* Nic. Genua, *de priu. ſcriptur. lib. 1. quæſt. 4. & lib. 2. quæſtion. 1. à med. per tot.* Magon. *deciſ. Florentin. 122. part. 1.* & vltra plures alios, Auctore etiam citato, firmat Salgado *Labyrinth. credit. part. 2. cap. 20. n. 37.* & adhuc conducto Auct. cum Mantic. Menoch. Maſcard. Gait. Caputaquen. Barboſ. & alijs, Acoſt. *vbi ſup. reg. 3.*

Si tamen talis ſcriptura priuata, trino teſte ſit communita, in terminis *d. leg. ſcripturas*, retrotrahendum ad tempus eius datæ, & celebrationis contractus ſuſtinet vltra Auct. Couar. *practic. d. cap. 22.* Scacc. *de iudic. cap. 12. num. 990.* Gratian. *diſceptat. cap. 537.* Trentacinq. *variar. reſolut. lib. 2. tit. de fid. inſtrum.* Magon. & Franch. *vbi ſupr.* Triuſan. *deciſ. 4. num. 9. lib. 11.* Salgado, *vbi ſupr. num. 29.* Hanc tamen reſolutionem vult Acoſt. ita moderatè intelligi, vt adhuc procedat quidẽ quo ad ipſius recognoſcentis præiudicium, non vero quo ad aliorum creditorum, vt ait in *dicto tractatu, de priuilegijs creditorum, regula tertia, ampliatione ſexta, numero decimo tertio.*

74 Ceterum totam Auctoris, & cæterorum laudatam ſententiam funditus euertere tentat Anton. Faber *de erroribus pragmatic. decad. 1. error. 3.* dum Apocham vires accipere ſentit à tempore conſtitutionis, & celebrati contractus *leg. creditricem, C. de remiſſ. pign.* vbi per reſtitutionem chyrographi cenſetur remiſſa hypotheca; ergo erat conſtituta (infert) ante apochæ recognitionem, quæ quidem ſolet fieri ſolum tempore executionis. Tum & quia recognitio non conſtituit hypothecam, ſed iam conſtitutam declarat. Atque ex his & alijs, retrotractionem in quauis ſcriptura etiam priuata faciendam eſſe tenet ad tempus rei geſtæ, vt aſſolet in omnibus probationibus. Tu porro ſta cum communi, & ad fraudis ſuſpicionem ſemper euigila, quæ potiſſima hæc decedendi ratio eſt, vt ſupra notatum.

75 Ex quo inferas, & cum apocha probatur per teſtes de veritate contentorum in ipſa, contractus tempus attendi; dum omnis ſuſpicio fraudis ceſſat. Vid. ad comprobationem, quę ſup. & quæ in terminis, per Gait. *de credit. cap. 2. tit. 8. à num. 3103. & paſſ.* Salgad. *vbi ſupr.* ex Vela, & Pereira, quod & ad vſuras legitimas extendi ſuſtinet, ex Fabro citato. Et de alijs probationum generibus, ad cit. *leg. ſcripturas*, vltra ſupr. adduct. vid. Acoſt. *vbi ſupr. dict. ampliat. 6. à num. 54. & paſſ.*

A. M. B. I. V. D. &c.

76 Rurſus ad explicationem huius articuli, & regulæ in principio propoſitæ, omnino obſeruandum erit, aliquando accidere, vt ille cui res ſecundo loco eſt obligata, præferatur priori creditori; veluti in ſpecie text. *in leg. Titius, 4. ff. qua res pignori obligari poſſunt, & in leg. diuerſis, iuncta expoſitione, Gloſſ. verbo data, C. eodem tit.* quibus conſonat, *lex 27. tit. 13. par. 5.* videlicet quando duobus creditoribus res alicuius debitoris eſſet hypothecata, & ſecundus pecuniam realiter numeraſſet; ille namque præferendus erit priori creditori, cui prius eadem res fuit pignori obligata, pecunia tamen debitori non numerata. Huius autem rei ratio colligitur ex Iuriſconſulto, *in leg. 1. §. vlt.* ibi, *Alia cauſa eſt eius, qui pignus accepit ad eam ſummam, quam intra diem certum numeraſſet, ac forte prius quam numeraret alij res pignori data eſt*; melius, caſum, & rationem poſuit tex. *in dict. leg. potior*, & ita vtrumque retulit *d. leg. Regia, 27 partit.* ſcilicet quia, hypotheca non ante incipit, quam pecunia fuerit numerata, aut res pro qua conſtituitur, tradita ſit, prout etiam colligitur ex dict. *leg. diuerſis, iuncta Gloſſ. verbo data, C. qui potiores in pignore habeantur*, & notauit Ripa *in d. l. priuilegia num. 23.*

Ex qua Gloſſ. doctrina, iuncta *d. leg. diuerſis*, & quę ibi notarunt Bart. & Angelus, deduxit Gregorius Lopez *in dict. leg. 27 in gloſſ. verbo primeramente, in fine*, mirabilem praxi doctrinam, quam ſummè extollit, & commendat, & eam refert, & ſequitur Ioann. Guttierez, *de iuramento confirmatorio, 3. part. cap. 15. num. 25.* videlicet non ſufficere confeſſionem debitoris, dicentis ſe recepiſſe pecuniã a primo creditore, vt ipſe præferatur, ratione hypothecæ, ſecundo etiam hypothecam habenti, niſi conſtet, quod realiter fuit data ea pecunia à primo creditore; vnde poſterior creditor, qui verè pecuniam numerauit, & ita per fidem, & teſtimonium Tabellionis, conſtet hypothecam habere, licet nouiorem, ius exigẽdi habebit, ante creditorem hypothecarium antiquiorem, de cuius debito non aliter cõſtat, quẽ per debitoris cõfeſſionẽ, & non numeratę pecunię exceptionis renunciationẽ in inſtrumẽto obligationis, & hypothecę factę; ideo conſiliũ præbet Gregor. Lopez *ibidem*, ex Baldi, & Angeli doctrina, quod faciat creditor apponi in inſtrumento, quod debitor fuit confeſſus recepiſſe pecuniam & quod habuit, & recepit in præſentia Notarij, aut Tabellionis, & teſtium, & ſic * præfertur omnibus alijs habentibus nudam confeſſionem tantum, & hanc fallentiam noſtræ regulæ ſequitur Ripa, *vbi ſupra num. 25.* & Caſtellianus Cota *in memorabil. lib. iuris, verbo, creditor*, dicens eſſe æquum, vt teſtatur ipſe Guttierez *vbi proxime, num. 25. in fine*, & Felicianus *d. libr. 3. de cenſib. cap. 5. num. 23. & 24.* dicens, hanc limitationem praxi non eſſe receptam; tenuiſſe Matienzo, *vbi ſupra in d. leg. 7. gloſſ. 5. numer. 11.* contra Gregorium Lopez, affirmantem nullam eſſe differentiam in expreſſis hypothecis, an ſit pecunia numerata, vel ſit in inſtrumento confeſſio de recepto cum renunciatione non numeratæ pecuniæ; vtroq. enim caſu, qui prior eſt tempore, præfertur poſteriori. 77

Q (margin)

Q ✠. *Præfertur omnibus alijs habentibus nudam confeſſionem, &c.*) Hanc eamdem ſententiam ſuſtinet Carrocc. *de except. recept. 123. num. 145.* videlicet creditorem poſteriorem ex inſtrumento de numeratione, & reali ſolutione, præferri anteriori habenti inſtrumentum de confeſſione de recepto dumtaxat, per text. *in leg. Titius, D. qua res pign. oblig. poſſ.* quem text. ita inducit Angel. *in leg. diuerſis, C. qui pot. in pign.* Qui quidem Carrocc. miratur hanc limitationem ad Reg. qui prior, non eſſe à Negulant. regeſtam, addens Cottã etiam ab Auct. relatum, & Gratian. *dec. 145. num. 5.* Eandem porro ſententiam tuetur Maſcard. *de probat. concl. 372. num. 2.* Tiraquell. *de retract. lign. § 1. num. 82.* Paſchal. *de virib. patr. pot. part. 1. cap. 8. num. 77.* 78

Aduerſam vero ſententiam mordicus ſuſtinet Gait. *de credit. cap. 2. tit. 3. num. 527.* citans alios Doctores; veriorem que dicit remota ſuſpicione fraudis; & in praxi communiter ſeruari teſtatur ex Felician. *de cenſibus, libr. 3. cap. 5. num. 24.* † Nec text. oppoſitus, *in d. leg. Titius*, quidquam officit; quãdoquidẽ illa lex loquitur, cũ cõfeſſio de recepto fuit facta ſub ſpe futuræ numerationis, ex qua non obligatur debitor, vnde potuit obligare ea bona alij creditori realiter ſoluenti. Atque ita, contra Pichard. Guttierez. & noſtrũ Auctor. ſentit cit. Gait. *vbi ſup.* cui adde nouiſſime Acoſt. *de priuil. cred. reg. 3. ampl. 12. num. 30. & ſeqq.* obiectis pariter ſatiſfaciens. 79 80

A. M. B. I. V. D. &c.

Pro cuius ſuperioris veræ doctrinæ reſolutione facit etiã alia Accurſij traditio, communiter à Doctoribus recepta, vt docet Couarruu. *lib. 1. variarum reſolutionum, cap. 7. num.* 81

4. &

4. & veriſſimam, & receptiſſimam dicit Ioannes Gutierrez *de iuramento confirmatorio, 1, part. cap 15. & allegatione* 1. & latiſſimè proſequitur Ioſeph Ludouicus *deciſione Peruſina*, 66. & Ego *in 1. part. huius tract. art.* 1. ex alijs auctoribus notaui *per leg. aſſiduis, in Gloſſ. verb. data, C. qui potiores*, docentem priuilegium prælationis doti conceſsum aduerſus anti-
R quiores creditores accipiendum eſse in dote realiter, * & verè numerata, non verò in illa, de qua tantum conſtat per mariti confeſſionem, & exceptionis non numeratæ renunciationem, argum. *leg. 1. C. de dote cauta, & non numerata*.

82 R ✠. *Vere numerata, &c.*) Si tamen ante confeſſionem de recepto præiuerit promiſſio apparens eius ſummæ, ex tali actu, vti parificato actuali ſolutioni, maximè poſt tempora elapſa, & exceptioni non numeratæ dotis, renunciationem, competere prælationem verius fuit creditum: per D. de Marin. & cœteros DD. quos ſup. retulimus. *part. 1. artic. 1. n.* 219. quib. adde Anton. Gabriel. *tit. de iur. dot. concl. 4. num. 1.* vbi de magis communi, Ioſeph Ludouic. *dec. Peruſin.* 66. *num. 25.* Mareſcott. *variar. reſolut. cap. 8. num. 13.* Mantic. *de tacit. libr. 11. tit. 20. numer. 12. & tit. 27. num. 3.* Menoch. *de præſumpt. præſumpt. 13. num. 21. & ſeqq.* Barboſ. *in leg. 1. part 6. nu.* 50. *in fi. D. ſolut. matrim.* omnino videndum ſimul cum Peregrin. *dec. 145. num. 11.* Gratian. *diſcept. forenſ. tom. 5. cap. 984.*
83 *nu. 21.* Bellon. qui receptiſſimã, & communiorem dicit ſententiam, *conſ. 427.* atque alios quamplures, de quibus vid. Barboſ. Couarr. Gabriel. *vbi ſup.*

A. M. B. I. V. D. &c.

84 Præterea obſeruandum eſſe conſtituo, priorem creditorẽ
S hypothecarium, * quamuis ex cauſa lucratiua, *iuxta legem vnicam, verſic. lucratiuus vero, C. de imponenda lucratiua deſcriptione, lib.* 10. præferendum eſſe poſteriori creditori hypothecario, ex cauſa oneroſa, aut contractu aliquo mutui; Quia quamuis ab initio fuit gratuita, & lucratiua illa obligatio, & hypothecæ conſtitutio, poſtquam contracta fuit, efficitur neceſsaria; ac proinde debitor tenetur, ac ſi alius contractus præceſſiſset, *ex leg. ſi quis argentum, cum alijs, C. de donationibus*, & adiuncta regula *legis ſicut ab initio, C. de actionibus, & obligationibus*; ideoque iuſtum non videri, cum tempore prior ſit, iure quoque potiorem eſse non debere in concurſu aliorum creditorum; tum maximè quia, licet in priuilegijs prærogatiua ex cauſa æſtimetur, non ex tempore; *ex regul. d. leg. priuilegia, ff. de priuilegijs creditorum*: in hypothecis tamen non ex cauſa obligationis, ſed ex tempore, hypothecæ prærogatiuam, aut prælationem accipimus, vt ſupra *in principio huius ſecundæ partis* ſcripſimus. Pro qua vera ſententia, primò inducitur tex. *in leg. 2. C. qui potiores*, vbi in concurſu creditorum in pignore prætorio, aut iudiciali, potior cauſa eſt eorum, quibus ex legato, aut fideicommiſſo, pignus fuit conſtitutum, quia priores erant, & antiquiores; & tamen nemo negabit eorum cauſam lucratiuam eſse.

85 S ✠. *Quamuis ex cauſa lucratiua, &c.*) Hanc prædictam concluſionem, pro antelatione ſcilicet prioris creditoris, etſi ex cauſa lucratiua, vt puta donatarij, legatarij, &c. amplexati ſunt Hier Gabriel. *conſil. 82. volum. 1.* Pichatdus, *ad §. quedam, Inſt. de act. num. 70.* Felician. *de cenſibus, lib. 3. cap. 5. in fi.* Apicell. fil. *in addit. ad patris tract. de tutamine pauper. titul. 1. de dilat. quinquennal. num.* 131. Couarruu. *variar. reſolut. lib. 1. cap. 16.*

86 Quæ, vltra alios textus adductos, conuincitur ex *l. ſi quidem, in 2. reſponſ. C. de donat. inter vir. & vxor.* vbi clarè decidit Imperator, vxorem donatariam pręferri creditoribus anterioribus. Adde Mannc. *de tacit. & ambig. libr. 11. tit. 22. num. 23.* Sichard. *in § quedam actiones, Inſt. de act. numer. 70.* plures refert Gait. *de credit. cap. 4. quæſit. 11. numer. 2335.* ſubſcribit Acoſt. nouiſſimè, *de priu. cred. reg. 1. ampl. 4. numer. 32.* vbi alios recenſet.

A. M. B. I. V. D. &c.

Prius debita ex contractu oneroſo, quam ex contractu lucratiuo ſolui debẽt, per eum qui ſoluendo non eſt. Ancharan. *in regula peccatum, num. 30. verſic. vltra tus quæro, de reg. iuris in 6.* Cabal. *conſil. 26. part. 2.* Prout etiam legata prius quam debita ipſius hęredis, ſoluenda ſunt, niſi hęreditatis intuitu facta fuiſsent, puta pro teſtamento, inuentario, ac funere defuncti. Siueſtr. *verbo, reſtitutio 6. quæſt. 6.* & ſi legata pia ſint, & profana, pro rata ſoluentur, ſi hæreditas ſoluendo non ſit, Dian. *parte tertia, tractatu quinto, reſolutione* 60.

N. G.

Rodriquez de Concurſu Credit.

Secundo pro hac parte quam ſequitur Felicianus *vbi ſupra, dict. cap. 5. num. vltimo*, inducit textum ſingularem, quem 87
dicit expreſsum *in leg. 1. C. de iur. fiſc. lib.* 10. vbi ita ſcripſit Imperator Alexander. *Si prius quam fiſci rationibus, pater veſter obligaret, perfectam donationem prædiorum ſeciſſe fuerit probatum, quod citra fraudem creditorum geſtum eſt, non reſcinditur*. vbi poſt Gloſsam, notarunt ibi Bart. & Ioannes de Platea, & hoc verum eſse putant; Quamuis Ioannes Gutierrez *de iuramento confirmatorio, 3. part. cap. 15. num. 19. &*
20. * contrariam ſententiam veriorem exiſtimauerit, ideſt, T
habentem hypothecam ex cauſa oneroſa licet poſteriorem, præferendum eſse antiquiori ex cauſa lucratiua, ex tex. *in leg. inter eos, 19. §. is quoque, & in leg. & exhæredatum, 49. in fine, ff. de re iudicata*, & ex alijs argumentis ibi à ſe pro hac opinione adductis. Nam retenta priori ſententia, ad ea iura pro eius opinione adducta reſponderi poſſe arbitror, ſcilicet, eo ſolum caſu procedere, in quo loquuntur, videlicet cum donator conueniretur à donatario, & eum valde vrgeret, & vti vellet illa exceptione, & priuilegio donatoribus conceſſo, ne conueniantur, vltra quam facere poſsunt, de qua *in l. Neſſenus, §. in ſolidum, ff. illo titulo, de re iudicat. & leg. maritus, ff. ſoluto matrimonio*, quibus conuenit *leg. 5. titul. 4. part. 5.* propter rationem traditam à *leg. ne liberalitate*, 50. *ff. eodem tit.* ibi. *Ne ſcilicet liberalitate inops fieri periclitetur*; nam tunc eo quidem caſu condemnandus erit donator in quantum facere poteſt, deducto omni ære alieno, habita ratione ne egeat, tam ex cauſa donationis, quam ex alia quauis non ſimili, & tunc etiã donatario concurrẽte ex cauſa donationis cum alijs creditoribus, ſi omnes hypothecas habeant, ſuccedat ſuperior noſtra regula, vt qui prior eſt tempore, potior ſit iure, ſine diſtinctione cauſæ lucratiuæ, vel oneroſæ: Neque enim poteſt deduci ex illis iuribus, in illis verbis, *Sed & ipſius ratio habenda eſt, ne egeat*, argumentum illud quod deducit Ioann. Gutierrez, videlicet ex illis probari, prius quam ſoluatur donatio, debere ſolui, & deduci omne æs alienum, & ſic debitum ex cauſa oneroſa, pręferendum eſse ex cauſa lucratiua contracto: nam id nequaquam colligitur ex illis iuribus, ſed illud quod ſupra probauimus, & id clarè deprehendi poſse exiſtimo, ex his quæ tradit optimè Accurſ. *in gloſſ. verb. condemnandum, d. leg. & exhæredatum, ff. de re iudicata*.

T ✠. *Contrariam ſententiam, &c.*) Fuit auctor huius 88
cõtrariæ ſentẽtiæ, ſcilicet pro cauſæ oneroſæ prælatione, Raphael Cumanus *in leg. priuilegia, D. de priu. credit.* Alciatus *in leg. pupillus, D. quæ in fraud. cred. num. 14.* Capic. *dec. 78. nu. 7.* Aſin. *de execut. §. 7. cap. 47.* Caſtill. *dec. 71. init.* Molin. *de iuſtit. & iur. diſput. 413. num. 12.* Carrocc. ſequutus Alex. Iaſ. & Menoch. *dec. 125.* Ceuall. *comm. contr. comm. quæſt. 103. num. 30.* Paſchal. *de virib. patr. pot. part. 2. cap. 9. num. 45.*

Velim tamen obſerues opinionem ſupra firmatam, præ- 89
lationis ſcilicet donatarij, procedere cum donatio fuit facta cum hypotheca; ſi enim ea abeſſet, non daretur locus inter hypothecarios, ſed ſolum inter perſonales, vt notum eſt; poſſetque tunc obijci per donantem, beneficium competentiæ, *ad leg. inter eos, §. is quoque, D. de re iud. & leg. qui id quod, D. de donat. cum ſimil.*

At quid ſi donans ſe interim obliget cum alio, cui rem do- 90
natam, & hypothecatam tradidit? Dic, ea † traditione non 91
obſtante, adhuc donatarium vt anteriorem, præferri, ipſiq. competere remedium *leg. fin. C. de acqu. poſſeſſ.* ad eam rem recuperandam, ſi donatio interceſſit cum hypotheca, & clauſula conſtituti; per quam fictè res tradita fuit. Tiraquell. *de iure conſtit. par. 1. nume. 21. & ſequ. & ampliat. 1. part. 2.* ac tranſlata in donatarium rei poſſeſſio, dum nomine ipſius donatarij ſe poſſidere, donans conſtituit. Ioſeph Ludouic. *dec. 29. per tot.* Mantic. *de tacit. tom. 2. lib. 12. tit. 4. num. 21. cum ſimil.* & quæ ſupr. *part. 1. art. 6. n. 239.*

Ex quo infert Gait. *de credit. cap. 4. num. 1237.* contra Ca- 92
piblanc. ſuum coetaneum, idem quod ſupr. dix. procedere, etſi traditione rei donatæ nondum ſecuta, donatarius debita contraxit, vt ſcilicet donatarius præferatur vigore hypothecæ in donatione inſertæ, non attenta ratione aduerſarij, quod hypotheca donationi adiecta non facit contractũ efficaciorem, *leg. qui id quod, D. de donat.* quare dum natura donationis eſt, vt exigat traditionem, per tales clauſulas ea natura non alterabitur. Quoniam firmiter probat, donationem non reuocari ex eo contractu ante rei donatæ traditionem,

ſed in ſuo eſſe perſiſtere, atque hypothecam producere ſuũ effectum ſeparatum à contractu ; dum donatio producit obligationem ad rem tradendam, hypotheca verò afficit rẽ donatam, & id aliquid contingens in donatione non retar-
93 dat effectum hypothecæ omnino diuerſum. † Ex qua etiam hypotheca efficitur, vt res non amplius in poſſe ſic donantis, & ideo alij non poſſit obligari (dum in quemuis tranſiret cum nexu hypothecario;) quæ quidem facultas obligandi competeret ſi nuda donatio eſſet. *leg. fin. §. Lucius*, (ita intelligend.) *D. de donat.* Vid. quæ latè, & erudite diſſerit idem Gait, *vbi ſup.* & *in Addit. ad dec. 4. p. 1. addit. 4. & 5. p. 2. reſol. 2. & omnibus ſeqq.* Adde quæ nos ſup. *init. huius 2. p. num. 22.*

A. M. B. I. V. D.

94 Vlterius obſeruandum erit, regulam hanc, Qui prior eſt tempore, potior ſit iure, in pignoribus, & hypothecis admit-
V ti debere, * ſiue pignus ſit prætorium, & ſecundum conuentionale, ſiue è contra, argum. *leg. 2. Cod. qui potiores in pignore habeantur*, & tradunt ibi Bart. & Salycetus *per legem ſi poſtquam, ff. vt in poſſeſſionem legatorum*, & reſoluit Neguſant. *de pignoribus, 5. part. 2. membr. numer. 7.* rectè, & nouiſſimè Meyrer *libr. 1. de pignoribus, tit. 2. num. 7.* Quid autem ſit prætorium pignus, quidve conuentionale, docet Imperator *in leg. 2. C. de prætorio pignore*, & latiſſimè Negulantius, *vbi ſupra 3. part. 2. membro per tot.* Balduinus *de pignoribus, capit. 8.* Donellus *cap. 5.* Conanus *lib. 4. commentariorum, cap. 16. numer. 20.* Meyrer *d. libr. 1. de pignorib. & hypothecis, tit. 1. cum tribus ſequentibus*, vbi quatuor pignoris ſpecies conſtituit, & eleganter explicat, ſcilicet Prætorium, quod ex Edictis Prætorum proficiſcitur, de quo *in tit. C. de prætorio pignore*, Iudiciale, de quo *in tit. C. ſi in cauſam iudicati pignus captum ſit*, & ferè per totam *legem à Diuo Pio, ff. de re iudicata*: Legale, de quo in *ff. & C. in quibus cauſis pignus, vel hypotheca tacitè contrahatur*: Conuentionale, de quo *in tit. C. & ff. de pignoribus*, quorum differentias tradit Gloſſ. *verbo traditum, in leg. 1. ff. de pigneratitia actione*, & proſequitur Iaſ. *in §. item Seruiana, num. 8. Inſtitut. de actionibus*, Negulantius *in d. 3. part. 2. membr.* & ſupra citati auctores, Menochius *de recuperanda, remed. 12. num. 16.* Duarenus *ad titulum de pigneratitia actione, cap. 1. & 2.* Coſtanus *lib. 1. quæſtionum iuris, cap. 19.* & benè Meyrer *vbi ſupr. tit. 2. ex num. 7.* qui rariſſimè, & eleganter obſeruationem hanc explicat, & proſequitur, & tu proſequere, vt per eum, *ibid.*

95 V ✠. *Siue pignus ſit Prætorium, &c.)* Nulla igitur quo ad hanc regulam, Qui prior, eſt diſtinctio facienda inter pignoris ſpecies, quæ quomodo inter ſe differant, & conueniant, enucleatæ exiſtunt penes cit. Neguſant. *de pignor. d. p. 3. princip. init. & in 2. membr.* Molin. *de contr. diſp. 528.* Mozz. *de pignorib. init.* Mantic. *de tacit. & ambig. lib. 11. tit. 2. num. 3. tom. 1.* cum alijs conſulto omiſſis, preter Acoſt. *de priu. cred. in præfat. ad reg. 3. num. 67.* qui, vltra Auct. hic, citat Gait. *de credit. cap. 4. quæſt. 3. à num. 20.* Rollan, Caſtrenſ. & alios.

A. M. B. I. V. D. &c.

96 Illud verò circa ius poſteriorum creditorum in concurſu, cum prioribus, animaduertere oportet, eis quidem competere, quamuis poſteriores ſint, ius offerendi, quod debetur antiquioribus creditoribus ; & ſic pignus redimere, & priores creditores tunc tenentur tradere pignus, aut hypothecam poſterioribus, cedẽdo ſuas actiones, cum antiquioribus ipſis creditoribus ſuam pecuniam ſoluerint, aut ſatiſfecerint, *ex lege prima, C. qui potiores, leg. ſi potiores, & leg. vlt. C. de his, qui in priorum creditorum locum ſuccedunt, leg. 1. in fine, C. ſi antiquior creditor pignus vendiderit, leg. potior, 11. §. ſi paratus, ff. qui potiores, leg. 46. tit. 13. part. 5.* de qua re latè agit Accurſius, Bart. & alij *in leg. cum notiſſimi, §. eodem iure, C. de præſcriptione triginta, vel quadraginta annorum*, Donellus *de pignoribus, cap. 3.* & omnium latiſſimè Neguſantius, *vbi ſupr. 5. part. membr. 3. per totum*, quo in loco regulam hãc varijs modis ampliat, & reſtringit, & elegantius Meyrer *d. lib. 1. de pignoribus, tit. 10.* ex d. *leg. 1. in fine, C. ſi antiquior creditor, pignus vendiderit*, & ex ſingulari *leg. 1. Cod. qui potiores*, vbi clarè id ab Imperatoribus reſcriptum eſt, per hæc verba. *Qui pignus ſecundo loco accepit, ita ius ſuum confirmare poteſt, ſi priori creditori debitam pecuniam ſoluerit, aut cum obtuliſſet is, qui accipere noluiſſet, eam obſignauit, & depoſuit, nec in vſus ſuos conuertit*, vbi communiter ſcribentes tenent, quod ſecundus creditor poteſt priori creditori * offerre debitum, & rem hypothecariam apud ſe retinere, per quam retentionem conſultum eſt vtriuſque creditoris indemnitati, tam primi, quam ſecundi ; cum res hypothecata tranſeat ad ſecundum creditorem cum ſuo onere, *ex leg. ſi debitor, C. de diſtractione pignorum, leg. ſi conuenerit, §. ſi fundum, ff. de pigneratitia actione, l. alia ratio, ff. de contrahenda emptione*, Alex. *conſil. 139. num. 4. volum. 2.*

X ✠. *Offerre, &c.)* Re duobus puta creditoribus obliga- 97
ta, ſi ſecundus debitum offerat, ſuccedere in locum primi ; ſatis ſuperque comprobat cit. *l. 1.* ita intelligend. *C. qui potior*, add. *leg. fin. C. de his qui in prior. cred. loc. ſucc.* & Gloſſ. in *leg. 1. in l. eas. C. eod. facit, cit. leg. Ariſto.* & in his terminis Odofr.
Alberic. Bald. & Angel. *in d. leg. 1.* † Et adeo datur hæc ſuc- 98
ceſſio, vt nullum pactum in actu ſolutionis neceſſe ſit inire, dum ipſo facto, ex iuris miniſterio ſucceſſio hæc inducitur, *leg. 1. leg. prior. leg. diuerſis, leg. cum ſibi, C. qui potior.* Cuiac. *in paratitl. ad tit. C. qui in prior. cred. loc. ſucc.* Rot. cor. Pen. *dec. 273. num. 1. & 3.*

Extenditur hoc ius, & aduerſus dotem ; quare ſi creditor in quem ſit alienata res dotalis, offerat eius pretium mulieri dotem repetenti, euitatur rei reſtitutio. firmat Couarru. *practicar. quæſt. cap. 28. num. 8.* contra Neguſ. id tuetur Garc. *de expenſ. & melior. cap. 18. num. 81.* Barboſ. *in §. ſi æſtimatis, num. 28. D. ſolut. matr.* Guttierez *de iuram. confirm. par. 1. c. 1. num. 10.* Si tamen res illa æſtimata fuerit, ea æſtimatione, quę facit emptionem non autem alias, vt per laudat. DD.

At vero non habet locum, ſi conſtante matrimonio mu- 99
lier intentat iudicium aſſecurationis, etſi eo iure regulariter quis vtatur, *à d. l. prior, C. qui potior. l. 2. C. de pign. l. potior. §. ſi. D. qui potior.* Afflict. & ad eum Vrſill. *dec. 199.* Bart. & cœteri *in d. l. ſi conſtante, & in d. l. vbi adhuc*, Cyn. *in l. cum tibi, C. qui pot.* Magon. *dec. Lucen. 55.* Franchis *dec. 54.* Gait. *pract. obſeru. libr. 2. obſeru. 91.* Anton. Faber *diſ. 27. C. de iur. dot.* Barboſ. *in l. ſi conſtante, D. ſolut. matrimon.* Cacheran. *deciſ. 135.* Mantic. *de tacit. lib. 11. tit. 30. n. 15.* Ann. Sen. *ſingul. 296.* & Iun. *conſil. 69.* Non. Acoſt. *de priu. cred. reg. 3. limit. 1. num. 23.* D. de Ma-
rin. *reſol. lib. 1. cap. 219. num. 18.* † vbi limitat, cum aſſecu- 100
ratio per mulierem fit ſuper mobilibus, & nominibus debitorum; cum enim nõ poſſit de facili ſe ſubſtentare, niſi redactis dictis bonis in pecuniam; tunc competet ius offerendi, Morot. *in ſuo tractat. de iure offerend. num. 10.* Bald. Nou. *de dot. part. 7 priu. 47.* & alij per eum alleg.

Sed quid ſi debitor det in ſolutum priori creditori rem 101
pluribus obligatam? Dic eſſe quidem extinctam hypothecam illius prioris creditoris, *l. elegantè, init.* vbi Bart. & omnes *D. de pign. act.* Sed ex iuris diſpoſitione aliam quaſi hypothecam alijs competere in dicta re, quouſque creditum proprium ſibi ipſis ſoluatur; ad tex. *in l. 1.* vbi Butrig. *C. ſi antiq. cred.*

A. M. B. I. V. D. &c.

Æquitatis itaque ratio ſuadet, vt oblatione * totius 102
ſummæ realiter, & integrè facta primo creditori, ius hypo- Y
thecæ in perſona ſecundi creditoris conſeruetur; vt benè notauit Octauianus Cacheranus *deciſione Pedemontana, 135. num. 2.* relatus à Meyrer *vbi ſupra, num. 14.* dicens id etiam in dote locum habere, cuius iura quamuis priuilegiata, *ex l. 1. C. de priuilegio dotis, l. aſſiduis, C. qui potiores*, iunctis his quæ notat Baldus Nouellus *in tract. de dote*, tamen ſub prædicta generali regula, de qua ſupra, etiam caſus dotis includi debere, *ex l. in fraudem, §. ſi. ff. de militari teſtamento*, tradit Dec. *in cap. quæ fronte, colum. 1. de appellationibus, & in conſ. 5. n. 2.* Quare dicendum videtur, ſecundum creditorem, offerentem mulieri in dotem, rem quamuis hypothecatam, ratione dotis retinere poſſe ; atque hanc obligationem à ſecundo creditore fieri etiam poſſe, ſine requiſitione, & interuentione debitoris, tenet Meyrer *vbi ſup. ex l. 1.* & ibi Acurſ. *C. de his qui in locum priorum ſuccedunt, leg. ſi quis, §. vlt. ff. de pigneratitia actione, l. 1.* & ibi DD. *C. ſi antiquior creditor pignus vendiderit*, & rectè Gloſſ. *in l. Ariſto, ff. quæ res pignori dari non poſſunt.* Scire tamen illud oportet, quod ſi prior creditor oblatione pecuniæ facta, illam noluerit accipere, requiritur, vt creditor realem numerationem præſentet, & deponat, quia verbalis oblatio non ſufficit, *ex d. l. 1. C. qui potior*, & ibi communiter DD. *& in l. qui decem, verſ. idem, in fin. ff. de ſolut.* Bart. *in l. prætor, §. ſi quis paratus, ff. de noui operis nunciatione* ; nam vbi facto opus eſt, non ſufficiunt verba, vt docet Bart. *in l. cum ſeruus, ff. de conditionibus, & demonſtrationib.*

Y ✠. *Totum*

Digitized by Google

103 Y ✠. *Totum debitum, &c.*) Egregiè Auct. admonet, totum debitum primo creditori eſſe offerendum, non partem, aut rei pignoratæ æſtimationem: tex. apertus, *in l. prior, v. id omne, C. qui potior in pign. l. potior, §. fin. D. eod.* Gloſſ. *in l. mulier. ver. offerat, D. eod.*

104 Quod & ad debitorem extendas, ſi pignus luere velit, vt ſcilicet totum, & integrum debitum creditori offerre debeat nec ante, ad pignus reddendum cogi poſſit. Immo, & amplius, ſi iſte creditor aliud cum hoc debitore haberet creditum, etiam chyrographarium, retinere poteſt pignus, vſquequo & iſtud à debitore ſoluitur. tex. ineuitabil. in *l. 1. C. etiam ob chyrograph. pecun.* Neguſant. *de pign. part. 5. memb. 3. num. 46.* Merlin. *eod. tract. de pign. lib. 5. tit. 2. quæſt. 78. num. 1.* qui tex. procedit in principali debitore offerente, ſecus ſi ſecundus ſit creditor, *vt in fin. d. l. 1.*

105 Ampliabis relatam ſententiam & ad tertium poſſeſſorē, vt is rem poſſeſſam nequeat retinere, niſi creditori hypothecaria agenti totum, & integrum offerat creditum; nec ſufficiat offerre pretium rei poſſeſſæ, etſi res obligata ſit minoris valoris; *leg. tutor, §. Lucius, D. de vſur.* Capic. *decıſ. 202.* & ibi Adden. Vincent. de Franch. *dec. 38.* & ad eum Adden.

106 Si tamen iſte in re hypothecata meliorationes fecit, rei æſtimationem dumtaxat offerre tenetur, etſi ea æſtimatio ad totum debitum non aſcendat. Barboſ. *in l. diuortio, §. fin. in 2. part. D. ſolut. matr. num. 27.* Couarruu. *lib. 3. variar. cap. 8. num. 3.* Mantic. *de tacit. lib. 11. tit. 26. num. 15.* Vinc. de Franch. *d. dec. 38.* Donat. Anton de Marin. *reſol. quotid. lib. 1. cap. 219. num. 18.* Merlin. *de pign. lib. 4. tit. 2. quæſt. 81.* Quæ quidem æſtimatio facienda eſt tempore oblationis, non alio tempore. Quod ſi detractis prius meliorationibus, augmentum aliquod exiſtat, venditoris beneficio cedet: vt per DD. ſupr. alleg.

107 Sin autem renuat omnimodè (vt præmiſſum) creditorib. ſatisfacere; oblato pretio rem ijdem euincunt. Afflict. *dec. 6. num. 2. & ſeq.* Immo nec id attendere coguntur, vt ſcilicet ipſe poſſeſſor offerat; rectè enim actionem realem poſſunt intentare in ipſam met rem, dum ipſe emptor, ſeu quouis modo poſſidens illam tali onere affectam conquiſiuit; ad vulg. *in l. debitorem, C. de pig. l. Imperatores, D. de publican. & vectigal.* Quinimo eius vigore, & contra clericum poſſe illā per creditorem inſtitui, eomet conuocato etiam ad laicum tribunal, ſenſit, & ſuſtinet Nogaerol. *alleg. 19. num. 139.* Salgad. *de ſupplic. ad Sanctiſſ. p. 2. c. 30.*

A. M. B. I. V. D. &c.

108 Ex qua vero Doctrinæ reſolutione, eleganter infert Matthæus de Afflictis *deciſione Neapolitana* 259. quod ſi aliquis fundus reperiatur duobus obligatus, & hypothecatus, & ille, cui ſecundo loco fuit obligatus, offerat debitum illi primo creditori, qui fundum ipſum poſſidet; teneri primum hunc creditorem dare, & tradere fundum huic ſecundo creditori, niſi ipſe primus creditor, & poſſeſſor dicti fundi, pro ſuo debito offerat illi ſecundo creditori ſoluere debitum ſuum, ſi fundus ille ſufficiens ſit pro debito primi, & ſecundi creditoris, quod probatur per dictam *legem primam, C. qui potiores in pignore*, vbi dicit Gloſſ. quod ſi prior creditor poſſideat rem hypothecatam, habet locum oblatio per ſecundum creditorem facta; niſi ipſe primus creditor offerat ſecundo; nam tunc poterit retinere, ſicut quilibet poſſeſſor, *vt in l. Paulus, §. qui pignus, ff. quibus modis pignus, vel hypotheca ſoluitur*; nam ius offerendi competit cuilibet poſſeſſori, vt in *d. leg. Paulus, & leg. mulier*, & ibi Gloſſ. & Bart. *ff. qui potiores*, Baldus *in leg. nulla, ff. de ſolutionibus*, Negulantius *dict. 3. membro, quintæ partis, ex numer. 18. cum alijs ſequentibus*, & in tantum hoc verum eſt, quod etiam ſi poſſeſſor eſſet iniuſtus, haberet ius offerendi; vt tenet Gloſſ. *in d. leg. mulier*, quam ſequuntur ibi Bart. & Salyc. & communiter DD. & ita deciſum fuiſſe teſtatur Afflictis *dict. dec. 259. in fine*, & eamdem ſententiam ſequuntur Capicius *dec. 6.* Octau. Cacher. *dict. dec. Pedemontana 235. num. 6.* & Meyrer *vbi ſupr. d. tit. 10. num. 14.* *

Z

109 Z ✠. *Final.*) Cœterum not. cum venditio rei hypothecatæ facta eſt ſub haſta, inſtante priore creditore, omnes hypothecas creditorum eſſe ſtatim extinctas, itaut aduerſus emptorem, ne quidem poſterioribus creditoribus ius offerendi competat, *leg. cum prior, D. de diſtract. pign. leg. qui à*
110 *creditore, C. eod. leg. 1. & 2. C. ſi antiq. credit.* † Si tamen ſit facta ea venditio, inſtante ſecundo, vel alio poſteriore creditore, tunc prioris creditoris hypotheca non eſt extincta *leg. 1. D. de diſtract. pign. leg. à Diuo Pio, §. quod ſi D. de re iud.* vbi DD. Neguſant. *de pignor. parte ſexta, membro primo, numer. 30.*

At verò ſi rei emptor non eſſet extraneus, ſed creditor & 111
ipſe; tunc quantumuis anterior eſſet, creditorum poſteriorum hypothecæ non eſſent extinctæ; dum ille diceretur rem ſibi obligatam ſub haſta emiſſe, vt ſibi pignus potius conſeruaret, quam rei illius emptæ dominium acquireret; tex. notabil. *in l. cum ſecundus, §. fin. & l. cum poſterior ſeq. D. de diſtract. pign.* Vinc. de Franch. qui teſtatur de iudicio in ſuo conſil. Neapolitano, *dec. 69.* Duran. *dec. 445. num. 11.* D. de Marin. *reſol. lib. 1. cap. 219. num. 7. & paſſim.* † Atque ita 112
ſtante iure offerendi adhuc competente huic ſecundo creditori contra primum, dicendum hypothecam durare, cui tale ius innixum eſt, Carleual. *de credit. tom. 2. lib. 1. tit. 3. diſput. 13. num. 6.*

A. M. B. I. V. D. &c.

Item ſolet ille, qui creditor non eſt, præferri antiquiorib. 113
debitoris creditoribus; quod ſolet accidere, quādo antiquior creditor cedit alicui locum, & actiones aduerſus debitorem ſuum; eo quod pro ipſo debitore ſoluit, quia iſte qui ſic ſoluit, ſuccedit in locum eiuſdem creditoris, cum omnibus ſuis qualitatibus; vt ſi ipſi debitori pecuniam in id numerauit, vt liberet eum ab illo creditore. quod ſanè ego intelligo iuxta *d. l. 1. de his qui in locum priorum creditorum ſuccedunt*, iunctis his quæ ibi docet Accurſ. ſingulariter, per tex. *in l. Ariſto, iuncta gloſſ. verbo pignus, ff. quæ res pignori, &c.* & approbat Lex Regia, *par. 34. titul. 13. part. 5.* & eleganter notat ibi Gregor. Lopez *gloſſ. 1. & 2.* vt ſi extraneus ſit, is qui ſoluit priori creditori pro dicto debitore, & in eius locum ſuccedere intendit, * debet cum domino rei conuenire, quod Aa
in locum prioris creditoris ſuccedat; deinde, quod res hypothecata ſit pignoris iure, aut hypothecæ ſibi obligata, pro quo facit *l. 2. ff. de ceſſione bonorum, & l. venter, 8. vlt.* vbi latiſſimè id proſequitur Ripa *ff. de priuilegijs creditorum.*

Aa ✠. *Debet cum domino rei conuenire, &c.*) Vt aliquis 114
extraneus de cuius pecunia ſoluitur priori creditori, ſuccedat in locum ipſius, inter alia exigitur pactum expreſſum, ſiue conuentio cum debitoribus, qui liberantur à primo, vt ſecundus in locum primi ſuccedat, ob id & creditoris notitia exigitur, quo ad hanc conuentionem, Salycet. *in d. l. 1. C. de his, qui in prior. credit. loc. ſucc.* & hoc ipſum dictum Rota communiter amplexatur Penia *dec. 274. numer. 4.* & ex Bart. *in d. l. Ariſto, num. 4.* & eodem Salycet. *ibid. num. 2.* † Inde 115
exigitur ceſſio prioris creditoris, quę ſufficit etiam tacita, hæc enim fingit creditorem hoc velle, quando ſibi ſoluitur. Bart. *in d. l. Ariſto, num. 7.* Vinc. de Franch. *dec. 97. num. 1.* Neguſ. *de pignor. membr. 3. par. 1. num. 45.* Pen. *dec. 251. per tot.*

Sed quid, ſi debitor ſoluit de pecunia aliena? Dicendum 116
eſt, eum cuius eſt pecunia, etſi poſſit dici mutuans, quia credit pecuniam debitori, vt ſoluatur debitum, & habeat actione mutui, Cuiac. *in paratitl. ad tit. C. de his qui in prior. loc. ſuc.* Connan. *comment. Iur. lib. 4. cap. 17.* † tamen non ſuccedit 117
ipſe in bona primi creditoris, niſi præter pactum cum debitore, concurrant requiſita, de quibus per Gloſſ. *in d. l. Ariſto*, vbi notant omnes; & adhuc exigitur licentia in creditore prædicti pacti, vt & ita ſuperiore caſu retulimus. Vid. quæ inf. *art. 2. lit. K.* plenius dix. & de ceſſionibus creditorum, vide Acoſt. *de priuil. credit.* & Salgado *in ſuo diſſertiſſimo Labyrinth. credit. per tot.*

A. M. B. I. V. D. &c.

Ex quo deducitur, verum eſſe, Fideiuſſorem, qui pro debi- 118
tore ſoluit, ſuccedere in locum, & prærogatiuam illius primi creditoris, cui ſoluit; vt ſic cæteris alijs poſterioribus creditoribus ipſius debitoris debeat præferri, vt latè probat Ioannes Gutierrez de hoc omnino videndus. *allegatione quarta.* * Bb

Bb ✠. *Final.*) Præter hic allatos caſus, ſeu limitationes ad Reg. *l. qui prior tempore, potior eſt iure*; addere fas ſit aliquas; videlicet.

Primo ſi prior creditor ſub vſuris illicitis mutuauit; ſecun- 119
dus vero licitè pecuniam præbuit; per tex. famoſum, & alias cit. *in l. ſi hominem, 8. §. quoties, 2. D. depoſit. & in leg. ſi venteri, 24. §. in bonis, D. de priu. cred.* Bart. *in d. l. ſi hominem, §. 2. init. & in l. quodquis, D. eod.* Bald. *in l. ſuperuacuum, fin. C. depoſ. n. 8. & ſeq.* Rip. *in d. l. ſi venteri, 24. §. in bonis, nu. 9.* Alberic. *ad ſi.*

Stracc.

Digitized by Google

Stracc. de decoct. par. vlt. qui potior, &c. num. 5. Mich. Beuth. de iure prælat. par. 2. cap. 29. Anton. Amat. variar. reſolut. cap. 3. num. 7.

120 Secundò fallit in Doctoribus, & Scholaribus; Hi enim in debitis cauſa ſtudij, omnibus creditoribus etiam anterioribus præferuntur, eleganter Iaſ. in l. deris cauſa. D. ſolut. matrim. num. 51. Rebuff. de priuil. ſcholar. priuil. 118. Iacob. à Beuſt. ad ſnam leg. admonendi, D. de iureiur. num. 968. ſub fin. & nos ſupr. art. 3. par. 1. nouiſſimè Acoſta de priu. cred. reg. 3. ampl. 2.

121 Tertiò limitatur pariter adducta regula, ſi interueniat fauor boni publici; tunc enim ſi cum eo ſit connexa tacita, vel expreſſa hypotheca, prior creditor poſteriori præfertur. Vide Ludouic. à Peguer. qui iudicium refert, dec. 38. num. 51. & ſeq. & pinguius Acoſt. in d. tract. de priu. cred. præfat. ad reg. 2. de quo aliqua & nos alibi.

122 Quartò limita ſi hypotheca eſſet conſtituta in fraudem primi creditoris, puta à debitore iam decocto, & à fide lapſo; tamen ea nil operatur, tex. in l. quia, 6. §. apud labeonem, 6. in fin. tex. in l. ait prætor, 10. § ſi cui ſolutum, 13. l. cum in vetus, 12. D. quæ in fraud. credit. Bald. conſ. 422. numer. 1. & ſequ. vol. 1. Tuſch. pract. concl. 1064. litt. C.

123 Quintò reſtringitur præfixa regula in creditore defuncti, habentem actionem ſolum perſonalem; iſte enim præfertur omnibus hæredis creditoribus etiam anterioribus hypothecam habentibus, facta bonorum ſeparatione, l. 1. §. ſciendū, D. de ſeparat. bon. Angel. in l. 1. C. de bon. auct. iud. poſſid. Tuſc. d. concl. 1064. num. 6. & ſeq. Io: Bapt. Aſin. de execut. §. 6. c. 21. per tot. de quo infr. adde Matth. Berlich. pract. concl. p. 1. concl. 66. num. 60. & paſſ.

124 Sextò inſuper non procedit regula, ſi debitum hypothecarium, ſemel fuit creditori ſolutum, ex re quæ ab alio fuit euicta; non enim poteſt creditor redire ad primæuam obligationem, & actionem hypothecariam, quæ per ſolutionē iam factam fuit extincta, tex. capital. in leg. eleganter, 24. D. de pign. act. l. Modeſtinus, D. de fideiuſſ. in it. tit. Inſt. quib. modis ſol. obl. cum ſimil. atq; ita ſecundus creditor, etſi poſterior ex hypotheca ſuper ea re contracta præferetur alias ſola .n. ei primo competit vtilis actio perſonalis exempto. d. l. 24. l. libera. C. de ſent. & interloc. omn. iud. Vid. quæ notauimus & nouiſſimè Acoſt. præter cæteros, reg. 3. limit. 1.

125 Septimò ſi ſecunda hypotheca, vel pignus à ſecundo creditore poſſeſsū, ſpatio legali præſcribatur; videlicet quadraginta annorum, l. cum notiſſimi, §. illud, C. de præſcriptione triginta, vel quadraginta annorum; Ius prioris creditoris prorſus euaneſcit, & ita huic regulæ, Qui prior, non ſit locus; debitor enim non offerens debitum intra illud tempus, cenſetur pignus dare in ſolutum. Gloſſ. in l. ſi rem, §. omnis, verſic. ignorantia, D. de pign. act. Couarruu. lib. 1. var. cap. 9. numer. 5. Neguſ. de pign. 2. membr. par. 6. num. 16. plures refert Mantic. de tacit. & ambig. libr. 11. tit. 28. num. 37. & lib. 4. tit. 31. numer. 42. Nec facit, à creditore pignus præſcribi non poſſe, quia nec poſſidet, l. pignor. 13. D. de vſucap. l. ſi ſeruus, §. 1. D. de noxal. Nam Reſpondetur illum videri poſſidere; quatenus videtur neceſſariam ad iuris ſui conſeruationem, & pignoris cōtracti, Iaſ. in l. 1. §. per ſeruum, num. 4. D. de acqu. poſſ. ad. l. de acceſſionibus, §. 1. D. de diu. & temp. præſcr. Quod quidem procedit etiam iure Canonico attento, nam etſi lex, Malæ fidei poſſeſſor nullo vnquam tempore præſcribit, de regul. iur. in 6. obſtare videatur, tamen, vt cumque ea bona fides in præſcriptione longiſſimi temporis ex multorum DD. ſētentia non exigatur ex l. nullo, C. de res venaic. hic tamen potuit adeſſe ex probabili credulitate, creditorem noluiſſe illud pignus amplius redimere. Accedat tamen ea doctrina Baldi, conſ. 303. lib. 1. num. 4. Mala fide poſſidentem, ſi habeat dominium reuocabile, poſſe ea non obſtante, præſcribere confirmationem eius dominij, etſi dominium non poſſet, ob eam malam fidem, præſcribere, ad. l. in bello, §. ſi quis ſeruū D. de captiu. ſequitur Pinell. Menoch. Boer. Conarr. & cæteri per Acoſt. d. reg. 3. limit. 5. n. 16.

126 Octauo limitatur regula in anteriori Inſtrumento, ſeu cautione, in qua cauſa hypothecæ non ſit appoſita; præfertur enim poſterior cum cauſa ex l. 2. §. circa, D. de dol. mal. & met. except. cap. ſi cautio, de ſid. inſtrum. vbi Abb. & Felin. Gomez 2. tom. variar. cap. 11. numer. 3. & ſeq. Mantic. de tacit. & ambig. libr. 14. tit. 12. Maſcard de probationib. concl. 345. init. Talis .n. ſcriptura eſt nimis vaga, incerta, & indeterminata, & ita deficiens in facto, vt non poſſit apparere obligatio, & actio, auc. ſignificantib. vbi plenè per DD. & c. dilecti, ſequ. extr. de libell. oblat. Acoſt vbi ſupr. d. regul. 3. amp. iat. 4.

Nec obtinet regul. prædicta, ſi prior creditor habeat hypotheca in re, pro periculo euictionis; non enim poteſt impedire ſecundum creditorem quominus agat ſua hypotheca, etſi poſteriori, ſed ſolum poteſt petere cautionem in caſu euictionis, l. grege, § ſi ſub conditione, D. de pignorib. Ant. Faber in ſuo C. lib. 8. tit. 9. def. 4. quod enim euincit non poteſt pro euicto iudicari, l. ante penult. §. mota, D. de euict. Vid. Acoſt. in limit. ad d. regul. 3. 127

A. M. B. I. V. D. &c.

Cœterum cum res debitoris adhuc pignoris iure, aut hypothecæ, eſſet obligata, & illam debitor extraneo extraiudicialiter vendiderit, vel etiam priori creditori in ſolutum dedit, vel vendidit, vtroque enim caſu ſecundus creditor poterit emptori pecuniam offerre, & pignus luere, ſiue redimere, & ſic illud ſibi retinere, aut confirmare, per text. in d. l. 1. C. ſi antiquior creditor pignus vendiderit, &c. & d. l. 1. C. qui potiores, & tradunt optime Matthæus de Afflictis deciſ. Neapolitana 16. num. 2. Neguſant. d. 5. part. 3. membr. apud quos plura alia in hoc articulo inuenire poteris; ſed hæc vt ſubſtantialia obſeruanda erunt, vt colliges ex his, quæ elegantiſſimè docet Gregor. Lopez in dict. leg. 34. & 47. titul. 13. parte quinta. * 128 Cc

C c ℣. Final.) Addimus & alium caſum, in quo poſterior creditor priori præfertur, cum ſcilicet prior creditor conſenſit, vt res ſibi obligata, alteri etiam hypothecetur, tex. expreſs in l. creditor, 12. § ſi tecum, 4. D. qui potior. in pign. leg. Titius Sempronius, 9. §. 1. in fin. l. Paulus reſpondit, 12. D. quib. mod. pign. vel hypoth. ſolu. Nic. Mozz. de contract. tit. de pign. col. de natural. pign. num. 52. 129

At dubitatur? Si quatuor exempli gratia ſint in ordine creditores, & primus conſentiat vt res ſibi hypothecata etiā tertio obligetur, quibuſnam poſtponatur, ſecundo, ne & tertio tantum, an etiam quarto creditori? 130

In hac diſquiſitione diuerſæ ſunt DD. ſententiæ, ob varia Iuriſprudentum reſponſa, quib. innituntur. Prima ſententia eſt, creditorem eum, vigore talis conſenſus, remiſiſſe cenſeri ſolum ius reſpectu eius, cui conſenſit, non vero reſpectu creditoris intermedij. Quod probatur ex tex. in l. creditor, 12. §. ſi tecum, 4. D. qui potior in pign. hab. Secūdo ex elegāti tex. l. iubemus, 12. C. ad S. C. Velleian. ex quibus, hypothecę renunciatio reſtringitur ad perſonam per renunciantem conſideratam, & non vltra eam. Alias rationes vide apud Salycetum in leg. ſi ignorante, 2. Codic. de remiſſione pignorum, numer. 2. & ſequ. Fulgoſ. in d. l. creditor, 12. §. ſi tecum, & in l. Paulus, D. quib. mod. pign. vel hypoth. Connan. cōmentar. iur. ciu. lib. 4. c. 19. nu. 5. Io: Bapt. Aſin. de execut. §. 6. c. 117. per tot. quas omnes rationes adducit, & reſoluere nititur præter noſtrates aduerſos, Hartm. Piſtor. in ſuis quæſtion. bus, par. 2. quæſt. 160. per tot. 131 132

Secunda ſubſequitur diſtinctio, quę videtur communior; videlicet ſi appareat de animo primi creditoris quo ad remiſſionem; & ipſi ſtandum eſt, d. l. creditor, §. ſi tecum, ſi verò non conſtat, ſed verſamur in dubio; & tunc ſi ſit mulier, videri remittere quo ad creditorem expreſſum: d. l. iubemus. Si ſit maſculus, quo ad omnes creditores ſibi inferre pręiudicium, d. l. Paulus, 12. D. quib. mod. pign. Et ita ſenſit Gloſſ. in d. l. creditor, verſic. ſecundo loco, Bart. in l. poſita. 11. C. de remiſſ. pign. num. 2. vbi Caſtrenſ. ad fin. ambo de eius veritate aſſerentes, magis communem inſuper decantat Angel. in l. qui ſuperſtitis, col. 4. D. de acquir. hæredit. idem Caſtrenſ & Fulgoſ. in l. ſi vir, §. 1. D. ad S. C. Trebell. Menoch. de præſumpt. lib. 3. præſumpt. 119. Io: And. in addit. ad Specul. lib. 4. par. 3. tit. de obligat. ad Rubr. in med. Matth. Coler. de proceſſ. execut. p. 1. cap. 110. à nu. 165. & Dec. par. 2. dec. 279. nu. 4. Nic. Mozz. de pign. col. de natur. pign. nu. 12. videntur ſentire Hugo Donell. de pign. 4. hypothec. cap. 14. fin. quib. mod. pign. vel hypoth. ſolu. Balduin. eod. tract. 4. tit. num. 14. 133

Sed & hæc abſque labe non procedit, dum perquam dura eſt; quoniam iam dictus creditor renuncians, prorſus animo reſiſtit, vt ſupponi poteſt; nec enim renunciauit forſan, niſi ea inſpecta perſona. Inſuper & quia renunciatio iuris ſui, qualis eſt hæc remiſſio pignoris, non extenditur vltra ſubiectam cauſam, & perſonam; vti ſtrictæ, & odioſę naturæ, ad cit. l. iubemus, & leg. ex pluribus, 98. D. de ſolutionib. l. emptor, 134

27. §.

Digitized by Google

29.§.*Lucius, D.de pact.* Gloſſ. *in d.l.iubemus.ver. con ſentur*, Maſcard. *de probation.concl*.1262. *& ſequ.volum*.3. Zang.*de exception.par*.3.*c*.26.*num*.219. VVeſembecc.*conſil*.11.*&* 15. *part*.1.

135 Tertia affertur ſententia, vt, ſi primus creditor expreſſit conſenſum ſuum, quo ad tertium creditorem duntaxat; tūc reſpectu eiuſdem ſolum, remiſſum ius hypothecæ cenſetur, per tex *d.l.creditor*, 12.§.*ſi tecum*, *D.qui potior*; Quod ſi ſimpliciter remiſſum ſit, quod ſcilicet debitor poſſit alteri rem ſibi obligatam oppignorare, tunc quia non eſt expreſſa perſonæ aliqua contemplatio, quo ad omnes hypothecare, miſſa cenſetur, per *d.l.Paulus*, 12.*D.quib.mod pign vel hyp.* nulla facta ſexus diſtinctione, an ſcilicet maſculus, vel fœmina renunciet Hæc eſt opinio Salycet.*in l.fin. C. de remiſſ.pignor num.fin.* vbi ſic conciliat Bart. & aliorum DD. ſententias, ſubſcribit Reguſant. *de pign.hyp.part*.6. *init. membr*. 3 *n*. 13.*&c*.Petr.Barbol.*in l*.1.*part*.5.*num*.71.*&* 72. *D.ſolut.matrim.*

136 Sed & hæc opinio ſi aliquos DD. attendamus, tuta non videtur; quandoquidem ſecundum eos obſtare dicitur text. in *d.l.Paulus*, vbi non attenta expreſſione reſpectu tertij creditoris hypotheca in totum amittitur; ſic & text. in *l. Titius Sempronio*, 9.§ *fin. D.quib.mod pign.vel hypoth.* Præterea quo ad nullam diſtinctionem faciendam inter mares, & fœminas, id repugnat tex. *d.l.iubemus*. vbi idem in generali, ac in ſpeciali renunciatione dixit Imp. obſeruandū. Quare diſtinctionem non ſatisfacere autumant; & inter hos ſtat Piſtor *d.quaeſt*.15.*num*.30.& Matth. Berlich, eum referens, *practic.concl*.67.*num*.76.

137 Quartam porrò ipſe Berlich, *vbi ſup* ſententiam adducit, vti veriorem, & amplectendam, dum ita diſtinguit; Aut apparet quid inter creditorem primum conſentientem, & ipſum debitorem ſit conuentum, & illud erit ſeruandum, *ad l.creditor*, & Bart. *in l.poſita*, 11.Menoch. *d.caſ*.119.Io: Andr. *vbi ſup* iuxta ſecundam opinionem; Aut non apparet quid actum, & in dubio illud creditur conuentum, non quidem, vt ab hypotheca in totum diſcedatur; ſed vt inter eos ordo ſeruetur; & poſt tertium creditorem iam factum primum, ſecundus ille creditor præferatur quidem, etiam priori remittenti, ſed quo ad eam ſummam duntaxat, in qua facta eſt remiſſio illi tertio creditori vt (ſit exemplum) cum quatuor exiſtant creditores hypothecarij ſuper fundo, primus in centum, ſecundus in ducenta, tertius in quinquaginta, quartus in quadraginta, & quidem tertius duntaxat de conſenſu primi, ſit potior creditor ſecundo, ac quarto in ſuo loco remanentibus; ita concurſus fiat, vt primus præferatur omnibus; ſed in quinquaginta ſolummodum pro alijs, ò tertio ius prælationis ceſſerit, ſecundo loco tertius creditor recipit ſua quinquaginta, tertio loco ſuccedat ſecundus creditor, cuius conditionem volunt meliorem effectam ob hanc remiſſionem, ſed in ea duntaxat quantitate, quam ille tertius accipit, cuius reſpectu præfertur, ſcilicet in 50. recipiat demùm primus reſiduum, ſcilicet 50. recipiat inde ſecundus reliquum ſcilicet 150. demum vltimo loco, quartus ſuum creditum, ſcilicet, 40 ſibi habeat.

138 Eā firmat ibid ex tex *d.l.creditor*, §.*ſi tecum*, ex quo deducitur eſſe in dubio ordinem ſeruandum, quod ſit ex hac opinione; non ex tertia, cum remiſſo in totum iure rejcitur prior ille creditor inter chyrographarios, inter quos nullus conſideratur ordo. Item per *dict. leg. Paulus*, dum iuxta eam, remittitur ſolum ius pignoris; & quidem limitatè. ad ſummam in qua fuit conſenſum ad cit. *leg. Lucius Sempronius*, *&c*. ſubſcribitque Andr. Rauchb. *in ſuis quaeſtionibus*, *par*.1. *quaeſt*.34. *&c*. atteſtans de iudicio, & ſententia apud ſuos Saxones.

139 Cæterum non poteſt non magis placere, & arridere ſimplex, clara, & abſoluta, ac vniuerſalior Salyceti ſupra adducta diſtinctio; vt renunciatio relata, & accomodata perſonæ, quo ad eam ſolum operetur, iuxta Gloſſ. Aut. reſpicit rem, & obligationem ſuper ipſa re ineundam, & quo ad omnes ſic operetur, iuxta opin. Bart. & ſequacium; nulla in hoc caſu admiſſa differentia inter maſculum, & fœminam; quam ſententiam vltra adductos laudat etiam Petr. Surd. *dec*. 163. *num*.12.*& ſequ.* Maſcard. *de probat.concl*.1178. *a num*. 41.*& ſequ.* Salgad. *Labyrinth.credit.part*.3.*cap*.13.§ *vnic. a nu*. 23. *& ſequ.* vbi plura.

140 Nec pertimeſcendum quod ipſi ſententiæ opponitur, vt ſup quoniam *d.l.Paulus*, *& d.l.Titius Sempronio*, quo ad totalem iuris remiſſionem, (pro vt ita intelligendæ) omnino verificantur in ſecundo mēbro diſtinctionis, hoc eſt in ea remiſſione facta contemplatione debitoris; tunc enim is eſt effectus, vt amiſſa hypotheca in illa re, creditor inter chyrographarios reijciatur, ad cit *leg.creditor*, *qui prior*, & ita creditores intermedij meliorem effectam ſuam cauſam videant, prout ita ait *d l.Paulus*, & probat tex. in *l.Iulianus*, *inst. D.de leg*.3.*l*.2.*& l.ſi tibi*, §.*de pignore*, *D.de pact.cū ſimil.* Quare poſt hypothecarios ſolum admittetur creditores: quod pro ſingulari concluſione tibi adnotabis. 141 † Ex aduerſo autem, locum ſolum, at non ordinem amittit (iuxta *cit.l.creditor*, §.*ſi tecum*,) ſi in gratiam ſolius tertij creditoris conſenſum applicuit primus ille creditor; dum retinet & ius in pignore, & creditum, deperdito duntaxat prælationis iure, reſpectu eius tertij, & intermediorum. Quo verò ad omiſſam ſexus diſtinctionem, inanis eſt oppoſitio; circa quam, & an, & quo caſu *d.l.iubemus*, loquens in muliere ſit ſpecialis prouiſio in eius fauorem, nec nē & in quibus conueniat iuris communis diſpoſitionibus, conſulas Pet. Barbol. *d.l*.1.*par* 5 *num*. 72.*& paſſ.D.ſolut.matrim* & Balduin. *de pignor.dict.loc.ſupr. alleg.*

142 Nec opinioni Berlich & Rauchb. fas eſt acquieſcere; quo ad locorum, & graduum diſtributionem; quandoquidem ille Salyceti ordo magis literæ tex. *d.l.creditor*, §.*ſi tecum*, atque etiam rationi videtur congruere, vt ſimpliciter, & minus confusè tertius ille creditor ad gradum primi remittentis aſcēdat, & ille in huius deſcendat locum, ob ordinis duntaxat remiſſionem factam (ad mentem *d.l.creditor*, ſupr.cit.) & per conſequens in ſolutione, tertius iam factus primus, inde alij intermedij, remoto quouis eorum prætenſo iure ob hāc mutationem, mox primus iam in locum tertij deſcenſus admittatur, perbellè, & doctè Balduin. *d.tract. de pignor. cit. tit.& num.* & Donell. *eod. loc.* hanc opinionem verius contuentur; & ex alijs rationibus probat Salgad *vbi ſup*. 143 † Attendenda quidem erit in allata cit. Berlich, & ſequacium hypotheſi, reſolutio reſpectu portionis, & quantitatis; vt ſcilicet pignoris remiſſio, à creditore, in ſumma maiori facta tertio in minori quantitate, præiudicet ſolum quo ad eam partem remiſſam, & in reſiduo retineat ius antelationis; vt & ex contrario, creditori tertio in maiori ſumma, pro illa quantitate ſolum proderit conſenſus primi creditoris, pro qua ſcilicet iſte creditor eſt; ne plus iuris quam habet, transferat, contra iura vulgaria.

144 In dubio autem talis remiſſionis, an ſcilicet, reſpectu creditoris, vel intuitu debitoris ipſius, & obligationis facta ſit. Verius videtur concludendum pro minori ipſius conſentientis iactura, vt ſcilicet perſona duntaxat cenſeatur inſpecta, nec vltra eam remiſſio extendatur, *ad allegatam l. iubemus*, *l.ex pluribus*, *& l.emptor*, *cum ſimilib.* de quibus ſupra *num*.134.

145 Ad hæc, illud corrolarij loco notabis, quo ad conuentiones ad id, inter creditores, ad ſupr. propoſitas diſtinctiones; vt cumque primus creditor ex ſpeciali, & expreſſo pacto præſeruatiuo, & conditione, ius pignoris ad fauorem tertij remittat, vt tamen ſtatim ipſe ſecundo loco ſubingrediatur, nullius effectum eſſe pactum, ob præiudicium creditorum interiacentium, atque ita tanquam conditione non adimpleta, quēlibet in proprio gradu remanere, vt prius. ex pluribus reſoluit & comprobat Salgad. *vbi ſup* omnino vid. qui exquiſitè, & ſingulariter more ſuo materiam inibi diſcutit, & examinat.

A.M.B. I.V.D.&c.

146 Denique ſuperior regula hic extendenda erit, in caſu celebris deciſionis *legis licet*, *C.qui potiores*, cui conſonat *l.ſo. tit*.13 *part*.5. Ex qua, illum, qui pecuniam mutuauit debitori, vt domum, vel rem aliquam emeret, præferri colligitur in eadem re antiquioribus creditoribus emptoris, quibus obligata erant bona præterita, & futura, iuxta *leg.qui tabernam*, 35.§.*creditor ff.de pignoribus*, *& leg.vltimam*, *C.quæ res pignori obligari poſſunt*; ſi hoc videlicet expreſsè, & ſpecialiter agatur, vt res illa, quæ ex tali pecunia emitur, pignoris iure, aut hypothecę ſit ſuppoſita mutuanti, donec pecunia reddatur, hoc enim interuenire neceſſe eſt, vt mutuans præferatur; apertèque probat illa *lex licet*, vt exactiſſimè ſupra *in* 1.*part. art*.7.*huius tractat.* reſoluimus: Quo in loco aduertendum eſſe admonui, ſecundum hunc creditorem, per illam conuentio-

Digitized by Google

uentionem, iuris auctoritate, cauſam pignoris præueniſſe, *arg. legis 2. ff. de rebus eorum*; maximè quia, nullum incommodum infertur antiquioribus creditoribus, quin potius euenire poteſt, vt illis cedat in vtilitatem, & lucrum, auctis debitoris facultatibus, atque ex illa *lex ſcias* ſolet conſuli debitoribus vendentibus habita fide de pretio, vt ſibi conſulat ea adiecta cautione, vt illa res ſit interim obligata pro pretio, donec fuerit ſolutum, & quod nullibi alijs poſſit obligari, vt poſt Ripam *in d. l. priuilegia, num. 31* ex Ioanne Gutierrez *allegatione 5.* & Parladorio exactè, & eleganter *libro primo, rerum quotidianarum, capitulo octauo*, & ex alijs multis auctoribus *in dicta prima parte, noſtri tractatus, artic. 7.* apertè oſtendimus. * Dd

D d ✠. *Final.*) Vide hic, & recole, quæ ſupra diximus latius, & notauimus *d. artic. 7. part. 1.* cum Auct. nec enim iterum hic contra inſtitutum, duximus repetenda

Antonius Maria Bertoli, I.V.D. &c.

ARTICVLI PRIMI FINIS.

ARTICVLVS SECVNDVS.

De Creditoribus Priuilegiarijs, & de eorum Iure, inter ſe concurrentibus, &c.

SVMMARIVM.

Creditores habentes actiones priuilegiarias præferuntur creditoribus habentibus actiones perſonales, quoties inter ſe concurrunt, num. 1.

In ipſis habet locum conſideratio cauſæ, & non temporis, numer. 2.

* *Emptor cum pacto ſoluendi creditoribus antiquioribus, non præfertur niſi expreſſè actum ſit.*

Quoties inter priuilegiarios creditores cauſa agitatur, in primis locum prælationis obtinent, qui rem aliquam, ſeu pecuniam, penes Nummularium, ſeu Depoſitarium generalem depoſuerunt, num. 3. & 4.

Etiam ſi penes quemcumque, & res extet, num. 5.

Si res depoſita non extet, creditores alij habentes priuilegia præferendi ſunt huiuſmodi creditoribus, num. 6. & 7.

Habet tamen deponens priuilegium perſonale, ibid.

Et curſim probatur, ibid. & num. 9.

Intellectus textus, in l. ſi ventri, § in bonis, D. de priuil. credit. *num. 8.*

Alius intellectus remiſſiue, num. 11.

Idem extenditur, ſiue depoſitum regulare ſit, ſiue irregulare, num. 10.

Funeris impenſa ponitur ſecundo loco inter priuilegiarios creditores, ratione religionis; & pietatis, nu. 12.

Animaduertitur ad tale dictum, dum tale priuilegium habet vim realis, num. 13.

Dotis priuilegium data Sponſæ à Sponſo, ponitur & ipſum inter priuilegiarios creditores, num. 14. & 15.

At ſecus ſi Sponſa ſit ſerua, ibid.

Inter hos creditores adhuc locum habet, qui expenſas neceſſarias fecit in bonis debitoris, num. 16.

Namque rem ipſam muniunt, num. 17.

Adducuntur vniuerſales regulæ pro horum prælatione, nu. 18.

Inter priuilegiarios creditores, ille præfertur, qui maiorem nominatim habet prærogatiuam, num. 19.

* *Regula procedit inter priuilegiarios ſuarum claſſium, numer. 20.*

Creditor habet electionem, ad quæ bona agere velit niſi tamen aliqua ſint alienata, ibid.

Si concurrant plures creditores priuilegiarij eiuſdem tituli, omnes ſimul admittuntur, & vocantur in tributum, numer. 21.

Amplia ſiue realiter, ſiue perſonaliter ſint priuilegiati, non attento tempore, aliove reſpectu, num. 22.

Si concurrant creditores priuilegiarij ex diuerſis titulis adhuc in tributum vocantur, num. 23. & 24.

Negat Acoſt. *& ſi priuilegia ſint paria, num. 25.*

Exemplum ſtatuitur in Pupillo, & Ciuitate concurrenti, ſed notatur, num. 26.

Mutuans pro debitis priuilegiarij ſolutione intrat in eum locum, num. 27.

An pecunia mutuata debitori vt ſe liberaret à carcere, poſſit ab anteriori creditore auocari? num. 28.

Si ſit pecunia ea conſumpta non datur auocatio, num. 29.

Et cur, ibid.

Si extet, datur, num. 30.

Et cur, ibid.

Si ſit ab initio accepta, & exacta per hunc poſteriorem à manibus mutuantis, non auocatur, num. 31.

Minus datur auocatio, cum amicus conſtituit ſe carceranti ſoluturum debitum pro amico carcerato, num. 32.

* *Quando creditores in pignore concurrant.*

IN quo primo aduertendum erit, ſolere etiam concurrere plures Creditores Priuilegiarias actiones habentes, & alios qui in exactione eius quod cuique debetur, præferuntur alijs creditoribus Perſonalibus; & cum Paulus Iureconſultus *in d. l. 9. priuilegia, ff. de priuilegijs creditorum*, Regulam illam obſeruandam conſtituiſſet inter hypothecarios creditores, & inter hos, aliquod iuris priuilegium habentes; vt ſcilicet hypothecariorũ prærogatiuam, & prælationem ex temporis antiquitate conderandam eſſe doceat; eorum tamen creditorum * qui priuilegium habent, rationem ex tempore habendam non eſſe, ſed potius cauſam, à qua debitum proceſſit, ponderandam fore conſtituat; vt ſuperius aduertimus. Accurſius vero *ibid. in gloſſ. verb. ex cauſa*, volens Iuriſconſulti regulam exponere, & de his creditoribus priuilegiarijs aliquid circa eorum prælationem agere, quoties concurrunt cum alijs creditoribus hypothecarijs, aut perſonales actiones habentibus; ita fluctuaſſe apparet, vt omnia confundere, & intricare videatur; quare vt hæc vſui, & praxi vtilia ſint, aliqua obſeruanda conſtituam, per quæ cõſtet, quem locum, quamvè prærogatiuam vnuſquiſque ex his priuilegiarijs creditoribus obtinere debeat, in concurſu cæterorum creditorum, prout ex his quæ in hoc à iure conſtituta ſunt, poterit deprehendi. 1 A

A ✠. *Qui priuilegium, &c.*) In priuilegiarijs creditorib. perſonalibus locum habere conſiderationem cauſæ, & non temporis, docet tex. *in d. l. priuilegia*, & ex ea, Ripa *ibid.* & cæteri, & ex modernioribus Gait. *in appendic. ad c. 4. numer. 126. & c.* Paz *in Iſagog. ad tit. D. qui potior. num. 12.* & nos ſup. *hac 2. pars. tit. d. tit. C.* Acoſt. *de priu. cred. reg. 4. per tot.* Sed nota quæ ipſe *in eius reg. 4.* probat & nos inſr. *numer. 24. & ſeq.* 2

A. M. B. I.V.D. &c.

* Emptor cum pacto ſoluendi creditoribus anteriorib. non præfertur in hypothecaria, niſi expreſſe actum ſit, vel ceſſionem à creditorib. obtinuerit in actu ſolutionis, qui anteriores eſſent, licet ceſſantibus prædictis anterioribus ſoluendo, retineri poſſit, Neguſant. *de pign. membr. 3. p. 5. num. 3.*

N. G.

Ideo illud Primò ſtatuendum erit, vt quoties inter hos priuilegiarios creditores, cauſa prælationis agitatur, in primis, Prælationis priorem locum obtinere eos qui rem aliquam, vel pecuniam penes Nummularios, Argentariosvè, vulgo *bancos, y cambios*, hodie vero *Depoſitarios generales*, depoſuerunt; quos expedit Depoſitum exigere ante alios, cum videatur eorum cauſam ad publicam vtilitatem ſpectare, *ex l. quod priuilegium, iuncta l. ſi hominem, § quoties, ff. depoſiti*, ibi. *Ante alia priuilegia datur ius exigendi his depoſito-*

Digitized by Google

poſitoribus, quia fidem publicam fuerunt ſequuti, quod ita
accipiendum erit, dummodo res Depoſita extaret; nam
B cum eo caſu rei vindicatio competat, * depoſitores præ-
ferri quibuſcumque alijs creditoribus, & priuilegijs certiſſi-
mum erit, ex dictis iuribus; quibus conuenit *l.9.tit.13. par.* .
idque extra controuerſiam eſſe, ſupra latè oſtendimus *1.p.*
art.6.de priuilegio depoſiti & benè perpendit Mevrer. *tr.a.*
de priuilegijs creditorum, tit.11. ex num.12. quia ſemper qui
rem vindicat, præfertur omnibus creditoribus *ex l.ſi ventri,*
8.§.in bonis, ff. de priuilegijs creditorum, l.procuratoris, §.pla-
nè, verbo, ſed ſi dedi, ff.de tributoria actione, l.11.verſ.vltim.
part.5. & ſic conſtat ex his, non repugnare huic veræ doctri-
næ, tex *in d.§.in bonis*: vbi poſt alia priuilegia præferri Depo-
ſitores, dicebat ibi Iureconſultus: nam in Depoſito conſum-
pto, & non extante, vel in eo, ex quo vſuræ ſoluebantur *1.1.*
ipſo principio loquutus eſt ille tex. vt & nos *in d. art. 6.* cir-
ca eius explicationem ſcripſimus; & hanc veram reſolutio-
nem tradiderunt Matienzo *in l.7.tit.16 gloſ.5. in princ.libr.*
5.noua Recop. Ludou Molin. *tractat.2 de iuſt. & iure, diſputat.*
536. & alij plures authores *ibid.* à nobis citatis.

4 B ✠. *Depoſitores præferri, &c.*) Rem depoſitam extan-
tem penes generalem Depoſitarium, omnibus priuilegia-
tijs præferri, receptiori calculo fuit approbatum, *ex d.leg.ſi*
ventri, §.in bonis, Vide Vinc. Carrocc. *de depoſit. par.2. quæſt.*
5 47. Adde quæ nos ſup. *1.artic. cap.6. litt. Nu.* † Vbi idem
procedere diximus, ſi apud quemcumque depoſita res ſit ſi
tamen extet, nec ſit conſumpta; vt hic Auctor innuit, & nos
infr. proxime.

A.M.B. I.V.D.&c.

C Ex quo colligitur, quod ſi res* depoſita non extet, alios
6 creditores habentes priuilegia, præferendos eſſe huiuſmodi
depoſitoribus, de quibus ſtatim agemus, & cum Accurſ. *in*
d.l.quod priuilegium, communiter receptum eſt, ſecundum
interpretes, ibi, & Ripam *in d.§.in bonis, num.11.* & Benue-
nutum Stracham *in tit.de mercatura, tit.de decoctoribus, vlt.*
part. ex num.2. quæ ſententia approbata eſt in *d.l.Regia, 9.* &
ſic communiter intelligi debet tex. *in d.§.in bonis*, quibus ca-
ſibus exceptis, depoſitores ſunt ante priuilegia; ſicque acci-
pitur tex. *d.§.5.quoties, l.ſi hominem, ff. depoſiti*; Et quamuis
ex dictis iuribus *d.§.quoties, & d.§ in bonis*, tale priuilegium
competat tantum deponentibus, apud perſonam publicã;
Iure tamen Regio, ſine diſtinctione admiſſum eſt *in d.l. 9.p.*
vt ſup. *in d.§.6.de priuilegio* notauimus.

7 C ✠. *Si res depoſita non extet, &c.*) Conſumpta re de-
poſita, priuilegium reale per conſequens euaneſcere, dubium
non remanet, per ea quæ etiam ſupr. reſoluimus cum Auct.
par.1.art.6.num.220.& ſeq. retinet tamen iſte deponens pri-
uilegium perſonale, quo præfertur chyrographarijs, ad ea
quæ ſupr. pariter firmauimus, ex ſolemni *leg.ſi hominem, 7.§.*
quoties, ver. Depoſitariorum. D.depoſit. vbi Gloſſ *ibid.* notat.
& famoſo tex. *l.ſi ventri, 24. §.in bonis, D.de priuileg.credit.*
8 † quem de hac re depoſita conſumpta intelligendum eſſe,
ibid. ſupr. monuit Auctor. ibi, *poſt priuilegia*, ſcilicet realia
(hæc enim iſto nomine nunc deſignatur) *potiorem eorum*
eſſe cauſam, &c. quem quidem intellectum vti communio-
rem amplexus fuit inibi Auctor, & adhuc hic. Et tex. in *leg.*
quod priuilegium, 8. declarandus eſt ex lege præcedenti, *in*
9 *§.fin.* † ſcilicet, vt illud priuilegium, qua tale; ſcilicet perſo-
nale ſolum, poſſit exerceri in omnibus bonis fraudatoris,
ſuppoſito tamen alios, non extare, qui præferri debeant.

10 Et hanc concluſionem extende ad depoſitum etiam in-
regulare cum modificatione, & declaratione, de qua ſupr.
per Auctor. *par.1.art.6.in fin.* & prout nos ibi.

11 Adde Acoſt. *de priu.cred.reg.4.ampl.1. per tot.* qui tamen
num. 8. dat etiam alium intellectum, & interpretationem
citato *§.in bonis. d.l.ſi ventri*, quem vidimus ſup. allatum ab
Auct. *p.1.art.6.n.224.& ſeq.*

A.M.B. I.V.D.&c.

12 Secundo loco inter hos priuilegiarios creditores adſcri-
D bitur * Funeris impenſa: cum eius cauſa ad religionem; &
pietatem pertineat, ſimul & ad publicam vtilitatem, quæ
verſatur in defunctorum cadaueribus ſepeliendis, ex *l. ſunt*
perſonæ, verſ. nam propter publicam vtilitatem. leg ſi quis, 12.
verſ. prætor ait, l. at ſi quis, verſ. ſed interdictum, & toto Tit. ff.
de religioſis, & ſumptibus funerum; Vnde creditor ob talem
cauſam, quæ fauore, & religione alijs præſtat, præferendus
erit quibuſcumque alijs creditoribus priuilegiatijs, & potio-
rem locum inter eos occupare debebit, vt *in l.impenſas, 45, ff.*
eodem tit. de religioſis, & ſumptibus funerum, & in l.12.tit.13.
part.1. & l.30. verſ.vlt. tit 13.part.5. & vtrobique notat Gre-
gorius Lopez, & regulam conſtituit Dueñas 397. latè Anto-
nius Gomez, Ciſuentes, & Auendaño *in l.30. Tauri*, Ioan-
nes Garcias *de expenſis, cap.5. num.19. & 23.* ibi, qui exactè
explicat quid veniat appellatione expenſæ funerariç, & mul-
ta etiam in propoſito obſeruat Ioannes Gutierrez *in l.nemo*
poteſt, num.91. de legatis, 5. Matienzo *ad l.vltimam, tit.6.lib.5.*
Recopil. vbi Gloſſ.3 *num.4.* aduertit idem eſſe dicendum, in
expenſis factis in curatione infirmitatis debitoris argumen-
to *legis in reſtituenda, C.de petitione hæreditatis. l.legatum,*
C.de religioſis, & ſumptibus funerum, reſoluitque Antonius
Gomez *vbi ſupra*; ſed rationem habendam eſſe expenſarum,
iuxta qualitatem, & facultates defuncti receptum eſſe con-
ſtat, iuxta *legem primam, §.vltimo, cum lege ſequenti, ff. ad le-*
gem Falcidiam, & præter Auctores ſupra relatos obſeruat
Gregorius Lopez *in d.l. 12. part.* de quo priuilegio abundè
ſcripſimus ſup. *in 1.part. huius tractat. art.3.*

D ✠. *Funeris impenſa, &c.*) Etſi funeris impenſa perſo-
nalem dumtaxat pariat actionem, vt ſup. latius *part.1. artic.* 13
3. attamen cautè Auctorem hic debemus intelligere, vt qui-
dem inter perſonales hos priuilegiarios creditores, funeris
cauſa adſcribatur, non tamen inter eos ſit ei locus dumta-
xat conſtituendus; quandoquidem ob maximam religionis,
& pietatis rationem, de qua, & ibi, & hic per Auct. tot, tan-
tiſque fauoribus adaucta apparet, vt ſit eleuata ad claſſem
creditorum realiter priuilegiatorum; vt *d.art.3.* notauimus;
Imò hoc reſpectu ſuſtineat Acoſt. *reg.2 ampl.1. num.5.* eam
præferri quibuſuis hypothecis anterioribus.

Eam igitur non confundes cum alijs perſonalibus pri-
uilegijs. Vid. quæ Auct. *p.1.art.1.n.3.* & nos ibi, ac infr. *artic.4.*
num..... Idem iuris ſtatuas in expenſis pro curatione, &c.
vt hic & *d.art.3.* ſatis diximus.

Hoc tamen loci, vice Funerariæ cauſç, vult Acoſt. *d.reg.4.*
ampl.2.num.12. collocari credentem pecuniam ad emptionẽ
domus, nauis, vel alterius rei; nec enim ſenſit huic ementi hy-
pothecam competere; *reg.2. ampl.5.n.18.*

A.M.B. I.V.D.&c.

In tertio loco, cõſtituitur Priuilegiũ * Dotis datæ à ſpon- E
ſa ſponſo; nam quæ datur ab vxore marito, non pertinet ad 14
hunc articulum, cum habeat hypothecam, *ex leg. 1.§.ſed vt*
plenius, cum alijs, C.de rei vxoriæ actione, de ea tantum loqui-
mur, quæ ſponſo tradita eſt, & quam conſtat priuilegium
habere inter alios creditores perſonales, ex *l.ſi ſponſa, 77. de*
iure dotium, l.2.§.ſi ſponſa, ff. de priuilegijs creditorum, nam re-
ceptum eſt, longèque verius, nonnullis tamen repugnanti-
bus; priuilegium *legis aſſiduis, C.qui potiores in pignore habeã-*
tur, ad hanc dotem non pertinere, vt cum Bart. *in d.leg.2 §.ſi*
ſponſa, communem opinionem eſſe, ibi reſoluunt Ripa *n.19.*
Zaſius *num.2.* & validiſſimis rationibus conatur defendere
Vanderanus *in tract. de priuil.cred.cap.4.* Et Ratio huius pri-
uilegij, & prærogatiuæ deſumitur ex *l.3. ff. de priuil.cred.* ſcili-
cet quia, intereſt Reipublicæ, & ſponſæ, dotem conſeruari; &
ideo cum eius cauſa reſpiciat Publicam vtilitatem, non mi-
rum eſt, ſi præferatur, ex regula *legis priuilegia, ff. de priuileg.*
credit. ſecundum quam, priuilegia ex cauſa æſtimantur, ſicq;
dos; quam conſtat olim tantum habuiſſe priuilegium ſine
hypotheca ante Iuſtinianum, *in d.§.ſed vt plenius, d.leg.vnic.*
C.de rei vxoriæ actione.

E ✠. *Dotis data à ſponſo, &c.*) De priuilegio dotis ſpon- 15
ſalitiæ, quod non coincidat cum eo Vxoris, matrim. ſcilicet
iam inito, citatis per Auct. DD. meminit, & Gait. *de cred.*
c.4.in Appendic.n.126.in med. fuſius per Vanderanum loco
per Auct. cit. &c.

Hunc porrò locum tribuit huic cauſæ etiam Acoſt. *de pri-*
uil.cred.reg.4.ampl.3. Qui dict ampliatione, ab ea ratione
pereleganti in *d.§.ſi ſponſa*, & hic per Auct. regeſta, ſcilicet,
quod interſit Reipublicæ, & hanc ſolidum conſequi, vt æta-
te permittente nubere poſſit, anſam arripit ratiocinandi, in
Muliere ſerua non obtinere tale priuilegium, quaſi legis ra-
tione deficiente, ſcilicet nullo Reipublicæ intereſſe, dum quo
ad rem, & ius publicum, ſerui pro nihilo reputentur. *l.ſerui,*
D.de reg.iur. notatque ipſe ex Barboſ *in l.ſi.cum dotem, §.fin.*
D.ſolut.matr. ſed parum ad rem hodie.

A.M.B. I.V.D.&c.

Sed inter hos priuilegiarios creditores, locum obtinere 16

F creditorem, ob * expenſas neceſſarias, factas in bonis debitoris, propter quas, & præferendum eſſe alijs priuilegiarijs, colligi poterit ex *d.l. qui hominem, §. quoties*, ibi, *Ante priuilegia*, iuncta *lege ſequenti, in fine*, ibi, *Planè ſumptus qui cauſa neceſſaria factus eſt, ſemper præcedit: nam deducto eo, bonorum calculus ſubduci ſolet*, & facit ad id *l. vltim. verſ. at autem, C. de bonis authoritate iudicis poſſidendis*; præcipuè, quia conſtat, expenſarum rationem ſæpè haberi, etiam contra hypothecarios, ex *l. interdum, iuncta l. huius, ff. qui potiores*, & notauimus *in 1. part. huius tractatus, in 7. priuilegio*, neque enim aliquis caſus poteſt occurrere, qui hoc genus deductionis impediat, *ex leg. fundus, 52. ff. familiæ erciſcundæ*.

17 F ℣. *Expenſas neceſſarias, &c.*) Expenſæ neceſſariæ in re factæ, rem ipſam minuunt, Carrocc. *de locat. tit. de inuect. quæſt. 21. num. 6. & tit. de creditor. quæſt. 3. num. 4.* Surd *de aliment. titul. 1. quæſt. 70. num. 10. & titul. 8. priuil. 62. numer. 19.* Pyr. Maur. *de retention. num. 45.* ex tex. *in leg. interdum, D. qui potio.* Gratian. *diſcept. forenſ. tom. 1. c. 25.*

Cæterum Non. Acoſt. vltra præcitatos creditores per Auct. quos adhuc eodem regerit ordine, quartum locum aſſignat *d. reg. 4. ampl. 4. num. 14.* ei qui pupilli abſentis negocium geſſit; nec enim competit hypotheca, niſi aduerſus Tutores, Procuratores, Actores, & Factores ab ipſis minorib. nominatos ergo ſic ſolum perſonale competit priuilegiū; tex. in *l. ſi negocium, D. de priu. cred.* Idque ne quis retrahatur à geſtione negociorum minoris, ob tale hypothecæ grauamen.

Rempublicam poſtmodum quinto loco ſtatuit, ſi contrahit cum priuato, tunc enim priuilegium obtinet perſonale, *l. bonis, §. reſpublica, D. de priu. cred.* prout ſi agat contra adminiſtratorem, in eius bonis hypothecam obtinere, ſup. monuimus *part. 1. art. 5.* ex tex. *l. fin. C. quo quiſque ord. conu. cum ſimil.* Cauſam autem pupilli cum negociorum geſtore huic præferri voluit idem Acoſt. *vbi ſup.* tum ob pinguius priuilegiū pupilli, dum illud ei competit ex verbis legis, vt in *l. pro officio, C. de adminiſtr. tutor.* at Reipublicæ ſolū ex interpretatione legis; Præterea quia in primo potior vtilitas publica verſatur, notat idem *ibidem, ampliatione tertia, in fine*.

Adhuc & ſextū locū præbet Actioni de peculio; ſi n. cū nūmis patris, vel domini, filius, vel ſeruus contraxerit, & debita fecerit, ſi concurrant alij creditores, pater, & Dominus, eo potiuntur priuilegio, vt inde priùs deducant quod ſibi debetur. *l. depoſiti, § fin. in fin. D. de pecul. §. cum autem, Inſtit. Quod cum eo, &c.*

A. M. B. I. V. D. &c.

18 Verumtamen, cum & alij dentur priuilegiarij creditores, qui quem locum occupare debeant, ſatis dubium ſit, cum neque iure cautum id reperiatur: ideo ad huius rei explicationem, aliquæ conſtituentur regulæ, per quas id melius cōpræhendi, & intelligi poſſit.

19 Prior ergo regula ſit, Inter priuilegiarios creditores, illos præferendos eſſe, qui nominatim maiorem prærogatiuam habent, & à iure conceſſam eſſe conſtat, quales ſunt hi, de quibus in præcedentibus obſeruationibus mentionem fe-

G cimus. *

20 G ℣. *Final.*) Memineris tamē diſtinguens inter priuilegiarios reales, & perſonales, vt & ſup. *in princ. huius 2. part.* monuimus; quandoquidem regula per Auct. adducta procedit ſolum inter priuilegiarios ſuarum claſſium.

A. M. B. I. V. D. &c.

Eligit Creditor ad quæ bona agat, niſi aliqua ſint alienata, tunc enim non aget ad alienata, niſi in ſubſidium, *l. creditoris arbitrio, de diſtract. pign.* Alban. *conſil. 97. numer. 52.* vbi nec ad fructus comendæ Feudi maioratus, & beneficialium niſi in ſubſidium, agere poteſt. Rot. *dec. 741. par. 1. recent.* Sed non poteſt vendere meliora debitoris bona, ſi ſibi ex viliori ſatisfieri poteſt. Mart. *dec. 130. num. 10.* & ſufficit debitori offerri id ex quo ſibi ſatisfieri poſsit Bart. & Salyc. *in l. creditoris arbitrium, de diſtract. pign.* Mart. *d. dec. 130.* & pro ſuo credito poteſt hæres, bona illud excedentia, retinere, ſi indiuiſibilia ſint; alioquin pro ſuo credito tantum. Rot. *dec. 549. num. 4. & 5. part. 1. recent.* *N. G.*

21 Altera regula eſt ſi concurrant plures creditores priuilegiarij eiuſdem tituli, id eſt ex eadem cauſa, vt plures funerarij, omnes ſimul admittuntur, & concurrunt in tributum id eſt alter alteri non anteponitur, ſed æquè ambo exigent, tex. *in d. l. priuilegia*, ibi, *Sed ſi eiuſdem tituli ſint, concurrunt*. in duobus autem depoſitoribus, eſt tex expreſsus *in d. l. ſi hominem, §. quoties, in fine, ff. depoſiti*, ibi, *Item quæritur vtrum ordo expectetur eorum qui depoſuerunt, an verò ſimul omnium depoſitariorum ratio habeantur: & conſtat ſimul admittendos, hoc enim reſcripto principali ſignificatur*; & comprobat hoc *Regia Lex 11. tit. 14. part. 5.* & docent Accurſius, Bartolus, Albericus, Angelus, Ripa, Zaſius *in d. l. priuilegia*; & ideo ex *eadem lege* probatur melius quam alibi, vulgatum illud dictum, vt priuilegiatus contra æquè priuilegiatum in eadem ſpecie priuilegij, non habeat priuilegium; quod ſolet deduci ex *l. verum, 12. ff. de minoribus, §. vltimo, l. ſed & militis, in principio, ff. de excuſationibus tutorum*, notat Bart. *num. 3.* vbi alij, *in Authentico, Quas actiones, C. de Sacroſanctis Eccleſijs*, Couarruu. *in reg. poſſeſſor, 2. part. §. 4.* poſt Ripam, & alios *in d. l. priuilegia*; latius deduxit Tiraquellus *de priuilegio piæ cauſæ, num. 26.* ex quo deducitur, fruſtra omnes *in d. l. priuilegia*, conſtituiſſe exemplum in duobus pupillis concurrentibus in bonis communis, tutoris aut curatoris, pro diuerſis tutelis, aut curis: quia cum habeant hypothecam ex *l. pro officio C. de adminiſtratione tutorum, leg. 26. titul. 13. part. 5.* habenda erit ratio temporis; iuxta ea quæ dicta ſunt ſupra *in art. 1. huius 2. part.* quia priuilegia ceſſant, & eorum concurſus datur, ex *d. l. priuilegia*, ſi hypothecæ ratio non eſſet habenda; & hanc ſententiam probat tex. expreſſus *in d. leg. aſſiduis, verſ. exceptis, & l. 33. tit. 13. p. 5.* ibi, *Porque eſtos debdos ſon de vna natura*; quod Accurſ. & alij interpretes *in d. l. priuilegia*, non aduerterunt: Talis verò concurſus admittetur inter illos pupillos ſic, vt eiuſdem tutelæ, vel quia fratres, vel ſi ille fuiſſet non verus tutor, ſed falſus, aut ſi pro tutore ſe geſsiſſet; vt in ſpecie *legis, 4. §. 1. ff. de priu. credit.* quo caſu durat priuilegium ſine hypotheca, vt animaduerſum eſt ibi, ab aliquibus Iuris Interpretibus. * H

22 H ℣. *Concurrunt in tributum, &c.*) Hi ergo etſi priuilegiati quouis modo creditores, ſi ſint eiuſdem cauſæ, & priuilegij nullo attento priuilegii iure, aut reſpectu, æqualiter concurrunt, & pro rata cuiuſcumque crediti admittuntur, *d. l. priuilegia, cit. l. ſi hominem, §. quoties*, Bart. *vltra loc. adduct. etiam in l. in operis, 26. D. de oper. libert.* Pract. Papien. *in form. libell. in act. hypoth. §. ſua eadem, num. 16. & 17.* Gail *de cred. 4. part. in appendic. ex num. 124. & ſeq.* Caſtill. qui adhuc per plurimos congerit, *controuerſ. 1. lib. 6. cap. 16. num. 78. & ſequ.* vbi limitat hypotheſim *d. §. quoties, cit. l. ſi hominem*, cum alter vſuras pecuniæ depoſitæ recepit; titulum enim depoſiti perdit; ob id cæteris deponentibus inferioris cenſetur gradus, neque cum iis concurrit; permultos id confirmantes refert ipſe Caſtill. *vbi ſup.* & nos etiam ſuo loco. Præcitatam porro Auctoris concluſionem adhuc comprobat Pichard. *in §. Actiones, à num. 40. & ſequ. Inſt. de act.* Gail. *obſeru. lib. 2. obſeru. 25. à num. 15.* VVeſembecc. *in paratitl. D. de priu. credit. num. 6.* Beuſt. *ad ſuam legem admonendi, numer. 968. D. de iureiur.* Salgad. Auctore citato, *Labyr. cred. par. 2. cap. 4. à num. 13. & ſequ.* quem omnino vid.

Et *numer. 158. & ſequ.* practicam regit computationem, qua iſti eiuſdem cauſæ creditores in tributum concurrentes exigunt credita à debitore communi, ſuccumbunt æqualiter damno, ſi eius æs ipſis non ſit ſatis; Vt videlicet factis huius creditorum cumuli, partibus integralibus, & crediti exacti, & damni tantum cuique diminuatur, quantum quiſque ex bonis debitoris recepit pro ea portione. Ex quo fit, ex tribus creditorib. primum in 300. ſecundum in 200. tertium in 100. & in bonis debitoris non adeſſe niſi 300. primus 150. percipiet, ſecundus 100. tertius 50. & ita qui plus exigit, plus dāni recipiet, *ad l. ſecundum naturam, D. de reg. iur.* cum concordantibus. Adde eundem pro principali concluſione *eod. tract. par. 1. c. 42. nu. 39. & ſequ.*

A. M. B. I. V. D.

Vltima ſuccedit regula, ſcilicet Si concurrant duo creditores priuilegiarij ex diuerſis titulis; & quorum cauſa iure non eſt potior, atque nominatim maius priuilegium conceſſum non eſt; quamuis videretur id poſſe remitti ad iudicis arbitrium, qui pro ſua religione, æſtimare poſſet cuius cauſa ſit potior, aut maiori prærogatiua digna, *argum. leg. 1. verſ. cum dicit*, ibi, *Sine dubio oſtendit eſſe in ſua dicentis poteſtate*, iuncta decisione tex. *in d. l. priuilegia*, ibi, *Sed ex cauſa*, & tex. ſingularis *in l. fundo, 38.* ibi, *Bonus iudex variè ex perſonis,* 23

cauſiſque

cauſiſque conſtituet, ff. de rei iudic. ſecurius tamen erit, tales
I creditores priuilegiarios, ad concurſum admittere, & * in tributum vocare.

24 I ✠. *In tributum vocare, &c.*) Creditores hoſce priuilegiarios, etſi præ ſe ferant diuerſum titulum, ſeu cauſam debendi, nihilominus nullo exiſtente prioritatis iure, ſimul concurrere, & in tributum vocare, adhuc vltra Auct. & ab eo allatos DD ſuſtinet Practic. papien. *in ſupr. cit. form. libel. in act. hypoth. gloſſ. verb. ſub eod. num.* 17. ſi tamen priuilegia paria ſint & ſimilis ponderis.

Cęterum obſtat acerrimè Acoſt. ſententiam hanc Matienzo, & Auct. prorſus impugnans, ac mordicus ſuſtinens; prout priuilegia eiuſdem tituli inter ſe concurrunt, locumquę faciunt vocationi in tributum ex cit. *l. priuilegia, D. de priu. cred. iunct. l. verum, § fin. D. de min.*

25 Ita priuilegia non eiuſdem ſed diuerſi tituli, ob argum. à contrario ſenſu, vulg. iuribus, non vocari in tributum, ſed obtinere eam regulam capitalem in hac claſſe priuilegiariorũ, *d. leg. priuilegia*, relatã ſup. primo loco, per Auct. videlicet, vt cauſa priuilegij attendatur, probat idem Acoſt. ex *d. l. ſi ventri. §. in bonis, D. de priu. cred. & l. verum, §. fin. D. de min.* tu planè, eum vide *in ſuo tract. de priu. cred. in præfat. Reg. 4. à nu.* 17. *& ſeq. vſque* 37. vbi *num.* 26. *& ſequ.* concludit, hanc priuilegij potioritatem, & pręgnantiam dimetiendam eſſe à religionis impulſu, & vtilitate publica, de qua ipſe fuſius *in præfat. reg. 2. num.* 19. tu eum vid.

A. M. B. I. V. D. &c.

* Exemplum autem poni poteſt in * Pupillo, & Ciuitate,
26 quorum priuilegium certum eſt, *ex l. 4. §. 1. l. in bonis, §. Reſpublica, ff. de priu. cred.* de quibus ſuperius, *in 1. par. art. 4.* latè egimus, ſecundum magis receptam opinionem, quam reſoluit Flores de Mena *lib. 1. variarum quæſtionum iuris, quæſt. 6. artic. 3. num.* 38. incertum tamen eſt, quod ſit potentius, ſi concurrant in bonis illius qui ſe pro adminiſtratore geſsit, & ita reſoluit Azo *in ſumma, C. de bonis auctoritate iudicis poſſidendis*, & conſtituit Accurſ. *in d. l. priuilegia* receptus à Bar-
I tol. Alberico, & alijs, Ripa *num.* 58. quodque indubitatum tradit Matienzo *in d. l. 7. gloſſ. 5. num.* 13. *tit.* 16. vbi tamen *nu.*
G 14. hæc limitat, niſi alter ex creditoribus priuilegiarijs diligens fuerit in ſolutione conſequenda, aut in obtinenda ſententia; qui enim prior ex his obtinuerit, alijs præfertur, ſecũdum Gloſſ. *in l. inter eos, ff. de re iudicata, l. ſi hominem, §. quoties, ff. depoſiti, & in l. 1. tit. 14. par. 5. & l. qui autem, §. ſciendũ, ff. quæ in fraudem creditorum, & l. 9. 25. par. 5.* & tenet Ripa, *in dict. l. priuilegia, num.* 57.

* ✠. *In Pupillo, & Ciuitate, &c.*) Hoc porro exemplum, vt etiam ex ſe non ſubſiſtens, notat, & cenſet idem Acoſt. *ſup. cit. præf. ad reg. 3. à num* 16. *& ſequ.* præcipuè *num.* 19. ex rationibus vt per eum: nec enim pariformiter inter ſe ambos vult eſſe priuilegiatos, Ciuitatem, & Pupillum. Vid. eundem ibid. & nos etſi in diuerſis terminis, *art. 3. p. 1.*

A. M. B. I. V. D. &c.

K Obſeruabis autem, eum qui cum debitor non eſſet, * mu-
27 tuauit tamen pecuniam debitori, vt ex ea ſatisfaceret alicui creditori priuilegiario, proculdubio occupare ipſius locũ, reſpectu aliorum creditorum, *ex l. ſi ventri, § vltimo, ff. de priuilegijs creditorum, & leg. 2. ff. de ceſſione bonorum.*

K ✠. *Mutuauit pecuniam debitori, &c. Occupare, &c.*) Hoc idem ob iura prælata, notat Rip. *in d. § eorum*, Gait. *de credit. c. 4. quæſt. 11. nu.* 1669. Circa quam adnotabis, nulla opus eſſe ceſſione, vel pacto; hæc enim ſubingreſſio in locum prioris creditoris, legis fit miniſterio. Gloſſ. *in l. Ariſto, D quæ res pign. obl. poſſ. & in l. 1. C. de his qui in prior. cred. loc.* Anton. Faber *de error. pragm. decad. 1. error. 4.* Mantic. *de tacit. & ambig. lib. 11. tit. 18. n. 2.*

Sed occurrit ad rem dubitatio. Si quis debitori alicuius 28
mutuauit pecuniam, vt ſe liberaret à carcere, puta, in quam ab vno ex creditoribus fuit coniectus, dabitur ne anteriori creditori ius auocandi eam pecuniam. Proponitur quæſtio per Theſaur. *lib. 2. quæſt. 26. num.* 15. & adamuſſim agitatur, etſi citra finalem reſolutionem; Gait. eum caſum aggreſſus ita diſtinguit. † Aut pecunia eius amici 29
mutuantis fui ipſi carcerato mutuata, vt ſe liberaret à carcere, & tunc pecunia non extante, ſed conſumpta, vtut in eum decoctum eius dominium fuerit translatum *ad l. 2. §. appellata, D. de reb. cred.* tamen non datum anterioribus ius auocandi, dum fraus in eo ſecundo creditore exigente non poteſt conſiderari; recepit enim, & conſumpſit pecuniam alienam, ſcilicet amici, nec diminuit debitoris patrimonium. Debetque ei crediti poſteriori prodeſſe diligentia in curanda ſolutione ſui creditori extra bona communis debitoris. Nec obſtat ea verè eſſe bona debitoris, vtpotè tranſlato eius pecuniæ dominio ex mutuo, *ad d. l. 2. §. appellata*; Namque illud dominium translatum, fuit affectum modali cauſa, vt ſcilicet creditori carceranti ea pecunia ſoluatur. *ad l. quibus diebus, §. Termilius, D. de condit. & demonſtr.*

At vero extat pecunia, ſed penes depoſitarium, cuius 30
vigore, fuit amicus liberatus: & reſoluit Gait. dari ius auocationis anteriori creditori; dum ea eſt in bonis debitoris; nec officere, illud dominium eſſe modali cauſa limitatum, nam illud debitum decocti reſpectu horũ anteriorum, ſuffocat eã obligationem modalem; & ſic ante conſignationem pecuniæ faciendam ei ſecundo, intrat prælatio primi creditoris; ex reg. *Qui prior, &c.*

Sin autem ea extans pecunia ſit recepta, & exacta per 31
eum poſteriorem creditorem carcerantem, & tunc quia exegit in cauſam, in quam mutuata fuit, ſuſtinet denegari auocationem; tum quia non adeſt patrimonij deminutio, tum & quia gratificatio defecit; ſoluit enim non cui maluult, ſed cui ea pecunia per dominum fuit deſtinata, atque ita defecit dolus, & fraus aliorum creditorum.

Sed ſi amicus offerat creditori carceranti creditum, con- 32
ſtituatque ſe ſoluturum pro amico debitum ipſius, ex quo conſtituto fuit relaxatus; tunc nullo in caſu conceditur auocatio per anteriores; tum quia ad eum finem fecit amicus conſtitutum, vt in eum creditorem perueniret pecunia: ideo ſi aliter fieret, daretur cõdictio pecuniæ ex capite cauſæ non ſecutæ, *ad l. cũ re, & ibi not. C. de pact. int. empt. &c.* Adhuc & quia ſi vni correo fuit conſtitutũ, impeditur facultas ſoluendi alteri; ergo multo magis alteri ex diuerſo credito. *ad l. ſed & ſi, filiofam. §. ſi mihi, D. de conſt. pecun.* Vid. cit. Gait. *cap. 4. quæſt. 11. à numer.* 1330. *vſque* 1352. *&c.*

Antonius Maria Bertoli, I. V. D. &c.

Pares creditores in pignore concurrentes, æquè priuile- F
giati, equales in iure eſſe debent, *l. aliena, §. ſi pluribus*, vbi Bart. & alij, *de pign. act.* De cõmuni teſtatur. Viu. *dec.* 438. *n.* 1. & ſi creditor ſecundus offert priori, tenetur prior ei cedere iura, non tamen pignora, & eorum poſſeſſionem tradet; licet in fideiuſſore, & venditore ſecus fit. DD. *in l. Paulus, ff. quibus mod. pign. vel hypoth. ſol. l. 2. C. de fideiuſſorib. l. 2. C. de diſtract. pign.* Viuius *dec.* 775.

N. G.

ARTICVLI SECVNDI FINIS.

ARTICVLVS TERTIVS;

De Creditoribus Chyrographarijs, ideſt Actionem Perſonalem non Priuilegiariam habentibus; & de eorum Iure, & Titulo,

SVMMARIVM.

Poſt priuilegiarios creditores, tertio loco ſuccedunt chyrographarij, ſeu perſonales creditores, num. 1.

* *Creditores non comparentes in termino aſſignato ad oſtendendum eorum iura, amittunt ius, & pignus.*

Omnes hi perſonales creditores ſimul in tributum vocari debent, vt ſi debitor ſoluendo ſit, omnes faciant partes per concurſum, num. 2. & 3.

Appellatione Chyrographarij venit creditor non ſolum ex inſtrumento, verum ex ſcriptura priuata ad normam leg. ſcripturas. Cod. qui potior, *vel ſi creditum alias ſit probatum, & citra fraudis ſuſpicionem, num. 4.*

Argentario, ſeu Campſore decoquente, depoſitarij concurrunt in tributum, num. 5.

Quia conquaſſantur priuilegia, ibid.

Fallit ſi pecunia ſit tradita obſignata in ſacculo, num. 6.

Allata regula obſeruanda eſt ſine diſtinctione tituli oneroſi, & lucratiui, num. 7.

Limita ſi puta donatio eſſet facta poſt debita contracta, ibid.

Non habetur ratio in horum concurſu, niſi ad fraudis ſuſpicionem, num. 8.

Hæc ſuſpicio deprehenditur ex tempore donationis, num 9.

* *Vt creditor chyrographarius præferatur, quæ requirantur.*

Aliquando contingit aliquem eorum cæteris præferri, cum ſcilicet magis diligens eſt, & vigilans in proprio conſequendo. num. 10. & 11.

Ampliatur regula, etſi iſte ſciuerit debitorem communem obæratum, num. 12.

Siue ſponte acceperit, ſiue via iudiciaria, num. 13.

Etſi iſte ſibi ſoluens erat procurator debitoris, num. 14.

Siue cæteri creditores ſint in culpa, ſiue non, num. 15.

Procedit regula & in pluribus cohæredibus, num. 16.

Limitatur in Collegatarijs, ibid.

Reſtringitur concluſio cum creditor ſibi ſatisfacit ex bonis per ſe poſſeſſis, num. 17.

Vel debitor ei ſoluit ex gratificatione, num. 18.

Vel violenter ab eo extorſit creditor, num. 19.

Limitatur in conſocijs, num. 20.

In actione tributoria, num. 21.

Si inſtant & alij creditores, num. 22.

Habet locum prælatio inter chyrographarios, ſi creditor iſte eſt conſanguineus debitoris, num. 23.

Si Eccleſia, num. 24.

Gratis mutuam, feneranti, num. 25.

In Chyrographario, in cuius fraudem fuit conſtituta alicui hypotheca, num. 26.

In actionibus realibus, ſeu hypothecarijs, eſt ſoluendum non cuiuis, ſed tempore priori, ibid.

An & quatenus creditores priores poſſint ab alio poſteriore ſolutum repetere, & auocare, num. 27.

Creditoribus in quorum cõcurſu ſeruatur regul. qui prior, &c. *competit ius repetendi, num. 28.*

Specificatur concluſio concurrente chyrographario cum hypothecario, vel priuilegiario, num. 29.

Dummodo alteri non ſit ius quæſitum, nu. 30.

Ampliatur ſiue extante, ſiue conſumpta pecunia, num. 31.

Siue ſit debitum in genere, ſiue in ſpecie, num. 32.

Siue bona, ſiue mala fide res ſit data, & conſumpta, num. 33.

Siue ex cauſa lucratiua, ſiue oneroſa. num. 34.

Adducitur ſententia, vt res ſoluta, & conſumpta ex cauſa oneroſa non repetatur, ſeu auocetur, nu. 35.

Datur auocatio in caſu prædicto, ſiue per extorſionem ſiue iudicis auctoritate interueniente, exegerit creditum, num. 36.

Alius caſus, ſi creditores habeant hypothecam, nam priori datur repetitio, num. 37.

Et cur, num. 38.

Siue res corporalis hypothecata alienetur, ſiue nomen debitoris priori creditori oppigneratum cedatur poſteriori, num. 39.

Etſi id ſit factum Auctoritate Iudicis, num. 40.

Id procedit ſiue res ſoluta extet, ſiue conſumpta, num. 41.

Siue mala fide ſit conſumpta, ſiue dolo deſierit poſſideri, numer. 42.

An detur condictio rei ſolutæ, & conſumptæ? num. 43.

Affertur Negatiua ſententia, num. 44.

Eſtque in praxi receptior, ibid.

Alia ſententia, vt re bona fide conſumpta, non conueniatur niſi in ſubſidium, num. 45.

Alia opinio, vt ſpecie ſoluta, & conſumpta, non conueniatur; ſecus ſi genus ſit ſolutum, num. 46.

Alia ſententia, vt non conueniatur, ſi cauſa ſit oneroſa, ſecus ſi lucratiua, num. 47.

Verior adducitur ſententia vt anterior hypothecarius poſſit rẽ poſteriori ſolutam condicere, num. 48.

Et confirmatur, num. 49.

Eſt verior ea concluſio in iure, at prima eſt receptior in praxi num. 50.

Sed & quarta Bart. *ſententia eſt probabilis, & magis moderata, ibid.*

Hæc vltima affirmans ſi retineatur, limitatur quadrupliciter.

Primo cum poſſeſſor in quem ſcilicet ea res fuit tranſlata, poteſt conueniri. num. 51.

Secundo ſi debitor bona poſſidet, num. 52.

Tertio ſi iſtud poſteriori ſolutum, non fuit priori obligatum, numer. 53.

Quarto ſi res diſtractæ ſint merces, vel aliud venale, num. 54.

Et cur, num. 56.

An futuris creditoribus competat ius reuocandi alienata in ipſorum fraudem, num. 56.

Negatur remiſſiuè, ibidem.

Secunda concluſio, vt Creditores qui alias in tributum concurrerent, non gaudeant iure repetendi, num. 57.

Vt ſi creditores ſint chyrographarij, num. 57.

Vel perſonaliter priuilegiati, num. 59.

Aut eiuſdem iuris inter ſe, num. 60.

An in caſibus auocationis permiſſæ, reſtituatur pecunia cum vſuris? remiſſiuè, num. 61.

Semper cum agitur de auocatione, debet præcedere excuſſio debitoris principalis, num. 62.

Concurrentibus pluribus creditoribus perſonalibus, admittuntur, tunc ſolum in tributum, cum de eorum obligatione & debitis conſtat per legitimas probationes, num. 63.

Inſtrumento magis creditur, quam priuatæ ſcripturæ, ibid.

Etiam ſi ſit recognita, num. 64.

Niſi ſit facta ad normam leg. ſcripturas, Codic. qui potior, *ibidem.*

Scriptura priuata habet idem robur ſi ſit ſcripta, & ſubſcripta à procuratore debitoris per inſtrumentum procuratorium, anterius, num. 65.

Non tamen ſi debitor eſſet non ſoluendo, num. 66.

Vel ſimul etiam Procurator, num. 67.

Deficit fraus, exiſtentibus ſolemnitatibus, dict. leg. ſcripturas, *num. 68.*

Solemnitates cit. leg. ſcripturas, *non ſtant pro forma, ſed ea ſunt cautiones ad excludendam fraudem, num. 69.*

Tenor ſcripturæ verificatus per duos teſtes conteſtes, facit prælationem inſtrumento, num. 70.

POſt priuilegiarios creditores, de quibus in ſuperiori arti- 1
culo tractatum fuit in creditorum concurſu; tertio loco ſolent ſuccedere Chyrographarij, ſeu Perſonales creditores,

Digitized by Google

res, qui neque hypotheca aliqua ſibi conſuluerunt, neque priuilegiariam cauſam habent, ſed nudam perſonalem actionem tantum obtinent, iuxta *l.11.tit.14. in princ. part.5.* vt præter alios doctè animaduertit Matienzo *in d.l. 7. tit.6. lib.5. Recopilationis, gloſſ.5. num.15.* poſt Benuenutum Stracham *in tractatu de mercatura, tit. de decoctoribus, vltim. par. num.16.* optimè Pater Ludouicus Molina *tractat.2. de iuſtitia, & iure, diſput.536. fol.1792.*

* Creditores citati ad oſtendendum eorum iura, ſi non comparuerint, ius pignoris remiſiſſe cenſentur, *l. ſi eo tempore*, vbi Gloſſ. & DD. *C. de remiſſ. pign.* & non poſſunt emptores ſubhaſta moleſtari, Mart. *dec. Piſ.181.* vbi exigit expreſſã creditoris proteſtationem, quando pignus venditur, ſi præſens ſit; alias ſibi præiudicat, etiam in dote, *ex l. ſi debitor, §. ſi in venditione, quib. mod. pign. vel hypoth. ſol.* Intrig. *ſingular. 88, num.65. liq.3.* Magon *dec. Luc.55 num.14.* *N. G.*

2 A Circa quorũ concurſum primum illud obſeruandum erit, omnes hos creditores perſonales ſimul * in tributum vocari debere, ita vt ſi debitor ſoluendo non ſit, omnes faciunt partes per concurſum, & ſolutio fiet pro rata bonorum debitoris, & debitæ cuique quantitatis, nec alter alteri præferendus erit, cum nec temporis ratio, nec priuilegij cauſa æſtimari debeat; potuit enim debitor per cumulum creditorum, facere deteriorem cauſam priorum, neque hypothecam, neque priuilegium habentium; vt notauit Bald. *in l. pro debito, C. de bonis auctoritate iudicis poſſidendis; arg. l.1. §. ex contrario, ff. de ſeparationibus*, & tradit Stracha *vbi ſup. d. vlt. p. num.16.* Quam tamen ſuperiorem obſeruationem probat tex. elegans *in l. pro debito*, vbi latè idem Bald. & tex. *in l. procuratoris, §. ſi plures, & §. planè, ff. de tributoria actione, & leg. 11. tit 14. par.5.* ibi. *Entonce ſi de los bienes del debdor non pudieſſen ſer pagadas las debdas, deu elos compartir entre à quellos por quien fue dada la ſentencia, dandolo à cadauno dellos mas, ò menos, ſegun la quantitad que deue auer, &c.* & ſatis B probat *l. ſi hominem, §. quoties, ff. depoſiti*, vbi ideo illi * plures depoſitores concurrunt, quia cum inter ſe non poſſit habere locum priuilegium, ex vulgari regula, Quod priuilegiatus contra pariter priuilegiatum non debeat gaudere ſuo priuilegio; admittuntur ex iure communi tanquam priuilegium non haberent; & ita regulam conſtituit Accurſ. *in d. l. priuilegia*, communiter receptus ſecundum Zaſium, & Ripam ibi. poſt Bald. & Stracham tadit eruditè Matienzo *in d. l.7. gloſſ.5. num.15.*

3 A ✝. *In tributum vocari, &c.*) Vbi omnes ſupradicti creditores ſibi debitum conſequuti ſunt, ſucceduit hi Chyrographarij, nudam ſcilicet perſonalem habentes actionem, qui nihilominus æqualiter, nulla temporis habita ratione, pro rata, & portione concurrunt, *l. cum tibi, D. qui potior. in pign. l.12. §.2. D. eod.* Bart. *in d. l. in operis, D. locat. nu.2.* VVeſembecc. *in com. D. de priu. cred. num.9* Beuth. *de iure prælat. part.1. cap.79. & ſequ.* Stracc. *de decoctor. part. vlt. numer.10.* Simon Piſt. *conſ.7. volum.1.* Andr. Rauchb. *quæſt.4. numer.29.*

4 Appellatione autem Chyrographariorum hic loco cõprehenduntur non ſolum qui per inſtrumentum ſua credita comprobant, ſed & qui per ſcripturam priuatam, ad normam *d. l. ſcripturas, C. qui potior.* immo & ſi abſque teſtibus ſubſcribentibus, dummodo tamen creditum ſit probatum, omninoque abſit procul fraudis ſuſpicio, vt latius infr. proximè.

A.M.B. I.V.D. &c.

5 B ✝. *Plures depoſitores concurrentes, &c.*) Elicit hinc Auctor exemplum in Argentario, ſeu vt aiunt, Campſore; ſi enim hic decoquat, omnes creditores ex pecunia penes eum depoſita, pro rata concurrere ait, ex ſæpius *cit. l. ſi hominem, §. quoties, D. depoſit.* ob Regul. *d. l. priuilegia, D. de priu.*

6 *cred.* † Quod dicit & exemplum procedit, ſi iſti creditores depoſuerunt pecuniam in Banco vt dicitur, adnumerũ; ſecus ſi ſit tradita in marſupio, & ſacculo obſignata: quæ adhuc extet; tunc enim ius intrat dominij, quo omnibus, vt cumque hypothecam, & prælationem, quouis modo priuilegiatam habeant, præferetur in ipſo ſacculo; *l. ſi is qui pecuniam, C. depoſit.* ad ea quæ ſupr. *art.2.* latè ſcriptum fuit. Vid. quæ, vltra adductos, Donat. de Marinis *ad dec.* 377. Reuertor.

A.M.B. I.V.D. &c.

7 Quam regulam, & obſeruationem, ſine diſtinctione tituli onoroſi, aut lucratiui, intelligendam puto, dummodo donatarius antiquior ſit creditor; ita vt illi ex cauſa donationis prius fuerit obligatus communis debitor; quia in eo caſu ceſſat fraudis ſuſpicio; propter quam, & quia debitor non poteſt facere deteriorem conditionem ſuorum creditorum: Si autem donatio fuerit facta poſtquam donator cæperit eſſe obnoxius alijs creditoribus, præferendi erunt illi, donatario, iuxta *legem hæreditatem*, 28. vbi latè Gloſſ. quæ ſic intelligi debet cum infra allegandis, *ff. de donat. leg. omnes, 17. §. Lucius, l. fin. §. ſi à ſocero, verſ. quia intelliguntur, ff. quæ in fraudem creditorum, leg. æris alieni, C. de donationibus, l. ignoti iuris, C. de reuocandis his quæ in fraudem creditorum*, ſecundum quæ intelliges quæ tradunt Guido Papa *dec.105.* Boer. *dec.104. n. 43.* Gomez *in §. item ſi quis in fraudem, num.25. Inſt. de act.* Hier. Gabriel *conſ.82. n.2.* & ſupra id latius comprobauimus, reprobata Ioann. Guttier. ſententia *in 3. p. de iuramento confirmat. cap.31.* qui exiſtimabat indifferenter, inter perſonales creditores, potiores eſſe eos, qui veniunt ex cauſa oneroſa, illis qui ex titulo lucratiuo ius habent; quod vtique ceſſabit, admiſſa ſuperiori diſtinctione, & doctrina ſupra tradita *in hac. 2. p. art.3. verſ. præterea, &c.* * C

8 C ✝. *Final.*) Sic ergo nil aliud attenditur niſi fraus; vt. ſi eiuſdem abſit ſuſpicio, non obſeruata lucratiua, vel oneroſa cauſa, etiam donatarius potiatur Regul. prædicta *l. 12. § fin. D. de minor.* de qua DD. *in d. l. priuilegia*; vt cumque cõcurrant cum creditore ex cauſa oneroſa.

Quæ porrò fraus præſumitur, cum donatio debita ſubſequitur; quod adhuc, & in dotis confeſſione per virum facta, et ſi fauorabili cauſa, ſemper in dubijs ſuſpicari, aſſerunt Alex. *conſ.12. num.4. lib.5.* Aretin. *conſ.8. num.1.* Menoch. *de præſumpt. lib.3. præſumpt.12. num.66* Rot. *dec.685. p.4. recent.* & apud Pacific. *de Saluian. Interd. dec.16.* Creſcent. *dec.2. de confeſſ.* Ludouiſ. *dec.67. num.7.* Mareſcott. *var. reſol. libr.1. c.8. num.3.* 9

A.M.B. I.V.D. &c.

* Vt prior Chyrographarius creditor poſteriori inſtrumentario præferatur, opus eſt chyrographum, ſeu apochã tribus teſtibus eſſe ſubſcriptam, qui eam recognoſcant, ſint integræ opinionis, & ſit à partib. ſubſcripta, & dictam opinionem probat Viu. *dec.277. & dec.284. num.8.* *N. G.*

Illud tamen neceſſario hic aduertendum erit, aliquando contingere, omnibus his creditoribus perſonalibus in bonis communis debitoris concurrentibus, aliquem eorum alijs præferri, & priorem eſſe * tanquam magis diligentem; veluti, eo, quod debitor prius quam alijs creditoribus voluntariè ſoluerit; vel quia primò petierit, & pro eo lata fuerit ſententia; vel quia petierit executionem ſententiæ, quæ pro omnibus lata fuit; hos enim omnibus alijs creditoribus chyrographarijs anteferri debere, probat tex. *in leg. qui autem, §. ſciendum, & in l. pupillus, 24. ff. quæ in fraudem creditorum, & in l. iudicati actione, ff. de re iudicata*; Gloſſ. & DD. *verb. occupantis, in l. inter eos, ff. eod. tit.* quibus conuenit *l.9. tit.15. p.5. & d. l.1. tit.14. eod. p.* quod ita docent Bart. *in d. l. pupillus*, & rectè Stracha *in d. tit de decoctorib. vlt. part. numer.331.* melius Matienzo *in d. l.7. gloſſ.5. nu.15. in fin.* dicens tempus ſententię, vel executionis eius, inſpiciendum eſſe, vt quis alteri creditori perſonali pręferatur, *vt in d. l.11. tit.14. p.5.* & ibi Gregor. Lopez; quod optimè declarat Pater Ludouicus Molina *d. tract.2. de iuſtitia, & iur. diſp.536. verſ. obſeruandum deinde eſt, fol.793.* 10 D

11 D ✝. *Tamquam magis diligentem, &c.*) Vigilantiam, & diligentiam creditori chyrographario, vel æquale ius cœteris habenti; prodeſſe, ad effectum, vt ſibi bene dicatur ſolutum, nec reliqui creditores quidquam repetere poſſint, probatur expreſsè *in l. ſi non expedierit 6. §. quid ergo, 2. D. de reb. auctor. iud. poſſid. d. l. qui autem, §. ſciendum, l. pupillus, 24. §. fin vero iuſtè, & fin. D. eod. tit.* Quod vltra relatos DD. tenet. Stracc. *de decoctorib. p. vlt. num.3.* Iaſ. *in l. inter eos, 19. D. de re iudic. num.2.* Bald. *in l. ſuperuacaneum, fin. Cod. depoſit. & conſ. 399. num.8. lib.5.* Bart. *in d. l. pupillus, 24. D. quæ in fraud. cred.* Andr. Gail *lib.2. obſeru.23. num.14. & ſeq.* Io; Koppen, *dec.62. num.2.* Hartm. Piſt. *lib.3. quæſt.20. num.1.* Acoſt. poſt vis. *de priuil. cred. reg.4. ampl. vlt. num. fin.*

Quodquidem ampliatur multipliciter, videlicet.

Primò, Etſi creditor ſciens debitorem eſſe obæratum, ſuũ recipiat. tex ad literam, *in d. l. qui autem, §. ſciendum, D. quæ in fraud. cred.* Id tamen declara vt per Rot. coram Pen. *dec.503. per tot.* 12

13 Secun-

Digitized by Google

13 Secundo, ſiue à debitore ſpontè acceperit, ſiue iuſtè exegerit, & via iudiciaria, *l. pupillus*, 24. §. *ſi vero iuſtè*, *D. quæ in fraud. cred.* Bald. *conſ.* 399. *num.* 8. *& ſeq. vol.* 1. *& conſ.* 432. *incip. caſus, d. vol.* 1. declaratus à Rot. coram Pen. *d. dec.* 503. *in fin.* Hartm. Piſt. *lib.* 3 *quæſt.* 20. *num.* 1.

14 Tertio, etſi iſte, qui ſibi ſoluit; erat procurator debitoris; rectè enim ſibi ſoluit; tutor etenim, & ipſe ſibi ſoluere poteſt, quod defunctus ei debebat *l. fiſtulas*, 78. §. *fundum*, 1. *D. de contrah. empt. l. quoties*, 9. §. *ſicut autem*, 7. *D. de admin. tut. l. creditores.* 3. *C. qui dare tut. poſſ.* A tutore autem ad emptorem valet argumentum *l. ſi in emptore*, 34. §. *tutor, in fin. D. de contrah. empt.* & ita reſpondit conſult. Roman. *conſ.* 112. *per tot.* Etſi obſtet Surd. *conſ.* 4. *lib.* 1.

15 Quartò, ſiue cęteri creditores eſſent in culpa, & negligentia, ſiue non *ad l. ſi. C. de poſſ.* Hartm. Piſt. omnino vidend. *d. quæſt.* 29 *lib.* 3. Reſiſtit tamen Carocc. *dec.* 109 Angel. *in d. l. pupillus, D. de reb. auct. iud. poſſid. num.* 3.

16 Quinto demum ampliatur in pluribus cohęredibus, quorum vnus ſi pro rata ad ſe ſpectante creditum exegit, non tenetur exactum aliis cohæredibus communicare: tex. ad literam, *in d. l. fin. C. depoſ. l. Lucius, & Titius*, 38. *D. famil. erciſc.* Bart. *in d. l. pupillus*, 24. *num.* 1. Bald. *in cit. l. fin. C. depoſ.* vbi ſoluit oppoſita fundamenta; Io: Andr. *in addit. ad Specul. lib.* 4. *par.* 3. *tit. de oblig. & ſolut. in Rub. ad fin.* Neguſant. *de pignor. p.* 5. *memb.* 2. *num.* 37. *& ſequ.* Carrocc. *dec.* 109. *à numer.* 34. *& ſequ.* Hartm. Piſt. vidend. *lib.* 3. *quæſt.* 29. vbi oppoſita diluit, & præcipuè textui *l.* 22. *D. fam. erciſc.* plures accommodat ſolutiones, & intellectus.

Etſi autem id in cohæredibus obtineat, vt diximus, non tamen id ſtatuendum in collegatarijs; namque cœteris cõpetere auocationem, ſi primo venienti hæres ſoluerit, nec ipſis ex hæreditate poſſit ſatisfieri, ex Carrocc. *de ceſſ. bon. p.* 2. *quæſt.* 59. & Caſtrenſ. *in l.* 2. §. *ſi quod ex teſtamento. D. de condit. indeb.* & alijs, tenet D. de Marin. ad Reuerter. *dec.* 149.

17 Cęterum & totidem caſibus quibus ampliata eſt prælaudata concluſio, reſtringitur, & limitatur; Primo quidem cũ bona iam poſſeſſa ſunt; & ex ijs bonis poſſeſſis, iſte creditor ſuum accepit; illud enim rectè reuocatur, & reliquis creditoribus communicatur, tex. rotundus: *in l. qui autem*, 6. §. *ſciendum*, 7. *D. de reb. auct. iud. poſſid.* Bart. *in d. l. pupillus, num.* 1. *in med.* Bald. *in d. l. fin. C. depoſit. num.* 7. *& conſ.* 399. *volum.* 5. Io: Andr. *in d. Add. ad Specul. loc. cit.* Carocc. *dec. cit.* 109. Piſt. *d. quæſt.* 20. Io: Koppen. *d. dec* 62. *num.* 4.

18 Secundo limitatur, ſi debitor pro gratificatione vni ex debitoribus ſoluit, etſi id fecerit ante bona poſſeſſa. tex. clarus *in l. ſi non expedierit*, 6. §. *quid ergo, D. de reb. auct. iud. poſſid. d. l. pupillus*, 25. *verſ. vt ſi per gratificationem*, & DD. ſupra citati.

19 Tertiò reſtringitur regula, ſi creditor a debitore violenter extorſit debitum; tunc enim illud cogitur communicare, *d. l. pupillus*, 24. *ſub fin. verſ. Et ſi extorſerint.* Bart. Bald. Ioan. Andr. & cęteri, locis ſup. adduct. Hanc tamen extorſionem intellige ſi fiat in debitore non ſuſpecto de fuga; aliàs enim citra communionem, à fugitiuo, ſi copia iudicis haberi non poteſt, debitum extorquere licet; tex. expreſſ. *in l. ait Prætor, verſ. ſi debitorem. D. quæ in fraud. cred.* Cuiac. *obſeru. lib.* 16. *c.* 19. *per tot.* Piſt. & Carrocc. *vbi ſup.*

20 Quarto, ſolemniter limitatur in ſociis, quoniam conſocius debitum exigens, illud conſociis debet communicare, vigore dicti contractus: tex. expreſſ. *in l. verum eſt*, 63. §. *ſi cum tres*, 5. *D. pro ſoc.* Bart. *in d. l. pupillus, num.* 1. *ad fin.* Io: Andr. *loc cit.* Bald. *vbi ſup. num.* 4. Carrocc. *d. dec.* 109. *num.* 31. *& ſeq.* Iaſ. *in l. inter nos*, 19. *D. de rei vendic. num.* 5. vbi vt notabilem, proponit laudatam, *l. verum*, 63. Hartm. Piſt. *d. qu.* 120. *nu.* 8.

21 Quinto, limitatur Regula in actione Tributoria. tex. ad literam, *in l. procuratoris*, 5. §. *fin. & l. ſeq. D. de tribut. act.* Strac. *de decoct. p. vlt. num.* 33. Hartm. Piſt. *vbi ſup. n.* 11.

22 Sextò limita prædictam regulam, cum contra debitorem alii pariter creditore inſtant, tunc enim cogitur exactum communicare. Caſtr. *conſ.* 446. *num.* 7. *lib.* 1. Rot. coram Aldobrandino, *In Romana pecuniaria*, 17. *Nouemb.* 1572. Rot. coram Penia, *d. dec.* 503. *n.* 3.

23 His porro ab Auct. regeſtis, alii poſſunt attexi caſus, in quibus etiam inter chyrographarios prælatio locum habet; videlicet, Primo ſi creditor eſt Frater, Patruus, Auũculus, & alius conſanguineus; namque ob naturalem coniunctionem, aliis extraneis creditoribus præfertur, per tex. *in* §. 1. *D. de priu. cred.* Beuth. *de iure prælat. cap.* 63. *p.* 1.

Aut ſi mater filio pecuniam mutuo dedit, quæ poſtea facultatibus labatur; nam ea præ cęteris chyrographariis præfertur, ſi Beuther credimus, *de iure prælat. d. c.* 63. *in med.* vt ſubſcribit Berlich *p.* 1. *concl.* 71. *n.* 4.

Inſuper & ſi Eccleſia eſt creditrix Modeſtin. Piſt. *qu.* 129. 24
& ad eum Addit *p.* 3.

Adhuc qui gratis pecuniam credit; quoniam præfertur 25
ſub fœnore mutuantibus. Bart. *in d. l. fin. C. depoſ.* Rip. *in ſæpe cit. l. ſi ventri*, 24. §. *in bonis. D. de priu. cred. n.* 8. Auct. ſupr. *p.* 1. *art.* 7. & nos ſecum.

Alium addas caſum, cum tu debitor conſtituis mihi creditori hypothecam in fraudem creditoris chyrographarii, quam mihi participas; quoniam in pœnam commiſſæ fraudis, chyrographarius mihi præfertur. Bald. *in Rub. C. de reuocand. iis, quæ in fraud. credit. num.* 1. *& ſeq.* per tex. *l.* 2. *C. quæ in fraud. cred.* Angel. *in* §. *item ſi quis in fraud. Inſt. de act. nu.* 22. Vrſill. ad Afflict. *dec.* 402. *n.* 6.

A. M. B. I. V. D. &c.

In actionibus tamen realibus, ſeu hypothecarijs, non po- 26
teſt debitor cui eorum voluerit, ſoluere, ſed ei qui tempore prior eſt; aliàs per anteriorem creditorem ſolutio poterit
* reuocari hypothecariâ actione, vt præter Matthæum de E
Afflictis, *dec. Neapolitana*, 90. & Gregorium Lopez *in d. l.* 11. *tit.* 14. *part.* 5. *in gloſſ.* 1. & optimè Stracham *in d. vlt. p. n.* 12. *cum duobus ſeqq.* quos refert Matienzo *in d. l.* 7. *gloſſ.* 5. *nu.* 16. tradunt latè, & eleganter, eandem ſententiam tenentes, quod ab anteriore creditore, poſſit pecunia etiam bona fide conſumpta reuocari, ex tex. *in l. fin.* §. *& ſi præfatam, verſic. ſin vero creditores, C. de iure deliberandi*, & ex his quæ Accurſ. Bart. Bald. & Salyc. tradiderunt *in l. pecunia, C. de priuilegijs fiſci*, Couarruu. *pract. quæſt. c.* 29. pleniſſime plures auctores referens Io: Guttierez *lib.* 3. *pract. quæſt. quæſt.* 100. *ferè per tot.* quo in loco plurima adducit circa interpretationem *d. l. pecunia, C. de priuilegio fiſci*, & quando prior creditor, ſiue ſit perſonalis, ſiue priuilegiarius, aut hypothecarius, poſſit à poſteriore creditore pecuniam reuocare iam ſolutam, & cõſumptam; nouiſſimè etiam exactè tractauit Felicianus *de cenſib. lib.* 3. *c.* 15. *n.* 17.

E. V. *Per anteriorem creditorem ſolutio reuocari, &c.*) 27
An & quatenus creditores priores ab alio poſteriore ſolutũ auocare, & repetere poſſint, ſolemnis eſt, dubia pariter & perplexa quæſtio. Vt autem id clarius pareat, reſolutiuè procedendo, duas erigere liceat concluſiones.

Prima ſit: Creditoribus, in quorum concurſu ſeruatur Re- 28
gula, qua Prior tempore, eſt potior iure, competere ius repetendi.

Hæc concluſio ſpecificari poteſt duobus in caſibus.

Primus eſt, ſi Chyrographarius ſit cum hypothecario, vel 29
priuilegiario; iſte enim ſolutum chyrographario repetet. De Hypothecario eſt tex ad literam, *in l. deferre*, 18. §. *fin. D. de iur. fiſc. & l. pecunia*, 5. *C. de priu. fiſc.* De Priuilegiario eſt tex. rotundus, *in l. ſed an hic*, 3. *D. quod cum eo, l. ex facto*, 52. §. *D. de pecul.*

Quod tamen ſemper intellige, dummodo alteri non ſit 30
ius quæſitum; atque ita ſentiunt Gloſſ. *ex d. l. pecunia*, 5. *C. de priu. fiſc. verſ. extraordinaria, & in l. ſed an hic*, 3. *D. quod cum eo, &c. verb. prioris, & in l. ſi non expedierit*, 6. §. 2. *v. communicandum, D. de reb. auct. iud. poſſid. & in d. l. deferre*, §. *fin. verſ. auferendum, D. de iur. fiſc.* Bart. *in d. l. pupillus*, 24. *n.* 1. *in med.* Bald. *in d. l. fin. C. depoſ. num.* 7. *& d. conſ.* 399. *n.* 8. Iaſ. *in l. inter eos*, 10. *D. de re iudic.* Carrocc. *dec.* 109. *num.* 18. Stracc. *de decoctor. p. vlt. n.* 30. Afflict. *dec.* 190. Peregr. *de iure fiſc. lib.* 6. *tit.* 6. *num.* 6. *&* 7. Hartm. Piſt. qui contraria ſoluit, *lib.* 3 *quæſt.* 20. *n.* 11. *& ſequ.* Io: Koppen *dec.* 62. Etſi obſtet Cuman. *in d. l. pupillus*, & Fulgoſ. *in d. l. fin. C. depoſit.*

Quæ porrò concluſio procedit, vt detur repetitio, ſiue pe- 31
cunia extet, ſiue etiam ſit conſumpta; per tex. *in d. l. deferre*, 18. §. *fin. D. de iure fiſc. & l. fin.* §. *ſin vero. C. de iur. delib.* ita Bart. & cęteri DD. loco ſup. allegato. Hartm. Piſt. *d. q.* 20. vbi oppoſita reſoluit.

Secundo, datur indiſtinctè ſiue in genere, ſiue in ſpecie 32
debitum ſit ſolutum & conſumptum *d. l. deferre*. Hartm. Piſtor. *vbi ſupr.* Gail. *lib.* 2. *obſer.* 25. *n.* 18. Bart. tamen *in d. l. pupillus*, diſſentit, quo ad ſpeciem; quæ ſi conſumpta ſit, non poſſit condici, ſecus in genere, quod perire non poteſt; quẽ ſequitur Carocc. *vbi ſup.* At de hoc fuſius vide infr. *à numer.* 43.

Digitized by Google

cum pluribus ſequentibus.

33 Tertiò, ſiue mala, ſiue etiam bona fide, creditori ſit res ſoluta, & conſumpta. tex. expreſſ. in cit. l. deferre. Io: Andr. Hartman. Piſt. Io: Kopp. loc. ſup. adduct. Donat de Marin. reſol. quotid. lib. 1. reſol. 71. Anton. Amat. vbi plurimos congerit DD. reſol. 51. num. 12. Anton. Faber, dec. 33. C. de diſtract. pig. &c.

34 Quartò, competit repetitio, ſiue res ſoluta fuerit ex cauſa lucratiua, ſiue oneroſa, ex tex. generali, in d. l. deferre, & l. pecunia, 5. C. de priu. fiſc. Adde l. creditor, 2. §. ſi prior, 5. D. qui potior, vbi qui diuerſis temporibus pecuniam mutuo dedit ſub pignore, cum vendit pignus, non poteſt ſibi ſatisfacere, niſi pro debito priori; reliquum vero pretij debet intermedijs creditoribus aſſignare, etſi creditum ſit oneroſum. Atq; ita ſuſtinent Peregrin. de iur. fiſc. d. lib. 6. tit. 6. Carroc. d. deciſ. 109. Bald. in d. l. 1. D. de diſtract. pign. num. 1. Couarruu. pract. lib. 1. quaeſt. 29. Io: Kopp. d. dec. 62. Hartm. Piſt. cit. dec. 20. Berlich. & plures alij Teutones.

35 Quod tamen ex cauſa oneroſa, ſoluta, & conſumpta non repetatur, ſuſtinet Bart. in l. Claudius Felix, 16. D. qui potior in pign. num. 3. & in l. 1. D. de diſtract. pign. Io: Fab. in §. item, ſi quis, Inſt. de act. num. 25. Cephal. conſ. 56. num. 17. & conſil. 55. à num. 10. Carroce. d. dec. 109. Menoch. conſ. 25. num. 13. & ſeq. vol. 1. Neguſ. de pign. p. 5. memb. 1. nu. 48. Andr. Rauchb. q. 9. n. 13. p. 2.

36 Amplia quinto, vt detur repetitio in hoc ſupra allato caſu; non ſolum ſi per extorſionem ſit iſte creditor pecuniam conſecutus; ſed etiam ſi debitor iuſte, & auctoritate Iudicis ad eam ſoluendam ſit compulſus; Probatur tum ex generalitate tex. d. l. deferre, §. fin. d. l. pecunia, & cit. l. ſed an hic, & l. ex facto, §. fin. ſup. adduct. Tum & quia Iudex male videtur interuenire in hypotheca, nec enim poteſt alicui per legis; vel ſuam prouiſione, (quae paria ſunt, ad l. non impoſſibile, D. de pact.) quaeſitum auferre l. fi. D. ſi quid in fraud. patron. l. hac edictali, & leg. ſequ. C. de ſecund. nupt. cum ſimil. & ita cenſuit Rot. cor. Pen. d. dec. 703. num. 4. & ſeq. Piſt. d. quaeſt. 20. num. 18. lib. 3.

37 Secundus ſupra relatae concluſionis caſus eſt; ſi creditores habeant hypothecam, ſiue tacitam, ſiue expreſſam; tunc enim ſi res priori creditori hypothecata, ſoluatur poſteriori, prior eam repetet. l. ſi fundus, §. in vindicatione, D. de pignorib. l. diſtractus, 14. l. debitorem, 15. C. eod. tit. Auth. Item poſſeſſor, C. qui potior in pign. & in fonte, in Nouell. 18. c. 10.

38 Et ratio eſt, quia pignoris perſecutio parit actionem in rem, ad fauorem ipſius creditoris eam perſequentis. l. pignoris perſecutio, 12. D. eod. l. pignoris hypotheca, 18. C. eodem. Ceterum actio realis, & rei vindicatio rem inſequitur penes quemcumque ſit, l. officium, 9. & l. fi. D. de rei vendic. Bart. & Bald. in d. l. ſi fundus, 16. §. in vendicatione, D. de pign. Gail. lib. 2. obſeru. 25. num. 16.

39 Idque locum habet, ſiue res hypothecata alienetur, ſiue & nomen debitoris priori oppigneratum, cedatur poſteriori; primus enim agit vtili actione perſonali, quae debitori competebat. l. 3. 7. & 8. D. de heredit. vel act. vendit. l. 13. §. 2. D. de pign. vbi DD. n. 2. & in d. l. ſi fundus, 16. §. in vendic. 3. D. eod. Specul. lib. 1. p. 3. tit. de procurator. §. ſequitur, 5. nu. 8. & d. lib. 4. p. 3. tit. de pignor. inst. n. 10.

40 Amplia inſuper, etſi iuſſu Iudicis, & Magiſtratus auctoritate ſit poſteriori creditori hypothecario ſolutum, vt ſupr. diximus in alio relato caſu.

41 Adhuc procedit ſiue res ſoluta adhuc extat, l. fin. §. ſin vero creditores, C. de iur. deliber. d. l. ſi fundus, §. in vendicatione, Kopp. d. dec. 62. Gail. d. obſeru. 25. Carrocc. dec. cit. 109. num. 4. Bart. in d. l. pupillus, 24. D. quae in fraud. credit. n. 1. Io: Andr. in addit. ad Specul. lib. 4. p. 3. tit. de oblig. & ſolut. in Rub. poſt med. Andr. Rauchb. p. 2. q. 9. n. 23.

42 Siue & ille, cui ſoluta eſt, mala fide eam conſumpſerit, vel dolo deſierit poſſidere: adhuc enim datur repetitio, d. l. ſi fundus, §. in vindicat. Dum dolo deſinens poſſidere, pro poſſeſſore adhuc habetur, l. 17. 22. & 69. D. de noxal. action. l. 27. §. ſed. & in l. 42. & 63. D. de rei vindicat. l. 131. 154. & 157. §. porrò, D. de reg. iur. cap. pro poſſeſſore, 36. eod. in 6. cum ſimil. Bart. Bald. Io: Andr. Carrocc. Gail. Kopp. & ceteri DD. vbi ſup.

43 Sed quid ſi poſterior ille creditor bona fide conſumpſit quod ſibi ſolutum eſt; dabitur ne priori aduerſus illum condictio ex lege?

Doctores in plures iuere ſententias.

44 Primae claſſis Auctores ſentiunt nullatenus ab his reuocandam eſſe ſolutionem primo factam. Tum quia alij creditores id ſuae negligentiae expenſum ferre debent, l. pupillus, 24. in med. D. quae in fraud. credit. Tum & ex textib. l. ſi. C. depoſit. l. ſi mulier. 31. D. de minor. l. Lucius, 39. D. fam. erciſc. Adhuc & quia haec auocatio ad ſummum competit hypothecarijs cum priuilegio, non vero cum ſimplici hypotheca. Auocatio enim eſt fructus praelationis. Item & ex varijs rationibus, vt per DD. inter quos Berlich pract. concl. p. 1. concl. 71. num. 39. & ſeqq. Eſt quidem haec opinio Menochij conſil. 25. num. 15. Capic. dec. Neapolitana 78. Paril. conſ. 69. n. 3. p. 4. Afflict. d. dec. 190. num 6. & ſeq. Peregrin. de iur. fiſc. libr. 6. tit. 6. num. 8. VVeſembecc. in paratitl. D. de iur. fiſc. n. 3. Gail. lib. 2. obſeru. 28. num. 16. Andr. Rauchb. p. 2. qu. 9. per tot. Daniel Moller. in ſuis ſemeſtribus, lib. 2. c. 4. Frideric. Pruckm. conſ. 24. quaeſt. 2. num. 11. adde pro multis Fontanell. de pact. nuptial. to. 2. clauſ. 5. gloſſ. 3. p. 7. num 58. Gaſpar. Theſaur. quaeſt. forenſ. 16. à num. 8. Virgil. de legitim. perſ. c. 12. num. 26. & huic ſententiae tamquam aequiori, & praxi dumtaxat magis receptae ſubſcribit perpluribus alijs DD. citatis, Salgado, Labyr. cred. p. 1. c. 13. num. 80.

Haec tamen ſententia, apicibus iuris inſpectis eſt inſubſiſtens, vt fatentur ipſimet DD. eam ſequentes, vt Salgado vbi ſup. eiuſque rationibus ſatisfacit Berlic. loc. cit.

45 Secunda opinio eſt Bartoli, exiſtimantis, re vti praefertur bona fide conſumpta, non poſſe conueniri creditorem etiā, poſteriorem, niſi in ſubſidium, in eo quod vltra creditum ſibi remanſit, ita ipſe in d. l. pupillus, 24. D. quae in fraud. credit. ex tex. in l. 1. D. de diſtract. pign. vbi pariter ipſe, n. 1. & ſequ. Obſtat tamen ex diametro tex. in l. creditor, 12. §. Papinianus (alias, l. prior, 13.) D. qui potior in pign.

46 Tertia ſtat ſententia eiuſdem Bart. in d. l. pupillus, num. 1. in med. diſtinguentis: ſi ſcilicet ſpecies ſit ſoluta, & conſumpta, recipientem amplius non teneri: ſecus ſi genus ſit ſolutum; quoniam illud perire nequit, ad l. in ratione, §. incerta, D. ad l. Falcid. cum ſimilib. ita Bart. in d. l. pupillus, nu. 1. in med. quod & ſentire diximus in ſuperiore hypotheſi.

At haec etiam ſententia expreſsè reſiſtit tex. d. l. deferre, fin. D. de iur. fiſc. l. fin. §. ſin vero creditores, & §. ſequ. C. de iur. deliber. Vid. Vtſill. ad Afflict. d. dec. 190. n. 7. Hartm. Piſt. lib. 3. qu. 20. à n. 19.

47 Quarram ſubdit opinionem Bart. ipſe, diſtinguens inter cauſam lucratiuam, & oneroſam; vt primo caſu poſſit condici, ſecundo non item, ex tex. d. l. fin. §. etſi praefatam, verſ. licentia, C. de iure deliber. Ita ipſe in l. 1. D. de diſtract. pign. num. 2. vb caſum refert, in quo conſuluit, Neguſant. de pignoribus, p. 5. princip. membr. 1. num. 48. & ex Grammatic. Fontanell. Afflict. Menoch. Theſaur. & alijs, ſuſtinet Donat. Anton. de Marinis, ad dec. Reuerter. 149. Antonin. Amat. variar. reſol. 51. num. 21. & vid. infr. prox.

Sed tamen obſtare videtur ex aduerſo ſentientib. tex. ob ſui generalitatem, in d. l. deferre, 8. §. fin. D. de iur. fiſc. & d. l. 5. C. de priu. fiſc. cit. l. creditor, 12. §. Papinianus, alias l. 13. D. qui potior. Piſt. d. q. 20. n. 20. &c.

48 Subſequitur quinta opinio, quam etiam veriorem dixerūt DD. infr. allegandi; eſtque vt creditor etiam ſimpliciter hypothecarius anterior, poſſit indiſtinctè rem ſolutam poſteriori ab eodem condicere; per tex. expreſſ. in d. l. creditor, 12. §. Papinianus, 5. ſeu l. 13. D. qui potior. vbi apparet, etiam rei non extantis reſtitutionem eſſe faciendam. Idem confirmatur ex l. fi. §. ſin vero creditores, 5. & §. ſin vero heredes, C. de iur. delib. vbi res per anteriores hypothecarios vindicatur, ſi extat: condicitur, ſi conſumpta ſit; nil clarius. Add tex. pariter expreſſ. in d. l. deferre, 18. §. fin. D. de iur. fiſc. vbi idem diſerti exprimitur.

49 † Nec facit hanc leg. ab aliquibus intelligi dumtaxat in Fiſco; Quoniam de vnoquoque creditore intelligi debere ſupr. monuimus, ex l. 3. D. quod cum eo, &c. & l. 2. §. fin. D. de pecul. vt benè notauit Berlich. part. 2. concl. 71. num. 47. qui plures adhuc affert rationes. Hancque ſententiam tenuit Io: And. in addit. ad Specul. lib. 4. p. 3. tit. de obl. & ſolut. in Rubr. poſt med. col. 4. Surd. conſ. 4. num. 25. vol 5. Vtſill. ad Afflict. dec. 190. num. 5. & ſeq. Carrocc. dec. 109. nu. 14. & ſeq. Straec. de decoctor. part. vltim. D. qui pot. num. 30 & ſequ. Hartm. Piſt. lib. 3. quaeſt. 20. à num. 19. Io: Koppen. dec. 62. vbi de communi. Add. Fachineum idem aſſerentem controuerſ. iur. lib. 12. cap. 53. Adden ad Fabr. lib. 1. tract. 8. quaeſt. 7. per tot. Caſtill. controuerſiar. tom. 4. capitul. 61. à numer. 84. & paſſ.

Digitized by Google

paſſ. qui pluribus hanc opinionem comprobat.

50 Hæc ſententia in puncto iuris verior eſt; at in praxi, eam primam cuſtodiendam ex Doctorib. & æquitate ſuadente, & commonet ipſe Salgado, eidem adhęrens vbi ſupr.

Niſi mauis quartam eam ſup. relatam Bart. opinionem, vt moderatiorem amplecti, denegantem dumtaxat primo creditori ex cauſa lucratiua, reuocare pecuniam a ſecundo creditore ex cauſa onerosa, vtcumque bona fide conſumpſerit, quam ſuſtinet Donat. Anton. de Matin. ſupr. relat. ad dec. Reuerter. 149. ex Grammatic quæſt. 1. numer. 7. poſt ſuas dec. Fontanell. de pact. nuptial. tom. 2. clauſ. 5. gloſſ. 8. p. 7. n. 14. Afflict. dec. 190. & ad eum Vrſill ibid. Capic dec. 78. numer. 2. Guttierez pract. quæſt. lib. 3. quæſt. 102. Menoch. conſ. 25. à nu. 13. Surd. conſ. 4. Theſaur. quæſt. forenſ. lib. 2. quæſt. 16. Anton. Amat. variar. reſol. lib. 2. reſolut. 51. num. 21. Peregrin. de iur. fiſc. d. lib. 6. tit. 6. num. 8. quem canonizauit etiam Rot. deciſ. 595. num. 3. part. 4. recentior. Si tamen huic vltimę affirmanti, quaſi de iure veriori adhærere velis ſententiæ, eam limitas & reſtringes quadrupliciter.

51 Primo ſi poſſeſſor huius pignoris in, quē ſcilicet illud fuit translatum, poteſt conueniri; tunc enim ſecundus creditor ſecurus erit. At ſi nequeat conueniri, quia vel præſcriptum, vel peremptum ſit pignus, tunc poſterior creditor in ſubſidium conueniendus erit ad pretium. tex. rotundus in l. 1. D. de diſtract. pign. vbi Bart. num. 2. & 3. Io: Andr. ad Specul. loc. cit. Piſt. d. q. 20. n. 20. lib. 3.

52 Secundo limitatur ſi debitor adhuc bona poſſideat, ex quibus poſſit prioribus creditoribus ſatisfieri. Excuſſio enim & inquiſitio debitoris pręcedere debet; & ſi ex eius bonis poſſunt omnia debita dilui, non debet poſterior creditor moleſtari dum tale remedium ipſi priori creditori eſt ſubſidiarium, l. ſi non expedierit, 6. §. fin. verſ. ſed ſi nihil, D. de bon. auct. iud. poſſid. vbi Bart. Tuſch. concl. 1066. inſi. litt. C.

53 Tertio reſtringitur, ſi illud quod fuit poſteriori creditori ſolutum, non fuit priori obligatum; tunc enim non poteſt reuocari l. inter eos, 19. D. de re iud. Io: Andr. ad Specul. vbi ſupr.

54 Quarto coarctatur præfixa concluſio in mercibus, & alijs rebus venalibus; Quoniam etſi generalis hypotheca omniū bonorum comprehendat etiam res venales; vt ſupr. dix. Attamen ſi ante intentatam actionem per creditorem, eæ res diſtractæ ſint, ceſſat hypothecaria, ita Bart. in l. ſi conſtante, 13. D. ſolut. matrim. num. 63. Bald. in l. vbi adhuc. C. de iur. dot. num. 37. Neguſant. de pign. part. 2. memb. 2. num. 23. Piſt. d. qu. 20. à num. 27. Qui ita intelligendam admonet opinionem Matth. de Afflict. d. dec. 190. num. 6. & ſeq.

55 Et porrò talis limitationis ratio affertur, quia Res hæ venales ſub obligatione generali non continentur. Bart. in l. generaliter, §. Vxori, D. de vſufr. leg. Bald. in d. l. adhuc. Io: Gędd. in l. mercis, 62. D. de verb. ſignif. num. 5. nec veniunt ſub obligatione legali, vel tacita, niſi expreſſa ipſarum fiat mentio; Bald in l. certi, 5. C. locat. num. 12. & ſeq. quod & ſupr. latius notauimus art. 3. num. . . . . par. 1.

56 At vero quid dicen. eſt in creditoribus futuris, competit ne ius reuocandi alienata, & ſoluta in ipſorum fraudem? Vid. Gloſſ. in Auth. ſed iam neceſſe, C. de don. ante nupt. Iaſ. in §. item ſi quis in fraudem, Inſt. de act. num. 26. & ſeq. & melius Peguer. dec. 49. & 50. vbi negatiuam conſtituit regulam, quā multipliciter limitat, vt per eum.

Hæc de prima concluſione.

57 Secunda concluſio ita concipitur Creditores, qui ſi concurrant: vocantur in tributum, non gaudent iure repetendi. Conſideratur hæc concluſio duobus in caſibus.

58 Primo; ſi creditores ſint chyrographarij, de quibus ſupr. actum eſt.

Secundo ſi creditores ſint perſonaliter priuilegiati, ex quibus ſi vnus præuenit alios, bene ſibi habet. Bald. conſ. 359. numer. 8. volum. 5. Tuſch. practicar. concl. 1006. litter. C. ex leg. ſi hominem, 7. §. fin. & leg. fin. D. depoſ. vbi in actione depoſiti id dicitur procedere, quæ præſtat perſonale priuilegium, cum ſcilicet res eſt conſumpta, d. l. ſi hominem, 7. §. 2. Add. d. l. priuilegia, 16. D. de priu. cred.

60 Tertio, ſi creditores ſint æquali iure inter ſe: ſcilicet eiuſdē conditionis, & qualitatis. Hinc ſi perſonaliter priuilegiatus, & hypotecarius concurrant, iſte repetit illi ſolutum. d. l. ſi ventri, §. eorum, 3. D. de priuil. cred. dum idem ius cum æquè priuilegiato exercent, vt dix. Adde tamen pro horum caſuum reſtrictione, & ampliatione, quæ ſupra diximus, & notauimus.

61 Sed quid, in caſibus in quibus auocatio permittitur, eſt ne pecunia reſtituenda cum intereſſe? Vid. Pont. conſ. 19. num. 3. lib. 2. Sanfelic. dec. 124. num. 15.

62 Prout & in omnib. caſibus, quibus conceditur auocatio; vtut fulgeat priuilegium cauſæ vel perſonæ, eo quia mulier pro dote, Fiſcus. &c. ſemper principalis debitor eſt excutiendus; & eo poſtea exiſtente non ſoluendo, proceditur ad auocationem. Anton. Amat. reſolut. 56. num. 22. quod pro indubitato aſſerit, & euulgat. Aliquas porro in hoc ſolemnitates vid. penes D. de Marin. reſol. lib. 1. c. 71.

A. M. B. I.V.D. &c.

63 Illud tandem hic etiam animaduertendum erit, ſcilicet concurrentibus pluribus creditoribus perſonalibus, ita demum ſimul venire, & admitti in tributum, ſi de eorum obligationibus, & debitis conſtat, per legitimas probationes; cū & magis credendum ſit, & fides præſtanda publico inſtrumento, quam priuatæ ſcripturæ, & aliquando maior ſolemnitas in probatione deſideretur, & quandoque minor ſufficiat, vt notauit recte Hermanus Meyrer in d. lib. 2. de priuil. cred. c. 11. n. 5. & 6. & ſupr. in hac 2. p. art. 1. probauimus. * F

64 F ✠. Publico inſtrumento, &c.) Inſtrumento publico magis fides habetur, quam priuatæ ſcripturæ, vtcumque recognitæ, ſi non ſit confecta ad normam vulg leg. ſcripturas, C. qui potiores. & cum fraudis interuenit ſuſpicio, videlicet in Antidata, ex qua poſterior creditor poſſit apparere prior; vt quia ſit ſcripta, & ſubſcripta ab ipſo dumtaxat debitore: Gabriel commun. concluſ. titul. de probat. concluſ. 10. Bar. Bald. in d. leg. ſcripturas, Tiraquell de retract. conuent. §. 1. gloſſ. 7. numer. 43. & ſequentibus, Couarruuias practicarum quæſtionum, capitul. 22. numero quinto, Scacc. de iudic. cap. 11. num. 1124. vbi plures DD. congerit.

65 Si tamen hęc ſcriptura ſuit ſcripta, & ſubſcripta per procuratorem debitoris, habentem mandatum procuratorium per inſtrumentum anterius hoc inſtrumentario creditore, contra Tiraquell. Scacc. Gabriel. & Gratian. diſcept. forenſ. 287. num. 29. tom. 1. ſuſtinet Gait. de credit. capit. 2. titul. 8. num. 3051. eam præferri inſtrumento, dum non poteſt fraus hic conſiderari, dum ſibi ex data falſitate nil lucri, poterit ſibi procurator parare.

66 Si vero debitor eſſet non ſoluendo; tunc quia in principali defecit fides. & ex hoc eſt nata ſuſpicio fraudis, & deceptionis, intrat diſpoſitio d. l. ſcripturas; qua inſtrumentarius præponetur.

67 Idem & ſi inopia laborarent principalis, & procurator, vel lęſa eorum eſſet exiſtimatio, quod Iudicis committit arbitrio Gait. vbi ſup. num. 3076.

68 At verò cum ſcriptura eſt ad formam d. l. ſcripturas, nulli dubium eſt pręferri inſtrumentario creditori quod ex d. l. pateſcit vbi Gloſſ. & DD. Mantic. de tacit. tom. 1. lib. 11. tit. 24. n. 14. cum ſimil.

69 Cæterum obſeru. ſolemnitates d. l. ſcripturas, non ſtare pro forma, adeo vt defectus alterius ipſarum vitiet robur ipſi conceſſum; ſed cum ea prouiſio tendat ad euellendam fraudis ſuſpicionem, comprobata veritate datæ, & ſic euacuata ea ſuſpicione, ceſſat legis diſpoſitio; nec enim eæ ſolemnitates habent clauſulam annullatiuam, & irritantem, ad l. 1. vbi DD. D. de lib. & poſt. Papon. conſ. 48. num. 27.

70 Hinc concludas, ſi tenor, & contenta in ſcriptura eſſent verificata per duos teſtes conteſtes, non eſſe locū d. l. & ideo eā præferri inſtrumento, Gabr: Tiraqu. Couarr. vbi ſup. Maſcar. concl. 109. in fi. Farin. dec. 100. & 102. Theſaur. etſi in ſuppoſito decipiatur dec. 89. lib. 1. Mantic. vbi ſup. plurima ad hanc materiam, vid. penes Gait. de credit. cap. 2. tit. 8. per tot.

Antonius Maria Bertoli, I.V.D. &c.

ARTICVLI TERTII FINIS.

ARTI-

Digitized by Google

ARTICVLVS QVARTVS,

De Commixtione prædictorum Creditorum, & de Concurſu omnium Priuilegiariorum, atque Perſonalium Creditorum ſimul, &c.

S V M M A R I V M.

Inter creditores hypothecarios, priuilegiarios, & chyrographarios, quæritur quem locum quiſque tenere debeat in ſolutione ſibi facienda, num. 1.

Attendenda Vtilitas. Publica præfertur priuatæ, ibid.

Publica quotuplex, ibid.

Magis publica præfertur, ibid.

Qui rem ſuam vindicat, præfertur quibuſcumque alijs creditoribus ex quacumque cauſa, & titulo venientibus, num. 2.

Creditor quis dicatur, ibid.

Vindicationem habet venditor non habita fide de pretio, n. 3.

Secus ſi agatur de mercibus, nu. 4.

Illi de cuius pecunia res inſcienter eſt empta, datur rei vindicatio vtilis in ipſa re, ſi ratam habeat emptionem. num. 5.

Quid autem, ſi cum hoc concurrat vindicans reſiduum pretij, non ſecutus fidem emptoris, num. 6.

Aliqui dant concurſum, num. 7.

Rectius reſoluitur hunc per vtilem actionem poſtponi, & cur, num. 8.

Hæc vtilis rei vindicatio eſt ſylueſtris, & adulterina, numer. 9.

Vindicans vere præfertur etiam creditori funerario, numer. 10.

Affertur ratio, ibid. & num. 11.

Maximus fauor funerum alijs caſibus repræſentatur, numer. 12.

Maritus tenetur ad funus vxoris, & è contra, num 13.

In concurſu plurium creditorum, quorum alij hypothecarij, alij vero priuilegiarij ſunt, prior cauſa eſt hypothecariorum, numer. 14.

Intelligenda regula de priuilegiarijs perſonalibus, non vero realibus, ibid.

Si ſtante contentione ſuper re hypothecata inter hypothecarios creditores ea vendatur, & chyrographarius impetret in eo pretio pignus iudiciale, quæritur, an hypothecarij poſſint prætendere prælationem in ipſo, num. 15.

Reſoluitur Negatiue, num. 16.

Et cur, num. 17.

In re vendita pretium non ſuccedit loco rei, niſi in ſubſidium, ibid.

Vxor præfertur magis ratione priuilegij, quam ratione temporis, creditoribus hypothecarijs anterioribus, num. 18.

Quid ſi concurrat primus creditor cum tacita hypotheca, ſecundus cum expreſſa, & tertius ſit Mulier pro dote, num. 18.

Aliqui ſtant pro muliere, num. 20.

Aliqui pro creditore primo cum tacita.

Reſoluitur pro ſecundo cum expreſſa, num 21.

Fiſco concurrente cum muliere pro dote, attenditur non priuilegij, ſed temporis ratio, num. 22.

Quid in caſu concurſus primo loco, priuati cum expreſſa hypotheca, ſecundo loco Fiſci, tertio loco Mulieris pro dote, numer. 23.

Receditur à Donello *docente*, leg. quamuis, Cod. de priuileg. Fiſc. *eſſe abrogatam per* leg. aſſiduis, Codic. Qui potior, *num. 24.*

Alij præferunt primum. Vid. num. 25.

Alij cæteros, num. 26.

Rectius iudici committendum, ibid.

Mutuans in reparationem, & reſtitutionem ædificij, &c. cum expreſſa conuentione hypotheca, præfertur omnibus creditoribus, num. 27.

Etiam ei qui rem vendidit habita fide de pretio, ſed reſeruata ſibi hypotheca in ipſa re, ibid.

Dubitatur de hoc mutuante, ſi ipſum primo loco antecedat alius cum expreſſa hypotheca, & ſecundo loco Mulier pro dote, num. 28.

Oſtenditur perplexitas, num. 29.

Aliqui præferunt mulierem, mox tertium; inde primum, numer. 30.

Alij præponunt tertium, quod videtur verius. Obſtat primus creditor, num. 31.

Affertur Donelli *ſolutio; quæ videtur inſufficiens, num. 32.*

Aliter ſoluitur, ibid.

Iudici id remittit Berlich. *Notatur quid ſit per Iudicem conſiderandum remiſſiuè, ibid.*

* *Debitor non ſoluens creditoribus ſeruato iuris ordine, non ſatisfacit.*

Si vnus crediter ad ligna emenda, alius ad ferrum comparandum, vel ſimilem materiam, ædificanti pecuniam mutuo dederit, ita vt ſpecialiter ædificium pro erogata pecunia cuique creditori ſit obligata, ſinguli creditores omnibus alijs præferuntur, licet tempore prioribus, num. 33.

In concurſu creditorum non eſt facienda locorum, & mercimoniæ confuſio, num. 34.

Et probatur, num. 35.

Clerici debita poſt obtentum beneficium, non ſunt confundenda cum primis, ante illud. num. 35.

Nec creditores caſtrenſes cum paganicis, ibid

Creditores ex refectione concurrentes inter ſe, an præferantur; num. 36.

Fabri, quorum labore, & opera ædificium eſt refectum, vel conſtructum, habent idem priuilegium, & hypothecam, numer. 37.

Referuntur enim inter priuilegiarios ex cauſa refectionis, numer. 38.

Non fit extenſio in Regio Conſilio Neapolitano *ad ſportulas, & Gagias Aduocatorũ, & Iudicum ſaltem in rebus eorum opera ab Aduerſariorum manibus reſeruatis, & cuſtoditis, num. 39.*

De iure datur prælatio, ſaltem ratione laboris perſonalis, ibid.

Imo & ratione conſeruationis in bonis etiã feudalibus, & fideicommiſſarijs, ibid.

Conſtituitur ſingularis obſeruatio circa omnium creditorum concurſum, & qualiter inter eos prælatio attendi, & conſiderari debeat, num. 40.

Affertur ex Acoſt. *graduatio realiter, & perſonaliter priuilegiatorum, vt* Auct. *confuſio ſuppleatur, num. 41.*

Creditores petere poſſũt ſeparationem bonorum ſui debitoris in bonis hæredis, & in ipſis erunt potiores, eo modo vt notatur, num. 42.

Poſtulatur per creditores hæreditatis etiam ſi ſit adita, ibid.

Impeditur, ſi res diſcerni non poſſunt, ibid.

Etiam hæres, creditor hæreditatis, poteſt petere ſeparationem, num. 43.

Sed ſolum intra quinquennium; At extraneus etiam eo effluxo, num. 44.

Quamuis legatarij legalem habeant hypothecam in bonis teſtatoris, tamen ea hypotheca cedit actioni perſonali competenti alijs creditoribus teſtatoris, num. 45.

Extenditur hypotheca, & ad fideicommiſſarios, num. 45.

An detur hypotheca fideicommiſſario in bonis hæredis grauati, ſi diſſipet, & malè adminiſtret bona fideicommiſſo ſubiecta, num. 47.

Negatur, num. 48.

Rodriq. de Concurſu Credit.

CVm adhuc plenè ſcire non poſſit, quem ordinem quiſque creditorum teneat in bonis communis debitoris, 1
& quo gradu conſtitui debeat, ad hoc vt quod ſibi debet ur, conſequi valeat, ex his quæ in præcedentibus articulis obſeruata ſunt, quamuis facile ſit intelligere quid iuris ſequendum ſit, quando plures creditores eiuſdem generis inter ſe diſce-

ptant de iure exigendi bona debitoris; Quapropter cum frequenter accidere ſoleat, vt aliqui ſint creditores hypothecarij, alij verò priuilegiarij, & denique alteri, qui ex varijs titulis, & cauſis concurrunt ad bona ipſius debitoris, vt benè conſtituit Baldus *in d. leg. pro debito, C. de bon. auctor. ind. poſſid. & conſ. 432. lib. 3.* & meminit Benuenutus Stracha *in tit. de decoctor. vlt. part.* Matienzo *in d. l. 8. gloſ. 5. tit. 16. libr. 5. Recop.* Felicianus *lib. 3. de cenſib. c. 5.* Flores de Mena *d. libr. 1. var. quæſt. quæſt. 6. art. 3.* optimè Pater Ludoicus Molina *d. tract. 2. de iuſt. & iur. diſp. 536.* cum alijs *in 1. part.* adductis. Merito hic agere oportet quem locum quiſque obtinere debeat in ſolutione debiti poſtmodum ſibi faciend.*

* ℣. *Final.)* Pro vniuerſali graduationis regula, inter quoſuis creditores, priuilegium ſiue reale, ſiue perſonale habentes, conſiderandam proponit Non. Acoſt. *reg. 2. ampliat. 1.* Vtilitatem; vt videlicet publica vtilitas priuatæ præferatur, ad iura vulgar. Publicam quatuor modis conſiderat cum Bart. ſcilicet primo in rebus ſacris, Sacerdotibus, & Magiſtratibus in quibus omnibus vtilitas prima conſiſtit, *ad l. huius ſtudy, D. de iuſtit. & iur.* vtpote quia habeatur ratio ad omnes coniunctim conſideratos. Secundo eam figit in Fiſco, intellige tamen quo ad cauſam dumtaxat Primipilarem, vt ſup. ſuo loco. Tertiò in Dote. Quartò, in diuitijs ciuium, ſed minus principaliter.

Inter plures autem vtilitates publicas concurrentes, eius ratio potior habenda erit, quæ magis publica eſt, ſeu communior, & vniuerſalior, *c. bonæ, il 1. de poſtul. prel.*

Ex quibus colligitur funeris, ex grat. & refectionis cauſas, cum vtilitati publicæ innitantur ſemper præferri in concurſu eorum creditorum, in quibus priuatum dumtaxat commodum conſideratur. At vero inter ſe le; quoniam cauſæ funeris vtilitas de qua hic, magis communis eſt, ac latius patet quam cauſa refectionis, de qua *in leg. huius ſtudy, D. qui potior.* hinc eam primo loco ſtatuit idem Acoſt. vbi ſupr. eam tamen refectionis, vt & fauorem Eccleſiæ, præponit Doti d. Acoſt. *reg. 2. ampl. 3. num. 29.* & Socin. *in l. 1. D. ſolut. matr. num 279.* ſubſcribit Gait. *de cred. c. 4. quæſt. 11. nu. 2022.* Vide quæ infr. &c.

A. M. B. I.V. D. &c.

Quare in primis hoc tamquam certiſſimum, & indubitabile tenendum erit, Illum qui rem ſuam vindicat, præferri quibuſcumque alijs creditoribus ex quacumque cauſa, & titulo venientibus, *ex l. ſi ventri, 8. verſ. ſi tamen, ff. de priu. cred. l. depoſiti, 40. l. ex facto, in princ. ff. de pecul. l. filiusfam in princ. ff. ſi cert. pet. l. vbi adhuc, C. de iure dotium, Authent. ſi quid ex rebus, C. eod. tit. l. 9. verſ. fin. tit. 13 l. 11. tit. 14. p. 5.* & cum alijs multis tradit Matienzo *vbi ſup. d. gloſſ. 5. num. 1. cum ſeqq.* cu-
4 ius rei eſt prompta, & expedita ratio, quia * qui rem vindicat, dominus eſt, non creditor, *l. in rem actio, & totus titulus, ff. de rei vindicatione;* Creditores autem admittuntur dumtaxat ad bona ſui debitoris, ex tex. *in l. 1.* ibi. *Cum bona veneunt debitoris, &c. ff. de priu. cred. l. ſi non expedierit, in princ.* ibi; *Prætor bona defuncti venire permittit, ff. de bon. auct. iudic. poſſid.* & facit tex. *in l. à Diuo Pio, §. ſi ſuper rebus, ff. de re iudicata.* vbi inter bona debitoris non connumerantur, quæ sũt aliena, licet inter ea reperiantur, neque ex eis, creditoribus poteſt aut debet ſatisfieri.

A ℣. *Qui rem vindicat, dominus eſt, non creditor, &c.)* Si verbum creditoris accipias, preſſim, & propriè, quaſi ſcilicet pecuniam debitam in concurſu petant, rectè procedit reſolutio, & doctrina Auct. hic, & adductorum. At verò ſi latè, & impropriè, adhuc & vendicantes rem appellatione creditorum venient, *ex l. creditorum, 11. D. de verbor. ſign.* vbi creditorum appellatione (ait Caius) nõ ij tantum accipiuntur, qui pecuniam crediderunt, ſed omnes quibus ex aliqua cauſa debetur. adde *l. creditores, verſ. eod. tit. l. item, D. de obl. & act. l. ſi cum fideicommiſſario, D. qui, & à quib.* Cõnan. *comment. iur. lib. 7. c. 1. nu. 1.* not. Acoſt. *de priu. cred. prælud. 2. numer. 51.*

Cœterum de priuilegio rem propriam vindicantis, ſatis ſuperque diſſeruimus ſupra *p. 1. art. 7. num. 45. cum pluribus ſeqq. & inſt. huius 2. part. numer. 31.* quibus locis in eum numerum vindicantium, incluſimus venditorem, in re vendita, non habita fide de pretio, & ſic eius rei dominio in emptorem non tranſlato. *l. quod vendidi, ff. de contrahend. empt.*

Nec cenſeri diximus habitam fidem de pretio, ſi in limine venditionis eam rem ſibi ipſi pro pretio obliget venditor (de quo ibid. plura) Si verò agatur de mercibus, aliter eſt dicendum, niſi tamen emptor receptis mercibus ſtatim fugam arripuiſſet, vel in Nundinis venditæ eſſent in quibus vſuuenit precium ſtatim ſolui numquam aut de eo fidem haberi, D. Anton. de Marin. *quotid. reſol. lib. 1. c. 260.* ex Gizzarell. *dec. 40.* vel ſi venditor conſignando rem venditam, famulum illi aſſociaſſet, vel ſi pretium delegaſſet creditori ſuo, cuius crediti iam ceſſit dies. Quod proſequere vt per Gait. *c. 4. quæſt. 11. num. 1222. & ſeqq.* Vide quæ nos *loc. alleg.* præcipuè *d. art. 7. p. 1. n. 2.*

Adhuc (& menti teneas) vtilis rei vendicatio dabitur mihi, de cuius pecunia citra ſcientiam, res aliqua empta eſt, ad eam rem vendicandam, ſi ratam habeam eam emptionem me inſcio factam; idque in ſubſidium: ad *l. eg. ſi vxor, D. de donat. int. vir.* cum enim mihi non ſit ea res obligata dum ſpecialiter per me nõ fuit cautum ad *l. licet, C. qui potior,* lex in ſubſidium etſi dominium eius pecuniæ iam fuit trãſlatum permittit ſubrogationẽ eius rei pro dicta pecunia; atq; vt pecuniam extantem vindicare potuiſſem, ita rem pecuniæ ſubrogatam condicere potero, vtili tamen actione, & in ſubſidium, ſtante inopia debitoris, *l. Proculus,* vbi Gloſſ. *D. de iure dot.* & ibi Bald. Roman. *ſing. 612.* atque ex eo Barboſ. *in 3. pa. Rub. D. ſol. matr. num. 86.* Ex quo etiam vendicatio hæc concedetur in pecuniam redactam ex venditione rei meæ, me inſcio, per te factam, ſi res perempta ſit, vel præſcripta, & ſic in ſubſidium, *l. mater, C. de rei vendic. l. ſi cum ſeruum, D. de reb. cred.* Vid. Mantic. *de tacit. lib. 12. tit. 27.* 5

At quid iuris, ſi cum hoc vindicante in ſubſidium, concurrant venditor vindicans reſiduum pretij, dum fidem emptoris pro eo non eſt ſecutus, & creditor qui pecuniæ partem ad eam rem emendam, dederat mutuam, adiecta ſpeciali hypotheca, ad terminos *d. l. licet, C. qui pot.* Concurſum inter eos obtinere ſuſtinet D. Anton. de Marin. *reſolut. lib. 1. c. 260.* † Obſt. tamen Carleual. omnino negans, *de iudic. tom. 2. c. . . . num. 67. fol. 197.* † Et quidem rectius: quandoquidem ea non obſtante actione, nullis creditoribus inferre poteſt hic vindicans præiudicium, etſi ſimpliciter chyrographarijs anterioribus; hæc enim actio ſubſidiaria, etiamſi ad rem perſequendam, non eſt realis, prouenien s ex dominio ad rem vindicandã; ſed perſonalis in ſua origine, quam ex iuris æquitate in ſubſidiũ permittitur exercere in ipsã rem; quę porro æquitas non patitur præiudicium anteriorum creditorum habentium potiora iura Mareſcott. *variar. reſol. lib. 2. c. 125. num. 8. 9. 10. & paſſ.* Vid Salgad. mirificè id comprobantem, in *Labyrinth. cred. par. 2. c. 24. à num. 20. & deinceps* & Hermoſilla *vbi per eum.*

(margin numbers in this passage: 6 beside "At quid iuris"; 7 beside "c. 260. † Obſt."; 8 beside "tom. 2. c. … num. 67.")

Atque ita actionem hãc ſubſidiariam, vti prælationis priuilegio deſtituram, imo cum perſonali actione concurrentem abſtrahes ab hac vindicationis regula; eamque ſylueſtrem potius vindicationem dixeris, & adulterinam.

Adde Acoſt. *de priu. cred. reg. 1. ampl. 8. num. 23. & ſequ.* ex tex. *l. ſi. C. de Sacroſ. Eccleſ. &c.* atque ita modificabis, ea quę circa hoc alibi in hiſce ſcriptis contraria videntur, præcipuè ſupr. *art. 4. num. 63. & ſeq.*

A. M. B. I.V. D. &c.

Indeque neceſſariò fit, vt ille qui rem ſuam vindicat, præferatur creditori funerario, qui ſolet, & debet alios quoſcũque creditores antecedere, *ex d. l. impenſa. 45. de religioſis, & ſumptibus funerum,* ibi, *Impenſa funeris ſemper ex hæreditate deducitur,* quæ etiam omne creditum ſolet præcedere, cum bona ſoluendo non ſunt; & habetur *in l. 30. in fine,* ibi, *Ante deue ſer pagado, que otro debdo, que huuieſſe fecho el muerto en ſu vida,* vbi notat eleganter Gregorius Lopez *in gloſſ. verbo, que otro debdo,* quibus etiam accedit quòd * quilibet de ſuo non de alieno debet ſepeliri, & funerari, *ex leg. ſi quis, in principio,* ibi, *Satius enim eſt de ſuo teſtatorem funerari, & in §. idem Labeo,* ibi, *de ſuo enim expedit mortuos funerari, ff. de religioſis & ſumptibus funerum.* Ex quibus iuncta *d. leg. impenſam,* ibi, *ſemper,* & ibi, *omne creditum ſolet præcedere,* affirmandum erit, inter omnes creditores, non tantum perſonales, & priuilegiarios, verum etiam hypothecarios, primum locum tenere funeris impenſam, nulla habita ratione differentiæ inter tacitam, & expreſſam hypothecam; idque inducunt generalia verba *d. l. impenſa,* ex quib. ita docent Albericus, & alij *in d. l. 2. ff. de priu. cred.* & ita communem ſententiam eſſe reſoluit Antonius Gomez, *in l. 30. Tauri, num. 2.* Ioannes Garcia *de expenſis, & meliorationibus c. 8. num. 19.* Matienzo *in l. fin.*

(margin marks in this passage: 10 beside "Indeque neceſſariò"; B beside "quibus etiam accedit quòd")

Digitized by Google

fin.gloſſ.3.num.2.tit 6.lib.5.Recopil. & ſatis probat *l.12.tit.13. p.5.* in illis verbis, ibi,, *Deuengetos dar de los bienes del muerto ante que paguen ninguna coſa de las mandas, ni de las debdas, que deue, en qualquier manera que las deua*; vbi ita reſoluit Gregor. Lopez *ibi in gloſſ. verb. debdas, & in d. leg. 30. in gloſſ. verb. que otro debdo,* vt diffusè *in 1. p. huius tractat. art. 2.* ſcriptum eſt.

11 B ✠. *Quilibet de ſuo, & non de alio debeat funerari, &c.)* Sic igitur impenſam funeris huic poſtponi, ratio per Auct. præmiſſa euincit; bona enim alicuius non dicuntur, niſi ære alieno deducto, *l. ſubſignatum, §. bona, D. de verb. ſignif.* cum concordantibus.

12 Hæc autem regularis prælatio, citra hunc caſum, prouenit ex ſingulari præ omnibus actibus pietate, in cadauera hominum, ſeruanda, naturali iure ſic impellente. Hinc *in l. qui erat, D. fam. erciſc.* ait I.C. per Iudicem eſſe inquirendum, vt ſepeliantur defunctorum corpora; hæredeſque ad id, ex officio cogendos ab ipſo, vt corpus ſepulturæ tradant; Immo & res hæreditarias ex officio vendi, mandare poſſe, aut hæredem ad eas vendendas compellere, pro ſepultura defuncti; Etiam ante aditam hæreditatem. Bartol. & DD ad eum tex. Marant. *in ſpec. p. 6. de inquiſiti one, num. 158.* Vide quæ nos ſup. *p. 1. art. 2. per tot.*

A. M. B. I.V.D. &c.

13 Quinimo putabat Gregorius Lopez *ibidem*, funeris impenſam vxori dotem petenti, vt in ſpecie *l. vbi adhuc, & l. in rebus, C. de iur. dot.* ſpeciali ratione, præferri debere. quod menti tenendum ipſe ait, quia quando vxor non habet, vnde poſſet funerari, * tenetur maritus impenſam facere, ex *leg. quod ſi nulla, ff. de religioſis, & ſumptibus funerum*, ex ratione aſſignata à Pomponio Iureconſulto, ibi. *Ne iniuria videretur quondam vxorem eius inſepultam relinqui*: Igitur eadem ratione tenebitur vxor, ſi maritus bona non habeat vnde poſſit ſepeliri; cum vxor, & maritus ſint correlatiua, & ab vno ad alium argumentum ſumatur, cum eadem ſit ratio, *ex leg. fin. C. de indicta viduitate tollenda*, & latè probat Euerardus *cap. 20. argumento à correlatiuis, in tractat. de locis argumentorum.* C

C ✠. *Tenetur maritus impenſas facere, &c.)* Hanc ſententiam in vtriſque coniugibus reciprocè, & nos ſecuti ſumus ſup. *art. 1.* cum Gait. *de credit. c. 4. quæſt. 11. num.* .... & alijs DD. ibi relar. &c.

A. M. B. I.V.D. &c.

14 Secundo pro Regula obſeruandum erit, in concurſu plurium creditorum, quorum alij hypothecarij, alij verò * priuilegiarij ſunt, potiorem cauſam eſſe hypothecariorum, *ex l. eos, C. qui pot. in pign. hab.* Inter hypothecarios, ex tempore prerogatiuam induci, ſatis conſtat, ex his quæ ſupra *in art. 1.* diximus. D

D ✠. *Priuilegiarij ſunt, &c.)* Hoſce priuilegiarios, quos Auctor nobis exhibet in concurſu, poſtpoſitis hypothecarijs, ſanè velim percipias, & intelligas, perſonali dumtaxat priuilegio vallatos eſſe, non etiam reali; hi enim ſemper hypothecarios præcedunt, vt ſup latius demonſtratum eſt: hácque obſeruationem nobis ſuadet textus rotundus in *leg. eos, C. qui pot.* ab ipſo Auct. pro fundamento conducta. Vid. etiã quæ inf. *ſub num. 41.*

15 Cęterum Regula hac, prorſus, admiſſa, dabis ne his hypothecariis prælationem in pecunia redacta ex re olim hypothecata? Conſtitue hypotheſim. Si interim ac diffinitur contentio inter creditores hypothecarios ſuper re hypothecata, res ea diſtrahitur, & pecunia penes depoſitarium, vel Iudicem deponitur, quã poſtmodum creditor ex his priuilegiarijs, vel chyrographarijs intercipit, & pignus iudiciale in ipſa impetrat à Iudice; Hypothecarij creditores poſſunt ne concurrentes prætendere ius in ipſa pecunia, iuxta Regulam hic ab Auct. præiactam?

16 Et quidem Negatiuè reſoluendum eſt; cum Gloſſ. *in leg. 1. D. de distract. pign. verſ. poſſeſſores*, Bart. *ibid. num. 2. & in l. qui à debitore, D. quæ in fraud. cred. num. 1. & in Rubr. D. ſol. matr.* Gail. *lib. 2. obſ. 11. num. 3.* Neguſant. *de pign. par. 5. membr. 1. n. 48 & ſequ.*

17 Ea ratione, quia in re vendita pretium non ſuccedit loco rei, niſi in ſubſidium, ſed datur actio contra poſſeſſorem. Gloſſ. *vbi ſup.* Bart. *ibid. & in l. fin. §. etſi prælatam, C. de iure delib.* Bald. *in l. in ver, C. de rei vendic. num. 14.* Tuſch. *concl. 490. litt. P. num. 14 & ſeq.* Gail. *vbi ſup. nu. 6.* & quæ per nos ſup. *art. 8. p. 1. n. 30.* Sed alia via poteſt eſſe ſuccurſũ his creditorib. dum eis competit actio perſonalis contra debitorem principalem, & fideiuſſores Alex. *conſ. 108 inc. Viſo in fi. lib. 5.* Tuſch. *d. pract. concl. 490. litt. P. numer. 16.* atque alii. Vide, quę ſup.

A. M. B. I.V.D. &c.

Sed tamen illud in hac regula aduertere oportet, quod quamuis Vxor ſit potior in hypotheca, ſi ad tempus reſpiciendum ſit, magis præfertur ratione priuilegij, creditoribus hypothecarijs anterioribus, quam ratione temporis, *ex vulgata l. aſſiduis, C. qui potiores, & Authentico, de Æqualitate dotis, §. his conſequens, collat. 7.* quod vtique ex veriori, & receptiori interpretatione recipiendum erit, reſpectu habentium hypothecam tacitam anteriorem, non vero expreſſam tenentibus ex communi opinione, cum Accurſ. *in d. leg. aſſiduis*, quæ Iure Regio probata eſt *in l. 33. tit. 13. p. 5.* vt latius reſolutum eſt *in 1. part. huius tractatus.* * 18 E

E ✠. *Final.)* Implexa eſt Matth. Berlich *loc. infra adduct.* Quæſtio prælationis in concurſu primi creditoris habentis tacitam hypothecam: ſecundi habentis expreſſam: & tertij. mulieris in repetitione dotis: Quoniam primus non præfertur, dum vincitur à tertio; Iſte ſecundus non præfertur, quia vincitur ab eodem tertio, ſi tamen eam ſequaris ſẽtentiam, mulierem præfertur: Nec tertius ſimiliter præferri, quia vincitur à ſecundo habente ſcilicet expreſſam, ſi noſtræ ſubſcribas concluſioni. 19

DD. quidam præferunt mulierem; primo quidem ex ſe ipſa. Secundo verò ex perſona primi. per tex. *in c. auctoritate, de conceſſ. præb. in 6. l. Claudius, cum ſimil. D. qui potior.* Regul. ſi vinco vincentem te, & c. ex *l. de acceſſionibus, D. de var. & extr. cogn.* Rauchb *p. 1. q. 4. n.* 10. 20

Cæterum alij ex aduerſo ſuſtinent, primum tum huic tertio, tum & ſecundo præferri; ſecundo quidem ex ſua perſona; tertio verò ex perſona ſecundi. 21

At preſto eſt alia ſententia, præferentium, ſecundum tertio quidem creditori ex perſona ſua, & primo ex perſona vtriuſque, ſua ſcilicet, & tertij. quod quidem ſolidius credere placitum, nobis præcipuè, qui tacitam mulieris hypothecã, expreſsæ nunquam præferimus anteriori, vt ſupr reſolutum *Art. 1.*

Etſi hunc caſum in arbitria Iudicum reijciat Berlich *in concl. 72. in fi. p. 1.*

A. M. B. I.V.D. &c.

Ex quo not. idem affirmandum non eſſe in Fiſco, ſi concurrat cum Dote à marito vxori debita; cum enim eo caſu ceſſet priuilegium, propter vulgarem regulam priuilegiariorum concurrentium inter ſe, vt ſupra *in art. 2* obſeruauimus, neceſſariò ex tempore prærogatiuam habebit: cum vterque habeat hypothecam ęque priuilegiatam; vt in ſuperiori parte huius tractatus *in art. 1. & 2.* dictum eſt. * 22 F

F ✠. *Final.)* At finge caſum. Concurrit primo priuatus cum hypotheca expreſſa; ſecundo loco Fiſcus; tertio loco Mulier pro dote. Quid dices? Primus creditor prorſus præferri nequit quia concurrit cum muliere pro dote (ſi quidem ſequamur anteferentes mulierem, habenti expreſſam anteriorem, Secundus ſcilicet Fiſcus neque ipſe præfertur, quia vincitur ab habente expreſſam anteriorem Tertius ſcilicet mulier pariter non præponitur, quia Fiſcus eſt potior tempore, quod quidem hic Auctor docet eſſe conſiderandum; *ad l. quamuis, C. de priu. fiſc.* & nos ſupr. cum Auct *d. art. 1. & 2.* 23

Donell. *in l. aſſiduis, C. qui potior.* caſum enodat, ſuppoſita ea doctrina dictam *l. quamuis*, fuiſſe abrogatam per *d. l. aſſiduis.* † Alij DD ita reſoluunt, Cum primus ſcilicet creditor priuatus cum expreſſa, & ſecundus vincant ratione temporis: tertius verò ratione priuilegij ſpecialis: hunc tertium præferri debere, primo quidem creditori ex ſuamet propria mulieris perſona, quatenus pro dote agit; ſecundo verò, ex perſona primi creditoris, expreſſam anteriorem habẽtis. Ita Robert. *lib. 1. animaduerſ. iur. c. 14.* per tex. *in cit. c. auctoritate, 7. de conceſſ. præb. in 6.* 24 25

Sed hæc opinio, etiam data eius ſubſiſtentia, ſatisfacit non denegantibus prælationem mulieri in concurſu creditoris, expreſſam anteriorem habentis; et ſi adhuc admiſſa hac opinione potius Fiſcus creditori primo præferendus foret, & mulieri, ſecundũ aliquos, vincendo quidem mulierem ex perſona ſua, & primum creditorem ex perſona mulieris, de quo 26

Vid. Berlich. *pract. concl. part. 2. concl.* 2. Niſi malueris, (quod quidem rectius crediderim) præferri, quatenus vincat mulierem tum ex perſona Fiſci, quem ſubigit, vti poſteriorem; immo ex perſona ſua, dum ſequimur negantes prælationē mulieri, cōcurrēti cū expreſsè hypothecario priore, vt ſupr. dix. *A. M. B. I.V. D. &c.*

27 Tertio obſeruandum erit, poſt creditores hos proximè relatos, priorem gradum, & prærogatiuam habere præ cæteris aliis creditoribus, mutuantes in reparationem, & reſtitutionem ædificii, aut alterius rei, vel ad emptionem domus pecuniam dantis ſub ſpeciali, & expreſſa conuentione hypothecæ, vel ad refectionem, & emptionem nauis, aut alterius rei conſeruationem, pecuniam credentes, *ex l. interdum. cum l. ſeq. ff. qui potiores, & ex l. licet, C. eod. tit. cum ſimilib. &*

G *ex l. 26. tit. 13. p. 5.* * Horum enim pecunia totius pignoris cauſam ſaluam fecit, ex quo, tali priuilegio, & prærogatiua gaudere æquum eſt; ex *d. l. huius, ff. qui potiores, & l. 27. & 28. tit. 13. p. 5.* & exactè ſcriptum eſt *in 1. p. huius tractatus, artic 7.*

28 G ℣. *Horum enim pecunia totius pignoris cauſam ſaluam fecit, &c.*) Ex hac vrgenti ratione reſoluas, iſtum mutuantem ad refectionem, &c. in ipſa re præferri in concurſu etiam illi, qui, vendidit rem, habita quidem fide de pretio, ſed reſeruata ſibi in ea ſpeciali hypotheca; nil enim eum vēdentem in concurſu cum hoc creditore iuuat ratio fortioris, & prioris iuris, de quo ſup. dix. *art. 7. p. 1. num. 52.* præualet enim cōſideratio quod iſte ſaluam fecit totius pignoris cauſam, Gait. *de credit. c. 4. quæſt. 11. n. 1578.* ſubſcribit nouiſſimè Acoſt. poſt hæc vis. *de priu. cred. reg. 2. ampl. 3. n. 54.*

At cui prælationem dabis, ſi ante hunc, qui mutuo dedit ad refectionem rei, emptionemve nauis &c. primo loco ſtet alius expreſſam anteriorem habens hypothecam, indeque ſecundo loco mulier ratione dotis.

29 Iſte quidem primus hypothecarius præferri non videtur; ex his, quæ hic Auct. & ſup. latius *art. 4. p. 1. ac ſupr. prox.* Mulier verò ſecundo loco nec ipſa creditur admittenda, ſi poſtponamus ipſam hypothecario expreſsè anteriori. Iſte tertius pariter non videtur præferendus, quia vincitur à muliere, *d. Nou. 97. de æqualit. dot. §. his conſequens, &c.*

30 Aliqui D D. præferunt primo mulierem, quatenus ea vincat noſtrum tertium creditorem, ex perſona propria; primum vero, ex perſona tertij, per cit. *c. auctoritate, 7. de conceſſ. præb. in 6. l. ſi ingenua, § ſi ſit, D. ad S. C. Trebell.* Poſtea tertium creditorem locant; inde primum. Vid. Euerard. *in loc. à primo ad vltim. 106. numer. 4* Bart. *in leg. Claudius, 16. D. qui potior, num. 2.*

31 Qui verò talem mulieri negant prælationem, tertium præponunt, vt vincat primum ex ſe; ſecundum verò ex perſona primi. Stat inter hos Rauchb. *in ſuis quæſtionib. p. 1. q. 4. à nu. 16.* ſubſcribit nouiſſ. Non. Acoſt. *de priu. cred. reg. 2. ampl. 3. n. 58.* ex ſpeciali æquitatis impulſu reſpectu iſtius reficientis, vt in *leg. huius ſtudy, D. qui potior*, quem & Auct. expreſsè notat hic. & alibi.

32 At ex diuerſo primus creditor conqueritur, nam & ipſe, ex ſe mulierem vincit, & tertium, ex eiuſdem mulieris perſona. Res admodum perplexa. Hunc primum placare conatur Donell. *in d. leg. aſſiduus*, ex eo quod ſemper præferatur, qui ius priuilegiatum habet, & ſingulare, qualis eſt hic tertius, ſed id difficultatem patitur ex cit. *c. auctoritate, de conceſſ. præb. in 6* vbi non præfertur ſecundo ille tertius, vtcumque habeat ius magis priuilegiatum. acquieſcere quidem & ex eo debebit, quia Regula ſi vinco vincentem, &c. non habet locum, cum diuerſa ratio vincendi aſſignatur, qualis eſſet in hoc primo creditore, notat in terminis Couar. *lib. 1. var. cap. 7. num. 3. ver. Ex quibus*. Quam quidem ſententiam mihi vt veriorem perſuadeo, quamuis Berlich *d. concl. 72. part. 2.* Iudicis diſcretione æſtimet conſultius, ex *l. 1. D. de iure delib.* tum iſtud, tum & ſup. allatos caſus remitti. quod ſi aliquando promittatur, non niſi peroptimè Iudicem illum cenſuerit facturum, ſi ad regulas ab Acoſt. doctè præſcriptas, & infr. relatas ſeſe conformauerit; dum ex hoc noſtri Auct. ordine parum poſſe dilucidari obſeruat eius mentem ad creditorum graduationem, ad quam quidem regendam, vid. quæ infr *num. 41.*

A. M. B. I.V. D. &c.

¶ Si debitor non ſoluendo exiſtens, ſoluat creditoribus, iuris ordine non ſeruato, conſcientiæ ſuæ non ſatisfacit, niſi crediſſet eſſe ſoluendo quo ad omnes, vel ignoraſſet vnum creditorem altero priorem; niſi ignorantia non eſſet excuſabilis, Guttier. *conſ. 9. num. 12. & 16.* modo alij non priuilegiati ſuperueniant: ei vero qui fuerit in iudicio diligentior, ſolui poteſt, & ſi alij negligentes magis priuilegiati forent, tantum magis indigenti gratificari poſſe, idem Guttier. *loco allegato* affirmat.

N. G.

Quo etiam pertinet, vt ſi vnus creditor ad ligna emenda, alius ad ferrum comparandum, vel ad ſimilem materiam, ædificanti pecuniam mutuo dederit, ita vt ſpecialiter ædificium pro erogata pecunia, cuique creditori ſit obligatum, tunc ſinguli illi creditores, præ alijs omnibus habebunt præferentiam quoad ſolutionem pecuniæ habendam, * ratione ſuæ materiæ in ædificio erogatæ, licet alij tēpore priores ſint; argumento *l. interdum, & l. huius*, ſequenti, & ibi Gloſſ. Bartol. & ex aliis iuribus benè notat Hermanus Meyter *d. lib. 2. de priu. cred. tit. 9. num. 16.* Et in *num. ſequenti* dicit creditores hos ex cauſa habere priuilegium, & omnes eſſe eiuſdem tituli; ideo inter illos rationem temporis non haberi, ſed ſimul omnes * concurrere in ſuo iure ex dict. *l. priuilegia*, & ibi Bartol. Zaſius, & Ripa, & alij, vt ſup. notauimus. 33 H u

H ℣. *Ratione ſuæ materiæ, &c.*) Ex hac diſtinctione quo ad præbentes materias ad ædificia, vt ſinguli in ſingulis præferantur, illud menti occurrit admonendum, eandem diſtinctionem regulariter attendi in concurſu creditorum, vt ſcilicet non fiat locorum, & mercimoniæ confuſio, ſed quilibet vocandus ſit in eo loco, & negociatione, vbi, & ad quam credidit. Ob id, ſi tu tabernas habeas Romæ puta, & Venetijs, creditores Romæ, in bonis ibidem exiſtentibus, illi Venetiarum, in bonis dicti loci ſolum audientur. Sic ſi negociationes diuerſæ ſint, qui mutuatus eſt ad vnam negociationem, non admittetur ad cōcurſum in alia negociatione eiuſdem debitoris. tex. expreſſ. *in l. procuratoris, §. ſi plures, 15. & §. ſed ſi. 16. D. de tribut. act. l. habebat, 13. D. de Inſtit. act.* Etſi enim leges in ſeruo loquantur, tamen quia ratio adducta extenditur & ad liberos homines, merito, & in iis obtinebit. Stracc. *de decoctor. p. fin. num. 20. & paſſ.* vbi contraria reijcit, & reſoluit. Magon. *dec. Lucen. 1. num. 4. & ſequ.* Seraphin *dec. 1019. num. 3. part. 1.* Tulch. *concl. 10 S. lit. C.* vbi limitat, Ioan. Dauth. *de teſtament. num. 70.* vberrimè Salgad. *Labyrinth. credit. part. 1. cap. 2. per tot. præcipue num. 54. & ſeq. & part. 2. cap. 11. num. 68. & ſeq.* vbi in praxi ita iudicandum admonet, etſi ex iuris apicibus oppoſitam ſuſtineat veriorem; idem *part. 2. cap. 1. 3. num. 4. & ſeq.* 34

Hinc pariter ſi clericus ſimplex contrahat debita, & poſtea obtinens beneficium, adhuc amplius iis inuoluatur, ſecundi creditores cum primis non ſunt confundendi; iſti enim ius habent in fructibus beneficij. Roman. *ſing 87.* Bart. *in l. ſed an hic, 3. D. quod cum eo, numero primo.* Salgad. *Labyrinth. cred. part. 1. c. 42.* & alij quos omitto. 35

Sic creditores Caſtrenſes non confunduntur cum paganicis, illi enim habent prælationem in bonis caſtrenſib. Zaſius *in l. 1. §. ſi filijfamil. D. de ſeparat.* per illum tex.

A. M. B. I.V. D. &c.

* ℣. *Concurrere, &c.*) Huic concurſui in indiuiduo præter ab Auct. adductos ſubſcribit Ponte *dec. 34. num. 11.* & Galeota *controu. 21 n. 3. & ſeq. tom. 1.*

At verò poſteriorem ex his concurrentibus ratione refectionis, eſſe præferendum, vult Vanderan. *de priu. cred. c. 2. in fin.* ex Gloſſ. magn. *in l. 2. D. de priu. cred.* & ex Cur. Philipp. Caraſc. & aliis, in praxi hanc ſeruandam vult Acoſt. *regul. 2. ampl. 3. num. 42.* 36

A. M. B. I.V. D. &c.

Quin etiam Fabri, quorum labore, & operà ædificium eſt refectum, vel ſtructum, habere idem priuilegium, & hypothecam, quam habent domini, qui materiam ædificanti tradiderunt, probat tex. *in §. certe, Inſtitut. de rerum diuiſione*, vbi habetur idem ius Fabris competere ad ſuam mercedem exigendam, quod domini materiarum habent, prout ita tenet Meyter *d. tit. 9. lib. 2. 21.* idq; receptum fuit; & quod fauorabile hoc priuilegium ædificantibus tribueretur, ex eo quod Reipublicæ intereſt, in ciuitate ornata, & ſplendida ædificia habere, cuius rei cura ad magiſtratus officium pertinet, ne deformetur aſpectus ciuitatum, ſed vt accuratius perſpiciatur, vt habetur *in l. 2. C. de ædificijs priuatis, & in l. praſcriptione, C. de operibus publicis*, & probatur argum. tex. I 37

in leg.

in leg. præſes, ff. de offic. præſid. & l. curatores, ff. de damn. infecto, qui non leue argumentum præſtat, quod in hac Regali Curia à Supremo Conſilio Gubernationis id cuſtoditur, & ſũma cura, & obſeruantia habetur.

38 I ℣. *Fabri quorum labore, &c.)* Fabrorum prælationem, pro ipſorum mercede, tamquam ſint referendi inter priuilegiarios creditores ex cauſa refectionis rei, *ad leg. interdum, cum ſeq. D. qui potior.* ex Meyrer, & Auct. confirmat Gait. *de cred. c. 4. q. 11. in appendic. n.* 132. ſubſcribit Acoſt. *de priuileg. cred. reg. 2. ampl. 3. num.* 8. † Et quamuis hæc opinio

39 teſte Auct. hic ſeruetur in Regio Conſilio; non tamen fit ibi extenſio ad ſportulas, & Gagias Iudicum, & Aduocatorum, ſaltem in ijs rebus quę eorum opera, ab Aduerſariorum manibus ſarta tecta ſunt cuſtodita, propriiſque ſudoribus reparata; eorum namque Aduocatorum tentamen apud illud tribunal euanuit. Vid. Reuerter *dec.* 770.

At ex oppoſito cum Gait. verius ſtet, vt & ſup. concluſum *art.* 3. vt ſcilicet prælatio concedatur, ex capite ſaltem mercedis, & laboris perſonalis; immo adhuc ex hoc capite conſeruationis, eos priuilegiatos contendit Lanfr. Zach. *de ſalar. quæſt. 99. num. 8. & ſeq.* ex Bart. Alex. Salicet. Rip. Vgolin. *de procuratoribus*, & Rota in pluribus deciſionibus per eam allegatis. Atque ita in rebus ipſis defenſis, prælationis ius valeat exercere etiam ſi ſint bona feudalia, cum videlicet patrocinium ſuit in vtilitatem perpetuam feudi. ex Molin. *de primogen. lib. 1. cap. 27. ſol. ſin.* Bald. *in Auth. Excipitur, C. de boniſq. lib. & in l. ſin. §. in computatore, C. de iur. delib.* Crott. Caſtr. Maionar. *de fideicommiſſ. p. 3. qu* 67. ac aliis per Intrigl. *dec. Sicil. 16. num. 29. & in tract. de feud. cent. 1. q. 8. nu. 288. & cens. 2. art. 7. num.* 153. Quibus adde Salgad. *Labyrinth. cred. part. 3. cap. 9. num. 14. & ſeq. præcipuè num.* 18.

Quod ſirmes & in bonis fideicommiſſariis. Marzar. *vbi ſup.* Peregrin. *eod. tract. art. 50. nu.* 19. Crauett. *conſ. 202. num.* 151. Rot *dec. 517. num. 6. p. 4. diu.* Gregor. *dec. 197. num.* 4. vbi Add. *num.* 6.

A. M. B. I.V.D. &c.

40 Denique hic erit obſeruandum, extra hos caſus, & alios, de quibus *in ſuperioribus articulis, huius ſecundæ partis*, facta eſt mentio, & in aliis locis, & articulis primæ partis huius tractatus, in huiuſmodi creditorum concurſu regulariter Hypothecarios creditores præferendos eſſe, & antiquiorem inter eos præcedere. Inter priuilegiarios autem, magis priui-

ſ legiatum præferri debere; Cęteros verò * creditores inter ſe concurrere, vt ſupra in hac ſecunda parte in ſuperioribus articulis dictum eſt: Inter chyrographarios tamen creditores non ſolet eſſe pręrogatiua, exceptis his caſibus, de quibus in tertio articulo ſcriptum eſt, quamuis quandoque contingat, chyrographarium hunc, & ſic perſonalem actionem tantum habentem, præferri hypothecariis creditoribus per

K * beneficium ſeparationis bonorum, vt *in l. 1. §. ſciendum, ff. de ſeparationibus*, vbi ſi debitor Titius, hæres eſſet Sempronii, & rem aliquam iure pignoris, aut hypothecæ obligaſſet aliis creditoribus, cum res iſta eſſet hæreditaria, & prior creditor Titii ſeparationem impetraſſet, concurrendo cum aliis Titii creditoribus ad eius bona, iſte creditor, qui beneficium ſeparationis impetrauit, potior erit in illis bonis, creditoribus in illa re ſpecialiter hypothecata, quod praxi frequentiſſime ſolet occurrere.

* Et priorem creditorem ex ſcriptura priuata, poſteriori per publicum inſtrumentum non præferri, etiam iure canonico, niſi ſcriptura trino teſte omni exceptione maiori ſignata recognoſcatur, & à creditore, & debitore ſubſcripta ſit; Marta *dec.* 75. & non dari prælationem priori in ordine ſcripturæ etiam horam continenti, ſi duo inſtrumenta eadẽ die confecta ſint, niſi alio prioritas probetur. Seraph. *deciſ.* 994. Pacif. *de Salu. Interd. cap. 2. num.* 459. Et ſcriptura priuata, trino teſte munita, præfertur publico inſtrumento poſteriori, & ſufficit cauſam coniecturalem pręcedentem continere, & pro omni reſto, & ſaldo computorum facta Rota *dec. 382. num. 2. part. 5. diuerſ.* & priorem pro ſorte, eſſe etiam priorem pro intereſſe, Rota *dec. 383. & dec. 407. d. p.* 5.

ſ ℣. *Creditores inter ſe concurrere, &c.)* Adnotat Non. Acoſt. *in præf. ad reg. 2. ſui tractat. nu. 27. in med.* non admodum apte, regulam ita generalem ab Auct. eſſe erectam, qua creditores realiter, aut perſonaliter priuilegiati ſimul concurrerent, vt & ſimpliciter reales, data temporis paritate, & ſic excluſa Reg. *Qui prior, &c.*

Ipſe porro, vt talis confuſio quo ad eius fieri poſſet euitaretur, defectuſque Auct. ſupplerentur, hos omnes creditores adductos, concurſu facto, ſuis aptè locis diſponit, & digerit; vt omnes hoſce priuilegiatos ſiſtat ſtatim poſt creditores, dominium prætendentes, de quibus ſup. dix. *hac 2. p. init.* Inter iſtos autem, ab eo collocatur Primo funeris cauſa, cui quidem religionis fauor adſtipulatur, vt notat etiam Auct. hic proximè. Secundo loco, laboris perſonalis cauſa, videlicet, Credita Nautarum, Hoſpitum, &c. Item mercedes quorumuis Mercenariorum; Inſuper Iudicum, & Aduocatorum Sportulę, Doctorum, & Conſultorum lucubrationes, Notariorum ſcriptorumvè labores, & famulorum ſtipendia, &c. Tertio gradu reponitur credens pecuniam ad reficiendam rem; ob eam rationem admodum obſeruandam, quia videlicet ipſe ſaluam fecit totius pignoris cauſam? *l. huius ſtudij, D. qui potior.* Acoſt. *d. ampliat.* 3. & Auct. ſup. *artic.* 7. Quarto ſtatuitur Vendens rem, habita quidem fide de pretio, ſed ſibi ſpeciali hypotheca retenta in ipſa, donec illud ſoluatur; caſus & hic ſpecialiter exceptus ob efficaciam talis pacti impoſiti in limine acquiſitionis per emptorem, quo creditoribus omnibus anterioribus, quãtumuis priuilegiatis, pro eo pretio anteferri vendens deberet, de quo d. Acoſt. *d. ampliat. 4. reg.* 2. & nos ſupr. *p. 1. art. 7. n.* 54. Sexto regeritur Dos, Septimo Fiſcus, ratione vtilitatis publicæ, quæ maior eſt in illa, quam in iſto, quæ quidem publica vtilitas præciſis duobus allatis caſibus ſemper attendi debet poſt religionem, & laborem perſonalem, vt ſup. dix. 41

Aduocat poſtmodum creditores reales ſimpliciter, inter quos concurrentes, erigenda eſt inalterabilis Regula, *Qui prior tempore, &c.* de qua latè ſupr. cum Auct.

A. M. B. I.V.D. &c.

K ℣. *Per beneficium ſeparationis, &c.)* Adde DD. præcipuè Salycet. & Ang. *in l. 1. nu. 2. ver. alias ſi bona, D. de bon. auct. iud. poſſid.* Surd. *dec.* 310. de Franch. *dec. 374. numer. 57. & dec.* 246. Fontanell. *de pact. nuptial. tom. 2. clauſ. 6. gloſſ. 2. part. 8. num. 48. & 68. & paſſ.* Io: Bapt. Aſin. *de execut. §. 6. capit. 21. num. 1. & ſequ.* 42

Ad cuius ſeparationis materiã Obſ. eã poſſe poſtulari per creditores hæreditatis, vtcumque hæreditas adita ſit. *l. 1. §. quod eſt dictum, D. eod. & §. ex contrario.* Nec obſtat *d. leg. 1. in §. prætereà ſciendum*; quia ſi rectè perpendatur, non denegat ſeparationem ex aditione; ſed eam impedit ex commixtione rerum, quæ impoſſibiliter poſſunt diſcerni, vt tritici, & huiuſmodi. vid. Gloſſ. *ibid.* eaque commixtio alienationẽ inducit, & conſumptionem, Surd. *conſ. 439. numer. 10. libr.* 3. ex qua quidem alienatione impeditur in tali re ſeparatio. *l. 2. D. de ſeparat.*

Hæres inſuper & ipſe ſi creditor ſit hæreditatis, poterit petere ſeparationem. Franch. *dec. 246. num. 9. & ſeq.* Ad eundem vero effectum neceſſaria eſt aditio hæreditatis cum beneficio inuentarii, *l. 1. § ſin. D. de ſeparat.* Surd. *tota dec.* 310. Amat. *var. reſol. tom. 2. reſol* 56. Non tamen (quod etſi obiter, tamen ſingulariter not.) quamuis ſit hæres incapax ſeparationis petendæ non confecto inuentario, erit etiam excluſus à proprio credito cum hæreditate, conſequendo, namque ea omiſſio inuentarii non facit eum deſinere eſſe creditorem: cum omnia ſint ſeparata, atque ita quod ſibi debetur, exigit ex hęreditariis bonis, etiam alienari prohibitis, illudq; poſtea in aliorum creditorum hæreditatis ſatisfactionem inſumet, quibus tenetur ob omiſſum, & neglectum inuentarii beneficium. Vid. omnino Salgad. *Labyr. credit. p. 1. c. 9. per tot. & p. 2. c. 1. ad ſin.* 43

In aliis autem creditoribus hęreditatis neceſſaria eſt petitio ſeparationis. *l. 1. §. quæſitum eſt, D. eod.* & patet per omnes leges de ea tractantes.

An verò vltra quinquennium ab adita hæreditate poſſit peti hæc ſeparatio. Text. *d. l. 1. §. quod autem, D. eod.* obſtare videtur. At Theſaurus, *quæſt. forenſ. quæſt. 54. n.* 7. nihilominus affirmat; eamque leg. oppoſitam, obtinere vult, dumtaxat in hęrede ſeparationem petente, at non in extraneo creditore cui ſubſcibere videtur Salgad. *Labyr. cred. d. part. 1. cap. 9. num.* 46. 44

A. M. B. I.V.D. &c.

Non omittendum hic animaduertere, Quod quamuis legatarii * legalem habeant hypothecam in bonis teſtatoris, *ex l. 1. C. communia de legatis, & in §. ſed & olim, verſ. noſtra autem conſtitutio*, ibi, *Liceat legatarijs ad perſequi non ſolum* 45

per

Digitized by Google

per actiones perſonales, ſed etiam per in rem hypothecariam. Inſtitut. de leg. & hanc regulam per tres ampliationes, & ſex limitationes explicat Neguſant. *de pign. 4. membr. 2. part. ex num.* 157. Verumtamen illa hypotheca cedit actioni perſonali, alijs creditoribus teſtatoris competenti. *ex leg. creditoribus, 4. iuncta gloſſ. sui verb. potuit,* vbi ratio aſſignatur a Iureconſulto, *& in l. quoties, ff. de ſeparationibus.*

46 L. V. *Legatarij legatum habeant hypothecam, &c.)* Hanc hypothecam tacitam, quam notat hic Auctor competere legatario in bonis teſtatoris (de qua etiam plura, ſup. *par. 1. art. fin. num. 69. & ſeqq.)* extende, & ad fideicommiſſarium, vigore exequationis inter ipſos. *l. 1. D. de legat.* vt pariter monuimus, *ibid.*

47 Sed quid, competet ne hæc hypotheca fideicommiſſario in bonis hæredis grauati, ſi diſſipauerit, & malè adminiſtrauerit bona fideicommiſſo ſubiecta?

Affirmat quidem Anton. Theſaur. *queſt. forenſ. lib. 2. quæſt. 84. per tot.*

At prorſus negant alii. Ex eo præcipuè, quia nulla hypotheca admittenda eſt quæ à lege non ſit expreſsè inducta; at nulla appatet diſpoſitio de hac hypotheca, ergo, &c. Hoc tamen fundamentum facilè euinci poteſt ex iis, quæ ſupra obſeruauimus, quo ad hanc propoſitionem. Et etiam alibi. 48

Ceterum fortius ſtringit tex. expreſsus *in d. l. 1. C. commun. de legat. in fin.* ibi, *Et hypothecam eſſe non ipſius heredis, vel alterius perſone, qua grauata eſt fideicommiſſo, rerum: ſed tantùmodo earum, quæ a teſtatore ad eum peruenerint:* quam quidẽ diuerſificationem, ad mentem *cit. l. 1.* & iuxta hanc vltimam opinionem, comprobatam fuiſse à Regio Conſilio Neapolitano per eius deciſionem, teſtatur D. Anton. de Marin. *in obſeru. ad deciſ. Reuerter. dec. 270. num* 3. & Io: Baptiſta Thoro per eum relat. Admittitur tamen ſequeſtratio ob dilapidationem, vel etiam præceptum de nõ alienando, vt aliàs monuimus.

Antonius Maria Bertoli, I.V.D. &c.

ARTICVLI QVARTI FINIS.

ARTICVLVS QVINTVS, ET VLTIMVS.

De Modo, & Forma, qua Creditoribus debiti ſolutio facienda eſt, bonis debitoris publicè venditis, & ſubhaſtatis.

S V M M A R I V M.

Iudex quid facere debeat poſt diſcuſſa, & ponderata concreditorum iura, num. 1.

Proponitur forma ſententiæ concurſus creditorum, Hiſpanè, de pleito de acreedores, *num. 2.*

Refertur forma libelli oppoſitionis per tertium creditorem facta, natiuo idiomate, num. 3.

Petitio, & forma libelli dilationis quinquennalis per debitorem præſentati, n. 4.

Conſtituitur forma libelli, petitioniſq; remiſſionis creditorum, num. 5.

Prolata per Iudicem ſententia addictionis, vulgo de remate, *quomodo facienda eſt ſolutio creditoribus ex bonis executatis debitoris, num. 6. 7. 8. & 9.*

Solutio creditoribus ex bonis debitoris, debet fieri iuxta declarationem propoſitam, ſi tamen Iudicis auctoritate fiat venditio, & ſubhaſtatio, num. 10.

Quid faciendum, ſi mutuans pecuniam debitori, qui & penes eum pignus depoſuit, velit debitum exigere, & pignus reddere, aut debitore non ſoluente, pignus iudicialiter vendere, nu. 11.

Creditor poteſt cum actione hypothecaria cumulare etiam actionem perſonalem, num. 12.

Nec poteſt debitor obijcere electionem hypothecaria, num. 13.

Fallit cum debitor non poſſidet pignus; quia tunc exigitur imprimis excuſſio principalis debitoris, num. 14.

Cum creditor habet hypothecam ſuper certis bonis, non poteſt ad alia ſe conuertere, num. 15.

Mulier ſi agat ad ſecurationem dotis ſuæ, marito bonis labẽte, non poteſt ad bona tertij poſſeſſoris agere, niſi excuſſis ijs à marito poſſeſſis, num. 16.

Niſi vtatur remedio poſſeſſorio, l. ſi C. de acquir. poſs. *num. 17.*

Certo termino aſſignato ad luendum pignus, ſi expirauerit, & ſolutio differatur, illud poteſt vendi, Iudicis auctoritate, abſque aliqua denunciatione, d. num. 18.

Die vero certa non appoſita, lege Regia aſſignatur tempus duodecim dierum ad pignus luendum; at iure communi aſſignatur biennium, & vt poſtea id debitori denuncietur, nu. 18.

Semper in ipſa venditione pignoris, debet interuenire Iudicis auctoritas, ibid. & num. 19.

Iudice auctorante emptor eſt in tuto, vt non poſſit moleſtari à quouis creditore, num. 20.

In venditione facta iure creditoris, non obtinet euictio, nu. 21.

Creditor habet poteſtatem diſtrahendi pignus, quouſque totius debiti ſolutio offeratur, num. 22.

Debitor offerens ſolutionem poſt terminum conuentum, ſed ante venditionem, adhuc ſibi præſeruat ius in pignore, num. 23.

Creditor accipiens ſimpliciter in ſolutum pignus debitoris, videtur acquieuiſſe, nec reſiduum poteſt petere, ſi debitum longè excedat, num. 24.

Siue ſit pignus Iudicis auctoritate captum, ſiue voluntariò datum à debitore, ibid.

Remedium leg. 2. Cod. de reſcind. vendit. *non habet locum in addictione pignorum, n. 25.*

Si debitor pecuniam quam accepit, ſoluerit creditori, vel alio modo ſatisfecit, debet creditor illud reſtituere, num. 26.

Extinguitur pignus, præ cæteris modis, per remiſſionem, n. 27.

Duplex ea eſt, tacita & expreſſa, ibid.

Ad tacitam remiſſionem, quæ requirantur, num. 28.

Præſumitur, ſi venditor ſe ſubſcribat venditioni rei, num. 29.

Si reddatur cautio, ſeu chirographus, num. 30.

Si res executa reſtituatur, num. 31.

Si facta oblatione per pecuniæ conſignationem, & depoſitionem, creditor non reddat pignus, compelletur actione pignoratitia, num. 32.

Si perueniat in manus debitoris, res illa oppignerata, non reincidit amplius in obligationem, num. 33.

Et cur, num. 34.

Limita ſi res illa peruentura eſſet ex eadem cauſa in manus creditoris, vt quia executio eſt nulliter facta, num. 35.

Affertur Regia pragmatica in materia Campſorum, ſeu Depoſitariorum, quo ad Pleito de acreedores, *num. 36.*

CVm ex his, quæ *in ſecunda parte, & articulis huius tractatus* ſatis diffusè acta ſunt, colligi poſſit, quâ prærogatiua, priuilegio, & prælatione gaudere debeat, vnuſquiſq; ex creditoribus, qui concurrit ad exactionem debiti, in bonis executatis cõmunis debitoris, & quo ordine, & gradu ſecundum prioritatem temporis, aut priuilegii cauſam, vel actionis naturam, ad ſolutionem bonorum eius admitti debeat; nunc vero neceſſarium eſſe iudicaui ad perfectam huius tractatus intelligentiam, & plenam cognitionem, hic agere, qua formâ, & modo, hæc ſolutio fieri debeat,

iuxta

Digitized by Google

iuxta diſpoſitionem, & ordinem iuris.

1 Quare prius premittendum cenſui poſt creditorum oppoſitionem ſactam in bonis debitoris executatis per primum quemdam creditorem, aut poſt eorum concurſum ad bona eiuſdem debitoris factum, ex cauſis, & rationibus relatis *in 1. part. huius tract. per totam*, & in illis caſibus, creditoribus omnibus prætendentibus, vt ſibi priori loco ſolutio fiat, eo quod maiorem prerogatiuam, & priuilegium, aut potiorem cauſam habeant, fundaram temporis prioritatem, & priuilegij fauore, ac per conſequens prælationem in eiſdem debitoris bonis obtinere debere: & rurſus præſentatiſque iuribus, & actionibus eorum coram iudice, & factis hinc inde probationibus per quæ omnia contendunt iudici oſtendere, ſui iuris, & hypothecæ prioritatem, ſeu temporis, aut priuilegij cauſam, vt alter alteri in debiti ſolutione anteponi debeat: Iudicem, tunc ponderatis ipſorum priuilegijs, & iuribus, ſecundum eorum prærogatiuam, & priuilegium in ſuo loco, & gradu, vnumquemque ex creditoribus conſtituere, & ſolutionem fieri iubere, alterũ alteri præferendo: pronunciando deinde, huiuſmodi ſententiam Hiſpano ſermone conceptam, quam, & hic ſubiungere viſum fuit; cum ex ea pendeat huius articuli declaratio, & ipſius materiæ intelligentia: tum vt exemplum tyronib. Iudicibus eſſe poſſit, cum nec alibi ita formatam inueniet, quibus accedet forma; & modus, quo libellus oppoſitionis in creditorum concurſu concipi valeat, tam ex parte creditoris, quam debitoris, indeque alia ad Articuli explicationem non parum praxi vtilia deducentur.

FORMA SENTENTIÆ CONCVRSVS CREDITORVM,

Hiſpanè, De Pleito de Acreedores.

2 EN el pleito que es entre parte, Iuan primero acreedor executante, y Pedro reo, executado, y Antonio, Domingo, y Maria Franciſco, y demas acreedores, que como terceros opoſitores hanc ſalido à la execucion hecha al dicho Pedro, y à ſus bienes, y ſus Procuradores en ſus nombres auiendo viſto todo lo por ellos dicho, alegado, y prouado, y eſcrituras, y demas derechos preſentados en eſte pleito, &c.

FALLO atento los autos, y meritos del, que deuo declarar, y declaro auer auido lugar de derecho la execucion en el dicho pleito por parte de Iuan primero acreedor, contra Pedro reo executado, y ſus bienes, en cuya conſequencia deuo de mandar, y mando ſe proceda, y vaya por la dicha execucion adelante, y ſe haga tranze, y remate en los dichos bienes executados, y dellos ſe haga pago en primero lugar à Antonio, por ciertas joyas de oro, y plata, y tantos mil marauedis que en ſus talegos depoſitò en el dicho Pedro, y en ſu poder ſe hallaron en la propria eſpecie que ſe depoſitaron, ſi en ſegundo lugar à Domingo, por quantia de tantos mil marauedis que conſta deuerſele de ciertos gaſtos funerales, y entierro. Y en tercero lugar Maria, por tantos mil marauedis, ò ducados que de ſu dote conſta deuerſele por eſcritura publica: ſu fecha en tantos de tal mes, y tal annos: y aqui puede entrar el fiſco, ò la Camara del Rey, por la equiparacion de la dote, y fiſco, por quantia de tantos mil marauedis, y aſſi ſe ha de ir diziendo de las mas como en quarto lugar, à fulano, como tutor, ò curador de Fraciſco menor de catorze, ò mayor dellos, y menor de viente y cinco. Y en quinto lugar, ò en otro conforme à ſu derecho, hipotheca, o priuilegio ſe pondrà à el primero acreedor, de cuyo pedimiento ſe hizo la execucion, con mas las coſtas, y derechos de ſta execucion, que ſe aplican en eſta forma, &c. y con decima ſi la ay, conforme al eſtilo, y coſtumbre de la tierra. Con que primero, y ante todas coſas, el dicho fulano primero acreedor, y los demas acreedores, y opoſitores à los dichos bienes, den fianza conforme à la ley de Toledo, de que ſi eſta mi ſentencia fuere reuocada por el ſuperior, ò por otro que deſta cauſa conocer pueda, y deua, boluerán lo que aſſi recibieron al dicho, Pedro executado, con el doblo, ò à otro acreedor que pareciere tener mejor derecho, Y an ſi por eſta mi ſentencia lo pronuncio, y mando. &c.

PAra explicacion deſta ſentencia, y de lo que cerca della ſe ha de declarar muy ſuſtancial, y ordinario en pratica, ſe deue lo primero aduertir, que eſta ſentencia ſe forma, y haze aſſi, quando à pedimiento de vn *Quidam* ſe haze execucion en la perſona, y bienes de Pedro, y en el termino de la dicha execucion, ò de los diez dias de la opoſicion conforme à la ley Real, 3. *tit.* 21. *lib.* 4. *noua Recopilar.* ò deſpues de la ſentencia del remate conforme à la mas verdadera, y mas recebida opinion que tuuieron Couarruuias, Caſtillo, Gregorio Lopez, Parladoro, Azeuedo, y otros que referimos en la primera parte deſte tratado, en el principio, ſalẽ otros acreedores, y ſe oponen a la dicha execucion, y preſentan ſus derechos, y ſcrituras, y obligaciones, ò hazen ſus prouanzas, y ſe da dellas traſſado, y ſe citan las partes, ſuſpendiendoſe la via executiua, y haziendoſe ordinaria ſe concluye, como yo reſolui latamenta en mi tratado *de executione ſententia*, y en eſte trado en la primera parte arriba citada, y ſe pronuncia, la ſentencia que aqui hemos pueſto por exemplo.

Y porque ſegun derecho, la ſentencia hà de ſer conforme al libelo, como es vulgar principio, y ſe hà de formar en diuerſo modo que el paſſado, la ſentencia de concurſo, y pleito de acreedores, quando el deudor intenta el dicho pleito, en vna de las maneras, quæ diximos arriba en la primera parte deſte tratado, y los dichos acredores vienen à ſer pagados de ſus deudas, no voluntariamente como en el primero concurſo arriba referido, quando ellos ſalen a la execution como terceros opoſitores, ſino caſi neceſſariamente, por ſer citados por ſus deudores, y compelidos à ello por el juez, como ſerà quando el deudor pide que eſtar oprimido con deudas, y neceſſitado, le aguarden por cinco annos, ò por tanto tiempo que es la vna maniera de pleito de acreedores, ò ſi eſtà preſo en la carcel por las dichas razones, ò por otras, quiere hazer ceſſion de ſus bienes, que es la otra manera de pleito de acreedores, como declaramos latamente en el tratado de executione ſententiæ en el capitulo octauo. y aqui en eſte tratado en la primiera parte en el principio.

Y porque hemos pueſto exemplo de la forma de la ſentencia en la primera manera, y modo de pleito de acreedores, quando ſalen como terzeros opoſitores à la execucion hecha, y por ſer los libelos, y demandas diuerſos quando ſalen los acreedores à la eſpera, y quita, ò ceſion de bienes, como ſe verà por ſus exemplos, y porque la ſentencia hà de ſer como hemos dicho, conforme al libelo, y ſe ha de mudar en algo la ſentencia, que hemos aqui formado, y pueſto.

Por tanto para mejor conocimiento, y inteligencia deſta materia, y inſtrucion de eſtos pleitos, me parecio vtil, y neneceſſario poner la forma deſtos libelos, y proponer el modo de intentar eſtos pleitos de acreedores, conforme algunos praticos los ponen, y deſpues declarar algunas coſas importantes, y neceſſarias en eſte tratado, remitiendo otras à lo por mi eſcrito en mi tratado de las executiones.

Sea pues el primero exemplo, quando vn acreedor ſe opone como tercero por ſu deuda, y pretende ſer preferido por ella à otro qualquiera acreedor, que ſe oponga à la execucion hecha à la perſona, y bienes de Pedro reo executado.

FORMA DE LIBELO De opoſicion por vn tercero Acreedor preſentado, &c.

3 *ANtonio vezino deſta villa, ò Franciſco, en nombre de Antonio, parezco ante V. M. y me opongo como tercero intereſſado, à la execucion hecha en los bienes de Pedro, de pedimiento de Iuan, vezino de tal lugar, por cierta quantia de marauedis que dixe deuerſele, por las razones, y eſcrituras que preſenta: al qual, y à otros acreedores que ſe ayan opueſto à la execucion de los dichos bienes de Pedro, tengo de ſer preferido, y pagado primero en los dichos bienes, por quantia de tantos mil marauedis, que el dicho Pedro me deue en virtud d'eſta eſcritura, y recaudos, de que ago preſentacion con el juramento neceſſario, y aſſi lo pido, y ſe deue hazer por lo ſiguiente. Lo primero, por lo general de defeto de parte, tiempo, y forma, &c. Lo otro, porque como conſta de las miſmas eſcrituras, yo ſoy primero en tiempo, y mas priuilegiado acreedor en derecho; porque mi deuda procede de vn depoſito real, eſtante en proprio ſer, y eſpecie, ò por ciertos gaſtos, o impenſas funerarias, o por cauſa de dote, fiſco, ò Camara del Rey, ò por otras cauſas ſemejantes, diſcurriendo por los demas priuilegios, ò hipothecas, derechos, y acciones, ſegun ſu prerogatiua, y naturaleza, y cauſa donde procede la deuda con ſu prioridad de tiempo, ò cauſa de priuilegio, ò derecho de accion perſonal, ſegun, y como en la primera parte, y ſus articulos latamente eſta declarado, y con el orden, lugar, y grado, que en la ſegunda parte, y ſus articulos eſta tratado, y dicho.*

Atento lo qual, à V. M. pido, y ſuplico, me mande boluer, y reſtituir todo lo que anſi dexe depoſitado, ò pagar toda la dicha quantia de marauedis, de los bienes, y hazienda del dicho Pedro executado preferiendome à los dichos acreedores, como primero en tiempo, y mas priuilegiado en derecho. Sobre que pido juſticia, y coſtas, y por à ello el oficio de V. M. imploro, &c.

FORMA DE LIBELO, y pedimiento de eſpera de acreedores, preſentada pro parte de vn deudor.

PEdro vezino deſta villa, &c. Digo que por cauſa de algunos trabajos, y perdidas de hazienda que me han ſobreuenido, y eſtar con gran pobreza, o neceſſidad, ò eſtar preſo en la carcel Real deſta dicha villa, y no poder pagar à mis acreedores las quantias de marauedis que les deuo, ſi no me dan tiempo, y eſpera para ello, por ſer mucha la dicha quantia de marauedis, y ſer muchos los acreedores, como todo ello conſta deſte memorial que preſento con el juramento neceſſario, y Alonſo, Sancho, y Martin, que ſon la mayor parte en quantidad de deudas, viendo que no les puedo pagar, pro me hazer bien, y buena obra, me eſperan, y aguardan por tiempo de cinco años, ò por tanto tiempo, para que dentro de ello les pague las dichas deudas, como conſta de la eſcritura, y carta de eſpera, de que ago preſentacion con el juramento de derecho neceſſario: y los demas acreedores no quieren eſperar como ſon obligados. Atento lo qual à V. M. pido, y ſuplico, condene à los dichos acreedores, que no quieren eſperar, à que eſten, y paſſen por la dicha eſpera, y que juren, y exiban las eſcrituras, y recaudos que contra mi tienen, y nombren procuradores, y ſe citē para los autos, y pido juſticia, y iuro en forma, y para ello, &c. Otro ſi digo, que algunos de mis acreedores eſtan fuera deſta villa, porque à V. M. pido, y ſuplico mande dar ſu carta requiſitoria, con inſercion deſte pedimiento, para que donde quiera que eſtuuieren ſe les notifique lo por mi pedido, ſeñalandoles dia, y tiempo, para que dentro del, por ſi, o por ſus procuradores vengan a dezir, y alegar de ſu derecho, con apercebimiento, que paſſado el dicho termino, les parara el perjuizio que huuiere lugar de derecho, y pido juſticia, &c.

FORMA DE LIBELO De remiſſion, y quita de Acreedores.

5 *PEdro vezino deſta villa, &c. Digo que yo deuo muchas deudas, à los acreedores contenidos en eſte memorial que preſento con el juramento neceſſario, y Iuan Franciſco, y Domingo, que ſon la mayor parte de mis acreedores en cantidad de deudas, mouidos de piedad, viendo que no les puedo pagar toda la quantias de las dichas deudas, me han hecho remiſſion, y quita de tanto cadauno pro rata de ſu deuda. Y aunque ſon contentos que ſe les pague la reſta de lo que aſſi los deuo, en los bienes taſſados que me han quedado, y tengo, que ſon los contenidos en eſte memorial que preſento, y los demas acreedores no me quieren hazer la dicha quiebra, y quita, ni venir, ni conſentir en ello. Por lo qual à V. M. pido, y ſuplico, mande ſe notifique à los dichos mis acreedores, la dicha ſuelta, y quita, y que juren, y exhiban ante V. M. las eſcrituras, y recaudos que tienen contra mi, de vn breue termino, y para los auſentes ſe me den requiſitorias y coſtando ſer aſſi, condene à los dichos, que no quieren quitar, ni remitir a que eſten, y paſſen por la dicha quita, ò ſuelta pro rata con los demas, y que yo ſea ſuelto de la priſon (en caſo que le eſte) ſobre que pido juſticia, y iuro en forma, y para ello, &c.*

SV pueſto eſtos de los libelos, y forme de oponerſe los acreedores à la execucion hecha à ſu deudor, y la forma de pedir la eſpera de ſus deudas, ò remiſſion, y quita dellos el dicho deudor: Lo ſegundo, ſe ha de aduertir que en el caſo primero, quando ſe opone algun acreedor como tercero à la execucion hecha al deudor, que los demas acreedores ſe oponen, y alegan de ſu derecho, y reſponden à los demas opoſitores, y tambien ſuele alegar el reo executado, contradiziendo, y reſpondiendo: empero en los dos vltimos caſos de eſpera, y de quita de acreedores intentada por el deudor, y reſponden, y alegan por ſus eſcritos los acreedores, conforme al primero libelo de opoſicion arriba propueſto, *mutatis mutandis*, y aſſi de la miſma forma, y manera ha de ſer la ſentencia de eſpera, y quita de acreedores, intentada por el deudor, porque la tal ſentencia ha de ſer conforme la pueſta aqui en opoſicion de terceros acreedores, *mutatis mutandis*, y conforme al pedimiento del deudor y alegatos de los acreedores, en el pleito de eſpera, y quita de ſus deudas, y porque aſsi ſe concluye en los pedimientos, que eſperen, o quiten los acreedores pro rata de ſus deudas al deudor; aſſi la ſentencia ha de ſer conforme à los libelos, y condenarles à que eſperen, ò hagan ſuelta, o remiſſion de deudas, pro rata, conforme à la mayor parte, como latamente queda dicho en la primera parte deſte tratado.

6 Vnde ex his omnibus. Illud primo deducitur pro noſtri articuli explicatione, prolata iam à Iudice ſententia addictionis, vulgo *de remate*, faciendam eſſe ſolutionem creditoribus ex bonis executatis debitoris, iuxta formam Legis Regiæ, 19. *tit. 21. lib. 4. noua Recopilat.* ibi, *Mande el juez hazer remate, y pago à la parte, dando las fianzas la parte que pide execucion, que la ley de Toledo, y las otras leyes deſtos Reynos diſponen, y haga el remate, y pago, ſin embargo de qualquiera apelacion*, Ex cuius legis verbis, iunctis his quæ continentur in forma ſententiæ ſupra propoſitæ, multa poſſent deduci in praxi neceſſaria, circa executionis materiam; ſed quia per me exactè ſunt explicata *in tract. de executione ſententiæ, c. 6. num. 36.* ideo hic omittendum duxi: ſolummodo ergo interpretari neceſſe erit, cum valde noſtri articuli materiæ conueniant, illa verba *Y pago a la parte.* & ibi, *haga el remate, y pago, &c.* Solutio itaque ex bonis debitoris (quocumque modo Iudex eam fieri præcipiat) facienda erit creditoribus iuxta formam, & tenorem ſententiæ concurſus creditorum ſicut ſuperius a nobis ſolutum eſt.

7 Y conforme à la dicha ley Real, aunque el deudor executado apele de la ſentencia de remate, ſe mande hazer el pago ſin embargo, y con el mandamiento de pago el alguazil ſaca los bienes al executado, y los vende, ſean muebles, ò raizes, à pregones, rematandolos en el mayor ponedor que huuiere, que ſea perſona conocida, à nueue dias al quitar; y

ſi ay

Digitized by Google

ſi ay cantidad baſtante, ſe haze cumplido pago à las partes: y ſino, con otro mandamiento, que ſe ſaca à pedimiento de los acreedores cõtra el fiador de ſaneamiento, ſe acude à el, y ſaca bienes ſino le paga, ò le pone en la carcel, Vt ex ſtylo Curiæ, obſeruari tenet Villadiego *in ſua politica, & practica iudiciali, c.2. §. de ſentencia de remate, n.138. cum ſeq.* En cuya confirmacion, ſe ha de annadir la nueua diſpoſicion de la ley 12. tit.16. lib.5. y nouæ Recopilationis, annadida en el nueuo quaderno de Recopilacion tomo terzero, fol.64. que dize aſſi. *En los pleitos de acreedores, que en el nueſtro Conſejo, Cancillerias, y Audiencias, ſe ſententiaren en primera inſtancia, ò en ſegunda, confirmando, o reuocando la ſentencia, ò ſentencias dadas por los juezes ordinarios inferiores, que en tal caſo ſin eſperar tercera ſentencia de graduacion, y ſin embargo de la ſuplicacion, que dellas ſe interpuſiere, ſean pagados los acreedores por ſu antelacion, dando fianzas depoſitarias, de reſtituir lo que aſſi cobraren, ſi la tal ſenten[c]ia ſe reuocare in grado de reuiſta.* Ex quo, & ex traditis à Parlad. *lib. 2. rer. quotid. cap. fin. §. 12. n.9.* & D. Paz *in prax. 1. tom. 4. par. c.3. n.43. & c.7. n.13.* colligitur, bona ſic vendita in publica ſubhaſtatione, iuxta formam Legis 52. *tit. 15. p.5.* pluris licitanti adiudicanda eſse, & ex eorum pretio creditoribus ſolutionem fieri debere, ex text. *in l. penes illum, C. de vectigalib.* niſi modo alius meliorem conditionem attulerit; nam tunc addicenda illi potius erunt, hoc eſt, *ſe deue rematar en el,* ſecundum Bartolum, *in l. ſi tempora, n.4. C. de fide inſtrum. & iure haſta fiſcalis, libr. 2.* quem refert, & ſequitur Parlad. *vbi proximè, d. nu. 36. in fine,* dicens, quod ſi contigerit cum debitoris bona ſic venduntur, vt duę concurrant licitationes, vulgo *poſturas* appellamus, in omnibus æqualem addictionem faciendam eſſe priori licitationi, niſi fortè is qui licitauerit, & rem emerit, ſit debitoris conſanguineus, nam is extraneo emptori, quinimo, & creditori præferendus erit, ſi cognatus quoque creditor ſit, non aliàs: nam tunc creditor extraneus cognato non creditori præfertur, etſi debitoris bona extraneus emerit: cum autem Iudicis auctoritate in publica ſubhaſtatione venduntur, creditorem, etiam ſi extraneus ſit, oblato eodem pretio, emptori præferendum eſſe conſtat; vt probatur ex textu ſingulari, *in l. 1. ff. de priuileg. credit.* vbi ita ſcribit Iuriſconſultus. *Cum bona veneunt debitoris in comparationem extranei, & eius qui creditor, cognatuſvè ſit, potior habetur creditor, quam cognatus, & inter creditores potior, is cui maior pecunia debetur,* quem text. ſic acceperunt Bart. Albericus, & Angelus *in d. l. 1.* & Ripa *n.2.* Gloſſ. & Doctores *in l. Imperator, ff. de pactis,* vbi notat Oroſcius *nu.9.* Vanderanus *in d. tract. de priuileg. credit. c.10.* Tiraquell. *libr. 1. de retractu, in præfatione, num.41.* Mexia *in pragmatica taxa panis, concl. 1. num.51.*

8 Y vendidos los bienes del deudor en publica almoneda, por el Alguazil executor que por authoridad del juez lo haze, para hazer pago à los acreedores, y hecho el remate de ellos en el mayor ponedor, ò que hizo mejor poſtura, ſe deue aduertir, como ſacandolo de lo que refiere Parladoro *libr. 2. rer. quotid. §. 63. n.14.* ſegun doctrina de Auendaño, *de exequendis mandatis. 2. p. c.12. n.11.* y Auiles *in capitib. Prætorum, c.32.* nota Villadiego *in ſua Pelitica, ſc. 2. n. 142.* que deſpues de hecho el remate juridicamente, no ſe puede admitir puja, ſino es en rentas Reales, dentro de quinze dias del primero remate la puja del diezmo, ò medio diezmo, y no mas: aunque ſea por via de reſtitucion, conforme à la ley Real. 1. & per totum, *tit. 13. lib. 9. Recopilationis,* y eſta prerogatiua no ha lugar en las rentas de ſenores, y lugares de ſenorio, ſino es que ſe arrienden con las condiciones de rentas Reales, como lo refiere Auendaño, y Villadiego, en el lugar arriba citado, y en la almoneda de bienes, y coſas de menores, auiendo puja, deſpues del remate ſe puede abrir por via de reſtitucion, ſiendo de mucha vtilidad al menor, conforme al aluedrio del juez, y pidiendoſe en termino deuido, como lo reſoluio Parladorio, y lo tiene Villadiego por las leyes Reales, que alegan, que ſon *l.5. tit. 19. p.6. & l.8. & 9. d. tit. 19.* Eſtendiendo eſta miſma diſpoſicion en los arrendamientos de las coſas de la Republica, como ſon los arrẽdamientos de carnicerias, y tabernas, y coſas ſemejantes: en las quales hechas poſturas, y remates ſe pueden abrir, y admitir puja por via de reſtitucion, pidiendoſe dentro de quatro años deſpues del remate: y aun añade Villadiego, que auiendo leſion enormiſſima, ſe puede pedir dentro de treinta años, por vna lei de partida, *16. tit. 19. p.6.* y auiendoſe de admitir puja, ſe hà de notificar à la perſona en quien eſtaua hecho el remate, el qual ha de ſer preferido por el tanto, ſi la quiſiere al que la pujo, como arriba diximos, ſegun el verdadero ſentido de la ley primera, *ff. de priuil. credit.* quando el acreedor del deudor, que ſe venden ſus biens en almoneda, por autoridad del juez, para hazer pago à los acreedores, y vn eſtraño comprador concorrieſſen à cõprar, y hazer poſtura en los dichos bienes, porque en tal caſo el acreedor ofreciendo el proprio precio, ha de ſer preferido como hemos reſuelto. Y vna vez abierto el remate, que no ſe pueda abrir mas, ni admitir puja, tuuieron Iuan Gutierrez *practic. queſt. quaſt. 36. c.6.* y Azeuedo *in l. 2. tit. 1. lib. 2. Recopilat. ex l. 40. tit. 3. p.5.* referidos por Villadiego *vbi ſupr. num. 144.*

9 Y deſpues de hauer hecho el pago el Alguazil à los acreedores de ſus deudas, y de las coſtas, conforme el madamiẽto del juez, ſe haze el pago de ſu decima, à el, ò à quien la ha de auer, cuyo eſtilo anſi lo refiere Villadiego en el lugar citado: y anade mas, que paſſados los nueue dias que conforme à la ley Real tiene el deudor executado, para quitar ſus bienes, pide el que los comprò, que ſe notifique al deudor executado, los quite, y le pague, y no lo haziendo, ſe le de licencia para vſa dellos, como de coſa ſuya propia, y no ſe lo quitando a otra Audiencia con vna rebeldia que ſe accuſa, ſe le da licencia, y mandamiẽto, para vſar dellos, el qual de alli adelante puede vſar, y aprouecharſe de los dichos bienes muebles, ò raizes, como quiſiere, y como de coſa ſuya propia; y ſi el executado quiſiere quitarſelo deſpues, y pagar el precio en que ſe remataron, ſabiendo donde eſtan los bienes, y conſtando dello, lo puede hazer ſi ſon muebles, dentro del termino que le pareciere al juez, ſi es ſupremo, que otro juez ordinario no lo puede hazer, ſegum reſueluo Villadiego por doctrina de Couarruuias, *lib. 3. variar. capit. 11. num. 3.* por no ſer derecho, ſino de equidad, y gracia. Y dize mas, que ſi los bienes ſon raizes, tam poco ay tiempo determinado en derecho, en que ſe puedan ſacar, ſiendo legitimamente, vendidos es que los juezes huuieſſen, ſuperiores ſeñalado algun termino para ſacarlos, ò por cauſa de auerſe rematado, y vendido à menos precio, ò quando huuo ponedor à los dichos bienes, como ſe acoſtumbra hazer, el qual cede el remate en el verdadero acreedor, como yo latamente reſolui en mi tratado de execuciones, *cap. 6. ad fin.* y en eſte caſo ſe pueden ſacar los bienes dentro del plazo pueſto por el ſuperior. Hæc enim quæ Hiſpano ſermone hic inſerta, & conſtituta ſunt, ſummè notanda, & obſeruanda ſunt, quia quotidiana ſunt, & vſui frequentiſſima, vt aliàs notauit Iureconſultus, *in leg. legaui, ff. deliberatione legata,* ibi *Volo vt hæc attendas, quotidiana enim ſunt, &c.*

10 Præterea hic non minus vtiliter animaduertendum erit, hęc omnia quæ circa faciendam ſolutionem creditoribus, ex bonis debitoris, dicta ſunt, iuxta formam, & ordinem ibidem propoſitum, procedere, quando Iudicis auctoritate, & in publica ſubhaſtatione venduntur, & pluris licitanti adiudicantur, & traduntur, aut creditoribus addicuntur, iuxta diſpoſitionem Legis Regiæ 52. *titulo quinto,* ibi, *Los juezes pueden mandar vender la coſa, por fazer cumplir la ſentencia, e à quien, quiere que la comprare del, paſſa el ſeñorio de la coſa comprada al comprador. &c.* & ibi, *Pero qualquier deſtos ſobredichos, que puede fazer la vendida, deue fazer publicamente, e no en aſcondido, metiendo la coſa en almoneda, o faciendola pregonar, e non la deue vender haſta, que ſean diez dias paſſados, e entonces deuela vender al que mas diere por ella, e ſi por mas la vendiere de aquello, que hà ſobre ella, deue lo demas tornar al ſeñor de la coſa, &c.* & in *Leg. 19. tit. 21. libr. 4. Recopilation.* ibi, *Mande el juez hazer remate, y page à la parte, &c.* & ibi, *y haga el remate, y pago, ſin embargo de qualquiera apelacion, &c.*

11 Verumtamen, ſi contingat, vt aliquis mutuet pecuniam alicui debitori, & vt magis ei in tuto ſit creditum, ſicuti dicit textus *in §. final. Inſtitut. Quibus modis re contrahitur obligatio,* penes eum pignus deponat, & poſtmodum debitum velit recuperare, & pignus debitori reddere, vel, eo non ſoluente, vendere, aliter quam proximè dictum eſt, hæc omnia fieri debent, vt ex ſequentibus apparebit: Nam ſi tempore quo à creditore pecunia mutuata eſt, & pignus à de-

Digitized by Google

bitore datum, & penes illum depoſitum, dies, aut tempus appoſitum eſt, quo pecunia illa ſolueretur à debitore. tunc ſolutionis tempore elapſo, ſi debitor ſolutionem facere de-
A trectet, Iudicis auctoritate, * creditor poteſtatem habet vendendi pignus, ſeu hypothecam, *ex l. ſi hoc, l. creditor, 2. l. quæ ſpecialiter*, ibi (*Quæ ſpecialiter vobis obligata ſunt, debitoribus detrectantibus ſolutionem, bona fide, & ſolemniter debetis vendere, &c.*) *Codic. de diſtract. pign.* Quod locum habet, & procedit, niſi inter debitorem, & creditorem aliter ſit conuentum, vt benè notat Meyrer *in d. tract. de pignor. lib. 2. tit. 14. ex num. 7.* nam ſi in ea conuentione, vt diximus, certus terminus vẽdendi pignus ſit cõſtitutus, tunc ſine denunciatione, vel conteſtatione debitori facta, pignus vendi licebit, vt ſingulariter docet Gloſs. *verb. ſeſtato, in d. l. creditor, C. de diſtract. pignor.* licet de Iure Regio aliter cautum ſit, vt inferius dicemus. Pro quo facit text. *in l. ſi conuenit, 4. ff. de pignoratitia actione*, & text. elegans *in l. vltim. §. ſancimus, Cod. de iure dominij impetrando*, ibi *Sancimus, ſi quis rem creditori ſuo pignerauerit, ſiquidem in pactione cautum eſt, quemadmodum debet pignus diſtrahi, ſiue in tempore, ſiue in alijs conuentionibus, ea obſeruari, quibus inter creditorem, & debitorem conuentum eſt; ſin autem nulla pactio interceſſerit, licentia dabitur fœneratori, ex denunciatione, vel ſententia iudiciali, poſt biennium, ex quo atteſtatio miſſa, vel ſententia prolata eſt numerandum, eam vendere, &c.* cui conſonat, *l. 41. tit. 13. p. 5.*

A ♆. *Creditor poteſtatem habet vendendi pignus, &c.*)

12 † Adde creditoris in arbitrio eſſe, non ſolum pignus datum, modis legitimis diuendere, vt per Auctor. verum, & actionem perſonalem poteſt (ſi conſultius ſibi videtur, intentare; atque adeo eam cum hypothecaria cumulare, Bald. *in l. eſt in arbitrio, 14. C. de obligat. & act. init.* qui, & idem quo ad ſequeſtrationem dixit, *in l. quæ legatis, 5. C. vt in poſſeſſ. legat.* Caualcan. *de vſufruct. mulier. relict. ſect. 3. num. 7.* Ant. Henriq. *de fideiuſſorib. capit. 21. num. 154. & ſequ.* Neguſant. *de pignorib. par. 8. membr. 1. per tot.* quem vide Minſing.
13 *obſeruat. centur. 1. obſeruat. 58.* † Nec poteſt debitor, vel alius creditor ei objicere: Tu es ſecurus, vel Vende, pignus, quod habes, Caſtrenſ. *in d. l. quæ legatis, num. 2.* Curt. Iun. *conſ. 32. num. 3. & ſequ.* Berlich. *concluſ. practic. par. 1. concluſ. 81. num. 35.* Ratio autem eſt, quia pignus datur ad cautelam creditoris, pro faciliori exactione: & ideo non debet interpretari in eius læſionem, Neguſant. *de pign. par. 5. membr. 3. num. 49.*

14 Sed tamen intellige procedere, quando debitor bona poſſidet; ſecus ſi tertius, puta alius debitor ipſa poſſideat; tunc enim requiritur excuſſio debitoris, ad effectum, vt creditor, omiſſo ſuo iure hypothecæ poſſit ad illa bona per eum creditorem poſſeſſa ſe conuertere, Bald. *in d. l. eſt in arbitrio, & in l. in profecutione, 24. C. de pignor.* Riminald. Sen. *conſ. 152. n. 26. vol. 1.* Aſin. *de execution. §. 2. cap. 1. init.* Neguſ.
15 *par. 5. memb. 2. n. fin.* † Provt idem eſt, ſi ſuper certis bonis obligatis creditor ſententiam pro ſe reportauit; ad alia enim non poteſt diuertere; obſtat enim auctoritas rei iudicatæ,
16 Capic. *dec. 33. & 46.* Hartm. Piſt. *qu. 12. n. 14. p. 3.* † Idem dicas & in muliere, quæ marito vergente ad inopiam, agat pro ſuæ dotis aſſecuratione; non enim gaudet hypothecaria aduerſus tertios poſſeſſores bonorum ſibi obligatorum, niſi prius facta diſcuſſione etiam exacta, ſuper bonis per maritum poſſeſſis, Gloſs. *in l. vbi adhuc, verb. qui non potiora, in fin. C. de iur. dot.* vbi Bald. *num. 51.* Alberic. Salycet. *n. 13.* Cyn. *n. 1.* Bart. *in l. ſi conſtante, num. 72. D. ſolut. matrim.* vbi Alex. *num. 22.* Crott. *ibid. in 1. lect. n. 90. & in 2. lect. nu. 134.* Dec. *ibid. col. 7.* Rim. *conſ. 600.* Corn. *conſ. 267. lib. 3.* Boer. *dec. 200. n. 8.* Minadous *conſ. 18. n. 8.* Negul. *de pig. p. 8. memb. 1. n. 2.* Couar. *li. 3. var. c. 18. n. 3.* Vinc. de Frãc. *dec. 230.* Surd. *de alim. tit. 7. q. 37. n. 21.* Io: Camp *de dot. p. 3. q. 46.* Gail. *pract. obſ. lib. 2. obſ. 27. n. 9.* Rot *dec. 258. p. 4. diu.* Barboſ. *in d. l. ſi conſtãte, ſuit. n. 18.* Mich. Craſs. *comm. opin. diuerſ. tom. 1. lib. 5. tit. 12. n. 44. & ſequ.* Auguſtin. Barboſ. *in collectan. add. l. vbi adhuc n. 18.*

Si tamen vtatur vxor non hypotheca, ſed remedio *l. final. C. de adquir. poſſeſſ.* propter vim conſtituti, & precarij, cuius clauſula ſit in contractu inſerta, opus non eſſe hac viri diſcuſſione, tenet Boer. Gail. *vbi ſup.* Grat. *dec. March. 71. n. 17.* Reſiſtit tamen Ant. Fab. *in ſuo C. tit. de iur. dot. diffinit. 25. in fin.* & Ant. de Virgil. *de legit. perſon. c. 24. n. 37.*

A. M. B. I. V. D. &c.

Si tamen certus terminus non ſit aſſignatus, neque certa 17
dies appoſita, intra quã debitor pignus luere poſſit, tenetur creditor requirere debitorem ipſum, quod pignus redimat, aut luat; alias, quod vendet illud, & tunc ſi pignus eſt res mobilis, elapſis duodecim diebus vendi poteſt: ſi autem immobilis ſit, poſt triginta dies venire licebit, iuxta tex. *in l. 19. lib. 3. fori, & in l. 42. tit. 13. par. 5.* ibi *E por ende diximos, que ſeyendo del peño deſta guiſa ſi aquel, que la tiene la coſa apeños, afrõtare al que gela empeño, ante omnes buenos, que la quite ſi la no quiſiere quitar, e la coſa empeñada es mueble, e paſſarem deſpues que el dixo, que la quitaſſe, doze dias, ò treinta, ſi fuere raiz, que dende en adelante, que la pueda vender, &c.* vbi Greg. Lopez *in verb. treinta*, doctè animaduertit, hos terminos nõ reperiri de iure communi; nam *in d. l. fin. §. ſancimus, C. de iure dominij imperrando*, aſſignatur biennium: nec minus eleganter, & eruditè aduertit, *in d. l. 41. in gloſſ. verb. fazer ſaber*, reprobata ſententia, Gloſs. *in d. l. creditor, verb. ſeſtato, Cod. de diſtract. pignor.* & Bald. *in d. l. ſi conuenit, ff. de pignorat. act.* in vtroque caſu, nempè quando terminus, aut dies ex conuentione appoſita eſt per creditorem, vt debitor pignus debeat luere, aut creditor illud vendere; quando ſine pacto, & appoſitione diei, pignus apud creditorem depoſitum ſit, debere creditorem antequam pignus vendat, id debitori de-
nunciare; vt expreſsè colligitur ex *d. l. 1. fori legum*, ibi, *Todo* 18
ome que tuuiere peños por alguna coſa que venda, tengala faſta el plazo, ò ſi la tomare ſin plazo, tengalas treinta dias, e ſi al plazo, que puſo, no las quitare, àfrõte al dueñ de los peños cõ teſtigos, que las quite, e ſi no las quitare haſta tercer dia, vẽdalas cõ teſtigos omes buenos, cõ mãdado del Alcalde concejeramente à quien mas diere por ellos, &c. vbi rectè notat Montalbus, *Et in l. 41.* ibi, *Empero ante que la venda, lo deue fazer ſaber aquel, que gelo empeño, ſi fuere en el lugar, de como la quiere vẽder, &c. ſi el non hi fuere, deuelo dezir quellos, que fallare en ſu caſa, & in d. l. 42.* ibi, *Afrontare aquel ge la empeño ante omes buenos que la quite, &c.* Quę omnia, vt ſupra reſolutum eſt, & ex ſupra relatis Legibus Regni deducitur, debent fieri Iudicis auctoritate interueniente, & probatur, *in l. cum proponas, C. de bonis auctoritate Iudicis poſſidendis, & in l. pigneris, C. de iudicijs*, etiamſi ex pacto inter debitorem, & creditorem, conuentum ſit, quòd propria auctoritate id facere liceat; vt poſt Gloſs. & Bart. *in d. l. creditor*, notauit Greg. Lopez *in d. l. 42. per tex.* ibi *in Gloſſ. verb. al pleito, d. tit. 13. p. 5.* &
rectè tenet Villadiego *in l. 3. tit. 6. lib. 3. del fuero juzgo gloſ. 3.* * B
B ♆. *Iudicis auctoritate interueniente, &c.* Sola ergo pri- 19
uata auctoritas non ſufficit, vt ſcilicet ex ſe creditor poſſit pignus vendere, vel ſibi retinere, *cit. leg. cum proponas*, ſed ſemper Iudicis decretum exigitur. Imo hæc publica auctoritas ferè ſemper conſulitur, & quo ad venditoris, & etiam
emptoris ipſius tuitionem, † præcipuè cum detegitur, aut 20
detegi timetur alterius creditoris anterioritas; in tuto namque reponitur emptor, nec poteſt ab eo priore creditore moleſtari, dum venditione ita facta pretium depoſuit, & iudex pecuniam eam deliberauit creditoribus, vt rectè tenet Anton. Fab. *l. 29. C. de diſtract. pignor.* etſi ea pecunia poſtea depereat, nec creditoribus ſit ex ea ſatisfactum, vt benè ſuſtinuit, & Salgad. *Labyrint. credit. p. 3. c. 10.*

In caſu autem venditionis, dum ea iure creditoris ſit, non 21
non obtinet euictio, *l. periculum, 30. D. de hæred. vel act. vendit. l. 1. C. creditor. euict. pign. non deb.* Tenetur tamen creditor ad promittendum ea quatuor, quæ regerit Gloſſ. *in d. l. 1. verſic iure venditionis*. Primum, quod res ea ſit ſibi obligata. Secundum, quod ipſe ſit potior. Tertium, quod credat rem eſſe debitoris. Quartum, quod ſibi liceat, vel credat ſibi licere ex pacto vel lege vendere dictam rem. Debebit quidem cedere actiones in emptorem, ſi euictio accidat; vt *in l. creditor, 38. D. de euict.*

A. M. B. I. V. D. &c.

Rurſus aduertendum in hoc articulo erit, poteſtatem hãc, 22
rem pignoratam diſtrahendi, creditorem habere quouſque totius debiti ſolutio ei offeratur, *l. quam diu, & l. vnus, C. de diſtract. pign.* vſque adeo, vt nulla conteſtatione, vel denunciatione à debitore impediri poſſit, quominus pignus vendatur à creditore, niſi ſors cum vſuris ipſis offeratur, *ex l. 1.*
& melius, *l. 2. C. debitorẽ venditionẽ pignoris impedire nõ poſſe.* C
C ♆. *Fin.*) Sed quid ſi poſt terminum conuentum dum- 23
taxat offeratur creditori ſolutio, poterit ne creditor objicere lapſum termini, quaſi ius in pignore ſit

à debi-

Digitized by Google

à debitore remiſſum? Dicas ſtante oblatione facta, creditorem non poſſe vlterius pignus vendere, ſed conſeruari dominium debitoris; quod intelligas procedere in oblatione facta inter lapſum termini, & venditionem non factam; ſecus ſi iam ad venditionem ſit proceſſum; ad ea, quæ ſupr. *num.*20. Atque ita notauit Card. *in Clemene.* 1. §. *nos itaque, quæſt.*8. *de iureiur.* & pro ſingulari tradunt Dec. & Cagnol. *in l. fructus, in fin. D. de Regul. iur.* Carrocc. *de oblation. p.*2. *quæſt.*80.

24 Ad hæc not. ſi creditor res pro executione pignoris captas ſimpliciter in ſolutum accipit, non determinata quantitate, videtur ſuper toto debito acquieuiſſe; nec de læſione conqueri poteſt; aut ob id vlterius aliquid exigere nequit a debitore, *l. à Diuo Pio*, 15. §. *ſi pignora, D. de re iudic.* vbi Bart. *init. & num.*1. Iaſon *ibid. num.*1. 2. & 8. Alexand. *ibidem, num.*24. *& ſequ.* Caſtrenſ. *ibid. num.*2. *& ſequ. in d. l. ſi non ſortem, §. ſi centum, D. de condict. indeb. numer.*3. Bald. *in l. ordo.*7. *D. de execut. rei iudic.* Pract. Papien. *in forma execut. ſent. diffinit. Gloſſ. verſic. ſapiens, num.*22. Mozz. *de pignor. Rubr. de diu. pign. num.*15. Coler. *de proceſſ. execut. p.*3. *d. c.*9. *à num.*58. *& ſequ.*

Quod procedit non ſolum, ſi res authoritate Iudicis ſint pignori captæ; ſed & ſi ab ipſa parte ſint in ſolutum datæ creditori, Pariſ. *in addit. ad Bart. in dict. l. à Diuo Pio, ſub litt. C.* Tum ex text. generali, *in d. l. à Diuo Pio, §. ſi pignora.* Tum etiam, quia creditor ea bona in ſolutum accipiens, præſumitur cum hoc pacto tranſegiſſe, *d. l. & §. verſic. quia velut.* Etſi obſtet Bart. *in d. §. ſi pignora*, & Caſtrenſ. *in dict. l. ſi non ſortem.*

25 Ex quo infertur non habere locum *leg.*2. *Cod. de reſcindend. vendit.* in addictione pignoris, & datione in ſolutum, Bald. *in d. l. omnino*, Iaſ. *in d. l. à Diuo Pio*, Coler. *de proceſſ. execut. p.*3. *cap.*9. *&c.* Etſi Oldrad. *conſ.*37. contra ſentiat, vt & Iaſ. (parum ſibi conſtans) *conſil.*151. *volumine quarto.*

Sic ergo creditor ſemper declarat quantitatem, pro qua vult rem accipere in ſolutam, vt benè conſulit Berlich. *concluſ. practic. p.*1. *concl.*8. *num.*114. *& paſſ.* quem vid.

A.M.B. I.V.D.&c.

26 Cæterum, ſi debitor, pecuniam, quam à creditore accipit, cum pignus penes eum depoſuit, ſoluerit, aut alio modo ſatisfecerit, & ita pignus luere, aut redimere velit, tenebitur tunc creditor, pignus ipſi reſtituere, ſi pecunia incontinenti, vel ſatisfactio offeratur, *ex l. ſi rem alienam, §. omnis, leg. debitor, §. vltimo, ff. de pigneratitia actione, l.*2. *Cod. de luitione pignoris*, & ſatisfactũ tunc intelligitur, quemadmodũ voluit creditor, ſiue id fiat pactione, remiſſione, nouatione, aut fideiuſſione; nihil enim intereſt, alterum horum fieri contingat; nam quolibet modo pignus liberatur, *ex l. ſi rem, §. omnis, & ex l. penultim. ff. quibus modis pign. vel hypothec. ſoluitur, l. ſatiſdationis verbo, ff. de verbor. ſignificat.* Et ratio eſt, quod, pignus, ſeu hypotheca nudo conſenſu contrahitur, eodemque ſoluitur, *ex l.*2. *C. de remiſſione pignorum, l. pignus, ff. de pignoribus, §. item Seruiana*, vbi Do-
D ctores, *Inſtit. de actionib.* *

27 D ✠. *Final.*) Ex eo modo extinctionis pignoris per remiſſionem, illud obſeruabis, remitti illud expreſſe, *l.*1. *& tot. tit. C. de remiſſ. pign.* Item, & tacitè, vt ſi creditor præſens patiatur rem per Iudicem alienari, præcedentibus ſubhaſtationibus, *l. ſi eo tempore, Cod. de remiſſione pignorum;*

28 † Ad cuius quidem legis intellectum, not. exigi, primo, vt creditores certi citentur perſonaliter, & incerti, per edictum, ad dicendum contra dictam alienationem, Secundò, vt poſt dictas citationes, per legitimos actus ſubhaſtentur bona obligata, Mantic. qui magiſtraliter id probat. *d. lib.*11. *tit.*31. *num.*42. & ante eum Bart. & DD. *in l. fin. C. de remiſſ. pignor.* Niger *in ſuo tract. de ſubhaſt. per tot. &c.*

29 Inſuper tacita remiſſio interuenit ſi creditor ſe ſubſcribat venditioni eius rei, *l. ſicuti, §. non videtur, D. quib. mod. pign. vel hypoth. ſol.*

30 Item ſi cautio, vel chirographus reddatur debitori, *ad l. creditricem, C. de remiſſ. pign.*

31 Vel & fortius ſi res ipſa executa reſtituatur, ad text. ſic intelligend. *l.*1. *D. de liber. legat.* Mantic. *vbi ſupr* Gait. *d. cap.*4. *quæſt.*11. *per tot.*

A.M.B. I.V.D.&c.

32 Sin vero, creditor, apud quem adhuc pignus extat, re-

Rodriquez. de Priu. Cred.

ſtitutionem eius, debitori facere recuſet, qui extraiudicialiter ſe offert, velle ſolutionem facere, ſi talis oblatio fiat accedente pecuniæ conſignatione, & depoſitione, reſtituere pignus creditor compelletur pigneratitia actione, ex iuribus ſupra citatis, & benè obſeruat Meyrer, *in d. tractat. de pignor. & hypothecis, lib.*2. *tit.* 21. cum talis oblatio, conſignatio, & depoſitio, vim ſolutionis habere videatur, ex text. in *l. obligatione, C. de ſolutionibus*, quo etiam in loco benè aduertit Meyrer, ex illa pecuniæ oblatione, & depoſitione, tam in eo caſu, quam in alio, ſi creditor eam accipere noluerit, ex tunc, omnem vſurarum, vel redditũum curſum impediri, vt *ex d. l. obſignatione*, notarunt ibi communiter Doctores, & Gloſſ. Bart. & alij *in l. acceptam, Cod. de vſuris.* * E

E ✠. *Final.*) Adde Carocc. *de oblation. p.*2. *q.*25. *n.*1. 3. *& paſſim.* Cæterum ſi ea res vt præfertur oppignerata, perueniat in poteſtatem debitoris, obſeruabis non amplius reincidere in obligationem, aut generalem, aut ſpecialem ipſius creditoris reſtituentis; ad *l. etſi is*, 10. *D. de diſtract. pign.* vbi Gloſſ. Bart. & Salyceet. *in l. final. Cod. de remiſſion. pign.* 33

Ea ratione, quia res, quæ ſemel exuit obligationem, amplius in eam non reincidit, Surd. *dec.*163. apud quem plures regeruntur Doctores; adducens inſuper aliam rationem; quia videlicet cum res ea reuertitur ad debitorem, iam extincta eſt hypotheca, per conſenſum; quare in eo iure extincto non reuiuiſcit, Mantic. *de tacit. lib.*11. *tit.*31. *numer.*16. Molfeſ. *tit. de pign. num.*86. Neguſ. *de pign. memb.*1. *p.*6. *nu.*41. Mangil. *de euiction. qu.*44. *num.*19. 34

Quod tamen procedere intelligas cum ex diuerſa cauſa res eſſet peruentura in manus creditoris, vt puta ex legato, donatione, emptione, permutatione, &c. ſecus ſi ex eadem, ex qua pignus fuit alienatum, vt quia executio ſuper ea nulliter facta eſſet, vel alijs huiuſmodi cauſis; hypotheca enim, vel pignus reintegratur. *ad d. l. final.* vbi DD. *C. de remiſſ. pign.* Gait. *de credit. d. cap.*4. *p.*12. *num.*2174. Fagundez *de iuſtit. libr.*7. *capit.*3. *num.*19. Azor. *Inſtit. moral. tom.*5. *cap.*14. *verſic. tertio*, ſubſcribit Acoſta *de priu. credit. reg.*3. *limit.*14. *num.*15. 35

Hæc omnia cenſeat Eccleſia; nec enim niſi ad maiorem Summi Opificis, Deiparæ, & Indigetum gloriam, ac proximi vtilitatem, ea cedere, voti eſt.

ANTONIVS MARIA BERTOLI I.V.D.&c.

Con los Mercaderes, y hombres de negocios, y cambios publicos, y ſus fatores, que trataren de hazer comprometidos, para remiſſion, ò eſpera de lo que deuen, haziendo pleito de acreedores, pro vna prematica de ſu Mageſtad el Rey don Felipe II. publicada en la villa de Madrid à catorze dias del mes de Agoſto, del año de 1590. que es ley 7. *tit.*19. *lib.*5. *Recopilat.* añadida en el nueuo quaderno de la nueua Recopilacion, ſe ordenò, y mando, que en tal caſo eſten preſos, y no ſean ſueltos, haſta que los tales pleitos de acreedores ſe acaben, y ayan dado fianzas de pagar lo que deuen, con que el plazo de la eſpera non exceda de cinco años, y porque por eſta nueua prematica, y ley Real, en eſtas perſonas ſe puſo nueuo orden en dar las eſperas, y hazer las quitas, y remiſſiones de las deudas por ſus acreedores del, que eſtaua dipueſto por derecho, y reſuelto por los Doctores, ne otras perſonas que no fueſſen mercaderes hombres de negocios, y cambios publicos, como queda dicho, y referido en todo eſte tratado, me parecia por ſer ſuſtancial, y comprohenderlo todo, por remate del libro poner las parablas de la dicha prematica, y ley ſeptima aqui, que ſon las ſiguientes.

DOn Felipe, &c. Sabed, que yo he ſido informado del exceſſo, y abuſo, que de algun tiempo à eſta parte han hecho muchos mercaderes, y perſonas, que tratan en comprar, y vender, y dar, y tomar cambio, y contratar en diuerſas maneras, aprouecandoſe mal de la orden, que por derecho eſtà dada, para quando algunos deudores por malos ſucceſſos, perdiendoſeles ſu haziẽda, ſin culpa ſuya, y alzandoſe las perſonas, que les deuen, demanera, que no pueden pagar lo que ellos deuen puedan ſus acreedores ſer compelidos à paſſar por las remiſſiones, o eſperas, que la mayor parte dellos diere à ſus deudores, que queriendo, y procurando valerſe deſte remedio vſan mal del. Haziendo muchos fraudes, y cautelas en gran daño, y perjuizio de la contratacion, y de las perſonas quien deuen 36

Digitized by Google

lo que han tomado fiado, de manera que mas propiamente pueden alZados, que faltes de credito, y que juſtamente podian ſer punidos, y caſtigadas por las leyes, y prematicas, que ponen la pena, que ſe ha de dar à los, que ſe alzan, y aſconden ſus bienes, y ſe meten con ellos en las Igleſias querer pagar à ſus acreedores, por manera, que quando quieren haZer pleito de acreedores, y pedir remiſſion, o eſpera por ſus deudas, toman fiadas muchas cantidades, y luego tratan encubiertamente pagandoles alguna parte de ſus deudas ſin que los demas lo ſienten, ni entiendan, y procurando acreedores fingidos por obligaciones, o cedulas, y reconocidas que ſientan, ſe haga compromiſſo, ò eſcrituras de remiſſion, y eſpera para obligar à los demas acreedores, à que contra ſu voluntad ſean compelidos à paſſar todo ello; por manera que con eſtas illicitas negociaciones atraen à ſu pretenſion el mayor numero de acreedores, ſiendo muchos pagados, ò fingidos como dico es; y hecho eſto preſentan las ſentencias de los arbitros, ò las eſcrituras de concierto de la remiſſion, ò eſpera de las deudas que les dan, los que diZen que ſon la mayor parte ante las juſticias, pidiendo que los demas, que ſon los verdaderos acreedores, paſſen por los dichos conciertos, ò compromiſſos, y ſentencias de arbitros, y que ſean a ello condenados, y eſto haZen ſin eſtar en la carcel; y ſi a caſo los pueden las juſticias, luego los ſueltan en fiado, durante el pleito; y otras veZes acaece, que le dexan executar, y prenden, por algun acreedor, y luego haZen pleito de acreedores, pidiendo emplaZamiento contra los demas, que exhiban ſus obligaciones, eſcrituras, ò cedulas, y ſe acomulen para ſer pagados por ſu anterioridad, y eſto haZen à fin, y efeto, de que los dichos acreedores no le executar ante otras juſticias, las quales competen, à que exhiban, y preſenten, y durante el dicho pleito de acreedores, piden ſer ſueltos en fiado, y las dichas juſticias los ſueltan, y ante de haZer lo ſuſodicho, encubren, ò eſconden ſus bienes, ò muchos dellos, ſin que ſe les pueda prouar, en gran daño, y perjuiZio de ſus conciencias, y de las perſonas à quien deuen, y que con buena fe les fiaron ſus haZiendas, de lo qual Dios nueſtro Señor es muy deſſeruido, y la juſticia muy offendida, y la republica mui damnificada. Para remedio de lo qual, y que ceſſen los dicos exceſſos, y abuſos, que los hazen, ſean condignamente caſtigados, y ſe refrenen, y aparten dellos, y ceſſen lo diches agrauios. Auiendoſe platicado ſobre todo ello en nueſto Conſejo, y con nos conſultado, fue accordado que deuiamos mandar dar eſta nueſtra carta, la qual ordenamos, y mandamos, que ſea auida por ley, y prematica ſancion, como ſi fueſſe hecha, y promulgada en Corte: per la qual ordenamos, que deſde el dia de la publicacion della en eſta nueſtra Corte, y dentro de otros treinta dias, que corren deſde el dia de la dicha publicacion, en todas las ciudades, villas, y lugares deſtos mis Reynos, qualquiero perſona natural, ò eſtrangera deſtos mis Reynos, qualquiera condicion, que ſea, que tenga el trato de mercader, de qualquier genero, y qualquier hombre de negocios, que tratan, en dar, y tomar cambio, y qualquier cambio publico, ò ſus agentes, y fatores de todos los ſuſodichos, ò de qualquiera dellos, que trataren de haZer, ò hiziere ignala, ò compromiſſo, para remiſſion, ò eſpera de las deudas, que deuiere, ò hyZiere pleito de acreedores, dexando ſus bienes, para que ſean pagados dellos, aunque no ſe auſente, ni meta en lugar ſagrado, ni ſe le prueue auer, eſcondido bienes algunos, luego en tratando qualquiera coſa de las ſuſodichas, ſea preſo, y eſtè con priſiones en la carcel publica: las quales no ſe lo puedan quitar, ni pueda ſer ſuelto, ni dado en fiado por ninguna manera, anſi por las juſticias ordinarias, como por los jueZes, y tribunales ſuperiores, haſta tanto, que los dichos pleitos de acreedores, y compromiſſos, y conciertos, y lo que ſobre ellos ſe ouieren de juzgar, y determinar, ſe acaben, y ſentenzean de todo punto, ò por todas inſtancias, y ſiendo acabados, el dicho deudor, que anſi eſtuuiere preſo, aya dado, y diere fianZas legas, llanas, y abonadas de pagar ſus deudas; à los plazos, y tiempos, y en la cantidad, que por la mayor parte de los dichos acreedores, en numero, o cantidad les fueren dados, con que los dichos plazos no puedan exceder de cinco años: y ninguna perſona pueda ſer oydo ſobre, y en razon de todos les dichos pleitos, ò qualquiera dellos, haſta que eſtè preſo, y con priſiones en la carcel publica, como dicho es y, antes que ſea oyodo el que aſſi eſtuuiere preſo, ſea obligado à manifeſtar, y entegrar luego todos ſus libros, y de memorial jurado de todos ſus bienes, derechos, y acciones, que tuuiere, y de todas las deudas, que le deuieren, y de las que el deuiere, ſin encubrir coſa ninguna de todo lo ſuſodicho; todo lo qual ſe depoſite luego en perſona lega, llana, y abonada, que beneficie los dichos bienes, y cobre las deudas, que le deuieren: y ſi el tal deudor encubriere alguna coſas de ſus bienes, ò dexare de poner en el dicho memorial alguna coſa dellos, ò de las deudas que le deuieren, ò puſieren algun acreedor fingido, o pagare alguna cantidad de ſecreto à algun acreedor, para que venga, y conſienta en las dichas remiſſiones, y eſperas, ò compromiſſos, ſiendole prouado qualquiera de las coſas ſuſodichas, ſea auido por alZado, y incurra en la pena pueſta por la prematica que los Señores Reyes Catholicos hiZieron el año de mil, y quinientos, y dos, y el Emperador, y Rey mi Señor, de glorioſa memoria, que ſanta ayan, en las Cortes de Madrid del año de mil y quinientos y treinta y ſiete, contra los mercaderos, y cambios, que ſe alzan, y encubren ſus bienes. Y no pueda pedir la dicha remiſſion, ni eſpera, ni ſeguir, ni tratar los dichos pleito ſobre las dichas eſperas, y remiſſiones, ni compromiſſos ſobre ellas, y aſſi miſmo ſean audes, y juZgados por alZados, y encurran en las dichas penas, ſi ſe les prouare auer tomado algunas mercaduras fiadas, ò preſtadas, è dineros preſtados, ò à cambio, ſeis meſes antes que quebraren, ò faltaren de ſus creditos, y pidiere, ò quiſiere ſeguir los dichos pleitos, y no los pueda ſeguir en tal caſo, ni preuecharſi del remedio, que el Derecho les dà, que la mayor parte de acreedores: Y acabados los dichos pleitos, y pagades los dichos acreedores por la orden, que ſe determinare por juſticia, no puedan boluer à vſar los dichos oficios de mercaderes, ni cambios, ni vſar la dicha contratacion de negocios, dando, y tomando à cambio, ni de fatores, ni de otro ninguno de trato, y comercio, ſola dicha pena de los alZados, ni pueden goZar de las dichas eſperas, que por la ſentencia ſe les diere, ſino fuero dando fianZas legar llana, y abonadas de pagar ſus deudas à los tiempos, y plaZos, que les fueren dados, con que non excedan de los dichos cinco años. Todo lo qual ſea, y ſe entienda, quedandoſe en ſu fuerza, y vigore, la leyes, y prematicas de ſuſo referidas, que ponen la pena en ellas contenida, contra los que ſe alZan, y encubren ſus bienes, &c.

F I N I S.

Epigramma in Detractorem.

Error ineſt operi ſi quis, mea culpa notanda eſt,
Quæ bona ſunt, pro me protulit illa Deus.
Inuide, quæ mea ſunt, carpas, impune licebit,
Dummodo laudetur pars bona, & ipſe Deus.

INDEX

INDEX VBERRIMVS

Rerum omnium notabilium huiuſcè operis, Alphabetica ſerie digeſtus.

A

Abſens.

ABSENTES etiam creditores, & ſimul omnes vocandi ſunt, & citandi, cum agitur de concedenda dilatione debitori, num.28. pag.5.

Actio, Agere.

Actio perſonalis priuilegiata dumtaxat competit pro decimis in concurſu aliorum creditorum hypothecariorum, ſi rei obligatæ fructus ſint conſumpti, n.78.pag.67.

Actio hypothecaria non datur in Colonum, niſi expreſſa conuentione, ſed ſolum datur vendicatio quoad fructus, nu.54. pag. 106.

Actionis realis vigore petens immiſſionem per primum decretum, acquirit non ſolum detentionem, ſed et veram poſſeſſionem, n.122.p.110.

In Actionibus hypothecarijs, & realibus ſoluendum eſt non cuilibet, ſed priori creditori, n.26.p.124.

Actio in rem naſcitur ex pignoris perſecutione ad fauorem perſequentis.n.38.p.135.

Actio realis rem inſequitur penès quemcumque ſit, ibid.

Actioni perſonali competenti creditoribus teſtatoris cedere debet, ea hypotheca pro legato, conceſſa per legem legatario, n.45.p.141.

Idem dic in fideicommiſſario, n.46.ibid.

Actio perſonalis in debitorem poteſt cumulari cum reali, & hypothecaria, n.13.p.146.

Nec poteſt debitor obijcere electionem hypothecariæ, num.13.ibid.

Fallit cũ debitor non poſſidet rem hypothecatam non alius tertius; tunc enim prius eſt excutiendus principalis debitor, n.14.ibid.

Actione pignoratitia compelli poteſt creditor, cui debitum fuit per debitorem ſolutum, vel ſumma depoſita, ad reddendum pignus, n.32.p.147.

Actor.

Actores pupilli, & negociorum eius geſtores electi à tutoribus habent obligata bona ad fauorem ipſius pupilli, num.23.p.53.

Addictio.

Addictionis ſententia prolata per Iudicem, vulgo *de remate*, quomodo ſit facienda ſolutio creditoribus ex bonis executatis debitoris, n.6.7.8.& 9.p.145.

In Addictione pignorum non habet locum remedium *l.2, C. de reſcind. vendit.* n.25.p.147.

Quomodo procedatur, & quid in ea obſeruetur, facto creditorum concurſu, n.6.p.2.

Adminiſtratio.

Adminiſtratio bonorum viri per mulierem, ſi puta abſens fuiſſet, facit perdere ipſi prælationem pro dote, dum tunc eam ſibi ſoluere poterat, n.48, p.15.

Si Adminiſtratio mala rei familiaris facta per mulierem fuit in cauſa decoctionis viri, ea non poteſt frui priuilegio, pro ſuæ dotis recuperatione, n.50.d.p.15.

Adminiſtratio in tutore non eſt requiſitum eſſentiale, ad effectum, vt ſubijciantur eius bona priuilegio pupilli, num.5, pag.52.

Adminiſtratione finita, eſt tota pecunia pupilli reddenda, & incrementum etiam poſt tempus adminiſtrationis debetur, numero octauo, pag.52.

Sine Adminiſtratione tutor habet bona hypothecatà pupillo; gaudet tamen beneficio excuſſionis, numer. 41. & 42. pag.54.

Pro Adminiſtratione fraudulenta patris, habet filius eius bona tacitè hypothecata, n.78.p.57.

Non verò pro Adminiſtratione negligenti, n.78.ibid.

Adminiſtrationis tempore incipit tacita pupilli hypotheca, & priuilegium in bonis tutoris, non vero tempore malæ geſtionis, n.93.p.58.

Adminiſtrator.

Adminiſtrator doloſus etſi perſona alias excèpta, poteſt carcerari, n.59.& 62.p.6.

Adminiſtratoris Fiſcalis hæres tenetur ad damnum paſſum per Fiſcum, ob non ſolutam pecuniam Fiſcalem; ſed ſi ſit pupillus, non tenetur, niſi ad ſolum debitum defuncti, nu.17.p.35.

In Adminiſtratoris Fiſci bonis habet Fiſcus prælationis priuilegium omnibus alijs, n.33.p.37.

Adminiſtratoris Fiſci hæres tenetur Fiſco pro debito defuncti, etſi lis conteſtata non ſit cum ipſo defuncto, numer.63. pag.39.

Adminiſtrator quilibet tenetur de inuentario, numer. 81. pag. 8.

Adminiſtratores Reipublicę, & Eccleſiæ habent ad earum fauorem obligata eorum bona, n.1.p.60.

Adminiſtrator rei frumentariæ, & patrimonij publici, & patrimonij Ciuitatis, &c. habet illis ſua bona hypothecata, n.3 p.62.

Aduocator.

Aduocatorum ſalaria habent prælationem ante omnes creditores, n.44.47.& 48.p.45.

Et de ratione, n.50.ibid.& n.39.p.141.

Ædificium.

Ædificij reſtituendi, vel reparandi, aut conſeruandi cauſa mutuans, habet prælationem in eo pro pecunia mutuata, n.1.p.91.

Pro ædificij etiam penitus diruti, & vſque ad aream conſumpti reſtauratione, datur adhuc ea prælatio, ſi modo aliqua ſuperſint veſtigia, n.106.p.99.

Æqualis.

Si Æquales ſint creditores in cumulo, ſeu ſumma crediti, plurium numerus præferendus eſt; & quomodo id intelligi debeat, n.37.p.4.

Æquitas.

Æquitas maxima, & pietas vrget in Cadauerum funeribus, n.11.p.142.& n.12.p.139.

Ex æquitate datur ei, de cuius pecunia inſcienter res eſt empta, actio vtilis rei vendicationis in ſubſidium, numer.5. pag.178.

Æquitas non patitur præiudicium anteriorum creditorum, habentium potiora iura, n.6.in fin.d.p.138.

Æs alienum.

Æs alienum ſi non appareat tempore confeſſionis de dote recepta, facta à Viro relatiuè ad promiſſionem ſibi in antea factam, vera numeratio interueniſſe præſumitur, & ſic habebit prælationem mulier pro illa, numer. 224. & 225. pag.27.

Æs alienum vt ſoluat, ſi alienet in eum immobilia, & ſic ex cauſa promiſſa, non tamen poteſt ea bona obligare pro emptorum ſecuritate; ijs tamen datur retentio, n.7.p.57.

Æſtima-

I N D E X

Æſtimatio.

Æſtimatio rei in dotem datæ, & ſi emptionem fecit, tamen reſoluitur, viro ad inopiam vergente; & vti ſua poteſt ab vxore vendicari, n.98.p.18.

Æſtimatæ rei periculum cedit marito, at inæſtimatæ rei periculum cedit vxori, n.128.

Et affertur ratio, n.129 p.20.

Æſtimatio ſubit vicem venditionis, & emptionis, numer.130. pag.20.

Æſtimatæ quæ dicuntur res, vel inæſtimatæ, numer.131. pag.20.

Æſtimatio, quæ nam faciat emptionem, num.141.142. & 143. pag.21.

Æſtimationem rei poſſeſſæ non ſufficit offerri creditori per poſſeſſorem, ſed totum eius creditum eſt offerendum, aliàs non poteſt obtinere retentionem ipſius, numer. 105. pag 125.

Æſtimatio tamen ſufficit cum ipſe poſſeſſor meliorationes in re fecit, num.106.ibid.

Æſtimatio eſt facienda tempore oblationis, & augmentum medio tempore cedit beneficio creditoris, ibid.

Agnati.

Agnati proximiores ſunt ipſo iure tutores in bonis feudalibus; & ideo illi conueniuntur; etſi mater adminiſtret, num.43. pag.55.

Aliena res.

Aliena res inuecta in domum conductam non eſt hypothecata pro penſione, niſi tria concurrant, ſcilicet, quod res ſit inuecta; ſit inuecta eo animo, vt ſemper ibi ſtet, & adſit ſcientia, & patientia Domini rei, numero decimonono, p.103.

Aliena res, quæ poſtmodum euenit mea poteſt hypothecæ ſupponi, n.100.p 109.

Aliena etiam res ſub conditione, & euentu, cum mea erit, poteſt pignori, & hypothecæ ſupponi, numero 101. pag.99.

Alimenta.

Alimenta recte petit mulier agens pro dote, retentionis iure, & cur, n.115.& ſeq.p.19.

Pro Alimentis vxori præſtandis datur hypotheca, & non prælatio, n.165.p.22.

Alimenta an, & quando per hæredes Viri ſint præſtanda, nu. 166.p.23.

Alimenta cum ſunt per virum relicta vxori, ſemper ſunt ei pręſtanda, n.169.p.23.

Ad Alimenta vxoris defuncti, tenentur eius hæredes, cum ipſa non habet vnde ſe alat, n.167.d p.23.

Non habere vnde ſe alat, quando dicatur mulier, ibid.

Alimenta ſunt indiſtinctè decernenda vxori relictæ prægnanti, n.120.d.p.23.

Alimenta petens an debeat cum viri hæredibus cohabitare, num.171.ibid.

Cum Alimentis etiam veſtes lugubres ſunt per hæredes Viri præſtandæ, n.172.ibid.

Pro Alimentis debitis, tam conſtante, quam ſoluto matrimonio, competit hypotheca, n.174.p.23.

Non obſtante contraria ſententia, cuius rationes diluuntur, n.175.& 176.p.23.

Alimentarius pro alimentis an habeat prælationem, & hypothecam pro ipſis, in alimentati bonis, num.49.p.47.

Reſoluitur affirmatiue in alimentis ex fundo ad id obligato, num.51.ibid.

In Alimentis omnibus pręſtitis animali cuſtodito, adhuc datur priuilegium, n.52.ibid.

Ob fęnum, & herbam, datam expreſsè pro certis animalibus alendis, datur in ipſis animalibus prælatio pro valore fęni, & herbæ, n.53.p.47.

De ratione talis prælationis, n.54.ibid.

Alimenta denegans necare dicitur, n.54.p.47.

Alimenta an gaudeant hypotheca, n.83.p.68.

Affirmatiua modificatur remiſſiuè, n.84.

Alimentis æquiparatur cauſa pia, d.n.83 p.68.

Alimenta poſſeſſori maioratus an ſint decernenda ex fructib. ſequeſtratis, n.152.p.46.

Affirmatur dumtaxat in poſſeſſore illuſtri, & potenti, non ſimpliciter nobili, n.153.p.81.

Alimenta poſſunt deduci per ſequeſtrem, ſi iuuetur lege, numer.169.pag. 85.

Exigitur inſuper vt ſit pauper, Item vt primam ſententiam pro ſe obtinuerit, n.170.ibid.

Alimenta ſimpliciter habent priuilegium perſonale, dumtaxat, etſi militi debeantur, n.30 p.93.

Alimenta habent hypothecam in fundo, ex quo ſunt deſignata, n.70.p.108.

An idem ſit in alijs præſtationibus annuis ex eo fundo? nu. 81.& ſeq.ibid.

Annuli.

Annuli ſponſalitij etſi magni valoris, ſunt Vxoris, & non mariti, n.138.p.20.

Et de ratione, n.139.ibid.

Quid ſi annulus eſſet alienus? vid. n.140.ibid.

Appellatio.

Appellationis in cauſa ſi decernatur ſequeſtum, illud non tollitur per cautionem, n.137.p.80.

Si Appellatur ab executione ſententiæ, quæ tranſiuit in iudicatum, & executor modum excedat in exequendo, rectè ſequeſtratio permittitur, n.162.p.82.

Affertur ratio, n.167.p.83.

Appellatio ad hunc effectum debet eſſe interpoſita ab exceſſu, n.164.ibid.

Si Appellatur etiam in cauſa nullitatis, citra tamen vitium attentatorum dat ſequeſtratio, ibid.

Vel in cauſa executiua, cum puta Venditor condemnatus ad rem venditam, appellet, datur ſequeſtratio, num.165.dict. pag.83.

Approbatio.

Approbatio confeſſionis de dote recepta per virum, ſi fiat à creditoribus, facit ipſis pręiudicium, quo ad ſua credita, dum dos aſſumit priuilegium, & prælationem, quam aliàs ſine tali approbatione non habuiſſet, n.214.p.26.

Arreſtum.

Arreſtum perſonæ an detur, & quando; remiſsiuè, num. 114. pag.78.

Arreſtum afficit debitorem iniuria, n.116.ibid.

Non eſt concedendum ob id, niſi magna cum maturitate. & cauſæ cognitione ſaltem ſummaria, numer. 117.dict. pag.78.

Arrha.

Arrhæ gaudent hypotheca, at non prælatione in bonis mariti, n.145.p.21.

Et de praxi in Regno Hyſpaniæ, num.155. & 158. p.22.

Pro Arrhis datis, vel promiſsis in augumentum dotis, datur etiam prælatio, num 159.pag.22.

Aſcendentes.

Aſcendentes ſi adminiſtrent deſcendentium tutelam, etſi doloſè, & fraudulenter ſe geſſerint, euitant carcerationem, nu. 89.& 91.p.58.

Etſi omni legum auxilio renunciauerint, numero nonageſimo, ibid.

Aſſecuratio.

Aſſecuratio pro dote facta ab Vxore in bonis mariti non poteſt, niſi ab ipſa perſonaliter fieri; nec poteſt etiam filijs tranſmitti, n.88.p.17.

Aſſecuratio ea non facit mulierem dominam, ibid.

Eſt potius ſequeſtratio, quam exactio dotis, num.89.dict. pag.17.

Aſſecurandæ dotis cauſa poteſt minor res ſuas obligare, etiam ſine Iudicis auctoritate, n.73.p.57.

Pro Aſſecuratione vxoris, famuli, Ancillæ, & ſimilium decernitur per Iudicem ſequeſtratio ipſorum penes aliquem beneuiſum, num.16.& ſeq.p.81.

In Iudicio Aſſecurationis intentato à muliere pro ſua dote, non habet locum ius offerendi; niſi tamen fiat ſuper mobilibus, & nominibus debitorum, n.99.& 100.p.124.

Aſſecurationis iudicium intentans mulier, marito bonis labente, non poteſt ad bona tertij poſſeſſoris agere, niſi excuſsis ijs à marito poſseſsis, n.16.p.146.

Niſi vtatur remedio poſseſsorio *l.fin.C.de acquir.poſſeſſ.* nu. 17.ibid.

Augmentum.

Augmentum dotis habet eamdem prærogatiuam, ac ipſa dos, n.41.p.15.

Augmentum dotis regulatur ſecundum naturam eiuſdemmet dotis, n.160.p.21.

Ab

Digitized by Google

Ab Augmenti tempore ſolummodo competit prælatio, ibidem.

Auocatio.

Auocatio non datur hypothecario creditori ſub conditione caſuali, quo ad bona interim quæſita, & alienata, numer. 55.p.120.
Auocari num poſſit ab anteriori creditore, pecunia mutuata debitori, vt ſe liberaret à carcere? n.28.p.131.
Auocatio non datur ſi ea pecunia non ſit conſumpta, num. 29.
Et cur, ibid.
Auocatio datur, ſi extet, num.30.
Et cur, ibid.
Auocari non poteſt ſi ſit ab initio accepta, & exacta per hunc poſteriorem à manibus mutuantis.
Auocatio minus datur cum amicus conſtituit ſe carceranti ſoluturum debitum pro amico carcerato, num.32.ibid.
Auocare non poſſunt cæteri creditores ab alio qui diligenter ſibi ſoluit debitum, ſiue ipſi ſint in culpa, ſiue non, numer.15. pag.133.
Auocari poteſt ſibi ſolutum à creditore chirographario ex bonis per ſe poſſeſſis, n.17.p.134.
Vel ſi debitor ei ſoluit ex gratificatione, num.18.ibid.
Vel violenter ab eo extorſit creditum, nu.19.ibid.
Auocare an, & quando poſſint priores creditores ab alio poſteriore creditore id, quod ſibi ſolutum eſt, numer. 27. pag.134.
Auocandi ius competit ijs creditoribus, in quorum concurſu ſeruatur Regul. *Qui prior*, *&c.* num.28.ibid.
Specifica ſi concurrat chirographarius cum hypothecario, vel priuilegiario; iſti enim, etſi poſteriores præferuntur, & auocant pecuniam illi ſolutam, num.29.pag.134.
Intellige tamen dummodo alteri non ſit ius quæſitum, num. 30.ibid.
Auocatio his creditis competens datur ſiue extet pecunia, ſiue ſit conſumpta, num.31.
Siue ſit debitum in genere, ſiue in ſpecie, num.32.ibid.
Siue bona, ſiue mala fide res ſit data, & conſumpta, numer. 33.p.135.
Siue ex cauſa lucratiua, ſiue ex oneroſa, num.34.ibid.
Aliqui tamen negant auocationem in cauſa oneroſa per habentem cauſam lucratiuam, n.35.ibid.
Auocari poteſt pecunia per poſteriorem hypothecariam à priore, etſi cum hypotheca. Et cur, numer. 37. & 38. pag.135.
Siue res corporalis hypothecata alienetur, ſiue nomen debitoris primi creditori oppigneratum cedatur poſteriori, num.39.ibid.
Etſi id ſit factum auctoritate Iudicis, num.40.
Id procedit ſiue res ſoluta extet, ſiue ſit conſumpta, numer. 41.d.p.135.
Siue mala fide ſit conſumpta, ſiue dolo deſierit poſſideri, num.42.ibid.
Auocari non poteſt pecunia, ſi creditor ſit talis, qui concurrendo admittatur in tributum, num. 57.p.136.
Talis eſt Chirographarius, num.58.ibid.
Perſonaliter priuilegiatus, num.59.ibid.
Et ille, qui habeat ius idem inter ſe, numer. 60. dict. pagin. 136.
Auocatio an detur, & pro ſorte, & pro vſuris, remiſſiuè, numer.61.ibid.
In Auocationis iure ſemper debet præcedere excuſſio debitoris principalis, n.62.d.p.136.

B

Beneficium.

Beneficij fructus rectè poſſunt à creditore ſequeſtrari de mandato Iudicis, n.151.p.81.
In Beneficij, vel dignitatis fructibus, in quibus pater non habet vſumfructum, vt & in bonis filij emancipati tenetur, ad inſtar tutoris rationes reddere, & alia tutorum onera ſubire, n.85.p.18.
Beneficij collati tempore penſio debet eſſe impoſita, vt competere poſſit penſionario priuilegium prælationis, nu.86. p.68.
Non autem ſi ex poſt facto, ibid.
Beneficij nouus ſucceſſor poteſt conueniri hypothecaria per penſionarium, ſi tamen fecit diligentias iudiciales, & continuas contra præceſſorem, vel eius hæredes, num. 87. & 88. pag.68
In Beneficijs non datur miſſio in poſſeſſionem ex primo decreto; ne detur in eo vitioſus ingreſſus; idem eſt in eius fructibus, n.33.in fin.p.104.
Beneficiarius in fructibus beneficij, non ſoluta penſione gaudet priuilegio dominij, n.30.p.113.

Bona.

In Bonis, quæ habent annexam obligationem dotandi, filias puta, &c. prælationem non habet vxor pro ſua dote, n. 57.p.15.
Bona in quæ iure retentionis agere vult vxor pro ſuæ dotis tuitione debent, eſſe propria ipſius viri, & non aliena, numer 110.p.19.
Item à ſe ipſo poſſeſſa, num.111.ibid.
Bona mariti meliora, & potiora debet mulier eligere, in quibus iure retentionis inſiſtat, non vero omnia aſſumere, aliàs tenetur ad rationem reddendam, numer. 112. & ſequ. pagin.19.
In bonis ex quibus filia dotanda eſt, habet illa ius retentionis, n.106.p.18.
Bona paraphernalia, vid. Paraphernalia.
Bona eorum, qui cum fiſco contrahunt, aut debitores ſunt ex cauſis fiſcalibus, ſtatim pignori obligantur, & in eis ratione ſui priuilegij, omnibus creditoribus priuilegiarijs præfertur, n.22.p.35.
Bona non dicuntur, niſi ære alieno deducto, numer. 52. pagin.38.
Bona Tutorum ſunt tacitè hypothecata pupillo pro eorum administratione, n.1.& 2.p.50.
Etſi non adminiſtrauerint, n.5.p.51.
Bona etiam Protutorum, & ſimilium, n.20.ibid.
Bona Curatorum ad lites, n.23.ibid.
Actorum etiam à tutore datorum, ibid.
Bona Matris, & Auiæ, tutricum, n.28.p.53.
Bona Vitrici, ſi mater ante matrimonium non reddidit rationes, vid.ibid.
Bona pupillaria quomodo adminiſtranda per tutorem, num. 17.& ſeq.p.52.
In Bonis eius, qui geſſit pupilli negocia amicitiæ cauſa, datur ſolum perſonale priuilegium, n.27.p.53.
Bona tutoris, vel curatoris, tam præſentia, quam futura ſunt hypothecata minori pro reddenda ratione adminiſtrationis, n.48.p.53.
Non tamen bona feudalia, n.49.ibid.
Niſi quo ad fructus, n.50.p.58.
Et in his obtinet hypotheca ſolum viuente ipſo tutore vaſallo poſſeſſore, n.51.p.55.
Bona emphyteutica an ſit obnoxia hypothecæ pupillari. Affirmatur, n.52.& ſeq.ibid.
Bona omnia ſunt capacia hypothecæ, numer.92. pagin.109.
In Bonis etiam feudalibus, & fideicommiſſarijs, habet quis prælationem pro conſeruatione ipſorum, & cuſtodia, num. 38.p.141.

Bona fides, vel Mala.

Bona fide adminiſtraſse præſumitur Tutor, & collocaſſe rem pupilli, ſi id fecit cum conſenſu eius matris, vel conſanguineorum, n.6.p.52.
Bonæ fidei poſſeſſor hereditatis ſoluens creditoribus hereditarijs habet reiuendicationem pro pecunia ſoluta, nu.241. pag.90.
Bona, vel mala fide ſit conſumpta pecunia per poſteriorem creditorem, prior, & potior ſi alias valet, poterit illam auocare, n.33.p.134.& n.42.p.135.
Mala fide deſiens poſſidere, habetur pro poſſidente, num. 42.d.p.135.

C

Cambium.

Cambium pecuniæ an habeat priuilegium depoſiti penes Numularium, vel menſam publicam, numer. 217. pagin.87.

Affir-

Digitized by Google

Affirmatiuam tuentur omnes ferè Vltramontani, ibid.
Negat Gait.cum alijs, n.218.ibid.
Habet tantum paratam executionem,ibid.
Campſore, ſeu Argentario decoquente, deponentes concurrunt in tributum,n.5.p.133.
Quia conquaſſantur priuilegia,ibid.

Caput.

Caput principale maioratus vbi eſt, ibi eſt decidenda cauſa proprietatis ipſius, numer. 144. & numer. 145. pagina octogeſimaprima.
Caput occiſi ſimiliter dat iuriſdictionem ſuper proceſſu totius corporis inuenti in confinio, n.146.ibid.
Caput vbi eſt beneficiorum annexorum, eius loci Epiſcopus omnia ea conferet,n.147.d.p.81.

Carcer.

Carcerari an poſſit Nobilis, & Clericus pro debito ciuili, nu. 55.p.6.
Reſoluitur Negatiuè,n.56.p.6.
Extenditur ad Doctores,qui nec pro crimine carcerantur,n. 57.d.p.6.
Et ad eos, qui habent priuilegium competentiæ,numer.58. ibid.
Carcerantur ſupradictæ perſonæ pro doloſa adminiſtratione, n.59.& 62.p.6.
Et pro reliqnatione,n.60.d.p.6.
Ob eam vix eſt,vt mater tutrix non carceretur, numer.61.pagin.6.
Carceratur quis ob contumaciam,n.63.ibid.
Et ob depoſitum,n.64.p.7.
Carcerari adhuc poſſunt perſonæ ſupra relatæ, pro ſuſpicione de fuga,n.65.p.7.
Adhuc & pro debito iurato,n.66.d.p.7.
Carcerantur etiam hæ perſonæ, ſi ſtatum proprium tranſcendunt,n.67.ibid.
Carcerari non poſſunt pro debito Ciuili Doctores; qui nec pro crimine poſſunt detineri, numer.57.p.6.
Carcerari etiam non poſſunt, qui habent priuilegium competentiæ,n.58.p.6.
Carcerari non poteſt Pater, vel Mater pro doloſa, & fraudulenta adminiſtratione rerum filij, ob naturalem reuerentiã parentibus debitam,n. 83.p.58.
Nec Auus,Auia,vel cæteri deſcendentes, n.91.ibid.
Etſi omni legum auxilio renunciauerint, n.90.ibid.
Nec frater,niſi doloſè geſſerit,ibid.
Carcerari poteſt Fugitiuus quiuis, non tamen ſi ſolum ſuſpectus de fuga,n.60.p.76.
Carcerari poteſt Fugitiuus etiam propria auctoritate, non tamen in priuato Carcere vltra 20. horas, numer. 61. & 62. ibid.
Detinens non eſt Dominus pecuniæ apud eum adinuentæ, num.63.
Carcerationem debet procedere matura fugæ ſuſpiciocognita per Iudicem,n.64.ibid.
Carceratus aufugiens dicitur de fuga ſuſpectus, numer.66. ibid.
Carceratio poteſt comitti etiam tempore incongruo, vt die feriata,n.80.p.76.
Carceratio committitur etſi debitor ſit intra tempora data pro inuentario,n.81.d.p.76.
Carcerari an poſſit quis exiſtens in domo, vel Eccleſia, n.82. ibid.
Carcerandus debitor ſi reſiſtat, ao poſſit vulnerari,& etiã occidi,n.80.p.76.
Carcerari poſſunt muliones, & ſimiles tranſeuntes, & aduenæ, niſi ſatisdederint, n.83.ibid.
Carcerari poteſt debitor in diem, vel ſub conditione, etiam non aduenta, ſi fuga intercedat, numer.95. & 96. pagin. 77.
Ad Carcerem euitandum,ſi mutuet,debitoris pecuniam, an ea quis poſſit ab anteriore auocari,n.28.p.131.
Vid. Auocatio.
Carceranti ſi conſtituat quis ſe ſoluturum pro amico carcerato, non datur anteriori auocatio, num.32.ibid.

Caſus.

Caſus fortuitus eſt præſtandus à depoſitario irregulari, tanquã generis debitore,n.204.p.86.
De Caſu fortuito num teneatur Mercator diues, cui pecunia eſt conſignata ad numerum, quaſi ſit irregularis depoſitarius,n.205.& n.206.cum ſeqq p.86.

Cauſa.

Cauſæ datum priuilegium cenſetur reale. Idem ſi ſit datum loco,n.80.p.9.
Cauſa dotis eſt ſemper, & vbique præcipua, numer.1. pagin. 12.
Cauſæ fauor reponitur quo ad prælationem, in creditoribus actionem perſonalem priuilegiatam habentibus, numer.7. pag.112.
Cauſæ, & temporis priuilegium conſideratur in creditorum concurſu,n.13.ibid.
De Cauſæ priuilegio intelligimus ſub nomine priuilegij,n.15. ibid.
Cauſæ priuilegio ceſſante,attẽditur illud temporis,num.16.d. p.112.
Cauſa publica interueniente,priori creditor poſterior præfertur,n.121.p.126.
Cauſa hypothecæ ſi ſit inſerta in inſtrumento, facit illud, etſi poſterius,præferri alteri illam nõ habenti, vtcumque ſit anterius,n.126.d.p.126.
Cauſæ conſideratio habenda eſt in priuilegiarijs creditoribus, non autem temporis,n.2.p.128.

Cautio.

Cautio de ſoluendo poſt lapſum quinquennalis dilationis neceſſario præſtanda eſt in moratoria, numer. 49. & 50. pagin.6.
Adeo vt nec per Principis reſcriptum poſſit tolli, ibid. pag. 51.
Cautio talis non exigitur in inducijs,ibid.p.48.
Cautione præſtita pro dote à viro ipſi mulieri, illa non poteſt vti iure retentionis pro dotis tuitione, numer. 107. pagin. 18.
Cautio eſt medicina ſequeſtri,dum illud eſt inductum in eius defectum,n.102.p.78.
Cautio debet continere promiſsionem de re ſequeſtrata reſtituenda in caſum victoriæ,n.103.ibid.
Cautio Iudicio ſiſti exigitur ad tollendum ſequeſtrum,niſi habeat debitor immobilia,n.104.ibid.
Cautio iuratoria an admittatur ad hunc effectum,ibid.
Negatur,n.105.
Affirmatur,n.106.ibid.
Præcipuè aliquibus caſibus remiſsiuè, numer. 107. dict.pag. 78.
Cautione Iuridica oblata, Iudex debet remouere ſequeſtrum regulariter,n.108.
Cautio,aut fideiuſsio aliquibus caſibus non releuat,remiſsiuè, n.109.ibid.
Cautio non releuat, cum ſuper vna eademque re, vel eius poſſeſsione plures litigant,ita vt partium iura ſint in obſcuro,& iudex rem deponi iubet penes ſequeſtrum, ſaluo iure partium,n.129.& 130.p.79.& 80.
Cautio nil prodeſt in ſequeſtro facto pro executione ſententiæ,n.132.ibid.
Cautio ſimiliter nil operatur in caſu *Clem.1.de ſequeſtr.poſſ.& fruct.*n.133.p.80.
Et in omnibus caſibus, in quibus à Lege ſequeſtratio præcipitur,n.134.ibid.
Vel ſuperioris mandato,n.138.ibid.
Item in ſequeſtro cauſa appellationis,n.135.ibid.
Si ſit factum ſequeſtrum inter collitigantes,numer.136.d.pagin.80.
Inter perſonas etiam, in quibus non cadit ſatiſdatio,numer. 137.ibid.
Cautio iuratoria ſufficit in debito in forma Cameræ illiquido, non aliàs,n.138.p.80.
Cautio de non offendendo Vxorem,ſi non ſufficiat,ob viri ſæuitiã,poteſt ea ſequeſtrari, donec lis finiatur, vel aliàs prouideatur,n.156.p.82.
Idem in aſſecuratione ſerui,famulæ,& ſimilium, numer.157. ibid.

Cautela.

Cautela affertur,vt tutor non adminiſtrans citetur, & vocetur ad aſsiſtendum cum eo,qui geſsit; nam ſtatim excuſſo eo, qui geſsit,poterit ipſe excuti,n.42.p.55.

Cenſus.

Cenſus reiſdatæ per Principem in tributum, parat eius Fiſco præla-

Digitized by Google

prælationem in concurſu omnium creditorum, numer. 32. pag. 37.
Cenſus emphyteuticus ſi petatur à duobus Dominis, poteſt ſe queſtrari, n. 188. p. 8.
Cenſus emphytheuticus habet prælationem in fructibus fundi iure dominij, n. 55. p. 106.
Diuerſum ſentit Auctor, n. 56. & ſeq. ibid.
Nec habet prælationem in concurſu anteriorum creditorum ſecundum ipſum, n. 67. p. 107.
Cenſus eſt contractus realis, non autem perſonalis, num. 67. p. 107.
Cenſus conſignatiui dominus habet hypothecam ſolum rei inhærentem, d. n. 67. p. 107. & ſeq.
Cenſus reſeruatiuus quis dicatur, d. n. 67. p. 108.
Cenſus reſeruatiui dominus habet priuilegium vltra hypothecam in fundo ſuper quo fuit cenſus reſeruatus, d. numer. 67. ibid.
Cenſuarius creditor ob annuum cenſum ſibi conſtitutum in bonis communis debitoris, præfertur ratione hypothecæ, & iure antiquitatis, non ſolum pro pecunia, & ſorte, ſed & pro redditibus decurſis, num. 59. p. 120.
Cenſuarius creditor poteſt agere contra tertium rei hypothecatæ poſſeſſorem, num. 61. ibid. & p. 121.
Et ſi plures ſint hi poſſeſſores, tenentur in ſolidum, num. 62. d. p. 121.
Quid ſi ſint bona generaliter pro cenſu hypothecata, ibid.
Quid ſi iſti poſſeſſores ſint hæredes, ibid.
Certioratio.
Certioratio ſpecialis mulieri per notarium facienda eſt de beneficio Sen. Conſ. Velleian. vt ipſa eidem renunciaſſe præſumatur, n. 266 p. 29.
Certioratio talis aliquando non eſt neceſſaria, ſcilicet in caſib. neceſſariæ renunciationis, n. 268. p. 30.
Certiorata ſpecialiter non præſumitur mulier, cum apud Notarium ſit inuentum cæterarum inſtrumentum, puta, *Mulier renunciauit* &c. n. 267. p. 30.
Certioratio creditur, ſi de ea atteſtetur ipſa mulier, ibid.
Ceſſio bonorum.
Ceſſio, vel dilatio eſt à creditore danda debitori, numer. 9. pagin. 2.
Ceſſio bonorum eſt tertius modus concurſus creditorum ad bona debitoris, n. 52. p. 6.
Et quid ſeruetur in praxi, circa Duces, Comites, Marchiones: aut alias potentes perſonas, beneficio quinquennalis dilationis, aut ceſſionis remedio vti nollentes, numer. 52. pagina ſexta.
De Ceſſione bonorum, qui Doctores ſcripſerunt, numer. 53. pag. 6.
Ceſſio Iuris.
Cedi an poſſit tertio ius prælationis mulieri pro dote competens, n. 68. 69. & 79. & 80. p. 17.
Reſoluitur Negatiuè, ibid. p. 17.
Cedi num poſſit hypoteca ſaltem competens, n. 82. ibid.
Et Affirmatur, ibid. p. 17.
Cedi num poſſit ius retentionis ipſe competens in Viri bonis pro ſua dote, num. 121. vſque ad num. 126. p. 19.
Cedi non poteſt per pupillum ius prælationis: quod habet in bonis Tutorum, Curatorum, &c. num. 38. p. 53.
Ceſsio loci, & actionis facta per creditorem alicui, facit eum poſſe præferri antiquiori creditori, n. 113. p. 125.
Vid. Succeſsio.
Chirographarius Creditor, Chirographus.
Chirographarij creditores ſuccedunt poſt priuilegiarios creditores, n. 1. p. 132.
In Chirographarijs creditoribus nullus locus attenditur; ſed concurſus, & tributum ſeruatur, numero nono, pagin. 131.
Chirographarij creditores vocari debent ſimul in tributum, vt ſi debitor non ſit ſoluendo, omnes faciant partes per concurſum, n. 2. & 3. p. 133.
Chirographarij creditoris appellatione venit creditor non ſolum ex inſtrumento, verum etiam ex ſcriptura priuata, ad normam l. *ſcripturas, Cod. qui pot.* vel ſi creditum alias ſit probatum, & citra fraudis ſuſpicionem, numero quarto, pagin. 133.
Chirographarius creditor vt præferatur, quæ requirantur, n. 9. ibid.
Chirographarius creditor, præfertur, cum ſcilicet diligens eſt & vigilans in proprio conſequendo, n. 10. & 11. dict. pag. 133.
Amplia regulam, & limita.
Vid. V. Diligentia.
Chirographarius creditor præfertur etiam hypothecario, cũ in eius fraudem fuit hypotheca conſtituta, numer. 26. pag. 134.
Chirographarij creditores non gaudent iure reperendi, & auocandi pecuniam poſteriori ſolutam, numer. 57. pagin. 136.
Chirographarius creditor præfertur hypothecarijs in pretio rei hypothecatæ ipſis adiudicato per Iudicem, numer. 15. & 16. p. 139.
Et cur, n. 17. ibid.
Chirographum, ſeu cautionem reddens creditor debitori, cẽſetur pignus remittere, ibid.
Ciuitas.
Ciuitati datum priuilegium, an intelligatur datum perſonæ, vel rei, n. 77. p. 9.
Ciuitas habens in ſe perfectam congregationem multorum ciuium, quibus nil deſit, dicitur eſſe Reſpublica, numer. 2. p. 60.
Ciuitas habet hypothecam, & priuilegium in bonis ſui adminiſtratoris, n. 3. & 7. ibid.
Ciuitas in bonis communis debitoris habet priuilegium perſonale d. n. 7. p. 61.
Ciuitas non habet ratione mutui, vel alterius contractus hypothecam in debitorem, n. 9. p. 62.
Niſi ex cauſa frumentaria, vel ex cauſa tributorum, & collectarum, n. 11. ibid.
Ciuitas habet tacitam hypothecam non ſolum aduerſus horrei publici adminiſtratores, verum etiam in bonis cuiuſcũque alterius, qui publica bona, & patrimonium ipſius met Ciuitatis, n. 13. p. 62.
Ciuitas, & Eccleſia habent eamdem hypothecam in bonis adminiſtratoris, vel adminiſtrauit Oeconomi, n. 14. & 15. ibid.
Et probatur, n. 18. & 19. p. 63.
Ciuitas non ita comparatur in omnibus cum Eccleſia, vt æquiparatur ipſa Eccleſia cum minore, & milite, numer. 29 pag. 63.
Citatio.
Citari debent omnes, & ſinguli creditores, abſentes cum agitur de dilatione concedenda debitori, numer. 38. pagina quinta.
Citari non debet de fuga ſuſpectus pro comprobanda tali ſuſpicione, ne magis ad fugam paretur; ſed ea probata relaxatur ſequeſtrum etiam perſonale, numer. 65. & 78. pagin. 76.
Clauſula.
Clauſul. *Guarentigia* in fideiuſſione, vel alia renunciatione Auth. de fideiuſſoribus, facit vt exequi poſſit debitum tutoris adminiſtrantis contra fideiuſſores extraiudiciales, numer. 45. p. 55.
Clauſul. *Vt generalitas ſpecialitati non deroget*, an. & quid operetur, n. 33 & 34. p. 118.
Clauſ. *Conſtituti* in donatione, cum hypotheca, facit primum donatarium præferri ſi ſecundo, etſi huic res ſit tradita, n. 91. p. 123.
De hac Clauſul. vid. ibid. num. ſeqq.
Clericus.
Clericus, & Nobilis an poſſint carcerari pro debito ciuili, n. 55 pag. 6.
Reſoluitur Negatiuè, n. 56. ibid.
Niſi in doloſa adminiſtratione, numer. 59. & 62. pagina ſexta.
In Reliquatione, nu. 60. ibid.
In Contumacia, n. 63. ibid.
In Depoſito, n. 64. p. 7.
In Suſpicione de fuga, n. 65. ibid.
In debito iurato, n. 66. ibid.
Si hæ perſonæ ſtatum proprium tranſcendant, n. 67.
Clericus ex *Noguerol. & cæteri*. poteſt trahi ad tribunal Laici, cum agitur de poſſeſsione rei ab eo euincenda, &c. n. 107. pag. 125.
Et generaliter actione reali, ibid.
Clerici debita poſt obtentum beneficium non ſunt confundenda

danda cum primis,ante illud,num.35.ibid,

Collecta.

Collectæ,ſeu contributiones habent hypothecam,& prælationem in bonis debitoris,etſi anteriores ſint, numer.55.pagin. 65.

Commiſſum,

Commiſſi pactum ſi ſit adiectum caſu, quo penſio ſtatuto tempore non ſoluatur, competit reſolutio contractus iure dominij, n.67.p.108.

Compenſatio.

Compenſatio non habet locum in debito tributorum,etſi alias in eadem ſtatione admittatur,n.24.p.26.

Admittitur tamen quo ad impediendum curſum vſurarum, n.25.p.39.

Compenſatio non habet locum in decimis, numer.62.pagin. 66.

Compenſatio non habet locum in depoſito,numer.303.pagin. 86.

Competentia.

Competentiæ priuilegium habentes non poſſunt pro debito carcerari; Et qui illud habeant, remiſſiuè, num.58.pagina quinta.

Concurſus,

Concurrere poſſunt creditores ad perſecutionem bonorum ſui debitoris,vna ex tribus caſibus,aut modis à iure diſpoſitis,n.1.p.2.

Concurrunt primo opponendo ſe,vt tertij oppoſitores,vigore priuilegij, executioni factæ ad petitionem cuiuſdam creditoris,dicentes præferendos eſſe executanti,vt ſunt Vxor, Fiſcus,Pupillus,Reſpublica,& c.n.2 d.p 2.

Concurſu creditorum facto, quomodo proceditur vſque ad ſententiam addictionis;& quid in ea obſeruetur, numer.6. ibid.

Concurretere ſolent alio,& ſecundo modo creditores, ſcilicet pro concedenda dilatione debitori, numero ſeptimo, dict. pag.2.

Concurſus creditorum in dilatione dãda,non præſumitur,niſi probetur,n.27.p.3.

Ad Concurrentium pro maiori quantitate creditorum inſtãtiam,debet dilatio quinquennalis debitoribus indulgeri,nu. 29.p 3.

Concurrere an debeat minor pars creditorum nollens remittere partem debiti debitori, cum maiori parte remittente, & in eo quod actum eſt conſentire,numer.31. pagina quarta,

Huius quæſtionis opiniones declarantur,& conciliantur, nu. 34.d p.4.

Concurſus creditorum modus tertius,eſt per ceſsionem bonorum,n.52.p.6.

Concurſus quartus modus refertur ex *Salgad*.num.69.pagina ſeptima.

Dum concurſus ſit ſingulis his modis,quomodo procedatur, n.68.p.7.

Concurrente Dote,& Fiſco Dos præfertur, numer.10. & ſequ. ibid.

In dubio Dos aliquando eſt par, aliquando debilior, num, 7.p.34.

Semper iſte eſt potior cum poſſidet, ibid.

Concurrente Fiſco,& Pupillo,vel alio priuilegiato Fiſcus poſtponitur,n.28.p.73.

Concurrente Fiſco,& creditore delinquentis hic præfertur Fiſco,niſi ſit creditor ex maleficio,& ex eodem titulo, nu.48. & ſeqq p.38.

Concurrente priuato,& Fiſco ad penam,ille præfertur,qui certat de damno vitando,ei,qui lucrum captat, numer.35. pagin.39.

Concurrente priuato pro pena ipſi partim applicata, & Fiſco pro alia parte,data damnati inopia,præfertur priuatus,n.70. p.39.

Concurrentibus pluribus creditoribus, ei eſt res tradenda qui prior eſt,niſi Eccleſiæ fauor concurrat,vel piæ cauſæ,aut in ſecundum ſit translatum dominium, numero trigeſimo,pagin.63.

Concurrentibus duobus penſionarijs,obtinet Regula *Qui prior, de regul.iur.in 6.* n.86.p.68.

Concurrentibus pluribus deponentibus in re extante,ſed confuſa,admittuntur in tributum, vt tamen alijs creditoribus præferantur, num.229.pag.89.

Concurrentibus pluribus creditoribus,qui ex hypotheca prælationem habere intendunt, temporis ratio habenda eſt; ita vt qui prior eſt tempore,potior ſit iure,n.1.& 2.pag. 115.

Concurrentibus primo, & ſecundo creditore hypothecario; poteſt ſecundus obtinere locum primi,offerendo eius creditum totum tamen non in parte, numer.96.& ſequ.pagin. 124.

Concurrentibus creditore habente actionem priuilegiariam, & alio habente actionem perſonalem,ille præfertur iſti,n.1, pag.128,

Concurrentibus pluribus priuilegiarijs cum eodem titulo illi omnes admittuntur,& vocantur in tributum,numer.21.pag. 130.

Amplia ſiue realiter,ſiue perſonaliter ſint priuilegiati,non attento tempore,vel alio reſpectu,n.22.ibid.

Concurrentibus pluribus creditoribus priuilegiarijs ex diuerſis titulis, adhuc vocantur in tributum,numer.23.& 24.pagin, 131.

Negat tamen *Acoſt.* etſi priuilegia ſint paria, numer. 25. ibid.

Exemplum ſtatuitur in Pupillo, & Ciuitate concurrentibus, ſed notatur,n.28.ibid.

Quando concurrant creditores in pignore, numer.32. pag. 131.

Concurrentibus creditore hypothecario,priuilegiario,& chirographario,quem locum quiſque obtinebit in ſolutione ſibi facienda,n.1.p.137.

Eſt attendenda vtilitas,ibid,p.138.

Si Concurrat primus creditor cum tacita hypotheca, ſecundus cum expreſſa, & tertius Mulier pro dote; quomodo eis locus diſtribuatur,n.19.p.139.

Aliqui ſtant pro muliere,n.20.ibid.

Aliqui pro creditore primo cum tacita, ibid.

Reſoluitur pro creditore ſecundo cum expreſſa, numer. 22, ibid,

Concurrente in primis priuato cum expreſſa hypotheca,poſtmodum Fiſco,Vltimum muliere pro dote,quid dicendum? num.23.

Receditur à *Donell*.docente *l.quamuis, Cod.de priuileg.Fiſc*, eſſe abrogatam per *leg.aſſiduis, Cod.qui potior*, numer.24. ibid.

Alij præferuntur primum,Vid.n.25.ibid.

Alij cæteros,n.25.ibid.

Rectius Iudici committendum,ibid,

Concurſus affertur mutuantis in reparationem, & reſtitutionẽ ædificij cum expreſſa conuentione hypothecæ,quem primo loco antecedat alius cum expreſſa hypotheca, & ſecundo loco mulier pro dote.n.28.p.40.

Oſtenditur perplexitas,n.29 ibid.

Aliqui præferunt mulierem,mox tertium,inde primum,n.30. d.p.140.

Alij anteponũt tertium,quod videtur verius.Obſtat primus creditor,n.31.ibid.

Affertur *Donell*.ſolutio, quæ videtur inſufficiens, numer.32. ibid,

Aliter ſoluitur,ibid,

Iudici id remittit *Berlich*.Notatur quid ſit per iudicem conſiderandum,remiſſiue,ibib,

Si concurrant creditores ex refectione,ea præferantur,alijs etſi eiuſdem ſtationis,& negocij,n.36.ibid.

Concurſus creditorum omnium qualiter fieri debeat conſtituitur ſingularis obſeruatio,& qualiter inter eos prælatio attendi,& conſiderari debeat, numero quadrageſimo, p.141.

Concurſus creditorum, vulgo *Pleito de acreedores*, ſententia affertur hyſpano idiomate, numero ſecundo, pagin. 143.

Conditio.

Sub conditione ſi immiſſus ſit aliquis, puta niſi intra bimeſtre,&c,& interim alius ſit immiſſus purè, ille primus præfertur,n.111.& ſeq.p.110.

Idem eſt ſi impedimentum hominis,iudicis,vel naturæ interceſſit,ob quod iſte non potuit de facto immitti,n.113.pagin. 110.

Conditionaliter re alicui hypothecata, & poſtea alij eadem

purè

Digitized by Google

purè ſit pignori data, prior præfertur.n.48.p.119.
In conditionali credito non attenditur dies deſtinatæ ſolutionis, ſed tempus contractæ obligationis, ibid.
Conditio non debet ad eum effectum eſſe poteſtatiua; nam in ea attenditur tempus conditionis, non obligationis, n.49. ibid.
Affertur ratio differenti,n.50.d.p.19.
In conditionali quouis debito obtinet retrotractio, num.51. ibid.
Conditionali hypotheca pendente, retrotrahitur res alienata, illa purificata, ibid.p.119.
In conditione caſuali,& mixta ius dicitur ſtatim quæſitum; non vero in poteſtatiua, numero quinquageſimo, dict.pag. 119.
Conditionalis caſualis, vel poteſtatiuæ caſus aliqui afferuntur, ibid.n.52.& paſſ.
Conditio eſt poteſtatiua cum ſubijcio omnia bona mea pro mercibus acceptis,& accipiendis ad libitum; quare tunc nō fit retrotractio,n.52.ibid.
Excipe tamen ſi creditor teneretur eas mihi dare; etſi non ego reciperem,n.53.ibid.
Conditio caſualis eſt, cum hypothecam conſtituo ei, qui mihi ſemper fideiuberet cum occurreret; non enim eſt in poteſtate ſe eximere,n.14.ibid.
Affertur ratio vtriuſque caſus, ibid.
Conditio eſt caſualis, cum hypothecam tibi conſtituo, vt meo creditori te obligares ad ſolutionem, ſi ad tale tempus ego non ſatisfaciam. Nec officiet ſubſequens hypotheca pro me facta, antequam tu ſoluas,n.55.p.120.
Sub conditione caſuali creditor hypothecarius num habeat ius ad bona interim quæſita,& alienata, numer.55.pagin. 120.
Reſoluitur Negatiuè, ibid.
Conditio, vel dies non attenditur cum debitor eſt de fuga ſuſpectus, vel patrimonium ſuum dilapidat, aut deminuit in ſoluendis poſterioribus debitis,n.56.d.p.120.

Condemnatus.

Condemnati bonis in Fiſcū deuolutis; vxori,& cæteris creditoribus eius debet Fiſcus ſatisfacere, & reliquum arripere.nu. 53.p.38.
Etiamſi ob crimen interdiceretur delinquenti rei ſuę adminiſtratio, ibid.
Vid. V. delictum,& V. Fiſcus.

Conductor.

Conductor prædij vrbani habet tacitè hypothecata ſua bona illata in fundum,n.1.& 2.p.101.
Non tamen conductor fundi ruſtici, niſi expreſsè id ſit conuentum,n.4.ibid.
Conductor ex conductione vrbani prædij habet hypothecata propria bona pro penſione,& ſimiliter cenſetur obligatio ea repetita in tacita reconductione, numero quinto, pagin. 102.
Non tamen poteſt exerceri contra creditorem priorem ex tacita reconductione, numero ſexto, d.pag.102.
Conductor non facit fructus ſuos, niſi euacuato debito ob ſolum,n.23.p.103.
Conductor poteſt prohiberi à Domino fundi ne tranſportet fructus, niſi ſoluta penſione, numero vigeſimo ſecundo, pag.103.
Conductoris minoris bona an habeant hanc tacitam hypothecam,n.28.p.103.
Affirmatur. Et de ratione,n.18.p.104.
Conductor habet hypothecariam actionem in bona ſubconductoris, vt ſoluat penſionem primo conductori,num.53.p. 106.
Non tamen id competit colono vltra vendicationem fructuū niſi ex expreſſa conuentione,n.54.ibid.

Confeſſio.

Confeſſio per virum receptionis dotis, vere non numeratæ nō facit eam dotem gaudere prelatione, vel hypotheca in concurſu creditorum, num.203.p.25.
Etſi confeſſio fuerit iurata,n.205.ibid.
Vel in inſtrumento publico, & guarentigiato, numer.208.p. 25.
Aut vir confeſſus fuerit eam recepiſſe ab extraneo, n.211.p. 29.
Nec ſi talis dos confeſſata poſtea vxori à Viro ipſo legetur, numer.213.pagin.26.
Confeſſio facta à viro receptionis dotis in bonis immobilibus, facit præſumere ius numerationis; & ideo pro ea datur priuilegium,n.223.p.27.
Confeſſione dotis receptæ,& promiſſione anteriori ipſius ſimul exiſtentibus, præſumitur ſoluta,& numerata, num.214. p.27.& n.81.& 82.p.123.
Dummodo non appareat æs alienum tempore confeſſionis, n.225 p.27.
Confeſſione dotis facta, ſi creditores contrahant cum marito, ea dos aſſumit hypothecam, num.226.p.27.
Confeſſio de recepta pecunia exiſtens in prima hypotheca, cedit ſecundæ, in qua apparet de vera numeratione,nu.77.p. 113.
Negant id plures Doctores,n.78.ibid.
Et reſoluunt fundamentum oppoſitum, numer.79.& 80.ibid.

Confuſio.

Confuſa ſi ſit pecunia plurium deponentium, fit inter eos concurſus pro rata, vt tamen præferantur alijs creditoribus, nu. 229.p.89.
Confuſio Mercimonię,& loci non eſt facienda in concurſu creditorum, numer.34.p.140.
Et probatur, ibid.
Confundenda non ſunt debita clerici poſt obtentum beneficium, cum primis ante illud,n.35.p.140.
Nec creditores caſtrenſes cum paganicis, ibid.

Coniectura.

Coniecturæ concurrentes vice numerationis in dote, faciunt ei obtinere priuilegia, aliàs ſine numeratione non competentia,n.222.p.26.

Conſanguineus.

Conſanguineus vtens iure retractus habet ius dominij, & eius reſpectu vtitur prælatione,n.33.p.113.
Conſanguineus debitoris habet prælationem in concurſu aliorum chirographariorum,n.23.p.134.

Conſenſus.

Conſentiens creditor, vt alijs hypothecetur res ſibi obligata, ſibi præiudicat in prælatione, dum ille ſibi præfertur, numer. 129.p.126.

Conſeruatio.

Conſeruationis, vel reparationis rei cauſa mutuans, habet in re conſeruata, vel reparata prælationem,& hypothecam, n.1. p.91.
Idem procedit in reparatione,& conſeruatione nauis,n.102. p.98.
Conſeruationis cauſa mutuans,& dos ſi concurrant, habet locum Regul. *Qui prior*,n.110.& ſeqq.p.99.
Conſeruationis rerum cauſa, Dominus Nauis, Currus, Rhedæ, Vehiculi,& Apothecæ habent prælationem in rebus tranſuectis,& conſeruatis,n.10.11.& 13.p.102.
Etſi res ſint inde exportatæ,n.12 ibid.
Poſſuntq; tales cedere hoc ius fideiubenti pro ſua mercede, ibid.
Conſeruationis nomine obtinet prælationem cum hypotheca Aduocatus in re defenſa, vel cuſtodita, & conſeruata à manibus aduerſarij pro ſtudio, & ſudore, numer. 39. pagin. 141.
Conſeruationis cauſa datur prelatio etiam in bonis feudalibus, & fideicommiſſarijs,n.39 ibid.

Conſignatio.

Conſignatio aliqualis ſemper exigitur, vt depoſitum inducatur etiam cū alias obligato ex officio, vt eſt Nauta, Caupo, &c.n.13.p.73.
Conſignatione deficiente,& dolo pariter remoto, non poteſt intentari actio Depoſiti, nec in perſonas alias ſuſpectas, vti Nautam, Cauponem, Stabularium,&c.n.14.ibid.
Conſignatio clauium Cameræ facta per Cauponem ab initio, liberat eum à cuſtodia,n.21.p.73.

Conſumptio.

Conſumptis fructibus, decimæ non gaudent niſi perſonali priuilegio, quo non præfertur niſi chirographarijs creditorib. n.79.p.68.
Conſumpta re depoſita competit itidem ſolummodo perſonale priuilegium in depoſitarium, numer. 220.p. 88.& 226. p.89.
Obſeruatur lapſus Auctoris in hoc, ibid.
Quid ſi condicens cōſumptam hanc rem depoſitam, ſit per-

Digitized by Google

ſona alias priuilegiata? num.222. ibid.
Conſumpta re ad cuius conſeruationem fuit mutuata pecunia, perit prælatio in ea competens,ſi exiſteret, n.19. & 20.pag. 93.
Conſumpta pecunia in qua adeſt hypotheca,de iure hypotheca remanet,ſed in praxi extinguitur, n.21.& ſeqq.p.117.
Conſumpta pecunia, vel re depoſita, extinguitur priuilegium prælationis,& competit ſolum perſonale priuilegium,n.34. & ſeq.p.129.
Conſumpta ſit pecunia, vel extans, quocumque caſu datur auocatio per priorem creditorem hypothecarium, vel priuilegiarium,à chyrographario,n.31.p.134.
Siue ita ſit conſumpta bona, vel mala fide,n.33.d.p.134. & n.41.p.135.
Affertur tamen negatiua ſententia,n.44.ibid.
Eſtque in praxi receptior,ibid.
Alia affertur ſententia, vt re bona fide conſumpta, non conueniatur,niſi in ſubſidium,n.45.ibid.
Alia opinio,vt ſpecie ſoluta,& conſumpta non conueniatur; ſecus ſi genus ſit ſolutum,n.46.ibid.
Adhuc alij tenent,vt non conueniatur conſumptor,ſi cauſa ſit oneroſa,ſecus ſi lucratiua,n.47.d.p.135.
Eſt hæc opinio *Bart.* probabilis, & aliquantum moderata, n.50.p.136.
Amplectenda affirmatiua,indiſtinctè, vt ſup. de iuris tamen apicibus,Negatiua tamen eſt receptior in praxi,n.50.d.pag. 136.
Affirmatiua hæc limitatur quadrupliciter.
Cum poſſeſſor in quem ſcilicet fuit res translata poteſt conuenire,n.51.ibid.
Cum debitor bona poſſidet, n.52.
Cum iſtud poſteriori ſolutum non fuit priori obligatum, n. 53 ibid.
Cum res diſtractæ ſunt merces, vel aliud venale, num. 54. ibid.
Et cur,num.55.ibid.

Contractus.

Contrahens nulliter,ſcilicet contra leges, de qua nulla ſit translatio dominij poteſt eiuſdem dominij iure eam vendicare, n.34.p.113.
Contractus tempus attendi ſolet non dies ſolutionis debitæ in conditione caſuali,vel mixta,n.48.p.129.

Contumacia.

Contumacia,quæ eſt delictum,facit perſonam etſi alias priuilegiatam carcerari,n.63.p.6.
Contumacia debitoris qui copiam ſui ſubtrahit Iudici, eſt in cauſa vt decernatur ſequeſtrum,n.54.p.75.
Contumaciam probandi tres modi recenſentur,ibid.
Contumacia debet eſſe vera,n.55.ibid.
In Contumaces qua forma procedatur *ex l.Regia*, n.57.d.p. 75.

Creditor.

Creditores ad perſecutionem bonorum ſui debitoris vna ex tribus cauſis,aut modis à iure diſpoſitis concurrere ſolent, n.1.p.2.
Creditores primo concurrunt,opponendo ſe, vt tertij oppoſitores, vigore priuilegij, executioni factæ ad petitionem cuiuſdam creditoris,dicentis præferendos eſſe executanti,vt ſunt Vxor,Fiſcus,Pupillus,Reſpublica,&c.num.2.ibid.
Creditores intra quod tempus ſe opponere poſſunt executioni,n.3.ibid.
Cum à Creditoribus eſt facta oppoſitio,datur copia reo executato ex Iudicis mandato,ac cæteris creditoribus; & nunc via executiua ſuſpenditur, & efficitur ordinaria, numer.4. ibid.
Creditorum iura intra terminum à Iudice aſſignatum producuntur in iudicio,& probationes recipiuntur,numero quinto,ibid.
Creditor concurſu facto,quomodo proceditur vſque ad ſententiam addictionis, & quid in ea obſeruetur, numero ſexto,ibid.
Creditores aliter, & ſecundo modo poſſunt concurrere, ſcilicet pro concedenda dilatione debitori, numer.7. dict.pagina ſecunda.
A Creditoribus promittenda eſt debitori,vel ceſſio, vel dilatio,n.9.ibid.
Creditorum maior pars conſideratur reſpectu crediti, & intereſſe, num.10.& num.11.dict.pag.2.
Creditorum congregatio,& concurſus in dilatione danda nō præſumitur,niſi probetur,n.27.p.3.
Ad Creditorum inſtantiam,qui concurrūt pro maiori quantitate,& cumulo crediti, debet concedi dilatio quinquennalis debitoribus,n.29.p.3.
Limitatur,vt ibid.n.30.
Creditorum maioris partis deliberatio circa debitum attendi debet in conſecutione cuiuſuis crediti, numero vigeſimooctauo,ibid.
Si Creditorum maior pars remiſſionem partis debiti faceret debitori,& minor nollit, tenetur hæc concurrere cum maiori parte, & in eo quod actum eſt conſentire, numer. 31. pag.4.
Huius quæſtionis opiniones declarantur, & conciliantur,nu. 34. & ſeq. p.4.
Si Creditores ſint æquales in cumulo,ſeu ſumma crediti,plurium numerus præferendus eſt,& quomodo intelligi debet; n.37.ibid.
Creditores omnes,& ſinguli etiam abſentes citari debent,cum agitur de dilatione concedenda debitori, num.38. pagina quinta.
Creditoribus approbantibus confeſſionem receptionis dotis à Viro factæ, ipſa dos aſſumit hypothecā,& prælationem,n. 214 p.26.
Creditoribus extraneis non poteſt currere tempus opponendi exceptionem non numeratæ dotis, numer. 216. pagin. 26.
Si alij creditores concurrentes non probant numerationem proprij crediti,dos concurrens,etſi de eius numeratione nō appareat,obtinebit priuilegia, n.221.p.26.
Creditor non poteſt propria auctoritate occupare ſuum creditum,n.307.p.32.
Creditor nullus videtur poſſe reperiri ante fiſcalia tributa, nu. 31.p.36.
Creditoribus pluribus concurrentibus ad rem,ea eſt priori tradenda,niſi Eccleſiæ, vel piæ cauſæ fauor, aut dominij iam translati ratio aliter ſuadeat,n 30.p 63.
Creditorum iura,& priuilegia, qui DD. pertractant, n.1 & 2. p.111.
In Creditoribus actionem perſonalem priuilegiatam habentibus,quo ad prælationem inſpicitur fauor cauſæ, num.7.p. 112.
In Creditoribus hypothecarijs habetur ratio temporis, n.8. ibid.
In Chirographarijs nullus locus attenditur; ſed concurſus, & tributum ſeruatur,num.9.ibid.
Inter Creditores potior præfertur, numero decimoprimo, ibid.
Creditor potior ille eſt,qui habet priuilegium, numer.12.d.p. 112.
Creditores dominij an, & qui nam ſint, numer.17.& 18. ibid.
Creditor ſecundus hypothecarius aliquando præfertur priori creditori, quando ſecundus numerauit pecuniam, non tamen primus,numer.76.& ſeq.p.122.
Negat tamen *Acoſt.* n.29.ibid
Et reſoluitur aduerſum fundamentum,numero octogeſimo, ibid.
Creditoris primi conſenſus, vt res ſibi obligata, alij hypothecetur, facit vt ille ſibi ſit præferendus, numer.129.pagin. 126.
Creditoribus quatuor exiſtentibus, ſi primus conſentiat quo ad tertium,quis ordo ſeruandus.
Vid.V.Remiſſio.
Creditor habet electionem, ad quæ bona agere velit, niſi tamen aliqua ſint alienata, n.20.p.130.
Creditores non comparentes in termino aſſignato ad oſtendendum eorum iura,amittunt ius,& priuilegium,num. 1.p. 133.
Creditor diligens in exigendo, tenetur contribuere exactum cum alij creditores inſtant exaduerſo, numero vigeſimo ſecundo,p.134.
Creditores futuri non poſſunt auocare rem alienatam in ipſorum fraudem, Limitatur tamen,remiſſiuè, num.56.pagin. 136.
Creditores, qui ſi concurrant vocantur in tributum, non

Digitized by Google

gaudent iure repetendi,num.57.ibid.
Creditores chirographarij ſunt huiuſmodi, numero quinquaſimoſeptimo.ibid.
Creditores etiam perſonaliret priuilegiati, numero quinquageſimo octauo ibid.
Creditores inſuper, qui habent æquale ius inter ſe, num.60. ibid.
Creditoribus plutibus perſonalibus concurrentibus, tunc ſolum,in tributum admittuntur,cum de eorum obligatione, & debitis conſtat per legitimas probationes, num.63.pag. 136.
Creditor quis dicatur, n.2.p.138.
Creditorum graduatio affertur realiter, & perſonaliter priuilegiatorum,vt Auct.confuſio ſuppleatur, numer.41. pagin. 141.
Creditores poſſunt petere ſeparationem bonorum ſui debitoris,n.42.ibid.
Vid.V.Separatio.
Creditor quid facere debeat cum recepit pignus, & illud vult vel creditori reddere, debito ſibi ſoluto,vel vendere, ſi non luatur,n.11.p.145.
Creditor poteſt cum actione hypothecaria cumulare etiam actionem perſonalem,n.12.p.146.
Nec poteſt debitor obijcere electionem hypothecariæ,ibid. num.13.
Fallit cum debitor non poſſidet pignus,ſed alius tertius; tūc enim prius exigitur excuſſio principalis debitoris, n.14.d. p.146.
Creditor cum habet hypothecam ſuper aliquibus bonis, non poteſt ad alia ſe conuertere, n. [illegible].ibid.
Creditor habet poteſtatem diſtrahendi pignus, quouſque totius debiti ſolutio offertur,n.22.p.146.
Creditor accipiens in ſolutum ſimpliciter pignus debitoris, videtur acquieuiſſe,nec reſiduum petere poteſt,ſi debitum longè excedat,n.24.p.147.
Creditor poteſt compelli ad reddendum debitori pignus, actione pignoratitia,ſi obtulit pecuniam debitam per conſignationem, vel depoſitionem,n.32.p.147.
Vid.V.Concurſus,Prælatio,Hypotheca.

Creditum.

Pro Credito illiquido non poteſt obtinere retentionis ius,n. 108.p.19.
Creditor quotupliciter poteſt conſiderari, ſecundum Auct. n.3.p.111.
Crediti alius conſtituitur ordo, habentis reale priuilegium, n.4.ibid.
Et probatur,n.5.ibid.
Creditum dominij adiungitur ab *Acoſt.* n.6.p.112.
Creditum totum non autem in parte eſt offerendum à ſecundo creditore,ad hoc vt aſcendat locum primi, num.102. & 103.p.125.

Culpa.

Ad Culpam,& negligentiam tenetur ſequeſter; vnde eſt obligatus ad æſtimationem fructuum corruptorum ſua incuria,n.175.p.84.

Curator.

Curator ad lites pupilli habet propria bona hypothecata, vt tutor,n.23.& 24.p.83.
Curator datus rebus eius,qui fuit captus ab hoſtibus, vel vagantis per mundum, vel cuſtodie cauſa,vel interim ac quis pro hæreditate deliberat,non habet obnoxia bona ſua ad inſtar tutoris,n.26.ibid.

Cuſtodia.

Cuſtodia non cenſetur promiſſa ex ſola patientia, vt in domum ſuam res aliqua inferatur,niſi ſpecificè eius cuſtodiā in ſe ſuſceperit,n.9.p.72.
Excipe ſi ex officio ad eam tenentur,vt ſi caupo, ſtabularius, nauta,&c.n.11.ibid.
Ad cuſtodiam re data,& recepta cenſetur initum depoſitū; n.7.ibid.
Cuſtodiam non ſuſcipiens non tenetur ad rem furatam, ſi puta exeat de domo,n.10.p.72.
Cuſtodia rei non eſt præſtanda à caupone,qui ſtatim ab initio claues cameræ hoſpiti tradidit,n.21.p.73.
Cuſtodiæ cauſa cenſetur facta ſequeſtratio neceſſaria, & ideo non priuat poſſeſſione,n.42.p.74.

D

Damnum.

DAmni reparandi cauſa priuatus concurrens cum Fiſci lucro in pœna delinquentis,præfertur, numer.61. & 66. p.39.
In Damni cauſa æquali,præfertur Fiſcus, numer.68. d.pag. 39.
Damnum paſſum habet hypothecam in re inferente damnū. n.95.ibid.

Datio in ſolutum.

Datum in ſolutum pignus creditori, & ab eo ſic acceptum, facit præſumere ipſum acquieuiſſe; nec reſiduum poteſt petere, ſi debitum longè excedat, numero vigeſimoquarto.p.147.

Debitor, Debitum.

Debitor finito tempore dilationis, an teneatur præſtare ſatiſdationem,aut cautionem de ſoluendo,n.48.& 49.pagina ſexta.
Affirmatur in moratoria,num.50.ibid.
In ea adeo eſt neceſſaria cautio,vt nec per Principis reſcriptum poſſit remitti,n.51.p.6.
Debitoris cadauer ne ſepeliatur detineri non poteſt à creditore pro nullo debito,etſi liquido,& ex inſtrumento guarēntigiæ,n.13.p.43.
Debitum modicum non facit locum ſequeſtrationi perſonali,n.76.p.76.
Debitor carcerandus,ſi reſiſtat,poteſt vulnerari. & etiam occidi impunè,n.82.ſed vid.ibid.
Debitor fugitiuus poteſt detineri ex fuga, etſi conditio non ſit purificata,aut nondū dies aduenerit,n.95.& 96.p.77.
Vid.V.Fuga, & V.Sequeſtratio.
Debitum totum eſt ſoluendum à debitore, ad hoc vt poſſit petere pignus creditori datum,n.104.p.125.
Vt & quiuis poſſeſſor,id facere debet,nec ſufficit offerre valorem rei poſſeſſæ,n.105.ibid.
Debitum eſt legitimè probandum per creditores,vt ipſi poſſint admitti ad ea conſequenda,n.63.p.136.
Debitor non ſoluens creditoribus ſeruato iuris ordine,non ſatisfacit,n.32.p.140.
Debitor offerens ſolutionem poſt debitum conuentum, ſed ante venditionem, adhuc ſibi præſeruat ius in pignore, n. 23.p.146.
Debitor ſi pecuniam quam accepit,ſoluerit creditori,vel alio modo ſatisfecerit,debet creditor illud reſtituere, num.26. pag.147.
Vid.Creditor,Creditum.

Decima.

Decima æquiparatur Tributo; Ab vno ad aliud valet argumētum;& ambo gaudent priuilegio tacitæ hypothecæ,n.56.& 60.p.65.
Decimæ reales,ſeu prædiales habent prædictam hypothecā, idid.
Decima eſt onus reale,quod prædiis inhæret,d.n.56.p.65.
Decimæ perſonales eidem ſubijciuntur hypothecæ,n.57.ibid.
Decima ſolui debet de omnibus rebus, & fructibus ex prædio, & humana induſtria quæſitis,n.58.p.65.
Decimæ perſonales ſoluuntur deductis expenſis;at prædiales nec deducto ſemine,n.59 d.pag 65.& num.75.p.67.
Et de ratione,ibid.
Decimæ ſunt inſtitutæ iure diuino,& naturali, & probatur,n. 60.p.65.
Decimę origine ſunt iuris diuini, & naturalis, & ita debentur Eccleſijs, & eorum Miniſtris; At quo ad quotam ſunt à Iure Pontificio approbatæ,n.61.p.66.
Decimę non admittunt compenſationem, n.62.p.66.
Decimarum obligatio eſt adeo efficax, vt nec Reges, & Principes eximantur ab earum ſolutione,ibid.
In Decimarum cauſa, à ſententia non datur appellatio ad effectum ſuſpenſiuum,numer.63. pagin.66.
Datur tamen etiam ad effectum ſuſpenſiuum, cum agitur inter duas Eccleſias, dict.numer.63.ibid.
Decimæ debitæ per venditorem rei exigi poſſunt etiam ab emptore pro Eccleſia,quia eſt onus reale inſequens fundū, & rem,n.64.p.66.

Deci-

Digitized by Google

Decimarum materiam, qui Doctores pertractent, tam iuriſtæ,quam Canoniſtæ,n.65.& 66.p.66.
Decimæ habent prælationem,vt inſtitutæ à iure Diuino,n.67. pag.67.
Decimæ an etiam nunc debeantur iure Diuino,n.68.ibid.
Affirmant Canoniſtæ,ibid
Negant Theologi,n.69,d.p.67.
Decimarum veri debitores dumtaxat habent ſua bona hypothecata, non autem earum conductores, ex mente *Florez de Mena*,n.70.ibid.
Idem tamen modificatur procedere in reali actione,quo ad fructus fundi extantes,vel pendentes,ſiue in horreo reconditos,n.71.
Quod etiam probatur,n.76.ibid.
In rebus tamen conſumptis, ſi Eccleſia concurrat cum alijs fundi creditoribus habet ſolum perſonale priuilegium,d.n. 71.& 78.p.67.
Decimarum debitores,citra concurſum,& ſemota actione reali poſſunt ſummariè conueniri, & excuti preuia monitione de ſoluendo,ſub comminatione excommunicationis, n. 77.d.p.67.
Decimę habent executionem paratam,ibid.
Decimarum cauſa non admittit Appellationem, & cõmiſſio ſignatur cum Clauſ. *Appellatione remota*, d. numer.77.dict. p.67.
Decimę præſcribi poſſunt quo ad quotam,non quo ad totam quantitatem,n.80.p.68.
Decoctus.
Decoctus ſi ſit depoſitarius electus à Iudice,ipſe tenetur, n.6. pag.72.
E xcipe vt,n.7.ibid.
Decoctionem viri ſi ſciat mulier, & ei nihilominus nubere velit,facit ipſi perdere prælationem in dote, numer. 51.pagin.15.
Decretum.
Ex primo Decreto miſſio, & ſequeſtratio ex iiſdem cauſis conceduntur,n.56.p.75.
Ex primo Decreto immiſſus nullum ius conſequitur ex immiſſione.n 116.p.110.
Affertur ratio,n.120.ibid.
Ex ſecundo Decreto immiſſus conſequitur veram poſſeſſionem,& aliquando dominium,n.121.d.p.110.
Ex immiſſione ex primo Decreto agens actione reali,acquirit veram poſſeſſionem rei petitæ,n.123.ibid.
Delictum.
Delicti cauſa creditor concurrens cum Fiſco, poſtponitur Fiſco,n.6.p.34.& ſeq.
Delinquentium bona,an ſint tacitè obligata Fiſco,num.44.& ſeq.p.38.
Reſoluitur Affirmatiuè poſt ſententiam condemnatoriam, n.46.ibid.
Delinquentes creditores ſemper habent prælationem in concurſu cum Fiſco,n.48.ibid.
Et Probatur,n.50.& ſeq.p.38.
Fiſcus tamen pręfertur ſi ſint creditores ex maleficio, & ex eodem titulo,ibid.
Poſt Delictum commiſſum, ſi creditor quis ſit, non præfertur Fiſco, & ipſi ei debet ſatisfacere; ſuccedit enim quo ad illud creditum,non vt ſucceſſor in hæreditate,& per repræſentationem;ſed vt ſucceſſor vindictæ,& per anihilationem, n.54.p.38.& ſeq.
In Delictis in quibus pæna ipſo iure incurritur,an Fiſcus pręferatur cuilibet creditori contrahenti poſt commiſſum delictum,n.57.& ſeq.p.39.
In delicto anteriori etiam læſæ maieſtatis non videtur adhuc bonis, & iure ſuo priuandus quis ante ſententiam, n.58.& 59.ibid.
Denunciatio.
Denunciatio eſt neceſſaria in venditione pignoris poſt elapſum biennium à lege præfinitum debitori ad illud luendum, n.18.p.146.
Depoſitum, Deponens, Depoſitarius.
Depoſiti debitor etſi perſona priuilegiata, vt Nobilis, Clericus,Doctor,&c. poteſt carcere concludi,ſi non reſtituat, & ſatisfaciat,n.64.p.7.
Depoſitarius pro ſua ſpecie præfertur mulieri agenti pro dote,num.56.p.15.
Depoſitum triplici modo fit,n.1.p.71.
Et diffinitur Voluntarium,n.2.ibid.
Depoſitum Neceſſarium,ſeu Iudiciale additur, ibid.
Depoſiti alię diuiſiones,n.3.& 4.ibid.
Depoſitum Iudiciale aliquando voluntarium eſt, aliquando neceſſarium,n.5.d.p.71.
Depoſitarius à Iudice electus,cenſetur idoneus,& fidelis; At eo decoquente iudex tenetur,n.6.p.72.
Secus ſi Nummularius,& Argentarius fuerit electus,ex Auct. n.7.ibid.
Depoſitum cenſetur initum, cum res ad cuſtodiam data eſt, & recepta reſpectiuè,n.7.ibid
Vel ſi comendata eſt,n.8.ibid.
Item ex deponentis patientia,& receptione rei ipſius à depoſitario,n.9.ibid.
Depoſitarij ſola patientia abſque dicta rei receptione, quæ in domum eiuſdem infertur,non facit depoſitum, d.numer.9. ibid.
Neque ſi exeat de domo,& res ſit furata,tenebitur, dum nõ ſuſcepit cuſtodiam,n.10.ibid.
Depoſitum in dubio cenſetur ex actu depoſitionis rei in domum ſuam,n.12.ibid.
Semper tamen exigitur aliqualis conſignatio,n.13.ibid.
Depoſitarius ſi plures res in arca reconditas,vel in ſacco clauſas. & ſignatas accipiat in depoſito, non tenetur aliqua actione ſi reddit arcam clauſulam,& ſignatam, ſicut tradita eſt,licet contendat deponens res non eſſe integras ſibi redditas,num.18.d.p.72.
Amplia & ad perſonas de iure deſcriptas improbas,n.19.
Non valet harum perſonarum proteſtatio, dum contra leges diſpoſuerunt,n.20.p.73.
Depoſitum non gratis,& cauſa cuſtodiæ ſolum,ſed data mercede non eſt depoſitum, ſed locatio, & conductio, num. 22.pag.73.
Idem dic,& ſi recepta mercede, quamuis non pro cuſtodia, num.27.ibid.
Vt eſt in venditore,n 24.ibid.
Item Nauta,Caupone,Stabulario,n.25.p.73.
Depoſitum non reddens, quia non ſit ſoluta merces, eſt in mora,& ad omnia damna tenetur, numer.26. dict.pagin. 73.
In Depoſito eadem res eſt reſtituenda,n.27.ibid.
Non verò ita ſpecificè,ſed genericè ſolum, ſi pecunia ſit data non in ſacculo obſignata,ſed numerata,n.28.ibid.
Depoſitum an cenſeatur eſſe in pecunia ad numerum tradita, remiſſiuè,n.29.ibid.
In Depoſitarium rei depoſitæ extraiudicialem non tranſit dominium,neque poſſeſſio ipſius, ſed penes deponentem manet; ſecus in ſequeſtro, ſeu Iudiciali depoſitario, n.30. pag.73.
Obſtat *leg.intereſſe pute,C.de acquir.poſſeſſ.*num.31. dict.pag. 73.
Deponenti eſt eadem res redden da,n.196.p.85,
Cum Depoſitum eſt irregulare, vt quia pecunia ſit data ad numerum,ſufficit rem in genere reſtitui,n.138.ibid.
Depoſitum ſemper præſumitur,ſi ſit dubium an pecunia ſit data in ſacculo,vel ad numerum,n.290.p.85.
Depoſitum licèt irregulare poteſt à concedente reuocari, nu. 201.ibid.
Contra Deponẽtem confeſſus non vtitur exceptione non numeratæ pecuniæ,n.202.p 86.
Obiecta diluuntur,ibid.
Nec poteſt opponere compenſationem,n.203.ibid.
Depoſitarius irregularis tenetur de caſu fortuito vti generis debitor,n. 204.ibid.
Depoſita ſi ſit pecunia mercatori diuiti, & non indigenti, & apotheca ſit combuſta,vel deprædata,num teneatur mercator,n.205.ibid.
Creditur per aliquos ſolum eſſe attendendum an ea pecunia ſit in ſacculo depoſita,vel numerata, ad effectum, vt de caſu teneatur,ſi regulare ſit;non verò, ſi irregulare exiſtat,nu. 206.ibid.
Omnino defenditur prima ſententia,n.207.ibid.
Præſumptio prædicta elidit communem præſumptionem,& probatur,n.208.ibid.
Depoſitum regulare,& irregulare fruitur iiſdem priuilegijs,n. 208.ibid.

Contra

Digitized by Google

Contra Depoſitum hoc irregulare quatuor obiectiones aſferuntur, n. 209. 210. & 211. p. 86.
In Depoſito iudiciali ſemper præſumitur dominium penes deponentem, & cur, n. 213. p. 87.
Depoſitum, de quo conſtat per inſtrumentum, habet paratã executionem, n. 214. ibid.
Depoſitum, illico, ſtatim, & immediate eſt reſtituendum, nu. 215. ibid.
Deponenti pecuniam penes menſam publicam, vti Nummularios, Depoſitarios, &c. datur priuilegium prælationis, nu. 216. p. 87.
Deponens in re conſumpta habet ſolum priuilegium perſonale, qualecumque ſit depoſitum, n. 220. p. 88.
Contra Auctorem, ibid.
Deponens alio ex capite priuilegiatus an pro pecunia conſumpta habeat ſolum perſonale priuilegium, numer. 222. ibid.
Deponens habet priuilegium exigendi depoſitum, de quo ſupra, cum illud factum eſt penes Nummularium, vel publicum officium, n. 125. p. 89.
Item cum res extat, nec eſt conſumpta, num. 226. ibid.
Deponenti pro re extante datur rei vindicatio, nil obſtante etiam exceptione dominij, n. 227. ibid.
Et de ratione, n. 228. ibid.
Depoſitoribus pluribus concurrentibus, ſi eorum pecunia ſit confuſa, fit inter eos concurſus, & admittuntur in tributum, vt tamen præferantur alijs creditoribus, n. 229. ibid.
Depoſita ſi ſit pecunia ſub vſuris, ea non gaudet prærogatiua, quia cenſetur mutuum, n. 230. ibid.
Quænis ſint illæ vſuræ, n. 231. ibid.
Limita in pupillo. ibid.
Si Deponatur res fungibilis, eſt locus priuilegio; ſi actum non apparet an tantumdem reddendum ſit, vel eadem res, dum cenſetur in dubio depoſitum, n. 232. ibid.
Depoſiti regularis priuilegia non obtinent in eo irregulari ex conuentione partium transfuſo in mutuum, numer. 233. ibid:
Deponeus in rē depoſita extante habet priuilegium dominij, n. 30. p. 113.
Deponens pecuniam, vel rem, penes Nummularium, vel Depoſitarium generalem habet prælationem, ſi concurrat cũ alijs priuilegiarijs creditoribus, numero tertio, & quarto, p. 129.
Imo etiam ſi penes quemcumque ſit, & res extet, numer. 5. ibid.
Depoſita re non extante, creditores alij habentes priuilegia ſunt præferendi huic, numero ſexto, & ſeptimo, dict. pag. 129.
Habet tamen deponens priuilegium perſonale, ibid.
Et probatur, num. 9 ibid.
Depoſitum ſiue regulare, ſiue irregulare habet prælationis priuilegium, n. 10. ibid.
Depoſitariorum, & Campſorum intuitu, quo ad *pleito de acreedores* eſt lata Regia Pragmatica; & regeritur, numer. 36. pag. 148.

Dignitas.

Dignitati datum priuilegium cénſetur reale, numer. 81. pagina nona.

Dilatio.

Dilationis concedendæ cauſa debitoris ſolent creditore, ſimul concurrere, n. 7. p. 2.
Dilatio Annalis, & Quinquennalis differunt remiſſiue, numero octauo, ibidem.
Dilatio aut Ceſſio eſt debitori per creditorem concedenda, numero nono, ibidem.
De Dilationibus, & inducijs, quæ tractent Doctores, & iura referuntur, n. 12. ibid.
Dilatio ad ſoluendum, & ſatisfaciendum creditoribus, qualiter ſoleat intentari à debitore, & fieri à creditore, num. 26. pag. 3.
In Dilatione danda non præſumitur concurſus concreditorum, niſi probetur, n. 27. ibid.
Dilatio quinquennalis debitoribus concedi debet ad inſtantiam creditorum concurrentium pro maiori quantitate, cumuloque crediti: num. 29 pag 3.
Limitatur, vt ibi, num. 30. p. 4.
Dilatione quinquennali conceſſa debitori per creditores, finito eo tempore an teneatur præſtare aliquam ſatiſdationem, aut cautionem de ſoluendo, num. 48. & 49. p. 6.
Affirmatur in moratoria, num. 50. ibid.
In ea eſt neceſſaria cautio, ita vt, nec per Principis reſcriptũ poſſit remitti, n. 51. ibid.
Dilationis Quinquennalis libellus, & petitio formiter adducitur per debitorem præſentandum, numero quarto, pag. 144.

Dilapidatio.

Dilapidationis in caſu cum conſtat, debitorem egeſtate laborare, vel ad inopiam vergere, fit ſequeſtratio, n. 110. & 111. p. 78.
Siue in Iudicijs realibus, ſiue in perſonalibus, n. 112 ibid.
Etiam in hærede grauato reſtituere poſt eius mortem, niſi dilatio eſſet in fauorem fideicommiſſarij, n. 113. ibid.
Dilapidationis indicia probari debent ſaltem per iuramentũ, adhoc vt ſequeſtratio permittatur, n. 118. p. 79.
De Dilapidatione ſuſpectus nequit dici, poſſidens ſolũ mobilia, niſi alia ſint indicia improbi animi, n. 120. ibid.
Multo minus, qui poſſidet etiam immobilia, n. 119. ibid.
Dilapidationis ſuſpicio deprehenditur, ſi debitor iam poſſediſſet, & nunc alienaſſet immobilia, n. 121. ibid.
Si fideiuberet pro alijs, & adhuc eſſet varijs debitis inuolutus, n. 122. ibid.
Si pecuniam ſenebrem ſuſcepit, n. 123. ibid.
Aliæ præſumptiones: remiſſiuè, n. 124.
Semper iudicium quo ad has præſumptiones reſidet arbitrio Iudicis, n. 125. p. 89.
Hæc indicia faciunt locum ſequeſtro, ſi interueniant poſt conſtitutum; non ſi ante, n. 126. & ſequ. ibid.
Dilapidatio lite pendente facit adhuc locum ſequeſtro, num. 128. ibid.
Dilapidãte viro dotem, vxor poteſt petere eam deponi penes ſequeſtrem, n. 154. ibid.
Non tamen ſi ſciens nupſit Viro tali oberato, & prodigo, nu. 155. p. 82.
Dilapidare incipiens hæres grauatus rem reſtituendam, an fideicommiſſarius poſſit agere hypothecaria in ipſam, num. 47. ibid.
Negatur, num. 48. p. 142.

Diligentia.

Diligentiam illam præſtare debet tutor, quam diligens paterfam. exhibet in re ſua; & ſic de leui culpa tenetur, num. 15. p. 52.
Diligentia, & vigilantia creditoris chirographarij in exactione facit eum cæteris præferi, num. 10. & 11. p. 113.
Amplia, & ſi ſciuerit debitorem communem oberatum, nu. 12. ibid.
Siue ſpontè acceperit: ſiue via iudiciaria, numero decimotertio, ibidem.
Etſi iſte ſibi ſoluens erat procurator debitoris, numero decimoquarto, ibidem.
Siue cæteri creditores ſint in culpa, ſiue non, numero decimo quinto, ibidem.
Diligentia operatur idem etiam in pluribus cohæredibus, n. 16. ibid.
Limitatur in collegatarijs, ibid.
Diligentia non prodeſt, cum creditor ſibi ſoluit ex bonis per ſe poſſeſſis, numer. 17. ibid.
Vel debitor ei ſoluit ex gratificatione, n. 18 ibid.
Vel violenter ab eo extorſit creditor, n. 19.
Diligentia non prodeſt, cum exigit conſocius, nam tenetur communicare conſocio totum exactũ, n. 21. ibid.
Idem eſt in actione tributoria, n. 21. ibid.
Adhuc etiam ſi inſtant alii creditores, n. 22. ibid.
Diligentiæ contra præceſſorem in Beneficio, vel eius hæredes debent præcedere, ad effectum, vt Penſionarius poſſit agere in ſucceſſorem in ipſo, pro ſua penſione, numer. 87. & 88. p. 68.

Doctor.

Doctores non carcerantur ne dum pro credito ciuili, ſed nec pro crimine, num. 57. p. 6.
Niſi in ſuo ſtatu ſe non contineant, n. 67. p. 7.
Vel ſi reliquatores ſint, n. 60. p. 6.
Doctorum ſalaria fruuntur prælatione inter omnes creditores, n. 44. 47. & 48. p. 47.
Doctores habent eamdẽ prærogatiuã quo ad debita, cauſa ſtudij,

Digitized by Google

dij, numero quadrageſimo ſeptimo, pag.47.
Et de ratione,num.54.ibid.

Dolus.

Doloſus adminiſtrator, etſi perſona alias priuilegiata, poteſt carcerari,num.59.& 62.pag.6.
Dolo deſiens poſſidere,pro poſſeſſore habetur,num.42.p.135.

Dominium, Dominus.

Dominium rerum eſt iuris gentium, nec quis videtur priuandus ob delictum etſi niſi;atrox poſt ſententiam,num.59.& 60.pag.39.
Dominio translato in creditorem ei, eſt res in aliorum concurſu tradenda,non verò priori,num.30.pag.63.
Dominium,neque poſſeſſio tranſit in depoſitarium rei extraiudicialis; ſed penes deponentem manet;ſecus in ſequeſtro,ſeu iudiciali depoſitario,num.30.pag.73.
Reſoluitur *l.intereſſe puto,D.de acqu.poſſeſſ.* n.31.& 33. ibid.
Dominium penes deponentem præſumitur in iudiciali depoſito. Et cur,num.213,pag.86.
Dominium rei venditæ non cenſetur translatum à venditore, ſi fidem non habeat de pretio,num.45.55.& 56.pag.94.
Dominium retinet venditor,ſi emptor dixit habere pecuniam ad manus,vel de fideiuſſoribus dandis conuenit,numer.68. pag.96.
Si venditor vtitur verbo *Concedo*, n.69.ibid.
Si adijcitur pactum de non alienãdo,ante ſolutionem pretij, num.70.ibid.
Si hypotheca ſit reſeruata in ea re cum Clauſul.*Conſtituti*, n. 71.ibid.
Si facta traditione, & inueſtitura feudi, Venditor proteſtatur ſe nil in eo retinere præter pretium, n.72.ibid.
Si libri vendantur Doctori,ſeu Scholari; etiam abſolutè, ex *Benther*,n.73.ibid.
Si Venditor ſperauit recipere pretium ſtatim, numer.74. ibid.
Si emptor numerauit pretium,ſed ſtatim recepit, num.75. ibid.
Si illico decoxit, vel fugam precogitauit, num.76. ibid.
Dominus fundi, vid. Locator.
Dominus fundi directus in re emphyteuſi habet ius dominij,non autem hypothecam,à num.55.vſque ad num.61. p. 106.& ſeq.
Dominus in fundo non habet hypothecam,ſed ius dominij. dum non ſoluto tributo res cecidit in commiſſum,& ſic poteſt vendicari,n.61.p.107.
Dominium aliquando conſequitur immiſſus ex ſecundo decreto;regulariter tamen conſequitur poſſeſſionem veram, n.121.& 122.p.118.
Dominus in re emphytheutica,'cenſuali,Colonica ad longum tempus,Precaria,Libellaria,Superficiaria,&c.habet priuilegium Dominij,n.29.pag.113.

Dominij ius.

Dominij ius habet locator fundi ruſtici in fructibus ipſius,pro ſolutione canonis,vel penſionis,num.7.23.& 3.p.102.& ſeq.
Perditur tamen,ſi permittatur colligi, & aſportari; cenſetur enim habita fides de penſione,num.7.ibid.& num.60. in fine,p.107.
Dominij ius competit Domino cenſus emphytheutici in prædij fructibus pro penſione annuatim ſoluenda, ſeu canone, num.55.& ſeq.p.106.
Limitatur tamen opinio in laudemijs,n.59.p.106.
Reſoluitur obiectum,nu.60.p.107.
Dominij creditorum claſſis affertur ab *Acoſt.* ſuper alios ordines,num.17.pag.111.
Qui nam ſint,num.18.ibid.
Dominij creditor locatur ab eo, Minor in re immobili malè alienata,num.19.ibid.
Venditor in re vendita cum pacto reſolutiuo dominij, num. 20.ibib.
Fideicommiſſarius vniuerſalis,vel particularis in re ſubiecta reſtitutioni, num.21.ibid.
Donatarius,cui res tradita fuit fictè per Clauſ. *Conſtituti*, n. 22.
Venditor in re vendita reſciſſo contractu ob læſionem,num. 23.
Legatarius etiam in re legata,num.24.pag.112.
Donans in re donata recuperanda ob filios ſuſceptos, num. 25.ibid.
Minor, Miles, Mulier, Eccleſia, Fiſcus, in re empta per eorum adminiſtratores,num.26.ibid.
Donator in re donata recuperanda ob ingratitudinem.num. 27.ibid.
Filius in recuperanda re aduentitia per patrem alienata,num. 28.pag.113.
Dominus in re emphyteutica,cenſuali,colonica, ad longum tempus,Præcaria,Libellaria,Superficiaria,&c.num.29. ibid.
Deponens,Locator, & Beneficiarius pro fructibus fundi, & beneficij non ſoluta penſione,num.30.ibid.
Venditor non habita fide de pretio,num.31.ibid.
Donans reſciſſa donatione ob non factam inſinuationem, ſi excedat 500.ſolid.numer.32.ibid.
Conſanguineus vtens iure retractus,numer.33.ibid.
Nulliter contrahens,ſcilicet contra leges,ex quo nulla fit translatio dominij,num.34.ibid.

Donatio.

In Donatione propter nuptias obtinere poteſt ius retentionis,num.104,pagin.18.
Pro Donatione propter nuptias habet Vxor Viri bona hypothecata,ſi tamen ab eo ſint adminiſtrata,num.134.pagin. 21.
Donatio propter nuptias poteſt denunciari ab vxore ad fauorem viri,non autem ſi ſit res dotalis,ibid.
Aliqua tamen exiguntur,num.282.& ſeq.pag.31.
Donatarius in re donata cum Clauſ. *Conſtituti*; etſi non tradita habet rei vendicationem,num.239.pag.90.
Donatarius cui res tradita fuit ritè per Clauſ. *Conſtituti*, habet priuilegium dominij,num.22.pag.112.
Donans in re donata recuperanda ob filios ſuſceptos, eſt creditor dominij, num.25.ibid.
Itidem in re donata recuperanda ob ingratitudinem,numer. 27.ibid.
Aut reſciſſa donatione ob non factam ſolutionem,ſi excedat 500.ſolid.num.32.pag.113.
Donatio vt gaudeat prælatione debet eſſe facta cum hypotheca,num.89 pag.122.
Donans ſi obliget rem alij, cui eam etiam tradidit, nihil facit, ſed primus præfertur; ſi tamen interuenerit hypotheca, & Clauſul. *Conſtituti*, num.91.pag.123.
Donatio facta poſt debita contracta non præfertur; ſed creditores,num.7.pag.133.
Non habetur ratio in horum concurſu, niſi ad fraudis ſuſpicionem,num.8.ibid.
Hæc ſuſpicio deprehenditur ex tempore donationis,num.9. ibid.

Dos.

Dotis cauſa eſt ſemper,& vbique præcipua, num.1.pag.12.
Pro Dotis ſecuritate, & eius reſtitutione, mariti bona ex legis miniſterio ſunt tacitè obligata, licet hoc inter partes actum non fuerit,num.4.ibid.
Dotis reſtitutio quando facienda,num.5.ibid.
Dotis Dominus an ſit Maritus?
Reſoluitur Affirmatiuè; ſed remiſſiuè, num.6.ibid.
Pro Dote an ſint bona patris Mariti tacitè hypothecata_, num.7.ibid.
Reſoluitur diſtinguendo.
Vid.V.Mariti, & V. Pater.
Dotis cauſa præfertur mulieri etiam in bonis fideicommiſſo ſubiectis,num.40.pag.15.
Dotis augmentum gaudet eadem prælatione, quam habet ipſa dos,num.41.ibid.
Dos præfertur legitimę liberorum,num.42.ibid.
Dos ſemper præfertur, etſi viuente viro, iuſtè tamen petatur,num.43.ibid.
Dos præfertur etiam Domino fundi,num.44.ibid.
Etſi Dos in Mariti rem non ſit verſa,num.45.ibid.
Dos etſi in Mariti rem non ſit verſa, nihilominus præfertur in eius bonis,num.45.ibid.
Dos perdit priuilegium prælationis, in concurſu Liberorum primi matrimonij pro dote ſuæ matris tantum, num.46. ibid.
Si Mulier bona ſua adminiſtrauit,num.48.ibid.
Si communem negociationem inijt Vxor cum Viro, num. 49.ibid.
Si Mulieris culpa interueniat,num.50.ibid.
Si ſciens tali viro oberato nubit,num.51.ibid.

Digitized by Google

Si concurrat cum emptore militiæ, num. 52. pag. 15.
Si tamen expreſsa pecunia ad id data ſit, non alias, num. 53. ibid.
Et Dos ſit poſterior, num. 54. ibid.
Imo etſi prior, vt verius, num. 114. pag. 99.
Si verſetur negligentia Vxoris in repetitione Dotis, num. 55. ibid.
Si concurrat Depoſitarius pro ſua ſpecie, num. 56. ibid.
Vel Socius, num. 57. ibid.
Si bona habeant obligationem dotandi, num. 58. ibid.
Si agatur pro ſumptibus, & expenſis nuptialibus, num. 59. pag. 16.
Dotis appellatione non veniunt expenſæ pro matrimonio factæ, num. 60. ibid.
Dotis prælatio, an perſonalis ſit; ita vt non poſſit alteri cedi, vel ad hæredes tranſmitti, num. 68 ibid.
Reſoluitur Affirmatiuè; quod probatur reiectis contrarijs, vſque ad num. 74. ibid.
Dotalis res, etſi data in æſtimationem Viro, & ſic vti vendita, nihilominus eo labente facultatibus, venditio, ſeu æſtimatio reſoluitur; & res poteſt vti propria ab Vxore vendicari, num. 98. pag. 18.
A Dote regulatur etiam eius augmentum; dum ejuſdem eſt naturæ, num. 160. pag. 22.
Dotis lucrorum medietas Vxoris obueniens iuxta leg. *Taur.* habet hypothecata viri bona; etſi in ijs non obtineat prælatio, num. 162. ibid.
Id modificatur, num. 163. & 164. ibid.
Dotis promiſſæ, & contracti matrimonij tempus an attendatur in hypotheca dotali, vel tempus dotis datæ, & traditæ, num. 177. pag. 23.
Referuntur diuerſæ ſententiæ, num. 178. ibid.
Opinio quod competat à tempore traditionis, & datæ dotis eſt *Gloſſ.* laudatæ à Doctoribus, & notatæ, vt ſingularis, num. 179. ibid.
Referuntur fundamenta dictæ opinionis, n. 180. & ſeqq. ibid.
Opinio quod competat à tempore promiſſionis, & contracti matrimonij adducitur, num. 184 pag. 24.
Et probatur, num. 193. ibid.
Vniter, & coniunctim debent ſumi verba *Dotis promiſſæ, & contracti matrimonij*, num. 185. ibid.
Opinio quod tempus promiſſionis diſiunctim attendatur, num. 186. ibid.
Eius Doctores recenſentur, num. 187. ibid.
Et fundamenta, num. 188 & ſequ. ibid.
Sed ab ea receditur, & cur, num. 19.. & ſeqq ibid.
Dotis promiſſæ, & contracti matrimonij tempus attendi ad hypothecam, reſoluitur, num. 194. ibid.
In Dote ſoluta tempore ſponſaliorum, incipit priuilegium à tempore matrimonij dumtaxat contracti, num. 196. ibid.
Dote promiſſa ante matrimonium, ſi Socer ſit oberatus, non obtinet in eius bonis hypotheca, num. 197 ibid.
Dos ſi ſit poſt matrimonium conſtituta; adhuc non tempus conſtitutionis, ſed matrimonij contracti attendendum eſt, num. 198. ibid.
Dotis ſolutæ tempus attenditur de iure *Reg. Hyſpan.* ad eius prælationem; ſed vix poteſt defendi de iure ciuili, num. 199. pag. 24.
In Dote illa non obtinet prælatio, de cuius vera numeratione non conſtat. n. 203. p. 2 .
Dos non numerata non gaudet prælatione, & hypotheca, etſi Maritus renunciauit tali exceptioni, num. 205. ibid.
Etſi ſit facta confeſſio receptionis in inſtrumento publico, & guarentigiato, num, 208. ibid.
Vel ſit remiſſio, vel confeſſio iurata, num. 209. ibid.
Et cur, ibid.
Nec ſi ea confeſſio ſit facta à tertio, num. 211. ibid.
Aut eam ſummam confeſſatam Vir coget Vxor, n. 213. ibid.
Nec Chirographarijs creditoribus in ea præfertur, num. 214. pag. 26.
Dos habet priuilegium prælationis, & hypothecæ; etiamſi ſit confeſſata, cum à creditoribus eſt ea confeſſio approbata, num. 214. ibid.
Cum tempus opponendi eam exceptionem eſt lapſum, num. 215. ibid.
Et cum alij creditores concurrentes non probant numerationem proprij crediti, num. 221. ibid.
Nec ſi vice numerationis aliæ in Dote concurrant coniecturæ, num. 222. ibid.
Si promiſsio, & confeſsio diſtinctis temporibus apparet, num. 224. pag. 27.
Vel Vir confeſſus eſt dotem recepiſſe in immobilibus, num. 223. ibid.
Dotali re conſumpta, an creditor pro ea conuentus teneatur ad totum ipſius pretium, vel ad reſiduum remanſum vltra ſuum creditum, num. 241. & 242. pag 28.
Refertur ſententia *Barboſa* retenta ab Auct. num. 243. ibid.
At parum tuta videtur, & cur, ibid.
Dos ex parte Mulieris eſt ius vniuerſale, num. 224. pag. 27.
In Dotali re non poteſt Vxor remittere ius ſuum ad fauorem Viri; ſed bene in donatione propter nuptias, & cur, num. 280. & ſeq. ibid.
Aliqua tamen exiguntur, num. 282. & ſeq. pag. 31.
Dos præfertur Fiſco, attento iure communi; ſecus ex *l. Regia*, num. 9. p. 35.
Dotis in repetitione non habet locum text. *l. 1. D. de iur. Fiſc.* & *l. ſi is, qui, D. eod.* num. 18. pag 35.
Dos non præfertur funeri, & cur, num. 20. pag. 44.
Dos Vxoris, ſufferre debet expenſas funeris pro eiſdem, num. 38. & 39. pag. 45.
Dote concurrente cum mutuante ad reparationem ædificij, temporis ratio eſt habenda à num. 110. ad num. 112.
Dos Mulieris in dubio præfertur; inde Pupillus, poſtea Fiſcus, num. 103. pag. 99.
Dos non poteſt exigi à Maioratu pro qua eſt obligatus cum Regio aſſenſu, niſi cum bona libera non adſunt, num. 3. 5. & ſeq. pag 118.
Dos Sponſæ habet ſolum perſonale priuilegium, num. 14. & 15. pag. 129.
At ſecus ſi Sponſa ſit ſerua, ibid.

Dubium.

In Dubio Dos præfertur Fiſco, et ei adhuc Pupillus, Miles, & alia priuilegiata perſona, num. 10. pag. 34. & num. 29. pagin. 36.
In Dubio contra Fiſcum iudicatur, quoties Fiſcus aduerſus debitorem agit de lucro captando, & pœna exigenda, num. 61. pag. 39.
In Dubio pecunia depoſita cenſetur non mutuata, num. 232. pag. 90.
In Dubio cenſetur habita fides de pretio per venditorem, nu. 57. pag. 95.
In Dubio Mulier præfertur; poſtea Pupillus; demum Fiſcus, num. 109. pag. 99.
In Dubio prioritatis cæteris paribus quæritur quis ſit potior? num. 4. pag. 115.
Aliqui reſoluunt pro concurſu, num. 5. pag 115.
Aliqui, & rectius pro poſſidente reſpondent, num. 6. pagin. 115.
Reſoluuntur obiecta primæ ſententiæ, num. 7. & 8. pag. 115.
Amplia vt, num 9. ibid.
In Dubio omnimodò inter priuilegiarios præfertur primò Dos; inde Pupillus ex cuius pecunia res eſt empta; demum Fiſcus pro tributis, num. 18. pag. 116.

E

Eccleſia.

ECcleſia, Reſpublica, & Pupillus regulariter æquiparantur, vt omnibus competat priuilegium, & tacita hypotheca in bonis adminiſtratorum.
Eccleſia habet eamdem hypothecam, & priuilegium in bonis ſui adminiſtratoris, aut OEconomi, quod habet Pupillus, aut Ciuitas, numero decimoquarto, & decimoquinto, pag. 63.
Sententia ea probatur, num. 16. ibid.
Et num. 18. & 19. ibid.
Et reſoluitur, num. 23. ibid.
Eccleſiæ competit prælatio vltra hypothecam, in Clerici, & Prælati bonis, ad inſtar Vxoris in bonis ſui Viri, num. 20. ibid.
Eccleſia in dictis bonis præfertur, etiam Doti, num. 21. ibid.
Eccleſia non præfertur funerariæ actioni reſpectu Prælati, vt nec Dos reſpectu Viri, dum ambo ad eorum funus tene

Digitized by Google

tur, numero vigeſimoſecundo, pag.63.
Limita in Epiſcopi contractu, ſeu Epiſcopali camera, quæ non gaudet priuilegio Eccleſiæ,num.24.ibid.
Eccleſia mutuans ad rem emendam abſque ſpeciali hypothecæ reſeruatione in ea re, habet nihilominus in ea tacitam hypothecam,num.25.& 26.ibid,
Eccleſia non acquirit rem ab Adminiſtratore ipſius, ex eius Eccleſiæ pecunijs emptam,aut ab extraneo, ſed habet ſolum tacitam hypothecam,num.27.ibid.
Eccleſia, Miles, & Minor in omnibus pariſicantur; & magis valet comparatio Eccleſiæ cum illis, quam cum Ciuitate, num.29.ibid.
Eccleſię fauore interueniẽte, diſceditur à regula,qua,ex plurib. creditoribus,priori eſt res tradenda,num.30.ibid.
Eccleſia in bonis communis debitoris non habet hypothecã num.38.pag.64.
Et probatur,num.39.ibid.
Affertur ſententia oppoſita, ſed non retinetur, num.40.ibid.
Eccleſiæ non eſt fauendum cum alterius iactura,ibid.
Eccleſia gaudet iure Imperij,num.41.ibid.
Eccleſiæ, & Hoſpitalia pariſicantur; ſi tamen hæc ſint erecta auctoritate Epiſcopi,num.32 pag 62.
Eccleſia regulariter habet maius priuilegium, quam Reſpublica,num.40.pag.64.
Eccleſia contra Eccleſiam contendens pro decimis, gaudet appellatione etiam ad effectum ſuſpenſiuum,num.63.pag. 66.
Eccleſia in re empta ex ſua pecunia habet prælationem,num 95.pag 98.
Eccleſia, Minor, Miles, Mulier, Fiſcus rem emptam per eorum adminiſtratores vendicant iure dominij, numer.26. pagin. 112.
Eccleſia præfertur ſemper omnib. chirographarijs creditorib. num.24.pag.134.

Edictum.

Edictum D.Marci *in l.extat, D.quod met cauſ.* non habet locũ in muliere occupante rem ſuam propria auctoritate, ſed abſque vi,num.304. & ſeq.pag.32.

Emptor, Emptio.

Emptione facta rei ex pecunia pupilli an ipſe in re illa habeat priuilegium,& hypothecam,num 58.pag 56.
Diſtinguitur, vt tutore emente, habeat priuilegium ſecus ſi extraneus,num 59.& 60.pag.56.
Diſtinctio an de iure Hiſpano procedat,ibid.
Empta re per tutorem ex pecunia pupilli, ſi in ea concurrat Dos, & Fiſcus cum ipſo, ille præfertur; non vt magis priuilegiatus, ſed vt anterior,num 61.ibid.
In re empta ab extraneo nomine proprio obtinet Regul. *Qui prior*. ibid.pag.56.
In re empta ex pecunia Eccleſiæ per adminiſtratorem, vel etiam per extraneum, habet ea tacitam hypothecam in ipſa; non tamen eius fit, num 27.pag.63.
Id extenditur,& ad Milites,num.28.idid.
Emptor prædij obligati ad decimas non eximitur ab obligatione ſoluendi illas,etſi debitas per venditorem, & cur,nu. 64.pag.66.
Ad Emptionem rei mutuans pecuniam, an habeat in ea prælationem?
Affirmatur,num.82.& ſeq.pag.97.
Negatiua eligitur per Auct. ob *l.Reg.* num.86.ibid.
Retinetur etiam iure communi ab omnibus Doctoribus, n. 87 & vſque num 90 pag.98.
Niſi mutuans ſit pupillus,num.92.ibid.
Miles.num.93.ibid.
Furioſus, Prodigus, vel alius in poteſtate, & gubernio conſtitutus.num.94.ibid.
Eccleſia,num.95.ibid.
Socius omnium bonorum,num.96.ibid.
Vxor reſpectu Viri,& è contra,num.97.ibid.
Emptor cum pacto ſoluẽdi creditoribus antiquioribus non præfertur, niſi expreſſe actum ſit,num.2.pag.128.
Emptam rem vtiliter vindicare poteſt ille de cuius pecunia inſcienter fuit ipſa empta, ſi habeat ratam emptionem, n. 5.pag.137.
Emptor pignoris eſt in tuto, nec poteſt moleſtari à quouis creditore,cum illud emit auctoritate Iudicis, num 20 pag. 146.

Emphytheuſis, Emphytheuta.

Emphyteuſis an ſit capax hypothecæ? Negatiua refertur,num. 52.pag.53.
Affirmatur vt verius,num.53.ibid.
Et probatur,ibid.
Emphyteuſis,& feudum non pariſicantur in totum, num. 54. ibid.
In Emphyteutæ bonis an Dominus pro canone habeat hypothecam,num.54.ibid.
Emphyteuſis oppignerari poteſt, etſi non alienari in totum, num.53.pag.51.
Emphyteutici Cenſus Dominus pro penſionibus annuatim ſoluendis,ex fundo emphyteutico an prædium ipſum habeat obligatum, competatque prælatio? num.55.pagin. 106.
Negatiua affertur, ibid.
Affirmatiua retinetur per Auct. num.56.& 57.ibid.
Verior eſt negatiua, quo ad hypothecam; Affirmatiua verò quo ad ius dominij,num.58.pag.106.
Emphyteutici fundi Dominus non præfertur prioribus, & anterioribus expreſſas hypothecas habentibus, ſecundum Auct.num.67.pag.107.
Emphyteuſis hæreditaria eſt capax hypothecæ, num.98.pag. 109.
Non tamen ſi ſit cum pacto, & prouidentia, num.99. pag. 109.

Epiſcopus.

Epiſcopus,ſeu Epiſcopalis Camera non gaudet priuilegio Eccleſiæ,num.24.pag.63.

Euictio.

Euicta re ex qua ſatisfactum eſt debito non reuiuiſcit ex hoc hypotheca ante ſolutionem competens; ſed debitum nihilominus remanet extinctum,n.124.pag:126.
Datur tamen ipſi creditori ſola actio perſonalis ex empto, ibid.
Euictionis cauſa ſi res hypothecetur, poteſt ſecundus creditor in eam agere; primus enim ſolum poteſt petere cautionem in caſu euictionis,num.127 pag.126.
Euictio non habet locum in venditione facta iure creditoris, num.21.pag.146.

Exactio.

Exactum per poſteriorem creditorem auocari poteſt ab anteriore, ſiue per extorſionem ſit exactum, ſiue etiam auctoritate Iudicis,num.35.pag.136.

Exceptio.

Exceptio non numeratæ Dotis renunciata à Viro per hoc nõ parat prælationem,vel hypothecam Vxori pro eius repetitione in concurſu aliorum creditorum; ſed benè ipſius Viri, & ſuorum hæredum reſpectu, numer.205. & 207.pagin. 25.
Exceptio ea dotis non numeratæ, ſi opponi amplius non poteſt,quia ſit lapſum tempus,dos ea aſſumit priuilegium, num.215.p.26.
Exceptio talis ſemper poteſt opponi à creditoribus extraneis pro ſuis creditis conſequendis; illis enim non labitur tẽpus num.216.ibid.
Aſſignatur ratio diſparitatis,num.217.ibid.
Et alia remiſſiuè apud Doctores, Etſi plures reſiſtant,ibid.
Exceptio talis intra quod tempus poſſit opponi, numer.220. ibid.
Exceptio non excuſſionis bonorum Viri non poteſt opponi à tertio poſſeſſore,contra quem agit vxor pro ſuo credito, nu. 290.p.31.
Exceptio non numeratæ pecuniæ non poteſt opponi per confeſſum contra deponentem,num,202.pag.86.
Obiecta diluuntur,ibid.
Exceptio illa eſt penè obſoleta,ibid.
Exceptio, quod creditor vtatur actione reali ob hypothecã, depoſita perſonali, etſi prius eam eligeret non poteſt opponi per debitorem,num.13.p.146.
Exceptio debitor non poſſidet hęc competit tertio poſſeſſori cum hypothecatam rem; nam tunc debet in primis excuti principalis,num.13.ibid.

Exceſſus.

Ab Exceſſu ſi interponatur appellatio, poteſt rectè concedi ſequeſtratio,num.162.& ſeq.pag 82.

Excuſſio.

Excuſſionis exceptio denegatur ſecundo creditori poſſidenti, a quo, nihil attento poterit primus pignus auferre, num. 10. pag. 16.
Excuſſio principalis debitoris eſt tantum neceſſaria, tertio poſſidente pignus nomine proprio, ibid.
Excuſſionem rei non poteſt iſte tertius rei poſſeſſor obijcere, etſi iſte habeat in ea ſpecialem hypothecam, num. 44. pag. 119.
Excuſſionem nec etiam principalis debitoris poteſt iſte tertius rei poſſeſſor obijcere contra primum creditorem rem illam perſequentem, num. 45 & ſeq. ibid.
Excuſſio principali debitoris ſemper debet procedere, cum agitur de auocationis iure, num. 62. pag. 136.
Excuſſio bonorum poſſeſſorum à reo debet præcedere, in iudicio aſſecurationis intentato per vxorem, antequam ea inſtituat actionem contra bona à tertio poſſeſſa, num. 16. pag. 146.
Niſi vtatur remedio poſſeſſorio, *l. fin. C. de acquir. poſſeſſ.* num. 17. ibid.

Executio.

Executioni factæ ad alicuius inſtantiam poſſunt ſe opponere alij creditores, vt tertij oppoſitores, vigore priuilegij quod habent, dicentes præferendos eſſe executanti, vt ſunt Vxor, Fiſcus, Pupillus, Reſpublica, &c. num. 2. pag. 2.
Executioni factæ creditores intra quod tempus ſe opponere debent, num. 3. ibid.
Executio debiti tutoris ex adminiſtratione, poteſt fieri contra fideiuſſores iudiciales; non extraiudiciales, niſi adhibita cautela, vt num. 44. & 45. pag. 55.
Executio poteſt fieri pro debito per creditores ſuper fructib. maioratus, non tamen ſuper proprietate, num. 150. pag. 81.
Idem eſt in Beneficijs, num. 151. ibid.
Executione nulliter facta in re oppignerata, durat nihilominus ius pignoris in ea, & poteſt ex eadẽ cauſa denuo in eius manus peruenire, etſi ex diuerſa cauſa id non liceat, numer. 32. 34. & 35. pag. 147.

Executiua.

Executiua via ſuſpenditur, & efficitur ordinaria, cum, oppoſitione facta à creditoribus, datur copia reo executato, & alijs creditoribus Iudicis mandato, num. 4. pag. 2.

Expenſa.

Expenſæ in Pharmacis, medicamentis, & medicorum ſalarijs gaudent priuilegio cauſæ funerariæ, num. 24. pag. 44.
Expenſę pro medicamentis in culina non gaudent prælatione, num. 26. pag. 44.
Expenſæ nomine funeris dicuntur quæ etiã in vnguentis factę ſunt, in loco ſepulturę, veſtiarijs, vectigalibus, pro itinere, &c. nu. 22. pag. 45.
Item veſtes lugubres, num. 46. ibid.
Expenſæ pro teſtamento, & inuentario factæ gaudent ea prælatione, num. 34 pag. 45.
Expenſæ in funere factæ ſolum ex neceſſitate habent prælationem, ſecus non neceſſariæ, num. 30. & 31. pag. 45.
Expenſæ funeris ſunt per *l. Reg.* taxatæ, & ipſis ſtandum eſt, n. 35. pag. 45.
Quo ad ſacrificia, oblationes, & Eccleſiaſticas perſonas, nihil eſt immutatum, num. 36. ibid.
Expenſas faciens in funus, non miſericordiæ cauſa, ſed vt negociorum geſtor, eas repetit actione funeraria, numer. 37 pag. 45.
Expenſas funeris vxoris ſufferre debet eius dos, num. 38. & 39. ibid.
Expenſas in captura delinquentis factas Fiſcus repetit, cum priuilegio prælationis, ratione operarum, numer. 61. pagin. 48.
Expenſæ rei ſequeſtratæ ſunt primo ſoluendæ, numer. 84. pag. 77.
Multo magis ſi ipſi infirmo præbitæ ſint, num. 86. ibid.
Expenſæ neceſſarię in aliqua re habent, in ea prælationem, n. 17. pag. 93.
Expenſæ neceſſarię factæ in bonis debitoris habent priuilegiũ perſonale in ipſis bonis, num. 16 pag. 129.
Expenſæ neceſſariæ rem ipſam minuunt, numer. 17. pag. 130.

Expreſſa.

Expreſſam habẽs hypothecam anteriorem an præferatur mulieri in ſua dote habenti pariter expreſſam? Affirmatiua, &
Negatiua ſententia afferuntur, à num. 19. vſque ad num. 40. pag. 14.
Verior eſt in puncto iuris Affirmatiua, ibid.
Negatiua eſt in praxi receptior, num. 65. pag. 16.
Expreſsi, & taciti non eſt eadem virtus, cum eſt diuerſa ratio, num. 62. ibid.
Et cum agitur de effectu excluſionis, & priuationis, num. 16. ibid.
Alia ſolutio remiſsiuè, num. 64. ibid.
Expreſſa hypotheca prior præfertur Fiſco, num. 38. pag. 36.
Expreſſa mutuatio pecuniæ debet interuenire ad rem aliquã, vt in ea obtineatur priuilegium, num. 115. pag. 99.
Expreſſe, & ſpecialiter hypotheca eſt reſeruanda per Venditorem in re vendita, vt dominium dicatur non tranſtuliſſe in emptorem, num. 53. & 54. pag. 95.
Expreſſa hypotheca conſtituta in conductione vrbani prædij, cenſetur repetita in tacita reconductione, num. 5. pag. 102.
Non tamen poteſt exerceri in creditorem priorem, ex tacita reconductione, num. 6. ibid.
Expreſſa ſit hypotheca, aut tacita, ſine diſtinctione procedit Regula *Qui prior tempore*, num. 18. pag. 116.
Etſi in modo inducendi ſit aliqua differentia, ibid.
Expreſſa hypotheca non præfertur in dote, vt eſt tacita, & legalis dict. num. 19. ibid.
Expreſſa hypotheca non retrotrahatur ad tempus promiſſionis dotis, ibid.
Expreſſæ hypothecæ in dote mulier poteſt renunciare, non tamen tacitę, dict. num. 19. pag. 118.
Expreſſa obligatio mobilium, & immobilium non continet iura, & actiones; ſed benè tacita, ibid.
Expreſſæ hypothecæ non ſubduntur venalia; ſed benè tacitę; ſi tamen ea in apotheca, vel conditorio reperiantur, dict. num. 19. d. pag. 116.
Expreſſa hypotheca non comprehendit bona alienata, ſi ſemel ſunt ab obligatione liberata, num. 19. pag. 117.

F

Famulus.

Famuli pro ſuis ſalarijs, & mercedibus an gaudeant prælatione, & hypotheca, num. 55. & ſeq. pag. 47.
Famulorum diuerſæ ſpecies proponuntur, num. 57. pag. 48.
Famulos non omnes, ſed ſolum inſtitores vult Auct. gaudere priuilegio, num. 59. p. 48.
Et cur, ibid.
Famulorum diſtinctio ab eo facta parum arridet, numer. 60. ibid.
Famulus ſemper pręfertur cum laborem perſonalem præſtat, ibid.
Circa ſamulorum ſalaria affertur Pragmatica Regis Hiſpaniarum, n. 63. ibid.
Famuli omnes habent hypothecam, & Saluianum interdictũ pro ſalarijs, n. 64 p. 49.
Famuli vt gaudeant priuilegio, debent eſſe in domo, & ſeruitio Domini, tempore mortis, vel inopię. Et ſit illis certum ſtipendium deſignatum, & promiſſum, n. 65. ibid.
Famulos pro ſalario ſeruiuiſſe ſemper præſumitur, num. 65. ibid.
Famuli iuramento ſtatur pro quantitate, & ſumma ſalarij, probato prius per eum ſeruitio; quod tamen fallit in Inſtitore, num. 66. ibid.
Famulis illis datur priuilegium pro ſalario etiam annorum antecedentium, n. 67. ibid.
Famuli, & Miniſtri ſubtrahentes Dominis ſalariũ denegantib. aliquam rem æquiualentem ſuo debito, non tenentur furti puniuntur tamen extra ordinem; quod procedit etſi interuenit fractura, num. 71. ibid.

Feudum.

In Feudis Mariti non habet locum hypotheca, & prælatio Mulieris pro dote, num. 16. p. 13.
Feudi Domino præfertur Mulier agens pro ſuæ dotis recuperatione, n. 44. p. 15.
Feudalibus in bonis num habeat locum hypotheca, num. 228. pag. 27.
Affirmatiua proponitur, & probatur, numer 229. & ſequ. ibid.

Oblecta tolluntur,num.236.ibid.

In Feudis Mulier non habet hypothecam,num.237.p.23.

Niſi ſit onus inſitum ipſis feudis,num.238.p.27.

In Feudi fructibus bene obtinet hypotheca, & ad vitam Vaſſalli,num.239.ibid.& num.62.pag 107.

In Feudalibus,agnati proximiores conueniuntur etiam matre adminiſtrante; quoniam ipſi ſunt tutores,num.43.pag. 55.

Feuda non ſunt obnoxia hypothecæ pupillari,num.49.ibid.

Nec cuilibet alij hypothecæ,ibid.

Feudi tamen fructus eſſe poſſunt obligati,num, 50.ibid.

Ad vitam tamen dumtaxat poſſeſſoris,n.51,ibid.

Feudalia bona ſeu fructus an obligari poſſint, & excuti quãdocumque; an vero dumtaxat in ſubſidium, num.63.pag. 107.

Reſoluitur poſſe ſemper obligari,& excuti,n.64.ibid.

Fides.

Fides ſi non ſit habita de pretio per venditorem, non cenſetur translatum in emptorem rei venditæ dominium, num.45. 55.& 56.pag.94.& 95.

Fides de pretio in dubio habita præſumitur per venditorem, num.57.pag.95.

Fideicommiſſarius, Fideicommiſſum.

Fideicommiſſarijs in bonis Mulier pro Dote præfertur honorato,num.40.pag.15.

Fideicommiſſarius vniuerſalis, vel particularis in re ſubiecta reſtitutioni eſt creditor dominij,n.21.p.112.

Fideicommiſſarius habet hypothecam in bonis teſtatoris pro ea re,ſed tamen ea cedit actioni perſonali competenti alijs creditoribus teſtatoris,num.46.pag.142.

Fideicommiſſarius an gaudeat hypotheca in bonis hæredis grauati,ſi diſsipet, & malè adminiſtret bona fideicommiſſo ſubiecta,num.47.ibid.

Negatiuè reſoluitur,num.48.ibid.

Fideiuſſor.

Fideiuſſores,& hæredes tutoris,& curatoris habent ſua bona obnoxia pupillo pro adminiſtratione, n.29.& ſeq.p. 53.

Reiecta oppoſita ſententia,ibid.vſq.ad num.36.

Fideiuſſor iudicialis poteſt excuti pro debito Tutoris, ratione reddita,non item extra iudicialis, niſi præcedat citatio, nu. 45.pag.15.

Nil adſit Clauſ. *Guarentigie*,n.46.ibid.

Vel renunciet, *Auth, de fideiuſſoribus*, Aut ſe obligauit etiã ratione iudicij,n.47.ibid.

Fideiuſſor ſoluens naulum,vel vecturam rerum conſeruatarũ, & tranſuectarum poteſt gaudere prælatione alias competente ipſi domino Vehiculi, vel Nauis, ob ipſarum conſeruationem,n.12.p.302.

Fideiuſſorem ſi locator recipiat perdit tacitam hypothecam, n.35.ibid.

Et cur,ibid.p.103.

Fideiubens pro eo, qui obligauit,rem fideiuſſoris, eo inſcio, habet illam rem ex hoc hypothecatam,n.29. p.108.

Fideiuſſor ſoluens pro debitore ſuccedit in locum, & prærogatiuam ipſius creditoris cui ſoluit, n.118.p.125.

Filius.

Filij Mulieris gaudent in recuperatione dotis maternæ idem ius prælationis,ac mater; non vt hæredes, ſed ratione ſanguinis,n.84.p.17.

Idem in Nepotibus, & alijs ex ſe deſcendentibus, ibid.

Non tamen gaudent hæredes collaterales, quod probatur, num.85.ibid.

Filij etiam alterius matrimonij non poſſunt gaudere prælatione in dote petenda ab hæredibus primi mariti. Et eſt communis,num.86.& 87.p.17.

Filia poteſt vti iure retentionis, in bonis ex quibus dotanda eſt,n.106.p.18.

Filius habet priuilegium,& tacitam hypothecam in bonis ipſius patris pro rebus proprijs ab eo alienatis, & pro mala, & fraudulenta adminiſtratione,n.38.

Non autem pro negligentia, n.79.

Negat talem prælationem *Acoſt.* ibid.

Filius adminiſtrans bona patris tenetur ad reddendas rationes, num.87.p.58.

Filius in bonis patris,& matris conuolantis ad ſecundas nuptias, habet priuilegium,n.94.& 96.p.58.

Filius habet rei vendicationem pro rebus alienatis extantibus, numero nonageſimoquinto,ibid.

Filius tenetur reddere rationes,vel patri,vel fratribus illo, defuncto,ſi adminiſtrauerit ipſius patris boua,numer.87.pagin.58.

Filio ſoluente pecuniam contra *S. Macedonian.* pater eam vendicare poteſt,num 238.p.90.

Filius in recuperanda re aduentitia per patrem alienata vtitur iure dominij,num.28.p.113.

Fiſcus.

Fiſcus habet inter cætera priuilegia,tacitam hypothecam, & prælationem,n.1.p.33.

Fiſcus,& mulier pro dote pari paſſu ambulant, ibid.

Fiſcus an præferatur hypothecarijs anterioribus, numero ſecundo,ibid.

Negatiua eſt communior,num.4.pag.34.

Siue illi hypothecariam habeant expreſſam,ſiue tacitam,ſiue hypotheca ſit generalis,ſiue ſpecialis, numero quarto, 5.ibid.

Fiſcus in bonis poſt cum eo contractum quæſitis, & in creditore ex delicto præfertur,n.6.ibid.

Fiſcus concurrens cum dote,aliquando par eſt,aliquando debilior,n.7.ibid.

Semper tamen eſt potior cum poſſidet,n.8.ibid.

Fiſcus an ſit præferendus, vel Mulier in ſuis priuilegijs, cum non conſtat de alterius prioritate,n.10.ibid.

Opinio pro Muliere,n.11,ibid.

Sententia pro Fiſco, ibid.

Alia pro eorum concurſu,n,12.ibid.

Verior eſt ſententia, quæ fauet Doti,n.13.ibid.

Reſoluitur oppoſitio,n.14.ibid.

Fiſcus non præfertur pupillo in cauſa cum eodem, numer. 16. ibid.

Fiſcalis adminiſtratoris hæres tenetur ad damnum paſſum per Fiſcum,ob non ſolutam pecuniam fiſcalem;non tamen ſi hæres ſit pupillus,quia tenetur ad ſolum debitum defuncti,n.17.p.35.

Fiſcus eſt Regia Camera,num.19.& ſequ.vbi plura, dict. pag. 35.

Fiſcus pro tributis habet prælationem etiam anterioribus, n. 22.p.36.

Et pro debitis cum aliquo,ex cauſis Fiſcalibus, ibid.numer. 32.

Fiſcus ratione ſui officij non habet priuilegium,ſi Mulier, Pupillus,,Miles,aut alia priuilegiata perſona concurrat, nec contra creditorem habẽtem expreſſam hypothecam priorem,num.28.pag. 36.

Fiſcus an præferatur anteriori hypothecæ pro tributis, & collectis. Negatur,num.29.pag. 37.

Affirmatiua bimembris affertur,n.30.ibid.

Fiſcus non habet prælationem, niſi in caſibus exceptis, Primipili,Rei quæſitæ poſt ſecum contractum, & rei datæ in tributum per Principem,num.32. pag.37.

Fiſcus non præfertur in tributis poſtea impoſitis,n.33.ibid.

Fiſcus ſuccedens priuato, vtitur iure priuati,num.35. pagin. 34.

Tenetur ad onera hæreditaria,vti translata in ipſum vna cum bonis hæreditatis,num. 36.p.77.

Idem eſt in ementibus hæreditatem à Fiſco,num.27.pag.37.

Fiſcus ex publica vtilitate bona priuatorum capiens tenetur illorum pretium ipſis ſoluere,num.38.ibid.

Fiſcus habet prælationem in bonis ſolum poſt obligationem contractam cum ipſo quæſitis, num.59.ibid.

Fiſcus tenetur probare acquiſitionem eſſe factam ante, vel poſt contractum,num. 40.& ſequ.reiecta contraria,ibid.

Fiſcus habet obligata bona delinquentium,poſt ſententiam condemnatoriam,num.45.& ſeq.p.38.

Et reſpectu delinquentium,non extraneorum,n.48.ibid.

Fiſcus debet ſoluere creditoribus hæreditatis, num.53.pagin. 38.

Fiſci prælatio pro pœna cum priuato, deciditur à lucro, & damno,remiſſiuè.num.55.& ſequ.& num.65.& ſequ.pagin. 39.

Fiſcus habet hypothecam à tempore ſententiæ,etiam in eius adminiſtratore,num.58.& ſeq.ibid.

Fiſcus debet probare bona fuiſſe in bonis condemnati,vt ea poſſit obuoluere,num.64.ibid.

Fiſcus præfertur in pari cauſa lucri,& damni cum priuato, nu-

mero

Digitized by Google

mero ſexageſimo octauo, pagina trigeſimanona.;
Fiſco an competat ius auocandi pecuniam conſumptam ab alio creditore,num.71.ibid.
Fiſcus debet probare acquiſitionem eſſe factam ante, & poſt obligationem cum ipſo,num.40.pag.37.
Poſthabita contraria ſententia,n.43.p.38.
Fiſcus præfertur creditoribus delinquentis ex contractu ante ſententiam condemnatoriam ob delictum, num.48,pagin. 38.
Fiſcus eſt ad inſtar legatariorum, qui non habent hypothecã, & prælationem reſpectu creditorum,n.54.ibid.
Intellige creditorũ ante cõmiſſum delictũ,nõ poſt,& cur,ibi.
Fiſcus quo ad debita contracta poſt delictum ſuccedit non vt hæres,ſed vt ſucceſſor vindictæ,n.19.ibid.
In Fiſcalium rerum adminiſtratore,habet Fiſcus pro pœna etiam ante ſententiam in eius adminiſtratoris bonis hypothecariam aduerſus quoſcumque poſſeſſores,n.57.pagin.39.
Fiſci ratio habenda eſt in pari cauſa, priuato poſtpoſito,num. 61,ibid.
Fiſcus pro expenſis in captura delinquentis præfertur omnibus etiam anterioribus hypothecarijs creditoribus,ratione apocarum;etſi ex ſuo priuilegio non præferatur niſi ijs cum tacita,num.61,p.48,
Fiſcus,Minor, Miles,Mulier,Eccleſia in re empta per eorũ adminiſtratores habent priuilegium dominij, n.26,pagin.112.

Forenſis,

Forenſis,& Aduena poteſt ſequeſtrari, cum diſcedens à prouincia non reliquit ſufficientia bona pro debitis ſoluendis, n.181.p.84.
Vel non ſoluit vbi promiſit, niſi fidem eius ſit creditor ſecutus,n.182.ibid.
Vel ab eo iam conuento non potuit creditor ius ſuum conſequi,n.183.p.84.
Abſque his adminiculis non poteſt Forenſis,qua talis, ſequeſtrari,n.184.ibid.
Nec cautio de ſoluendo poteſt peti,ibid.
Forenſis nec ſi reperiatur cum re mea,quam perditam reperi, poteſt ſequeſtrari,n.81.ibid.
Aduerſa ſententia relata per *Iaſ.* reijcitur,num.136.ibid.

Frater.

Frater adminiſtrans negligens non poteſt carcerari; ſecus ſi doloſè,& fraudulenter,n.92.p.50.
Frater non eſt ex illis,qui gaudent beneficio competentiæ.ib.

Fraus.

Fraudis ſuſpicio ſi abſit,& alijs appareat de veritate obligationis,ſcriptura probat ad effectum etiam prioritatis,vtcũque ſine ſolemnitatibus *l. ſcripturas,&c.* n.64.p.121.
Fraudolenter inducta hypotheca,ſcilicet à debitore decoquẽte,primus creditor non recipit detrimentum, etſi chirographarius,num.122.pag.136.
Fraudis ſuſpicio attenditur in concurſu donatarij, & alterius creditoris oneroſi,n.8.p.133.
Fraudis hæc ſuſpicio deprehenditur ex tempore donationis, num.9.ibid.
In Fraudem creditoris chirographarij hypotheca conſtituta per debitorem poſtponitur tali ſimplici credito,numer.26. p.134.
Fraudulenta alienatio non poteſt reuocari à creditore futuro; ſed vid,remiſſiuè,n.56.p.136.
Fraus deficit in ſcriptura reſpectu anteriorum creditorum, cũ ea eſt ſubſcripta à Procuratore ex mandato per inſtrumentum anterius,n.65.ibid.
Excipe cum debitor non eſt ſoluendo,n.86.ibid.
Vel cum ipſo adhuc etiam talis eſt procurator, numer.67. ibid.
Fraus non præſumitur,cum adſunt ſolemnitates *l.ſcripturas, C.qui potior.* num.69.

Fructus.

Fructus computantur in ſortem, etiam ſi percipiantur à Muliere vigore iuris retentionis ob ſuam dotem, detractis tamen alimentis,n.116.p.19.
Limitatur in damno emergente,num.117.ibid.
Et in lucro ceſſante,n.118.ibid.
Fructus bonorum pupilli tutor tenetur reddere, immo iuſtum lucrum, & vſuras vſque ad tempus ſolum maioritatis, niſi poſtea eum interpellauit pro illis,numer.9.& 10.p.54.
Fructus illos,& eorum lucrum tenetur tutor reddere, qui percepti ſunt,vel percipi potuerunt,aut vendi in rei pupillaris augmentum,n.14.& 15.p.52.
Fructus debent congruo tempore vendi per tutorem, & pretium benè locari, ibid.
Fructibus ex quibus debetur decima extantibus, vel pendentibus, aut in horreo reconditis obtinet Eccleſia in illis prælationem,& hypothecam,num.70.& ſequ.pag.67.
Fructibus tamen conſumptis non datur niſi perſonale priuilegium, quo chirographarijs ſolum præfertur Eccleſia,num. 78.& 79.ibid.
Fructus Maioratus ſolummodo poſſunt à creditoribus ſequeſtrari,nu.150.p.81,
Idem eſt in Beneficijs,n.151.ibid.
Ex fructibus ſequeſtratis,alimenta poſſeſſori Maioratus an ſint decernenda,n.152.ibid.
Affirmatur dumtaxat in poſſeſſore illuſtri, & potenti, non ſimpliciter nobili,n.153.p.81.
Fructus fundi locati ſunt Domino obligati pro penſione ipſo iure,ſiue ſciente,ſiue ignorante ipſo, numero ſeptimo, pag. 102.
Fructuum aſportatio è fundo poteſt prohiberi per locatorem conductori; donec penſionem ſoluat,n.21.p.103.
In Fructibus prædij,ſi extent,datur prælatio iure dominij,nu. 22.ibid.
Vid.plura,n.31.& ſeq.p.104.& 105.
Fructus ſuos non facit conductor,niſi euacuato debito ob ſolum n.23.p.103.ibid.
Fructus iure non pignoris,ſed dominij locator retinet in fundo locato,n.23 ibid.
Fructus tam naturales,quam induſtriales tacitè Domino ſunt hypothecati pro ſolutione penſionis,n.24.ibid.
Et reſoluitur obiectum,n.27.ibid.
Si tamen ſint extantes,n.29.ibid.
Fructus conſumpti, aut diuenditi, & eorum pretio emptum prædium non eſt ſubiectum hypothecæ,n.29.p.104.
In Fructibus percipiendis potius attendi videtur ius corporis ex quo percipiuntur, quam ius ſeminis, num.32. in fin. ibid.
Fructus ſolos coherentes,pars fundi cenſentur,n.35.ibid. vid.n.41.p.105.

Frumentum.

Frumentariæ rei adminiſtrationis cauſâ competit Reipublicæ in adminiſtratoris bonis priuilegium,& tacita hypotheca, num.9.pag 62.

Fuga,

Fugæ ſuſpicio facit licitam ſequeſtrationem, numer.58. & 59. pag.76.
Fugitiui,& ſuſpecti de fuga,facienda diſtinctio eſt,quo ad detentionem perſonæ,n.60.ibid.
Fugitiuus poteſt capi etiam priuata auctoritate, numer. 6 ibid.
Dummodo non detineatur ipſe vltra viginti horas,num.62. ibid.
Fugæ ſuſpicio maturè diſcutienda eſt per Iudicem, antequàm capturam decernat,n.64.ibid.
Ad Fugæ ſuſpicionem comprobandam non eſt citandus ſuſpectus,num.6 .ibid.
Fugæ ſuſpicio præſumitur ſi alias captus aufugit, numer.66. ibid.
Si ad id ſe præparat,n.67.ibid.
Si in Fuga deprehenditur,licet vnum pedem mouerit, nu.68. ibid.
Si latitat,num.69.ibid.
Si inde diſceſſit, vbi habet creditores,n.70.ibid.
Si in prima ſolutione defecit,n.72.ibid.
Si verſuram fecit,n,73.ibid.
Aliæ præſumptiones afferuntur, remiſſiuè,n.74.ibid.
Fugæ ſuſpectus quis non eſt ex eo ſolum, quia forenſis, vel recedit poſtea reuerſurus,n.75.ibid.
Nec ratione modici debiti,n.76.ibid.
Nec ex eo quod non poſſidet immobilia,n.77.ibid.
Fugæ ſuſpicione probata, Iudex debet relaxare ſequeſtrum reale,vel perſonale,n.78.ibid.
Nec poteſt opponi de incompetentia,ibid.
Ob Fugæ ſuſpicionem,& periculum,tranſeuntes, & Aduenæ maximè Muliones, &c. poſsunt à Iudice alias competenti ſequeſtro detineri,niſi alias tradiderint,n.83.ibid.

Digitized by Google

Fugæ ſuſpectus ſi ſit debitor in diem, vel ſub conditione, etiam ante earum aduentum poteſt detineri res, vel etiam eius perſona, n. 95. & 96. p. 77.

Fugæ ſuſpectus ex alijs cauſis quis dicitur, & datur ſequeſtratio, remiſſiuè, n. 97. & 98. ibid.

Fugam præcogitante emptore venditor præſumitur ſibi reſeruaſſe dominium rei venditæ vſque ad ſatisfactionem pretij, num. 76. pag. 36.

Fuga quando præconcepta dicatur, num. 77. ibid.

Fundus.

Fundus obligatus pro alimentis, vel alijs præſtationibus, præbet hypothecam, & prælationem creditoribus ex ea, num. 51. p. 47.

Funeraria impenſa, Funus.

Funerariæ actionis materiam, qui DD. tractent, numero primo, pag. 40.

Item, & leges iuris communis, n. 3. p. 41.

Funeris impenſa eſt priuilegiata, & omnibus alijs creditoribus tacitas priuilegiatas habentibus hypothecas præfertur, nu. 2. pag. 41.

Non tamen habet tacitam hypothecam, cum ſit perſonalis actio, n. 3. ibid.

Funeris impenſa præfertur doti, & eſt communis opinio, num. 4. ibid.

Funeris expenſa prius deduci debet, quam ſoluatur etiam hypothecarijs anterioribus, n. 4. ibid.

Funeris impenſa num ſit præferenda priuilegiarijs creditoribus cum hypotheca expreſſa? numer. 5. & 15. ibid.

Negatiua refertur, n. 6. ibid.

Verior eſt Affirmatiua in hypothecarijs, numero ſeptimo, ibid.

Quæ probatur auctoritatibus, n. 8. & rationibus, num. 9. & 10. pag. 42.

Funus non ſolum apud Veteres Romanos maximis cęremonijs peragebatur; verum etiam apud exteras nationes id receptum fuiſſe oſtenditur ex varijs auctoribus, & hiſtorijs, num. 11. ibid.

Funeris vſus penes Romanos depingitur, ibid.

Funus cadaueris fieri, officium eſt Iudicis in defectu omnium, n. 12. ibid.

Funus prohiberi non poteſt cuiuis cadaueri, pro quouis debito, etſi liquido, etiam ex inſtrumento guarentigiato, n. 13. pag. 43.

Funeris cauſa expendens extraneus adhuc gaudet priuilegio, dummodo faciat expenſas animo repetendi, num. 16. ibid.

Funeris cauſa mutuans pecuniam ſimiliter præfertur ſi probet eam eſſe verſam in talem cauſam, n. 17. ibid.

Et quando præſumitur, ibid.

Funeraria cauſa præfertur expreſſæ hypothecę anteriori, num. 18. ibid.

Funeris impenſa vincit dotem, n. 15. ibid.

Funeraria cauſa nō præfertur priuilegiatis creditoribus regulariter, & cur, num. 19. ibid. & pag. 44.

Funus præfertur Doti, & Fiſco; ſed cur, numer. 20. & 21. pagin. 44.

Funerariæ impenſæ prælatio obtinet in expenſis infirmitatis, & curationis cauſa factis, n. 22. & 23. ibid.

Funeraria actio datur ei, qui in funus impendit, tamquam negociorum geſtor, & recuperandi animo, non verò ſi miſericordiæ cauſa erogauit, num. 37. p. 45.

Funeris expenſæ, vt gaudeant priuilegio, debent neceſſario fieri, habita ratione perſonæ, & facultatis defuncti, num. 30. p. 44.

Funerariæ expenſę nomine veniunt Veſtiaria, Vnguenta. Vectigalia pro itinere, Vecturæ Sacophagum, num. 32. ibid.

Veſtes lugubres, n. 35. ibid.

Expenſæ in teſtamento, & inuentario, &c. numer. 36. pagin. 45.

Funeris cauſa mutuans, ſi pecunia non ſit expenſa, habet priuilegium perſonale, n. 34. p. 94.

Funeris impenſa ponitur ſecundo loco inter priuilegiarios creditores, ratione religionis, & pietatis, numer. 12. pagin. 129.

Animaduertitur tamen ad tale dictum, dum iſtud priuilegiū habet vim realis, n. 13. ibid.

Funerario creditori præfertur rem ſuam vendicans, num. 10. pag. 138.

Et cur, ibid. & n. 11.

Funerum maximus eſt fauor; Hęredes ad id poſſunt cogi per Iudicem, etiam adita hæreditate, num. 12. p. 139.

Funus Vxoris eſt faciendū à Viro; & è contra, n. 13. ibid.

Furioſus.

Furioſus, Prodigus, & ſimiles habent priuilegium pręlationis in re, ad cuius emptionem mutuata fuit eorum pecunia, n. 94. p. 58.

Furtum.

Furtum à famulis factum de re æquiualente ſuo ſalario, quod Dominus interpellatus dare recuſat, non punitur pęna niſi extraordinaria, etſi interueniat fractura, numer. 71. pagin. 49.

Furtiuę rei Domino competit vendicatio ſi res extet, numer. 237. p. 90.

In Furis bonis non obtinet hypotheca pro re furata conſumpta, num. 75. & 76. pag. 108.

G

Gabella.

GAbellarum, & Tributorum par eſt priuilegium, & pro vtriſque competit hypotheca in bonis obligati ad ea ſoluenda, num. 44. pag. 64.

Gabellæ onus eſt rei affixum, & ad quemcumque tranſit cum illo, n. 44. ibid.

Gabellarius prefertur pro Gabella, nō in ea re, ſed in bonis generaliter obligati, ibid.

Gabella ſi ex cenſu ſoluatur, erit exhibenda vbi bona ſunt ſpecialiter obligata, n. 45. ibid.

A Gabellis ſi vnus locus ſit exemptus, Gabellarius amittit Gabellam pro parte exempta; quæ quidem detrahitur, ex ſorte principali, n. 47. ibid.

Gabella non debetur, niſi pro parte vnius, ſi duę res vendantur etiam vnico pretio, & vna ſolum ſit ſubiecta Gabellę, n. 48. ibid.

Gabellario an debeatur prelatio in concurſu creditorum ad bona debitoris, n. 49. & 50. p. 53.

Gabella prefertur etiam in paritate temporis, & cauſę, num. 51. ibid.

Genus, Generale.

Generalis, & ſpecialis hypotheca quę ſit, n. 23. p. 117.

Differentiæ inter illos referuntur, ibid. remiſſiuè.

Genus ſit debitū, vel ſpecies, datur ſemper auocatio creditori, cui alias competit, n. 32. p. 34.

Graduatio.

Graduatio affertur creditorum realiter, & perſonaliter priuilegiatorum; vt Auct. confuſio ſuppleatur, numer. 41. pagin. 141.

H

Hæreditas, Hæres.

HÆres adminiſtratoris Fiſci tenetur ad damnum paſſum per Fiſcum ob non ſolutionem pecuniæ fiſcalis; ſed ſi ſit pupillus, non tenetur, niſi ad ſolum debitum defuncti, n. 17. pagin. 12.

Ad Hæredes non tranſmittitur per Mulierem priuilegium prælationis competens pro Dote; dum eſt perſonale, ſed ſolum tranſmitti, vel cedi poteſt hypotheca pro ipſa conceſſa, num. 14. & ſeq. pag. 16.

Ad Hæredes, vel ſucceſſores Tutorum, & Curatorum extenditur priuilegium hypothecæ, & prælationis pupillo competens, num. 25. & ſequ.

Et oppoſita tolluntur, ibid. vſque ad num. 35.

Ad Hæredes, vel ſucceſſores pupilli non eſt tranſmiſsibile hoc priuilegium eiuſdem, num. 78. & 79. pag. 54.

Hæres non tenetur communicare cohæredi exactum à communi creditore, eius diligentia mediante, Intellige cum omnes ſunt chirographarij, num. 26.

Hæres poteſt petere ſeparationem bonorum, ſi ſit creditor hæreditatis; ſed neceſſaria eſt aditio, num. 43. pag. 141.

Quid ſi non confecerit inuentarium, vid. ibid.

Hypotheca.

Hypotheca tacita fuit inducta à lege pro dote Vxoris, vt Ma-

riti

riti creditoribus habentibus eaſdem hypothecas anteriores præferantur,num.18.pag.13.
Hypotheca tacita poteſt à Muliere reſpectu ſuæ dotis in tertium transferri;at non ius prælationis,num.82.& ſeq.pagin. 17.
Et cur,num.83.ibid.
Hypotheca ſpeciali, & generali exiſtente, cogitur Mulier à ſpeciali incipere,num.144.pag.21.
Hypotheca Mulieri competit non ſolum pro Dote,ſed & pro paraphernalibus bonis,arrhis,donatione propter nuptias; ſi tamen ea Vir adminiſtrauit,num.145.pag.21.
Hypotheca competit Vxori pro alimentis,ſiue conſtante,ſiue & ſoluto matrimonio debitis,num.174.& 175.pag.23.
Contraria diluuntur,ibid.
Hypotheca an competat Mulieri à tempore traditionis Dotis,vel à tempore Dotis promiſſæ,& contracti matrimonij, num.177.pag.23.
Referuntur diuerſæ ſententiæ,num.178.ibid.
Hypothecam competere à tempore traditionis, & datæ Dotis eſt Gloſſ.laudatæ à Doctoribus,& notatæ, vt ſingularis,num.179.ibid.
Referuntur fundamenta eius opinionis, numer.180.& ſequ. ibid.
Hypothecam competere à tempore promiſſionis, & contracti matrimonij, alij ſuſtinent. Et opinio comprobatur, n. 184.pag.24.
Reſoluitur attendi tempus Dotis promiſſæ,& contracti matrimonij vniter,& coniunctim, vſque ad numer.194.d.pag. 24.
Hypotheca hæc ab eo tempore obtinet,etſi ſit expreſſa, & inducta ab homine,num.195.ibid.
Hypotheca num habeat locum in feudalibus bonis,num.228. pag.21.
Affirmatiua ſententia affertur, & probatur, à numer.229. & ſequ.
Negatiua adducitur,& firmatur, & obiecta tolluntur, ibid. pag.27.
Hypotheca non habet locum in feudis, niſi ſit onus inſitum ipſis rebus,num.238.ibid.
Hypotheca locum habet in fructibus feudi,& ad vitam Vaſalli,num.239.ibid.
Hypothecæ remiſſio facta ab Vxore viro non exigit, geminationem,ſed ſtatim habet effectum,num.267.pag.30.
Hypotheca quæuis, ſiue generalis, ſiue ſpecialis poteſt ab Vxore renunciari in fauorem Viri,contra *Gutierez*,num.277. ibid.
Sententia ea probatur,num.281.pag.31.
Et limitatur,ibid.
Hypothecæ ſolum competenti in rem Viri pro ſua Dote poteſt renunciari ab Vxore,non etiam dominio rei ſuæ dotis, num.281.ibid.
Et tunc ſolum cum alia ſuperſunt bona ipſi Viro, quibus Vxori ſatisfiat,num.286.& ſequ.ibid.
Hypotheca,& prælatio datur Fiſco,vt,& Mulieri, vid.art.2.n. 1.& ſeq.pag.83.
Hypotheca expreſſa prior præfertur Fiſco, numer.28.pagin. 36.
Hypotheca contrahitur in bonis pupilli per diſtractionem eorum, iuſſu Iudicis; Item pro Dotis aſſecuratione, num. 75.pag.57.
Hypothecatam rem poteſt pupillus ex ſe transferre in alium, cuius pecunia ille primus fuit liberatus, numer.76.pagin. 57.
Hypotheca, & priuilegium pupillo competit in bonis Tutoris die inceptæ adminiſtrationis, non malæ geſtionis,num. 93.pag.58.
Hypotheca pro decimis competit in bonis veri debitoris duntaxat, non in bonis earum conductoris, numer.70.pagin. 67.
Hypothecam ſibi reſeruans Venditor in re vendita vſquequo ſibi pretium ſoluat,habet rei vendicationem ad ipſam,num. 51.pag.95.
Debet tamen ſpecialiter reſeruari,num.53.
Et in limine contractus,num.54 pag.95.
Hypotheca in re propria quando conſiſtere poſſit,numer.60. pag.107.
Hypotheca tacita competit pluribus alijs caſibus, vltra allatos per Auct.num.68.pag.108.
In Legatario pro legato,num.69.ibid.
Sed reſpectu cohæredum pro ſingulorum rata; Non tamen reſpectu venditoris etiam Chirographarij teſtatoris; Et reſoluuntur oppoſita, numer.70.vſque numer.74.dict.pagin. 108.
Hypotheca non datur in bonis furis pro re furata conſumpta, num.75.& ſequ.ibid.
Nec in bonis Vſurarij pro reſtitutione vſurarum, num.77.& ſeq.ibid.
Hypotheca tacita obtinet in fideiubente pro eo,qui fideiuſſoris rem obligauerat,eo inſcio,num.79.ibid.
In Alimentario pro Alimentis deſignatis ex certo fundo, n. 80.ibid.
Et alijs præſtationibus annuis ex certo loco deſignatis, num. 81.& ſeq.ibid.
Si tamen ea præſtatio ſit impoſita ad certum tempus, non datur ob eam hypotheca in dicto fundo,num.84.ibid.
Hypothecam tacitam habet ille,cui quis obligatur ex cauſa tranſactionis ſuper veteri obligatione, ſine animo nouandi primam,num 85.ibid.
Vel ſit facta tranſactio animo non nouandi,ſed dolo è animo nullam ſeruandi,num.86.ibid.
Hypothecam non habet legitima,de iure debita, Etſi aliqui aſſerant,num.88.ibid.
Admittitur tamen,ſi ea ſit in teſtamento aſſignata,vel agatur pro eius ſupplemento,num.90.pag.109.
Hypothecam habet damnum paſſus in ipſa re inferente damnum,num.91.ibid.
Et datur ius retentionis,ibid.
Hypotheca expreſſa poteſt conſtitui ſuper bonis, & iuribus omnibus, Item ſeruitute,ruſtica tamen, non verò vrbana, & cur,remiſſiuè,num.92.ibid.
Itidem in Vſufructu,num. 93.ibid.
Vſu ſepulturæ,num.94.ibid.
Iurepatronatus,num.95.ibid.
Iuriſdictione,num.96.ibid.
Bonis Maioratus alienabilibus ex facultate Regia, numer.97. ibid.
Emphyteuſi hæreditaria,num.98.ibid.
Non verò in ea cum pacto,& prouidentia,num.99.ibid.
In re aliena, quæ euenit poſtmodum mea,num.100.ibid.
In re aliena, ſub conditione,& euentu cum erit propria, nu. 101.ibid.
Hypothecam quamlibet habenti parificatur, qui obtinuit pignus iudiciale, vel perſonale,aliud ue ius reale,numer.102.pagin.109.
Idem ſi obtinuit pignus iudiciale ex cauſa iudicati,num.103. & ſeq.ibid.
Reſoluuntur oppoſita,num.105.ibid.
Amplia, ſiue vnus habeat immiſſionem, & alius prætendat ſententiam,& rem iudicatam,num.106.ibid.
Siue vterque ſententiam,& rem iudicatam prætendat, num. 107.pag.110.
Et probatur,ibid.& num.ſeqq.
Hypothecam habet immiſſus vigore non ſolum ſententiæ,ſed & inſtrumenti guarentigiati, vel cum Oblig.Camer. &c. nu. 110.ibid.
Exigitur tamen actualis immiſſio,num.111.ibid.
Hypotheca,& non creditum facit prioritatem,num.11.pagin. 115.
Imo preſsius ratione priuilegij,num.12.ibid.
Hypotheca generalis,& ſpecialis,quæ ſint,num.29.pag.117.
Differentiæ inter illas,remiſſiuè,ibid.
Hypotheca ſpecialis in re vendita, vel empta ex ſua pecunia in actu translationis appoſita,ſeruat prælationem in ea, numer.24.& ſeq.ibid.
Hypothecam ſpecialem cum generali habens, poteſt cogi incipere à ſpeciali,num.28.ibid.
Etſi ſit Mulier pro Dote,num.29.ibid.
Affertur ratio,num.30.& 31.ibid.
Hypotheca priori inductæ pro euictione ſecunda præualet, dum ille primus nil aliud petere poteſt, quam cautionem in caſu euictionis,num.127.pag.126.
Hypotheca venditâ extraiudicialiter, ſecundus creditor offerens pecuniam pignus redimere poteſt, numer.128. pagin. 126.

Hypo-

Hypotheca remiſſa,&c. Vid. Remiſſio.
Hypothecarius creditor anterior auocare poteſt exactum à poſteriore vtcumque hypothecario, num. 37. pag. 135.
Et cur, num. 38. ibid.
Vid. Auocatio.
Hypothecarius creditor præfertur in concurſu cum priuilegiario, num. 14. pag. 139.
Intelligenda regula de priuilegiarijs perſonalibus, non verò realibus, ibid.
Hypothecaria actio, & perſonalis poſſunt per creditorem cumulari, num. 12. pag. 146.
Nec Hypothecariæ electionem poteſt obijcere debitor, nu. 13. ibid.
Hypothecã habens creditor ſuper certis bonis, non poteſt ad alia ſe conuertere, num. 15. ibid.

Hora.

Hora, imo, & punctum horæ producit prælationem reſpectu poſteriorum creditorum, num. 3. pag. 115.

Hoſpes.

Hoſpes pro mercede habet tacitam hypothecam, & prælationem num. 49. pag 47.
Et de ratione, num. 50. ibid.
Hoſpes ſeu Caupo eſt perſona de iure ſuſpecta, & præſumitur improbus, num. 19. pag. 72.
Vid. V. Depoſitum.

Hoſpitale.

Hoſpitalis Cuſtos, Gubernator, vel Adminiſtrator habet ſua bona obnoxia eidem pro adminiſtratione, numer. 31. pagin. 63.
Hoſpitalium quæuis ſpecies gaudent hoc priuilegio, dumodo ſint erecta auctoritate Epiſcopi, num. 31.
De Hoſpitali ad Eccleſiam valet argumentum, dum eadem militat ratio, num. 32. ibid.
Hoſpitali, & Eccleſia concurrentibus, Eccleſia, vt magis pia præfertur, num. 34 pag. 63.

Hoſtis.

Ab Hoſtibus captum redimens concurrens cum alijs omnibus creditoribus, præfertur illis, num. 41. 42. pag. 46.
Temperatur, vt procedat in bonis poſt liberationem quæſitis, & ſic antea non obnoxijs alicui, num. 43. pag. 46.

I

Immiſſio.

Immiſſio datur tã vigore ſententiæ, quam inſtrumenti Guarentigiati, vel cum obligatione Camerali, n. 110. pag. 110.
Immiſſio tamen actualis exigitur, num. 111. ibid.
Immiſſus ſi ſit primus creditor ſub conditione, niſi intra bimeſtre, &c. & alius interim purè ſit immiſſus, ille primus præfertur, num. 113. & ſeq. pag. 110.
Idem ſi immiſſio ſit impedita de facto, num. 117. ibid.
Immiſſionis actus retrotrahitur ad tempus executionis iam decretæ, num. 118 ibid.
Immiſſus in poſſeſſionem ex primo decreto nullum ius conſequitur ex ea immiſſione, num. 119. ibid.
Affertur ratio, num. 120. pag. 110.
Immiſſus ex ſecundo decreto conſequitur veram poſſeſſionẽ, & aliquando dominium, num. 121. ibid.
Si ex immiſſione agatur actione reali, acquiritur vera poſſeſſio rei petitæ, num. 122. ibid.

Impenſa.

Impenſa realiter eſſe debet pecunia in eam rem, ad quam cõſeruandam fuit credita, vt poſſit pro ea competere priuilegium, & hypotheca, num 21. & 22. pag. 93.

Inducia.

Induciæ à Moratoria differunt, num. 23 pag. 3.
De Inducijs, qui tractent, Doctores referuntur, num. 12. pagina ſecunda.

Infirmitas, Infirmus.

Infirmitatis cauſa expenſæ factæ, & curationis gaudent prælatione, & priuilegio impenſæ funerariæ, num. 22. & 23. pagin. 44.
In Infirmitate vltima, Pharmaca, & Medicorũ ſalaria præſtita habent priuilegium funerariæ cauſæ, num. 24. ibid.
Non autem ſi ægrotus tunc conualuerit, num. 25. pag. 44.
Pro medicamentis ad condiendos cibos in culina non datur prælatio, quaſi ex cauſa curationis, num. 26. ibid.
Infirmitatis expenſæ, curationis, & funeris ſunt deducendæ ex quinto bonorum, per *l. Regiam*, num. 27. & 40. pag. 44. & 45.

Inſtitor.

Inſtitor quis ſit, num. 58. pag 48.
Inſtitores an habeant prælationem, & hypothecam, num. 59. ibid.
Affirmat Auct. ibid.
Inſtitori non dari iuramentum ad probandam quantitatem ſalarij, & præſtationem ſeruitij, aliqui tenent, num. 66. pag. 49.
Inſtitores, ſeu factores imo non gaudere priuilegio, ac cæteri famuli, aliqui Doctores ſuſtinet, num. 69. pag. 49.
Et cur, ibid.

Inſtrumentum.

Inſtrumenti dotalis poſterius tempus inſpicitur quo ad dotis ipſius prælationem, non verò tempus ſcripturæ priuatæ anterioris, etſi ſit ea inſerta in inſtrumento; Non tamen ſi habeat ſolemnitates *l. ſcripturas*, *C. qui potior.* num. 198. pag. 24.
Inſtrumentis duobus adinuentis, de eadem re, eodem die factis, abſque horæ appoſitione, ille præfertur, qui fouet cauſam oneroſam, num. 67. pag. 39.
Inſtrumenta conuentionum inter Mercenarium, & Dominũ faciunt amittere priuilegium mercedis, numer. 70. pag. 49.
Inſtrumentum locationis præfertur mulieri in dote, ſi ſit inhærens alij anteriori celebrato cum hypotheca, num. 20, pag. 103.
Inſtrumento, vel ſcriptura tribus teſtibus munita debet probari prioritas hypothecæ, vt ex ea detur prælatio creditori, n. 62. pag. 121.
Inſtrumento, ſcriptura priuata debitoris, & triplicis teſtis ſubſcriptione firmata, tollitur fraudis ſuſpicio, numer. 63. ibid.
Aut in eorum defectum alijs probationibus num. 64. ibid.
Inſtrumentum hypothecę ſine cauſa poſtponitur illi cum cauſa; etſi anteriori. Et cur, num. 126. pag. 128.
Inſtrumento magis creditur, quam priuatæ ſcripturæ, numer. 63. pag. 136.
Etiam ſi ſit recognita, num. 64. ibid.
Limita vt ibi, & numer. ſeqq.

Intereſſe.

Intereſſe quomodo, & quando ſoluendum de ſtylo Rotæ, nu. 119. & ſeq pag. 19.
Pro Intereſſe, Vſurę, & aliæ acceſſiones tamquam ſequelæ, gaudent prælatione cum ſors ipſa gaudet, num. 56. pagin. 120.
Specificatur in venditione, num. 57. ibid.
Intereſſe cenſentur eſſe vſuræ, quæ naturam ſortis ſubeunt, nu. 57. ibid.
Idem dic in vſuris, & intereſſe dotis, ibid.
Et in cenſu conſtituto creditori pro decurſis, & ſorte, numer. 59. ibid.

Inuentarium.

Inuentarium rerum pupillarium; etſi non ſit factũ à Tutore, nihilominus detinentur eius bona ſub hypotheca legali, n. 5. pag. 49.
Inuentarium facere tenetur quilibet adminiſtrator, numer. 83. pag. 58.
Inuentarium num ſit conficiendum à patre in bonis filij, in quibus ſe gerit, vt tutor, num. 81. ibid.
Affirmatur, & cur. num. 82. ibid.
Inuentarij confectio reſpicit probationem veritatis, n. 84. ibid.
Inuentarium, & deſcriptio bonorum admittitur cũ ſequeſtratio non eſt permiſſa, numer. 52. pag. 75.

Iocalia.

Iocalia data Sponſæ à conſanguineis Viri, an ſint eius, vel Viri, num. 137. pag. 20.

Iudex, Iudicium.

Iudicis eſt officium curare cadaueris ſepulturam, cæteris negligentibus, num. 12. pag. 41.
Iudex rem hæreditariam vendi iubere poteſt, vt ſepulturæ corpus defuncti comendetur, ibid. pag. 43.
In Iudicium vocari non poſſunt, qui funus familiare ducunt, vel iuſta mortuo faciunt, aut cadauer proſequuntur; ex ſumma Reipublicæ vtilitate, & Religionis fauore, numer. 14. pagin. 43.

Iudi-

Digitized by Google

Iudicis arbitrio plurimum ſedet iudicium quo ad præſumptiones ſuſpectæ dilapidationis, vel fugæ ad effectum decernendi ſequeſtrum, n.125.p.79.

Iudex, ex officio, facta ſequeſtratione quaſi poſſeſſionis iuriſdictionis, ſuper qua lis exiſtit; inhibet exercitium iuriſdictionis vſque in finem cauſæ, & committit iuſtitiæ adminiſtrationem aliquibus Commiſſarijs, tamquam ſequeſtris, n.140.p.80.

Iudex dicitur vim inferre, ſi præcepit debitori pecuniam ſequeſtratam retinere, & debitor reſiſtat, numer.171.pagin. 83.

Iudicis etiam authoritate interueniente, nedum ſi propria authoritate exigat poſterior creditũ, potior poteſt illud ab eo auocare, ſi habeat hoc priuilegium, num.36. & 40.pagin. 135.

Iudicis arbitrio committendus concurſus aliquorum creditorum iuxta aliquos Doctores, vid.n.19.& ſeq.p.139.& n.23.& ſeq.n.27.& ſeq.p.140.

Iudex quid debeat conſiderare in iudicanda potioritate creditorum, remiſſiuè, n.31.ibid.

Iudicum ſalaria habent prælationis priuilegium, num.39.pag. 141.

Iudex quid facere debeat poſt diſcuſſa, & ponderara concreditorum iura, n.1.p.143.

Præcipuè prolata per ipſum ſententia adictionis vulgo *de remate*, n.6.7.8.& 9.p.145.

Iudicis auctoritate fieri debet venditio, & ſubhaſtatio, vt legitima fiat ſolutio creditoribus ex bonis debitoris executatis, n.10.ibid.

Iudicis auctoritate poteſt vendi pignus abſque denunciatione, cum certum tempus eſt ſtatutum pro eo luendo, & eſt elapſum, n.17.p.146.

Aliàs debet expectare tempus legale, numero decimo octauo, ibid.

Iudice auctorante debet ſemper interuenire in ipſa venditione pignoris, ibid.& n. 19.p.146.

Iudici auctoritate emptor eſt in tuto, vt non poſſit moleſtari à quouis creditore, n.20.ibid.

Iuramentum.

Si Iuramentum accedat obligationi poteſt iurans ſi non ſoluerit, carcerari; etſi alias ſit perſona excepta, num.67.pagin. ſeptima.

Iuramentum Mulieris ſuper conſenſu non reuocando reſpectu alienationis à Viro factæ, efficit validam renunciationem iuris ſui, alias non ſubſiſtentem. Id tamen procedit de iure Canonico, num.28 .p.31.

Secus de iure Ciuili, n.287.& ſeq.p.32.

Iuramento vallata nuda Mulieris interceſſio prorſus inualida, ob illud eſt ſeruanda, n.300.p.32.

Iuramentum interpoſitum, etiam de iure Canonico non attenditur, ſtante læſione, & metu reuerentiali ipſius Vxoris, nu. 302.& ſeq.p.32.

Iuramenti abſolutio petenda eſt, cum agendũ eſt ad reſciſſionem actus, cui fuit interpoſitum, numer. 303. dict.pagin. 32.

Iuramentum in lite datur ei, qui eſt maioris probitatis, non attento an Caupo, vel Hoſpes, &c. num. 16. & 17. pagin. 72.

Semper tamen præſumitur contra tales homines, numer.17. ibid.

Iuratoria cautio an admittatur ad ſequeſtri reuocationem?

Negatur, num.105.p.78.

Affirmatur, n.106.ibid.

Præcipuè aliquibus caſibus, n.107.ibid.

Iuriſdictio.

Iuriſdictio poteſt quo ad quaſi poſſeſſionem ſequeſtrari, inhibendo partibus exercitium, & illud committendum alijs Commiſſarijs ab eo electis tamquam ſequeſtris, num.140. pag.80.

Iuriſdictio cognoſcendi de delicto, competit ei in cuius ſtatu inuentum eſt caput occiſi, numer.146.dicta pagina octogeſima.

In Iuriſdictione poteſt obtinere hypotheca, numer.56.pag. 109.

Ius.

In Iuris corpore clauſum priuilegium, inducit nomen legis, n.74.p.9.

Ius alterius auferre ſine pretio eſt diabolica poteſtas, num.38 pag.37.

Niſi ſi publica fauoris cauſa ad id impellat, ibid.

Iure Naturali, & Diuino debentur Decimæ Eccleſiæ, & eorũ Miniſtris; at quo ad quotam ſunt à Iure Pontificio approbatæ, n.61.p.66.

Iure Reg. Hyſp. poſſeſſio Ciuilis, & naturalis bonorum Maioratus, in proximiorem, & à fundatore vocatum illicò tranſit, n.142.p.80.

Etiamſi ſit ignarus, n.143.ibid.

Ius alteri ſi ſit quæſitum, prohibetur auocatio per potiorem creditorem, n.30.p.34.

Ius Dominij.

Ius Dominij competens in aliqua re, parat pro ea reiuendicationem, n.242.p.90.

Vid. Dominij ius.

Iuſpatronatus.

Iuſpatronatus eſt capax hypothecæ, numero nonageſimo quinto, pag.109.

L

Labor.

LAbor, & opera Fabri quo ædificium eſt refectum, vel conſtructum gaudet priuilegio, & hypotheca, ac mutuum ad refectionem, &c. numero vigeſimoſeptimo, pagin.140.

Referuntur enim & ipſi artifices inter priuilegiarios ex cauſa refectionis, n.38.p.141.

Laboris perſonalis ratione datur prælatio Aduocatis, Iudicibus, &c. pro eorum ſportulis, & Gagijs, de iure communi, n.39.ibid.

Etſi in Conſilio Neapolitano id non obſeruetur, ibid.dict.p. 141.

Laudemium.

Laudemium, ſcilicet premium pro emphyteuſis renouatione, an habeat hypothecam in bonis emphyteuticis, nu.19.pag. 106.

Affirmatur ab aliquibus, ibib.

Ab alijs negatur, & cur, ibid.

Legatarius, Legatum.

Legatarius, & Fiſcus in bonis condemnati parificantur, dum omnibus poſtponuntur creditoribus, numer.54.pagina trigeſimaoctaua.

Legatarius in legato præfertur, & gaudet hypotheca ſolum quo ad cohæredes, & pro ſingulorum rata, nu.65.& 70.pag. 108.

Legatario creditores etiam chirographarij præferuntur, num. 71.ibid.

Non obſtante contraria ſententia, n.72.ibid.

Quæ reſoluitur, n.73.& ſeq.ibid.

Legatarius etiam in re legata eſt creditor Dominij, numer.24. pag.112.

Legatarius tenetur communicare exactum per ſe, cum cœteris collegatarijs, n.16.p.133.

Legatum habet legalem hypothecam in bonis teſtatoris, ea tamen cedit actioni perſonali competenti alijs creditorib. teſtatoris, num.45.p.141.

Extenditur hypotheca & ad fideicommiſſarios, numer.46. ibid.

Læſio.

Læſio impedit valorem renunciationis per vxorem factæ ad Viri fauorem, etſi iuramentum interceſſerit, n.300.& ſeq. pag.32.

Lex.

Lex, Vid.Text.

Legis nomen induit priuilegium in corpore Iuris clauſum, n. 74.p.9.

Lex facilius denegat ſuum auxilium, quam quæſitum à parte ex proprio contractu, quod firmius eſt, tollat, numer.62.pagin. 16.

Lex maximam habet confidentiam de patre erga liberos, numer.82.pag.58.

Lege præcipiente ſequeſtrationem, non admittitur cautio ad eam tollendam, numer.134. pag.80.

Legitima.

Legitimæ liberorum præfertur Mulier in repetitione ſuæ Dotis,n.42.p.15.
Legitima detrahitur ſupputatis dotibus,n.43.ibid.
Legitima de iure debita an habeat hypothecam?
Verius negatur,n.89.p.109.
Admittitur tamen hypotheca pro ipſa,ſi ea ſit in teſtaméto aſſignata,vel agatur pro eius ſupplemento, num.90.pagin.109.

Libellus.

Libelli oppoſitionis factæ per tertium creditorem *Hiſpanè de pleito de acreedores*,forma aſſertur,numer.2.p.143.
Libelli forma adducitur dilationis quinquennalis per debitorem præſentati,n.4.p.144.
Libelli forma conſtituitur, petitioniſque remiſſionis creditorum,n.5.ibid.

Liberis.

Liberi in legitima poſtponuntur doti,n.42.p.15.
Liberis primi matrimonij agentibus pro ſuæ matris dote,non præfertur nouerca ſed poſtponitur,n.46.p.16.
Idem procedit ſolum in Dote, numer.47.ibid.
Non in bonis paraphernalibus,aduentitijs,& ſcilicet,ibid.
Liberi primi matrimonij habent rei vendicationem pro bonis proprijs,ſcilicet aduentitijs,caſtrenſibus, & quaſi, num.236.pag.90.
Quid,quo ad bona paterna? Negatur,ibid.

Liquidum.

Liquidum cum non eſt creditum,non poteſt pro eo dari retentio,n.108.p.19.

Litterati.

Litterati omnes,ſiue Aduocati ſint,Mediciuè,aut Profeſſores, Vicarij,Iudices,Ludimagiſtri,omnes quibus ratione Litterarum, & ſtudij aliquid debetur, gaudent prælatione ultra hypothecam in bonis debitorum, n.44.vſque ad num.49.p.47.

Locatio, Locator.

Locati prædij penſio habet hypothecatas omnes res inuectas, & illatas in domum, ſeu ædificium conductum,&c. nu.142.p.102.
Procedit in prædio vrbano.
In Ruſtico prædio non aliter res illatæ cenſentur obligatæ,niſi expreſſe ſit id conuentum,n.4 p.101.
Locator fundi, in fructibus ex eo collectis habet tacitam hypothecam pro canone,ſeu penſione,num.7.& 8.ibid.
Contraſtat *Neguſant*.ibid.
Vid.tamen,num.23.33.& ſequ.pag.103.& 104.
Locator habet tale ius in fructibus ſeparatis à ſolo, & aſportatis,d.n.8.p.102.
Locationis inſtrumentum præfertur doti,cum illud eſt innixum alij inſtrumento anteriori cum hypotheca,numer.20.pagin.103.
Locator poteſt prohiberi conductori debitori penſionis, ne fructus è fundo tranſportet, & loco pignoris eos retinere poteſt,n.21.p.103,
Locator an pro portione præferatur in fructibus fundi omnibus quibuſcumque creditoribus etiam anterioribus hypothecarijs,n.31.p.104.
Negatur per Auct.num.32.& ſeq.
Verius affirmatur,num.44.& ſeq.p.105.
Affirmat etiam *Acoſt.& Pragmatica Regia*,n.47.ibid.
Locator an præferatur pro penſione ſua, Mulieri agenti pro Dote,& Fiſco pro debito Regio.
Affirmatur,attenta dicta Pragmatica,num.43.p.108.
De iure communi id ventilatur,ibid.
Auctores pro Negatiua,n.49.ibid.
Affirmatiua retinetur,n.50.ibid.
Gait.negat in induſtrialibus perceptis, in quibus datur per eum concurſus,ex Reg. *Qui prior,&c.* ibid.
Locator non agit hypothecaria aduerſus tertium poſſeſſorem, niſi quo ad fructus naturales fundi, numer.48.& 51.pagin.106.
Locator habet hypothecam in ſecundi conductoris,ſeu inquilini bona,pro ſumma,quæ ab hoc ſecundo conductore debetur.
Locator in fructibus fundi non ſoluta penſione habet priuilegium dominij,num.30.p.113.

Locus.

Loco datum priuilegium,vt & cauſæ,reale cenſetur,num.18. pag.9.
Loci confuſio aut mercimoniæ non eſt facienda in concurſu creditorum,n.34.p.140.
Et probatur,n.35.ibid.

Lucrum, Lucratiua cauſa.

Ad Lucrum iuſtum, & vſuras rei pupillaris ſolum vſque ad tempus maioritatis tenetur tutor, vel curator, niſi ex tunc fuerit pro reliquis interpellatus,n.9.& 10.p.51.
Lucrum illud eſt à tutore præſtandum, quod redigi potuit ex venditione fructuum,qui ſuperſunt poſt alimenta pupilli,n.14.p.51.
Lucratiua cauſa non præfertur oneroſæ,cum prior eſt ille, qui fouet lucrum,num.84.& ſeq.p.123.
Lucratiui,vel oneroſi tituli ratio non eſt habenda, cum creditores tributim concurrunt,n.5.p.133.
Nec cum alter auocat pecuniam ſolutam, numer.34. pagin.135.
Adducitur tamen *Bart.* ſententia,id negantis,numer.35. ibid.
Eius opinio ita diſtinguens præcipuè cum res eſt conſumpta, habetur probabilis, & æqua,n.50.p.136.

M

Maior.

Maior pars creditorum conſideratur reſpectu crediti, num.10.pag.
Et intereſſe,num.11.ibid.
Maioris partis creditorum deliberatio circa debitum,attenditur in conſecutione cuiuſuis crediti,num.28.pag.
Si Maior pars creditorum remiſſionem partis debiti faceret debitori, & minor nolit,an teneatur hæc concurrere cum maiori parte,& in eo quod actum eſt, conſentire, numer.31.pag.
Superioris quæſtionis opiniones declarantur,& conciliantur. num.24.cum duob.ſeqq.pag.
Maior creditorum pars habentium perſonalem actionem non poteſt præiudicare minori parti ipſorum, habentium hypothecam,n.38.p.5.
Maior pars non poteſt per pactum de remittendo præiudicare minori parti creditorum,vel habentibus fideiuſſores, nu.45.p.5.
Maior pars non præiudicat minori creditorum parti in dilatione conceſſa per eos, ſi vnus haberet aliam pinguiorem ſecuritatem,cui præ alijs nitatur, vt quia debitor ei ſit cum iuramento obligatus,num.45.ibid.

Maioratus.

Maioratus poſſeſſor tenetur ad expenſas funeris pro præceſſore,n.40.p.45.
Maioratus poſſeſſio Ciuilis,& naturalis iure Regio, in proximiorem,& à fundatore vocatum illico tranſit,num.142.pagin.80.
Etiam ſi ſit ignorans,num.143.ibid.
Aliqua naſcuntur inconuenientia in ipſis Maioratibus; pro quibus referuntur remedia,ibid.n.144.p.81.
Proprietates Maioratus cauſæ deciduntur in eo Tribunali, vbi ſunt eius bona,vel principale caput ipſius Maioratus, n.145.ibid.
In contentione ſucceſſionis ad Maioratum ſuadetur ſequeſtratio,ſi poſſeſſio eſt turbida; ne ſcilicet veniatur ad arma,n.148.& 149.p.81.
In bona Maioratus fit executio per creditores; ſed quo ad fructus ſolum,n.150.ibid.
Maioratus poſſeſſori an ſint decernenda alimenta ex fructibus ſequeſtratis,n.152.ibid.
Affirmatur dumtaxat in poſſeſſore illuſtri, & potenti, non ſimpliciter nobili,n.153.ibid.
Maioratus bona alienabilia ex facultate Regia, ſunt capacia etiam hypothecæ,n.97.p.109.
Maioratus bona non poſſunt accipi pro ſatisfactione Dotis; etſi ſint obligata pro ipſa ex Regio aſſenſu, niſi tamen deficiant alia bona,libera,n.36.
Aſſertur ratio, quia ſcilicet talis obligatio eſt ſubſidiaria, pag.118.num.37.
In Maioratibus non habet locum diſpoſitio *Auth. Res quæ, Cod.*

Digitized by Google

Cod. comm. de legat. numer. 38. ibid.
Intellige in ijs Hyſpaniæ abſque Regis aſſenſu, n. 39.
Maioratus bona obligans poſſeſſor ſine Regio aſſenſu, cum moritur, ſtatim euaneſcit obligatio, ibid.
Etiam ſi obligatio ſit facta ſub conditione aſſenſum obtinendi, & de facto poſt mortem ſit obtentus, num. 40. & 41. pag. 118.
De Maioratibus plura, remiſſiuè, n 41. ibid.

Maritus.

Mariti bona ſunt ex legis miniſterio tacitè obligata pro Dotis ſecuritate, & reſtitutione, licet hoc inter partes actum non fuerit, num. 4. pag. 12.
Maritus an ſit Dominus Dotis.
Reſoluitur Affirmatiuè, ſed remiſsiuè, n. 6. ibid.
Mariti patris bona an ſint tacitè pro Dote hypothecata, num. 7. ibid.
Diſtinguuntur quatuor caſus.
Primus ſi iuſsus patris in genere interueniat.
Et reſoluitur affirmatiuè, num. 8.
Secundus, ſi ſolus conſenſus, n. 9. ibid.
Et dubitatur; ſed reſoluitur Affirmatiuè, num. 10. ibid.
Non tamen ſi filius ſit præſens in receptione Dotis per patrem, n. 11. ibid.
Tertius caſus, ſi egit pater recipiens, vt non teneatur; & non tenetur, n. 12. ibid.
Quartus ſi pater, & Filius ſimul Dotem recipiunt, & ſunt duo rei debendi, n. 13. ibid.
Aliqui tamen faciunt eos debitores pro dimidio, nu. 14. ibid.
In concurſu patris, & filij, cui dos ſit ſoluenda? n. 15. ibid.
In Mariti feudis non habet locum hypotheca, & prælatio Mulieris pro Dote, n. 16. p. 13.
Si ob Mariti inopiam Mulier agit pro Dote, retinet eius bona pro iuſto pretio; non tamen præfertur creditoribus Societatis, niſi in eo quod ſupereſt, n. 17. ibid.
Mariti omnibus creditorib. an præfertur Mulier ex tacita hypotheca pro ſua dote; ſi eaſdem anteriores hypothecas habeant, n. 18. p. 13.
Mariti creditoribus præferatur ſi habeant expreſsam anteriorem? Verius de iure affirmatur, nu. 19. vſque ad n. 40. pag. 13. & 14.
Sed in praxi negatur, nn. 65. 66. & 67. pag. 16.
Marito etiam viuente, prælationem habet Mulier in ſuæ Dotis repetitione alijs ipſius Viri creditoribus, numer. 43. pag. 15.
Etſi in Mariti bonis Dos non ſit verſa; nihilominus Mulier habet priuilegium, n. 45. p. 15.
In Maritum ære alieno obrui incipientem, vti poteſt Vxor retentionis iure, num. 104. p. 18.
Maritus tenetur reſtituere res ſibi in dotem datas, ſiue ſint in dotem datæ æſtimatæ, ſiue inæſtimatæ, ſiue mobiles, ſiue immobiles, n. 128. p. 19.
Maritus an ſit Dominus veſtium Sponſæ miſsarum propter nuptias, vel ſiant Vxoris, n. 132. p. 20.
Diſtinguitur inter Veſtes pretioſas, & quotidianas, nu. 132. & 134. ibid.
Marito cedit periculum rei æſtimatæ, non autem inæſtimatæ, & cur, num. . 29. ibid.
Si Maritus adminiſtrauit bona paraphernalia, donationemuè propter nuptias, Vxor habet eius bona obligata, nu. 146. pag. 21.
Et quo ad hæc cenſetur creditor dumtaxat hypothecarius; non tamen habet priuilegium prælationis, ibid. & n. 155. p. 22.
Mariti hæredes tenentur ad alimenta Vxori defuncti, nu. 166. & ſeq.
Vid. Alimenta.
Mariti renunciatio exceptioni Dotis non numeratæ, non præbet vxori priuilegium, & hypothecam in concurſu aliorum creditorum, ſed benè contra Virum, & ſuos hæredes, num. 205. & 206. p. 25.
Maritus alienando rem dotalem, nihil facit, etiam patiente Vxore, n. 252. p. 29.
In Mariti bonis hypothecam habens Mulier eam poteſt renunciare ad fauorem Viri, n. 254. d. p. 29.
Maritus tenetur ad Funus Vxoris, & è contra, n. 13. pagin. 139.

Mater.

Matris Pupilli, vel eius conſanguineorum aſsenſus requiſitus in actibus geſtis per tutorem, eximit illum à ſuſpicione malæ fidei in eo negocio, n. 16. p. 52.
Matris, & Auiæ, Tutricis bona ſunt hypothecata pupillo, vtcumque ſint dotalia n. 23. in fin. p. 53.
Mater pupilli etſi adminiſtret in bonis feudalibus, tamen non ipſa, ſed proximiores agnati, qui ſunt ipſo iure Tutores, conueniendi ſunt, n 43. p. 55.
Mater tenetur reddere rationes adminiſtrationis bonorum filiorum, & ob id eius bona ſunt tacitè ipſis hypothecata, n. 88. pag. 58.
Matris bona ſunt filijs hypothecata, ſi tranſit ad ſecundas nuptias, numero nonageſimoſexto, pagin. 58.
Vel ſi ante non petijt tutorem filijs, aut debita non ſoluit reliquationis, numero nonageſimoſeptimo, dict. pagin. 58.
Mater mutuans filio habet præ cœteris chirographarijs prærogatiuam ob conſanguinitatem, numer. 23. pagin. 134.

Matrimonium.

Matrimonij contracti tempore incipit hypotheca, & priuilegium pro Dote, à num. 177. pag. 23. vſque ad num. 202. pag. 24.
Matrimonij contracti adhuc tempus attenditur, etſi Dos ſit ſoluta tempore ſponſaliorum, num. 196. ibid.
Etiam ſi interueniat hypotheca expreſſa, & ſic ab homine, num. 195. ibid.
Ante Matrimonium dos promiſſa non gaudet prælatione in bonis ſoceri promittentis oberati, n 197. ibid.
Matrimonij adhuc tempus inſpicitur etiam ſi poſt Matrimonium dos eſt conſtituta, n. 198. ibid.
Etſi tempus dotis voluerit *Bart.* attendi, ibid.

Merces.

Merces introductæ in domum conductam ad habitandum non ſunt obligatæ, niſi in ſubſidium, n. 15. pag. 102.
Merces vſu, & pecunia domi ineſſe non videntur ob celerem earum motum, n. 16. ibid.
Merces ſunt hypothecatæ cum prælatione pro affictu Horrei, & Apothecę, & promptuarij, ſeu Magazini; vt & pro naulo Nauis, & Vehiculi, quaſi in earum conſeruationem, num 17. ibid.
Merces etſi exportatę, & tranſuectæ è domo, &c. ſemper ſunt ſubiectæ, dum omnibus inhæret obligatio, n. 18. ibid.
Merces, vel aliud venale ſi ſit diſtractum à poſteriori creditore, non poteſt condici à priore, n 54. p. 136.
Merces, & res venales non veniunt ſub obligatione generali, nec ſub tacita, & legali hypotheca, niſi expreſſa fiat mentio, n. 55. ibid.
Mercibus venditis fides de pretio cenſetur habita, niſi emptor ſtatim fugiat, vel vſuueniat non haberi fidem, & alijs modis, vid. n. 4. p. 138.
Mercium, & loci confuſio non eſt facienda in concurſu creditorum, n. 34. p. 140.
Et probatur, n. 35. ibid.

Mercedes.

Mercenarius pro mercede, vt laborator operarius, Cuſtos, &c. habent tacitam hypothecam cum priuilegio prælationis, n. 49. p. 47.
Mercedis, & operarum, atque laboris perſonalis cauſà non competit hypotheca, de iuris rigore, ſed tribuitur quoddā prælationis priuilegium ſuperans omnes hypothecas, num. 61. ibid.
Mercedis, & operarum cauſà datur retentio in bonis in quibus operę factę ſunt, n. 61. p. 48.
Mercenarius recipiēs vſuras, & lucrum ex ſuis mercedibus, perdit priuilegium aliàs competens, n. 69. p. 49.
Item ſi conficiat inſtrumentum conuentionis cum domino, n. 70. ibid.
Mercede interueniente depoſitum tranſit in locationem, & conductionem, n. 22. p. 72.
Etſi Merces detur non pro cuſtodia, n. 23. ibid.
Mercedes Magiſtrorum, Profeſſorum, &c. habent Priuilegium prælationis inter omnes creditores, numer. 44. 47. & 48. pag. 47.

Metus.

Metus etſi reuerentialis, & læſio impediunt validitatem renunciationis per vxorem factæ ad fauorem Viri, etſi ſit iuramento vallata, n. 301. & ſeq. p. 32.

Miles.

Miles obtinet hypothecam in re empta ex ſua pecunia, n.28. p.63.&n.53 p.98.

Miles, Minor, & Eccleſia magis comparantur, quam Eccleſia, & Ciuitas, n.29.ibid.

Militi ſi debeantur alimenta, non habet pro ipſis, niſi perſonale priuilegium, n.30.p.93.

Miles, Minor, Mulier, Eccleſia, Fiſcus in re empta per eorum adminiſtratores vendicant iure dominij, numer.26. pagin. 112.

Militia.

Militię emptor concurrens cum muliere in repetitione ſuæ dotis præfertur ipſi, n.52.p.15.

Si tamen expreſſe pecunia ſit ad id data; non aliàs, numer.53. ibid.

Et dos ſit poſterior, n.54.ibid.

Sed etiam anteriori Doti præfertur, & eſt verius, numer.114. pag.99.

Minor.

Vid. Pupillus.

Minor in re immobili malè alienata habet vendicationem ipſius, & priuilegij dominij, n.19.p.112.

Minor, Miles, Mulier, Eccleſia, & Fiſcus in re empta per eorum adminiſtratores ſunt creditores dominij, nuer.26.pag. 112.

Mora.

Poſt Moram dumtaxat, etiam in contractibus bonę fidei vſuræ debentur, n.8.p.51.

Mora contrahitur ipſo iure in Minorum contractib. ad eorũ fauorem, ex legis diſpoſitione, dict.num.8.& 9.pag.51.

Mora in Minorum fauorem ſemel contracta durat, niſi per conſignationem pecuniæ ea purgetur, ibid.

Mora ceſſat ſtatim, ac pupillus eſt factus maior; niſi tunc interpellet tutorem; namque ex tunc erit in mora irregulari, nu. 9.d.p.51.

Mora irregularis conſtituitur ex interpellatione, ibid.

In Mora non exigendi vt Pupillus conſtituatur, exigitur realis oblatio pecuniæ reliquæ, non aliàs num.10.pag.51.

In Mora non eſt, qui non ſoluit pupillo, qui carebat tutore, n.12.p.51.

Moratoria.

Moratoria quid ſit, n.13 p.3.

A quo datur. n.14.ibid.

Ad quod tempus, n.15.ibid.

Eſt ſtrictè interpretanda, n.16.ibid.

An ad hæredes tranſeat, num.17. bid.

Moratoria an ad fideiuſſores tranſeat, n.18.ibid.

Affirmatiua ſententia refertur, n.19.ibid.

Negatiua, n.20.ibid.

Eſt amplexata à Doctoribus, vt communior, n.21.ibid.

Limitatur, n.22.ibid.

Moratoria, & induciæ differunt, n.23.p.4.

Ad Moratoriam obtinendam, quæ ſint neceſſario exprimenda, n.24.ibid.

De Moratoria qui DD. tractent. n.25.ibid.

In Moratoria, pactum à maiori creditorum parte initum præualet inuita minori etiam parte, num.43.pag.5.

In Moratoria, ea finita, tenetur debitor præſtare fideiuſſionẽ, vel cautionem de ſoluendo, n.48.& 49 p.6.

Et adeo neceſſaria eſt cautio, vt nec per Principis reſcriptum poſſit remitti, n.51.p.6.

Mulier.

Muliere alia concurrente pro ſua dote, Vxor non poteſt vti priuilegio prælationis, n.90.p.17.

Et cur, n.91.p.18.

Mulier ſterilis ita concurrens an gaudeat priuilegio prælationis. Hinc inde diſputatur, & reſoluitur, à n.92. vſque ad n. 98.ibid.

Mulier cum prælatio non datur ei reponitur inter creditores hypothecarios, n.136.p.22.

Mulieri quo modo ſuccurrendum ſit, caſu quo Maritus tradat creditoribus ſuis res, in quibus vxor habet ius prælationis, & hypothecæ, n.240.p.27.

Diſtinguuntur aliqui caſus, ibid.

Vt ſi conueniatur creditor pro re dotali conſumpta, an teneatur ad totum eius prætium, vel ad reſiduum poſt ſibi ſatisfactum, n.242.p.28.

In Dote vti vniuerſali, dos ſuccedit loco rei, num.244.ibid.

Muliere ſciente emptionem ex ſua pecunia, factam à Viro res ea ſuccedit loco pecuniæ, n.245.ibid.

Secus ſi ea ignorante, ibid.d.p.28.

Mulier num poſſit obligari, & intercedere, n.249.ibid.

Reſoluitur Negatiuè, niſi in aliquibus caſibus, n.250.

Mulieris interceſſio valet ſi fiat animo decipiendi.

Si pecunia ſit verſa in eius rem.

Si ad euitandam Viri carcerationem etiam futuram, & alijs modis, d.n.250.ibid.

Mulier non poteſt regulariter renunciare Sen. Conſ. Velleiano, n.256.& ſeq.

Limitatur caſus cum renunciauit poſt biennium ab interceſſione, n.263.

Cum legis neceſſitate id facit, ſi puta ſit tutrix filiorum, num. 264.p.29.

Mulier ſemper debet certiorari ſpecificè de beneficio S.C. cũ interceſſura eſt, & renunciatura; aliàs nunquam dicitur renunciaſſe, n.266.ibid.

Limita, num.268.p.30.

Vid. Certiorario.

Mulier matrimonio ſoluto an poſſit propria auctoritate res dotales occupare citra pęnam, n.304.p.32.

Reſoluitur Negatiuè. n.305.ibid.

Sed de pęna diſtinguitur; n.306 ibid.

Mulier rem venditam ſimpliciter tradens, abſque hypothecæ reſeruatione an iuuetur vtili rei vendicatione, num.58.pag. 95.

Affirmatiua aſſertur, & probatur, numer. 59.60.& 61. ibidem.

Negatiua verior retinetur, & probatur, numer. 62.64.& ſequ.

Contraria ſoluuntur, ibid.

Mulier mutuans ad emendum habet, in re empta prælationem n.105.p.99.

Mulier, Minor, Miles, Eccleſia, Fiſcus in re empta per eorum adminiſtratores, ſunt creditores dominij, numer. 26. pag. 112.

Mutuans, Mutuum.

Mutuum cenſetur initum cum pecunia numeratur indigenti, n. 109 p 85.

Mutuans ad reparationem, reſtitutionem, & conſeruationem rei, habet in ipſa re hypothecam, & prælationis ius, n.1.& 2. art.7.p.91.

Ad hoc tamen vt obtineatur tale priuilegium, exigitur vt ſpecialiter ſit credita ea pecunia ad talem cauſam, non ſi generaliter, n.3.p.92.

Huius priuilegij ratio à publica vtilitate profecta eſt, nu.4.& 12.ibid.

Mutuantis huius priuilegium an detur pro vſuris eius pecuniæ mutuatæ ad refectionem, &c.n.5.ibid.

Reſoluitur Affirmatiuè præcipuè ſi non ſint lucratoriæ, ſed ſubeant vicem intereſſe, n.6.ibid.

Vel vt ſors petantur, vt ſunt Dotis vſuræ, n.7.ibid.

Aut ſi petatur à Ceſſionario, n.9.ibid.

Aut Negociorum geſtore, n.10.ibid.

Non tamen obtinet priuilegium, ſi ſint illicitæ, numer.11. ibid

Mutuantis vt ſup. priuilegium an obtineat in Ædificijs tam ruſticis, quam priuatis, n.13.ibid.

Affirmatur, n.14.

Extenditur, & ad Nauim refectam, n.15.p.93.

An ad le nen, vid.n.6.ibid.

Protrahitur, & ad expenſas neceſſarias in aliqua re, numer.17. ibid.

Adhuc & ad naulum, affictum, vecturamve, ſi concernant rei conſeruationem, & ſecuritatem, n.18.p.93.

Mutuanti hoc priuilegium competit dumtaxat in ipſa re refecta, ſeu conſeruata, n.19.ibid.

Euaneſcit priuilegium conſumpta ipſa re, numer.20. dict.p. 93.

Mutui huius priuilegium non etiam datur cum pecunia non eſt realiter impenſa in ea re, ad quam fuit mutuata, num.21. & 22.ibid.

Mutuatæ pecunię verſio in conſeruationem rei, quomodo probetur, n.23.ibid.

Probatur per facti euidentiam, n.24.ibid.

Et

Digitized by Google

Et per coniecturas,n.25.ibid.
Sufficit aliqualis probatio,n.26.ibid.
Mutuans ad ædificandum,& de nouo conſtruendum ędificium an habeat hoc priuilegium prælationis, & hypothecam, n. 27.ibid.
Reſoluitur Negatiuè. Sed habet ſolum priuilegium perſonale,n.28 ibid.
Mutuum gratuitum habet priuilegium perſonale, n.32.p.94.
Mutuum ad funus,ſi pecunia in id non ſit expreſſa,habet tale priuilegium perſonale,n.34.ibid.
Mutuans ad ædificationem habet illud priuilegium iure Regio Hyſpano,n.36. ibid.
At non iure communi,à n.37.ad n.4‘.p.94.
Mutuum factum ad emptionem rei an habeat prælationem in ipſa.
Affirmatur,n.82.
Et probatur, vſque n.85.
Negatiua eligitur per Auct. ſtante *leg. Regia*, n.86. pag.97.
Reſpondetur ad textum in Auth. *de Æqualit.dot. §.his conſequens*,qui germanè explicatur, n.87.ibid.
Refertur in hoc iudicium in Cancell.Pincian. ex *Gaſp. Rodriquez,&c.* n.88.ibid.
Negatiua adhuc probatur,n.89.& 91.p.98.
Quæ retinetur ab omnibus DD.n.90.ibid.
Excipe,vt ,ſcilicet prælatio detur,ſi mutuatut pecuniam ſuã Pupillus,n.92.ibid.
Miles,n.93.ibid.
Furioſus,Prodigus,&c.n.94.ibid.
Eccleſia,n.95.ibid.
Vxor reſpectu Viri,& è contra,n.96.ibid.
Mutuans ſub fęnore ad emendam rem,ſi concurrat cum gratis mutuante,perdit priuilegium perſonale alijs competens, n. 97.& n.98.ibid.
Mutuans pecuniam ad neceſſariam rei conſeuationem prius alteri obligatæ, iſte etſi poſterior erit potior, numer. 99. ibid.
Limitatur id procedere ſolum in ſorte, non etiam in pęna forſitan adiecta,n.100.ibid.
Affertur ratio primi dicti,n.101.ibid.
Mutuans pecuniam in inſtauratione ædificij funditus diruti,& vſque ad areã conſumpti an gaudeat hoc priuilegio reparantis, &c.n.106.p.99.
Mutuatario effecto non ſoluendo,an poſſit mutuans vendicare rem emptam ex ea pecunia.
Affirmatiua refertur,n.107.ibid.
Negatiua proponitur,& retinetur,n.108.ibid.
Reſoluitur contraria, n.109.ibid.
Mutuãs ſuam pecuniam ad reparationem ædificij,ſeu ad eius conſeruationem, an ſit præferendus Mulieri agenti pro ſua Dote,n.110.ibid.
Reſoluitur temporis rationem habendam eſſe, n.111.& 112. ibid.
Mutui cauſa creditor non præfertur,nec priuilegiario perſonaliter,n.116.p.100.
Mutuata ad refectionem,&c.pecunia, vt gaudeat priuilegio, debet eſſe in totum expenſa,n.116.& ſeq.
Si maior ſumma quam opus eſt mutuo data ſit , non datur prælatio niſi in impenſio, non in eo pluri num.117.& ſeq. ibid.
Mutuans ſub vſuris licitis, etſi poſterior, præfertur anteriori mutuanti ſub vſuris illicitis n.119.p.125.
Mutuans pecuniam ad rei emptionem , cum pacto expreſſæ hypothecæ,in ea præfertur omnibus,etſi anterioribus,num. 146 p.127.
Mutuans pro debiti priuilegiarij ſolutione,intrat in eum locũ, n.27.p.131.
Mutuata pecunia debitori, vt ſe liberaret à carcere, an poſſit ab anteriori creditore auocari,n.28,ibid.
Mutuans in reparationem,& reſtitutionem ædificij,&c. cum expreſſa conuentione hypothecæ,prefertur omnibus creditoribus,n.27.p.140.
Dubitatur de hoc mutuante, ſi ipſum primo loco antecedat alius cum expreſſa hypotheca , & ſecundo loco Mulier pro Dote,n.28.ibid.
Oſtenditur perplexitas,n.29.ibid.
Aliqui præferunt Mulierem , mox tertium; inde primum, n. 30.ibid.
Alij præponunt tertium;quod videtur verius,ibid.
Obſtat primus creditor,n.31.ibid.
Affertur *Donelli* ſolutio,quæ videtur inſufficiens , numer.32. ibid.
Alter ſoluitur,ibid.
Iudici id remittit *Berlich.* Notatur quid ſit per Iudicem conſiderandum,remiſſiuè,ibid.
Mutuans vnus creditor ad ligna emenda, alius ad ferrum cõparandum,vel ſimilem materiam ædificanti,pecuniam,ita vt ſpecialiter ædificium pro erogata pecunia , cuique creditori ſit obligata , ſinguli creditores omnibus alijs præferuntur,licet tempore prioribus,n.33.p.140.
Mutuans pecuniam debitori à quo recepit pignus,quid facere debeat,ſi velit debitum exigere,& pignus reddere, vel illud vendere ſi debitor non ſatisfaciat,n.11.p.145.

N

Nauis.

NAuis ad refectionem ſi mutuata pecunia ſit, pro ea datur prælatio,& hypotheca,n.15.p.93.
Naulum,afflictus,vectura rei,&c. habet prælationem ſi concernant rei conſeruationem,& ſecuritatem,n.8.ibid.& n.11 p.102.
Si Nauis ob meam pecuniam fuit liberata ab alterius obligationis vinculo;vel ſi aliquid fuit in nautarum cibaria erogatum;aut aliquid ſolutum,ſine quo nauis non poteſt nauigare,obtinet priuilegium prælationis,numer.80.& 81.pag. 97.
Nauis ſimilatur fundo vrbano,n.9.p.102.
Pro naulo Nauis competit hypotheca in mercibus , num.10. p.102.

Negligentia.

Negligentia vxoris in Dote repetenda facit ei amittere priuilegium alias competens pro ea; numer. 55.pag.15.
Negligente Magiſtratu in exigendis tributis,& prædium tranſeat in alium , ille nouus poſſeſſor non eſt conueniendus, ſed in omnem euentum eſt diſcutiendus primus poſſeſſor , n.34.p.57.
De Negligentia tenetur tutor reddere rationẽ pupillo,& de geſtione mala,n.6.& 7.p.51.

Negotium.

Negocium commune initum inter Virum,& Vxorẽ , vti caupona,&c. facit perdere ipſi antelationem pro Dote , num. 49 p.13.
Negociorũ vti geſtor expendens in funus, ac recuperandi animo,habet actionem funerariam,ſecus ſi pietatis , & miſericordiæ cauſa,n.37.p.45.
Negocium vt bona fide,& vtiliter geſtum eſſe dicatur,à tutore, ſufficit ab initio fuiſſe realiter geſtum,etſi ex poſtfacto,dãnum inde proueniat pupillo,n.14.p.52.
Negocium pupilli geſtum à tutore cum conſenſu matris eius, vel conſanguineorum, non cadit ſub ſuſpicione malæ fidei, n.16.p.52.
Negocia pupilli gerens , & adminiſtrans quiſquis ſit , pro tutor, & ſimiles,habent bona propria obnoxia pupillo pro ea geſtione,n.20.p.52.
Reiecta oppoſita ſententia,n.21.ibid.
Negocium pupilli gerens ex amicitia ſolum,non habet bona obnoxia,dum datur ſolum perſonale priuilegium , num.27. p.53.& n.17.p.130.
Ponitur ab *Acoſt.* in quarto loco priuilegiariorum,ibid.

Nobilis.

Nobilis,& Clericus,pro debito Ciuili an carcerari poſsint , n. 55.p.6.
Reſoluitur Negatiuè.num.56.ibid.
Limitatur in reliquatione,n.60.
In doloſa adminiſtratione,n.59.& 62.p.6.
Vid.Carceratio.

Nomen.

Nomen debitoris alienatum,ceſſumvè poſteriori , aut quæuis res corporalis hypothecata ſpecialiter poteſt ab anteriore creditore hypothecario auocari,n.29.p.135.
Siue Iudicis auctoritas interueniat,n.40.ibid.
Siue res ſoluta extet,vel etiam ſit conſumpta,numer.41.pag. 135.

Nume-

Digitized by Google

Numeratio.

Numerata dos eſſe debet, vt hypotheca, & priuilegium pro ea concedatur, n.103.p.25.
Confirmatur per Doctores, ibid.
Mariti renunciatio, aut confeſsio de recepto non prodeſt, num.208.
Etſi in inſtrumento publico, ibid.
Etſi iuraro, n.209. ibid.
Et cur, ibid.
Etſi confeſsio ſit facta ab extraneo, n.211.p.26.
Numeratio debiti ſi non ſit probata à creditoribus concurrentibus cum Dote, Dos cuius numeratio non probatur, aſſumet ſua priuilegia, n.221.p.26.
Si numerationis vice, aliæ concurrant coniecturæ, Dos gaudebit priuilegijs, n.222.ibid.
Non numeratæ pecunię exceptio non poteſt opponi per depoſitarium confeſſum contra deponentem, n.202.p.85.
Obiecta diluuntur, ibid.
Exceptio illa eſt penes obſoleta, ibid.
Numeratio pecuniæ in hypotheca etſi poſteriori facit ex mente Auct. eam præferri alteri hypothecæ anteriori, vbi non apparet de ea, n.77.& ſeq.p.122.
Negatiua tenetur à pluribus DD. n.79.ibid.
Reſoluitur aduerſum fundamentum, n.80.ibid.
Numerata Dos gaudet priuilegio ſuo; ſecus ſi ſolum ſit confeſſata, n.81.p.123.
Niſi confeſſionem de recepto præcedat promiſſio apparens eius ſummæ, num.82.ibid.
Eſt communis ſententia, num.83.

Nuptiæ.

Nuptiales expenſæ non gaudent prælatione, vt Dos, numer.59. pag.16.

O

Obligatio.

OBligare non poteſt Mulier ſua bona, & intercedere pro alio, n.254.p.29.
Nec etiam pro Viro, n.249.ibid.
Niſi aliquibus caſibus, ſcilicet, Si ſe obligauit animo decipiendi, n 250.ibid.
Vel poſt biennium geminet obligationem, numer.263.pag.29.
Si pro Muliere carcerato, vel carcerando ſe obliget, n.250.p.24.
Obligatio Mulieris pro Viro, valet quo ad donationem propter nuptias, non verò quo ad dotem; & cur, num. 282. pag.31.
Vel ſi dedit ipſe fideiuſſores pro tuitione Vxoris.
Vel pretium illarum rerum eſt verſum in communem vtilitatem, n.283.& 84.p.31.
Aut iuramentum accedit, ibid:
Obligationem ineuntes cum Fiſco ex contractu, vel ex alijs cauſis fiſcalibus ſubijciunt eorum bona, hypothecæ, & prælationi ad eius fauorem, num.22.p.35.
Obligatio eſt prorſus nulla quæ per minorē facta eſt de re ſua, n.68.p.47.
Obligata ſi non ſit res creditori, ea ſi ſoluatur alij poſteriori creditori non poteſt à primo auocari, vel condici ſi ſit conſumpta, n. 53.p.136.
Obligatio extinguitur, nec renaſcitur in pignore, cum illud peruenit ad manus debitoris, n.33.p.147.
Et de ratione, n.4.ibid.
Limita, ſi res illa peruentura erat ex eadem cauſa in manus creditoris, vt quia executio eſt nulliter facta, num.35.d.pag.147.

Occupatio.

Occupare an poſſit Mulier propria auctoritate res dotales ſoluto matrimonio, citra pęnam, num.304. pag.32.
Reſoluitur Negatiuè, numer. 305. ibidem.
Sed de pęna diſtinguitur, numer. 306. ibidem.
Occupans creditor, vel quiuis alius propria auctoritate, qua pęna mulctetur, numer. 307.ibid.

OEconomus.

OEconomus Eccleſiæ, & Adminiſtrator Hoſpitalis, & Pauperum pariſicantur, n.31.p 63.
In OEconomi bonis habet Eccleſia tacitam hypothecam ad inſtar pupilli reſpectu tutoris, & Ciuitatis reſpectu Adminiſtratoris, n.14.& 15.p.62.
Et probatur, n.18.& 19.ibid.
Vid. Adminiſtrator.

Officium.

Officium Iudicis eſt, funus cadaueris fieri curare, alijs deficientibus, n.12.p.42.
Officij cauſa obligatus ad cuſtodiam, eam præſumitur ſuſcipere ex ſola patientia illationis rei, & ex eo ſolo inducitur depoſitum, n.11.p.72.
Officij emptio an æquiualeat emptioni militiæ, vt in eo detur prælatio, n.104.p.99.

Offerens, Offerendo ius.

Offerri debet pecunia in manu, ad effectum, vt pupillus conſtituatur in mora non recipiendi pecuniam, numer. 11. & 12.p.52.
Offerendi ius competit poſteriori creditori hypothecario cōcurrenti cum anteriori, n.96.p.123.
Ex hoc ſuccedit ſecundus in locum primi, n.97.ibid
Nec ad hoc eſt neceſſe aliquod pactum inire, numer.98. ibid.
Offerendi ius habet locum etiam contra dotem, numer. 99. ibid.
Non autem cum mulier intentat iudicium aſſecurationis, ibid.
Niſi ſit in rebus mobilibus, & nominibus debitorum, num. 100.p.124.
Offerens ſummam integram primo creditori, obtinet in re hypothecam potiorem, n.102.p.125.
Non tamen ſi offeratur pars ſolum, ibid.
Offerens etiam debitor ratione debiti non poteſt cogere creditorem ad pignus ſibi reddendum, n.104.ibid.
Offerri debet totum creditum per tertium poſſeſſorem adhoc vt rem hypothecatam poſſit retinere, nec ſufficit oblatio rei poſſeſſæ, n.105.ibid.
Offerre tamen tenetur iſte poſſeſſor ſolum rei æſtimatione m. ſi in ea fecit meliorationes, n.106.ibid.
Oblationis tempore eſt facienda rei æſtimatio; & augmentum medio tempore cedit beneficio creditoris.
Offerendo creditores pretium rei ſolutum à tertio poſſeſſore, poſſunt ab eo rem euincere, n.107.ibid
Amplia, & in Clerico, ibid.
Offerre poteſt & primus ſecundo creditori ſuum creditum, vt retineat fundum poſſeſſum in totum, num.108.ibid.
Idem in quolibet poſſeſſore, ibid.
Offerendi ius eſt innixum hypothecæ, n.112.ibid.
Non offerēs debitum intra quadraginta annos, cenſetur dare pignus in ſolutum creditori, qui illud per tantum tempus præſcribit, n.128.p.126.
Offerre debet debitor totum debitū creditori vt luat pignus, alias illud vendi poteſt ab eo, Vid.numer.17. & ſequ.pagin. 146.
Offerens tamen illud poſt terminum, adhuc ſibi reſeruat ius in pignore, ſi illud non ſit venditum, n.23.ibid.
Offerens dimidium, vel partem debiti, non poteſt ex hoc impedire venditionem, n.22.ibid.
Oblatione facta per pecuniæ conſignationem, & depoſitionem, ſi creditor non reddat pignus, poteſt ad id cogi actione pignoratitia, num.32.p.147.

Omnis.

Quod Omnes tangit, ab omnibus debet approbari, num.32. pagina quarta.
Et quando hæc regula procedat, num.33.ibid.

Operæ.

Operæ Artificum, Fabrorum, &c. gaudent prælatione, ac qui mutuatus eſt ex cauſa refectionis ipſius, n.37.& 38.pag.140.

Oppoſitio.

Ex oppoſitione facta à creditoribus, reo executato copia datur ex Iudicis mandaro, & cæteris etiam creditoribus; & tunc via executiua ſuſpenditur, & efficitur ordinaria, numero quarto, pagina ſecunda.
Et intra terminum à Iudice aſſignatum, creditorum iura in iudicio producuntur, & probationes recipiuntur, numero quinto, ibidem.
Oppoſitionis per tertium creditorem factæ libellus affertur,

natiuo

Digitized by Google

natiuo idiomate, numero tertio, pag.144.

Ordo.

Ordo,& ſingularis creditorum prioritas, & gradus eſt attendendus in ſatisfaciendo creditoribus,à num. 1. per totum, p. 112.

Ordo affertur creditorum realiter,& perofnaliter ſimul priuilegiatorum,vt Auct.confuſio ſuppleatur,n.41.p.141.

Ornamenta.

Ornamenta facta,& data Vxori an cedant dominio Vxoris, vel Viri,n.132.p.20.

P

Pactum.

PActum dominij reſolutiuum obligat etiam pupillum, ſi incontinenti adijciatur contractui, numer. 70. pagin. 57.

Pactum de retrouendendo Legis commiſſoriæ,& ſimiliter sũt reſolutiua dominij.ibid.p.57.

Pacta, & conditiones iuri non repugnantes quilibet poteſt contractui rei ſuæ adijcere, vt in alium cum ijs tranſeat oneribus,n.72.ibid.

Pactum quod reſpicit ſecuritatem contractus non obligat minorem,n.71.ibid.

Pactum ingrediendi bona propria auctoritate, ſi non ſatisfiat producit hypothecam in ipſis, n.87.p.109.

Paraphernalia.

Paraphernalia bona habent hypothecam, non tamen priuilegium prælationis,ſi Maritus ea adminiſtrauit,num.145.p. 21.

Paraphernalia bona,quæ dicuntur,n.147.ibid.

Quæ requirantur,vt talia ſint,n 148.ibid.

Paraphernalia an dicã:ur ea bona Mulieris, quæ nubit abſque deſignatione Dotis,n.151.ibid.

Affirmatiua ſententia affertur,n.152.ibid.

Et laudatur vt communior,ſed limitatur,vt ibi,num.153.pag. 22.

Pars.

Pars maior creditorum conſideratur reſpectu crediti, & intereſſe,n.10.& 11.p.2.

Pars maior creditorum circa debitum attenditur in conſecutione cuiuſuis crediti,n.28.p.3.

Pars maior creditorum an poſſit remiſſionem partis debiti facere debitori; & minor pars teneatur conſentire maiori parti, & in id quod ab ea actum eſt concurrere, numer.31. pag.4.

Huius quæſtionis opiniones declarantur, & conciliantur, nu. 34.& ſeqq.p.4.

Pars maior creditorum attenditur,cum ipſi in cumulo ſunt æquales,& quomodo id intelligatur,n.37.ibid.

Pars maior creditorum habentium perſonales actiones non poteſt præiudicare minori parti ipſorum habentium pignus, & hypothecam,n.38.p.5.

Pars maior ex pacto de remittendo, non præiudicat minori parti, ſeu creditori habenti fideiuſſorem, numer.41. dict. pag.5.

Nec etiam præiudicat minori parti, ſi vnus creditor habeat aliam pinguiorem ſecuritatem cui præ alijs nitatur; vt puta quia debitor cum iuramento ei eſſet obligatus, num.45. p.5.

Si Pars maior creditorum velit totum debitum remittere,talis remiſſio nulla erit,n.46.p.5.

Affertur ratio,n.47.ibid.

Pater.

Patris Mariti bona ſunt tacitè pro Dote hypothecata,cum iuſſus patris in genere interuenit, numero octauo, pagina duodecima.

Etiam ſi ſolus conſenſus interuenit, numero decimo, ibidem.

Non tamen ſi ſolus præſens fuerit filius in receptione Dotis per patrem,n.11.p.12.

Pater non tenetur, ſi egit ipſe recipiens,vt non teneatur,num. 12.ibid.

Patre,& filio ſimul Dotem recipientibus, ipſi ſunt duo rei debendi,n.13.ibid.

Aliqui tamen faciunt eos debitores pro dimidio, n.14.ibid.

Patre, & filio concurrentibus,cui Dos ſit ſoluenda? num.15.p 13.

Pater habet ſua bona tacitè hypothecata pro adminiſtratione bonorũ filij,à ſe alienatorũ,vel & pro geſtione fraudulenta, n.78.p.57.

Non vero pro negligentia,n.79.ibid.

Sed negat eam prælationem *Acoſt.* ibid.

Pater regulariter non tenetur ſatiſdare de vtendo bonis aduẽtitijs,ad arbitrium boni Viri,& cur,n.80.ibid.

Nec inuentarium conficere,n.81.ibid.

Sed hoc non admittitur, quia quilibet adminiſtrator debet illud conficere,n.83.p.58.

Pater in bonis,in quibus ſe habet vt tutor,ei non eſt diſſimilis, vt in ijs filij emancipati,in quibus non habet vſumfructum, n.84.ibid.

Et in fructibus Beneficij, vel dignitatis.ibid.

Pater tranſiens ad ſecundas nuptias,habet obnoxia hypothecæ,propria bona,n 94.ibid.

Patientia.

Patientia Vxoris exhibita in alienatione rei ſibi hypothecatæ ſibi obeſt,n.251.p.29.

Patientia tamen eius nil facit quo ad alienationem rei ſuæ Dotis,vel donationis propter nuptias,n.252.p.29.

Patientia ſola per aliquem præſtita quo ad illationem rei in domum ſuam,non facit eum ad cuſtodiam ſe obligaſſe,nec tenebitur vti depoſitarius,n.9.p.71.

Niſi ad id teneatur ratione officij,n.11.ibid.

Patientia tamen ſola Deponentis ſufficit ſi eius res recipitur à Depoſitario,n.9.ibid.

Pauper.

Pauperum bona idem priuilegium habent, quod & Eccleſia, n.33.p.63.

Pauperum Collegium, ſeu Hoſpitale fruitur hypotheca tacita in bonis adminiſtratoris,ibid.& n.35.

Cum extraneis tamen habet ſolum perſonale priuilegium, n. 36.ibid.

Paupertatis vilitatem detegi, & inuidiæ diuitias exponere, inhumanum eſt, & admodum durum, n.115.p.28.

Pecunia.

Pecunià Fiſco debita conſumptà per alium creditorem, num ipſi Fiſco competat ius eam auocandi,n 71.p.57.

Pecunia per tutorem extrahenda eſt ex fructibus remanentib. poſt alimenta pupilli,& rectè collocanda,n.14.p.12.

Pecuniã ſi collocet tutor de conſenſu matris pupilli,& conſanguineorum,ei ſufficit,vt bona fide, & vtiliter dicatur negocium geſſiſſe,ibid.

Pecunia pupilli modica non eſt neceſſariò per tutorem collocanda,d.n.14.ibid.

Pecunia ſuccedit loco rei in ſubſidium,n.63.p.56.

Pecunia pupilli emptum an eius fiat.

Vid. Res empta,&c. & Vid.Pupillus.

Pecunia ad numerum tradita, an cenſeatur Depoſitum? remiſſiuè,n.29.p.73.

Pecunia in depoſitum data per numerationem, non in ſacculo reſtituenda eſt genericè tantum,n.198.p.85.

Si ſit numerata indigenti,cenſetur eſſe mutuum, numer.199. ibid.

Pecunia in dubio præſumitur data in ſacculo,& ſic initum depoſitum,n.208.p.85.

Pecunia plurium deponentium confuſã,fit inter eos concurſus in tributum,vt tamen alij creditoribus præferantur,n.229.p. 90.

Pecunia ſub vſuris depoſita non gaudet ea prærogatiua,quia cenſetur mutuum,n.230.ibid.

Quæuis ſint vſuræ,n.231.ibid.

Limita in pupillo,ibid.

Pecuniam à filio ſolutam contra S.C.Maced. poteſt pater vendicare,n.238.p.90.

Et quamlibet pecuniam indebitè ſolutam quiuis vendicat, ibid.

Pecunia mutuari debet ſpecialiter ad rem aliquam reficiendam,vel conſeruandam, vt ob id pro ea detur prælatio,num. 3.p.92.

Pecunia ea debet etiam realiter eſſe impenſa in eam cauſam vt detur in ea prælatio,n.21.& 22.p.93.

Pecuniam in talis rei conſeruationem eſſe verſam, probatur per facti euidentiam,n.24.ibid.

Et per

Digitized by Google

Et per coniecturas,num.25.ibid.

Sufficit aliqualis probatio,n.26.ibid.

Pecunia mutuata ad emptionem rei regulàriter habet ſolum priuilegium perſonale,n.97.p.91.

Excipe vt n.ſeqq.ibid. Vid. V. Emptio,&c.

Pecuniæ loco res ſuccedit,n.108.p.99.

Ex pecunia mea res empta,an & quando mea fiat,num. 107. ibid.

In Pecunia etiam nedum in re,habet locum prioritas temporis n. 20.p.117.

Quid ſi pecunia ſit conſumpta ,de iure remanet hypotheca. In praxi extinguitur cum re,n.21.& 22.ibid.

Pecuniã præbens pro ſolutione alicuius debiti,non ſuccedit in locum debitoris ſatisfacti,niſi concurrentibus legalibus requiſitis , & ſcientia inſuper creditorum aliorum, & pacto ſpeciali cum debitore,n.116.& ſeq.p.125.

Pecunia mutuata debitori, vt ſe liberaret à carcere,an poſſit ab anteriori creditore auocari,n.28.p.131.

Pecunià conceptà,non datur auocatio,num. 29.ibid.

Et cur,ibid.

Pecunia conſumpta competit,n.30.ibid.

Et cur,ibid.

Pecunia ſi ſit ab initio accepta , & exacta per poſteriorem à manibus mutuantis,non auocatur,n.31.ibid.

Pecunia obſignata in ſacculo habet ſemper prælationem ſi extet,vtcumque oberatus ſit Depoſitarius,n.6,p.133.

Pecunia ſiue extet,ſiue ſit conſumpta, poteſt auocari per potiorem creditorem , cui hoc ius datur,num. 31.p.13.

Peculium.

Peculij actio in patre,vel domino,habet perſonale priuilegium in concurſu cum alijs,vt ſuum prius deducant,num.17.pag. 130.

Penſio , Penſionarius.

Penſionarius in fructibus Benefici) grauati habet priuilegium, & hypothecam,n.81.& 85.p.68.

Penſionarius præfertur Eccleſiæ Cathedrali in Pontificalibus, & ornamentis,ibid.

Penſionis ratione,fructus Beneficij pars ipſius ſubſtantialis dicuntur,& Penſionarius eos vti rem propriam vindicare poteſt , & ſic omnibus præferri,n.82.p.68.

Penſio, Tributum, Decima, Collectæ,& Cenſus,ſunt onus reale;& ad quemuis poſſeſſorem tranſit,& in eis datur paritas, ibid.

Penſiones aſſignantur pro alimentis,n.83.p.68.

Penſiones etiam relictæ pro Aniuerſarijs gaudent prælatione, ibid.

Penſio gaudet prælatione in fructibus Beneficij, ſi à tempore collationis beneficij grauamen fuit impoſitum, & in continenti titularis illud onus aſſumpſit , non ſi ex poſt facto , n. 86.p.68.

Penſionarijs duobus concurrentibus æqualis hypothecæ,obtinebit Regula *Qui prior ,de regul. iur. in* 6.d.n.86.p.68.

pro Penſione competit penſionario hypotheca etiam aduerſus ſucceſſorem in beneficio , etiam pro ratis decurſis ante eius ingreſſum,n.87.ibid.

Si tamen diligentiæ iudiciales,& continuę præceſſerint aduerſus præceſſorem,vel eius hæredes,n.88.ibid.

Penſionis cauſa admiſſa executione, poteſt ſibi Titularis congruam extrahere è fructibus Beneficij,n.89.ibid.

Penſio,ſeu canon fundi habent prælationem aduerſus Mulierẽ pro Dote,& Fiſco pro Regio debito conductoris , num.48. & ſeq.

Negat tamen *Gait.* in fructibus induſtrialibus perceptis , in quibus datur per eum concurſus , ex Regula , *Qui prior* , ibid.

Perſonale.

Perſonale eſt priuilegium prælationis competens Vxori pro ſua Dote , & ideo alteri non poteſt cedi , nec ad hæredes tranſmitti,n.68.& ſeq.

Non tamen hypotheca conceſſa pro illa, numer. 82. pagin. 17.

Perſonalis actio datur Eccleſiæ pro Decimis,ſi fructus obnoxij ſint conſumpti, & alij concurrant hypothecarij creditores,n.78.& 79.p.63.

Perſonale priuilegium ſolum habet mutuans ad extruendum, & de nouo faciendum ædificium. numer. 27. & 28. pagin, 98.

Perſonale priuilegium habet res depoſita conſumpta,num.92. ibid.& n.22.& paſſ p.76.

Item alimenta,etſi militi debeantur,n. 30.p.93.

Pia cauſa,n.31.ibid.

Mutuum gratuitum,n.32.p.94.

Sed an mercedes Magiſtrorum?n.33.ibid.

Perſonale item priuilegium habet mutuum ad funus , ſi pecunia non ſit expenſa,n.34.ibid.

Et Pupillus in bonis gerentis eius negocium,ex amicitia,nu. 35.ibid.

Perſonale priuilegium iure Reg.Hyſp. habet mutuans ad ædificationem.n.36.ibid.

An verò id procedat de iure communi?

Negatiua aſſeritur,& probatur vt verior, à nu.37. ad num.45. ibid.

Perſonale priuilegium competit mutuanti ad emendum,num. 97.p.98.

Illud perditur ſi hic concurrit cũ gratuito mutuãte,n.98.p.98.

Perſonalis actio ſemper poſtponitur actioni priuilegiariæ,n.2. p.123.

Perſonale creditum. Vid. Chirographarius creditor.

Perſonaliter ſolum priuilegiarij poſtponuntur hypothecarijs , non ſi realiter,n.14.p.139.

Perſonalis actio poteſt cummulari cũ hypothecaria per creditorem regulariter,n.12 p.145.

Excipe vt n.13.& ſeq.ibid.

Perſonæ.

Circa Perſonas Nobiles,& potentes, vt Duces , Marchiones Comites,&c.quid obſeruetur, cum ære alieno ſunt grauatæ, nec vti nollunt beneficio dilationis quinquennalis, vel ceſſionis remedio,nu.52.& 54.p.6.

Perſonæ priuilegiatæ,vt Dos, Pupillus, Miles , &c. præferuntur Fiſco regulariter,ſi cum eo concurrant,n.16.&.35.& 28.p.36.

Perſonę debiles, vt Mutus, Surdus, Furioſus, Prodigus gaudent eodem quo Pupillus priuilegio in bonis ſuorum Curatorum, n.21.& 22.p.52.

Inter perſonas,quę habent beneficium competentiæ nõ enumeratur frater,p.92.p.58.

Pia cauſa , Pietas.

Piæ cauſæ fauore ceſſante,vel Eccleſiæ,aut dominij iam tranſlati ſemper ex pluribus creditoribus priori res eſt tradenda, n.30.p.63.

Pietas ſumma, eſt defunctorum corpora tradere ſepulturæ, nu. 11.& ſeq.p.42.

Pietas in hoc recenſetur ſingularis, ſiue apud Romanos, ſiue apud exteras nationes,ibid.

Pia cauſa fruitur priuilegijs minorum, Reipublicæ, & Eccleſiæ dum ijs comparatur,n.35.& 36.p.63.

Pia cauſa,quæ dicatur,remiſſiuè,n.37.

Pia cauſa habet tantum priuilegium perſonale,dum res eſt cũ extraneo,non adminiſtratore,n.36.ibid.

Pia cauſa habet priuilegium perſonale,n.31.p 93.

Pignus.

Pignus,& hypotheca in bonis communis debitoris,impediũt, ne illis maior creditorum pars habentium perſonales actiones poſſit præiudicare,n.39.p.5.

Pignus iudiciale,vel prætorium,vel aliud ius reale æquiparatur hypothecæ,n.102.p.109.

Pignus etiã iudiciale ex cauſa iudicati ei cõparitur,n.103.& ſeq.

Amplia procedere, ſiue vnus habeat immiſſionem , & alius prætendat ſententiam,& rem iudicatam , numer.106. pagin. 109.

Vel vterque ſcientiam , & rem iudicatam prætendunt,num. 107.& ſeq.p.110.

In Pignore , & ſingulis eius ſpeciebus, ſiue primum pignus ſit iudiciale,ſiue Prætorium,vel conuentionale, obtinet regula potioritatis ex tempore,n.94.p.124.

Pignoris ſpecies differunt inter ſe,remiſſiuè,ibid.

Pignus dare in ſolutum creditur , qui illud per quadraginta annos non redimit,n.125.p.126.

Pignus an poſſideatur à creditore,n.125.ibid.

In Pignore quando creditores concurrunt,n.32.p.131.

Pignus iudiciale in pecunia extracta e re hypothecata alijs dat prælationem contra ipſos hypothecarios ,num.15.ibid.

Et de ratione,n.17.ibid.

Pignus vt creditor vendere poſſit,vel etiam reddere ſoluto ſibi debito,quid ſit faciendum,n.11.p.145.

Pignus ſi non locatur intra terminum aſſignatum elapſum, poteſt per creditorem, Iudicis tamen auctoritate, vendi abſque alia denunciatione, n.11.p.145.
Die verò certa non appoſita, l.Regia aſſignatur tempus 12. dierum ad pignus luendum, at iure communi aſſignatur biennium, vt poſtea debitori denuncietur, n.18.p.146.
In Pignoris venditione ſemper debet interuenire Iudicis auctoritas, ibid.& n.19.
Pignoris emptor eſt in tuto præuia Iudicis auctoritate, nec tunc poteſt moleſtari à quouis creditore, numer.20.d.pag. 146.
Pignus poteſt diſtrahi à creditore, quouſque totius debiti ſolutio offeratur, n.22.ibid.
Pignus accipiens creditor in ſolutum videtur acquieuiſſe, nec reſiduum poteſt petere ſi debitum longe excedat, num.24. p.147.
Siue ſit pignus Iudicis auctoritate captum, ſiue voluntarie datum à debitore, ibid.
In pignorum addictione non habet locum *l.2. C.de reſcind. vendit.*
Pignus extinguitur præ cæteris modis per remiſſionem, vid.n. 28.p.147.
Pignus ſi non reddatur à creditore debitori, qui iam ſatisfecit per conſignationem, vel depoſitionem pecuniæ, actione pignoratitia repeti poteſt, n.32.ibid.
Pignus ſi perueniat in manus debitoris non reincidit amplius in obligationem, n.33.ibid.
Et cur, n.34.ibid.
Limita ſi res illa peruentura erat ex eadem cauſa in manus creditoris; vt quia executio eſt nulliter facta, n.35.ibid.

Pœna.

Pœna quæ infligatur Vxori occupanti res dotales propria auctoritate? n.306.
Diſtinguitur, ſi per vim occupauit, incidit in pęnam Edicti D. Marci, ſi ſine vi, reſtituit ſolum poſſeſſionem rei occupatæ per Interdictum vti poſſidentis, n. 306.
In Pęnis legalibus, priuato, & Fiſco concurrentibus, ille præfertur, qui certat de damno vitando, numer.55.& 56. pag. 39.
In Pęna partis, & Fiſco applicata pars præfertur Fiſco, ſtante inopia damnati, n.70. & ſeq.p.39.
Aliqui verò negant, ibid.

Poſſeſſio, Poſſeſſor.

Poſſeſſione rei non exiſtente penes Maritum, non poteſt Vxor in ea iure retentionis inſiſtere pro ſua Dote, num.111.p. 19.
Poſſeſſor tertius non poteſt opponere exceptionem non excuſſarum rerum Mariti contra Vxorem agentem ad rem ab eo poſſeſſam; ſtante renunciatione per Vxorem facta, n.290.p.31.
Poſſeſſor nouus prædij obligati pro tributo non poteſt conueniri pro tributis præteritis, cum Magiſtratus fuit negligens in ijs exigendis; ſed in omnem euentum poſſeſſor antiquus eſt compellendus, & excutiendus, n.34 p.37.
Poſſeſſor Maioratus tenetur ad expenſas funeris pro præceſſore, n.40.p.45.
Poſſeſſione priuat regulariter ſequeſtratio voluntaria, n.35.p. 74.
Niſi ſit actum vt ea non transferatur, n.36.ibid.
Vel ſit facta cum Clauſula *ſine præiudicio iurium ſuorum, in poſſeſſorio, & petitorio*.n.37.p.74.
Poſſeſſione tamen ea non priuat, quo ad tertium, ſed ſolum, quo ad collitigantem, n 38.ibid.
Poſſeſſione non priuat regulariter Neceſſaria ſequeſtratio; & cur, n.41.& 42.ibid.
Poſſeſſione quidem priuat aliquibus caſibus, n.45. & ſeq.ibid.
Vt cum Iudex id exprimit, ibid.
Cum Poſſeſſio eſt turbida, n.45.ibid.
Et in caſu *Clem.1. de ſequeſtr.* n.46.ibid.
Quaſi Poſſeſſio iuriſdictionis poteſt ſequeſtrari penes tertiũ à Iudice electum, ſi ſuper ea lis ſit, n.140.p.80.
Si tamen poſſeſſio dubia ſit; alias enim qui in poſſeſſione exiſtit, eſt manutenendus, n.141.ibid.
Poſſeſſio Ciuilis, & Naturalis bonorum Maioratus, Iure Regio, in proximiorem, & a fundatore vocatum illico tranſit, num.142.ibid.
Etiamſi ſit ignorans, num.143.ibid.
Poſſeſſio Maioratus cum eſt turbida, ſuadetur ſequeſtratio, ne ſcilicet veniatur ad arma, n.148.& 149.p.81.
Poſſeſſio ſi ſit nulla, & attentata, poteſt ſequeſtrum adhiberi, n. 189.p.85.
Secus ſi clara, ibid.
Si Poſſeſſio etiam ſit vacans, poteſt decerni ſequeſtrum, num. 191.ibid.
Et cum recuperatio fructuum eſſet difficilis, n.192.ibid.
Poſſeſſio vera acquiritur ex immiſſione ex ſecundo decreto, immo aliquando dominium, n.121 & 122.p.110.
Poſſeſſio in dubio prioritatis dat potioritatem, n.6.p.115.
Non obſtantibus alijs ſententijs, n.5.7.& 8.ibid.
Ampliatur etſi ſecundus creditor poſſideat rem prius alij hypothecatam, num.9.ibid.
Poſſidens creditor ſecundus non habet cum conuenitur à primo creditore, exceptionem excuſſionis debitoris, numer. 10.ibid.
Poſſeſſor fundi hypothecati poteſt eum retinere, ſi ſoluat totum, & integrum debitum creditori priori, n.105.p.126.
Poſſeſſor iſte ſi meliorationes fecit, poteſt retinere ſoluta ſolũ rei æſtimatione, ibid.
Semper tamen poſſunt creditores rem euincere a poſſeſſore, oblato pretio per ſe ſoluto, n.107.ibid.
Amplia in Clerico, ibid.
Poſſeſſor fundi ſi ſit ipſe anterior creditor, poteſt offerre ſolutionem debiti ſecundo creditori, & retinere ipſum.
Idem eſt in quolibet poſſeſſore, num.108.ibid.
Poſſidere deſiens mala fide, habetur pro poſſeſſore, n.41.pag. 135.
Poſſeſſor rei alienatæ ſi poteſt conueniri non datur condictio contra creditorem poſteriorem alienantem, n.51.p.136.
Poſſeſſio etiam talium bonorum in debitore, adimit ius condicendi ea ab alienante, n.52.ibid.
Poſſeſſorium remedium, *l.fin.C de acquir.poſſ.* poteſt intentari etiam contra tertium poſſeſſorem, vtcumque non excuſſo prius debitore principali, n.17.p.146.

Prædium.

Prædio vrbano res illatæ, & inuectæ ſunt hypothecatæ tacitè ex legis diſpoſitione, pro penſione, & affictu, nu.1.&2.pag. 101.
Idem iuris eſt ſtatuendum in ruſticis prædijs, n.3.ibid.
Prædio ruſtico res illatæ, & inuectæ non aliter cenſentur obligatæ domino fundi pro penſione, niſi expreſſè ſit id conuentum, n.4.p.102.
Prædium emptum ex pretio fundi obnoxij pro penſione, non eſt hypothecæ ſuppoſitum, n.29.p.104.

Præiudicium.

Præiudicium non poſſit inferre maior pars minori creditorum parti? n.31.p.5.
Vid. Maior pars.

Prælatio.

Prælatio, & hypotheca Mulieris pro dote non habet locum in feudis Mariti, n.16.p.13.
Prælatio Mulieri pro dote non datur in concurſu creditorum ſocietatis Mariti, à quo viuente, ſed obærato repetit dotem, n.17.p.13.
Præferenda num ſit Mulier ex tacita hypotheca, in ſuæ dotis repetitione omnibus Mariti creditoribus, ante contractam dotem, in Mariti bonis, expreſſam anteriorem hypothecam habentibus, n.19.p.13.
Afferuntur Doctores laudantes negatiuam vt receptiorem, n.20.ibid.
Et in Camera Imperiali, n.21.ibid.
Et in ea Lipſenſium, n.22.ibid.
Et in Foro Saxoniæ, n.23.ibid.
Referuntur rationes, n.24.25.26.& 27.ibid.
Affirmatiua, vt verior adducitur, & comprobatur, a n.29. vſq; ad n.37.ibid.
Reſpondetur obiectis, vſque ad n.40.ibid.
Prælatio in Muliere pro dote eſt perſonalis, & ideo non poteſt cedi, vel ad hæredes tranſmitti, numer.68.& ſequ.pagin. 16.
Prælatio talis in Vxore poteſt ab ea cedi Procuratori ſuo, tamẽ nomine tractandam, num.75.ibid.
Prælatio non obtinet pro dote in concurſu cum alia Muliere, ſuam etiam dotem repetente, n.90.p.17.
Et de ratione, n.91.p.19.

Prælationis ius non habet locum in arrhis, donatione propter nuptias, vel bonis paraphernalibus, num.145.pag.21.

Prælatio ſi deficit Mulieri, ea reponitur inter hypothecarios, n.156.p.22.

Prælatio pro dote competit 'a die inſtrumenti dotalis poſterioris, non ſcripturæ priuatæ anterioris; etſi ſit ea inſerta in inſtrumento. Non tamen ſi habeat ſolemnitates, ſcilicet *l. ſcripturas, C. qui potior*, n.198.p.24.

Prælatio, & hypotheca vt obtineat in dote, exigit realem, & veram numerationem, n.203.p.25.

Et confirmatur, n.204.p.25.

Ampliatur multipliciter, ibid.

Vid. V. Dos.

Prælatio, & hypothæca datur Fiſco, vt & doti, numer.1. pag.33.

Non tamen præfertur hypothecarijs anterioribus, num.4.& ſeq. p.34.

Prælatio tamen ipſi datur in bonis poſt contractum cum eo quæſitis, & pro delicto, num.6.& 39.pag.34.

Prælatio datur Doti in dubio, n.11.

Et pupillo in cauſa cum eadem, n.16.p.35.

Et aliæ priuilegiatæ perſonæ, n.28.p.36.

Prælatio datur Fiſco in caſibus exceptis, ſcilicet Primipili, Rei queſitæ poſt ſecum contractum; & Rei datæ in tributum per Principem, in ipſa re, n.32.p.37.

Prælato Fiſco an competat in concurſu cum priuato, nec apparet quis potior.

Attenditur lucrum, vel damnum, num.55.& num.66.& ſequ. pag.39.

In pari cauſa præfertur Fiſcus, n.68 ibid.

Prælatio Fiſco competit in cauſis Fiſcalibus, omnibus venditoribus priuilegiarijs, n.22.p.36.

Prælatio regulariter non datur Funeris cauſa in concurſu priuilegiariorum creditorum, ſed benè hypothecariorum, nu.18.& 19.pag.43.

Prælatio pro decimis competit in bonis, & fructibus extantibus non in conſumptis, & Eccleſia concurrat cum alijs creditoribus hypothecarijs in eiſdem fructibus, habet enim ſolum priuilegium perſonale, num.70.vſq.num.78.

Prælatio datur Pupillo in bonis Tutorum, Curatorũ, & Adminiſtratorum, art.4.num.1.& ſeq.pag.50.

Prælatio competit Eccleſiæ, & Reipublicæ, item & Communitati in bonis Adminiſtratorum; Inſuper, & pro tributis Regis, Decimis Eccleſiaſticis, & Penſionibus Beneficiorum, art.5.num.1.& ſequ.numer.54.56.81.& ſequ.pagin.61.65.& 68.

Prælatio competit pro re depoſita extante; non ſi ſit conſumpta, art.6.num.16.& ſequ.pag.86.

Prælatio datur mutuanti ſpecialiter ad reparationem, reſtitutionem, & conſeruationem rei, in ipſa tamen re, art.7.n.2. & ſequ.p.92.

Prælatio datur iure dominij in fructibus prædij extantibus, n.22.pag.103.

Etſi Auctor ſuſtineat negatiuam, nu.30.32.35.& ſeq.p.104.& ſequ.

Prælationem ſi plures contendunt cum hypotheca habet ratio temporis, ita vt, qui prior eſt tempore, potior ſit iure, n.102. pag.115.

Prælatio hæc ſtat etiam in vnica hora, vel puncto horæ, num.3. p.115.

Prælatio vt detur ex hypotheca, ea eſſe debet apparens, & cõſtare de prioritate in publico inſtrumento, vel ſcriptura tribus teſtibus munita, n.63 p.121.

Prælatio aliquando competit ei, qui non eſt creditor, ſi ſcilicet antiquior creditor cedit ei locum, & actiones ſuas, numer.113.p.125.

Vid. Succeſſio.

Prælatio competit mutuanti ſub vſuris licitis, in concurſu alterius cum vſuris illicitis, num.119.ibid.

In creditis cauſa ſtudij, ſcilicet Doctorum, & Scholarium, &c.n.120.p.126.

Si antecedat fauor boni publici, n.121.ibid.

Si hypotheca ſit conſtituta in fraudem primi creditoris, num.122.ibid.

Si creditor defuncti habeat ſolum actionem perſonalem; ſed ſit facta bonorum ſeparatio, num.123.ibid.

Si debitum hypothecarium ſit extinctum, n.124.ibid.

Si ſit præſcripta ſecunda hypotheca, n.125.ibid.

Si inſtrumentum ſit ſine cauſa, n.126.ibid.

Si primus habeat illam hypothecam pro euictione, num.127. ibid.

Si res hypothecata ſit vendita extraiudicialiter, poteſt ſecundus creditor offerre pecuniam, & pignus redimere, nu.128. ibid.

Prælatio datur creditori poſteriori, cum prior ipſe conſentit, vt res ſibi obligata alij poſteriori hypothecetur, num.129. ibid.

Prælatio obtinet ſecundo creditori, cum primus conſenſit vt huic res ſibi hypothecata obligaretur, n.129.ibid.

Vid. Remiſſio.

Præfertur creditor chirographarius, ſi ſit conſanguineus debitoris, n.23.p.124.

Prælatio datur rem vindicanti, ſi concurrat cum quibuſuis creditoribus, ex quauis cauſa, & titulo, n.2.p.138.

Præſcriptio.

Præſcriptio Decimarum admittitur, quo ad earum quotam, non verò quo ad totam quantitatam, n.80 p.63.

Præſcribitur hypotheca, & pignus ſpatio quadraginta annorũ, & eo elapſo ſecundus creditor ſit primus, num.125.pag n.126.

Præſcribit etiam malæ fidei poſſeſſor confirmationem dominij, quod iam retinebat reuocabiliter, vt eſt creditor quo ad pignus tamen poteſt ipſum dominium præſcribere, ibid.

Præſcribere nequit, qui non poſſidet, ibid.

Præſtatio.

Præſtationes annuæ, deſignatæ in certo loco habent hypothecam, num.81.& 82.pag.108.

Præſtatio impoſita ad certum tempus ſuper fundo, non habet hypothecam in ipſo, num.84.ibid.

Præſumptio.

Præſumit lex improbitatem in Nauta, Caupone, & Stabulario, n.17.& ſeq.p.72.

Præſumitur fuga ex pluribus, à num.60.& ſeq.pag.76.

Vid. V. Fuga.

Præſumitur in dubio fides habita de pretio, numer.57.pagin.95.

Præſumptiones dominij retinendi ſunt, ſi emptor dixit ſe habere pecuniam in manu; vel conuenit de dando fideiuſſore, nu.67.& 68.pag.96.

Si vtitur Venditor verbo, *Concedo*, n.69.ibid.

Si adijciatur pactum de non alienando ante ſolutionem pretij, num.70.ibid

Si hypotheca ſit reſeruata in ea re cum, Clauſula *Conſtituti*, num.71.ibid.

Si facta traditione, & inueſtitura feudi, Venditor proteſtatur, ſe nil in eo retinere præter pretium, n.72.ibid.

Si Libri vendantur Doctori, ſeu Scholari, etiam abſolutè, ſecundum *Beuther*, n.73.ibid.

Si Venditor ſperauit recipere ſtatim pretium, numer.74.ibid.

Si Emptor numerauit pretium, ſed ſtatim ad ſe recepit, n.75. ibid.

Si illico decoxit rem venditam, vel fugam præcogitauit, n.76. ibid.

Præſumptiones hę procedunt, etſi Mercator ſoleat ad terminũ vendere, vt plus lucretur, n.78.ibid.

Pretium.

Pretium loco rei ſuccedit in vniuerſalib.& eſt communis opinio, n.244.p.28.& n.30.p.104.

Pretij reſiduum vindicans non ſecutus fidem emptoris, quomodo admittatur, dum concurrit cum eo, de cuius pecunia res eſt inſcienter empta, ſi ratam habeat emptionem, num.6.p.138.

Aliqui dant concurſum, n.7.

Reſoluitur præferri rei vendicationem pro eo reſiduo pretij, num.8.

Pretium in re vendita non ſuccedit loco rei, niſi in ſubſidium, n.17.p.139.

In Pretio extracto ère hypothecata quæritur an habeant prælationem creditores hypothecarij in concurſu chirographariorum, quibus adiudicatum illud fuit, n.15.ibid.

Reſoluitur Negatiue, n.16.ibid.

Et cur, num.17.ibid.

Primipilus.

Primipilus qui, & quod nam eius munus, numer.15.pagin.35.

In

Digitized by Google

In Primipili cauſa obtinet Fiſci prælatio, numer.32.ibid.
Primipilari debito ſuffecta cenſetur impoſitio *dellos millones*, vel alia ob vrgentes calamitates Principis, numer.32. pag. 37.

Prior.

Prior ſemper eſt potior iure, & quando regula hęc obtineat, art.1.part.2.n.1.
Prioritas ſtat in vnica hora, vel puncto horæ, n.3.ibid.
In Prioritatis dubio quæritur quis ſit potior, n.4.p.115.
Aliqui reſoluunt pro concurſu, n.5.ibid.
Aliqui, & rectius pro poſſidente reſpondent, n.6.ibid.
Reſoluuntur obiecta primæ ſententiæ, n.7.& 8.ibid.
Ampliatur, & ſi ſecundus creditor poſſideat rem prius alij hypothecatam, n.9.ibid.
Nec habet exceptionem excuſsionis debitoris aduerſus potiores creditores, n.10.ibid.
Prioritas hæc ſtat in hypotheca non in credito, num.11.pagin. 116.
Imo preſsius non hypothecæ ratione competit, ſed reſpectu priuilegij, n.12.ibid.
Prioritas ex tempore attenditur etiam inter priuilegiarios, nu. 16.ibid.
Prior tempore eſt potior iure, ſiue hypotheca ſit tacita, ſiue expreſſa, n.19.ibid.
Prior tempore eſt iure potior ſiue in re, ſiue in pecunia, num. 20.p.117.
Et in generali, quam & ſpeciali hypotheca, n.23.ibid.
Prior hypotheca præfertur etiam cum vni creditori res prius obligata eſſet ſub conditione, & poſtea alteri pure data pignori fuiſſet, n.48.p.119.
Prior creditor ex cauſa lucratiua præfertur poſteriori ex cauſa oneroſa, n.84.& 85.ibid.
Probatur ſententia, & reſoluuntur obiecta, num.38.
Priori ſolum creditori, non cuiuis eſt ſoluendum in actionibus realibus, & hypothecariis, n.26.p.134.
Prior creditor hypothecarius poteſt à poſteriore hypothecario, ſiue quouis chirographario auocare pecuniam, n.28p. 134.& n.27.p.135.
Quod procedit indiſtinctè, numer.31.& pluribus ſequentib. ibid.
Conſumpta etiam re ſoluta habet condictionem indiſtinctè, de rigore iuris, n.50.p.138.
At in praxi non datur conditio, ibid.
Moderatior tamen eſt ſententia *Bart.* diſtinguens inter cauſam lucratiuam, & oneroſam, ibid.

Priuatus.

Priuati iura Fiſcus ſubintrans, vtitur iure priuati; poſtea verò habeat prælationem in ijs bonis acquiſitis, n.35 p.37.
Priuatus concurrens cum Fiſco, ſi de damno certet, & Fiſcus de lucro, illi præponitur, num.65.& ſeq.p.39.
Secus in pari cauſa damni, n.68.ibid.
Priuatus præfertur in parte pœnæ ipſi applicata, poſtpoſito Fiſco pro altera parte, ſtante inopia condemnati, numer.79. pag.39.
Aliqui verò negant, ibid.

Priuilegium.

Priuilegium eſt lex priuata, n.70.p.8.
Aliquæ priuilegiorum ſpecies conſtituuntur, & explicantur, n.71.ibid.
Quomodo dignoſcantur eorum ſpecies, numer.72. & 76. ibid.
An in dubio credendum ſit reale, aut perſonale, num.73 ibid.
Priuilegium in corpore Iuris clauſum induit nomen legis, nu. 74.p.9.
Priuilegia quæ nam perpetua. n.75.ibid.
Priuilegium loco, & cauſæ datum reputatur reale, numer.79. ibid.
Et cur? n.80.ibid.
Priuilegium eſt reale ſi dignitati ſit datum, numer.81.ibid.
Tertia ſpecies priuilegii, ſcilicet mixti, non admittitur ab *Acoſt.* & rectè, n.82.ibid.
Priuilegium conceſſum iuribus, & actionibus, an ſit reale, diſtinguitur, num.83.ibid.
Priuilegium Ciuitati datum an intelligatur conceſſum perſonæ, vel rei, n.77.ibid.
Reſoluitur remiſsiuè, num.78.ibid.
Doctores agentes de creditorum priuilegiis, & iuribus, num. 84.ibid.
Priuilegium competentiæ habens non poteſt carceribus mancipari pro debito ciuili, n.58.p.6.
Priuilegia vere realia dici poſſunt, quæ originem ex conuentione, & prouiſione hominis habent, in ſe continentia expreſſas hypothecas, in quibus priuilegijs debitor in detrimentum creditoris nil mutare poteſt, n.2.p.12.
Priuilegia Mulieri, Fiſco, Pupillo, Militi, & ſimilibus conceſſa, etſi priuilegia perſonalia eſſe cenſeantur, nihilominus ex legis poteſtate vim realium habere videntur, numer.3.pagin. 12.
Et multum hoc notandum, ibid.p.4.
Priuilegium tacitę hypothecę fuit conceſſum Mulieri, quo pręferatur Mariti creditoribus, habentibus eaſdem hypothecas anteriores, n.18.p.13.
Priuilegiarij creditores regulariter præferuntur cauſæ funerariæ, n.19. p.43.
Priuilegia creditorum eorumq; iura qui Doctores tractent, n.1. & 2.p.111.
Priuilegia realia habentium claſſis affertur, omiſſa ab Auct. p. 2.init.n.4.p.111.
In Priuilegijs perſonalibus, quo ad prælationem inſpicitur fauor cauſæ, n.7.p.112.
Priuilegium habens dicitur potior, n.12.ibid.
Priuilegium eſt, vel temporis, vel cauſæ, n.13.ibid.
Priuilegium cauſæ attenditur in perſonalibus, n.14.ibid.
Priuilegium & cauſæ, & temporis obſeruatur in hypothecarijs, n.15.ibid.
Priuilegij nomine intelligitur illud cauſæ, ibid.
Priuilegio cauſæ ceſſante attenditur illud temporis, n.16. ibid.
Priuilegij reſpectu prioritas competit creditori, numer. 12. p.116.
Priuilegiarij creditores quomodo nam inter ſe concurrunt, nu. 13.ibid.
Aliqui præferunt dotem, n.14.ibid.
Alii Fiſcum mutuanti ad refectionem.
Rectius aliqui obſeruant potioritatem ex tempore, num.16. ibid.
Sententia confirmatur, n.17.ibid.
Priuilegiaria verò præfertur perſonali, ſi inter ſe concurrunt, n. 1.p. 128.
In Priuilegiariis creditoribus habetur conſideratio cauſæ, & non temporis.
Inter priuilegiarios creditores in primis pręlationem obtinét qui rem, ſeu pecuniam penes Numularium, vel Depoſitarium generalem depoſuerunt, n.3.& 4.p.129.
Inter priuilegiarios creditores ille præfertur, qui maiorem nominatim habet prærogatiuam, n.19.p.130.
Regula procedit inter priuilegiarios ſuarum claſſium, nu.20. ibid.
Priuilegiariis creditoribus pluribus ſimul concurrentibus, eũdem titulum habentibus, omnes ſimul admittuntur, & vocantur in tributum, n.21.ibid.
Amplia ſiue ſint priuilegiati realiter, ſiue perſonaliter, non attento tempore, aliovè reſpectu, n.22.ibid.
Priuilegiarii etiam diuerſis titulis ſi concurrant in tributum adhuc vocantur, n.23.& 24.p.131.
Negat tamen *Acoſt.* etſi priuilegia ſint paria, numer. 25. ibid.
Exemplum ſtatuitur in Pupillo, & Ciuitate concurrenti, ſed notatur, n.26.ibid.
Priuilegiarium debitum vt extinguatur, mutuans ſuccedit in eius locum, n.27.ibid.
Priuilegia conquaſſantur, cum priuilegiarii inter ſe concurrunt n.5.p.133.
Priuilegiarius creditor poſtponitur hypothecario in concurſu, n.14.ibid.
Intellige de perſonalibus, non realibus priuilegiariis, ibid.
Priuilegii ratione, non verò temporis pręfertur Vxor pro Dote creditoribus hypothecariis anterioribus;
Intellige quo ad tacitam non quo ad expreſſam, numer. 18.p.39.

Probatio.

Probatio, acquiſitionem eſſe factam ante, vel poſt obligationem cum Fiſco, vt ipſe obtineat, Fiſco met competit, nu. 40.& ſeq.p.37.

Poſthabita contatria ſententia,n.43.& ſeq.ibid.
Probandæ ſunt impenſæ funeriſ,vt expeti poſſint, num.28.pagin.44.
Probantur ſufficienter tales expenſæ veriſimiliter, & per coniecturas, & iis deficientibus, per iuramentum ſuppletorium,n.29.ibid.
Probari legitimè debent credita, vt creditores admittantur,n.63.pag.136.

Proceſſus.

Proceſsus non eſt inchoandus à Iudiciali ſequeſtro,ſiue rerum ſiue perſonarum,cum ſit quædam ſpecies executionis,num.48.& 49.p.35.

Procurator.

Procurator debitoris ex inſtrumento procuratorio ante debita facto,ſubſcribendo ſcripturam. facit eam eſſe validam, dum remouetur ſuſpicio fraudis,n.65 p.136.
Non tamen ſi debitor eſſet non ſoluendo,n.66.ibid.
Vel ambo ſcilicet Procurator,& Dominus ita oberati eſſent, n.67.ibid.
Procurator etiam qui eſt alicuius,poteſt ab eo præ aliis chirographariis creditoribus ſuum creditum conſequi,& ob eam diligentiam non tenebitur cum illis exactum communicare, n.14.p.134.

Prohibitio.

Prohibere locator poteſt conductori ne fructus è fundo aſportet;& loco pignoris eos retinere, numero vigeſimoprimo, p.105.

Promiſſio.

Promiſsionis dotis tempore, & contracti ſimul matimonii incipit hypotheca pro dote Mulieri competens,non à tempore datæ dotis,à n.177.p.23 vſque ad num.194.p.24.
Promiſsio debet eſse ad effectum hypothecæ, coniuncta cum contractu matrimonii,hoc enim principalius attenditur, n.185.& ſeq.p.24.
Promiſsionis tempore incipit hypotheca in dote etiamſi ea ſit expreſſa,& ſic nõ legalis,ſed ab homine inducta,n.195.ibid.

Proteſtatio.

Proteſtatio non releuat proteſtantem in ijs, quæ contra iuris diſpoſitionem ſunt,puta in cuſtodia debita per Cauponem, Nautam,Stabularium,&c.n.20.p 72.

Publicus.

Publici boni cauſa,& fauor ſi interueniat præfertur poſterior creditor priori,n.121.p.126.
Publica vtilitas præfertur priuatæ. n.1.p.138.
Publica vtilitas quotuplex ſit,ibid.
Magis publica præfertur,minus publicæ,ibid.

Pupillus.

Pupillus habet tacitam hypothecam,& iuris priuilegium in bonis ſui tutoris, aut curatoris pro adminiſtratione tutelę, vel curæ,n.1.& 2.& 4.p.52.
Pupillus habet idem priuilegium etiam ſi ſint alienata bona tempore tutelæ,n.3.p.51.
Item etſi tutor non adminiſtrauerit,n.5.ibid.
Et quamuis Tutor non fecit inuentarium; & cur,num.6.pag.51.
Pupilli pecuniam extractam tutor, vel curator debet reddere finita adminiſtratione per actionem tutelæ,numero octauo, ibid.
Pupillus poſſit petere fructus bonorum, & incrementnm, ſeu iuſtum lucrum,vſque quo lactus eſt maior,numer.9.& 10.p.51.
Pupilli priuilegium obtinet non ſolum in tutorum, vel curatorum bonis,ſed extenditur ad alias perſonas, numer.20. pag.52.
Ad Protutores,ibid.
Ad Curatores eius bonis datos,vel ad lites,numer.26.pagin.53.
Ad Factores datos a curatoribus,& tutoribus,nu.23.& ſequ.ibid.
Pupillus habet priuilegium in bonis Matris, & Auiæ Tutricis, num.27.ibid.
Ac Vitrici, ſi mater ſit tutrix, & non reddidit rationes ante matrimonium,n.27.& 28.p.53.
Pupilli priuilegium an competat in fideiuſſores,& hæredes tutorum,& curatorum?n.34.ibid.
Affirmatur etiam in hæredibus,cum non confecerunt inuentarium,n.34.pag.54.
Pupilli priuilegium hoc non eſt tranſmiſſibile ad eius hæredes & ſucceſſores,n.36.& ſeq.ibid.
Pupillus poteſt agere contra omnes tutores,curatores,protutoreſque in ſolidum,n.40.ibid.
Etſi non adminiſtrantes,n.41.ibid.
Habent tamen beneficium excuſſionis,n.42.p.55.
Pupilli negocium geſtum à tutore cum conſenſu eius matris, vel conſanguineorum, non poteſt recipere ſuſpicionem malæ fidei,n.16.p.52.
Pupilli priuilegium, & hypotheca competit à die inceptæ tutelæ,non à tempore malæ geſtionis, numer.55. 56.& 57. p.55.& 56.
Pupilli pecuniâ res empta per tutorem fit pupillaris, n.61.& 62.p.56.
Si ematur ab extraneo nomine proprio in eam habet pupillus hypothecam,ibid.
Pupillo in hac non datur actio perſonalis vtilis rei vendicationis;etſi detur Mulieri,& cur,n.63.ibid.
Pupilli,& maioris priuilegiati ex *l licet, &c.* pecuniâ, ſi res ematur ambo,per concurſum partes faciunt,ſi tutor dederit pecuniam,etſi extraneus maior hic præfertur,nu.66.& 67. pag.57.
Pupillus obligans rem propriam;etſi cum tutoris auctoritate, deficiente tamen Iudicis decreto,nihil facit,numer.68.pagin.57.
Pupillus obligatur quo ad rem ita ſibi venditam, vt ſpecialiter vendenti ſit obligata, donec pretium ſoluatur, numer.69. ibidem.
Debet tamen pactum adijci incontinenti,ibid.
Idque procedit in omnibus pactis reſolutiuis dominij, num 72.73.& 74.ibid.
Pupilli bona iuſſu Iudicis capta,& diſtracta, ſunt hypothecata creditoribus,n.75.ibid.
Pupillus Maritus pro aſſecuranda dote poteſt obligare bona ſua abſque Iudicis Decreto;explet enim actum, quem lex pro expreſſo haberi voluit, d.n.75.p.57.
Pupillus poteſt rem antea hypothecatam transferre ad ſecundum creditorem,cuius pecunia primum liberauit, num.76. ibid.
Pupillus ſi ex cauſa premiſſa æris contracti,alienauit bona ſua non tamen poterit ea bona obligare pro emptorum ſecuritate Illis tamen dat lex retentionis ius, & exceptionem, numer.77.d.p.57.
Pupillus,Reipublica,& Eccleſia regulariter æquiparantur;omnes habent eamdem hypothecam,& prælationem in bonis adminiſtratorum rerum ſuarum,n.1.p.60.
Pupillus in bonis gerentis eius negocium ex amicitia, habet priuilegium perſonale,n.35.p.94.
Pupillus,& Mulier,an habeant reuindicationem in re tradita, abſque reſeruatione hypothecæ,n.58.p 95.
Affirmatiua proponitur,& probatur,n.59.& ſeq.
Negatiua retinetur,& probatur,n.62.& ſequ.
Contraria reſoluuntur,n.65.ibid.
Pupillus habet prælationem in re ad cuius emptionem mutuauit pecuniam,n.92.p.98.& n.105.p.99.
Pupillus in bonis gerẽtis negocia eius, ipſo abſente habet perſonale priuilegium,n.17.p.130.

Q

Quantitas.

QVantitas integra debiti eſt offerenda per creditorem poſteriorem illi,qui eſt potior,vt in eius locum poſſit ſubrogari,n.102.p.125.
Pro Quantitate illa ſolum,pro qua eſt quis creditor prior,poteſt alteri priuilegium,& prærogatiuam dare,non pro maiori,d.n.102.& 103.p.125.
Quantitas integra debiti eſt ſoluenda à debitore creditori, ad effectum vt pignus ſibi redimat,n 104.p.125.
Quantitate integra ſoluta, vel oblata creditori, illud tenetur reddere pignus debitori;alias poteſt cogi actione pignoratitia,n.32.p.147.
Quantitas integra eſt etiam exhibenda creditori hypothecario à tertio poſſeſſore, ad effectum vt rem hypothecatam poſſit retinere; nec ſufficit exhibere valorem rei poſſeſſæ,n.105.p 125.

Quinquennale tempus.

Quinquennij tempus datur debitori per creditores, intra quod debitum debet ſoluere, n.8.p.2.

Quinquennalis, & annualis dilatio ſolent dari à creditore debitoribus, ibid.

Quinquennalis, & annualis dilatio differunt remiſſiuè, ibid.

Quinquẽnals dilatio concedi debet debitoribus ad inſtantiam creditorum concurrenrium pro maiori quantitate cummuloque crediti, n.29.p.3.

Limitatur, n.30.p.4.

Quinquennali dilatione conceſſa debitori per creditores, finito quinquennij tempore, an teneatur præſtare aliquam ſatiſdationem, aut cautionem de ſoluendo, n.48.& 49.p.6.

Reſoluitur Negatiuè, ibid.

Limitatur reſolutio in moratoria, vid.n.50.ibid.

Quinquennalis dilationis libellus, & petitio, qui per debitorem præſentantur in iudicio, n.4.p.144.

Quod.

Quod ad omnes tangit ab omnibus approbare debet, numer. 32.p.4.

Et quando hæc regula procedat, n.33.ibid.

R

Ratificatio.

RAtificans emptionem factam de pecunia propria ſe inſcio, habet in ſubſidium vtilem rei vendicationem, n.7.p. 138.

Ratam habens creditor venditionem pignoris factam à debitore, cenſetur remittere ius in illo, n.29.p.147.

Rationes.

Rationes reddere tenetur Mulier, quæ iure retentionis vtitur pro ſua dote in omnibus bonis Viri, non ſelectis quæ ſibi ſufficiunt, n.113.p.19.

Rationem reddere debet procurator de fructibus non neceſſarijs ad alendum pupillum, ſiue perceptis, ſiue percipiẽdis, ex diligenti adminiſtratione, numero decimoquarto, pag.51.

Rationibus redditis tempore finitæ tutelæ, ſi reſtant reliqua, quid faciendum, vt curſus vſurarum euitetur. num.11. & 12. pag.51.

Adducitur diſtinctio *Caball.* n.13 ibid.

Rationibus redditis à tutore, debitum reſultans poteſt executioni demandari contra fideiuſſores iudicij, numer.45.pag. 55.

Exigitur tamen citatio in fideiuſſore extraiudiciali, ibid.

Rationes reddere de bonis filij non tenetur pater, ob paternã reuerentiam, & fidem quam lex habet in patre, num.82.pag. 58.

Vel (& melius) quia adminiſtrat rem ſuam, numer. 86.pagin.58.

Rationes tamen reddere debet de re, in qua non habet vſumfructum, ſcilicet bonorum emancipati filij, vel beneficiorũ, aut dignitatum eius, n.86.ibid.

Reddere rationes tenetur filius adminiſtrans bona patris, ſiue ipſi, ſiue fratribus defuncto patre, n.87.p.58.

Rationes reddere tenetur Mater eius liberis, & ob id eius bona ipſis ſunt hypothecata, n.89.ibid.

Reale.

Reale priuilegium aliud eſt, aliud perſonale, numer.71.pagina nona.

Reale, vel perſonale quale ſit priuilegium, numer.73.& ſeqq. pag.9.

Reale dicitur priuilegium loco, & cauſæ datum, numer.79.pagin.9.

Reale an ſit priuilegium conceſſum iuribus, & actionibus, nu. 83.ibid.

Item datum dignitati, num.81.ibid.

Realia dicuntur verè priuilegia, quæ originem ex conuentione, & prouiſione hominis habent, in ſe continentia expreſſas hypothecas, in quibus priuilegijs debitor in creditoris detrimentum, nil mutare poteſt, numero ſecundo, pagina duodecima.

Realium vim habere vidẽtur ea priuilegia data Mulieri, Fiſco, Pupillo, Militi & ſimilibus, etſi alijs perſonalia videantur, n.3.ibid.

Et hoc eſt multum notandum, n.4.p.12.

Recognitio.

Recognita eſſe debet ſcriptura priuata ab ipſis ſubſcribẽtibus, ad hoc vt in iudicio fidem faciat, n.65.p.121.

Et eſt communis opinio, n.66.ibid.

Recognitio talis eſt neceſſaria etiam non aduerſante parte, n. 67.ibid.

Recognitionis plures modi, remiſsiuè, n.68.ibid.

Recognita ſcriptura priuata, in qua adeſt hypotheca, ea præfertur publicis inſtrumentis poſterioribus, n.69.ibid.

Recognitionis tempus attenditur in hac ſcriptura priuata; ſed ea iuxta *l.ſcripturas*, ad diem datæ retrotrahitur, num.72.p. 121.

Hoc tamen modificat *Acoſt*, vt procedat ſolum quo ad ipſos contrahentes, n.73.ibid.

Totum oppoſitum tenet *Anton.Faber* numer.74.& ſeq.pag. 112.

Recognita vtcumque ſit ſcriptura priuata, non habet eamdẽ fidem, ac publicum inſtrumentum, numer. 64. pagin. 136.

Niſi ſit ad normam, *leg.ſcripturas*, *Cod.qui potior.* ibid.

Redemptio.

Redimens aliquem ab Hoſtibus, ſi concurrat ad ipſius bona, cum alijs eius creditoribus, an his omnibus præferatur, numer.42.p.46.

Affirmatiuè reſoluitur, n.43.ibid.

Intelligunt aliqui in bonis quæſitis poſt liberationem captiuitate, ibid.

Regula.

Regula quod ad omnes tangit, ab omnibus debet approbari, quando procedit, n.32.& 33.p.4.

Regula eſt firma in creditoribus hypothecatiis, quod prior tempore potior eſt iure, art.1.part.2.numer.1.& ſequ.pagin. 116.

Ampliatur, & limitatur multipliciter vt, ibid per tot.

Regula data in pignoribus, & hypothecis admittẽda eſt, qualecumque ſit pignus, n.94.p.123.

Regula *Qui prior, &c.* limitatur pluribus modis. Vid.V.Priorit.

Regula *Qui prior* extenditur ad diſpoſitionem *l.licet, C.qui potior. in pign.* n.146.p.127.

Regula ſeruanda in concurſu plurium creditorum, & in prælatione ipſis danda, num.40.p.141.

Rei Vendicatio.

Rei vendicatio competit Mulieri agenti pro ſua dote etiam contra rem datam æſtimatam Viro, etiam æſtimatione, quæ facit emptionem; nam reſoluitur venditio adueniente eius inopia, n.98.p.19.

Rei vendicatio vtilis competit Mulieri in re empta ex ſua pecunia ab extraneo. Non tamen datur pupillo in re illa empta pariter ex ſua pecunia; dum ille gaudet priuilegio hypothecæ in ea re, & ſic remedio ordinario, n.63.64.& 65.p. 56.& 57.

Rei vendicatio datur filio in rebus ſuis exiſtentibus alienatis, ex qua omnibus præfertur, etſi Nouercæ, & Vitrico, &c. n. 96.p.58.

Rei vendicatio datur deponenti, ad rem depoſitam extantem, nil obſtante exceptione dominij, n.227.p.89.

Et de ratione, n.228.ibid.

Rei vendicatio datur mihi mandanti pro rei meæ puta venditione, in ipſa re extante, n.234.p.90.

Datur Vxori in bonis Mariti, pro bonis perceptis ex cognatorum hæreditate, n.235.ibid.

Rei vendicatio datur liberis primi matrimonij, quo ad bona, propria, ſcilicet aduentitia, & caſtrenſia, vel quaſi, ibid.

Quid quo ad bona paterna? Negatur, num.236. ibid.

Rei vendicatio datur etiam Domino rei furtiuæ, numer. 237. ibid.

Patri etiam datur in pecunia ſoluta à filio contra S.C.Maced. n.238.ibid.

Donatario in re donata, etſi nondum tradita, numer.236. ibid.

Indebitè ſoluenti pecuniam, n.240.ibid.

Datur bonæ fidei poſſeſſori hæreditatis, ſoluenti creditorib. hæreditarijs, n.241.ibid.

Et generaliter quiuis, cui in re dominij res competit, ſi extet, eam vendicabit, n.242.p.90.

Rei vendicatio datur Venditori, qui ſibi ſeruauit hypothecã

in ipſa re vendita, vſque quo pretium eius ſibi ſoluatur, nu. 31.& 52.p.95.
Si tamen ſpecialiter,& in ipſo limine contractus reſeruetur,n. 53.& 54.ibid.
Rei vendicatio aliàs non competit ipſi vendenti, nec in ſubſidium,regulariter,n.46.p.95.
Rei vendicatio vtilis in tali caſu,ſcilicet non reſeruata hypotheca,competat Mulieri, vel Pupillo. Affirmatiua proponitur,n.58.& ſeq.p.97.
Verior Negatiua,vſque n 65.
Rei vendicatio an competat mutuanti in re empta ex ſua pecunia,mutuatario decoquente.
Affirmatiua aſſertur.
Reſoluitur Negatiuè,n.102.108.& 109.p.99.
Rei vendicatio datur domino fundi in fructibus pro penſione non ſoluta,n.22.p.103.
Vid.plura,r.31.& ſep.p.104.& 105.
Vid.V.Fructus,& V.Locator.
Rem ſuam vendicans præfertur quibuſcumque alijs creditorib. ex quacunque cauſa,& titulo venientibus,numero ſecundo, pag.138.
Rei vendicationem habet venditor non habita fide de pretio, num.3.ibid.
Secus ſi agatur de mercibus,n.4.ibid.
Rei vendicatio vtilis datur in ipſa re,ei de cuius pecunia ipſa ipſa fuit inſcienter empta ſi ratam habeat emptionem,nu.5. d.p.138.
Vindicans reſiduum pretij, non ſecutus fidem emptoris,ſi cōcurrat cum ſupradicto ratificāre emptionem, quomodo admittatur,n.6.ibid.
Aliqui dant concurſum,n.7.ibid.
Rectius reſoluitur hunc per vtilem actionem poſtponi,& cur, n.8.ibid.
Rei vendicatio hæc vtilis competens in ſubſidium, eſt ſyluestris,& adulterina,n.9.p.138.
Eſtque perſonalis actio,ibid.
Rem vendicans vere præfertur creditori etiam funerario,n.10. pag.138.
Aſſertur ratio,ibid.& n.11.p.139.

Religio.

Religionis fauor maximus exiſtit in cadauerum ſepultura, & funere,n.1.& 7.p.40.
Religionis in id officia Antiquorum recenſetur,numer.11.pag. 42.
Religionis,& piæ cauſa priuilegia,remiſſiuè.
Vid.Pia cauſa.

Reliquatio.

Reliquatio facit carcerari quemuis,etſi exceptum, & priuilegiatum,n 60.p.6.
Ex Reliquatione vix eſt vt mater non carceretur, ſi ſit tutrix filiorum, n.61.ibid.

Remiſſio.

Remiſſionis faciendæ debitori à creditore, elegans notatur doctrina *Afflicti*, n.40.p.5.
In Remittendo debitum an maior pars creditorum præiudicet minori,n.45.& 46.ibid.
Aſſertur ratio,n.47.ibid.
Remiſſio iuris dominij cenſetur per Dominum fundi facta, ſi permittat fructuum ipſius aſportationem non ſoluta penſione,n.60.p.107.
Remittens primus creditor ius ſuum tertio,an tertius,vel etiam alij præferantur huic primo,n.130.p.116.
Prima opinio aſſertur, quod cenſeatur remiſſum ſolum ius, quo ad eum tertium,n.131.p.126.
Et probatur,ſed reijcitur,remiſſiuè,n.132.ibid.
Secunda opinio diſtinguit inter marem, & fęminam remittentem,n.133.ibid.
Sed non ſubſiſtit,n.134.ibid.
Tertia opinio vt primus ſolum ſe exprimens reſpectu eius tertij,ei ſolum poſtponatur;ſecus ſi indefinitè, ſine perſonæ contemplatione,ſed reſpectu ipſius obligationis,& creditoris remiſerit, n 135.p.126.
Iuxta aliquos Doctores tuta non videtur, numer. 136. pag. 127.
Quarta opinio vt ſeruetur quidem conuentum ſi apparet, ſin minus cenſeatur actum, vt diſcedatur in totum ab hypotheca; ſed ſeruato ordine, vt tertius factus primus, poſtea ſecundus, quo ad ſummam remiſſam, inde quartus admittantur,n.137.p.127.
Et firmatur,n.138.ibid.
Concluditur pro ſententia ſecunda, ſcilicet *Saliceti*, numer. 139.ibid.
Comprobantur,& reſoluuntur obiecta, ibid.numer.140.d.p. 127.
In remiſſione abſoluta,iuxta *d.l. Paulus*, creditor amittit hypothecam, & fit chyrographarius; & ita intermedij creditores meliorem habent cauſam.ibid.
Remiſſio facta in gratiam tertij creditori,dumtaxat,facit perdere remittenti ordinem ſolum, non etiam ius pignoris, aut creditum,n.141.p.127.
Nulla ſexus diſtinctio facienda, ibid.
Deſeritur opinio *Berlich*, quo ad diſtributionem,& locationem creditorum,n.142.p.127.
Primus deſcendit ad locum tertij, & tertius aſcendit ad locum primi,nil innouando quo ad intermedios,ibid.
Ea opinio benè attendenda, quo ad præiudicium in portione dumtaxat remiſſa,n.143.ibid.
Remiſſio pignoris in fauorem tertij creditoris, ei prodeſt ſolum pro ſumma remittentis,ibid.
Remiſſio in dubio cenſetur quo ad perſonam, non quo ad obligationem,n.144.ibid.
Nullius momenti eſt pactum,vt ſtatim remittens admittatur poſt eum tertium,pro quo renunciatur; fieret enim præiudicium intermedijs,n.145.p 127.
Remiſſionis debiti petitio facta à debitore creditori, formiter aſſertur,n.5.p.145.
Remiſſione extinguitur pignus, vltra alios modos,numer.27. p.147.
Remiſſio duplex eſt, tacita, & expreſſa, numer. 28.d. pag. 147.
Ad Remiſsionem tacitam, quæ requirantur,numer.28.d.pagin.147.
Remiſsio præſumitur ſi creditor ſe ſubſcribat venditioni rei,n. 29.ibid.
Si reddatur cautio, ſeu chirographus, numero trigeſimo, ibid.
Si res executa reſtituatur, n.31.ibid.

Renunciatio.

Renunciatio à Viro facta exceptioni non numeratæ dotis non parat priuilegium, aut hypothecam ipſi doti in concurſu aliorum creditorum,n.205.p.26.
Nec ſi renunciatio ſit facta in inſtrumento publico,& guarētigiato,n.288.ibid.
Renunciatio talis nocet Viro, & eius hęredibus, numer.206. ibid.
Renunciatio talis nocet etiam extraneis creditoribus, ſi ea renunciatio ſit facta ante contractum matrimonium,n.207.p. 25.
Renunciare num poſsit Mulier S.C.Velleian.numer.250.pag. 29.
Affirmant plures Doctores,ibid.
Verius negatur,num.258.ibid.
Et probatur,ibid.
Renunciatio admittitur ſi geminetur poſt biennium interceſſio,n.263.ibid.
Et cum neceſsitate legis id facit;ſi v. g. tutelam filiorum ſuſcipere debet,n.265.ibid.
Renunciatio cum eſt facienda,ſpecialiter eſt Mulier certioranda de hoc beneficio S.C.n.266.ibid.
Renunciatio non valet,omiſſa per Notarium certioratione, etſi Mulier iuramentum addiderit, & cur, ibid.
Renunciatio per Mulierem neceſſe eſt vt fiat in inſtrumento publico, tribus teſtibus ſubſignantibus, numer.265. pag. 29.
Renunciatio hypothecæ facta ab Vxore Viro, non exigit geminationem,n.270.p.30.
Renunciatio non eſt interceſsio,ibid.
Oppoſita reſoluuntur,n.271.& ſeq.ibid.
Renunciatio expreſſa pignoris per Vxorem permittitur non, verò tacita,quæ eſt vti interceſsio, ob eum conſenſum num. 273.p.30.
Renunciatio ea limitatur,ſed malè à *Gutierez*, in hypotheca generali,num.277.ibid.
Renunciatio talis extenditur ad omnes contractus, perſonas

& res,

Digitized by Google

& res, numer.279. ibid.

Renunciatio eſt nulla, ſi fiat de bonis dotalibus ipſius met Vxoris, num.280.p.30.

Renunciatio in proprijs bonis eſt interceſsio, numer.281.pagin.31.

Renunciatio in donatione propter nuptias tenet, cum Maritus habet alia bona, quibus Vxor ſibi de dote caueat, num. 286.

An hæc bona ſufficiat haberi omni tempore, vel tempore renunciationis, num.288.p.31.

Renunciatio ſecundum aliquos ſuſtinetur, etſi Vir non habeat alia bona ad ſatisfaciendum Vxori, & probatur, num.296. & ſeqq.ibid.

Modificatur procedere in donatione propter nuptias, n.296. ibid.

Renunciare an poſsit, & remittere hoc priuilegium prælationis pro dote, Mulier Marito, n.247.p.28.

Diſputatur Affirmatiua, n.247.ibid.

Diſtinguitur vt ibi, & num.ſeqq.p.28.

Repetitio,

Repetere an, & quando poſsint priores à poſteriore creditore quod ipſi ſolutum eſt, n.33.p.134.

Repetendi ius competit creditoribus, in quorũ concurſu ſeruatur Regul. *Qui prior*, n.28.p.134.

Repetit adhuc creditor hypothecarius anterior exactum ab hypothecario poſteriore; & cur, numer.37.& 38. pagin. 135.

Vid.V. Anocatio.

Repetendi ius non habent creditores, qui ſi aliàs concurrerent vocantur in tributum, n.57.p.136.

Chirographarius creditor eſt talis claſsis, n.58.ibid.

Perſonalis priuilegiatus, ſimiliter, n.59. ibid.

Creditores etiam, qui ſunt eiuſdem iuris inter ſe, n.60.d.pag. 136.

Res,

Rei loco in vniuerſalibus ſuccedit pecunia, numer.144.pagin. 28.

Re dotali conſumpta, an teneatur creditor conſumens ad eius pretium totum, vel ad reſiduum poſt ſibi ſatisfactum, num. 241.& ſeq.ibid.

Re empta ex pecunia dotali per Virum, ſi ſciente Vxore, res ſuccedit loco pecuniæ, n.245.ibid.

Secus ſi ignorante, ibid.

Res empta ex pecunia pupilli fit ipſius, ſi ſit empta per tutorem, non ſi per extraneum, numer.59.& 60. pagina quinquageſima.

In Re empta per tutorem ex pecunia pupilli præfertur ipſe doti, & Fiſco concurrentibus, n.61.ibid.

Si res ſit empta ab extraneo nomine proprio ex pecunia pupilli, ipſe habet in ea hypothecam tacitam, & intrat regula, *Qui prior, &c.* n.59.p.56.

In re empta per extraneum de pecunia pupilli an competat ipſi rei vendicatio vtilis, n.63.

Reſoluitur Negatiuè ad differentiã mulieris, n.65.& cur ibid. p.57.

Re empta de pecunia pupilli, & maioris cum expreſſa hypotheca iuxta *l.licet, Cod.qui potior.* quis nam præferatur, num. 66.ibid.

Reſoluitur pro maiore, ſi ea pars pretij fuit de pecunia pupilli ſoluta ab extraneo nomine proprio; at ſi a Tutore, eos concurſum facere, n.66.& 67.p.57.

In Re dumtaxat refecta, ſeu conſeruata competit priuilegiũ, n.19.p.93.

Re illa extincta, perit etiam priuilegium, n.29.ibid.

Res empta ex Pupilli, Mulieris, & Militis pecunia cẽſetur ſubrogata quo ad priuilegium prælationis in locum pecuniæ, n.42.& 43.p.94.

Id procedit etiam in non priuilegiato; ſed in ſubſidium, num. 44.ibid.

Res illatæ, & inuectæ in domo, vel alio prædio vrbano conducto ſunt tacite locatori hypothecatæ pro penſione, & affictu, n.1.& 2.p.101.

Res illatæ in prædium ruſticum conductum non ſunt obligatæ niſi data eius ſcientia, n.7.ibid.

Rebus è domo, vel Apotheca aut naui exportatis, nihilominus competit prælatio domino pro naulo, vel affictu, quaſi in earum conſeruatione impenderit, n.10.& p.102.

Res aliena inuecta in domum conductam non habet hypothecam, niſi tria concurrant, ſcilicet quod res, ea ſit illata; ſit illata animo vt ſemper ibi ſtet, & Dominus id ſciat, & patiatur, n.19.p.103.

Rei loco non ſuccedit pretium, niſi in ſubſidium, numer. 17. p.139.

Reſciſſio,

Reſcindi cum debet renunciatio Vxoris iurata ob aliquam iuſtam cauſam, debet peti abſolutio ab obſeruatione iuramenti ad effectum agendi, n.30.p.32.

Reſciſsio admittitur cum læſio eſt enormis, vel adeſt metus, etiam reuerentialis in vxore renunciante, numer.301.& ſeqq. p.32.

Reſolutio.

Reſolutio contractus fit, cum pactum eſt initum dominij impeditiuum, vt eſt pactum de retrouendendo, legis comiſſoriæ, &c. n.67.p.108.

Tale pactum obligat etiam minorem, n.70 p.57.

Reſoluuntur omnes hypothecæ in re ſubhaſtata, numer.109. p.125.

Fallit cum venditio fit inſtante alio creditore poſseſsore, nu. 110.ibid.

Item ſi rei emptor eſſet & ipſe creditor, & cur, numer. 112. ibid.

Reſpublica.

Reſpublica, Pupillus, & Eccleſia regulariter æquiparantur; dũ omnes habent eamdem hypothecam in bonis adminiſtratorum, quod habent Pupilli, aut Minores in bonis ſui tutoris, aut Curatoris, n.1.p.60.

Reſpublica dicitur Ciuitas habens in ſe perfectam congregationem ciuium, quibus ad vitæ neceſſariam conſeruationẽ nihil deſit, n.2.ibid.

Reſpublica, ſeu Ciuitas habet hypothecam, & priuilegium in bonis ſui adminiſtratoris, n.3.& 7.p.61.

Reipublicæ in bonis communis debitoris habet perſonale priuilegium, n.7.ibid.

Reſpublica ratione mutui, vel alterius contractus non competit in debitorem eius hæc hypotheca, n.9.ibid.

Reſpublica habet in bonis cuiuſuis etiam extranei debitoris tacitam hypothecam, ſi creditum ſit ex re frumentaria, nu. 10.p.62.

Item ex cauſa Tributorum, & Collectarum; ſed tunc etiam datur prælatio, n.11.ibid.

Adhuc, & in bonis cuiuſcumque alterius adminiſtrantis res, & bona Reipublicæ, n.13.ibid.

Reſpublica pro credito non priuato habet ſolum perſonale priuilegium, & ponitur poſt Pupillum in cauſa cum negociorum geſtore ſine officio, n.17.p.130.

Reſeruatio.

Reſeruatio hypothecæ per Venditorem in re vendita donec emptor ſoluat pretium, conſtituit ipſi in ea re prælationem aduerſus omnes creditores emptoris, etſi anterioris, ob rei vendicationem competentem, numer. 51. & 52. pagin. 95.

Reſeruari tamen debet ſpecialiter, n.53.ibid.

Reſeruari etiam debet in ipſo limine contractus, numer.54. ibid.

Reſtitutio,

Reſtitutio dotis quando facienda, numero quinto, pagina duodecima.

Ad Reſtitutionem rerum Marito in Dote datarum Maritus tenetur, ſiue in Dotem datæ ſint æſtimatæ, ſiue inæſtimatæ; mobiles, ſiue immobiles, n.128.p.19.

Reſtituens creditor rem executam, ex hoc præſumitur remittere creditum, n.31.p.147.

Retentio.

Retinere poteſt Mulier bona Mariti pro iuſto pretio, ſi agat pro Dote ob inopiam Viri; non tamen præfertur creditoribus ſocietatis, niſi in eo quod supereſt, numero decimoſeptimo, p.13.

Retentionis ius datur Mulieri in bonis Viri pro ſua Dote, donec Dos ſoluatur, vigore prælationis, & hypothecæ ſibi competentis, numero nonageſimonono, pagina decimaoctaua.

Afferuntur Doctores pro hac doctrina, numer.100. dict.p. 18.

Retentionis iuri renuncians Mulier ſuaſionibus, vel blanditijs

poteſt

poteſt agere actione ſpolij), numer. 101. dict. pagin. 18.
Retentionis tamen iure debet ea poſſediſſe, numer. 102. ibidem.
Aliàs ſolum datur actio de Dote, numer. 103. dict. pagin. 18.
Retentionis ius competit etiam pro donatione propter nuptias, n. 104. ibid.
Retentionis ius datur etiam contra Virum vergentem ad inopiam, n. 105. ibid.
Datur, & Filiæ in bonis ex quibus dotanda eſt, numer. 106. ibid.
Retentionis ius non competit ſi per Virum ſit ei Mulieri cautum, n. 107. ibid.
Nec ſi creditum ſit illiquidum, numer. 108. dicta pagina decimaoctaua.
Et affertur ratio, n. 109. p. 19.
Nec competit in rebus alienis, & non Mariti, numer. 110. ibid.
In rebus etiam ab alio poſſeſſis denegatur, numer. 111. ibidem.
Retentionis ius Vxori non datur pro dote in omnibus bonis Mariti; ſed ſolum in melioribus, & potioribus, numer. 112. ibid.
Aliàs tenetur ad rationem reddendam. numer. 113. d. pag. 19.
Retentionis ius quando competat, plures caſus, remiſſiuè, nu. 114. p. 19.
Retentionis iure dum vtitur Vxor, interim decernenda ſunt ex illis bonis alimenta ei, & famulis; reliqui verò fructus ſunt computandi in ſortem, & cur, numer. 115. & ſequ. pag. 19.
Limita in damno emergenti, num. 117. ibid.
Et in lucro ceſſante, n. 118. & ſequ. ibid.
Retentionis ius an tranſeat in ſingularem ſucceſſorem, nu. 121. ibid.
Reſoluitur Affirmatiuè, n. 122. ibid.
Diluuntur oppoſita, n. 123. ibid.
Retentionis iure vti poſſunt ſucceſſores Mulieris, ſiue ſint liberi, ſiue conſanguinei, ſiue extranei, numer. 124. dict. pag. 19.
Retentionis ius, cuiuis poteſt cedi; & probatur, numer. 125. ibid.
De Retentionis iure qui Doctores tractent, numer. 127. d. p. 19.
Retentionis ius datur artificibus in rebus vſque ad ſolutionem mercedis, ſibi debitæ, item tabellioni, ſcriptori, &c. num. 61. p. 48.
Retentionis ius an competat Aduocato in ſcripturis, aut Procuratori, remiſſiuè, ibid.
Retentionis ius datur emptoribus rei pupillaris diſtractæ ab eo pro debitis ſoluendis; etſi illa obligare pro emptorum ſecuritate non poſſit, n. 77. p. 57.
Retentionis ius datur damnũ paſſo, in re, quæ damnum intulit, n. 91. p. 109.
Retentione vti poteſt tertius rei hypothecatæ poſſeſſor, ſi debitum totum ei rei inhærens ſoluat; nec ſufficit exhibere valorem rei, n. 105. p. 125.
Si tamen meliorationes in re fecit, non tenetur niſi ad extinctionem rei offerendam, n. 106 ibid.

Retrotractio.

Retrotrahitur actus immiſſionis ad tempus executionis iam decretæ, n. 118. p. 110.
Retrotrahitur hypotheca ſub conditione caſuali, vel mixta, ad diem contractus; ex quo excluditur poſterior creditor purè contrahens, n. 48. p. 119.
Non tamen ſi conditio ſit poteſtatiua, numer. 49. dict. pag. 119.
Affertur ratio doctrinæ, numero quinquageſimo, dict. pag. 119.
Retrotractio habet locum, & in debito conditionali, num. 51. ibid.
Et in re alienata pendente hypotheca conditionaliter ea purificata, ibid.
Retrotrahitur ſcriptura iuxta normam *leg. ſcripturas, C. qui potior*, ad diem datæ ipſius, n. 72. p. 122.

Reuocatio.

Vid. Auocatio.

Rota.

Rote Romanæ ſtylus quo ad intereſſe ſoluendum, num. 119. & 120. pag. 19.

S

Salarium.

SAlaria Iudicum, Aduocatorum, Doctorum, Litteratorum, & Scholaſticorum an habeant priuilegia inter omnes creditores, n. 44. p. 46.
Reſoluitur Affirmatiuè.
Et de ratione, n. 54. p. 49.
Salaria Famulorum an præferantur omnibus alijs creditoribus etiam cum expreſſa hypotheca, numero quinquageſimoquinto, ibid.
Adducuntur fundamenta *Feliciani* pro Affirmatiua, ibidem.
Ea non procedit, niſi in Inſtitoribus, ſecundum Auct.
Salaria, & Mercedes non habent hypothecam de iuris rigore; ſed ex Epikeia tribuitur quoddam prælationis priuilegium ſuperans alias hypothecas. Habent & ius retentionis non ratione pignoris; ſed ratione laboris, & oneris in re impenſi, n. 61. p. 48.
Salaria, & Mercedes Profeſſorum, & Aduocatorum non poſſunt ſequeſtrari, n. 90. p. 77.

Saluianum.

Saluianum Interdictum datur Famulis, & Mercenarijs pro mercede, & operis præſtitis, numero ſexageſimoquarto, pag. 49.

Satiſdatio.

Satiſdatio an ſit præſtanda creditori per debitorem de ſoluendo poſt lapſum quinquennalis dilationis, conceſsi ad ſoluendum, n. 48. & 49. p. 6.
Negatur in Inducijs.
Affirmatur in Moratoria, n. 50. ibid.
In ea adeo eſt neceſſaria, vt nec Principis reſcripto poſſit remitti, n. 51. ibid.
Satiſdatio de vtendo bonis aduentitijs ad arbitrium boni Viri, non eſt in patre neceſſaria, numero octuageſimo, pagin. 58.

Scandalum.

Ob Scandali timorem decerni poteſt ſequeſtratio poſſeſsionis vſque ad finem litis, n. 133. p. 80.

Scientia.

Scientia decoctionis in Vxore, quæ hoc non obſtante ei nubere voluit, facit ei perdere prælationem, numer. 51. pagin. 15.
Scientia Domini precedere debet, vt res illatæ in prædium ruſticum ſubiaceant hypothecæ, numer. 3. in fin. numer. 7. p. 102.
Scientia decoctionis tutoris ex qua præuenit creditor perſonalis alios in exactione ſui crediti, ſibi nõ præiudicat, nec tenetur exactum communicare. numero duodecimo, pag. 133.

Scholaris.

Scholarium creditum, & Academiarum habet prælationem, ad inſtar Salarij Iudicum, & Aduocatorum, ac aliorum Doctorum, numero quadrageſimo quinto, & ſequ. pagin. 47.
Scholaſticorum ſalaria eodem fruuntur priuilegio, numer. 44. p. 46.
Et de ratione, num. 54. pag. 47.
Scholarium libri an poſsint areſtari, & ſequeſtrari? Negatur ex theoreſi, & praxi, numer. 87. & 88.
Aliquando laqueo puniti ſunt tales areſtantes.
Scholarium creditum cauſa ſtudij præfertur creditoribus omnibus quantumuis anterioribus, num. 120. p. 126.

Scriptura.

Scriptura priuata, niſi ſit cum ſolemnitatibus *l. ſcripturas, Cod. qui potior*, non attenditur quo ad hypothecam, & prælationem pro Dote; ſed ea incipiet à tempore inſtrumenti poſterioris. Etiam ſi talis ſcriptura eſſet inſerta in inſtrumento, num. 198. p. 24.
Scriptura cum ſubſcriptione debitoris, & trium teſtium, æquiualet inſtrumento publico, num. 62. pag. 121.
Inter eos modos probandi nulla eſt differentia, n. 63. ibid.

Scriptu-

Scriptura etſi ſit abſque teſtibus, remota tamen ſuſpicione, & aliunde probetur ſinceritas, ſufficienter probat anterioritatem hypothecæ, n.64.ibid.
Scriptura talis, vt fidem faciat in iudicio, debet eſſe recognita à contrahentibus, & teſtibus, qui ſuam agnoſcant ſubſcriptionem, n.65.ibid.
Eſt communis opinio, num.66.
Scriptura exigit eam ſolemnitatem etiam non aduerſante parte, num.67.ibid.
Scripturæ recognoſcendę plures modi, remiſſiuè, num. 68. d. pag.121.
Scriptura priuata, in qua hypotheca debitoris continebatur, debet præferri publicis inſtrumentis poſterioribus, ſi prior illa in iudicio recognita fuerit, numero ſexageſimonono, dict.pag.121.
In Scriptura ſupponitur obligatio cum hypotheca expreſſè conuenta, vt naſcatur hypothecaria, numero ſeptuageſimo, ibid.
Diſpoſitio *l. Scripturas*, obtinet ſolum, cum expreſsè de hypotheca eſt conuentum, numero ſeptuageſimoprimo, ibidem.
Scriptura retrotrahitur ad diem datæ, cum eſt ad normam *l. ſcripturas*; In Alijs vero attenditur tempus recognitionis, n.72.ibid.
Id tamen non vult *Aceſt.* in tertij præiudicium, ibid. pagin. 123.
Scripturæ priuatæ non ita creditur, vt inſtrumento, num.63. ibid.
Etiam ſi ſit recognita, n.64.ibid.
Scriptura facta ad normam *leg. ſcripturas, Cod. qui potior.* eſt eiuſdem roboris, ac inſtrumentum.ibid.n.64. ibid.
Scriptura priuata habet idem robur ſi ſit ſcripta, & ſubſcripta à procuratore debitoris per inſtrumentum procuratorium anterius, n.6 .ibid.
Non tamen ſi debitor eſſet non ſoluendo, numer.66. d.pag. 121.
Vel ſimul etiam Procurator, n.67.ibid.
Scriptura cum ſolemnitatibus, *l. ſcripturas, Cod. qui potior*, non habet fraudem, num.68.ibid.
In ſcriptura ſolemnitates *d.l. ſcripturas*, non ſtant pro forma, ſed ſunt cautiones ad excludendam fraudis ſuſpicionem, n. 69.ibid.
Scripturæ tenor verificatus per duos teſtes conteſtes facit prælationem inſtrumento, numero ſeptimo, pag.136.

Semen.

Semen præbens an præferatur omnibus creditoribus etiam anterioribus, num.33.p.104.
Affirmatur, ibid.
In concurſu tamen cum domino fundi, non habet beneficiũ, num.34.ibid.

Sententia.

Sententia attenditur condemnatoria, ad effectum, vt Fiſcus potiatur prælatione in bonis delinquentis, num.46.& 47.p. 38.
Ante Sententiam condemnatoriam ſi bona alienentur, valida eſt alienatio, numero quadrageſimooctauo, dict.pag. 38.
Ante Sententiam quis non videtur iure, dominio, & bonis ſuis priuandus, numero quinquageſimo octauo, & ſequ. pag.39.
Sententia an attendatur cum delictum eſt commiſſum contra Fiſcum, vel pœna criminis ſtatim ei obuenit; an verò ſtatim bona ſint obnoxia, numero quinquageſimo ſeptimo, p.39.
Sententijs duabus contrarijs latis à duobus Iudicibus ordinarijs, ea ſeruanda eſt ſententia, quæ pro Fiſco lata eſt, nu. 71.in fin.p.39.
Sententia concurſus creditorum forma refertur. Hyſpano more, & idiomate, n.2.p.143.

Separatio.

Separatione bonorum facta, præfertur chirographarius creditor defuncti cuius hypothecario, & priuilegiario hæredis, n.123.p.126.
Separationem poſſunt petere creditores, vt ſcilicet bona debitoris ſecernantur ab ijs hæredis, & in illis ipſi erunt potiores, n.12.p.141.
Separatio poſtulatur per creditores hæreditatis, etiam ſi ſit

adita, ibid.
Separatio impeditur ſi diſcerni bona non poſſunt, ibid.
Separatio poteſt peti etiam ab hærede hæreditatis creditore, ſed ſolum intra quinquennium, n.43.ibid.
At ab extraneo, etiam eo effluxo, num. 44.

Sepultura.

Sepulturæ vſus poteſt hypothecæ ſupponi, numer. 94. pagin. 109.

Sequeſtrum, Sequeſtratio.

Sequeſtratio triplex eſt, Voluntaria, Neceſſaria, & Mixta, n.32.& 33.p.73.
Sequeſtratio voluntaria, regulariter priuat poſſeſſione, num. 35.p.74.
Niſi ſit actum, vt ea non transferatur, numer. 36. dict. pag 74.
Vel ſit facta cum clauſula, *Sine præiudicio iurium ſuorum*, in poſſeſſorio, & petitorio, numero trigeſimo ſeptimo, ibid.
Sequeſtratio voluntaria non priuat poſſeſſione quoad tertium, ſed ſolum quoad collitigantem, numer. 38. dict. pagin. 74.
Sequeſtratio neceſſaria non priuat poſſeſſione regulariter, nu. 41.ibid.
Quia cenſetur facta cauſa cuſtodiæ, & ſemper eo animo fieri præſumitur, n.41.ibid.
Ideo talis ſequeſtratarius non præſcribit, numer. 43. dict. pag.74.
Sequeſtratio voluntaria priuat poſſeſſione cum Iudex id exprimit, n.44.ibid.
Vel cum poſſeſſio eſt turbida, numero quadrageſimoquinto, ibid.
Item in ſequeſtratione, vigore *Clem. 1. de ſequeſtr. poſſ. & fruct.* n.46.ibid.
Sequeſtratio quando ſit à Iudice decernenda, numer.47. d.p. 74.
A ſequeſtro iudiciali ſiue ſit rerum, ſiue perſonarum, non eſt inchoandus proceſſus, cum ſit quædam ſpecies executionis, n.48.& 49.p.75.
Siue agatur actione reali, ſiue perſonali, numero quinquageſimo, ibid.
Etiam ſi reus ſit iniuſtus poſſeſſor, numero quinquageſimoprimo, ibid.
Admittitur tamen deſcriptio, & inuentarium bonorum, n. 52.d.p.75.
Sequeſtrationis prohibitæ regula plures patitur limitationes, n.53 ibid.
Sequeſtratio datur in caſu contumaciæ debitoris, qui copiam ſui ſubtrahit Iudici, n.54.ibid.
Sequeſtrum ex ijs cauſis relaxatur, ex quibus datur miſſio ex primo decreto, n.56.ibid.
Sequeſtratio exigit præambulam cognitionem cauſæ, etſi ſummariæ, & in primo decreto, numero quinquageſimoquinto, ibid.
Sequeſtratio fit, ſi perſona à qua res, quæ mobilis eſt, petitur, ſit ſuſpecta de fuga, n.58.& 59.ibid.
Sequeſtri mandatum relaxatur ex ſuſpicione reprobata, num. 78.p.76.
Sequeſtratæ rei expenſæ ſunt primo, & ante omnia reficiendæ, num.84.pag.77.
Sequeſtrum datur etiam ad inſtantiam Cauponæ in rebus Hoſpitis, ſi velit diſcedere ante eius ſatisfactionem, num. 85.ibid.
Multo magis ſi ei infirmo præbuit expenſas, num. 86. d.p. 77.
Sequeſtrari an poſſint libri Scholarium? Negatur ex theoreſi, & praxi, n.87.& 88.ibid.
Aliquando laqueo puniti ſunt tales areſtantes, numer. 89. ibid.
Sequeſtrari neque poſſunt ſalaria Aduocatorum, Profeſſorum, &c.num.90.ibid.
Sequeſtri relaxationem debet Iudex à petente petere cautionem indemnitatis, in caſum litis mouendæ per reum, n.91 ibid.
Ex ſequeſtro iniuſto agi poteſt ad reſciſſionem, & ad damna, ac intereſſe debitoris, atque impenſas iudiciales, num. 92. ibid.
Etſi Iudex præcisè eum non condemnauerit, n.93.ibid.

Digitized by Google

Sequeſtrum non poteſt ſpetui propria auctoritate, num. 94. ibid.

Sequeſtrari poſſunt res debitoris, imò etiam ipſo quamuis ante diem, & conditionem aduenientem, ſi ſuſpectus ſit de fuga, num. 95. & 96 p. 77.

Sequeſtratio pluribus alijs caſibus decerni poteſt, remiſſiuè, n 97. & 98. ibid.

Sequeſtrari poſſunt fructus beneficiales, & in pluribus alijs caſibus, n. 99. p. 78.

Sequeſtri Medicina eſt cautio, dum illud eſt introductum in cautionis defectum, n. 102. ibid.

Sequeſtrum durat vſquequo reuocetur per ſatiſdationem, nu. 100. 101. & ſequ. ibid.

Aliquibus tamen caſibus non tollitur, numer. 109. dict. pag. 78.

Sequeſtratio fit in caſu dilapidationis, cum conſtat debitorem egeſtate laborare, vel ad inopiam vergere, n. 110. & 111. d. p. 78.

Siue in iudicijs realibus, ſiue perſonalibus, numer. 112. dict. pag. 78.

Etiam in hærede grauato reſtituere poſt eius mortem, niſi dilatio eſſet in fauorem fideicommiſſarij, numer. 113. dict. p. 78.

Sequeſtrum afficit debitorem ignominia, & iniuria, pręcipue Areſtum, num. 116. p. 79.

In Sequeſtro decernendo Iudex debet cautè incedere, & non niſi præuia cognitione ſaltem ſummaria illud permittere, n. 117. ibid.

Imò etiam per iuramentum probantem indicia dilapidationis, n. 118. ibid.

Sequeſtrum non euitatur per ſatiſdationem, cum ſuper vna, eademque re, vel eius poſſeſſione plures litigant, ita vt partium iura ſunt in obſcuro, & Iudex decernit, ea n. penes ſequeſtrum deponitur ſaluo iure partium, n. 129. p. 79. & nu. 30. p. 80.

Sub Sequeſtro ſtat poſſeſſio vſque ad finem litis, ob timorem ſcandali, n. 131. ibid.

Sequeſtri loco nil prodeſt cautio, ſi ſit pro executione ſententiæ, n. 132. ibid.

Neque in caſu *Clem. 1. de ſequeſtr. poſseſs. &c.* num. 133. dict. p. 80.

Nec in omnibus caſibus, in quibus à lege ſequeſtratio percipitur, n. 134. ibid.

Vel Superioris mandato, ibid.

In Sequeſtro etiam in cauſa appellationis, numer. 135. d. p. 80.

Si etiam ſit decretum Sequeſtrum inter collitigantes. nu. 136. ibid.

Ac inter perſonas, in quibus non cadit ſatiſdatio, numer. 137. ibid.

Quid in Sequeſtro contra debitorem in forma Cameræ, num. 138. ibid.

Dic illud tolli in debito liquido per ſolutionem, ibid.

In illiquido per iuratoriam cautionem, numer. 139. dict. pagin. 80.

Sequeſtratione facta quaſi poſſeſſionis iuriſdictionis; Iudex etiam quo lis eſt inſtituta, eius exercitium inhibebit vſque ad finem litis, & committet adminiſtrationem aliquibus commiſſarijs, tamquam ſequeſtris, numer. 140. dict. pagin. 80.

Id tamen procedit ſi poſſeſſio ſit dubia; aliàs qui in poſſeſſione exiſtit, eſt manutenendus, numer. 141. dict. pagin. 80.

Sequeſtratio ſuadetur in contentione ſucceſſionis ad Maioratum, ſi poſſeſſio eſt turbida, ne ſcilicet veniatur ad arma, n. 148 & 149 p. 81.

Sequeſtrum eligi penes quem Dos deponatur, poteſt mulier petere, cum Vir vergit ad inopiam, numer. 154. dict. pag. 81.

Non tamen ſi ſciens prodigo nupſerit, vel oberato, n. 155. p. 82.

Sequeſtrari poteſt Vxor, ſi ob Viri ſęuitiam non poteſt per cautionem de non offendendo plenè ſuccurri Mulieri, n. 156. ibid.

Idem in aſſecuratione ſerui, famulæ, & ſimilium, num. 157. ibid.

Idem in Virgine nondum traducta ad domum Viri, quæ obijcit metus exceptionem, n. 158. ibid.

Vel controuerſia ſit ſuper eo, cum alio competitore, num. 159. ibid.

Quod procedit cum per actorem petentem ſequeſtrum puellæ, matrimonium eſt plenè probatum; ſi ex aduerſo ſtet præpotens perſona, n. 160. ibid.

Sequeſtrari etiam poteſt, ſi Tutores conſanguineis inuitis eã collocare velint, n. 161. ibid.

Vel inhoneſte, n. 162. ibid.

Sequeſtratio permittitur in caſu, quo appellatur ab executione ſententiæ, quæ tranſiuit in iudicatum, & executor modum excedat in exequendo, numer. 160. pagina octuageſimaſecunda.

Affertur ratio, n. 163. ibid.

Appellatio debet eſſe interpoſita ab exceſſu, numer. 164. p. 83.

Extenditur & ad cauſam executiuam; vt puta cum emptor condemnatus appellet, numer. 165. pagina octogeſima tertia.

Reuocatur tamen data cautione, numer. 166. dict. pagin. 83.

Sequeſtrum fit contra debitorem debitoris mei, ne ſcilicet ſoluat, donec mihi ſit ſatisfactum, numer. 167. dict. pag. 83.

Sequeſter an ſi ſoluat non attenta tali interpellatione, teneatur iterum ſoluere ſequeſtranti? Affirmatur, præcipuè, ſi interueniat Iudicis decretum, numer. 168. dicta pagina 83.

Sequeſter poteſt deducere alimenta, ſi iuuetur lege, nu. 169 ibid.

Exigitur tamen vt ſit pauper; & vt primam ſententiam pro ſe obtinuerit, n. 170. ibid.

Sequeſtratam pecuniam retineri ſi Iudex percipiat, & debitor reſiſtat, dicitur vis inferri per Iudicem, numer. 171. p 83.

Sequeſtrum factum impedit petitionem certæ pęnæ promiſſæ, ſi ad certum tempus non ſoluatur, numer. 173. pagina 84.

Non tamen ſi poſt moram ſit factum ſequeſtrum, num. 174. ibid.

Sequeſter tenetur ad culpam, & negligentiam; vnde tenetur ad ęſtimationem fructuum corruptorum ſua incuria, n. 175.

Sequeſter, quæ ſucceſſu temporis conſumuntur, debet ponere in inuentario, & rationē reddere in actu reſtitutionis, n. 176. ibid.

Sequeſter alteri ſoluens quam vero domino, liberatur, ſi Iudicis præcepto id faciat, n. 177. ibid.

Sequeſtra hæc fiunt perſæpè ad fauendum debitoribus, ne ſoluant, & cautela ad tollendam eam malitiam, num. 178. ibid.

Sequeſter regulariter tenetur denunciare creditori ſuo ſequeſtrationem, antequam ſoluat iuxta pręceptum Iudicis, nu. 179. ibid.

Sequeſtrationis conceſsæ plures caſus pro limitatione Regulæ remiſſiuè, n. 180. ibid.

Sequeſtratio admittitur, cum forenſis è prouincia diſceſsit, vbi non reliquit bona ſufficientia pro debitis ſoluendis, num. 181. ibid.

Vel non ſoluit vbi promiſit; niſi fidem eius ſit creditor ſecutus, n. 182. ibid.

Vel ab eo iam ante conuento non potuit ius ſuum conſequi, n. 183. ibid.

Sequeſtrari non poteſt forenſis, qua talis, abſque his adminiculis, n. 184. ibid.

Imò nec cautio de ſoluendo poteſt peti, ibid.

Amplia etſi ipſe forenſis reperiatur cum re mea, quam perdidi, & ob id eam repeto, numer. 185. pagina octuageſimaquinta.

Aduerſa ſententia relata per *Iaſon.* reijcitur, & cur, num. 186. ibid.

Sequeſtratio rei fit, ſi ſuper ea alter alterius fidem non ſequatur, n. 187. ibid.

Sequeſtratio fit cenſus emphyteutici, petiti à duobus dominis, n. 188. ibid.

Sequeſtrum adhuc decernitur, ſi agitur de poſseſsione nulla, & attentata, n. 189. ibid.

Secus ſi ſit clara, n. 190. ibid.

Seque-

Sequeſtratio decernitur etiam ſi poſseſsio ſit vacans, numer. 191.d.p.85.
Cum recuperatio fructuum eſt difficilis, num.192. dict.pag. 85.
Sequeſtrationes plures alij caſus cumulantur, numer.193.d.p. 85.
Sequeſtratio vt decernatur, exiguntur quatuor, ſcilicet, Ius Creditoris, Citatio debitoris, Abſit calumnia, Adſit neceſsitas, n.195.ibid.

Seruitus.

Seruitutes, ruſticæ tamen, non verò vrbanæ, ſunt capaces hypothecæ expreſsæ, n.92.p.109.

Socius.

Socius in concurſu Mulieris ſe de Dote aſſecurantis in bonis Viri conſocij, præfertur ipſi Mulieri, numer. 17. pagina decimatertia.
Idem in creditoribus ipſius ſocietatis, ibid.
Niſi Dos in rem ſocietatis ſit verſa, num.57. pagina decimaquinta.
Socius exigens creditum etiam ob ſui diligentiam, tamen eam debet communicare cæteris conſocijs, numero vigeſimo, p.134.

Solutio.

Solutio crediti, & quidem totius eſt facienda per ſecundum creditorem, vt ſuccedat in locum primi, numer.102. pag. 124.
In Solutum data re primo creditori hypotheca extinguitur; alia tamen ſuboritur cum alij habent ius in ipſa re, & durat vſquequo ſolide debitum ipſi ſatisfiat, numer.101. pagin. 124.
Solutio totius crediti eſt facienda per quemlibet rei hypothecatæ poſseſsorem, vt poſsit eam retinere, nec ſufficit ſoluere extinctionem rei, niſi in ipſa fecerit melioramenta, nu. 105.& ſeq.p.125.
Si Soluatur de pecunia alterius, non ſuccedit dominus pecuniæ in bona debitoris, niſi concurrat, quod exigit lex. & & adhuc ſcientia pacti in creditore, numer. 116.& ſequ.ibidem.
Soluto debito hypothecario, ex re quæ fuit poſtea euicta, debitum non per hoc reuiuiſcit, dum extinctum fuit, n. 124. p.126.
Soluens ſibi creditor chyrographarius, præ cæteris eiuſdem claſsis, benè ſibi habet, ſiue ſpontè acceperit, ſiue via iudiciaria, n.13.p.114.
Etſi ille ſibi ſoluens erat procurator debitoris, numer. 14. ibid.
Siue cæteri creditores ſint in culpa, ſiue non, numer.15.ibidem.
Solutio in actionibus realibus, & hypothecarijs non eſt facienda cuiuis, ſed tempore priori, numero vigeſimoſexto, pag.134.
De Solutione facienda creditorib. hypothecario, priuilegiario, & chyrographario concurrentibus, numero primo, p.137.
Eſt attendenda vtilitas in ac, dicto numero primo, pag. 138.
Solutio facta creditoribus per debitorem, non ſeruato iuris ordine, non liberat ipſum, numero trigeſimoſecundo, pagin.140.
Solutio hæc quomodo fieri debet creditoribus, num.1.& ſequ. p.142.& ſeq.
Præcipuè prolata per Iudicem ſententia addictionis, vulgo *de Remate*, n.7.8 & 9.p.145.
Solutio creditoribus ex bonis debitoris, debet fieri iuxta formam legalem, ſi tamen Iudicis auctoritate fiat venditio, & ſubhaſtatio, n.10.p.145.
Solutio totalis debiti vſque quo fiat, poteſt creditor vendere pignus ſibi traditum, numero vigeſimo ſecundo, pagin. 146.
Soluta pecunia creditori, vel alio modo ſatisfacto, debet ipſe pignus reſtituere, n.26.p.147.

Speciale, Species.

Specialis, & generalis hypotheca, quæ ſint, numer.23. pagin.117.
Differentiæ inter illas, remiſsiuè, ibid.
Specialis, & generalis hypotheca poteſt ab Vxore renunciari in fauorem Viri, n.277.p.30.
Limita vt ibid.
Specialis hypotheca in re vendita, vel empta ex mea pecunia, in actu tranſlationis appoſita ſeruat prælationem in ipſa re, n.14.& ſeq.p.117.
Hypothecam ſpecialem cum generali habens, poteſt cogi incipere à ſpeciali, n.28.ibid.
Etſi ſit Mulier pro Dote, numero vigeſimonono, dict.pag. 117.
Affertur ratio, n.30.& 31.ibid.
Speciei ſit, vel generis debitum, poteſt creditor aliàs permiſſus auocare, pecuniam à poſteriore creditore, num.32. pag.134.

Spolium.

Spolij actio datur Vxori, ſi ſuaſionibus ſeducta fuerit diſcedere à bonis Viri, in quibus iure retentionis vtitur, pro ſuæ Dotis tuitione, numer.101.p.18.
Si tamen non poſſideat iure retentionis, datur ſolum actio de Dote, n.103.ibid.

Sponſa.

Sponſa pro Dote ſua habet ſolum perſonale priuilegio, num. 14.& 15.p.129.
At ſecus ſi Sponſa ſit ſerua, ibid.

Sterilis.

Sterilis Mulier an gaudeat priuilegio pro Dote in concurſu cũ alia muliere, n.90.p.
Aliqui negant, n.93.p.
Alij affirmant, n.96.p.
Reſoluitur, n.98.ibid.

Studium.

Studij, & Dotis cauſa parificatur quo ad hypothecam, & prælationem in concurſu aliorum creditorum, num.48.pag. 47.
Studij cauſa, Doctor, Scholaris, & ſimiles omnibus etiam anteriorib. præferuntur, n.120.p.126.

Subhaſtatio.

Subhaſtatio reſoluit, & extinguit omnes hypothecas ſuper re ita vendita, n.109.p.125.
Non procedit hoc dictum ſi venditio ea fiat inſtante alio creditore poſteriore, ibid.
Item ſi rei emptor eſſet & ipſe creditor, & cur, numer. 111. ibid.
Subhaſtari poteſt pignus, Iudice tamen auctorante, cum tempus aſsignatum, & conuentum, eſt elapſum; vel aliàs legalis dilatio eſt euacuata, numer. 17. & 18. pag. 146.
In Subhaſtatione non habet locum euictio, numer.21. d.pagin.146.
Subhaſtatum ſi nondum ſit pignus, præſeruat etiam lapſo termino ius ſuum debitor, offerendo totum debitum, num.23. ibid.

Subrogatio.

Subrogata eſſe cenſetur pecuniæ ipſæ res ex ea empta in cauſa Minoris, Mulieris, Militis, &c. numer. 42. & 43. pagin. 94.
Id procedit etiam in non priuilegiato, ſed in ſubſidium, nu. 44.ibid.
Subrogatum prædium loco fructuum ex quibus illud ſit emptum, non ſubiacet hypothecæ ad fauorem domini, quæ ipſi in iiſdem fructibus competebat, numero vigeſimonono, p.104.
Subrogatur res rei in vniuerſalibus, at non in particularibus, n. 9.ibid.
An res loco pretij? remiſsiuè, ibid.

Succeſſor.

Succeſſor in Beneficio poteſt conueniri hypothecaria per Pẽſionariũ, ſi præceſſerint diligentiæ iudiciales, & continuę in præceſſorem, vel eius hæredes, numer. 87. & 88. pag. 68.
Succeſsionem obtinet in locum antiquioris creditoris, ille, cui ipſe ceſsit locum, & actionem, numer. 113. pagin. 125.
Succeſsio talis vt obtineatur, quid ſit neceſſarium, num. 114. & ſequ.ibid.
Succedit minime dominus pecuniæ in bona debitoris, ſi ex ea pecunia ſit ſolutum debitum, niſi concurrat, quod exigit lex; & adhuc ſcientia pacti in creditore, numer.116. & ſeq. p.125.
Succedit fideiuſſor ſoluens pro debitore, in locum, & prærogatiuam

gatiuam eius creditoris cui ſoluit, numer.118.d.p.125.

Suſpicio.

Suſpectus de fuga poteſt carcerari, etſi alias ſit perſona à legibus priuilegiata, n.65.p.7.
Suſpicio fugæ quomodo probetur, &c. Vid. V. Fuga.
Suſpicio dilapidationis facit locum ſequeſtrationi, cum conſtat, debitorem egeſtate laborare, vel ad inopiam vergere, n.110.& ſeq.
Vid. V. Dilapidatio, & V. Fraus.

T

Tacita.

TAcitæ Hypothecæ vigore Mulier præfertur pro ſua Dote omnibus Mariti creditoribus eaſdem hypothecas anteriores habentibus, numero decimo octauo, pagina decimatertia.
Tacita hæc an præferatur expreſſæ anteriori aliorum creditorum? Doctores aliqui negantes afferuntur, ibid.
Et eſt recepta in Camera Imperiali, numero vigeſimoprimo, ibid.
Et in ea Lipſenſium, numero vigeſimoſecundo, dict. pagin. 13.
Et in Foro Saxonico, numero vigeſimotertio, dict. pagin. 13.
Et rationes afferuntur, numer. 24. 25. 26. & 27. dict. pagin. 13.
Affirmatiua eſt verior in puncto iuris, numero vigeſimo octauo, ibid.
In praxi eſt receptior negatiua, numer. 65. pagina decima ſexta.
Taciti, & expreſſi eſt eadem virtus; & quando non, n. 63. & 64. ibid.
Tacita hypotheca competens in rebus inuectis in domum conductam, perditur cum locator fideiuſſorem recipit, numer.25.p.103.
Et cur, ibid. d.p.103.
Tacita hæc hypotheca non perditur, ſi ſuperaddatur expreſſa, n.26. ibid.
Tacitæ hypothecæ pro Dote competenti non poteſt Mulier renunciare, vt poteſt expreſſæ, numero decimonono, pagin.116.
Tacita hypotheca comprehendit ſub nomine mobilium bonorum, & immobilium, etiam iura, & actiones, ibid. d.p. 116.
Et venalia, ſi ſint in apotheca, vel conditorio, dict. numer. 19. ibid.
Tacita hypotheca continet ſub ſe bona communia pro indiuiſo, ibid.

Tempus.

Tempus opponendi exceptionem Dotis non numeratæ cum eſt lapſum, aſſumit ea Dos priuilegia, numer. 215. pagin. 26.
Tempus illud non labitur creditoribus extraneis, numer.216. ibid.
Et de ratione ibid.
Tempus opponendi dictam exceptionem quale ſit, num.210. p.26.
In Tempore ſe fundans illud debet probare, etſi ſumus in materia fauorabili, n.41.p.38.
Tempus in rei venditione per Tutorem eſt ponendum in eius rationibus, alias contra eum inſpiceretur tempus maioris valoris, & præſumeretur negligentia, vel dolus, num.17.p. 52.
Tempus tutelæ ſuſceptæ attenditur in obligatione, & hypotheca rei tutoris, non verò tempus malæ geſtionis, n.55.56. & 57.p.56.& 57.& n.93.p.58.
Temporis ratio habetur in hypothecarijs creditoribus concurrentibus, n.8.p.112.
Temporis, & cauſæ priuilegium attendi debet in creditoribus, n.13. ibid.
Temporis priuilegium attenditur ceſſante illo cauſæ, num.16. ibid.
Temporis ratio habenda eſt inter creditores prætendentes prælationem ex hypotheca, ſi inuicem concurrunt, num.1. p.115.
Et prior tempore in ipſis eſt potior iure, numero ſecundo, ibid.
Tempus contractæ obligationis attenditur, non dies deſtinatæ ſolutionis in conditione caſuali, vel mixta, num.48. pag. 119.
Secus ſin poteſtatiua, n.49. ibid.
Affertur ratio doctrinæ, n.50. ibid.
Tempus conuentionis attenditur in hypotheca pro me facta tibi, vt meo creditori te obligares ad ſolutionem, ſi ad tale tempus ego non ſatisfaciam; Nec officiet ſubſequens hypotheca pro me facta, antequam tu ſoluas, num.55. pagin.120.

Terminus.

Termino certo deſignato inter creditorem, & debitorem, intra quod iſte luat pignus, & ſatisfaciat illi, ſi terminus elabatur, poteſt pignus illud vendi Iudicis auctoritate, abſque aliqua denunciatione, numero decimoſeptimo, pag. 146.
Termino verò non aſſignato, lege Regia dantur duodecim dies ad pignus luendum; At iure communi aſſignatur biennium & vt poſtea id debitori denuncietur, numer.18. dict. pag.146.
Termino iã deſignato, elapſo, debitor præſeruat ſibi ius in pignore, ſi nondum venditum fuit, n.23. ibid.

Teſtes.

Teſtes duo conteſtes verificantes tenorem ſcripturæ, faciunt eam preferri etiam publico inſtrumento, numero ſeptuageſimo, pag.136.

Textus.

Text. in §. *His conſequens, Auth. de æqualit. dot.* interpretatur, n.31.p.14.
Reijcitur interpretatio Auct. n.32. ibid.
Text. *in l. vir vxori, 17. §. ſi Mulier, D. ad S.C. Velleian.* explicatur, n.272.
Text. *in Auth. ſiue à me. C. ad S.C. Velleian.* interpretatur, nu. 280.p.30.
Text. *in l. etiam, & l. iubemus, C. ad S.C. Velleian.* examinatur, n.276.& ſeq. ibid.
Text. *in l. 1. D. de iure Fiſc. & l. is qui, D. eod.* non procedunt in repetitione Dotis, n.17.p.35.
Text. *in l. his qui, D. de iure Fiſc.* intellectus affertur, nu.28.39. 43.& ſeq.
Text. *in l. properandum, §. fin. C. de Iudic.* interpretatur, num. 31.33.& ſeq.p.53.& 54.
Text. *in l. minorum, C. in quib. cauſ. in integr. reſt. non eſt*, nec enodatur, n.8.& 9.p.51.
Text. *in l. 1. § fin. & l. 2. D. de rebus eorum*, explicatur, num.73. pag.57.
Text. *in l. tutor, qui repertorium, D. de adminiſtrat. & peric. tut.* limitatur, num.83.pag.58.
Text. *in l. 2. C. de iur. Reipub. lib. 11.* interpretatur, n. 4.5.6.& 8. pag.61.
Text. *l. cum qui vectigal. D. de verbor. ſignific.* enucleatur, num. 11.pag.62.
Text. *in l. intereſſe puto, D. de acquir. poſſ.* declaratur, num.31. & 34.pag.73.
Text. *in cap. 1. §. Celeſtinus, extr. de ſequeſtr. poſſeſſ. &c. & l. licet §. rei depoſita, D. depoſit.* reſoluitur, num.39.pag.74.
Text. *in l. 4. tit. 8. lib. 3. Ordinament.* in materia exceptionis opponendæ contra ſcripturam, quæ habet paratam executionem declaratur, n.172.p.83.
Text. *in l. Lucius, & l. dies ſponſaliorum, §. 1. & l. Publia, §. 1. D. depoſit.* interpretatio affertur, num.197.pag.85.& num.212. pag.86.
Text. *in l. ſi quis nec cauſam, D. de rebus credit.* adducitur intellectus, num.208. ibid.
Text. *in l. ſi hominem, §. penult. D. depoſit.* difficultas proponitur, & reſoluitur, numer.119.& ſequ. pag.87.& 88.
Text. proponitur *in l. qua priuilegium, 8. D. depoſit.* numer.223. & ſeq. pag.88.
Text. *in l. Iulianus, §. offerri, D. de act. empt.* interpretatio adducitur, num.66.pag.96.
Text. *in l. is qui in nauem, & l. quod quis, D. de priuil. cred.* interpretatur, num.79.pag.96.
Et cauendum ab Auct. dicto, ibid.
Text. *in §. His conſequens, Auth. de Æqualit. dot.* germanè explicatur, num.87.pag.99.

Text.

Text. *in l. Item quaritur, §. qui impleto, D. locati*, exponitur, n. 6. pag. 102.

Text. *in l. Paulus, D. quib. mod. pign. vel hypoth. ſolu.* diſpoſitio affertur, num. 140. pag. 115.

Text. *in l. iubemus, D. ad S. C. Velleian.* proponitur remiſſiue, n. 141. ibid.

Text. *in l. 2. Cod. de pignorib.* interpretatur, num. 26. 27. 28. &c. pag. 117.

Eius diſpoſitio procedit, ſiue in primi obligatione generalis hypotheca præcedat generalem, ſiue ſequatur, numer. 32. ibid.

Cit. *l. 2.* non corrigit deciſ. *l. qui generaliter, C. qui potior*, n. 35. ibid.

Sed in ea continetur limitatio, ibid.

Text. *l. ſcripturas, C. qui potior. in pign.* diſpoſitio habet locum, cum expreſsè de hypotheca eſt conuentum, num. 71. pag. 122.

Text. *in Auth. res quæ. C. comm. de legat.* non habet locum in Maioratibus, n. 38. p. 118.

Text. *in l. ſi veniri, §. in bonis*, *D. de priuileg. credit.* intellectus affertur, n. 8. p. 129.

Alius intellectus, remiſſiuè, n. 11. ibid.

Text. *d. l. ſcripturas, C. qui potior.* diſponês ſuper ſolemnitatib. ſcripturæ priuatæ, non inducit formam, ſed eæ ſolum ſunt cautiones ad excludendam fraudem, num. 69. p. 136.

Et illis ſolemnibus exiſtentibus, ea ſemper excluditur, nu. 68. ibid.

Text. *in l. quamuis*, *C. de priuileg. Fiſc.* non eſt abrogatus per *l. aſſiduis, C. qui potior.* num. 24. pag. 139.

Text. *l. 2. C. de reſcind. vendit.* remedium non habet locum in addictione pignorum, num. 25. pag. 146.

Traditio.

Traditio rei ex pluribus creditoribus, facienda eſt ei, qui exiſtit prior; niſi Eccleſiæ fauor, vel piæ cauſæ intercedat, aut in ſecundum fuerit dominium translatum, numero trigeſimo, p. 63.

Tranſactio.

Tranſactionis cauſa ſe obligans ſuper veteri obligatione, ſine animo nouandi primam, poteſt ſuper ea conueniri, n. 85. p. 109.

Vel ſit facta tranſactio animo non nouandi, ſed doloſè, omnino nullam ſeruandi, numero octogeſimo ſexto, pagin. 109.

Translatio.

Translatio rei legitimè hypothecatæ in aliam perſonam, cuius pecunia ille primus fuit liberatus, tectè per pupillum fieri poteſt, ex ſe ipſo, n. 76. pag. 57.

Translatio dominii præſumitur regulariter fieri cum res traditur, n. 66. p. 94.

Fallit in pluribus caſibus.

Vid. V. Dominium, & V. Præſumptio.

Tributoria.

Tributum obtinet inter creditores chyrographarios; ſiue ex inſtrumento, ſiue ex ſcriptura priuata ad normam *leg. ſcripturas, Cod. qui potior*. vel ſi ea ſit citra fraudis ſuſpicionem, num. a 3. & 4. pag. 133.

Tributim concurrunt etiam deponentes, decoquente Depoſitario, num. 5. ibid.

Conquaſſantur enim priuilegia, ibidem.

Fallit ſi pecunia ſit tradita obſignata in ſacculo, numero ſexto, ibid.

Tributum obtinet inter hos chyrographarios, ſine diſtinctione tituli oneroſi, vel lucratiui, numero ſeptimo, d. pag. 133.

In Tributoria actione non habet locum diligentiæ prærogatiua in exigendo; ſed exigens eam debet communicare, n. 21. p. 134.

Cum Tributim creditores concurrunt, illis auocandi ius in ipſis non competit, numero quinquageſimo ſeptimo, p. 136.

Tales ſunt creditores chyrographarij, numer. 58. dict. pag. 136.

Item perſonaliter priuilegiati, numero quinquageſimo nono, ibid.

Vel eiuſdem iuris inter ſe, numero ſexageſimo, dict. pag. 136.

In Tributum admittuntur tunc ſolum creditores perſonales, cum de eorum creditis conſtat per legitimas probationes, num. 63. ibid.

Tributa. & collectæ patant hypothecam Fiſco in bonis debitorum, numero vigeſimotertio, pagina trigeſimaſexta.

Tributorum, & Vectigalium debitum non patitur exceptionem compenſationis, etſi cum crediti eiuſdem ſtationis, n. 24. ibid.

Secus ſi agatur de impediendo curſum vſurarum, numer. 25. ibid.

Tributorum priuilegium, & ius competit & ſupremis Principibus, & etiam inferioribus, qui habeant ius ea imponendi, vt Baronibus, Comitibus, &c. numero vigeſimoſexto, ibid.

Tributum *de los millones*, in Hyſpania eſt vt debitum Primipilare, & præfertur etiam anterioribus creditoribus, ſiue tacitam, ſiue expreſſam habentibus hypothecam, n. 26. & 27. ibid.

Tributorum, & Collectarum ratione, Fiſcus an præferatur hypothecæ anteriori? numero vigeſimo nono, pagina 27.

Negatiua aſſertur.

Et Affirmatiua bimembris, numero trigeſimo, dict. pag. 27.

Tributorum præſtatio videtur eſſe tempore antiquior; & ideo illa præferuntur, numer. 30. & ſequ. pagin. 31. & num. 43. pag 64.

Tributa recèns impoſita non dant prælationem Fiſco in concurſu anteriorum creditorum, numero trigeſimo tertio, pag. 37.

Tributa habent hypothecam, & prælationem in bona ſoluere debentium, numero quadrageſimo ſecundo, pagina ſexageſima quarta.

Tributorum præſtatio omnem contractum præcedit, numero quadrageſimo quarto, ibid.

Tributorum impoſitionis tempus attenditur, numero quadrageſimo tertio, dict. pagin. 64.

Tributorum, & Gabellarum eadem eſt ratio, & paritas, n. 44. ibid.

Tributa. & Collectæ impoſitæ à Rege, vel Ciuitatibus. & Villis an habeant hypothecam in bonis debitoris, num. 52. & ſeq. p. 65.

Affirmatur, numero quinquageſimo quarto. dict. pagin. 65.

Tributa adhuc etiam habent prælationem aduerſus omnes creditores, niſi ſunt poſteriora, aut earū cauſa ſit coęquanda Primipilati, numero trigeſimo quinto, dicta pagina ſexageſima quinta.

Tributum quid nam ſit, & vnde dicatur, numer. 54. d pag. 65.

Tributum, & Decima parificantur, & ab vno ad aliud valet argumentum, numero quinquageſimo ſexto, d. pagin. 95.

Tutor.

Tutor, Curator, &c. habent obnoxia bona propria hypothecæ ad fauorem pupilli pro eius bonorum adminiſtratione, numero primo, & ſecundo, pagina quinquageſima.

Tutoris bona etiam alienata tempore tutelæ ſubiecta ſunt hypothecæ, & prælationi, numero tertio, dicta pagina 50.

Tutor, & Curator etſi non adminiſtrauerit, tenetur, num. 4. ibid.

Vel non ſecerit inuentarium, numero quinto, ſexto, pagin. 51.

Tutor tenetur & de negligentia, & de geſtione, numer. 7. ibidem.

Tutor, vel Curator tenetur reddere omne compendium ex pupilli pecunia redactum, numero octauo, ibid.

Tutor tenetur non ſolum ad eam pecuiam, ſed & ad incrementum, temporis finitæ etiam geſtionis, dum non reddiderit rationes, & reliqua, numero octauo, dict. pag. 51.

Tutor tenetur non ſolum ad fructus bonorum pupilli; ſed etiã ad iuſtum lucrum, & vſuras, ſolum vſque ad tempus, in quo factus eſt maior, niſi ſtatim tutorem interpellauit ad ſolutionem reliquorum, numero nono, & decimo, ibid.

Tutor tenetur pupillo contribuere iuſtum lucrum, quod percipi potuerat ex fructibus venditis, vel vendendis, numero decimo quarto, pagina quinquageſima ſecunda.

A Tutore exigitur ratio fructuum, qui bona fide percipi potuerunt, numero decimo quinto, dicta pagina quinquageſima ſecunda.

Tutor tenetur de leui culpa, dicto numero decimo quinto, ibidem.

Tutor excludit ſuſpicionis fraudem, cum contrahit cum præſentia matris pupilli, vel conſanguineorum, numer. 16. d. p. 52.

Tutor debet reficere horrea, vetus frumentum, & vinum vendere, numero decimo ſeptimo, & decimo octauo, pag. 52.

In Tutorum, & Protutorum, & aliorum Adminiſtratorum, bonis obtinet priuilegium pupilli, numero vigeſimo, pagin. 53.

Item & Curatorum ad lites, & Factorum, ſi dati ſint ab ipſis Tutoribus.

Tutoris, & Curatoris hæredes, & Fideiuſſores habent ſimiliter propria bona ſubiecta hypothecæ ad fauorem pupilli, n. 29. & ſeq. p. 53.

Tutores, Protutores, Curatores, &c. tenentur in ſolidum pupillo, numero quadrageſimo, pagina quinquageſima quarta.

Tutores item etiam non adminiſtrantes; Sed ipſi habent beneficium excuſſionis, numero quadrageſimo primo, pag. 54.

Tutor debet præſtare eam diligentiam, quam diligens paterfamilias exhibet in ſuis rebus, numero decimo quinto, p. 52.

Tutores ipſo iure in bonis feudalibus ſunt agnati proximiores, qui quidem conueniuntur, etiam adminiſtrante Matre, n. 43. p. 55.

Tenentur tamen in bonis emphytheuticis, nu. 52. 53. & 54. p. 55.

Tutelæ tempore incipit hypotheca pupilli, non verò malæ geſtionis, numer. 55. 56. & 57. pag. 55. & 56.

V

Vaſallus.

VAſalli vita tenus, in fructibus feudi poteſt obtinere hypotheca. Non alias, numer. 239. pagin. 27. & num. 51. pag. 51.

Pro Vaſalli tributo non competit domino hypotheca in re emphyteutica; ſed habet ius dominii, numer. 61. pagin. 107.

Pro Vaſalli debitis poſſunt fructus feudi hypothecæ ſubiici, n. 62. ibid.

Vehiculum.

Vehiculi, & Rhedæ Dominus habet prælationem in rebus traſuectis ex conſeruationis cauſa; ad inſtar Nautæ, & Domini domus, numero decimo tertio, pag. 102.

Velleianum S.C.

Velleianum S.C. quid ſit, numer. 254. pagina vigeſima nona.

Velleianum S. C. non habet locum in pluribus caſibus.

Si replicet Mulier interceſſionem poſt biennium.

Idque etiamſi alia bona non habeat Mulier, vt ſibi ſatisfiat, n. 255. p. 29. & 263. ibid.

Velleiano S.C. non poſſit renunciari, numer. 256. dict. pagin. 29.

Affirmant plures Doctores, numer. 257. pagina vigeſima nona.

Verius negatur; num 258. ibid.

Et probatur, num. 259. ibid.

Ampliatur etſi iudicialiter renunciet, numer. 263. dict. pag. 29.

Velleiano S.C. rectè Mulier renunciat, ſi legis neceſſitas concurrat, vt quia Tutrix eſſe debet filiorum, numer. 265. pagin. 29.

Velleiano cum renunciatur in caſibus permiſſis, valet renunciatio ſi ſit redacta in publico inſtrumento trium teſtium ſubſignatione firmata, num. 265. ibid.

Velleiani S.C. beneficio ſpecialiter debet Mulier certiorari alias non creditur renunciaſſe, numer. 266. ibid.

Et certioratio ſpecialis ommiſſa per Notarium, non ſuppletur per iuramentum Mulieris; nam illud non ſupplet defectum conſenſus. dict. numer. 266. pagina vigeſima nona.

Venditio, Venditor.

Vendere tenetur tutor frumentum, & vinum vetus, & alia munera obire, remiſſiuè, n. 17. & ſeq. p. 52.

Vendere poteſt tutor fructus pupilli currenti pretio, nec tenetur expectare tempus cariſtiæ, num. 17. p. 52.

Vendita re mea me ſcio inſit an pecuniam inde extractam poſſim vtili actione condicere, num. 63. p. 56.

Venditæ rei dominium non cenſetur translatum à venditore, ſi fides de pretio non ſit habita, n. 45. 55 & 56. p. 94. & 95.

Venditæ rei an detur vindicatio, ſi pro pretio non obtinet prælatio, n. 46. p. 95.

Affirmatiua aſſertur, num 47. ibid.

Verior Negatiua, num. 48. ibid.

Obiecta tolluntur, n. 49. & 50. p. 95.

Venditor ſi in re vendita ſibi reſeruauit hypothecam vſque ad pretij ſolutionem, poteſt eam vendicare, n. 51. pagin. 95.

Et omnibus præfertur, num. 27. p. 140.

Etiam ſi antea ſuis creditoribus quamuis hypothecam emptor conſtituit, n. 52. ibid.

Venditor tamen debet illam ſpecialiter reſeruare, numer. 53. ibid.

Et in ipſo limine contractus, num. 54. ibid.

Venditor ſibi retinere creditur dominium rei venditæ, etſi traditæ, ſi emptor dixit habere pecunias ad manus, vel de fideiuſſoribus dandis conuenit, n. 68. p. 96.

Si Venditor vtitur verbo *Concedo*, n. 65. ibid.

Si adiecit pactum de non alienando ante ſolutionem pretij n. 70. ibid.

Si hypotheca ſit reſeruata in ea re cum clauſul. *Conſtituti*, n. 71. ibid.

Si facta traditione, & inueſtitura feudi, Venditor proteſtatur ſe nil in eo retinere præter pretium, numer. 72. d. pagin. 96.

Si Libri vendantur Doctori, ſeu Scholari; etiam abſolutè, ex *Beuther*, num. 73. ibid.

Si Venditor ſperauit pretium ſtatim recipere, numer. 74. ibidem.

Si emptor numerauit pretium, ſed ſtatim recepit, num. 75. ibid.

Si illicò decoxit rem venditam, vel fugam præcogitauit, nu. 76. d. p. 96.

Etſi Venditor ſoleat rem ad terminum vendere, vt plus lucretur, atamen hæ præſumptiones locum habent, numer. 78. ibid.

Venditor in re vendita cum pacto reſolutiuo; habet priuilegiũ dominij, n. 20. p. 112.

Venditor in re vendita reſciſſo contractu ob læſionem, eſt creditor dominij, n. 23. p. 112.

Venditor non habita fide de pretio habet priuilegium dominij, n. 31. p. 113.

Vendita extraiudicialiter re hypothecata, poteſt ſecundus creditor in eam agere, & retinere ipſam pecuniam, num. 128. pag. 126.

Venditor non habita fide de pretio, habet rei vendicationem, n. 3. p. 138.

Secus ſi agatur de mercibus, n. 4. ibid.

Venditæ rei pretium non ſuccedit loco ipſius, niſi in ſubſidium, num. 17 pag. 139.

Venditio pignoris exigit ſemper Iudicis auctoritatem, num. 18. & 19. pag. 146.

In Venditione facta iure creditoris, non obtinet euictio, n. 21. pag. 146.

Venditum ſi nondum ſit pignus, etiam elapſo termino ſtatuto, poteſt debitor offerendo totam ſummam debitam præſeruare in illo ius ſuum, n. 23. ibid.

Venditioni pignoris per debitorem faciẽdæ ſubſcribens creditor, dicitur pignus remittere, num. 29. p. 147.

Verbum.

Verbum *Solius* omnes alios excludit. Et eſt ſtrictè accipiendum, num. 76. & 77. p. 16.

Verſio.

Verſio pecuniæ mutuatæ in rem ad quam conſeruandam fuit

credita

Digitized by Google

dita, probatur per facti euidentiam, numer. 24. pagin. 93.
Et per coniecturas, n. 25. ibid.
Sufficit aliqualis probatio, n. 26. ibid.

Veſtes.

Veſtes miſſæ propter nuptias Sponſæ, an cedant dominio viri, vel Vxoris, n. 132. p. 20.
Diſtinguitur inter Veſtes pretioſas, & quotidianas, num. 133. & 134. ibid.
Veſtes, & ornamenta facta à Patre pro filio ducente Vxorem ſunt conferenda, n. 135. d. p. 20.
Veſtes feſtiuæ, quæ ſint nec ne, arbitratur Iudex, numer. 136. ibid.
Veſtes lugubres ſunt ab hæredibus præſtandæ Vxori relictæ ſimul cum alimentis, n. 172. p. 73.
Etſi Mulier dotem non ſoluerit viro, n. 173. ibid.
Veſtes lugubres, & Veſtiaria pro funere veniunt ſub expenſis funebribus, n. 32. 33. p. 45.

Vitricus.

Vitrici bona ſunt tacitè obligata pupillo pro adminiſtratione Matris, vel Vxoris reſpectiuè, ſi ante matrimonium rationes non reddiderit, vel ſoluerit reliqua, nu. 28. pag. 53. & n. 97. p. 59.
Reſtringitur opinio per *Eſcob.* ſi cum eo ſint rationes calculatæ, & Mulier primum excuſſa, numer. 98. dict. pagin. 59.

Vir.

Vid. V. Maritus.

Vſura.

Vt Vſuræ curſus impediatur, admittitur compenſatio etiam in Tributis Fiſcalibus, in quibus alias denegatur, numer. 25. p. 36.
Vſuræ non debentur niſi poſt moram, etiam in iudicijs bonæ fidei, n. 8. p. 5.
Vſuræ etiam non debeantur, niſi poſt moram; tamen in fauorem minorum, mora contrahitur ipſo iure, ad effectum vt debeantur, niſi fiat conſignatio, dicto numero octauo, ibid.
Vſurarum curſus euitatur in tutore reſpectu pupilli, cum offert pecuniam in manu, & pupillus conſtituitur in mora eam recipiendi, numero decimo, & decimo primo, d. p. 95.
Excuſatur etiam ſi pecuniam habens tutor, eam illi præbere noluit metu reſtitutionis in integrum, numer. 12. & 13. p. 51.
Sub Vſuris pecunia depoſita non gaudet priuilegio prælationis, n. 230. p. 89.
Quæuis vſuræ ſint, n. 231. ibid.
Limita in pupillo, ibid.
Vſuræ pecuniæ ad refectionem mutuatæ gaudent priuilegio ipſius ſortis; præcipuè ſi non ſint lucratoriæ, ſed ſubeant vicem intereſſe, n. 6. p. 92.
Vel ſi vt ſors petantur, veluti ſunt Dotis Vſuræ, numero ſeptimo, ibid.
Vel ex ſolutæ ſint à fideiuſſore, numero octauo, dict. pag. 92.
Aut Ceſſionario, n. 9. ibid.
Aut Negociorum geſtore, numero decimo, dicta pagina 92.
Vſuræ illicitæ non gaudent tali prælatione, numer. 11. d. pag. 92.
Vſurarij bona non ſunt hypothecata pro vſuris receptis, num. 77. & 78. pag. 108.
Vſuræ, & acceſſiones ſortis gaudent prælatione cum ipſa, tamquam eius ſequela, n. 50. p. 120.
Specificatur in venditione, n. 7. ibid.
Vſuræ naturam ſortis ſubeunt, & vt intereſſe cenſentur, ibidem.
Idem exemplificatur in vſuris, & intereſſe Dotis, numer. 58. d. p. 120.
Et in cenſuario creditore, n. 59. ibid.
Vſuræ ſimul cum ſorte an ſint reſtituendæ, cum pro ea datur auocatio, remiſſiuè, n. 61. ibid.

Vſus.

Vſusfructus eſt capax hypothecæ, numero nonageſimo tertio, p. 109.
Vſus ſepulturæ recipere poteſt hypothecam expreſſam, num. 94. ibid.

Vtilitas.

Vtilitas publica præfertur priuatæ, n. 1. p. 138.
Vtilitas publica quotuplex, ibid.
Vtilitas magis publica præfertur minus publicæ, ibid.

Vxor.

Vxoris culpa ſi intercedat in decoctione, Viri ea perdit in illius boni prælationem pro ſuæ dotis recuperatione, num. 50. p. 15.
Vxor nubens Viro, quem ſciebat oberatum, prælatione in dote non gaudet in concurſu aliorum creditorum Viri, numero quinquageſimo primo, dicta pagina decima quinta.
Vxor negligens in repetenda ſua dote, amittit pro ea prælationem, numero quinquageſimo quinto, dicta pagina decima quinta.
Vxor ſi bona ſua adminiſtrauit, dum poterat ſibi ſoluere dotem, cum alias eam vult repetere, amittit priuilegium prælationis, numero quadrageſimo octauo, pagina decima quinta.
Vxoris filij, & deſcendentes gaudent prælationis priuilegio pro Dote repetenda; non viri hæredes; ſed ratione ſanguinis, non tamen eius collaterales, numero octuageſimo quarto, & ſequenti, pagina decima ſeptima.
Nec filij alterius Matrimonij, numer. 86. dicta pagina decima ſeptima.
Vxor agens ad dotis tuitionem, & ſecuritatem, nec ad filios, id poteſt tranſmittere, numer. 88. dicta pagina decima ſeptima.
Vxor habens hypothecam ſpecialem, & generalem cogitur à ſpeciali incipere, numer. 144. pagina vigeſima prima.
Vxor habet hypothecata bona Viri, non ſolum pro Dote; verum & pro bonis paraphernalibus, arrhis, donatione propter nuptias, & ſimilibus, numer. 145. p. 21.
Vxor an poſſit renunciare Marito priuilegium, & hypothecam quam habet pro ſua Dote recuperanda? n. 246. ibid.
Affirmatiua aſſertur, n. 247. ibid.
Vxoris patientia in alienatione per Virum facta, num. ipſi obſit quo ad recuperationem ipſius, numer. 251. p. 29.
Negatur in bonis ipſius Vxoris, ſiue dotalibus, ſiue donatis propter nuptias; Secus in ijs Mariti, numer. 252. & 253. pag. 29.
Vxor renunciare non poteſt tali donationi propter nuptias, niſi iteret conſenſum poſt biennium, vel Mariti exiſtant bona, vt ſibi caueat, numer. 281. pagina trigeſima prima.
Vel det Vir fideiuſſores Vxori, numer. 283. dict. pag. 31.
Vel Vxor iuret, numer. 275. dicta pagina trigeſima prima.
Vxor non poteſt agere hypothecaria, cum adeſt correus debendi, vel alius inſolidum obligatus pro ſuo credito cum Viro, numer. 289. dicta pagina trigeſima prima.
Vxoris renunciatio non tenet, etiam ſi addatur iuramentum, cum interuenit læſio enormis, & metus reuerentialis viri, numer. 301. & ſequenti, pagina trigeſima ſecunda.
Pro Vxoris funere impenſas ſuffe̱rre debet ipſa Dos, præciſa pietatis cauſa, & affectionis, numer. 39. pagina 45.
Vxor poteſt petere, dotem deponi penes ſequeſtrem, cum Vir ad inopiam vergit, numer. 154. pagina 8.

Non

Digitized by Google

Non tamen ſi ſciens eum talem eſſe, & prodigum, nupſit, numer. 135. pagina octuageſima ſecunda.

Vxori ſi ſuccurri non poſſit per cautionem de non offendēdo, ob viri ſæuitiam, eius ſequeſtratio fit, donec lis finiatur, vel alias prouideatur, num. 136. pag. 82.

Vxor in bonis Mariti pro bonis perceptis ex Cognatorum hæreditate habet rei vendicationem, numer. 235. pagina 90.

Vxor tenetur ad funus viri faciendum; & è contra, numer. 13. pag. 139.

Vxor præfertur magis ratione priuilegij, quam ratione temporis, creditoribus hypothecarijs anterioribus, quo ad tacitam tamen, non verò expreſſam, num. 18. d. p. 139.

Vxor ſi agat ad ſecuritatem dotis ſuæ, Marito bonis labente, non poteſt ad bona tertii poſseſſoris agere, niſi excuſſis ijs à Marito poſseſsis, numero decimo ſexto, pagin. 146.

Niſi vtatur remedio poſseſsorio, *leg. fin. Cod. de acquir. poſſeſſ.* num. 17. ibid.

F I N I S.

DECISIONES
SACRÆ ROTÆ ROMANÆ
Ad Materiam Tractatus,
DE CONCVRSV, ET PRIVILEGIIS CREDITORVM.

AD PART. I. INIT.

R. P. D. Ghiſilerio.

Mercurij 27. Martij 1647.

Bononien. Cenſus.

ARGVMENTVM.

De dilationibus quinquennalibus ad ſoluendum, & à quibus ſint indulgendæ.

De concurſu creditorum mercatoris decocti: Eius bonis diuidendis, iuxta Statut. Bononiæ, &c.

SVMMARIVM.

1 *Statutum fori mercatorum Bononiæ diſponit bona mercatoris decocti diuidenda eſſe per as, & libram inter creditores tam inſtrumentarios, quam chyrographarios non habita ratione anterioritatis, vel potioritatis.*

2 *Creditoribus poſterioribus debitoris decocti, acquiritur ius, & actio concurrendi cum creditoribus anterioribus per as, & libram vbi viget Statutum ſic diſponens.*

3 *Statutum diſponens bona debitoris decocti diſtribuenda inter creditores per as, & libram non habita ratione anterioritatis, vel potioritatis non repugnat obſeruantiæ iuramenti, quando debitor non iurauit expreſsè ſe in pecunia ſoluturum, & non in alia re.*

4 Auth. hoc niſi debitor, C. de ſolut. *non procedit, quando quis promiſit cum iuramento ſoluere in pecunia, ſecus ſi iurauit ſoluere, ſed non expreſſit in pecunia, & non in alia re.*

5 *Promiſſiones recipiunt interpretationem à Iure Communi.*

6 *Iuramentum regulatur ſecundum naturam actus, vt fortius quidem liget, ſed non in plus.*

7 *Statutum fori mercatorum diſponens quod creditores concurrant per as, & libram in bonis decocti emanauit ad fauorem creditorum non autem debitoris.*

8 *Debitor decoctus, cuius bona diuiduntur per as, & libram inter creditores ex diſpoſitione Statuti, ſi bona non ſufficiant pro integra ſatisfactione non liberatur ab obligatione, quoad reſiduum.*

9 *Statutum ſuper diſtributione pœna incurſa ab eo, qui promiſit ſub pæna non rumpere pacem locum habet, etiamſi talis promiſſio fuerit iurata.*

10 *Princeps ſecularis non poteſt concedere dilationes quinquennales debitoribus aduerſus contractus iuratos.*

11 *Iuramentum non poteſt remitti, niſi à Papa, & cum cauſa.*

12 *Statutum fori mercatorum Bononiæ diſponens, quod bona decocti diſtribuantur per as, & libram inter creditores comprehendit etiam creditores habentes inſtrumenta iurata.*

13 *Emphyteuta non cadit ob canonem non ſolutum, etiamſi in inueſtitura adſit iuramentum ex diſpoſitione Statuti Bononiæ.*

14 *Verba,* per alcun conto, *ſunt effrenata, & comprehendunt etiam impropria.*

15 *Statuta fori mercatorum Bononiæ locum habent non ſolum inter mercatores, ſed etiam inter alios, & in diuerſa cauſa, quam mercatura.*

16 *Statuta, quando dicantur confirmata in forma ſpecifica?*

17 *Statuta fori mercatorum Bononiæ fuerunt à Sede Apoſtolica confirmata in forma ſpecifica.*

18 *Doctores firmantes Statuta Bononiæ non fuiſſe confirmata in forma ſpecifica declarantur.*

19 *Statuta fori mercatorum Bononiæ non fuerint confirmata à Papa in forma ſpecifica dicuntur papalia, & debent ſeruari.*

20 *Papa, & Lex canonica iuramentum tollere poſſunt.*

21 *Statuta fori mercatorum Bononiæ comprehenduntur ſub concluſione Statutorum Bononien.*

22 *Modus omnis ſi fuerit prohibitus per quem poſſit tolli vis, & obſeruantia Statuti comprehenditur etiam contractus iuratus.*

23 *Verba,* omnia, & ſingula, *non admittunt reſtrictionem, ſed comprehendunt omnia.*

24 *Confirmatio Apoſtolica ex certa ſcientia operatur, quod Statutum qualecumque ſit valeat.*

25 *Legatus Sedis Apoſtolicæ non poteſt aliquid ſtatuere contra Statuta confirmata à Sede Apoſtolica.*

26 *Legatus de Latere poteſt condere leges, & Statuta.*

27 *Statutum nouum, quando comprehendat contractus antea celebratos.*

Digitized by Google

DECISIO PRIMA.

DOMINI exiſtimantes, Creditores ha-
bentes Inſtrumenta eorum crediti iu-
rata non eſſe exemptos à diſpoſitione
1 Statuti † fori mercatorum Bonon. ſub
Rubrica, *A quali creditori decessanti,*
&c. cap. 68. quo expreſsè cauetur, bo-
na, vel eorum pretium mercatoris ceſ-
ſantis, ſiue decocti diuidenda eſſe per æs, & libram inter
Creditores illius, tam inſtrumentarios, quam hypothe-
carios, nulla prorſus habita inter eos ratione anteriori-
tatis, vel potioritatis, prætetquam in caſibus ſpecialiter
in eodem cap. exceptis, receſſerunt à reſolutione in hac
cauſa aliàs coram me facta 4. *Maij* 1643.
2 Ratio reſolutionis fuit, quia † ex diſpoſitione dicti
Statuti fuit acquiſitum ius, & actio competit creditorib.
poſterioribus debitoris decocti, concurrendi cum ante-
rioribus per æs, & libram.
3 Nec † huiuſmodi Statuti diſpoſitio videtur repugnans
obſeruantiæ iuramenti, quando debitor non iurauit ex-
preſsè ſe in pecunia ſoluturum, & non in alia re. vt limi-
4 tando diſpoſitionem Authenticæ † *hoc niſi creditor, C.*
de ſolut. quòd non procedat, quando quis promiſit cum
iuramento ſoluere in pecunia, declarat Theſaur. *dec.* 153.
num. 14. Alex. *conſ.* 37. *num.* 24. *verſ. quinimo eſto, & num.*
27. *lib.* 2. Gozad. *conſ.* 27. *num.* 28. *& conſ.* 32. *num.* 10. Gab.
conſ. 127. *num.* 17. *cum ſeqq. lib.* 1. Decian. *conſ.* 13. *num.* 59.
lib. 2. Rimin. iun. *conſ.* 506. *num.* 105. *&* 516. *num.* 56. *lib.* 5.
ſecus autem quando promittens ſoluere cum iuramento,
non expreſſit ſe ſoluturum in pecunia, & non in alia re;
quia tunc, quamuis obligationi fuerit additum iuramen-
tum, non ideo tamen tenetur ad ſoluendum pecuniam
5 præcisè, cum † illa promiſſio recipiat interpretationem
6 à iure communi, & à dicta Authentica, & † iuramentum
regulabitur ſecundum naturam actus, vt fortius quidem
liget, ſed non in plus, *per l. fin. C. de non numer. pec.* Mi-
7 nuſque † emanauit fauore debitoris, ſed pro beneficio,
ac intereſſe Creditorum concurrentium, vt ſcilicet me-
diante hac diſtributione ſatisfieri, poſſit etiam Credito-
ribus poſterioribus, pro quibus nihil remaneret, ſi ante-
rioribus integrum creditum perſolui deberet, non au-
tem pro beneficio eiuſdem debitoris iurantis, cuius ni-
hil intereſt, nullumque illi reſultat commodum, ſiue cre-
ditores omnes in tributum vocentur, ſiue præferantur
habentes Inſtrumenta iurata; nam cum ſit decoctus, &
non ſoluendo, omniaque illius bona ſint aſſignanda cre-
ditoribus, certum eſt, quod nihil ideo ſupereſt quod lu-
8 cretur, neque † inde ab obligatione quo ad reſiduum li-
beratur: ideo non videtur quod eius iuramentum effi-
cere poſſit cæteris creditoribus, quominus perfrui poſ-
ſint beneficio dicti Statuti, eorum proprio fauore, & con-
templatione inducti, vt Statuto Anconæ, *rubr.* 8. *de exe-*
quut. rubr. inſtr. diſponente creditorem in pecunia cogi poſſe
ad accipiendum bona in ſolutum ab hærede beneficiato, re-
ſpondit Rot. Macerat. penes Marc. Ant. de Amat. *deciſ.*
91. *numer.* 10. *& comprobatur ex tex. in c.* 2. *de pact. in* 6. ibi,
nec redundet in alterius detrimentum, &c. cum alijs re-
latis per Seraph. *de priuil. iuram. priuil.* 61. *numer.* 15. *&*
priuil. 73. *numer.* 75. *& per* Cancer. *var. reſolut. lib.* 1. *cap.* 8.
num. 64. Vnde non applicatur ſimile de dilatione ad ſol-
uendum, conceſſa debitori à Principe, vel à maiori parte
creditorum, quia tunc agitur de fauore ipſius debitoris,
diſtributio verò reſpicit ſolum fauorem Creditorum po-
ſteriorum contra anteriores, & potius applicatur ſimi-
le, quod affert Rum *conſ.* 161. *numer.* 13. *in fin. lib.* 5. dicens,
9 quòd † Statutum ſuper diſtributione pœnæ incurſæ ab
eo, qui promiſit ſub pœna non rumpere pacem, locum
habet, etiam ſi ille promiſerit cum iuramento, quia
non agitur de tollendo effectu iuramenti præſtiti, nec
de aliquo fauore ipſius debitoris, quinimo dicitur, quòd
ſortiri debeat effectum; neque agitur de ipſo Contra-
ctu, neque de iuramento ſed de pœna, quæ eſt diuerſa,
licet proueniat ab actu iurato, Gabr. *de iur. iur. concluſ.*
5. *numer.* 42. Doctores autem in deciſ. allegati, nempe
d. Gabr. *de iur. iur. concl.* 5. *nu.* 21. Boer. *deciſ.* 96. *num.* 5.
& Rot. coram bon. mem. Coccino, *deciſ.* 440. *numer.* 3.
loquuntur, quando agitur inter debitorem iurantem, &
eius creditores, vel de beneficio eiuſdem debitoris, &
contrauentione iuramenti, de quo agit etiam Rol. *conſ.*
10 31. *num.* 23. *& ſeqq. lib.* 2. vbi, quòd Princeps † ſæcularis
non poteſt concedere litteras quinquennales debitori-
11 bus aduerſus Contractus iuratos, quia † iuramentum
non poteſt, niſi per Papam remitti, & cum cauſa, *cap.*
quanto, cap. ſi verò, cap. quemadmodum de iur. iur. & ad
hoc faciunt tradita per Vrſil. ad Afflict. *deciſ.* 288. *ſub nu-*
mer. 7. *&* 8. non autem quando agitur inter ipſos credi-
tores concurrentes, ac de intereſſe illorum, quos non af-
ficit iuramentum, & quorum etiam plures ſimilia fortè
inſtrumenta habent, vt etiam conſiderat Vrſil. *ſubdicto*
num. 8.
12 Sed † quod plus eſt, cenſuerunt Domini ex verbis Sta-
tutorum; tàm *in d. c.* 68. *in fin.* ibi, *etiamdio non obſtan-*
te, che il marito confeſſaſſe, ò giuraſſe di non conuenire, &c.
quam in cap. 83. *in fin.* ibi, *ſtatuimo ancora, che alcune re-*
nunciationi ſpeciali, ouero generali tacitamente, ouero eſ-
preſſamente per alcun modo per patto tacito, ouero eſpreſſo
fatte contro i preſenti Statuti, ouero alcuna parte di quelli,
per alcun modo non vagliano, ò ſiano di neſſun valore, &
effetto ancora ſe vi foſſe interuenuto il giuramento, com-
prehendi ſub illorum diſpoſitione, etiam Creditores il-
los, qui habent inſtrumenta eorum crediti, iuramento
debitoris munita. Ratio fuit, quia ſuppoſita verba nòn
ſolum comprehendunt caſum, quo expreſsè renuncia-
tum fuit beneficio, vel diſpoſitioni huiuſmodi Statuto-
rum cùm iuramento, ſed etiam quando tacitè propter
iuramentum in contractu appoſitum allegatur renun-
ciatio, ſeu exemptio, & non comprehenſio ſub eius di-
ſpoſitione, ita quod ex pacto euitari intenditur. Nam
hæc in effectu eſt tacita renunciatio, ſiue reiectio diſpo-
ſitionis, ac beneficij Statuti ex iuramenti virtute reſul-
tans, vt benè declararunt Rot. *Bononien. diuerſ. deciſ.* 59.
13 *numer.* 13. vbi, quod † emphyteuta non cadit ob cano-
nem non ſolutum, etiamſi iuramentum eſſet in inueſti-
tura appoſitum ſecundum Statutum Bononiæ, cum de-
beat habere locum etiam non obſtante iuramento ap-
poſito in inueſtitura; cum concluſio Statutorum loqua-
tur clarè, ne dum, vt ſuperius fuit conſideratum, vbi ex-
preſsè renunciatur beneficio, vel diſpoſitioni Statuto-
rum cum iuramento, ſed etiam quando tacitè propter
iuramentum appoſitum in Contractu allegatur renun-
ciatio; ita quod, dum Statutum loquitur de tacitis pa-
ctis, negari non poſſit, quin comprehendat caſum, quan-
do ex iuramento quis intendit effugere concurſum, præ-
14 ſertim, quia verba † illa *(per alcun modo)* ſunt effrenata,
& comprehendunt etiam impropria, iuxta doctrinam
Alciat. *numer.* 6. *de verb. ſignifi.* plures addit Tira-
quell. *de retract. lignag.* §. 1. *gloſſ.* 7. *numer.* 20. *& ſeqq.*
Surd. *conſ.* 453. *numer.* 8. Iaſ. *conſ.* 63. *num.* 14. *lib.* 3. Rot.
diuerſ. deciſ. 364. *numer.* 1. *part.* 1. *& deciſ.* 602. *numer.* 4.
p. 2 *recent.*
Non obſtat, quod cum non omnes Creditores ciues
Bononien. ſint ſubiecti foro mercatorum, ſed tantum
illi Creditores, qui contraxerunt ex cauſa mercaturæ:
inde ſequitur Statuta, de quibus ſupra, non applicari in
credito ex cauſa cenſus ſub fideiuſſione Caiti poſtea
decocti; quia non ſubſiſtit, quod Statuta reſtringan-
tur ad mercatores creditores ceſsantium, ſed loquun-
tur de omnibus Creditoribus, vt conſulatur mercatu-
ræ, & facilius homines contrahant cùm mercatoribus,
15 & quia Statuta † fori Bononien. mercatorum habere
locum, non ſolum inter mercatores, ſed etiam inter
alios, & in alia cauſa, quam mercaturæ, aliàs fuit à
Rot. reſolutum, *vt in Bononien. Bonorum,* 1508. 27.
Septembris, coram Card. Lancell. ſeniore, & in alia
Bononien. Doris prima Iuny 1609. coram Cardin. Ca-
ual. *deciſ.* 64. *numer.* 4. *inter eius impreſſ.* nec agitur
vigore obligationis creditoris, & debitoris, ſed vigo-
re obligationis Cæſaris Caiti fideiuſſoris, & ſuper eius
bonis, quem fuiſſe mercatorem non controuerti-
tur.

Neque

Digitized by Google

Neque dicatur ſtatuentes laicos non potuiſſe ex defectu authoritatis tollere iuramentum, ſiue de eo fecerint expreſſam, & indiuiduam mentionem, ſiue non, quia Statuta fori mercatorum Bononiæ pluries fuerũt expreſſe confirmata à Sede Apoſtolica, & ſignanter bis à Iulio II. in eius prima Conſtitutione de anno 1510. 10. Kalend. Decembris, & in ſecunda, de eodem anno 1510. 8. Idus
16 Martij, quas † confirmationes eſſe in forma ſpecifica, & ex certa ſcientia probatur ex lectura tàm primæ, ibi, *Auctoritate Apoſtolica, & ex certa noſtra ſcientia, ac poteſtatis plenitudine tenore præſentium ſtatuimus, & ordinamus, promiſſaque inuiolabiliter obſeruari, ac vt vim contractus inter Hos, & Communitatem Bononiæ habeant, decernimus; non obſtan. &c.* quam ſecundam, ibi, *Auctoritate Apoſtolica tenore præſentium, perpetua Conſtitutionis edicto, ſtatuimus, & ordinamus, quod omnia, & ſingula Statuta de cætero inuiolabiliter obſeruentur, & ſecundum in illis diſpoſita, iuſtitia miniſtretur, etiam ſi Contractus, vel Inſtrumenta contrà alicuius eorum diſpoſitionem, & formam ad illorum validitatem iuramentis firmata, & roborata reperirentur, &c.* quæ verba habent vim legis, & Conſtitutionis peculiaris, non autem ſimplicis Confirmationis; atque ideo efficacius operantur, vt probat Abbas *conſ. 101. ſub num. 10. verſ. his non obſtan. par. 1.* & latè fuit dictum *in Bononien. Succeſſionis 9. Decembris* 1622. *Coram bo. me. Franciſco Vbaldo, in verſ. & demum confirmabat, quæ eſt deciſio 438. num. 54. tom. 2. par. 4. rec.*
17 Vnde † Statuta prædicta ex certa ſcientia fuiſſe confirmata, in terminis reſponderunt Maluaſ. *conſ. 3. num. 28. & ſeqq. conſ. 87. num. 17. & conſ 95. num. 30.* Laur. de Pin. *conſ. 71 num. 10.* Gratuſ. *conſ. 75. num. 11. verſ. nec obſtat, lib. 2.* Ruin. *conſ. 107. num. 15. lib. 1.* Boer. *conſ. 40. num. 13. lib. 3.* Alex. Stra. *in prax. quaſt. 14. num. 2. & ſeqq. & quaſt. 28. num. 32. & in patrocin. 19. num. 15. & per tot.* Giouan. *conſ. 83. num. 29. in fin. lib. 1.* Rot. Bonon. *diuerſ. dec. 59 nu. 15.* & Adden. *ad deciſ. 121. verſ. vel ſecundò quia Statuta,* eadem Rot. Bonon. *deciſ. 125. num. 46.* & apud Camun. *deciſ. 41. num. 36.* Vbi plores Doctores, & plures Deciſiones huius ſac. noſtri Tribunalis cumulat. Hanc opinionem amplexa fuit Rot. coram bo. me. Buratt. *dec. 201. num. 2. & in Bononien. de Michellinis 4 Iuly* 1618. & 13. *Maij* 1620. *coram eodem Fran. Vbaldo.*
18 Et † alij Doctores, veluti Alex. *conſ. 59. li. 1. & Aretin. conſ. 8.* loquuntur in terminis confirmationis Cardinalis Beſſarionis, Legati Bononiæ, & Vicarij Apoſtolici, quæ emanauit anno 1454. tempore felicis recordat. Nicolai Papæ V. non autem de confirmationibus Iulij II. alio, & citeriore poſt tempore factis, quas non viderunt, cum nondum editæ fuiſſent, ex quo emanarunt, vt fuit dictũ ſupra, de anno 1510. vt benè aduertit Maluaſ. *d. conſ. 3. num. 30. conſ. 87. nu. 17. verſ. ipſi enim, &c. & conſ. 49. ſeu 95. num. 30. verſ. non viderunt, &c.* Grat. *ſub d. conſ. 75. ſub d. num. 11. lib. 2.* Monter. *in gloſ. ſuper prima Conſtit. Iulij II. in verbo, approbamus, fol. 9. col. 1. circa medium, verſ. quidquid* fortè dici potuiſſet de dicta confirmatione Nicolai V. ſuper qua diſſeruerunt, & Alex. *conſ. 59.* & Aret. *conſ. 8. &c.* Rot. Bonon. *diuerſ. deciſ. 59. num. 15. verſ. ſed nihilominus, &c.* vbi habetur, quod tempore Alexandri, & Aretini non dum extabat Bulla Iulij II.

Alij verò non loquuntur, de his confirmationibus Apoſtolicis, vt Laur. à Pin. *conſ. 90.* & Rot. Bono. apud Anton. Monach. *dec. 8.*

Soccinus Iun. *conſ. 32.* & Patiſ. *conſ. 13. num. 50. li. 3.* tanquam ſequentes Alexandrum, & Aretinum non faciunt vim; quinimo Soccin. *ſub num. 44.* ſe fundat in eo, quod dicta confirmatio non probetur vſu recepta; Pariſius verò fuit ſibi contrarius, vt aduertit Rot. Bonon. *diuerſ. d. deciſ. 59. num. 15.* & reprobatur per Maluaſ. *d. conſ. 3. num. 31.*

Alij quoque minus rectè in hac parte ſenſiſſe vidẽtur, vt reſpondet Maluaſ. *d. conſ. 3. n. 30. & ſeqq. verſ. & quamuis, & c. & verſ. & propterea, &c.*

Gratus *conſ. 41. num. 21. & ſeq. lib. 1.* loquitur de Statuto edito ſuper præſcriptione, in quo viget diuerſa ratio, quia Iuramentum perpetuat actionem ad 40. annos.

Et Bertus *conſ. 126. num. 10. lib. 1.* loquitur de actu geſto ante confirmationem Iulij II. vt ad litteram *ſub num. 13.* ibi, *Vel §. Et melius dico illam diſpoſitionem Iulij non habere locum in caſu noſtro, quia Contractus, & Inſtrumentum, in quo iuratum fuit, confectum fuit ante promiſſionem Iulij;* quinimò *in conſ. 40. num. 13. lib. 3.* tenuit, Statuta Bononiæ fuiſſe à Papa confirmata ex certa ſcientia, idque apparere ex verbis expreſſis, quibus dicit eſſe ſtandum.

Nec Garza *patrocin. 10. num. 13.* loquitur de Secunda Conſtitutione Iulij II. ſed de prima tantum.

Barz. *deciſ. 25. num. 48.* non loquitur in terminis confirmationis Iulij II. & reijcitur per Giouagn. *d. conſ. 83. num. 30. in fin. lib. 1.*

Rota Bononien. *diuerſ. deciſ. 21. num. 26. ſequitur* Gratum *d. conſ. 41.* & Bero *d. conſ. 126.* ideo non attendenda, & loquitur de Statuto perſcriptionis, ſeque ad illud reſtringit, vnde *ſub num. 36. verſ. 30. pro reſponſ. &c. quoad alia Statuta nihil firmat,* ibi, *quod quidquid ſit de alijs Statutis, &c.* ex quibus verbis patet, quo ad alia Statuta potius admittere concluſionem.

Rota *in Bononien. de Calderinis. 14. Nouembris* 1598. coram Penia pariter loquitur de Statuto præſcriptionis, neque ibi fuit habita ratio ſecundæ confirmationis Iulij II.

Supra allegata reſolutio Rotæ *in Bononien. ſucceſſionis 9. Decembris* 1622. *coram bo. me. Franciſco Vbaldo, inter recent. deciſ. 438. tom. 2. par. 4. recent.* nedum firmat articulum de quo agitur, vt *ſub nu. 45. in fin.* ibi, *nihil firmando Domini circa eiuſmodi confirmationes;* Quinimò *ſub num. 54. & 55.* ponderatis verbis confirmationis, habetur, non videri Papam ſtetiſſe in ſimplicibus terminis confirmationis, ſed feciſſe nouam conceſſionem, & diſpoſitionem; & *ſub num. 59. & 60.* pariter habetur fuiſſe conſideratum adeſſe verba, quæ non ſolum videntur importare nouam conceſſionem, ſed præceptum de obſeruando, ibi, *obſeruari, mandamus, & vim Contractus habere decernimus, &c.* & verba relata non inducere ſimplicem confirmationem, ſed legis nouæ editionẽ: Vnde potius ſequitur, dictam reſolutionem poſſe allegari pro comprehenſione, non autem in contrarium; & quod non ſit ſimplex confirmatio, ſed extenſio Papalis ad Contractus iuratos.

Idem dicendum de Deciſ. *in Bononien. fideicommiſſi de Blanchis* 14. *Ianuarij* 1616. *coram R. P. D. meo Royas, dec. 84. nu. 8. par. 7. recent.* quia fundatur *in ſupra d. Bononien. Succeſſionis 9. Decembris* 1632. quæ ex ſupradictis non obſtat.

19 Ita quod, cùm † Statuta fori mercatorum Bononiæ fuerint confirmata in forma ſpecifica, dicuntur Papalia, perinde ac ſi ab ipſo Papa proceſſiſſent, & vti talia ſunt obſeruanda, quia recipiunt robur a confirmante, non à faciente, Gabriel. *conſ. 127. nu. 23. lib. 1.* Aldoin. *conſ. 100. num. 54.* Rol. *conſ. 86. num. 28. lib. 1.* Peregrin. *conſ. 63. num. 12. lib. 1. conſ. 6. num. 6. lib. 2.* Surd. *conſ. 301. num. 49.* Rot. coram ſa. mem. Greg. XV. *deciſ. 267. num. 6.* & coram Seraph. *deciſ. 151. num. 1.* Ideoque, ſicut Papa, & ſex Can.
20 iuramentum tollere poſſunt, vt † in terminis, Giouagn. *d. conſ. 83. num. 30. lib. 1.* Adden. ad Rot. Bonon. *d. deciſ. 121. poſt h. medium, verſ. & ideo poſſunt diſponere ſuper iuramento, &c.* eadem Rot. Bononien. *deciſ. 125. num. 46. Rot. Coram bo. me. Marc. Montio. In Bononien. Cenſus 17. Martij* 1068 *deciſ. 59. num. 2. poſt* Picum *ad Statut. Vrb.* cùm Papà, vt fuit dictum ſupra, non proceſſerit ſimpliciter per verba, *Confirmamus,* ſed per verba, *Statuimus, & ordinamus,* quæ operantur, vt non dicatur confirmaſſe, ſed nouum Ius ſtatuiſſe, nec ſit ſimplex confirmatio, ſed noua conceſſio, & extenſio Papalis ad contractus iuratos.

Non obſtat, quod Statuta, de quibus agitur, ſolùm tollant iuramentum, quando apponitur ad validandum Contractum factum contrà formam Statuti, quia non ſubſiſtit, cum in concluſione Statutorum Ciuitatis, quæ in principio eiuſdem Concluſionis verbis claris declarat concludere non ſolum Statuta Voluminis Ciuitatis, ſed etiam alia, quæ in illo Volumine non ſunt clauſa: ideo
21 etiam † Statuta fori mercatorum comprehẽduntur ſub eadẽ Concluſione, quæ ſunt etiã Statuta eiuſdẽ Ciuitatis

Digitized by Google

in §.ne autem ſub prætextu &c. diſponatur ne contra Sta-
tuta aliquid directè, vel per obliquum valeat attentari;
quod iuramenta non apponantur, & quòd ſi appoſita
fuerint, nulla fides adhibeatur ſcripturis, & quod Statu-
ta in omnibus obſeruentur non obſtantibus renunciatio-
22 nibus, & iuramento; quando † autem prohibetur om-
nis modus, per quem poteſt tolli Vis, & obſeruantia Sta-
tutorum, comprehenditur etiam Contractus, in quo in-
teruenit Iuramentum, vt in terminis huius Statuti, Lud.
Bologn. *conſ.46.num 5. verſ.ergo ex quo ipſum Statutum,
&c.* cuius doctrinam notabilem dicit, Seraph. *de priuil.
Iuram.priuil.98. num.7. verſ.* & dicit vnum valdè notabi-
le, qui pariter loquitur de hoc Statuto fori mercatorum.
Quia clarè patet ſtatuentes intendiſſe, vt Statuta præciſe
obſeruarentur, & noluiſſe, quod poſſent eludi, nec me-
diante renunciatione, nec mediante iuramento; nec alio
quocumque modo, & ſub quouis colore: vt propterea
appareat ſtatuentes, non ſolum conſideraſſe renuncia-
tionem, & Iuramentum, ſed quemcumque alium mo-
dum; cum generaliter diſponant ſuper obſeruantiam
Statutorum, quam tolli nollunt, nec enim mediante iu-
ramento, nec ſe reſtringant ad aliquem caſum particu-
larem.

Idem diſponitur in ſecunda confirmatione Iulij II. nõ
reſtricta ad Contractus minorum, & alios nulliter cele-
bratos, cum loquatur ampliatiuè, non reſtrictiuè, & non
de certo aliquo Statuto, ſed de omnibus, & ſingulis, &
in ea diſponitur, quod omnia, & ſingula Statuta inuio-
labiliter obſeruentur, ſub quibus verbis generalibus com-
prehenduntur omnes Contractus iurati, nec poſſunt re-
ſtringi ad aliqua peculiaria Statuta, ex quo illa verba;
23 † omnia, & ſingula, comprehendunt, omnia, neque ad-
mittunt reſtrictionem. Surd. *conſ.412.num.27.* Rot. *diu.
deciſ.246.num.2. & deciſ.741. num.2.par.1. in recent. dec.
70.num.4. par.1. & in Cæſaraguſtana Praeminentiarum
10. Nouembris 1623. coram bo. me. Coccino in §. ex quibus
ſequitur,* ſed ex illis verbis, ibi, *Contra aliquius eorum di-
ſpoſitionem, & formam, &c.* patet Papam conſideraſſe
caſum, quando apponitur iuramentum contra diſpoſi-
tionem Statutorum ad euitandum id, quod Statuta di-
ſponunt; quia mediante iuramento tolleretur diſpoſi-
tio Statuti; ideo bene comprehenditur contractus iu-
ratus,

Ea, quæ dicuntur ad probandum Statuta contra ius,
24 & præter ius, nihil releuare, ceſſant, attenta † confirma-
tione Apoſtolica ex certa ſcientia, quæ operatur vt Sta-
tutum, qualecunque ſit, valeat: Rot. *in recent. dec.339.
num.3 verſ.qua confirmatione ſtante, p.2.*

Non obſtat Conſtitutio Cardinalis Iuſtiniani, tunc
temporis Legati Bononiæ, edita 17. Settembris 1608. in
qua diſponitur, *quod Creditores habentes hypothecam, non
teneantur concurrere cum creditoribus non habentibus,* quę
ex deductis per Rotam, *in dicta Bononien. fideicommiſſi
de Blanchis coram R.P.D.meo Royas, deciſ.84.nu.11.par.7
recent.* reductiua ad Ius commune, valet. Quia ſatis eſt
25 reſpondere, quod Cardinalis † Iuſtinianus, tanquam
Sedis Apoſtolicæ Legatus, non potuit aliquid ſtatuere
contra Statutum confirmatum à Sede Apoſtolica. Nic.
Boer. *de poteſt legat à later. quæſt.1. num.44. inter tractat.
diuerſ.tom.13.par.2.fol.146.* Guid.Pap. *ſingul.791.num.2.*
Rom. *conſ 37 num.2. verſic.ſecundo, quia* Ruin. *conſ.166.
num.3.verſ.quod legatus de latere, lib.4* Rot. *in Benon. Bo-
norum, coram R.D. Dunozzet. 18.Feb.1639. in §. non ob-
ſtat.* & in terminis, quòd legatus non habeat facultatem
reſcribendi contra conſtitutionem effectam Papalem,
tenuit Rot. *in Arimin. Bonorum 17. Decembris 1618. co-
ram Card. Sacrato deciſ.66.num.16 ex ibi allegat. tom.2.*
26 *par.4. recent.* licet enim legatus † de latere poſſit facere
Statuta, & conſtitutiones, non tamen poteſt abrogare,
& tollere iam facta, præſertim Auctoritate Apoſtolica.
Et ceſſat omnis difficultas, cum eadem Conſtitutio fuerit
deinde abrogata per aliam editam de anno 1609. quæ
etiam ſi emanauerit tres annos poſt inſtrumentum, de
quo agitur, & proinde non poſſit trahi ad præterita, ni-
hilominus comprehendit caſum, de quo agitur, quia
27 Conſtitutio, † ſeu Statutum porrigitur etiam ad actus
præteritos reſpectu effectus, quem expectant de futuro,
& exceptioni orienti poſt, Statutum nouum ſubiacet
Contractus antea celebratos. Cephal. *conſ.644. num. 19.
lib.5. ita notabiliter,* Capr. *concluſ.6.num.48. & 49.* exem-
plo conſtitutionis diſponentis, quod poſſidens bona fide
per decem annos præſcribat; ſi aliquis poſſideat per de-
cem annos poſt Statutum cauſabitur ex tali poſſeſſione
exceptio præſcriptionis, etiam in præteritis, quod dicit
eſſe intelligendum, niſi aliud in ea Conſtitutione expri-
matur.

Ex quibus Domini (articulo maturè diſcurſo) cum
pluries cauſa fuerit propoſita receſſerunt ab vltimo
loco deciſis, exiſtimantes, Creditores habentes inſtru-
menta eorum crediti iurata, non eſſe exemptos à diſpo-
ſitione Statuti fori mercatorum Bononiæ, *cap. 68. ſub
rubr. A quali Creditori de ceſſanti, &c.* ex rationibus ſu-
pra ponderatis.

AD PART. I. INIT.

R.P.D. Emerix.

Bononien. Pecuniaria.

Mercurij 22. Martij 1662.

ARGVMENTVM.

De Concreditorum Debitis per conſocios, vel eos
repræſentantes, ſoluendis. Dilatio conceſſa a
maiori creditorum parte, an retardet executionẽ,
&c.

SVMMARIVM.

1 *Bona Teſtatoris, qui per modum præcepti, vel deſiderij
mandauit aliquod negocium exerceri ſub ſuo nomine ob-
ligata remanent ad fauorem creditorum ipſius negocij.*

2 *Socius non dicitur inſtituiſſe negocium diſtinctum priua-
tiuè quoad ſe, ſi illud continuauit ſub nominibus aliorum
conſociorum.*

3 *Conſocij tenentur ſatisfacere concreditoribus.*

4 *Alienationis prohibitio non impedit, quin bona poſſint ob-
ligari, & alienari quando obligatio, & alienatio fit pro
debitis habentibus cauſam, & originem ab ipſo prohi-
bente.*

5 *Nomen proprium expendens induit perſonam ſocij, adeo
vt teneatur in ſolidum pro debitis occaſione negocij, ſeu
ſocietatis contractis.*

6 *Dilatio conceſſa à maiori parte creditorum poteſt quidem
retardare executionem non tamen relaxationem man-
dati.*

DECIS. II.

CVm poſt obitum Matthei Moſeardini negotium artis
Sericæ, quod ipſe ſub nomine Ioannis, & Matthei
exercuerat, per Paulum Matthei filium, & hæredem ex
eiuſdem pręcepto, ſeu deſiderio continuatum fuiſſet.
Angelus Pagnonus, & litis conſortes, qui huic negotio
crediderunt, non acquirentes dilationi Paulo poſt de-
coctionem a concreditoribus conceſſa: obtinuerunt à
R.P. D.meo Albergato ſententiam qua declaratum fuit
tam bona, & hæreditatem Matthei, quam Paulum, ne-
dum nomine hæreditario eiuſdem, ſed etiam proprio,
ſibi teneri, & obligatos exiſtere; à qua ſententia com-
miſſa, mihi cauſa appellationis, & propoſito de more
dubio ſuper illius confirmatione, vel infirmatione Do-
mini pro confirmatione reſponderunt.

1 Etenim † quoad bona, & hæreditatem Matthei eo ip-
ſo, quo ille ſiuè per modum præcepti, ſiue per modum
deſiderij ordinauit continuationem negotij, & in eo no-
men ſuum per inſtitorem, ſeu Adminiſtratorem expen-
di permiſit ſequitur quod eius hæreditas obligata remã-
ſerit creditoribus, qui fidem eius notoriæ publicè, & pa-
lam ſecuti fuerunt per text. *in l.1. §. ſi plures vltimo cum
l. ſeq. & l. ſi tam plures, §. ſed ſi plures, ff. de exercitoria*

actio-

Digitized by Google

actione, Caſtren. *in d. §. ſi plures, num.3.* Bart. *in l. eandem, num.9. verſ. ſi vero talis negotiatio. ff. de duobus reis*, quos
refert, & ſequitur Rot. *deciſ.246. nu.5. & ſeqq. part.6. rec.*
& in Romana Societatis de Rotignis 19. *Iun.* 1645. §. *quia inter* corā Reuerendiſſimo Terracinen. cum alijs cumulatis in deciſ. huius cauſæ coram R.P. D. meo Albergato
2. Maij proximi præteriti.

Nec ſubſiſtit quod hoc negotium quoad Mattheum,
ſeu illius hæreditatem terminatum fuerit anno 1651. per
inſtitutionem alterius conſimilis negotij cantantis ſub
2 nomine Pauli, quoniam † Paulus vt patet ex illius *Summario, num.3.* non inſtituit nouum, & diſtinctum negotium priuatiue, quoad ſe ſolum, ſed tantum fecit ſe cumulatiue conſocium, idque manifeſte probatur, tum
3 † ex eo, quod negotium ſemper continuatum fuit, ſub
iiſdem nominibus Ioannis, & Matthei iuncto nomine
Pauli, vti conſocij, quod ſolum ſufficeret, vt Pagnonus, &
concreditores, qui fidem vtriuſque, tam Matthei, quam
Pauli ſecuti fuerunt ſolutionem ab vtraque deberent, vt
late dictum fuit in ſupracitata Romana de Rotignis coram Reuerendiſs. Terracinen. & in eadem coram R.P.D.
meo Bourlemont 3. Ian. 1661.

Tum etiam ex eo, quod de anno 1653. & 1656. executores Teſtamentarij Matthei ſciente, & patiente Paulo
negotio ſeſe immiſcuerant Summario hodierno Creditorum, *num.1. 2. & 3.* quod ſane Paulus minime permiſiſſet, ſi tunc negotium ad ipſum ſolum priuatiue pertinuiſſet.

4 Neque euitari † poteſt obligatio bonorum, & hæreditatis Matthei ſub prætextu quod ipſe in teſtamento fideicommiſſum inſtituerit, & bona ſua alienari prohibuerit, quia cum debita de quibus agitur originem, &
cauſam habeant ab ipſomet Mattheo Teſtatore, prohibitio alienationis non impedit quominus, & cauſa ſolutionis debitorum huiuſmodi, bona ipſius obligari, &
alienari poſſint, vt præter auctoritates adiectas in præcitata deciſione R.P. D. mei Albergati firmauit Rota Coram Merlino, *deciſ.459. nu.6. & 7.*

5 Quo vero † ad Paulum res viſa fuit extra omnem controuerſiam, quia dum ipſe publice declarauit, velle proſequi negotium etiam nomine proprio poſt talem declarationem non ſolum repræſentauit perſonam Patris,
ſed inſuper induit perſonam Socij vnde vtroque nomine
inſolidum tenetur pro debitis occaſione negotij, ſeu Societatis contractis, *d. l.1. §. ultimo, & l.2. & 4. §.1. ff. de exercitoria act.* Rot. *d. deciſ.246. nu.5. & ſeqq.* & in præallegata Romana Societatis de Rotignis, §. *quia cum inter*
coram Reuerendiſs. Terracinen.

6 Nec ad effectum † de quo agitur Paulo ſuffragatur dilatio a maiori parte creditorum obtenta, quia vt bene
reſponſum fuit coram R.P. D. meo Albergato, hæc quidem poſſet retardare executionem non autem relaxationem mandati, ante cuius expeditionem particulariter
videri poterit, An nec ne obſtat dilatio.

Ex quibus ſtante Iuſtitia validitate ſententiæ, de qua
in reliquis conſtat ex reuolutione actorum pro illius cōfirmatione concluſum fuit vtraque, &c.

AD PART. I. INIT.

R.P.D. Coccino Decano.

Fauentina Dilationis.

Ven. 16. Ianu. 1609.

ARGVMENTVM.

Pro Argumento ſtat.

SVMMARIVM.

1 *Maior pars creditorum poteſt præiudicare minori, ſeruata forma,* l. vlt. C. qui bon. ced. poſſ. *ubi quod eſt de ſubſtantia, ut creditores inſimul conueniant, & n.2.*

3 *Maior pars creditorum, ſi debitum eſt iuratum, non poteſt præiudicare minori.*

4 *Iuramentum ſeruandum eſt, niſi pendat ad interitum ſalutis æternæ.*

DECISIO III.

DVbitaui, An ſententia extra Rotā lata ſit confirmanda,
vel infirmanda? Et quia agebatur de concordia inita
1 inter illos de Gadis, & illorū creditores pro directione cauſæ, voluerunt DD. quod ſtricte informaretur ſuper eo, An
in caſu de quo agitur, maior pars creditorum potuerit
præiudicare minori in dilatione danda? Et Rota cenſuit
negatiue reſpondendum, quia licet vera ſit concluſio
2 ſimpliciter loquendo, quod maiori pars poſſit præiudicare minori in d. dilatione danda, *l. ultim. C. qui bon. ced. poſſ.* vbi Bart. *num.1.* Bald. *num.2.* Angel. *nu.1. verſ. bene ergo poſſunt.* Albetic. & alij Roman. *conſ.439 num.1. & 2. cum ſeq.* Tamen debet ſeruare forma, *d. l. ult.* ſcilicet vt
creditores inſimul conueniant. quæ forma non fuit ſeruata, ſed ſuit actum per viam ſubſcriptionis folij, abſque
dicta conuentione, quæ eſt de ſubſtantia, vt dicit Alex.
conſ.205. nu.1. lib.2. ex mente Bald. *in d. l. ultim. in princip.*
quidquid dixerit Pariſ. *conſ.100. num.5. lib.3.* quem repro-
3 bat Stracc. *de decoctor. in 6. part. num.19.* Vltra quod nec
maior pars poteſt præiudicare minori, quando debitum
eſt iuratum, ex allegat per Boer. *deciſ.296. num.5.* qui licet ſubdat quod hoc non videtur ſeruari, tamen de iure
non probat quod non debeat ſeruari, prout ne hoc probat Theſaur. *dec.186. num.6.* & Guid Pap. *dec.211. num.5.*
& alij, qui in contrarium poſſent allegari; cum regula ſit,
4 quod Iuramentum debet ſeruari, niſi tendat ad interitum ſalutis æternæ, *c. ſi vero, de iure iurand. c. quamuis, de pact. in 6.* An autem illi, qui ſubſcripſerunt concordiæ
teneantur illi ſtare, erit particulariter videndum, &c.

Et ita, &c.

AD ARTICVLVM I. PAR. I.

R.P.D. Meltio.

Romana prætenſæ Dotis.

Merc. 29. May 1652.

ARGVMENTVM.

De Hypotheca dotali, eiuſque effectibus, præſcriptione, renunciatione, & amiſſione ex facto mulieris. An Hypotheca in mercibus conſiſtat; æqualiter, & de vxoris interceſſione pro viro.

SVMMARIVM.

1 *Mandatum relaxatum non præcedente liquidatione ſummæ debitæ non ſubſtinetur, nec exequi poteſt.*

2 *Mulieri competit via executiua etiam contra tertium poſſeſſorem pro reſtitutione ſuæ dotis ratione tacitæ hypothecæ, quam habet ſuper omnibus bonis mariti.*

3 *Mulier vigore Statuti Vrbis,* lib. 1. cap. 85. *agere poteſt executiue contra tertium pro ſua dote.*

4 *Mulier vt agere poſſit pro recuperatione ſuæ dotis contra certa bona ſufficit, quod probet illa fuiſſe in bonis mariti de tempore obligationis.*

5 *Hypotheca non cadit ſuper mercibus, quæ quotidiè venduntur.*

6 *Saluianum non datur contra merces debitoris poſtquam fuerunt illæ per ipſum diſtractæ.*

7 *Creditor qui patitur bona debitoris diſtrahi, & non reclamat ſibi præiudicat, ſi permittit labi tempus aptum ad inducendam præſcriptionem, & nu.23.*

8 *Hypotheca, quam quis habet ſuper mercibus, quæ fuerunt diſtractæ, quando remaneat in alijs ſubrogatis in locum illarum, quæ fuerunt alienatæ, & nu. ſeqq.*

9 *Hypotheca extinguitur in mercibus venditis, & remanet in mercibus ſubrogatis, Declara vt nu. ſeq.*

10 De-

Digitized by Google

10 Deciſ. Mellin. 224. & Caualer. 259. *declarantur*.
11 *Grex naturaliter eſt aptum cedere fetus, & producere fructus.*
12 *Merces ſalſamentaria ſpatio triennij præſumuntur conſumptæ.*
13 *Merces non ſunt aptæ producere fructus.*
14 *Deciſiones in vno caſu emanatæ trahi non debent ad definitionem caſus diuerſi.*
15 *Illatio non fit ex diuerſis.*
16 *Hypotheca inter præſentes præſcribitur decennio.*
17 *Saluianum ceſſat ſublata hypotheca.*
18 *Saluianum non competit contra poſſeſſorem decem annorum, Declara vt nu. ſeq.*
19 *Præſcriptio hypothecæ, vt inducatur requiritur quod creditor ſciat bona ſibi hypothecata fuiſſe per debitorem diſtracta.*
20 *Vxor præſumitur ſcire facta mariti.*
21 *Dictio notoria probatur per teſtes deponentes de publica voce, & fama.*
22 *Teſtis vnus probat contra illum, qui eius depoſitionem producit.*
23 *Ignorantia quod factus ſit locus reſtitutioni dotis non poteſt conſiderari in muliere, quæ pro recuperatione ipſius dotis iudicialiter egit.*
24 *Scientia alienationis bonorum mariti arguitur in vxore ex libello porrecto contra tertium poſſeſſorem pro recuperatione ſuæ dotis.*
25 *Reſtitutio in integrum, vt concedatur aduerſus præſcriptionem requiritur ignorantia.*
26 *Reſtitutio in integrum ex capite ignorantiæ, quando concedatur?*
27 *Renunciatio facta à muliere non ſubſtinetur vltra medietatem ſuæ dotis, Declara vt nu.*28.
29 *Mulier renuncians hypothecæ, quam habet pro ſua dote ad fauorem alicuius creditoris mariti non dicitur transferre ſua iura dotalia, itaut non poſſit illa exercere ſuper alijs bonis ſui viri.*
30 *Renunciatio facta à muliere hypothecæ, quam habet pro ſua dote ad fauorem alicuius creditoris mariti ſubſtinetur, vbi maritus habet alia bona in quibus poſſit mulier ſatisfieri, & contra illa debet iura ſua exercere.*

DECISIO IV.

CONtracto matrimonio de anno 1623. ſub die 15. Febr.
inter Gratioſa Far nam, & Iacobum Cancellum cum
promiſſione dotis ſcut. 600. ſub die 1. Decembris ſequen-
tis anni mediante inſtrumento faſſus fuit, idem Cancel-
lus recepiſse ab ipſa Gratioſa vxore, ſcut. 200. b 75. in
pecunia nec non alia ſcut. 393. 25. monetæ in tot mobili-
bus, atque appararamentis. Verum quia de anno 1646.
è vita migrauit dictus Cancellus, Gratioſa pro conſecu-
tione ſuæ dotis, ac lucri dotalis vigore Statuti Vrbis *c*. 85.
egit executiuè, coram A. C. contra Angelum Gentinia-
num virum Martæ Simibaldæ tunc poſseſsorem Apothe-
cæ Salſamentariæ, quæ vendita fuit de anno 1629. q. An-
nibali Luparino, & quæ poſtea ad inſtantiam creditorum
dicti Luparini, præuia ſubhaſtatione iudicialiter delibe-
rata fuit Sebaſtiano Ferretto, qui deinde illam vendidit
dicto Gentiniano, & cum nunc illa poſſideatur per Mar-
tam eius vxorem pro ſuis dotibus contra eam ab A. C.
obtinuit Gratioſa mandatum. Vnde delata huiuſmodi
cauſa ad Rotam, Dubitatum fuit, An dictum mandatú
eſset exequendum; Et negatiuè ſub hac die per DD. fuit
reſolutum; Quia cum in apotheca de qua agitur, quæ
ſub haſta vendita, ac deliberata fuit Sebaſtiano Ferretto,
tamquam maiori oblatori pro ſcut. 704. Iacobus Can-
cellus Gratioſæ vir haberet, tantummodo quamdam
1 portionem mandatum † relaxatum iuxta formam. Stat.
Vrb. *cap*. 85. ratione incertitudinis valoris, & quotæ por-
tionis eiuſdem Apothecæ cum nulla præceſserit liquida-
tio non ſubſtineatur, Vnde executioni demandari non
poteſt, *l. hac autem* §. 1. *ff. ex quibus cauſ. in poſſ. eat.* Bald.
conſ. 165. *num*. 1. *lib*. 4. Surd. *conſ*. 186. *num*. 24. Rot. *in rec.*
dec. 409. *nu*. 6. *par*. 1. *dec*. 365. *num*. 7. *& dec*. 441. *num*. 1. *ad*
fin. *p*. 2. & coram ſan. mem. Greg. XV. *deciſ*. 4 5. *num*. 8. &
coram Buratt. *dec*. 653. *num*. 4. *& ſeq.*

2 Non obſtat quod eadem † Gratioſa habeat regulam
pro ſe, vt ei competat via executiua etiam contra tertiū
poſseſsorem pro reſtitutione ſuæ dotis, ne dum ratione
tacitæ hypothecæ, quam habet ſuper omnibus bonis ma-
riti, *l*. 1. §. *ſed etſi plenius, C. de rei vxor. act.* §. *fuerat Inſt. de*
act. c. ex litteris de pignor. Couaruu. *var. reſol. lib*. 1. *cap*. 7.
num. 1. Mantic. *de tacit. & ambig. lib*. 11. *tit*. 19. *nu*. 1. *& ſeq.*
3 Verum † etiam ratione expreſsæ, quam continet inſtru-
mentum dotale, iuxta diſpoſitionem Stat. Vrb. *d. cap*. 85.
lib. 1. quod paſſim ſequutum fuit Rot. *vt in Romana Do-*
tis de Mellinis 17. Febr. 578. *coram Robuſterio*, cum alijs
allegatis per Fenzon. *in ſuis annotat. ad dictum Stat. ſub*
4 *num*. 1. Et † ſic ei ſufficere præſupponat, quod apotheca
de qua agitur fuerit in bonis mariti de tempore eius ob-
ligationis ad effectum, vt agi poſſit contra illam ad tex.
in l. creditores de diſtract. pign. l. quis generali, ff. qui potior.
in pign. habean. Surd. *dec*. 44. *num*. 6. Rot. *dec*. 280. *nu*. 1. *p* 4.
rec. *to*. 2. quia prædictis non obſtantibus viſum fuit man-
datum ab A. C. relaxatum minimè exequi poſse ſuper
5 mercibus prædictæ Apothecæ Salſamentariæ, cum † hy-
potheca non cadat in mercibus illis venalibus, quæ quo-
tidie venduntur. vel mutuantur, & ad illum vſum ſingu-
lariter ſunt deſtinatæ prout tales erant merces, quæ re-
6 tinebantur in dicta Apotheca. quo fit, vt † poſtquam
illæ fuerint diſtractæ agi non poſſit Saluiano, ad tex. in
l. cum tabernam, vbi Bald. & Salicet. *nu*. 7. *de pignor*. Bart.
in l. ſi conſtante, nu. 37. *ff. ſolut. matrimon.* Put. *dec*. 289. *lib*. 2
7 Rot. *dec*. 745. *num*. 9. *par*. 4. *diuerſ*. Accedente † maximè
quod de tempore, quo apotheca vendita fuit, nempe de
anno 1629. Iacobus Cancellus erat decoctus, ac ipſa
Gratioſa eius vxor ab inde citra paſsa fuit emptores pa-
cificè illam poſſidere; Vnde ea tamquam tacens, & ne-
gligens in exigendo ſuum creditum dotale, ſibi præiudi-
cauit, ex quo per lapſum temporis fuit inducta præſcri-
ptio. Rot. *dec*. 149. *nu*. 8. *p*. 1. *rec.*
8 Nihil refert, quod dicatur † hypothecam generalem
remanſiſse ſuper mercibus illis, quæ ſubrogatæ fuerunt
in locum venditarum ad traditur per Mareſcott. *var. reſo.*
lib. 1. *cap*. 24. *nu*. 2. *& cap*. 117. *nu*. 8. *lib*. 2. Quia hoc proce-
deret in mercibus venditis, quæ exiſtebant pænes debito-
rem tempore moti iudicij, Secus eſt autem in illis mer-
cibus, quæ pluribus fuerunt diſtractæ ante motum iudi-
cium, & ante intentatam hypothecariam actionem, quo
ſane caſu, vt illæ tranſierint in emptores, declarat R. p. in
l. conuentio generalis ſub num. 8. *verſ. intelligas igitur. ff. de*
pignor. Neguſan. 2. *membr*. 2. *par*. *num*. 23. *tit*. *eod.* vbi, quod
alias impediretur commercium commune. Rot. *dec*. 181.
nu. 2. *&* 3. *p*. 4. *Diuerſ.*
Prout etiam non refragatur, quod dicatur hic non agi
de mercibus ſingulariter venditis, ſed de tota Apotheca,
ac de toto corpore nihil prorſus remanente pænes Ven-
ditorem, quare manente eodem corpore remaneat etiā
9 in ſuo robore hypotheca † quæ cadit ſuper mercibus ab
emptore ſubrogatis in locum earum, quæ ſucceſſiuè ſin-
gulariter venditæ fuerunt, vt Rota firmauit coram Mel-
lino *dec*. 224. *per tot. & ſignanter, nu*. 3. *&* 8. & coram Car-
10 dinali Caualier. *dec*. 259. *num*. 3. Nam † deciſiones allega-
tæ loquuntur quando alienatur tota apotheca, vel eius
11 pars, & in grege quod † naturaliter aptum eſt cedere fe-
tus, ac producere fructus, Rot. *dec*. 232. *ſub num*. 5. *verſ. l. d*
quando par. 4. *diuerſ*. In caſu *d. dec. Caualer*. 259. concur-
rebat identitas mercium, quæ in apotheca vſque de tem-
pore factæ obligationis reperiebantur, *vt ſub nu*. 3. *verſ.*
hec autem tanto magis, In caſu autem iſto non ſubſiſtit
quod fuerit alienata tota Apotheca, vel eius pars, ſed ſo-
la portio ſpectans ad Cancellum, prout etiam excludi-
tur mercium identitas de tempore factæ obligationis ex
lapſu annorum 18. cum tanto tempore huiuſmodi mer-
12 ces durare non potuerint. Imò ſpatio † triennij præſu-
mantur conſumptæ iux. Gloſ. *in l*. 1. *C. ſi adu. vſucap.* Et
13 demum non † ſunt aptæ producere fructus. Quare ſtan-
14 te † huiuſmodi diuerſitate dictæ deciſiones in obiectum
deductæ trahi non poſſunt ad definitionem caſus præ-
ſentis, *l. ſi ita. ff. de manumiſſ. teſtam. l. ſi ſeruus. ff. de Stat.*
15 *liber.* eſt enim ſatis vulgata concluſio, vt † ex diuerſis
nulla admittatur illatio, *l. Papinianus exul. ff. de minor.*
Ruin. *conſ*. 174. *nu*. 4. *lib*. 1. Rot. *dec*. 8. *nu*. 10. *p*. 5. *rec.*

16 Præ-

Google

16 Præterea † eſto etiam quod dicta Gratioſa aliquam
habuiſſet hypothecam ſuper apotheca, de qua agitur,
nihilominus ea præſcripta fuiſſet ſpatio circiter annorum
20. quo pacificè ipſa paſſa fuit, vt emptores illam poſſe-
derint, cum ad effectum præſcribendi hypothecam inter
præſentes, ſufficiat decennium, *l. 1. & 2.* & ibi Scriben. *C.
ſi aduer. credit. præſcript. oppon. l. 3. C. de præſc. long. temp.*
Felician. *de Cenſ. lib. 3. cap. 4. nu. 12.* Guttierez *quæſt. ciuil.
cap. 90. nu. 5. lib. 1.* Rot. coram Cardin. Mantic. *deciſ. 291.
num. 3. & dec. 300. num. 2. inter impreſſ.* apud Modern. de
Saluian. interdicto, cum alijs relatis per b. m. Merlin.
17 *dec. 811. num. 1.* & † ſic ſublata hypotheca, ceſſat Saluia-
num per eandem Gratioſam intentatum quod abſolutè,
18 † vt non competat contra poſſeſſorem decem annorum,
declarat etiam Pariſ. *conſ. 50. num. 8. lib. 1.* Gabr. *concluſ. 7.
nu. 8. de præſcript. lib. 5.*
19 Et licet præſcriptio † fundata ſit tota in negligentia
Creditoris, quæ propterea non poteſt conſiderari in ſola
alienatione rei ſibi hypothecatæ facta in tertium, ſed re-
quiritur etiam ſcientia Creditoris, circa talem diſtra-
ctionem argumento, *c. quia diuerſitatem*, vbi Gloſ. *de con-
ceſſ. præben.* cum quo tranſit Alex. *conſ. 58. in fine, lib. 5.* &
facit etiam tex. *in l. in rebus dotalibus*, ibi, *minus autem
idonea, C. de iure dot.* Boet. *dec. 26. num. 16.* Tomat. *dec. 44.
num. 26.* Rot. coram Merlin. *dec. 437. nu. 18.* Tamen Gra-
tioſa, ſi quam habuit hypothecam ab illius exercitio re-
pellenda eſt, quia conſtat de eius ſcientia, tam deco-
ctionis Iacobi Cancelli viri, quam etiam alienationis di-
20 ctæ apothecæ, ipſa † enim habitabat cum dicto eius
viro, à quo veriſimiliter certiorari potuit de illius infor-
tunijs, vt aduertit Rot. poſt Modern. *de manuten. dec. 125.
num. 8.* vbi quod ſimultanea cohabitatio faciat ſemper
præſumere ſcientiam, *& dec. 346. ſub nu. 12. & 13. p. 6. rec.*
& præſertim in vxore, vt præſumatur ſcientia de his, quæ
ſciuit maritus, Sutd. *dec. 111. nu. 14.* & magis comprobata
remanet ex diuturnitate tanti temporis Add. ad Gregor.
XV. *dec. 249. numer. 11.* Seraph. alios referens, *deciſ. 306.*
21 *num. 5.* nec non ex † notorietate decoctionis viri, ſequu-
tæ vſque de anno 1629. quæ aliunde probatur ex depo-
ſitionibus duorum teſtium, de publica voce, & fama at-
teſtantium, *Summario Maria, num. 2.* vt Rot. firmauit
*in Montis Faliſci, ſeu Vtterbien. Supplementi legitima 4.
Decembris 1634. §. fin. coram b. m. Coccino.*
Vrgere valde etiam videtur quod poſt longam carce-
rationem dicti Iacobi de anno 1630. factus fuit concur-
ſus omnium creditorum, vt deponit teſtis ab ipſa Gra-
22 tioſa inductus, † qui licet ſit vnius probat, ex quo per ip-
ſam facta fuit reproductio illius depoſitionis, ex qua
productione oritur illius approbatio: vt benè diſtinguen-
do explicat Honded. *conſ. 84. num. 50. & 51. lib. 2.* Farinac.
de Teſtib. quæſt. 62. num. 243. qui dicit ſub hac declara-
tione Rotam ſemper proceſſiſſe, vt firmatum fuit *in Bo-
non. Tuſela 4. Iulij 1615. coram b. m. Card. Fabritio Veroſ-
pio*, & plenius Add. Buratt. *deciſ. 298. litt. B. per tot.* Vnde
23 † cum vſque de dicto tempore Gratioſa non ignoraue-
rit quod ei actio competeret pro repetitione prætenſæ
ſuæ dotis, vt explicat Neguſan. *de pignor. par. 6. memb. 2.
num. 4.* & nunquam reclamauerit, ſpatio 18. annorum,
& vltra, amiſit quamcumque hypothecam, ſi quam
habuit, vt præter allegatos firmauit etiam Rot. coram
Millino, *deciſ. 211. ſub num. 1. & dec. 65. n. 13.* poſt Zacch.
de oblig. Cam. & dec. 407. n. 5. p. 4. Diuerſ.
24 Eoque magis arguitur † ſcientia dictæ Gratioſæ ex li-
bello per eam exhibitio pro repetitione ſuæ dotis contra
Fauſtinam Bennetiam de anno 1639. vt per Rot. *in Spo-
letana Saluiani 5. Iunij 1639. §. nec probatur coram b. m.
Merlino*, à quo tempore pariter cum effluxerit decenniũ
ſemper contra eam dicitur intrare præſcriptio, ex iam
25 deductis, & † ſic ei ſubueniri non poteſt præſidio reſti-
tutionis in integrum, ex capite ignorantiæ, vt ſcilicet ei
competeret actio viuente marito pro dote recuperanda,
cum dum pro illius recuperatione egit, non poteſt in ea
conſiderari talis ignorantia omnino requiſita pro obti-
nendo remedio reſtitutionis in integrum, Rot. *in dicta
Spoletana Saluiani 3. Iunij 1639. in §. 3. quatenus coram*
26 *Merlino*. Vltra quod datur † reſtitutio in integrum ex
capite ignorantiæ, quando ea eſt probabilis, & iuſta, ac
ab omni parte excuſabilis, non autem quando eſt craſſa,
& ſupina, vel cum ea concurrit negligentia, vel ex conie-
cturis deduci poteſt ſcientia, etiamſi ea ſit remota, vel
quando habuit in genere notitiam, vel tenebatur inueſti-
gare, vt voluit Bald. *in c. licet ſub num. 1. de ſupplen. neglig.
prælat.* Rom. *conſ. 340. in fine*, cum alijs relatis per Moder.
*de Saluian. interd. inſpect. 4. cap. 3. numer. 30. cum duobus
ſeqq.*
Ponderatum fuit etiam per DD. quod eadem Gratio-
ſa medio iuramento renunciauerit iuri hypothecæ dota-
lis ei competenti ſuper dicta apotheca pro ſcut. mille,
quæ Annibal Luparinus pro capitali in eadem apotheca
habebat, & pro quibus egerat, atque obtinuerat manda-
27 tum, & quamuis per † huiuſmodi renunciationem Gra-
tioſa prætendat ſe fuiſſe læſam, quia prorſus ex illa indo-
tata remanſit, Vnde eius renunciatio ſaltem pro medie-
tate dotis ei obeſſe non poſſit, & propterea pro ea ab A.
C. fuiſſet relaxatum mandatum, iuxta doctrinã Gratian.
diſc. for. cap. 508. nu. 8. & ſeq. Fontanell. *de pact. nupt. clauſ.
7. gloſ. 2. p. 6. nu. 7. & ſeq.* Rot. *dec. 304. nu. [illegible]. par. 4. rec. tom. 2.*
28 Animaduerti † tamen debet quod obiectum huiuſmo-
di procedere poteſt, ſi Gratioſa fideiuſſiſſet pro eius vi-
ro, inſpecto tempore fideiuſſionis, quo maritus alia bo-
na non habuiſſet, ſuper quibus ea potuiſſet eſſe tuta, Rot.
coram Penia, *deciſ. 489. num. 1. & 3.* At quia hic mulier
29 † renunciauit ſuæ hypothecæ pro ſecuritate, & cautela
Luparini, per talem renunciationem non dicitur tranſtu-
liſſe ſua iura dotalia in illum, ſed illa apud ſe retinuit, ad
effectum exercendi ſuper alijs bonis viri, iux. tex. in *l. gre-
ge, §. etiam, ff. de pignor. & hypot.* cum alijs relatis in Tibur-
tina *Saluiani 8. Iunij 164[illegible]. §. fuit enim reſponſum, & §. ſeq.
coram R. P. D. meo Cerro*. Vltra quod de tempore præ-
ſtiti conſenſus per Gratioſam, nedum probatum non fuit
Cancellum eius virum non habuiſſe alia bona, ſed potius
contrarium demonſtratur, ex quo hodie etiam exiſtere
præſupponitur cenſus redactus ex pretio dictæ apothe-
30 cæ, quapropter † contra illam prius agi debet, iux. theo-
ricam Caſtren. *in l. Nerua 50. §. fundus, ſub nu. 3.* qui ſatis
eſſe declarat, quod de tempore renunciationis ſupereſ-
ſent alia bona, quæ ſufficerent pro medietate dotis, licet
poſtea deſierint, *& num. 4.* prout etiam alijs relatis opti-
me decidit Rot. *dec. 145. nu. 7. & ſeq.* coram Durano.
Et ita, vtraque Parte informante, fuit reſolutum, &c.

AD D. ARTIC. I. PAR. I.

R. P. D. Peutingerio.

Romana Saluiani de Caſalibus.

Ven. 4. Mart. 1644.

ARGVMENTVM.

Dos præfertur legatis. Prælationis priuilegium pro dote mulieri conceſſum, an, & ad quos tranſeat, mortua muliere. De dotandis fœminis ex bonis fideicommiſſi. An mulier teneatur diſcutere bona obligata penes tertios poſſeſſores, pro dote ſibi ſoluenda, & alijs ad rem.

SVMMARIVM.

1 *Dotis cauſa in concurſu, eſt potior cauſà legati, cum reperiatur à iure priuilegiata.*
2 *Dotis priuilegia vltra perſonam mulieris, & filij non extenduntur.*
3 *Dotis priuilegia non tranſeunt in extraneum, licet ceſſionarium.*
4 *Prælationis priuilegium competens mulieri pro dote, non poteſt ab extraneo allegari.*
5 *Prælationis priuilegium conceſſum mulieribus pro ſuis dotibus, non tranſit mortua muliere, niſi ad filios.*

6 *Præ-*

Digitized by Google

6 *Prælationis priuilegium competens mulieri pro dote non tranſit in extraneum, ſed tantum hypotheca, ſine prælatione.*

7 *Actio directa, & non ſubſidiaria,* Auth. reſque *competit deſcendentibus fideicommittentis, qui dedit facultatem alienandi bona pro dotandis fœminis. Declara vt num. ſeq.*

8 *Facultas alienandi à fideicommittente conceſſa pro dotandis feminis intelligitur, dummodo non adſint bona libera. Amplia vt nu. ſeq.*

9 *Præceptum de dotandis feminis iniunctum à fideicommittente intelligitur in ſubſidium, & quatenus dotes aliunde conſtitui non poſſunt, ſiue ſimus in fideicommiſſo ordinato in teſtamento, ſiue in contractu.*

10 *Fideicommittens, qui voluit bona ſua conſeruari in agnatione, ſi det facultatem certis caſibus alienandi, hoc eſt intelligendum deficientibus bonis liberis.*

11 Auth. reſque *non habet locum, quando Teſtator pro dotandis feminis aſſignauit certam quantitatem. Declara vt num. ſeq.*

12 *Dos certa dici non poteſt aſſignata per Teſtatorem, qui mandauit ſolùs dotem congruam.*

13 *Præceptum Teſtatoris de dotando congruè, & iuxta ſuam qualitatem feminas deſcendentes non importat quod dotes ſint ſoluendæ ex bonis fideicommiſſi, extantibus bonis liberis.*

14 *Alienatio permiſſa per Teſtatorem ex cauſa dotis iuncta cum prohibitione alienationis bonorum, niſi ex cauſa magnæ neceſſitatis intelligitur permiſſa in defectum bonorum liberorũ alias tales diſpoſitiones eſſent contradictoriæ.*

15 *Mulier non tenetur diſcutere bona vinculata penes tertios exiſtentia, ſed poteſt recta via agere contra bona fideicommiſſo ſubiecta pro conſecutione ſuarum dotium. Declara vt nu. 16.*

17 *Exactionis faciles ea dicuntur pro quorum conſecutione viget obligatio cameralis.*

18 *Obligatus in forma Cameræ ad reſtituendas pecunias habitas prioribus, & potioribus creditoribus cenſetur debitor principalis, & contra eum recta via agi poteſt.*

19 *Calculus factus in iudicio contentioſo à perito electo per iudicem facit ſtatum, quo ad omnes etiam in diuerſo iudicio.*

DECISIO V.

POſtquam Dominis ex benignitate placuiſset, poſt confirmatas ſententias Rotales, in quibus à R. D. P. meo Cerro, & bo. me. Merlino pronunciatum ſuit Ferranti, & alijs de Caſalibus dandam eſse immiſſionem ex remedio vtilis Saluiani interdicti ſuper Domo de qua agitur pro conſequendis ſcut. 44000. eis à q. Bernardino Caffarello relictis, R. P. D. Proſperum Caffarellum Domus poſseſſorem ſuper ter reſolutis coram me pro quarta vice denuò audire, hodie iterum ſteterunt in deciſis, non obſtantibus motiuis contra deciſionem adductis.

1 Non enim releuat, quod † data æqualitate crediti R. P. D. Caffarelli tanquam Ceſſionarij Marij d. Domus donatarij, cui bona Bernardini donatoris pro reſtitutione dotis Fauſtinæ ſuæ matris ſub obligatione Camerali erãt hypothecata, ac idcirco æquè, ac Caſalibus pro conſequutione ſui legati obſtricta potior ſit cauſa dotis, tanquam de iure priuilegiatæ ad tradit. *per Calder. conſ. 2. de donat. inter virum, & vxor.* & alias contra deciſionem allegatas.

2 Quia cum præſens † iudicium non inſtituatur à muliere, nec eius filijs quibus priuilegia dotis competunt,
3 ſed † ab extraneo, & ceſſionario, in quem dotis priuilegia minime tranſeunt *per tex. in l. vnica. C. de priuil. dotis.*
4 Non † poteſt R. D. P. Proſper priuilegium prælationis allegare, tanquam extraneo non competens Alex. *conſ.*
5 58. *num. 4. lib. 7.* vbi quod † priuilegium conceſsum mulieribus, vt in ſuæ dotis hypotheca præferatur non tranſit mortua muliere, niſi ad filios Fachineus, *controuerſ. iur. lib. 10. cap. 30 §. priuilegium, circa med. verſ. ad hæredes,* Fontanella *de pact. nuptial. clauſ. 7. gloſ. 3. par. 7. ſub num. 2.* Cancer. *var. reſol. cap. 9. tit. de dote, & donat. propter Nupt.*

6 Doctrinæ † verò in contrarium allegatæ non firmant in extraneum tranſire prælationem, ſed tantum hypothecam ſine prælatione, vt poſt Pacific. *de Saluian. inſpect. 3. cap. 4. nu. 61. & 68.* & egregiè diſtinguendo dictum fuit in Recanaten. manutentionis 27. Iunij 642. & in Anconitana Dotis 24. Aprilis 1643. coram R. P. Domino meo Certo.

7 Nec † facit quod cum Bernardinus in fideicommiſso dederit facultatem alienandi bona pro dotandis fœminis, propterea actione directa agi poſſit contra eius bona, & non ſubſidiaria, *Auth. reſque*, quia vt fuit reſpon-
8 ſum in alia deciſione, etiam huiuſmodi † diſpoſitiones intelliguntur, quatenus aliunde dotari non poſſint, ex pluribus allegatis in deciſione huius cauſæ ſub die 11. Martij præteriti coram me: Diſtinctio vero hodie allata, quod prædicta concluſio recipien. ſolum in diſpoſitionibus factis in teſtamento, ſecus ſi factis in contractu DD. non placuit, quia ratio, quæ ſuadet præceptum dotandi fœminas iniunctum in teſtamento intelligi in ſubſidium quatenus aliunde dotari non poſſint eodem pariter probat ſimili modo eſse intelligendum præceptum appoſitum in fideicommiſſo conuentionali: Immò retenta opinione DD. volentium materiam *Auth. reſque* non applicari, vbi fideicommiſsa ſunt ordinata in contractu, & quia prohibitio ſacta in contractu fortius ligat propter intereſse, vtriuſque contrahentis difficilius erit permittenda alienatio in ſimilibus fideicommiſſis, illud autem certum eſt huiuſmodi præcepta de dotandis fœminis indiſtinctè intelligi in ſubſidium, & quatenus aliũ-
9 de dotes conſtitui non poſſint, † ſiue ſimus in fideicommiſso ordinato in vltima voluntate, ſiue in conuentionali facto in contractu, vt firmauit in terminis, Rota coram Card. Seraph. *deciſ. 440. nu. 2.*

10 Quod † facilius admittendum eſt cum donatio Bernardini facta fuerit pro cõſeruatione bonorum in agnatione: ſi enim fideicommittens voluit bona in agnatione conſeruari, cenſeri debet, dediſse facultatem alienandi ſolum deficientibus bonis liberis, alias enim ſi extantibus bonis liberis alienati poſſint bona non conſeruarentur in agnatione, ſed breui temporis tractu fideicommiſsum exhauriretur, vt ad propoſitum ponderant, Gratian. *diſcept. forenſ. cap. 996. ſub nu. 7. verſ. quia contrariam ſententiam* Fuſar. *de ſubſtit. q. 531. ſub num. 129. verſ. huius opinionis,* Rota coram Seraph. *d. deciſ. 440. ſub nu. 4. verſ. hac ſetetiam.*

Nec eſt vera replicatio informantium pro D. Proſpe-
11 ro, quod † *Auth. reſque* non habeat locum in præſenti caſu, quo teſtator pro fœminis dotandis aſſignauit certam quantitatem, vt firmauit Rota *deciſ. 477. cum concordantibus p. 4. diuerſ.*

12 Quia † ex illis verbis Teſtatoris, quod præfatus Marius, & Succeſsores ſui reſpectiuè teneantur dotare congruè, & iuxta ſuam qualitatem, &c. nec elicitur certa dos,
13 nec † quod illa aliter quam in ſubſidium alijs bonis liberis non extantibus de bonis donatis non debeatur:
14 Immò † implicaret contractionem Bernardinum poſt conceſſionem alienationis ex cauſa Dotis dixiſse bona vinculata alienari non poſse, niſi ex cauſa magnæ neceſſitatis, & voluiſse extra diſpoſitionem Iuris dictæ *Auth. reſque,* & extantibus alijs bonis liberis, abſque vlla neceſſitate illa alienari.

15 Minus obſtat, quod † mulier non teneatur diſcutere bona vinculata cum cautione de reſtituendo prioribus, & potioribus exiſtentia penes tertios, ſed poſſit recta via agere contra fideicommiſso ſubiecta, vt pluribus allegatis fuit dictum coram me in Bonon. de Maluetijs 11. Martij 1643.

16 Quia † hic non agitur de bonis intricatis, quæ ſint difficilis exactionis, nec enim opus eſt per tres ſententias
17 conformes inſtruere iudicium ordinatium, † cum creditores, qui pecuniam exegerunt illius reſtitutionem ſub
18 obligatione Camerali promiſerint. † Vnde cenſentur quaſi principales debitores, contra quos ſtatim recta via agi poteſt, ac propterea motiua dictæ deciſ. Bonon. de Maluetijs præſenti caſui male applicantur.

Et ex his fundamentis DD. ſteterunt in deciſis aduertentes inſuper Marium R. P. D. Proſperi Auctorem fuiſse

de dote

Digitized by Google

de dote integraliter ſatisfactum, dum habuit ſcuta 3. millia redacta ex locis montium, & alia ſcuta 1500. ex cenſu Iulij Buffalini, necnon alia ſcuta 7111. vt apparet ex calculo dato in ſummario Caſalium hodiernæ poſitionis *numero primo*, quæ ſummæ ſimul collectæ excedunt ſummam ſcutorum 9000. in qua dicta dos conſiſtebat,
9 cui † calculo licet Marius contradixiſset, tamen eo ipſo quod in iudicio contentioſo cum auctoritate R. P. D. Caffarelli per peritum à Iudice electum emanauit, facit ſtatum, quoad omnes etiam in diuerſo iudicio, vt firmauit Rota *deciſ. 352. num. tertio, par. tertia, rec.* cum alijs allegatis in *deciſ. 11. Martij anni præteriti coram Me*.

Melioramenta verò iterum oppoſita pro retentione Domus, nihil proſunt, dum teſtes, qui etiam de auditu ſolum deponentes minorem fidem merentur, non firmant, nec quantitatem impenſam, neq. Domus ſtatum primæuum, & ſatis per cautionem præſtitam de illis reſficiendis, quando ſpecificè erunt liquidata, eiuſdem Domus poſſeſſori videtur conſultum.

Et ita vtraque parte acertimè informante reſolutum fuit, &c.

AD ARTIC. I. P. I.

R. P. D. Dunozetto.

Bononien. Separationis bonorum.

Ven. 9. Decembris 1650.

ARGVMENTVM.

De Dotis reſtitutione facienda; an obtineat pro ea, bonorum ſeparatio. Et de fructibus extradotali à viro perceptis, &c.

SVMMARIVM.

1 *Dotem recipere tenetur vxor in eiſdem bonis, quæ pro dote aſſignauit, ex diſpoſitione Statuti Bononiæ.*

2 *Dos reſtitui debet in eiſdem bonis, in quibus fuit aſſignata, ſtante ſpeciali hypotheca.*

3 *Fructus bonorum extradotalium à viro percepti cedunt lucro ipſius viri, ex diſpoſitione Statuti Bononiæ.*

4 *Separationis bonorum remedium exerceri ſolet non inter creditores eiuſdem perſonæ, ſed diuerſarum perſonarum, vel rationum.*

5 *Separationis bonorum remedium competit vxori inſtituta hæredi à viro.*

6 *Vxor non poteſt pro repetitione ſuæ dotis, vti remedio ſeparationis bonorum, ſed vti debet beneficio ſuæ hypothecæ dotalis.*

7 *Separationis bonorum remedium non competit hæredi beneficiato, niſi iuſtificet credita, quæ habere prætendit cum hæreditate.*

8 *Bona habita à filio ex ſubſtantia teſtatoris imputantur in legitimam.*

DECISIO VI.

CVm Diamantes Sighicella prætenderet, ſe eſſe creditricem hæreditatis q. Pauli Dondini eius viri in libris 30. mil. ex cauſa ſuæ dotis, & in alijs ſummis, alijs de cauſis. Atque etiam eius, & dicti Pauli communes filij contenderent, vti vocati ad fideicommiſſum Iacobi Dondiui eorum Aui eſſe creditores hæreditatis Paternæ in ſumma lib. 8585. pro pretio animalium, Gemmarum, & aliorum mobilium hæreditatis eiuſdem Iacobi à Paulo Patre emptorum, Ac in lib. 36. mil. ab eodem Patre deſumptis ex negotio Anconæ hæreditario prædicti Iacobi fideicommittentis, ad obtinendam ſatisfactionem dictorum creditorum inſteterunt pro ſeparatione bonorum hæreditariorum dicti Pauli, ſed quando pro ſuo intereſſe ſe oppoſuit Hyppolitus Scapiglionus, tamquam creditor eiuſdem Pauli dubitaui, an eſſet locus dictæ ſeparationi? & DD. negatiuè reſponderunt.

1 Etenim † reſpectu Diamantis ipſa tenetur pro ſatisfactione ſuæ dotis recipere bona ſtabilia pro dictis lib. 30. m. Paulo eius viro in cauſam dotis aſſignata ſub die 2. Ianuarij 1627. prout expreſsè diſponit Statutum Bonon. *lib. 4. ſub rub. de dotis reſtitut. in §. item dicimus, quod ſi dos*
2 *data fuerit, &c.* Quod † eo magis procedit ſtante ſpeciali hypotheca, ad tex. *in l. 2. C. de pignor.* Surd. *deciſ. 44. num. 7. verſ. & idem videtur quando agitur de dote, &c.*

Cætera verò eius prætenſa credita non iuſtificantur, & quatenus iuſtificarentur, eſſent pro rata compenſanda in lib. 8. mil. ab ipſa ex hæreditate dicti eius viri recep-
3 tis. Illæ † enim non debent compenſari cum fructibus bonorum extradotalium à viro perceptis, cum iſti lucro viri cedant, ita diſponente eodem Statuto *in §. Præterea ſtatuimus*.

Et caſu quo ipſa remaneat creditrix hæreditatis viri in
4 aliqua ſumma, ei † non competit ſeparationis remedium contra alios eiuſdem hæreditatis concreditores, cum illud inter creditores non eiuſdem perſonæ, ſed diuerſarum perſonarum, vel rationum exerceri ſoleat, iux. text. *in leg. 1. & toto tit. ff. de ſeparat.* Caſtr. *conſil. 245. ſub numer. 1. verſic. præterea, & ſub numer. 3.*
5 *par. 1.* & † ei tunc competeret, quando fuiſſet à viro hæres inſtituta, iux. tex. *in l. unic. §. igitur, C. de rei vxor. act.* in quibus terminis loquuntur Roman. Berou. Pariſ. Roland. & alij omnes alleg. per informantes pro
6 eius parte, ſed † hypothecæ ſuæ dotalis beneficio vti debet, iux. tex. *in l. Creditor, & l. potior, ff. qui potior. in pignor. habea. in l. vnic. §. & vt plenius, C. de rei vxor. act. & leg. aſſiduus. C. qui potior. in pignor. hab.*

7 Reſpectu † vero filiorum, licet illi ſunt hæredes beneficiati Pauli Patris, ceſſat pariter huiuſmodi remedium, quia ex hactenus deductis non iuſtificantur prædicta credita, nec quidem illud deductum ex pretio animalium, Gemmarum, & mobilium hæreditatis Iaco-
8 bi eorum Aui; quia † eſto, quod illa eſſent ſub fideicommiſſo dicti Iacobi comprehenſa, attamen pro tertia tantum parte eis, tanquam Patri ſubſtitutis ratio foret reddenda, quæ in legitimam ipſi Paulo tunc debitam imputari deberet, Gratian. *diſcept. 448. ſub numer. 12.* Merlin. *de legit. lib. 2. quæſt. 1. ſub num. 7. & 8. verſ. ſed prout opinio, &c.* Fuſar. *de ſubſtit. quæſt. 674. ſub num. 21. verſ. ſi vero,* Rot. coram ſan. mem. Gregor. XV. *dec. 568. num. 7.*

Neque aliud facit deductum à ſupradicta exactione pecuniarum negotij Anconæ, cum non ſatis iuſtificetur, ex datis in eorum Summar. *ſub numer. ſextò.*

Et ita vtraque parte informante reſolutum fuit, &c.

AD ARTIC. I. P. I.

R. P. D. Peutingero.

Romana Fructuum Dotis.

Merc. 10. *Iunij* 1648.

ARGVMENTVM.

Dotales fructus veniunt ſub ſorte ipſius dotis, & gaudent eadem prælatione; A quo tempore competat hypotheca pro ipſis; Plura de fructibus, &c.

SVMMARIVM.

1 *Productio inſtrumenti non requiritur in relaxatione mãdati de ſtylo A.C. quando fuit aliud mandatum relaxatum in actis productum.*

2 *Productio inſtrumenti obligationis, non requiritur, quando reus conuentus ſoluendo partem debiti illud agnoſcit.*

3 *Productioni inſtrumenti renunciare dicitur Reus conuentus, ſi citatus ſoluat partem debiti.*

4 *Mandatum ſi fuerit relaxatum abſque productione inſtrumenti, & ab eo commiſſa cauſa appellationis, poterit exequi, licet fiat productio in ſecunda inſtantia, ſi in prima reus conuentus agnouit debitum mediante ſolutione partis ipſius debiti.*

5 *Clauſula,* Si quid exequendum, *requirit iuſtificationem ex eiſdem actis.*

6 *Productio, quæ fit ad corroborationem probationis iam factæ, non dicitur noua, ſed retrotrahitur ad acta prioris inſtantiæ, & ſemper attenditur.*

7 *Oratio continere non debet repugnantia.*

8 *Clauſula* Alias, &c. *in forma obligationis Cameralis continet promiſſionem damnorum, & intereſſe.*

9 *Fructus dotales veniunt ſub promiſſione damnorum, & intereſſe.*

10 *Temporis limitatio operatur, vt prohibitum ad tempus poſt illud cenſeatur permiſſum.*

11 *Dotis promiſſio includit etiam promiſſionem ſolutionis fructuum dotalium, lapſo tempore dilationis.*

12 *Fructus debiti ex contractu habent eamdem anterioritatem temporis, quam habet ipſe contractus pro ſorte.*

13 *Hypotheca pro fructibus debitis vigore contractus incipit ab ipſo die contractus, Amplia vt nu. 15. Declara vt nu. 16. & 19.*

14 *Creditor fructuum debitorum ex contractu dicitur anterior, & præferri debet alijs creditoribus creatis poſt contractum.*

17 *Obligatio Cameralis in inſtrumento dotali contenta porrigitur ad omnia, & ſingula etiam enunciata, & acceſſoriè promiſſa.*

18 *Hypotheca expreſſa comprehendit omnia in inſtrumento contenta.*

20 *Taxa fructuum ad rationem ſeptem cum dimidio pro centenario in Vrbe deſumitur ex diſpoſitione Statuti.*

21 *Pactum initum, quoad partem, non influit in totum.*

DECISIO VII.

CVM A. C. contra Proſperum, & alios de Riccijs poſteriores creditores bo. mem. Ducis Alexandri Sfortiæ, qui nonnullas pecuniarum ſummas cum ſolita obligatione de reſtituendo prioribus, & potioribus, & ad omne mandatum Domini, receperant pro fructibus dotalibus ſcutor. 10. mille ab anno 1622. vſque annum 1637. nec non pro fructibus aliorum ſcut. 5000. vigore deciſionis Rotalis coram Reuerendiſſimo Salamantino ſub die 27. Maij 1641. executiuum mandatum relaxauerit ad inſtantiam D. Duciſsæ Strozziæ, tanquam filiæ, & hæredis q. Ducis Balneoli eius Patris creditoris anterioris dicti Ducis Alexandri, cauſa appellationis mihi commiſsa, Domini hodie reſponderunt mandatum eſſe exequendum. Quia nullitas contra dictum mandatum oppoſita non productionis Inſtrumenti obligationis, ſeù promiſſionis dotis ceſsat ex facto, dum mandatum originaliter relaxatum contra Ducem Sfortiam iuſtificatur ex Inſtumento tunc in eiuſdem Notarij, qui erat actua-
1 rius cauſæ actis producto. Et † aliud mandatum contra Riccios relaxatum, non opus habebat productione Inſtrumenti, cum ſufficeret productio dicti primi mandati, ſtante ſtylo Tribunalis A. C. qui maximè locum
2 habet, quando reus † conuentus, vt hic, ſoluendo partem debiti eo ipſo debitum agnouit, *l. ſi cui res, ff. leg. 2. §. ſi quidem, verſ. ſi verò certum. C. de tranſact.* Decian. *conſ.* 6. 8. *num.* 2. Gratian. *diſcept.* 524. *numer.* 38. *& duobus ſeqq.*
3 *Reuerendiſs. Vrgellen. deciſ.* 324. *num.* 4. *&* 5. Quo † facto productioni Inſtrumenti remiſiſse videtur; vndè quatenus in ſecunda inſtantia debitum negetur, negatio talis
4 eſt captioſa, & † ſufficeret tunc produci Inſtrumentum, ad effectum exequendi mandatum iam relaxatum, licet ab eo cauſa appellationis commiſsa fuerit cum clauſula
5 † *Si quid exequendum*, quæ iuſtificationem ex eiſdem
6 actis requirit, quia † productio, quæ fit ad corroborationem probationis iam antea factæ, non dicitur noua, ſed retrotrahitur ad acta prioris inſtantiæ, & ſemper attenditur, Cæſar de Graſs. *deciſ.* 20. *numer.* 11. *de probat.* Rota *deciſ.* 272. *num.* 6. *coram Gregor. XV. & ibi Add. numer.* 9. *& coram Reuerendiſs. Vrgellen. deciſ.* 172. *num.* 7. *ac in Tiburtina Pratorum* 5. *Iulij* 1638. *coram bon. mem. Buccabella, & in Ariminen. Molendini* 1. *Iulij* 1640. *coram R. P. D. meo Bichio.*

Iuſtitia verò dicti mandati reſultat ex ipſo Inſtrumento promiſſionis dotis, in quo D. Dux Sfortia dicta ſcut. 10. milia, nec non alia ſcut. 5000. expreſsè promiſit infra decennium ſoluere, quod tempus decennij intelligendum eſt reſpectu totius ſummæ, vt interim tamen quoli-
7 bet anno ſoluantur ſcut. 500. ne † in eadem oratione repugnantia contineatur, *l. vbi repugnantia, ff. de reg. iur.* & promiſsor dotis vltra tempus dilationis voluit teneri ad
8 fructus, dum † promiſit damna, & intereſse contenta ſub clauſula *Alias*, &c. in forma obligationis Cameralis. Rota *deciſ.* 197. *num.* 12. *deciſ.* 549. *ſub num.* 6. *apud Cenc. de Cenſib. deciſ.* 140. *num.* 2. *deciſ.* 275. *num.* 3. *apud Zacch.*
10 *de oblig. Camerali*, ſub † qua promiſſione damnorum, & intereſse venire fructus dotales, pluribus allegatis dixit in puncto, Rot. *in Romana pecuniar.* 4. *Iulij* 1618. *coram bo. mem. Card. Fabritio Veroſpio, impreſſa apud Zacch. de oblig. Camer. deciſ.* 244. *num.* 4. *ſecundum vltimam impreſſionem*; nam ipſum pactum ne ad fructus teneatur, durante dilatione, tacitam fructuum promiſſionem includit poſt dilationem expiratam, ducto augumento à limita-
19 tione temporis, quæ † operatur, vt prohibitum ad tempus, poſt illud cenſeatur permiſſum, vt per Menoch. *conſ.* 151. *num.* 49. *verſ. non obſtat quarsum*, Surd. *deciſ.* 75. *num.* 2. *& ſeq.* Rota *in Romana, ſeu Peruſ. Cenſus* 12. *Decembris* 1644. *§. prout, coram R. P. D. meo Bichio*, ex quibus lu-
11 culenter patet, † quod etiam ex ipſius Ducis promittentis mente comprehenſiua promiſſio dotis includat fructus lapſo tempore dilationis, & intereſſe dotis, quod ſufficit, vt ad propoſitum, Ioannes Franciſc. de Ponte; *deciſ.* 34. *ſub nu.* 38. & magis in puncto, Gratian. *diſcept.*
12 53. *num.* 7. Pro † quibus fructibus, quia petuntur ex contractu, & obligatione promiſſionis dotis, competit eadẽ prioritas temporis, quam dabat ipſe contractus pro ſorte, vt probat *text. in l. Lucius, ff. qui potior. in pignor. habeantur*, Negul. *de pignor. par.* 5. *membr.* 1. *ſub numer.* 14. Ioan. Franciſc. à Ponte. *conſ.* 76. *numer.* 22. *lib.* 1. Maſtrill. *deciſ.* 119. *nu.* 11. Capic. Latro *deciſ.* 16. *nu.* 1. Rota in Romana Saluiani 2. *Ianuarij* 1645. *§. pen. coram R. P. D. meo*
13 *Bichio,*

13 *Bichio*, horumquė † fructuum expreſſa hypotheca ince-
14 pit ab ipſo die contractus, itaut creditor † ex ea die ſit
anterior, & præferri debeat alijs creditorib. poſteà crea-
tis, non ſolùm reſpectu ſortis principalis, ſed etiam reſ-
15 pectu fructuum dotalium, quamuis † illi promiſſi fue-
rint in diem, & in caſum non ſolutionis ſortis, nam die
adueniente, hypotheca expreſſa retrotrahitur ad primã
diem contractus, vt in terminis promiſſionis fructuum,
ſeu vſurarum in diem, & in caſum non ſolutionis ſortis,
tradit Neguſ. *de pignor. 1. membr. 5. p. n. 14. verſ. ex quibus*,
Felician. *de Cenſib. tom. 1. lib. 3. cap. 5. nu. 18. & 19.* Mantic.
16 *de tacit. lib. 14. tit. 46. num. 9.* quicquid † ſit in hypotheca
tacita in qua contrarium tenet, Soccin. *dicto conſ.* 41. re-
probatus à Neguſ. *loco cit. teſtans de communi*, & Felician.
dicto num. 18. verſ. verius, dicit hanc opinionem eſſe ve-
17 riorem, & receptiorem, ſicut enim obligatio Cameralis
in Inſtrumento dotali contenta porrigitur ad omnia, &
ſingula etiam enunciatiuè appoſita, & acceſſoriè pro-
miſſa, Rota *deciſ. 270. num. 3. deciſ. 273. nu. 7. apud Zacch.*
18 ita † etiam expreſſa hypotheca in eodem Inſtrumento,
& obligat. Camer. contenta comprehendit. Barz. *deciſ.*
108. *nu. 29.* Burat. *deciſ. 905. num. 2.* Rot. *in Rom. Saluiani*
19 *3. Iunij* 1641. *coram R. P. D. meo Veroſpio*. Et † contraria
procedunt quando fructus, ſeù vſuræ dotis non debentur
ex conuentione, ſed ex diſpoſitione iuris, ob moram non
ſoluentis, tunc .n. earum anterioritas incipit à die moræ,
qua deberi inceperunt, vt benè vtrũq. caſum diſtinguen-
do declarat, Mantic. *de tacit. lib. 14. tit. 46. ſub num. 9. verſ.
ſed hoc ſanè*. Hic vero obligatio ad fructus dotales non
deſumitur per dictam Duciſſam à ſtatuto, ſeu lege, ſed à
20 ſupradicta promiſſione Ducis Alexandri, licet † quanti-
tas ad rationem ſeptem cum dimidio à Statuto deſuma-
tur, Rota *deciſ. 775. num. 6. par. 1. diuerſ. deciſ. 146. nu. 10.
deciſ. 255. num. 3. par. 1. recent. deciſ. 137. nu. 5. coram bo. me.
Coccino*. Cui taxæ non obſtat pactum ſoluendi fructus
ad rationem ſcut. 5. reſpectu ſcut. 5. mil. in limine diſpo-
ſitionis ſoluendorum, vel aliorum 10. mil. à ſocru ſoluere
21 promiſſorum, quia hoc † pactum non extenditur ad re-
liquum dotis à D. Duce promiſſum, vt ſatis abundè om-
nibus contrarijs denuò recantatis, reſpondendo com-
probat Deciſ. ſequuta in hac eadẽ cauſa *ſub die 27. Maij
1641. coram Reuerendiſ. Salamantino §. ſexto, quæ quidem
cum duobus ſeqq.*

Quare cum ſupradictum mandatum A.C. ab obiectis
cõtra eius validitatem, & iuſtitiam fuerit defenſum, DD.
cenſuerunt illud eſſe exequendum, Vtraquè parte, &c.

AD ARTIC. I. PAR. I.

R. P. D. Peutingero.

Romana fructuum Dotis.

Lunæ 5. Iulij 1649.

ARGVMENTVM.

Pro Argumento ſtat

SVMMARIVM.

1 *Fructus debiti ex contractu habent eamdem anteriorita-
tem hypothecæ, quam habet ſors principalis.*
2 *Hypotheca pro dote incipit à die promiſſionis, non autem à
die contracti matrimonij.*
3 *Illatio non fit ex diuerſis.*

DECISIO VIII.

DOmini hodie perſiſtendo in deciſione huius cauſæ coram me ſub die 10. Iunij anni præteriti emanata, iterum reſponderunt, Mandatum A.C. contra Riccios poſteriores creditores quondam Ducis Alexandri Sfortiæ eſſe exequendum ſtante eorum obligatione de reſtituendo prioribus, & potioribus, & ad omne mandatum Domini. Quia dictum mandatum eſt validum, & iuſtum, vt in dicta deciſione firmatur: Iuſtificatur enim ex clara conuentione inita inter bon. mem. Ducem Alexandrum Sfortiam, & Ducem Balneoli Patrem D. Franciſci Sfortiæ, inter quos reſpectu ſummæ ſcutorum 10. mill. conuentum fuit quod ſi intra tempus duodecim annorum datum abſque vllo onere ſoluendi fructus, vel intereſſe ad ſoluenda ſcut. decem mill. Duci Balneoli pro reſiduo dotis Dominæ Annæ Sfortiæ, contigerit interim decedere bon. mem. Cardinalem Sfortiam, tunc dictæ ſummæ ſcut. decem mill. ſolutio ab Alexandro Duce Sfortia facienda eſſet poſt annum ab eiuſdem Cardinalis obitu; Vnde cum Cardinalis obierit de anno 1624. nec ſolutio anno 1625. facta fuerit à Duce Alexandro, merito ab anno 1625. fructus debentur vſque ad annum 1627. quo ſors effectiuè fuit ſoluta, reſpectu vero ſummæ ſcutorum 5000. conuentum fuit quod ſolueretur intra terminum decem annorum pro rata ſcut. 500. ſingulis annis, quæ cum non fuerint ſoluta, merito intrat obligatio ad fructus, facto computo de anno in annum, iuxta calculum, & conſequenter etiam ex hoc capite iuſtificatur deciſio. Exceptio enim fructus non ſoluendi durante dilatione ſoluendi ſortem poſt obitum Cardinalis, ceſſauit ex ipſa conuentione; immò ſurrexit actio ex tacita contraria conuentione fructus tali caſu ſoluendi, quæ conuentio confirmat iuſtitiam mandati A.C. vt pluribus congeſtis probatur in deciſione, quæ reuidetur in §. *Iuſtitia verò*.

Neque Informantes pro Riccijs tollunt fundamentum
anterioritatis crediti Duciſſæ in eadem deciſione firma-
1 tum, ſi, prout fieri debet, aduertatur, fructus † ex obliga-
tione promiſſoris dotis peti, & ſic ex contractu, quo ca-
ſu eamdem anteriorem hypothecam nanciſcuntur, quã
habet ipſa ſors dotis ex claro textu *in l. Lucius 19. ff. qui
2 pot. in pign. hab.* Adeoque † cum hypotheca pro dote in-
cœperit à die eius promiſſionis 20. Aprilis 1623. ſecun-
dum opinionem Rotæ dotibus fauorabiliorem, quam
iuxta antiquas deciſiones, Mantic. *deciſ. 166. nu. 9.* Caual.
deciſ. 446. nu. 6. & poſtea *in Romana Saluiani 4. Decemb.*
1643. *coram R. P. D. meo Veroſpio*, iterum firmauit *in Ful-
ginaten. cenſus 5. Iunij* 1648. *coram R. P. D. meo Celſo*. Vltra
quod obiectum, quod Riccij ſint anteriores, eo quia hy-
potheca ſit menſuranda à die contracti matrimonij, tol-
litur ex fide eiuſdem matrimonij contracti in facie Ec-
cleſiæ 3. Iunij 1623. & ſic ante creditum eorumdem de
Riccijs.

Nec procedit argumentum ex taxatione fructuum
pro dicta portione dotis promiſſæ ſcut. 5000. ſoluen. in
ſcut. 500. quolibet anno ad rationem quinque pro cen-
tenario, ſimile eſſe obſeruandum quoad ſummam ſcut.
10. mill. quia fructus maioris ſummæ peti non poterant,
niſi poſt commiſſam moram non ſolutionis tempore
conuento, quo expirato nihil de ijs diſponendo volue-
runt relinquere ſub diſpoſitione Statuti, vt firmatur in
fine deciſionis, quæ reuidetur, & fuit latiſſimè probatum
*in hac eadem cauſa 27. Martij 1641. coram Reuerendiſſ.
Salamantino*. Iſti autem vſque ab initio ſtatim peti po-
3 terant, & † ſic ſtante diſparitate rationis, & expreſſione,
ceſſat illatio deducta *ex l. eum, qui ædes 23. ff. de vſucap.*
quæ non loquitur quando in vna parte adeſt ſpecialis cõ-
uentio, vt hic.

Exceptio autem non præſtiti iuramenti calumniæ etiã ipſa tollitur ex facto, cum conſtet de illius legitima præſtatione in actis.

Ex quibus Domini ſteterunt in deciſis, Vtraque parte informante, &c.

Digitized by Google

AD ARTIC. I. PAR. I.

R. P. D. Beuilacqua.

Romana Dotis.

Ven. 20. Iunij 1661.

ARGVMENTVM.

Actio dotalis an, & quando perimatur; an obtineat conſtante matrimonio, & quibus caſibus dos ipſa tantum reſtitui debeat, & cui. De Fundis dotalis dominio, &c.

SVMMARIVM.

1 *Gazzaga eſt ius inter hæbreos inuiolabile.*
2 *Dos repeti poteſt via executiua à tertijs poſſeſſoribus, vigore Statuti, Vrb.* lib. 1. cap. 85.
3 *Actio dotalis non extinguitur per aſſignationem rei, cuius euictio ſequatur, ſed remanet illeſa, & priuilegiata in tempore, & hypotheca fauore dotis.*
4 *Nurus pro repetitione dotis ſoluta ſocero, vel marito de ipſius ſoceri conſenſu, habet obligata non minus bona viri, quam ſoceri.*
5 *Dos conſtante matrimonio non eſt reſtituenda.*
6 *Dos reſtituta conſtante adhuc matrimonio repetitur cum fructibus interim perceptis.*
7 *Dos conſtante matrimonio repeti poteſt, ex cauſis in Iure expreſſis.*
8 *Dos reſtituitur conſtante matrimonio, vt Vxor fundum idoneum cum pecunia dotali acquirere valeat.*
9 *Mulier, cui fuerunt aſſignata certa bona pro fundo dotali, non niſi contra illa actionem habet.*
10 *Fundus dotalis conſtitutus conſtante matrimonio exit ex dominio mariti.*
11 *Reſtitutio dotis fit mulieri, vel ſuis non autem viro.*
12 *Aſſignatio ex certa cauſa facta reſoluitur ob defectum cauſæ.*
13 *Cauſa finalis coheret diſpoſitioni.*
14 *Cauſa impulſiua non attenditur, ſed finalis.*
15 *Defectus cauſæ impulſiuæ non inualidat actum.*
16 *Executiuè agi non poteſt ex diſpoſitione Statuti, Vrb.* li. 1. cap. 85. *pro dote aduerſus creditorem anteriorem.*
17 *Laſionem allegans tenetur plenè, & concludenter probare.*

DECISIO IX.

1 EVicto Gazzaga † Iure inter hæbreos inuiolabili, vt
aduertit Rot. coram ſ. m. Greg. XV. *deciſ. 496. & n.*
3. per Angelum Toſcanum, Ricchæ de Tuſculo eius nurui in cauſa ſuæ dotis aſſignato, cōcurrit dicta Ricca eiuſdem Angeli hæres, & reportato mandato executiuo
contra illius bona hæreditaria, obtinuit quoq. illud exequi ſuper altero ſimili iure olim ad dictum Angelum
ſpectant, & modo per Moyſem, & Roſam Toſcanam
2 poſſeſſo in vim Statuti † Vrb. *lib. 1. cap.* 85. concedentis
dotes repetenti viā executiuam, contra tertios bonorum
ſibi tacitè, vel expreſsè obligatorum poſſeſſores, vt pluries quoque firmauit Rota, & ſignanter *in deciſionibus
relatis in annotatione ad deciſ. 666. num.* 150. *p. 4. tom. 3. rec.*
quod mandatum Rotę, cui cauſa appellationis fuit commiſſa cū clauſula *Seruata forma Statuti*, vti validum, &
iuſtum exequendum eſſe, cenſuit: Validitas reſultat ex actis, Iuſtitia vero ex eo, quia cum indubitatum ſit, creditum dotale Ricchæ, & non controuertatur, euictio Iuris
Inquilinatus, ſeu Gazzaga pro dicto credito eidem aſſignati ad inſtantiam creditorum Angeli ſoceri, rectè ipſa, nè dotem ſuam amittat, egit contra illius hæreditatē,
& mandatum obtinuit ex primæua actione dotali, quæ
3 † per dictam antecedentem aſſignationem non fuit extincta, ſed remanet illeſa, & priuilegiata in tempore, &
hypotheca, fauore dotis, *l. qui res* 98. vbi Bart. *num. 2. ff. de
ſolut.* Bald. *in l. libera, C. de ſententijs, & in conſ.* 289. *in
fin. lib.* 2. Surd. *conſ.* 145. *ſub num.* 3. *verſ. ad legem, qui res*,
Boer. *deciſ.* 337. *num.* 2. Fontanell. *de pact. nupt. clauſ. 5. gloſ.
8. p. 14. num. 89. & 90.* Grat. *diſcept. forenſ. cap. 3. num. 17. &
28. cap. 706. nu. 61.* Alijque, quos congerit modern. Luca.
conſ. 16. nu. 13. lib. 1.

4 Non † ſubſiſtit quod hæreditas Angeli ad nihil teneatur erga Riccam nurum, quæ debet ſe vertere contra bona Iſach viri, qui dotem recepit, & ad illius reſtitutionē,
euenienté caſu ſe obligauit, quoniam, tam ex capitulis
matrimonialibus, quam ex dicto Inſtrumento conſignationis Iuris Inquilinatus, pro dicta dote euidenter apparet, illam, vel deueniſſe ad ipſius Angeli manus, vel ipſo
conſentiente fuiſſe Iſach filio ſolutam, quo caſu Ricca
ad eam repetendam habet obligata non minus bona viri, quam Angeli, Soccin. ad tex. expreſs. *in l. ſi cum dotem
23. §. traſgrediamur. ff. ſoluto matrimonio.* Curt. Iun. *conſ.
133. num. 5. lib.* 1. Maſtrill. *deciſ. 46. num. 3. p.* 1. Neguſ. *de
pign. p. 2. memb. 4. num. 36. verſ. intellige*, Fontanell. *de pact.
nupt. clauſ. 7. gloſ. 2. p. 2. num. 66. &* 72. Rot. *deciſ. 644. nu. 2.
p. 4. rec.* & in Romana dotis 11. Febr. 1656. in fine coram
me.

5 Minus † ſubſiſtit quod admiſſa huiuſmodi Iuris aſſignatione reſultaret dotis reſtitutio, quæ matrimonio cō-
6 ſtante de Iure non permittitur, & † reſtituta cum fructibus interim perceptis repetitur, *l. vnica, C. ſi dos conſtante matrimonio*, Anchar. *conſ.* 298. *num.* 1. Alciat. *lib. 5.
reſp. 70. num.* 1. Mar. Muta *deciſ. 47. numer.* 12. quia præter
quod à regula dictæ legis vnicæ receditur, ſubſiſtitque
7 † reſtitutio dotis durante matrimonio ex cauſis expreſſis *in l. mutus 76. §. manente, ff. de Iure dotis*, & ſignanter vt
8 † vxor fundum idoneum cum pecunia dotali, valeat acquirere, Alciat. vbi proxime Cyriac. *contr. 216. numer.* 23.
ex tenore Inſtrumenti conſtat aſſignationem, nullatenus
importare effectiuam dotis reſtitutionem, nec partes de
ea intellexiſſe, ſed ad illam deueniſſe, vt hoc Ius Inquilinatus generaliter mulieri obligatum pro fundo dotali
loco pecuniæ inſeruiret, & ad hoc, vt alia bona Angeli eidem obnoxia ab hoc onere exempta remanerent, vt denotant verba dicti Inſtrumenti, ibi, *ad effectum, vt certa
bona habeant pro ſatisfactione harum dotium, & ad effectum liberandi alia bona ipſius Angeli a prædictis dotibus,
prout mediante huiuſmodi aſſignatione liberata fuerunt*;
9 nam † quando mulieri conſignantur aliqua bona, pro
fundo dotali, illa tantum, vti dotalia veniunt in reſtitutione, nec competit actio contra alia, *l. eod.* 12. vbi Bald.
in princ. ff. de fundo dot. l. fin. ff. de pact. dotal. DD. *in l. ſi
æſtimatis 51. ff. ſolut. matrim.* Gratian. *cap. 489. num. 1. & 7.*
10 Rot. *deciſ. 120. num. fin. par. 4. tom. 2. rec.* Inde † tamen ſequitur quod viuente viro, fundus ſic in dotem conſtitutus exeat ex illius dominio, ad tradit. per Bald. *in l. in rebus 30. C. de Iur. dot.* Panzirol. *conſ. 36. num. 2. &* 3. Natta
conſ. 547. num. 2. Oſaſch. *deciſ. 94. num.* 26. Surd. *deciſ. 86.
num.* 1. Vltra quod conſtitutio Iuris Inquilinatus in præſenti legitur inſimul facta nurui, & filio, ibi, *erga Riccam
eius nurum, & Iſach eius filium*, quæ aduerſatur reſtitutio-
11 ni dotis † quæ fit mulieri, vel ſuis, non autem viro.

12 Nec dicatur quod cauſa † finalis aſſignationis fuiſſet
matrimonium inter Aron de Caſtro nouo, & filiam dicti Angeli tunc tractatum, quo non ſecuto ineſficax, &
13 reſoluta extitit dicta aſſignatio, virtute cauſæ † finalis, quę
coheret diſpoſitioni, Soccin. Sen. *conſ. 159. num. 13. lib.* 2.
Buratt. *conſ. 346. num.* 6. Mantic. *de tacit. lib. 3. tit. 12. nu.
27. cap. ceſſante.* Inanis redditur diſpoſitio, Bald. *in l. generaliter, numer. 10. C. de Epiſcopis, & Clericis*, Dec. *in cap.
ceſſante, num. 14. de appell.* quia DD. quæ arguebant ex
eodem Inſtrumento Cam. eā intentionem finalem fuiſſe, vt certum fundum dotalem coniuges haberent, & ad
effectum liberandi alia bona Angeli, matrimonium cōtrahendum vero ſimpliciter, ibi, *enunciatum fuiſſe cauſa*
14 impulſiuam, & quoddam motiuum, quod † nō attenditur, Mareſcott. *var. reſol. cap. 50. num. 7. lib.* 1. Buratt. *deciſ.*
15 861. *num.* 7. nec † illius defectus inualidat actus, Couar.
var. reſol. lib. 1. cap. 20. Dec. *vbi ſupra*, Rolan. à Valle *conſ.
52. nu. 54. lib.* 2. Cyriac. *contr. 418. nu.* 104.

16 Ad rem demum, non pertinet exceptio † anterioritatis
crediti

Digitized by Google

crediti dotalis alterius Ricchæ vxoris pręfati Angeli quę impedit, ne poſſit via executiua aduerſus illam anteriorem creditricem agi ex diſpoſitione Statuti, Rot. *dec.* 108. *num.* 7. *p.* 4. *tom.* 2. *rec.* minuſque exceptio læſionis in aſſignatione paſsæ, cum non agatur de executione huius mandati ſuper iure illi pariter pro ſua dote aſſignato, &
17 per Iudicem excepto: læſio † autem probata non fuit, vt debuit plenè, & concludenter, *l. non poſtea, §. minor, ff. de iure iur.* Cyriac. *contron.* 182. *num.* 1. Modern. Peruſ. *de ſubhaſt. inſpect.* 60. *num.* 1. *& ſeqq.*

Et ita, vtraque Parte informante, fuit reſolutum, &c.

AD ARTIC. II. P. I.

R.P.D. Merlino Decano.

Romana Confiſcationis.

Die Vener. 4. Iunij 1624.

ARGVMENTVM.

Magiſtraliter agitur de confiſcatione bonorũ, Principis reſtitutione ſuperueniente. Damnatus recuperat omnia bona, etiã a Principe inferiore confiſcata. Fiſco ſupremi Principis, cuius fuit maieſtas lęſa, obuenit pæna, & confiſcatio, non autem Principis fiſco, vel Baronis inferioris; & de alijs ad rem.

SVMMARIVM.

1 *Condemnatus, cuius bona fuerunt decreta, et aſſignata Fiſco, ſi Principis beneficio fuerit plenariè reſtitutus, recuperat bona.*
2 *Nedum penes Fiſcum adhuc exiſtentia, ſed etiam bona à fiſco in alium translata, & alienata, quando tamen ipſa reſtitutio eſt ampliſſima.*
3 *Principis reſtitutio quando dicatur ampliſſima.*
4 *Verbum* reſtituit, *importat plenariam gratiam.*
5 *Verba* ad eum, in quo antea erat ſtatum, *poſita in reſtitutione condemnati, importans reſtitutionem ad tempus ante ſententia, & omnem delicti memoriam delet.*
6 *Verba* Plenariè integrauit, *quid importent.*
7 *Verba* in omnibus, & per omnia, *quid inferant.*
8 *Gratia reſtitutionis facta a Principe, quando multo magis eſt dicendum quod ſit plenaria.*
9 *Fiſcus quilibet in ſuo territorio confiſcat bona condemnati.*
10 *Gratia Principis non retrotrahitur in præiudicium tertij, ab eo præſertim cauſam non habentis.*
11 *Gratia debet interpretari vt ipſum concedentem, non verò tertium lædat.*
12 *Reſtitutio condemnati conceſſa à Papa, non extenditur ad bona exiſtentia in territorio Baronis, & illius fiſco applicata.*
13 *Condemnatus quando quis eſt ob crimen receptionis bannitorum, confiſcantur ei omnia ſua bona.*
14 *Officiales Principis in caſu criminis receptionis bannitorũ poſſunt agere etiam contra ſubditum Baronis, et Principis.*
15 *Princeps ſupremus poteſt vel ratione dominij directi, vel illius ſupremi, & alti in ſubditos ſui vaſalli procedendo, & mulctando, iuriſdictionem exercere.*
16 *Princeps vaſallo numquam tantam iuriſdictionem cenſetur attribuiſſe, quin maiorem apud ſe retinuerit.*
17 *Pęna, & confiſcationes, quæ perueniunt ex contrauentione conſtitutionẽ Papæ, ſupremi Principis, (quidquid eſſet de alijs pænis iure communi impoſitis,) ſpectant ad Fiſcum Pontificium.*
18 *Non autem fiſco Baronis, ſeu Principis inferioris, quamuis in illius territorio bona ſubditi condemnati poſita ſint, & nu. 19. & 20.*
21 *Pæna, & confiſcatio debet ſpectare ad illum Principem, cuius maieſtas fuit læſa.*
22 *Pæna cedit lucro eius, qui læditur, vt is iniuriæ ſuæ habeat vltionem.*
23 *Subditus Baronis, ſi non compareat ad iuſſum Principis ſuperioris, contumaciæ pæna applicanda venit Principi, non antea Feudatario.*
24 *Bannitorum receptatores, ſecundũ Bull. Sixti V. dicuntur rebelles, & rei læſæ maieſtatis.*
25 *In crimine læſæ maieſtatis bona applicãtur Fiſco ſuperioris læſi, non vero Principis inferioris, & feudatarij.*
26 *Natt.* conſ. 580. num. 12. & 17. *& ſequaciũ opinio, an ſit vera, & declaratur nu. 27. & 28.*
29 *Roſental.* de feud. cap. 1. concl. 4. num. 6. *declaratur.*
30 *Auctoritatem Principis ſupremi, quando quis dicatur offendiſſe.*
31 *Principis ſupremi gratia, quando eſt plenaria, tertio etiam præiudicat.*
32 *Papa in omnibus locis, ſitis in ſtatu Eccleſiaſtico, vel habet ius dominij directi, tamquam in bonis feudalibus.*
Vel ſaltem illud ſupremum quod altum dominium appellant DD. & quod numquam à ſupremo dominio cenſetur abdicatum.
34 *Fiſcus dicitur acquirere bona confiſcata, ex titulo lucratiuo.*
35 *Condemnatus ſi plenariè reſtituatur à ſupremo Principe, recuperat etiam bona per Baronem confiſcata.*
36 *Anchar.* conſ. 161. n. 2. & 3. *& ſequacium opinio, quando non procedat, & n. 49.*
37 *Principis voluntas deprehenditur ex verbis vberrimis, & ponderoſis, & nu. 38. & 39.*
40 *Bannitos receptans de iure communi, non ſubit confiſcationem bonorum.*
41 *Ant. Theſaur.* in addit. ad deciſ. Theſaur. part. 132. num. 31. *& Peregrin.* conſ. 25. num. 13. libr. 5. *reijciuntur.*
42 *Fiſci appellatione comprehenditur etiam fiſcus Feudatarij, & Baronis, quoties agitur de crimine per eorum ſubditos perpetrato.*
43 *Interpretatio violenta, & verbis, & menti proferentis plurimum diſſentanea reijcienda eſt.*
44 *Princeps, ſi abſoluat condemnatum, & iubeat vt bona per Fiſcum confiſcata, & incorporata reſtituantur, non debet ægre ferre vaſallus dicti Principis, quando bona etiam ipſe confiſcauit, ſi ea reſtituere teneatur.*
45 *Integratio Principis reſtituit, quantum condemnatio Iudicis abſtulit.*
46 *Per reſtitutionem Principis ſententia perimitur, & cauſa reducitur ad nouam cauſam.*
Radix infecta inficit, quod ab ea immediatè deriuat, ibidẽ.
47 *Bannitus reſtitutus à Principe recuperat bona, etiam quæ ad tertium, in vim ſententiæ condemnatoriæ immediatè peruenerunt.*
Vt puta feudum per condemnationem, domino, vel agnatis apertum, & alia per alias perſonas in executionem ſententiæ occupata, nu. 48. & 49.
50 *Bannitus reſtitutus à Principe, quando ſine dubio recuperet omnia bona ſua, & nu. 51.*

DECISIO X.

RESponſum fuit, gratiam reintegrationis, & reſtitutionis iuſſu ſan. mem. Greg. XV. conceſſam Petro Vannio, antea in foro Reuerendiſs. Gubernatoris Vrbis ob receptationem Bannitorum in contumaciam condemnato in pænam vitæ, & bonorum confiſcationis, comprehendere etiam ipſa bona, quamuis ibi expreſsè non ſit facta mentio bonorum. Quoniam quidquid ſit de ſimplici gratia, quam indulgentiam, ſeu diſpenſationem appellant doctores, certa, & conſtans eſt concluſio, con-
1 demnatum, † cuius bona Fiſco fuerunt decreta, ſi Principis beneficio fuerit plenariè reſtitutus, & reintegratus, recuperare bona, nedum pęnes Fiſcum adhuc exiſtentia, ſecundum doctrinam Bart. *in l.* 1. *inst. & l.* 2. *num.* 4. *C. de ſent. paſſ.* & cęterorum ibi ſcribentium, *& in l. Gallus, §. & quid ſi tantum, ff. de lib. & poſthum.* & præcipue Claud. Aquenſ. *nu.* 34. Felin. *in c. inter quatuor, nu.* 6. *verſ. & dixit, de maior. & obed.* Paril. *conſ.* 1. *nu.* 33. *lib.* 4. Rolan. *conſ.* 45. *num.* 23.

Digitized by Google

num.23.& ſeq.lib.4.Port.Imol.conſ.45.num.7.& infinitos prope cumulant Peregrin.de iure Fiſc.lib.5.tit.2.num.22. 23.& ſeq. Farinac.in prax.q.6.num.28. verſ.limita primo, & num.32.39.& ſeq. Maſtrill. in comment. ad indult.general.c.20.num.11.& 12.& ſeq.Sfort.Odd.de reſt.in integr. quæ.99.art.4.num.26.& 31.verſ.ſed vel ipſe, & hanc opinionem amplexa eſt, Rota in *Vrbeuetana hereditatis 3. April.1620. coram Reuer.Dom.meo Patriarcha Manzanedo.*

2 Verum etiam † bona à Fiſco in alium tranſlata, &
alienata, quando ipſa reſtitutio pleniſſima eſt, Dec. in cap.quia diligenti,nu.8. verſ.limitari tamen poteſt, de elect. Felin.in dict. c.inter quatuor, num.6. Aquen. in dicto §.& quid ſi tantum, num.31. verſ.hanc tamen, Pariſ. d. conſ.1. n.29.37.& 51.lib.4. Laderch.conſ.94.n.4.Fachin.conſ.15. num.33.& 37.lib.1. Peregrin.d.lib.5.tit.2.num.55. de iure Fiſc. Maſtrill.d.comme.c.22 nu.45.Odd.de reſtit.in integr. q.99.art.12.num.108.& ſeq. Farinac.d.q.6.nu.38. & dixit etiam Rota, coram b.mem.Seraph. dec.998.num.9. & in dicta Vrbeuetana, *coram Reu. Patriarcha.*

3 Quod † autem plenaria fuerit reſtitutio conceſſa Petro, imo pleniſſima, ſatis ex illius lectura dignoſci poteſt, quæ vberrimis, & prægnantiſſimis verbis, & clauſulis concepta fuit, & ex illis præcipuè: *Omnem reatum, & pœnam remiſit, & condonauit, & penitus annullauit, ipſumque ad patriam, famam, gradus, & honores reſtituit, & ad eum in quo antea erat ſtatum in omnibus, & per omnia, & plenariè reintegrauit, proceſſumque, et ſententiam contra eum formatum, & latam cum omnibus inde ſecutis tam in ſupradicta Curia, quam alibi omnino caſſari, & penitus aboleri mandauit.* Quippe ſolum illud verbum *Reſtituit*, huiuſmodi plenariam gratiam importare, aptam,
4 & efficacem quidem, vt reſtituto ius † competat bona
vendicandi, vndecũque reperirentur, vt in l. 1. C. de ſent. paſſ.& reſtit. ibi, *vt autem ſcires quid ſit in integrum reſtituere honoribus, ordini tuo, & rebus cæteris te reſtituo.* Et notant etiam DD. ibi & in l.fin.C.eod. & Odd.eod.tract. q.93.num.1.& ſeqq.Maſtrill.eod.comment.c.20.num.14.& cap.28.nu.8. & multos congerit Farinac. d.quæſt.6.nu.32. iunctis præſertim alijs verbis, *Ad eum in quo antea erat,*
5 *ſtatum* † quæ important retrotractionem ad tempus ante ſententiam, & omnem delicti memoriam (ad inſtar abolitionis Amniſtiæ) tolere videntur; nec non verba illa, *plenariè reintegrauit*, aptiſſima ſunt, vt facultatem reſtituto attribuant conſequendi bona etiam penes tertium exiſtentia, Pariſ. d.conſ.1.num.37.lib.4. Rol.conſ.45. nu.70.& 71. lib.4. Brunor. à Sol. quæſt.19.num.61. Odd. d.q.93.num.10. Maſtrill.dec.22.nu.45. prout & illa, *in omnibus, & per omnia*, idem inferunt quem adn od u8. adnotarunt Rol. loc.præalleg.num.37.Port.Imol.conſ.4 num.7. & itidem eamdem vim habent illa verba poſtrema, quibus cauetur *Proceſſum, & ſententiam, & omnia inde ſequuta aboleri, & caſſari.* Bald. in d.l.fin. C.de ſent. paſſ.cum alijs relatis per Odd. d.quæſt.93.num.116.& ſeq. Peregrin.de iur.fiſc.lib.5.tit.2.num.23.Farinacc. d.quæſt.6. nu.28.& ſeq. & Maſtrill.ſæpè alleg cap.20.num.13.& c.22. nu.45.verſ.idem ſi dixiſſet, & Rot.in d.Vrbeuetan. hereditatis coram R.D.meo Patriarcha Manzanedo.

Cum igitur quælibet ex clauſulis prędictis ſit ſufficiens
8 de ſe ad oſtendendum † gratiam fuiſſe plenariam, ad effectum de quo agitur, abſque dubio multo magis ſufficere debent omnes illæ ſimul congeſtæ.

Neque obſtare viſum fuit quod prædicta rectè procedant quoad bona confiſcata, & aſſignata fiſco Pontificio, & penes ipſummet fiſcum, vel etiam penes tertium ab eo cauſam habentem exiſtẽtia, itaut ipſius Pontificis ſecuta gratia reſtitutoria, merito bona huiuſmodi reuerterentur ad reſtitutum, non autem quo ad bona exiſtentia in territorio Scandriliæ, & applicata fiſco Domini Ducis Vrſini, Baronis in Caſtro prædicto fiſcum habentis; &
9 quidem iuſtè, ex quo † regulariter quilibet fiſcus confiſcat bona in ſuo Territorio exiſtentia, l. quicumque §. vniuerſi, verſ. quid ſi fuerint, C. de hæretic. & ſit quod gratia
10 Pontificis non † trahatur ad præiudicium tertij ab eo præſertim cauſam non habentis, prout ſemper Principis
11 decretum, & beneficium debet interpretari, † vt ipſum concedentem, non autem tertium lædat. cap. quamuis, de reſcript. quem textum aureum ad hoc appellat Odd. de reſt.in integr.q.99.n.41.ver.quæ concluſio.Fachin. contr. d.
12 conſ.15.nu.30.lib.1. & in terminis, quod reſtitutio † conceſſa à Papa non extendatur ad bona exiſtentia in territorio Baronis & illius fiſco applicata, tradidit Anchar. conſ.1166. in 1.dub. nu.2.3.4.& 5. Decian. tract.crimin. lib.3.tit.de abolit.num.58. cum multis relatis per Maſtrill. in prædict.comment.ad indult.general.c.21.nu.5. quoniam obiectum multis tolli poſſe videbatur.

Primò pro reſponſione obiecti in dubium reuocarunt domini, an verum ſit aſſumptum illud, quod nempe per Excell.D.Ducem Vrſinum iuſtè potuerint confiſcari aliqua bona; quoniam licet Petrus de pluribus criminibus fuerit inquiſitus in foro Reuer. D. Gubernatoris Vrbis. Attamen ſententia condemnatoria vim tantum facit
13 ſuper receptione bannitorum, quæ ſolummodo † a conſtitutionib. Summorũ Pontificum, ac pœna interdicitur, & plectitur; in alijs vero criminibus loquitur dubita-
14 tiuè per verbum, Forſan; vnde † quemadmodum officiales Papæ poterant de tali receptione quæſtionem agere etiam contra ſubditum Baronis, & Principis inferioris, vt cautum eſt in conſtitutione fel. rec. Sixti V. quæ eſt in recenti Bullario, in ordin.6.§.8.incip. Duces quoque, quod in terminis d. Bullæ, nullam habere difficultatem monuit D. Io. Bapt. Spada olim Aduocatus Conciſtorialis, & quidem primarius, in opuſculo de iuriſdict. Baron. Stat. Eccleſiaſt. n.61. & etiam de iure communi, Prince-
15 ps † ſupremus poteſt, vel ratione dominij directi, vel illius ſupremi, & alti in ſubditos ſui vaſalli procedendo, & mulctando iuriſdictionem exercere, ad text. in c.dudum, §.nos igitur, de præbend. in 6. & ita tradiderunt Afflict. in c.1. §.vt autem, notab.9. de pact. iuram. firmat Natt. conſ. 487.num.23.& ſeq.& 180.nu.2. & late Menoch. conſ.204 num.15.& 16.& ſeq. vſque ad 26. Pancirol. conſ.ſeq.605. nu.6.& ſeq.inter conſ.Menoch.plene Surd.conſ.152.nu.17.
16 numquam enim Princeps † Vaſallo tantam iuriſdictionem attribuiſſe cenſetur, quin maiorem apud ſe retinuerit, d.cap.dudum, §.nos igitur. Menoch.vbi ſup.num.18. & alij ſupra cumulati. Ita pariter pœnæ, & confiſcationes, quæ prouenerunt ex inobedientia, & contrauentione
17 † conſtitutionibus Papæ ſupremi Principis (quidquid eſſet in aliis pœnis, de iure communi impoſitis) ſpectare & deberi videntur Fiſco Pontificis, tamquam ſuperioris Principis, & dictam receptionem Bannitorum prohi-
18 bentis, † non autem fiſci Baronis, ſeu Principis inferioris, quamuis in illius territorio bona ſubditi condemnati poſita ſint. Ita Bald.in c.vn.col.pen.n.13.d.capit.qui cur. vend.& ibi Præpoſ.& Afflict. Aluarot. in c.vn. §.ſi quis aliud in verb.Hæreditatem, nu.12. de pac.ten. Oldrad.conſ. 148.n.2.& ſeq.Brun.conſ.31.nu.18.verſ.inſuper facit.Nat. conſ.180.nu.8.& ſeq.Rol.conſ.73.n.13.& 14.li.4.Theſaur. dec.250. qui teſtatur ita iudicatum fuiſſe in Senatu Taurinen. vberrimè Surd.conſ.152.nu.16.& per tot. Menoch. conſ.604.num.28.& ſeq.vſque in fin. & Pancirol.conſ.605. nu.14.& per tot.inter conſil. eiuſd.Menoch. omnibus copioſiſſimè Ant. Bognalace in reſponſ. quod eſt impreſſ. in calce addit.Ant.Theſaur.ad deciſ Patr. Carpan.ad Nou. conſtit.Mediolan.tit.de fiſco, in cap.omnium n 479.& 482.
19 & d. Baronibus † & domicell. Stat. Eccleſ. Modern. Tiphernates in tract. de confiſcat.bonor.c.21.n.10. & quod
20 ita ſeruetur † in camera Apoſtolica, teſtatus eſt bon. mem. Lomellinus olim eiuſdem Cam. Apoſtolicæ Commiſſarius generalis, *prout in atteſtatione impreſſa poſt conſil. Pancirol.ſupra memoratum.*

Quod eo maximè videtur in præſenti caſu locum ſibi vendicare, quia Petrus nedum generalibus conſtitutionibus Papæ contrauenit, receptando Bannitos, ſed etiam particulari præcepto, ſibi ſpeciali directo, condemnatio quippe illius emanauit in contumaciam. ob ſpretum
21 monitorij D. Gubernatoris Vrbis, & † ſic pœna videtur ſpectare ad Papam, cuius maieſtas in eius officialibus læ-
22 ſa, & contempta fuit; pęna enim cedit lucro † eius qui læditur, vt is iniuriæ ſuæ vltionem habeat. l. cum emancipatis, § emancipatus, ff.de collat. bonor. late Rol. conſ.78. num.21.& ſeq.lib.2. Et in puncto de ſubdito Baronis non
22 comparente ad iuſſum Principis ſuperioris, & † quod illi non autem Feudatario applicanda ſit pœna contumaciæ,

Digitized by Google

maciæ, tradit Natt. *d.conſ.*180.*num.*14.*&* 17. Rol. *deciſ.*
73.*num.*15.*lib.*4. Pancirol. apud Menoch. *d.conſ.*605.*nu.*
18.*verſ.ſecundo pœna*, Surd. etiam *præalleg.conſ.*152.*nu.*16
verſ.& infert.
Attento etiam quod dicta conſtituto Sixti V. huiuſ-
modi receptatores bannito pronũciatũ rebelles, & reos
læſæ maieſtatis, in quo crimine etiam de iure communi
bona applicantur Fiſci Principis ſuperioris læſi, non autẽ
Principi inferiori, & feudatario. *c.*1. *§.denique*, *Quæ fuit*
prima cauſa. Rol. *conſ.*78. *nu.*22.*lib.*2. *& conſ.*73. *per tot.*
*lib.*4. Peregrin. *de iure fiſc.lib.*1.*tit.*2.*num.*94. Roſental. *de*
*feud.c.*5.*concl.*63.*num.*4.*litt.C.* & alij paſſim. Nec latuit
Dominos, contra Natt. & Menoch. Surd. & alios relatos
ſenſiſſe Peregrin. *conſ.*25.*lib.*5. Anton. Theſaur. *in addit.*
ad dec. Patris 232 & cæteros ab his congeſtos, ſed opinio
Menochij, & Surdi, & ſequacium viſa eſt crebriori DD.
calculo recepta, & fortaſſe etiam verior, ſaltem vbi con-
fiſcatio contigit ob contrauentionem particulari præce-
pto Principis ſuperioris, quo caſu nec diſſenſit ipſe Pere-
gr. imò ita diſtinguendo inter præceptum Principis ge-
27 nerale, & particulare † opinioni Natt. *d.conſ.*580.*n.*11.*&*
17. & aliorũ, expreſſe aſſentit *d.conſ.*26.*n.*13.*ver.ſed item*
diximus, & clarius, *n.*16. *verſ.ſed reſponde: lib.*5. & quod
in crimine læſæ maieſtatis pœna applicetur fiſco Princi-
28 pis ſuperioris offenſi, † non autem Baroni domino im-
mediato, admittit ipſemet Peregr. *d.conſ.*25.*nu.*15.*&* 16.
verſ.vltimo adducit, & Ant.Theſ. *in d.add.n.*29. nec Ro-
ſental. *de feud.* aduerſarij videtur ſententię, ſupra relatę,
29 quia *in cap.*5.*concl.*4. *nu.*6. † tenet quidem pœnas perti-
nere ad vaſallum, ſed loquitur de pœnis à iure communi,
non autem à particulari conſtitutione ſupremi Principis
inflictis: in eodem autem *cap.*5.*concl.*63. *num.*4. expreſſè
fatetur pœnas Principe ſupremo eſſe debitas, quando
per delinquentem is fuit offenſus, prout hic auctoritas
30 Principis ſupremi † fuit offenſa, dum Petrus contrauenit
conſtitutionibus Pontificijs, & monitorio non paruit, vt
arguebat Natt. *d.conſ.*180. *num.*17.*& ſeq.* Rol. *d.conſ.*73.
*num.*13.*lib.*4. cæteris vero DD. qui in contrarium allega-
ri poſſent, ſigillatim reſpondent Menoch. Pancirol. Bo-
niface. & alij ſupra allegati.
Secundo, præſuppoſito etiam quod confiſcatio, & ap-
plicatio prædicta fuiſſet iuſtè, & legitimè facta, DD. du-
bitabant, An Ancharani concluſio vera ſit, quoties gra-
tia reſtitutoria Principis ſupremi eſt plenaria, & verbis
efficaciſſimis, ac prægnantibus referta; quoniam ſi ta-
lis reſtitutus recuperat etiam bona à fiſco ſuperiore in
31 alium titulo oneroſo tranſlata, & ſic † huiuſmodi gratia
Principis tertio præiudicat, vt per Oldr. *d.q.*99.*num.*71.*&*
*nu.*108.*& ſeq.* Rol. *d.conſ.*45.*nu.*33 *lib.*4. Fachin. *d.c.*15.*n.*
37.*li.*1.& alios ſupra allegatos, *verſ.verum etiam.* eadem
ratione, imo multo magis eadem gratia Principis plena-
riè reſtituentis extendenda erit etiam ad bona per Baro-
32 nem confiſcata; ſed quia † in illius territorio, cum illud
in ſtatu Eccleſiaſtico ſit poſitum, Papa vel habet ius do-
minij directi tamquam in bonis feudalibus, vel ſaltem
illud ſupremum, quod altum dominium appellant DD.
33 & quod nunquam † à ſupremo Principe cenſetur abdi-
catum, Bald. *in l.qui ſe patris nu.*34.*verſ.item in conceſſis*,
C.Vnde liber. Angel. *in l.*1.*§.qui mandata, num.*3.*ff.de off.*
eius. latè Peregr. *conſil.*1.*nu.*9.*&* 10.*lib.*1. Maſtrill. *de Ma-*
*giſtrat.lib.*2.*c.*2.*num.*30. pulchrè Menoch. *conſil.*605.*nu.*
14.*& ſeq.* Io.Franc à Pont. *deciſ.*2 *nu.*20 21.*&* 22.*& vſq.*
ad fin. & de Baronibus ſtatus Eccleſiaſtici ſignanter dixit
bon.mem. D.Robuſterius Rotæ Auditor, *in voto impreſ-*
*ſo poſt.*2.*vol.conſi.* Farinac. *dec* 27.*num.*2.& luculenter D.
34 Spada *d.tract.n.*15.*& ſeq.* Tũ etiam † quia Fiſcus dicitur
acquirere bona confiſcata ex cauſa lucratiua, *l.apud §.*
auctores ff de dol. except. Imol. *in l.poſt contractum, n.*1.*ff.*
de donat. & ibi etiam Rom *n.*3.& Alciat. *nu.*36. Laderch.
*conſil.*6. *nu.*2. Vnde vt dixi, vel eadem ſuadet vel maior
ratio, vt is reſtitutus plenariè à ſupremo Principe recu-
35 peret bona † per Baronem confiſcata, quemadmodum
recuperaret bona in tertium titulo emptionis, vel alio
36 oneroſo tranſlata. & in puncto quod theorica † Ancha-
rani, & ſequacium non procedat vbi reſtitutio eſt plena-
ria, vel quoties de voluntate Principis ſupremi conſti-
tuentis conſtat, quod intellexerit etiam de bonis ab alio
fiſco occupatis, tradit Pariſ. *conſ.*1.*nu.*36. 37.43. *& ſeq. &*
*num.*752.*lib.*4. Decian. *d.tract.crim.lib.*3.*tit.de abolit.nu.*
59. Hic autem plenaria eſt reſtitutio, vt ſupra dixi, *verſic.*
37 *Quod autem.* Et voluntas † Principis deprehenditur ex
verbis illius vberrimis, ac ponderoſis ſupra relatis,
& ex illis potiſſimum, vbi mandat, *caſſari, & annullari*
proceſſum, & ſententiam, & omnia inde ſecuta, tam in di-
cta curia D.Gubernatoris, quam alibi, & pro inde Papa in-
38 tellexit retractare executionem † dictæ ſententiæ ſecu-
tam ne dum in Vrbe, ſed & in terra Scandrilliæ, ob vim
illorum verborum, *quam alibi, &c.*
Tertio, quidquid eſſet de præmiſſis, aut D. Dux vult
niti dictis conſtitutionibus Pontificijs, & ſententia Gu-
bernatoris Vrbis, & in vim dictarum conſtitutoria, &
ſententiæ prætendit, bona in territorio ſui Caſtri poſita,
confiſcare potuiſſe, aut non vult niti dictis Conſtitutio-
nibus, nec ſententiæ D. Gubernatoris: & illis etiam cir-
cumſcriptis prætendit huiuſmodi confiſcationem, ſibi
fuiſſe debitam, & neutro caſu videtur ei debita; Non
39 primo caſu, quia & dictæ conſtitutiones, † & ſententia
ſignanter applicant, & aſſignant bona delinquentis fiſco
Pontificis, ibi, *Reu. Cameræ Apoſtolicæ applicandorũ*, & in
dicta Conſtitutione Sixti V. *ſub d.* §.8. idem diſponitur,
& propterea vigore harum Conſtitutionum, & ſententię
non potuit Baro ſibi hæc bona Petri applicare: ſecundo
vero caſu, ſi non vult vti Baro dictis Conſtitutionibus, &
ſententia, nullus locus eſſet debet condẽnationi, nec con-
fiſcationi; quia circumſcriptis dictis Conſtitutionibus,
& proceſſu, & ſententia fabricatis in foro D. Guberna-
toris Vrbis, non conſtaret de delicto, imo etiam ſi con-
ſtaret, non tamen hac pœna fuiſſet plectendus Petrus, re-
40 ceptatio † enim hæc Bannitorum dumtaxat à dictis
Conſtitutionibus, non autem à iure communi pęna con-
fiſcationis coercetur; & hoc dilemmate in ſpecie vtun-
tur Pancirol. *d.conſ.*605.*num.*15.*ver.& videmus*, & Surd.
*præalleg.conſ.*152.*num.*18 & perpendit etiam in terminis
conſtitutionum Summorum Pontificum bon. mem. D.
Lomellinus *in d.atteſtatione poſt dict.conſil. Pancirol.*
Nec admittenda videtur reſponſio data per Antonin.
41 † in addit. *ad dec. Theſaur. Patris*, 132.*nu.*31.& Peregrin.
41 *d conſ.*25.*nu.*13. *q* 4. *lib.*5. quod nempe † appellatione
fiſci comprehendatur etiam fiſcos Feudatarij, & Baronis,
quoties agitur de crimine per eorum ſubditos perpetra-
to. Quoniam hæc vera fortaſſe eſſe poſſet reſponſio, ſi
ſimpliciter dictum fuiſſet, bona delinquentis fiſco eſſe
applicanda; ſed dum, & in conſtitutionibus, & in ſen-
tentia exponitur, & additur, *Cameræ noſtræ, & Ca-*
meræ Apoſtolicæ applicandorum, huiuſmodi interpreta-
43 tio tamquam † violenta, & verbis, & menti proferentis
plurimum diſſentanea, omnino reijcienda videtur; at-
tento præcipuè vſu, & obſeruantia Curiæ Romanæ, de
qua per D. Lomellinum, & quæ omnem ambiguitatem,
ſi quæ fuiſſet, illorũ verborum, *Cameræ noſtræ, & Cameræ*
Apoſtolicæ, abſtuliſſet.
Quartò, & poſtremò ceſſat obiectum & videtur quod
Petrus ita plenariè reſtitutus, & reintegratus a ſan.mem.
Gregorio XV. poſſit etiam recuperare bona confiſcata
per Excell. D. Ducem, quoniam prætenduntur bona
prædicta fuiſſe apprehenſa ſtatim, & immediatè conde-
mnatione per D. Gubernatorem Vrbis pronunciata,
nulloque, alio intermedio actu ſubſecuto inter Camerã
Apoſtolicam, & ipſum D. Ducem; vnde qua ratione
Papa per eius miniſtros condemnando Petrum, contu-
44 lit emolumentum confiſcationis Baroni, † ita dum Papa
pariter eũdem Petrum reintegrauit, & reſtituit, ęgre ferre
non debet Baro, ſi illud idem emolumentum ab eo au-
feratur; intrat .n. Regula, *l.nihil tam naturale, ff. de reg.*
iur. & quod reintegratio Principis tantumdem reſtituit,
45 † quantum condemnatio iudicis abſtulit, *l.fin. §. fin.* &
ibi Bart. & cæteri, *C.de ſent.paſſ.* & per dictã n reſtitutio-
46 nem † ſententia perimitur, & cauſa reducitur ad non
cauſam; & infecta radice inficit quod ab ea immediatè
deriuatur, & conſequentem retractatur quidquid a dicta
ſententia profectum eſt; & per hanc rationem, quod
47 Bannitus † reſtitutus recuperet bona, etiam quæ ad ter-
tium in vim ſententiæ condemnatoriæ immediatè per-
uenerunt, vt puta Feudum per condemnationem, domi-
no. †

Digitized by Google

48 no,† vel Agnatis apertum, & alia per alias perſonas in
executionem ſententiæ occupata, originaliter docuit
Bald. *in d.l.final.nu.5.& 6. C.de ſent.paſſ. & reſtit. & in l.
Gallus, §.& quid ſi tantum, nu.15. verſ.ſecus ſi immediatè,*
& Alex.*num.19.ff.de lib.& poſth.* Ancharan. *conſ.408.nu.
8.verſ.item verbum.* Pariſ.*conſil.1.nu.47.& 52.lib.4.* vbi in
terminis loquitur de bonis à Fiſco ioferiore occupatis; &
49 ita etiam reſpondit doctrinæ † Ancharani in obiecto
telatæ Bellamer.*dec.742.& 743.*Brunor.à Sol.*d.quæſt.19.
num.45.& ſeq.* Roland.*conſ.45. num.25.lib.4.* Natt. *conſ.
471.num.2.lib.2.* Odd.*de reſtit.in integr.d.quæſt.99.nu.74.
& ſeq.* qui de communi. & veriſſima teſtantur, & quam-
uis alij ab hac ſententia diſcrepent, attamen illa abſque
controuerſia ab omnibus recipitur, quando bona tertio
50 † non fuerunt acquiſita in vltionem eius iniuriæ, vel
quando conſtat, Principem per ſuam gratiam reſtituto-
riam, ne dum ſententiam condemnatoriam, ſed etiam
omnia inde ſecuta, & ſic etiam confiſcationem, & bo-
norum applicationem in vim illius tertio factam aufer-
re, & penitus abolere voluiſſe, vt conciliando communes
opiniones, diſtinguit Peregr. de iure fiſc. *lib.5.tit.2.nu.54.
verſ.in hac doctorum;* & ſequitur Maſtrill. *in comment. ad
indult.gener. c.22.nu.79.* In propoſito autem caſu nulla
iniuria ſaltem primariò fuit illata Baroni, ſed tota fuit il-
lata ipſimet Principi ſupremo, cuius conſtitutionibus
Petrus contrauenit, receptando Bannitos, & cuius offi-
cialis, nempe D. Gubernatoris Vrbis præceptum con-
tempſit, dum illius Monitorio non paruit, & de volunta-
te Papæ non ſolum ipſam ſententiam, ſed omnia ex ea
ſecuta penitus tollendi, & abolendi, dubitari non poteſt;
verba enim ſunt clariſſima, & comprehendunt non ſo-
lum inde ſecuta, & ſic confiſcationem hic in curia fa-
ctam, ſed etiam alibi, & ſic in dicta terra Scandriliæ, ibi,
*proceſſum, & ſententiam fabricatam, & latam, cum omni-
bus inde ſecutis tam in dicta Curia, quam alibi, caſſari, &
penitus aboleri, & pro caſſis haberi voluit, & mandauit, etc.*
vt ſuperius etiam fuit ponderatum. Et ita reſolutum,
&c.

AD ARTIC. II. PAR. I.

R. P. D. Merlino Decano.

Romana Confiſcationis.

Die Veneris 16. Aprilis 1625.

ARGVMENTVM.

De eadem re. Confiſcata bona ſi recuperet condemnatus, ob abſolutionem plenariam Principis, an competat manutentio, vel reintegratio. Confiſcatio bonorum filij non obtinet in præiudicium patris, in bonis ne dum aduentitijs, vel profectitijs, ſed nec caſtrenſibus, & quaſi. Quid importet abſolutio hæc plenaria Principis, & de alijs ad rem.

SVMMARIVM.

1 *Poſſeſſio probari poteſt, ex inſtrumento adequata poſſeſſionis, & alio non exiſtente in poſſeſſione eſt manutenibilis.*
2 *Ex fructuum perceptione probatur poſſeſſio.*
3 *Poſſeſſio ſemel probata præſumitur continuata, & ideo manutenenda venit.*
4 *Sententia ſi non iuſtificetur ex actis, & poſſeſſor non habuit ſe pro ſpoliato, ſequitur, vt per viam manutentionis poſſit recuperare poſſeſſionem naturalem, vigore ſententiæ ſibi amiſſam, & nu.5. & 6.*
7 *Poſſeſſio rei conuenti probatur ex ſubſtentatione litis.*
8 *Et hoc multo magis procedit iunctis adminiculis.*
9 *Confeſſio partis deſeruit pro adminiculo, vt probetur confeſſio rei conuenti.*
10 *Sententia condemnationis, ſi per reſtitutionem plenariam Principis fuerit de medio ſublata, trahitur etiam ad recuperationem bonorum de quibus expreſſa mentio non fuit facta.*
11 *Reſtitutis, & gratiatis competit remedium reintegrandæ pro recuperanda poſſeſſione ſibi ablata.*
12 *Sententia ſi non iuſtificetur ex actis, non venit attendenda.*
13 *Ex filij delicto non poſſunt confiſcari bona in præiudicium patris illa poſſidentis.*
14 *Siue conſiderentur huiuſmodi bona tamquam peculium profectitium filij.*
15 *Siue vt aduentitium peculium.*
16 *Pater in bonis profectitijs, & aduentitijs filiorum habet vſumfructum.*
17 *Pater in bonis aduentitijs filiorum ad aliquid non tenetur ex delicto eorum.*
18 *Bona Caſtrenſia filij non poſsūt confiſcari ex eius delicto, ſed patri reſeruantur in ſolatium patriæ poteſtatis.*
19 *Et ita eſt verior, receptior, & æquior opinio.*
20 *Bulla Sixti V. contra receptores Bannitorum mandat bona confiſcari, & illa applicari Fiſco Pontificio.*
21 *In confiſcationis bonorum materia plurimum attenditur conſuetudo.*
22 *Appellatione Cameræ Apoſtolicæ, & Fiſci Pontificij non veniunt Barones.*
23 *Sententia ea quis non poteſt niti, ſi de eo non loquatur.*
24 *Sententia debet acceptari, & exequi prout iacet.*
25 *Gratia reintegratoria obtenta à Principe, ſuffragatur, quo ad recuperationem omnium bonorum, ſibi ablatorum.*
26 *Et hoc tanto magis ſi Princeps iubeat in dicta gratia, caſſari proceſſum, & ſententiam, cum omnibus inde ſecutis.*

DECISIO XI.

Petrus fuerat in foro Reuerendiſs. D. Gubernatoris Vrbis condemnatus in contumaciam, ob receptionem Bannitorum, io pænam vitæ, & confiſcationis bonorum Cameræ Apoſtolicæ applicandorū; poſt quam ſententiam, abſque alio proceſſu immediatè ab officialibus Excell. D. Ducis Vrſini fuerant occupata bona eiuſdem Petri exiſtentia in terra Scandriliæ, & Montis Libretti; verum cum deinde Petrus obtinuiſſet plenariam reſtitutionem, & reintegrationem à f. me. Gregorio XV. quam gratiam ſibi prodeſſe prætendebat etiam pro dictorum bonorū libera recuperatione, inſerit tā nomine proprio, quam Diomedis Patris, me proponente, manuteneri, & quatenus opus eſſet reintegrari ad poſſeſſionem dictorum bonorum in prædictis caſtris confiſcatorum; Super quibus propoſito dubio ſub die 14. Iunij præteriti, cum poſſeſſio anterior Petri, & Diomedis concludenter non viſa fuerit probari, tunc Dominis placuit ſolum firmare, gratiam prædictam reſtitutionis, & reintegrationis à f.mem.Gregor. XV. conceſſam Petro, comprehendere etiam bona, vt in deciſione: Modo autem examinatis teſtibus, & alijs abſolutis probationibus ſuper poſſeſſione anteriori Diomedis, & Petro: Hodie repropoſito dubio, Domini reſponderunt prædictos Diomedem, & Petrum eſſe manutenendos, & quatenus opus ſit, reintegrandos.

Et moti ſunt quoniam quo ad manutentionem pro-
bant Diomedes, & Petrus ſe apprehendiſſe poſſeſſionem
dictorum bonorum in vim teſtamenti Ægidij aui mater-
1 ni dicti Petri, vt ex ipſo Inſtrumento † apprehenſionis,
quod alio non poſſidente, vt præſumitur, bene probat
poſſeſſionem, & quidem manutenibilem. *leg. prædia*
vbi Bartol. Alexand. & alij, *ff. de acquir. poſſeſſ.* Cæ-
ſar de Graſſ. *deciſ. 4. numer. 1. de reſtitut. ſpol.* Rota
coram f.mem.Greg XV. deciſ.100. nu.5. præſertim iuncto
trium teſtium dicto, qui concludenter de poſſeſſione
2 Petri, & Diomedis deponunt † cum fructuum perceptio-
ne, *l.Titia, ff.de ſolution. l.teſtib. C.de agric.& cenſit. li.11.*
Crauett. *conſil.107.num.2.* Rota *coram eodem* f. m. Greg.
XV. *deciſ.160.nu.24.& in rec. deciſ.131. num.2.p.1.* Quæ
3 quidem poſſeſſio cum præſumatur continuata, † videtur
conſe-

Digitized by Google

conſequens danda manutentio, non obſtante quod vi-
gore ſententiæ confiſcationis, officialis D. Excell. Ducis
4 ſe intruſerint; Quia dicta ſententia † cum non iuſtifice-
tur ex actis; & ipſi Diomedes, & Petrus, ſe non habue-
5 rint, pro ſpoliatis, † & ciuilem poſſeſſioné animo retinue-
6 rint, † ſequitur, quod per viam manutentionis poſſint
agere ad recuperationem poſſeſſionis naturalis.

At quidquid eſſet de manutétione, DD. facilius inclina-
rũt pro reintegratione, quia duo extrema, quæ in hoc re-
7 medio ſunt neceſſaria, népe poſſeſſio anterior, † Actorũ,
& poſſeſſio rei conuenti ſatis ſuperque videtur iuſtifica-
ta; quo ad poſſeſſioné antiquiorem Petri, & Diomedis,
adeſt, vt ſupra fuit oſtenſum apprehenſionis poſſeſſionis
inſtrumentum, & tres teſtes concludenter deponentes:
8 quo vero ad poſſeſſionem † recentem ipſius D. Ducis,
adeſt litis ſubſſentatio, quæ iunctis adminiculis, ſufficit
pro iuſtificatione ſecundi extremi. Caputaqu. *dec.* 369.
*p.*2. Caſ. de Graſs. *dec.*4.*nu.*3.*de reſtit.ſpol.* Rot. coram ſ.
m. Greg. XV. *dec.*485.*nu.*1. & in Rom. Salu. 13. *Apr.* 1622
9 coram me. Concurrunt hic autem adminicula, † nem-
pe confeſſio facta in ſchedula ipſius Excell. Ducis manu-
ſignata, & ſecundus teſtis iuxta duodecim. ibi, *Hoggi non
li poſſiede, ne li poſſiede la corte, ma ſua Eccellenza.*

Nec obſtare uiſum fuit prædictam ſententiam confi-
10 ſcationis, quoniam ea fuit ſublata, † per ſubſequentem
reſtitutioné, & reintegrationé, ſub ampliſſimis verbis cô-
ceptam, quæ, vt in alia deciſione fuit firmatum, trahitur
etiam ad recuperationem bonorum; licet de eis expreſ-
11 ſa mentio facta non fuerit; quia ſtante gratia † plenariæ
reſtitutionibus, côpetit huiuſmodi reſtitutis, & gratiatis
remedium reintegrandæ pro recuperanda poſſeſſione,
Bald. *in l. penult. nu.* 1. *C. de capt. & poſt. reuers.* Bertazzol.
conſ. crim. 29. *nu.* 29. 30. *& ſeq.* Peregr. *de iur. fiſc. lib.* 5. *tit.*
5. *num.* 65. Sfort. Odd. *de reſt. integr. quaſt.* 95. *art.* 3. *num.*
24.

Quibus addebant quod dicta confiſcatio, & ſententia
12 non † iuſtificantur ex actis, & amplius illius vigore non
potuerunt hæc bona auferri, tam quo ad Diomedem pa-
trem, quam quo ad Petrum filium; quo ad Diomedem
13 patrem, quia ex delicto Petri filij, † non potuerunt con-
fiſcari bona in præiudicium patris illa poſſidentis, ſiue ſi
14 concederentur huiuſmodi bona, † vt peculium profe-
ctitium filij, ad notat. per DD. in *l. ſi finita*, §. *ſi de vecti-
galibus, ff. de damn. infec.* Rip. *in l. fin. quaſt.* 53. *C. de renoc.
donat.* Couar. *var. reſol. lib.* 2. *c.* 8. *num.* 7. *verſ. ſic delinquen-
te.* Clar. §. *fin. qu.* 78. *verſ. præterea quæro*, vbi aſſerit in hoc
neminem dubitare, Honded. *conſ.* 98. *num.* 36. *lib.* 1. ſiue vt
15 peculium † aduentitium, vt in præſenti; hæc enim bona
16 peruenerunt ad filium ex hæreditate aui materni, † in
quibus pater habet vſumfructum, *l. cum oportet, C. de bon.
quæ lib.* & in his àduentitijs pater non tenetur ad aliquid
17 ex delicto † filij, Bart. *in d.* §. *ſi de vectigalibus, nu.* 12. Alex.
num. 44. Clar. *in ead. quaſt* 78. *verſ. ſed quid in aduentitijs*,
Honded. *ead. conſ.* 95. *nu.* 35. Farinacc. *in prax. q.* 24. *num.* 5.
Et quod magis eſt, nec in bonis Caſtrenſibus fieri poteſt
18 confiſcatio, † ſed patri omnia reſeruantur, in ſolatium
ipſius patriæ poteſtatis, ad *l.* 3. *C. de bon. proſcrip.* & ibi not.
Oddofred. Cyn. Bartol. Alberic. & alij. Couar. & Clar.
locis cit. ille, *num.* 7. *verſ. huic apparet*; hic autem, *verſ.
quo verò*, & latè Farinacc. *d. q.* 23. *num.* 11. *& ſeq.* qui *verſ.*
19 *Quibus tamen*, de veriori, † receptiori, & æquiori teſta-
tur, & ſecuta eſt Rota *in Ceſenat. de Caſtiagneris* 2. *Febr.*
1660. *coram bon. mem. Litta, quæ eſt deciſ.* 145. *num.* 1. *poſt*
2. *vol. conſ.* Farinacc.

Quo vero ad Petrum, quia ex Conſtit. felic. recor. Sixti
V. contra receptores bannitorum, & ipſa ſententia Re-
uerendiſſimi D. Gubernatoris contra Petrum lata ex-
preſſim mandant bona confiſcari, & illa applicari Re-
20 uer. Cameræ Apoſtolicæ, & Fiſco Pontificio, † quorum
verborum ſenſus vſu etiam comprobatus eſt, vt Camera
Apoſtolica non autem Barones confiſcent, quemadmo-
dum de huiuſmodi conſuetudine atteſtatur bon. mem.
Lomellinus olim Cameræ Apoſtolicæ Cômiſſarius, poſt
conſil. Panciroll. impreſ. apud Menoch. conſ. 605. & ſimili-
21 bus conſuetudinibus in hac materia † confiſcationis
ſtandum eſſe, monet poſt Grau. Gaſp. Ant. Theſaur. ad
deciſ. patr. 132. *nu.* 37. *poſt princip.* & ſane verbis, & menti
ſententiæ, & Conſtitutionum omnino repugnat, quod
22 appellatione, † Cameræ Apoſtolicæ, & fiſci Pôtificij ve-
niant Barones, vel in omnem euentum, officiales do-
mini Ducis, vt rite potuiſſent confiſcare bona in territo-
rio Scandriliæ exiſtentia, debebant acta coram domino
Gubernatore Vrbis tranſportare, vel alium proceſſum,
23 † & condemnationem facere; non autem niti ſolum
ſententia D. Gubernatoris Vrbis, quia illa ſtrictè mandat
bona Petri applicari Cameræ Apoſtolicæ, & dicta ſen-
24 tentia † debebat acceptari, & exequi prout loqueba-
tur, & cum dominus Dux pro dictis bonis nitatur ſolum
dicta ſententia Iudicis Pontificij, ſequitur quod gratia
obtenta poſtea ab eodem ſummo Pontifice ſuffragetur
etiam pro iiſdem bonis, per D. Ducem confiſcatis, ad
Pariſ. *conſil.* 1. *num.* 47. *&* 52. *lib.* 4. cum alijs relatis *in* 1.
deciſ. in fin.

Tanto magis cum Papa iubeat in dicta gratia caſſari
25 proceſſum, † & ſententiã cum omnibus inde ſecutis, tam
in curia quod alibi; Et ita reſponſum fuit, &c.

AD ARTIC. III. P. I.

R. P. D. Arguelles.

Romana Hæreditatis.

Ven. 14. *Decembr.* 1646.

ARGVMENTVM.

Impenſæ funerum, & infirmitatis vltimæ habent prælationem. Quomodo, & à quo ſint ſoluendæ; quid in concurſu lucri dotalis Fiſci, & legati, &c.

SVMMARIVM.

1 *Res iudicata locum non habet, ſtante iniuſtitia ſenten-
tiæ.*
2 *Retentio pro quarto dotali nõ datur in bonis fideicommiſſi
transuerſalis.*
3 Auth. res quæ, C. commun. de Legat. *locum non habet in
fideicommiſſo tranſuerſalis.*
4 Deciſ. in Romana Dotis 23. Iunij 1645. & 4. Iulij 1646.
coram Cardinali Otthobon. *declarantur.*
5 *Marito non competit retentio pro expenſis vltimæ infirmi-
tatis uxoris.*
6 *Maritus tenetur ad expenſas infirmitatis uxoris, licet in-
firmitas fuerit longa, grauis, & incurabilis.*
7 *Impenſa funeris eſt æs alienum dotis.*
8 *Impenſa funeris præfertur omni æri alieno.*
9 *Impenſa funeris præfertur creditori ex cauſa dotis.*
10 *Impenſa funeris præfertur credito fiſcali.*
11 *Impenſa funeris præfertur alteri cuicumque credito, ſiue
anteriori, ſiue poſteriori tacitam, vel expreſſam hypothe-
cam habenti.*
12 *Impenſa funeris præfertur credito quarti dotalis, & num.
16.*
13 *Impenſa funeris ſolui debet pro rata, ab eo, qui lucratur
dotem, vel partem, & ſucceſſores mulieris.*
14 *Impenſæ vltimæ infirmitatis habent idem priuilegium,
quod ſumptus funerum.*
15 *Legatum eſt grauamen, & onus fideicommiſſi, ſeu dotis
quod deducendum eſt ante quartum dotale.*
17 *Melioramenta neceſſaria deducuntur ante quartum do-
tale.*
18 *Melioramenta neceſſaria dotem minuunt, tamquam æs
alienum.*
19 *Statutum Vrbis de Quarto dotali nullum ei tribuit ante-
lationis priuilegium.*

Digitized by Google

DECISIO XII.

IOANNES BAPTISTA Porrinus Carlottæ vxori legata ſuppellectili, & omnium bonorum vſufructu (eo tamen adiecto tenore, vt Petro Paulo teneretur, victum, veſtitum, & communem ſecum habitationem exhibere) Ipſum Petrum Paulum ſuum nepotem, & ſuos filios naſcituros hæredes inſtituit vniuerſales, cum onere retinendi cognomen, & arma Teſtatoris, quibus ſine filijs decedentibus ſubſtituit Ven. Societatem S. Angeli in Burgo, *ſumm. num.* 1.

Mortuo Ioanne Baptiſta, & poſt 15. menſes, & dies 21. Carlotta exhibitis (vt ſupponitur) id temporis alimentis *ſumm. nu.* 2. *&* 3. Ingreſſus P. Paulus hæreditatem, quam poſſedit per quattuor annos, & menſes 11. obijt, ſuppellectili vxori legata, relicta Iulia, & Victoria filiabus, inter quas pro æquali hæreditate diuiſa aſcendente ad ſummam ſcut. 10. mill. Octauius de Aſte earum Vitricus, Tutor, & Curator Victoriæ, partem aſſignauit in dotem Ioanni Baptiſtæ Ciampino, cui nupſit. Qua vita functa, Iulia ſoror tanquam facto loco fideicommiſſo, petijt immiſſionem coram A. C. qui eam conceſſit, ſolutis tamen prius Ciampinu ſcut. 1250. pro quarto dotali ſcu. 370 pro melioramentis factis in vna ex domibus in fideicommiſſo contentis, ſcut. 115. pro expenſis funeris, & vltimæ infirmitatis, & ſcut. 52. bon. 53. pro quoddam legato à fideicommittente relicto Bernardinæ Gallæ, & per Ciampinum ſoluto, & pro iſtis ſummis idem A. C. declarauit ei retentionem competere ſuper domibus fideicommiſſo ſuppoſitis, qui prætendit non eſſe locum appellationi extra tempus factæ. Vnde dubitatum fuit, An conſtet de re iudicata. Et negatiuè Domini reſponderunt.

1 † Nam ſtante iniuſtitia, res iudicata non habet locum ſecundum receptam Rotæ ſententiam, penes ſan. mem. Gregoriũ XV. *deciſ.* 317. vbi multæ citantur. Præſertim quando eſt notoria.

Iniuſtitia vero deducebatur ex eo, quod concedit
2 † retentionem pro quarto dotali, quæ minimè competit, dum verſamur in tranſuerſali fideicommiſſario, in
3 † quo non intrat *Auth. reſq. C. com. m. de leg.* vbi Bart. *n.* 4. *& in l. filiusfamilias* 118. *§. Diui, il* 2. *in ord.* 14. *num.* 4. *ff. de leg.* 1. *& in l. mulier* 22. *§. cum proponeretur poſt princ. ff.* ad Treb. Caſtr. *in d. auth. num.* 4. Iaſ. *num.* 33. Beluiſ. *d. auth. de reſt. & ea quæ parit in* 11. *menſe col. penu.* Padil. *d. auth. reſq. num.* 62. *&* 114. Molin. *lib.* 4. *de primog. cap.* 6. *num.* 3. & ibi Addent. Donell. *d. auth. num. vnic.* Cuiac. *nouell.* 39. *celum. mihi* 171. Fontanell. *de pact. nupt. clauſ.* 5. *gloſſ.* 1. *p.* 2. *num.* 3. 5. *&* 6. *&* 62. Fuſar. *de ſubſt. q.* 531. *num* 95. *& conſ.* 156. *num.* 1. *&* 2. & in fortioribus Caſtill. *lib.* 5. *contr. p.* 3. *cap.* 161. *num.* 38. Cukell. *de donat. &c. tract.* 1. *diſcurſ.* 3. *partis* 6. *nu.* 66. quod bene probatur, *ex d. l. mulier, §. cum proponeretur*, vbi de dote filiæ. idem in *l. à filia* 62. *ff.* ad Treb. *& d. auth. reſq.* vbi apertè loquitur de liberis, & ibi Gottofr. *verbo, ſed liberis, litt. G.* cum alijs, *& in d. auth. de reſti. &c. col.* 4. *Nouell.* 39. *in princ. iuncto, §. quam ob rem vnde ſumitur auth. reſq.* Ant. Faber. *in Cod. lib.* 6. *tit.* 26. *defin.* 10. Peregr. *deciſ.* 56. *num.* 2. Theſaur. *in addit. deciſ.* 193. *litter. B.* poſt Zacch. *de oblig. Camerali, deciſ.* 130. vbi aliæ habentur.

4 Cui † doctrinæ non obſtat Rota *in Romana dotis* 23. *Iunij* 1645. *coram Rener. P. D. meo Ottobono, confirmata* 4. *Iulij* 1646. *coram eod.* quia ibi agebatur de fideicommiſſo à matre relicto, & licet qui recepit dotem, pro cuius reſtitutione conceſſa fuit alienatio fideicommiſſi, nec ſucceſſor erat in fideicommiſſo, immo nec vocatus, erãt tamen vocati eius filij (quod ſummè notandum eſt propter *d. nouell.* 39. *§. quam ob rem, in fin.* quæ ſolum loquitur de grauato, & grauata, & eorum liberis, &c.)

5 Alia † etiam iniuſtitia oſtenditur ex retentione pro impenſis vltimæ infirmitatis. Hoc enim non admittitur *in l. quod in vxorem* 13. *C. de neg. geſt. vbi gloſſ. in fin. verſ. nota*, Bald. *num.* 1. Corduba de Lara *de alim. in l. ſi quis a liberis* 5. *§. ſi quis ex ijs, num.* 20. *ff. de lib. agnoſc.* Viu. *deciſ.* 197. *num.* 14. Surd. *de alim. tit.* 5. *q.* 33. *per tot.* Theſaur. *queſt. f.* 12. *num.* 1. *&* 5. *per tot. lib.* 2. Fontanell. *vbi ſupra, clauſ.* 6. *gloſſ.* 2. *par.* 5. *nu.* 2. *&* 4. adductis ſui Senatus deciſionibus,

6 Vbi † quod ſi dos erat pinguis, & ſufficiebant eius fructus ad impenſam, etiam ſi infirmitas ſit longa, & grauis & incurabilis, res, inquit, eſt clara, nec vllum continens dubium, vt ex Garz. & alijs ibi connumeratis, vbi etiam ponit ſui Senatus deciſiones.

Vlterius apparet iniuſtitia ex retentione pro ſumptibus funeris, qui ſimul cum impenſa infirmitatis aſcendũt ad ſcuta 115. Primo quia Ciampinus retinebat ſcuta 180. recepta ex pretio cuiuſdam domus venditæ *ſumm. nu.* 5. *litt. A*, & ſcuta 100. ſibi ſoluta ab Andrea Factorio pro redemptione cuiuſdam cenſus hæreditarij, eod. *ſum. n.* 5. *paulò ante litteram A.*

7 Secundo quia impenſa † funeris æs alienum dictũ eſt, vt iſtis verbis, *l. impenſa* 18. *ff. de relig. & ſumpt. fun.* immò
8 † quod omni æri alieno præferatur, *l. & ſi quis* 14. *la* 2. 45 *in ord. ff. eod. tit.* Garz. *vbi ſup. cap.* 8. *nu.* 18. *&* 23. Fontanel.
9 *d. clauſ.* 7. *gloſſ.* 2. *par.* 5. *num.* 26. *&* 28. & † ſi creditum ſit
10 dotale, *num.* 29. adducens Senat. deciſionem, & † etiam
11 ſi ſit fiſcale, vel † quodcumque aliud, ſiue anterius, ſiue poſterius, tacitam, vel expreſſam hypothecam habens, Garz. *d. num.* 18. *&* 23. Add. ad Molin. *de primog. lib.* 1. *cap.*
12 10. *num.* 33. *in fin.* Fontanell. *d. num.* 26. debuit † ergo præferri quarto dotali à Ciampino prætenſo, dato quod hic intraret Statutum quarti dotalis.

13 Tertio quia † funeris impenſa ſolui debet pro rata inter eum, qui lucratur vel dotem, vel partem, & ſucceſſores mulieris, *l. in eum* 16. *l. Neratius* 20. *l. Celſus* 22. *l. ſic pro rata* 27. *l. fin. §.* 1. *ff. de relig. & ſumpt. fun.* Coſt. *de port. rata q.* 37. *nu.* 4 *cum ſeqq.* Fontanell. *vbi ſup. nu.* 25. Ioſeph. Ludouiſ. *deciſ.* 28. *num.* 3.

Et hæc tria iniuſtitiæ capita communia ſunt etiam ad
14 iniuſtitiam retentionis pro † infirmitatis impenſis, quæ habent idem priuilegium, quod ſumptus funeris, Bart. Bald. & Caſtr. *in l. in reſtituendo. C. de petit. hæred.* Fontan. *vbi ſup. nu.* 26.

Patet etiam eadem iniuſtitia ex conceſſa retentione ſcu. 53. bon. 53. cum tamen ex pecunijs receptis à Ciampino etiam ſolutis impenſis infirmitatis, & funeris poſſet etiam hoc deducere, & ex fructibus fideicommiſſi perceptis poſt mortem Victoriæ.

15 Et tandem legatum † eſt grauamen, & onus fideicommiſſi, ſeu dotis, quod ante quartum deducen. eſt, ſicut
16 † & impenſæ infirmitatis, & funeris, & † idem dicen. eſt
17 de melioramentis, ſed neceſſarijs, quia † ipſo iure do-
18 tem minuunt, *l. quod dicitur* 5. *in princ. §.* 1. *d. l.* 1. *§.* 20. *ff. de impenſ. in reb. dotal. fact. l. vnica. §. taceat, verſ. ſed nec ob impenſas, C. de rei vxor. act. d. l. dote* 5. *ff. de dote præleg.* & ſi hæc omnia probarentur facerent ſaltim. vt minor eſſet dos, & per conſequens minus etiam quartum dotale. Immò, & ſi vtiles tantum fuiſſent impenſæ poſſet, fortè,
19 & non ſine fundamento contendi, cum † Statutum nullum det huic quarto dotali antelationis priuilegium; ſed tantum videtur generaliter concedere, quod coniugi tantum pauperi concedatur, per *Auth. præterea. C. vnde vir. & vxor.*

Et ita fuit per Dominos deciſum, vnica parte tantum informante, altera pluries citata, & diu expectata.

AD ARTIC. III. P. I.

R. P. D. Oradino.

Romana Mercedis.

1. Iunij 1659.

ARGVMENTVM.

De actione funeraria omnibus creditoribus præferenda, De expenſis pro conſeruatione hæreditatis factis, Procuratoris in id mercedibus, &c.

SVM.

Digitized by Google

S V M M A R I V M.

1 *Opera præſtita à procuratore, pro defenſione hæreditatis, adeo illi adhæret, ut eo minus dicatur in hæreditate adeſſe, quantum procuratori pro mercede debetur.*

2 *Impenſa pro mercede procuratoris, qui defendit iura hæreditaria, dicitur neceſſaria.*

3 *Impenſa pro mercede procuratoris, qui hæreditatem defendit, æquiparatur actioni funerariæ, Inuentarij, & alijs quæ ex bonis hæreditarijs ante omnia ſolui debent.*

4 *Impenſa pro mercede procuratoris, qui hæreditatem defendit, pro funere, Inuentario, & ſimilibus, ſoluuntur creditoribus abſque cautione de reſtituendo.*

5 *Impenſa pro mercede procuratoris, qui hæreditatem defendit, pro funere, Inuentario, & ſimilibus habent prælationem, & hypothecam, quæ præfertur actionibus hypothecarijs anterioribus.*

6 *Expenſæ factæ pro mercede procuratoris ſpectant ad defenſionem bonorum, & ad perpetuam illorum ſecuritatem.*

7 *Expenſa facta pro mercede procuratorum, qui bona hæreditaria defendunt concernunt ipſa corpora bonorum, tanquam illis annexa.*

8 *Creditores volentes ſibi ſatisfieri de bonis hæreditarijs defenſis à procuratore, neceſſe eſt, quod illa accipiant cum onere ſoluendi mercedem procuratoris.*

9 *Procurator, qui bona à moleſtijs defendit, tria priuilegia in illis acquirit, primum quod alijs creditoribus præferatur. Secundum quod in illis habeat tacitam hypothecam. Tertium quod alijs creditoribus tam expreſſam, quam tacitam hypothecam habentibus ſit præferendus.*

10 *Locupletari cum aliena iactura non decet.*

11 *Lucrum attuliſſe dicitur ille, qui bona defendit, & à moleſtijs liberauit.*

12 *Labore ſuo defraudari graue eſt.*

13 *Hæres non poteſt in præiudicium creditorum bona hæreditaria alijs obligare.*

14 *Hæres faciendo expenſas vtiles, & neceſſarias in rebus hæreditarijs, non dicitur facere deteriorem conditionem creditorum.*

15 *Hæres cum beneficio legis, & inuentarij poteſt expenſas vtiles, & neceſſarias in rebus hæreditarijs factas, prius detrahere, quam creditoribus ſatisfacere.*

16 *Hæres beneficiatus, priuſquam creditoribus ſoluat, poteſt detrahere expenſas ad ſui defenſionem factas contra alios prætendentes ſe hæredes.*

17 *Expenſæ vtiles, & neceſſariæ in rebus hæreditarijs factæ æquipollent impenſis funeris.*

18 *Actio funeraria præfertur creditoribus etiam hypothecarijs.*

19 *Procuratori pro conſecutione ſuæ mercedis competit actio mandati.*

20 *Procurator in receptione mercedis debitæ, pro defenſione bonorum hæreditariorum, non tenetur cauere de reſtituendo prioribus, & potioribus, quia alijs præfertur.*

21 *Expenſa pro mercede procuratoris, qui bona hæreditaria defendit dicuntur vtiles, etiamſi procurator in cauſa ſuccubuerit, quia iura hæreditatis non debent remanere indefenſa.*

22 *Procurator, qui bona hæreditaria defendit, præfertur pro ſua mercede omnibus alijs creditoribus anterioribus, & hypothecam habentibus ſine aliqua cautione de reſtituẽdo prioribus, & potioribus.*

DECIS. XIII.

PEtrus Matthæus Sollicitator, & Procurator hæredum bo. me. Cardinalis Bellucci, admittendus ad concurſum aliorum creditorum in diſcuſſione bonorum pro tempore, quo inſeruiuit Cardinali viuenti, & pro tempore poſt illius mortem videtur omnibus præferendus.

1 Patent fundamenta, quia † officia, & exercitia ipſius Petri præſtita, ſunt hæreditati annexa, illam iuuando, & defendendo, agendo, pro ea procurando, ſollicitando,

& eius vtilitati inuigilando, quæ adeo cohærent ipſi hæreditati, vt tanto minus in illa ineſſe videatur, quanto pro mercede ſoluenda eſt, *l. quod eorum*, vbi Bart. & alij, *de impenſ. in re dot. fact. gl. in l. 1. eod. tit. l. 1. §. ſed ne ob impenſas, C. de rei vxor. act.* Afflict. *deciſ. 359. numer. 1. & 2.*

2 Diciturq. † talis impẽſa neceſſaria, *d. l. 1. §. inter neceſſarias, & l. ſeq. ff. de impenſ. in re dot. fact.* Iaſ. *in l. fin. §. in*
3 *computatione, nu. 2. verſ. 5. C. de iure delib.* vbi † æquiparatur hæc actioni funerariæ, Inuentarij, & omnes aliæ impenſæ neceſſariæ pro hæreditate, ex eius bonis ante
4 omnia ſolui debent, & de † illis nullus eſt locus reſtitutioni loco pietatis; & in primis deducuntur, tanquam æs
5 alienum, & † cum prælationis prærogatiua habentium hypothecam, quæ præfertur actionibus hypothecarijs anterioribus, Rip. *in l. quæſitum, in princ. num. 7. de priuil.*
6 *creditor.* Spectantque † ad defenſionem bonorum, & ad perpetuam illorum ſecuritatem, *l. 3. §. hoc generaliter*
7 *eod. tit.* & † concernunt ipſa corpora bonorum, tanquam
8 illis annexa, *d. l. 1. in 2. reſp.* & ideo † creditores, ſibi de dictis rebus ſatisfieri volentes, neceſſe eſt, vt accipiant illa cum onere, *l. ſi debitor, C. de diſtr. pign. l. debitores, C. de pign. l. debitorem, C. de pact.*

9 Cumque † dicti Petri officia meliorem bonorum cõditionem effecerint, ea liberando à calumnioſis moleſtijs prætenſorum creditorum, ſequitur, quod tria priuilegia conſecutus eſt Petrus, Primum quod alijs perſonalibus creditoribus præferatur, Secundum, quòd in rebus defenſis habeat tacitam rei hypothecam, Tertium, quod cæteris creditoribus, & expreſſis hypothecis, ſeu tacitis præferri debeat, *l. interdum*, vbi Gloſ. *in verſ. tradidero, ff. qui potior in pign. habean.* Bart. ibi, *nu. 4.* Salicet. *nu. 3. & l. ſeq.* ibi, Quod ideo hoc eſt, quia officium ipſius res ipſas ſeruauit; Alex. *conſ. 217. num. 2. lib. 7.* Rip. *in l. pri-*
10 *uilegia, nu. 32. & 35. ff. de priuileg. Credit.* Alias ex † officio Petri locupletarentur creditores cum illius iactura, quod eſſe non debet; obſtat enim regula, *l. nam hoc, ff. de*
11 *cond. indeb. cum ſimil.* Quia, qui † defendit bona, & liberauit cæteras moleſtias, & perſecutiones temerariorum, lucrum dicitur attuliſſe, *c. veniens il 1. de Teſtib. l. ſi quis obligare, de Reg. Iur.* Specul. *de Vſur. in fine.* Graueque
12 † quidem eſt alium ſudore, & labore ſuo fraudari, *l. cum oportet, verſ. ſic etiam*, vbi Gloſ. *in verſ. grauius, C. de bon. quæ lib.* daretur ei remedium ſaltem *ex l. ſi me, & Titium, ff. ſi cert. petat.* ergo longe magis exceptio, *l. ſi venditor, ff. de except.*

Non obſtat quod Petrus inſeruierit hæredibus, quos
13 obligatos habet perſonali actione, bona † autem ſint taliter hæredum, vt potuerit ipſe deteriorem conditionem facere, alijs obligando, *d. l. ſi debitor, C. de pign. & l.*
14 *debitorem, C. de pact.* Quia † cum expenſæ ſint vtiles, & neceſſariæ, vt ſupra. non poteſt dici facta deterior conditio Creditorum, & quia cum hæredem adiuuent cum
15 beneficio leg. & Inuentarij, ipſi † hæredes prius poſſent detrahere huiuſmodi expenſas, quàm creditoribus ſatisfaciant, *l. fin. §. in computatione*, ibi, *Vel alias neceſſarias cauſas, C. de Iure deliberan.* Alex. ibi, *in 3. notab. num. 3. & 4.* Rom. *conſ. 226. num. 6. verſ. ſi autem in alijs*, Iaſ. *in*
16 *§. computatione, nu. 3.* & ibi Ang. voluit, quod † procedat etiam in impenſis factis per hæredem ad ſui ipſius defenſionem, contra alios prætendentes, ſe eſſe hæredes, præcipuè Iaſ. *in 1. notab. nu. 3. verſ. ratio patet*, poſt Ang. Paul. & Alex. *num. 3.* & propius per Franciſc. de Porcellin. *in tract. de Inuent. 2. quæſt. princ. circa 7. & 8. vtilitatẽ*
17 *num. 6.* cum † tales impenſæ funeris impenſis æquipol-
18 leant, & cum eis pari paſſu ambulent, ac † funeraria actio præferatur creditoribus etiam hypothecarijs, vt de communi teſtatur Rip. *d. l. quæſitum*, dictis locis ſu-
19 pra citatis. Adeo quod † eidem Petro competat actio mandati, *l. ſalariũ, ff. mandati*, vel act. locati. Bart. *in l. 1. in*
20 *fine de procur.* & † non teneatur cauere, cum alijs præferatur, & ſic ceſſat cauſa, ob quam cautio præſtatur, *l. hac autem, §. ſi cui pluſquam ff. ad leg. Falcid. l. hac ſtipulatio, §. Diuus quoq. Pius, ff. vt legat. ſeu fideicom. nomi cau.*
21 Non † obſtat ſi dicatur defenſio in aliquibus non vtilis, dum aliquando ſuccubuit, quia non debuit ipſe iura hæreditatis indefenſa dimittere, Bart. *in l. cauſam, §. in*

Digitized by Google

hoc, il 3. ff. Iud. Sol. per l. non eſt ignotum, C. de adminiſtr. tut.

12 Ex quibus reſultat reſolutio. Quod † idem Petrus ſic cæteris alijs omnibus creditoribus anterioribus, & habentibus hypothæcam, præferendus, ſine aliqua cautione præſtanda, & prius ſit ſatisfaciendus, &c.

AD ARTIC. IV. P. I.

R. P. D. Veroſpio,

Romana Saluiani.

Vener. 15. Ianuarij 1644.

ARGVMENTVM.

De Priuilegio Pupilli ſuper tutoris bonis, pro rei ſuæ adminiſtratione. Quid ſi ad alios ea bona transmigrent. De concurſu hypothecarum, earum natura; Antidatis, &c.

SVMMARIVM.

1 *Hypotheca, & actio ad fauorem pupilli pro redditione rationes oritur à die facti instrumenti tutela.*

2 *Hypotheca expreſſa, & anterior præfertur hypothecæ expreſſæ poſteriori.*

3 *Immiſſio vigore Saluiani conceditur ei, qui probauit creditum cum hypotheca, poſſeſſionem debitoris, & rei conuenti, & identitatem bonorum.*

4 *Mandatum contra vnum relaxatum non probat contra tertium non citatum.*

5 *Calculus factus contra debitorem non nocet alteri creditori non citato.*

6 *Mandatum probat contra tertium creditorem non citatũ quando conſtat principalem debitorem non remanſiſſe indefenſum.*

7 *Sententia ad hoc vt noceat alijs non litigantibus, nec vocatis, ſufficit, quod illa cum legitimo defenſore agitetur.*

8 *Defenſor legitimus dicitur is, ad quem defenſio cauſa principaliter ſpectat.*

9 *Mandatum praiudicat alteri concreditori, & cuilibet tertio non citato, ſtantibus confeſſione debitoris, & alijs adminiculis.*

10 *Scriptura priuata, qua trino teſte non eſt ſignata, non probat.*

11 *Scriptura priuata ex diſpoſitione* l. ſcripturas, §. ſin autem ius pignoris, C. qui pot. in pign. hab. *requirit ſubſcriptionem trium teſtium, non pro forma, ſed ad tollendas ſuſpiciones antidata.*

12 *Antidata ſuſpicio in ſcriptura priuata tollitur ex adminiculis, & coniecturis.*

13 *Simulatio perſona in contractu emptionis arguitur ex ſubſecuta poſſeſſione.*

14 *Donatio in caſu, quo donans non diſponat de re donata, confirmata dicitur per mortem donantis, ſi de ea non diſpoſuit.*

15 *Pupillus habet hypothecam ſuper bonis Tutoris etiam futuris poſt inſtrumentum ſuſcepta tutela.*

16 *Hypotheca ſequitur rem, & ipſius poſſeſſores concomitatur.*

17 *Tutoris bona poſt ſuſceptam tutelam in alios tranſlata tranſeunt cum eodem hypotheca vinculo ad fauorem pupilli.*

18 *Exceptio turbida, & altioris indaginis reijcitur à iudicio Saluiani, & diſcuti debet in petitorio.*

DECISIO XIV.

CONfirmarunt Domini deciſionem factam in hac cauſa coram me, ſub die 15. Iunij ſuperioris anni, in qua decreta fuit immiſſio vigore Saluiani ſuper vinea modo poſſeſſa à Franciſco de Quiricis, fauore Hyacinthi Antonij Vitalis, quia proprium creditum iuſtificauerat ex pu-
blico inſtrumento ſuſceptæ tutelæ per Paulum de anno
1 1605. † à quo tempore orta fuit hypotheca, & actio
ad fauorem ipſius Hyacinthi pupilli pro redditione ra-
tionis, & reliquatus ſolutione, iuxt. tex. *in l. pro officio, C.*
de adm. tut. vbi poſt gloſ. in verb. obligato, tradunt Cin. *nu.*
3. Bald. & Salyc. *num. 1.* Aym. *conſ. 230. num. 4.* Decian.
conſ. 37. num. 7. lib. 2. Neguſ. *de pign. 4. memb. 2. par. nu. 12.*
2 Mont. *de tutel. cap. 31. num. 20.* Præſertim † cum expreſsè
hypothecaſſet pro huiuſmodi adminiſtratione omnia
ſua bona, quæ hypotheca tanquam expreſſa, & anterior
præferri debet alteri hypothecæ licet expreſsè poſterio-
ri, quam Helena de anno 1610. pro ſuo credito dotali in
bonis eiuſdem Pauli contraxerat, Salyc. *in l. aſſiduis nu.*
30. Bald. *num. 9. C. qui pot. in pign. hab.* Socin. Sen. *in l. 1.*
num. 109. Ripa, *num. 1.* & Barboſ. *num. 16. ff. ſol. matrim.*
Bald. *nouell. de dote, par. 10. priuil. 1.* & 2. vbi de communi.
Couar. *var. reſol. lib. 1. cap. 7. num. 2.* Fontan. *de pact. nupt.*
clauſ. 7. gloſ. 2. par. 3. nu. 2. Rota *deciſ. 150 nu. 3. part. 7. rec.*
3 Eiuſdem † verò crediti quantitatem probauerat ex mã-
dato ab A. C. relaxato contra Paulum in ſumma ſcut.
9701. quod tanquam iuſtificatum ex concordi perito-
rum relatione, deſeruire poterat ad probandum credi-
tum certum in ea ſumma, ſicut etiam anteriorem poſ-
ſeſſionem Pauli debitoris, & poſteriorem Franciſci rei
conuenti, vna cum identitate eiuſdem vineę, quibus con-
currentibus concedi ſolet immiſſio in hoc iudicio, *gloſ. in*
l. 1. C. de prec. & ſalu. interd. Bart. *in l. 1. num. 3. ff. eod. tit.*
Menoch. *de adip. rem. 3. num. 161. & ſeq. cum alijs,* qui re-
feruntur in *Romana de Caſalibus 17. Nouembr. 1637. co-*
ram bo. mem. Buratbella 23. Maij 1642. coram bo. mem.
Merlino, & 21. Iunij 1641. coram R. P. D. meo Cerro.
4 Non obſtat, † quod mandatum relaxatum contra
Paulum probare non debeat contra Helenam eius cre-
ditricem, dum citata non fuit, neque in relatione Peri-
torum, neque in relaxatione mandati, & ipſa ante illius
expeditionem hypothecam ſuper bonis Pauli iam ac-
quiſiuerat, iuxta notata per DD. in *l. ſape, ff. de re iud.*
Bart. in *l. ſi ſuperatus, num. 1 ff. de pign.* Eicob. *de ratioc.*
5 *cap. 34. num. 3. & 7.* & in † terminis calculi facti contra
debitorem, quod nocere non debeat alteri creditori, ſi
in eo citatus non fuit pluribus, probat, Surd. *deciſ. 256.*
nu. 5. & ſeq.
6 Cum enim † ex inſtantijs factis à Hyacintho contra
Paulum pro redditione rationum, alijsque actis iudicia-
libus, & ex electione Peritorum, eorumque iudiciali re-
latione, ac demum ex productione libri tutelaris facta
ab ipſomet Paulo tutore, cæteriſque actis plenè iuſtifi-
catis in Summario Hyacinthi, conſtet principalem debi-
torem non remanſiſſe indefenſum, immo cauſam fuiſse
ab eo acerrimè patrocinatam, tale propterea manda-
tum probare poteſt contra eandem Helenam tertiam
creditricem, licet eius occaſione citata non fuerit. Alex.
in *d. l. ſape, num. 76. & 85.* Imol. *num. 41. ff. de re iud.* Angel.
in *l. de vnoquoque, num. 8. ff. eod. tit.* id Alex. *conſ. 84. num 4.*
lib. 3. Decian. *conſ. 342. nu. 7.* Pariſ. *conſ. 28. num. 16. lib. 1.*
7 Gabr. *conſ. 42. num. 20. 35. & 41. lib. 2.* Quia † vt ſententia
nocere debeat alijs non litigantibus, nec vocatis, ſatis eſ-
ſe reputatur à DD. ſi illa cum legitimo defenſore agite-
tur, vt notant in *d. l. de vnoque, ff. de re iud. poſt gloſ. in verb.*
quos cauſa, Iaſ. *in l. decem, num. 38. ff. de verb. oblig.* Couar.
pract. qu. c. 13. num. 6. verſ. hoc ipſum, Peregr. *de fideicomm.*
art. 53. num. 53. in fin. & num. seq. Maſtrill. *dec. 114. nu. 27.*
8 qualis † dicitur is, ad quem defenſio cauſæ principaliter
pertinet, ad tradita per Alex. in *d. l. ſape, nu. 70. & 77. ff. de*
re iud. Couar. *pract. qu. c. 23. nu. 6. & 7.* Tiraq. *de nobil. c. 37.*
num. 5. Præterquam ex ipſo libro tutelari, qui repetitus
fuit in hoc iudicio vna cum alijs actis, coram A. C. geſtis
9 iuſtificatur hoc debitum reliquatus. Nec † aduerſatur
dec. Surd. 256. dum fundatur in colluſione patris cum fi-
lio, vt patet ex *num. 11.* nec in ea concurrebant admini-
cula ſuperius ponderata, quibus exiſtentibus mandatum
præiudicare debet alteri concreditori, & cuilibet tertio
non citato, vt in terminis confeſſionis debitoris admini-
culatæ, tradit Salyc. in *l. mater, num. 1. C. de controu. empt.*
Surd. *conſ. 290. num. 47. & in deciſ. 55. nu. 3.* Rota *deciſ. 362.*
num. 8. p. 1. rec.

Digitized by Google

10 Non obſtat † alterum obiectum excitatum contra poſſeſſionem Pauli, quaſi illa probata dici non poſſet ex recognitione bonæ fidei facta à Raphaele fratre, dum hæc emanauit in priuata ſcriptura, quæ non fuit trino teſte ſignata, nec propterea probare poſſit in prejudicium Helenæ, cuius creditum fundatur in publico inſtrumento, licet poſteriori in data, *iuxt. tex. in l. ſcripturas, §. fin. autem ius pignoris, C. qui pot. in pig. hab.* Neguſan. *de pig. 5. par. 2. memb. num. 47.* Gabriel, *de probat. concl. 10. nu. 22.*

11 Quia dum † diſpoſitio eius legis ſubſcriptionem tertij teſtis in priuata ſcriptura requirit non pro forma, ſed ad euitandas fraudes, quæ facile admitti poſſent ex appoſitione antidatæ, vt conſiderauit Bald. in *dict. l. ſcripturas, num. 11.* Mantic. *de tac. & amb. lib. 11. tit. 24. num. 2.* Rota coram Burat. *deciſ. 905. nu. 4.* & coram Caual. *deciſ. 446.*
12 *num. 7.* tamen poteſt † huius ſcripturæ veritas aliunde iuſtificari, & ea fraudis ſuſpicio tolli ex pluribus adminiculis, quæ hoc caſu concurrunt, vt conſiderauit Bald. in *d. l. ſcripturas, num. 15. verſ. vt hic plenius,* Fulgoſ. *num. 3.* idem Bald. *in conſ. 198. num. 5. lib. 1.* Menoch. *conſ. 787. num. 7.* Decian. *conſ. 11. num. 140.* & pluries cenſuit Rota coram Seraph. *dec. 879. nu. 2. & 3. & 1221. num. 1. & in Romana de Ghettis 5. Decembr. 1634. coram Eminentiſſ. D. Card. Panzirolo, & in Aeſina bonorum. 1. Iulij 1639.*
13 *coram R. P. D. meo Bichio,* & viſa fuerunt † iuſtificari ex actis iudicialibus pro habenda recognitione prædicta decreto Iudicis pro conficiendo inſtrumento, iuxta formam declarationis, & illius obſeruatione, paupertate Raphaelis qui bonam fidem recognouit, pluribus epiſtolis à Paulo eidem tranſmiſſis, datis in Summ. Hyacinthi ex quibus conſtat ipſum Paulum conſueuiſſe tranſmittere plures pecunias ad eumdem Raphaelem, vt proprio nomine emeret, ac res emptas acquireret, ac demum ex teſtibus deponentibus de continua Pauli poſſeſſione in hac vinea. quod eſt validiſſimum argumentum ſimulati nominis Raphaelis, & veræ acquiſitionis ad fauorem Pauli, *l. ſicut, §. ſupervacuum, ff. quib. mod. pig. vel hyp. ſol.* & notat ibi Bart. *n. 5. & in l. poſt contractum. n. 4. ff. de donat.* Alciat. *in l. ſi maior, nu. 4. C. de tranſ.* Bald. *conſ. 70. nu 3. & ſeq. lib. 1.* Dec. *conſ. 659. num. 3.* Afflict. *dec. 40. num. 18.*

14 Non obſtat, † quod ea recognitio bonæ fidei cõtineat donationem Pauli ad fauorem Raphaelis, in caſu quo idem Paulus de Vinea non diſpoſuiſſet, vt conſtat ex ijs verbis apocæ, *Che il nome di Raffaello vi è ſtato poſto, acciò che morendo detto Paulo, ſenza diſporre di dette coſe, reſtino libere a detto Raffaello.* Ita vt talis donatio confirmata dici debeat per mortem Pauli, dum de ea vinea non diſpoſuit, vt tenent DD. relati per Gratian. *diſc. for. c. 539. nu. 20. & diſc. 221. nu. 14.* & conſiderauit Rota *in Romana ſcriptoriæ 5. Iunij 1609. coram Card. Marq.*

15 Quia cum † ex eo inſtrumento tutelæ, quam Paulus ſuſceperat de anno 1605. cum obligatione omnium ſuorum bonorum, quæſita fuiſſet hypotheca Hyacintho ſuper hac vinea poſtea à Paulo empta, & in omnibus alijs bonis poſt d. tutelam acquiſitis, *iux. tex. in l. fi. C. quæ res pig. obl. poſ. vlt. poſt gloſ. in verb. pertinentium,* Bart. *nu. 1. & 2.* Bald. & Salyc. *nu. 1.* Surd. *dec. 67. nu. 2.* Rot *dec. 294*
16 *nu. 2. p. 1. rec.* Hæc vinea † licet de anno 1607. donata fuiſſet Raphaeli, donata cenſeri debet cum eodem vinculo hypothecæ, quæ rem ipſam ſequitur, eiuſque poſſeſſores concomitatur, *l. æris alieni, §. ſi itaque, C. de don. l. debitorum pactionibus, C. de pact. & l. pig. perſecutio, ff. de pig cum alijs relatis* per Rot. *in dec. 563. num. 2. p. 2. rec.* & coram
17 Burat. *dec. 62. num. 3.* & in his terminis † de bonis tutoris poſt ſuſceptam tutelam in alios translatis, quod cum eodem hypothecæ vinculo tranſeant, probat tex. in *l. vn. C. rem. alien. ger. vb. poſt gloſ.* not. communiter DD. & tradit Munoz. de Eſcob. *de ratioc. c. 39. nu. 2. verſ. hinc eſt* [illegible]
18 terquam hæc donatio † tanquam turbida, & altioris indaginis reijci debet ab hoc iudicio Saluiani, & diſcuti in petitorio, *l. fin. C. quorum bonorum. l. 2. C. de edict.* & not. ibi communiter DD. Rot. in Bononien. dotis *3. Iun. 1605. coram Litta,* & in Bononien. de Lambertinis 20. *Februar. 1612. coram Manzanedo* poſt Pacif. de Saluian. *deciſ. 61. nu. 1. & 295. nu. 7.*

Et ita vtraque, &c.

AD ARTIC. IV. P. L

R. P. D. Cerro.

Romana Reſſidui Dotis.

Lunæ 15. Iunij 1548.

ARGVMENTVM.

De eadem re. Quid ſi Tutor ſoluat creditoribus poſterioribus, & de hoc plura. Quid ſi conſumpta ſit pecunia exacta. De ratione per ipſum reddenda, &c.

SVMMARIVM.

1 *Soluens ſcienter creditoribus poſterioribus in præiudicium anteriorum habetur perinde, ac ſi non ſoluiſſet, & tenetur de proprio.*

2 *Scientia creditorum probatur ex eo quod quis illos deſcripſerit in inuentario.*

3 *Inuentarium plenè probat contra conficientem, & illius heredes.*

4 *Scientia crediti probatur ex inhibitione ad inſtantiam creditoris perſonaliter præſentata hæredi, ne bona hæreditaria diſtraheret in eius præiudicium.*

5 *Inhibitio impetrata de conſenſu partium, non arctat ad pœnam contrauentionis.*

6 *Scientia probatur etiam leuioribus probationibus.*

7 *Scientia crediti probatur ex epiſtolis, in quibus quis illud fateatur. Amplia vt nu. ſeq.*

9 *Obligatio vt inducatur ex epiſtola, neceſſe eſt, quod in illa contineatur explicita promiſſio.*

10 *Mala fides inducitur etiam per requiſitionem factam per litteras continentes verba, ſiue obligatoria, ſiue vrbana, ſiue curialia.*

11 *Tutor ſoluens creditoribus poſterioribus non recepta cautione de reſtituendo prioribus, excuſatur, quando hæreditas omnibus eſt ſoluendo.*

12 *Creditor poſterior, qui exegit à ſuo debitore, & pecuniam conſumpſit, non tenetur illam reſtituere anterioribus, niſi probetur ipſum debitorem habuiſſe certam ſcientiam crediti anterioris, & copulatiue ipſum non eſſe ſoluendo, cum alias mala fides in ipſo conſiderari nequeat.*

13 *Creditor anterior non habet actionem cõtra eum, qui ignoranter ſoluit creditoribus poſterioribus.*

14 *Tutor qui ſcienter ſoluit creditoribus poſterioribus tenetur de proprio.*

15 *Tutor ſoluens creditoribus poſterioribus tenetur de proprio, etiam ſi adſit ſola ſuſpicio creditorum anteriorum.*

16 *Dies adiecta obligationi non impedit illius ortum à die cõtractus.*

17 *Creditor anterior, licet in diem, vel ſub conditione, præfertur poſteriori puro, & libero.*

18 *Obligatio in diem non tribuit actionem ad effectum exactionis ante aduentum diei.*

19 *Creditor poteſt agere contra debitorem obligatum in diem vt ſoluat die adueniente.*

20 *Creditor poteſt petere bonorum aſſecurationem, ſi adſit timor quod creditor poſterior illa occupet, vel dilapidet.*

21 *Fructus bonorum hæreditariorum præſumuntur extare penes tutorem pupilli, qui adminiſtrat.*

22 *Tutor ſi non reddat rationem de bonis hæreditarijs, poteſt contra ipſum exequi mandatum relaxatum contra bona hæreditaria.*

23 *Creditores debent ſatisfieri ex pecunia fructuum hæreditariorum quando extat, nec debitor liberatur dimittẽdo bona hæreditaria.*

24 *Creditor, qui iuſto titulo exegit, & bona fide conſumpſit, nequit pulſari ab alijs creditoribus licet anterioribus.*

25 *Cre-*

Digitized by Google

25 *Creditor, qui iuſto titulo exegit, & pecuniat conſumpſit,*
poteſt pulſari, à creditore anteriori, qui habeat creditum
priuilegiatum, & ſignanter ex cauſa dotis.
26 *Creditor, qui iuſto titulo exegit, & pecuniat conſumpſit,*
non poteſt pulſari a creditore etiam anteriori, & priui-
legiato, quando qui exegit pariter eſt priuilegiatus.

DECISIO XV.

ANNO 1634. R.P.D. meus Bichius tunc A.ʳ C. in
Ciuilibus Locumtenens relaxauit mandatum exe-
cutiuum contra bona hæreditaria q. Alexandri Morelli
ad fauorem DD. Marcelli Gherardi, & Agnetis de Roſis
pro ſcutis 2. mill. iiſdem debitis occaſione reſidui Dotis
q. Beatricis Morellæ ipſorum communis matris, ſed cum
vlteriùs petijſſent illud exequi contra bona propria Frã-
ciſci, & Margharitæ filiorum, & hæredum dicti Alexan-
dri debitoris, huiuſmodi Exequatur denegauit, facta ta-
men per ipſos hæredes ad fauorem dictorum creditorũ
ceſſione iurium contra R.P.D. Carolum Perbenedictum
eorum tutorem, qua ceſſione facta, R.P.D. Argelus anno
1639. illos per ſententiam diffinitiuam abſoluit. Vndè
cum creditores obtinuerint committi mihi cauſam, tam
contra dictum D. Tutorem, quam contra D. Catharinã
eius ſororem omni appellatione remota, Dubitaui An
præfatum mandatum eſſet exequendum contra dictos
Tutorem, & Catherinam? Et in tertia propoſitione reſo-
lutum fuit eſſe exequen. contra R.P. D. Perbenedictum
tantum.

Moti fuerunt Domini duplici fundamento; Primo ſci-
licet, quia D. Perbenedictus habens certam ſcientiam
huius crediti anterioris Marcelli, & Agnetis, nihilominus
perſoluit dictæ D. Catharinæ creditrici poſteriori ſcuta
3800. non procurata ſolita cautione de reſtituendo prio-
1 ribus, & potioribus: ſtante † enim dicta ſcientia liberè
ſoluens poſterioribus in præiudicium anteriorum, habe-
tur perindè, ac ſi non ſoluiſſet, & tenetur de proprio ex
theoric. Bart. *in l. fin, §. & ſi præfatam, num. 1.* vbi etiam
Caſtr. *nu. 4. verſ. gloſſa tamen,* cæteriq. DD. *C. de iur. delib.*
Theſaur. Iun. *quæſt. for. lib 2. quæſt. 16. nu. 17.* Grat. *diſcept.*
for. cap. 532. num. 6. & 7. Card. Seraph. *deciſ. 1311. num. 3.*
& in ſimilibus terminis alijs congeſtis reſponſum fuit *in*
Romana quarti dotalis 19. Iuny 1645. coram me, §. non ob-
ſtat, verſ. tum quia Anticij.

2 Scientia † autem viſa fuit concludenter probari, tum
ex inuentario bonorum hæreditariorum Alexandri per
ipſum confecto, vbi illos deſcripſit creditores hæredita-
3 tis pro dicta dote ſcutorum 5. mill. quod † contra confi-
cientem, illiusq. hæredes plenam facit probationem, *l.*
fin. verſ. ſin autem, C. arbitr. tutel. Bald. *conſ. 407. nu. 6. l. 1.*
Roman. *conſ. 102. ſub num. 3. verſ. cum itaque,* Rota *in Ro-*
mana legatorum de Columna 27. Ianu. 1614. coram bo. me.
Sacrato penes Merlin. *de legit. deciſ. 18. nu. 6. in rec. dec. 96.*
num. 2. par. 7. & in Romana prætenſi fideicommiſſi de Fuſ-
chis 18. Maij 1643. coram Reu. D. meo Decano, §. quo verò.
Tum etiam ex inhibitione illi perſonaliter præſentata
die 3. Nouembris 1627. ad inſtantiam Beatricis, & Mat-
thiæ Gherardi eius ſecundi viri, ne auderet bona hæredi-
taria Alexandri diſtrahere, vendere, vel alienare in ipſo-
rum præiudicium summ. Creditorum primæ poſitionis,
num. 4. Et licet huiuſmodi inhibitio tamquam impetrata
de conſenſu vtriuſque partis non arctet ad pœnam con-
trauentionis, adhuc tamen ex ea reſultat concludens
probatio ſcientiæ huius crediti anterioris (ad quem effe-
6 ctum hodie deducitur) cum † hæc probetur etiam leuio-
ribus probationibus, vt tradit Grat. *d. cap. 532. num. 8.* &
punctualiter dictum fuit *in d. Romana quarti dotalis corã*
7 *me, §. ſcientiam autem circa fin.* Et † denique fortiùs ex
epiſtolis ſcriptis ab ipſomet Tutore, & tranſmiſſis Mat-
thiæ, in quibus explicitè faſſus fuit hoc creditum eſſe an-
terius, illique promiſit nihil ſe ſoluturum alijs creditori-
bus, vt ex epiſtola ſub die 8. *Septembris eiuſdem anni 1627*
ibi, *Tanto più non hò d'hauer dubbio, che altri creditori*
ſiano per nocergli, eſſendo lei anteriore, & infra, ibi, *Io non*
hò altra premura, ſolo che lei ſia ſodisfatta, poi mi auuerò
auco io per recuperare quello ſi deue à mia ſorella, &c. ac
clariùs ex alia *ſub die 10. Octobris ſequentis,* ibi, *Mi ſcriue*
il Sig. Benedetto, che li creditori del Vitelleſcho, deue è ſi-
curtà il Sig. Aleſſandro bo. mem. fanno inſtantia per il pa-
gamento, &c. hò riſpoſto, ch'io non voglio pagare vn giu-
liaccio, perche vi è l'Anteriorità di V. S. per cinque mila
ſcudi, che aſſorbe ogni coſa, &c. d. ſumm. num. 5.

8 Idque † etiam ſi dicta verba videantur potiùs vrbana,
ad captandam ſcilicet gratiam Matthiæ, ne contra pu-
pillos debitores irrueret, quam verè obligatoria: quia
9 † creditores hodie non petunt exequi dictum manda-
tum contra D. Perbenedictum vigore prælatarum epi-
ſtolarum, quaſi quod ex illis deſumatur eius obligatio,
quo caſu opus eſſet vt explicitam promiſſionem conti-
nerent, ex firmatis per Rotam *in rec. dec. 227. nu. 3. par. 5.*
ſed illas deducunt ad effectum dumtaxat probandi eius
ſcientiam huius crediti, illumq. inducendi in malam fi-
10 dem, ad † quem ſanè effectum, ſiue verba illarum ſint
obligatoria, ſiue vrbana, & Curialia, ſufficiunt.

11 Nec † obſtat, quod niſi hæreditas ſuccubuiſſet in qua-
dam lite cum DD. de Veroſpijs creditoribus q. Morelli
de Morellis patris Alexandri, omnibus potuiſſet ſatisfie-
ri, indeque tutor excuſari debeat, ſi ſoluit poſteriori non
exacta cautione de reſtituendo prioribus. Placuit enim
reſponſio quod dum de tempore dictæ ſolutionis factæ
in manibus Catherinæ. vltra certam ſcientiam crediti
anterioris, de quo agitur, aderat etiam dicta lis cum
DD. de Veroſpijs, & pendebat dubius illius futurus euẽ-
tus, tutor eo magis præcauere debebat, & fortius ab ipſa
exigere tenebatur dictam cautionem, ne in caſu ſuccum-
bentiæ (prout poſtmodum euenit) creditores anteriores
remanerent eluſi, non habentes vnde ſatisfieri.

Ideoque non applicantur deducta per Theſaur. Iun.
d. quæſt. 16. num. 13. & per Rot. *deciſ. 443. num. 3. par. 4.*
rec.

12 Theſaur. † enim defendit creditorem poſteriorem,
qui exegit à ſuo debitore, & pecuniam conſumpſit, non
teneri illam reſtituere anterioribus, niſi probetur ipſum
habuiſſe certam ſcientiam ipſorum, crediti anterioris, &
copulatiuè etiam quod debitor non eſſet ſoluendo, cum
alias mala fides in ipſo conſiderari non poſſit.

13 In dicta † verò *deciſ. 443.* agebatur in caſu quo tertio
emptori demandatum fuerat, vt ſolueret pretium credi-
toribus deſcriptis, in quadam notula ſibi tradita, aſcen-
dentibus præcisè ad ſummam pecuniarum penès ipſum
exiſtentem, cum aſſertione venditoris, quod non ade-
rant alij creditores, & ſic in caſu, quo emptor non habe-
bat ſcientiam anteriorum, vnde liberè potuit ſoluere
poſterioribus, ſibi demandatis, adeo vt anteriores ibi-
dem non deſcripti contra ipſum nullam haberent actio-
nem.

14 In † caſu autem noſtro agitur contra Tutorem hære-
dis debitoris, qui habens certam ſcientiam creditoris
anterioris, & lite pendente ſuper maiori parte bonorum
hæreditariorum, liberè perſoluit poſteriori. Quibus con-
currentibus tenetur de proprio ex iuribus ſuperiùs ad-
15 ductis, & † in fortioribus quod ſola etiam ſuſpicio an-
teriorum ſufficiat ad hunc effectum, probant omnes ad-
ducti per Grat. *d. cap. 532. num. 6. & in dicta Romana*
Quarti dotalis coram me. Eoque magis in propoſito, quo
veriſimiliter ſuſpicari poteſt, ipſum D. Perbenedictum
agnoſcendo hæreditatem non eſſe ſoluendo omnibus
creditoribus, gratificare voluiſſe ſuæ ſorori, in damnum,
& præiudicium huius crediti, cuius anterioritatem ipſe
certo ſciebat.

Minùs releuat quod creditum, de quo agitur non eſſet
purum, ſed in diem, poſt mortem ſcilicet Victoriæ Val-
leranæ.

16 Dies enim † non impedit ortum obligationis, &
17 † creditor anterior licet in diem, vel ſub conditione præ-
fertur poſteriori puro, & libero, ex clara diſpoſitione tex.
in l. qui balneum, & in l. potior. ff. qui potior. in pign. habean.
Felician. *de cenſib. tom. 1. lib. 3. cap. 3. ſub num. 21. verſ. planè*
18 *creditor.* Et † quamuis obligatio in diem non tribuat
actionem, ad effectum exactionis ante euentum diei, *l.*
19 *non poteſt, & l. quemadmodum. ff. de iud.* Operatur † ta-
men quod creditor poſſit agere contra debitorem, vt
ſoluat die adueniente, *l. cedere diem, ibique gloſ.* & Alciat.
num. 10. ff. de verb. obligat. Oſaſch. *dec. 130. nu. 9.* Afflict.
deciſ.

Digitized by Google

deciſ.279.num.5.ibique, Vrſill.*num.1.* Surd.*dec.120.n.13.*
20 Ac † interim donec dies adueniat, poteſt petere bonorum aſſecurationem (prout factum fuit in caſu noſtro) ſi adſit timor quod creditor poſterior illa occupet, vel dilapidet, *l.quaſitum 14.ff.de pign.* Neguſ. *hoc tract.in 4.p. num.16.*Felician.*vbi ſupra d.cap.5. ſub dicto num.21.verſ. quoniam interueniente.* Et conſequenter eo prætextu ſolutio in manibus poſterioris libere fieri non poterat, ex iuribus ſupra allegatis.

21 Secundum fundamentum reſolutionis fuit, quia † D. Perbenedictus nullam reddit rationem de fructibus bonorum hæreditariorum, cum enim præſumatur penes ipſum extare, Surd.*conſ.4.num.43.circa med.*Rota *deciſ.*
22 *304. num.8.par.5. rec.* niſi † de illis integram rationem reddat, contra ipſum executioni demandari debet mandatum relaxatum contra bona hæreditaria debitoris, vt docet Bald. *in l.1.C.quand.fiſc. vel priuat.* quem ſequuntur Parlador. *rer.quotid.lib.2.cap fin.par.4.§.3.ſub num.1. verſ. quamquam ſi bona.* Guttier. *de tutel. par.2. quæſt.23. num.2.* Felician. *vbi ſupra,tom.2.lib.2.cap.3.num.10.verſ. tunc enim.*

Nec obſtat, quod ex indicatione bonorum nupetrimè per ipſum facta in actis Notarij cauſæ, appareat adeſſe in dicta hæreditate decem, & tria corpora ſtabilium, ex quibus creditores commodè poſſunt, ſibi ipſis de eorum crediti ſatisfieri.

Quia præter quod bona indicata ſunt illa eadem, quæ ſubhaſtata fuerunt ad inſtantiam DD.de Veroſpijs, vt in vltimo ſummario Creditorum, *num. 2.& 3.* Prætenſio quod creditores ſibi ſatisfiant ex ſtabilibus, forſan locum haberet, pecunia hæreditaria non extante, vel non ſuppe-
23 tente, ſecus † autem vbi, prout hic, extat pecunia ex fructibus hæreditarijs ab ipſo perceptis, & penès eum exiſtentibus, tunc enim indicatio ſtabilium non ſuffragatur, nec ipſe liberatur dimittendo bona hæreditaria, ſed debet in pecunia creditoribus ſatisfacere, vt ſequendo Burſatt. *conſ.9.nu.30. & 31.* tradunt Cyriac. *contr.for. cap.24,num.19.cum ſeqq.vſq. ad 26.* Surd. *dec.30.num.13. verſ.ſecundo motus fuit Senatus,& num.14.*firmauit Rota *coram Rener.Vrgellen.dec.1.per tot. & ſignanter, num.29. & 30.& in ſæpius allegata Romana quarti dotalis §.ſecundo,quia vſque ad fin.*

Quod non euitatur prætextu quod Matthias in quadam epiſtola tranſmiſſa D. Perbenedicto ſub die 20. *Nouembris* 1627.reſeruauerit ſibi cautionem, & ſecuritatem pro ſatisfactione dictorum ſcutorum bismille ſuper ſtabilibus.

Omiſſo enim an ipſe exinde præiudicare potuerit Beatrici, eiuſque filijs principalibus creditoribus abſque ſpeciali mandato: licet ibidem ordinauerit præſentari inhibitionem ſuper ſtabilibus, ibi, *& ſi preſenti l'inhibitione per li ſcudi 2.mila ſopra li ſtabili,* inferiùs tamen expreſsè declarauit, nihil ſoluendum eſſe alijs creditoribus, niſi præſtita prius dicta cautione de reſtituendo prioribus, ad effectum vt adueniente die exactionis huius reſidui, poſſet pecunias perſolutas repetere, ibi. *A me pareria foſſe il douere d'eſſero ſicurta di reſtituere à creditori anteriori, perche per li ſcudi 2.mila,io hoggi non poſſo domandarli, ma è neceſſario, che chi pigliara detta moneta per li miei dos mila ſcudi,dia ſicurtà à ſuo tempo, &c.* Hinc enim clarè dignoſcitur elegiſſe ſtabilia tantummodo pro maiori ſecuritate, non autem taxatiuè, liberando ſcilicet illorum fructus, aliaque bona hæreditaria.

24 Contra † Catherinam verò dixerunt Domini mandatum non eſſe exequen. quia cum ipſa iuſto titulo exegerit dicta ſcuta 3800. illaque bona fide conſumpſerit, pulſari nequit ab alijs creditorib. licet anterioribus, *vt eſt tex. apert. in l.ſi alienis nummis, ff. de ſolut.* Dec. *in l.ſingularia, num.6.* ibique Iaſon.*num.73.ff.ſi cert.petat.* Menoch.*conſ. 300.num.3:* Surd.*conſ.4.num.10.conſ.528.num.19.& dec. 60. num.9.* Gratian. *diſcept.for. cap.304.num.1. cum ſeqq.* Rota *deciſ.77.num.30. & 31. par.7.rec.* & in his terminis procedunt deducta per Theſaur. *d.quæſt.16.num.10.ſuperius ponderata.*

25 Et † licet hæc concluſio ſoleat limitari quando creditores anteriores ſunt priuilegiati, & ſignanter ex cauſa Dotis, vt in caſu noſtro, ex allegatis per Capyc. *deciſ.78. num.5.* Anton.de Amat. *var.reſol.lib.2.reſol.51.num.24.* Cyriac.*contr.339.num.15. & ſeqq.*

26 Limitatio † tamen admittitur, vbi creditor poſterior, qui pecunias exegit, & conſumpſit, non eſt pariter priuilegiatus, ſecus autem è contra, tunc enim priuilegia conquallantur, alijſque creditoribus etiam ſi anterioribus, & priuilegiatis auocatoria non competit, per ea, quæ tradunt Theſ.iun. *d.quæſt.16. num.6.* Gait. *de credit. cap.4.quæſt.11.nn.1314.* & Fontanell. *de pact.nupt.clauſ.5. gloſſ.8.par.6.nu.31.*

Atque ita concluſum fuit, omnibus informantibus, &c.

AD ARTIC. IV. P. I.

R. P. D. Veroſpio.

Romana Saluiani.

Vener.15.Iannarij 1644.

ARGVMENTVM.

De hypotheca bonorum ſecundi mariti, ob tutelam matris filiorum, ex primo matrimonio; vel non petitum ipſis tutorem. Aliqua de ipſius adminiſtratione de facto; & conſenſu præſtito ad alienationem rei hypothecatæ, &c.

SVMMARIVM.

1 *Ægidiane effectum impedit iniuſtitia ſententia.*
2 *Immiſſio corruit in iudicio Saluiani ob defectum crediti, & hypotheca.*
3 *Bona reperta in domo viri, eiuſdem fuiſſe præſumuntur, non autem vxoris ad euitandam præſumptionem turpis quæſtus.*
4 *Sententia non iuſtificat creditum contra illos, qui non fuerunt in ea citati.*
5 *Præſumptio,* l. Quintus mutius, ff. de donat. inter vir. & vxor. *militat contra vxorem, & illius heredem fauore mariti, non autem contra extraneum.*
6 *Præſumptio,* l.Quintus Mutius, ff. de Donat. inter vir. & vxor. *non admittitur in iudicio poſſeſſorio.*
7 *Præſumptio,* l.Quintus Mutius, ff. de Donat. inter vir. & vxor. *ceſſat quando probatur magna paupertas mariti.*
8 *Hypotheca amittitur per conſenſum præſtitum alienationi rei hypothecata.*
9 *Hypotheca caſſatio legitimè fieri poteſt, etiam in præiudicium creditorum, antequam pro denunciationem fuerit interdictum.*
10 *Dotis reſtitutio ſtipulata alternatiuè in perſonam mulieris ſtipulantis, vel alterius cui de Iure, facienda eſt ipſi mulieri, qua dotem ſibi conſtituit, & poſuit ſe in prima parte ſtipulationis.*
11 *Hypotheca tacita legalis contrahitur in bonis ſecundi viri ad fauorem pupilli, cuius mater tranſiuit ad ſecunda vota ante poſtulatum à Iudice tutorem pupillo, eique redditam adminiſtrationis rationem.*
12 *Hypotheca vt inducatur in bonis ſecundi viri ad fauorem filiorum primi matrimonij, requiritur, quod mater eorum tutelam legitimè ſuſceperit, & nu.14.*
13 *Mater adminiſtrans bona filij non ſeruatis ſolemnitatibus Iuris non cenſetur adminiſtraſſe, vt tutrix.*
15 *Obligatio inducta in bonis mariti propter debita vxoris, exorbitat à Iure Communi.*
16 *Nemo alterius facto prægrauari debet de Iure Communi.*
17 *Succeſſionis priuatio contra matrem tutricem inducta nō intrat ſi illa ſolum pro tutricis officio fungatur. Contrarium, num. 18.*
19 *Mulier non debet melioris conditionis eſſe ſi de facto bona filij adminiſtrauit, quam ſi Iuris ordine ſeruato.*
20 *Hypotheca legalis non admittitur, niſi in caſibus à Iure expreſſis.*

21 *Obli-*

Digitized by Google

21 *Obligatio mulieris, quæ tutelam legitimè ſuſcepit, fortior eſt, quam illius, quæ de facto adminiſtrauit.*

DECISIO XVI.

IMmiſſionem obtinuerant in iudicio Saluiani ab A. C.
fratres de Ciambrottis ſuper Vinea per Pariſanum poſ-
ſeſſa, quam antea in bonis Sanctij ſecundi viri Digname-
ritæ matris extitiſſe probauerant, & onere affectam hy-
pothecæ contendebant, ex generali obligatione bonorũ
eiuſdem Sanctij contracta pro reſtitutione doris conſi-
ſtentis in pluribus iocalibus, ac mobilibus pretioſis, quo-
rum illa nullam rationem reddiderat poſt adminiſtra-
tam filiorum tutelam, à qua ſententia interpoſita per
eundem Pariſanum appellatione, iuxta reſcriptum com-
miſſionis, propoſui dubium, An ſit locus Ægidianæ? Et
1 Domini negatiuè reſponderunt, ob † iniuſtitiam ſenten-
tiæ, quæ eius Conſtitutionis effectum impedit, vt in dicta
Conſtitutione ſancitur inter alias impreſſas, *lib. 6. cap.* 2.
& aduertit Menoch. *de adipiſc. remed.* 4. *num.* 450. Rota
coram Mantic. *deciſ.* 33. *num.* 2. & coram Gregorio *dec.*
491. *num.* 5. *& in deciſ.* 221. *nu.* 7. *par.* 4. *rec.* & deducitur ex
2 † defectu crediti, & hypothecæ, ſine quibus corruit im-
miſſio in iudicio Saluiani decreta, *l.* 1. *ff. de Saluian.* Cont.
in l. vnica. C. ſi de moment. poſſeſſ. limit. 14. *num.* 11. Aret. *in
§. item Seruiana, nu* 31. *Inſtit. de action.* Menoch. *de adipiſ.
remed.* 3. *num.* 163. cum alijs per Honded. *conſ.* 17. *num.* 1.
& 13. Rota coram Seraph. *deciſ.* 1290. *num.* 5. *&* 775. *nu.* 1.
par. 5. *rec.*

Et licet prædictum creditum deducerent ijdem Ciam-
brotti ex ſententia ab eodem A. C. ſuper eius veritate ob-
tenta contra matrem, ob plura iocalia, ac pretioſa mo-
3 bilia Sanctio ſecundo marito tradita in dotem, quæ † tã-
quam in domo Dominici primi viri reperta, eiuſdem
fuiſſe cenſentur, ad euitandam turpis quæſtus præſump-
tionem, iuxta text. in *l. Quintus Mutius. ff. de donat. inter
vir. & vxor. l. etiam. C. eodem tit.* vbi Gloſſ. *in verb. marito,
& in l. cum oporteat. C. de bon. qua liber.* vbi Gloſſ. *verb. eius
ſubſtantia,* & Bald. *num.* 12. Alciat. *de præſ. reg.* 3. *præſum.*
4 26. *num.* 1. Mareſcott. *var. lib.* 2. *cap.* 82. *nu.* 1. Non † tamen
viſa fuit eadem ſententia iuſtificare prædictum creditum
contra Pariſanum tertium poſſeſſorem in eo iudicio non
citatum, *Text. in l. ſæpè. ff. de re iudic. & in cap. quamuis,
eod. tit. & in l. ſi vnus. §. ante omnia, ff. de pact.* & notant
vtrobique DD. Bart. *in l. ſi ſuperatus, nu.* 1. *ff. de pig.* Couar.
pract. quæſt. cap. 16. *num.* 1. Surd. *deciſ.* 256. *num.* 4. Contra
5 † quem tanquam extraneum, nec militat ea legis præ-
ſumptio, ſolum inducta contra vxorem fauore mariti, &
illius hæredum, vt not. Bald. *in l. ſi vxorem ſuam. C. de con-
dit. inſert. num.* 8. Alex. *in l. qui iure, nu.* 5. *ff. de acquir. poſſ.
& in conſ.* 101. *num.* 3. *lib.* 7. & reprobata contraria opi-
nione Dec. *conſ.* 237. tradit Rimin. Iun. *in §. primo Inſtit.
per quas perſ. nob. acquir. num.* 202. Burſat. *conſ.* 209. *nu.* 23.
& alij relati per Amat. *deciſ.* 40. *num.* 20. Mareſcott. *var.*
6 *lib.* 2. *cap.* 82. *num.* 7. Maximè † in hoc iudicio poſſeſſorio,
in quo illa non admittitur, vt notat idem Bald. *in d. l. vxo-
rem. C. de cond. inſert. num.* 8. Gabr. *de præſum. concl.* 16.
num. 2. quos ſequuta fuit Rota *deciſ.* 209. *num.* 7. *par.* 2. *diu.*
7 & † dum concurrit paupertas Dominici primi viri, quem
ex teſtium depoſitione conſtat modico Extractiſtæ lu-
cro ſibi victum comparaſſe, & ad vxoris domum poſt
contractum matrimonium fuiſſe traductum, quia pro-
pria carebat, & hanc habitationis indigentiam ad ex-
cludendam præſumptionem *d. legis,* ponderauit Salyc. *in
l. ob maritorum, nu.* 4. *C. ne vxor. pro marito,* Soc. ſen. *conſ.*
128. *num.* 2. *verſ. pro hoc accedat, vol.* 1. Aym. *conſ.* 61. *nu.* 7.
Menoch. *de præſum. lib.* 3. *præſum.* 51. *num.* 4. Gabr. *eod. tit.
concl.* 15. *num.* 23.
8 Expreſſæ † defectus hypothecæ oſtenditur in hac Vi-
nea, tum ex conſenſu ſolemniter præſtito per Digname-
ritam, dum eam Sanctius alienauit, vt ſancitum eſt *in l.
iubemus, C. ad Velleian. & in l. vnica. §. & cum lex, verſ.
licet enim. C. de rei vxor. act.* Petr. Barboſ. *in l.* 1. 5. *p. nu.* 59.
ff. ſolut. matrim. Ant. Fab. *in C. tit. ad Senat. Conſult. Velle-
ian. diffin.* 15. *in princ.* Neguſ. *de pignor.* 4. *memb.* 2. *par. nu.*
84. *ad med. & num.* 88. Rota coram Greg. *deciſ.* 67. *nu.* 7.
& coram Ren. Vigellen. deciſ. 141. *num.* 5. tum etiam ex
tranſactione per eandem inita cum Pariſano poſt obi-
tum Sanctij, in qua venditionem vineæ iterum appro-
9 bauit, & caſſationi hypothecæ conſenſit, quæ † caſſatio
legitimè fieri potuit ab eadem Dignamerita, etiam in
præiudicium crediti filiorum, antequam per denuncia-
tionem interdicta fuiſſet, vt probat Text. *in l.* 3. *ff. de non.
& l. nomen, C. quæ res pign. oblig. poſſ.* vbi poſt Gloſs. *in ver.
certus,* tradit Cyn. *num.* 1. Bart. *num.* 2. *&* 5. Alber. *num.* 5.
Neguſ. *de pign.* 3. *memb.* 3. *par. nu.* 26. Pacif de Saluian. *inſp.*
3. *cap.* 2. *num.* 206. Rota *deciſ.* 364. *nu.* 6. *par.* 4. *rec.* Et non
obſtante ſtipulatione pro reſtitutione dotis alternatiuè
10 concepta ad ſui fauorem, vel eius cui de iure dum † ex
iuris diſpoſitione prius ipſi mulieri dos reſtitui debet,
quæ ſibi dotem conſtituerat, & alternatiuè ſe poſuerit in
prima parte ſtipulationis, vt notant DD. *in l. Caius, ff. de
ſolut. matrim.* & ibi Bart. & Caſtrenſ. *nu.* 5. Rom. *num.* 19.
& 24. Gomeſ. *ad l. Tauri* 51. 52. *&* 53. *num.* 28. *in fin.* Surd.
conſ. 206. *num.* 25. Bald. Nou. *de dot. priuil.* 28. *nu.* 2. Macer.
var. lib. 2. *reſol.* 59. *caſu* 26.
11 Neque † concurrit tacita legalis, quæ regulariter pro
dotis reſtitutione contrahi ſolet in bonis ſecundi viri,
quoties mater ad ſecundas conuolet nuptias ante poſtu-
latum à Iudice tutorem filijs, eiſq. redditam adminiſtra-
tionis rationem, iux. tex *in l.* 2. *§ ne ſit facilis. C. quãd. mul.
tut. offic. fung. poſſ. & in §. ſi autem tutela. Auth. de nupt.* &
aduertit Neguſ. *de pignor.* 2. *par. memb.* 4. *num.* 156. Pacific.
de Saluian. *inſpect.* 3. *cap.* 4. *nu.* 500. Gabr. *de ſecundis nupt.
concl.* 9. *num.* 4. *&* 6.
12 Quia † ipſa Dignamerita filiorum tutelam legitimè
non ſuſceperat, prout ad hunc effectum expreſsè requirit
Text. *in l. ſi mater. C. in quib. cauſ. pign. vel hypoth. tac. contr.
& in d. l.* 2. *C. quãd. mul. tut. offic. fung. poſs.* & voluit Bald. *in
l. cum oportet, §. vlt. num.* 4. *verſ. modo incidenter, C. de bon.
liber.* Dec. *conſ.* 591. *nu.* 1. Surd. *conſ.* 460. *num.* 7. Vrſill. ad
Afflict. *deciſ.* 75. *nu.* 4. Gabr. *de ſecund. nupt. conclu.* 9. *n.* 27.
Montan. *de tut. cap.* 15. *nu.* 98. Mantic. *de tacit. lib.* 11. *tit.* 16
nu. 5. vbi licèt, *num.* 4. in bonis matris legalem hanc hy-
pothecam conſtituat eam, tamen negat in bonis ſecundi
13 viri. Dum † enim mater non ſeruatis iuris ſolemnibus
adminiſtrauit, non cenſetur adminiſtraſſe, vt tutrix, vt
tradit Marta *de ſucceſſione legali par.* 2. *q.* 4. *art.* 3. *ſub num.*
13. *verſ. quamobrem,* Fachin. *conſ.* 66. *nu.* 25. *circa fin. lib.* 1.
Rota *deciſ.* 543. *num.* 4. *par.* 3. *diuerſ.* & coram Put. *dec.* 141
14 *num.* 1. *lib.* 1. prout † adminiſtrare debuiſſet, vt priuignis
tacitè hypothecata ſint bona ſecundi viri, vt voluit Gut-
tier. *de tutelis, p.* 1. *cap.* 9. *nu.* 30. Bolognin. *in l. penult. C. in
quib. caſibus pignus, vel hypotheca contrahatur, in prima
interpret.* Boer. *in conſuetudines Bituricenſes, de iure perſo-
narum. §. vlt. col.* 2. Baez. *de decim. cap.* 7. *num.* 17. *verſ. ſic
lices.*

Alia etiam à DD. prædictis adducitur ratio, quod ob-
15 ligatio † mariti propter vxoris debita à iure communi
16 exorbitat, ex † cuius diſpoſitione nemo alterius facto
debet prægrauari, vt *in l. ſi quis in ſuo* 23. *§. legis autem. C.
de inofficioſo teſtam. l. crimen. ff. de pœnis, l. ſancimus, C.
eod. tit.* & improbatur *in tot. tit. ff. ne vxor. pro marito con-
ueniatur,* nec ideo extendi debet vltra expreſſum caſum
legis videlicet, ſi mulier tutelam legitimè ſuſcepit, ſicut
17 nec † etiam extenditur priuatio ſucceſſionis contra ma-
trem tutricem inducta, ſi illa ſolum protutricis officio
fungatur, vt *in l. vltim. C. de interdicto matr.* Bald. *in l. om-
nem, num.* 9. *C. ad Sen. Conſ. Tertull.* Bell. iun. *conſ.* 110. *nu.*
19. & reprobata contraria opinione Caſtr. latè proſequi-
tur Surd. *conſ.* 175. *num.* 38. *&* 39.
18 Et † licet ab hac opinione diſſentiant Io. de Garron.
in auth. eiſdem, num. 9. *C. de* 2. *nupt.* Brun. *de form. limit.* 15.
verſ. & mulier. Adden. ad Dec. *d. conſ.* 591. *littera A,* Caſt.
conſ. 154. *nu.* 2. Trentacinq. *var. lib.* 2. *tit. de arbitr. reſol.* 2.
num. 20. *verſ. ego concurro,* ex ea potiſſimum ratione
19 quod † melioris conditionis eſſe non debeat mulier, quę
ſeruato iuris ordine tutelam aſſumpſit, quam quæ de fa-
cto adminiſtrauit: Hæc tamen ratio non viſa fuit vigere
20 in hypotheca legali, quæ † non admittitur, niſi in caſi-
bus in iure expreſſis, vt notat Gloſs. *in l.* 2. *in fine, ff. de pri-
uileg. creditum.* Ripa *in l.* 4. *§. ſi quis cum tutor, nu.* 9. poſt
Bart *num.* 2. *ff. eod. tit.* Aym. *conſ.* 692. *num.* 2. Pacif. de Salu.
inſp. 3. *cap.* 4. *nu.* 555. Surd. *deciſ.* 31. *num.* 9. præſertim in
præiudi-

Digitized by Google

præiudicium viri, qui ex facto vxoris conuenitur, vt reſpondet Dec. *d.conſ.591.nu.5. & 6.* alijq. prioris ſententiæ ſectatores.

21 Diuerſitatem † prætetea inter vtrumque caſum ponderat Bald. *in d.l.cum oportet. §. vlt. nu. 4. ff. de bon. qua liber.* quia fortior eſt obligatio matris, quæ tutelam legitimè aſsumpſit, dum expreſsè ſpopondit Iudici non nubere, & ante tranſitum ad ſecunda vota rationem reddere, ac reliquatum reſtituere, ſtatim, ac ſibi tutelam decreuit, ea vero quæ de facto adminiſtrauit hac obligatione non ſe adſtrinxit, & ideo tutelam ſpreuit, nec contra fidem officij ad ſecundas nuptias conuolauit, & ſequitur Io. de Garron *in d.auth. eiſd. num.9. C. de ſecund. nupt.* Surd. *conſ.136. num.38. in fin.* Pacific. de ſaluan. *d. inſp.3. cap.4. num.498.* Et ita, &c.

AD ARTIC. V. P. I.

R. P. D. Seraphino Decano, poſtea S. R. E. Cardinali.

Corduben. Redecimarum.

Luna 25. Octobr. 1593.

ARGVMENTVM.

De iure ſoluendi decimas. Et de quaſi poſſeſſione eas exigendi, & de ipſarum ſolutione: De manutentione in ipſis; De redecimis, &c.

SVMMARIVM.

1 *Quaſi poſſeſſio generalis decimandi ſufficit pro manutentione ſuper terris particularibus, cum magis attendatur cauſa poſſeſſionis, quam exercitium, & nu. 2.*

3 *Senteñtia Iudicis laici ſuper iure decimandi, qui in hoc caret iuriſdictione præſtat magnum argumentum ad probationem facti antiqui coadiuuandam, maximè in iudicio retinendæ poſſeſſionis.*

4 *In Iudicio retinendæ poſſeſſionis ſufficiunt leuiores probationes.*

5 *Relatio ſemper fit ad proxima.*

6 *Solutio decimarum regulatur cum obſeruantia ſubſecuta.*

7 *In iudicio retinendæ poſſeſſionis, poſſeſſio probari debet de tempore motæ litis.*

8 *Poſſeſſio ſemel probata præſumitur continuata vſque ad tempus litis; niſi de contrario doceatur.*

9 *In redecimis ius dicitur reſiſtere, cum de vna, & eadem re non debeat percipi duplex decima, niſi probato titulo.*

10 *An ius commune reſiſtat ſolutioni redecimarum, ita vt in illius manutentione requiratur titulus.*

11 *Solutiones factæ metu cenſurarum nõ conſtituunt in quaſi poſſeſſione: ſecus eſt ſi ſoluens in actu ſolutionis non fuerit proteſtatus.*

DECISIO XVII.

FVit reſolutum, eſſe dandum Mandatum de manutenendo, Epiſcopo, & Capitulo in poſſeſſione exigendi decimas ex arrendamentis, quas vocant, Redecimas, contra Antonium della Madriz. Quamuis enim ex teſtibus nihil in ſpecie probetur reſpectu terrarum Antonij; tamen probatur quaſi poſſeſſio generalis omnium terrarum conſiſtentium in territorio Ciuitatis Cordubẽ. quæ ſufficit ad effectum, vt comprehendat etiam terras de quibus agitur, iuxta notata per Bartol. *in l.1. §. ſi quis hoc interdicto, nu.1. ff. de itin. actuq. priu.* Bald. *in l.2. nu.49. C. de ſeruit. & acq. & in l.1. n.24. C. de emanc. lib.* quæ probant in hac mandato magis attendi cauſam ipſius poſſeſſionis, quam exercitium. Felin. *in c. auditis, n.18. de præſc.* Bald. *de præſcr. 2. p. princ. q.22. n.2.* Probatur autẽ iſta quaſi poſſeſſio vniuerſalis per teſtes de quibus in Summar. *n.4.* qui bene reponunt de viſu, & dicunt contenta in articulo eſſe vera, cum quibus concurrunt diuerſa inſtrumenta locationum factarum cum onere ſoluendi Redecimam. Præterea concurrunt plures ſententiæ vna cum teſtibus ſuper illarum iuſtificatione latæ, contra arrendatarios pro ſolutione redecimæ, quæ licet ſint particulares, probant tamẽ vniuerſalem poſſeſſionem cõtra eos, cum cauſa ſit vniuerſalis. Accedit etiam ſententia Regis Ioannis lata anno 1449. quæ validum præſtat adminiculum, cum teſtetur, per informationes captas ſibi conſtitiſſe de quaſi poſſeſſione generali, & immemorabili percipiendi iſtam redecimam, & mandat Capitulum manuteneri in ſua quaſi poſſeſſione, & licet ſit lata per laicum ſuper iure decimandi, (quo caſu caret iuriſdictione, vt per Federic. *conſ. 245. in fin.* Tamen negari non poteſt quia præſtet magnum argumentum ad probationem facti antiqui coadiuuandã maxime in iudicio retinendæ poſſeſſionis, in quo ſufficiunt leuiores probationes. Caſt. *conſ.3. lib.2.* ita vt etiam vnius teſtis ſufficiat. Paleott. *dec. 29.* Non obſtat quod mandatum loquatur de terris non ruptis; quia ex lectura contrarium apparet, cum dicat quod vltra decimam frumenti, ex quibuslibet terris, prædijs, & pratis non ruptis ſoluitur decima de arrendamentis; nam illa qualitas, non ruptis, refertur tantum ad prata, cum fiat † enumeratio ſpecierum ſub genere contentarũ, & relatio fieri debet † ad proximiora. *l. talis ſcriptura, ff. de legat.* quod etiam conuenit cum obſeruantia ſubſecuta. Aretin. *conſ.84. n.5.* Socin. *conſ.14; n.2. lib.1.* Cephal. *conſ.31. nu.152.*

Non obſtat quod dicitur, poſſeſſionem non probari de tempore motæ litis in iſtis bonis, vt requiri in hoc iudicio, tradit Rot. *deciſ.3. Vt lite pend. & 17. de reſtit. ſpol. in Antiq.* Aym. *conſ.248. n.5.* quia ſemel probata poſſeſſione præſumitur continuata vſque ad tempus litis, niſi de contrario doceatur. Rot. *deciſ.4. de probat. in nouiſ.* Aretin. *in §. retinendæ, nu.4. de interdict.* Alciat. *de præſumpt. reg.2. præſump. 21. n.5. verſ. tu aduerte.* Non obſtat quod ſumus in materia in qua ius reſiſtit, vt fuit reſolutũ in *cauſa Toletan. Redecimar. 19. Nouemb. 1584. coram D.N. & iterum coram R.P.D. meo Pamphilio die 21. Maij* 1586. quia de vna, & eadem re non debet percipi duplex decima. Glo. *in c. paſtoralis, de decim.* Gig. *de penſio. q.59. n.1.* Lap *Alleg. 131. n.6. & 9.* & ideo neceſſe eſſet probare titulum, vt in *cap. cum perſona, de priuileg in 6.* vbi Io. Andr. *n.6.* Anchar. *n.5.* Frãc *n.8.* Geminian. *n.1.* Nam dato quod eſſemus in caſu reſiſtentiæ iuris communis, tamen hæc adhibetur diſtinctio, quod, Aut inferior, cui ius reſiſtit, agit contra ſuperiorem, & tunc procedit id quod habetur in *c. cum perſona*; & ita Rota tenuit, referente Achil. *dec.5. de reſtit. ſpol.* Aut agitur contra alios, quibus tamen non aſſiſtit ius commune, & non aduerſatur vehementiſſima præſũptio; & tunc in hoc iudicio manutenendus eſt poſſeſſor, etiam quod ſoli innitatur poſſeſſioni: vt tradit Couarru. *pract. quæ. c.17. n.6.* Menoch. *in vlt. remed. retin. n.21. & ſeq.* Achil. *ſup. relat. dec.5. de reſt. ſpol.* & fuit dictum coram me *in vna Gerunden. Fontis.*

Vltimò nõ obſtat quod obijcitur, ſolutiones fuiſſe factas per compulſionem metu cenſurarum, quæ non cõſtituũt aliquem in quaſi poſſeſſione, quia cum acquieuerint cõpulſioni, & proteſtati non fuerint in facto ſolutionis, quæſita fuit Capitulo quaſi poſſeſſio; & ita procedit deciſ. Achil 10. *de penſion.* & fuit dictum in cauſa Lucan. Penſion. 4. *Iun.* 1574. *coram Illuſtr. Lancell.* & de præſenti anno, in cauſa Recan. Tranſact. *cor. R.P.D. meo Gypſio.*

Et ita concluſum pro manutentione, contra Antoniũ della Madriz.

AD ARTIC. V. P. I.

R. P. D. Coccino Decano.

Pacen. Decimarum dell'Hebreros.

Luna 29. Ianu. 1601.

ARGVMENTVM.

Pro Argumento ſtat

SVMMARIVM.

1 *Eccleſia Parochialis fundatã habet intentionem in decimis prædiorum quæ ſunt intra Parochiæ limites.*

2 *A limitibus diuidentibus territoria, & iuriſdictiones, non inferτur ad terminos decimatorios Eccleſiarum.*
3 *Quaſi poſſeſſio percipiendi decimas non releuat, niſi cōſtet ius decimandi ad quaſi poſſidentem ſpectare, vel eſſe intra limites ſuæ parochiæ.*

DECISIO. XVIII.

FVit per Dominos vnanimiter reſolutum, contra informantem, Capitulum S. Pacen. non fundare intentio-
1 nem ſuam in decimis de quibus agitur. † Licet enim
Eccleſia Parochialis intentionem habeat fundatam in
decimis, intra cuius limites ſunt prædia, ex quibus illæ
colliguntur, *cap. fin. de Paroch. cap. cum ſint, de decim. cum vulgat.* nihilominus Capitulum non probat, locum
dell' Hebreo, eſſe intra limites Parochiæ Pacen. Eccleſiæ.
2 † Non enim infertur à limitibus diuidentibus territoria,
& iuriſdictiones, ad terminos decimatorios Eccleſiarū.
Hoſtien. *in cap. ſuper eo, num. 3. & 11. de Paroch. & in cap. quærimoniam, num. 2.* & ibi Butrius, *num. 6. de iure patron.* Felin. *in cap. cum cauſam, num. 12. de probat.* Et
fuit reſolutum coram Illuſtriſſimo D. Cardinale Blanchetto 5. *Maij* 1593. & alias ſæpe.
3 Nec obſtat † quaſi poſſeſſio Capituli, percipiendi decimas in iſto loco: quia præterquam quod non eſt ſufficienter probata, tamen etiamſi probaretur, non releuaret, niſi doceretur quod iſte locus eſſet intra limites Parochiæ, vel quod iura alias ſpectarent ad Capitulum, ad text. *in c. vlt.* vbi Gloſſ. & Menoch. *de reſtit. ſpoliat. in 6.*
Et ita, &c.

AD ARTIC. V. P. I.

R. P. D. Penia.

Brixien. Penſionis.

Veneris 21. Iunij 1594.

ARGVMENTVM.

De priuilegijs penſionis; prohibita appellatione; executione ipſarum, ac ſolutione non retardata; dum Parificatur cauſæ alimentorum, &c.

SVMMARIVM.

1 *Conſenſus præſtitus quando eſt conditionalis, ſi conditio non adimpleatur, negocium remanet in ſtatu antiquo.*
2 *In penſionis iudicio eſt procedendum cum clauſul.* ſine retardatione ſolutionis penſionis, *quando penſionarius eſt in quaſi poſſeſſione exigendi.*
3 *Penſio dicitur vulnerata per ſententiam, quæ fecit tranſitū in iudicatum.*
4 *Penſio non dicitur vulnerata per ſententiā, ſi ſolum continebat quod remaneret centum pro Rectore; cum fieri poſſibile ſit, quod id quod remanet, ſufficiat pro ſoluenda penſione.*
5 *Sententia non poteſt dici aliquid vulneraſſe, ſi ab ea fuerit appellatum, & commiſſa cauſa reperitur.*
6 *Concordia facta pro alio, abſque eius mandato, nec conſtat de eius ſubſecuta ratificatione, ei nocere non poteſt.*
7 *Tranſactio quando fuit impugnata, res remanet in eodem ſtatu, in quo antea erat.*
8 *Appellatio de iure Canonico datur à ſententia lata in ſpolio.*
9 *In materia Penſionis reſeruata pro Alimentis non datur appellatio.*
10 *Clauſul.* ſine retardatione ſolutionis penſionis, *non ſolet in iudicio retinendæ denegari, vel pro executione litterarum Apoſtolicarum.*
11 *Iudicium ſpolij eſt magis priuilegiatum, quam iudicium retinendæ.*
12 *Clauſul.* ſine retardatione ſolutionis penſionis, *datur propter malitiam recuſantis ſoluere penſionem.*
13 *Clauſul.* ſine retardatione ſolutionis penſionis, *ponitur quando litigatur ſuper penſione, in Commiſſione, propter reuerentiam Papæ mandantis eam ſolui.*
14 *Clauſul.* ſine retardatione ſolutionis penſionis, *ſolet apponi, ne interim dum litigatur, qui eſt in poſſeſſione exigendi, ſpolietur.*
15 *Super Penſionis inualiditate quando agitur de ſtylo curiæ, cauſa ſolet committi cum clauſul.* ſine præiudicio ſolutionis penſionis.

DECISIO XIX.

VTraque Parte informante, dubitaui, An eſſet locus arbitrio Rotæ, ita vt procedendum foret cum Clauſul. *ſine retardatione ſolutionis penſionis*; Et licet informātes pro Simeone Gatto, ex multis prætenderent recedendum eſſe ad deciſis coram me, in hac eadem cauſa, die 15. Martij proximè præteriti; matura tamen diſcuſſione præmiſſa, Domini in deciſis ſtandum eſſe cenſuerunt, locum ſ. fuiſse arbitrio Rotæ, ad effectum procedendi ſine retardatione ſolutionis penſionis; Quia cum
conſenſus Leandri eſset conditionalis, & conditio non
1 fuiſset † adimpleta, negocium remanebat in ſtatu antiquo, in quo erat ante conſenſum; & antiquo ſtatu con-
2 ſiderato procedendum erat ſine retardatione ſolutionis
penſionis, ſtante quaſi poſseſſione Leandri.
Quia verò pro parte Simeonis multa opponebantur;
Ideo ſingulis fuit reſponſum; Et primò ad illud quod
3 penſio fuerat † vulnerata per ſententiam, quæ fecerat
tranſitum in iudicatum.
Reſpondebatur, non fuiſse vulneratam, cum ſententia
ſolum contineret quod Rector retineret pro ſe 100. &
4 de reliquis † fructibus penſionem ſolueret. Vnde cum
poſſibile eſset quod deductis 100. pro Rectore, remanſerit ſufficiens quantitas pro ſolutione penſionis, vt fuit
deciſum in eadem cauſa, coram D. meo Millino, die
19. *Decemb.* 1597. non poterat dici penſio per iſtam ſententiam vulnerata; maximè quia ab iſta ſententia fue-
5 rat appellatum, † & commiſsa cauſa, cum Clauſul. *ſine retardatione ſolutionis penſionis.*
Ad aliud de concordia inita, de anno 1583. reſponde-
6 batur non probari mandatum illius, qui † eam fecit
nomine Leandri, neque de illius ſubſecuta ratificatione
conſtare; imo vero ex deductis pro Leandro videbatur doceri contrarium.
Ad caſsationem antiquæ penſionis, & reductionem
ad minorem ſummam, dicebatur, non obſtare; quia
aderat Clauſu. reſeruatoria penſionis in fauorem Scipionis, & non alias.
7 Vnde cum fuerit † impugnata translatio non ſolum
reſpectu Federici translatarij, ſed etiam reſpectu Scipionis transferentis, Penſio antiqua remanſit in toto robore, maximè cum fuerit deciſum, Rectoris gratiam non
fuiſse iuſtificatam.
Ad aliud de Leandro per multos annos penſionem
non exigente, placuit reſponſio data in alia deciſione.
8 Ad aliud de appellatione quæ datur de iure Canonico à ſententia lata ſuper ſpolio, cum non habeat locum
Aegidiana, & ideo non ſit procedendum ſine retardatione ſolutionis penſionis.
9 Reſpondebatur quod in materia penſionis † reſeruatæ pro alimentis non datur appellatio, Gigas *de penſionibus, quæſt.* 83. & maximè in hoc caſu, ſtante Clauſul.
ſine retardatione ſolutionis penſionis.
Ad poſtremum de Clauſul. *ſine retardatione*, quod
10 non detur, niſi in iudicio † retinendæ, vel pro executione
litterarum, reſpondebatur.
Primò, hic etiam peti litterarum executionem.
Secundò reſpondebatur, hanc Clauſul. multo magis
dari in iudicio Spolij, quam in iudicio retinendæ, cum
11 iudicium Spolij † ſit magis priuilegiatum, cum in eo
concurrant rationes propter quas datur dicta Clauſula,
12 ſ. propter † malitiam recuſantis ſoluere penſionem, &
propter reuerentiam Papæ † mandantis eam ſolui.
Staphil. *de liter. grat. & iuſt. verſicul. quod vero.*

Quini-

Digitized by Google

Quinimo hęc clauſula apponi ſolet ad hunc effectum,
14 ne interim, qui eſt in poſſeſſione † exigendi, ſpolietur.
Gambar. *de off. & pot. legat. ſit, de penſion. q. 36. num. 670.*
Ideoque Penſionarius debet reſtitui ad ſtatum, iuxta
15 practicam † Curiæ, per quam cauſæ ſuper inualiditate
penſionis eius, vt ait Gambar. *q. 6. citat. loc.* ſolent committi cum Clauſula, *ſiue retardatione*, ne interim Penſionarius ſpolietur. Et ita, &c.

AD ARTIC. VI. P. I.

R. P. D. Coccino Decano.

Romana Depoſiti de Altouitis.

Lunæ 10. *Decemb.* 1601.

ARGVMENTVM.

Pecunijs depoſitis, adhoc, vt tertio ſoluantur cum certa conditione, ante eam adimpletam non abdicatur dominium a deponente; & male ſoluente depoſitario poteſt in illum deponens agere: Plura de tranſlatione dominij. De hypotheca in pecunijs; de numeratione quoad dominij tranſlationem, &c.

SVMMARIVM.

1 *Numeratio probatur ex aſſertione Notarij, quam quis recepit in ſui, & teſtium preſentia.*
2 *Numeratio pecuniarum transfert dominium in recipientem.*
3 *Hypotheca cadit in pecunijs, cum extant.*
4 *Dominium pecuniarum abdicatur, ſi detur ordo quod pecuniæ ſoluantur ſub certa conditione. Sed contrarium verius, nu. 12.*
5 *Dominium non acquiritur ſine traditione.*
6 *Momentanea ſolutio, non transfert dominium, niſi commodum obueniat ſoluenti.*
7 *Item non transfert dominium, ſi reſtitutio pecuniarum ſit conuentionalis, ſecus autem ſi ſit liberalis, etiam quod commodum non obueniat ſoluenti.*
8 *Reſtitutio in dubio non præſumitur facta ex conuentione.*
9 *Ex ſerie facti colligitur, an reſtitutio facta fuerit ex voluntate, vel conuentione.*
10 *Reſtitutio dotis momentanea transfert dominium propter vtilitatem; ad declarationẽ text.* in l. ſeruus dotalis, ff. ſolut. matrim.
11 *Reſtitutio momentanea pecuniarum donatarum adhoc, vt mutuetur, ex æquitate, & propter commodum dominij non impedit tranſlationem dominij.*
12 *Dominium rei emptæ transfertur in emptorem, ſi dans ſequitur bonam fidem ipſius.*
13 *Depoſitum licet non poſſit reuocari, non propterea ante ſolutionem abdicatur dominium à deponente.*
14 *Depoſitarius non poteſt opponere de iure aliorũ, ſed tenetur ſoluere.*

DECISIO XX.

VEndiderat D. Alexander de Aptis, ſuper ſuis bonis annuum cenſum, pretio ſcutorum trium millium,
1 cuius recognouerat bonam fidem Claudius Venturinus,
& inſtrumento recognitionis aſſerebat Notarius, Claudium in ſui, & teſtium præſentia recepiſſe dictas pecunias, & ad ſe traxiſſe. Quapropter dubitaui, An per huiuſmodi actum eſſet tranſlatum dominium dictarum pecuniarum in Claudium, itaut eſſent hypothecatæ creditoribus D. Claudij, in caſu, & ad effectum de quo agitur, hoc eſt, vt Altouitus in cuius Bãco poſtea dictę pecuniæ per D. Alexandrum fuerant depoſitariæ, poſſet hodie tamquam creditor Claudij, ſibi medietatem illorum retinere, quam malè ſoluit Claudio, antequam ratificatio Antonij interueniret, ſecundum formam mandati D. Alexandri, iuxta reſolutiones in hac cauſa factas. Et pro Altouito dicebatur, quod de numeratione facta Claudio non erat ambigendi locus, ſtante dicta atteſtatione Notarij, Bart. in *l. ſi ex cautione, num. 14. & 8. C. de non num. pecun. & in l. ſingularia, nu. 22. ff. ſi cert. pet.* Alex. *conſ. 354. conſil. 170. nu. 6. lib. 2.* Iaſ. *nu. 43.* Dec. *nu. 33 nu. 2 ff. de acq. poſſeſſ.* & tenuit Rota *in cauſa Bononien. Cenſus 24. April. 1600. coram R. P. D. meo Pamphilio.*

2 Et iſta numeratio tranſtulit dominium in Claudium,
licet momento temporis, pecuniæ apud eum fuiſſent, *l. qui id, §. & lege. ff. de donat. l. ſi tibi pecuniam*, & ibi notat Bald. *in ſt.* Iaſ. *nu. 10.* Dec. *nu. 7. ff. ſi cert. pet. l. ſeruus dotalis*, vbi Bald. *nu. 2. ff. ſol. matrim.* & tenuit Rot. *in d. cauſa Bononien.* Vnde cum eſſet tranſlatum dominium in Claudium, cuius creditoribus omnia bona ſua erant hypothecata, cenſeri debebant per conſequens huiuſmodi
3 pecuniæ † hypothecatæ, ad text. in *l. fin. C. quæ res pig. oblig. poſſ.* Nomine enim bonorum veniunt etiam pecuniæ, *l. cum taberna, §. fin.* vbi Bartol. *ff. de pign.* Alex. in *l. ſi conſtante, num. 25. & confirmo, ff. ſol. matr.*

Nec afficere videbatur quod in pecunia non cadat hypotheca; quia hoc procedit fauorem commercij, quando ſunt conſumptæ bona fide: Et ita loquitur Afflict. *deciſ. 190. num. 5.* Pariſ. *conſ. 69. num. 2 lib. 4.* Secus autem dicendum eſt in caſu iſto, in quo Claudius non conſumpſerat pecunias, ſed fuerant tranſlatæ de Banco Vbertini, in Bancum Altouiti, & ſibi depoſitatæ, ad tradita per eundem Afflict. & Pariſ. *locis præcitatis in principio.*

4 Et † poſtremo adducebatur quod D. Alexander abdicauit a ſe dominium dictarum pecuniarum, dando Altouito ordinem, vt ſolueret Claudio, ſecuta ratificatione Antonij; nam iſta conditio non eſt reſeruatio dominij, vt in ſimili tradit Cæpoll. *cautel. 124. incip. Vulgaris eſt regula iuris. nu. 2.*

His tamen non obſtantibus, contrarium viſum fuit Dominis, videlicet dominium non fuiſſe tranſlatum in Claudium, & proinde pecunias non fuiſſe hypothecatas ſuis creditoribus. Nam cenſus fuit impoſitus die 8. Ianuarij 1585. & mediante banco Vbertini, eadem die fuerant ſolutæ D. Alexandro, & poſitæ ad eius creditum, ad quod ſemper remanſerunt, donec die 8. Februarij ſubſequentis fuerunt de ordine D. Alexandri tranſlatæ ad Bancum Altouiti, & pariter poſitæ ad creditum eiuſdem D. Alexandri, qui dedit ordinem quod ſoluerentur Claudio, ſecuta ratificatione Antonij. Vnde licet Claudius die 28. Ianuarij recognouerit bonam fidem cum atteſtatione Notarij quod receperit dictas pecunias coram ſe, & teſtibus, dicendum eſt, ex tota ſerie facti, atteſtationem Notarij fuiſſe factam, vel quia Claudius recognoſcebat bonam fidem, vel ſolum pro illo actu pecunias fuiſſe traditas, vt etiam cenſuit Rota *coram Illuſtriſſimo Dom. meo Cardinale Arigonio, 27. Martij* 1596. Et ideo
5 dominium non fuit tranſlatum in Claudium, † quod
non acquiritur ſine traditione, *l. traditionibus, C. de pa-*
6 *ctis.* Qui enim ſic ſoluit, † vt recepturus ſit, antequam aliquod commodum ex ſolutione obueniat parti, non dicitur ſoluere, & non transfert dominium. *l. qui ſic ſoluit*, vbi Bartol. Caſtrenſ. & Imol. *in l. ſi quis duos, in fin.* Bald. *in l. ſeruus dotalis, nu. 2. ff. de ſolut.* idem Bald. *in d. l. ſi tibi*, vbi Alexand. *num. 5.* Iaſ. *num. 10.* Dec. *in fin. §. ſi cert. pet.* Idem Iaſ. *in l. frater à fratre, num. 7.* Cagnol. *nu. 87. de condit. indeb.* Gerard. de Petraſancta, *ſingul. 26. nu. 1.* Treuiſan. *conſil. 50. nu. 47.* Modern. *de moment. poſſeſſ. c. 33. num. 4.* licet contrarium ſit, quando ex ſolutione aliquod commodum obuenit parti, vt dicunt DD. allegati.

Et quod nullum commodum ex ſolutione obueniret Claudio, eſt clariſſimum: Et ſi quid obuenerit, puta quod poſſit repetere pecuniarũ, hoc non proueniebat ex ſolutione pecuniarũ ſibi facta, ſed ex recognitione bonæ fidei, & declaratione quod illæ pecuniæ erant receptæ nomine ipſius.

7 Non refert quod (licet non obuenerit commodum ex momentanea traditione, nihilominus transfertur dominium, ſi reſtitutio eſt liberalis, ſecus autem ſi ex pacto)

Digitized by Google

prædicta habeant locum quando ex pacto quis tenetur
ſtatim reddere; ſecus autem quando ex mera liberalita-
te, quia hæc reſtitutio liberalis ſtatim facta non impedit
dominij translationem. Gloſſ. *fin. in l. ſi qua duos*, & Bart.
in d. l. qui ſic ſoluit in fin. vbi idem Angel. & Caſtrenſ.
verſ. de ſolution. Idem Bart. *in d. l. ſingulariter, num. 24.*
Bolognett. *nu. 113. ff. ſi cert. pet.* Bald. *in d. l. ſi tibi pecuniam,*
num. 2. verſ. oppono, & ibi Fulgol. *in fin. ff. eodem.* Iaſ *in d. l.*
frater à fratre, num. 6. ff. de cond. indeb. Modern. *de momēt.*
8 *poſſeſſ. c. 31. nu. 5.* Et hæc conuentio, † quod ſtatim redda-
tur, quod ſolutum fuit (quidquid dixerit Angel. in *leg. ſi*
quis duos, num. 1. ff. de ſolut. & Iaſon. *in l. quidam exiſtima-*
uerunt, num. 10. ff. ſi cert. pet.) in dubio non præſumitur,
Bart. in *d. l. ſi quis duos ff. de ſolut.* Caſtrenſ. *in fin.* Imol. *in*
verſ. in ea in fin. Angel. ſibi contrarius, *in l. ſi tibi pecuniam*
ff. ſi cert. pet. & latè tradit Bolognett. *in d. l. ſingularia, nu.*
113. Modern. *de moment. poſſeſſ. c. 33. nu. 5.* & fuit dictum in
dicta Bononien.

9 Nam ex facto præſumendum eſt ita fuiſſe inter partes
conuentum. Non .n. veriſimile eſt, quod pecuniæ ſem-
per remanſiſſent ad creditum D. Alexandri, ſi ſoluiſſet
Claudio ſimpliciter, abſque dicto pacto. Et hoc corro-
boratur tam ex depoſito facto in Ra co Altouiti nomi-
ne D. Alexandri, quam per ordinem ab ipſomet datum
Altouito, de ſoluendo Claudio, ſecuta ratificatione An-
tonij.

10 Ex quibus ceſſat quod dicebatur, momentaneam poſ-
ſeſſionem transferre dominium; quia hoc procederet,
ſi ex illa traditione obuenitſſet commodum parti, ſecus
tamen ſi nullum obuenerit, iuxta doctrinam Bart. & alio-
rum, de qua ſupra.

10 Nec textus *in l. ſeruus dotalis, ff. ſol. matrim.* afficit in
hoc caſu, quia ibi reſtitutio dotis momentanea transfert
dominum, ratione commoditatis inde emergentis, vt
declarat Bald. *ibid. init.*

11 Nec etiam text. in *l. qui id, §. ea lege, ff. de donat. & in d.*
l. ſi tibi pecuniam, ff. ſi cert. petat. qui loquitur in caſu in
quo fuit facta donatio, vt pecuniæ mutuarentur eidem
donanti. Nam omiſſo quod iura illa loquuntur de æqui-
tate, vt not. Gloſs. *in d. §. ea lege in verb. translatio, & in*
d. l. ſi tibi pecuniam, in verb. benignius, in caſu dictorum
iurium, ex traditione momentanea fuit acquiſitum commodum
donatario, qui licet eaſdem pecunias teneretur
mutuare, nihilominus ex quo illas pecunias poſtquam
mutuauerat, poterat repetere, ſibi commodum fuerat
quæſitum ex traditione, videlicet ex cauſa donationis. Et
ita intelligit hos textus, Bart. *in d. l. qui ſoluit, verſ. aut ille*
primo dans.

Vltimò loco non obſtabat Cepoll. *dict. conſ.* 124.
12 Nam in † caſu illius cautelæ venditor fuerat ſecutus
bonam fidem emptoris. Et ideo fuerat translatum do-
minium, *l. quidam, ff. de in rem verſ. l. procuratoris, §. ſed ſi*
dedi mercem, ff. de tributor. act. §. vendita, Inſt. de rerum
diuiſ. Sed in caſu iſto D. Alexander noluit à ſe abdicare
dominium, cum dictæ pecuniæ fuerunt poſitæ in banco
Altouiti ad eius creditum, & poſtea dedit ordinem quod
ſecuta ratificatione Antonij ſoluerentur Claudio. Quæ
omnia repugnant abdicationi dominij. Et licet fortaſſe
non potuiſſet reuocare depoſitum, tamen interim re-
manebat dominus, vt fuit reſolutum in vna Romana
Vineæ 5. *Iulij* 1579. *coram bo. mem. Orsolen.* & in cauſa
Romana Pecuniaria 24. *Nouembris* 1595. *coram R. P. D.*
meo Millino..

Prædictis addebant DD. quod ſi ſtrictè conſideretur
effectus dubij, Altouiti tenerentur reſtituere dictas pe-
cunias, ſunt enim reſpectu D. Alexandri, depoſitarij;
& cum depoſitum adhuc extet, iuxta reſolutiones in hac
cauſa factas, quia Altouitus male ſoluit, non poteſt con-
tra D. Alexandrum opponere de iure aliorum, neq; cō-
penſationem, *l. ſi quis, vel pecunia, Cod. depoſit.*

Et ita, &c.

AD ARTIC. VI. P. I.

R. P. D. Penia.

Toletana Penſionis.

Luna 15. Martij 1599.

ARGVMENTVM.

Sequeſtra lite pendente, regulariter ſunt prohibita, niſi ex aduerſo probetur dilapidatio bonorum. Cautio de Iudicato ſoluendo, an lite pendente ſit danda, &c.

SVMMARIVM.

1 *Sequeſtratio eſt prohibita regulariter pendente lite.*

2 *Sequeſtratio lite pendente multo magis eſt prohibita, quā-*
do non conſtat de dilapidatione.

3 *Sequeſtro, lite pendente non eſt locus, niſi conſtet de dila-*
pidatione.

4 *Sequeſtratio lite pendente nō eſt concedenda propter ſolum*
timorem dilapidationis per partem aduerſam allega-
tum.

5 *Penſiones decurſas tempore anteceſſoris, ſucceſſor in bene-*
ficio non tenetur ſoluere non conſtito de diligentijs factas
contra anteceſſorem, & nu. 6.

7 *Reus, vel Actor, quod lite pendente cautionem de iudicato*
ſoluendo, præſtare teneatur, hoc iure non reperitur cau-
tum.

8 *Super penſione quando litigatur, non tenetur Titularis,*
lite pendente, præſtare cautionem de iudicato ſoluen-
do.

9 *Executorialium relaxationi non eſt locus, lite, & appel-*
latione pendente.

10 *Executoriales non relaxantur, niſi poſt tres ſententias, vel*
rem iudicatam.

DECISIO XXI.

PEtebat Didacus de Laſsarte ſibi de aliquo remedio
prouideri ſuper Penſione, quam prætendebat ſuper
fructibus Eccleſiæ de Tomeloſa, donec Gaſpar Mora-
les, eiuſdem Eccleſiæ Rector, Remiſſoriam ſibi à Rota
conceſſam expediret. Et propterea dato ſuper hoc par-
ticulari dubio, Rota reſpondit, vt Didacus cauſę expe-
ditionem ſollicitaret, quia de nullo alio remedio poterat
ſibi de iure prouideri.

Primo enim non petat ſibi prouideri per ſequeſtrum,
1 quia † pendēte lite regulariter prohibita eſt ſequeſtratio,
l. 1. C. de prohibit. ſequeſtrat. & præſertim in hoc caſu, in
2 quo non conſtabat Gaſparem Eccleſiæ Rectorem † di-
lapidare bona, Imo nec aliqua dilapidationis, aut diſſi-
pationis ſuſpicio afferebatur, & per conſequens non eſt
3 locus † ſequeſtro. *c. fin. de ſequeſtr. poſſeſſ. & fruct. l. Impe-*
ratores, ff. de appellat. Guid. Pap. *dec. 246. inc. Iudex non*
debet, nu. 5. Put. *deciſ. 166. lib. 3.* præſertim cum propter
4 ſolum timorem † dilapidationis per partem aduerſam
allegatum non ſit concedenda ſequeſtratio. Paul. de
Monte pico, *conſ. 64. num. 4.* & fuit reſolutum in cauſa
Virdunen. Epiſcopat. *die 15. Octobr.* 1599. Per cautionem
à Gaſpare præſtandam non poterat Didaco de remedio
prouideri pro terminis penſionis decurſis, & decurren-
5 dis; nam pro decurſis, tempore ſuorum † anteceſſorum
non tenebatur Gaſpar præſtare cautionem, ſicut, nec ſol-
uere penſionem decurſam pro tempore quo non poſſe-
6 dit beneficium, non conſtito † de diligentijs factis con-
tra anteceſſores, iuxta opinionem, & ſtylum, quem Ro-
ta ſeruat.

Nec pro decurſis tempore ſuo, nec decurrendis, tene-
7 batur Gaſpar † cauere; quia non reperitur iure cautum
quod reus vel actor lite pendente, cautionem de iudica-
to ſoluendo præſtare teneatur: *§. ſed hodie*, vbi cōmuniter
ſcri-

ſcribentes, *Inſt. de ſatis dat.* & in terminis de penſione,
8 † tenuit ſæpe Rot. Verall. *in una Cæſaraugustan. penſion. die 6. Martij* 1560. Cotta *in vna Eugubina penſionis die* 9
Iunij 1567. *& in vna Spoletana Penſionis* 23. *Febru.* 1600.
coram D. Pamphil.

Per relaxationem executorialium minus poterat Didaco de aliquo iuris remedio prouideri, quia cum cauſa
9 agitaretur in † tertia inſtantia, lite, & appellatione pen-
10 dente non erat locus relaxationi executorialium, † quibus non eſt locus, niſi poſt tres ſententias conformes, vel rem iudicatam.

Et ita vtraque, &c.

AD ARTIC. VI. P. I.

R. P. D. Penia.

Beneuentana Decimarum.

Vener. 12. *Nouemb.* 1553.

ARGVMENTVM.

De ſequeſtro, & eius reuocatione. Poſſeſſor non priuatur ſua poſſeſſione, ob ſequeſtrum neceſſarium, &c.

SVMMARIVM.

1 *Sequeſtrum quando reuocatur, neceſſario ſequitur quod ſequeſtratarius debeat conſignare bona cuius antea erant.*

2 *Sequeſtrum Iudicis auctoritate appoſitum non priuat poſſeſſorem ſua poſſeſſione.*

3 *Sequeſtrum certe quis nequaquã procuraret, ſi eſſet in poſſeſſione.*

4 *Poſſeſſione ſua nemo præſumitur voluiſſe ſe priuare per ſequeſtri appoſitionem.*

DECISIO XXII.

PRo aſsecuratione D. Aſcanij Cardinalis Columnæ moderni commendatarij Abbatiæ ſanctæ Sophiæ de Beneuento, fuit appoſitum ſequeſtrum ſuper decimis quas ad ſe D. Cardinalis pertinere prætendebat, & deputatus Antonius Monachus ſequeſtratarius; ſed cum poſtea dato particulari dubio, ſequeſtrum fuiſset reuocatum ad fauorem Canonicorũ Montis Fuſculi, & depoſitarius recuſaret fructus decimales reſtituere, fuit excommunicatus; & quoniam Agentes D. Cardinalis prætendebant eum eſse abſoluendum, ex quo non conſtabat decimas ad Canonicos pertinere; dubio propoſito in Rota, concluſum fuit, depoſitarum legitimè fuiſset excommunicatum, nec abſoluendum donec decimas canonicis reſtitueret; quia licet decretum quod Ego feceram vigore deciſionis ſolum eſset ſuper reuocatione ſequeſtri, nec
1 aliquid diceret de conſignatione decimarum. † nihilominus ſequeſtro reuocato, neceſsario ſequebatur eos debuiſse conſignari quib. antea ſoluebantur; cum ſequeſtrum Iudicis auctoritate appoſitum non priuet poſseſſorem commodo poſseſſionis; Doctores communiter *in l. intereſſe*, & ibi Bartol. *num.* 4. *ff. de acq. poſſ.* Abb. *in c.* 1. *num.* 19. *de ſeq. poſſ.* Cardin. *in clem.* 1. *nu.* 21. *eodem tit.* Caſſador. *deciſ.* 114. *nu.* 11. *verſ. ſed ex aduerſo reſpondebatur, ſuper Regulis.*

Quod autem D. Cardinalis non eſset in quaſi poſseſſione exigendi has decimas, ſatis oſtendebat factum ipſum, cũ ad illius inſtantiam fuerit procuratum, & appo-
3 ſitum † ſequeſtrum: nec enim eſset veriſimile, ſeipſum
4 voluiſse ſua poſseſſione † per appoſitionem ſequeſtri priuare.

Et ita, &c.

AD ARTIC. VII. P. I.

R. P. D. Cerro.

Romana Concurſus Creditorum.

Ven. 10. *Iunij* 1661.

ARGVMENTVM.

De creditoribus ex cauſa Societatis præferendis, vel non, cæteris anterioribus. De credentibus pecuniam ad ſocietatem, &c.

SVMMARIVM.

1 *Officia vacabilia Romanæ Curiæ reſpectu tituli, & dominij non ſunt in commercio, nec cadunt ſub hypotheca creditorum.*

Secus eſt de pretio, quod ſub huiuſmodi hypotheca venit, num. 2.

Sed id intelligitur, ſecuta officij reſignatione, & venditione, num. 3.

4 *Facta venditione officiorum vacabilium, pretioque ab emptore ſoluto, inter creditores hypothecarios venditoris, illud diſtribuendum venit, & conſignandum eſt ſecundum uniuſcuiuſque anterioritatem.*

5 *Creditor Societatis ſuper rebus ſpectantibus ad ſocietatem præfertur creditoribus poſterioribus ſocij, licet anterioribus.*

Limita in Societatibus officiorum vacabilium, in quibus non cadit pretium, ſed fructus dumtaxat, & emolumenta officij, num. 6.

7 *Officiales ex conſtitutione* 12. *Pij IV. Societates contrahere poſſunt ſuper ſimilibus officijs infra ipſorum valorem.*

Et ſub eis non venit titulus, nec dominium officiorum quod non eſt in commercio, num. 8.

Ita nec pretium, num 11.

Sed credentes pecunias ad ſocietatem admittuntur tantum ad participationem fructuum, & emolumentorum, num. 9.

Et durante ſocietate fit particeps omnium fructuum dicti officij proportionabiliter, & pro rata, num. 10.

12 *Societas officij extinguitur per venditionem, vel reſignationem.*

13 *Prelatio in Societatibus de iure ad ea reſtringitur quæ ſub ſocietate continentur, & quæ ad illam ſpectant.*

14 *Spada* conſ. 40. ſub num. 30. lib. 1. *Quomodo ſit intelligendus.*

15 *Doctores ſunt intelligendi iuxta doctrinam, quam allegant.*

16 *Contractus ſocietatis factus ſuper fructibus eſt illicitus, & uſurarius.*

17 *Societates contrahuntur tantum ſuper officijs, & dantes pecunias admittuntur dumtaxat ad participationem fructuum quod eſt omnino licitum, & honeſtum.*

DECISIO XXIII.

DOminicus Petrucciolus dum erat Notarius A. C. plura contraxit debita, ſecuta verò officij reſignatione, eiuſque pretio depoſitato in Sancto Monte Pietatis, ex eo ſatisfactis de ſorte Creditoribus habentibus ſuper officio expreſsam decreti reſeruationem, quoad reſiduum orta fuit controuerſia ſuper prælatione inter alios creditores dictã reſeruationem non habentes; Idcirco placuit Eminentiſsimo D. Cardinali Corrado pro Datario conſulere Rotam, An Creditores ex cauſa Societatum inita-

Digitized by Google

initarum ſuper officio, de cuius pretio agitur, ſint præfe-
rendi cæteris creditoribus anterioribus ex cauſa cam-
biorum, vel alijs. Dubio hodie diſcuſſo, Domini nega-
1 tiuè † reſponderunt, Officia enim vacabilia Romanæ
Curiæ reſpectu tituli, & Dominij non ſunt in commer-
cio, nec cadunt ſub hypotheca Creditorum, vt in Con-
ſtitutione 154. decreuit f.m. Vrbanus VIII. & dixit Card.
Spada, conſ.87.nu.5. Grat. diſcept.50.nu.27. Card. Seraph.
dec.1294.num.3. In rec. dec.116.num.12.p.4.tom.2. & in
Romana officij Notar. 4.Octobr.1651. coram R. P. D. meo
Veroſpio.

Et quamuis ſub huiuſmodi hypotheca veniat pretiũ,
2 hoc † tamen verum eſt, & intelligitur ſequuta officij re-
3 ſignatione, & venditione, vt declarat Caſtracan. de ſociet.
cap.4.num.21. Gratian. d. diſcept.50. num.27. verſ. ſi enim
contingat alienare, Merlin. de pign. lib.2.tit.1.q.54.num.18.
verſ. ſic & æſtimatio. Card. Seraph. d. dec.1294. num.7.
verſ. ſi enim contingat, & in d. dec.116.num.14.p.4.tom.2.
rec.

4 Ideoque facta venditione, † pretioque ab emptore ſo-
luto, inter creditores hypothecarios venditoris illud di-
ſtribuendum, & conſignandum eſt, ſecundum vniuſcuiuſ-
que anterioritatem, ca. qui prior. de reg. iur. in 6. l. qui Bal-
neum in fin. & l. qui creditor prior, in princ. ff. qui pot. in pig.
hab. Caſtracan. d. cap.41.num.3. Rota in terminis in Ro-
mana pecuniaria 21. Iunij 1614. coram Dunozetto imp. apud
Fenzon. ad ſtat. Vrb. dec.16. in princ. quam refert. & ſequi-
tur Merlin. vbi ſupra, quæſt.14.num.17. verſ. & ideo Rota,
atque ita deciſum fuit, licet hæc quæſtio mota non fuerit,
in Romana pretij officiorum 27. Nouembris 1658. & 1. De-
cembris 1659. coram R.P.D. Beuilaqua, vbi detecta reſer-
uatione decreti obreptitia, & ſubreptitia. Cardin. Ceua.
Creditor poſterior ex cauſa Societatis condemnatus fuit
ad reſtituendum pretium officij, ſibi conſignatum, Mo-
nialibus Turris Speculorum, quæ erant ex alia cauſa Cre-
ditrices anteriores.

5 Non obſtat † quod Creditor Societatis ſuper rebus
ſpectantibus ad ſocietatem præferatur Creditoribus par-
ticularibus Socij, licet anterioribus, ex deductis per Sal-
gad. in labyrint. Credit. p.1. cap.9. nu.50. cum ſeqq.

6 Hæc enim concluſio non applicatur huiuſmodi Socie-
tatibus officiorum, in quibus non cadit pretium de quo
agitur, ſed fructus dumtaxat, & emolumenta officij.
7 Quamuis † enim officiales ex Conſtitutione 12. Pij IV.
Societates contrahere poſſint ſuper Officijs infra ipſorũ
8 valorem, ſub eis tamen non uenit titulus, nec † domi-
nium officiorum quod non eſt in commercio, ſed cre-
9 dentes pecunias ad ſocietatem admittuntur † dumtaxat
ad participationem fructuum, & emolumentorum, vt
clarè habetur, ex formula inſtrumenti Societatis impreſ-
ſam penès Zacchiam de ſociet. fol.2. & relata in Summa-
10 rio Creditorum ſocialium, num.161. Et † interim illa du-
rante facere eundem participem ſuper omnibus d. Offi-
cij fructibus proportionabiliter, & pro rata, vt concordi-
ter tradunt Boccac. de ſociet. num.206. Caſtracan. d. q.45.
num.15. & 16. Zacch. num.38. Duard. lib.2. cap.6. quæſt.15.
num.14. Cardin. Mantic. de tacit. lib.6. tit.2. num.17. Rota
coram Pen. dec.421. num.3. cum ſeq. repetita apud Zacch.
ibidem dec.32. & coram Card. Millin. dec.251. num.4. verſ.
& ideo, & num.8. verſ. quia præceptum contractum, repe-
tita apud Marcheſ. de Com. p.1. fol.833. num.15. & conſe-
11 quenter dum ſub ſocietatibus non venit titulus, nec † do-
minium officij, nec etiam eius pretium ſub eis venire
poteſt, vt dicit Rota in d. Romana pecuniaria, apud Fen-
zon. d. dec.16. §. non obſtat pretium, verſ. quia dum non ha-
bet. Ideoque etiam probatur alia ratione; cum enim
pretium officij perſoluatur officiali, facta per eum reſi-
gnatione, & venditione ipſius officij, & tunc ſolum cadat
ſub hypotheca Creditor, vt iam probatum eſt, vtiq. per-
uenit ad eius manus extinctis iam ſocietatibus, quæ illi-
12 cò, & eodem momento extinguntur, quo † venditur,
vel reſignatur officium, l. verum, §. vltimo ff. pro ſoc. §. ſol-
uitur, Inſtit. ead. Gabr. conſ.63. nu.15. & 16. lib.2. Boccac.
vbi ſupra, num.9. verſ. item finitur renunciatione, & num.
151. Caſtrac. d. cap.42. num.13. Card. Mantic. d. tit.2. num.
18. verb. & ideo per vendit. Farinac. conſ. 162. numer.13.
verſ. hinc vidimus, lib.2. Zacch. vbi ſupra, num.7. & num.
281. Card. Seraph. dec.389. num.3. Card. Millin. dec.233.
num.1. ac proinde nullo prorſus modo à Creditoribus
Socialibus, ſuper eo prætendi poteſt prælatio: cum ipſa
13 de iure ad ea reſtringatur, quæ † ſub ſocietate continen-
tur, & quæ ad illam pertinent, iuxta diſpoſitionem tex. in
l. prioritas, §. ſi plures, ff. de Tribut. act. bene Caſtrenſ. conſ.
285. num.3. verſ. cum enim Creditores, lib.1. Magon. deciſ.
lucen. 1. nu.5. cum ſeqq.

14 Spada autem conſ. 40. ſub num. 21. lib. 1. licet † dicat
quod ſocietas non ſit ſuper pecunijs, ſed ſuper officio,
firmat tamen, quod pecuniæ dantur, vt communicentur
fructus officij, & quamuis dubitatiuè ſubdat ibi, & forte
illius dominium, atque vlterius dicat apud ipſum non eſſe
abſolutè verum quod officialis non communicet offi-
cium; nihilominus, ſub num.22. cuius fundamentum re-
ſtringit, & ſanè prudenter, ad communicationem fru-
ctuum, allegando Caſtrac. cap.3. nu.2. & per tot. qui abſo-
lutè concludit ſub huiuſmodi ſocietatibus non venire, ni-
ſi fructuum, & emolumentorum communicationem, &
15 participationem, ideoque † intelligendus eſt iuxta de-
ducta per Caſtrac. quem allegat, vt tradit Bart. in l. non
ſolum 9. §. ſi liberatis, conſ. num.7. in fin. verſ. & gloſſ. iſta, ff.
de liberat. legat.

16 Minuſque † ſubſiſtit, illicitum eſſe, & vſurarium con-
trahere ſocietates ſuper fructibus: quia in caſu noſtro,
& ſimilibus contrahuntur ſuper officijs, ſed dantes pecu-
17 nias admittuntur dumtaxat, vt † toties dictum eſt, ad
participationem fructuum quod eſſe omnino licitum
honeſtum, & à iure permiſſum ex Vbald. de duobus Fra-
tribus, deciſ.3. num.25. in puncto reſpondit Rota, coram
Pen. d. dec.421. num.3. verſ. ac de iure, &c.

Et ita vtraque parte informante, &c.

AD ARTIC. VII. P. I.

R. P. D. Zarate.

Bonon. ſeu Ferrarien. pecuniaria.

Lunæ 31. Maij 1655.

ARGVMENTVM.

De ſubrogatione vnius rei in locum alterius fidei-
commiſſariæ, ſuſtinenda, & re empta ab hærede
nomine proprio; ex pecunia hæreditaria. De
eiuſdem rei fideicommiſſariæ diſtractione. Et de
depoſito ex præcepto teſtatoris faciendo, &c.

SVMMARIVM.

1 *Vſufructuarius non poteſt alienare rem, ex qua vſumfru-
ctum percipit, abſque conſenſu proprietarij.*
2 *Legatarius non poteſt legatum conſequi, non adimpleta
conditione à Teſtatore iniuncta.*
3 *Conditio per Legatarium adimplenda præſumitur adim-
pleta dum hæres legatum ſoluit.*
4 *Conditionis implementum reſpiciens fauorem hæredis di-
citur per ipſum remiſſum, quoties conditione non adim-
pleta ſoluit legatum Legatario.*
5 *Approbans aliquem pro legitimo poſſeſſore, non poteſt am-
plius impugnare.*
6 *Exceptio reſpiciens ius tertij non poteſt per alium opponi.*
7 *Exceptio reſpiciens ius tertij, tunc maxime allegari non
valet quando non eſt excluſiua iuris agentis.*
8 *Actus ſuperueniens lite pendente ſuffragatur ad ſubſtinẽ-
dam ſententiam iam latam, quando prouenit ex cauſa de
præterito.*
9 *Subrogatio vnius rei in locum alterius relicta per fidei-
committentem, vt ſubſtineatur quænam requirantur?*
10 *Inueſtimentum factum contra formam ordinatam à Te-
ſtatore non ſubſtinetur.*
11 *Res empta ab hærede proprio nomine ex pecunijs hæredita-
rijs efficitur hæreditaria.*

12 Sub-

Digitized by Google

12 *Subrogatio excluditur, vbi non apparet de voluntate ex-*
preſſa ſubrogantis.
13 *Depoſitum vbi fieri non poteſt penes illum apud quem ex*
precepto Teſtatoris erat faciendum, fieri debet penes a-
liam idoneam perſonam, mediante Iudicis decreto.
14 *Conditiones voluntariæ, & forma in pactum deducta ſunt*
adimplendæ in forma ſpecifica.
15 *Pater non poteſt alienare bona filij, abſque iuſta cauſa, li-*
cet ſit illius adminiſtrator.
16 *Bona filij fideicommiſſo grauata non poſſunt per patrem*
alienari ſine iuſta cauſa, & decreto Iudicis.

DECISIO XXIV.

Conceſſa noua audientia aduerſus deciſionem in hac
cauſa coram me emanatam 12. *Maij* 1653. in qua
Comiti Aloyſio Muzzarello decreta fuit manutentio,
dictum fuit, quod videretur de bono iure, ſuper quo ho-
die propoſito dubio. Domini reſponderunt conſtare
de bono iure Aloyſij etiam ad effectum manutentionis.
Nam de ipſius vocatione, ac fideicommiſſi purificatio-
ne ſicuti nec, de identitate crediti, de quo agitur, eidem
fideicommiſſo ſuppoſiti minime controuertitur; quibus
extantibus dicto Comiti Aloyſio rectè contra tertium
poſſeſſorem ab hærede alienante cauſam habentem im-
miſſio conceſſa fuit, vt firmatur *in d. deciſione, § ſuſtiea*
1 *verò, &c.* cum † à Sigiſmundo ſeniore dumtaxat vſufru-
ctuario d. creditum alienari non poſſet in Marchionem
Fontanam, abſque Proprietarij conſenſu, vt præter alle-
gatos *in alia deciſione, §. vnde, &c.* probat Craſs. *de ſuc-*
ceſſ. tam ex teſtam. quam *ab inteſt. §. legatum, qu. 14. nu. 2.*
Giurb. *dec. 79 num. 13. &* 14. Rota *in Romana Domus* 4.
Maij 1648. *§. detegitur, coram R.P.D. meo Bichio.*

Quibus non aduerſatur quod Legatorum conſequu-
tio per Sigiſmundum Teſtatorem fuiſſet interdicta quo-
uſque obligatio præſtaretur a fideicommiſſario non mo-
leſtandi hæredem, nec impugnandi contractus per ip-
2 ſum geſtos, vt proindè non † probata promiſſione, Le-
gatarius ab aſſequutione eorundem Legatorum repella-
tur, tanquam ob defectum adimplementi conditionis,
l. cum ita legatum 62. l. qui hæredi, §. fin. ff. de cond. & de-
monſtr. Papon. *areſt. lib. 20. tit. 5. arreſt. 3. in fine.* Peregr. *de*
fideic. art. 43. num. 16. Rot. *in Romana ſubhaſt. 29. Ianuarij*
1652. *§. præter quod, coram me.*

Nam hæc obiectio ex pluribus diluitur. Primo quia
3 † dicta promiſſio præceſſiſſe cenſetur, dum Legata Aloy-
ſio Senatori fuerunt ſoluta cum hæres ad eorum præſta-
tionem cogi non poſſet, antequam eadem promiſſio
fuiſſet interpoſita. Rota coram Buratt. *dec. 842. num. 4.*
dec. 264. nu 12. coram Seraph. *& in Compoſtellana Paro-*
chialis. 1. Iulij 164 . coram Eminentiſſimo Otthobono.
4 Aut † ſaltem implementum fauorem hæredis tantum re-
ſpiciens ab eodem remiſſum præſumitur, Rota *dec. 577.*
num. 10. p. 1. rec. & dec. 78. num. 5. poſt Cenc. de Cenſ. Dein-
5 ceps, quia cum † diui Marchio Fontana contraxiſſet
cum eodem Aloyſio Seniore, vti legitimo poſſeſſore
dictorum Legatorum, quem vt talem ſemel agnouit, hu-
iuſmodi ſucceſſionem amplius impugnare non valet,
vt tradit Angel. *in l. ſi proponas, §. hæred. in princip.* & ibi
Caſtr. *ff. de inoff. teſtam.* Dec. *conſ. 665. nu. 2.* Gozzad. *conſ.*
3. num. 19. Surd. *dec. 104. num. 7. & 133. num. 17.* Rot. *deciſ.*
6 *48. nu. 2. p. 7. rec.* Præterea quia, † & iſta exceptio reſpicit
ius hæredis, ac proinde tanquam de iure tertij à prædi-
cto Marchione Fontana opponi nequit. Rota coram
Seraph. *dec. 421. num. 7. dec. 665. num. 11. & dec. 390. nu. 4.*
p. 1. rec. & coram ſ. m. Greg. XV. *deciſ. 582. num. 7. & in*
Beneuentana Iuriſdictionis, 27. Iann. 1653. §. vnde, verſ.
7 *nam, coram me.* Maximè † cum non ſit excluſiua iuris
agentis, *Modern. Hiſpan. Labyrinth. cred. p. 2. cap. 22. nu.*
62. cum ſeqq. & num. 122. Rota coram ſ. m. Gregor. XV.
deciſ. 415. n. 3. in Compoſtellana Coadiutoria 9. Maij 1653.
§. præterquam, verſ. non releuat. coram me, & in Romana
Cenſus 30. Aprilis anni præteriti in fine, coram R. D. meo
Decano. Neque conſtet de voluntate hæredis, cuius fa-
uorem prohibitio reſpiciebat, Virgil. *de legit. perſ. in præ-*
lud. num. 159. verſ. quod dixi. Add. ad ſ. m. Gregor. XV. *d.*
deciſ. 415. nu. 16. verſ. fallet tertio, & in prædicta Compo-
ſtellana Coadiutoria coram me, d. §. præterquam, verſ. ſi
quidem regula procedit, &c.

Et ceſſat omnis difficultas cum prædicta obligatio, &
promiſſio interpoſita appareat ex datis in hodierno *Sū-*
mario Aloyſii, num. 3. quæ perperam pro parte Marchio-
nis Fontanæ impugnatur, ex eo quod non fuiſſet abſolu-
ta, ſed conditionalis; nam verius eſt ipſam conceptam
fuiſſe ampliatiuè ad formam præcedentis tranſactionis
cum Aloyſio Seniore hærede celebratæ, vt ex lectura
patet ibi. *Et adimplere promiſſit etiam ad formam, & ſe-*
8 *riem tranſactionis initæ.* Quæ † quidem promiſſio, quā-
uis lite pendente ſuperuenerit, ſuffragatur ad ſubſtinen-
dam ſententiam, cum ſit ex cauſa de præterito, per tex. in
l. ſi rem, §. vlt. vbi DD. *ff. de pign. act.* Coſta *de retrotract.*
caſ. 30. cap. 8. num. 10. Gabr. *de iud. lib. 2. concl. 2. in princ.*
Et indiſtinctè procedere de æquitate Canonica, pluribus
adductis firmauit Gabr. *in ſuis concl. tit. de Iudic. concl. 3.*
lib. 2. nu. 20. Rota *dec. 47. nu. 18. p. 2. Diuerſ.*

9 Præterea † non vrget, quod præfatum creditum lib. 16
mil. cum Barillo ex præcepto Teſtatoris deberet inueſti-
ri in bonis ſtabilibus, ideoque benè potuiſſe Aloyſium
Seniorem illud conuertere in Prædium a Marchione
Fontana emptum. Nam hæc obiectio tollitur ex reſpō-
ſione data in prima deciſione, *§. cauſam, &c.* quatenus
firmatum fuit, prædictū Prædium non fuiſſe a Teſtatore
deſtinatum, nec ſeruatam formam per eundem iniun-
10 ctam, vt † proinde tale inueſtimentum non ſubſiſteret,
ad tradita per Rotam in *d. Romana Domus 4. Maij* 1648
§. venditio, coram R.P.D. meo Bichio, & 17. Martij 1649.
coram Eminentiſſ. Otthob. & in eadem 24. Martij 1651.
coram R.P.D. meo Peutingero. Et diuerſitas conuincitur
11 ex eo quod † acquiſitio eiuſdemmet Prædij facta legi-
tur pro dicto Comite Aloyſio Seniore, eiuſque hære-
dibus, & ſucceſſoribus, cum clauſula ad habendum, ſub
expreſſa, & ſpeciali hypotheca pro euictione quarundā
Apothecarum non autem pro uocatis ad fideicommiſ-
ſum. quibus tantum iniungi debebat onus alijs reſtituen-
di, vnde ſolum ipſimet Aloyſio ſtipulanti Prædium ac-
quiritur, ſub ſola obligatione reſtituendi pretium illi ex
cuius pecunia res empta fuit, vt per Menoch. *conſ. 213. n.*
23. Peregr. *conſ. 21. num. 9. verſ. ſecundus caſus, lib. 4. & de*
fideic. art. 44. num. 28. Rota poſt Cenc. *de cenſ. dec. 441. nu.*
4. verſ. quæ duo, & num. 14. & 15. & coram Duran. *deciſ.*
12 *63. num. 2.* Quapropter excluditur † ſubrogatio, quæ ex-
preſſa non legitur, ſecundum Modern. Neapolit. *de cred.*
cap. 4. quæſt. 11. num. 1385. & firmatur in alia deciſione,
§. nec releuat.

Vnde pariter corruit, quod prædicta alienatio facta
fuerit ex cauſa neceſſaria, ſcilicet ex obligatione Teſtato-
ris ad fauorem Barilli contracta, reinueſtiendi cum con-
ſenſu dicti Barilli pretium Prædij Caſtaneoli ſoluendum,
& deponendum in Monte Pietatis Ferrariæ in fine no-
uennij: Quia tempus obligationis nondum aduenerat,
cum tranſactum non fuiſſet nouennium præfixum, vt fir-
matur in prima deciſione, *§. cauſam, prope finem.*

Nec releuat replicatio, quod Mons Pietatis Ferrariæ
defeciſſet de tempore faciendi depoſitum, quia de anno
1645. quo alienatio facta fuit per Aloyſium Seniorem,
13 nondum defecerat, & † in defectum Montis Pietatis de-
poſitum fieri poterat apud Mercatorem idoneum, me-
diante Decreto Iudicis ex traditis per Neguſ. *de pign. 2. p.*
3. membr. 5. part. principalis, num. 26. verſ. ſeptimo, &c.
Quod magis congrueret menti diſponentis, quam im-
plementum per æquipollens in inueſtimento, cum in
præſenti ageretur de forma in pactum deducta & de con-
14 ditionibus † voluntarijs, quæ magis in forma ſpecifica
ſunt adimplendæ. Dec. *conſ. 64. num. 6. lib. 2.* Rimin. Iun.
conſ. 315. num. 60. lib. 4. Galg. *de cond. p. 2. cap. 10. quæſt. 41.*
num. 1. Rota *in dicta Romana Domus 4. Maij* 1648. *§. 2.*
venditio coram R.P.D. meo Bichio, in Romana fructuum
cenſus 21. Iunij 1646. *§. demum, nihil releuat, &c. & 30.*
Maij 1653. in fine coram R.P.D. meo Cerro.

15 Ex quibus omnibus colligitur, alienationem † omni-
no voluntariam fuiſſe, quæ nullo modo fieri potuit à
Patre, quamuis eſſet adminiſtrator filij, quinimo iuſta
cauſa debebat interuenire, vt tradit Pinell. *in l. 1. p. 3. nu.*
18. *C. de Bonis matern.* & allegati in prima deciſione, *§.*

nec

Digitized by Google

16 *nec prædicta*. Præſertim † cum dicta bona eſſent fidei-
commiſſo grauata, quo caſu etiam Decretum Iudicis
deſideratur Simoncell. *de Decret. in contract. Minor. tit. 8
inſp. 1. num. 15.* Paſch. *de patr. poteſtate, q. 1. cap. 2. num. 4.*
Et ita, &c. Vtraq. &c.

AD ARTIC. VII. P. I.

R. P. D. Albergato.

Bonon. Pecuniaria.

Lunæ 2. Maij 1661.

ARGVMENTVM.

De debitis ex negocio ſpectante ad defunctum, præferendis. De conſociorum credito, & debito, hypothecisque, &c.

SVMMARIVM.

1 *Bona hæreditaria dicuntur obligata pro ære alieno contracto occaſione negocij ſpectantis ad defunctum poſt eius obitum continuati.*

2 *Hæreditas ita damnum ſicut lucrum ſentire debet ex negocio ſub nomine hæreditatis de mandato defuncti continuato.*

3 *Verba per modum deſiderij, expreſſa à Teſtatore, importāt abſolutam neceſſitatem.*

4 *Verba etiam per modum conſilij expreſſa important fideicommiſſum, quando talis apparet mens Teſtatoris.*

5 *Bona Teſtatoris obligata remanent, pro negocio in quo Teſtator permiſit ſuum nomen expendi, ne contrahentes decipiantur.*

6 *Debitum contractum ex cauſa negocij ordinati à Teſtatore ſoluendum venit ex eius bonis, non obſtante fideicommiſſo, & prohibitione alienationis per ipſum facta, & num. 9.*

7 *Ordinatio negocij fundacalis facta à Teſtatore ob libertatem commercij, inter mercatores, neceſſariam importat facultatem alienandi.*

8 *Fideicommiſſum ordinatum ab eo, qui certum negocium exerceri mandauit, intelligi debet in alijs bonis, quæ non alienabuntur occaſione dicti negocij.*

10 *S. Rota reijcit ad particularem diſputationem difficultates propoſita, quæ ſunt extra dubium quod diſputatur.*

11 *Creditores negocij poſſunt conuenire eum, qui in ipſo negocio ſe ſocium fecit.*

12 *Socius tenetur in ſolidum pro debitis negocij communis.*

13 *Creditoribus inferri non poteſt præiudicium in hypotheca, quam habent in bonis debitoris, per actum geſtum à tertio ipſis inſcijs.*

DECISIO XXV.

NEgocium Artis Seticæ, quod ſub nomine Ioannis Patris præmortui, & proprio exercebat Matthæus Muſcardinus, in ſuo Teſtamento, anno 1647. condito, continuari voluit à Paulo eius filio, ordinando quod opera Caroli Martelli, tunc negocio Præpoſiti, vteretur. Succeſſiuè Paulus, præuia Librorum iudiciali approbatione obtenta à Iudice, & Conſulibus Mercatorum, declarauit velle negocium etiam ad proprium ipſius computum continuare, ſub nominibus tamen Ioannis, & Matthæi de Muſcardinis, ſequuta eiuſdem Pauli decoctione, obtulit ipſe Creditoribus Libr. 2000. annuas, vſque ad eorum ſatisfactionem, & cum nonnullis ipſorum concordauit, ſed Angelus Pagnonus, & litis Conſortes obtinuerunt per ſententiam declarari dictam concordiã eos non afficere, qua deinde per aliam in Curia reuocata, in tertia Inſtantia propoſui Dubium, An hæreditas Matthæi Muſcardini, & Paulus eius filius etiam nomine proprio teneantur erga Pagnonum, & litis Conſortes?

1 Et DD. affirmatiuè reſponderunt: Nam reſpectu † hæ-
reditatis Matthæi, æs alienum, de quo agitur, contractũ
fuit occaſione negocij poſt eius mortem de illius ordine
continuati, Vnde bona eius hæreditaria perindè tenen-
tur, ac ſi ipſe contraxiſſet, & Paulum, alioſque negocia-
tioni præpoſuiſſet, *l. 1. §. Magiſtrum Nauis, & ſeq. ff. de
exercit. action.* Bartol. *in l. cum Tabernam 34. in fin. verſ.
quod tamen intellige, ff. de pign.* cum alijs relatis per Mo-
dern. *de Pignor. lib. 2. tit. 1. q. 45. num. 67.* & admittit Rota
deciſ. 269. num. 5. p. 6. recent.

2 Et † ſumma quidèm ratione, nam hæreditas, ità in-
commodum, & damna ſentire debet occaſione nego-
ciationis prouenientia, & æs alienum ſoluere, *l. Mutus
30. ff. pro Soc. l. manifeſtiſſime 22. §. ſed cum in ſecundum,
in fin. C. de furt.* Mantic. *de Tacit. lib. 6. tit. 19. nu. 7.* Rota
in Rauennaten. Bonorum 27. *Iunij 1659. coram Reuer.
Papien. §. nec ex mandato in fine,* Sicuti vtilitatem, & lu-
crum, ſi quod ex negociatione proueniſſet eiuſdem hæ-
reditatis commodo cedere debuiſſet, *l. qui negociationem
59. ff. de adminiſtr. Tutor.* Surd. *deciſ. 15. num. 28. & ſeq.*
Rota poſt alios in Cathacen. Hæreditatis 28. *Apr. 1653.
coram R. D. meo Decano, §. Quia cum iſta,* & in Bonon.
Separationis Bonorum 28. *Iunij 1658. §. Nec vrgere, &
18. Iunij proximi præteriti coram Illuſtr. Papien.*

Nec contrariatur huic fundamento, quod Matthæus
non ordinauerit abſolutè proſequutionem negocij, ſed
ſolum id expreſſerit per modum deſiderij: Nam omiſ-
ſo, quod contrarium deducebatur ex præcepto abſolu-
to retinendi Martellum, Reſponſum fuit, quod verba
3 † etiam per modum deſiderij expreſſa abſolutam neceſ-
ſitatem important, *l. etiam hoc modo 118. l. & eo modo
121. ff. de legat. prim.* Peregr. *de fideicom. art. 1. num. 47. &
4 ſeq.* Et † verba etiam per modum conſilij expreſſa fi-
deicommiſſum important, quando ex ipſo diſpoſitionis
contextu, vt in præſenti, talis apparet Teſtatoris volun-
tas, *l. fideicommiſſ. 121. §. hæc verba, ff. de leg. 3.* Rimin. Iun.
conſ. 700. num. 15. Card. Mantica, *de coniect. lib. 8. tit. 1. ſub
num. 12. verſ. ſed tamen.* Et vlterius, ſiue per modum
Conſilij, ſiue per modum præcepti hæc diſpoſuerit Mat-
5 thæus, negari non poteſt, quin † dederit facultatem ex-
pendendi eius nomen; Vndè ne contrahentes ſub fide
publica remaneant decepti, bona eius hæreditaria ſunt
obligata Bartol *in l. eandem 9. ſub num. 9. verſ. Si verò
talis negociatio, ff. de duobus Reis,* quem ſequitur Rota
Ianuen. *deciſ. 97. num. 1.* Oſaſch. *deciſ. 150. num. 3. & 4.*
Rota in Romana Societatis de Rotignis 19. *Iunij 1645.
§. quia, cum inter,* & 2. *Martij 1646. coram Reuer. Terra-
cinen. §. Primo, in fine, & coram R. P. D. Bourlemont. 31.
Ianuarij proximi præteriti.*

6 Prout etiam non obſtat, quod † Matthæus fideicom-
miſſum in omnibus bonis ſuis conſtituerit ſub ſtrictiſſi-
ma prohibitione alienationis, Nam ob ſupraſcriptam
eius ordinationem æs alienum ex cauſa negocij contra-
ctum, non minus ſolui debet ex eius bonis, quam ſi idem
æs alienum contraxiſſet, non obſtante fideicommiſſo, aut
prohibitione alienationis, *l. filius familias 117. §. Diui, ff.
de legat. 1.* Surd. *conſ. 7. nu. 23.* Mantic. *de coniect. lib. 9. tit. 8
num. 11.* Peregrin. *de fideicom. art. 40. num. 18. & 22.* Rot.
coram Buratto, *deciſ. 920. num. 3. & deciſ. 134. num. 3. & 4.
p. 5. recent.* Romana fideicommiſſi de Cartulis 20. *No-
uembris 1647. coram R. P. D. meo Veroſpio, §. his alie-
7 nationibus.* Talis † enim ordinatio ob libertatem com-
mercij inter Mercatores neceſſariam importat faculta-
tem alienandi, quæ tanquam incompatibilis, cum fidei-
8 commiſſo hoc † ordinatum intelligi debet in alijs bonis,
quæ occaſione prædicta non alienarentur, *l. Titius 54. ff.
ad S. C. Trebell.* Gabr. *conſ. 99. numer. 10. & ſeqq. lib. 1.*
Menoch. *præſumpt. 149. num. 37. & ſeqq. lib. 4* Rota *dec.
186. num. 3. & ſeqq. p. 4. tom. 2.* Bonon. Domus de Mal-
uaſia 25. *Iunij 1632. coram b. m. Cardinali Veroſpio, §.
nec hæc facultas,* & alijs relatis in Romana Locorum
Montium 16. *Iunij 1659. §. Quamuis enim,* & 5. *Martij
1660. §. Quoniam Verba,* coram R. P. D. meo Priolo, &
10. *Decembris eiuſdem anni, coram R. P. Domino meo
Taia.*

Parum etiam releuat, quod Teſtator commendauerit
Carolum Martellum pro adminiſtratione negocij ſolum
durante

durante triennio. Quia obligationem non deducebant
principaliter Domini in acceſſoria huiuſmodi commen-
9 datione, ſed † ab ipſamet principali diſpoſitione Mat-
thæi extendentis enixam voluntatem continuationis ne-
gocij, quæ cum haberi non poſset, ſine obligatione bo-
norum eiuſdem ex illis proindè æs alienum ſolui debet,
vt ſupra; Nec in præſenti diſputari debet de inopia di-
ctæ hæreditatis, aut illius diminutione, quæ prætenditur
reſultare ex deductione dotium vxoris, & filiarum Mat
thæi, ac ex legatis ab eo factis in ſuo Teſtamento; quia
hæc omnia ſunt extra præſens dubium, in quo ſtrictè
diſputatur, An hæreditas Matthæi, & Paulus nomine
proprio teneatur, Et de prædictis agendum erit parti-
culariter quando creditores pro ſatisfactione inſtabant;
10 In † hoc enim Sac. Tribunali ad particularem diſputa-
tionem reijciuntur difficultates, quæ extra dubium pro-
poſitum excitantur, vt ſeruatum fuit in Romana fidei-
commiſſi 5. Decembris 1655. *coram R. P. D. meo Veroſ-
pio*, & ſæpè in alijs.
11 Quo vero † ad Paulum nomine etiam proprio teneri
viſum eſt DD. quia cum ipſe poſt mortem Matthæi in
Libris negocij deſcripſerit, & publice declarauerit, velle
ſe nomine proprio negocium retinere, & proſequi, hinc
benè deducitur, quod ipſe non ſolum Patris perſonam
repreſentat, ſed etiam Socij, qua ratione poteſt ad ſolu-
tionem compelli à creditoribus, qui ſub hac fide cum
12 dicto negocio contraxerunt, cum † teneatur in ſolidum
Menoch. *conſ.* 410. *num.* 45. *& ſeqq.* Surd. *deciſ.* 213. *num.*
2. *& ſeqq.* Rota Gen. *deciſ.* 2. *num.* 43. *& deciſ.* 30. *num.* 5.
Rota coram ſ in. Greg. *dec.* 302. *nu.* 1. *& deciſ,* 246. *à nu.* 5.
vſque ad 16. *par.* 6. *recent.* & in Peruſina Predij 14. Martij
1659. *coram me, in principio.* Etiam ſi exequutores Te-
ſtamentarij obtinuerint præceptum fieri adminiſtratori
ne pecunias ex negocio prouenientes. Paulo conſigna-
rent; Vltra quod enim de tali præcepto non conſtat,
13 tanquam † factum inſcijs, & non citatis creditoribus,
illis præiudicari non poteſt, qui fidem vtriuſque nomi-
nis, tam Matthæi, quam Pauli ſequuti ſunt, vt latè dedu-
ctum fuit in dicti Romana Societatis de Rotiguis, *corã
Reu. Terracinen. & R. P. D. meo Bourlemont.*

Nec denique in præſenti habita fuit in conſideratione
dilatio à nonnullis creditoribus Paulo conceſſa, nam vl-
tra quod non carebat ſuſpicione, ob interuentum Ma-
tris, & Sororum Pauli, Aduertebant DD. quod hæc ex-
ceptio non eſt præſentis indaginis, eo quia reſpicit exe-
quutionem, & in eo Iudicio diſcutienda erit, vt ſeruatum
fuit in Romana Tranſactionis 30. Aprilis 1660. *coram R.
P. D. meo Celſo, §. finali.*

Et ita vtraque, &c.

AD ARTIC. VIII.
ET VLT. P. I.

R. P. D. Meltio.

Bononien. Cenſus.

Merc. 4. Februarij 1654.

ARGVMENTVM.

De Hypotheca in fundo cenſuali, eiuſque virtute.
De prælatione exiſtentis in poſſeſſione omnibus
alijs creditoribus ex credito communi, &c.

SVMMARIVM.

1 *Creditor non poteſt concurrere cum alio creditore, qui ha-
bet iura ceſſa ab alijs creditoribus anterioribus.*
2 *Creditores plures ſi concurrant, qui commune creditum
habeant ille venit præferendus, qui reperitur in poſſeſſio-
ne.*
3 *Emens fundum oneri ſubiectum facta mentione ipſius one-
ris, quando dicatur accollare ipſum onus in ſe?*
4 L. ſi fundum ſciens, C. de euict. *quando locum habeat.*

5 *Euictio debetur ementi ſcienter rem oneri ſubiectã, quan-
do emptor ſibi ſpecialiter cauit ſuper liberatione ipſius
oneris.*
5 *Obligationis cauſa ceſſante, ceſſat ipſa obligatio.*

DECISIO XXVI.

RESolutum hodie fuit, conſtare de bono Iure D. Comi-
tiſſæ Fortunæ Faſaninæ reſpectu Tornaturarum 72.
quas ipſa poſſidet in Communi Sancti Nicolai de Villu-
la ex predio Tornaturarum 132. alias empto per Vale-
rium eius Patrem à DD. de Manzolis de anno 1593. Tor-
1 naturas † enim 35. habet mediantibus ſuis auctoribus
dicta Faſanina in vim ceſſionis reportatæ ab illis de Pon-
ticelis Ius habentibus, vſque de anno 1571. & 30. alias
Tornaturas poſſidet in vim alterius Ceſſionis reportatæ
pariter ab illis de Puteo creditoribus, eorumdem DD. de
Manzolis, vſque de anno 1579. Ideoque in his Torna-
turis 65. manifeſtè bonum Ius dictæ D. Faſaninæ dete-
gitur contra Vernitios, quia iſti tamquam creditores
occaſione cenſus impoſiti per DD. Manzolos ad fauo-
rem Pompei Peregrini eorum Auctoris, ſolum de anno
1585. ſunt omninò poſt ponendi, nec concurrere valent
cum Faſanina Creditrice anteriore, *cap. qui prior.* 55. *de
reg. Iur. in* 6. *l. ſi fundum, C. qui potior. in pign. hab.* Rota in
Romana Saluiani de Caſalibus 21. *Iunij* 1641. *coram R. P.
D. meo Cerro, & in Ariminen. Saluiani* 30. *May* 1646.
coram R. P. D. meo Bichio.
2 Quò verò ad alias 7. Tornaturas, quæ ſuperſunt ad in-
tegrandum dictum numerum Tornaturarum 72. & in
his potiora Iura tueri viſa fuit eadem Comitiſſa Fortu-
nia Faſanina, quia habet à Maximiliano Faſanino ceſ-
ſionem medietatis eiuſdem Cenſus, cuius vigore Verni-
tij agunt, ſicque cum Creditum ſit commune, & Fa-
ſanina reperiatur in poſſeſſione, vtique ipſa præferenda
venit Vernitijs non poſſidentibus, iuxta Theoric. Din.
*in reg. qui prior. l. eum quià Debitore, ff. qui potior. in pign.
hab.* Neguſan. *de pignor. p.* 5. *memb.* 2. *num.* 21. Franch. *dec.*
260. *num.* 4. Gait. *de cred. cap.* 4. *num.* 1834. *& ſeqq.* Rota
coram Mantic. *dec.* 69. *num.* 3. & in Dec. *dec.* 156 *num.* 5.
p. 7. *& in Melenitana Pecuniaria* 30. *Ianu.* 1651. *coram R.
P. D. meo Cerro in fine.*
3 Non obſtat † quod dictus Valerius Pater Faſaninæ in
Emptione Prædij mentionem fecerit, de impoſitione
controuerti Cenſus, ex quo infertur, à Vernitijs ipſum
voluiſse tantum emere ius quod DD. Manzoli habebant
præuia dicti oneris accollatione, ad Text. in *l. qui Ta-
bernas, ff. de contrahen. empt. & l. qui fundum ſciens, C. de
euict.* Quia obiectum tollitur ex facto animaduertendo,
quod in ipſo Inſtrumento emptionis expreſsè conuen-
tum legitur, quod dicti de Manzolis tenerentur in-
fra quinquennium ex pretio Domorum per D. Valeriũ
aſſignatarum in partem ſolutionis Prædij, liberare, &
francare dictum Cenſum ſuper eodem Prædio impoſi-
tum, dictumq. Valerium à ſupradicto Cenſu impoſitio-
ne protſus indemnem eximere, & conſeruare; hac nam-
que conuentione exiſtente fruſtra prætenditur Valerium
4 voluiſse ſibi accollare dictum Cenſum, prout nec † ap-
plicatur regula Text. in *l. ſi fundum ſciens, C. de euict.* quia
5 † tunc habet locum, quando quis ſciens rem oneri alicui
eſse obnoxiam illam emit non ſibi præcauendo, ſecus
autem ſi prout hic, Emptor ſibi ſpecialiter cauit ſuper
liberatione oneris, cui rem emptam ſubiectam eſſe ſcie-
bat; tunc enim euictio ſibi debetur, vel ſaltem reſtitutio
pretij, vt tenent Doct. in *d. l. qui fundum, ff. de contrahen.
empt.* & in *l. apud Celſum, §. Item habet, ff. de dol. & mal.
met. except. l. ſi à matre, C. de Iur. dot.* Surd. *conſ.* 441. *num.*
36. *&* 37. Bet. *conſ.* 106. *num.* 19. *l.* 1. & dicit Rota in *Roma-
na Pecun.* 15. *Iun.* 1642. *coram R. P. D. meo Cerro, vers. ſe-
cundo dicebant.*

Non obſtat, quod deinde in retroceſſione Domorum
facta de anno 1598. per Manzolos ad fauorem eiuſdem
Valerij, idem Valerius aſsũpſerit in ſe dictũ onus ſoluen-
di iſtum Cenſum; quia promiſſio facta Manzolis de
ſoluendo huiuſmodi Cenſum, fuit correſpectiua ad præ-
tium dictarum Domorum, & creditum tunc ſuppoſitum
DD. de Manzolis, cum quo dictus Cenſus optime extin-

Digitized by Google

gui poterat, ſi prædium non fuiſset alijs debitis grauatũ;
At quia poſt dictam retroceſſionem emerſerunt noua
debita, & ſecuta fuit ſignanter euictio Tornaturarum 60
6 per quoſdam de Laianis indè fit, quod † ceſsante cauſa
finali obligationis, defecerit, & ipſa obligatio Tiraquell.
in tract. ceſſante cauſa, p. 1. num. 224. Cyriac. *contr.* 714. *nu.*
26. Rota, *dec.* 428. *num.* 4. *p.* 1. *recent.* & in ſimilibus termi-
nis in hac eadem cauſa reſpondit Rota in *Bonon. Pecun.*
22. *Apr. & 25. Maij* 1633. *coram Reuer. Terracinen.* vbi
etiam remouetur obiectum delegationis, quod facilius
ceſſat in caſu noſtro, quo Valerius appoſuit Clauſulam,
ſine præiudicio cuiuſcumque ſui iuris, ad tradita per
Grat. *discept. forens. cap.* 356. *num.* 36.

Ceſsat pariter ex prædictis aliud obiectum ex aduer-
ſo factum, quod ſcilicet Valerius in ſubhaſtatione ob-
tenta de prædictis Tornaturis 72. contra Cæſarem Cai-
tum, cui anno 1601. vendidit Prædium habita fide de
pretio, calculauerit libras 3750. quas ipſe Caitus in di-
cta venditione promiſit ſoluere Guarmano Auctori ip-
ſorum de Vernitijs; tollitur inquam dictum ex ſupra-
dicta facti ſerie. Nam dum Valerius in venditione re-
laxauit in manibus Caiti dictam ſummam, vt eam ſol-
ueret Guarmano, id fecit cum ſuppoſito, quod tunc de-
bitor dictorum Manzolis remaneret, At ſuperueniente
deindè euictione Tornaturarum 60. per dictorum de
Laianis, ac alijs debitis, Valerius nedum non remanſit
debitor, ſed apparuit Creditor eorumdem de Manzolis,
vt firmatum fuit in laudo inter partes ſecuto, & dicit Ro-
ta in prædictis deciſionibus Reuer. Terracinen. Ideoque
iuſta ratione dictas libras 3750. quarum Caitus erat
debitor, Valerius non calculauit, nec calculare debuit in
deliberatione, vti ſoluendas Vernitijs ſucceſsorib. Guar-
mano; ſed vti ſibi debitas; quandoquidem illæ verè
erant ſibi debitæ à Caito, nihil autem debebat Valerius
Guarmano, ſeu Vernitijs ceſsante cauſa finali ſuæ pro-
miſsionis, ex ſupra firmatis.

Et ita informante tantum Comitiſſa Fortunia Faſani-
na, fuit reſolutum, &c.

AD ARTIC. VIII. P. I.

R. P. D. Virili.

Romana Vineæ.

Ven. 28. Febr. 1628.

ARGVMENTVM.

De Hypothecæ in bonis emphyteuticis prælatione,
præcipue aſſenſu domini accedente, &c.

SVMMARIVM.

1 *Creditor in bonis emphyteuticis debitoris prohibitis hypo-
thecari præfertur alijs creditoribus licet anterioribus, ſi
Dominus directus conſenſerit hypotheca ad eius fauorem
contracta, & nu.* 6.
2 *Bona prohibita alienari non veniunt ſub generali hypo-
theca.*
3 *Pignoris obligationis initium, magis inſpicitur in conuen-
tione pignoris, quam initium debiti.*
4 *Pignus iura acquirit tempore, quo contrahitur.*
5 *Hypothecari poſſunt bona emphyteutica expreſsè alienari
prohibita, ſi accedat conſenſus Domini directi.*

DECISIO XXVII.

FVit reſolutum ſententiam totalem eſſe confirmandam,
quia de eius validitate conſtat ex reuolutione actorũ,
Verall. *dec.* 260. *p.* 2.

De iuſtitia conſtat ex lectura eruditæ deciſionis R. P.
1 D. mei Dunozetti, nã licet † adſint Creditores anterio-
res, & Claria ſit poſterior, tamen cum iſta Vinea eſſet
prohibita alienari, & Societas Sancti Saluatoris Do-
mina directa præſtiterit conſenſum pro Claria, &
non pro alijs Creditoribus Clariæ, etiam ſi ſit poſterior
propter conſenſum Domini directi eſt præferẽda Corb.
de cauſ. priuat. ob alienat. irrequiſit. Dom. ſact. q. 4. *numer.* 8.
Burſatt. *conſ.* 44. *num.* 9. *& conſ.* 45. *num.* 7. *lib.* 1. Surd. *dec.*
189. *num.* 18. Frecc. *de ſubfeud. l.* 2. *quæſt.* 30. *numer.* 3. *&*
15.
2 Vinea † enim prohibita alienari non venit, ſub gene-
rali hypotheca Bart. *in l. Codicillis, §. Inſtituto, num.* 5. *ff.*
3 *de leg.* 2. *ſpecul. tit. de pignor. num.* 30. *l.* 4. *par.* 3. & † in con-
uentione pignoris, magis inſpicitur initium obligationis
pignoris, quam initium debiti, *l. ſi fil. familias, vbi Iuſ. ff.*
4 *de verb. obligat.* & natiuitas † pignoris iura acquirit, quo
tempore contrahitur. Bald. *conſ.* 189. *l.* 3. & propterea,
5 cum † ob licentiam Societatis Dominæ directæ vinea
6 poſſit hypothecari fauore Clariæ, parum † refert, quod
illa eſſet poſterior creditrix, cum numquam potuerit
conſtituit pignus ad fauorem creditorum anteriorum ex
defectu conſenſus ſocietatis Dominæ directæ, & ſtante
prohibitione expreſſa alienandi vineam, per præallega-
ta, &c.

Et ita Claricæ, tam informante fuit reſolutam,
&c.

AD ARTIC. V. P. I.

R. P. D. Virili.

Romana Vineæ.

Lunæ 26. Maij 1628.

ARGVMENTVM.

De eadem re. Emptor ſecundus feudi, vel emphy-
teuſis præfertur primo emptori, ſi habet aſſen-
ſum domini, & licentiam, &c.

SVMMARIVM.

1 *Cauſa ſi fuerit commiſſa inter debitorem, & creditores nõ
dicitur commiſſa inter ipſas Creditrices. Declara, vt nu-
mer.* 2.
3 *Citatio contra aliquos ex pluribus deputatis ſufficit, ſi illi
citati habebant facultatem per ſe omnia expediendi cum
clauſula, Ad lites.*
4 *Bona prohibita alienari non veniunt in generali obliga-
tione bonorum.*
5 *Creditor poſterior habens conſenſum Domini directi pro
hypotheca bonorum prohibitorum hypothecari præfertur
cæteris creditoribus, licet anterioribus licentiam non ha-
bentibus, & num.* 7.
6 *Creditoribus nullum ius acquiritur in bonis debitoris em-
phyteuticis alienari prohibitis ante conſenſum Domini
directi.*
8 *Emptor ſecundus feudi, vel emphyteuſis præfertur primo
emptori, ſi habeat aſſenſum Domini.*
9 *Ceſſio ſuffragatur ijs ad quorum fauorem ceſſio facta fuit,
& non alijs.*
10 *Ceſſio facta perſonis habentibus certam qualitatem ceſſat
ceſſante ipſa qualitate.*
11 *Creditor qui prius impetrauit aſſenſum Domini directi,
pro hypotheca bonorum emphyteuticorum alienari pro-
hibitorum prius venit in ipſis bonis ſatisfaciendus.*

DECISIO XXVIII.

PErſtiterunt Domini in deciſis; nam nullitas ex defe-
1 ctu Iuriſdictionis ex quo cum † cauſa eſſet commiſſa
inter Cæſarem Sergiuſtum, & Creditores non compre-
henderet Clariam, creditricem, cum non dicatur com-
miſſa cauſa inter ipſos Creditores Rot. *dec.* 12. *de reſcrip.*
2 *in nou.* tollitur, quia † in commiſſione adeſt clauſula
omnes quem alios, & Claria fuit admiſsa ad cauſam
pro

Digitized by Google

prò ſuo intereſſe, quæ cum haberet Creditum dotis ſcut. 4. mill. ſua intererat, ne Vinea diſtraheretur.

3 Nullitas † defectu Citationis ex quo non fuerint citati omnes deputati, facile reijcitur, quia etiamſi deputati eſſent quatuor, tamen in deputatione datur facultas, vt duo ex illis poſſent omnia explere cum clauſula ad lites. Ideo ſat fuit citare duos ex illis quatuor, nempe Iactantium Brunum, & Iulium Cæſarem Agliatum, qui ſunt in Romana Curia Procuratores.

Quibus ita ſtantibus dicta Claria hodie prætendente, quamuis eius creditum dotale ſit poſterius in tempore nonnullis Creditoribus ſui Viri, nihilominus ſe eſſe in Iure priorem, & potiorem: propoſui dubium an hypotheca dotalis d. Clariæ ſit potior, & præferenda cæteris alijs Creditoribus ſui Viri ſuper Vinea de qua agitur, quo dubio propoſito? Domini affirmatiuè reſponderunt.

4 Nam † ſtante quod in dicta Conceſſione, vt ex ſupra narrata ſerie facti apparet, fuerit prohibita omnis alienatio, & omnis pignioratio, hypothecatio, & permutatio, & alia multa, ſequitur quod dictis Creditorib. ſuper dict. Vinea, & illius melioramentis nullũ Ius, nullaq. actio, nec hypotheca acquiri potuerit, abſq. licentia d. Societatis, cũ bona expreſsè prohibita alienari non veniãt in generali obligatione bonorũ. Rota, *decif. 426. per tot. & præcipuè ſub nu. 9. p. 1. diuerſ. & deciſ. 155. num 6. p. 1. rec.* Rot. *deciſ. 73. num. 1. deciſ. 74. in princ.* apud Cenc. *de cenſ. & deciſ. 50. nu. 4 coram R. P. D. meo Decano.*

Et tanto magis quia D. Raidettus de tempore obligationis habebat, & poſſidebat alia bona nempe officium Cameræ Apoſtolicæ, Officium Rotæ, & alia bona ſuper quibus potuit verificari dicta eius generalis obligatio.

5 Vnde † cum dicta Claria haberet aſſenſum d. Societatis, præferenda eſt cæteris Creditoribus ſui Viri, quibus,
6 † ante impetrationem aſsenſus, nullum quæſitum fuit, quia † in dictis fructibus, & melioramentis eſt potior, cũ ſuper eis habeat Ius ſuæ hypothecæ formalis de licentia Domini, & volũtate Viri debitoris, quo cæteri creditores carent, vt in terminis concludit Burſatt. *conſ. 44. num. 8. in fin. verſ. ad 2. cum ſeq. vo. 1.* dicẽs quod ſi poſterior tẽpore prius obtinuit aſſenſum Domini, præfertur priori in tẽpore, reſpectu contractus; quia iſte eſt anterior reſpectu aſſenſus obtenti; attenditur .n. tẽpus licentiæ præſtitæ, ex quo hypotheca formatur in re, nõ autẽ obligationis initæ. idem dicit *conſ. 45. num. 7. & ſeq. eodem vol.* Corbul. *tit. de cauſ. priuat. ob alienat. irrequiſ. Domin. fact. q. 4. nu. 8.* Frecc. *de ſub feudis, lib. 2. q. 30. nu. 5. & 15.* Modern. Neapolit. *in tract. de credito, ca. 4. q. 11. num. 18. 52. & ſeq.* &
8 in ſimili quod † ſecundus emptor feudi, vel emphyteuſis præferatur primo emptori, ſi habeat aſsensũ, tradunt Cepoll. *cauſ. 130. num. 1.* Burſatt. *d. conſ. 44. num. 9.* etiam ſi primus emiſſet reſeruato aſſenſu Domini. Afflict. *deciſ. 286. num. 2. verſ. 1.* & per alios Doctores, Surd. *deciſ. 189. n. 18. in fine, verſ. cum enim plures; & ſeq.*

9 Nec obſtat † quod Claria retroceſſit dictam Vineam Creditoribus, vt eis ex fructibus ſatisfieret, iuxta anterioritates, & potioritates: quia hoc debet intelligi, ſi apparerent Creditores priores, & potiores, qui haberent anteriores aſſenſus directi Domini, cum ita cantet retroceſſio, Decius, *conſ. 492. num. 24.* Aym. *conſ. 192. num. 1.*
10 & † ceſſante prioritate, & potioritate ceſſat retroceſſio, Rom. *conſ. 112. nu. 1.* & Rot *diuerſ. deciſ. 123. num. 15. p. 2.*
11 propterea cum † dicta Claria ratione dicti aſſenſus obtenti ſit anterior ſupradictis creditoribus, ſecundum Burſatt. & alios ſupra allegatos: merito dicendũ eſt, quod prius ſatisfieri debeat de eius dote ſuper fructibus dictæ Vineæ.

Et ita deciſum, &c.

AD ARTIC. VIII. ET VLTIM.
In Addition.

R. P. D. Cerro.

Romana Subhaſtationis de Alexijs.

Lunæ 27. Iunij 1650.

ARGVMENTVM.

De iure creditorum in rem ab alio iure pignoris poſſeſſam; & quantum illud ſit. De datione in ſolutum. Et de poſſidente iure dominij rem communis debitoris.

SVMMARIVM.

1 *Poſſidens debitoris iure pignoris impedire non valet executionem, & ſubhaſtationem eorumdem bonorum per alios concreditores faciendam.*

2 *Subhaſtatio bonorum debitoris impediri nequit per alium creditorem, etiam anteriorem, dum facienda venit ipſo creditore, illa poſſidente iure pignoris, non amoto à poſſeſſione, & ad effectum illi ſatisfaciendi in primis de ſuo credito, & de eo, quod ſupereſt cæteris creditoribus poſterioribus.*

3 *Datio in ſolutum dicitur, vbi in aſſignatione bonorum legitur, Clauſula* Ponẽtes, &c. Ad habendum, &c. *& ſimiles.*

4 *Datio in ſolutum de ſui natura eſt perpetua, & translatiua dominij.*

5 *Tertius poſſidens bona communis debitoris iure dominij non poteſt executiue conueniri ab alijs concreditoribus.*

6 *Ratificatio aſſignationis bonorum facta per debitorem Creditori, probatur ex ſubſecuta poſſeſſione eiuſdem Creditoris ad formam inſtrumenti aſſignationis.*

7 *Ratificatio reſultans ex facto potior eſt ratificatione verbali.*

8 *Ratificatio actus non requiritur, vbi ille fuit factus à procuratore habente mandatum ſufficiens.*

9 *Ratificatio actus oritur ex ſcientia illius, & longa taciturnitate.*

10 *Datio in ſolutum fieri poteſt lite pendente, abſque vitio litigioſi, vbi fit ex cauſa neceſſaria ſolutionis dotis.*

11 *Datio in ſolutum vni creditori facta non poteſt dici fraudulenta, & in præiudicium aliorum creditorum, quando creditum pro quo facta fuit, eſt reale.*

DECISIO XXIX.

SVpra Reſolutiones factas coram me 15. Februarij 1647. & 15. Maij 1648. reuocatorias præcedentis emanatæ 12. Decembris 1644. decretum, & relaxatum fuerat Mandatum de ſubhaſtatione, ac in illius executionem affixa ſolita Edicta tam in Curia, quã extra, verum medio tempore repertis per Antoninam nouis Iuribus, illiſque in actis Notarij Cauſæ productis, quæſitum fuit, An eſſet procedendum ad vlteriora in ſubhaſtatione? Et affirmatiuè, quoad Bona Vrbis, & Vineam, negatiuè vero quoad bona forenſia, Domini reſoluerunt.

Ratio enim primæ partis reſolutionis redditur clara ex plenè deductis in prædictis Deciſionibus, quæ reſpectu dictorum bonorum Vrbis, & Vineæ adhuc remanẽt firma, cum Antonina nunquam iuſtificauerit, prout tenebatur, ſe illa poſſidere Iure Dominij, & proprietatis, ſed ſolum deduxerit quoddam Inſtrumentum cenſus ad eius fauorem præſtiti per Iulium Vrſinum, hæredem Alexij de Alexijs communis debitoris, ſob die 3. Iulij 1617 ex quo dignoſcitur, ipſum ei non dediſse huiuſmodi bona in ſolutum, prout prius ſupponebatur, ſed ſolum illi aſſignaſſe certam ratam fructuum, & penſionum temporaliter duraturam, donec ſcilicet, & quouſque ſibi reſtituerentur ſcut. 3000. pro reſiduo ſuæ dotis; huiuſmodi
1 † enim aſſignatio cum importet ſimplicem traditionẽ,

& retentionem iure pignoris, abſque translatione domi-
nij, & ob illius ſubſequutam productionem melioris ti-
tuli præſumptionem tollat, impedire nequit viam exe-
cutiuam, & ſubhaſtationem eorum bonorum per alios
concreditores faciendam ex clara diſpoſitione tex. *in l. à
Diuo Pio, §. quod ſi res fuerit, pignorata, ff. de re Iud.* in iiſ-
dem deciſ. latè approbata.

Nec obſtat quod ipſa Antonina, tam ratione ſuæ do-
tis, quam ob ceſſiones ab aliquibus reportatas ſit credi-
2 trix anterior. Quia † cum ex forma dicti reſcripti proce-
di debeat ad dicta ſubhaſtationem ea non amota a poſ-
ſeſſione ad effectum in primis, & ante omnia ſibi inte-
graliter ſatisfaciendi de ſuo credito, & de eo quod ſuper-
eſt, cæteris Creditoribus poſterioribus, vtique exindè
nullum ſibi infertur præiudicium, nec in aliquo eius con-
ditio deterior afficitur, magnumque commodum para-
tur prædictis concreditoribus, & conſequenter prætextu
anterioritatis ea impediri non valet, dum expleri debet,
abſque vllo penitus ſuorum Iurium detrimento, vt nota-
uit Bartol. *in eadem l. à Diuo Pio, §. ſi ſuper rebus, num. 8.*
Cuman. *in d. §. ſi res fuerit pignorata, num. 1. & 2.* Caſtr.
conſ. 179. num. 9. p. 1. Cautiuncul. *conſ. 23. quæ. 15. num. 192.*
cum alijs congeſtis *in deciſ. 15. Febr. 1647. §. fin. & in alia
15. Maij 164 . §. ſubſiſtit, namq. in fine.*

3 Quo verò ad ſecundam partem † reſpectu bonorum
forenſium ſub territorijs Narnien. Schiſanoniæ, & Vtr. co-
li Antonina hodie exhibuit publicum Inſtrumentum
veræ, & realis dationis in ſolutum ſibi factæ 20. Ianuarij
1622. à Scipione, & Mario de Vrſinis, tam eorum pro-
prijs nominibus, quàm vicæ, & procuratorio nomine
prænominati Iulij eorum fratris, ibi. *Et ad conſulandum
dictorum DD. Antoniæ, & Portiæ Indemnitati, omnemque
alium meliorem finem, & effectum, &c. Prædicti DD. Sci-
pio, & Marius, tam proprijs nominibus, quam etiam vicæ,
& nomine prædicti D. Iulij eorum fratris, & cum dicta rati
promiſſione in locum earum dotium, & quocumque earum
Iurium, & Creditorum etiam dotalium, reſpectiuè earum-
demmet DD. Antoninæ, & Portiæ licet abſentium Me
Not. &c, ſubrogarunt, & reſpectiuè, in ſolutum dederunt,
ceſſerunt, aſſignarunt, transtulerunt, & renunciarunt, om-
nia, & ſingula alia eorum bona Stabilia, ſub territorijs
Narnien, Schiſanoniæ, & Vtricoli reſpectiue exiſtentia,
iuxta eorum fines, &c, cum eorum membris pertinentiis, etc.
Ad habendu, &c, Ponentes, &c. transferentes, &c. & do-
nec, &c. conſtituerunt, &c.* Eius ſum, *num. 1.*

Hinc enim cum ex præfatis verbis dubitari nequeat,
reſultare veram, & effectiuam dationem inſolutum, quæ
4 † de ſui Natura eſt perpetua, & translatiua Dominij ir-
reuocabiliter, *l. Eleganter, in princ. ff. de Pignor.* Soc-
cin. Sen. *conſil. 69. num. 12. lib. 2.* Cephal. *conſil. 351.
num. 14.* Rota *in Recent. deciſ. 52. numer. 10. par. 6.
dec. 161. num. 19. part. 7. & deciſ. 470. num. 9. par. 8. ac
in alijs adductis in Romana legati 1. Iulij 1643. coram me,
§. minus obſtat quod Creditum, cum ſeq.* Vtique ſuper illis
procedi non poteſt ad prædictam ſubhaſtationem, cum
5 † ipſa quoad ea tanquam tertia Iure Dominij, & pro-
prietatis conueniri non poſſit via executiua, ſed agen-
dum veniat reuocatoria, iuxta celebrem Theoricam,
Alexandr. *in d. l. à Diuo Pio d. §. ſi ſuper rebus, nu. 8. verſ.
& benefacit, ff. de Iudic.* quam etiam prius meminit Bart.
*in l. ob maritorum, num. 5. verſ. Quaro numquid poſſidente,
C. ne Vxor pro marit.* & comprobauit Rota coram Greg.
*deciſ. 22. num. 1. deciſ. 330. num. 2. & deciſ. 362. num. 6. ibiq.
Addentes, num. 12.* coram Decano. *deciſ. 15. num. 8. in*
Recent. *deciſ. 113. nu. 11. p. 7. In S. Seuerini Laudi, 23. Ianu.
1648. coram Illuſtr. D. meo Decano, In Peruſina Spolij 18.
Iunij 1647. coram R. P. D. meo Royas. In Anconitana Do-
tis 24. Aprilis 1643. & in prima deciſione huius Cauſa d.
die 2. Decembr. 1644. ſub §. continuata coram me.*

6 Nec ſubſiſtit defectus ratificationis, reſpectu enim
Antoninæ plene probatur ex ſubſecuta poſſeſſione eo-
rumdem bonorum ad formam illius actualiter appræ-
henſa ab eo tempore citrà, continuata, *l. ſed Iulianus. §.
fin. ff. ad Sen. Conſ. Maced.* Menoch. *conſ. 98. ſub num. 42.*
Surd. *conſ. 28. num. 21. cum ſeq. & dec 33 num. 1. ac dec. 208.
ſub num. 8.* Rota *deciſ. 147. ſub num. 1. p. 1. Diuerſ.* coram
Card. Caual. *deciſ. 26. num. 5 in Recent. dec. 136 num. 5. p. 4.
& deciſ. 56. num. 1. & ſeq. ac in Ceſonaten. Cenſuum 2. Iun.
1644. §. Ex quibus Domini, coram R. P. D. meo Corrado.*
7 Quæ ſane ratificatio † vtpotè ex facto reſultans, non ſo-
lum æquipollet ſed potior eſt, & efficacior ratificatione
verbali, quæ per publicum Inſtrumentum facta fuerit,
cap. Dilecti, il 2. extra de appell. l. Paulus, ff. rem rat. hab.
Rota *deciſ. 631. nu. 3. verſ. Et ſic intrat regula, p. 1. Diuerſ.*
coram Caual. *deciſ. 109. num. 7. in Recent. deciſ. 219. nu. 4.
& deciſ. 267 nu. 3. p. 4. atque in dicta Ceſonaten. Cenſuum,
8 §. huiuſmodi autem.* Reſpectu † verò Iulij non require-
batur, dum præceſſerat eius præciſum, & ſpeciale man-
datum confectum 22. Septembris 1621. Vt optimè tradit
Aretin. *conſ. 90. num. 1. verſ primo, quia, & conſ. 100. ſic 6.
num. 1. verſ. Et primo quod in mandato.* Pariſ. *conſ. 33. nu.
58. lib. 1.* Card. Seraph. *deciſ. 548. ſub num. 2.* Burat. *deciſ.
9 190. num. 3.* Quinimò † ſatis ſufficiens deſumitur, dum
ipſe tanto tempore Antoninam prædicta bona poſſide-
re permiſit, nec vnquam contradixit, per ea quæ dixit
Rota coram Caual. *dicta deciſ. 100. num. 2.* & in Recent.
dec. 56. nu. 7. p. 6.

Minusvè obſtat quod huiuſmodi datio inſolutum fa-
cta fuerit conjunctæ perſonæ, poſtquam Creditores non
ſolum detecti erant, ſed etiam executionem cæperant,
reportando ſententiam in Saluiano, & illius vigore ca-
piendo poſseſſionem, ac proindè ſuffragari non poſſit,
vt reſpondi in ſecunda deciſ. *§. ſed vlterius.*

Quia præter quod executio præceſserat tantummodo
ſuper bonis Vrbis, & Vinea, non autem ſuper forenſi-
bus, de quibus agitur, vt apparet ex relatione executo-
10 ris facta ſub die 2. Decembris 1620. cum † prædicta
datio in ſolutum facta fuerit ex cauſa penitus neceſsaria,
& titulo oneroſo, ad effectum ſcilicet reſtituendi dotem
ipſi Antoninæ debitam, vtique valide fieri potuit etiam
litè pendente, ſine vitio litigioſi, per tex. apertum *in l. fin.*
vbi Gloſs. & communiter DD. *C. de litigioſ.* Angel. *in
Auth. de litig. num. 7. verſ. Item ex Cauſa.* Natta *conſ. 401.
num. 1.* Aymon. *conſ. 481. nu. 2. lib. 3.* Decian. *conſ. 109. nu.
10 lib. 3.* Lancellott. *de attent. p. 1. cap. 4. num. 548.* Cancer.
var. reſol. p. 1. cap. 12. num. 51. & 52. Duran. *deciſ. 281. nu. 3
4. & 5.* ac admiſsum fuit *in Romana hæreditatis de Gra-
tianis 29. Maij 1643. coram R. P. D. meo Royas, §. nihil ex-
ſtat. Et 2. Decemb. 1648. coram R. P. D. meo Meltio, §. neq.
vllius, & 28. Iunij 1649. coram R. P. D. meo Bichio, §. Priui-
legium verò.*

Et hinc etiam ceſsat ſuſpicio fraudis ex allegata con-
11 junctione ſanguinis deſumpta, dum † enim eius Credi-
tum dotale à Creditoribus non controuertitur, vt plenè
juſtificatum fuit ex publicis Inſtrumentis, coram A. C.
productis 7. Septembris 1622. Prædicta Datio in ſolutum
non poteſt dici fraudulenter, nec in præiudicium aliorũ
Concreditorum peracta. *l. nullus videtur. ff. de regul. Iur.*
Surd. *deciſ. 30. num. 36.* Giurb. *deciſ. 62. nu. 20. & deciſ. 81.
num. 9.* Greg. *deciſ. 401. num. 4.* Rota in Recent. *deciſ. 613.
num. 10. p. 8. & poſt 2. vol. conſ.* Farinac. *deciſ. 282. num. 5.*
Eoque magis cum illa non fuerit vniuerſalis omnium
bonorum, ſed particularis prædictorum certorum cor-
porum forenſium, iuxta plenam deciſ. Dura. 364. appro-
batam *in d. 1. deciſ. huius cauſa. §. neque Domini voluerunt*
quod autem facta fuerit poſt Iudicialem Inhibitionem
non juſtificatur in facto.

Et ita reſolutio fuit, procedendum eſse ad vlteriora in
ſubhaſtatione, quoad bona Vrbis, & vineam, non autem
quoad forenſia. Vtraq. parte bis informante, &c.

AD ARTIC. VIII. ET VLTIM.

In Addition.

R. P. D. Corrado.

Romana Saluiani.

Lunæ 7. Iunij 1649.

ARGVMENTVM.

De Hypotheca pro legato; Quid ſi ematur res ip-
ſa legata, De Retentionis iure, &c.

S V M.

Digitized by Google

S V M M A R I V M.

1 *Legatario competit hypotheca pro legato.*
2 *Legatario competit Saluianum pro conſecutione legati.*
3 *Electio in legato alternatiuè relicto eſt heredis, qui illud præſtare tenetur.*
4 *Legatarius cui fuit legata certa quantitas præſtanda in certa bonorum ſpecie, bene valet quantitatem petere.*
5 *Electionis beneficium quod habet hæres in legato alternatiuè relicto amittit, ſi ſit moroſus in ſolutione.*
6 *Legatarius non habet pro conſecutione ſui legati hypothecam ſaltem potiorem in re alteri legata, ita ut poſſit illam ab alijs auocare.*
7 *Legatum conditionale, & habens onus annexum, vt acquiratur legatario, requiritur quod fuerit ab ipſo agnitū, & acceptatum.*
8 *Emens rem ſibi legatam, ius vigore legati, ſibi competens remittere dicitur.*
9 *Bona delata ad hæredem titulo particulari non autem vniuerſali inſtitutionis, non ſunt referenda in calculo hæreditatis ad commodum legatariorum, Declara, vt num. 10.*
11 *Impugnare quis non poteſt id quod ſuus auctor fecit.*
12 *Confeſſio debiti extraiudicialis etiam facta in teſtamento non ſatis probat ipſum debitum de Iure Ciuili.*
13 *Obligari non poteſt ex ſimplici confeſſione ille, qui ex diſpoſitione Statuti prohibetur actum facere abſque certis ſolemnitatibus.*
14 *Bona ſpecialiter obligata ſunt prius excutienda, nec poteſt illis omiſſis agi contra alia generaliter obligata in præiudicium aliorum creditorum.*
15 *Retentio non datur pro credito dubio ad impediendam immiſſionem ei, cui competit vigore Iuris clari, & indubitati.*
16 *Retentio datur poſſeſſori bonorum defuncti pro rata ſumma ſoluta Legatarijs, aduerſus alios Legatarios agentes pro immiſſione.*

DECISIO XXX.

CONfraternitati Santiſſimi Sacramenti in Eccleſia Sanctæ Mariæ in Via inſtitutæ concedendam eſſe immiſſionem in poſſeſſionem Domus, de qua agitur, ex vtili Saluiani Remedio petitam pro ſatisfactione legati à q. Hortenſia de Bubalis eidem facti, iuxta tenorem Teſtamenti in proceſſu producti, Hodie Domini reſponderunt; Data tamen retentione RR.PP. Oratorij, ſeu Congregationis Sancti Hyeronimi Ciuitatis Neapoli, antè partis illius, quæ valorem ſcut. 700. per eos ex pretio conuento, alijs legatarijs eiuſdem Teſtatricis ſolutorum, exequutionem.

Quoniam omnia in hoc Iudicio Actori incumbentia plenè probātur: legatum ſcilicet Confraternitati factum ex Teſtamento ſolemne ſub die 11. Decembris 1618. condito; Domum verò, de qua agitur, in bonis Teſtatricis fuiſſe, atque in eius hæreditate remanſiſſe ex Inuentario per Hieronymam de Lallaris eius Virum, & hæredem die 30. Ianuarij 1619. et ex Inſtrumento venditionis ipſius Domus ab eo factæ q. Mario Acorambono dictorū RR.PP. Auctori, die 7. menſis Septembris ſequentis; eandemque à PP. Oratorij tempore huius Iudicij inſtituti ac deinceps fuiſſe poſſeſſam ex ſuſtentatione litis non leui impenſa, iuxta illius locationem ad triennium, Iacobo Couellio, ex publico Inſtrumento ſub die 5. Septembris anni 1639. Quibus omnibus concurrentibus negari non
1 poteſt immiſſio legatario; † Cui Iure nouo competit hy-
2 potheca, ac † proinde propoſiti interdicti Remedium, *l. 2. C. com. de legat.* Alex. *conſ. 185. ſub num. 4 verſ. maximè quia, &c. lib. 1.* Gabr. *conſ. 46. num. 20. verſ. ſupereſt excutere, &c, ac ſeq. lib. 1.* Menoch *de adipiſ. Rem. 3. numer. 31. verſ. ac ratione, &c. cum ſeq.* Eugen. *conſ. 65. ſub num. 19. verſ Cæterum pro penſ. ſtudio, &c. lib. 1.* Rot. *deciſ. 671. nu. 2. verſ. Domini reſponderunt, &c. p. 3. lib. 3. & deciſ. 186. nu. 2. verſ. Pro legato autem, &c. p. 4. diuerſ.* & penes Durand. *deciſ. 185. nu. 2. verſ. Quod autem, &c. cum ſeq.* ac in Recēt. *deciſ. 559 nu. 2. verſ. & quod prælegato, &c. p. 5. ac deciſ. 325. num. 4 verſ. Indeq. &c. p. 4. tom. 3. & deciſ. 438. num. 1. cum ſeq. p. 5.*

Non obſtat obiectus petitionis exceſſus ex eo dedu-
3 ctus, quod licet † fuerint alternatiue legata pecuniæ, vel cenſus, & propterea ad ſucceſſores dicti Hieronymi ſpecialiter grauatos ſpectaret electio quid præſtare mallent iuxta tex. *l. ſi ita ſcriptum, § fin. ff. de legat. 2.* Confraternitas tamen pecunias ſimpliciter petijt ad formam in Teſtamento præſcriptam reſpectiue erogandas, iux. tex. *§. ſi quis agens, & §. Huic autem. Inſtit. de Action.*
4 Tum † quia verum eſt quod pecuniæ principaliter legatæ, atq. in obligatione poſitæ fuerunt. Cenſus autem
„ in ſolutione, vt patet ex ipſis verbis, *In oltre*, iure le-
„ gati, *laſcia alla Vener. Confraternità del Santiſſimo Sa-*
„ *cramento di S. Maria in Via, ſcudi 1400. moneta da pa-*
„ *garſeli, è aſſegnarſeli doppo la morte del Signor Girolamo*
„ *ſuo marito, dalli ſucceſſori di eſſo, ò in denari contanti, ò in*
„ *Cenſi, li quali Cenſi, ò denari contanti da inueſtire in Cenſi*
„ *con buone ſicurtà qui in Roma, ò in luoghi de monti non va-*
„ *cabili della Reu. Camera Apoſtolica, ouero in beni ſtabili,*
„ *pure in Roma ſicuri, habbino da ſtare ſempre perpetuamen-*
„ *te per fondo, e con li frutti, che ſi cauaranno da eſſi, ſi doue-*
„ *ranno ogni dieci anni dare due Doti à due Zitelle, che ſi*
„ *vorranno maritare, & in euento, che la detta compagnia*
„ *del Santiſſimo Sacramento, alla quale laſcio ſcudi cento*
„ *liberi per il peſo, che douerà hauere nelle eſſecutioni del ſu-*
„ *detto legato, da pagarſeli in vna ſol volta, quando non vo-*
„ *leſſe accettare il detto peſo.*

Ideoque bene licuit illos vt præmiſſum eſt, petere, iux. tex. *in l. ſi Inſulam, ff. de verb. oblig. & l. ſi quis ſtipulatus fuerit decem, in med.* vbi Gloſ. & explicat Bartol. *num. verſ. item in prædictis duo, &c. ff. de ſolut. & l. ſi quando,* vbi id Bart. *ſub num. 2. verſ. & ſic ſolus fundus, &c. ff. de legat. 1.* Quamuis hæredes conuenti ſatisfacere poſſint legitima Cenſuum aſſignatione, vſque ad litis conteſtationem; vt in diſpoſitione legis, ac Teſtatoris non pœnali ſentit Bart. in *d. l. ſi quando, §. Hæres. ſub nu. 6. verſ. ſed contra hoc oppono, &c.* quem DD. pleriſque ſequuntur. Aldobrand. *conſ. 115. ſub 23. vers. 2. probat, &c. cum ſeq. & ſub num. 39. quinto alleg. &c. lib. 1.* & Rot. in Romana executionis 11. Decembris 1617. coram Burat. *deciſ. 287. à num. 1. verſ. Verba enim capituli, &c. & ſeqq.*

5 Tum † quia in omnem caſum Hæredes præfati Hieronymi ob longam, & multiplicem moram tam contractam, tam per litis conteſtationem, quam per lapſum viginti annorum, & vltra ab illius morte, quo tempore legatum ex Teſtatoris præcepto erat præſtandum, vſque ad Iudicium inſtitutum decurſorum beneficium Electores amiſerunt, *l. ſi pœnam*, & ibi Gloſ. & DD. *ff. quand. dies lega. vel fideicom. ced. l. ita ſtipulatus 115. & Hæredes enim, ff. de Verb oblig. l. fin. §. ſed, & ſi quis, C. com. de lega.* Gloſ. *in l. 1. in Verb. dumtaxat, ff. de pen. legat.* Gloſ. *in cap. inter cætera, in Verb. Iſtorum, ibi, niſi eligens fuerit in mora, &c. vbi rep. ſub num. 72. verſ. fallit ſecundo, &c. de reſcript.* Bart. in *l. Stichum, aut Pamphilum, ſub nu. 2. verſ. ex quo nota ff. de ſol.* Rot. Genuen. diuerſorum, *deciſ. 144. ſub nu. 10.* & fuit reſolutum in Ariminen. legat. 21. Maij 1607. coram ſ.m. Greg. *deciſ. 316.* & Buratt. *d. dec. 287. ſub num. 4. verſ. hinc ſequitur, &c.*

6 Præterea non obſtat defectus † hypothecæ Confraternitatis ſaltem potioris ſuper hac domo, quæ fuit eodem legati iure in dicto Teſtamento relicta d. Mario, & Fabio de Accorambonis, auctoribus PP. Oratorij à quibus ideo per alios legatarios auocari non poteſt, iux. Gloſ. in *l. 1. in Verb. in mult. C. com. de legat.*

7 Quia † legatum illud non fuit purum, ſed cum onere iniūcto ſoluendi quædam debita Teſtatricis, prout legitur in dicto Teſtamento. Quod non ſolum agnitum, vel acceptatum non probatur, vt neceſſarium fuiſſet ad perfectam illius acquiſitionem, attentis etiam infraſcriptis Teſtamenti Verbis, ad *l. ſi ita legatum, §. illi, ſi volet,* vbi Caſtren. & alij. *ff. de legat. 1.* Rot. penes Duran. *deciſ. 42. num. 32. verſ. & non conſtat, &c.* & in Recent. *deciſ. 146. ſub num. 5. fuit dictum, &c. par. 2.* cum alijs per Modern. Rom. *diſcept. 136. num. 6. verſ. ſtante præſertim, &c. & diſcept. 458. ſub num. 21. verſ. quæ acquiſitio, &c. ac ſeqq.*

8 Verum

Digitized by Google

8 Verum † potius apparet repudiatum, dum legatarij Domum ipſam legatam, tamquam hæreditariam ære proprio ab hærede compararunt, prædiumq. ex parte in pecunia numerata, & pro reſiduo mediante accollatione æris alieni hęreditarij, ac etiam proprij ipſius hæredis perſoluerunt, vt legitur in dicto Inſtrumento celebrato die 7. Septembris 1619. In quo facta fuit expreſſa mentio dicti Teſtamenti. Hinc enim euidens reſultat Iuris ex præcedenti legati competentis remiſſio, iuxta *l. codicillos, §. Inſulam*, vbi Glo. *in Verb. ex morte*, & DD. de *leg. 2.* Rip. *in leg. Qui Romæ, §. duos fratres, sub num. 93 ad med. vers. Tenenda eſt ergo, &c. ff. de verb. obligat.* ibique Salicet. *sub num. 37. vers. poſtremo, attingunt DD.* &c. *& conſ. 143. num. 2. vers. & dicitur renunciare, &c. lib.* 5. & alijs relatis, ac reiectis contrarijs probat Menoch. *in præſ. 117. sub num. 1. vers. eſt, &c. cum seq. dicens, nu. 10 vers. hanc eſſe communiter Doctorum ſententiam, &c. lib. 3.*

Neque repugnat quod præfatis Accorambonis recuſantibus dictum legatum cum onere acceptare, iuſſerit Teſtatrix illud cum eodem onere ad hæreditatem deferri, vt in dicto Teſtamento legitur, ibi. *Et in euento, che*
„ *li detti Signori Mario, e Fabio non voleſſero accettare il*
„ *legato con il peſo ſudetto, decada all' Inferiore ſuo herede*
„ *con il medeſimo peſo, &c.*
9 vnde deducitur dictā † Domum quasi ex diſpoſitione, ac ſubſtitutione, & particulari Titulo, non autē vniuerſali inſtitutione ad hæredē delatam, non eſſe in calculo hæreditatis ad commodum aliorum legatariorum referendam, per Tex. *in l. ſi a me cum ibi, not. ff. ad l. falcid.*

10 Nam † procedit quando Teſtator reſpiciens magis perſonam hæredis, quam Ius, & Titulum hæreditarium, aliquid eius fauore diſponit; quod eo particulari titulo, ſed non vt hæres, aſſequi debet, vt bene declarat Gloſ. *fin. in d. l. ſi a me*, per Tex. *in l. quod autem, ff. ad l. falcid.* & ibi Caſtr. Alex. & alij, ac Bart. *in l. Titia cum Teſtamento, §. fin. verſ. quæro quid ſi tempore, &c. ff. de leg. 2.* idem Caſtr. *in l. fin. ſub num. 3. verſ. 2. requiritur, &c. C. de legib.* Peregr. *de fideic. art. 6. ſub num. 20. verſ. & Indubitata, &c.* non autem in propoſito caſu, in quo nec Teſtator vllam huiuſmodi ordinauit ſubſtitutionem, vel aliam diſpoſitionem cuius peculiari iure, prædicta Domus ad hęredem propria cōtemplatione deferri debeat; vnde ipsā repetijt deficiēte cōditione præſcripta: ſecundū quā legatario renuente acceptare legatū, illud remanet penes hæredem, veluti numquam legatario acquiſitū, vt *in l. ſi tibi homo, §. cum ſecum. ff. de leg. 1. l. ſi ab eo*, vbi Glo. & DD. *ff. de vſu, & vſufru. legat. l. vnic. §. fin autem aliquid cum ſeq. C. de Caduc. tollend.* Surd. *conſ. 265. ſub num. 19. verſ. quid enim, &c. & deciſ. 269. ſub num. 4. verſ. 2 certum eſt, &c.* Rot. *dec. 113. nu. 1. p. 4. 4. 2. rec.* & alios refert Modern. Brixien. *de ſubhaſtat. quæſt. 652. num. 4. verſ. accedat quod legata, &c.*

Quinimò nec hæres ipſe eandem domum eiuſmodi particulari legati, vel ſubſtitutionis titulo acceptare, atque habere voluit, ſed iure vniuerſali hæreditario, vt apertè declarauit, Tum verbis expreſſis in dicto Inſtrumento cum Accorambonis, ſub die 7. Septembris 1619. in quo præmiſſa dicti Inſtrumenti mentione, dixit illam venire vt ad ſe, tanquam hæredem prædictum pleno iure dominij, vel quaſi ſpectaotem, & pertinentem, vt ibi legitur in *verſ. Hinc eſt, &c.* Tum factis, conuertendo pretium ex ea redactum in ſatisfactionem aliorum legatorum Teſtatricis, ac debitorum ſui ipſius, non autem eorum quib. per illam ſpecialiter adiecta fuerat; ex quibus equidem refellitur prorſus omnis difficultas, Cum
11 † PP. Oratorij ab eodem Hieronymo hærede præfato mediantibus dictis Accorambonis cauſam habentes, id impugnare, neq. contrarijs aſſertionibus valeant reprobare. Rot. penes ſ. m. Greg. *dec. 122. nu. 5. verſ. ſed etiam &c.* & Buratt. *d. dec. 229. num. 10. verſ. qua quidem declaratio, &c. cum ſeq. & dec. 243. num. 7. verſ. confeſſio autem, &c. ac dec. 434. nu. 1. verſ. nam quamuis, &c. p. 5 recent.* cū alijs citatis in Rom. Saluiani 20. *Apr. 1644. coram R. P. D. meo Veroſpio, in §. 1.*

Poſtremo non obſtat exceptio retentionis prætenſæ, tam ratione cenſus quingentorum ſcut. & fructuum per Teſtatricem debitorum DD. Accorambonis, & illa confeſſio fuit in dicto eius Teſtamento; quam ratione legatorum, quæ ab ipſis PP. ex pretio dictæ Domus nonnullis puellis in eodem Teſtamento nominatis, vſq. ad ſummam ſcu. 700. tantum ſoluta probantur. Nam ſolutio ſcut. 25. pro dote Ceciliæ filiæ aui, & alia ſcu. 50 pro dote Hortenſiæ filia Flaminiæ vxoris Marij de Spoleto non iuſtificantur ad effectum de quo agitur, ex apocis, & Inſtrumentis dictorum Marij, & Fabij de Accorambonis ab eiſdem PP. exhibitis, itaut in eas cauſas præcepta fieri debeant, niſi ipſarum mulierum, vel cauſam habentium ab eis quietantiæ producantur.

12 Quia ſimplex † illa confeſſio extraiudicialis ab Hortenſia ad fauorem DD. de Accorambonis abſentium in dicto eius Teſtamento facta non ſatis probat prætenſum illius debitum efficax, ac legitimum, attenta diſpoſitione Iuris Ciuilis, in *l. caut. §. ſi quis abſente, ff. de confeſ.* Bartol. in *l. ſi quis decedens, ſub num. 5. ſecus ſi fieret, ff. de leg. 3.* Et Romæ ſeruatur, vt cauetur peculiari ſtatuto Vrbis, *lib. 1. cap. 41.* Rot. *dec. 685. num. 8. p. 1. diuerſ.* Seraph. *dec. 487. num. 13.* Add. ad ſ. m. Greg. *dec. 408. ſub num. 5.* cum præſertim emanauerit à muliere, abſque ſolemnitatibus in alio Statuto *eodem lib. 1. cap. 151.* reſcriptis eiuſdem Cenſus contractum inire, & ex eo valide obligari non pote-
13 rat; nam † qui actum ſimpliciter facere nequit, neque ex eius ſimplici confeſſione poteſt efficaciter obligari; ex reg. tex. in *l. qui Teſtam. ff. de probat. & l. cum quis decedens. §. Titia, ff. de leg. 3.* & Theoric. Bart. in *l. ſi forte, ſub num. 4. verſ. Ego dico, &c. & ſeq. ff. de Caſtr. pecul.* Put. *dec. 7. num. 1. verſ. quia, qui non poteſt actum facere, &c. cum ſeqq. lib. 3. in corect. & in Rom. Societat. 9. Febr. 1667. corā bo. me. Ortemben.* cum alijs relatis per Modern. Peruſ. *de Cenſib. q. 15. n. 47. verſ. in muliere tam, &c.*

14 Præter quod † ſuper ipſa domo impoſitus denunciatur; ideoq. alia bona illi ſpecialiter obnoxia ſuper quibus fuit conſtitutus, prius excutienda forent, quam hæc generaliter obligata in præiudicium alterius creditoris, ſeù legatarij, *l. 2. C. de pignor.* Oſaſch. *dec. Pedem. 159. n. 1. & ſeqq.* Didacus *reſolut. 18. in princ. & num. 5. ac ſeq. lib. 3.* Molin. *de primogenijs, lib. 4. cap. 7. ſub numer. 20. verſ. in 1. caſu, &c. cum ſeq.* Lud. Auend. *de cenſ. c. 94. ſub nu. 8. verſ.*
15 *quod adeo verum, &c.* Quare † cum dictū prætenſum creditum non probetur certum clarum, & indubitatum, quod requiritur ad hunc effectum, non poteſt eius vigore concedi retentio, neque eo prætextu impediri Confraternitatis ius ſuum perſpicuè exhibentis, immiſſio, iux. reg. *leg. fin. C. de compenſat.* Surd. *dec. 183. nu. 6. verſ. Tum quas, &c.* Rot. penes Card. Seraph. *dec. 1455. ſub num. 4. verſ. tamen hoc procedit, &c.* & ſ. m. Greg. *dec. 254. num. 2. verſ. quia licet verum ſit, &c. ac ſeqq.* & in Recent. *d. dec. 559. ſub nu. 3. verſ. Inde difficultas fuit reducta, &c. & ſeq. ac dec. 679. ſub nu. 5. verſ. & deniq. p. 1. & dec. 117. num. 19. verſ. quo vero ad pecunias, &c. cum ſeq. p. 4. tom. 2. & deciſ. 413. nu. 24. verſ. neq. creditum, &c. p. 5.*

16 Pro † ſumma vero ſcu. 700. ex pretio domus prædictæ à PP. Oratorij ſoluta cæteris legatarijs præfate Ortenſiæ ſatis videtur illis conſultum per retentionem partis eiuſdem domus coæqualis valoris, quam DD. concedendam eſſe cenſuerunt, per tex. in *l. cum quis debitore, ff. qui pot. in pign. hab.* & fuit reſolutum in Rom. ſeù Sabinen. cenſ. 12. *Iunij 1623. coram bo. me. Card. Caualer. dec. 632. ſub nu. 3. verſ. uerum, &c. confirmata die 20. Nouembris 1624. corā bo. me. Vbal.* apud Modern. Peruſ. *de Cenſ. dec. 451. ſub n. 1 & ſeq.* in quibus aliæ concordantes referuntur in Recen. *dec. 318. ſub num. 26. verſ. verum hæc exceptio, &c. & ſeq. uſq. ad finem, p. 6.*

Et ita fuit concluſum, vtraq. parte informante, &c.

Digitized by Google

AD ARTIC. VIII. ET VLT. P.I. In Addit.

R. P. D. Zarate.

Bononien. ſeu Ferrarien. Pecun.

Luna 12. Maij 1653.

ARGVMENTVM.

De immiſſione in rei poſſeſſionem, eiuſq. manutentione. De legatarij, & ſubſtituti actione pro re alienata, vel alijs rebus ab alienante quæſitis, & alijs ad rem. De ſubrogatione rei, &c.

SVMMARIVM.

1 *Iudex ritè, & rectè procedendo transfert poſſeſſionem manutenibilem.*

2 *Recognitio in Dominum probat poſſeſſionem ad effectum manutentionis.*

3 *Manutentio vt concedatur aduerſus executionem ſententiæ Iudicialis, debet doceri de nullitate, uel iniuſtitia adeo clara, vt nulla poſſit tergiuerſatione celari.*

4 *Validitas ſententiæ deprehenditur ex reuolutione actorũ.*

5 *Proceſſus per contradictas ſuſtinetur mortuo procuratore in cauſa conſtituto, licet mors non fuerit intimata principali.*

6 *Scientia litis pendentiæ oritur ex vſu citationis cum inhibitione.*

7 *Proceſſus per contradictas permittitur, vbi principalis mortuo procuratore alium non deputat.*

8 *Immiſſio vigore* l. fin. de edict. Diu. Adr. tollen. *non datur pro conſecutione legati.*

9 *Immiſſio conceſſa ex non competenti actione eſt nulla.*

10 *Immiſſio conceſſa cum clauſula* Omni meliori modo, *cõceſſa dicitur modo competenti.*

11 *Litis pendentia in alio Tribunali, vt cauſet attentata, opponi debet.*

12 *Attentata non dicuntur ſententia obtenta in alio Tribunali, dum lis pendet in Rota, ſtante diuerſitate cauſarũ.*

13 *Sententia quando non dicatur præcipitanter lata.*

14 *Immiſſio fideicommiſſario concedi debet etiam contra tertium poſſeſſorem probato fideicommiſſo, illiuſque purificatione, & identitate bonorum.*

15 *Vſufructuarius nullum ius habet in proprietate.*

16 *Pater non poteſt alienare bona aduentitia filij, ſine iuſta cauſa.*

17 *Scientia Iudicis à quo, ut poſſit per uiam manutentionis retractari, apparere debet de illius Iniuſtitia, ex iiſdem actis.*

18 *Inueſtimentum in certis bonis fieri debet non ſolum ab Vſufructuario bonorum, cuius pretium reinueſtire debet in alijs bonis, ſed etiam à Proprietario.*

19 *Subrogatio vnius rei in locum alterius dicitur voluntaria vbi non apparet facta ex præcepto, aut deſtinatione Teſtatoris, prout requiritur ad inducendam ſubrogationem.*

20 *Pater fideicommiſſo grauatus non poteſt præiudicare filijs vocatis ad fideicommiſſum.*

21 *Fideicommiſſarius poteſt pro conſecutione bonorum fideicommiſſi alienatorum agere contra rem alienatam, & tertios poſſeſſores, vel contra bona ab alienante acquiſita.*

22 *Pater acquirens pro ſe, & hæredibus, & ſucceſſoribus non dicitur feciſſe negotium vtile pro filijs.*

23 *Subſtitutus Legatario habenti onus capiendi rem legatam de manu hæredis non dicitur habere idem onus, ſed poteſt agere ad immiſſionem aduerſus tertiũ poſſeſſorẽ ipſius rei.*

24 *Exceptio de Iure tertij non admittitur.*

DECISIO XXXI.

Obtenta immiſſione per D. Com. Aloyſium Muzzarellum, ob Auditore Generali Bononiæ in bonis, ſeu Creditis à D. Marchione Ioan. Maria Fontana poſseſſis, quæ Sigiſmundus Auus ſub onere fideicommiſſi Aloyſio Patri reliquerat, & confirmata ab A. C. eorum ſententiæ in iudicatum tranſierunt, tam vigore Statuti Bononiæ in cauſis poſseſſorijs, ſemel appellare mandantis, quam ob non interpoſitam demum appellationem, atque etiam ex eo, quod per Signaturam fuerunt canonizatæ, dum cauſa commiſſa fuit ſub clauſula ſine præiudicio mãdati de immittendo, ex quo dubitari contigit An, & cui danda ſit manutentio? Et Comiti Aloyſio dandam eſse Domini reſponderunt: conſtat etenim quod iſte Iudicis au-
1 thoritate poſſidet, qui † rite, & recte procedendo transfert poſseſſionem manutenibilem, iuxta tradita, *in l. iuſtè poſſidet, ff. de acq. poſſ.* Modern. Peruſ. *de manut. obſer.* 12. *n.* 5. & poſt eundem Rot. *dec.* 324. *num.* 1. & apud Caualer. *dec.* 62. *num.* 3. Add. ad Buratt. *dec.* 67. *num.* 22. *cum ſeqq. in Tuſculana hæred.* 7. *Iunij* 1649. *coram Reuer. Tarraconen.* Aloyſius quippe taliter oſtendit apprehenſam poſseſſionem ex recognitione Bartolomæi Barilis poſseſſionis
2 data in *Summar. numer* 6. quæ † ad effectum obtinendi manutentionem ſufficiens eſt, *l. qui vniuerſas,* § *quod per Collonum, ff. de acq. poſſ.* Surd. *conſ.* 481. *num.* 9. *lib* 4. Rota penes Cauall. *dec.* 629. *nu.* 5. Cum alijs cumulatis per Modernum *de manut. obſer.* 20. *nu.* 52.

3 Exaduerſo autem Marchio † Fontana nullitatem, aut iniuſtitiam non docet adeo patentem, vt nulla poſſit tergiuerſatione celari prout manifeſte, & cõcludenter probare debuit ad hoc vt in extraordinario manutentionis remedio poſset obtinere, Rota poſt Modern. *de manutẽ. dec.* 9. *nu.* 19. *& dec.* 196. *nu.* 13. *&* 14. *in Interamnen. prædij, ſeu fideicommiſſi* 31. *Ian.* 1642. *&* 17. *Iunij* 1644. *coram Reu. Tarraconen.*

4 Quinimò validitas † ſatis deprehenditur ex reuolutione actorum, iuxta toties decantatam, Caputaq. *dec.* 260
5 *p.* 2. quæ † non oppugnatur ex proceſsu per contradictas ordinaro dum conſtat de morte Procuratoris dicti Marchionis Fontanæ eius *Summar. num.* 70. qua intercedente etiam non intimata principali rectè proceditur per contradictas ex adductis per Moder. Ceſenaten. *de citat. c.* 7. *num.* 324. *tom.* 1. Gratian. *diſcept. foren. c.* 214. *num.* 30. Rot.
9 *deciſ.* 191. *num.* 6. *p.* 2. *rec.* nam † dictus Marchio qui pendere cauſam in curia non ignorabat, vt ex vſu Citationis
7 cum inhibitione oſtenditur, nouum † Procuratorem poſt obitum primi ſubſtituere debuit, ne alias legitime per contradictas procederetur, vt dixit Rota *dec.* 17. *ſub nu.* 1. *pag.* 294. *num.* 4. de conſtitutione vero dicti Procuratoris conſtat ex impetratione inhibitionis à Marchione in partibus de quibus, *in ſummar. n.* 4. *&* 8. iuxta tradita per Rot. coram Caſsad. *dec.* 10. *num.* 2. *de Procur. in Romana Legati* 29. *Ianu.* 1652. § *nec facit, & in Compoſtellana Coadiutoriæ* 7. *Maij. præſentis anni,* § *accedit, coram me.*

Nec obſtat altera nullitas reducta, ex inepto immiſ-
8 ſionis remedio, cum † pro conſequendo legato non detur immiſſio vigore *l. fin. C. de edicto Diui Adriani tollendi,* Argel. *de acq. poſſ. q.* 8. *num.* 159. Rota *dec.* 359. *nu.* 7.
9 *p.* 1. *tom.* 2. *rec.* atque ideo tanquam † conceſsa ex non competente actione nullitatis vitio laboret. Vantius in *rubr. de nullitatibus ex defect. proceſſ. nu.* 22. Scacc. *de Iud.*
10 *lib.* 1. *c.* 50. *num* 8. Nam fuit reſponſum dictam † immiſſionem fuiſse conceſsam cum clauſula *Omni meliori modo:* quo caſu debet intelligi de legitima, & competente, vt dixit Rot. *dec.* 123. *nu.* 15. *p.* 6. *dec.* 111. *num.* 9. *p.* 7. *rec. & poſt Cenc. de cenſ. dec.* 859 *num* 4. *& in Romana Domunculorum,* 10. *Febr.* 1648. § *Cæterum, &* § *quod autem, coram R. D. meo Decano.*

11 Nec † magis refragatur altera nullitas ex ea deducta, quod tempore quo cauſa pendebat in Rota, ſententiæ Auditoris generalis, & ſententia A. C. latè fuerunt; Nam primo hæc oppoſitio, nec in partibus, nec in curia facta fuit, prout fieri debuit, vt per Lancellot. *de attent.* 2. *p.* 414. *limit.* 2. *num.* 66. *&* 59. *& limit.* 16. *nu.* 1. *cum ſeqq.* Secundo
12 quia † lis quę vertebatur inter Patres Ieſuitas, & D Marchionem

chionem Fontanam omnino diuerſa fuit; & proindè
nihil afficere debeat cauſam immiſſionis inter Marchio-
nem,& Com. Muzzarellum,Lancellot.vbi proximè, *nu.*
87. Marius Antonius *var. reſolut. lib.*1.*c.*64.*num.*1.*&* 4.
Rota *in Ianuen. fructuum dotis* 29.*Ian.* 1646. *§. quia ani-
maduerterunt coram R.P.D.meo Cerro in Anconit.Pecun.*
28.*Iunij* 1652.*in princ.coram me.*

13 Minus † autem afficit prætenſa nullitas ex allegata,
præcipitantia procedendi in Iudice, cum à die tranſpor-
tationis actorum ad diem latæ ſententiæ, non niſi 7. dies
effluxiſſent, quorum quinq. feriatas fuiſse traditur. Quo-
niam hæc obiectio ex eo ſublata fuit, quod conſtet cau-
ſam fuiſſe introductam coram A.C. de menſe Auguſti,
quo fuit præſentata citatio; *Summario Aloyſij, num.* 4.
& coram quo, de menſe Septembris compoſuit Comes
Aloyſius, vt in eius *Summar. num.* 5. quamobrem ſuper
abundantes videntur dies pro ſeruatione terminorum,
vſque ad diem ſententiæ, quæ fuit 27. Nouembris 1651.
& ſufficiunt vt Iudex de cauſa remaneret inſtructus, ex
tradit.per Abb. in *c.ex litteris, num.*6. *de reſtit. in integr.*
Aym.*conſ.*479 *num.*1. Rot. *dec.*143. *num.*5.*p.*2.*recent. In
Bonon.Portoni* 8. *Martij* 1610. *coram S. D. N.* relata per
Add.ad Butatt. *dec.*134.*nu.*16. quæ loquitur in termino
6. dierum.

14 Iuſtitia † verò dictæ immiſſionis manifeſtè deducitur
ex eo, quod creditum contractum per Barillum ad fauo-
rem Comitis Sigiſmundi occaſione venditionis cuiuſdã
prædij poſiti in Vinea Caſtaneoli ſubiectum fuerat fidei-
commiſſo ordinato per d. Com. Sigiſmundum qui dictũ
creditum legauit Comiti Aloyſio Seniori, quoad vſum-
fructum, cum onere reſtituendi eius legitimis filijs, vt pa-
tet ex verbis teſtamenti, *Summar. nu.*1. ex quibus clare
conſtat de vocatione Comitis Aloyſij Iunioris, ſicut de
identitate crediti controuerſi, cum inter eius bona de-
ſcriptum legatur quibus concurrentibus vna cum puri-
ficatione fideicommiſſi per mortem Com. Aloyſij Se-
nioris, atque etiam legitimitate Aloyſij Iunioris, vt ex
probatione *Summarij ipſius, num.*9. rectè quidem immiſ-
ſio debuit concedi contra tertium poſſeſſorem cauſam
habentem ab hærede alienante, Rota coram Caualler.
*dec.*204.*num.*4. *&* *dec.*237. *nu.*1.*p.*1. *dec.*88. *nu.*1. *& ſeqq.
p.*7 *rec. In Bonon. fideicommiſſi de Blanchis* 20. *Apr.*1646.
coram Reu. Tarraconen. §.*quia, &* 28.*Iunij* 1647.*in princ.
Coram eodem, &c.*

Vnde ſubſiſtere non potuit ceſſio ſortis dicti Crediti
facta per d. Com. Aloyſium Seniorẽ ad fauorem dicti
Marchionis Fontanæ in computum pretij cuiuſdam præ-
15 dij illi venditi in Villa Diſcariæ; nam † cum dictus Com.
Aloyſius Senior eſſet ſimplex vſufructuarius dicti credi-
ti, nullum Ius habebat circa eius proprietatem, *l. fundi,
l. limita, ff. de vſu, & vſufruct. leg. princ. inſtit. de vſufruct.*
Bald. *in l.*1.*num.*3.*C. de fruct. & lit. expenſ.* Socin.Sen.*conſ.*
10.*num.*13.*vol.*1. Grat. *diſc.for.c.*636.*nu.*18. Cenc. *de cenſ.
q.*25.*num.*1.*&* 2. Rota *in Recanaten. manut.* 24. *Ap.*1643.
coram R.P.D.meo Cerro. In Romana Domus 4. *Maij* 1647
§.*detegitur inquam, & in Romana Cenſus* 1. *Iulij* 1648. *corã
R.P.D.meo Bichio.*

16 Nec † prætenſa ceſsio ſuſtineri poteſt ex eo quod Co-
mes Aloyſius Senior eſset adminiſtrator bonorum filij,
quia Pater bona aduentitia filij, ſine iuſta cauſa alienare
non poteſt, *l.*1. *& toto tit. C. de bon. mater*, Caſtil. *de vſufru.
c.*3.*num.*69. Surd. *conſ.*315.*num.*18. Grat. *diſcept. forenſ. ca.*
663.*num.*15. Rota coram bon. mem. Merlino, *deciſ.*699.
*num.*32.

Cauſam autem neceſſariam adfuiſſe eo quod ex con-
uentione inter dictum Sigiſmundum, & Barillum initæ
pecuniæ ex dicto credito prouenientes reinueſtiri debe-
17 rent multipliciter excluditur. Primo quia † inſtrumen-
tum celebratum die 18. Decembris 1640. fuit nuper in
Rota productum *Summarium Aloyſij, n.*10. & ſic ſuffra-
gari non poteſt ad retractandam ſententiam Iudicis a
quo in iudicio manutentionis, cum ex iiſdem actis de
nullitate, vel iniuſtitia ad hunc effectum debeat conſtare
Rota, *dec.*479.*num.*1. *&* 2.*p.*4.*diuerſ. dec.*300. *num.*34. *p.*7.
rec. Coram Decano *deciſ.*454. *nu.*4. *in Romana fideicom-
miſſi de Guidis* 20. *Febr.*1647. coram Eminentiſs. Ortho-
bono Modern. *de manut. obſer.*12. *num.* 8. Secundo quia

18 † ſuppoſita neceſſitate actus reinueſtimenti non ſolum
erat explendus ab Vſufructuario, ſed etiam ab ipſo pro-
prietario, iuxt. tradit. per Cenc. *de Cenſib. q.*109. *num.*65.
& poſt tract. Rot. *dec* 340. *per totam, & præcipue, nu.*7. *&*
*dec.*381.*num.*1. *& in dicta Romana Domus* 4. *Maij* 1648.
19 *coram R.P.D.meo Bichio.* Tertio quia talis † ſubrogatio
omnino fuit voluntaria, cum non appareat proceſſiſſe
ex præcepto, aut deſtinatione Teſtatoris prout requiri-
tur ad ſubrogationem inducẽdã ex plene cumulatis no-
uiſſime per Modern. Hiſpan. *in Laberinth. credit. p.*2.*cap.*
24. *per tot. & præcipuè, num.*9. *&* 35. *cum ſeqq.* Etenim in
venditione tantum conuentum fuit inter Sigiſmundum,
& Barillum quod pecuniæ deponendæ in Monte Pieta-
tis Ferrariæ leuari non poſsent, abſque eius conſenſu,
ſed eſsent pro defenſione dictæ poſſeſſionis prædij Ca-
ſtaneoli; quinimo cum Barillus haberet terminum no-
uennij ad deponendum quod durabat anno 1645. quo
Aloyſius Senior diſtraxit creditum eius. *Summar. num.*2.
nondum tempus aduenerat reinueſtiendi, atque ideo
20 † filijs ſubſtitutis nocere non potuit cum eſſet actus vo-
luntarius ex adduct. per Grat. *diſc. for. c.*636. *nu.*10. *cum
ſeqq.* Rota *in d. Romana Domus*, §.*detegitur, & §. ſecundo
venditio, coram R.P.D.meo Bichio.*

21 Ex quibus dicendum venit eſſe † in facultate ſubſti-
tuti agere contra rem alienatam, & tertios poſſeſſores,
vel contra bona ab alienante acquiſita, iuxta Conſ. Pariſ.
*ſub nu.*26.*vol.*2. Peregr. *de fid. art.*45.*nu.*15. Fuſar. *de ſubſt.
q.* 58.*num.*1.*q.*559.*num. etiam primo.* Cyriac. *Contr.*5.*n.*5.
Rota *in Bonon. Succeſſionis* 4. *Maij* 1646. §.*nam pro rata,
Coram R.D.meo Bichio.*

Nec releuat quod dicatur ſaltim Aloyſium Seniorem
negotium vtile geſiſse pro Aloyſio Iuniore filio in acqui-
ſitione prædij in Villa Piſcariæ, nam fuit reſpõſum quod
illud acquiſiuit non pro filio, nec pro vocatis ad fidei-
commiſſum, ſed pro ſe, & hæredibus, & ſucceſsoribus,
quo caſu nulla poteſt conſiderari vtilitas cum ſubroga-
tio locum non habeat, maxime, cum ad eam non eſſet
obligatus Aloyſius Senior, Rota *dec.*784.*nu.*5.*&* 6. penes
Butatt. Molin. *de primogen. lib.*4.*cap.*4.*ex num.*24. & Mo-
dern. Hiſpan. *Laberinth. credit. dec.*24.*ex num.*28. & ex eo
quia d. Prædium fuit obligatum pro euictione quarundã
apothecarum, *Summ. Aloyſij, nu.*2.

22 Præterea † non obſtat; quod dum legatarij Sigiſmun-
di Teſtatoris deberent capere ſibi relicta de manu hæ-
redis fideicommiſſarij, iuxta diſpoſitionem Teſtatoris,
immiſſio Comiti Aloyſio Iuniori non potuit concedi,
niſi dicto hærede citato, nam huic obiectioni viſum fuit
ſatisfieri ex eo quod tale onus fuit ſolum impoſitum re-
ſpectu Aloyſij Senioris quod cum iam in eo adimpletum
fuiſſet in cæteris obligatio ceſſat, Hond. *conſ.*26 *nu.*14. vt
proinde ſubſtitutus rectè egerit aduerſus poſſeſſorem,
ad recuperandam rem à legatario grauato, nulliter alie-
natam ſecundum Bart. Theoric. in *l. fin.* §. *ſin autem, nu.*4.
in fine, C. Communia de leg. quam ſequitur Capic. Latr.
*dec.*108. *num.*28. Nec poteſt conſiderari intereſſe hære-
dum ex obligatione per Teſtatorem Legatarijs iniuncta
de non moleſtandis hæredibus, ſed de approbandis con-
tractibus per eum geſtis, vt in *Summario Marchionis*
23 *Fontanæ, num.*3. nam hæc † exceptio tanquam ex iure
tertij proueniens dictum Marchionem Fontanam in
nihilo releuare poteſt, *l.*4. §. *Competit, ff. ſi ſeruit.
vendic.* Surd. *conſ.*359. *num.*15. Cyriac. *con-
trou.*168. *num.*1. Rota *deciſ.* 88. *num.*
6. *par.* 7. *recent.* & coram
Martino, Andrea,
*deciſ.*87. *nu.* 13.
& 14.

Atque ita ad fauorem Comitis
Aloyſij, Vtraque par-
te audita,
&cet.

A D

Digitized by Google

AD II. PART. INIT.

R.P.D.Cerro.

Romana Vineæ ad Aquam Sanctam.

Lunæ 28. Ianu. 1643.

ARGVMENTVM.

De reſeruatione dominij, & eius effectu, præcipue ſuper re emphyteutica. De pacto capiendi poſſeſſionem propria auctoritate, & procedendi non citato debitore, &c.

SVMMARIVM

1 *Aſſociatio competit vigore facultatis capiendi poſſeſſionẽ propria auctoritate.*

2 *Facultas capiendi poſſeſſionem propria auctoritate appoſita in medio caſuum in contractu expreſſorum, cenſetur vtriq. famulari.*

3 *Clauſula*, tanto nelli caſi eſpreſſi, quanto in quelli da eſprimerſi, *repetit omnes qualitates præcedentes, & operatur, vt cenſeantur ineſſe ſubſequentibus cum omnimoda paritate.*

4 *Copula, &, æqualiter copulat, ita vt idem ſit de vno, quod de alio.*

5 *Dictiones* tam, & quam *ſtant augmentatiuè.*

6 *Dictiones* tam, & quam *qualificant pariformiter copulata.*

7 *Clauſula*, oltre che, *repetit omnes qualitates adiectas in prima diſpoſitione.*

8 *Pactum procedendi non citato debitore congruit facultati capiendi poſſeſſionem propria auctoritate.*

9 *Citatio non eſt neceſſaria in executione pacti capiendi poſſeſſionem propria auctoritate, licet imploretur officium Iudicis, Declara vt nu. 10.*

11 *Reſeruatio dominij, tribuit reſeruatario indubitanter ius petendi aſſociationem.*

12 *Nouatio de iure nouiſſimo, non præſumitur, niſi fiat expreſſè, ideoque ab allegante eſt concludenter probanda.*

13 *Fides extraiudiciales regulariter fidem non faciunt.*

14 *Fides extraiudiciales, tunc maxime non faciunt fidem; quando fuerunt factæ lite pendente.*

15 *Tractatus non perfecti nullum ius tribuunt partibus.*

16 *Multa tractantur, quæ non perficiuntur, nec concluduntur.*

17 *Atteſtationi digniorum, & nobiliorum eſt deferendum in concurſu aliorum.*

18 *Atteſtationes eorum, qui veriſimiliora deponunt, aliis præualere debent.*

19 *Voluntas metiri debet à poteſtate.*

20 *Aeſtimatio facta in actu traditionis rei facit, vt perinde ſit, ac ſi fuiſſet ſoluta pecunia.*

21 *Proteſtatio licet ex poſt facto ſuperueniat, deſeruit tamen ad declarationem præcedentis tractatus.*

22 *Declaratio eius quod partes ab initio egerint, & intellexerint, nedum à priori, ſed etiam à poſteriori deducitur.*

23 *Immiſſio vigore Saluiani interdicti, quibus concurrentibus concedatur.*

24 *Reſeruatio dominij; & ſpecialis hypotheca facta per Dominum directum in conceſſione rei emphyteuticæ ſuper fructibus pro ſatisfactione canonum, operatur quod ipſe Dominus in concurſu præferatur quibuslibet creditoribus etiam anterioribus, & priuilegiatis.*

25 *Iudicium* l. diffamari, C. de Ingenuis, & Manum. *eſt ordinarium.*

26 *Clauſula* quam, & quas *in commiſſione appoſita habet vim comprehendendi omnem cauſam, omneq. iudicium tam in petitorio, quam in poſſeſſorio.*

27 *Clauſula* quam, & quas *appoſita in commiſſione operatur quod actor non cenſeatur, ſe reſtrinxiſſe ad certum caput, neq. elegiſſe certam viam.*

DECISIO XXXII.

DAto dubio An Societati Sanctiſſimi Saluatoris ad Sancta Sanctorum, danda eſſet aſſociatio, vel potius immiſſio ſuper vinea, & canneto ad Aquam Sanctam, olim conceſſis in emphyteuſim q. Iulio Grappolino, Laura eius vxor, & eiuſdem vineæ, & canneti detentrix multas oppoſuit exceptiones pro excludendis dictis remedijs, & ſignanter tres. Primum quod ex libris ſocietatis apparet, ipſam, & Iulium eius virum ſoluiſſe ſocietati multiplicem quantitatem vini, arundinum, & pecuniarum, cum quibus eius debitum remanſit extinctum, & ad effectum probandi dictas ſolutiones, petijt eoſdem libros exhiberi. Secundum quod Iulius eius maritus inſeruiuit ſocietati in eius officio Secretariatus, & Notariatus, pro quibus ſeruitijs erat ei debita merces, & ſalarium, & quod propterea ipſo iure inducta fuit compenſatio huius crediti cum debito canonum. Tertium denique quod quantitas canonum, quæ hodie ſoluitur, eſt maior ſolito, & exceſſiua, & per conſequens reducenda. Ad quas exceptiones reſtricta diſputatione, Domini per binas deciſiones, alteram ſub die 1. Iulij 1641. alteram ſub die 30. Martij 1642. coram me reſponderunt, illas non ſuffragari.

Firmata dictarum exceptionum irreleuantia, hodie ad inſtantiam ſocietatis aſſumpta diſputatione ſuper dubio principali, an eidem ſocietati danda eſſet aſſociatio, vel potius immiſſio, & DD. etiam in hoc reſponderunt pro ſocietate, ei ſcilicet competere aſſociationem, & quatenus opus ſit, immiſſionem.

1 Quo † enim ad aſſociationem, cum in Inſtrumento conceſſionis factæ Grappolino marito, & authori Lauræ ſocietas, ſibi reſeruauerit facultatem capiendi poſſeſſionem de facto, propria auctoritate, abſque licentia Iudicis, & vitio ſpolij, caſu, quo Grappolinus, eiuſque ſucceſſores ceſſarent per triennium in ſolutione Canonum, & iſte caſus hodie euenerit, meritò eidem competit aſſociatio, *l. crediteres*, ibique Bartol. *num.* 18. *Cod. de pignor.* Imol. *in cap. potuit, num.* 32. *extr. locat.* Afflict. *deciſ.* 326. *num.* 1. Magon. *deciſ. Lucen.* 72. *numer.* 5. *& coram Reuerendiſſ. Vrgellen. deciſ.* 105. *numer.* 2. *& in Romana cenſus, coram bo. mem. Merlino impreſſa poſt Cenc. de cenſib. in ordine, deciſ.* 542. *num.* 3. *ſecundum Modern. impreſſ.*

Nec ſubſiſtit, quod facultas prædicta reſtricta ſit ad caſum immediatè præcedentem, quando ob non ſolutos canones ageretur ad deuolutionem vineæ, proindeque applicari non poſſit ad caſum noſtrum, in quo citra deuolutionem ſolùm, & ſimpliciter agitur, pro conſecu-
7 tione canonum ſuper fructibus; quia vltra quod ad † effectum, vt cenſeatur vtriq. caſui adiecta, & vtrumq. qualificare, ſatis eſt, quod ſit poſita inter vtrumque nam tanquam poſita in medio, cenſetur vtrique caſui famulari, *l. & ſi pepercerit* 3. *§. filius, ff. de liber. & poſth. l. quiſquis* 93. *ff. de leg.* 3. Bart. *in l.* 1. *nu.* 4. *C. de liber. præterit*, Difficultas remouetur ex lectura Inſtrumenti, in quo poſt reſeruatam facultatem manus iniectionis in caſu deuolutionis, expreſsè fuit addita clauſula extenſiua eiuſdem facultatis, tam in caſibus ſupra expreſſis, quam in poſtea exprimendis, ibi, *E tanto nelli caſi ſopra eſpreſſi, quanto nell' altri da eſprimerſi qui ſotto nel preſente Inſtrumento:* Ac proinde cum tam ſupra, quam infra fiat mentio de caſu non ſolutionis canonum, negari nequit, quin etiam ad effectum illos conſequendi, liceat capere poſſeſſionem
3 propria auctoritate; quia † iſta clauſula repetit omnes qualitates præcedentes, & operatur, vt cenſeantur ineſſe ſubſequentibus cum omnimoda paritate, non ſolùm
4 ex vi illius copulæ, &, † quæ æqualiter copulat, vt idem ſit de vno quod de alio, *l. ſi mihi, & Titio* 3. *de verb. oblig. l. vos, §. cum in tab. ff. de duob. reis*, Menoch. *conſ.* 56. *num.* 35. Rota coram ſan. mem. Gregorio XV. *deciſ.* 308. *num.* 3. ſed etiam ex vi, & efficacia illarum dictionum
5 † *tam, & quam*, quæ ſtant augumẽtatiuè, Aym. *conſ.* 227.

num.9. Menoch. *conſ.* 195. *num.* 7. cum alijs allegatis in
Albanen. hæreditatis *ſub die 23. Iuny 1642. coram me.* Et
6 † pariformiter qualificant copulata, *l. ſancimus, C. de te-
ſtam.* Surd. *conſ.* 317. *nu.* 16. *& conſ.* 401. *nu.* 13. & alij per
Barboſ. *dict.* 399. *num.* 1. *&* 2.

Idque efficacius probatur ex verbis immediatè poſt
reſeruatam prædictam facultatem ſequentibus, ibi, *oltre
che il detto Sig. Giulio, & altri poſſeſſori* pro tempore, *di
detta vigna, e canoto poſſino ſempre eſſere sforzati per vigo-
re del preſente contratto al pagamento de canoni decorſi, e
non pagati, e li frutti di detta vigna, ſi poſſino arreſtare, e
far apporre, e deſtinare il Cuſtode, etiam non citati li detti
enfiteoti, etiam che contradiceſſero.* Ex his enim verbis
apertè conuincitur præcedens pactum capiendi poſſeſ-
ſionem propria auctoritate fuiſſe appoſitum etiam pro
7 conſecutione canonum, ponderando non ſolùm illam
7 clauſulam. † *Oltre che*, quæ omnes qualitates adiectas
in prima diſpoſitione facta circa deuolutionem repetit
in ſecunda reſpiciente exactionem canonum, Dec. *in l.
lecta, num.* 24. *ff. ſi cert. pet. & conſ.* 189. *nu.* 7. Surd. *dec.* 185,
num. 10. *& ſeqq.* Sed etiam ponderando facultatem arre-
8 ſtandi fructus non citatis emphyteotis qui † modus pro-
cedendi non citato debitore, congruit facultati capiendi
poſſeſſionem propria auctoritate ex remedio *d. l. credi-
9 tores,* pro † cuius executione non eſt neceſſaria citatio,
10 licet imploretur officium iudicis, dummodo, † prout
hic, non imploretur pro impetranda licentia ingredien-
di, ſed pro obtinenda familia, vt aſſociet, vt aduertunt
Salicet. *in eadem l. creditores, num.* 29. *verſ. alio modo, C. de
pign.* Iaſ. *in l.* 2. *num.* 113. *C. de iur. emphyt.* Menoch. *de adi-
piſcend. remed.* 5. *nu.* 150. Mantic. *de tacit. lib.* 11. *tit.* 5. *nu.* 5.
Afflict. *dec.* 326. *nu.* 1. *&* 2. præſertim ſtante reſeruatione
dominij, & ſpecialis hypothecæ ſuper omnibus, & ſingu-
lis fructibus vineæ cum pacto, quod inde amoueri ne-
queant, niſi ſocietate integraliter ſatisfacta de omnibus
11 canonibus ſibi debitis, quæ † reſeruatio tribuit indubi-
tanter reſeruatario ius petendi aſſociationem, vt fuit di-
ctum *in Romana Saluiani 7. Iuny 1635. coram Reu. P. D.
meo Ghiſilerio, & in Romana vineæ 4. Iunij 1635. & 14.
Maij 1636. Coram bo. me. Pironano.*

Minus obſtat altera principalis exceptio, quam op-
ponebant informantes pro Laura, quod ſcilicet fuerit
facta nouatio circa modum ſoluendi canones, itaut qui
prius ſoluendi erant in pecunia, modò ſoluerentur in tot
cadis muſti, quia aſſerta nouatio nullibi probatur, cum
12 † tamen debeat concludenter verificari, ex quo de iure
nouiſſimo nouatio non præſumitur, niſi fiat expreſſe, *l.
fin. C. de nouat.* Mantic. *de tacit. lib.* 17. *tit.* 3. *num.* 3. *& ſeqq.*
Rot. coram Card. Seraph. *deciſ.* 1172. *nu.* 2. *& in rec. dec.*
523. *nu.* 2. *p.* 4. Atteſtationes, quæ exhibitæ fuerunt ad pro-
bandam aſſertam nouationem, vltra quod ſunt ſimplices
13 fides † extraiudiciales, quæ regulariter fidem non faciũt
14 ex vulgat. Præſertim cum † ſint factæ lite pendente, Rot.
coram bo. me. Buratto, *deciſ.* 479. *num.* 12. non firmant
quod aſſerta nouatio fuerit perfectè firmata, & abſolutè
concluſa, ſed ſolum atteſtantur de modo, ac ſimplici tra-
ctatu oretenus habito, non tamen rite, & ſufficienter
15 concluſo, ſicque nihil releuant, quia † oportet quod res,
quæ ſunt tractatæ à partibus, habeantur pro perfectis,
firmatis, & abſolutis ad effectum, vt ius partibus tribua-
16 tur multa † enim tractantur, quæ non perficiuntur, nec
concluduntur, *l. ſciendum, §. dictum ibi, ea autem ſola, ff.
de edilit. edict.* Bald. *in l. multum, nu.* 5. *C. ſi quis alteri, vel
ſibi benè,* Alex. *conſ.* 28. *num.* 3. *lib.* 1. Dec. *conſ.* 488. *nu.* 10.
Gail. *obſeru.* 140. *nu.* 10. *& duabus ſeqq. lib.* 1. Rot. *diuerſ.
deciſ.* 104. *num.* 6. *p.* 2. *& in recent. deciſ.* 677. *nu.* 3. *in fin. p.* 2.
cum alijs allegatis *in Romana pecuniaria 12. Decembris
1642. coram me.*

Eoque minus in eis vis fieri poteſt, cum elidantur ex
contrarijs fidibus cuſtodum ſocietatis illius temporis, at-
teſtantium nullam nouationem fuiſſe concluſam, quo-
rum atteſtationes in concurſu præponderant, & præua-
17 lent, tum † quia ſunt viri nobiles, & probatiſſimæ fidei,
quibus propterea magis eſt deferendum, tanquam di-
gnioribus, & nobilioribus, *l.* 3. *in princ. & l. ob carmen in
fine,* & ibi Gloſ. *in verb. imponi, ff. de teſt. c. in noſtra, extra
eodem tit.* Farinacc. multos cumulans, *tract. de teſtibus, q.*
18 165. *nu.* 14. Mantic. *dec.* 317. *nu.* 12. Tum † quia deponunt
veriſimiliora, nam & primo non conſtat quod fuerit ſer-
19 uata forma præſcripta à ſtatutis ſocietatis, vnde † me-
tiendo voluntatem à poteſtate, nõ eſt credendum quod
cuſtodes, abſque ſolemnitatibus requiſitis fecerint noua-
tionem, quam facere non poterant. Honded. *conſ.* 69. *nu.*
60. *lib.* 2. cum alijs per Rot. *dec.* 186. *nu.* 8. *p.* 5. *rec.* Secundo
quia vinum fuit conſignatum æſtimatum, redacto illius
20 valore ad quantitatem, quæ † æſtimatio facit vt perinde
ſit, ac ſi ſoluta fuiſſet ipſa pecunia, *l. ſi pro mutua, Cod. ſi
cert. pet. l. ſi pretij cauſ.* vbi Bald. *in princ. C. de reſcind. ven-
dit.* Rot. *in rec. dec.* 52. *num.* 8. *par.* 6. *& deciſ.* 114. *num.* 16.
p. 7. & tamen ſi mediante nouatione vinum fuiſſet ſub-
rogatum loco pecuniæ, dicta æſtimatio non fuiſſet neceſ-
ſaria. Tertio denique, quia in ſecunda partita in actu cõ-
ſignationis vini fuit facta proteſtatio quod accipiebatur
ſine præiudicio deuolutionis, & citra nouationem aliquã,
21 quæ † proteſtatio licet ex poſt facto, deſeruit tamen no-
tabiliter ad declarationem præcedentis tractatus, cum
22 † nedum a priori, ſed etiam a poſteriori, ſcilicet ex poſt
facto geſtis declaretur quid partes ab initio egerint, &
intellexerint, Mant. *dec.* 313. *nu.* 1.
23 Quatenus autem opus ſit, immiſſionem † etiam com-
petere dictum fuit, quia creditum cum hypotheca pro-
batur ex inſtrumento conceſſionis, poſſeſſio Iulij de tẽ-
pore hypothecæ, vel poſtea, non controuertitur, deten-
tatio verò Lauræ probatur ex inſtrumento captæ poſ-
ſeſſionis, & ſuſtentatione litis, quibus concurrentibus da-
tur immiſſio in Saluiano, iuxta opinionem, quam paſſim
Rota ſeruat.

Nec Lauræ ſuffragari poteſt eius creditum dotale,
24 quia, præterquam quod in actis non conſtat, cum † So-
cietas in conceſſione vineæ reſeruauerit ſibi dominium,
& ſpecialem hypothecam ſuper fructibus pro ſatisfa-
ctione Canonum, præferri debet in concurſu quibuſlibet
creditoribus etiam anterioribus, & priuilegiatis, iuxta
doctrinam Bartol. *in l. licet, C. qui potior. in pig. hab.* Scacc.
de cambi. §. 1. *q.* 7. *p.* 2. *ampliat.* 8. *nu.* 165. Grat. *diſcept. foreſ.
cap.* 527. *nu.* 13. *&* 14. *& cap.* 730. *nu.* 1. *& cap.* 900. *num.* 15.
Franch. *dec.* 506. *nu.* 6.

Defectus autem iuriſdictionis deductus ex eo quod
Societas ab initio obtinuerit committi cauſam iactatio-
nis, & iactationum, *ex remed. l. diffamari, C. de ingen. &
25 manumiſſ.* quod † eſt iudicium ordinarium. vnde vide-
batur deficere iuriſdictio reſpectu aſſociationis, & im-
miſſionis, nullatenus probatur. Quia cum commiſſio
26 habeat in ventre clauſulam, † *quam, & quas,* abſque vlla
taxatiua, & reſtrictiua, cenſetur data iuriſdictio nedum
reſpectu iudicij ex dicto remedio, *l. diffamari,* ſed etiam
aſſociationis, & immiſſionis ex vi, & natura latiſſima di-
ctæ clauſulæ, omnem cauſam, omneq. iudicium, ac ius,
tam in petitorio, quam in poſſeſſorio quomodolibet de-
ductum, & deducen. comprehendentis, Rot. *diuerſ. dec.*
684. *nu.* 2. *verſ. alij dicebant, p.* 3. *lib.* 3. *& dec.* 16. *num.* 2. *p.* 4.
& in rec. deciſ. 210. *num.* 6. *in fine, & dec.* 89. *num.* 4. *p.* 3. *&*
27 *deciſ.* 57. *nu.* 33. *p.* 7. & † ea ſtante quis non cenſetur ſe re-
ſtrinxiſſe ad certum caput, neque elegiſſe certam viam,
Rot. coram ſanct. mem. Greg. *dec.* 270. *nu.* 4. cum alijs ibi-
dem per Add.

Ea, quæ iterum in hac diſputatione repetebantur de
compenſatione rogituum factorum a Grappoli-
no cum debito canonum, de Notarij deſti-
natione ad effectum perquirendi di-
ctos rogitus, & demum de exceſſu
Canonis, præter quod ſunt
extra dubium, fuerunt
abundè ſublata
in dictis
duabus deciſionibus coram me.
Et ita vtraque parte in-
formante reſolu-
tum, &c.

AD II.

AD II. PART. INIT.

R. P. D. Meltio.

Romana Plateatici.

12. *Iunij* 1656.

ARGVMENTVM.

De poſſidente iure dominij: Plura de ceſſione fructuum an comprehendantur ſub ceſſione ſortis. Plura de Auocatione a poſteriore creditore per anteriorem, præcipue ſi pignoris ius interueniat, & de alijs ad rem.

SVMMARIVM.

1 *Fructus nō comprehenduntur in ceſſione ſortis principalis ſocietatis officij, niſi de illis fuerit facta expreſſa mentio.*

2 *Fructus ſocietatis officij, niſi fuerint expreſſe ceſſi, nō comprehenduntur in ceſſione ſortis principalis, licet fuerint enunciati.*

3 *Enunciatiua ſimplex, nihil releuat.*

4 *Enunciatiua moderna, & prolata ab habente intereſſe, nō probat.*

5 *Verba enunciatiua, nihil diſponunt, quia carent mente deliberata.*

6 *Fructus ſocietatis officij renouatæ habent hypothecam à die renouationis, non autem a die, qua fuit ab initio contracta ſocietas.*

7 *Hypotheca anterior poſteriori ſemper præferenda venit.*

8 *Immiſſio vigore Saluiani competit creditori habenti hypothecam anteriorem contra tertium poſſeſſorem.*

9 *Creditor anterior immiſſus ex Saluiano in poſſeſſionem bonorum debitoris non poteſt impedire, quin alij creditores exerceant iura ſua contra eadem bona, poſtquam ipſe iam ex fructuum perceptione fuit ſatisfactus.*

10 *Poſſidens iure dominij facit fructus ſuos, nec ad eorum reſtitutionem tenetur, Declara vt nu. ſeq.*

11 *Poſſeſſor vt faciat fructus ſuos, debet eſſe omni ex parte poſſeſſor bonæ fidei.*

12 *Poſſeſſor tantum bonæ fidei æquiparatur Domino, quoad perceptionem fructuum.*

13 *Fructus reſtitui debent à die motæ litis.*

14 *Creditor anterior poſſidens rem debitoris, vt ſibi ſatisfaciat ex fructibus, non cogitur pignus reſtituere, niſi integrum creditum ei ſoluatur.*

15 *Creditor anterior poſſidens rem debitoris iure pignoris nō tenetur, nec glebam dimittere ad commodum aliorum creditorum concurrentium, niſi ei integrum creditum ſoluatur.*

16 *Creditor poſterior, non poteſt auocare pignus à creditore anteriori, niſi ei ſoluat integrum creditum.*

17 *Emptor ſoluens pro rata pretium creditoribus anteriorib. venditoris tuetur in poſſeſſione ratione eius, quod creditoribus anterioribus ſoluit.*

18 *Poſſeſſio plurium pro indiuiſo admittitur diuerſis reſpectibus, & eſt compatibilis.*

19 *Immiſſio pro indiuiſo conceditur à Rota creditoribus aduerſus alium creditorem, pro rata excedente creditum anterius.*

20 *Deciſ. Mantic. 69. reprobatur.*

21 *Deciſ.* in Romana Saluiani interdicti 2. Aprilis 1607. coram Innoc. X. *declaratur.*

22 *Creditor poſſeſſor poteſt ad tuendam ſuam poſſeſſionem referre à creditoribus ceſſionem iurium pro maiori ſumma quam ipſis creditoribus realiter ſoluit.*

DECISIO XXXIII.

IN ſecunda Deciſione in hac cauſa coram me emanata
ſub die 22. Maij 1651. receſſum fuit, ab alia precedenti
anni, edita ſub die 25. Iunij, & in ea reſolutum fuit, R. P. D.
Palutio competere retentionem, quoad Plateaticum, de
quo agitur pro duobus creditis ei ceſſis. Vno ſcilicet ſcu.
210. quod ei ceſſit Roccamaura creditor Papirij Capi-
zucchi occaſione fructuū, & ſortis principalis ſocietatis
officij ſcu centum contractæ, vſq. de anno 1633. Alterum
verò ſcutor. 316. quod pariter ei ceſſit Iacobus Alberinus
pro totidem ab ipſo ſolutis Olimpiæ Antoninæ, ſeu Frā-
ciſco Porcario eius filio ex cauſa fructuum cenſus impo-
ſiti ab anno 1634. per D. Papirium Capizucchum ad fa-
uorem præfatæ Olimpiæ in ſumma ſcut. 1000. cui idem
Alberinus tamquam fideiuſſor ipſius Capizucchi acceſ-
ſerat; cum autem creditores eiuſdem Capizucchi, & præ-
ſertim D. Iunipera Manfrona, ac DD. Emilius Plattus, &
Io: Antonius Piſentis obtinuerint de nouo audiri; pro-
poſita ſub hac die huiuſmodi cauſa, reſolutum fuit per
Dominos, Deciſionem vltimam eſſe reformandam; nam
1 † reſpectu ſocietatis officij Roccamauræ, viſa fuit non
ſubſiſtere, quod creditum ceſſum in prædicta ſumma ſc.
220. ſubſtineatur, vt in dicta deciſ. fuit firmatum, ſed ſolū
in ſumma ſcu. 100 pro qua inita fuit ſocietas, quæ verè, &
realiter ceſſa fuit ipſi R. P. D. Palutio, vt colligitur ex In-
ſtrumento ipſius ceſſionis, dato in *Summ. creditorum ſub
nu. 7.* totidemq. ob eodem ceſſionario ſoluta fuerunt, &
cum nulla in tali ceſſione legatur facta mentio fructuum,
2 de illis nulla ratio haberi debet, & † licet in principio In-
ſtrumenti enuncietur etiam fructus aſcendentes ad quā-
3 titatem ſcut. 110. huiuſmodi ſimplex † enunciatiua nihil
releuat. Rot. *dec. 574. nu. 4. p. 4. rec. to. 3.* & coram Merliſo
4 *dec. 405. nu. 9.* Maxime cum † ſit ſatis moderna, vti ema-
nata ſub die 11. Iunij 1650. ac prolata appareat à perſona
habente intereſſe; propterea his eam de cauſis non pro-
bat, Crauett. *de antiq. tempor. p. 1. §. 1. nu. 7. & 9.* Rota *dec.
160. nu. 9. p. 1. rec. & dec. 607. num. 2. coram ſa. me. Greg. XV.*
5 & eſt regula, vt verba † enunciata, quia deliberata mente
carere videntur, nihil diſponant, quod notant DD. *in l. ex
hac ſcriptura, & l. ex his, C. de teſtam. milit. cap. ſi Papa, de
priuil. in* 6. Menoch. *conſ. 372. nu. 16.* Rota coram Merlino
deciſ. 668. ſub nu. 2. At quatenus etiam ceſſi fuiſſent huiuſ-
modi fructus, quoad illos, neq. ſuffragaretur ipſi R. P. D.
6 Palutio ceſſio, quia † nihilominus eſſet creditor poſterior;
ſocietas enim inita fuit de anno 1633. & renouata fuit ſo-
lum de anno 1636. pro ſcut. 100. vt conſtat ex confeſſione
partium de qua in *d. Summar. creditorum, ſub n. 7.* & quia
fructus, in ſumma ſcut. 100. decurſi ſunt à dict. anno 1636.
& ſic poſt ſecutam aſſertæ ſocietatis reuocationē, vt con-
ſtat ex Inſtrumento ſolidationis factæ inter Roccamau-
ram, & Capizucchum *d. Summ.* Creditorum, *nu. 8.* Vtique
reſpectu horum fructuum remanerent anteriora credita
D. Iuniperæ Manfronæ, aliorumq. creditorum, quæ ha-
bent hypothecam anteriorem, ſcilicet ab anno 1634. & vt
7 hypotheca † anterior ſit ſemper præferenda poſteriori
declarat Ripa in *l. priuil. num. 5. ff. de priuil. credit.* Mantic.
dec. 69. n. 1. Rot. *dec. 419. nu. 10. p. 4. rec. to. 2.* & coram Merl.
8 *dec. 616. n. 2.* & ſignanter † quod vigore anterioris hypo-
thecæ, ex remedio vtilis Saluiani, competat, immiſſio etiā
contra tertium poſſeſſorem, tradit Ripa *in rubr. ff. de pig.
nu. 19.* Rot. *dec. 619. ſub n. 2. in fin. p. 2. rec.* Prædictis igitur
ſcut. 100. additis alijs ſcu. 316. ceſſis ab Alberino, creditum
R. P. D. Palutij reducitur in totum ad ſummā ſc. 416. tātū.
Maior autem huius cauſæ difficultas conſiſtit in eo,
quod creditores prętendunt litem contra R. P. D. Palutiū
fuiſſe introductam, vſq. de anno 1648. cumq. durante hu-
iuſmodi lite exegiſſe penſiones cōtrouerſi Plateatici ſpa-
tio octo annorum ad rationem ſc. 80. quolibet anno, quæ
conſtituunt ſummam ſc. 640. quæ cum excedant eius cre-
ditum in ſummam ſcu. 224. ſic ille remaneat magis ſatiſ-
9 factus, vnde † impedire nunc non valeat quin d. credito-
res vtantur Iuribus ſuis, vel actione hypothecaria, vel ex
Saluiano pro conſequutione illius, quod eis debet. iuxt.
tex. *in l. qui a debitore 11 ff. qui potior. in pig. hab.* Rot. apud
Cenc. *de cenſib. deciſ.* 451. *nu. 1. & 2.*
10 Et † quamuis idem Reuer. P. Dominij Palutius aſſerat,
vigore ceſſionis, ſiue donationis ei factæ à q. Marchio-
ne Baldaſſare Palutio eius Auo de huiuſmodi Platea-
tico, illud poſſidere ex iure dominij, et per conſe-
quens feciſſe fructus ſuos, nec teneri ad aliquam eo-
rum reſtitutionem, vt firmat deciſio, quæ reuidetur,

in §. neque habita fuit in conſideratione; tamen hoc ali-
11 quam pari difficultatem DD. viſum fuit, quia † reſpe-
ctu acquiſitionis fructuum, vt poſſeſſor illos ſuos facere
poſſit, debet eſſe omni ex parte bonæ fidei poſſeſſor ad
text. in *l. bona fidei, ff. de acquir. rer. dom.* Rota coram Pe-
nia *deciſ. 121. num. 2.* & coram Buratto, *dec. 227. nu. 4.* vbi
12 quod poſſeſſor † tantum bonæ fidei æquiparatur Do-
mino, quoad perceptionem fructuum, num autem ta-
lis dici potuit dictus R. P. D. Palutius dubitatum fuit,
nam quoad creditores, qui contra eum litem mouerunt,
fuit ipſe conſtitutus in mala fide; Vnde non videtur feciſ-
ſe fructus ſuos, cum ſatis trita ſit in his concluſio, quod
13 à die motæ litis veniunt fructus, iuxta naturam interdi-
ctorum, ad text. *in l. 3.* vbi Glo. & ibi DD. Oddofred. Al-
beric. Bart. & Angel. *ff. de interdict. l. 1. § ex die quo*, & ibi
Gloſ. *in verbo interdict. ff. de vi, & vi armat. & in l. qua-
ſitum, §. ex hoc, ff. de precar.* Rota coram Caualer. *dec. 409.
num. 1.* cum plurib. alijs relatis, per Addent. ad Burat. *de-
ciſ. 184. lit. A. & B.* Vnde prætendunt creditores, vt di-
ctorum fructus ſint excomputandi cum creditis eidem
R. P. D. Palutio ceſſis, maxime cum ipſi obtinere non
poſſint, niſi reſtituta integra ſumma in ceſſione conten-
ta.

14 Verum quia quotieſcumque † quis poſſidet rem ali-
quam titulo Creditoris, vt ſibi ſoluat de fructibus eiuſdẽ
rei, creditor anterior nũquam reſtituere cogitur pignus,
niſi integrum creditum ei reſtituatur, per text. in *l. quam-
diu, C. de diſtract. pignor.* Surd. *dec. 44. num. 7.* adeo vt ne-
15 que † teneatur poſſidens dimittere glebam ad commo-
dum aliorum concurrentium, niſi prius ipſo ex integro
16 ſatisfacto, reſeruando † tantummodo poſterioribus cre-
ditoribus beneficium auocandi pignus, & ſoluendi inte-
grum creditum anterioribus, *l. potior, ff. qui potior. in pign.
hab. l. acceptam mutuo, C. de vſur.* latè Rot. in Firmana
Saluiani 24. Maij 1631. coram bon. mem. Pitou. quæ eſt,
deciſ. 135. ſub num. 3. & ſeq. par. 6. rec. prout etiam quan-
17 do † emptor ſoluit tantum pro rata Creditoribus ante-
rioribus; quia tunc non ſoluit ad confirmandam ſuam
hypothecam, ſed ad effectum, vt rem emptam ſub hypo-
theca ab illa liberet, vtroque caſu ei ſubuenitur ex æqui-
tate, per text. in *l. qui a debitore, ff. qui potior. in pign. hab.*
& tuendus eſt ratione illius, quod Creditoribus Anterio-
ribus ſoluit, ibi (quia debitori ſuo prædium obligatum
comparauit, eatenus tuendus eſt, quatenus ad priorem
Creditorem ex prædio pecunia peruenit) vt ita firmauit
Rota *d. dec. 1635. nu. 15. p. 6. rec.*

18 Ex his igitur colligitur quod † poſſeſſio plurium poſ-
ſidentium pro indiuiſo diuerſis reſpectibus admittitur,
ac compatibilis eſt, iuxta text. in *l. 3. § ſi ex pluribus, ff.
de acquir. poſſeſſ.* cum pluribus alijs relatis, per Modern.
Foroliuien. *de pignor. lib. 4. tit. 2. quæſt. 44. ſub nu. 17.* Vnde
19 † cenſuerunt Domini in hoc quoque caſu immiſſionem
pro indiuiſo concedendã eſſe D. Iuniperæ Manfronæ, ac
alijs Creditoribus dicti Papirij Capizuchi pro rata ex-
cedente verè Credita anteriora eiuſdem R. P. D. Palutij,
quod autem Rota hoc practicauerit, teſtatur Caualer.
dec. 652. n. 4. & 5. qui hanc opinionem tamquam æqui-
tati conſonam amplectendam declarat, & fuit dictum in
allegata Romana Saluiani, 24. Maij 1632. coram bon. me.
Pirouano confirmata 24. Ianuarij 1635. coram eodem.
Nec non in Romana Saluiani 22. Iunij 1643. ſub §. *Ter-
tium autem*, coram Reu. Tarraconen. in Maceraten. Sal-
uiani 10 Martij 1647. coram Eminent. D. Card. Corrado.
Modern. Foroliuien. *de pign. lib. 4. tit. 2. quæſt. 44. num. 16.
cum ſeq.*

20 Neque † obſtat Deciſio Manticæ 69. *ſub num. 3. verſ.
neque ad rem pertinet*, quæ licet loquatur de emptore, &
poſſidente iure Dominij, & declarat quod ſi etiam pre-
tium ſit ſolutũ anterioribus creditor non abſorbeat totã
rem, in nihilo illi ſubuenitur per viam retentionis, tamen
in dicta deciſ. nullæ DD. auctoritates afferuntur pro cõ-
probatione huius opinionis, vltra quod id obiter firma-
21 tur. Deciſio † vero in Spoletina Saluiani interdicti 2.
Aprilis 1607. coram Sa. me. Innoc. X. Neque applicabilis
viſa fuit huic caſui, quia omnes doctrinæ in ea relatæ, lo-
quuntur in creditore poſſidente iure pignoris, non autem
iure Dominij, vt in iſto caſu.

22 Demum † nihil refert, quod idem R. P. D. Palutius,
pendente lite reportauerit ceſſionem iurium ad Credi-
toribus Capizuchi pro maiori ſumma, quã quæ verè, &
realiter pro pretio per ipſum ſolutũ fuit, quia dum poſ-
ſidebat, certum eſt, quod facere hoc potuit pro tuitione
ſuæ poſſeſſionis, ex textu ſatis claro, & rotundo in *l. per
diuerſas*, vbi Bartol. & Comment. DD. *C. mandati*, & latè
fuit firmatũ in *Aeſina bonorum 1. Iulij 1639. coram R. P.
D. meo Bichio.*

Et ita reſolutum fuit, vtraq. parte informante, &c.

AD II. PART. INIT.

R. P. D. Albergato.

Romana Fideicommiſſi de Incoronatis.

Ven. 7. Iunij 1653.

ARGVMENTVM.

De donationis iure, prælatione, & Dominio tranſlato ex ipſa; præcipue ex Clauſula Conſtituti. De ipſius ſimulatione. De cauſæ oneroſæ, & lucratiuæ concurſu, &c.

SVMMARIVM

1 *Bona fideicommiſſi alienata per filium, cui competit detractio legitimæ remanent libera ab omni onere fideicommiſſi.*
2 *Alienationes primo loco facta per grauatum cedunt in detractiones ipſi debitas.*
3 *Poſſeſſores rei fideicommiſſaria diſtracta à grauato pro ſuis detractionibus ſunt legitimi contradictores ad impediendam immiſſionem fideicommiſſarij.*
4 *Creditor ex cauſa onerosa præfertur Donatario, licet anteriori, cui bona donata non fuerunt tradita.*
5 *Donans ante traditionem poteſt de re donata liberè diſponere.*
6 *Hypotheca expreſſa bonorum donatorum appoſita in inſtrumento donationis pro illius obſeruantia, excludit diſpoſitionem tex.* in l. fin. §. Lucius Titius. ff. de Donat.
7 *Donatarius cui pro obſeruantia donationis fuerunt hypotheca bona, ſi ſit prior in tempore præfertur alijs poſterioribus non attenta cauſa lucratiua, vel oneroſa.*
8 *Cauſa oneroſa in hypothecaria non habet priuilegium prælationis.*
9 L. fin. §. Lucius Titius, ff. de Donat. *declaratur.*
10 *Poſſeſſio rei donata transfertur per reſeruationem vſusfructus, & clauſulam Conſtituti.*
11 *Clauſula Conſtituti, eſt tranſlatiua vera poſſeſſionis.*
12 *Clauſula Conſtituti appoſita in inſtrumento donationis operatur, quod Donatarius poſteriori creditori, quamuis cauſam oneroſam habenti præferri debeat.*
13 *Simulatio contractus inficit virtutem clauſularum in illo appoſitarum, illaſq. penitus ineſficaces reddit.*
14 *Simulatio interueniens circa contractum principalem influit etiam in acceſſorijs.*
15 *Creditor ex cauſa oneroſa, licet poſterior, quando præferatur alijs venientibus ex cauſa lucratiua.*
16 *Simulatio probatur ex confeſſione contrahentium.*
17 *Simulatio, vbi ſuit probata per confeſſionem partium, non eſt neceſſe probare cauſam ſimulandi.*
18 *Simulandi cauſa probata dicitur, quando per contractum ſimulatum euitatur ſolutio æris alieni.*
19 *Simulatio probata cauſa ſimulandi, ſatis dicitur iuſtificata, ſi duo concurrant coniectura.*
20 *Simulatio, & fraus facilius præſumitur inter coniunctas.*
21 *Simulationis donationis præſumptio oritur ex immenſitate ipſius donationis.*
22 *Simulatio donationis arguitur ex eo, quod donans poſt cõtractum perſeuerauerit in poſſeſſione rei donatæ.*

23 *Dona-*

Digitized by Google

23 *Donatarius ſi apprehendas poſſeſſionem rei donatæ alio ti-*
tulo, quam donationis reſultat ex hoc præſumptio ſimula-
tionis donationis.
24 *Simulationis præſumptiones quæ ſingulæ de per ſe non ſuf-*
ficerent vnitæ plenè ſimulationem probant.
25 *Donatio facta ex cauſa matrimonij dicitur ex cauſa one-*
roſa.
26 *Donatio non dicitur facta ex cauſa matrimonij, quando*
ſuperuenit poſt capitula matrimonialia, & inſtrumen-
tum dotale in quibus nulla ſit facta mentio talis donatio-
nis.
27 *Donatio dicitur pura, quando cauſa in illa expreſſa, non*
ſuit finalis, ſed impulſiua.
28 *Simulationis exceptio non admittitur in iudicio immiſ-*
ſionis, Declara, vt n. 29.
29 *Simulatio adducta ad effectum infirmandi contractum*
plenas requirit probationes.
30 *Simulatio adducta, non ad inualidandum contractum,*
ſed vt facilius intret æquitas pro ſecũdo creditore ex cau-
ſa oneroſa, & poſſidente ad excluſionem anterioris ex
cauſa lucratiua, admittitur concurrente ſuſpicione, Iudi-
cis arbitrio penſanda.

DECISIO XXXIV.

EX duplici fideicommiſſo, altero videlicet à Marcello
de Incoronatis, & altero à Franciſco eius filio in defe-
ctum deſcendentium, ad fauorem proximorum ordina-
to, petitam ab Angelo Incoronato immiſſione ex re-
medio *l. fin C. de edict. Diui Adrian. tollen.* ſiuè vtilis Sal-
uiani interdicti poſſeſſionem Caſalis Aquætrauerſæ per
eumdem Franciſcum pretio ſcu. 14. mil. venditi Excellen-
tiſs. D. Principi Burgheſio denegauit Rota in deciſione
edita 9. Maij 1642. coram Reu. Terracinen. eaque hodie
coram me in illius locum ſubrogato ad inſtantiam Mar-
ci Antonij ad trutinam reuocata, & vtraq. parte bis In-
formante diſcuſſa Domini ſteterunt in deciſis.

Quo enim ad fideicommiſſum Marcelli certum eſt,
1 quod non competit immiſſio, quia † Caſale controuer-
ſum per eius alienationem à Franciſco, cui legitima de-
bebatur, factam, liberum remanſit, & vt partes expreſsè
declararunt à quocumque onere exemptum, Fuſar. *conſ.*
52. *num.* 3. Cyriac. *controu.* 284 *nu.* 9. Modern. Foroliuien.
de legat. lib. 2. *tit.* 2. *q.* 3. *nu.* 4. Rota coram ſa. me. Gregorio
XV. *dec.* 266. *num.* 3. *dec.* 580. *num.* 2. coram Caualer. *dec.*
496. *num.* 15. coram Buratto, *dec.* 394 *nu.* 8. in Romana fi-
deicommiſſi de Matis 2. Iunij 1650 §. *De alijs*, coram R.
2 P. D. meo Meltio, & ratio eſt, quia † primæ bonorum
diſtractiones cedunt in detractiones grauato debitas, iu-
xta tex. in *l. Marcellus, §. res quæ, ff. ad Trebellianum*, adeo
3 vt † earum vigore etiam tertij poſſeſſores aduerſus præ-
tenſos fideicommiſſarios ſuam poſſeſſionem tueri poſ-
ſint. Oldrad. *conſ.* 107. *num.* 8. Gabr. *conſ.* 45. *nu.* 45. *verſ.*
Datur etiam, l. 1. Cephal. *conſ.* 624. *num.* 6. & 7. Surd. *conſ.*
576. *num.* 40. & 41. Peregrin. *de fideicom. art.* 39. *nu.* 4. Rot.
coram Andrea *dec.* 80. *nu.* 1. *in Romana fideicommiſſi de*
Zuccaris 14. *Nouembr.* 1639. *§. quod autem, coram R. D.*
meo D. cano, & in Ceſenaten. bonorum 10. Martij 1649.
coram R. P. D. meo Peutingerio, confirmata 16. Martij
1651. *coram me.*

Quo vero ad aliud fideicommiſſum à prænominato
Franciſco conſtitutum in donatione per ipſum facta Cę-
ſari eius filio, ac illius deſcendentibus, & in eorum, ac
Marcelli alterius filij, ipſiuſque deſcendentium defectum
ad fauorem ſibi proximioris in gradu, ad impediendam
Marco Antonio immiſſionem, adducebatur textus in *l.*
4 *final §. Lucius Titius, ff. de donat.* per † cuius diſpoſitionē
in deciſione, quæ reuidetur reſolutum fuit, aſſertam do-
nationem, quamuis anteriorē non præiudicare Domino
Principi, qui ex cauſa oneroſa in poſſeſſione reperitur,
5 ea ratione, quia donans † ante traditionem poteſt de re
donata liberè diſponere, vt explicat Cuman. in *l. priuile-*
gia, num. 7. *verſ. aliud eſt, ff. de priu. cred.* Alciat. in *l. pupill.*
num. 14. *ff. quæ in fraud. cred.* Cephal. *conſil.* 555. *num* 10.
Guttier. *de Iuram. confirm. par.* 3. *cap.* 15. *num.* 20. *verſ. Sed*
profecto, Caſtill. *dec.* 72. *nu* 1. & in addit. ad Rouit. *dec.* 48.
plenè Carleual. *de Iud. tom.* 2. *l.* 1. *tit.* 3. *diſp.* 30. Rota in Ve-
rulana bonorum 29. Febr. 1644. *coram R. P. D. meo Peu-*
tingerio.
6 Verum † hodie animaduerſum fuit, quod pro manu-
tentione donationis, de qua agitur, adeſt expreſſa bo-
norum donatorum hypotheca, quæ excludit diſpoſitio-
7 nem eiuſdem textus in *d. §. Lucius Titius*, & † operatur,
vt potior in tempore non attenta cauſa lucratiua, vel
oneroſa præferri debeat, iuxt. text. in *l. qui balneum, l. po-*
tior, ff. qui pot. in pignor. hab. l. 2. *C. eodem, l. ſi quidem, C. de*
donat. inter virum, & vxorem, l. de rebus, C. de donat. ante
nupt. l. quæ prædium, C. ſi res alien. pig. datur ſit. l. 1. *C. de Iu-*
8 *re fiſci, lib.* 10. in † hypothecaria enim cauſa oneroſa non
habet priuilegium prælationis, vt reiectis contrarijs, latè
firmat Gait. *de credit. cap.* 4. *quaſ.* 11. *præſertim à num.* 1274.
vbi hanc opinionem magis veram probat, & communē
aſſerit, vtpotè quia contraria dumtaxat procedit, quan-
do donatarius non habet hypothecam, ſed tantum per-
ſonalem actionem, vt declarando doctrinam Cumani,
in d. l. priuilegia, tradit Mantic. *de tacit. lib.* 11. *tit.* 22. *n.* 23.
verſ. quia Cuman. loquitur, Pacific. de Saluian. *inſpect.* 3. *c.*
2. *nu.* 470. Felician. *de Cenſib. lib.* 3. *cap.* 5. *nu.* 27. Fontanell.
& alij relati ab Amat. Panorm. *var. reſol. lib.* 1. *reſol.* 26. *nu.*
16 Hermoſil. in Addit. ad Greg. Lopez *li.* 4. *tit.* 4. *p.* 5. *gloſ.* 2.
num. 8. Paleaz. *de maiorat. p.* 1. *q.* 24. *nu.* 21. & hanc opinio-
nem vti melioribus fulcitam rationibus, & communiter
receptam, ſequuti quoque ſunt Piccard. *in comment. ad l.*
prin. ff. de priu. cred. poſt §. quadam actiones, n. 20. *inſt.*
de action. Gabr. *conſ.* 82. *num.* 1. & *ſeqq. lib.* 1. Opicell. *de*
teſtam. pauper. tit. 1. *de dilat.* 5. *n.* 131. Gabr. Sarac. *in addit.*
ad ſingular. Matthæſil. *num.* 3. Rodriquez *de concurſ. cre-*
dit. p. 2. *art.* 1. *num.* 19. & 20. Caren. *reſol.* 107. *nu.* 4. *lib.* 1. Pi-
gnatel. *controu. forenſ. cap.* 19. *præſertim, ſub nu.* 16. *centur.* 2.
Modern. Foroliuien. *de pignor. lib.* 4. *tit.* 1. *q.* 2. *num.* 12. relat.
per Adden. *ad dec.* 666. *num.* 6. *p.* 4. *tom.* 3. *rec.* & firmauit
Rota, *dec.* 437. *p.* 1. *dec.* 233. *num.* 1. *p.* 2. & clarius in Roma-
na Saluiani de Caſalibus 21. *Iunij* 1641. *coram R. P. D. meo*
Cerro, impreſſa apud Zacch. de obligat. Camer. *dec.* 189.
nu. 29. & penes Modern. Foroliuien. *de pignor. deciſ.* 50. *nu.*
54.
9 Præterea † text. in *d. §. Lucius Titius*, hic non applica-
tur, quia eius diſpoſitio procedit tantum, vbi nulla ad fa-
uorem Donatarij interuenit traditio, vt patet ex illius
verbis, ibi, *donauit, & ante traditionem eundem fundum*
poſt dies paucos, ſeio pignori obligauit, ſecus autem eſt,
quando in Donatarium translata fuerit poſſeſſio nedum
per realem traditionem, ſed etiam (prout in noſtro caſu)
per reſeruationem vſusfructus, & clauſulam Conſtituti,
11 quæ † eſt translatiua veræ poſſeſſionis, & † operatur, vt
12 Donatarius poſteriori Creditori, quantumuis cauſam
oneroſam habenti præferri debeat, vt in puncto declara-
uit Senat. Regni Aragon. apud Ioſeph. Seſs. *dec.* 405. *nu.* 4.
lib. 4. Gait. *de credit. q.* 11. *num.* 1278. & *ſequ.* & *in append.*
ad eundem tract. p. 2. *num.* 25. *reſol.* 3. *num.* 81. *reſo.* 5. *per tot.*
Caren. *d. reſol.* 107. *num* 6. Pignatell *contr.* 19. *nu* 19. *cent.* 2.
Hodiern. ad Surd. *dec.* 111. *num.* 10. Peguer. *dec.* 48 *num.* 6.
& 7. idem ſentit Guttier. ſectator contrariæ opinionis de
iuram. conf. p. 3. *c.* 15. *num.* 25. *erga fin.* Rouit. *d. deciſ.* 48. *nu.*
25.

Sed nihilominus DD. adhuc ſteterunt in deciſis, quia
13 ſimulatio, † quam manifeſtam redolet aſſerta donatio,
virtutem harum clauſularum inficit, illaſque penitus inef-
ficaces reddit, Rota *deciſ.* 11. *num.* 18. & *ſeq. p.* 7. *recent.*
14 nam † ſi interuenerit circa perſonalem contractum in-
fluit etiam in ea, quæ illi ſtant acceſſoriæ, vt ex Aretin. in
l. 1. *§. ſi vir vxori, col.* 3. *verſ. ſed hoc eſſet concedendum, ff.*
de acquir. poſſeſſ. & alijs alleg. firmatur in deciſione, quæ
reuidetur, ex traditis per Farinac. *de falſ. & ſimulat. q.* 162
15 *num.* 32. Rota *deciſ.* 308. *num.* 14. *p.* 5. *recen.* & † operatur
quod aſſertis fideicommiſſarijs ex titulo lucratiuo venię-
tibus, non ſit concedenda immiſſio, eiſque præferendus
ſit D. Princeps, qui ex cauſa oneroſa in poſſeſſione reper-
ritur, vt in puncto ſimulationis probat Anton. Panorm.
d. reſol. 26. *num.* 17. alijque relati per Modern. Foroliuien.
de pign. lib. 4. *tit.* 1. *q.* 25. *num.* 3. vbi Deciſio, quæ hodie con-
firmatur, in hoc ſenſu adducitur.
16 Simulatio † autem probatur ex confeſſione tam Fran-
ciſci donantis, quam Cæſaris, & Marcelli donatariorum,
qui

Digitized by Google

qui in venditione Caſalis controuerſi facta D. Principi
aſſeruerunt, nullam illius præceſſiſſe donationem, ex quo
arguitur, quod eam habuerint pro non vera, & ſimula-
ta, vt notat Bald. *conſ.431.nu.1. & ſeq. lib.5.* Angel. *conſ.*
47. ſeu 48.nu.2. verſ. ſi poſt donationem appareret, Mandel.
conſ.386. num.9. Ludouic. Morot. *conſ.47. ſub num.12. &*
17. Bertrand. *conſ.309. num.2. lib.4.* Carocc. *dec.1. in fine,*
verſ. additur, & 6. Rot. *dec.141. nu.7. p.3. recent.* adeo vt
17 ſtante hac partium confeſſione non ſit quærendum de
cauſa, vt inquit Farinac. *de falſit. & ſimulat. d.q.162. num.*
139. Gratian. *diſceptat.600. num.19.* Rota coram Buratt.
dec.733. nu.4. in Romana Cenſus 17. Decembr.1627. coram
Merlino, & in Romana locorum montium 11. Martij
proximi præteriti. *§. adeo vt, coram R. P. D. meo Royas,*
cum alijs allegatis per Adden. ad ſa. me. Gregor. XV. *dec.*
18 *157. num.27.* quæ † tamen in præſenti non deficit, vt po-
tè reſultans ad euitandam ſolutionem æris alieni ante, &
poſt hanc omnium ferè bonorum largitionem cõtracti,
l. omnes, §. Lucius, ff. de his, quæ in fraud. cred. Bald. in *l. ſi*
vnquam, C. de reuocan. donat. Soccin. Sen. *conſ.108. num.2.*
in fine cum ſeq. lib.1. Pariſ. *conſ.53. num.17. lib.1.* Becc. *conſ.*
52. num.54. vol.1. Rota *d. dec.741. num.4. p.3. rec. & in Ro-*
mana Pecun. 9. Iunij 1636. coram Merlino.

19 Data † autem cauſa ſimulandi, ſimulatio concurren-
tibus duabus coniecturis plenè probatur, Bartol. in *l. poſt*
contractum, nu.2. & ſeqq. de donat. Mandell. *cons.386 n.3.*
Farinacc. *d.q.162. num.106.* Staib. Iun. *reſol.4. nu.10.* Rot.
dec.283. num.13. p.5. in Romana Pecuniar. 28. Maij 1649.
§. ad conuincendum, & in Vetulana molendini 12. Ianuar.
præteriti, *§. fin. coram Emin. D. Card. Otthobono.* In præ-
20 ſenti vero plures, & vrgentes concurrunt, nam † præter
quod donatio fuit facta filiis, & inter coniunctos facilius
fraus, & ſimulatio præſumitur, *l. lata, C. de donat.* Bald.
conſ.70. num.1. lib.1. Socc. Sen. *conſ.264 num.2. verſ. tertio*
arguitur, lib.2. Gozzad. *conſ.1. num.24.* Natt. *conſ.443. nu.*
10. Farinacc. *conſ.42. ſub num.3. lib.1.* Penia *dec.346. nu.5.*
21 fuit † ponderata immenſitas eiuſmodi donationis, quæ
omnia bona continet, *d. l. inter omnes, §. Lucius, ff. de his,*
quæ in fraud. cred. Alex. *conſ.86. num.3. lib.7.* Ceph. *conſ.*
137. num.78. Honded. *conſ.46. nu.17. & ſeqq. lib.1.* Farin.
de falſit. & ſimulat. q.164. num.122. Afflict. *dec.370. ſub nu.*
17. Rota *dec.24. num.4. p.3. dec.179. num.11. p.4. tom.2. dec.*
22 *591. num.3. p.5. rec.* Et † inſuper poſſeſſio Donantis poſt
donationem, ex qua regulariter inſurgit coniectura ſi-
mulationis, *l. ſicut, §. superuacuum, ff. quib. mod. pig. vel hy-*
poth. Menoch. *de arbitr. caſu 39. & de præſumpt. li.3. præ-*
ſum.122. num.110. Mantic. *de tacit. lib.13. tit.36.* Farinac.
d. q.162. num.228. cum alijs adductis in *Rom. Domus ad*
Tranſtiberim 18. *Iunij* 1638. *§. ſed viſa, coram Panzirolo.*
23 Præſertim quia poſt † illius mortem, Cæſar aſſertus Do-
natarius bonorum, poſſeſſionem accepit non in vim do-
nationis, ſed vigore Auiti fideicommiſſi à Marcello or-
dinati, quod indubitanter comprobat illam, pro ſimula-
ta, & non vera habuiſſe, iuxta tradita per Mandell. *conſ.*
24 *386. ſub num.7.* & † hæ coniecturæ licet de per ſe conſi-
deratæ, aliquam pati poſſint difficultatem, ſimul tamen
vnitæ plenè ſimulationem aſſertæ donationis probant.
ad not. in *l. ſi ſtipulatus, ff. de vſur.* Gabr. *conſ.51. num.10.*
lib.2. Rouit. *dec. 3. num 16. verſ. ex quibus,* Rota *deciſ.71.*
num.8 poſt 1. vol. conſil. Farinac. in *Auenionen. ſimulationis*
29. Ianu. 1635. coram Panzirolo, & in d. Rom. Pecu. 9. Iunij
1636. §. Domini omnibus, coram Merlino.

25 Non obſtat, quod dicta † donatio emanauerit ex cau-
ſa matrimonij, quæ titulum onerosum præſefert. Caſtill.
dec.12. num.5. & 6. Rota coram Gregor. *dec.563. num.4.*
26 *& 5.* quia † cum eam, abſque ipſius mentione præceſ-
ſerint capitula matrimonialia, & dotale Inſtrumentum,
non præſumitur matrimonij intuitu concepta, ſed gra-
tuita, & voluntaria cenſetur. Fontanell. *de pact. nupt. tom.*
1. clauſ.4. gloſ.1. ſub nu.20. verſ. ex quibus. Eoque magis,
27 quia † aliæ cauſæ vltimæ conſeruationis bonorum in
agnatione, & liberalitatis, ac amoris donantis erga Do-
natarios expreſſæ fuerunt, vndè neutra ex illis cenſetur
finalis, ſed omnes impulſiuæ, ideoque donatio remanet
pura, vt in puncto reſpondit Rota, *dec.20. nu.14. & ſeqq.*
& dec.251. nu.12. p.5. rec.

28 Minus obſtat, quod † in Iudicio immiſſionis hæc ex-
ceptio ſimulationis non admittatur, ex traditis in Mele-
uitana bonorum 1. Febru. 1651. *coram Em. Card. Otthob.*
29 Quia † id procedit, vbi illa altiorem indaginem requirit,
ſecus autem eſt, quando ſimulatio ex confeſſione partiũ,
vt hic, & vrgentiſſimis coniecturis probabili cauſa ſufful-
tis probata remanet. Staib. Iun. *reſol.9. num.9.* & firma-
tum fuit in Perufina Cenſus 18. Mart. 1648. *coram R. P. D.*
meo Pentingerio. Præſertim, quia non agitur de ſimula-
tione ad effectum detrahendi actum, illumque habendi
pro non facto, etiam in præiudicium facientis, iuxta ter-
minos, *l.1. & toto tit. C. plus valere quod agitur, quam*
quod ſimulatè, quo caſu plenior probatio, & exactior
30 diſcuſſio ſimulationis neceſſaria videtur, ſed † ad effe-
ctum, vt facilius intret æquitas pro ſecundo Creditore
oneroſo, & poſſidente, in excluſionem anterioris agentis
ex cauſa lucratiua, ad quem, ſolam probabilem ſuſpicio-
nem fraudis, vel ſimulationis Iudicis arbitrio penſandam
ſufficere, firmarunt Amat. Panorm. *d. reſol.26. nu. vltimo,*
Carocc. *deciſ.1. per tot.*

Et ita, &c.

AD II. PART. INIT.

R. P. D. Meltio.

Romana Plateatici.

Lunæ 22. Martij 1651.

ARGVMENTVM.

De dominij translatione ex donatione; Poſſidens iure dominij facit fructus ſuos; de ceſſione, ſolutione, &c.

SVMMARIVM.

1 *Poſſidens poteſt poſſeſſionem tueri à creditoribus, ſi habeat ceſſionem iurium ab alijs creditoribus anterioribus.*
2 *Ceſſionarius ſuccedit in locum cedentis, quoad omnes effe-ctus.*
3 *Ceſſionarius repellit Agentes eiſdem iuribus quibus cedẽ-tes repellere poterat.*
4 *Ceſſiones ſuffragari non poſſunt, niſi pro rata pecuniæ a-ctualiter numerata, Declara, vt nu. ſeqq.*
5 *Ceſſio ſuffragatur etiam pro ſumma non ſoluta, quando fuit facta de credito indubitabili.*
6 *Ceſſio magna pro modica ſumma reportari valet à poſſeſ-ſore ad tuendam ſuam poſſeſſionem.*
7 *Poſſeſſor ad tuendam ſuam poſſeſſionem poteſt lite penden-te referre ceſſionem ab anteriori creditore.*
8 *Ceſſio reportata à creditore, poſtquam iam fuerat ei ſolu-tum creditum, non eſt valida, quia per extinctionem cre-diti non remanſit aliquod ius ceſſibile, Declara, vt num. ſeq.*
9 *Ceſſio ex interuallo facto quando ſubſtineatur?*
10 *Poſſidens bona debitoris iure pigneris, computat fructus in extinctionem ſortis principalis.*
11 *Donatio transfert rei donatæ dominium.*
12 *Poſſidens bona iure dominij facit fructus ſuos.*
13 *Creditores agentes contra poſſeſſorem rei debitoris iure dominij debent integrum creditum offerre poſſeſſori, nec excomputantur fructus percepti.*
14 *Filiatio probatur etiam præſumptionibus, & coniecturis.*
15 *Filiatio tunc maxime coniecturis probatur, quando de ea principaliter non agitur.*
16 *Aditio hereditatis probatur ex eo, quod quis ceſſerit iura hereditaria, & nu. 18.*
17 *Ceſſio iurium hereditariorum citra ius, & nomen heredis fieri non valet.*
19 *Solutio cedit in cauſam, in quam creditor declarat illam accipere conſentiente debitore.*
20 *Solutio in dubio cenſetur potius facta in extinctionem de-biti proprij, quam alieni.*

DECI-

Digitized by Google

DECISIO XXXV.

A Reſolutione alias ſub die 27. Iunij 1650. capta ad fa-
uorem Platti, & Piſenti, tanquam anteriorum Cre-
torum Papirij Capizucchi, ſuper immiſſione in poſſeſ-
ſionem Plateatici, quod alias de tempore contractæ
obligationis erat in bonis d. Capizucchi, & nunc poſſi-
detur à R. P. D. Palutio fuit hodie receſſum, quia ex iuri-
bus nouiter productis conſtat d. R. P. D. Palutium repor-
taſſe ceſſionem duorum creditorum anteriorum, nempè
vnius a Roccamaura creditore Papirij Capizucchi in ſc.
210. occaſione fructuum, & ſortis principalis ſocietatis
officij ſcut. 100. contractus de anno 1633. & alterius a Ia-
cobo Alberino Creditore, ſcut. 500. pro totidem ab ipſo
ſolutis Olimpiæ Antoninæ, ſiue Franciſco Porcario eius
filio ex cauſa fructuum cenſus impoſito de anno 1634.
per D. Capizucchum ad fauorem præfatæ Olimpiæ in
ſumma ſcut. 1000. cuius cenſus pro rata ſcut. 400. idem
Alberinus recognouit bonam fidem, & pro alia rata ſcut.
600. tanquam ipſius Capizucchi fideiuſſor acceſſerat,
1 Harum † namque ceſſionum vigore, vt dictus Reu. P. D.
Palutius optime ſe tueri poſſit à Creditoribus poſteriori-
bus, donec ipſi offeratur ſumma in ceſſionibus contenta,
declarat Text. in l. quamdiu, C. de diſtract. pig. l. creditores,
ff. eodem, l. moſchis, & ibi Gloſ. verb. poſſeſſorem, ff. de iure
fiſci, Rota dec. 559. nu. 5. p. 1. rec. Caual. dec. 1652. n. 2. & 3.
2 Ceſſionarius † enim ſuccedit, quoad omnes effectus in
locum cedentium, ex l. ſi potiores, C. de his, qui in prior.
credit. loc. ſucced. Mant. de tacit. & ambig. lib. 11. tit. 29. n. 5.
& ſeqq. Rota inter impreſſ. poſt Zacch. de obſig. Cam.
3 dec. 187. nu. 18. verſ. verum etiam, & † repellit Agentes eiſ-
dem omninò iuribus quibus cedentes repellere poterāt,
Bald. in l. empt. in 1. notab. C. de hæredit. vel act. vendit. &
conſ. 63. in princ. lib. 2. Rota dec. 303. num. 7. cenſ. Et ex his
p. 1. & dec. 155. nu. 3. p. 7. rec.
4 Non obitat quod ceſſiones † ſuffragari non poſſint,
niſi pro rata pecuniæ actualiter numeratæ. Ita diſponen-
5 te Text. in l. per diuerſas, C. mandat. Quia concluſio † li-
mitatur procedere, quando pro vt hic ceſſio facta fuit
de creditis indubitabilibus, Gabr. conſ. 67. nu. 7. verſ. nam
receptum eſt, lib. 1. vel † quando procurata fuit à poſſeſ-
ſore rei alienæ, non ad effectum moleſtandi debitores,
vel agendi contra poſteriores creditores, ſed vt ſe ſe tue-
ri poſſit in ſua poſſeſſione illis namque caſibus ex quo
Ceſſionarius non agit contra alium, ſed tantummodo ſe
defendit, non poteſt dici alienarum litium redemptor, in
cuius odium d. l. per diuerſas, ſancita fuit, ſicque pro mo-
dica etiā ſumma magnam ceſſionem reportare valet, ac
eius vigore excipere poteſt de integra ſumma aduerſus
Agentem, ac eum repellere non ſecus, ac ſi illa actualiter
numerata fuiſſent, vt ſunt verba clara Text. in d. l. per di-
uerſas, ibi, vel his, qui alienas res poſſidet pro debito, ſeu re-
rum apud ſe conſtitutas munitione, ac tuitione, & ſequitur
Gloſ. ib. d. verb. & ibi Bart. ſub n. 19. verſ. 3. excipitur, Bald.
ſub num. 7. verſ. & ibi rerum, Angel. ſub nu. 4. Cæſar Ma-
nen. conſ. 125. nu. 9. 10. & 12. & ſequitur. Gabr. de act. con-
cluſ. 5. nu. 8. verſ. limita, viſib. ad Afflict. dec. 232. nu. 3. San.
Fel. dec. 120. Rota dec. 210 nu. 2. verſ. & propterea, par. 1.
diuerſ.
7 Non † refragatur quod dictorum ceſſiones reportatæ
etiam fuiſſent lite pendente, quia vbi poſſeſſor non eſt
actor, ſed reus, non impeditur illas pro defenſione ſuæ
poſſeſſionis acquirere, vt in terminis conſuluerunt Alba
conſ. 265 nu. 13. & Manen. d. conſ. 125. nu. 24.
8 Neque viſum fuit obſtare, quod † dictorum ceſſiones
factæ fuiſſent ex interuallo, & ita tempore quo cum per
ſolutionem iam extinctæ eſſent omnes actiones, ni-
hil remanebat ceſſibile, ad text. in l. modeſtinus, ff. de ſolut.
quia reſpectu crediti Roccamauræ obiectum ceſſat ex
facto, nam ipſemet, antequam quidquid ſibi ſolueretur
9 ceſſit, ſuū creditum R. P. D. Palutio, reſpectu † verò al-
terius crediti, licet Olimpia Antonina, ſiue Porcarius eius
filius ceſſerit iura Alberino Auctori R. P. D. Palutij poſt
ſolutionem ab eodem Alberino factam, tamen quia di-
ctus Alberinus erat etiam fideiuſſor Capizucchi princi-
palis debitoris, nec eius, ſed proprio nomine tantum ſo-
lutionem fecerat; inde ſequitur, vt etiā ex interuallo ceſ-
ſio fieri optimè potuerit, quia obligatio principalis de-
bitoris, nondum fuerat extincta mediante illa ſolutione,
ſed viua remanſit, vt declarat d. Text. in l. modeſtinus, ff.
de ſolut. nu. 4. verſ. aut ſoluit nomine ipſius ſoluentis, Caſtr.
nu. 6. in fin. Rota dec. 153. nu. 4. p. 2. diuerſ. verſ. 3. & vltima
eſt reſponſio, dec. 478. nu. 8. & dec. 530. nu. 1. inter impreſſ.
apud Cenc. de cenſ. cum alijs allegatis ab eodem Cenc.
q. 71. nu. 17. & ſeqq. Præterea Alberinus habet etiā actio-
nem ex promiſſione indemnitatis, ſibi a Capizuccho
principali debitore promiſſæ, vnde ex iſta generali ceſ-
ſione iurium per d. Alberinum facta ad fauorem Reu. P.
D. Palutij translata dici poteſt.
Neque habita fuit in conſideratione reſponſio data,
quod in omnem caſum in extinctionem horum credito-
rum excomputari debeant fructus percepti à d. R. P. D.
Palutio de eodem Plateatico à die motæ litis. Quia
10 † hoc procederet, ſi poſſideret iure pignoris ad effectum
ſibi tantum ſatisfaciendi de fructibus, ad notata, in l. 2.
in fine, C. de pign. act. Bart. in l. non alienum, n. 12. ff. eodem.
11 At † cum iure ille poſſideat vigore tituli donationis trāſ-
12 ferentis dominium, non † poteſt dubitari, quin fecerit
13 fructus ſuos, adeò vt † minime teneatur eos excompu-
tare in creditis ceſſis, ſed creditores poſteriores agentes
ad immiſſionem, vt illam obtineant, debent ſummam in
ceſſione contractam integraliter offerre, Alex. & Iaſ. in
l. Domos, num. 2. ff. de leg. 1. Garz. de expenſ. & meliorat. c.
23. nu. 53. vbi alios cumulat Manen. d. conſ. 125. num. 22.
Mareſcott. var. reſol. lib. 2. cap. 12. nu. 39. 41. & 42.
Denique non obſtant quæ contra defectum legitima-
tionis perſonarum obijciuntur, nam reſpectu Io. Baptiſt.
Roccamauræ, nulla opus eſt legitimatione, cum idem-
met Io: qui dedit pecunias ad ſocietatem, officij fecerit
iam ceſſionem ad fauorem R. P. D. Palutij; reſpectu verò
legitimationis perſonæ Franciſci Porcarij, quia D. Albe-
rino ad computum fructuum ratæ cenſus, tangentis Pa-
pirium Capizucchum, pecunias recepit, & ei iura contra
eundem Papirium ceſſit; quod ſit filius, & hæres Olim-
piæ Antoninæ, probatur, tum ex mādato Procuræ per d.
Olimpiām facto in perſona d. Franciſci, cum aſſertione
quod erat eius filius, tum ex ceſſione iurium facta, per
eundem Franciſcum tanquam filium, & hæredem Olim-
piæ iam defunctæ, & ex eo etiam quod nullus alius com-
14 paret, qui ſe filium prætendat; filiatio .n. † etiam ex con-
iecturis, & præſumptionibus probatur, Gloſ. in l. Lucius,
ff. de condit. & demonſtrat. Bart. in l. 1. nu. 1. & 2. C. quorum
bonorum, Surd. conſ. 1. nu. 38. & 40. Menoch. de arbitr. caſ.
15 89. n. 11. lib. 2. præſertim † quando de ipſa filiatione par-
ticulariter non agitur, Gemin. conſ. 27. per tot. Nogverol.
alleg. 25. nu. 91. Rota in Mutinen. Bonor. 27. Martij 1648.
16 §. Quod autem filiatione. dubitari † non poteſt de aditio-
17 ne hæreditatis cum iura hæreditaria ceſſerit, iſte † nam-
que actus citra ius, & nomen hæredis exerceri non po-
terat, Bart. in l. gerit, vbi ſuſe, n. 25. ff. de acq. hæred. Mant.
18 de coniect. vlt. volunt. lib. 12. tit. 9. nu. 8. ſicque † aditionem
perfectè cōcludit, Rota in Bonon. fideicommiſſi de Ru-
beis 11. Martij 1648. coram R. D. Decano. §. ratio reſolu-
tionis.
Verum DD. hic iuſta ratione animaduerterunt quod
quamuis creditum ceſſum à Iacobo Alberino ad fauorē
R. P. D. Palutij fuerit pro ſumma ſcut. 500. ei tamen non
ſuffragetur, niſi pro rata ſcut. 316. quia ex declaratione
data in eius Summar. nu. 4. apparet Alberinum in totum
ſoluiſſe Olimpiæ Antoninæ in pluribus vicibus ſcut. 680.
occaſione fructuum cenſus ſortis principalis, ſcut. 1000.
ipſe recognouerat bonam fidem pro ſcut. 400. reliqua
verò 600. debebantur à Capizuccho, & propterea exce-
19 pta, dicta ſumma ſcut. 316. quam † ceſſiſſe in cauſam
ſolutionis fructuum à Capizuccho debitorum conſtat ex
impreſſa ipſius Alberini declaratione à Franciſco Por-
cario debitore acceptata, l. 1. ff. de ſolut. reliqua ſcut. 364.
præſumuntur ab eodem Alberino ſoluta in ſatisfactionē
fructuum ſuæ ratæ cenſus, in dicta, & etiam maiori ſum-
20 ma decurſorum, quia ſolutio † in dubio cenſetur potius
facta in extinctionem debiti proprij, quam alieni,
Bald. in l. 1. ff. de ſolut. & in l. indebitum, ff. de cond. indeb.
Menoch. de arbitr. caſ. 493. num. 10. Gratian. diſcept. fo-
renſ.

Digitized by Google

renſ.cap.224.num.27.& cap.961.numer.quarto, cum ſeqq.

Ceſſiones igitur per Reu. P. D. Palutium reportatas ei ſuffragari DD. exiſtimarunt aduerſus præfatos Plattos, & Piſentes, calculando tamen creditum ceſſum ab Alberino in dictorum ſcut.364. dumtaxat, alterum verò Roccamauræ in ſcutis 210.

Et ita, vtraq. parte informante, &c.

AD II. PART. INIT.

R. P. D. Cotrado.

Maceraten. Saluiani.

Lunæ 11. Martij 1647.

ARGVMENTVM.

De iure mulieris ob hypothecam pro ſua dote, vt ſibi ſatisfiat. De ipſius hypotheca generali, & ordine agendi. De confeſſione dotis receptæ, & eius effectu. De ſolutione facta poſteriori creditori, & alijs ad rem.

SVMMARIVM.

1 *Creditum cum hypotheca ad effectum obtinendi immiſſione in iudicio Saluiani, iuſtificatur per inſtrumentum publicum obligatione Camerali munitum.*
2 *Poſſeſſio debitoris ad effectum obtinendi immiſſionem in iudicio Saluiani ex quibus probata remaneat.*
3 *Emptor impugnare non poteſt poſſeſſionem eius à quo bona emit.*
4 *Poſſeſſio Rei conuenti probatur ex ſubſtentatione litis.*
5 *Poſſeſſio probatur ex mandato de manutenendo, obtento ab eo de cuius poſſeſſione dubitari contingit.*
6 *Retentio, & manutentio antecedentem poſſeſſionem neceſſario ſupponunt.*
7 *Immiſſio ex vtili Saluiano interdicto concurrentibus credito cum hypotheca poſſeſſione bonorum debitoris, & Rei conuenti negari non poteſt.*
8 *Verba ſententiæ ſunt ita intelligenda, vt non contrarientur diſpoſitioni Iuris.*
9 *Confeſſio dotis receptæ præcedente promiſſione, & concurrente iuſtificatione ſolutionis maioris partis, probat tam contra maritum confitentem, eiuſque heredes, quam aduerſus creditores, & habentes cauſam ab eis.*
10 *Fundus dotalis non eſt res tradita pro dote promiſſa in pecunia, nec res ex ipſa pecunia dotali comparata.*
11 *Mulier poteſt pro recuperatione ſuæ dotis promiſſæ in pecunia agere contra bona ſibi bene viſa pro ſuo credito hypothecata, nec tenetur excutere bona empta ex pecunia dotali.*
12 *Hypotheca ſpecialis non impedit agere contra bona generaliter obligata ſtante obligatione Camerali.*
13 *Obligatio Cameralis tribuit creditori electionem bonorū debitoris reiecta excuſſionis neceſſitate.*
14 *Inuentarium probat, quæ bona remanſerint in hereditate defuncti.*
15 *Mulier non tenetur pro recuperatione ſuæ dotis agere contra bona intricata, & litigioſa.*
16 *Exceptio dubia non admittitur in iudicio Saluiani ad retardandam immiſſionem.*
17 *Præſcriptio regulariter obſtat hypothecariæ, & Saluiano.*
18 *Præſcriptiones longi temporis inchoari non poſſunt contra pupillos, & minores.*
19 *Præſcriptio longiſſimi temporis currit contra minorem.*
20 *Præſcriptio interrumpitur per introductionem iudicij.*
21 *Præſcribere non poteſt is, qui eſt in mala fide.*
22 *Mala fides defuncti nocet etiam heredibus, ad excludendam præſcriptionem.*
23 *Soluens creditoribus poſterioribus non liberatur is, qui obligationem habet ſoluendi anterioribus, & nu.26.*
24 *Creditoribus poſterioribus concedi poteſt immiſſio pro indiuiſo cum alio creditore poſſidente bona communis debitoris pro credito anteriori.*
25 *Venditor non tenetur emptori de euictione, quæ prouenit ex natura contractus venditionis.*
27 *Soluens creditori poſteriori cum obligatione reſtituendi prioribus, iſtis adueniẽtibus poterit executiuè ſummam ſolutam repetere.*
28 *Hæres cum beneficio Inuentarij præſeruatur ab omni damno, tam quoad perſonam, quam quoad bona.*
29 *Hæres beneficiatus tenetur euictionem præſtare rei venditæ à defuncto pro viribus hæreditatis.*
30 *Tutor non poteſt obligare bona pupilli pro debitis alienis.*

DECISIO XXXVI.

PRolata in partibus Sententia in Remedio Vtilis Saluiani interdicti pro filijs, & hæredibus Emiliæ Mocttiæ de Compagnonis creditoribus in ſumma flor. 2650. reſiduа dotis maternæ contra DD. de Cicolinis poſſeſſores prædij illis hypothecati, quæ viſa fuit Rotæ, nullitatis, & iniuſtitiæ vitio laborare, rationibus adductis in deciſione coram bo.mem. Coccino 29. Aprilis 1622. Cuius tamen impugnandæ facultas quoad eorum creditum ipſis fuit reſeruata in alia ſub die 22. Maij 1626. coram eodem. Hodiè petunt Actores vigore commiſſionis Rotalis immiſſionem ex integro, quam DD. concedendam eſſe
1 cenſuerunt; quia creditum † cum hypotheca iuſtificatur ex publico Inſtrumento die 22. Aprilis 1580. celebrato, in quo Antonius Maria de Compagnonis eorum pater confeſſus fuit ad inſtantiam Frãciſci Soceri ſolutam fuiſſe integram dotem Emiliæ Vxoris flor. 5000. eamque reſtituere promiſit ſub hypotheca omnium eius bonorum, forma Camerali, & iuramento, in proceſſu *fol.34.& ſeqq.* Rota penes Sanct.me.Greg. *dec.491.nu.7. verſ. creditum Dorothea, ac ſeq.* & bo. me. Burat. *dec.728. in princ. verſ. de credito, namq; & ſub nu.1. verſ. hypotheca vero, ac Reuerendiſs. Vrgellen. dec.40.nu.1. verſ. quia de credito dotali cum hypotheca, & in rec. dec.294. ſub num.1. verſ. quia de credito, p.1. & dec.669. ſub num.1. verſ. conſtat enim, par.2. & dec.412. num.1. verſ. Ideo, ac ſeq. & dec.513. nu.2. verſ. concurrunt enim, ac ſeq. p.4. & ſæpe in alijs.* Poſſeſſionem
2 † autem prædij, de quo agitur, fuiſſe penes Antonium Mariam poſt contractam obligationem prædictam, non ſolum probant teſtes examinati, Bart. *in l. ſtipulatio iſta, §. hac quoq. nu.2. verſ. & gloſ. ac ſeq. ff. de verb. oblig.* Rota penes bo.me.Card.Seraph. *dec.1061. num.1. verſ. Et teſtis dicens, &c. ac Vrgellen. d. dec.40. num.2. verſ. de poſſeſſione autem, & in recent. dec.539. nu.2. verſ. de Iulij vero poſſeſſione, p.4.* Verum etiam publicum Inſtrumentum ſub die 27. Iunij 1590. quo tanquam hæreditarium illius, venditum fuit DD. de Ciccolinis ad effectum ſoluendi pretium creditoribus anterioribus eiuſdem, ac Imperiæ eius ma-
3 tris, atq. ideo † ab eis impugnari non poteſt, Rot. penes Buratt. *dec.153. ſub nu.2. verſ. ſicuti de habente cauſam ab aliquo, & dec.243. nu.7. verſ. confeſſio autem, & dec.728. ſub num.1. verſ. Et vti hereditaria, & ſeq. & in Romana Pecun. 20. Iunij 1614. coram bo.me. Pirouano in §. De pri-*
4 *mo extremo*; Poſſeſſio † verò DD. de Ciccolinis de tempore incepti iudicij, ac ſucceſſiuè cauſam habentium ab eis probatur ex eiſdem teſtibus. Quibus accedit Lis ipſa à principio ſuſcepta, & plures iam annos non leui cura, & impendio defenſa, Burat. *deciſ.693. nu.5. verſ. quæ vlterius.* Vrgellen. *d. dec.40. nu.5. verſ. Et demum, & dec.193. num.4. verſ. & demum, & d. dec.669. num.3. verſ. patet vl-*
5 *terius, p.2. rec.* Manutentio † in eius poſſeſſione per eos petita, & obtenta præuia d. deciſ. ſub die 29. Aprilis 1622.
6 Et † repetita modo retentionis inſtantia ex iuribus ceſſis per creditores, quæ antecedentem poſſeſſionem neceſſariò ſupponunt, cum non niſi poſſidentibus competant Card. Seraph. *dec.758. num.5. verſ. cum ageretur de retentione, & dec.197. num.9. verſ. & tamen retentio, p.4. diuerſ. ac in recent. deciſ.477. ſub num.6. verſ. Verbum namq. retinere, p.4.* Burat. *dec.221. nu.2. verſ. quod Paulus, dec.466. num.2.*

num. 2. verſ. Item ex mandato, & dec. 566. ſub num. 4. verſ. quartò cum ſeq. & Vrgellen. d. dec. 405. ſub num. 6. verſ. Ac
7 deindè; Quibus † concurrentibus negari non poteſt immiſſio ex vtili Saluiano interdicto, de quo in l. 1. ff. de Salu. Interdict. vbi Bart. num. 1. & Gloſs. in l. 1. in verb. competit. C. de Pracar. & Salu. Interd. Rot. d. dec. 728. num. 4. verſ. quibus concurrentibus, apud Buratt. ac Vrgellen. d. dec. 40. num. 6. verſ. quibus concurrentibus, & in recent. d. dec. 294. ſub num. 3. verſ. Et ſic cum conſtet, par. 1. & d. deciſ. 669. ſub num. 3. verſ. bene dictum fuit, par. 2. & deciſ. 347. num. 1. verſ. ex quibus, ac deciſ. 407. num. primo, verſ. requiſita enim Saluiani, ac ſeqq. par. quinta, & alibi.

Ea verò quæ obijciebantur pro parte Ciccolini viſa fuerunt DD. non obſtare.

Nam ad primum, quod Inſtrumentum crediti Actorum fuerit vulneratum per Sententiam in partibus latam die 8. Februarij anno 1591. qua fuerunt pronunciati creditores dotis maternæ in ſumma flor. 2000. (iam ſoluta) & quoad reliquos flor. 3000. declaratum, nullum ius, nullamque actionem ipſis competere. Reſponſum fuit quod Sententia illa non reprobat ſimpliciter, ac abſolutè creditum eorum, ſed quodam Inſtrumentum quietantiæ, quod fuerat ad eius probationem tunc productum, vt in ea legitur ibi, quo verò ad alios florenos ter mille de quibus in hypotheca, & quietatione producta per Ariſteum Ianicolum Procuratorem dd. Hæredum dicimus, ſententiamus, & declaramus nullum ius nullamq. actionem competiſſe, neq; competere vigore d. quietationis in iudicio producta dd. hæredibus, contra d. hæreditatem, &c. Aduertendum eſt autem duo fuiſſe celebrata Inſtrumenta abſolutionum, ſiue quietantias dotis prædictæ. Alterum ſcilicet die 15. Iunij anno 1575. quo tempore floren. dumtaxat bis mille fuerant re ipſa ſoluti, reliqui verò accepti lati ſub ſpe futuræ numerationis, ideoque eiſdem loco, notario, teſtibusque præſentibus ſubſecuta fuit recognitio bonæ fidei Franciſci Soceri, qui expoſita facti veritate promiſit alios florenos ter mille ſtatutis diebus perſoluere. Alterum verò quod exactis iam dilationibus, factaque totius promiſſæ dotis ſolutione fuit celebratum d. die 22. Aprilis 1580. Sententia igitur illa referenda eſt ad prædictum antecedens Inſtrumentum quietantiæ, cuius vigore certum eſt, quod pro ea ſumma non ſoluta, nullum verè competebat ius mulieri, neque eius hæredibus, non autem ad poſterius in hoc iudicio poſtea productum per Galleanum Angelinum Procuratorem dd. hæredum die 4. Februarij anno 1612. quod validum, ac efficax eſt, nec reprobari poteſt ſine euidenti læſione
8 juſtitiæ, ad cuius tamen normam verba eiuſdem Sententiæ intelligi, ac moderari debent, itaut præſeferant illud, quod iuri conuenit, & non contrarium, l. miles, §. decem vbi DD. ff. de re iud. Anchar. conſ. 6. Viſo themate quæſtionis vertentis, num. 7. verſ. certum eſt autem. Card. Seraph. dec. 984. num. 3. verſ. quia ſententia, & ſa. mem. Greg. dec. 74. num. 7. verſ. non obſtant verba Sententia, & deciſ. 176. num. 3. verſ. quod eſt intelligendum, & in recent. deciſ. 123. num. 1. verſ. & debet intelligi, par. 2. ac dec. 65. num. 7. verſ. vt dicitur, & ſeq. par. 7. Et vt minus quam fieri poſſit iuri partium derogetur, Crau. conſ. 188. ſub num. 8. verſ. Rurſus, Card. Mantic. dec. 66. ſub num. 6. verſ. Et Sententia.

Nec releuat quod hoc quoque poſterius Inſtrumentum contineat confeſſionem mariti conſtante matrimonio emanatam.

9 Quia † illa non eſt ſimplex verbalis generica, & indiſtincta, ſed benè iuſtificatur, non ſolum ex præcedenti promiſſione Soceri in d. Inſtrumento recognitionis bonæ fidei ſub die 15. Iunij 1575. iureiurando, & camerali obligatione munito, & alia in capitulis matrimonialibus in antecedenti enuntiata, quam etiam aliqualiter adminiculatur depoſitio Hieronymi Pellicani primi teſtis, idem tunc publicè dictum fuiſſe aſſerentis: ſed ex verificatione ſolutionis maioris partis, nempè d. ſummæ floren. 2000. quæ non reuocatur in dubium, & aliorum 650. tunc realiter numeratorum coram Notario, & Teſtibus, vt ibi legitur: Ac ſpecifica expreſſione aliarum partitarum, & cenſuum in quibus ſingulæ fuerant inueſtitæ; Quare merito viſa fuit DD. efficax, ac omninò attendenda tam aduerſus maritum, ac eius hæredes, quam aduerſus creditores, & cauſam habentes ab eis, l. 1. ff. qui pot. in pignor. hab. l. In contractibus, §. ſed quoniam ibiq; gloſſ. & DD. C. de non num. pecun. Afflict. dec. 402. num. 9. verſ. & pro hoc & ſeqq. Crauet. conſ. 40. ſub num. 1. verſ. ſecundò, & ſub num. 3. verſ. quartò, cum alijs per Gabr. com. concluſ. lib. 3. de iur. Dot. concl. 4. num. 1. & 4. verſ. ſecundò amplia. Natt. conſ. 581. à num. 12. verſ. tunc aliquando, & ſeqq. Rota penes Mohed. deciſ. 2. num. 2. verſic. fuit tentum, & ſeq. de confeſſ. & penes Seraph. dec. 678. num. 10. verſ. Præterea, & deciſ. 795. num. 1. verſ. cum enim, & San. mem. Greg. dec. 62. num. 6. verſ. concurrit etiam, ac ſeq. & d. deciſ. 728. num. 1. verſ. quæ iuncta, ac Vrgellen. dec. 409. num. 6. verſ. ſtante quod, ac ſeqq. per tot. & dec. 428. per tot. ac in recent. dec. 124. per tot. par. 2. & dec. 127. num. 2. verſ. præterea, par. 3. & dec. 15. nu. 3. verſ. Tertiò quod, par. 4. & deciſ. 55. num. 4. verſ. pro quo facit ead. p. 4. tom. 2.

Minus releuat obiecta excuſſio contra prædictos cenſus, ſiuè illi dotales cenſeri debeant, ſiue ſpecialiter mulieri hypothecati ex verbis in d. poſteriori Inſtrumento adſcriptis, ibi, cum hoc pacto inter ipſas partes ſolemni ſtipulatione vallato, quod non poſſint dd. cenſus, vt ſupra impoſiti retrouendi ſine præſentia, & conſenſu prædicti Equitis Franciſci cum ſint de dote d. D. Æmiliæ ad effectum, vt præſeruentur.

10 Quia † cum præceſſerit Dotis promiſſio, & conſtitutio in pecunia, quicquid deindè traditum fuit pro eius ſatisfactione, vel ex ipſa pecunia emptum, licet ab ipſis partibus appelletur de dote, vel dotale non ideo cenſetur iure fundi dotalis, niſi eam ſpecialiter fuiſſe earumdem voluntatem liquidò conſtet, quæ non probatur ex huiuſmodi pacto pro maiori dumtaxat Soceri cautione, ac dotis aſſecuratione conuento, Ceph. conſ. 351. ſub num. 31. verſ. Item etiam, & plur. ſeqq. Honded. conſ. 41. ſub num. 18. verſ. nec prædictis obſtant verba illa, lib. 1. Rot. in Rom. ſeu Interamnen. fund. dotal. 20. Febru. 1589. coram bo. mem. Card. Plat. & in Roman. ſucceſſ. & alim. 9. Iunij 1606. coram bo. mem. Litta in §. fin. & in Firman. præd. 10. Maij 1617. coram bo. mem. Card. Veroſp. in recent. dec. 476. num. 4. verſ. non obſtat, par. 4. ac in alijs relatis per Add. ad deciſ. Sa. mem. Gregor. 573. ſub num. 16. verſ.
11 itaut. Ideoque † non prohibetur mulier, vel eius hæres eligere pro eius ſatisfactione bona ſibi benè viſa ex generaliter hypothecatis, vt fuit dictum in Rom. pecun. 12. Decemb. 1605. coram bo. mem. Coccin. dec. 257. nu. 4. verſ. non minus, ac ſeqq.

12 Hypotheca † vero ſpecialis non impedit agere contra bona generaliter obligata, eorumque poſſeſſores ſtante forma Camerali in prædictis Inſtrumentis appoſita,
13 quæ † tribuit electionem creditori reiecta excuſſionis neceſſitate, Soc. conſ. 24. ſub num. 48. verſ. quidam etiam, lib. 1. Paril. conſ. 103. ſub num. 3. verſ. ſecundo dicitur, & ſeq. lib. 3. Ceph. conſ. 439. num. 24. verſ. Præterea, & ſeq. Surd. conſ. 513. num. 20. verſ. non obſtat, itaq. Cæſ. Barz. dec. 108. ſub num. 29. verſ. ſicuti etiam, Aſin. de execut. §. 7. cap. 7. Et hanc ſententiam (quicquid alij ſenſerint) ſequuta eſt Rot. dec. 449. num. 8. verſ. minus facere videbatur, par. 3. recent. & penes Buratt. dec. 441. num. 8. verſ. exceptio excuſſiones ibiq. Add. referunt concord. & atteſtatur in praxi receptam Statil. de Saluian. inſpect. 3. cap. 3. ſub num. 67. in fin. & Caſtill. dec. 98. num. 3. verſ. Item prædictus textus.

14 Quæ † fortius procedit in hoc caſu in quo nedum non conſtat quod dd. cenſus remanſerint in hæreditate Antonij Mariæ, imò contrarium reſultat ex lectura Inuentarij in quo non leguntur deſcripti, iuxt. Gloſſ. fin. in l. cum de lege, ff. de Prob. Rota dec. 707. ſub num. 1. verſ. Inuenta-
15 rium enim, p. 1. rec. Nec † illos eſſe liberos, & expeditos, ita quod haberi poſſint ſine litibus, atq. diſpendijs, quæ mulier, ac eius hæredes non tenentur ſubire Caſtr. conſ. 219. Viſis, & conſideratis in fin. verſ. ſed eis alienatis, lib. 1. Rot. dec. 472. nu. 2. verſ. nec obſtat, par. 1. diuerſ. & penes Vrgellen. dec. 145. num. 42. verſ. ex quo, & dec. 212. num. 16. verſ. & quando, & in Romana Dotis, coram R. P. D. meo

Digitized by Google

Otthobone 23. Iunij 1645. in §. pen. & comprobat Rot. Gē-
dsu. dec. 156. ſub num. 7. verſ. Iuſt tamen ad hoc reſponſum,
& ſeq. Quinimo hoc ipſum prædium de quo agitur ex
ſpeciali lege contractus cum Ciccolinis initi fuit deſti-
natum pro ſatisfactione creditorum anteriorum quibus
ideo emptores ex propria conuentione obligari, vel eo-
rum hæredes fruſtra exceptionem huiuſmodi opponunt
ad l. creditoris, ff. de diſtr. pig. Angel. *in l. 2. in fin. verſ. poteſt*
etiam dici, C. de pign. Surd. *dec. 44. num. 9. verſ. præterea, &*
ſeq.
Secundum verò obiectum de ſatisfactione ex bonis
mobilibus hæreditatis eiuſdem Antonij Mariæ deſcrip-
tis in d. Inuentario confecto per Franciſcum Moctium,
tanquam tutorem dd. filiorum die 5. Iunij 1590. Non iu-
ſtificatur, quia non conſtat ea bona ad eos tunc infantes
perueniſſe, neque de illis rationem ipſis redditam fuiſſe,
quinimò Teſtes examinati pro obtinenda licentia ven-
dendi d. prædium Ciccolinis deponunt d. hæreditatem
magno ære alieno vires illius longè excedente fuiſſe gra-
uatam, nec aliunde creditoribus ſatisfieri potuiſſe, quam
ex venditione eiuſdem prædij, ex cuius pretio paulo poſt
citatis alijs Creditoribus, Iudex mandauit præfatis filijs
ſatisfieri pro ea parte dotis maternæ, quam tunc proba-
runt fuiſſe ſolutam, vt legitur in d. Senteotia lata die 8.
Februarij 1591. Vnde probabilius infertur apud eos oon
remanſiſſe alia bona in quibus ſatisfieri potuerint, ſed
potius à Creditoribus fuiſſe diſtracta, ac in eorum ſatis-
16 factionem conſumpta, vel † ſaltem dubia redditur adeò
huiuſmodi exceptio, vt petitam immiſſionem retardare
non valeat, Rota penes Card. Seraph. *dec. 372. nu. 1. verſ.*
nec exceptio ſolutionis, ac Burat. *dec. 858. nu. 3. verſ. & hæc*
exceptio ſatisfactionis, & Vrgellen. *d. dec. 212. a nu. 6. verſ.*
Vnde cum non conſtet, ac ſeqq. & nu. 16. verſ. & quando, &
in rec. dec. 704. nu. 1. verſ. & quia fuit ſæpius. p. 3. & dec. 19.
nu. 12. verſ. Iſta exceptio, p. 5.
17 Tertium † de præſcriptione ab anno 1590. quo Cic-
colini emerunt 27. Iunij d. prædium, vſq. ad annum 1611.
quo inceptum fuit præſens iudicium decurſa, quæ regu-
lariter obſtat hypothecariæ, ac proinde Saluiano, iux. *l.*
ſi a creditore, §. ſane, vbi Gloſ. *in verb. Vel longi temporis*
præſcriptione, C. de act. & oblig. l. fin. C. de Præſcr. long. temp.
& l. 1. C. ſi aduerſ. credit.
18 Pariter tollitur, Tum † quia legales huiuſmodi præſcri-
ptiones longi temporis inchoari nō poſſunt contra eos,
qui in pupillari ætate fuit conſtituti, immo ex noui Iuris
diſpoſitione, neque contra minores *l. fin.* ibique Gloſſ. *in*
verb. eas. C. In quib. cauſ. in integr. reſt. non eſt neceſſ. l. non
eſt incognitum, C. quib. non obijc. long. temp. præſcr. Odd. *de*
reſt. in integr. q. 88. num. 20. verſ. ſed in contrarium, & ſeq.
19 Licet † aliud de perpetuis, ſiue longiſſimis cautum ſit
cum pupillarem exceſſerint *in l. ſicut, §. 1. C. de præſcr. 30.*
20 *vel 40. ann.* Atq. ideo cum † de anno 1593. (quo dd. filij
vix infantilem ætatem egreſſi erant) introductum fuerit,
& ſucceſſiuè producto d. poſteriori Inſtrumento proſe-
cutum citatis alijs creditoribus Antonij Mariæ iudicium
reſtitutionis in integrum aduerſus d. Sententiam, qua ne-
gata fuerat illis reſtitutio integræ dotis maternæ, Et dein-
de hoc inſtitutum anno 1611. 15. Iunij quo tempore ma-
ior ex dictis fratribus legitimam vix ætatem attigerat,
alij verò ad eam adhuc non peruenerant equidem, vel
nunquam incepit, vel ſaltem fuit interrupta talis præſcri-
ptio, *l. 1. in 2. reſp. l. longi temporis, l. nec bona C. de Præſcr.*
long. temp. d. l. ſicut, §. 1. ibiq. Gloſſ. *in verb. Repoſita, C. de*
Præſcr. 30. vel 40. annor. Rot. penes Buratt. *dec. 457. ſub*
nu. 2. verſ. præſertim, & ſeqq. & Vrgellen. *dec. 426. ſub num.*
11. vers. & de tempore, & nu. 1. vers. Per litis autem conte-
ſtationem, ac ſeq. & in alijs.
21 Tum † quia Ciccolini, qui prædium emerunt ea ex-
preſſa lege, vt ſoluerent prætium anterioribus creditori-
bus Antonij Mariæ, & Imperiæ. non potuerunt aduerſus
eos præſcribere, quia erant in mala fide ſcientes propriā
obligationem, *c. Vigilanti, & cap. fin. extr. de Præſcr.* Balb.
de Præſcr. in 4. p. quartæ partis princ. q. 5. ſub nu. 2. vers. ſed
videtur. Rota penes Veral. *dec. 24. & dec. 363. p. 2. & fuit*
dictum in Arminen. Salu. 20. Iunij 1633. coram Vrgellen.
dec. 301. num. 14. verſ. & accedit, ac ſæpè in alijs. Quæ
22 † nocet etiam eorum hæredibus. per tex. *in l. cum hæres*
in princ. ff. de diuerſ. temp. præſcr. Balb. *in d. tract. in 2. par.*
tertiæ partis, q. 12. ſub num. 11. vers. ſecundum principale
membrum, & ſeqq. Honded. *cons. 80. nu. 74. verſ. & hac lib.*
2. cum alijs relatis *in Bisuntin. cenſus coram me 27. Nouēb.*
1645. in §. Nec viſa fuit releuans exceptio præſcriptionis;
Neq. proderant illis ad hunc effectum Sententiæ in iudi-
cio concurſus per Iudicem latæ iuxta cuius declaratio-
nem ſoluere promiſerunt, quia cum pluribus ſoluerint à
die 2. Decembris 1593. citra vſq. ad ſummam flor. 3000.
circiter pendente d. iudicio reſtitutionis in integrum ad-
uerſus eaſdem Sententias ſuper reſiduo crediti dd. fratrū
non poterant eo prætextu excuſari, Rota penes Cardin.
Seraph. *dec. 204. nu. 4. vers. quantum ad ſecundam partem,*
& in Romana cenſus, ſcut. 18000. 26. Nouembris 1601. co-
ram bo. me. Card. Mellin. in rec. dec. 48. ſub nu. 7. verſ. Præ-
terea, & ſeq. p. 2. & in ead. 11. Martij 1611. coram Sa. me.
Greg. dec. 511. ſub nu. 22. verſ. quo caſu, &c.
Quartum de retentione ob ſolutiones pretij factas per
Ciccolinos creditoribus Antonij Mariæ, ac Imperiæ iux.
l. eum qui à debitore, ff. qui pot. in pig. hab. & l. ſi potiores, C.
de his qui in prior. cred. loc. ſucced.
23 Non † obſtat quia ſolutiones factæ creditoribus po-
24 ſterioribus dd. fratrum illis non præiudicant, Aliæ † verò
factæ anterioribus graduatis in prædictis Sententijs vſq.
ad flor. 5000. circiter non adæquant valorem prædij de
quo agitur, ſed præterea ſupereſt portio planè ſufficiens
pro credito Actorū, quib. ideò concedi poteſt immiſſio
pro indiuiſo cum ipſo Ciccolino reſpectu partis ad eum
ſpectātis pro ea ſumma anterioribus ſoluta *ad l. eum qui*
à debitore, ibi, *eatenus tuendum, quatenus ad priorem cre-*
ditorem ex pretio pecunia peruenit, &c. ibiq. Odd. & Fulg.
vers. Primus enim, & alij, ff. qui pot. in pig. hab. Bald. *cōſ. 52.*
Obligatio prima ſub nu. 1. verſ. & ideo poſſeſſor. li. 3. hancq.
ſententiam, vt æquitati conſonam; ſequuta eſt Rot. in *Ro.*
Legat. de Columen. 27. Ianu. 1614. coram bo. me. Card. Sacr.
in rec. dec. 559. ſub n. 5. verſ. cæterum, p. 1. & in Tuſc. Salu.
15. Dec. 1635. coram Em. D. meo Card. Veroſp. dec. 318. n. 26
vers. Verum hæc exceptio, & ſeq. p. 6. rec. & penes b. m. Card.
Caualer. dec. 652. nu. 5. verſ. Vnde quamuis, confirmata corā
bo. me. Vbaldo 20. Nouembr. 1624. apud Modern. Peruſin.
de Cenſib. in Addit. *dec. 128.*
Poſtremum *de l. Vendicantem, ff. de euict.* Viſum fuit
Dominis non applicari.
15 Tum † quia euictio hæc qualiſcunque ſit contingit ex
natura ipſius contractus initi ad effectum ſatisfaciendi
creditoribus anterioribus quibus prædium vēditum erat
hypothecatum, cuius prætium ſi fuiſſet illis ſolutum, om-
nem vtiq. moleſtiam emptores euaſiſſent: Ideoq. in præ-
ſentia conquæri non poſſunt, nec à venditore defenſionē
vel indemnitatem prætendere pro eo quod ipſi præſtare
tenentur ad *l. fundum meum, l. hoc iure, & l. ſi mancipiū, ff.*
de euict. Bart. *in l. qui Romæ, §. duo fratres, ſub nu. 10. vers.*
quarto dicit male, ff. de euict. Alex. *cons. 21. Viſo cōpromiſſo,*
ſub n. 6. vers. Secundò principaliter, li. 5. Menoch. *Præs. 38.*
26 *n. 4. vers. Hinc etiam dicimus, li. 3.* Quod † ſi poſterioribus
incautè ſoluerunt ipſis imputandum Caſtr. *in l. fin. § & ſi*
præfatam, ſub n. 4. vers. gloſſ. tamen, C. de iur. delib. Comit.
27 *dec. ult. ſub n. 30. vers. Ex qua ratione, &c.* Sin verò † cau-
tione recepta ſatis illis conſultum eſt, cum ab eiſdem re-
petere valeant, & quidem via executiua, Card. Seraph.
dec. 1233. ſub n. 3. vers. Vnde concluſum fuit, & ſeq. Moder.
Rom. *discept. 37. nu. 44. vers. Et ideo, ac ſeqq.*
Tum quia ſi quæ deberetur euictio, non ideo Actores
15 à conſecutione dotis maternæ repelli poſſunt, quia † pa-
ternam adiuerunt hæreditatē cum beneficio Inuentarij,
cuius vigore præſeruatæ fuerunt eorum perſonæ, ac iura
29 ab hæreditatis diſtincta, licet † pro viribus hæreditatis
euictionem tenerentur præſtare, iux. tex. *in l. fin. §. in com-*
putatione, vers. ſi vero, & ipſe, C. de iur. delib. & deciditur in
l. fin. C. de euict. Gabr. *cons. 125. n. 9. vers. tertia limitatio, &*
ſeq. li. 1. Barz. *dec. Bonen. 64. à n. 12. vers. ſucceſſiuè, & quarto*
ac ſeqq. Rot. *dec. 724. n. 2. vers. cum hoc præcipuum, p. 3. rec.*
cum alijs adductis *in Bonon. fideicom. de Boatterijs 8. Apr.*
1644. in §. Licet ijdem fratres ſint etiam hæredes Erculis,
coram Reu. D. meo Carrillo, & in Bonon. fideic. de Rubeis
30. Maij 1646. in §. non obſtat quod ille ſit hæres, vers. &
in omnem caſum, &c. coram me.

Nec

Digitized by Google

Nec repugnant verba Inſtrumenti ponderata pro Cicollino.

Quia cum illud fuerit celebratum per Tutorem dd. fratrum, tanquam hæredum præfati eorum patris cum beneficio legis, & Inuentarij, & ex cauſa ſoluendi æs alienum hæreditarium nulla iuſtitiæ, nec æquitatis patitur ratio. quod promiſſiones, ac obligationes quæcunque in eo conuentæ pro illius obſeruantia, & pro euictione referri debeant ad bona propria pupillorum,
30 quæ † nec idem tutor potuiſſet legitimè pro alienis debitis obligare. *ad l. Curator, ibiq.* Gloſ. Cyn. Odofred. & alij, *C. ſi res alien. pign. dat. ſit.* Surd. *conſ.* 191. *num.* 19. *verſ. quod ſi vtile Saluianum, & ſub num.* 25. *verſ. & tunc non poteſt tutor*, Franch. *deciſ.* 323. *ſub num.* 3. *verſ. verum opinio, & ſeq. & deciſ.* 64. Thom. Minad. *deciſ.* 25. *& fuit reſolutum* in Rom. *nulliſ. obligat.* 27. *Februar.* 1612. *coram bo. mem. Peruan. confirmata* 13. *Nouembris* 1615. *coram eod. in recent. deciſ.* 393. *part. prima, & deciſ.* 700. *par.* 3. in quibus benè ſoluuntur obiecta, & ex alijs comprobat Modern. Rom. *diſcept.* 553. *num.* 15. *verſ. maximè in minore, ac ſeqq. per tot.*

Atque ita fuit concluſum, vtraque parte informante, &c.

AD ARTIC. I. P. II.

R. P. D. Manzanedo.

Firmana Prælationis Dotis.

Lunæ 21. *Maij* 1607.

ARGVMENTVM.

De pluribus dotibus, ſimul concurrentibus. De creditoribus prioribus hypothecarijs preferendis. Scripturam non exigit hypotheca. De creditoribus inſtrumentarijs, &c.

SVMMARIVM

1 *Creditor anterior præferendus eſt poſteriori.*
2 *Creditor prior in tempore eſt potior in Iure.*
3 *Dotis promiſſio parit de Iure tacitam hypothecam, tam pro ſolutione, quam pro reſtitutione ipſius dotis.*
4 *Hypotheca anterior, etiam tacita, præfertur poſteriori.*
5 *Hypotheca pro dote contrahitur tempore promiſſionis, & contracti matrimonij, non autem tempore traditionis.*
6 *Creditor inſtrumentarius, licet poſterior, præfertur chyrographario anteriori, Declara, vt nu.* 7.
8 *Apocha priuata contrahentium, & trium teſtium ſubſcriptione munita habetur pro ſcriptura publica.*
9 L. ſcripturas, C. Qui potior. in pignor. habean. *requirit, nedum ſubſcriptionem trium teſtium, ſed etiam illorum recognitiones.*
10 L. ſcripturas, C. Qui potior. in pignor. habean. *diſpoſitio ceſſat, ceſſante ſuſpicione fraudis, & antidata.*
11 *Apocha duobus teſtibus munita, & adminiculata, ſi ſit anterior in data, operatur aduerſus eum, qui ſit creditor vigore inſtrumenti poſterioris.*
12 *Curator non præſumitur facere actum præiudicialem pupillo.*
13 *Hypotheca anterior poteſt abſque ſcriptura probari per duos teſtes, etiam ad effectum prælationis alteri creditori ſcripturam habenti.*
14 *Hypotheca non requirit ſcripturam, cum ita poſſit probari teſtibus, ſicut inſtrumento.*
15 *Inſtrumentorum, & teſtium par eſt virtus.*
16 *Teſtis conſanguineus admittitur, quando eſt vtriq. parti conſanguineus in eodem gradu.*
17 *Teſtis conſanguineus admittitur cum alijs non conſanguineis.*
18 *Dotis priuilegium ceſſat, quando concurrunt duæ ex eadem cauſa priuilegiatæ.*
19 *Hypotheca tacita datur pro dote ex diſpoſitione* l. vnicæ, §. & vt plenius, C. de rei vxor. act.
20 *Hypotheca tacita inducta à lege fauore dotis non ceſſat, vbi concurrunt plures ex cauſa dotis, ſed ille præfertur, qui habet hypothecam anteriorem.*
21 *Venditor habet in re vendita prælationem pro conſecutione pretij non ſoluti, Declara, vt num.* 22. *& amplia vt num.* 25.
23 *Dominium rei venditæ, tranſit in emptorem per traditionem.*
24 *Pignus non cadit in re propria.*

DECISIO XXXVII.

CVm M. Antonius Serenus traderet Nuptui Hortenſiam eius filiam Franciſco Ferrono, illi in quidam Scriptura priuata 7. Maij 1595. promiſit in Dotem, ſicut Ioanni Mazzagallo cum Eliſabetta ipſius filia, Florenos tres mille, & vltra prædictos Creditores alius inſurrexit, nempè D. Fiordeliſa, quæ inſimul cum D. Bonaecurſiò eius Marito permutauit 16. Octobris 1596. cum dicto Sereno duas petias terræ cum alijs duabus petijs à dicto Sereno poſſeſſis, & cum petiæ Fiordeliſæ in valore excederent Florenos 500 pro 400. ex illis D. Fiordeliſa ſubintrauit in quoddam Cenſu ſimilis ſummæ ipſius Sereni; cum vero Ferronus reperiretur Creditor in ſcut. 900. pro reſiduo dictæ Dotis, ſibi promiſſæ, Mazzagallus vero in ſcut. 700. ex eadem cauſa reſidui Dotis, & Fiordeliſa in ſcut. 200. monetæ Sortis principalis, & fructibus, & expenſis, fuit inter ipſos ſuper prælatione in recuperandis eius Creditis orta lis, corám Illuſtriſſimo Legato Marchiæ, cuius Locumtenens per ſuam Sententiam, Ferronũ præferendum dixit, quam in gradu appellationis reuocauit Auditor eiuſdem Illuſtriſſimi Legati, cui cauſa appellationis fuit commiſſa; à qua Sententia pro parte Ferroni fuit appellatio ad Sanctiſſimũ interpoſita, mihique ab eo cauſa commiſſa, Dubitaui an † Ferronus eſſet
1 præferendus? Cui dubio Domini affirmatiuè reſponde-
2 runt, cum Ferronus ſit creditor prior † in tempore, & per conſequens potior in Iure, *c. qui prior de reg. Iur. in* 6. *l.*
3 *potior, ff. qui potior in pign. habean.* & † ex illa promiſſione Dotis lex induxit hypothecam tacitam, tàm pro ſoluenda, quàm pro reſtituenda Dote. *l. vni,* §. *vt plenius, C. de rei vxor. act.* §. *fuerat Inſtit. de action. c. ex literis, de*
4 *pignor.* & † cum iuſta tacita hypotheca Ferroni ſit anterior illa ex parte Mazzagalli, venit Ferronus præferendus, per text. *in l. aſſiduis,* §. *exceptis,* & ibi Doct. *C. qui potior. in pign. habe.* Dyn. *in reg. qui prior, nu.* 12. *de reg. Iur. in* 6. Couarr. pluribus citatis, *Var. lib.* 1. *cap.* 7. *nu.* 1. *uerſ.* 4.
5 *concluſio.* præcipuè cum † illa tacita hypotheca contrahatur de tempore promiſſionis, & contracti matrimonij, non vero de tempore traditionis, iuxta communem, de qua per Soccin. *conſi.* 269. *nu.* 4. *lib.* 2. Neguſ. *de pignor.* 2. *p. mem.* 4. *nu.* 14. & de illa teſtatur Viu. *in ſuis Commun. opin.* 281.

In contrarium tamen, & pro Mazzagallo videtur diſpoſitio text. *in l. ſcripturas C. qui potior. in pign. hab.* qua
6 diſponitur, quod † quando agitur de Iure pignoris, vel hypothecæ, eum qui inſtrumentis publicis nititur, etſi tempore poſteriorem, nihilominus præponendum fore illi, qui priuatam ſcripturam tantum habet; vnde difficultas conſiſtit circa intellectum text. *in d. l. ſcripturas,*
7 quæ † licet diſponat ad fauorem creditoris inſtrumentarij, prout ſupra, illud intelligit niſi Chyrographarij Apoca, & ſcriptura priuata ſit contrahentium ſubſcriptione, trinoquè teſte probatæ, & integræ opinionis mu-
8 nita, quo † caſu talem Apocam, quaſi publicè confectã accipiendam eſſe, eadem *l. ſcripturas,* in ſui fine decernit, vbi ita tradit Bart. *num.* 5. & Bald. *in princ.* & latè Tiraq. *de retract. conuent.* §. 1. *gloſ.* 7. *à num.* 43. Soccin. *conſ.* 274. *num.* 8. *lib.* 2. Ant. Fano, *de pign.* 5. *par.* 2. *memb. numer.* 47. Couar. *Pract. cap.* 22. *num.* 5. Gabr. *de probat. concluſ.* 10. *num.* 1. *& concluſ.* 11. *in princip.* Verall. *deciſ.* 112. *par.* 3.

Et quamuis in Apoca Ferroni appareant ſubſcriptio-
nes illius, & M. Antonij contrahentium, nihilominus
ſubſcriptio Franciſci Ferroni non fuit facta de tempore
Apocæ, ſed ex poſtfacto, cum potius in Apocæ confe-
ctione non Franciſcus, ſed Bernardinus illius frater adeſ-
ſet, qui Franciſcum ſubſcripturum, & ratihabiturum
contenta in Apoca promiſit. Vnde poteſt dubitari, An
ad effectum formæ traditæ *in d.l.ſcripturas*, ſufficiat ſub-
ſcriptio Franciſci Ferroni, non de tempore Apocæ, ſed
poſtea ſubſecuta; ſed quamuis admittatur dicta ſubſcri-
ptio, & interuentio trium teſtium, nihilominus cum eo-
rumdem teſtium recognitio deficiat, non videtur poſſe
ſuſtineri dictam Apocam, ad hoc vt iuxta formam text.
in d. l.ſcripturas, debeat Ferronus in hypotheca præferri
Mazzagallo, & Fiordeliſæ habentibus publicum inſtru-
9 mentum, cum prædicta, *l. ſcripturas* † non ſolum expo-
ſcat tres teſtes, quin, & illorum recognitiones, ex Socin.
vbi ſupra, *d.nu.8.verſ.2.principaliter*, Caſtr.*conſ.406.nu.1
vol.1.* Calcan.*conſ.29.* Crau.*de antiq.temp. par.1.§ quæri-
tur etiam, num.50.cum ſeq.* Rol.*conſ.84.num.10.lib.3.* poſt
Specul. *in tit.de inſtr.edit.§.7.incip.nunc dicendum, nu.5.
verſ.3.* neceſſarium erit, Fan. vbi ſupra *d.num.47.* & facit
text.*in Auth.de inſtrum.caute,& fid.§.ſi quis igitur*, vnde
cum iſta teſtium recognitio deficiat, nullatenus iſta A-
poca poteſt dici munita requiſitis à *d.l.ſcripturas, deſi-
deratis.*
10 Sed † etſi prædicta de iure procedant, nihilominus
cum fundamentum, text. *in d.l.ſcripturas*, ratioquè illius
conſiſtat in ſuſpicione fraudis, & falſitatis, & antedatæ,
& ne ſit in mero arbitrio debitoris, creditori inſtrumen-
tario defraudare, vt tradit Bart. *in d.l.ſcripturas, num.4.
verſ.& ratio huius ultimi*, & Bald. ibi, *num.11. in fine, &
in conſ.198. num.5*, Caſtr.*conſ.134.num.1.cir.med.lib.1.* &
Anchar.*conſ.28.num.11.& 4.* & Tiraq. vbi ſupra, & Ga-
br.plurib.citatis, *d.concl.10.num.2.* & fuit dictum in vna
Roman. Pecuniaria 24. Maij 1589. coram Illuſtriſſimo
Seraphino, vnde ſi prædicta fraus ceſſat, & de veritate
apparet, vtiquè diſpoſitio text. *in d. l. ſcripturas*, ceſſare
debet, vt not. Bald. *d.conſ.198.nu.5.* & deſumitur ex Do-
ctoribus ſupra relatis.
11 Sed † ſic eſt quod ad huiuſmodi veritatis reiquè geſtæ
probationem ſufficeret, quod duo tantum teſtes in A-
poca eſſent ſubſcripti, dummodò alia adminicula veri-
tatem detegentia concurrerent, quia tunc etiam talis A-
poca in præiudicium illius, qui haberet publicum inſtru-
mẽtum poſterius, operaret, vt tradit Fulgoſ.*conſ.133.* quẽ
refert, & ſequitur Tiraqu. vbi ſupra *num 59.* & Gabr. *d.
concluſ.10.nu.15.* Sed ſic eſt, quod adſunt in præſenti duo
teſtes, qui Apocam ſubſcripſerunt quos comitantur plu-
ra adminicula, concurrunt enim plures teſtes deponen-
tes de ſcientia promiſſionis Dotis, ſcut.1600 & de con-
feſſione M. Antonij, quod dictam Dotem promiſerat
Ferrono, & dicentes quod non ſolent fieri Matrimonia,
ſine Dote, & in ſpecie quod M. Antonius non aſſueuerat
ſuas filias nuptui tradere ſine Dote, quod etiam apparet
ex Dote Florenorum trium millium, poſtea à M. Anto-
nio cum eius filia Eliſabetta Mazzagallo promiſſa, &
accedit quod Cæſar Mazzagallus, qui ſe Apocæ ſubſcri-
pſit erat Patruus, & Curator dicti Ioannis Mazzagalli,
12 vnde † non eſt credendum, quod voluiſſet ſubſcribere
antedatam in præiudicium eius cuius Patruus, & Cura-
tor erat.
13 Et † circumſcripta dicta Apoca, ſufficerent duo teſtes
etiam ad effectum prælationis, & contra tertium de ve-
ritate rei geſtæ deponentes, vt not. Pau. de Caſtr. *d.conſ.
134.num.1.cir.med.* & Bart. *in d. l.Scripturas, nu.4.* Abb.
in c.2.nu.2 & ibi Felin. *num.4.verſ.3. declarato de fid.in-
ſtrument.* Crau. vbi ſupra *num.59.* Tiraq. vbi ſupra *nu.59.*
Gabr. plures referens, *d.concluſ.10. num.9.* Surd. plures
adducens *in d.deciſ.71.nu.5.* vbi *num.4.* poſt Fulgoſ.*conſ.
14 32. nu. 2.* tenet quod † hypotheca non requirit ſcriptu-
ram, cum ita poſſit probari teſtibus, ſicut & inſtrumen-
to, per text. *in l.contrahitur, ff. de pignor. & in l.pactum
quod bona fide, C.de pact. & l.cum te, C.de tranſact.* Inſtru-
15 mentum † enim & teſtium par eſt virtus, *l.in exercendis,
C.de fid. inſtrum.* Sed ſic eſt, quod in preſenti vltra dictã
Apocam adſunt non duo, ſed tres teſtes, nempè quar-
tus, quintus, & ſextus, deponentes de veritate contento-
rum in Apoca; quartus nempè teſtis dicit, ſe portaſſe
ad Franciſcum Ferronum de mandato M. Antonij ſcut.
500. ad computum dictæ Dotis; & quintus dicit ſcire
fuiſſe confectum folium ſuper hoc Dote, & quod illud
vidit; idemquè deponit ſextus teſtis.
16 Nec † quicquam facit teſtes eſſe conſanguineos Fer-
roni, quia cum ſint in pari gradu conſanguinitatis cum
Mazzagallo, non eſt cur non debeãt admitti, iuxta Gloſ.
*verb.parentes, verſ.ſed quid, ſi teſtes, in c. conſanguinei, 3.
q.5.* trad. Bart. *in l.ſi teſtamento, §.quæcunquè, num.8.ff.de
teſtam.* Gabr. plures citans, *de teſt.concluſ.13. num.18.* po-
17 tiſſimè † quando teſtis conſanguineus concurrit cum
alijs teſtibus, prout in noſtro caſu, Rom. *conſ.486. in fin.*
Calcan.*conſ.36.num.3.verſ.toleratur*, Gabr. *d.concluſ.13.
num.7.*
18 Nec prædictis obſtat, quod quando † hinc inde con-
currit cauſa Dotis, neuter poſſit vti priuilegio Doti com-
petenti, per text. *in d.l.aſſiduis, §.exceptis*, & Socin. *conſ.
169.nu.4. verſ.ſed ad hanc rationem, lib.2.* vnde contra
Mazzagallum videtur quod Ferronus non poſſit gaude-
re beneficio, *l. vnica, §. & vt plenius, C. de rei vxor. act.*
19 qua † pro Dote datur tacita hypotheca, quo priuilegio
ceſſante remanere videtur promiſſio Dotis Ferrono fa-
cta, abſquè aliqua hypotheca, & in puris terminis Iuris
communis, & inſtrumentum Mazzagalli, cum hypothe-
ca expreſſa, & per conſequens videtur Mazzagallum
20 præferendum Ferrono; quia reſpondetur † negando
quod text. *in d.l.aſſiduis, §.exceptis*, probet quod concur-
rente, hinc inde cauſa Dotis neuter poſſit, vti priuilegio
tacitæ hypothecæ, iuxtà *d.l.vnic. §.& vt plenius*, quia in
cauſa dict. *§ exceptis*, concurrebant filij duarum vxorum
Titij, & diſponitur quod filij primæ vxoris præferantur
filijs ſecundæ vxoris in prelatione circa recuperationem
Dotis ſuæ matris, vnde text. quò ad tacitam hypothe-
cam pro Dote competentem filijs, vtriuſquè vxoris Titij
nihil diſponit quominus omnes gaudeant priuilegio di-
ctæ tacitæ hypothecæ, quin potius vult, quod inter gau-
dentes dicta hypotheca, anterior præferatur, quod non
eſt auferre circa tacitam hypothecam aliquid filijs ſe-
cundæ vxoris, quod & dicit text. *in l.fin.C.eod.* ex quo nul-
latenus, poteſt inferri ad ſupradictam obiectionem.
21 Minus obſtat, quò ad dictam Fiordeliſam, quod † ipſa
prælationem, quò ad petias terræ, quas permutauit, ha-
beat, iuxtà text. *in l.Iulianus, §.offerri, ff.de act.empt. & l.
hæreditatis, ff.de hered. vel act.vend.* not. Neguſ. *de pign.
22 4.memb. 5.par. num.3.* quia reſpondetur quod † illorum
Iurium diſpoſitio non procedit, quoties venditor rem
venditam tradidit emptori, iuxta text. *in l.1. §.fin.* cum
Gloſ.*verb.emerit, ff.de reb. eor. qui ſub tutel.* per quem
text. ita tradit Bald. *in l.fin.à n.3. C.commod.& in l.cum
cns, C.de act.& oblig.* quem ſequitur Alex. *in l.ſi cum Do-
te, § fin.ad fin.ff.ſolut matr.* quos refert, & ſequitur Neguſ.
vbi ſupra *4.mem.2.par.nu.35.* ratio eſt in promptu, quia
23 † ſecuta traditione dominium tranſiuit in emptorem,
24 & res empta fuit facta propria illius, vnde † in re pro-
pria non cadit pignus, *l. neque pignus 4. ff. de iur. iur.* &
25 † idem eſſet, ſi ab initio eſſet deductum in pactum,
quod res vendita remaneret ſibi hypothecata pro præ-
tio, iuxta text. *in l.licet, C.qui potior. in pign.hab.* not. Do-
cto. ſupra relati, & Neguſ. *d.4.memb. 2.par. d.num.35. &
nu.36.*

Sed ſic eſt, quod in prædicta permutatione interuenit
traditio, vt ex eodem inſtrumento conſtat, & non acceſ-
ſit prædictum pactum, quod petiæ permutatæ remane-
rent hypothecatæ, vndè ſequitur quod pro d. Fiordeliſa
non intret prædicta diſpoſitio text. *in d. l.Iulianus, §. of-
ferri*, de qua ſupra, &c.

Digitized by Google

AD ARTIC. I. P. II.

R. P. D. Panzirolo.

Romana Dotis.

13. *Febr.* 1640.

ARGVMENTVM.

Hypotheca datur mulieri pro dote in bonis teſtatoris, à die conditi teſtamenti tamen actio ad eam, niſi à tempore matrimonij. Plura de dote extrahenda à bonis fideicommiſſarijs, &c.

SVMMARIVM.

1 *Mulier, quæ ex præcepto Teſtatoris conſequi debet, dotem ex bonis ipſius Teſtatoris habet in illis hypothecam à die conditi teſtamenti, non à die contracti matrimonij.*

2 *Hypotheca competens mulieribus deſcendentibus pro dote in bonis fideicommittentis poſſet per grauatos eludi, niſi oriretur à die conditi teſtamenti.*

3 *Voluntas teſtatoris curandum eſt, vt omnibus modis adimpleatur.*

4 *Hypotheca, & actio licet oriatur ad fauorem mulierum deſcendentium in bonis fideicommittentis pro conſecutione ſuarum dotium à die conditi teſtamenti ipſius tamen hypothecæ, & actionis exercitium ſuſpenditur in tempus contracti matrimonij.*

5 *Verbum* naſcituri, *habet tractum ſucceſſiuum, & reſpicit tempus incertum.*

6 *Nepotes veniunt ſub vocatione filiorum.*

7 *Dictio* ſemper *includit pluralitatem, & diuerſitatem temporum, & caſuum faciens in omnibus æqualem diſpoſitionem.*

8 *Nepotes veniunt ſub nomine filiorum quoties Teſtator illud expreſſit cum verbis denotantibus perpetuitatem.*

9 *Copula,* &, *æquat omnia copulata, & pariformiter omnia determinat.*

10 *Diſpoſitio Teſtatoris circa dotationem fœminarum competit de iure omnibus deſcendentibus à fideicommittente.*

11 *Filij in conditione poſiti intelliguntur diſpoſitiuè vocati ex diſpoſitione Statut. Vrb.* lib. 1. cap. 145.

12 *Fideicommiſſarius habet hypothecam in bonis fideicommiſſi, & in illis præfertur creditoribus hæredis grauati.*

13 *Mulier deſcendens à fideicommittente conſequi debet in bonis fideicommiſſi dotem cum priuilegio potioritatis aduerſus quoſcumq. creditores grauatorum vigore,* Auth. reſque, C. com. de leg.

14 *Diſpoſitio* Auth. reſque, C. com. de leg. *non habet locum, niſi in ſubſidium, & quatenus non extent alia bona libera.*

15 *Deficientia bonorum liberorum ex quibus dicatur iuſtificata?*

16 *Bulla Clem. VIII. 41. mandat exequi mandata exhibita in Congregatione Baronum per creditores ipſorum Baronum ſuper bonis etiam iuriſdictionalibus non obſtantibus quibuſcumq. fideicommiſſis.*

17 *Bulla prædicta mandat ſatisfieri Creditoribus, ſiue creditum oriatur ex Inſtrumentis, ſiue chyrographis, ſiue legatis, aut alijs quibuſcumq. modis, ac formis.*

18 *Mulier agẽs vigore* Auth. reſque, C. com. de leg. *pro conſecutione ſuarum dotium in bonis fideicommittẽtis poteſt concurrere cum alijs creditoribus ad menſuram ſuæ hypothecæ in bonis iuriſdictionalibus vigore dictæ Bullæ Baronum.*

19 *Bulla Clem. VIII. 41. diſponit quod non poſſit impediri ſubhaſtatio bonorum ſpectantium ad Barones ex cauſa dotis.*

20 *Pecunia ſoluta creditoribus recepta obligatione de reſtituendo prioribus, & potioribus dicitur extare.*

21 *Bulla Clem. VIII. 41. non tollit in aliqua ſui parte credita dotalia fœminarum deſcendentium fideicommittentis, ſed potius illa admittit.*

DECISIO XXXVIII.

RESolutum fuit Illuſtriſsim. D. Conſtantiam in pecunijs prouenientibus ex venditione bonorum Io. Baptiſtæ de Comitibus fideicommittentis, eſſe anteriorem, & potiorem creditoribus Ducum Alexandri Patris, & Marij fratris, tam ex particulari prouiſione eiuſdem Io: Baptiſtæ, quam ex diſpoſitione *Auth. Res quæ, C. com. de leg.*

Et quantum attinet ad primum fundamentum reſolutionis fuit, quod cum Io: Baptiſta inſtituiſſet hæredem Fœdericum Sfortiam, natum ex Fuluia filia, quem etiam ad hunc effectum ſibi adoptaſſet, & poſt Federici obitum vocaſset ipſius filios maſculos in perpetuum cum onere dotandi fœminas, dum D. Conſtantia recta linea deſcendit à Fuluia, viſa eſt habere fundatam intentionem 1 in pecunijs redactis ex bonis prædictis, quia † onus dotandi fœminas ex præcepto Teſtatoris ſemper ineſt illius bonis à die obitus ipſius ad fauorem omnium deſcendentium, & ideo ſicuti ipſe Teſtator ſi viueret, ſtante adoptione facta de Federico teneretur ipſius fœminas dotare, ita præſumendum eſt, quod voluerit ipſius bona tranſire cum hypotheca, & priuilegio prioritatis, ita vt hodie attendenda ſit origo, & primum tempus, in quo bona relicta fuerunt obnoxia pro conſtitutione dotium, non autem tempus purificatæ conditionis, Imol. *in l. ſi is qui pro emptore, num. 20. in princ. ff. de vſucap.* vbi Rom. *nu. 25. verſ. reſpondetur etiam,* Crot. *num. 134.* Rum. *in l. 1. ſub num. 87. ff. de l. 1.* vbi Iacob. de Nigr. *num. 135.* Paril. *nu. 111. verſ. moderni autem,* & Torniell. *nu. 117. cum ſeq.* Giouag. *conſ. 8. num. 12. vſq. in fin. lib. 2.* Fuſar. qui alios cumulat, in *conſ. 52. num. 20. & à num. 28. vſq. ad 54. verſ. venio ad ſecundum, & de ſubſtit. q. 612. à num. 2. vſq. ad* 8. reijciendo diſtinctionem Caſtrenſ. inter legatum ſpeciei & quantitatis Caual. *dec. 112. num. 2.* & fuit in *Romana Dotis de* 2 *Ghezzis 9. Febr. 1635. coram me,* alias † poſſet eſſe in poteſtate grauatorum euertere præſidium competens fœminis deſcendentibus ad conſequendam dotem ex bonis fideicommiſſi, quod tamen non eſt admittendum, vt bene animaduertit Imol. *in d. l. ſi is qui pro emptor. in prin.* 3 *ff. de vſucap.* vnde † potius, curandum eſt, vt omnibus modis voluntas Teſtatoris adimpleatur iuxta diſpoſitio- 4 nem *l. 1. C. com. de leg.* hoc autem † non alio modo conſequi poteſt, quam per natiuitatem hypothecæ de tempore teſtamenti, vt inde oriatur actio, licet actionis exercitium ſuſpendatur in tempus euenientis conditionis, vt fuit reſolutum in ſupradicta Romana Ghezzis, coram me.

Quod autem Teſtatoris mens extendatur, non ſolum ad fœminas primi, ſed etiam vlterioris gradus qualis eſt D. Conſtantia, clarè videbatur oſtendi ex verbis teſtamenti, in quibus diſponitur, quod filij legitimi, & naturales naſcituri ex Federico primo hærede vniuerſali ſemper in totum ſuccedant, & fœminæ nubant, & dotentur, 5 &c. illud enim † verbum *(naſcituri)* ſicuti habet tractum 6 ſucceſſiuum, & reſpicit tempus incertum, ita † ſub nomine filiorum dicendum eſt Teſtatorem ad huiuſmodi onus obligaſſe etiam nepotes, qui ſub eorum vocatione veniunt. Imol. *in l. Gallus 29. §. Inſtituens, num. 48. circa med. verſ. vel poteſt dicere ff. de lib. & poſth.* Ruſtic. *poſt alios in l. cum auus, lib. 6. cap. 12. nu. 17. de cond. & demonſt.* Fuſar. *de ſubſtit. q. 320. nu. 23.* Rot. *dec. 162. p. 6. rec. num. 1. & 2.* vbi Teſtator mandauerat filias fœminas naſcituras ex ſuis hæredibus exiſtentibus eorum filijs maſculis condecenter dotari, & illis deficientibus ſuccedere.

7 Præterea pro hoc etiam videbatur facere dictio † illa *(ſemper,)* quæ pariter includit pluralitatem, & diuerſitatem temporum, & caſuum, faciens in omnibus æqualem diſpoſitionem, *l. 1. verb. ſemper,* vbi Gloſ. & Bart. *nu. 1. ff. ſolut. matr. trib.* Decian. *conſ. 1. num. 258. lib. 1.* Panzirol. *conſ. 1. num. 20* Peregr. *conſ. 44. num. 28. verſ. ad quintum lib. 1. & de fideicom. art. 27. num. 2.* Molin. *de primog. lib. 1. cap. 6. num. 28. & 29.* Fuſar. *de ſubſtit. q. 320. num. 74. & ſeq.* vbi

Digitized by Google

8 vbi † quod appellatione filiorum veniunt Nepotes, quo-
ties Teſtator illud expreſſit cum verbis denotantibus
perpetuitatem.

Ponderabatur vlterius, quod dum Teſtator voluit,
quod filij maſculi in totum ſuccederent, & fœminæ dota-
rentur, ſicut maſculi ſemper ſuccedere debebant, ita etiã
9 ſemper fęminæ erant dotandæ, quia † copula (*&*) æquat
omnia copulata, & pariformiter omnia determinat, *l.*
quamuis, & ibi Bald. *C. de impub. & alijs ſubſt.* Fuſar. *de*
10 *ſubſtit. quæſt.* 325. *nu.* 15. *& quæſt.* 403. *nu.* 9. vltra † quod
D. Conſtantiæ fauet etiam regula, quod prouiſio Teſta-
toris circa dotationem fœminarum de iure competit
omnibus deſcendentibus a fideicommittente. Cæphal.
conſ. 683. *num.* 9. Molin. *de primog. lib.* 4. *cap.* 6. *nu.* 4 *verſ.*
caterum. Menoch. *præſump.* 189. *num.* 11. *lib.* 4. Rot. *dec.*
37. *num* 2. *par.* 1. *diuerſ. & dec.* 312. *nu.* 16. *par.* 6. *rec.* & fuit
reſolutum in *Romana Dotis* 30. *Martij* 1618. *coram bo. m.*
Card. Veroſpio.

11 Et denique † ponderabatur pro iſta anterioritate D.
Conſtantiæ, quod ipſa à Teſtatore fuerat poſita in con-
ditione, ibi; *Si prædictus D. Federicus vniuerſalis hæres*
decederet ſine legitimis, & naturalibus filijs, & filiabus ex
ſe genitis, vel ſi dicti ſui filij deceſſerint ſine filijs legitimis,
& naturalibus, & perconſequens tacitè vocata ad fidei-
commiſſum ex Stat. Vrbis *lib.* 1. *cap.* 145. Gabr. *conſ.* 115.
nu. 1. *& ſeq. lib.* 1. Seraph. *dec.* 1329. *num.* 12. Greg. *deciſ.*
12 575. *nu.* 1. vnde inferebatur, † ipſam metiri ſuam hypo-
thecam ex vocatione prædicta, & proinde præferendam
eſſe creditoribus, qui ſolum veniunt vigore obligationis
contractæ per Ducem Alexandrum patrem, & Marium
fratrem.

13 Cæterum, † propter ſecundum fundamentum, etiam
circumſcripto expreſſo præcepto Ioan. Baptiſtæ, adhuc
placuit, D. Conſtantiam deſcendentem eſſe in illius bo-
nis dotandam cum priuilegio porioritatis aduerſus quo-
ſcumq. creditores grauatorum per rationem *Auth. Res*
quæ, C. com. deleg. quod ſcilicet ſi viuus eſſet Io: Baptiſta,
ipſe dotare cogeretur, & ideo hoc onus trahi in grauatos
deſcendentes cum hoc priuilegio prioritatis: hoc ibi no-
tat Caſtr. *num.* 10. & Fulgoſ. *nu.* 2. ſequitur Dec. *conſ.* 519.
num. 3. Mantic. *de tacit lib.* 12. *tit.* 18. *num.* 17. Rota apud
Seraph. *dec* 693. *per tot. & in recent. deciſ.* 28. *num.* 2. *par.* 5
recent.

14 Neque obſtare viſum fuit, † quod diſpoſitio *Auth.*
Res quæ, non habeat locum, niſi in ſubſidium, & quate-
15 nus non extent alia bona libera, quia, † vltra quod dum
D. Dux Marius promiſit ſoluere dotem D. Conſtantiæ
ex alienatione alicuius partis ſui Status, ſatis apertè de-
clarauit, non extare alia bona libera, ex quibus huiuſ-
modi dos ſolui poſſet, & ſatis viſum fuit de hoc conſtare
ex teſtibus examinatis contra eundem D. Ducem in alia
Romana Dotis 25. *Iunij* 1638. *coram R. P. D. meo Pirouano*,
quinimò cum hoc in Curia ſit ſatis notum, non viſa fuit
neceſſaria alia diſcuſſio, iuxta Gloſſ. *in l. decem* 116. *verb.*
excuſſum ff. de verb. oblig. & deducta per Rot. *dec.* 114. *n.* 1.
verſ. & conſtat notoriè, p. 2. *rec.*

16 Nec releuat † Bulla Clem. VIII. 41. mandans exequi
mandata exhibita in Congregatione per Creditores Ba-
ronum ſuper bonis etiam iuriſdictionalibus quomis mo-
do ab eis tentis, & poſſeſſis, non obſtantibus quibuſcum-
17 que fideicommiſſis; quia † cum Bulla mandet ſatisfieri
creditoribus, ſiue creditum oriatur ex inſtrumentis, ſeu
Chyrographis, ſiue legatis, aut alijs quibuſcumq. modis,
18 aut formis, vt in §. 2. cum † D. Conſtantia ſit etiam ipſa
creditrix vigore diſpoſitionis Io. Baptiſtæ, vel per ratio-
nem *Auth. Res quæ*, vt ſupra firmatum eſt, vtique poterit
cum alijs creditoribus concurrere pro conſequutione
ſuæ dotis ad menſuram ipſius hypothecæ: Et quamuis
19 † in eadem Bulla in §. 9. diſponatur, quod non poſſit
impediri ſubhaſtatio ex cauſa dotis, reſponſum fuit D.
Conſtantiam, nec impediuiſſe, nec hodie impugnare
ſubhaſtationem factam de bonis Io. Baptiſtæ, ſed ſolum
velle concurrere, vt creditricem ad pretium ſubrogatum
20 in locum bonorum, quod eo facilius facere poteſt, † quo
pretium prædictum per obligationem factam à credito-
ribus de reſtituendo prioribus, & potioribus dicitur ex-
tare, vt per Caſtren. *in l. Procuratoris, §. fin. & l. ſeq. ff. de*
tribut. act. & conſ. 285. *in princ. lib.* 1. Rot. *dec.* 75. *num.* 4.
& 10. *& dec.* 723. *n.* 5. *verſ. quapropter, p.* 4. *diuerſ.* & apud
21 Pacif. de Saluian. *dec.* 133. *nu.* 10. nec † Bulla in aliqua ſui
parte tollit credita dotalia ad fauorem fœminarum de-
ſcendentium fideicommittentis, quinimò illa potius vi-
detur admittere, dum in §. 2. poſt med. generaliter diſpo-
nit, quod fiat exequutio contra Barones pro debitis ex
quacumque cauſa contractis, & conſequenter ex pro-
miſſione dotis facta ab eo, qui bona diſtracta hoc onere
grauauit, cum non ſit maior ratio, cur creditores Du-
cum Alexandri, & Marij poſſint concurrere pro conſe-
quenda ſatisfactione, non autem D. Conſtantia creditrix
ipſius fideicommittentis.

Et ita vtraque, &c.

AD ART. II. PART. II.

R. P. D. Ghiſilerio.

Romana Fideicommiſſi de Incoronatis.

Ven. 9. Maij 1642.

ARGVMENTVM.

De priuilegijs creditoris ex cauſa onetoſa, anterioris
reſpectu traditionis factæ donatario concurrenti.
De ſimulatione, &c.

SVMMARIVM.

1 *Pater non poteſt grauare filium in legitima.*
2 *Legitimæ onus impoſitum reijcitur.*
3 *Diſpoſitio generalis non porrigitur ad caſum in quo diſpo-*
nens non habet poteſtatem.
4 *Bona quæ filius elegit pro ſua legitima, non continentur ſub*
fideicommiſſo.
5 *Creditor ex cauſa oneroſa, cui bona debitoris fuerunt tra-*
dita, præfertur donatario, licet anteriori, & hypothecam
habenti.
6 *Creditor ex cauſa oneroſa præfertur Donatario anteriori,*
ſi ante traditionem rei donatæ ortum fuit creditum ex
cauſa oneroſa.
7 *Donans poteſt ante traditionem liberè diſponere de re do-*
nata.
8 *Traditio rei donatæ reſultat ex reſeruatione vſusfructus,*
& clauſula conſtituti in donatione appoſitis, Intellige vt
num. 9.
10 *Clauſulæ appoſitæ in contractu ſimulato ſunt nullius effi-*
caciæ.
11 *Simulatio adhibita in contractu principali, cenſetur quo-*
que adhibita quoad acceſſoria.
12 *Simulatio probatur ex confeſſione partium, & contrahen-*
tium.
13 *Confeſſio donatarij, probat fraudem.*
14 *Fraus non ita facile eſt præſumenda, ſicut ſimulatio.*
15 *Simulatio eſt honeſtior, quam fraus.*
16 *Simulatio ex quibus coniecturis deſumatur.*

DECISIO XXXIX.

FVit per DD. reſolutum, tam ex fideicommiſſo Marcelli
Incoronati de anno 1563. quàm ex donatione Franci-
ſci filij de anno 1618. facta inter viuos Cæſari filio præ-
ſenti, & acceptanti, eiuſque filijs, & deſcendentibus ma-
ſculis, illiſque deficientibus, Marcello alteri filio, ac de-
ſcendentibus ex eo, in eorumque defectum, proximiori
ſibi in gradu; non eſſe D. Angelo Incoronato dandam
immiſſionem, ſiue agat ex *l. fin. C. de edict. diu. Adr. toll.*
ſiue ex remedio vtilis Saluiani in poſſeſſionem Caſalis
Aquæ Trauerſæ, venditi anno 1625. Excellentiſſimo D.
Principi Burgheſio pretio ſcut. 14. mill. ab eodem Fran-
ciſco de Incoronatis, ſub expreſſa narratiua approbata
per eoſdemmet Cæſarem, & Marcellum donatarios;
quod

Digitized by Google

quod ſibi deberetur legitima in bonis Marcelli patris, &
quod ad illius computum elegiſset dictum Caſale, illud-
que ad ſeſpectare pleno iure dominij, & pertinere, &
eſse penitus liberum,& immune ab omni,& quocunque
cenſu,canone,& reſponſione, recognitione, grauamine,
aut ſeruitute,non eſse ſubiectum caducitati deuolutioni,
reſtitutioni, vel alicui vinculo, in toto, vel in parte, mi-
nuſque fuiſse venditum, datum, donatum, ceſsum, atq.
conceſsum,aut alio quouis modo alienatum, alienatio-
nis vocabulo latiſſimè ſumpto,nec de eo in totum, vel in
partem contractum,ſeu diſtractum,aut aliud quicquam
factum fuiſse; promittendo inſuper huic venditioni fa-
cere conſentire omnem perſonam Ius aliquod habentē,
ſeu quomodolibet habere prætendentem,ad ſolam,ſim-
plicem, & extraiudicialem requiſitionem prædicti Ex-
cellentiſſimi D. Principis emptoris.

Non ex fideicommiſso Marcelli ſenioris: quia cum
Franciſcus filius auctor D. Principis elegerit pro ſua le-
gitima, Caſale, in cuius poſseſſionem Angelus petit im-
1 mitti, & † pater non poſſit filium grauare in legitima, &
2 † ſi grauatus fuiſset onus reijciatur: vt eſt caſus in *l. quo-*
3 *niam in prioribus, C. de inoffic. teſtam.* nec † diſpoſitio ge-
neraliter facta porrigatur ad caſum in quo quis non ha-
bet poteſtatem, *cap. nobis in 2. de ſent. excom.* notat. Bart.
in l. ſi quis ſub conditione, ff. de condit. inſtit. Bald. *in l. fin.*
4 *§. in computatione, C. de Iur. delib. cum ſimilib.* Caſale † de
quo agitur non continetur ſub dicto fideicommiſso, vt
decidit Gloſ. *in l. precibus, C. de impub. & alijs ſubſtit.* &
communiter omnes in *l. ex tribus, C. de inoffic. teſt. & in*
l. 1. ff. de vulg. & pup. per text. in l. cohæredi, §. filia, ff. ad
Trebell.

5 Nec ex donatione dicti Franciſci, quia † cum Franci-
ſcus poſt donationem factam ad fauorem filiorum, &
deſcendentium, vendiderit Caſale D. Principi, cum reali
translatione dominij, & poſseſſionis: aſserta donatio,
etiam ſi anterior, & cum hypotheca, non præiudicat D.
Principi habenti cauſam onerosam, vt eſt tex. *in l. fin. §.*
6 *Lucius. ff. de donat.* vbi Lucius † Titius donauerat Meuio
fundum,& ante traditionem eundem fundum poſt pau-
cos dies, Seio pignori obligauerat, deinde dictum fun-
dum tradidit Meuio, cui prius illum donauerat, & cum
dubitaretur, an donatio fundi eſset perfecta: itaut po-
ſtea pignori ſubijci potuerit, reſpondit Sceuola Iuriſcon-
ſultus, perfectam quidem eſse donationem per tradi-
tionem, ſed creditorem licet poſteriorem firmam habe-
re pignoris obligationem inductam ante traditionem,
7 atque ita † donans poteſt ante traditionem libere diſpo-
nere de re donata, vt tradit Carocc. *deciſ. 125. num. 7.* &
eſt ponderand. expoſitio Bart. ad illum, *§. Lucius Titius*
in princ. vbi verbum dicti textus, donauit, exponit, ideſt
ex cauſa donationis, obligauit, vel promiſit, & ſic Bart.
intelligit illum text. & præſupponit quod fundus ibi fuit
expreſsè obligatus pro donatione ipſi Donatario, vt be-
ne aduertit, Gutier. *de altib. iudic. iurat. cap. 15. ſub*
num. 23. verſ. pro hac eadem opinione, accedit expoſitio
Bartoli.

8 Nec † dici poteſt in hac donatione interueniſse tra-
ditionem, ex clauſulis reſeruationis vſusfructus, & con-
9 ſtituti, quia † vis, & effectus iſtarum clauſularum, vbi do-
natio fuiſſet vera, ceſſaſſet per venditionem à donatore
poſtea factam D. Principi, & actualem traditionem ſub-
ſecutam; vt bene Grat. *conſ. 36. num. 38. & 39. li. 1.* Gab.
de empt. & vend. concluſ. 2. num. 28. Carocc *dec. 125. nu. 8.*
10 ſed † cum donatio DD. viſa fuerit ſimulata, non eſt de
his clauſulis curan. cum veniant acceſſoriè ad contractū,
11 in † quo ſicut ſimulatio fuit adhibita, ita etiam cenſeri
debet adhibita, circa acceſſoria Aret. *in l. 1. §. ſi vir vxori*
col. 3. ante med. verſ. ſed hoc eſſet conceden. de plano, ff. de
acquir. poſſeſſ. quem ſequitur Alciat. *ibidem, col. 2. in prin.*
nu. 4. vbi etiam Bologn. *num. 65. in princ.*

Simulatio autem huius donationis eſt euidens ex aſ-
ſertione venditionis, cui aſſenſerunt etiam Cęſar, & Mar-
cellus Donatarij, quod de Caſale vendito nulla præceſ-
ſerat donatio. Vndè cum veritas huius aſſertionis non
poſſit ſtare cum veritate præcedentis donationis, neceſ-
ſe eſt intelligere dictam donationem ſimulatam perinde
ac ſi partes dixiſſent nullam de Caſale præceſſiſſe dona-
12 tionem veram,& validam; cum non ſit dubium ex † cō-
feſſione partium, & contrahentium probari ſimulatio-
nem, Berou. *conſ. 170. nu. 1. lib. 1.* Decian. *conſ. 62. nu. 51.*
& 52. & poſt nu. 65. verſ. 9. conuincitur iſta ſimulatio, li. 3.
Angel. *conſ. 48. num. 2. verſ. 5.* ſi poſt donationem, vbi
13 † ponderat confeſſionem Donatarij, ad probationem
14 fraudis, quæ † cum non ita facilè ſit præſumenda, vt ſi-
15 mulatio, ex quo hæc † eſt honeſtior, quàm illa Cuman.
conſ. 155. num. 4. vtique ſi ex confeſſione donatarij pro-
batur fraus, ac fortiori, probabitur ſimulatio, maximè
16 † concurrente immenſitate huius donationis, quæ con-
tinet omnia bona præſentia, & futura, & coniunctione
ſanguinis, ex quibus præſumi fraudem, & ſimulationem
donationis, vt propterea non præiudicetur crediroribus
poſterioribus ex cauſa onerosa reſoluit, & latè probat
Carocc. *deciſ. 1. per totam*, quam approbat Anton. de A-
mat. *var. reſolut. reſol. 26. nu. 7.*

Vlterius cum ex ſupradictis pateat D. Principem em-
ptorem habere fundatam intentionem in ſuſtentamento
emptionis non obſtante præcedenti donatione, eo ma-
gis cenſuerunt Domini dicendum eſſe, ipſum habere in-
tentionem fundatam in detractione legitimæ debitæ ei-
dem donatori, qui in ſpecie in ipſa venditione dixit eam
conſequi in Caſali de quo agitur, ex allegatis per Rotam
coram Seraph. *deciſ. 416. a nu. 8. vſque ad finem.* Hæc au-
tem exceptio detractionis legitimæ debitæ eidem dona-
tori, & venditori reſpectiue in bonis relictis ab eius aſcē-
dentibus ſuffragatur D. Principi, nō obſtante quod idem
donator omnia bona in dicta donatione præcedenti ſub-
iecisſet fideicommiſſo cum prohibitione cuiuſuis detra-
ctionis.

Et ex his duabus exceptionibus, vtraque parte audita
reſoluerunt Domini immiſſionem eſſe denegandam.

DECIS. AD ART. II. P. II.

R. P. D. Carillo,

Signina Saluiani.

Luna 14. Martij 1639.

ARGVMENTVM.

Soluens pro debitore quando ingrediatur eius lo-
cum: de fideiuſſore ita ſoluente ceſſione iurium:
Legatarij iure in legatum, præcipue in cauſam
dotis. De datione in ſolutum, concurſu dotis
aſſignate in certo tempore conſumpto, & alijs
creditoribus, &c.

SVMMARIVM.

1 *Saluiani requiſita quænam ſint?*
2 *Ceſſio iurium reportari non poteſt, vbi debitum ſoluitur de*
pecunijs debitoris.
3 *Solutio cedit in cauſam fructuum non autem ſortis prin-*
cipalis, Amplia, vt nu. ſeq.
4 *Solutio facta ſimpliciter in ſortem, & fructus prius cedit*
in cauſam fructuum.
5 *Fideiuſſor ſoluens pro debitore poteſt, contra eum agere*
pro releuatione.
6 *Fideiuſſor ſoluent, poteſt reportare iurium ceſſionem con-*
tra omnes.
7 *Legatarius fideiuſſoris, ſi ſuper re legata executionem pa-*
tiatur poteſt agere pro releuatione, & referre iurium ceſ-
ſionem contra omnes, ſicut potuiſſet ipſe fideiuſſor.
8 *Actiones vtiles tranſeunt ipſo iure in Legatarium in re*
legata.
9 *Legatarius in re legata habetur loco heredis.*
10 *Fideiuſſor poteſt cenſum pro quo fideiuſſit emere, & ſol-*
uendo referre ceſſionem tranſlatiuam, & non extincti-
uam.

11 *Verba*

Digitized by Google

11 *Verba ſunt intelligenda, vt eſt veriſimile contrahentes facere voluiſſe.*
12 *Deliberatio ſecuta pro certo credito parit exceptionem ſolutionis.*
13 *Cenſus reſoluitur per deliberationem fundi ſecutam ad iſtantiam creditori, licet non ſequatur actus retroſimilis.*
14 *Deliberatio bonorum debitoris facta pro vno credito non parit exceptionem ſolutionis pro alio.*
15 *Liberatio facta quoad vnum ex coobligatis in cenſu non operatur quod dicatur liberatus fundus cenſualis reſpectu aliorum coobligatorum, licet fundus ad ipſos non ſpectet.*
16 *Reſeruatio iurium operatur, vt quoad reſeruata nihil actum dicatur.*
17 *Creditor ex cauſa dotis conſiſtere in certis corporibus, licet anterior non habet actionem contra alia bona debitoris, niſi probes alienationem bonorum dotalium ſecutã culpa mariti, cui fuit dos tradita, ideoque non poteſt impedire immiſſionem alijs creditoribus, licet poſterioribus.*
18 *Retentio non competit pro credito illiquido.*
19 *Mulieri competit actio pro reſtitutione dotis, contra bona dotalia data ineſtimata, & nu. 23.*
20 *Calculus factus inter certos creditores, non nocet alijs non citatis.*
21 *Exceptiones requirentes altiorem indaginem, non admittuntur in iudicio Saluiani.*
22 *Datio in ſolutum facta vxori pro dote conſiſtente in certis corporibus dicitur nulla, nec præiudicat alijs creditoribus.*
24 *Legatum factum vxori pro reſtitutione dotis, vti non continens ſummam certam, nihil probat, nec inducit confeſſionem dotis receptæ.*
25 *Legatum integræ dotis factum vxori per virum intelligi debet, de bonis dotalibus, quæ probentur ab eo actualiter recepta.*
26 *Legatum dotis factum à marito vxori non præiudicat creditoribus.*

DECISIO XXXX.

POſt binas reſolutiones ad fauorem Caſſandræ de Vindictis, & Iulij Cæſaris Rorij emanatas ſuper immiſſione in poſſeſſionem ex Saluiano in bonis de quibus agitur, pro fructibus duorum cenſuum à Sulpitio Papio debitorum, quorum alter eſt ſcu. 200. in ſorte principali impoſitus ad fauorem Neapolionis Ignatij, & alter in ſolidum cum Communitate Signina ſcut. 500. monetæ impoſitus ad fauorem q. Lauræ Parabiacchæ, quem idem Sulpitius in ſe totum accollauit de anno 1602. fuit ad petitionem Laurorum conceſſa noua audientia, Ideo cauſa ſuper eiſdem repropoſita Dominis, & iterum ſtandum
1 eſſe in deciſis reſponderunt. Quia † duo extrema in hoc
iudicio requiſita, nempè creditum cum hypotheca, & poſſeſſio debitoris de tempore obligationis, vel poſtea cum identitate bonorum hypothecatorum hodie à dd. Lauris Reis conuentis poſſeſſorum adhuc viſa fuere ſufficienter probata ex deductis in prima deciſione cauſæ ſub die 16. April. anni præteriti in princip. non obſtantibus his, quæ de nouo contra ea opponuntur.

Nam primo non obſtat quod quoad fructus cenſus Ignatij ceſſi Caſſandræ ceſſet hypotheca ex quo Caſſandra illius ceſſionem acquiſiuerit quo ad ſummam ſcu. 100. cum pecunijs Panetij hæredis d. Sulpitij principalis debitoris, vt in *ſum. Laurorum, nu* 4. & quo ad reſiduum cum pecunijs Ioſephi de Creddis, qui dd. pecunias depoſuerat in ſacro Monte Pietatis ad effectum fructus ſoluendi, & eumdem cenſum extinguendi, iuxta formam mandati relaxati ad inſtantiam fideiuſſorum, ad quorum fauorem d. Ioſeph in ſolidum cum Panetio d. extinctionem facere promiſerat per totum annum 1623. vt in
2 *d. ſum. nu.* 3. & ſic intret concluſio, quod † ceſſio Iurium
reportari non poſſit, vbi debitum ſoluitur de pecunijs debitoris, *l. nulla* 5. *C. de ſolut.* Bart. *in l. modeſtinus* 76. *n.* 4. *ff. eod.* Rota coram Greg. XV. *dec.* 68. *n.* 5. & coram Caual. *dec.* 568. *nu.* 2.

Quia licet admittatur quod ſolutio pro rata ſcut. 100. facta fuerit de pecunijs Panetij hæredis principalis debi-
3 toris, non † tamen illa cedere debet in cauſam ſortis, ſed
in cauſam fructuum, qui vltra d. ſummam tunc excedebant *l. fideiuſſores* 69. §. *pro Aurelio, verſ. ſed quidquid ex bonis,* & ibi Gloſ. *verb. in vſuras, ff. de fideiuſſ.* Surd. *conſ.*
4 290. *num.* 61. *lib.* 2. Gratian. *diſcept.* 224. *n.* 30. quod † pro-
cedit etiam ſi ſolutio facta fuiſſet ſimpliciter in ſortem, & vſuras vt expreſsè diſponitur in *l. in his vero, §. apud Marcellum, & l. non enim* 6. & ibi Gloſ. *ff. de ſolut.* Peregr. *conſ.* 99. *nu.* 16. *lib.* 1. Cenc. *de cenſib. p.* 3. *c.* 1. *q.* 3. *art.* 1. *nu.* 8. *fol.* 228 *ſecundum antiq. impreſſionem,* qui fructus pro rata dd. ſcut. 100. hodie per Caſſandram non petuntur, & ita quo ad eos ceſſat obiectum.

Quo vero ad reſiduum conſideratum fuit, quod Ioſeph primus maritus Caſſandræ ei legauit dd. pecunias depoſitatas in Monte Pietatis, ex quarum ſolutione re-
5 portata prætenditur ceſſio prædicta, quo fit, vt † quem-
admodum ipſe Ioſeph fideiuſſor Panetij potuiſſet con-
6 tra eumdem agere pro releuatione, & † ſoluendo po-
tuiſſet etiam efficacem ceſſionem contra omnes tepor-
7 tare, ita † & eodem modo potuit legataria vigore † vti-
8 lium actionum in pecunijs legatis, ſibi competentium,
quæ in ipſam ipſo iure tranſierunt *l. ex legato* 18. *C. de*
9 *legat.* ſi quidem in † re legata legataria loco hæredis ha-
betur, *l. id tempus* 14. §. 2. *ff. de vſucap.*

Nec viſum fuit releuare quod Ioſeph deponendo d. reſiduum de ſuis proprijs pecunijs pro ſolutione d. cenſus, hoc fecerit contemplatione Panetij debitoris, ſicut eius contemplatione ſe obligauerat illum extinguere, quia potius dicendum eſt depoſitum factum fuiſſe contemplatione propriæ perſonæ, vt ſe liberaret à fideiuſſione, & propterea ſicut ipſe Ioſeph fideiuſſor, ita quoque Caſſandra eiuſdem depoſiti legataria potuit tranſlatiuè, & non extinctiuè pro ſua indemnitate cenſum ac-
10 quirere vt quotidie practicatur in fideiuſſore, † qui pro
ſua maiori indemnitate poteſt cenſum emere, & ſoluendo ceſſionem tranſlatiuam, & non extinctiuam reportare prout in ſpecie concludit Gratian. *diſcept.* 459. *n.* 19. *cum pluribus ſeqq.* Cenc. *de cenſib. p.* 2. *c.* 2. *q.* 2. *art.* 5. *num.* 1. *cum ſeqq. fol.* 113. Rota apud eumdem *dec.* 95. *n.* 4. *ſecund. antiq. impreſſ.* & licet idem Ioſeph in teſtamento mandauerat pecunias depoſitatas perſolui, vt ſe liberaret à prædicta fideiuſſione non indè ſequitur quod legataria non valuerit ceſſionem tranſlatiuam reportare, nec aliter ſunt interpretanda verba defuncti, qui non prohibuit legatariæ, vt ſe abſtineret à reportanda ceſſione tranſlatiua, ſed tantum vt ſe liberaret ab illa obligatione prout
11 eſt veriſimile, & quod † verba intelligenda ſint, vt eſt ve-
riſimile contrahentes facere voluiſſe ex Soccin. Sen. *conſ.* 9. *num.* 18. & *conſ.* 5. *num.* 30. *lib.* 1. dixit in fortioribus terminis, Rot. *in Romana Saluiani* 25. *Maij* 1618. *coram Ramboldo impreſſ.* apud Cenc. *de cenſib. quæ eſt deciſ.* 366. *nu.* 8. & *ſeq. iux. Moder. impr.*

Secundo non obſtat, quod fructus alterius cenſus Parabiacchæ ceſſi Iulio Cæſari Rorio non debeantur ex quo pro decurſis vſque ad 25. Septembris 1621. in quantitate ſcut. 498. fuerit expeditum mandatum ad inſtantiam eiuſdem Rorij cuius vigore prætenditur fuiſſe factam ſubhaſtationem, & deliberationem bonorum hæreditariorum Sulpitij in cenſu in ſolidum obligati pro pretio excedente creditum fructuum, tunc decurſorum,
12 & † ſic pro illis obſtet exceptio ſolutionis mediante de-
liberatione ſecuta per text. *in l. à diuo Pio* 15. §. *ſi pignora,* vbi Alex. *nu.* 9. & 10. Iaſ. *nu.* 2. & 3. *ff. de re iudic.* Mangil. *de ſubhaſt. q.* 60. *num.* 6. & 7. pro alijs vero ab inde citra decurrendis ceſſauerit eorum curſus ob deliberationem factam ab eodem Rorio tam ratione ſortis principalis, quam fructuum decurſorum, & decurrendorum ad fauorem Communitatis Signinæ, ſuper cuius bonis cenſus erat impoſitus, vnde inferebant informantes pro Lauris,
13 quod † per fundi deliberationem cenſus deuenerit ad
caſum à quo incipere non potuit, & conſequenter fuerit reſolutus etiam non concurrente actu retroſimili, Rot. apud Cenc. *de cenſib. deciſ.* 283. *num.* 7. *iux. antiq. impreſſ. fol.* 227. & coram Durand. *deciſ.* 449. *num. tert.* & *quarto.*

Quoniam & ſi pro fructibus decurſis vſque ad 25. Sep-
tembris 1621. fuiſſet expeditum mandatum per acta
Muſchæ A.C. Notarij, vt in *ſum. laurorum, nu.* 1. Attamen
deliberatio bonorum hæreditariorum Sulpitij non fuit
facta vigore d. mandati, ſed virtute aliorum duorum
mandatorum pro diuerſo credito obtentorum per acta
Columnæ in ſumma ſcut. 1604. vt patet tam ex lectura
dd. mandatorum, quam mandati de deliberando eam-
dem ſummam continentis, vt in *ſum. Rorij dato in reſpon-*
14 *ſionibus, num.* 1. & † ideò hæc deliberatio tamquam pro
diuerſo credito facta non poteſt parere exceptionem ſo-
lutionis in caſu de quo agitur Seraph. *dec.* 1107. *nu.* 2. & 3.
Reſpectu vero fructuum poſtea decurſorum ab an. 1621.
liberatio Rorij facta ad fauorem Communitatis Signinæ
non officit, quia fuit facta cum expreſſa reſeruatione iu-
rium ſibi competentium contra alios obligatos, quorum
vnus eſt Sulpitius contra cuius bona nunc agitur, & pro-
15 indè quamuis † fuerit liberatus fundus fauore Commu-
nitatis, attamen contra Sulpitium coobligatum excep-
tuatum durat cenſus ſuper fundo alieno, Greg. *deciſ.* 445.
16 *nu.* 5. illa enim reſeruatio † facit vt nihil cenſeatur actum
reſpectu d. Sulpitij exceptuati, *l. teſtamento, §. 1. ff. de ma-
num. teſtam.* Put. *dec.* 197. *nu.* 23. *lib.* 1. & *dec.* 25. *lib.* 2. Rot.
apud Cenc. *de cenſu. dec.* 104. *n.* 5. & *ſeq. int. antiq. impreſſ.
fol.* 88. & *fuit dictum in Reatina cenſus* 13. *Febru.* 1632. *co-
ram Illuſtriſſ. D. meo Decano.*

Ex quibus cum conſtet inconcuſſa remanere credita
17 Rorij, & Caſſandræ dixerunt Domini eiſdem † dandam
eſſe immiſſionem petitam ſuper bonis de quibus agitur
non obſtante repetita exceptione retentionis pro dote
Hieronymæ vxoris d. Sulpitij, & ſororis Portiæ matris il-
lorum de Lauris: quia præmittendum eſt quod licèt præ-
dicta dos Hieronymæ ſit anterior, tamen cum illa effe-
ctualiter conſiſtat in tribus rubris cum dimidio terrarũ,
quæ iam fuerunt reſtituta, & partim in mobilibus, & cẽ-
ſibus datis inextimatis, vt in *ſum. antiq. lauror. nu.* 1. ſequi-
tur dicendum quod Lauris cauſam habentibus à Hiero-
nyma non competat actio, ſeu retentio contra bona Sul-
pitij viri, ſed tantum contra eadem corpora in dotem
data, niſi conſtet de eorum reali alienatione, & extin-
ctione culpa eiuſdem Sulpitij viri ſecuta, *l. in rebus cum
ibi notat. C. de iur. dot. Practic. Papien. in forma libelli quo
vxor agit ad dot. verb.* ac etiam Caſtrum, *n.* 1. *verſ. ex qui-
bus*, Gabr. *conſ.* 60. *in fin. lib.* 2. Alex. *conſ.* 38. *poſt princ. li.* 2.
Caual. *dec.* 574. *n.* 2. cum alijs adductis *in* 2. *deciſione cauſæ
ſub* 13. *Iunij anni præteriti in §. tamen in fin.*

Nec obſtat quod ex datis in hodierno *ſum. laur. nu.* 8.
prætendatur apparere de extinctionibus cenſuum dota-
lium Hieronymæ factis per Sulpitium, & ideò pro illo-
rum quantitate extincta competat retentio, quoniam
ſex ſunt cenſus, qui prætenduntur extincti, primus ſcut.
100. in ſorte principali vt in *d. ſum. nu.* 7. *litt. D.* ſecundus
ſcut. 100. in ſorte principali, *litt. E.* tertius ſcut. 200. in ſor-
te, *d. ſum. litt. G.* quartus ſcut. 25. pro medietate Hierony-
mæ *d. ſum. litt. L.* quintus, ſcut. 300. pro medietate Hie-
ronymæ, *d. ſum. litt. A.* ſextus & vltimus, ſcu. 600. pro me-
dietate Hyeronymæ vt in *d. ſum. litt. P.* ex quibus duobus
vltimis dicitur ab informantibus pro Lauris creatũ fuiſſe
cenſum, ſcut. 1000. in ſorte cum Communitate Signina,
& illum poſtea extinctum ab eadem Hieronyma cum
præſentia, & conſenſu Sulpitij, vt in *d. ſum. n.* 9. ita vt dd.
extinctionibus etiam ſuppoſitis, vt vnus ex dominis di-
cebat ex illis iuxta calculum laurorum conſtaret ad ma-
nus Sulpitij perueniſſe, ſcut. 1415. tantum. Cum igitur
Rota firmauerit ad hunc effectum fuiſſe reſtituta, ſcut.
1320. in pecunijs vt apparet in 1. *deciſ. cauſa, §. non obſtat
& §. quo vero, & in* 2. *ſub §. tamen*; adhuc venit dicendum
non eſſe locum prætenſæ retentioni, & reſiduum pretij
dd. extinctionum quod eſſet ſcut. 105. vel illud cenſetur
reſtitutum in alijs partitis in calculo eorumdem laurorũ
contentis vt ponderatum fuit in 1. *deciſ. in §. penultim.* vel
18 † redditur illiquidum ex perceptione fructuum bonorũ,
de quibus agitur à die motæ litis adeò vt intret exceptio
compenſationis, & conſequenter nulla retentio compe-
tere poſſit, Surd. *dec.* 117. *nu.* 1. *per tot.* Rot. *dec.* 443. *num.* 4.
par. 2. & 411. *num* 26. & 27. *par.* 5. *rec.* & coram Caual.
deciſ. 539. *num.* 5. & 6. & *fuit dictum in Auximana cen-*

ſus 10. *Martij* 1636. *coram R. P. Dom. meo Ghiſilerio.*

Hinc exiſtimarunt Domini nihil releuare poſſe datio-
nem in ſolutum poſtea factam ab Hæredibus Sulpitij de
d. Terris ad fauorem Laurorum in computum dotis d.
Hieronymæ, vt in eorum *Summ. antiq. nu.* 7. Quia cum de
d. dote non appareat perueniſſe in dominium Sulpitij
viti niſi ſummam ſcut. 1425. occaſione prætenſarum ex-
tinctionum cenſuum, & eandem quantitatem fuiſſe an-
tea reſtitutam conſtet ex deductis in deciſionibus cauſæ,
non poterant pro reſiduo dati in ſolutum terræ de quib.
19 agitur, ſed † tantum competebat actio pro fundo dotali
contra bona dotalia data ineſtimata, iux. diſpoſitionem
tex. *in l. in rebus. & ibi Doct. C. de iur. dot. & l. etiam*, vbi
20 Bald. *ff. de fund. dot.* Caual. *dec.* 174. *num.* 2. nec † calculus
factus inter Lauros, & Hæredes Sulpitij potuit alijs eiuſ-
dem Sulpitij Creditoribus præiudicare illis non citatis
plenè, Surd. *dec.* 256. *per tot.*

Quinimò ex quo dicta datio in ſolutum fuit facta tam
ex cauſa dotis, quàm occaſione aliorum debitorum Sul-
pitij, & quidem poſteriorum creditis dd. Caſſandræ, &
Iulij Cæſaris, eo magis redditur turbidum creditum do-
tale, cuius reſiduum ſi quod eſſet vltra d. ſummam ſcut.
1320. reſtitutum cenſetur abſortum ex alijs partitis d. cõ-
puti, vel ex fructibus in dd. terris perceptis tanto tempo-
ris ſpatio poſt motam litem, vnde ſtante hac crediti tur-
biditate non poteſt retardari immiſſio ex Saluiano, cum
21 † in hoc iudicio non admittantur exceptiones requiren-
tes altiorem indaginem. Rip. *in rubr. ff. de pign. nu.* 19. *pro-
pè fin.* Bece. *conſ.* 89. *nu.* 2. Surd. *conſ.* 4. *nu.* 36. Rot. *dec.* 679.
nu. 5. *p.* 1. *rec.* & *in d. Auximana cenſus* 10. *Martij*, & 27.
Iunij 1636. *coram R. P. D. meo Ghiſilerio*, cum alijs addu-
ctis in 2. *deciſ. cauſa in §. penult. & vlt.*

Minus obſtare dictum fuit, quod dos prædicta detra-
ctis etiam rubris tribus cum dimidio terrarum, vt dicitur
al Pantanello, & mobilibus inæſtimatis ſit, vt prætendi-
tur in totum ſcut. 2170. vt calculatur in Summario Lau-
rorum dato ſub die 18. Iunij anni præteriti, *num.* 1. & 2. &
ideò ſubductis quoque ſcut. 1320 ad eius computum re-
ceptis, vt in deciſionibus firmatur adhuc pro reſiduo ſu-
ſtineatur datio in ſolutum quoniam quidquid ſit de ve-
ritate calculi d. dotis; certum eſt quod illa fuit tradita in
cenſibus, ac in alijs bonis inæſtimatis, & propterea cum
dicta rubra tria cum dimidio terrarum *del Pantanello*,
fuerint reſtituta, & ſumma redacta ex prætenſis extin-
ctionibus ſit dumtaxat ſcut. 1425. pro d. tantum rata te-
nerentur Sulpitius, quam fuiſſe reſtitutam fuit ſuperius
oſtenſum, & latius apparet in duabus præcedentibus de-
22 ciſionibus, & † ſic datio in ſolutũ poſtea ſecuta in terris
de quibus agitur pro prætenſo reſiduo fieri minime po-
23 terat in præiudicium Creditorum, ſed † contra eadem
corpora bonorum dotalium competebat actio pro fun-
do dotali; iux. text. *in d. l. in reb.* 30. *cum ibi not. C. de iur.
dot.* Gabr. *d. conſ.* 60. *nu.* 7. *lib.* 2. & nouiſſimè fuit dictum
in *Romana dotis, & antephati ſub die* 10. *Ianuarij præteriti
coram R. P. D. meo Merlino.*

24 Demum non aduerſatur legatum † factum per Sulpi-
tiũ de integra dote Hieronymæ vxori reſtituenda, quip-
pe quod vti non continens ſummam certam nihil pro-
bat, neque confeſſionem inducit, *§. ſed ſi vxori, Inſtit. de
legat. moror. conſ.* 60. *nu* 6. Rom. *conſ.* 445. *n.* 9. Grat. *diſcept.*
823. *nu.* 4. Seraph. *dec.* 487. *num.* 4. *per tot.* & quod legatum
25 † integræ dotis factum vxori per virum intelligi debeat
de bonis dotalibus, quæ probentur ab eo actualiter re-
cepta conſuluit in punct. Pariſ. *conſ.* 95. *nu.* 6. *ad fin. lib.* 2.
26 vltra quod huiuſmodi † legatum non præiudicat Credi-
toribus, vt concludit Manent. *in dec.* 40 *nu.* 10. *cum ſeqq.*

Et ſic deciſum vtraque parte Informante, &c.

Digitized by Google

DECIS. AD ART. II. P. II.

R. P. D. Priolo.

Romana, ſeu Ianuen. Locorum Montium.

Ven. 17. Maij 1658.

ARGVMENTVM.

De Hæredis priuilegio, quo ad bona hæreditaria, & perſonali actione contra eum. De bonis hæredis obligandis à teſtatore. De hypothecæ, obligationis, & doli excluſione, &c.

SVMMARIVM

1 *Hypotheca eſt vnum de extremis in iudicio Saluiani requiſitis.*
2 *Obligatio, & hypotheca contracta per defunctum non cadit ſuper bonis hæredis.*
3 *Defunctus potuit diſponere de re hæredis, ſiue inter viuos, ſiue in vltima voluntate.*
4 *Bona hæredis, vt hypothecata, & obligata remaneant per contractum defuncti, quanam requirantur, & numero 7.*
5 *Hæres adeundo hæreditatem ſine beneficio legis, & inuentarij, dicitur approbare diſpoſitiones, & contractus initos per defunctum ſuper bonis ipſius hæredis.*
6 *Obligatio Cameralis concludit etiam bona hæredum.*
8 *Hæres adeundo ſimpliciter hæreditatem defuncti, quaſi contrahit cum creditoribus. Declara, vt numer. 11. & 12.*
9 *Hæres adeundo ſimpliciter hæreditatem conuenitur per creditores defuncti actione perſonali.*
10 *Hypothecaria accedit actioni perſonali, Declara vt num. 15. & ſeq.*
13 *Quaſi contractus ex quo oritur actio perſonalis contra hæredem adeuntem hæreditatem ſimpliciter, non cauſatur ex ipſa aditione, ſed per contractum celebratum à defuncto.*
14 *Obligatio defuncti reſtricta ad bona propria, non poteſt extendi ad bona propria hæredis adeuntis hæreditatem ſimpliciter.*
16 *Hæres adiens hæreditatem defuncti, ſimpliciter, ideo conuenitur actione perſonali, quia repreſentat perſonam defuncti.*
17 *Bona hæredis non poſſunt dici bona defuncti.*
18 *Bona propria tantummodo quis obligare præſumitur, non autem bona hæredis, vbi illorum mentionem non facit.*
19 *Hæres adiens hæreditatem defuncti, abſq. inuentario, dicitur hæres doloſus.*
20 *Hæres adiens hæreditatem defuncti, abſq. inuentario tenetur in bonis proprijs actione perſonali pro implenda voluntate defuncti, non autem actione hypothecaria.*
21 *Hæres adeũdo hæreditatem ſimpliciter, obligatur quidem, ſed ad id tantum in quo defunctus ſe obligauit.*
22 *Adminiſtrator doloſus tenetur actione hypothecaria.*
23 *Actio hypothecaria contra Adminiſtratorem doloſum datur a Lege pupillis ex ſpeciali priuilegio.*
24 *Hypotheca nunquam inducta cenſetur, niſi in caſibus a Iure expreſſis.*
25 *Inuentarium legitimè confectum dicitur, ſi infra tempus prorogatum à Iudice factum fuit.*
26 *Prorogatio operatur vt tempus prorogatum cenſeatur vnũ & idem cum primo termino.*
27 *Prorogatio non incipit currere à die, qua illa præuentiuè conceditur, ſed à die qua expirat terminus prorogatus, cum quo coniungitur.*
28 *Prorogatio obtenta durante primo termino, non requirit citationem partis.*
29 *Eccleſiaſtici vti poſſunt Statuto Laicali, per modum priuilegij.*
30 *Dolus non præſumitur, ſed ab allegante venit concludenter probandus.*
31 *Hæres ob deſcriptionem doloſam factam in inuentario, non priuatur illius beneficio, ſed ſolum punitur in duplum.*
32 *Hypotheca inducitur ſuper bonis deſignatis pro ſatisfactione creditorum.*
33 *Præceptum ſoluendi certa debita non extenditur ad alia, præter expreſſa.*
34 *Hypotheca non transfertur ſuper re empta, ab hærede ex pecunia prouenients ex pretio rei hæreditariæ hypothecata.*

DECISIO XXXXI.

1 EX defectu hypothecæ, † quæ eſt vnum de extremis in Iudicio Saluiani requiſitis receſſit hodie Rota à deciſis coram me ſub die 31. Ianu. 1656. pro confirmatione ſententiæ A. C. concedentis immiſſionẽm Coniugibus de Leuizarijs, ſuper locis Montium, de quibus agitur.

2 Quia † non controuertitur, & admittit etiam contraria deciſio, quod hæc loca montium non ſunt propria Ioannis Auguſtini debitoris, nec ab ipſo vnquam fuerũt poſſeſſa, ſed ſpectabant ad Patrem Marinum illius hæredem, ſuper quibus proindè non cadit obligatio, nec hypotheca defuncti, iuxta textum in *l. Paulus 29. ff. de pign.* Gloſ. *in l. aſſiduis, verb. licet. verſ. Item an bona, C. qui pot. in pign. hab.* Loffred. *conſ. 32. num. 15.* Franc. *dec. 53. num. 6.* Surd. *dec. 315. nu. 6. in fin. cum ſeqq.* Merlin. *de pignor. lib. 2. tit. 1. q. 15. nu. 1.*

3 Quamuis enim defunctus † poſſit de bonis hæredis diſponere, ſicut de proprijs, ſiuè in vltima voluntate, ſiuè inter viuos. *l. vnum ex familia 69. §. ſi rem, ff. de legat. ſecundo. l. 1. in princ. ff. de except. rei vendit.* & tradit Capic. *dec. 175. num. 15.* Cyriac. *controu. 160. nu. 81.* Grat. *diſcept. 225 num. 77.* Rot. *deciſ. 19. num. 1. & dec. 89. num. 2. p. 5. recent.*

4 Tamen † ad effectum, vt in illis intret hypotheca ad fauorem Creditorum ipſius defuncti, neceſſe eſt, quod defunctus obliget etiam bona hæredis expreſsè, vel per clauſulas id importantes, quodque hæres adeat eius hæreditatem ſine beneficio legis, & inuentarij, ſic enim cõſtat de animo defuncti vtendi poteſtate, quam habet ea obligandi, ac de voluntate hæredis ratificandi factum defuncti, mediante ſimplici aditione, prout copulatiuè requiritur, vt conciliando pugnantes Doctorum opiniones, reſoluit Conſilium Neapolitanum apud Afflict. *dec. 121. num. 15. cum ſeqq.* & melius *dec. 200. per tot.* quem in puncto ſequitur Franc. *deciſ. 53. num. 7. & ſeq.* Pacific. de Saluian. interdict. *inſpect. 3. ca. 2. num. 289. iunctis numeris præcedentibus.* Mantic. *de tacitis, lib. 11. tit. 17. num. 9.* & videtur ſenſiſſe Rot. *in Viterbien. Caſtrorum 12. Iun. 1623.*
5 *coram bo. mem. Coccino in rec. dec. 438. p. 5.* vbi † defunctus iure legati diſpoſuerat de certis bonis hæredi debitis vigore fideicommiſſi, & Rota reſoluit, quod ſtante hac expreſſa diſpoſitione, & acceptatione hæreditatis ſine beneficio legis, & Inuentarij hæres cenſebatur illius diſpoſitionem approbaſſe, & noluiſſe ſuccedere in eiſdem bonis vigore ſubſtitutionis fideicommiſſariæ, vt benè declarat *deciſ. ſub num. 31. & 32.* & clariùs in *Romana Saluiani, ſeu Domus 27. Nouembris 1634. coram bo. mem. Buccabella.*, apud Zacch. de obligat. Camer. *deciſ. 239. num. 7. & 8.* vbi copulatiuè conſideratur tam expreſſa obligatio bonorum hæredis, quam illius aditio, non docto de inuentario, & rurſus in *Sancti Seuerini Dotis, ſeu Saluiani 4. Maij 1640. coram bo. mem. Dunozetto*, apud eundem Zacch. *deciſ. 187.* vbi *num. 25. & ſeq.* non ſolum conſideratur aditio ſine beneficio legis, & Inuentarij, ſed etiam principaliter deducitur obligatio bonorum hæredis, tùm ex amplitudine verborum, & clauſularum, quæ aderant in Inſtrumento, de quo ibi agebatur, & in caſu iſto deſunt.

Tùm

Tùm quia Inſtrumentum continebat obligationem
Cameralem, quæ vt probat, idem Zacch. poſt Galleſ. *q. 4.*
num. 7. includit quoque bona hæredis, ac demum firma-
tum fuit in *Romana Cenſus, ſeu Saluiani 5. Maij 1655. co-*
7 *ram R. D. meo Decano, §. primo,* vbi ad † effectum hypo-
thecæ copulatiuè conſideratur expreſſa obligatio bono-
rum hæredis, & eius aditio ſine beneficio legis, & Inuen-
tarij.

8 Non obſtat quod hæres † ſimpliciter adeundo, quaſi
9 contrahat cum Creditoribus hæreditarijs, indeque † te-
10 neatur actione perſonali, cui † accedit hypothecaria, vt
dicitur in *dicta Viterbien. Caſtrorum, dec. 438. num. 7. &*
ſeq. p. 5. rec.

11 Quia † concluſio, vel procedit in legatis, ſeù fideicom-
miſſis; iuxta text. in *l. final. in fine, C. commun. de legat.* in
12 quibus terminis loquitur *dicta deciſio*, vel † quatenus ex-
tenditur ad Contractus, per *l. primam pariter in fine. ff. de*
pignor. act. intelligi debet concurrente præcedenti obli-
gatione bonorum hæredis, vt declarando dictum textũ,
firmat Afflict. *d. dec. 111. nu. 17.* Pacif. *d. cap. 2. nu. 290.* benè
Franc. *d. dec. 53. nu. 7. & ſeq.*

13 Quod & ratione comprobatur, nam † quaſi contra-
ctus, ex quo oritur actio perſonalis non cauſatur per
aditionem hæredis, ſed per contractum celebratum à
defuncto, iuxtà tradita per Bart. *in l. de eo, in princip. verſ.*
ſed certè ff. de iudic. Surd. *conſil. 112. n. 68. cum ſeq. & conſ.*
425. nu. 28. & ſeq. Grat. *diſcept. 981. nu. 17.* cum alijs relatis
per Modern. Hiſpan. *in Labirint. Credit. p. 2. cap. 1. num. 8.*

14 Si † ergò obligatio defuncti eſt reſtricta ad bona pro-
pria vtique per aditionem extendi non poteſt ad bona
hæredis, nè alioquin plus contineat, & operetur quaſi
Contractus, quàm ipſe Contractus, vt ponderat Franc.
d. dec. 53. nu. 8. verſ. nihilominus.

15 Nec † ex eo quod hæres teneatur actione perſonali,
rectè infertur ad hypothecariam.

16 Quia † ideò hæres conuenitur actione perſonali, quia
17 repræſentat perſonam defuncti, ſed † bona hæredis non
poſſunt dici bona eiuſdem defuncti, vt aduertit Aretin.
in l. ſi hæredis ſeruus in princ. verſ. Sed ad hoc. ff. de legat. 1.
Surd *dec. 315. nu. 6. & ſeq.*

18 Cum † itaque Ioannes Auguſtinus Debitor in obliga-
tione nullam fecerit mentionem de bonis hæredis, defi-
cit eius voluntas illa obligandi, & bona tantum propria
hypothecaſſe cenſetur, *d. l. Paulus in prin. ff. de pig.* Alciat.
in l. 1. nu. 29. verſ. ſed an contra, ff. de legat. 1. Mantic. *de tac.*
d. lib. 11. tit. 17. ſub nu. 9. verſ. verum planè. Pacif. de Saluia.
d. cap. 2. nu. 284. verſ. & quod in generali. plenè Surd. *deciſ.*
315. nu. 4. cum ſeqq.

19 Hinc † parum refert an Pater Marinus adiuerit abſq;
beneficio legis, & Inuentarij, & exindè dicatur hæres do-
loſus.

20 Quia † non propterea tenetur in bonis proprijs actio-
nè hypothecaria, ſed ſolum actione perſonali pro im-
plenda voluntate defuncti, quæ non eſt leuis pœna pro
dolo præſumpto, Phanuc. *de Inuent. q. 244. nu. 72. 143. &*
21 146. Franc. *d. dec. 53. n.* [illegible] *& ſeq.* vbi quod † hæres adeun-
do ſimpliciter, obligatur quidem, ſed tantum ad id in
quo defunctus ſe obligauit, Card. Tuſcus, *verb. Hæres cõ-*
cluſ. 51. nu. 23. & concl. 58. nu. 39. Merlin. *de pig. lib. 2. tit. 1.*
q. 15. nu. 13. & ſeq.

22 Nec † applicatur exemplum adminiſtratoris doloſi,
qui tenetur actione hypothecaria.

23 Quia † hoc eſt ſpecialiter à lege cautum fauore pu-
pilli, in *l. pro officio 20. C. de adminiſtr. Tutor.* De cætero
24 autem hypotheca † nunquam cenſetur inducta, niſi in
caſibus à Iure expreſſis, Gloſ. *fin. in fin. in l. 2. ff. de priuil.*
cred. Rip. *in l. dabimus 4. §. 1. nu. 2. ff. eod.* Crau. *conſ. 692.*
nu. 2. Surd. *dec. 31. nu. 9. & dec. 271. nu. 10.*

Sed ceſſat difficultas, quia Pater Marinus non adiuit
25 ſimpliciter, ſed fecit Inuentarium, quod † gratis prætẽ-
ditur non fuiſſe confectum infra tempus legitimum,
quia contrarium conuincitur ex prorogationibus ob-
tentis à Magiſtratu Ianuenſi ad illud perficiendum, quæ
26 † operantur, vt tempus prorogatum cenſeatur vnum, &
idem cum primo termino, *l. ſed & ſi manente. ff. de preca-*
rio. Bart. *in l. final. in fine, ff. de damn. inf.* Ber. *conſ. 156. n. 1.*
l. 3. Maſtr. *dec. 35. nu. 2. p. 1.* Rot. *dec. 505. nu. 1. in fin. p. 3. rec.*

Nec ſubſiſtit, quod tertia prorogatio fuerit conceſſa
poſt expiratam ſecundam.

Quia ſecunda ad ſex menſes duratura, quamuis con-
ceſſa die 5. Decembris 1642. non expirabat die 5. Iulij ſe-
quentis, cum de tempore illius conceſſionis duraret ad-
huc prima, vſq. & per totam diem 14. Ianuarij 1643. *Sum.*
27 *Patris Marini, num. 4.* Terminus † enim prorogationis
non incipit currere à die qua illa præuentiuè conceditur,
ſed à die qua expirat terminus prorogatus cum quo cõ-
iungitur, Mandoſ. *in Commiſſ. prorog. fatal. 24. verb. lite,*
& cauſa, verſ. & ſic pro qualibet vice, fol. mihi 57. Scac. *de*
appell. lib. 3. cap. 2. q. 15. num. 235.

Minus refert quod prorogationes fuerint conceſſæ nõ
28 citatis Creditoribus. Nam † quando, prout hic, petun-
tur, & obtinentur antè lapſum temporis, ſicque antè ius
quæſitum eiſdem Creditoribus, non eſt opus illorum ci-
tatione, ex traditis per Bald. *in cap. de cauſis in princ. verſ.*
ſed quæro, de offic. deleg. Rolan. *de Inuent. q. 81. num. 6. verſ.*
quia tunc valet, &c.

Prout nec obſtat, quod fuerint conceſſæ per Magiſtra-
tum ſæcularem hæredi Eccleſiaſtico. Tùm quia tempo-
re præcedentium prorogationum Pater Marinus erat ſæ-
29 cularis, nec adhuc Religionem ingreſſus, tùm † quia
ſtatutum, cuius vigore fuerunt conceſſæ, tanquam fauo-
rabile, prodeſt etiam perſonis Eccleſiaſticis, quæ benè
eo vti poſſunt per modum priuilegij, vt de ſimili Statuto
Ianuæ reſponſum fuit in alia Romana, ſeu Ianuen. *locorũ*
montium 26. Iunij 1648. coram Reu. D. meo Decano. §. hoc
enim procederet.

Non item officit, quod mobilia, & argenta non fue-
rint deſcripta cum pondere, numero, & menſura, ſed
duntaxat adnotatum eorum pretium, Quia id non eue-
nit ex dolo hæredis, ſed ex quo tunc temporis dicta bo-
na fuerant diſtracta, vndè certior illorum notitia dari nõ
poterat, quam deſcribendo pretium. At eſto quod omiſ-
30 ſio fuiſſet doloſa, † quod non præſumitur, id eſſet ex
aduerſo concludenter probandum, per text. in *l. final. §.*
licentia ibi. Conuicti, &c. C. de iur. deliberandi, Rota corã
ſa. me. Greg. *dec. 169. nu. 1. & ſeq. & dec. 181. nu. 13. cum ſeq.*
31 *p. 6. rec.* Non † propterea hæres priuatur beneficio Inuẽ-
tarij, ſed ſolum punitur in duplum, iuxta veriorem, &
magis communem ſententiam, quàm ex verbis *d. l. final.*
§. licentia, C. de iur. deliber. latè firmauit Rota *in Romana*
legati 17. Decembris 1629. & 14. Febr. 1633. coram bo. me.
Pirouano, in rec. dec. 331. nu. 21. p. 5. & d. dec. 181. num. 4. &
ſeqq. par. 6. ac in Romana Saluiani, ſeu attentatorum 29.
Maij 1641. coram Reu. Compoſtellano.

32 Cæterum † non releuat, quod Pater Marinus in dona-
tione, quam fecit Patribus Ieſuitis, mandauerit ſolui debi-
ta de ſuis bonis, ideoq. ex tali deſignatione cenſeatur illa
hypothecaſſe, iux. doct. Bart. *in l. Lucius, n. 2. ff. de alim. &*
cib. leg. cum alijs per Merlin. *de pig. lib. 2. tit. 3. q. 91. nu. 1.*

33 Quia † non mandauit ſolui debita defuncti, ſed debita
propria ipſius donantis, *Summ. reſponſionis P. Marini, n. 2*
vndè præceptum vltrà illa extendi non poteſt, cum ma-
teria tanquam ſtricta, & odioſa id non patiatur, vt in
proximis terminis dixit Rota cor. ſ. m. Greg. *dec. 225. n. 8.*

34 Poſtremò † non obſtat quod loca montium fuerint
acquiſita ex pretio rerum hæreditariarum, quæ erant
hypothecatæ, ideòque ſuccedant loco eiuſdem pretij.
Nàm (prætermiſſo quod id non probatur) nihilominus
ſuper eis non transfertur hypotheca, licèt eſſent acquiſi-
ta ex pecunijs, vel rebus hæreditarijs, vt in ſpecie tradunt
Gloſ. *in l. aſſiduis, verb. licet propè finem, verſ. Item an bona,*
C. qui pot. in pig. hab. Surd. *dec. 315. nu. 4.* Pacif. de Saluian.
inſpect. 3. c. 2. ſub n. 284. Merlin. *de pig. lib. 2. tit. 1. q. 15. n. 35.*

Atque ita reſolutum fuit cauſa bis propoſita, & parti-
bus acerrimè informantibus, &c.

Digitized by Google

AD ARTIC. III. P. II.

R. P. D. Vbaldo,

Bononien. de Michelinis.

Mercur. 4. Iulij 1618.

ARGVMENTVM.

De creditorum inſtrumentarijs, & chyrographarijs concurrentibus ex Statut Bononien. De creditorũ diligentia in exigendo; & alijs ad rem, &c.

SVMMARIVM.

1 *Creditores omnes tam inſtrumentarij, quam chyrographarij concurrunt in bonis decocti per æs, & libram ex diſpoſitione Statuti fori mercatorum Bononiæ, exceptis ex cauſa dotis, & Cameræ Bononiæ, & dummodo inſtrumenta ſint celebrata intra quinquennium ante decoctionem.*

2 *Statutum Bononiæ fori mercatorum diſponens, quod in bonis ceſſantium concurrant creditores chyrographarij, cum inſtrumentarijs per æs, & libram, comprehendit etiam inſtrumenta obligatione camerali vallata.*

3 *Verba vniuerſalia, & geminata comprehendunt etiam illa, quæ ſunt ſpeciali nota digna.*

4 *Exceptio ampliat regulam in caſibus non exceptis.*

5 *Statutum fori mercatorum Bononiæ eſt confirmatum à Sede Apoſtolica.*

6 *Statutum confirmatum à Sede Apoſtolica reputatur Papale.*

7 *Creditores quantumuis priuilegiati debent concurrere cũ alijs per æs, & libram in bonis debitoris, ſtante tali obligatione.*

8 *Clauſula* pro vt de iure, *in decreto appoſita, in dubio intelligitur potius de iure Statutario, quam de iure communi.*

9 *Decoctio probatur per teſtes.*

10 *Creditoris diligentia in exigendo poſt decoctionem debitoris, nihil operatur.*

11 *Statutum fori mercatorum Bononiæ mandans in bonis decocti concurrere creditores, tam chyrographarios, quã inſtrumentarios per æs, & libram, comprehendit etiam inſtrumenta iurata.*

12 *Statuentes diſponendo de Inſtrumentis præſumuntur voluiſſe comprehendere etiam inſtrumenta iurata, ſtante conſuetudine apponendi iuramentum in omnibus inſtrumentis.*

13 *Statuentes diſponendo de inſtrumentis, præſumuntur voluiſſe diſponere etiam de inſtrumentis iuratis, quando eadem militat ratio, &c.*

DECISIO XXXXII.

DEclarata decoctione Iacobi, & Ioannis, fratrum de Michelinis per ſententiam Auditoris generalis Bononiæ, dum penderet iudicium declarationis prædictæ ad inſtantiam creditorum, tres ex ipſis obtentis mandatis executiuis ab A. C. vigore obligationis Cameralis ſubhaſtare fecerunt bona dd. de Michelinis, de quorum pretio fuit ſibi ſatisfactum, præcedente tamen decreto Legati Bonon. de cautione præſtanda, ſeù renouanda, per eoſdem, de reſtituendo prioribus, & potioribus, & de concurrendo cum alijs creditoribus, prout de iure; quæ cautio fuit etiam præſtita; demum emanauit ſententia moderni Auditoris generalis contra prædictos creditores, qui habebant pro ſe Cameralem obligationem, nullo modo eſſe alijs præferendos, ſed eſse æquales, & teneri contribuere, ſeù concurrere per æs, & libram cum omnibus alijs creditoribus, eorumdem fratrum de Michelinis, à qua ſententia cum per appellationem cauſa eſſet ad Curiam deuoluta, dubitaui, An ea eſset confirmanda, vel infirmanda? DD. autem pro confirmatio-
1 ne reſponderunt, quia verificatur ex † ſtatuto fori mercatorum Bonon. diſponente, quod omnes creditores Chyrographarij, aut per ſcripta priuata, aut per partitas librorum concurrant cum hypothecarijs, & inſtrumentarijs in bonis ceſsantium per æs, & libram, exceptis tamen duobus dotibus, & Camera Bononien. & dummodo inſtrumenta ſint celebrata intra quinquennium ante ceſsationem.

2 Nam † verba ſtatuti ſunt vniuerſalia, & geminata, & apta comprehendere etiam Inſtrumenta cum obliga-
3 tione Camerali, quamuis † illa eſset ſpeciali nota digna, vt apparet in illis verbis, *dichiarando, che nella preſente riforma s'intendino compreſi qualſiuoglia creditori hipothecarij, ò taciti, ò eſpreſſi, ſpeciali, ò generali, e di qualunque altra qualità, ò priuilegio, etiamdio degno di ſpeciale eſpreſſione, etiam per inſtrumenti, ò con qualſiuoglia obligatione in qualunque modo, ò per qualſiuoglia eſſecutiuo*, benè faciunt, quæ de verbis vniuerſalibus, & geminatis, ſcribit Aymon. *conſ. 20. num. 18. lib. 2.* & confirmatur ex eo quod ſtatutum excipit tantum creditum Dotis, & Cameræ
4 Bononiæ, quæ † exceptio ampliat regulam in caſibus non exceptis, *l. nam quod liquidè, ff. de priuil.* cum alijs per Surd. *conſ. 100. nu. 19. & conſ. 230. nu. 17. & deciſ. 185. num.* 8. de cuius ſtatuti validitate dubitari non poteſt,
5 cum † ſit confirmatum à Sede Apoſtolica, & † proinde
6 cenſeri debet Papale, *l. 1. §. omnia, C. de vet. Iur. enucl. c. Apoſtolica, de præb. in 6.* Bald. *in l. ex placito, n. 12. C. de rer. permut.* cum alijs per Cephal. *conſ. 601. num. 31. & ſeq. l. 4.* Hond. *conſ. 4. num. 97. & 98. lib. 1.* & fuit dictum *in Bononien. profeſſionis 24. Aprilis anni præteriti coram me, & in Auenionen. Salarij 22. Iulij 1617. coram R. P. D. meo Ca-*
7 *ual.* quibus etiam accedit propria † obligatio trium prædictorum creditorum, de reſtituendo prioribus, & potioribus, & concurrendo vna cum alijs creditoribus, iuxta deciſionem V. legati, de quo ſupra.

8 Nec † obſtant illa verba, *prout de iure*, in decreto, & obligatione prædictis, quia intelligitur de iure ſtatutario potius quam de iure communi, Bald. *in l. illa inſtitutio, in fin. ff. de hær. inſtit.* Dec. *in c. licet cauſam, in 2. not. nu. 30. de probat.* Iaſ. *conſ. 149. nu. 30. lib. 2.* DD. *in l. omnes Populi*, vbi Iaſ. *2. lect. num. 28.* Caccialup. *nu. 3. & ſeq.* Crot. *nu. 8. & ſeqq. ff. de iuſt. & iur.* & eſt communis opinio, de qua teſtatur ibidem Io. Bologn. *num. 30.* & moderni *diſcept. for. cap. 388. num. 10.*

Nec refragatur, quod ſententia, qua Michelinij fuerunt declarati decocti, ſit nulla, quia quidquid ad hoc, circa quod valde inſiſtebant informantes pro tribus creditoribus, non agitur de confirmatione illius ſententiæ, ſed de vltima lata per modernum Auditorem generalem; quæ nec venit ad confirmationem alterius, nec de illa mentionem facit, ſed præſupponit decoctionem
9 † notoriam, quæ etiam iuſtificatur ex teſtibus examinat pro vniuerſitate creditorum.

Nec obſtat quod ſtatutum non comprehendat creditores, qui iam exegerunt; quia vltra quod diligentia
10 † in exigendo poſt decoctionem, nihil operatur, ex traditis per Cephal. *conſ. 86. nu. 8.* Seraph. *deciſ. 1074. n. 4.* ceſsat difficultas ex prædicta obligatione Hyppolitæ, & conſortium de reſtituendo, & de concurrendo cum alijs, vt ſupra dictum eſt. Nec obſtat allegatus defectus recognitionis, quia ſententia, de qua agitur, non eſt condemnatoria ad fauorem vnius, vel alterius creditoris, qui habet Chyrographum pro ſe forte non recognitum, ſed ad fauorem creditorum in genere, & eorum qui ſunt veri & legitimi creditores, quod poterit cognoſci in executione ſententiæ, & recognitio poteſt fieri quandocunque, Put. *deciſ. 415. lib. 1.* & fuit ſępè dictum, Vltra quod, quoad nonnullos creditores; obiectio ceſsat ex facto, vt hic per informantes.

11 Nec † demum facere videbatur, quod ſtatutum non comprehendat contractum iuratum, quia cum ſit ſtatutum principale, ex ſupra deductis, poteſt comprehendere etiam inſtrumentum iuratum, nec dici poteſt deeſ-
12 ſe poteſtatem in ſtatuendo, & † maxime attenta conſuetu-

ſuetudine apponendi Iuramentum in omnibus inſtrumentis, ex quo cenſetur ſtatuentes cogitaſſe etiam de actu iurato, Seraph. *de priuileg. Iur. priuil. 22. num. 23.* Et
13 † tanto magis, quia ratio fraudis euitandæ, & publicæ vtilitatis, & commercij expreſsè in ſtatuto viget in inſtrumentis iuratis, ſicut in alijs, Seraphin. *d. numer.* 23.

Ex quibus fuit concluſum pro confirmatione Sententiæ, &c.

AD ARTIC. III. P. II.

R.P.D. Vbaldo.

Bononien. de Michelinis.

Ven. 13. Martij 1620.

ARGVMENTVM.

De eadem re. Creditores Inſtrumentarij præferũtur chyrographarijs de iure communi. De Statut. Bonon. præallegat. &c.

SVMMARIVM

1 *Statutum fori mercatorum Bononiæ diſponit, quod in bonis decocti concurrant per as, & libram creditores tam Inſtrumentarij, quam chyrographarij, dummodo inſtrumenta ſint celebrata intra quinquennium ante ceſſationem.*
2 *Statutum fori mercatorum Bononiæ diſponens quod creditores chyrographarij concurrant cum inſtrumentarijs in bonis decocti, eſt contra ius commune.*
3 *Creditores inſtrumentarij præferuntur chyrographarijs, ex diſpoſitione iuris communis.*
4 *Facultas ſtatuendi contra ius commune, nunquam tributa cenſetur.*
5 *Confirmatio Apoſtolica non extenditur ad Statuta contraria iuri communi.*
6 *Confirmatio Statutorum non videtur comprehendere, niſi Statuta iam facta, non autem facienda.*
7 *Statuta Bononiæ fuerunt confirmata à Sede Apoſtolica in forma ampliſſima, & ex certa ſcientia.*
8 *Ciues Bononiæ Statutarij appellati ex priuilegio Summorum Pontificum facultatem habent ſtatuendi, Statuta iam facta mutandi, corrigendi, reformandi, illiſq. addendi, vt ipſis videtur.*
9 *Statuta condita per ciues Bononiæ Statutarios appellatos dicuntur condita per Papam, qui illis talem facultatem conceſſit.*
10 *Statuendi facultas conceſſa intelligitur, dummodo ſtatuta non ſint iuri communi contraria, Contrarium numer. 11.*
12 *Statuta plerumq. diſponunt contra ius commune.*
13 *Statuta noua, quæ nihil de nouo inducunt, dicuntur potius declarationes, quam nouæ diſpoſitiones.*
14 *Statuta Bononiæ tam illa, quæ dicuntur communis Bononiæ, quam fori mercatorum fuerunt à Sede Apoſtolica in ampliſſima forma confirmata.*
15 *Statuti diſpoſitio, vt intret, neceſſe eſt, vt verificetur qualitas in ipſo Statuto expreſſa.*
16 *Decoctio probatur per teſtes.*
17 *Teſtes ad probandam decoctionem recipi poſſunt abſq. partis citatione, ex diſpoſitione Statuti Bononiæ.*
18 *Sententia Iudicis declaratoria non requiritur in notorio actus permanentis.*
19 *Sententia declaratoria non requiritur in decoctione publici mercatoris.*
10 *Diſpoſitio, ſi aliquid non requirat, & illud adhibeatur, & inutiliter, non propterea vitiatur ipſa diſpoſitio.*

DECISIO XXXXIII.

DOmini permanſerunt in deciſis die 4. Iulij 1618. ex
tunc deductis in deciſionibus, quibus non obſtare
dixerunt, quæ contra deciſionē adducebantur, quæ potiſſimum duo erant; Primum, ex defectu poteſtatis
1 mercatorum fori Bononiæ, qui in ſtatuto † ſeu reformatione de anno 1609. conſtituerunt, omnes creditores, ſiuè chyrographarios, ſiue hypothecarios, ſiuè inſtrumentarios, debere concurrere in bonis ceſſantium, dummodò inſtrumenta ſint celebrata intra quinquennium
2 ante ceſſationem; Cum † enim hoc ſtatutum ſine dubio
3 ſit contra Ius commune, quo † inſpecto inſtrumentarij preferuntur Chyrographarijs, *l. eos. C. qui pot. in*
4 *pig. hab. l. Procuratoris, §. plane, ff. de tribut. act.* non † videtur eiuſmodi facultas data iſtis mercatoribus, Bald. *in l. 2. nu. 15. C. de conſtit. pec.* Nec videtur illis ſuffragari con-
5 firmatio † Apoſtolica, cum non extendatur ad ſtatuta contra ius commune, vt poſt Bart. *in l. 1. num. 1. ff. de his, qui ſunt sui vel alien. Iur.* tradit Ruin. *conſ. 127. nu. 5. li. 4.* præſertim cum hęc ſit additio ad ſtatuta antiqua, & con-
6 firmatio † non videatur capere, niſi ſtatuta facta, non autem facienda. Bald. *in l. omnes Populi, ff. de iuſt. & Iur.*
7 cum allegat. Sed huic obiecto fuit reſponſum, † confirmationē ſtatutorũ Bononiæ eſſe in forma ampliſſima, & ex certa ſcientia. Ruin. *conſ. 18. num. 15. lib. 1.* Gozzad. *conſ. 16. nu. 16.* Rot. Bonon. *ſuper Stat. deciſ. 125. nu. 45. &*
8 46. in qua † confirmatione datur facultas ciuibus Bononiæ, Statutarijs appellatis, ſtatuendi, mutandi, corrigendi, reformandi, addendi, vt eis videbitur, vt in copia alias data, qua ſtante facultate bene potuerunt facere
9 reformationem, de qua agitur, cum † videatur ipſemet Pontifex ſtatuiſſe, quod ipſi ſtatutarij vigore d. facultatis, ſtatuerunt; Rot. *dec. 451. nu. 1 p. 1. diuerſ.* Seraph. *deciſ. 153. num. 1. dec. 746. nu. 26. & dec. 1170. nu. 3.* & in his terminis eſt deciſio *in cauſa Auenionen. Salarij 22. Maij 1617. coram Caual. cum alijs alleg.* in deciſione de qua agitur.
10 Nec dicatur d. facultatem † eſſe intelligendam, dummodo ſtatuta non ſint iuri communi contraria, quia
11 † materia ſubiecta non patitur hanc reſtrictionem, cum
12 † ſtatuta plerumque diſponant contra ius commune, vt per Rot. Bonon. ſuper ſtat. *dec. 46. num. 25.* de quo tamen videndus Bart. *in l. 1. in princ. n. 3. ff. ad falcid.* Sed quic-
13 quid ſit, ceſſat difficultas; quia reformatio † de qua agitur, nihil de nouo induxit contra ius, ſed cum antiquum ſtatutum vſque de anno 1400. diſponeret, creditores etiam inſtrumentarios in bonis ceſſantium debere concurrere cum alijs, ſine vlla præfixione temporis, & excepta tantum cauſa dotis, & ſtatutum vſque de anno 1468. reduxiſſet priuilegium dicti concurſus ad annos 12. quod fuit poſtea confirmatum de anno 1509. & 1550. Reformatio de anno 1509. nihil aliud fecit, quàm creditores inſtrumentarios, & chyrographarios reducere ad æqualitatem concurſus, ſi creditum ſit ortum per quinquennium ante ceſſationem, & excipere cauſam dotis, & cauſam Cameræ Bononiæ. Vnde videtur potius fuiſſe quædam declaratio, quàm diſpoſitio de nouo, ad tradita per Rot. *dec. 502. nu. 15. p. 1. in rec.* & per Rot. Bonon. ſuper ſtat. *dec. 25. n. 28.* Imo ſtantibus prædictis, bene intrabat dilemma propoſitum ab vno ex DD. quod aut reformatio 1609. fuit valida, & res procedit de plano, aut fuit nulla ex allegato defectu poteſtatis reformandi ſtatuta contra Ius commune, & tunc ſubintrant alia ſtatuta antiqua de annis 1400. 1509. & 1550. quæ diſponebant creditores hypothecarios, & Inſtrumentarios per 12. annos ante decoctionem debere concurrere
14 cum alijs non hypothecarijs, vt ſupra dictum eſt, & † de confirmatione prædictorum ſtatutorum antiquorum dubitari non poteſt, cum extent ampliſſimæ confirmationes, tàm ſtatutorum, quæ dicuntur Communitatis Bononiæ, quam fori mercatorum, & in ſpecie adeſt ampliſſima confirmatio fel. rec. Greg. XIII.

Secundum principale obiectum fuit, quia tàm ſtatuta, quàm reformatio loquuntur de ceſſantibus; Vnde vt
15 † intret ſtatutum, neceſſe eſt verificari dictam qualitatē,
vt per

Digitized by Google

vt per Dec. in iſtis terminis, *conſ.* 168. aliàs 267. incipit concluſio, *num.* 1. Stracc. *de Decottor. p.* 1. *num.* 25. quæ qualitas non videtur in caſu propoſito verificari in Michelinis attenta nullitate proceſſus, & ſententię, & aliorum contra eos geſtorum, de quibus latè per informan-
16 tes, ſed fuit reſponſum, imò ceſſationem † fuiſſe probatam iuxta formam ſtatuti, ſub rubr. 46. *Che s'intenda eſſer fuggitiuo, ouero ceſſante*, per quatuor Teſtes quorum legalitas fuit probata per alios duos Teſtes, vt in ſummario Vniuerſitatis creditorum in alia cauſa proponendæ dato, *num.* 2. & 3. iuxta formam dicti ſtatuti, qui
17 † teſtes potuerunt recipi ſine citatione, vt in alio ſtatuto, *rubr.* 47. Vnde ſuccedit diſpoſitio ſtatuti, *d. rubr.* 46. *s'intendino eſſer falliti, &c.* Nec fuit neceſſaria alia Iudicis pronuncia, de qua nullibi in ſtatuto cauetur, quod etiam videtur ſenſiſſe Auditor generalis Bonon. in ſententia declaratoria decoctionis, ibi, *citra tamen præiudicium cuiuſcunq. declarationis ex dd. ſtatutorum diſponenda*, iam factæ, vt in ſummario Zanaboni, alias dato, *n.* 1. quaſi declaratio ipſo iure eſſet inducta per ſtatutum eius forma ſeruata, neque requireretur alia declaratio, &
18 † de iure etiam cum ſimus in notorio actus permanen-
19 tis, cuiuſmodi † eſt ceſſatio, & decoctio publici mercatoris non requiritur ſententia declaratoria, vt in puncto fuit dictum in Romana Cenſus de Aprilis 17. Maij 1599. coram bo. me. Litta, quæ eſt *dec.* 14 *nu.* 2. *p.* 2. *in rec.* Vnde
20 ſuccedit regula, quod † cum in diſpenſatione aliquid non eſt neceſſarium, ſi adhibeatur, & inutiliter, non propterea vitiatur diſpoſitio, *l. vnic. in princ. C. de rei vxor. act.* Præſertim cũ depoſitiones teſtium, ſuper dicta ceſſatione adminiculentur ex apoca facta inter illos de Saggis, & dictum Zanibonum, qui eſt in cauſa, in qua enunciatur dicta decoctio Michelinorum, nec non ex ſententia liquidatoria creditorum in publico iudicio diſcuſſionis, & præſtatione cautionum facta per iſtos creditores inſtrumentarios, in ſummario præterito creditorum, *numer.* 4.

Ex quibus etiam ceſſant nullitates allatæ contra ſententiam declaratoriã decoctionis, ex defectu citationis illorum de Michelinis, & quia lata ad inſtantiam Lucatelli creditoris Iacobi tantum de Michelinis, qui promiſerat de rato pro Ioanne fratre, nec de ratificatione conſtat, & quia ſententia non fuerat recognita, quia creditores non vtuntur bonorum ſententia, nec ſe fundant ſuper pronunciatione decoctionis factæ per Iudicem, ſed ſuper decoctione pronunciata per ſtatutum facta prohibitione per teſtes, iuxta dictum ſtatutum *Rubr.* 46. & ſic ceſſant omnia exaduerſo deducta.

Nec facit ſtatutum exaduerſo datum, ſub rubr. *della pronuncia, che ſi deue fare contra il contumace*, quia aliud eſt declarare eſſe contumacem, vt in dicto ſtatuto, quod etiam dicitur ſeruatum contra eoſdem Michelinos.

Demum nec obſtat quod non conſtet de credito eorum, qui experiuntur contra Michelinos condemnatos, quia ſententia de qua agitur, fuit lata ad effectum diuidendi, & repartiendi bona condemnatorum inter veros, & legitimos creditores dd. fratrum, iuxta formam ſtatuti, & fuit dictum in deciſione de qua agitur.

Ex quibus, & alijs in deciſione deductis, DD. permanſerunt in deciſis.

AD ARTIC. III. P. II.

R. P. D. Bichio.

Aeſina Bonorum.

Ven. 1. *Iulij* 1639.

ARGVMENTVM.

De Apochis; earum fraude, & ſuſpicione ob Antidatam. De diſpoſitione *l. ſcripturas, C. qui pot.* & alijs ad rem, &c.

SVMMARIVM.

1 *Immiſſio vigore Saluiani negatur agenti contra tertium habentem iura creditorum anteriorum.*
2 *Inſtrumentum publicum facit probationem probatam.*
3 *Impugnare non poteſt quod fuit ſemel approbatum.*
4 *Ceſſio iurium ſuffragari non poteſt ceſſionario, niſi pro ſumma ſoluta, quia in reliquis præſumitur ſimulata, Declara vt nu.* 5. *&* 6.
7 L. per diuerſas, C. mandati, *emanauit ad coercendam litium redemptionem.*
8 *Inſtrumentum publicum tollit omnem ſuſpicionem ſimulationis.*
9 *Inſinuatio eſt neceſſaria in contractibus donationum tam de Iure Communi, quàm ex Conſtitutione Marchiæ.*
10 *Contractus forma, & ſpecies pendet ex animo contrahentium.*
11 *Contractus qualitas non ex nomine, ſed ab effectu iudicatur, Amplia vt nu.* 12.
13 *Laudum non egreditur perſonas compromittentium, ipſumq. iura quoad alios non afficit.*
14 *Laudum loquens de alijs perſonis, quæ non fuerunt in compromiſſo comprehenſa corruit ex capite exceſſus.*
15 *Apocha adminiculata, licet careat requiſitis,* l. ſcripturas, C. qui potior in pign. habean. *probat anterioritatem crediti etiam in concurſu poſterioris publici inſtrumenti.*
16 *Antidata fraudes euitare intendit tex.* in l. ſcripturas, C. qui potior. in pign. habean. *non autem præſcribere formam.*
17 *Antidatæ ſuſpicio in Apocha quoties tollatur ex adminiculis, ceſſat diſpoſitio* l. ſcripturas, C. qui potior. in pign. habean.

DECISIO XXXXIV.

DOminis de Aquila, & litis conſortibus agentibus vtili Saluiano Interdicto contra DD. de Foſſis poſſeſſores bonorum q. Franciſci Gauccij debitoris, Rota cenſuit
1 non eſſe dandam immiſſionem; quia † Foſſij habent iura creditorum anteriorum, ex quibus denegatur Saluianum poſteriori, *l.* 2. *ff. qui pot. in pign. hab.* Mantic. *dec.* 69. *nu.* 1. Rot. *in impreſſ.* poſt Pacif. de Salu. *dec.* 74. *nu.* 11. *dec.* 176. *num.* 6.

Creditum enim illorum de Aquila, & litis conſortium eſt de anno 1571. Foſſij vero habent pro floren. 200. iura Io. Martini Amadei creditoris de Anno 1568. prout de
2 eius credito conſtat ex publico Inſtrumento, † quod facit probationem probatam, *l. prædia. ff. acqui. poſſeſſ.* Bald. *in l. intereſt, num.* 2. *C. ſolut.* Surd. *dec.* 177. *nu.* 4. Et de ſolutione per Ioannem Baptiſtam Sigiſmundi authorem Foſſiorum facta Io. Mariæ Ioan. Martini filio, qui iura ceſſit, conſtat ex quietantia ſcripta, & ſubſcripta ab eodem Io Maria, quem filium eſſe Ioannis Martini, & iura cedere ſoluenti potuiſſe, agnouerunt ipſimet Aduerſarij, ſiue eorum authores, dum acceptarunt ſententiam latã de Anno 1603. in qua damnabuntur ad ſoluen. Foſſijs eoſdem florenos 200. ſolutos dd. nominibus præfato Io. Mariæ, & in executionem ſententię eoſdem floren. 200.
3 in ſcut. 100. depoſuerunt, adeò quod † impugnare hodie non poſſint, quod ſemel approbarunt, *l. an diem. ff. de Aq. pluu. arc. l. de acceſſionibus, ff. diuerſ. & temp. action.* Dec. *conſ.* 665. *num.* 2. Becc. *conſ.* 6. *num.* 18. & 19. Surd. *conſ.* 405 *num.* 35.

Pro aliis ſcut. 1025. conſtituentibus florenos 2050. Foſſij vtuntur iuribus q. Colæ Colini ceſſionarij Biliottæ creditoris de Anno 1570.

4 Nec obſtat quod † ceſſio Colini ſuffragari non poſſit, niſi pro ſcut. 200. tum quia totidem recepit à Foſſiis ceſſionatiis, & in reliquo ceſſio præſumitur ſimulata, *l. per diuerſas, C. mandati.* Dec. *conſ.* 464. *num.* 4. Roman. *conſ.* 86. *ſub num.* 3. Rot. *dec.* 443. *nu.* 6. *p.* 1. *rec.* Tum etiam quia Colinus longè ante donauerat eadem iura D. Alphonſo Piccolomineo, qui ſucceſſiuè illa retrodonauit quidem Colino, ſed pro rata ſcut. 200. ipſi ſoluen. à Foſſiis, & pro alijs ſcut. 71. exigen. à quibus de iure, prohibens Colino,

nè Foſ-

nè Foſſios aliquo modo vlterius moleſtaret occaſione,
ſcut. 1000. ſibi ceſſorum à Biliotta.

Nam ad primum fuit reſponſum, in corpore eiuſdem,
l. per diuerſas, C. mandat. haberi duas limitationes, alte-
5 ram † quando ius cedentis eſt indubitatum, alteram
6 † quando ceſſio fit poſſidenti pro ſuæ poſseſſionis maio-
ri munimine, ac tuitione: quia vtrobique ceſsat præſum-
7 ptio ſimulationis, & redemptionis litium, ad † quam
coercendam d. legis diſpoſitio emanauit, vt not. ibidem,
Angel. *ſub num. 3.* Salyc. *col. 4. num. 8. & 9.* Menoch. *præ-
ſumpt. 129. num. 12. & 16. lib. 3. & conſ. 513. num. 15. & ſeqq.*
Soccin. Iun. *conſ. 48. num. 6. lib. 3.* Ant. Gabr. *de action. concl.
5. num. 8. & 54.* vtraque autem limitatio applicatur caſui
noſtro, quia Foſſij poſſident, iuribuſque ceſſis ſuam poſ-
ſeſſionem tuentur, & creditū Colini, ſeu Biliottæ ceden-
tis clarum eſt ex publico Inſtrumento obligatione Ca-
8 merali vallato, quod † omnem ſiniſtram ſuſpicionem
elidit, vt in puncto aduertit Hieron. Gabr. *conſ. 67. nu. 7.
& 8. lib. 1.*

Pro reſponſione ad ſecundum, præmittenda eſt ſeries
facti, quod ſic ſe habet; Immiſſio Colino tanquam cre-
ditore dd. ſcut. 1100. ei ceſſorum à Biliotta in poſſeſſionē
bonorum poſseſsorum à Foſſijs, inter hos, & Colinum
variæ contentiones ortæ fuerunt, quas vt amicabiliter
componerent, ambo iura, & prætenſiones ſuas donarunt
D. Piccolomineo, & hic paulo poſt retrodonauit vtrique
vt in obiecto. Igitur cum finis intentus à partibus in do-
nando fuerit prætenſiones ſuas compromittere in Picco-
lomineum, vt eas abſque ſpe appellationis, ſiue recurſus
per viam retrodonationis decideret, & Piccolomineus
retrodonando intellexerit eaſdem prætenſiones veluti
per laudum inappellabile decidere, idem quoad infra
dicenda, iudicandum eſt de donatione, ac retrodonatio-
ne ordinatis ad effectum compromiſſi, & laudi, quod de
ipſis compromiſso, & laudo iudicaretur; Præſertim
quia nonniſi in vim compromiſſi, & laudi ſequi poteſt
effectus donationis, & retrodonationis, quippe quæ
9 alioquin † eſſent nullius momenti ob omiſſam inſinua-
tionem de iure communi, & ex Conſtitutione Marchiæ
in ſimilibus contractibus requiſitam, *l. ſancimus, C. de do-
nat.* Salycet. *in l. ſi quis argentum, num. 8. C. eod.* Gratian.
10 *diſcept. 687. num. 9.* forma † enim, & ſpecies contractus
pendet ex animo contrahentium, *l. non omnis, ff. ſi cert.
pet. l. in conuentionalib. ff. verb. obligat.* Mantic. *de tacit. lib.
11 8. tit. 3. num. 21. & 22.* & † qualis ille fuerit, non à nomine
12 contractus, ſed ab effectu iudicatur, etiamſi † effectus
nomini contradiceret, ſaltim quando contractus eo no-
mine effectum ſortiri non poteſt, *l. inſulam, ff. præſcript.
verb. l. ſi vno in princ. ff. locat.* Bald. *in rubric. C. iur. emphy.
nu. 15.* Iaſ. *in l. 1. nu. 45. C. eod. & in l. ſi quis ante, nu. 18. ff.
acquir. poſſeſſ. poſt.* Cuman. *in d. l. ſi quis ante, §. 1. num. 3.
& 4.* Aret. *ibid. num. 2.* Ruin. *conſ. 60. num. 11. lib. 1.* Pariſ.
conſ. 33. nu. 38. lib. 3. Alb. *conſ. 81. nu. 43.* Cephal. *conſ. 329.
nu. 47.* Decian. *conſ. 23. num. 6. & 13. lib. 2.* Surd. *conſ. 243.
nu. 2. & conſ. 450. nu. 34.* Mantic. *de tacit. lib. 2. tit. 2. num. 20
& 22. verſ. ſed Raphael. & lib. 8. tit. 25. nu. 36.*

Vnde ſequitur quod reſtrictiua illa quantitatis poſita
in retrodonatione Piccolominei operatur dumtaxat
quoad ipſos Foſſios, cum quibus emanauit, firmis rema-
nentibus contra alias perſonas iuribus penès Colinum
pro tota ſumma, non ſecus ac compromiſſum, & laudū,
13 quod † non egreditur perſonas compromittentium, eo-
rumque iura quoad alios non afficit, Socin. *in l. Gallus.
§. quidam recte, nu. 3. ff. lib. & poſthum.* Bald. *conſ. 309. nu. 2.
& 3. lib. 1.* Dec. *conſ. 253. nu. 4. circa fin.* Alb. *conſ. 38. nu. 10.*
14 Surd. *conſ. 349. nu. 34. & conſ. 567. num. 30.* quamuis † lau-
dum de alijs perſonis nominatim loqueretur nam in hac
parte corrueret ex capite exceſſus, *l. non diſtinguemus. §.
de officio. ff. recept. arbitr.* Iaſ. *in l. ſi ſuper poſſeſſ. num. 3. C.
tranſact.* Menoch. *conſ. 381. nu. 11.* tanto magis, quia Pic-
colomineus initio contractus indefinitè, & per verba
vniuerſalia retrodonauit omnia iura Colino, & mole-
ſtias prohibuit inferri Foſſijs, nulla facta mentione alia-
rum perſonarum, & ſic potuit deinde Colinus cedere iu-
ra Foſſijs contra alias perſonas pro integra ſumma ſcut.
1025. prout ceſſit.

Tandem pro alijs florenis 297. ſolutis Io. Baptiſtæ Oli-
bano viro Montaninæ, habent Foſſii eiuſdem Olibani
iura ceſſa pariter de Anno 1570. vt patet ex Apocha
15 † matrimoniali, quæ licet careat requiſitis *l. ſcripturas.
C. qui pot. in pign. hab.* concurrentibus tamen adminiculis,
nempe quod eſt ſubſcripta ab vtraque parte, & ab vno
teſte, quod ſcribentes obierunt, quod in vim illius ſecuta
fuit ſolutio, & ab ea dje lapſi ſunt anni vltra 40. & alijs
adductis per informantes, probat anterioritatem hypo-
thecę etiam in concurſu poſterioris publici Inſtrumenti:
16 cum † enim modus præſcriptus in *d. l. ſcripturas,* non ſit
pro forma, ſed ad euitandas fraudes antidatæ, Abb. *in c.
2. ſub num. 2. de fid. inſtrum.* Mantic. *de tacit. lib. 11. tit. 14.
num. 2.* Vinc. de Franch. *dec. 91. nu. 6.* Burat. *dec. 905. nu. 4.*
ſufficit quod antidatæ ſuſpicio alio modo etiam per ad-
minicula euertatur, Decian. *conſ. 11. nu. 140. & ſeqq. lib. 1.*
Menoch. *conſ. 787. nu. 7.* Gait. *de cred. cap. 2. tit. 8. nu. 3072.
& 3073.* Gratian. *diſcept. 391. nu. 8.* Tiraq. *de retract. con-
uent. §. 1. gloſ. 7. nu. 55. & ſeqq.* Seraphin. *dec. 879. num. 2.*
Rot. *in Rauennaten. pecuniaria 9. Nouemb. 1624. coram R.
P. D. meo Merlino in Romana diſcuſſionis 26 Iunij 1630.
coram R. D. meo Decano, & in Romana de Ghezzijs 5. Dec.
1634. coram R. P. D. meo Panzirolo.*

Quæ ſummæ ſimul coaceruatæ conſtituunt flor. 2697.
& ſuperant pretium bonorum, ad quæ petitur immiſſio
venditorum per floren. 2629.

Et ita, &c.

AD ARTIC. IV. P. I.

R. P. D. Meltio.

Bononien. Cenſus.

Merc. 4. Februarij 1654.

ARGVMENTVM.

De creditorum anteriorum, & poſteriorum concur-
ſu. De poſſidentis prærogatiua, &c.

SVMMARIVM.

1 *Creditores poſteriores non poſſunt concurrere cum anterio-
ribus.*
2 *Creditor vnus poſſidens vigore crediti, quod habet cum
alijs commune, præfertur alijs concreditoribus non poſſi-
dentibus.*
3 *Emens ſcienter rem oneribus obnoxiam, præſumitur velle
ipſa onera in ſe ſuſcipere, Declara vt nu. ſeq.*
4 *Emens rem oneri ſubiectum, ſi ſibi cauit de liberatione,
poteſt eueniente euictione agere pro euictione, vel ſaltem
pro reſtitutione pretij.*
5 *Obligationis cauſa finali ceſſante, ceſſat & ipſa obligatio,
& num. 7.*
6 *Clauſula* Sine præiudicio cuiuſcumque ſui iuris, *quid
operetur?*

DECISIO XXXXV.

RESolutum hodie fuit, conſtare de bono Iure D. Comi-
tiſſæ Fortuniæ Faſaninæ reſpectu Tornaturarum 72.
quas ipſa poſſidet in Communi S. Nicolai de Vallula, ex
Prædio Tornaturarum 132. alias empto per Valerium
eius Patrem, à DD. de Marzolis, de Anno 1593. torna-
turas enim 55. habet mediantibus ſuis auctoribus d. Faſa-
nina in vim ceſſionis reportatæ ab illis de Ponticellis, ius
habentibus, vſque de anno 1571. & 30. alias tornaturas
poſſidet in vim alterius ceſſionis reportatæ pariter ab
illis de Puteo Creditoribus eorundem DD. de Marzolis,
vſque de Anno 1579. Ideoque in his tornaturis 65. mani-
feſte bonum Ius d. D. Faſaninæ detegunt contra Verni-
1 tios, quia iſti † tanquam Creditores, occaſione Cenſus
impoſiti per DD. de Marzolis ad fauorem Pompei Pe-
regrini, eorum Auctoris, ſolum de anno 1585. ſunt om-
nino

nino poſtponendi, nec concurrere valent cum Faſanina Creditrice anteriore, *cap. qui prior. §. reg. Iuris in 6. l. ſi fundum cod. qui potior. in pign. hab.* Rota *in Romana Saluiani de Caſalibus, 21. Iunij 1641. coram R. P. D. meo Cerro, & in Ariminen. Saluiani 30. May 1646. coram R. P. D. meo Bichio.*

Quo vero ad alias 7. Tornaturas, quæ ſuperſunt ad integrandum dictum numerum Tornaturarum 72. & in his potiora iura tueri viſa fuit eadem Comitiſſa Fortunia Faſanina, quia habet à Maximiliano Faſanino ceſſionem medietatis eiuſdem Cenſus, cuius vigore Vernitij
2 agunt, ſicque, † cum Creditum ſit commune, & Faſanina reperiatur in poſſeſſione, vtique ipſa præferenda venit Vernitijs non poſſidentibus, iuxta theoricam Sym. *in reg. qui prior. l. cum qui a debitore, ff. qui pot. in pignor. hab.* Negulan. *de pign. p. 5. memb. 2. num. 31.* Franch. *decis. 260. num. 4.* Gait. *de credit. cap. 4. num. 1834. & ſeqq.* Rota coram Mantic. *dec. 69. num. 3. & in rec. dec. 156. nu. 5. par. 7. & in Meleuitana pecuniaria 3. Ian. 1651. coram R. P. D. meo Cerro in fine.*

3 Non obſtat quod † dictus Valerius Pater Faſaninæ in emptione Prædij mentionem fecerit de impoſitione controuerſi Cenſus, ex quo infertur à Vernitijs ipſum voluiſſe tantum emere onus, quod dicti Marzoli habebant præuia dicti oneris accollatione, ad text. *in d. l. qui tabernas, ff. de cont. ab emptione, & l. qui fundum ſciens. C. de euict.* Quod obiectum tollitur ex facto animaduertendo, quod in ipſo Inſtrumento emptionis expreſſe conuentum legitur, quod dicti de Marzolis, tenerentur infra quinquennium ex pretio Domorum, per dictum Valerium aſſignatorum in partem ſolutionis Prædij liberare, & francare dictum Cenſum ſuper eodem Prædio impoſitum, dictumq. Valerium a ſupraſcripta Cenſus impoſitione prorſus indemnem eximere, & conſeruare. Hac namq. conditione exiſtente fruſtra prætenditur Valerium voluiſſe, ſibi accollare dictum Cenſum, prout nec applica-
4 tur, reg. tex. *in l. ſi fundum ſciens, C. de euict.* quia † tunc habet locum quando quis ſciens rem oneri alicui eſſe obnoxiam illam emit, non ſibi præcauendo. Secus autem ſi prout hic emptor, ſibi ſpecialiter cauit ſuper liberatione oneris, cui rem emptam ſubiectam eſſe ſciebat, tunc enim euictio, ſibi debetur, vel ſaltem reſtitutio pretij, vt tenent DD. *in d. l. qui fundum, ff. de contrah. emptione, & in l. apud Celſum, §. item habeo. ff. de dol. & mal. & met. except. l. ſi matre, C. de Iur. Dot.* Surd. *conſ. 441. num. 36. & 37.* Bet. *conſ. 106. num. 19. lib. 1.* & dixit Rota *in Romana Pecuniaria 15. Iunij 1641. coram R. P. D. meo Cerro, verſ. 2. dicebant.*

Non obſtat quod deinde in retroceſſione Domorum facta de Anno 1598. per Marzolos ad fauorem eiuſdem Valerij, idem Valerius aſſumpſerit in ſe onus ſoluendi iſtum Cenſum, quia promiſſio facta Marzolis de ſoluendo huiuſmodi Cenſum fuit correſpectiua ad pretium dd. Domorum, & Creditum tunc ſuppoſitum DD. de Marzolis cum quo dictus Cenſus optime extingui poterat, ſi Prædium non fuiſset alijs debitis grauatum: At quia poſt dictam retroceſſionem emerſerunt noua debita, & ſecuta fuit ſignanter euictio Tornaturarum 60. per quoſdam
5 de Loianis, inde fit, quod † ceſſante cauſa finali obligationis defecerit, & ipſa obligatio, Tiraquell. *in tract. ceſſante cauſa, p. 1. num. 224.* Cyriac. *contr. 314. num. 26.* Rota *dec. 418. num. 4. p. 1. rec.* & in ſimilibus terminis in hac eadem Cauſa, reſpondit Rota *in Bonon. Pecun. 22. Aprilis & 25. May 1633. coram Reu. Terracin.* vbi etiam remo-
6 uetur obiectum delegationis, quod † facilius ceſſat in caſu noſtro quo Valerius appoſuit Clauſulam *Sine præiudicio cuiuſcunq. ſui Iuris*, ad trad. per Gratian. *diſcept. for. cap. 356. nu. 36.*

Ceſſat pariter ex prædictis aliud obiectum exaduerſo factum quod ſcilicet Valerius in ſubhaſtatione obtenta de prædictis Tornaturis 72. contra Cæſarem Caitum, cui anno 1601. vendidit Prædium habita fide de pretio calculauerit libras 3750. quas ipſe Caitus in dicta venditione promiſit ſoluere Guarmano auctore ipſorum de Vernitijs, tollitur inquam obiectum dictum ex ſupradicta facti ſerie, nam dum Valerius in venditione relaxauit in manibus Caiti dictam ſummam, vt eam ſolueret Guarmano, id fecit cum ſuppoſito, quod tunc debitor dd. de Marzolis remaneret, & ſuperueniente deinde euictione tornaturarum 60. per dd. de Locoinis, & alijs debitis, Valerius nedum non remanſit debitor, ſed apparuit Creditor eorundem de Marzolis, vt firmatum fuit in Laudo inter partes ſecuto, & dixit Rota *in prædictis deciſionibus Reuer. Terracinen.* Ideoque iuſta ratione dictas libras 3750. quarum Caitus erat debitor, Valerius non calculauit, nec calculare debuit in deliberatione vti ſoluendas Vernitijs ſucceſſoribus Guarmani, ſed vti ſibi de-
7 bita a Caito, nihil † autem debebat Valerius Guarmano, ſeu Vernitijs ceſſante cauſa finali, ſiue promiſſionis, ex ſupra firmatis.

Et ita, informante tantum Comitiſſa Fortunia, Faſanina reſolutam fuit, &c.

AD ARTIC. IV. P. II.

R. P. D. Albergato.

Romana Lucri Dotis.

Ven. 1. April. 1650.

ARGVMENTVM.

Ius auocandi, quando competat anteriori creditori. Plura de excuſſione debitoris. De hypotheca locorum montium: dotationis onere lucro dotali, &c.

SVMMARIVM.

1 *Quartum dotale lucrantur mulieres, vigore Statuti Vrbis* lib. 1. cap. 131. *etiam de dote promiſſa.*

2 *Loca montium non cadunt ſub hypotheca, Declara, vt num. 4.*

3 *Creditor anterior, cui competit tantum actio perſonalis, non poteſt auocare pecunias ſolutas creditori poſteriori, Declara vt num. ſeq.*

4 *Creditor anterior, cui competat tantum actio perſonalis, poteſt auocare pecunias ſolutas creditori poſteriori, quando agitur, ex aliqua cauſa priuilegiata, & numer. 6.*

5 *Lucrum dotale dicitur cauſa priuilegiata, ſicut ipſa dos.*

7 *Creditor anterior poteſt auocare pecunias ſolutas creditori poſteriori ex cauſa oneroſa.*

8 *Creditor anterior poteſt auocare pecunias, ſeu bona data poſteriori ex cauſa oneroſa, ſi pecuniæ, vel bona adhuc extent.*

9 *Creditum proueniens ex legato, nullum onus continente continere dicitur cauſam lucratiuam.*

10 *Creditum proueniens ex Legato cuius valor excedat onus legatario iniunctum continere dicitur cauſam lucratiuam.*

11 *Aedificia ſpectant ad illum cuius pecunia fuerunt facta, non autem ad eum, cuius inſignia fuerunt inſculpta.*

12 *Actio ſubſidiaria non datur, niſi præcedente excuſſione bonorum debitoris.*

13 *Excuſſio ſemel facta non eſt iterum facienda.*

14 *Exiſtentiæ bonorum defectus præſumitur ſtante relatione executoris, qui aſſerat factis diligentijs bona non inuenisse.*

15 *Excuſſio non eſt neceſſaria, vbi eſt notoria decoctio debitoris.*

16 *Excuſſio, vt dicatur legitimè facta, quænam requirantur? & num. ſeqq.*

17 *Aditio hæreditatis, non probatur per mandatum procuræ factum ad minuere, abſque ſolemnitatibus Statutarijs ad adeundum.*

18 *Excuſſio dicitur legitime facta, licet diligentiæ pro reperiendis bonis factæ fuerint ab vno executore.*

19 Sen-

Digitized by Google

19 *Sententia, & declaratio tacita reſultans ab vlteriori proceſſu admittitur in excuſſione, nec eſt neceſſe quod Iudex pronunciet illam fuiſſe legitime factam.*
20 *Creditor non tenetur ſuas actiones dirigere contra tertios ipſi non obligatos.*
21 *Creditor non tenetur excutere bona litigioſa.*
22 *Hæredem quem eſſe, probatur ex eo, quod ipſe ſoluat nomine hæreditario debita defuncti.*
23 *Dotandi onus ſpectat ad patrem, vel Auum paternum.*
24 *Mater non tenetur dotare filiam, niſi in ſubſidium.*
25 *Dotandi onus, quod ſpectat ad patrem, vel Auum paternum tranſit ad eorum hæredes.*
26 *Hæres adiens hæreditatem, abſque beneficio inuentarij tenetur de proprio ad ſolutionem debitorum.*
27 *Teſtis vnicus, in diuerſa cauſa examinatus, & deponens de auditu non probat.*

DECISIO XXXXVI.

CORam Reuerendiſſimo Terracin. die 5. Aprilis 1647.
& 30. Martij 1648. fuit reſolutum, quòd quemadmodum R. P. D. Bentiuolo ob prædeceſſum Semideæ eius vxoris licuit retinere quartum dotale ex ſcutis 10. mil. in limine matrimonij ſolutis, ita & modo illud petere liceat ex alijs ſcutis 5000. quæ bon. mem. Card. Lenus in Capitulis matrimonialibus, Cleriam eiuſdem Semideæ matrem eſſe relicturam poſt mortem ſpoponderat, pro iſtoque conſequendo, ex quo Cleria promiſſis per Cardinalem defecit, potuiſſe agi ſubſidiario iudicio contra loca 48. Montis Fidei hæreditaria præfati Cardinalis, quorum vſusfructus Lucretiæ, & Antoninæ eius ſororibus profeſſis in Monaſterio SS. Dominici, & Sixti, proprietas verò Eccleſiæ Sancti Caroli ad Cathinatios iuxta ipſius diſpoſitionem ſpectabat.

Quibus cum Patres S. Caroli non acquieſcerent, obtinuerunt coram me in locum eiuſdem Reuerendiſſ. Terracinen. ſuffecto, iterum audiri; cauſaque bis propoſita, & prima vice dilata, eaque hodie repropoſita, Domini ſteterunt in deciſis.

1 Siquidem † non fuit per informantes controuerſum
huiuſmodi quartum dotale deberi etiam ex dote promiſſa vigore Statuti Vrbis 131. *lib.* 1. ſimpliciter loquentis, quod propterea comprehendit dotem tàm datam, quàm promiſſam, & non ſolutam, quæ ad effectum lucri habetur perinde ac ſi ſoluta fuiſſet, vt ſæpius reſpondit Rot. penes Achill. *dec.* 13. *nu.* 1. *&* 4. *de conſt.* coram ſan. mem. Greg. *dec.* 5. *num.* 1. & ibi Add. *num.* 11. *deciſ.* 21. *nu.* 1. cum alijs in vtraque deciſione huius cauſæ congeſtis.

Et Domini habuerunt pro indubitato licuiſſe D. Bentiuolo pro tali lucro aſſequendo dirigere actionem in
2 ſubſidium ad loca Montium prædicta, licet † enim illa
ex Conſtitutione Vrbana non cadant ſub hypotheca, &
3 † anterior creditor ſolam perſonalem habens regulariter
non poſſit auocare pecunias poſteriori ſolutas, vt ex tex. *in l. pupillus, ff. quæ in fraud. credit.* tradit Modern. Mediolanen. *de equit. lib.* 1. *quaſt.* 34. *nu.* 2. *verſ. ſi vero, & nu.* 70.
4 hoc tamen † non procedit, quando agitur ex aliqua cau-
5 ſa priuilegiata. qualis † eſt nedum dos ipſa, ſed etiam
dotale lucrum, *l. etiam, C. de iur. dot. l. ſi conſtante, C. de donat. ante nupt.* Menoch. *conſ.* 155. *num.* 5. Tiraquell. *in l. ſi vnquam, verb. donatione largitus, num.* 226. *C. de reuocan. donat.* Franciſcus Molin. *de ritu nupt. lib.* 3. *q.* 33. *nu.* 16. Rot. *in Romana Cenſus* 8. *Nouembris* 1616. *coram bo. me.*
6 *Cardinale Sacrato*, nam † iſto in caſu poſſe anteriorem
creditorem pecunias poſteriori ſolutas auocare, firmant Barboſ. *in l.* 1. *p.* 6. *nu.* 21. *verſ. & retenta, ff. ſolut. matrim.* quem ſequitur Theſaur. *qq. forenſ. lib.* 2. *qu.* 16. *ſub num.* 6. Mateſcott. *var. reſol. lib.* 2. *cap.* 36. *nu.* 5. Coſt. *remed. ſubſid.* 37. *illat.* 2. *num.* 3. Gait. *de credito, cap.* 4. *num.* 1303. Peregr. *de iur. fiſc. lib.* 6. *tit.* 6. cum congeſt. per moder. Foroliuien. *de pign. lib.* 4. *tit.* 1. *q.* 20. *num.* 25.

Neque Patres Sancti Caroli, & litis conſortes tueri ſe poſſunt ex prætenſa cauſa oneroſa, quia quidquid ſit de
7 illa quæſtione, an ſoluta † poſteriori creditori ex cauſa
oneroſa, poſſint retrahi per anteriorem, quod affirmat, communemque aſſerit opinionem Barboſ. *d. l.* 1. *nu.* 24. poſt Couarr. *pract. qq. cap.* 29. *nu.* 2. Guttier. *ad leg. Taur.* 32. *gloſſ.* 1. *num.* 7. *in fin.* Capic. *dec,* 78. *ſub num.* 5. *& ſeqq.* cum alijs per Modernum Foroliuien. *de pign. dict. qu.* 29.
8 *num.* 23. *&* 24. ceſſare † videtur in præſenti difficultas,
ex quo loca Montium, de quibus agitur, adhuc extant, ac proinde diſtinctio cauſæ lucratiuæ, & oneroſæ nullatenus applicari poteſt, Menoch. *conſil.* 25. *nu.* 17. *& ſeq.* Treutacinq. *var. lib.* 3, *reſol.* 23. *num.* 7. *&* 17. Fontanell. *de pact. nupt. clauſul.* 5. *gloſſ.* 8. *p.* 6. *num.* 32. *&* 37. cum cæteris cumulatis per Anton. de Amat. *p.* 2. *reſol.* 51. *num.* 21. Rot. *in Romana Pecun.* 2. *Iunij* 1631. *§. neque applicatur, coram Reu. Pampilonen.*

Sed ex abbũdanti fuit etiam conſideratum, nec huiuſ-
9 modi cauſam oneroſam hic concurrere. Nam † reſpectu Monialium, res dubio caret, quod ipſæ meram cauſam lucratiuam habeant in vſufructu eis abſq. vllo onere legato *ad l. legatum* 37. *ff. de legat.* 2. *§. legatum, §. ſi res*
10 *aliena, inſtit. eo.* Quod † & idem eſſe, quoad Patres S.
Caroli proprietarios, viſum eſt, quia valor legati ipſis relicti iniunctum onus excedit, *l. in ratione, §. vendere, ff. ad l. falcid.* Alex. *conſil.* 135. *num.* 4. *in fin. & num.* 5. *lib.* 5. Mareſcott. *var. reſol. lib.* 1. *cap.* 74. *ſub num.* 5. *verſ. ſecus,* Lud. à Peguer. *dec.* 271. *nu.* 28. *in fin.*

Quod autem valor legati iniunctum onus excedat, patet manifeſtè, quoniam legatum aſcendit ad ſcut. 37. mil. vel ſaltem ad 27. mil. quatenus detrahantur ſcut. 10. mil. à creditoribus Cardinalis euicta, onus autem verſatur tantum circa demolitionem domorum ad Patres ſpectantium, quam ipſi pro ornamento Fabricæ ex præcepto eiuſdem Cardinalis pati debuerunt, aſcenditque ad ſcuta 22. mil. Summario Patrum, *num.* 3. neque enim alia ſcuta 8000. quæ per ipſos fuerunt erogata pro confirmãdis lateribus Eccleſiæ ad euitandam ruinam, ob nimium Cupolæ pondus ſuſpicatam, in computum oneris ſunt referenda, cum huiuſmodi expenſa non reſpiciat fabricam à Teſtatore demandatam, ſed Eccleſiam iam prius
11 à Patribus conſtructam, & quæ † ad ipſos pertinet,
quamuis in ea inſignia Cardinalis fuerint inſculpta, vt probatur *in l. fin.* ibi, manentibus priorum titulis, qui ea opera feciſſent, *ff. de oper. public.*

Neque prædictis obſtat potiſſimum obiectum, cui
12 exaduerſo præcipuè inſiſtebantur, nempè † actioni ſub-
ſidiariæ non eſſe locum, niſi prius excuſſis bonis, tàm Cardinalis Leni dotis promiſſoris, quàm Cleriæ matris Semideæ.
13 Quia † vt animaduertit vltima deciſio *in §. tande non obſtat;* bonorum Cardinalis excuſſio bis iudicialiter facta fuit; primo ſcilicet ab Excellentiſſimo Principe Burgheſio, vt in extract. A. C. *fol.* 33. *&* 35. Secundo a Dom. Bentiuolo, qui, citato Curatore hæreditatis iacentis, necnon prædictis Patribus, & alijs omnibus intereſſe habentibus ad indicandum dicta bona hæreditaria, ex quo nihil releuans deduxerunt, obtinuit deputari executorẽ, qui retulit nulla alia bona inueniſſe præter loca Montium præfata, vt in eodem extractu, *fol.* 191. *& ſeq.* quare
14 † illorum non exiſtentia præſumitur, Bart. *in l. in illa numer.* 5. *& ſub num.* 11. *ff. de verb. obligat.* Bald. *in l.* 2. *nu.* 9. *C. quando Fiſcus, vel priuat.* Pacian. *de probation. lib.* 1. *cap.* 45. *num.* 10. *& cap.* 46. *num.* 17. *in fin. & num.* 18. Cyriac. *contr.* 5. *nu.* 142. Rota *in Bononien. Pecuniar.* 17. *Iun.* 1641. *coram Reu. Salamantino.*

Nec releuat, quod fuerit indicatum depoſitum ſcutorum 1000. factum in Banco illorum de Palagijs. Quia
15 † ſtante ipſorum notoria decoctione, non eſt neceſſaria
vlterior excuſſio Gloſ. *in l. niſi hac actum, ff. de pact.* Iaſ. *in l. decem, num.* 27. *ff. de verb. obligation.* Roland. *conſil.* 9. *numer.* 20. *lib.* 1. Pacific. de Saluian. *inſpect.* 2. *cap.* 2. *num.* 10. Neguſant *de pignor. part.* 8. *membr.* 1. *num.* 14. cum alijs congeſtis per Modern. Foroliuien. *eodem tract. lib.* 5. *tit.* 2. *q.* 68. *nu.* 7. & per Rot. *in d. Bononien. pecuniaria, coram Reu. Salamantino.*
16 Minus officit, quod in † dicta excuſſione citatus non
fuerit Marchio Martinenghus Cardinalis hæres mediatus, & vnicus tantum fuerit deputatus executor, cum duo eſſent neceſſarij vna cum Iudicis decreto excuſſio-

Digitized by Google

nem eſſe legitimè factam declarantis, iuxta deducta in *Romana de Cupis 4. February* 1608. *coram bo. mem. Lancellotto,*

Quoniam præfati Marchionis neceſſaria non erat ci-
17 tatio, ex quo non † conſtat hæreditatem fuiſſe aditam
per Liciniam ipſius matrem ex ſolo mandato per eam
dato ad adeundum, ſine ſolemnitatibus ad obligandum
mulieres. & minores neceſſarijs, Caſtren. *in l. mutum, in fin. 8. ff de acquiren. hæredit.* Pic. *ad Statut. Vrb. gloſſ. 7. nu.* 108. & alias reſpondit Rota *deciſ. 73. num. 17. par. 5. rec, & in Interamnen. Bonorum 1. February* 1641. *coram R. P. D. meo Cerro,*

Gratis vero obijcitur, quod diligentiæ non fuerint factæ à duobus executoribus, cum contrarium conſtet ex
datis, *coram Reu. Terracinen. Summario Domini Benti-*
18 *uoli, num.* 31. licet † per vnum etiam factæ ſufficerent,
prout alias admiſit Rot. *deciſ. 14. num. 2. in fin. par. 2. rec,* licèt enim tutius ſit, duos executores deputare; nihilominus, ſi tantùm vnus deputetur, non ideo præuertitur excuſſionis forma, maximè in Tribunali A. C. in quo rigor non attenditur, vt in puncto conſiderat Ludouic. à Peg. *deciſ. 271. num. 43. part. 1.* quem ſequitur Fontanell. *deciſ.* 198. *num. 12.* Rota *dicta deciſ. 14. num. 2. par. 2. recent.* Ex
19 † ſatis eſſe ad hunc effectum, ſententiam, & declarationem tacitam reſultantem ex proceſſu iudicis ad vlteriora, viſum eſt ex allegatis per Modern. Tudert. *in tract. de excuſſ. par. 3. quæſt. 33. num. 12. 13. &* 14. & Modern. Forolivien. *d. q. 69. num* 5.
19 Quod † autem bonorum Cleriæ excuſſio ſit facienda
per Dominum Bentiuolum, caret omni ſubſiſtentia, quia cum ipſe non habeat neque obligationem dictæ Cleriæ, neque eius hæredis, non tenetur contra tertios non obligatos ſuas actiones dirigere, *l. vel à debitoribus, ff. de relig. & ſumptibus funer.* Rot. *in Imolen. bonorum 4. Iulij* 1639. *coram bon. mem. Coccino,* nec † bona litibus inuoluta (qualia fuiſſe iſta Cleriæ conſtat ex fidibus exhibitis) excutere. Marin. Mut. *deciſ. Sicil. 24. num. 38. & 39. coram Rener. Vrgellen. deciſ. 212. num. 16. in rec. dec. 167. num. 51. & ſeqq. par. quinta, & in Forolivien. Cenſus 29. Maij 1626. coram bon. memor. Patriarcha Hieroſolymitano.*

Et omnis tollitur amaritudo, quia onus dotandi Semideam non ſpectabat ad Cleriam, ſed ad Cardinalem,
22 qui cum † fuerit hæres Hieronymi patris, & aui paterni
reſpectiue, vt conſtat ex ſolutione hoc nomine facta vnius cenſus hæreditarij Hieronymi, *ad l. parentibus, §. qui autem agnouit, C. de inoffic. teſtam.* Mantic. *de coniectur. vltim. volunt. lib. 12. tit. 13. num. 13.* Vtique tenebatur etiam Semideam neptem dotare, cum hoc onus, quod
23 † prius incumbebat patri, vel auo paterno *l. qui liberos, ff. de iur. nupt. l. fin. C. de dot. promiſſ.* eis defunctis non
24 transierit ad Cleriam matrem, † quæ tantum tenebatur
25 in ſubſidium, *ad l. neque mater, C. de iur. dot.* ſed † ad
Cardinalem ipſius aui hæredem, *l. ſi quis à liberis, §. item reſcriptum, ff. de liber. agnoſcend.* Mantic. *de tacit. & ambig. libr. 12. tit. 18. num. 7.* Fontanell. *deciſ. 560. numer. 11.* cum alijs *in Bononien. Legati de Mareſcottis 26. Aprilis 1627. coram bon. memor. Merlino, in Camerinen. dotis 10. Decembris 1638. coram Rener. Terracinen. & in Vrbeuetana legati 4. Maij 1648. coram R. P. D. meo Bichio, & in Romana Saluiani 23. Martij proximè præteriti, §. cum*
26 *non aggreditur, coram R. P. D. meo Veroſpio,* quique † cum
hæreditatem abſque beneficio legis, & inuentarij adierit, debet etiam de proprio, hoc, & alia debita perſoluere *l. fin. §. ſin autem, C. de iur. deliber. §. hinc nobis, §. ſi vero non fecerit, Auth. de hæred. & falcid.* Vincent. de Franch. *deciſ. 80. num. 7.* Rota coram Buratto *deciſ. 521. num. 6. in recent. deciſ. 9. num. 8. part. 6.* & in Bituntina Cenſus 10. *Decemb. 164 . §. minus attento quod Boni, coram R. P. D. meo Arguelles.*

Non obſtant teſtes dati in Summario reſponſionis ad probandum, quod Cleria promiſit filiæ in teſtamento relinquere ſcuta 5000. quæ Cardinalis ipſam eſſe relicturam pollicitus fuerat.
27 Quia † de hoc deponit vnicus tantum teſtis in diuerſa
cauſa examinatus, & de auditu à Cleria, qui propterea non probat, *cap. licet, cap. veniens de teſtibus, l. vbi numerus, ff. eodem,* & in omnem caſum, cum talis promiſſio Cleriæ, de qua teſtis deponit, facta fuerit Cardinale, & Semidea abſentibus, & nemine pro ipſis acceptante, non peperiſſet aliquam obligationem, quæ ſaltem renocabilis non eſſet, iuxtà naturam teſtamenti, in quo adimpleri debuiſſet, vt ad propoſitum aduertit Io. Fabr. *in §. 1. ſub num. 1. inſtit. de legat.* Natt. *conſ. 73. num. 3. & ſeqq.* Surd. *deciſ. 127. num. 6. & 7.* Rota *in Romana hæreditatis de Scarſellis 17. Nouembris 1645. §. prout neque, coram Rener. D. meo Decano, & in eadem 27. Iunij 1646. §. prout nec releuat, coram R. P. D. meo Celſo.*

Et ita, Vtraq. &c.

AD ARTIC. IV. P. II.

R. P. D. Dunozetto.

Romana Domorum de Regardis.

Ven. 15. Ianuar. 1649.

ARGVMENTVM.

Crediti anterioritas quomodo probetur. De confeſſione dotis receptæ, in fraudem creditorum, &c.

SVMMARIVM.

1 *Sententiæ dicuntur conformes, ſi vna confirmat aliam.*
2 *Validitas Sententiæ deſumitur ex reuolutione actorum.*
3 *Sententia nulla, & iniuſta debet reuocari.*
3 *Procedi non poteſt per edicta, niſi probato non tuto acceſſu.*
5 *Saluianum non datur contra creditorem anteriorem poſſidentem.*
6 *Anterioritas crediti probatur ex Sententia graduatoria lata in concurſu creditorum.*
7 *Filius vt dicatur creditor dotis maternæ, debet docere de aditione hæreditatis, cum dos illi deferatur tamquam hæredi matris.*
8 *Confeſſio dotis receptæ facta conſtante matrimonio præſumitur facta in fraudem donationis à Iure prohibitæ inter virum, & vxorem.*
9 *Statutum Vrbis,* lib. 1. cap. 135. *prohibens donationes inter virum, & vxorem, habet locum etiam in confeſſionibus dotis receptæ factis conſtante matrimonio.*
10 *Confeſſio dotis receptæ facta conſtante matrimonio non nocet creditoribus præſentibus, neque futuris.*
11 *Sententiæ conformes validæ, & iuſtæ veniunt exequendæ.*

DECISIO XXXXVII.

POST obitum Guillelmi, & Franciſci fratrum de Sangallettis, ob ingens æs alienum in hæreditate repertum fuit ad eorum bona factus concurſus Creditorum, & in ſententia graduatoria indè emanata, quinto loco poſiti fuerunt Ioannes Galleſius, Alexander, & Cæſar de Regardis, occaſione ſortis, & fructuum cenſus impoſiti vſque de anno 1576. In decimo quinto verò fuit graduatus Petrus Maria Ardinghellus, vti maritus Virginiæ filiæ dicti Franciſci pro reſiduo Dotis, ſibi promiſſæ ſub 23. Nouembris 1593. Poſtea prædictis Ioanni Galleſiæ,

Alexan.

Digitized by Google

Alexandro, & Cæſari fuerunt in ſolutum aſſignatæ Do-
mus, de quibus agitur, quas a die aſſignationis ſequutæ
de anno 1604. poſsederunt vſque ad annum 1630. de quo
tempore inſurrexerunt dicta Virginia, necnon Auguſti-
nus, & Franciſcus de Ardinghellis eius filij, & intentato
coram A. C. Saluiano contra Ioannem de Regardis tan-
tum tunc abſentem, & citatum per edictum, obtinue-
runt in illas immitti donec remanerent de prædicto reſi-
duo dotis, eiuſque fructibus ſatisfacti. Quamobrem
prædicti de Regardis à die habitæ notitiæ appellarunt,
& cauſa huiuſmodi appellationis cognita per Eminen-
tiſſimum D. Cardin. Cecchinum tunc Prælatum, fuit ab
eo tanquam nulla, & iniuſta reuocata dicta ſententia A.
C. & ſucceſſiue ſententia Eminentiſſimi Cecchini fuit ſe-
mel, atque iterum confirmata: Quibus ſententijs non
acquieſcentes Virginia, & filij, obtinuerunt committi
cauſam appellationis cum clauſula Cõſtito de tribus cõ-
formibus exequatur, ideo dato deſuper dubio, fuit hodie
reſolutum conſtare de dictis tribus conformibus, & eſſe
locum exequutioni.
1 Si quidem † conformitas patet non minus ex ipſarum
ſententiarum tenore, dum ſecunda expreſsè confirmat
primam, & tertia vtramque, Gloſ. & Doct. *in Clem. 1. de
re iud.* Rota *dec. 491. num. 1. p. 5. rec.* cum alijs allegat. in
Senogallien. ſupplementi legitimæ 17. *May* 1645. *§. con-
formitas, coram me*: quam attenta earumdem validita-
2 te, & iuſtitia; prout † validitas colligitur ex reuolutione
actorum, iuxta *deciſ. Caputaqu. 260. p. 2.* & iuſtitia reſultat
ex eo quod illæ reuocant præcedentem ſententiam A. C.
3 quæ † cum eſſet nulla, & iniuſta, reuocari merebatur,
Rot. *dec. 161. nu. 2. dec. 173. nu. 4. p. 1. rec. & dec. 240. nu. 18.
coram bo. me. Buratto.*
4 Quod † autem ſententia A. C. eſſet nulla deprehendi-
tur ex eo, quia fuit lata fabricato proceſſu per edictum
præſuppoſito non tuto acceſſu, & tamen huiuſmodi ſup-
poſitum nequaquam probatum fuit; prout in primis,
& ante omnia probari debebat, cum A. C. habeat facul-
tatem, ita procedendi conſtito de non tuto acceſſu, qui
eſt omnino iuſtificandus, ex trad. per Moder. Cæſenaten.
de cit. tom. 2. cap. 11. nu. 456. Dec. *conſ. 460. nu. 26.* Mandoſ.
*de commiſſ. form. 4. verb. Etiam per edictum. verſ. aduertẽt
iuniores.* Vant. *de nullit. ex defect. citat. n. 127.* & dixit Rot.
*dec. 22. de dol. & contumac. in antiq. & in Ianuen. ſepara-
tionis Tori 8. Martij 1627. coram bo. m. Coccino*, alioquin
nullitas euitari non poteſt. Gabr. *conſ. 40. nu. 5. verſ. ma-
xime quia, lib. 1.* Afflict. *dec. 2. num. 6.* Caputaq. *dec. 1. p. 1.*
Seraph. *dec. 972. nu. 6.*
5 Iniuſtitia pariter eiuſdem videtur clara, quia † conce-
dit immiſſionem ex vtili Saluiano interdicto Virginiæ,
eiuſque filijs Creditoribus poſterioribus aduerſus Ioan-
nem Regardum poſſeſſorem pro credito anteriori, quo
caſu Saluianum non datur, vt per Mantic. *deciſ. 69. & per
tot.* Buratt. *dec. 844. nu. 1.* Coccin. *dec. 67. nu. 12.* Rota *int.*
6 *rec. dec. 123. nu. 2. p. 3. & Dec. 306. num. 28. p. 7.* De † ante-
rioritate verò Ioannis, & aliorum de Regardis conſtat
ex ſententia graduatoria lata in concurſu Creditorum,
quæ inter ipſos ſufficienter probat, Anchar. *conſ. 270. ſub
num. 4.* Tuſc. *in verb. ſententia, concl. 166. nu. 64.*
Neque iniuſtitia euitari poteſt ex anterioritate, quam
dicta Virginia, & filij prætendunt habere mediante per-
ſona Guillelmi Sangalletti iunioris, ſibi coobligati, qui
ratione dotis Caſſandræ Matris eſt dicti Franciſci San-
galletti ſui Patris Creditor anterior dictis de Regardis,
7 † quia non conſtat dictum Guillelmum adiuiſſe Caſſan-
dræ hæreditatem, vt oportet, nam dos defertur filio titu-
lo hæreditario Matris, Rota *in Piſauren. Donationis 8.
Februarij 1647. coram R. P. D. meo Otthobono, & in Vrbe-
uetana legati 4. Maij 1648. coram R. P. D. meo Bichio*, &
hæreditatis maternæ aditio probanda eſt, vt poſt Alex.
Magon. & alios fuit deciſum *in deciſ. 195. nu. 49 p. 7. rec.* &
coram Card. Caual. *dec. 505. ſub num. 4.*
Præter quam quod, etſi probaretur prædicta hæredi-
tatis aditio, nihilominus nõ releuaret, quia de dicto cre-
dito dotali Caſſandræ non apparet, niſi per ſolam con-
feſſionem Franciſci Sangalletti viri conſtante matrimo-
8 nio emiſſam, † quæ propterea præſumitur facta in frau-
dem donationis inter Virum, & Vxorem prohibitæ, non

ſolum à iure communi, *l. 1. 2. & 3. ac tot. tit. ff. & C. de
donat. int. vir. & vxor.* ſed etiam à Statuto Vrbis, *lib. 1.
cap. 135.* quod habere locum etiam in huiuſmodi con-
feſſionibus, tradit Gabr. *conſil. 142. num. 23. & ſeqq. lib. 2.*
Gratian. *diſcept. 693. nu. 6. & ſeqq.* Put. *deciſ. 7. per tot. li. 3.*
10 ideoque † non nocet creditoribus, neque præſentibus,
neque futuris, vt in ſpecie docet Bart. *in l. 2. §. creditum,
num. 5. verſ. & iſta iura ſunt, ff. ſi cert. pet.* Calderin. *conſ. 3
de donat. int. vir. & vxor.* Alex. *conſ. 142. num. 6. & 7. lib. 5.*
Gozad. *conſ. 28. num. 25. verſ. 2. & ſeq.* Purpurat. *conſ. 349.
num. 12.* Ruin *conſ. 137. num. 4. lib. 4.* Vnu. *dec. 148. num. 1.*
& dixit Rot. *dec. 683. nu. 3. p. 2. rec.*
11 Vndè, cùm ex prædictis pateat, dictas † ſententias quę
reuocant immiſſionem ab A. C. conceſſam eſſe nedum
conformes, ſed etiam validas, & iuſtas; dixerunt DD.
illas etiam eſſe exequendas, iuxtà tex. *in Clem. vt calum-
nijs, de re iud.*
Et ita Regardis tantùm informantibus, &c.

AD ART. V. ET VLT. P. II.

R. P. D. Bichio.

Anconitana Prædij.

Merc. 18. Iunij 1642.

ARGVMENTVM.

Plura de iure offerendi. De retardatione. De ſoli-
citatione facta nomine creditoris, & eius effectu,
&c.

SVMMARIVM.

1 *Creditori ſecundo competit ius offerendi aduerſus primũ,
ſiue primus emerit à debitore, ſiue à Iudice.*
2 *Creditor ſecundus præſumitur offerre primo creditori ad
confirmandam potius ſuam hypothecam, quàm ad acqui-
rendum dominium.*
3 *Creditor ſecundus habet de Iure ius offerendi ob rationem
hic aſſignatam.*
4 L. A Diuo Pio, § ſi poſt adiectum, ff. de re iudic. & l. fi-
nita, §. illud, ff. de damn. infect. & l. obligata. C ſi antiq.
credit. &c. *declarantur.*
5 *Ius offerendi competens ſecundo creditori aduerſus pri-
mum, locum non habet, quando bona data fuerunt inſo-
lutum, aut adiudicata anteriori creditori in vim pacti,
ab initio in contractu appoſiti.*
6 *Ius offerendi non habet ſecundus creditor aduerſus pri-
mum, quando fuit in adiudicatione, vel deliberatione
citatus.*
7 *Ius offerendi non habet ſecundus creditor aduerſus primũ,
ſi in deliberatione bonorum debitoris ei facta præſens
fuit.*
8 *Creditor certus in ſubhaſtatione bonorum debitoris debet
citari perſonaliter, non autem per proclama.*
9 *Ius offerendi non habet ſecundus creditor, quando bona
debitoris venduntur extraneo licitari iure credito-
ris.*
10 *Licitator extraneus, cui bona venduntur iure creditoris
illa habet libera ab hypotheca creditorum poſteriorum
prout erant penes debitorem tempore contractũ pignoris
fauore primi creditoris.*
11 *Licitator extraneus, cui bona fuerunt deliberata, ſi decla-
ret emiſſe pro creditore, & nomen tantum præſtaſſe, ha-
betur ac ſi deliberatio facta fuiſſet ipſi creditori, & num.
23.*
12 *Emere per ſe ipſum, vel per alium paria ſunt.*
13 *Ius offerendi tunc maxime competit ſecundo creditori con-
tra primum, quando iſte per interpoſitam perſonam bona
debitoris emit.*
14 L. Et qui ſub imagine, C. de diſtract. pign. *locum habet
etiam in venditione iudiciali.*

I 2 15 *Ius*

Digitized by Google

15 *Ius offerendi vt locum habeat, non attenditur an bona debitoris peruenerint ad primum creditorem ex contractu Iudiciali, vel partium.*

16 *Fraudis euitandæ ratio, quæ militat in contractu inito inter creditorem, & venditorem, poteſt etiam militare in contractu iudiciali.*

17 *Fraudis ſuſpicio intrat in venditione iudiciali, quando in ea vnus tantum fuit oblator, & bona fuerunt vendita vili pretio.*

18 *Ius offerendi remanet excluſum ex poteſtate vendendi pignus tributa primo creditori.*

19 *Poteſtas non cenſetur tributa creditori, vt poſſit pignus vendere ſibi ipſi.*

20 *Creditor anterior emens bona debitoris præſumitur potius emere gratia tuendi ſui iuris, quàm dominium acquirendi, & num. 21.*

22 *Qualitates omnes contractus geſti cum perſona ſimulata militant in vera.*

24 *Ius offerendi competens ſecundo creditori ſemper locum habet, quando deliberatio bonorum debitoris eſt nulla.*

25 *Deliberatio bonorum debitoris facta creditori met per interpoſitam perſonam eſt nulla.*

26 *Oblatores tres ad minus requiruntur pro validitate ſubhaſtationis.*

27 *Deliberatio facta abſque citatione debitoris ad videndum ſubhaſtari, & deliberari, eſt nulla.*

28 *Ius offerendi non competit creditori hypothecam non habenti.*

29 *Calculus poteſt fieri etiam poſt ſententiam ante executionem, quando ſententia determinat quantitatem.*

DECISIO XXXXVIII.

SCipio Rinaldinus tanquam creditor hæreditatis Bartholomæi Fanelli in ſcutis bis mille, vendidit iure creditoris mediante iudiciali ſubhaſtatione, ac deliberatione prædium hæreditarium Raphaeli, qui die ſequenti declarauit per publicum Inſtrumentum ſe in rei veritate emiſſe de ordine ipſius Rinaldini, & de pecunijs ab ipſo ad hunc effectum ſibi traditis, emptionemque feciſſe pro dato, facto, & computo dicti Rinaldini, ſeque in ea de nudo, & ſimplici nomine inſeruiſſe.

Quadriennio ferè poſt hæc geſta Collegium Societatis Ieſu tanquam creditor, licet poſterior eiuſdem Fanelli præuia oblatione ſcutorum bis mille quod erat creditum Rinaldini, petijt, & obtinuit in poſſeſſionem d. prædii immitti per tres ſententias, quarum vltima Rotalis eſt coram bo. me. Pitouano, eamque hodie Domini coram me in quarta inſtantia confirmandam eſſe cenſuerunt.

1 Nàm † ex diſpoſitione textus in *l. cum ſecundus, ff. de
diſtract. pign.* competit ſecundo creditori ius offerendi
aduerſus primum, ſiuè primus emerit à debitore, ſiuè à
Iudice, Salyc. *in l. 1. q. vlt. C. ſi antiq. cred.* Neguz. *de pign.
p. 5. memb. 3. nu. 7.* Trentacinq. *var. reſol. lib. 3. reſol. 30. n. 6.*
Greg. Lop. *in l. 46. part. 1. tit. 13. verb. en pagamiento,* Mol.
de contract. tract. 2. diſp. 538 ſub nu. 19. Morot. *de Iur. offer.
nu. 18. & 19.* Vinc. de Franch. *dec. 69. nu. 3. & 9.* Viu. *deciſ.
526. nu. 9.* Milanen. *dec. 12. nu. 122. lib. 2.* Maſtrill. *dec. 120.
nu. 2. & dec. 201. nu. 6.*
2 Quia † in dubio præſumitur emiſſe potius confirmandæ ſuæ hypothecæ gratia, quam acquirendi dominium,
l. cum poſterior, ff. de diſtract. pignor. Fab. de Anna *conſ. 37.
nu. 4. & 10.* Trentacinq. *d. reſol. 30. ſub nu. 6.* Morot. *de Iur.
offeren. nu. 37. & 2. ſeqq.* Viu. *d. dec. 526. ſub num. 9* Franch.
d. dec. 69. num. 6. & alij allegati per Modern. Piſaurien. *de
3 ſubhaſt. q. 82. nu. 3. & 11.* quæ † eſt ratio cur ſecundo creditori competat ius offerendi, vt docent præcitata iura,
& Doctores.
4 Quicquid † ſit in iure offerendi competente ipſi debitori, de quo intelligendus eſt textus in *l. à Diuo Pio, §. ſi
poſt adiectum, ff. de re iudic. & in l. ſi finita, §. illud, verſ.
poſtea autem quam, ff. de damn. infect. l. obligata, C. ſi antiq.
credit.* & Ceph. *conſ. 298. num. 8.* vt diſtinguendo benè declarat Rimin. Iun. *conſ. 3. nu. 28. & ſeqq.* relatus à Moder.
de ſubhaſt. d. q. 82. nu. 13. & 14. Morot. *de Iur. offeren. n. 40.
verſ. etenim.* Neguz. *de pign. p. 5. membr. 3. num. 7. & 8.* vel
5 † quando bona data fuerunt in ſolutum, aut adiudicata
anteriori creditori in vim pacti ab initio in contractu
appoſiti, quod creditor poſſet illa accipere in ſolutum,
ſeù per viam adiudicationis, quia nimirum tunc huiuſmodi pactum præceſſit obligationem ſecundi creditoris,
prout aduertit Rota, *dec. 445. nu. 84. coram Ren. Vrgellen.*
6 aut † tandem vbi creditor poſterior fuit in deliberatione, vel adiudicatione citatus, in quibus terminis loquitur
text. *in l. ſi eo tempore, C. de remiſſ. pignor.* & Mant. *dec. 126.
7 nu. 1. & 3. cum ibi alleg.* ſeù † deliberationi præſens fuit,
vt in caſu Theſau. *deciſ. 157. nu. 11.* cui tamen obſtant tradita per Morot. *de Iur. offer. num. 40. in fine, verſ. præterea,*
Neguz. *de pig. 3. membr. 6. p. num. 23.* & per Surd. *dec. 302.
num. 3. & ſeqq.*
Quorum neutrum concurrit in caſu noſtro, quia nec
adeſt pactum præfatum, nec præſentia, aut citatio Col-
8 legij, quod cum † eſſet creditor certus, debuit citari perſonaliter, non autem per proclamationem ad hoc vt afficeretur diſpoſitione *d. l. ſi eo tempore,* vt ibi not. Angel.
Bald. Salyc. & alij Bart. *in l. fin. nu. 2. C. eodem,* Alex. *conſ.
106. nu. 13. & 14. lib. 5.* Neguz. *de pign. 3. membr. 6. par. ſub
nu. 25. verſ. declarando.* Molf ad conſuet. Neap. *to. 2. p. 8.
q. 3. nu. 11.* Seraph. *dec. 994. nu. 3.*
9 Nec obſtat, quod † prædium venditum fuerit iure creditoris Raphaeli, & ſic extraneo licitatori, quo caſu ſe-
10 cundus creditor offerre non poteſt, cum † in emptorem
tranſierit prædium immune ab eius hypotheca, prout
erat penes debitorem tempore contracti pignoris fauore primi creditoris, *l. cum prior in princ. ff. de diſtract. pign.
l. 1. C. ſi antiq. cred.* Gloſ. *in l. qui potiores, verbo ſucceſſiſti,
C. eod.* Ceph. Vinc. de Franch. Theſaur. & alij quos refert,
& ſequitur Rota, *dec. 445. coram Ren. Vrgellen. & in Aeſina bonorum 20. Febr. 1641. coram me.*
11 Siquidem † cum declarationem ſucceſſiuè vt ſupra
factam à Raphaele tertio licitatore ipſius nomen fuiſſe
ſimulatè appoſitum, & reuera prædium emptum fuiſſe
pro Rinaldino creditore probetur, iuxta theoricã Bald.
*in l. multum intereſt, n. 2. verſ. ſed quomodo, C. ſi quis alter.
vel ſibi* Rot. *dec. 606. num. 5. p. 1. diuerſ. dec. 164. nu. 3.* poſt
Cenc. *de cenſ.* habetur ac ſi non Raphael, ſed idem Rinaldinus immediatè emiſſet, iuxta regulam tex. *in l. 1. & tot.
tit. C. plus valer. quod agitur* Bald. *in l. cum precibus in
fine, C. de probat.* Caual. *dec. 221. num. 3. & 4.* Buratt. *dec.
12 733. nu. 2.* & in puncto, quod idem † ſit emere per ſe ipſum, vel per interpoſitam perſonam, Fab. de Anna, *conſ.
37. num. 13.*
Adeo, quod verſamur in terminis venditionis factæ
13 ipſi creditori, contra † quem eo magis competit ius offerendi, quia emit ſimulatè per ſubiectam perſonam, vt
ad literam eſt text. *in l. & qui ſub imagine, C. de diſtr. pig.*
& ex eo not. Menoch. *præſumpt. 121. num. 12. in fine, lib. 3.*
14 Giurb. *dec. 105. nu. 13.* cuius † textus diſpoſitio non debet
reſtringi ad venditionem factam extraiudicialiter, quia
15 † in materia iuris offerendi non intereſt an contractus
celebretur à Iudice, vel à parte, Rimin. Iun. *conſ. 3. num. 10.*
Felician. *de cenſib. tom. 2. lib. 3. cap. 2. ſub nu. 13. verſ. qua
regula,* Carocc. *de oblation. p. 2. q. 11. nu. 26. & 63.* Rota in
16 *d. Aeſina bonorum coram me,* & † etiam in iudiciali venditione militare poteſt; tum ratio euitandæ fraudis, *l. ſi
quis, C. de reſcend. vend.* Fontanel. *dec. 65. num. 3.* maximè
17 † in caſu noſtro, quo vt infra, dicam præter Raphaelem
vnus tantum adfuit oblator, & prædium viliori pretio diſtractum fuit, ad text. *in l. ſuperſtite, C. de dol. mal.* Corn.
conſ. 166. num. 4 lib. 1. Dec. *conſ. 180. nu. 6.* Aym. *conſ. 142.
18 nu. 22.* Buratt. *dec. 75. nu. 7.* tum † defectus poteſtatis vendendi, inhærentis pignori primi creditoris à qua procedit excluſio iuris offerendi, Cyn. *in l. 1. n. 1. verſ. reſpondeo.
C. ſi antiq. credit.* Salicet. *ibid. nu. 1.* Morot. *de iure offeren.
nu. 16.* Rodriq. *de ann. reddit. lib. 2. q. 17. ſub nu. 21.* Grat.
19 *deciſ. March. 66. num. 4. & 5.* nam poteſtas † huiuſmodi
non cenſetur conceſſa creditori, vt ipſimet vendatur, vt
in terminis Bald. *in l. ordo, nu. 7. C. de execut. rei iud.* Neg.
de pig. p. 6. membr. 1. nu. 26. Menoch. *conſ. 206. nu. 20.* Canc.
var. reſol. p. 1. cap. 1. nu. 136. D. Vrgellen. *dec. 445. nu. 35. &
20 ſeqq.* & ſemper intrat † præſumptio quod creditor anterior emerit potius tuendi ſui iuris gratia, quam acquirendi

rendi

rendi dominium, vt in puncto Rota coram Reuerendiſs.
Vrgellen. *d.dec.445.num.92.* vt ni in hac parte dicitur iuſta
deciſio emanata in hac cauſa; ad fauorem Collegii, *corã
bo.mem.Pirouano.*
21 Quæ † præſumptio coadiuuatur in caſu noſtro, quia
Rinaldinus creditor emit pro ſumma non excedente
creditum, Felician.*de cenſib.to.m.2.lib.3.cap.2.ſub nu.13.
circa fin.* Menoch.*præſumpt.121.ſub num.11.verſ.& quia,
ille creditor,lib.3.* Franch.*dec.6.9.num.5.verſ.& quia,* red-
diturque luce meridiana clarior, quia creditor emit iure
creditoris, Franch.*d.dec.69.num.3.* Felician.*de cenſib.to.2.
lib.3.cap.2.num.13.circa fin.* prout patet ex facie Inſtru-
menti venditionis, in quo legitur hoc iure facta venditio
Raphaeli tertio licitatori, nam cum Raphaelis nomen
22 fuerit, vt dicebam, ſimulatè appoſitum, qualitates † om-
nes contractus geſti cum perſona ſimulata militant in
vera, nempè in Rinaldino, cui ius ex illo contractu quæ-
ſitum fuit, *l.4.§.ſi ab ignoto, ff.de manumiſſ.l.vxor marito,
ff.de donat.inter virum, & vxor.d.ſi non verum.l.ſi ſilij cui.
C.eod.tit.* Seraph. *dec.660.nu.5.dec.1120.nu.6.* vnde nec
opus eſt quærere an competat ius offerendi contra credi-
torem, qui emit tanquam extraneus licitator, dum de
hoc nullibi apparet, imò de contrario, & retorquetur cõ-
iectura in deciſione huius cauſæ coram bo. me. Rembol-
do deducta ex eo quod creditor emerit à tertio licitato-
23 re, quia ſtante † ſimulatione perſonæ, habetur ac ſi deli-
beratio iure creditoris facta fuiſſet immediatè ipſi credi-
tori repræſentato ſecundum veritatem in perſona illius
tertij licitatoris.
24 Sed † prætere quomodocumque facta fuerit delibe-
ratio, competit Collegio ius offerendi, quia eſt nulla, &
iura illud prohibentia procedunt, quando venditiones
ſunt rectè factæ; dicit expreſsè text. *in l.6. C.ſi antiq.cred.*
& ibi not. Gloſ. *verb.rectè,* Neguſ.*de pig.p.5. membr.5.ſub
num.5.verſ.tertio reſtringitur.* Trentacinq. *var.reſol.li.3.
reſol.30 nu.5.* Franch.*dec.224 nu.2. & 3.* & alij allegati à
Modern. Neapolit. *quotid.reſol.lib.1.cap.219 nu.9.* Nul-
25 litas † autem eſt clara nedum, quia fuit facta creditori
met ſimulatè per interpoſitam perſonam, vt not. Fulgoſ.
26 *in l. qui ſub imagine, C. de diſtract. pign.* ſed † etiam quia
ex facie ipſius deliberationis apparet, quod præter Ra-
phaelem, qui ſimulatè obtulit, vnus tantum adfuit obla-
tor, cum tamen tres ſaltem requirerentur ad validitatem
ſubhaſtationis, Gratian. *diſcept.739.nu.22.* Rot. *in Peru-
ſina ſpolij, coram R.P.D.mea Royas, impreſſa, p.7.rec. deciſ.
113. nu.14. & in Romana ſpolij domus, coram Eminentiſſ.
D. Card. Pamphilio. iuniori* allegata per Modern. Piſaur.
27 *de ſubhaſtat.q.147.nu.15.* nec † non ex defectu citationis
debitoris ad viden. ſubhaſtari, & deliberari, ac decreti
Iudicis. & vtrumque erat neceſſarium, Afflict. *deciſ.358.
nu.3.& 4.* Rot.*dec.476.ſub num 4.p 2.rec.dec.48.num.8.*
coram f.me.Greg.XV. *dec.3.nu.8.* apud Modern.*d.tract.
de ſubhaſt.*
28 Non obſtat, quod † Collegium careat hypotheca ſu-
per hoc prædio, ſine qua non datur ius offerendi, *l. cum
tibi. C.qui potior.in pign.hab. l.nulla, C.de ſolution.* quia
placuerunt reſponſiones datæ in vtraque deciſione corã
bo.me Pirouano, & ſignanter quod fœminæ ſuperſtites
non concurrunt ad ſucceſſionem fratris defuncti, cui Fa-
nellus pater ſucceſſit, quodque Rinaldinus, qui prædium
ſubhaſtari fecit, tanquam creditor Fanelli non poteſt ho-
die allegare Fanellum eiuſdem prædij dominum non
fuiſſe.
Rurſus non obſtat quod in deciſione cauſæ ſub die 27.
Martij 16 o. coram bo. me. Pirouano, dictum fuerit Ri-
naldinum teneri ad reſtitutionem fructuum prædij in eo,
in quo factus eſt locupletior, & nihilominus nulla præuia
diſputatione dubij ſuper huiuſmodi locupletatione ema-
nauerit ſententia Rotalis condemnatoria ſimpliciter in
fructibus perceptis, quia eadem deciſio in fine annuit lo-
cupletiorem factum fuiſſe Rinaldinum in eo quod debi-
tor remaneret facta compenſatione fructuum ex prædio
perceptorum cum interuſurijs ei debitis ab offerente,
ideoque non fuit neceſſaria alia diſputatio, ſed cautè ſen-
tentia mandat fieri calculum fructuum prædij ex vna,
interuſuriorum crediti Rinaldini ex altera, omneque id
quod fructus prædij ſuperabunt, ſeu excedent interuſuria
crediti, declarat cedere debere in diminutionem ſortis
29 principalis eiuſdem crediti, qui † calculus cum iam fue-
rint in alijs deciſionibus liquidati fructus prædij, vtique
fieri poteſt etiam poſt ſententiam ante illius executionẽ
Rot. *dec.100.nu.2.p.1.diuerſ.dec.161.nu.3. in fine, p.1.rec.*
& fuit dictum *in Reatina ſucceſſionis 15.Apr. & 28 Iunij
1641. coram R.P.D.mea Pentingerio.*
Alijs obiectis reſpondent deciſiones coram bo.mem.
Pirouano, cum quibus Domini tranſierunt.
Et ita deciſum cauſa ter propoſita, & vtraque parte
informante, &c.

AD ART. V. ET VLT. P. II.

R. P. D. Cerro.

Romana Subhaſtationis de Alexijs.

Ven. 15. Maij 1648.

ARGVMENTVM.

De ſubhaſtatione non impedienda per creditores; Quid ſi res poſſideatur pignoris iure, vel & alio titulo iuſtè habito; & alijs ad rem, &c.

SVMMARIVM

1 *Creditor licet anterior impedire nequit ſubhaſtationem bonorum debitoris per alios creditores faciendam, quoties primus creditor illa poſſideat iure pignoris.*
2 *Creditor poſſidens bona debitoris iure pignoris, tunc maxime impedire non poteſt ſubhaſtationem illorum, quando ſubhaſtatio fieri debet ipſo non amoto à poſſeſſione, & ad effectum illi ſatisfaciendi in primis de ſuo credito, & de eo quod ſupereſt creditoribus poſterioribus.*
3 *Tertius poſſeſſor impedire non poteſt executionem ſententiæ, quando ex ea nullum damnum prouenit.*
4 *Ennunciatiua referri debet ad actum, in quo poteſt verificari.*
5 *Productio tituli inualidi, & inſufficientis tollit præſumptionem melioris tituli, & nu. 18.*
6 *Amiſsio iurium non præſumitur.*
7 *Amiſsionem ſcripturæ allegans tenetur probare caſum amiſsionis, & iuſtificare quod caſus euenerit ſine culpa.*
8 *Amiſsio inſtrumenti rogati in curia, non poteſt allegari, quia ſemper remanet originale penes Notarium.*
9 *Referenti non creditur ſine relato dum relati tenor per extenſum non exprimitur.*
10 *Verba* pleno naturali, & titulari dominio, *verificantur etiam in ſimplici dominio hypotheca, ſcilicet poſſeſſionis, & perceptionis fructuum.*
11 *Verba* pleno iure, *plerumq. non ſignificant plenitudinem omnimodam reſpectu proprietatis, & dominij, ſed reſtringuntur ſecundum ſubiectam materiam ad ſolam poſſeſſionem, & fructuum perceptionem.*
12 *Dominium aliud eſt proprietatis, aliud Hypothecæ, & vſusfructus.*
13 *Poſſeſſor non tenetur iuſtificare titulum ſuæ poſſeſsionis, Declara, vt num. ſeqq.*
14 *Poſsidens tunc non tenetur poſſeſsionis titulum iuſtificare, quando titulum non allegat, ſed dicit ſolum ſe poſsidere.*
15 *Poſsidens, ſi alleget titulum aliunde habitum, quam à debitore, non tenetur plenè titulum iuſtificare, ſed ſufficit, quod doceat de titulo colorato, & apparenti.*
16 *Poſſeſſor, ſi alleget titulum poſſeſsionis habitum à debitore, tenetur concludenter probare, illius validitatem.*
17 *Creditor, qui allegat poſsidere bona debitoris ex titulo habito ab ipſo debitore, niſi iuſtificet validitatem tituli, non poteſt impedire executionem, ſeu bonorum ſubhaſtationem.*

D E-

Digitized by Google

DECISIO XXXXIX.

EManatis coram me duabus reſolutionibus altera 12.
Decembris 1644. in qua dictum fuit non eſſe proce-
dendum ad ſubhaſtationem bonorum ab Antonina poſ-
ſeſſorum, altera 15. Februarij 1647. præcedentis reuoca-
toria, Dubitatum fuit hodie, An eſſet ſtandum in primo
vel vltimo loco deciſis,& perſiſtendum eſſe in vltimo lo-
co, Domini reſoluerunt.

Subſiſtit namque fundamentum poſterioris reſolutio-
nis, quod per exhibitionem Inſtrumenti cenſus euiden-
ter pateat Iulium Vrſinum hæredem Alexij de Alexijs
communis debitoris non dediſſe Antoninę bona, de qui-
bus agitur, in ſolutum, prout in prima deciſione ſuppo-
ſitum fuerat, ſed ſolum eidem aſſignaſſe certam ratam
fructuum,& penſionum temporaliter duraturam donec,
& quouſque eidem reſtituerentur ſcut. 3000. pro reſiduo
ſuæ dotis, vt ex inſtrumento deſuper confecto die 13. Iu-
lij 1617. *Summ.* creditorum præteritæ poſitionis, *num.* 5.
1 Vndè † dum Antonina prædicta bona poſſidet tantum-
modo iure pignoris, licet ſit creditrix anterior, impedire
nequit ſubhaſtationem per alios creditores faciendam
ex clara diſpoſitione tex. *in l. à Diuo Pio, §. quod ſi res*
2 *fuerit pignorata, de re iudic.* Præſertim † cum ex forma
reſcripti impetrati per creditores à fel. rec. Vrbano VIII.
ſubhaſtatio fieri debeat, ipſa Antonina non amota à ſua
poſſeſſione, ſed ea firma remanente, & ad effectum in
primis, & ante omnia ſibi ſatisfaciendi de ſuo credito, &
de eo quod ſupereſt cæteris creditoribus poſterioribus;
Dum itaque deueniri debet ad ſubhaſtationem ſine pręe-
iudicio ſuæ poſſeſſionis, quam ipſa non eſt dimiſſura, &
exindè magnum commodum paratur creditoribus illi
verò nullum damnum infertur, eſt iuri conſentaneum,
quod ſubhaſtatio non retardetur, vt omnium indemni-
tati prouideatur per ea, quæ in fortioribus notat Bart. *in*
l. penul. ff. de petit. hered. quem referunt, & ſequuntur Ca-
ſtren. *conſ.* 179. *num.* 9. *par.* 1. & Cantiuncul. *conſ.* 23. *q.* 15.
3 *nu.* 192. concludentes tertium † poſſeſſorem non poſſe
impedire executionem ſententiæ, quando ipſi non eſt
damnoſa.

Et iterum viſa fuit nullam habere ſubſiſtentiam ſom-
niata datio in ſolutum ex alio conſenſu, vt ſupponitur
præſtito per eundem Iulium anno 1620.

4 Quia † enunciatiua mandati de immittendo relaxati
ab A.C. anno 1622. ſuper qua hoc ſuppoſitum totaliter
ab altera parte fundatur, præter quod ad nihilum defer-
uire poteſt ob nullitatem,& inuſtitiam, quas patitur di-
ctum mandatum, vt firmatur *in dicta vltima deciſione*,
referri, & intelligi debet de præcedente conſenſu, & aſſi-
gnatione in pignus ſupra expreſſa, facta dicta die 13. Iu-
lij 1617. dum de alio poſteriori in rei veritate non conſtat
ad tex. *in l.* 2. *ff. de liber. & poſth.* Roman. *conſil.* 165. *nu.* 8.
lib. 2. Giurb. *dec.* 45. *num.* 9. ſa. me. Greg. *dec.* 90. *nu.* 3. *in d.*
deciſ. relati, Eoq. magis, quia in dicto mandato expreſſa
non legitur, neque dies neque annus dictæ prætenſæ da-
tionis in ſolutum, vndè perneceſsè debet intelligi de præ-
dicto conſenſu, & aſſignatione in pignus, de qua conſtat
per publicum Inſtrumentum: Ponderando inſuper quod
Inſtrumentum huius conſenſus, & aſſignationis produ-
ctum, & exhibitum fuit ab ipſamet Antonina ad effectū
impediendi huiuſmodi ſubhaſtationem, & ideo intrat
5 concluſio paſſim à Rota firmata, quod † productio titu-
li inualidi, & inſufficientis melioris tituli præſumptionē
tollit, *vt in deciſ.* 731. *nu.* 19. *p.* 1. *diuerſ.* coram ſa. m. Greg.
deciſ. 467. *nu.* 7. *in rec. deciſ.* 412. *nu.* 2 *p.* 2. coram Reu. Vr-
gellen. *deciſ.* 285. *n.* 148. *in Nouarien. bonorum* 1 *Iul.* 1644.
*coram Reu. D. meo Decano, §. neq. huiuſmodi, & in Hi-
dentina Parochialis* 5. *Decembris* 1646. *coram me, §. quia
dum ipſemet.*

Nec iuuat allegare quod Inſtrumentum dicti poſte-
rioris conſenſus deperditum, & amiſſum fuerit.
6 Quia † amiſſio non præſumitur, *l. ſi quis ex Argētarijs,
ff. de edend.* Natt. *conſ.* 166. *num.* 12. Surd. *conſ.* 109. *num.* 9.
Rota *in rec. dec.* 18. *nu.* 22. *p.* 7. & coram Card. Caual. *dec.*
7 82. *nu.* 6. & † parti illam deducenti incumbit onus nedum
probandi caſum ſequutæ amiſſionis, ſed etiam iuſtificādi
quod ſine ſua culpa contigerit, Bart. *in d. l. ſi quis in ar-
gentarijs, §. An nec heredi, num.* 4. Caſtrenſ. *conſ.* 301. *nu.* 1.
lib. 1. Alex. *conſ.* 54. *num.* 5. *lib.* 1. Ruin. *conſ.* 70. *num.* 6. *li.* 4.
Honded. *conſ.* 19. *num.* 17. & 18. *lib.* 1. Rota *dec.* 452. *nu.* 8.
p. 3. *rec.* Sed ceſſat in propoſito quoad hoc quælibet hæ-
8 ſitatio, quia agitur † de inſtrumento rogato hic in Curia,
vbi originale illius de ſtylo remanet penès Notarium ro-
gatum. Ideoque ceſſat penitus allegata amiſſio, ex not.
*in cap. cum olim, il primo, de priuil. & in l. teſtium, C. de te-
ſtib.* vt plurimū autem firmatum fuit in Bituntina Cenſus
27. *Maij* 1647. *coram R.P.D. meo Corrado.*

Propterea vis fieri non poteſt in verbis enunciatiuis
dicti mandati, ibi, *Conſenſit, & ſuum conſenſum dedit, &
præſtitit, vt iure medio dicta D. Antonina pro ſatisfactione
dicti ſui crediti dotalis dicta bona habeat, poſſideat, &c.
pleno naturali, & titulari dominio.*

9 Quia pręter quod in † mandato non exprimitur tenor
conſenſus per extenſum, vt requiritur ad hoc, vt referenti
credatur ſine relato, ex deductis in *Neapolitana penſionis*
27. *Maij* 1641. *coram R.P.D. meo Bichio. §. & in omnem
10 euentum:* Animaduerſum fuit, prædictam † enunciatiuā
commodè conciliari poſſe cum conſenſu, & aſſignatione
ratæ fructuum, quia verba *pleno naturali, & titulari do-
minio*, verificantur etiam in ſimplici dominio hypothe-
cæ, videlicet poſſeſſionis, & perceptionis fructuum, vt in
ſimilibus conſiderauit Rota, *in Romana Officij* 31. *Ianu.*
1618. *coram bo. m. Pirouano in rec. dec.* 140. *num.* 7. & 8. *p.* 5.
11 & † de verbo *pleno Iure*, quod plerumque non ſignificet
plenitudinem omnimodam reſpectu proprietatis, & do-
minij, ſed reſtringatur ſecundum ſubiectam materiam ad
ſolam poſſeſſionem, & perceptionem fructuum, tradunt
Ruin. *conſ.* 137. *nu.* 8. *lib.* 2. Menoch. *conſ.* 21. *nu.* 26. & dixit
Rota *in Meleuitana feudi* 10. *Maij* 1632. *coram bo. mem.
Merlino, in rec. dec.* 129. *nu.* 18. & *dec.* 210. *n.* 55. & 56. *p.* 6.
12 Dominium † enim aliud eſt proprietatis aliud verò Hy-
pothecæ, & viuſfructus, vt magiſtraliter diſtinguēdo do-
cet Bald. *in l. proprietatis, n.* 1. *Cod. de probat.* quem refert,
& ſequitur Rota *in dicta Rom. Officij, coram bo. m. Pirouã-
no, num.* 7.

His poſitis clarè liquet non applicari theoricam Bart.
in ſupracit. leg. à Diuo Pio, §. ſi ſuper rebus, nu. 4. *de re iud.*
13 quod ſcilicet poſsidens † non teneatur iuſtificare titulū
ſuæ poſſeſſionis.
14 Quia † vt reſpondetur in dicta vltima deciſione, pro-
cedit quando poſſidens non allegat titulum, ſed ſolum
dicit ſe poſſidere, quo caſu non cogitur docere de titulo
cum hic ex ſola poſſeſſione præſumatur in quibus termi-
nis loquuntur Couar. *pract. quaſt. cap.* 16. *num.* 4. Parlador.
rer. quotid. lib. 2. *cap. fin. p.* 4. §. 5. *num.* 3. Peguer. *deciſ.* 205.
num. 7. ſanct. mem. Gregor. *deciſ.* 22. *num.* 3. in dicta deciſ.
relati, *§. ex his itaque*, & præter illos Angel. Aretin. *conſ.*
15 98. *num.* 11. Cartar. *dec. Genua* 52. *nu.* 4. & 5. vel † quando
allegat titulum aliundè habitum, quam à debitore, tunc
enim ſufficit, quod doceat de titulo colorato, & appa-
renter abſque onere plenioris iuſtificationis, & in his ter-
minis loquuntur Felin. *in cap. ſuper, num.* 16. *verſi. Intel-
lige tamen de re iudic.* Gozzadin. *conſil.* 103. *num.* 10. *verſi.
ſecundo reſpondeo* Seſs. *de Inhib. cap.* 5. §. 10. *num.* 48. ſecus
16 † autem quando poſſidens non ſtat in terminis ſimpli-
cis poſseſſionis, ſed vlterius allegat titulum habitum a
debitore, hoc enim caſu allegans illum habuiſse à debi-
tore fatetur, Debitorem olim fuiſse Dominum, & prop-
terea dum ſubdit illum amplius non poſſidere, ſed poſ-
ſeſſionem à ſe abdicaſſe, illamque ad ipſum deueniſſe
titulo dationis inſolutum, donationis vel ſimilis, tenetur
docere validè, & legitimè deueniſſe, & ſic ſiuè agat, ſiuè
conueniatur, concludenter probare debet validitatem
dationis inſolutum, donationis, vel ſimilis, vt egregiè di-
ſtinguendo conſuluit Caſtrenſ. *conſ.* 143. *ſub num.* 3. *verſ.
probatio autem, lib.* 2. quam diſtinctionem vti veriorem
amplexa fuit Rot. *in Romana, ſeu Aeſina donationis* 23.
Martij 1640. *coram R.P.D. meo Ghiſilerio, & in Anconit.
dotis* 28. *Aprilis* 1643. *coram me.*
17 Dum † igitur Antonina allegauit habuiſse à Iulio de-
bitore bona, de quibus agitur in ſolutum, datione in ſo-
lutum concludenter non iuſtificata, nec poſſeſſio, nec
proteſtatio deſuper facta iuxta Cautelam Angeli in *d. l.*

à diuo

Digitized by Google

à dino Pio, illi ſuffragantur ad impediendam executionem, ſeù bonorum ſubhaſtationem, vt tradit Parlador. vbi ſupra *dicto cap. fin. p. 4. §. 5. nu. 20.* cum alijs allegatis in *dictis Romana, ſeù Aeſina donationis, & Anconitana dotis ſupra relatis*.

Nec applicantur deducta in *Bonon. Dotis 27. Iun. 1647 coram R. P. D. meo Molteo*, quia ibidem verè conſtabat de datione in ſolutum, quæ ne dum in propoſito non iuſtificatur, quinimò conſtat de contrario ex Inſtrumento exhibito ab ipſamet Antonina; exhibendo
18 † enim huiuſmodi conſenſum penitus inſufficientem pro retardanda executione, & bonorum ſubhaſtatione excluditur prorſus exiſtentia alterius melioris, cum meliorem, & validiorem produxiſse præſumatur, vt præter ſupra relatos, tradunt Innoc. *in cap. dudum, num. 2. verſic. ſed quia, de decim.* Lotther. *de re benefic. lib. 3. cap. 21. num 38.*

Cæterum de poſseſſione creditorum, & de Mandato Procuræ Caſtani, qui illam apprehendidit, Domini non dubitarunt, cum iuſtificentur ex deductis *in dicta deciſione, §. de poſſeſſione autem cum duob. ſeqq.* repetita verò ab altera parte remanent ſublata ex reſponſionibus in candatis, cum quibus Domini tranſierunt.

Et ita reſolutum vtraque parte Informante, &c.

AD ARTIC. V. ET VLT. P. II.

R. P. D. Bourlemont.

Romana Fideicommiſſi de Mutis.

Ven. 3. Iunij 1661.

ARGVMENTVM.

Agitur de ſolutione immaginaria, & eius effectibus. De credito Fideicōmiſſarij, & quomodo illud ſibi ſoluere debeat. De Remedio *Auth. Res quæ, C. com. de legat.* & quæ ad illud exigantur.

SVMMARIVM.

1 *Fideicommiſſarius creditor fideicommittentis cenſetur in actu aditionis hæreditatis, ſibi ſatisfeciſſe de ſuo credito per immaginariam ſolutionem.*

2 *Solutio immaginaria cenſetur inducta à Lege, ne creditor ſuccedens ſuo debitori remaneat in damno, ob dilationem ſolutionis.*

3 *Fideicommiſſarius creditor fideicommittentis cenſetur ſibi ſatisfeciſſe in actu aditionis hæreditatis, ad effectum, vt non teneatur reſtituere fructus pro rata ſui crediti perceptos, non autem ad effectum, vt poſſit rem vllam à fideicommiſſo excipere, & ſibi appropriare.*

4 *Fideicommiſſarius creditor fideicommittentis ad effectum vt poſſit rem aliquam ſibi appropriare pro ſuo credito, quenam debeat ſeruare?*

5 *Solutio immaginaria dicitur incerta ratione loci, & quota, ideoque non poteſt per eam induci dominij tranſlatio.*

6 *Fideicommiſſarius licet per immaginariam ſolutionem poſſit de ſuo credito, ſibi ſatisfacere, tamen ſemper bona remanent fideicommiſſo ſubiecta, & ipſe tenetur reſtituere bona, recepto ſuo credito in pecunia.*

7 *Fideicommiſſarius quando poſſit pro ſuo credito bona fideicommiſſi ſibi appropriare, & quando non?*

8 Deciſ. 71. p. 1. diuerſ. *declaratur.*

9 *Remedium*, Auth. res quæ, C. commun. de Legat. *eſt ſubſidiarium, & locum habet deficientibus bonis liberis.*

10 *Bonorum liberorum exiſtentia, vt ceſſet diſpoſitio.* Auth. res quæ, C. Commun. de Legat. *quando probanda ſit à fideicommiſſarijs.*

11 *Mobilia conſiderabilis valoris exiſtere in hæreditate defuncti præſumitur, quando defunctus eſt nobilis, & diuitis familia.*

DECISIO L.

Diſcuſſis hodie duabus exceptionibus Immaginariæ ſolutionis, & deductionis Dotium filiarum Cæſaris, quibus tantum conceſsum fuerat poſſe impugnari Deciſionem in hac cauſa coram me emanatam ſub die 3. Decembris 1660. Viſum fuit DD. illas non releuare, & perſiſtendum in firmata validitate ſententiæ, concedentis immiſſionem Dominis de Mutis in rubris 18. cum tribus quartis partibus alterius rubri pro reſiduo ſextæ partis totius Caſalis Polidori cum portione Trebellianicæ Valeriano ex hæreditate Iacobi debitæ, reiectis omnibus alijs detractionibus, præter medietatem reſidui Dotis Philippæ, quam ſoluendam ab Actoribus ſententia demandauerat.

1 Immaginaria † enim ſolutio, licet DD. videretur admittenda, quia Alexander creditor fideicommiſſi in dote Materna cenſetur in illius aditione ſibi pro dicto credito ſatisfeciſse, per text. *in l. ſi ei cui, §. ſi ij, qui, ff de euict.* exinde tamen non admittebant potuiſſe Alexandrum ſibi aliquod corpus particulare appropriare, adeo vt illud poſtea potuerit alienare tanquam proprium, & à nexu fideicommiſſi exemptum, & liberum.

Quoniam placuit diſtinctio, quam pluties in propo-
2 ſito amplexa eſt Rota, quod hæc † Immaginaria ſolutio à *d. l. ſi ei cui, de euict.* cenſetur inducta, ne creditor ſuccedens ſuo debitori remaneat in damno, ob dilationem
3 ſolutionis, ſicque † præſumatur ſibi ſatisfeciſſe ad effectum, vt non teneatur reſtituere fructus pro rata ſui Crediti perceptos, non autem, quod per huiuſmodi Immaginariam ſolutionem potuerit ad libitum rem vllam à
4 fideicommiſſo excipere, & ſibi appropriare, hoc † enim caſu opus fuiſſet adire Iudicem, & coram eo citatis intereſſe habentibus petere ſeparationem bonorum; quia
5 cum † adhuc dicta ſolutio ſit incerta ratione loci, & quotæ non poteſt per eam induci dominij translatio ad text. *in l. 3. §. incerta, ff. de acquir. poſſeſ.* ibique Bart. & DD. Petra *de fideic. q. 15. num. 4. verſ. & vbi diceretur.* Sicque
6 † ſemper bona remanent fideicommiſſo ſubiecta, & tenetur hæres rem reſtituere, recepto ſuo Credito in pecunia per text. *in l. debitori, C. de tranſact.* Mareſcot. *var. reſol. cap. 37. num. 3.* Rota *in Bonon. fideicommiſſi de Sancto Petro 27. Nouembris 1587. coram Blancheto, §. nec refragatur, & dec. 680. p. 1. diu. num. 6. & in rec. deciſ. 127. par. 7. num. 10. & in Florentina Donationis, ſeu Romana Cenſus 31. Maij 1653. coram Pentingerio, §. neq. releuantur, & in Bonon. fideicommiſſi de Bolognius 26. Nouembris 1655. §.*
7 *quoniam Immaginaria.* Iniuſta † enim videtur prætentio hæredis dum vult abſque vlla declaratione, vel facto Iudicis pro modico credito allegare ius retentionis variabile ſuper quolibet corpore hæreditario, cuius aucto, vel diminuto valore, poſſet ad libitum, prout magis ſibi norit expedire, illud vel dimittere, vel retinere in graue præiudicium vocatorum, quibus neſcijs diminueretur fideicommiſſum, quod abſurdum egregiè ponderauit Rota *in allegata Bonon. fideicommiſſi de S. Petro. coram Blancheto, §. ſecundo eſſet.* Quidquid eſſet dicendum ſi ageretur de ſibi ſoluendo in vniuerſitate bonorum, vigore crediti totam hæreditatem abſorbentis, vt diſtinxit Rot. coram Eminentiſs. Otthobono, *dec. 47. nu. 17.* tunc enim quia ſolutio eſſet certa ſuper quacumq. hæreditatis parte deficeret qualitas incertitudinis obſtatiua tranſlationi dominij, & ceſſaret præiudicium vocatorum, & præſumptio fraudis, ſine qua poſſet hæres etiam irrequiſito Iudice omnia bona hæreditaria ſibi pro ſuo credito appropriare, vt dixit Rota, *dec. 680 p. 1 diu. num. 6* & coram Seraph. *dec. 967. num. 1. quam ſequuta eſt allegata, deciſio 47. Emin. Otthoboni, num. 17. & in rec. deciſ. 127. num. 11. par. 7.*

6 Non obſtant † *Dec. 71. num. 4. p. 1. diu.* & adducta per Adden. ad Greg. *dec. 67. num. 16.* vbi firmatur hæredem

poſse

Digitized by Google

poſse etiam particularèm rem, ſibi abſque facto Iudicis addicere.

Quia procedunt ceſsante dolo, & fraude, quæ ſemper aderit, ſi hæres variare poterit in electione rei, vel ſi fiat à Creditore electio, qua mediante reddatur certa, vndequaque ſolutio habilis proinde ad transferendum Dominium, & remouendum ponderatum abſurdum fraudolentæ variationis de vna re ad aliam Rota *in eadem Bonon. coram Blanchetto, d. §. ſecundo eſſet.*

Quo vero ad detractiones dotium perſolutarum filiabus Cæſaris cenſuerunt pariter DD. nullatenus poſse retardari immiſſionem vocatis.

9 Quia † dum aderant bona libera ipſius Cæſaris ex ijs non ex bonis fideicommiſsarijs erant Dotes ſoluendæ, cum Remedium *Auth. res quæ*, tanquam ſubſidiarium habeat locum deficientibus bonis liberis ex adductis in *deciſ. 189. num. 32.* penes Zacch. *de oblig. camer. & in fine præcedentis Deciſionis, coram me.*

10 Quæ † bonorum liberorum exiſtentia, licet ſit à fideicommiſsarijs concludenter probanda, quia agitur, de dote iam ſoluta ex fideicommiſso non de ſoluenda, vt diſtinguendo firmatum fuit in *dec. 52. p. 8. rec. num. 10. & in Romana Cenſus 26. Iunij 1647. coram bo. mem. Bichio, §. conueniunt ferò omnes, & latè in Romana Caſalis Aguzzani, coram Reu. Terracin. 27. Iunij 1640. & 16. Decembris* 1641. Sufficienter tamen probatum fuiſse viſum fuit dum Cæſari obuenerunt ex hæreditate patris plura mobilia cum vniuerſa etiam hæreditate Iacobi patrui, quam à nexu fideicommiſſi liberam, dixit Rota in hac cauſa, *coram R. Dom. meo Decano* 30. *Ianuarij* 1654. in
11 † qua præter ſtabilia plura etiam mobilia conſiderabilis valoris extaſse præſumuntur, vt ponderatum fuit in præallegata *Bonon. de Bologninis 4. Febru. 1654. coram R. D. meo Decano.*

Et ita, vtraque, &c.

FINIS.

h. 69

ANT 13 P 122

Digitized by Google

Digitized by Google

9859

D 19.

Digitized by Google